



Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Α΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄
(16.08.1962 - 27.06.1963)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 24ΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 5.30 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ):

Συμφώνως των προνοιών του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της συνεδρίας ταύτης.

Παρακαλώ να σημειωθή εις τα πρακτικά ότι υπάρχει απαρτία.

Η σημερινή ημερησία διάταξις, αξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι, διαλαμβάνει τα εξής θέματα:

Ερωτήσεις.

Νομοθετική εργασία και καταθέσεις Νομοσχεδίων.

Επειδή εγένετο καθυστέρησις διά την έναρξιν της συνεδρίας προτείνω όπως καθορισωμεν χρόνον δι' ερωτήσεις μόνον δι' ημίσειαν ώραν.

Παρακαλώ τους αξιότιμους κυρίους Γραμματείς να προχωρήσουν με την ανάγνωσιν ερωτήσεων και των εις αυτάς απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 12ην Απριλίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 17ην Απριλίου, 1962.

«Διαβιβάζω πιο κάτω το παράπονον της κοινότητος του χωριού Ποταμιά και παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως ευγενώς ενδιαφερθή και πληροφορήσῃ την Βουλὴν ἐν σχέσει προς το αποτέλεσμα.

Κατόπιν των υπό της Κυβερνήσεως διεξαχθεισών προτινων ετών δοκιμαστικῶν διατρήσεων εις την περιοχὴν Ποταμιάς, ποσότης του ευρεθέντος ὕδατος μετεφέρθη εις το Πυροί και ἐτέρα ποσότης εις την Αθθαίνου· τελικῶς ὅμως η περιοχὴ αὐτὴ ἐκηρύχθη ἀπηγορευμένη περιοχὴ, πράγμα το οποίον ἀποτελεῖ ἀδικίαν διὰ το ἐν λόγω χωρίον και στερεῖ τοῦτο ὕδατος προς ἀρδευσιν. Ἄλλον ὕδωρ του ἐν λόγω χωριού ἔχει ὡς γνωστὸν μεταφερθῆ εις την Λευκωσίαν.

Εἰς μίαν περίοδον καθ' ἣν ἐργαζόμεθα ἐγκαρδίως διὰ την ἀνάπτυξιν των χωρίων, τοιαῦτα ἐσφαλμένα πράξεις πλήττον το κίνημα της ἀναπτύξεως των ἀγροτῶν».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 25ην Ιουλίου, 1962 του Υπουργοῦ Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν υποβληθείσαν την 17ην Απριλίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Ἡ περιοχὴ Ποταμιάς ἐκηρύχθη «Περιοχὴ Διατηρήσεως Ὑδάτων» και οὐχὶ «Ἀπηγορευμένη Περιοχὴ» ὡς ἐσφαλμένως ἀναφέρεται εἰς την υποβληθείσαν ἐρώτησιν. Διὰ της κηρύξεως μίας περιοχῆς ὡς Περιοχῆς Διατηρήσεως Ὑδάτων δεν σημαίνει ὅτι δεν θα ἐκδίδονται περαιτέρω ἀδείαι ἐκσκαφῆς φρεάτων, ἀλλὰ ἀπλῶς ὅτι δεν θα ἐκδίδεται ἀδεία υπό του Ἐπάρχου διὰ την ἐκσκαφὴν ἢ κατασκευὴν φρεάτος εἰς πᾶσαν τοιαύτην περιοχὴν και οὐδεμίαν ἀλλαγὴ ἢ τροποποίησιν οὐδὴποτε ἐπὶ της τοιαύτης ἀδείας ἐπιβληθέντος ὅρου ἢ περιορισμοῦ θα ἐπιθεωρεῖται, εἰμὴ τη συναινέσει του Διευθυντοῦ του Τμήματος Ἀναπτύξεως Ὑδάτων. Εἶναι ἐσφαλμένη ἡ ἀποψις ὅτι δεν θα ἐκδίδονται περαιτέρω ἀδείαι διὰ την ἐν λόγω περιοχὴν».

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 14ην Απριλίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Πάφου κ. Χαλίτ Κιαζίμ και ληφθείσα την 20ην Απριλίου, 1962.

«Το ἡμισυ των ἐξόδων μεταφοράς ποσίμου ὕδατος και ἐγκαταστάσεως κρηνῶν, ἐπὶ ἀποικιοκρατίας κατεβάλλετο υπό της Κυβερνήσεως, το ἕτερον δε ἡμισυ υπό της κοινότητος. Εἰάν ἐπρόκειτο να μεταφερθῆ εἰς τὰς κατοικίας, ἡ

κοινότης ἐπεφορτίζετο με ὅλας τὰς δαπάνας, ἐνῶ διὰ το δι' ἀρδευτικῶν σκοποῦς μεταφερόμενον ὕδωρ, και ἀκόμη διὰ το κτίσμα των αὐλάκων, ἡ Κυβέρνησις κατέβαλλε τὰ 2/3 και ἡ κοινότης το 1/3 των δαπανῶν.

Δεδομένου ὅτι το πόσιμον ὕδωρ εἶναι, κατὰ την ἀπόψιν μου, στοιχείον σημαντικώτατον διὰ το προς το ζην, και ἐνδιαφέρει ἀμεσα τους ἀνθρώπους, εἶναι δυνατόν ἡ Κυβέρνησις μας να ἐκτελή αὐτὰ τὰ ἔργα δωρεάν ἢ τοῦλάχιστον να ἐλαττώσῃ την κοινοτικήν εἰσφοράν, ὅπως γίνεται εἰς την περίπτωσιν του ἀρδευσίμου ὕδατος, εἰς το 1/3»;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 7ην Αυγούστου, 1962, του Υπουργοῦ Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν υποβληθείσαν την 20ην Απριλίου, 1962, υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Πάφου κ. Χαλίτ Κιαζίμ.

«Ἡ καθιερωμένη πολιτικὴ, προκειμένου περί σχεδίων οικιακῆς ὕδατοπρομηθείας, εἶναι ἡ καταβολὴ του ἡμίσεος των ἐξόδων υπό της Κυβερνήσεως και του ἐτέρου ἡμίσεος υπό του ἐνδιαφερομένου χωριού. Εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, κατὰ τὰς οποίας ἡ οικονομικὴ κατάσταση ἐνός χωριού εἶναι πενιχρά και το σχέδιον δαπανηρὸν, ἐν συγκρίσει με τὰς οικονομικὰς δυνατότητας και το μέγεθος του χωριού, ἡ εἰσφορά του χωριού μειοῦται εἰς το 1/3 της δαπάνης κατόπιν σχετικῆς μελέτης και ἐγκρίσεως των Υπουργῶν Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων, Ἐσωτερικῶν και Οικονομικῶν.

Μέχρι τοῦδε ἡ τακτικὴ αὐτὴ ὑπῆρξεν ἱκανοποιητικὴ και οὐδεὶς λόγος συντρέχει να μεταβληθῆ.

Γενικὴ παραχώρησις ἢ μείωσις της χωρικῆς εἰσφοράς ἐκ του ἡμίσεος εἰς το ἐν τρίτον της δαπάνης προῶρισται να δημιουργηθῆ ἀνωμαλία και πλείστα ὅσα περιπλοκάς ὅσον ἀφορὰ τὰ μέχρι τοῦδε συναφθέντα ἐπὶ ἰσῆς βάσεως δάνεια».

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 7ην Μαΐου, 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Σ. Ιωαννίδη και ληφθείσα την 11ην Μαΐου 1962.

«Προ τίνος υπό του Γεωργικῶν Τμήματος ἐξητήθησαν προσφοραὶ διὰ την προμήθειαν ἐιδικῆς πάστας διὰ την ἐπάλειψιν των τομῶν των δένδρων. Αἱ προσφοραὶ κατεκυρώθησαν διὰ το εἰσαγόμενον προϊόν Πόντεξ εἰς τιμὴν ὑψηλοτέραν ἀπὸ τὰς τιμὰς της προσφοράς του ἐπιτοπίως παραγομένου Σιμεντάρ.

Τοῦτο ἀφ' ἐνός μεν ἀποθαρρύνει την ἐγγώριον βιομηχανίαν, και ζημιοὶ την Κυβέρνησιν ἡ οποία ἐπλήρωσε διὰ το εἰσαγόμενον εἶδος περισσότερα.

Πῶς δικαιολογεῖται ἡ τοιαύτη ἐνέργεια των ἀρμοδίων ἐν συσχετισμῶ με τὰς καταβαλλόμενας προσπάθειας προς υποστήριξιν της ἐγγωρίου βιομηχανίας;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 25ην Ιουλίου, 1962, του Υπουργοῦ Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων, εἰς ἐρώτησιν υποβληθείσαν την 11ην Μαΐου, 1962 υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Σ. Ιωαννίδη.

«Δείγματα του «Σιμεντάρ» δοκιμάζονται εἰσέτι υπό του Γεωργικῶν Τμήματος, και εἰάν αἱ δοκιμαὶ ἀποδειχθῶν ἐπιτυχεῖς και ἡ ζητούμενη τιμὴ εἶναι ἱκανοποιητικὴ, το υλικόν τοῦτο θα προτιμηθῆ ἀντὶ των ξένων τοιούτων εἰς το μέλλον. Δέον, ἐν πάσῃ περιπτώσει, να τονισθῆ ὅτι τὰ υπό Κυβερνητικῶν Τμημάτων ἀπαιτούμενα υλικά ἐξασφαλίζονται πάντοτε πάντοτε διὰ προσφορῶν, ἐναπόκειται δε εἰς το Συμβούλιον Προσφορῶν να ἀποφασίσῃ περί του υλικῶν το οποίον θα ἀγοραστῆ».

Ερωτήσεις υπό ημερομηνία 30ην Απριλίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη και ληφθείσα την 11ην Μαΐου 1962.

«Από τινος χρόνου παρατηρείται σχετική αδράνεια εις το Γραφείον Δημοσίων Πληροφοριών, ενώ ο Τύπος και το κοινόν αναμένει όπως το Γραφείον τούτο κατατοπίζει αυτό επί ζωτικής φύσεως κρατικών δραστηριοτήτων, ως επίσης, και εργασιών αφωρωσών διάφορα Υπουργεία και κυβερνητικά τμήματα. Τουναντίον παρετηρήθη, ότι αι δραστηριότητες διαφόρων Υπουργείων και κυβερνητικών τμημάτων μεταδίδονται μέσον του Κυβερνητικού Πρακτορείου Ειδήσεων.»

Ερωτάται:

- (α) Πού οφείλεται η σχετική αδράνεια του Γραφείου τούτου, και
- (β) Ποια η πολιτική της Κυβερνήσεως αναφορικός προς την λειτουργίαν του Γραφείου τούτου;

Απάντησις υπό ημερομηνία 19ην Ιουλίου 1962 του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 11ην Μαΐου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη.

«Είναι γεγονός ότι το Γραφείον Δημοσίων Πληροφοριών εργάζεται από τινος με μειωμένον προσωπικόν και μετά δυσκολίας αντεπεξέρχεται των πολλαπλών καθηκόντων του. Η αναδιοργάνωσις του Γραφείου τούτου, διά της δημιουργίας ειδικού τμήματος προς κατατόπισιν του τύπου και του κοινού επί των Κυβερνητικών δραστηριοτήτων ευρίσκειται εις προχωρημένον στάδιον μελέτης. Σχετική περί τούτου πρόνοια έχει γίνει εις τον Προϋπολογισμόν του 1963. Εάν, ως ελπίζεται, αι εισηγήσεις του Υπουργείου τούτου γίνουν τελικώς αποδεκταί, είναι βέβαιον ότι το Γραφείον τούτο θα δυνήθη να ανταποκριθή προς τας πολλαπλάς του ευθύνας.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνία 15ην Μαΐου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη και ληφθείσα την 17ην Μαΐου 1962.

«Εις τα Ενοικιαστήρια Συμβόλαια τα συνταχθέντα υπό των Βρετανικών Στρατιωτικών Αρχών, και χρησιμοποιούμενα διά την ενοικίασιν εις Άγγλους οικιών ανηκουσών εις Κυπρίους, υπάρχει όρος δίδων το δικαίωμα εις τους Άγγλους ενοικιαστές να θέτωσι τέρμα εις την ενοικίασιν οποτεδήποτε δι' απλής ειδοποιήσεως 28 ημερών, τον οποίον όρον οι βεβαρωμένοι διά χρεών Κύπριοι ιδιοκτήται υποχρεούνται, παρά τας διαμαρτυρίας των, να δεχθώσι.»

Του όρου γίνεται μεγάλη κατάχρησις εκ μέρους των ενοικιαστών και εις πολλάς περιπτώσεις ενοικιασταί θέτουν τέρμα εις την ενοικίασιν κατά τον άνωθι τρόπον, ολίγας μόνον ημέρας μετά την σύναψιν του ενοικιαστηρίου, και ούτω ζημιούσι σημαντικώς τους ιδιοκτήτας οι οποίοι υπέστησαν έξοδα εις μεσιτείας διά την ενοικίασιν κλπ.

Οι επηρεαζόμενοι Κύπριοι ανέρχονται εις χιλιάδας. Δεν φρονεί η Κυβέρνησις ότι θα έπρεπε να προβή εις παραστάσεις ή εις διαβήματα προς τας Βρετανικάς Αρχάς προς θεραπείαν αυτού του κακού;

Απάντησις υπό ημερομηνία 19ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 17ην Μαΐου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Συμφώνως της παραγράφου (1) του Άρθρου 26 του Συντάγματος: «Έκαστος έχει το δικαίωμα του συμβάλλεσθαι ελευθέρως. Τούτο υπόκειται εις όρους, περιορισμούς ή δεσμεύσεις τιθεμένας επί τη βάσει των γενικών αρχών του δικαίου των συμβάσεων. Νόμος θέλει προβλέψει διά την πρόληψιν εκμεταλλεύσεως υπό προσώπων, άτινα διαθέτουν ιδιάζουσας οικονομικήν ισχύν.»

Το Υπουργείον Εσωτερικών προβαίνει εις έρευνας προς εξακρίβωσιν του μεγέθους της ισχυριζόμενης εκμεταλλεύσεως και της ανάγκης της εισαγωγής προστατευτικής νομοθεσίας,

εφ' όσον ως είναι αντιληπτόν οι ιδιοκτήται ενοικιαζόμενων οικιών έχουσιν οργανωθή και είναι εις θέσιν να προστατεύωσι τα νόμιμα δικαιώματά των.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνία 20ην Μαΐου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 21ην Μαΐου 1962.

«Οι κάτοικοι του χωρίου Μαθιάτης ταλαιπωρούνται ένεκεν ελλείψεως ποσίου ύδατος. Η κοινότης αυτού του χωρίου προμηθεύεται το προς πόσιν και άλλας ανάγκας ύδωρ εξ υφισταμένων, απλών, μικρών και ανθυγεινών φρεάτων. Κατ' αυτάς τας θερινάς ημέρας η ταλαιπωρία ένεκεν λειψυδρίας διπλασιάζεται.»

Αι μέχρι τούδε υποσχέσεις και προσπάθειαι δεν έχουν δυστυχώς πραγματοποιηθή. Άραγε πόσον χρόνον θα διαρκέση αυτή η λειψυδρία; Ο αρμόδιος Υπουργός τί σχέδια έχει όσον αφορά το πόσιμον ύδωρ του εν λόγω χωρίου; Παρακαλώ όπως διαφωτίση την Βουλήν μας.»

Απάντησις υπό ημερομηνία 2αν Αυγούστου, 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 21ην Μαΐου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Το χωρίον Μαθιάτης προμηθεύεται πόσιμον ύδωρ ικανοποιητικώς εξ ιδιωτικών φρεάτων. Διά τον λόγον τούτον το χωρίον απέρριψε προ 5 ετών σχέδιον ύδατοπρομηθείας το οποίον έθεσε ενώπιόν του η Κυβέρνησις. Παρ' όλα ταύτα έχει ληφθή πρόνοια όπως γίνη δοκιμαστική διάτρησις εντός του τρέχοντος έτους προς εξεύρεσιν ποσίου ύδατος διά τας ανάγκας του χωρίου.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνία 20ην Μαΐου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 21ην Μαΐου 1962.

«Η γη του χωρίου Μαθιάτη είναι εύφορος και παχεία. Αλλ' ένεκεν της μη υπάρξεως αρδευσίμου ύδατος δεν είναι παραγωγική και μένει ανεκμετάλλετος. Η επιθυμία των κατοίκων του χωρίου τούτου είναι όπως κτισθή ύδατοφράκτης εις το άνω μέρος του χωρίου. Η ανέγερσις ενός αρκούντος αποδοτικού ύδατοφράκτου εις το μέρος εις το οποίον συναντώνται οι δύο παραπόταμοι του Ιδαίου είναι δυνατή. Διά της ανεγέρσεως του εν λόγω ύδατοφράκτου, θα καταστή δυνατή η άρδευσις 1000 στρεμμάτων τουλάχιστον, από αυτήν την εύφορον γην καθ' όλην την διάρκειαν του έτους. Το χωρίον τούτο το οποίον ευρίσκειται πλησίον της Λευκωσίας, δύναται να μετατραπή εις μίαν καλήν περιοχήν αναπτύξεως.»

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν μας επί των μέτρων άτινα λαμβάνει επί του προκειμένου»)

Απάντησις υπό ημερομηνία 31ην Ιουλίου 1962 του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 21ην Μαΐου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

Δεν θα επιχειρηθή η ανέγερσις ύδατοφράκτου επί του ποταμού Ιδαίου μέχρις ότου διευθετηθή το ζήτημα των δικαιωμάτων ύδατος. Επί του ποταμού Ιδαίου ως και τινων ετέρων μεγάλων ποταμών της Κύπρου υπάρχουν παλαιά κεκτημένα περιφερειακά δικαιώματα ύδατος. Τα δικαιώματα αυτά θα επηρεασθούν εάν κατασκευασθή ύδατοφράκτης επί του ποταμού διά το χωρίον Μαθιάτης όπου δεν υπάρχουν επί του παρόντος αρδευτικά δικαιώματα.

Όθεν το ζήτημα σχετίζεται με την μελετωμένη νέαν περί Υδάτων νομοθεσίαν διά της οποίας θα δυνήθη η Κυβέρνησις να προβή εις την απαλλοτριώσιν των υφισταμένων επί υδάτων δικαιωμάτων προς τον σκοπόν προγραμματισμού και εφαρμογής αποτελεσματικώτερας περιφερειακής αναπτύξεως και διανομής του αρδευσίμου ύδατος.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνία 23ην Μαΐου, 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 25ην Μαΐου, 1962.

«Δι' ερωτήσεώς μου υποβληθείσης πέρυσι, την 3ην Μαρτίου 1961, εδήλωσα ότι οι Τούρκοι κάτοικοι του Ιδαίου γδικούντο. Εις δοθείσαν απάντησιν πληροφορήθη ότι η επιθυμία των θα εξετελείτο συντόμως.

Όταν επέτος την 13ην Απριλίου επισκέφθη το χωρίον ήκουσα τα ίδια παράπονα.

Είδον και πάλιν ότι η Τουρκική συνοικία δεν έχει ασφαλοστρωθή. Οι κάτοικοι της εν λόγω συνοικίας δέχονται να καταβάλουν μέρος των εξόδων.

Επιπροσθέτως των ως άνω επιθυμιών, πρέπει να εγκατασταθή μία κρήνη εις την συνοικίαν, ήτις ευρίσκεται εις την αριστεράν όχθην του ποταμού, και μία εις την Τουρκικήν συνοικίαν.

Ακόμη πόσον καιρόν θα συνεχισθούν αυτά αι ελλείψεις αίτινες αποτελούν διάκρισιν; Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν να διαφωτίση την Βουλήν».

Απάντησις υπό ημερομηνία 2αν Αυγούστου, 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 25ην Μαΐου, 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Η εντός της Τουρκικής συνοικίας του χωρίου δημοσία οδός έχει επιδιορθωθή προς πλήρη ικανοποίησιν των ενδιαφερομένων και είναι ετοιμή δι' ασφάλτωσιν εις το μέλλον.

Γίνονται ενέργειαι όπως σχέδιον υδατοπρομηθείας προνοούν διά την κατ' οίκον διανομήν ύδατος και την ανέγερσιν μιας κρήνης εις την συνοικίαν ήτις ευρίσκεται εις την αριστεράν όχθην του ποταμού, και μιας εις την Τουρκικήν συνοικίαν, εκτελεσθή εντός του 1963, εάν ως ελπίζεται το σχέδιον εγκριθή τελικώς υπό της Κυβερνήσεως. Ουδεμία διάκρισις υφίσταται».

Ερωτήσεις υπό ημερομηνία 24ην Μαΐου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 25ην Μαΐου, 1962.

«Ο Υπουργός Εσωτερικών απαντών εις ερώτησιν μου υποβληθείσαν πέρυσι, την 2αν Ιουνίου, 1961, δι' ης εζήτησα όπως το χωρίον Αγγολέμι περιληφθή, από διοικητικής πλευράς, εις την περιοχήν Λεύκας αντί Μόρφου, εδήλωσεν ότι αι υφιστάμεναι διευθετήσεις θεωρούνται από διοικητικής πλευράς ικανοποιητικά.

Όταν διαρκούσης μιας νέας επισκέψεώς μου εις το χωρίον τους εξήγησα την ληφθείσαν απάντησιν, μου εδήλωσαν εκ νέου ότι αύτη δεν είναι ικανοποιητική.

Είναι υποχρεωμένοι να διανύουν 15 μίλια διά να παρακολουθήσουν την εργασίαν των, ενώ η Λεύκα απέχει μόνον 6 μίλια. Διά να πωλήσουν τα λαχανικά και άλλα γεωργικά προϊόντα άτινα παράγουν, πηγαίνουν εις την Λεύκαν αντί εις Μόρφου. Και σπαταλούν αρκετόν πολύτιμον χρόνον διά να μεταβούν εις Μόρφου με σκοπόν να παρακολουθήσουν εργασίας των εν σχέσει με κυβερνητικά γραφεία.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν να επανεξετάση εκ νέου το ζήτημα, και να διαφωτίση την Βουλήν μας».

Απάντησις υπό ημερομηνία 19ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 25ην Μαΐου, 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Από της εγκαθιδρύσεως του συστήματος των Επαρχιακών Διοικήσεων το χωρίον Αγγολέμι υπάγεται εις την περιοχήν Μόρφου υπό την εποπτείαν του Επαρχιακού Επόπτου Λεύκας. Ο Βοηθός Επαρχιακός Επόπτης Μόρφου επισκέπτεται το χωρίον κανονικώς, οι δε κάτοικοι του δύνανται να έρχωνται εις επαφήν και μετά του Επαρχιακού Επόπτου Λεύκας διά οιαδήποτε σοβαρά και επείγοντα θέματα.

Το χωρίον Αγγολέμι υπάγεται εις την περιοχήν Μόρφου ουχι μόνον από απόψεως επαρχιακής διοικήσεως αλλ' επίσης και διά τους σκοπούς των Δικαστηρίων, Χωροφυλακής, Υγειονομείου και Κτηνιατρικών Γτηρειών.

Ως εκ τούτου αι υφιστάμεναι διευθετήσεις θεωρούνται ικανοποιητικά και δεν υφίσταται λόγος αλλαγής των».

Ερωτήσεις υπό ημερομηνία 24ην Μαΐου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 25ην Μαΐου, 1962.

«Οι κάτοικοι του χωρίου Αγγολέμι κατέβησαν £415 (τετρακοσίας δέκα πέντε λίρας) με τον σκοπόν όπως διενεργηθή μία δοκιμαστική διάτρησις εις το χωρίον των. Δυστυχώς μέχρι τούδε ουδεμία πληροφορία ελήφθη ότι θα γίνη τοιαύτη δοκιμή. Επιθυμούν να ιδούν το αποτέλεσμα αυτών των χρημάτων τα οποία διέβησαν κατόπιν πολλών δυσκολιών και τα οποία εξοικονόμησαν εις βάρος της διατροφής των. Πότε η Κυβέρνησις θα τείνη χείρα βοηθείας εις τους χωρικούς αυτούς οι οποίοι αγωνιούν διά την ανάπτυξιν του χωρίου των;

Πότε θα ανταποκριθή ο αρμόδιος Υπουργός εις αυτήν την αναπόφευκτον ανάγκην αυτού του χωρίου, και ποία μέτρα έλαβεν διά να αποστείλη εις αυτό τας διατρητικάς μηχανάς; Παρακαλώ όπως διαφωτίση την Βουλήν μας».

Απάντησις υπό ημερομηνία 14ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 25ην Μαΐου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Συντόμως θα διατεθή διατρητική μηχανή διά την διενέργειαν δοκιμαστικής διατρήσεως εις το χωρίον Αγγολέμι δι' αρδευτικούς σκοπούς».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Φ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ-Ι-ΔΗΣ):

Θα παρακάλουν τους εντίμους Γραμματείς να διακόψουν την ανάγνωσιν ερωτήσεων και προτείνω να εισέλθωμεν εις τα υπόλοιπα θέματα της σημερινής ημερησίας διατάξεως.

Το Κεφάλαιον Β διαλαμβάνει νομοθετικήν εργασίαν.

Ετοιμή νομοθετική εργασία δεν υπάρχει προς επεξεργασίαν από την Βουλήν κατά την σημερινήν συνεδρίαν. Θα ήθελα να ενημερώσω τους αξιοτίμους κυρίως συναδέλφους επί των εκκρεμών Νομοσχεδίων τα οποία παρετέμθησαν εις την παρούσαν σύνοδον από την προηγηθείσαν δευτέραν σύνοδον της Βουλής.

Η Επιτροπή Οικονομικών και Νομικών έχει εις χείρας της τον περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικόν) Νόμον.

Δεύτερον Νομοσχέδιον το οποίον εκκρεμεί από την παρελθούσαν σύνοδον είναι ο περί Ρυθμίσεως και Ελέγχου Βιομηχανίας Νόμος, τον οποίον επεξεργάζεται η αρμοδία Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας μετά της Επιτροπής Νομικών.

Ο περί Τοκιστών Νόμος του 1962 επίσης ευρίσκεται υπό μελέτην ενώπιον των ιδίων προμνησθεισών Επιτροπειών, Οικονομικών και Νομικών.

Ο περί Κληρονομίας Νόμος τον οποίον μελετά η Επιτροπή Οικονομικών, και τέλος ο περί Εμπορικών Σημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962 επί του οποίου θα υποβάλη έκθεσιν η αρμοδία Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας της Βουλής.

Κεφάλαιον Γ της σημερινής ημερησίας διατάξεως είναι η κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να προβούν εις κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια και Έγγραφα:

(1) Ο περί Τηλεγράφων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 13) του 1962.
- (3) Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.
- (4) Ο περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 8) Νόμος του 1962.
- (5) Ο περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.
- (6) Παράκλησις προς την Βουλήν των Αντιπροσώπων διά την διά ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ έγκρισιν δαπάνης αναφορικώς προς Έπιπλα και Σκεύη Πρεσβειών.
- (7) Έγγραφα αποσταλέντα την 24.7.1962 υπό του Υπουργείου Οικονομικών συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1962 (Αρ. 1 του 1962) και τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1962 (Αρ. 14 του 1962).
- (8) Έγγραφα αποσταλέντα την 28.7.1962 υπό του Υπουργείου Οικονομικών συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1962 (Αρ. 1 του 1962) και τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1962 (Αρ. 14 του 1962).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όσον αφορά τον περί Τηλεγράφων (Τροποποιητικόν) Νόμον του 1962, ο οποίος παρεπέμφθη εις την Βουλήν υπό του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, εάν οι αξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι δεν έχουν ένσταση, να παρεπεμφθή εις την Επιτροπήν Συγκοινωνιών και Έργων εν συνεργασία μετά της Νομικών.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 13) του 62, ο οποίος παρεπέμφθη από το Υπουργείον Οικονομικών, εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 62, αποσταλείς υπό του Υπουργείου Υγείας, εις την Επιτροπήν Υγείας.

Ο περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 8) Νόμος του 1962, ο οποίος παρεπέμφθη από το Υπουργείον Εσωτερικών προτείνω όπως κηρυχθή επειγόν το Νομοσχέδιον αυτό διότι όπως οι αξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι καλώς γνωρίζουν η παράτασις του περί Δήμων Νόμου εκπνέει την 31ην Αυγούστου και διά τούτο αι πρόνοιαι διά τα συνήθη Νομοσχέδια του Συντάγματος προτείνω όπως μη εφαρμοσθούν εν προκειμένω. Την επεξεργασίαν του Νομοσχεδίου τούτου παρακαλώ όπως αναλάβουν η Επιτροπή Εσωτερικών και Νομικών.

Όσον αφορά την υπό του εντίμου Βουλευτού κ. Μπερπερογλου κατατεθείσαν πρότασιν Νόμου, εν σχέσει με τον περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών (Τροποποιητικόν) Νόμον του 1962, προτείνω όπως παραπεμφθή εις την Επιτροπήν Οικονομικών και Γεωργικών Ζητημάτων.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής νομίζω ότι πρέπει να ορισθή διά την 27ην μηνός Αυγούστου, και ο λόγος είναι διά να δοθή αρκετός καιρός προς έγκρισιν του Νομοσχεδίου περί Παρατάσεως του περί Δήμων Νόμου. Ομοίως έγκρισιν αυτού υπό του Προέδρου και Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας και έγκαιρον προ της εκπνοής του υφισταμένου Νόμου δημοσιεύσιν εις την Επίσημον Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εάν οι αξιότιμοι συνάδελφοι συμφωνούν, ορίζομεν την προσεχή συνεδρίαν διά την Δευτέραν, 27ην Αυγούστου, και ώραν 5ην απογευματινήν.

Η ημερησία διάταξις της προσεχούς μας συνεδρίας θα διαλαμβάνη τα εξής θέματα:

Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 8) Νόμος του 1962.

Και τέλος, Κεφάλαιον Γ, κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Ο κ. Μπερπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προθεσμία, την οποία ορίζει ο βασικός περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών Νόμος, εκπνέει την 25ην Αυγούστου εισηγούμαι όπως και το περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών Τροποποιητικόν Νομοσχέδιον θεωρηθή ως επειγόν θέμα προς συζήτησιν, διά να είναι δυνατή η πραγματοποίησις του σκοπού του περί ου ο λόγος νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συμφωνώ με την εισήγησιν του κ. Μπερπερογλου και προτείνω όπως και η πρότασις Νόμου η υποβληθείσα υπό του ίδιου χαρακτηρησθή ως επειγούσα, και επομένως μη ισχύσουν και διά την πρότασιν ταύτην Νόμου αι συνήθεις διαδικασίαι διά τα λοιπά Νομοσχέδια.

Αξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι, επαναλαμβάνω ότι η προσεχής συνεδρία ορίζεται διά την 27ην Αυγούστου 1962 και ώραν 5ην απογευματινήν. Επαναλαμβάνω και την ημερησίαν διάταξιν της συνεδρίας ταύτης.

Νομοθετική εργασία.

Ο περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 8) Νόμος του 1962.

Και κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Ομοίως η παρατήρησις του εντίμου κ. Γραμματέως είναι ορθή. Πρέπει να συζητήσωμεν και την εξέτασιν των παραπεμφθέντων εγγράφων προς την Βουλήν κατά την προσεχή συνεδρίαν της 27ης μηνός, και ομοίως επαναλαμβάνω ότι η πρότασις του κ. Μπερπερογλου κηρύσσεται ως επειγούσα πρότασις Νόμου.

Κηρύσσω περαιτωθείσας τας εργασίας της συνεδρίας ταύτης.

(Ώρα λήξεως 6.30 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 27ΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 5.35 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως — Κεφάλαιον Β — είναι ο περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 8) Νόμος του 1962.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Εσωτερικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

ΜΠΟΥΡΧΑΝ ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΠΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «ΝΟΜΟΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ ΝΟΜΩΝ ΝΟΜΟΝ ΤΟΥ 1961»

Παρόντες:**Επιτροπή Εσωτερικών**

Μπουρχάν Ναλπάντογλου, Πρόεδρος
(αντιπροσωπεύων τον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά)

Νίκος Αγγέλιδης

Σωτήριος Γιαννάκης

Γεώργιος Τομπάκος

Κώστας Χριστοδουλίδης

Τίτος Φάνος

Εζεκίας Παπαϊωάννου

(αντιπροσωπεύων τον κ. Χρ. Δημητριάδην)

Επιτροπή Νομικών

Αντώνιος Αναστασιάδης, Πρόεδρος

Α. Μιχαήλ Μπερπερόγλου

Λέλλος Δημητριάδης

Τίτος Φάνος.

Αι Επιτροπαί επί Εσωτερικών και Νομικών, συνελθούσαι την 27ην Αυγούστου 1962 και ώρα 4ην απογευματινήν, συνεζήτησαν το παρόν Νομοσχέδιον και απεφάσισαν, διαφωνούντος του κ. Κ. Χριστοδουλίδη, όπως συστήσουν εις την Βουλήν την ψήφισιν του υπ' ην μορφήν κατετέθη εις την Βουλήν.

Αμφότεραι όμως αι Επιτροπαί εκφράζουσι την επιθυμίαν όπως προ της λήξεως της εν τω Νομοσχεδία προβλεπομένης περιόδου κατατεθῆ εν τη Βουλή νόμος διέπων τους Δήμους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Μπερπερόγλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι συνάδελφοι.

Σήμερα δι' ενάτην φοράν διαρκούσης της διετούς ζωής της Βουλής μας, η οποία τυγχάνει το Νομοθετικόν Σώμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, συζητείται ο περί Δήμων Νόμος. Η οργάνωσις Δήμων είναι εξ ίσου σημαντική με την οργάνωσιν του Κράτους. Άλλωστε η υπόθεσις αυτή είναι καθωρισμένη και διά διατάξεων του Συντάγματος. Ούτως εχόντων των πραγμάτων είναι μία δυσάρεστος πραγματικότητα το γεγονός

ότι αφ' ότου αι εν Κύπρω Κοινότητες κατέκτησαν την ελευθερίαν και την ανεξαρτησίαν των, αύται, από απόψεως δήμων, δεν ηδυνήθησαν ακόμη να αποκτήσουν την ανεξαρτησίαν των. Είναι δε πολύ δυσάρεστον το ότι η αρχή, η οποία θα δώση ανεξαρτησίαν εις τας Κοινότητας της Κύπρου, εις την οργάνωσιν και την διοίκησιν των Δήμων των, δεν είναι ένα ξένον κράτος, αλλ' η Εκτελεστική Εξουσία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Συμφώνως προς την σημερινήν νομοθεσίαν, το δικαίωμα διορισμού του Προέδρου και των μελών των Δημοτικών Αρχών ευρίσκειται εις χείρας του Υπουργικού Συμβουλίου. Οι πολίται, οι οποίοι καταβάλλουν φόρους προς τους δήμους και αναμένουν παρ' αυτών εξυπηρέτησιν, δεν έχουν επί του προκειμένου λόγον ή δικαίωμα ψήφου. Παρ' όλον ότι η Νομοθετική και η Εκτελεστική Εξουσία του Κράτους συνεστήθησαν προ δύο ετών διά της λαϊκής ψήφου, εις τας Κοινότητας της Κύπρου δεν έχουν δοθή τα εν προκειμένω δικαιώματα και ελευθερία, κατ' αντίθεσιν προς τας ρητάς διατάξεις του Συντάγματος.

Είναι ανεπίτρεπτος η εις τας Κοινότητας της Κύπρου μη αναγνώρισις των σχετικών με τους Δήμους δικαιωμάτων των με την δικαιολογίαν ότι δι' ογδόην φοράν δεν κατέστη δυνατή η συμπλήρωσις όλων των προετοιμασιών διά την υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας θέσπισιν του περί Δήμων Νόμου, αυτή δε η δικαιολογία της Εκτελεστικής Εξουσίας, η οποία επαναληφθείσα πολλάκις έχασε την αξίαν της, δεν είναι δυνατόν να θεωρήται λογική και νόμιμος. Παρά το γεγονός ότι μέχρι σήμερα ητοιμάσθησαν και υπερβλήθησαν εις την Βουλήν νόμοι ρυθμίζοντες πολλά ποικίλα και περίπλοκα θέματα, με λύπην αντικρύζω το γεγονός ότι ο περί Δήμων Νόμος δεν έχει ακόμη ετοιμασθή, ιδιαιτέρως δε θεωρώ απαράδεκτον την δικαιολογίαν ότι αι προετοιμασίαι διά τον νόμον δεν κατέστη δυνατόν να συμπληρωθούσι παρά το ότι η Βουλή μας προειδοποίησε δι' ογδόην φοράν ότι ήτο ανάγκη να ετοιμασθή ο νόμος ούτος όσον το δυνατόν συντομώτερον.

Υπό το φως των εις το άρθρον 173 του Συντάγματος διατάξεων και συμφώνως προς την εντολήν την εμπειροχομένην εις την παράγραφον 2 του άρθρου 188 τούτου ήτο ανάγκη όπως ο περί Δήμων Νόμος ετοιμασθή και ψηφισθή εις την Βουλήν μέχρι της 16ης Φεβρουαρίου 1961. Τούτο δεν έγινε, από της ημερομηνίας δε εκείνης μέχρι σήμερα συνεχίζεται η ίδια επωδός. Αυτήν την δι' ογδόην φοράν επιμονήν εκ του εμφανούς να μη δοθούσι εις τους πολίτας τα δικαιώματά των δεν δύναμαι να την θεωρήσω ως ευάριστον διά τους ιδύοντας του κράτους. Άλλοτε εκείνοι, οι οποίοι δεν ήθελαν να δώσουν ανεξαρτησίαν εις την Κύπρον, ήσαν ξένοι· ενώ εκείνοι, οι οποίοι δεν θέλουσι να δώσουν σήμερα ανεξαρτησίαν διά τους δήμους εις τους πολίτας της Κύπρου, είναι δυστυχώς η Εκτελεστική Εξουσία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δι' αυτόν ακριβώς τον λόγον επιθυμώ να χαρακτηρίσω την κατάστασιν ως λυπηράν και λεπτήν. Εν ολίγοις, ανεξαρτήτως προσωπικών ή πολιτικών απόψεων και υπολογισμών ζητώ όπως μη παραμεληθούσι ή καταπατηθούσι περαιτέρω αι διατάξεις και αι οδηγίαι, αι οποίαι εμπεριέχονται εις το Σύνταγμα, και, αφού συμπληρωθούσι αι ατελείεττοι προετοιμασίαι, υποβληθή ο περί Δήμων Νόμος εις την Βουλήν το συντομώτερον δυνατόν και οπωσδήποτε προ της 31ης Δεκεμβρίου, 1962. Κατ' αυτόν τον τρόπον οι Κύπριοι πολίται, Τούρκοι και Έλληνες, θα έχουν την ευκαιρίαν να εγκαθιδρύσουν τους ιδικούς των δήμους και θα αποκτήσουν μέρος των δικαιωμάτων, τα οποία η Δημοκρατία τους αναγνωρίζει.

Υπό τον όρον ότι δεν θα θεωρηθή ότι συμμερίζομαι τας μέχρι σήμερα συνεχιζόμενας αμελείας και αντισυνταγματικές ενεργείας και διά να δώσω μίαν τελευταίαν ευκαιρίαν εις το υπό συζήτησιν νομοσχέδιον, το οποίον υπέβαλεν η Εκτελεστική Εξουσία, θα ψηφίσω υπέρ του νομοσχεδίου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωση του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός 1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περι-
τίτλος. Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων
10 του 1961 Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 8) Νόμος του
15 του 1961 1962, και θα αναγινώσκηται ομοί μετά του
29 του 1961 36 του 1961 37 του 1961 55 του 1961
36 του 1961 11 και 35 του 1962) (εν τοις εφεξής καλου-
37 του 1961 11 και 35 του 1962) (εν τοις εφεξής καλου-
55 του 1961 11 και 35 του 1962) (εν τοις εφεξής καλου-
11 του 1962 11 και 35 του 1962) (εν τοις εφεξής καλου-
35 του 1962 11 και 35 του 1962) (εν τοις εφεξής καλου-
μένου «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον αναφέρεται εις τους Δήμους· δυνάμει των προνοιών του Συντάγματος χρειάζεται χωριστάς πλειοψηφίας των Ελλήνων και Τούρκων Βουλευτών.

Υπάρχει αντίρρησις εκ μέρους των Ελλήνων και εκ μέρους των Τούρκων Βουλευτών όπως το πρώτον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπάρχουσιν αντιρρήσεις το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

Άρθρον 2.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις 2. Ο βασικός Νόμος διά του παρόντος
του βασικού τροποποιείται διά της αντικαταστάσεως των
Νόμου αριθμῶν και λέξεων «31ης Αυγούστου, 1962»,
διὰ της σπουδῆποτε συναντώνται (αίτινες υποκατε-
στάσεως στάθησαν εν αὐτῷ διά του άρθρου 2 του Νόμου
της ημερο- 35 του 1962), διά των αριθμῶν και λέξεων
μηνίας 31ης «31ης Δεκεμβρίου, 1962».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπάρχουσιν αντιρρήσεις το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

Υπάρχει μία αποχή.

Ο κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ:

Εκφράζω αντίρρησιν, έντιμε κ. Πρόεδρε, και όχι αποχήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 2 εγκρίνεται.

Τρίτη ανάγνωσις. Θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

Παρακαλούνται οι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο Περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 8) Νόμος του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εις Νόμον;

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Το Νομοσχέδιον κατετέθη υπό του εντίμου Βουλευτού κ. Μπερπερόγλου και εκηρύχθη ως θέμα επειγουσής φύσεως· εν τούτοις εν όψει του γεγονότος ότι χρειάζεται αρκετή ποσότητα εν αναβάλλω την συζήτησιν του θέματος αυτού.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλῆς ορίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν την 11.00 πρωινήν ώραν.

Τα θέματα επί της ημερησίας διατάξεως θα έχουν ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Προσφωνήσις της Βουλῆς των Αντιπροσώπων υπό της Αυτού Εξοχότητος του Αντιπροέδρου της Κυβερνήσεως των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

Δυνάμει των προνοιών του 7ου Άρθρου του Συντάγματος κηρυσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 5.55 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 31ΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 11.10 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να με πληροφορήσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά την παρούσαν συνεδρίασιν θα χρησιμοποιηθή η αγγλική γλώσσα.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι η ανάγνωσις Ερωτήσεων και Απαντήσεων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αρχίσουν την ανάγνωσιν των Ερωτήσεων και Απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Μαΐου, 1962, υποβληθείσα υπό του έντιμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 25ην Μαΐου, 1962.

«Την 23ην Νοεμβρίου του παρελθόντος έτους, υπέβαλον ερώτησιν εις το Προεδρείον της Βουλής όσον αφορά την επιδιόρθωσιν της οδού μεταξύ Αγ. Σωζομένου και Ποταμιάς, και την ανέγερσιν γέφυρας επί του ποταμού «Άλυκου». Εις απάντησιν του ο Υπουργός Εσωτερικών εδήλωσεν ότι η κατάστασις της εν λόγω οδού είναι καλή και ότι εδαπανήθη ποσόν £40. Επίσης εδήλωσεν ότι διά την ανέγερσιν γεφυρών επί των ποταμών Αλύκου και Γιαλιά, οίτινες διασταυρώνουν την εν λόγω οδόν, χρειάζονται £10.500 (δέκα χιλιάδες πεντακόσαιο λίραι).

Όταν επισκέφθην το χωρίον την 24ην Απριλίου 1962, ανέγνωσα εις τους κατοίκους του χωρίου την απάντησιν ήτις μου εδόθη. Ως αποτέλεσμα, τώρα απαιτείται όπως μόνον μία γέφυρα ανεγερθή και αυτή επί του ποταμού Αλύκου. Είμαι της γνώμης ότι η εν λόγω γέφυρα δύναται ν' ανεγερθή με ολίγα έξοδα, και ότι η ανέγερσίς της θα αποβή προς όφελος των εν λόγω δύο χωρίων ως επίσης και του Ιδαλίου, της Λουρουτζιήνας και του Πυροΐου.

Αυτή η οδός πρέπει να επιδιορθωθή το συντομώτερον. Ποίαι αι απόψεις του Υπουργού Εσωτερικών επί του προκειμένου;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 14ην Αυγούστου 1962 του Υπουργού Εσωτερικών εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 25ην Μαΐου 1962 υπό του έντιμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Ως εδηλώθη και προηγουμένως η κατάστασις της οδού μεταξύ Αγίου Σωζομένου και Ποταμιάς είναι καλή. Η ανέγερσις μιας μόνον γέφυρας επί του ποταμού «Αλύκου» δεν θα διηκόλυε την κατάστασιν διότι διά την εξασφάλισιν απροσκόπτου επικοινωνίας μεταξύ των δύο χωρίων είναι απαραίτητον όπως ανεγερθούν και αι δύο γέφυραι επί των δύο ποταμών οι οποίοι διασταυρώνουν την εν λόγω οδόν, έναντι ποσού £10.500. Λόγω όμως του υψηλού κόστους της εργασίας αυτής και του γεγονότος ότι υπάρχει οδός συνδέουσα τα δύο χωρία δεν δικαιολογείται η ανέγερσις των δύο γεφυρών.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν των Ερωτήσεων έληξεν.

Το επόμενον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι η προσφώνησις της Αυτής Εξοχότητας του Αντιπροέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών κ. Λύντον Τζόνσον. Παρακαλώ πληροφορήσατε την Αυτού Εξοχότητα ότι η Βουλή είναι έτοιμη.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Βουλευταί όπως εγερθούν διά να υποδεχθούν την Αυτού Εξοχότητα τον Αντιπρόεδρον των Ηνωμένων Πολιτειών.

(Χειροκροτήματα επί τη εισόδω του Αντιπροέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών εις την αίθουσαν των συνεδριάσεων).

Έντιμα Μέλη,

Μετά μεγάλης ευχαριστήσεως πληροφορώ το Σώμα τούτο, ότι η Α.Ε. ο Αντιπρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, κ. Λύντον Τζόνσον, μας τιμά διά της παρουσίας του, και ότι θα προσφωνήση την Βουλήν. Η παρουσία της Α.Ε. εν τη Βουλή ταύτη αποτελεί ιστορικό γεγονός διά τον λόγον ότι ο κ. Λύντον Τζόνσον είναι ο πρώτος φιλοξενούμενος εξ άλλης χώρας, όστις θα προσφωνήση την Βουλήν.

Η εδώ παρουσία του συμβολίζει τας φιλικάς σχέσεις, αίτινες υφίστανται μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και της Κυπριακής Δημοκρατίας, και καταδεικνύει σαφώς τους μεταξύ των δύο χωρών αναπτυσσομένους δεσμούς. Η Α.Ε. ο κ. Λύντον Τζόνσον υπήρξεν επί πολλά έτη μέλος του Κογκρέσσου των Ηνωμένων Πολιτειών ως και Γερουσιαστής, σήμεραν δε έχομεν το προνόμιον να τον ακούσωμεν.

Εξοχώτατε,

Το βήμα της Βουλής ταύτης, το οποίον είναι καθιερωμένον διά τα Μέλη αυτής, ευρίσκειται εις την διάθεσίν σας, τα δε Μέλη της Βουλής είναι έτοιμα να ακούσουν την προσφώνησιν σας.

(Χειροκροτήματα)

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Κύριε Πρόεδρε, Εξοχώτατοι, Κύριοι.

Περιποιείτε εις την χώραν μου μεγάλην και φιλόφρονα τιμήν διά της προσκλήσεώς σας σήμεραν να προσέλθω ως ο πρώτος ξένος από μίαν άλλην χώραν διά να προσφωνήσω το Σώμα τούτο της Βουλής των Αντιπροσώπων της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Μου παρέχετε επίσης μίαν σπανίαν προσωπικήν ευχαρίστησιν, καθότι το πλείστον μέρος της δημοσίας μου σταδιοδρομίας καθηναλώθη ως Μέλος του Κογκρέσσου των Ηνωμένων Πολιτειών — πρώτον ως μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων και μετέπειτα, υπό το διπλούν βουλευτικόν μας σύστημα, ως μέλος της Γερουσίας.

Σας ευχαριστώ διά την ευκαιρίαν αυτήν να προσφωνήσω έν των νεαρωτέρων κοινοβουλευτικών Σωμάτων εις μίαν εκ των αρχαιοτέρων και πλέον τιμωμένων χωρίων του κόσμου.

Η μεγάλη εμπιστοσύνη την οποίαν ημείς εις Αμερικήν τρέφομεν διά το μέλλον της χώρας σας στηρίζεται εις ουχί μικρόν βαθμόν επί των κοινοβουλευτικών συστημάτων τα οποία έχετε υιοθετήσει. Εάν μία ελευθέρα κοινωνία πρόκειται να επιζήση, πρέπει να υπάρχει έν βήμα, επί του οποίου αι διαφοραί του λαού δύναται να συντεθούν και να επιτευχθή μία ισορροπία αρμονίας και μετριοπαθείας. Τούτο δεν είναι πάντοτε εύκολον — ούτε και έρχεται πάντοτε ταχέως μετά την ανεξαρτησίαν.

Εάν εις επισκέπτης ήρχετο εις τας Ηνωμένας Πολιτείας δύο μόνον έτη μετά την επίτευξιν της ανεξαρτησίας εκ της Αμερικανικής Επανάστασεως, το πιθανώτερον να καταλαμβάνετο υπο απογνώσεως διά το μέλλον του έθνους μας. Υπήρχον βαθείαι διαιρέσεις και υποψίαι αι οποίαι μας εχώριζον. Πολλοί πολιταί ήσαν απρόθυμοι να αναγνωρίσουν και να παραδεχθούν ένα εθνικόν σκοπόν — προτιμώντες να διατηρήσουν την πίστιν και νομιμοφροσύνην των προ πάντων εις στενά συμφέροντα. Αλλά ήτο μόνον εντός και μέσω του αντιπροσωπευτικού Κογκρέσσου που πολλά έγιναν διά να

επιτευχθή η εθνική ενότης, η οποία υπήρξεν — και εξακολουθεί να είναι — η βάσις και το έδρανον της ισχύος της Αμερικής και του ρόλου τον οποίον αυτή διαδραματίζει εις τον κόσμον.

Ζηλεύω κάθε ένα εξ υμών διά την ευκαιρίαν την οποίαν έχετε ως μέλη αυτού του Σώματος, διά τας προσπάθειάς σας και τους μόχθους σας να εξασφαλίσετε την επιτυχίαν της χώρας σας.

Ζώμεν σήμερα εις την άνοιξιν της ανεξαρτησίας των ανθρώπων επί του πλανήτη αυτού. Οι σπόροι της ελευθερίας ανθούν εις μεγάλην δαψίλειαν νέων και ανεξαρτήτων εθνών. Ημείς εις τας Ηνωμένας Πολιτείας αισθανόμεθα μεγάλην ανακούφισιν διά το ό,τι συμβαίνει. Έτο επί της γης μας — δεν έχουν συμπληρωθή ακόμη διακόσια χρόνια — που το κίνημα τούτο ήρχισε με την ιδιική μας Αμερικανικήν Επανάστασιν.

Είναι διά τούτο, νομίζω, που ο Αμερικανικός λαός αισθάνεται την συγγένειαν και προσέγγισιν προς τα νέα έθνη ήτις είναι έκδηλος εις την πολιτικήν και το πρόγραμμα της Κυβερνήσεως των Ηνωμένων Πολιτειών.

Είμεθα ενήμεροι των δοκιμασιών και δυσκολιών αι οποίαι είναι συναφασμένα με την ανεξαρτησίαν. Γνωρίζομεν επίσης τους καρπούς αυτής. Πιστεύομεν ότι το μεγάλο τέρμα του αιώνος αυτού πρέπει να είναι η οικοδόμησις μιας ισχυράς κοινότητος ελευθέρων εθνών τα οποία θα δύνανται να ασκήσουν την ηθικήν ηγεσίαν, η οποία είναι απαραίτητος διά τον τερματισμόν των πολέμων, την κατάπαυσιν των επιδρομών και των ανατρεπτικών κινήματων, και εις μίαν ατμόσφαιραν ειρήνης να διοχετεύσουν τους πόρους του κόσμου ολοκλήρου διά την βελτίωσιν των συνθηκών διαβιώσεως ολοκλήρου της ανθρωπότητος επί του πλανήτη αυτού.

Εργαζόμεθα σήμερα διά την ειρήνην.

Εργαζόμεθα διά την επικράτησιν της ειρήνης μεταξύ των εθνών και διά την ενστάλαξιν του ιδεώδους αυτού μεταξύ των ανθρώπων εις ολόκληρον τον κόσμον. Η άρνησις εκ μέρους άλλων να συμμετάσχουν εις τας προσπάθειάς αυτάς προκαλεί εις ημάς απογοήτευσιν, αλλά τούτο δεν μας αποτρέπει εις την συνέχισιν των προσπαθειών μας. Εάν πρόκειται να υπάρξη χώρα η οποία θα συνήργει εις την άρνησιν της εξασφαλίσεως της ειρήνης, αυτή η χώρα δεν πρόκειται κατ' ουδένα λόγον να είναι αι Ηνωμένα Πολιτείας.

Οι συνεχείς αυτοί μόχθοι διά την ειρήνην αποτελούν μέρος του κοινού σκοπού, το οποίον συμμερίζομεθα μετά του λαού και της ηγεσίας της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Ημείς εις τας Ηνωμένας Πολιτείας είμεθα υπερήφανοι διά τους αυξανόμενους δεσμούς μεταξύ ημών και της χώρας σας — δεσμοί οι οποίοι αντανακλούν την μεγάλην μας εμπιστοσύνην εις την δυναμικότητά σας ως και την μεγάλην εμπιστοσύνην και φίλαν μας διά τον λαόν σας.

Αι Ηνωμένα Πολιτεία εχορήγησαν βοήθειαν εις την χώραν σας εις πολλούς τομείς. Το πρόγραμμά μας παροχής βοήθειας εις σιτηρά, το οποίον ήρχισε μετά τας ζημίας τας οποίας υπέστητε εκ της ανομβρίας, είναι μόνον κατά το ήμισυ περαιωμένον. Ελπίζομεν ότι κατά την πρόδον του προγράμματος η ίδια συνετή διαδικασία, η οποία συνετέλεσεν εις την αύξησιν του ενδιαφέροντος των χωρικών εις την ιδίαν αυτών οικονομικήν ανάπτυξιν, θα χρησιμοποιηθή και πάλιν. Η μέθοδος αυτή θα εξασφαλίση την πλέον επωφελή χρησιμοποίησιν των πόρων διά την αντιμετώπισιν των τοπικών αναγκών αναπτύξεως — πράγμα το οποίον αποτελεί τον αντικειμενικόν σκοπόν αμφοτέρων των Κυβερνήσεων.

Χαιρετίζομεν την εκ μέρους σας αναγνώρισιν της ανάγκης διά συνετόν προγραμματισμόν, ως και της επιθυμίας σας να επιτύχετε την ανάπτυξιν της Κύπρου διά της εκπαίδευσως του ιδικού σας λαού διά το έργον το οποίον προβάλλει ενώπιόν σας. Τούτο αποτελεί τεκμήριον της ωριμότητός σας, πράγμα το οποίον επαυξάνει την εμπιστοσύνην όλων των φίλων σας. Αισθανόμεθα ευχαρίστησιν συνεργαζόμενοι μαζί σας εις την διερεύνησιν προγραμμάτων εκπαίδευσως Κυπρίων εις πολλούς τομείς — από της γεωργίας και

αναπτύξεως υδάτων μέχρι της ιδρύσεως Τραπέζης Αναπτύξεως και Κεντρικής Τραπέζης.

Χαίρω ιδιαίτερος διότι μία ομάς λαμπρών νεαρών εθελοντών των ιδικών μας Σωμάτων Ειρήνης θα καταφθάση συντόμως εις την Νήσον σας διά να εργασθή εις τα σχολεία και τα χωρία σας, όπου η πείρα αυτών εις τον τομέα της διδασκαλίας, της γεωργίας και της γεωλογίας θα αποβή τα μάλιστα ευεργετική.

Αυτά είναι μόνον ολίγα παραδείγματα. Βεβαίως συμμερίζομεθα τας ιδίας ηθικάς αξίας — την ιδίαν αγάπην διά την ελευθερίαν, τον ίδιον σεβασμόν διά την αξιοπρέπειαν του ατόμου, τας ιδίας πεποιθήσεις ότι αι υποθέσεις των ανθρώπων διέπονται υπό της Θείας Προνοίας υπέρβην ημών — και είμαι βέβαιος ότι η φιλία μεταξύ των χωρών μας θα εύρη πολλάς αμειπτικές μορφάς και πολλούς αμειπτικούς δεσμούς διά μέσου των επερχομένων ετών.

Διά τους ανθρώπους οι οποίοι ζουν εν ανεξαρτησία ο αιών ούτος τους εδίδαξεν έν μεγάλον μάθημα — ότι η πλέον απαιτητική πρόκλησις της ανεξαρτησίας είναι η πρόκλησις διά την διατήρησιν αυτής.

Μετά το πέρας του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, προ ημίσεως περίπου αιώνος, υπήρχεν εν Ευρώπη μία άνθησις ανεξαρτήτων εθνών. Αλλά πολλά εξ εκείνων των νεαρών εθνών ήσαν καταδικασμένα να απολέσουν ταχέως εκείνο το οποίον είχαν επιτύχει αντί τόσων θυσιών. Μία αναδρομή εις την ιστορίαν μας επιτρέπει να ιδώμεν ότι τα έθνη αυτά απώλεσαν την ελευθερίαν των διά τους ακολούθους λόγους — πρώτον, δεν ετέλουν εις διαρκή επαγρύπνησιν εναντίον των αποπειρών υπονομεύσεως της ανεξαρτησίας των. Δεύτερον, επέδειξαν αδιαφορίαν διά την τελειοποίησιν της ενότητος των λαών των. Τρίτον, παρέλειψαν να εφαρμόσουν εν τη πράξει θεσμούς και προγράμματα διά την εξυπηρέτησιν των αναγκών των λαών των.

Διά να διατηρήσωμεν την ελευθερίαν μας, επιβάλλεται να είμεθα άγρυπνοι — να έχωμεν το αίσθημα της ευθύνης — να ανταποκρινόμεθα εις τας ανάγκας και τους πόθους όλων των λαών. Μόνον υπό τας ανωτέρω προϋποθέσεις, η σημερινή άνθησις της ανεξαρτησίας θα αποφέρει καρπούς και θα διαιωνίση την ελευθερίαν επί της γης αυτής δι' όλας τας επερχόμενας γενεάς.

Εχάρην και ηυχαιριστήην μεγάλως δι' ό,τι είδον εις Κύπρον. Ενεψυχώθην εκ των συνομιλιών τας οποίας έσχον μετά των ηγετών σας — και μου ενεποίησαν ωσαύτως εντύπωσιν αι φυσιογνωμίαι του Προέδρου και του Αντιπροέδρου σας, της Κοινοβουλευτικής ηγεσίας σας ως και η συγκέντρωσις σας. Η κυρία Τζόνσον και εγώ ουδέποτε θα λησμονήσωμεν την θερμότητα και εγκαρδιότητα του Κυπριακού λαού τον οποίον συνηγήσαμεν.

Εγκαταλείπομεν την νήσον σας πεπεισμένοι ότι δύνασθε — και πιστεύομεν ακραδάντως ότι τούτο θα πράξετε — να επιτύχετε την περαιτέρω ανάπτυξιν και πρόδον της χώρας σας, πράγματα τα οποία θα εμπλουτίσουν την ζωήν ολοκλήρου του λαού σας και θα φέρουν εις την Κύπρον μίαν νέαν περίοδον επιρροής και ηγεσίας εις τας προσπάθειάς διά την επίτευξιν ειρήνης και ελευθερίας επί της εποχής μας.

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Ως απόδειξιν του σεβασμού τον οποίον τρέφω προς την Νομοθετικήν Εξουσίαν και τον ρόλον της διά την ανάπτυξιν του έθνους σας, θα ήθελα, κύριε Πρόεδρε της Βουλής, να σας αφήσω αυτήν την σφύραν προερχομένην εκ της χώρας μου. Αύτη συνοδεύεται με τας θερμοτάτας ευχάς του λαού των Ηνωμένων Πολιτειών και εμού όπως το Σώμα τούτο διαδραματίσῃ ζωτικών και δημιουργικών ρόλων κατά τα ιστορικά αυτά έτη της νεοπαγούς Δημοκρατίας σας, και όπως καταλάβη την θέσιν του μεταξύ των εξεχόντων Κοινοβουλίων των ελευθέρων ανθρώπων. Και τώρα κ. Τζόνσον η ώρα σου έληξεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εξοχώτατε,

Εκ μέρους της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας δέχομαι την σφύραν, την οποίαν έχετε δωρήσει

εις την Βουλήν ταύτην, και η οποία, ελπίζω, ότι δεν θα χρησιμοποιηθή συχνά ως σύμβολον της κοινής μας πίστεως εις την κοινοβουλευτικήν διακυβέρνησιν. Τα μέλη της Βουλής ταύτης πιστεύουν ότι η ελευθερία λόγου, η ελευθερία γνώμης και η ύπαρξις Βήματος από του οποίου οι αιρετοί αντιπρόσωποι του λαού να δύνανται να ομιλούν εξ ονόματός του αποτελούν απαραίτητον προϋπόθεσιν διά την ύπαρξιν μιας πολιτισμένης κοινωνίας.

Δεν έχει σημασίαν, Εξοχώτατε, εάν το Βήμα τούτο ονομάζεται Κοινοβούλιον, Βουλή των Αντιπροσώπων ή Κογκρέσσον. Ό,τι προέχει είναι όπως διασφαλίζεται αυστηρώς το δικαίωμα της ελευθερίας και της εκφράσεως οιωνδήποτε πολιτικών πεποιθήσεων. Η Βουλή αυτή, άν και νεαρά, είναι αποφασισμένη να διατηρήσῃ τας αρχάς της δημοκρατίας εις την χώραν ταύτην. Είναι εξ ίσου αποφασισμένη να εργασθῇ διά την διασφάλισιν της οικονομικής ανασυγκροτήσεως και προόδου της Δημοκρατίας.

Υπήρξε μεγάλη τιμή δι' ημάς, Εξοχώτατε, να ακούσωμεν τον ενθαρρυντικόν λόγον της Υμετέρας Εξοχότητος, εκ μέρους δε των μελών της Βουλής θα ήθελα να ευχαριστήσω την Εξοχότητά σας διότι είχατε την καλοσύνην να προσφωνήσετε την Βουλήν ταύτην. Εν κατακλείδι θα ήθελα να προσθέσω ότι η παρουσία της Εξοχότητός σας εις την Βουλήν είναι συμβολική της φιλίας των δύο χωρών μας.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣΗΣ

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΕΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1962»

Παρόντες:

Επιτροπή Συνταγματικών και Έργων.

Ομήν Σουλτζιάν, Πρόεδρος (αντιπροσωπείας του κ. Α. Μπαρμπαργίου)

Πέτρος Στυλιανού

Εξοχός Παπαθανάσης

Επιτροπή επί Νομικών Θεμάτων

Αντώνιος Αναστασιάδης, Πρόεδρος

Ομήν Σουλτζιάν

Χρήστος Δημητριάδης

Αλέκος Δημητριάδης

Αιρετήριο εις ως ένω Εκπαιδευτική Επιτροπή, εις κοινήν κινήσιν συνεδρίασι λαθόντων χωρην την έτη Σεπτεμβρίου, 1962, το Νομοσχέδιον υπό τον τίτλον «Ο περί Τηλεγράφων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962» και κινήσιν εις τα ακόλουθα συμπεράσματα:

Α. Επ' όψει της προόδου σχετικής εξέλιξης των τηλεφωνικών, αεροπλανών ή αεροπλανικών τηλεπικοινωνιών, των οποίων μοναδική σκοπιμή είναι η πρόκλησις ασφαλέστευς επικοινωνίας ή αλληλεπικοινωνίας εις τον λαθόνοντα τα πιαύτα τηλεπικοινωνιακά ή ως έτι περαιτέρω, προφύκει εις Εμπειρικά έχουν την γνώμην ότι η υπό μέλλουσα τροποποιητική νομοθεσία είναι άρτια επιθυμητή.

Β. Λόγω του βραδείου της εκκαθάσεως των σφόνδρων αίτιος διακρίτουν ανώδηταται των εις τα τηλεπικοινωνιακά συστήματα αλληλεπικοινωνίας, οι Εμπειρικά φρονούν ότι τα ενόπριον έργοι της υπό του Νομοσχεδίου προβλεπόμενης ποσότης δι' ανώδηταται αλληλεπικοινωνίας διακρίτουμεν κατά παράθεσιν των διατάξεων τούτου ήτοι φιλέουσιν μη υπερβαίνουσα τας εξ έξι μήνας ή χρονιακή ποσότη μη υπερβαίνουσα τας ενάμιση έτη είναι περιττός.

Γ. Οι Εμπειρικά έχουν επιφέρει τας ακόλουθας τροποποιήσεις:

- 1) Εις το άρθρον 2 του Ελληνοκού κειμένου του Νομοσχεδίου η λέξις «απόδοσις» αντικαταστάθη υπό της λέξεως «απόδοσις», παρομοίως δε τροποποιήσας εφέσται εις τον αλεγεινίστιον του άρθρου 2.

Η Βουλή θα διακοφῃ δι' έν τέταρτον της ώρας. (Σημείωσις: Μέχρι του σημείου τούτου εγένετο χρήσις της αγγλικής γλώσσης).

(Ώρα διακοπής 10.30 π.μ.) (Ώρα ενάρξεως 11.50 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν, την 5ην απογευματινήν ώραν. Η ημερησια διάταξις θα έχῃ ως ακολούθως:

- Ο περί Τηλεγράφων (Τροποποιητικός) Νόμος. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 13) του 1962. Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962. Ο περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962. Δυνάμει των προνοιών του 76ου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής. (Ώρα λήξεως 11.54 π.μ.)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων φέρει ως ακολούθως Συνταγματικόν τίτλον Καν. 305, άρθρον 1ου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπόγειν αντιρρησης όπως ο Συνταγματικόν τίτλος και τα κείονα άρθρα εγκυβάνται. Μη υπαρχούσα αντιρρησης ο Συνταγματικόν τίτλος και τα κείονα άρθρα εγκυβάνται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπόγειν όνω άρθρον εις τον βασιλικόν Νόμον, άρθρον 2ου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπόγειν αντιρρησης όπως το άρθρον 2 εγκυβάνται εις απροκαταβλή υπό της Επιτροπής. Μη υπαρχούσα αντιρρησης ο το άρθρον 2 εγκυβάνται εις εντροπιστευθή υπό των κεινώντων Εμπειρικών. Έπίκειν η δυνάμει ανέγνωσις του Νομοσχεδίου. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προφύδι εις την κείονη ανέγνωσις του Νομοσχεδίου η οποία δε γίνε δι' εντροπιστευτικόν του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Τηλεγράφων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τρίτη ανέγνωσις τελική ψηφοφορία: (Κρατούν οι κείονες) Υπόγειν αντιρρησης όπως το Νομοσχέδιον εγκυβάνται εις Νόμον. Μη υπαρχούσα αντιρρησης το Νομοσχέδιον φέρτεται εις Νόμον. Το δεύτερον θέμα επί της ημερησιας διατάξεως όνω ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 13) του 1962. Παρακαλοῦν τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Οικονομικών Θεμάτων να ανεγνώσῃ την Έκθεσιν της Επιτροπής, εις την Βουλήν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 7ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 5.20 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως, Κεφάλαιον Β, Νομοθετική εργασία, είναι ο περί Τηλεγράφων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Παρακαλείται ο Πρόεδρος της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την Έκθεσιν εις την Βουλήν.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕΙ-ΜΑΝ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η Έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1962»

Παρόντες:

Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων.

Ουμίτ Σουλεϊμάν, Πρόεδρος (αντιπροσωπεύων τον κ. Α. Μπερπερογλου)

Πέτρος Στυλιανού

Εζεκίας Παπαϊωάννου

Επιτροπή επί Νομικών Θεμάτων

Αντώνιος Αναστασιάδης, Πρόεδρος

Ουμίτ Σουλεϊμάν

Χρύσης Δημητριάδης

Λέλλος Δημητριάδης.

Αμφότεραι αι ως άνω Επιτροπαί εξήτασαν, εις κοινήν αυτών συνεδρίαν λαβούσαν χώραν την 4ην Σεπτεμβρίου, 1962, το Νομοσχέδιον υπό τον τίτλον «Ο περί Τηλεγράφων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962» και κατέληξαν εις τα ακόλουθα συμπεράσματα:

Α. Εν όψει της προσφότου σχετικής αυξήσεως των προβλητικών, ασέμνων ή απειλητικών τηλεφωνημάτων, των οποίων μοναδικός σκοπός είναι η πρόκλησις ενοχλήσεως, στενοχωρίας ή ανησυχίας εις τον λαμβάνοντα τα τοιαύτα τηλεφωνήματα ή εις έτερα πρόσωπα, αμφότεραι αι Επιτροπαί έχουν την γνώμην ότι η υπό μελέτην τροποποιητική νομοθεσία είναι άκρωσ επιθυμητή.

Β. Λόγω του δυσκόλου της ανακαλύψεως των ενόχων οίτινες διαπράττουν οιονδήποτε των εν τω νομοσχεδίω αναφερομένων αδικημάτων, αι Επιτροπαί φρονούν ότι το ανώτατον όριον της υπό του Νομοσχεδίου προβλεπομένης ποινής δι' οιονδήποτε αδίκημα διαπραττόμενον κατά παράβασιν των διατάξεων τούτου, ήτοι φυλάκισις μη υπερβαίνουσα τους έξ μήνας ή χρηματική ποινή μη υπερβαίνουσα τας εκατόν λίρας, δεν είναι παράλογος.

Γ. Αι Επιτροπαί έχουν επιφέρει τας ακόλουθους τροποποιήσεις:

- (i) Εις το άρθρον 2 του Ελληνικού κειμένου του Νομοσχεδίου η λέξις «εκθέσεως» αντικατεστάθη υπό της λέξεως «ενθέσεως», παρομοία δε τροποποίησης εγένετο εις τον πλαγιότιτλον του άρθρου 2.

- (ii) Εις την παράγραφον (α) του Ελληνικού κειμένου η λέξις «ανήθικον» μετετράπη εις «ανηθίκου».

- (iii) Η παράγραφος (γ) αμφοτέρων των κειμένων ετροποποιήθη ως εξής:

«(γ) επιμόνωσ διενεργή τηλεφωνήματα άνευ ευλόγου τινός αιτίας προς τον σκοπόν όπως προκαλέση ενόχλησιν, στενοχωρίαν ή περιτήν ανησυχίαν εις οιονδήποτε έτερον πρόσωπον».

Αμφότεραι αι Επιτροπαί εισηγούνται ομοφώνωσ προς την Βουλήν την εις Νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως: Συνοπτικός τίτλος, Κεφ. 305, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως ο Συνοπτικός τίτλος και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσής αντίρρησεως ο Συνοπτικός τίτλος και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ένθεσις νέου άρθρου εν τω βασικώ Νόμω, άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το άρθρον 2 εγκριθή ως ετροποποιηθή υπό της Επιτροπής;

Μη υπάρχουσής αντίρρησεως το άρθρον 2 εγκρίνεται ως ετροποποιηθή υπό των αρμοδίων Επιτροπών.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Τηλεγράφων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τρίτη ανάγνωσις, τελική ψηφοφορία:

(Κρούουν οι κώδωνες).

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

Μη υπάρχουσής αντίρρησεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 13) του 1962.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Οικονομικών Θεμάτων να αναγνώση την Έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 13) ΤΟΥ 1962»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ανδρέας Ζιαρτίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Γιάγκον Ποταμίτην)
Γεώργιος Τζιρκώτης
Νεπίλ Ναπή.

Η Επιτροπή εξήτασε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 4ην Σεπτεμβρίου, 1962.

Κατόπιν επισταμένης μελέτης των λόγων των εκτιθεμένων εις την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσων Εισηγητικήν Έκθεσιν, η Επιτροπή αποφάσισεν ομοφώνως όπως εισηγηθῆ εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου, καθότι τα μέλη της Επιτροπής πιστεύουν ότι τούτο είναι γενικώς προς το δημόσιον όφελος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η Έκθεσις αναγνωσθῆ εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΝΕΠΙΛ ΝΑΠΗ:

(Αναγιώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεῖς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

Η δευτέρα ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Παγίου Ταμείου ποσού £230 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών, άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι πρέπει απέναντι από τον πλαγιότιτλον, «Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών», να γίνη άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το Ελληνικόν κείμενον λείπει ο αριθμός 3, έναντι του πλαγιότιτλου «Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών».

Υπάρχει εις το Τουρκικόν κείμενον;

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Εις το Τουρκικόν κείμενον υπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πρόκειται περί τυπογραφικού λάθους.

Παρακαλώ τον Έντιμον Έλληνα Γραμματέα να προσθέσθ τον αριθμόν 3 εις το κείμενον.

Πίναξ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μετά την τροποποίησιν πρέπει να αναγνωσθῆ το 3ον άρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν βλέπω να υπάρχει άλλη τροποποίησις η οποία χρειάζεται, η δε συμπλήρωσις του αριθμού 3 είναι απλώς τυπική δεν πρόκειται περί τροποποιήσεως του άρθρου.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον και 3ον άρθρον ως και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεῖς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 13) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τρίτη ανάγνωσις, τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εις Νόμον;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το επόμενον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962· η έκθεσις της Επιτροπής Υγείας δεν εκυκλοφόρησεν και επομένως η συζήτησις του Νομοσχεδίου αναβάλλεται.

Το τέταρτον θέμα, ο περί Ανακουφίσεως των Αγροτών Οφειλετών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962 αναβάλλεται διά περαιτέρω εξέτασιν.

Η προσεχής ημερησία διάταξις της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις (Καθορισθείς χρόνος ημίσεια ώρα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Νομοθετική Εργασία.

- (1) Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.
- (2) Ο περί Εμπορικών Σημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.
- (3) Ο περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.
- (4) Ο περί Τοκιστών Νόμος του 1962.

Προτού εισέλθωμεν εις το Κεφάλαιον Γ, Απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων διά την Έγκρισιν Δαπάνης αναφορικώς προς Έπιπλα και Σκευή Πρεσβειών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν, την 5ην απογευματινήν ώραν.

Παρακαλούνται οι Πρόεδροι των αρμοδίων Επιτροπών όπως ετοιμάσουν εγκαίρως τας εκθέσεις των Επιτροπών των. Τα θέματα τα οποία ανέφερα είναι τα μόνα εκκρεμή θέματα εις την ημερησίαν διάταξιν, πρέπει δε να συζητηθούν και να λήξη η συζήτησις των συντόμως διότι η Βουλή θα αρχίση μετά την 30ην Σεπτεμβρίου την συζήτησιν των Προϋπολογισμών και όλα τα εκκρεμή Νομοσχέδια πρέπει να έχουν εκλείψει μέχρι της ημέρας εκείνης.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Ώρα λήξεως: 5.45 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 14ΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 5.30 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την έναρξιν της παρούσης συνεδρίας.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως αρχίσουν την ανάγνωσιν ερωτήσεων και τυχόν απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 25ην Μαΐου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα την 28ην Μαΐου 1962.

«Είς το χωρίον Καζιβερά φυτεύονται νέοι κήποι, και το χωρίον διαρκώς προοδεύει. Αλλά δυστυχώς τα κυβερνητικά ιδρύματα δεν βοηθούν δι' αυτήν την πρόδοον. Αι ακόλουθοι αδικίαι γίνονται εις αυτό χωρίον.

1. Από διετίας ούτε ένας γεωργικός υπάλληλος δεν έχει επισκεφθή το χωρίον. Κατά την διάρκειαν της εκτάκτου ανάγκης, ο γεωργικός υπάλληλος της Λεύκας επισκέπτετο το χωρίον τουλάχιστον μίαν φοράν την εβδομάδα. Με αυτήν την κατάστασιν οι γεωργοί δεν δύνανται να λάβουν τας συστάσεις και πληροφορίας τας οποίας έχουν ανάγκην. Είναι ανάγκη όπως σταματήσῃ αὐτή ἡ κατάστασις και το χωρίον Καζιβερά να υπαχθῇ εις την Λεύκαν.

2. Εφέτος οι κηπουροί εξήτησαν να τους δοθῶν φυτά κитρομηλέας από την Πειραματικὴν Ἐπαυλιν Μόρφου. Δυστυχώς εις ωρισμένους ἐδόθησαν πολὺ ὀλίγα φυτά κитρομηλέας, και εις 10 πρόσωπα δεν ἐδόθησαν καθόλου. Εἰς κείνους οι οποίοι ἀπετάθησαν ἐξ ἄλλων χωρίων και τῆς Μόρφου διανεμήθησαν ἄφθονα φυτά. Η δημιουργηθεῖσα κατάστασις δεν εἶναι καλή. Εἰς μίαν εποχὴν ὅπου ἡ Κυβέρνησις μας προπαγανδίζει τακτικὰ διὰ τὴν πρόδοον των γεωργῶν μας, λυπούμεθα δι' αὐτὰ τα διακριτικὰ μέτρα. Θέλομεν να μάθωμεν πότε θα δοθῇ ἕνα τέλος εις τας τσιούτας περιπτώσεις, και θα γίνεταί δικαία διανομή.

Παρακαλούμεν τον ἀρμόδιον Ἰπουργὸν ὅπως διαφωτίσῃ τὴν Βουλὴν μας κατὰ πόσον ἡ ἄνωθεν ἀναφερομένη κατάστασις ὑπάρχει.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 11ην Αυγούστου 1962, του Ἰπουργοῦ Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων, εις ἐρωτησὴν υποβληθεῖσαν τὴν 28ην Μαΐου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ.

«Το χωρίον Καζιβερά ἐπισκέπτεται βάσει προγράμματος ο Περιφερειακὸς Λειτουργὸς Μόρφου ἀπαξ κάθε 4 εβδομάδες και ἡμέραν Πέμπτην. Από τῆς 1.7.61 μέχρι τῆς 30.6.62 ο ἐν λόγω λειτουργὸς ἐπισκέφθη το χωρίον 11 φορές, ἴτοι τῆς 26.7.61, 3.8.61, 31.8.61, 28.9.61, 26.10.61, 23.11.61, 21.12.61, 18.1.62, 14.4.62, 7.5.62 και 7.6.62. Πλην τῶν προκαθορισμένων τούτων ἐπισκέψεων, το χωρίον ἔτυχε κατὰ τὴν ἰδίαν περίδοον τῆς ἐπισκέψεως του Περιφερειακοῦ Λειτουργοῦ Λεύκας τῆς 4.4.62, 5.4.62, 7.4.62, 22.5.62 και 14.6.62 και του Βοηθοῦ Διατηρήσεως του Εδάφους τῆς 26.7.61, 28.7.61, 31.7.61, 17.8.61, 25.8.61 και 28.8.61. Ἐχουν τῶρα γίνεαι διευθετήσεις ὅπως ο Περιφερειακὸς Λειτουργὸς Λεύκας θέσῃ το χωρίον Καζιβερά εις τον κατάλογον των ὑπ' αὐτοῦ ἐπισκεπτομένων χωρίων.

Το Τμήμα Γεωργίας παράγει περιορισμένον ἀριθμὸν δένδρυλλίων ἐσπεριδοειδῶν προς διατήρησιν των ἀναγκαίων ἐπιπέδων ποιότητος και τιμῆς. Μέγα μέρος των ἀπαιτούμενων

δένδρυλλίων διατίθεται σήμερον ευκόλως υπό ἰδιωτικῶν φυτωρίων. Οι δένδροκαλλιεργηταὶ του χωρίου Καζιβερά ἔλαβον τὴν ἰδίαν ἀναλογίαν δένδρυλλίων τῆς τελευταίας Κυβερνητικῆς διανομῆς, ἐν συγκρίσει προς τον ἀριθμὸν των υποβληθεισῶν αἰτήσεων, ὡς και τα λοιπὰ χωρία τῆς περιοχῆς.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 25ην Μαΐου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα τὴν 28ην Μαΐου 1962.

«Ο δρόμος μεταξύ τῆς Σκυλλούρας και τῆς Φώττας κάποτε εὑρίσκετο σε πολὺ καλὴν κατάστασιν. Αλλά λόγω παραμελήσεως ἐπὶ πολλὰ ἔτη τελευταίως κατέστη ἀδιάβατος. Τα περασμένα ἔτη αὐτὸς ο δρόμος ἐξυπηρετήσεν πολὺ αὐτὰ τα δύο χωρία.

Η ἐπιθυμία των κατοίκων αὐτῶν των δύο χωρίων εἶναι ὅπως ο δρόμος αὐτὸς ἐπιδιορθωθῇ τοιουτοτρόπως ὥστε να καταστῇ πλήρως διαβατός. Εἴαν ἐπιδιορθωθῇ αὐτὸς ο δρόμος θα ωφεληθοῦν και ἄλλα πολλὰ χωρία.

Παρακαλῶ ὅπως ο ἀρμόδιος Ἰπουργὸς πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν μας περὶ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ του δρόμου.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 19ην Ἰουλίου 1962, του Ἰπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, εις ἐρωτησὴν υποβληθεῖσαν τὴν 28ην Μαΐου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ.

«Ο φερόμενος ὡς δρόμος μεταξύ Σκυλλούρας και Φώττας δεν εἶναι ἐγγεγραμμένος ὡς χωριτικὸς δρόμος διὰ τὴν συντήρησιν του ὁποίου να εὐθυνεταί ἡ Κυβέρνησις. Ἰπάρχει μία ἀτραπὸς ἡ ὁποία ἐνώνει τα δύο χωρία. Η Σκυλλούρα και ἡ Φώττα ἐνώνεονται μετὰ των πέριξ αὐτῶν χωρίων διὰ καλοῦ συγκοινωνιακοῦ δικτύου. Εἶναι οικονομικῶς ἀδύνατον να κατασκευάζωνται και συντηρῶνται δρόμοι προς ὅλας τας διευθύνσεις ἐνός χωρίου ἐφ' ὅσον ταῦτα ἐξυπηρετοῦνται κανονικῶς διὰ των υφισταμένων χωριτικῶν δρόμων.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 28ην Μαΐου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανοῦ, και ληφθείσα τὴν 28ην Μαΐου 1962.

«Συμφώνως τῆς υπό τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως ἐκδοθείσης Λευκῆς Βίβλου ἐπὶ θεμάτων σχετιζομένων με τας ἐν Κύπρῳ Στρατιωτικὰς Βάσεις, ἐπαπειλοῦνται ἀπολύσεις ἐργατοῦπαλλήλων ἐργοδοτουμένων υπό των Ἀρχῶν του στρατοῦ, τῆς ἀεροπορίας και τῆς ΝΑΑΦΙ και ἐχόντων ὑπηρεσίας μέχρι 20—25 και περισσοτέρων ἀκόμη ἐτῶν, ἤδη δε ἄνω των 50 ἐργατοῦπαλλήλων ἀπελύθησαν και ἄλλοι ἔχουν προειδοποιηθῇ.

Αἱ Συντεχνίαι των ἐνδιαφερομένων ἐργατοῦπαλλήλων, ὑπέβαλαν, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν του Βρεττανοῦ Ἰπουργοῦ Κοινοπολιτειακῶν Σχέσεων κ. Ντάνκαν Σάντς, ὑπομνήματα, ἀξιούντα τὴν θέσπισιν Κανονισμῶν, δι' ἀποζημίωσιν των μελῶν των δι' ἀπώλειαν σταδιοδρομίας, ἐπὶ τῆς βάσει των ἰδίων Κανονισμῶν που ἐθεσπίσθησαν υπό τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως εις Κύπρον, μόλις προ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Κύπρου εις Ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν.

Παρακαλεῖται ο ἐντιμος Ἰπουργὸς Ἐργασίας να πληροφορήσῃ το Σώμα, περὶ των διεξαγομένων ἐν προκειμένῳ συνομιλιῶν και τῆς πιθανότητος να θεσπισθοῦν τοιοῦτοι Κανονισμοί.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 8ην Ἰουλίου 1962, του Ἰπουργοῦ Ἐργασίας και Κοινωνικῶν Ασφαλίσεων, εις ἐρωτησὴν υποβληθεῖσαν τὴν 28ην Μαΐου 1962.

«Ἀναφερόμενος εις τὴν υπό τον ἀνω ἀριθμὸν ἐρωτησὴν υποβληθεῖσαν εις τὴν Βουλὴν υπό του ἐντ. Μέλους κ. Πέτρου Στυλιανοῦ ἐπιθυμῶ να ἀπαντήσω ὡς ἀκολουθοῦς:

Το θέμα ευρίσκεται υπό συζήτησιν εν όψει δε των διεξαγομένων συνομιλιών επιθυμώ όπως μη σχολιάσω προς το παρόν την πορείαν των διαπραγματεύσεων ίνα μη παραβλάψω λύσιν του θέματος. Περαιτέρω δεν νομίζω ότι απάντησις εις την ως άνω ερώτησιν θα προσθήσῃ οτιδήποτε εποικοδομητικώς. Αι ενδιαφερόμεναι Συντεχνίαι εν τούτοις τηρούνται πλήρως και ανελλιπώς ενήμεροι επί των εξελίξεων, προς διάλυσιν δε τυχόν ανησυχιών του εντ. Μέλους αναφέρομαι εις το κάτωθι απόσπασμα της ομιλίας του κ. Χ. Πιτσιλλίδη Γενικού Γραμματέως του Συνδέσμου Στρατιωτικών Υπαλλήλων δοθείσης κατά την διάρκειαν δημοσιογραφικής διασκέψεως την 30ην Ιουνίου 1962.

«Εις πάντα τα ανωτέρω αιτήματα των Κυπρίων Στρατιωτικών Υπαλλήλων η Κυπριακή Κυβέρνησις και ιδίως ο Υπουργός Εργασίας κ. Τάσος Παπαδόπουλος παρεστάθησαν προς τους Στρατιωτικούς Υπαλλήλους.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 28ην Μαΐου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα την 29ην Μαΐου 1962.

«Το 1943 είχε κτισθῆ ένας υδατοφράκτης εις τον ποταμόν Δαλλίου, ούτως ώστε να ωφεληθῆ και το χωρίον Λουρουτζίνα από τα αρδευτικά έργα. Δυστυχώς σήμερα οι γεωργοί του χωρίου Λουρουτζίνας δεν δύνανται να ωφεληθούν από τα ύδατα του ποταμού αυτού.

Ητοιμάσθησαν σχέδια, αλλά λόγω μιας μικράς διαφορᾶς αυτή η εργασία παρέμεινεν εκκρεμής. Μέρος των εξόδων αυτού του υδατοφράκτου θα κατεβάλλετο υπό του χωρίου Λουρουτζίνας. Τα χωρία Δάλι και Λουρουτζίνα έπρεπε να έχουν την ιδίαν ωφέλειαν από αυτά τα ύδατα. Αλλά σήμερα οι γεωργοί του χωρίου Λουρουτζίνας δεν δύνανται να έχουν καμμίαν ωφέλειαν.

Θα συνεχισθῆ αυτή η κατάσταση έτσι; Παρακαλώ όπως ο αρμόδιος Υπουργός διαφωτίσῃ την Βουλὴν μας.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 11ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 29ην Μαΐου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ.

«Εν όσω εξακολουθούν να υφίστανται τα σημερινά δικαιώματα ύδατος, δεν δύναται να επιτραπῆ η κατασκευὴ νέων φραγμάτων εκτροπῆς επί του ποταμού Ιδαλίου.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 25ην Μαΐου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα την 29ην Μαΐου 1962.

«Δι' ερωτήσεώς μου υποβληθείσης πέρυσι την 20ην Ιουνίου 1961, είχα ζητήσει όπως η περιοχή βοσκήσεως 'Λαπάτσα' της Σκυλλούρας παραχωρηθῆ εις τους χωρικούς. Δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν εδόθη καμμία απάντησις από τον αρμόδιον Υπουργόν σχετικῶς με αυτό το θέμα.

Εις αυτήν την ερώτησιν μου είχα ζητήσει όπως επιτραπῆ η βόσκησις προβάτων εις αυτήν την τοποθεσίαν, διότι το δάσος το οποίον είχε φυτευθῆ εις αυτήν την τοποθεσίαν δεν επέτυχεν.

Επιθυμώ όπως ο αρμόδιος Υπουργός δώσῃ την απάντησίν του εις την Βουλὴν.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 14ην Αυγούστου 1962, του Υπουργού Εσωτερικῶν, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 29ην Μαΐου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ.

«Η εν λόγω περιοχή είναι εγγεγραμμένη ως Κοινοτικόν Δάσος διά τας ανάγκας του χωρίου και δεν δύναται να χρησιμοποιηθῆ προς βόσκησιν των προβάτων της περιοχῆς ἀφ' ενός μεν διότι τούτο αντίκειται προς τον σκοπόν διά τον οποίον το κοινοτικόν δάσος έχει δημιουργηθῆ, ἀφ' ετέρου δε διότι η υπάρχουσα βλάστησις προστατεύει την περιοχὴν και τα περίε κτήματα από διάβρωσιν, συντελεῖ δε σημαντικῶς εις την βελτίωσιν του εδάφους.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Μαΐου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα την 29ην Μαΐου 1962.

«Το χωρίον Δένια είναι ένα από τα χωρία τα οποία υποφέρουν από έλλειψιν ποσίμου ύδατος. Υπάρχει εν ποσόν £531 το οποίον παρεχωρήθη από την Αμερικανικήν βοήθειαν πέρυσι, και οι Τούρκοι και Έλληνες κάτοικοι του χωρίου οι οποίοι εξήτησαν όπως το χωρίον τους προμηθευθῆ πόσιμον ύδωρ με αυτό το χρήμα, μέχρι σήμερα δεν επέτυχαν τούτο. Και όπως θα παραδεχθώμεν όλοι, είναι αδύνατον να προμηθευθῆ το χωρίον με πόσιμον ύδωρ με τόσο χρήμα. Οι χωρικοί ζητούν όπως πόσιμον ύδωρ έλθῃ εις το χωρίον τους το συντομώτερον, αφού δανεισθούν ένα ποσόν και το προσθέσουν εις το ποσόν το οποίον παρεχωρήθη από την Αμερικανικήν βοήθειαν. Οι Τούρκοι και Έλληνες αντιπρόσωποι του χωρίου προσπαθούν σχετικῶς προς τούτο.

Η επιθυμία μας είναι όπως παρασχεθῆ βοήθεια διά την ευκόλυνσιν των εργασιῶν αυτών των χωρικών, οι οποίοι θέλουν να λύσουν το πρόβλημα του ποσίμου ύδατος με τας χείρας των.

Ο αρμόδιος Υπουργός τι σκέπτεται διά τούτο και τι μέτρα βοηθείας έχει λάβει; Παρακαλώ όπως διαφωτίσῃ την Βουλὴν μας.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 2αν Αυγούστου 1962, του Υπουργού Εσωτερικῶν, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 29ην Μαΐου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ.

«Ποσόν £1.000 έχει παραχωρηθῆ εκ του Προϋπολογισμοῦ Αναπτύξεως διά την εκτέλεσιν δοκιμαστικῆς διατηρήσεως εντός του 1962 προς εξεύρεσιν ποσίμου ύδατος διά τας ανάγκας του χωρίου τούτου. Εάν η διάτρησις επιτύχῃ θα εκπονηθῆ σχέδιον υδατοπρομηθείας διά την χρηματοδότησιν του οποίου το χωρίον θα κληθῆ να συνεισφέρῃ το αναλογούν εις αυτό μερίδιον. Το ποσόν των £531 εκ της Αμερικανικῆς Βοηθείας φυλάττεται προς τον σκοπόν τούτον.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 6ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρῦση Δημητριάδη, και ληφθείσα την 6ην Ιουνίου 1962.

«Σε πολλά χωρία, ιδιαίτερα της επαρχίας Λεμεσοῦ και Πάφου, αντιμετωπίζεται το πρόβλημα του δικαιώματος διαβάσεως των αγροτῶν από ξένα χωράφια, για να μπορούν να εισέλθουν στα κτήματά τους. Η έλλειψις ικανοποιητικῆς νομοθεσίας γι' αυτό το ζήτημα δημιουργεῖ πολλές φορές σοβαρές προστριβές μεταξύ των χωρικών και εκεί όπου δεν καταλήγουν σε επιθέσεις καταλήγουν στα Δικαστήρια, με πολυέξοδες δίκες. Εν όψει αυτής της κατάστασης προτίθεται η Κυβέρνησις να εισαγάγῃ συγχρονισμένην νομοθεσίαν, που να διέπει το δικαίωμα διαβάσεως, περιλαμβανομένης της υποχρεωτικῆς εξασφάλισῆς του, έναντι λογικῆς πληρωμῆς;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 16ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 6ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρῦση Δημητριάδη.

«Το πρόβλημα του δικαιώματος διαβάσεως των αγροτῶν ὑφ' όλας αυτού τας απόψεις, εμελετήθη υπό Επιτροπῆς ἤτις διά σχετικῆς εκθέσεως υπέβαλε τας εισηγήσεις της προς λύσιν του όλου θέματος. Η έκθεσις διεβιβάσθη εις τον Γενικόν Εισαγγελέα της Δημοκρατίας διά την σύνταξιν της αναγκαίας νομοθεσίας και ίνα ενσωματώσῃ τας εισηγήσεις της Επιτροπῆς. Όταν ετοιμασθῆ η σχετικὴ νομοθεσία θα υποβληθῆ εις το Υπουργικόν Συμβούλιον προς εξέτασιν.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 5ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Σωτηράκη Γιαννάκη, και ληφθείσα την 6ην Ιουνίου 1962.

«Άνευ της υπάρξεως του περί Κακοβούλων Ζημιών Νόμου, βάσει του οποίου, άγνωστος κακόβουλος ζημία, αποζημιούται υπέρ του ιδιοκτήτου, δεν νοείται φύλαξις και προστασία της αγροτικής κτημοσύνης.

Ερωτώμεν την Κυβέρνησιν και αναμένομεν το αρμόδιον Υπουργείον, να απαντήσει εις την Βουλήν, εάν υπάρχει εν ισχύϊ τοιούτος Νόμος, και εάν δεν υπάρχει, τότε θα υποβληθή εις την Βουλήν προς ψήφισιν σχετικόν Νομοσχέδιον;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 14ην Αυγούστου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 6ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Σωτηράκη Γιαννάκη.

«Ο νέος περί Καταβολής Αποζημιώσεως διά Ζημιών Επενεχθείσαν εις Περιουσίαν Νόμος του 1962 εδημοσιεύθη ήδη εις το Πρώτον Παράρτημα της Επισήμου Εφημερίδος της Δημοκρατίας υπ' αρ. 171 της 26ης Ιουλίου 1962.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 6ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρύση Δημητριάδη και ληφθείσα την 7ην Ιουνίου 1962.

«Ποία μέτρα προτίθεται να λάβη η Κυβέρνησις για την άμεση αντιμετώπιση της φυτικής ασθένειας που έπληξε την περιοχή της Πέγειας και προκάλεσε μεγάλες καταστροφές και για την άμεση ανακούφιση των επηρεασθέντων αγροτών;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 24ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 7ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρύση Δημητριάδη.

«Η φυτική ασθένεια ήτις κατέστρεψε τα σπαρτά της περιοχής Πέγειας δύναται να τεθή υπό έλεγchon διά καταλληλού εκστρατείας ψεκασματος, σχετικαί δε συμβουλαί παρέχονται εις τους γεωργούς υπό ειδικευμένων υπαλλήλων των Υπηρεσιών Προστασίας Φυτών και Γεωργικών Εφαρμογών. Η εν λόγω ασθένεια υπήρχεν ανέκαθεν εν Κύπρω, αλλά είναι η πρώτη φορά καθ' ήν επροξένησε σοβαράς ζημίας εις σιτηρά. Δεν υπάρχει λόγος να αναμένεται ότι θα εξακολουθήση να προξενή τακτικώς τοιαύτην ζημίαν, εάν δε οι γεωργοί εφαρμόσουν τας υπό των ως άνω υπαλλήλων παρεχομένας οδηγίας, η ασθένεια δύναται να τεθή υπό έλεγchon εις περίπτωσιν καθ' ήν ήθελεν εκδηλωθή εκ νέου.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 9ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη, και ληφθείσα την 12ην Ιουνίου 1962.

«Είς το Κοιλάνι έχει προκληθή κατά την διάρκειαν του χειμάνος καθίζησις του εδάφους, συνεπεία της οποίας κατεστράφησαν αμπελώνες ως και οικίαι, και ούτω προεκλήθησαν σοβαραί ζημίαι εις κατοίκους του χωριού.

Η υπόθεσις εξητάσθη υπό του Γεωλογικού και του Γεωργικού Τμήματος της Κυβερνήσεως, ως και υπό του Επάρχου Λεμεσού, και παρακαλείται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση την Βουλήν επί του αποτελέσματος των γενομένων ερευνών και ως προς τα μέτρα τα οποία έχει αποφασίσει η Κυβέρνησις να λάβη προς όφελος των πληγέντων διά την θεραπείαν της δημιουργηθείσης καταστάσεως.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 14ην Αυγούστου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 12ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Η καθίζησις του εδάφους εις Κοιλάνι κατέστρεφεν αμπελώνα εκτάσεως 8 σκαλών και επέφερε ζημίας εις 13 οικίας. Επιτροπή απαρτιζομένη υπό του Επαρχιακού Μηχανικού των Δημοσίων Έργων και μελών των Τμημάτων Γεωλογικής Επισκοπήσεως, Πολεοδομίας και Επαρχιακής

Διοικήσεως εξετάζει λεπτομερώς το όλον θέμα προς υποβολήν εκθέσεως επί των ζημιών και των ληπτέων μέτρων προς αποφυγήν περαιτέρω ζημιών.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 15ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 18ην Ιουνίου 1962.

«Εν όψει του γεγονότος ότι η οδός η συνδέουσα τα χωρία Όμοδος και Άγιον Νικόλαον ευρίσκειται εις αθλιεστάτην κατάστασιν εις τρόπον ώστε να καθίσταται σχεδόν αδιάβατος, θα επεθύμουν να ερωτήσω τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον μελετάται η επιδιόρθωσις και διευρυνσις ταύτης.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 19ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 18ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη.

«Η οδός Ομόδους-Άγιου Νικολάου δεν θεωρείται ως εγκυκριμένη οδός διά την συντήρησιν της οποίας να έχη άμεσον ευθύνην η Κυβέρνησις. Αύτη θεωρείται ως ατραπός, ποσόν δε £600 εδαπανήθη εκτάκτως κατά το παρελθόν έτος υπό της Κυβερνήσεως διά την επιδιόρθωσιν της προς εξυπηρέτησιν των γεωργών. Το συγκοινωνιακόν δικτυον της περιοχής αυτής είναι αρκούτως ικανοποιητικόν, και ως εκ τούτου δεν θεωρείται αναγκαίον όπως γίνη επιπρόσθετος δαπάνη προς διεύρυνσιν της εν λόγω ατραπού. Εάν οι ενδιαφερόμενοι γεωργοί είναι πρόθυμοι να συνεισφέρουν εις την απαιτουμένην δαπάνην και να παραχωρήσουν όσσην γην χρειάζεται διά την διεύρυνσιν της ατραπού δυνατόν να παραχωρηθή ποσόν τι προς τον σκοπόν τούτον εκ του σχετικού κονδυλίου του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν ερωτήσεων έληξεν. Εν τούτοις λόγω της υπάρξεως αρκετών ερωτήσεων αι οποίαι δύναται να αναγνωσθούν κατά την παρούσαν συνεδρίασιν προτίθεμαι να δώσω παράτασιν του χρόνου κατά 1/2 ώραν προς ανάγνωσιν και άλλων ερωτήσεων. Ελπίζω ότι η Βουλή δεν θα έχη ένστασιν εις την παράτασιν αυτήν.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να προχωρήσουν με την ανάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 20ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 21ην Ιουνίου 1962.

«Είναι γνωστός ο ρόλος της αλιείας ως πλουτοπαραγωγικού πόρου του νησιού μας. Στην αλιεία απασχολούνται σε όλη την Κύπρο πάνω από 600 οικογένειες.

Στο πενταετές πρόγραμμα αναπτύξεως τονίζεται η σημασία της αλιείας, και η βοήθεια που θα δώση η κυβέρνηση για την ανάπτυξη αλιευτικού στόλου με διάφορα μέτρα.

Τελευταία οι μικροί αλιείς (βαρκάρηδες) σε διάφορες επαρχίες εζήτησαν από την Κυβέρνηση συγκεκριμένα μέτρα βοήθειας για την ανάπτυξη της αλιείας. Μερικά από τα βασικά μέτρα που εισηγήθησαν είναι η παραχώρηση μακροπροθέσμων δανείων και η διόρθωση μικρών όρμων σε διάφορες περιοχές που χρησιμοποιούνται ως λιμανάκια για τες βάρκες.

Η έλλειψη αυτών των μικρών λιμανιών προξενεί κάθε χειμώνα καταστροφή στις βάρκες, όπως συνέβη πέρυσι στην Ακανθού και Αγία Νάπα. Θα θέλαμε να μας πληροφορήση το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων:

(Α) Ποιό σχέδιο υπάρχει για την ανάπτυξη της αλιείας;

(Β) Θα δοθούν δάνεια στους μικρούς αλιείς ψαρόβαρκων για να μπορέσουν να σταθεροποιήσουν και να αναπτύξουν το επάγγελμά τους;

(Γ) Έγινε μελέτη παγκύπρια για τη διάρθρωση μικρών όρμων έτσι που να μη προξενούνται καταστροφές στις βάρκες.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 20ην Αυγούστου 1962, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 21ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«(α) Το ζήτημα της αναπτύξεως της αλιείας ευρίσκεται εϊσέτι υπό μελέτην.

(β) Η Κυβέρνησις δεν σχεδιάζει να προβή εις την παραχώρησιν δανείων εις μικροαλιείς διά το τρέχον έτος. Εφέτος παρεχωρήθη υπό της Κυβερνήσεως ποσόν £30.000 διά την βελτίωσιν, επισκευήν και εξοπλισμόν των υπαρχουσών αδειούχων αλιευτικών λέμβων (τρατών).

(γ) Το Υπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων μελετά το ζήτημα των αλιευτικών όρμων (καταφυγίων).»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 21ην Ιουνίου 1962.

«Έχει από καιρό αποφασισθή η ίδρυση στην Κύπρο Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Ο ρόλος αυτού του Ινστιτούτου για την ανάπτυξη της Κυπριακής γεωργίας είναι αρκετά σοβαρός.

Η λειτουργία του Ινστιτούτου, η επάνδρωσή του με κατάρτισμένο προσωπικό και τεχνικό εξοπλισμό, θα συμβάλη στην προώθηση της λύσης αρκετών επιστημονικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα η γεωργία μας.

Μπορεί να μας πληροφορήση ο έντιμος Υπουργός Γεωργίας σε πιο στάδιο βρίσκεται η προώθηση της λειτουργίας του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 10ην Ιουλίου 1961, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 21ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Το σχέδιον εργασίας διά την ίδρυσιν Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών υπεγράφη την 2αν Μαρτίου 1962, υπό αντιπροσώπων του Ειδικού Ταμείου των Ηνωμένων Εθνών και του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών και της Κυβερνήσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Έκτοτε ήρχισεν υπό του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας η επιστράτευσις εμπειρογνομόνων, και επελέγησαν ο Διευθυντής Σχεδίων και τινες ειδικοί. Λίαν συντόμως αναμένεται να αφιχθή εις Κύπρον ο Διευθυντής Σχεδίων, ότε θα γίνη η επεξεργασία των λεπτομερειών διά το κτίριον εις το οποίον θα στεγασθή το Ινστιτούτον και θα αναληφθή η εκτέλεσις του σχεδίου.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή, και ληφθείσα την 23ην Ιουνίου 1962.

«Εις το Νοσοκομείον Αμμοχώστου δεν υπάρχει ειδικός διά την παροχήν αναισθητικού εις τα άτομα που θα χειρουργηθούν. Λόγω αυτής της ελλείψεως πολλαί εγχειρήσεις δεν γίνονται εις το Νοσοκομείον Αμμοχώστου και οι ασθενείς ή αναγκάζονται να πηγαίνουν εις το Νοσοκομείον Λευκωσίας ή να αναβάλλουν την εγχείρησίν των.

Επίσης εις το Νοσοκομείον Αμμοχώστου δεν υπάρχει μηχανήμα διά διαθερμίας, και πολλοί ασθενείς αναγκάζονται να ταξιδεύουν εις Λευκωσίαν διά μικροθεραπείαν.

Δεδομένου ότι η επαρχία Αμμοχώστου έχει μεγάλο πληθυσμόν και μερικά μέρη της είναι πολύ μακριά από την Λευκωσίαν, δεν νομίζει το αρμόδιον Υπουργείον ότι επιβάλλεται (1) ο διορισμός ειδικού αναισθητού και (2) η αγορά του ειδικού μηχανήματος διά διαθερμίας διά να μη αναγκά-

ζωνται οι ασθενείς να ταξιδεύουν εις Λευκωσίαν ή να αναβάλλουν την θεραπείαν των με σοβαρόν κίνδυνον της υγείας και της ζωής των ακόμη;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 3ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Υγείας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 23ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή.

«Η τοποθέτησις ειδικού αναισθητικού εις όλα τα Επαρχιακά Νοσοκομεία αποτελεί δεδηλωμένην πολιτικήν του Υπουργείου Υγείας, δέον όμως να γίνη αντιληπτόν ότι θα απαιτηθή αρκετός χρόνος μέχρι της πλήρους αναπτύξεως των υγειονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου τούτου. Η κυριώτερα δυσκολία έγκειται εις την έλλειψιν ειδικευμένων ιατρών.

2. Το αυτό ισχύει και διά το ζήτημα των διαθερμιών και λοιπού φυσιοθεραπευτικού εξοπλισμού.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 23ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νεπίλ Ναπή, και ληφθείσα την 25ην Ιουνίου 1962.

«Μετά λύπης μου παρατηρώ ότι εις το Αγγλικόν δελτίον ειδήσεων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, από πολύ μακρού χρονικού διαστήματος μεταδίδονται μονομερώς ειδήσεις, δηλαδή τα γεγονότα προβάλλονται από της Ελληνικής πλευράς και παραχωρείται μεγάλον μέρος εις τας δραστηριότητας της Ελληνικής κοινότητος αι οποία δεν ενδιαφέρουν τους Άγγλους.

Παρακαλώ το έντιμον Υπουργικόν Συμβούλιον να εκθέση τας απόψεις του όσον αφορά αυτήν την άδικον κατάστασιν, εάν έχη καθορισθή τύπος διά να δοθή τέρμα εις αυτήν την στάσιν, και εάν έχη ληφθή απόφασις, την μορφήν της ρηθείσης αποφάσεως επί του εν λόγω θέματος.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 19ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 25ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νεπίλ Ναπή.

«Ουδεμία πρόθεσις υπάχει διακρίσεως εις βάρος εκατέρας των κοινοτήτων, και με γνώμονα αυτό ο Διευθυντής του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου ασκεί την διακριτικήν του εξουσίαν.

Προσεχώς ο Διευθυντής του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου θα υποβάλη εις το Διοικητικόν Συμβούλιον του Ιδρύματος σχέδιον ριζικής αναδιοργανώσεως του εις την Αγγλικήν μεταδιδόμενου προγράμματος.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 25ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου Δρ. Μπουρχάν Ναλπάντογλου και ληφθείσα την 26ην Ιουνίου 1962.

«Την 18.6.1962 ασθενής τις παρεπέμφθη από ειδικόν του Κυβερνητικού Νοσοκομείου εις το τμήμα ακτινοσκοπήσεων. Εκεί ο ασθενής ειδοποιήθη ότι δέον να προσέλθη προς ακτινοσκόπησιν την 27.9.1962.

Εν όψει του γεγονότος:

1. Η παρακολούθησις των ασθενών μετά τόσον χρονικόν διάστημα είναι σύστημα γενόμενον αποδεκτόν από το Υπουργείον σας;

2. Η καθυστέρησις επί τόσον χρονικόν διάστημα ποίον καθιστά υπεύθυνον, εάν η ασθένεια προχωρήση εις βαθμόν καθ' όν θα είναι αθεράπευτος και επί ζημία του ασθενούς, και ποίος θα αποζημιώση την οικογένειάν του;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 3ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Υγείας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 25ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου Δρ. Μπουρχάν Ναλπάντογλου.

«Λόγω του υπερβολικού φόρτου εργασίας εις το εν Λευκωσία Τμήμα Ακτινοσκοπήσεων, οι πάσχοντες εκ χρονίας τινός νόσου, οίτινες παραπέμπονται δι' ακτινολογικήν εξέτασιν, εγγράφονται εις τον κατάλογον αναμονής. Οι πάσχοντες εξ οξείας μορφής νόσου ή εκείνοι των οποίων η

κατάστασις παρουσιάζει σημεία χειροτερεύσεως εξετάζοντα άνευ καθυστερήσεως.

Δέον να γίνη αντιληπτόν ότι θα απαιτηθή αρκετός χρόνος μέχρι της πλήρους επεκτάσεως των ακτινολογικών και λοιπών υπηρεσιών.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 26ην Ιουνίου 1962.

«Τα χωρία Σελλάιν τ' Άππι και Αλέβκα της περιφέρειας Τυλληρίας είναι από τα πτωχότερα και τα πλέον καθυστερημένα χωρία. Είναι ανάγκη όπως αι κάτωθι βοήθειαι παρασχεθούν εις τα χωρία αυτά, και ακόμη όπως συμπεριληφθούν εις το πρόγραμμα αναπτύξεως του έτους 1963.

1. Οι χωρικοί του Σελλάιν τ' Άππι κατέχουν γην άνω των χιλίων στρεμμάτων. Αλλ' επειδή η γη αυτή είναι άγονος δεν επιτυγχάνεται καμμία ωφέλεια. Είναι ανάγκη όπως γίνη μία γεωργική μεταρρύθμισις. Αυτό πρέπει να συμπεριληφθή εις το πρόγραμμα αναπτύξεως.

2. Εις το χωρίον Αλέβκα πρέπει να παραχωρηθή γη από την δασικήν γην, η οποία πρέπει να αναπτυχθή από κτηνοτροφικής και γεωργικής πλευράς.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως κατατοπίση την Βουλήν μάς κατά πόσον τα ζητήματα αυτά θα τεθούν εις εφαρμογήν.

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 17ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 26ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Η Κυβέρνησις είναι ενήμερος των υπό των κατοίκων των χωριών Σελλάιν του Άππι, Χαλεύκας και λοιπών χωριών της περιφέρειας Τυλληρίας αντιμετωπιζομένων προβλημάτων. Το Τμήμα Δασών ανέλαβε λεπτομερή επισκόπησιν της περιφέρειας Τυλληρίας, όταν δε αυτή συμπληρωθή, θα καταρτισθούν σχέδια υπό των οικειών Τμημάτων διά την ολοκληρωτικήν ανάπτυξιν της περιοχής προς μελέτην υπό της Κυβερνήσεως και ενδεχομένην περιλήψιν εις το πενταετές πρόγραμμα Οικονομικής Αναπτύξεως.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 23ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή, και ληφθείσα την 26ην Ιουνίου 1962.

«Εις όλην την Κύπρο υπάρχουν πολλοί πτωχοί οι οποίοι πάσχουν από ανιάτους ασθeneias. Οι ασθeneis αυτοί κατά κανόνα δεν γίνονται δεκτοί εις τα Νοσοκομεία, και εις πολλές περιπτώσεις μένουں ημεγκαταλειμμένοι υπό αθλίαις συνθήκας χωρίς περιποίησην, φάρμακα και χωρίς αρκετήν και κατάλληλην τροφήν.

Δεν νομίζει ο έντιμος Υπουργός Υγείας ότι είναι καθήκον της Πολιτείας να δημιουργήση εις όλας τας πόλεις Οίκους Ανιάτων εις τους οποίους να έχουν την στοιχειώδη περιποίησην και τα απολύτως τουλάχιστον απαραίτητα διά την ασθeneian και την ζώην των;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 4ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Υγείας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 26ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή.

«Επί του παρόντος δεν υπάρχουν Κυβερνητικά ιδρύματα διά την συντήρησιν προσώπων πασχόντων εξ ανιάτων ασθeneiών, αλλ' εις το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως του Υπουργείου Υγείας έχει περιληφθή πρόνοια διά την ίδρυσιν σχετικού Ιδρύματος.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 26ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 27ην Ιουνίου 1962.

«Επειδή η οδός η συνδέουσα το Ζακάκι με το Λέιτις-Μάιλ ευρίσκειται εις αθλίαν κατάστασιν εις τρόπον ώστε εκ των

διερχομένων εκατοντάδων αυτοκινήτων, ιδίως κατά την θερινήν περίοδον, εκπέμπεται τεραστία ποσότης σκόνης ήτις επικάθηται επί των δένδρων και λαχανικών των κατοίκων Ζακακίου και προκαλείται ζημία και μεγάλη οχληρία εις αυτούς, θα επεδύμουν να παρακαλέσω τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον ευρίσκειται υπό μελέτην το ζήτημα της ασφαλτώσεως της ως άνω οδού.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 19ην Ιουλίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 27ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη.

«Η οδός η συνδέουσα το Ζακάκι με το Λέιτις-Μάιλ θεωρείται ως ατραπός και δεν υπάγεται εις την τάξιν των χωριτικών οδών διά την συντήρησιν των οποίων είναι αμέσως υπεύθυνος η Κυβέρνησις της Δημοκρατίας. Το πλείστον μέρος της εν λόγω οδού ευρίσκειται εντός των Βρεττανικών Βάσεων, η δε ασφάλτωσίς της θα εστοίχιζε περί τας £31.500. Εκ τούτων £5.100 αναλογούν διά το τμήμα της οδού εντός της περιοχής της Δημοκρατίας. Είναι γεγονός ότι η οδός αυτή έχει τουριστικήν σημασίαν. Καταβάλλονται προσπάθειαι όπως αι Βρεττανικαί Αρχαί αναλάβουν την ασφάλτωσιν του εντός των Βάσεων τμήματος και όπως το υπόλοιπον ασφαλτωθή εντός του 1963 εκ του σχετικού κονδυλίου του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 26ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 27ην Ιουνίου 1962.

«Εν όψει του γεγονότος ότι το χωρίον Ζακάκι στερείται ποσίου ύδατος και το ολίγον υπάρχον ύδωρ τυγχάνει αλυμρόν και ακάθαρτον εξ αιτίας των αποχωρητηρίων του χωριού, παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον η ύδρευσις του εν λόγω χωριού θα συμπεριληφθή εις τον Προϋπολογισμόν του 1963.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 2αν Αυγούστου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 27ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη.

«Εντός του τρέχοντος έτους θα γίνη δοκιμαστική διάτρησις υπό του Τμήματος Αναπτύξεως Γδάτων προς εξεύρεσιν ποσίου ύδατος διά τας ανάγκας του χωριού Ζακάκι. Σχετική πρόνοια υπάρχει εις τον προϋπολογισμόν του τρέχοντος έτους. Ευθύς ως εξευρεθή κατάλληλος ποσότης ύδατος θα ετοιμασθή σχέδιον αξιοποιήσεως του δι' οικιακού σκοπούς. Τούτο θα τεθή ενώπιον των κατοίκων προς έγκρισιν.»

Αι ερωτήσεis, έντιμε κ. Πρόεδρε, ετελείωσαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και τώρα εισερχόμεθα εις την Νομοθετικήν Εργασίαν Κεφάλαιον Β.

Παρακαλείται ο έντιμος Πρόεδρος της Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής επί του Νόμου του τροποποιούντος τον περί Εμπορικών Σημάτων Νόμον.

Σ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «ΝΟΜΟΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΩΝ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΝ.»

Παρόντες:

Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Στέλιος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος

Ανδρέας Γιαγκου

Εξελίας Παπαϊωάννου.

Νομική Επιτροπή.

Τίτος Φάνος, αναπληρωτής Πρόεδρος
Αχμέτ Μπερπερογλου
Χρυσής Δημητριάδης
Ουμίτ Σουλεϊμάν.

Αι δύο Επιτροπαί συνήλθον την 11ην Σεπτεμβρίου 1962, κατόπιν δε ευρείας συζήτησεως των λόγων των εκθεσιμένων εις την υποβληθείσαν Αιτιολογικήν Έκθεσιν, οι οποίοι λόγοι δεν είναι ανάγκη να επαναληφθούν, απεφάσισαν ομοφώνως όπως εισηγηθούν εις την Βουλήν την εις Νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα παρεκάλουν τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας, εάν είναι εύκολον, να αναγνώση και είναι σύντομος εξ όσων ενθυμούμαι, την αιτιολογικήν έκθεσιν η οποία αναφέρεται εις την παρούσαν έκθεσιν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Ευχαρίστως κ. Πρόεδρε.

Η αιτιολογική η οποία αναφέρεται εις την ιδικήν μας έκθεσιν έχει ως ακολούθως:

Αιτιολογική Έκθεσις

Σκοπός του προτεινομένου Νόμου είναι να ακυρώση τας επιφυλάξεις δύο άρθρων του βασικού Νόμου δι' ών γίνεται παραχώρησις υπέρ των εν Αγγλία κατατεθειμένων εμπορικών σημάτων. Απεδείχθη ότι αι τοιαύται επιφυλάξεις δημιουργούν εις τινας περιπτώσεις δυσκολίας ως εκ του διά τούτων παρεχομένου υπερμέτρου πλεονεκτήματος εις δικαιούχους εμπορικών σημάτων κατατεθειμένων εν Αγγλία, εις στιγμήν καθ' ήν επιτόπιοι ή έτεροι δικαιούχοι εμπορικών σημάτων δυνατόν να μη τύχωσι παρομοίας μεταχειρίσεως.

Πολιτική μας είναι να καταστήσωμεν την νομοθεσίαν μας αμερόληπτον και μη εξαρτωμένην εξ οιασδήποτε άλλης χώρας, ιδίως επί ζητημάτων αφορώντων εις βιομηχανικήν ιδιοκτησίαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ.

Παρακαλείται ο Αναπληρωτής Πρόεδρος κ. Τίτος Φάνος όπως αναγνώση την έκθεσιν, μάλλον ο κ. Μπερπερογλου παρακαλείται όπως αναγνώση την ιδίαν έκθεσιν εις την Τουρκικήν γλώσσαν και εις το τέλος της εκθέσεως αυτής όπως αναγνώση επίσης την αιτιολογικήν έκθεσιν του σχετικού Υπουργείου.

Α.Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Υπάρχουν ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Εμπορικών Σημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962, και θα αναγιγνώσκηται ομού μετά του περί Εμπορικών Σημάτων Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός νόμος»).

Κεφ. 268.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 1;

Μη υπάρχουσής ενστάσεως το άρθρον 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καταργήσεσις. 2. Διά του παρόντος καταργούνται αι επιφυλάξεις της παραγράφου (ε) του εδαφίου (1) του άρθρου 11 και του εδαφίου (2) του άρθρου 12 του βασικού νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπάρχουσής ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

Ετερματίσθη η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της απλής αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Εμπορικών Σημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962, και θα αναγιγνώσκηται ομού μετά του περί Εμπορικών Σημάτων Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το παρόν Νομοσχέδιον τεθή εις Νόμον;

Μη υπάρχουσής ενστάσεως το Νομοσχέδιον ενεκρίθη εις Νόμον.

Εξ όσων επληροφορήθη από τους Προέδρους των Επιτροπών οι οποίοι ασχολούνται με την μελέτην των λοιπών Νομοσχεδίων, δεν συνεπληρώθη η μελέτη αυτών. Είμαι βέβαιος ότι κατά την προσεχή εβδομάδα αι Επιτροπαί θα εργασθούν εντατικώς διά να καταστή δυνατή η συζήτησις όλων των εκκρεμούντων Νομοσχεδίων προ της ενάρξεως της συζητήσεως του Προϋπολογισμού. Συγκεκριμένως είναι ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος 1962.

Ο περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Τοκιστών Νόμος του 1962 και ουδέν άλλον Νομοσχέδιον.

Υπάρχουν Νομοσχέδια ή έγγραφα διά κατάθεσιν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως κατατεθούν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

- (1) Ο περί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου (Εισηγηταί) Νόμος του 1962.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 14) του 1962.
- (3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο περί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου (Εισηγηταί) Νόμος του 1962 παραπέμπεται εις την Νομικήν Επιτροπήν.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 14) του 1962 καθώς και ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1962 παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Προτίθεται να ορίσω την επομένην συνεδρίασιν διά την 17ην Σεπτεμβρίου 1962, δηλαδή την προσεχή Δευτέραν, με την εξής ημερησίαν διάταξιν:

Πρώτον Κεφάλαιον Α — Ερωτήσεις-Απαντήσεις επί μίαν ώραν.

Εις το Κεφάλαιον Β, λόγω του ότι δεν μεσολαβεί αρκετόν χρονικόν διάστημα από σήμερα μέχρι της προσεχούς Δευτέρας να κυκλοφορήσουν αι εκθέσεις των Επιτροπών, δεν προτίθεται να ορίσω νομοθετικήν εργασίαν.

Εις το Κεφάλαιον Γ τίθεται το εξής ζήτημα: Εκπροσώπησις της Βουλής των Αντιπροσώπων εις την εφετινήν Επιδόσον του Συμβουλίου Ευρώπης.

Εις το Κεφάλαιον Δ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 17ΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 5.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:)

Δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδρίασεως.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβούν εις την ανάγνωσιν των ερωτήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 19ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 20ην Ιουνίου 1962.

«Πέρσι, την 23ην Οκτωβρίου 1961, υπέβαλα μίαν ερώτησιν εν σχέσει με παράπονον διατυπωθέν υπό των κατοίκων του χωριού Άγιοι Ηλιόφωτοι, ότι χαλκίτικη γη ανήκουσα εις το χωριόν Άγιοι Ηλιόφωτοι καλλιεργείται διαρκώς υπό των γεωργών εκ Μιτσορού. Δυστυχώς, μέχρι σήμερα δεν κατέστη δυνατόν να τύχω σχετικής απαντήσεως.

Κατά την εφετεινήν μου επίσκεψιν, οι χωρικοί παρεπονέθησαν διά την στάσιν της Ελληνικής Μεταλλευτικής Εταιρείας. Καθ' α λέγουσιν οι χωρικοί η Μεταλλευτική Εταιρεία σκοπεύει να χρησιμοποιήση μέρος της εν λόγω γης ανερχομένης εις διακοσίας έως τριακοσίας σκάλας. Επειδή τούτο αντιτίθεται προς τα συμφέροντα των ποιμένων του χωριού, οι ποιμένες αντιτίθενται εντόνως κατά της τοιαύτης ενεργείας. Επιπροσθέτως, κατά τας τελευταίας ημέρας η Μεταλλευτική Εταιρεία διοργανώνει ακαθαρσίας του μεταλλείου εις την χαλκίτικην γην του χωριού και, ως εκ τούτου, τα χόρτα καταστρέφονται και τα ποιμνία μένουσιν πεννασμένα.

Παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός όπως κατατοπίση την Βουλὴν ἐπὶ των μέτρων ἄτινα προτίθεται να λάβη εν προκειμένω».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου και ληφθείσα την 23ην Ιουνίου 1962.

«Γνωστού ὄντος, ὅτι δεν υπάρχει Δημοτικὴ Ἀγορὰ Λευκωσίας εις τον Ελληνικόν τομέα, και εν ὄψει του οικτρού θεάματος, το οποίον παρουσιάζουσιν αι πρόχειροι αγοραί Ἀλάμπρας και Παλαιού Δημαρχείου, αλλά και των ταλαιπωριών, ας υφίστανται οι μανάβηδες εις τας τοιαύτας αγοράς, κατά μεν τον χειμώνα εκ των βροχών και του ψύχους το δε καλοκαίρι εκ των καυστικών ηλιακῶν ακτίνων και της ζέστης, περιπλέον δε της χειρίστης εντυπώσεως την οποίαν σχηματίζουν ξένο επισκέπται, περί της καθαριότητος και του πολιτισμοῦ μας, και κατόπιν των επιμόνων και αγωνιωδῶν προς ἡμᾶς ἐκλήσεων των ταλαιπωρουμένων μανάβηδων, κρεσπολιῶν και λοιπῶν πωλητῶν, των κατ' ευφημισμὸν καλουμένων Δημοτικῶν Ἀγορῶν, ας ανεφέραμεν ἄνωθι, ἐρωτῶμεν την Κυβέρνησιν να πληροφορήσῃ και την Βουλὴν, και το κοινόν, τι σκέπτεται, και αν ἔχῃ αποφασίσει την οικοδομὴν συγχρονισμένης Δημοτικῆς Ἀγορᾶς εις τον Ελληνικόν τομέα Λευκωσίας και πότε;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Ιουνίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή και ληφθείσα την 23ην Ιουνίου 1962.

«Παρακαλῶ ὅπως το Υπουργεῖον Συγκοινωνιῶν και Ἔργων πληροφορήσῃ την Βουλὴν.

(1) Κατὰ πόσον εἶναι ικανοποιημένον ὅτι ο λιμὴν Ἀμμοχώστου ἐξυπηρετεῖται γρήγορα, αποτελεσματικὰ και με οικονομικόν τρόπον ἀπὸ τα εἰδικὰ τμήματα των Δημοσίων Ἔργων και δη διὰ τας επισκευὰς μηχανημάτων και εγκαταστάσεων του λιμένος.

(2) Διατί ὠρισμέναι επισκευαὶ να μὴ γίνωνται εις Ἀμμοχώστον εἴτε ἀπὸ τα Δημόσια Ἔργα εἴτε ἀπὸ ελευθέρους επαγγελματίας της περιοχῆς οι οποίοι εἶναι εἰδικοί και ἐκτελοῦν τας ἐργασίας εις πολὺ ὀλιγώτερον χρόνον και εις χαμηλοτέραν τιμὴν, ὅταν ληφθῶν ὑπ' ὄψιν τα οδοιοπορικά, αι καθυστερήσεις, οι μισθοὶ μονίμων υπαλλήλων, ἐνοίκια, ἐργαλεῖα κλπ. των Δημοσίων Ἔργων».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Ιουνίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 26ην Ιουνίου 1962.

«Πρὸ τινος μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος ὠρισμένα πρόσωπα ἀπὸ το Ἀργάκι ἰσοπέδωσαν τον ποταμὸν με ἐκσκαφέα και ἐξησφάλισαν τίτλον ἐγγραφῆς ἐπ' ὀνοματί των. Εἰς γεωργός, κάτοικος του ἰδιοῦ χωριού, ὀνοματι Μεχμέτ Ἐμίν Ἀλή προ 35 ἐτῶν ἰσοπέδωσαν μίαν ἔκτασιν γῆς εκ 3 στρεμμάτων την οποίαν και καλλιεργεῖ μέχρι σήμεραν.

Ἐκεῖνοι οι οποίοι ἰσοπέδωσαν τον ποταμὸν και τον μετέτρεψαν εις καλλιεργήσιμον γην προ ὀλίγων ἐτῶν ἔλαβον τίτλους ἐγγραφῆς ἀμέσως. Δυστυχῶς ο ἄνω αναφερόμενος πολίτης ἔχει λάβει ἀρνητικὴν ἀπάντησιν εις ὅλας τας αἰτήσεις τας οποίας ἔκαμε κατὰ την διάρκειαν των 35 ἐτῶν.

Διατί δεν δίδεται τίτλος ἐγγραφῆς εις τον πολίτην αὐτόν; Θέλω να μάθω ἐάν γίνεται διάκρισις. Παρακαλῶ ὅπως ο αρμόδιος Υπουργός ἐξηγήσῃ την κατάστασιν εις την Βουλὴν μας».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 5ην Ιουλίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Βάσου Λυσαριδῆ και ληφθείσα την 6ην Ιουλίου 1962.

«Δεδομένου ὅτι υπάρχει τεράστιον χάσμα εἰσαγωγῶν—ἐξαγωγῶν και δεδομένου ὅτι γίνεται προσπάθεια σχετικῆς γεφυρώσεως του χάσματος διὰ της υπογραφῆς διμερῶν συμφωνιῶν και της διὰ των τοιούτων συμφωνιῶν προσπάθειας ἐξευρέσεως αγορῶν διὰ τα αγροτικά μας προϊόντα ἐναντι αγορᾶς ἰσοτίμου ποσότητος βιομηχανικῶν τοιούτων, ποῖοι λόγοι υπῆγόρευσαν την πολιτικὴν της ελευθέρως εἰσαγωγῆς εκ των χωρῶν αι οποῖαι δεν ἔχουν συμβληθῆ διὰ συμφωνιῶν με την Κυπριακὴν Δημοκρατίαν;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 9ην Ιουλίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσοῦ κ. Χριστοδούλου Α. Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 11ην Ιουλίου 1962.

«Ἐν ὄψει του γεγονότος ὅτι το χωριόν Λάνια στερεῖται ποσῆμου ὕδατος και οι κάτοικοι του χωριού αναγκάζονται να μεταφέρουν με βαρέλια και ἐπὶ πληρωμῆ ὕδωρ ἀπὸ τον ὑδατοφόρακτον Τριμίκλινησ διὰ να καλύψουν στοιχειομετρικὰς ὑδρευτικὰς ἀνάγκας του χωριού. Και δεδομένου ὅτι προδιετίας κατηρτίσθη σχέδιον ὑδρεύσεως ἐπτά χωριῶν εκ του ὕδατος Χατζηκτωρῆ, μεταξύ των οποίων ἦτο και η Λάνια, και παρ' ὄλον ὅτι ἐξησφάλισθη η ὑδρευσις ἄλλων χωριῶν, η Λάνια ἐξακολουθεῖ να στερεῖται ὕδατος, θα ἐπεθύμουν να ἐρωτήσω τον αρμόδιον Υπουργόν διὰ να πληροφορήσῃ την Βουλὴν κατὰ πόσον θα γίνῃ η ὑδρευσις του χωριού Λάνια εις το ἀμέσως προσεχές μέλλον».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 2αν Αυγούστου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Αιμιλίου Φράγκου και ληφθείσα την 6ην Αυγούστου, 1962.

«Είναι γεγονός ότι η οδός η συνδέουσα την Λεμεσό με το Κελλάκι και τα περίεχωρα ευρίσκεται εις αθλίαν κατάστασιν και διά τούτο ανεμέναμε, συμφώνως δοθείσης υποσχέσεως του αρμοδίου Υπουργού, ότι η επιδιόρθωσίς της, θα συμπεριλαμβάνετο εις τα έργα αναπτύξεως του 1962.

Τελευταίως, συνεπεία των γυμνασίων του Βρετανικού στρατού εις την εν λόγω περιοχόν, η οδική αυτή αρτηρία υπέστη τοιαύτας καταστροφάς ώστε να καθίσταται προβληματική η χρησιμοποίησίς της υπό των δεκάδων αυτοκινήτων τα οποία διέρχονται δι' αυτής ημερησίως. Ως αποτέλεσμα οι κάτοικοι της ρηθείσης περιοχής υφίστανται πολλές ταλαιπωρίας και ζημίας. Διά τους ως άνω λόγους επιβάλλεται, αφ' ενός με η άμεσος επιδιόρθωσίς της διά να καταστή χρησιμοποίησιμος, αφ' ετέρου δε η λήψις των αναγκαίων μέτρων ώστε να αρχίση το ταχύτερον δυνατόν η εκ θεμελίων βελτίωσις της ως άνω οδού διά της ασφαλτοστρώσεώς της. Διά τους ως άνω λόγους θα παρακαλέσω τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν ποία μέτρα ελήφθησαν, ή πρόκειται να ληφθούν, διά την βελτίωσιν της εν λόγω οδικής αρτηρίας».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 9ην Ιουλίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Α. Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 11ην Ιουλίου 1962.

«Εν όψει του γεγονότος ότι το χωρίον Λάνια στερείται ποσίμου ύδατος και οι κάτοικοι του χωρίου αναγκάζονται να μεταφέρουν με βαρέλια και επί πληρωμή ύδωρ από τον υδατοφράκτην Τριμίκλινης διά να καλύψουν στοιχειώδεις υδρευτικές ανάγκας του χωρίου. Και δεδομένου ότι προ διετίας κατηρτίσθη σχέδιον υδρεύσεως επτά χωρίων εκ του ύδατος Χατζηκτωρή, μεταξύ των οποίων ήτο και η Λάνια, και παρ' όλον ότι εξηραλίσθη η ύδρευσις άλλων χωρίων, η Λάνια εξακολουθεί να στερείται ύδατος, θα επεθώμουν να ερωτήσω τον αρμόδιον Υπουργόν διά να πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον θα γίνη η ύδρευσις του χωρίου Λάνια εις το αμέσως προσεχές μέλλον».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 2αν Αυγούστου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Αιμιλίου Φράγκου και ληφθείσα την 6ην Αυγούστου, 1962.

«Είναι γεγονός ότι η οδός η συνδέουσα την Λεμεσό με το Κελλάκι και τα περίεχωρα ευρίσκεται εις αθλίαν κατάστασιν και διά τούτο ανεμέναμε, συμφώνως δοθείσης υποσχέσεως του αρμοδίου Υπουργού, ότι η επιδιόρθωσίς της, θα συμπεριλαμβάνετο εις τα έργα αναπτύξεως του 1962.

Τελευταίως, συνεπεία των γυμνασίων του Βρετανικού στρατού εις την εν λόγω περιοχόν, η οδική αυτή αρτηρία υπέστη τοιαύτας καταστροφάς ώστε να καθίσταται προβληματική η χρησιμοποίησίς της υπό των δεκάδων αυτοκινήτων τα οποία διέρχονται δι' αυτής ημερησίως. Ως αποτέλεσμα οι κάτοικοι της ρηθείσης περιοχής υφίστανται πολλές ταλαιπωρίας και ζημίας. Διά τους ως άνω λόγους επιβάλλεται, αφ' ενός μεν η άμεσος επιδιόρθωσίς της διά να καταστή χρησιμοποίησιμος, αφ' ετέρου δε η λήψις των αναγκαίων μέτρων ώστε να αρχίση το ταχύτερον δυνατόν η εκ θεμελίων βελτίωσις της ως άνω οδού διά της ασφαλτοστρώσεώς της. Διά τους ως άνω λόγους θα παρακαλέσω τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν ποία μέτρα ελήφθησαν, ή πρόκειται να ληφθούν, διά την βελτίωσιν της εν λόγω οδικής αρτηρίας».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 24ην Αυγούστου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κωνσταντίνου Φάνου και ληφθείσα την 24ην Αυγούστου 1962.

«Διά του περί Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών Νόμου Αρ. 41 του 1962, έχει επέλθει εξίσωσις δι' όλους

σχεδόν τους σκοπούς μεταξύ των Διπλωματούχων Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών αφ' ενός και των μη Διπλωματούχων Αρχιτεκτόνων εξ Επαγγέλματος, οίτινες κέκτηνται τα προβλεπόμενα υπό του Άρθρου 9(1)(Α) του προ είρηται νόμου προσόντα, αφ' ετέρου.

Εν όψει των ανωτέρω δύναται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση την Βουλήν των Αντιπροσώπων διατί εις τους εκδοθέντας και κυκλοφορήσαντες Κυβερνητικούς τύπους «αίτησις προς χορήγησιν δανείου δι' ανέγερσιν νέου ξενοδοχείου» και «αίτησις προς χορήγησιν δανείου δι' ανέγερσιν τουριστικού κέντρου ή βελτιώσεις εις υφιστάμενον τοιούτο κέντρον» απαιτείται όπως επισυναφθώσι προσέχδια του ξενοδοχείου ή τουριστικού κέντρου υπογεγραμμένα υπό Διπλωματούχου Πολιτικού Μηχανικού ή Αρχιτέκτονος ως επίσης και προϋπολογισμός κόστους ανοικοδομήσεως ή ανεγέρσεως συνταχθείς υπό Διπλωματούχου Πολιτικού Μηχανικού ή Αρχιτέκτονος, αποκλεισμένον ούτω των ως άνω εξ Επαγγέλματος Αρχιτεκτόνων».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 24ην Αυγούστου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 25ην Αυγούστου 1962.

«Τόσον η Κυβέρνησις όσον και η Βουλή των Αντιπροσώπων έχουν επανειλημμένως υπογραμμίσει την σοβαρότητα του αρδευτικού προβλήματος. Το πενταετές σχέδιον αναπτύξεως διαλαμβάνει την κατασκευήν αρδευτικών έργων, υδατοδεξαμενών και άλλων, τα οποία δύναται να συμβάλουν εις την λύσιν αυτού του τόσον σοβαρού διά την οικονομίαν της Κύπρου προβλήματος.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το Σώμα της Βουλής ποία πρόοδος έχει σημειωθή μέχρι σήμερα εις αυτόν τον τομέα, και αν ο προσεχής χειμώνας θα μας εύρη με μερικάς τοιαύτας υδατοδεξαμενάς προς αποθήκευσιν υδάτων εκ τη βροχοπτώσεως».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 24ην Αυγούστου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 25ην Αυγούστου 1962.

«Ως έχει ήδη δημοσιευθή υπεγράφη υπό του Υπουργού Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας και του εν Κύπρω Αμερικανού Πρεσβευτού συμφωνία περί προγράμματος εγκαθιδρύσεως «σώματων ειρήνης» εν Κύπρω. Δυνάμει της συμφωνίας ταύτης τα εν λόγω «σώματα ειρήνης» προρίζονται δι' εργασίαν εις το Υπουργείον Εμπορίου, το Υπουργείον Γεωργίας και τα δύο Γραφεία Παιδείας.

Επειδή Αφρικανικάί χώραι εις τας οποίας μετέβησαν τοιαύτα «σώματα ειρήνης» έχουν πικράν πείραν διά την σκανδαλώδη ανάμειξιν των εις τα εσωτερικά των ζητήματα, και τόσον αι Κυβερνήσεις όσον και οι λαοί αυτών των χωρών ηναγκάσθησαν τελικώς να τα εκδιώξουν χαρακτηρίζοντάς τα ως «σώματα ψυχρού πολέμου», ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων εάν η υπογραφεύσα συμφωνία συνάδη προς την διακηρυχθείσαν πολιτικήν ουδετερότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Αυγούστου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 4ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Είναι γεγονός ότι 80 περίπου κάτοικοι του χωρίου Ομόδους υπέστησαν κατά τον παρελθόντα Μάϊον αρκετάς ζημίας εις τα αμπέλια και τα καρποφόρα δένδρα των εκ της χαλάζης. Παρ' όλον ότι εξετιμήθη έκτοτε υπό των αρμοδίων κυβερνητικών υπαλλήλων η γενομένη προς αυτούς ζημία, εν τούτοις μέχρι σήμερα δεν επληρώθη εις αυτούς οιονδήποτε ποσόν.

Διά τους ως άνω λόγους παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν τα κάτωθι:

- (α) Ελήφθη ή μη απόφασις όπως πληρωθή εις τους ως άνω ζημιωθέντας μία δικαία και εύλογος αποζημίωσις;
- (β) Εάν ναι, ποιον συνολικόν ποσόν εψηφίσθη και πότε θα διανεμηθή τούτο εις τους ζημιωθέντας;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 3ην Σεπτεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρύση Δημητριάδη και ληφθείσα την 5ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Έχω υπ' όψιν μου διαβήματα τα οποία έγιναν υπό των κατοίκων των χωριών Λάσας και Σίμου διά την διάθεσιν 180 τόννων κουκιών, τα οποία μένουν αδιάθετα με κίνδυνον να καταστραφούν.

Ποίαι προσπάθειαι κατεβλήθησαν υπό της Κυβερνήσεως διά την διάθεσιν των ως άνω προϊόντων εις αμειπτικές τιμάς;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 3ην Σεπτεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού και ληφθείσα την 5ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Είναι γνωστόν ότι από αρκετών ήδη μηνών πεντακόσιοι Μεταλλωρύχοι της Κυπριακής Μεταλλευτικής Εταιρείας ουσιαστικώς υποχρεούνται εις εξαναγκαστικήν εργασίαν κατά τας Κυριακάς, γεγονός μη συνάδον προς τας θρησκευτικές, ανθρωπιστικές και κοινωνικάς αρχάς και απαιτήσεις του λαού.

Παρακαλείται όθεν, ο έντιμος Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να κατατοπίση την Βουλήν εάν αποσκοπή να εισηγηθή εις το Υπουργικόν Συμβούλιον την θέσπισιν κανονισμού απαγορευόντος την υποχρεωτικήν εργασίαν εις τας Μεταλλευτικάς επιχειρήσεις κατά τας Κυριακάς.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 7ην Σεπτεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Α. Π. Αναστασιάδη και ληφθείσα την 7ην Σεπτεμβρίου, 1962.

«Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός ποία είναι η απόφασις της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας επί των από καιρού υποβληθέντων αιτημάτων των οδηγών δημοσίων οχημάτων και ειδικώτερον επί του δικαίου αιτήματός των όπως δικαιούνται να μεταφέρουν 5 επιβάτας αντί 4.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 7ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Α. Π. Αναστασιάδη και ληφθείσα την 7ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Δύναται να απαντήση ο κ. Υπουργός Υγείας διατί ενώ η λειτουργία νοσοκομειακής μονάδος εις πτέρυγα του Σανατορίου Κυπερούνας απεφασίσθη από 2 περίπου ετών, μέχρι σήμερα αυτή δεν ελειτούργησεν και τούτο παρά την υπόσχεσιν του την δοθείσαν εν Λεμεσώ προ 6 περίπου μηνών προς τους Βουλευτάς Λεμεσού ότι η λειτουργία της ήτο ζήτημα ολίγων εβδομάδων;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 7ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Α. Π. Αναστασιάδη, και ληφθείσα την 7ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Δύναται να απαντήση ο αρμόδιος Υπουργός διατί από της ανακηρύξεως της Δημοκρατίας δεν εξεδόθη ούτε έν ευρετήριον της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, γνωστού όντος ότι η τοιαύτη έκδοσις θα εξυπηρετήση τόσοσν την Δημοσίαν Υπηρεσίαν όσον και τον Νομικόν κόσμον της Δημοκρατίας;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 6ην Σεπτεμβρίου, 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρύση Δημητριάδη και ληφθείσα την 7ην Σεπτεμβρίου, 1962.

«Έχω υπ' όψιν μου τον περί Προστασίας του Χαρακτηρισμού των Κυπριακών Οίνων Νόμον, Κεφ. 127, ο οποίος

σκοπόν έχει την προστασίαν των οινικών προϊόντων μας και της ποιότητός των.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον:

- (α) Ποία μέτρα λαμβάνονται υπό της Κυβερνήσεως διά την εφαρμογήν του ως άνω νόμου, διά του διορισμού επιθεωρητών, διά του ελέγχου της ποιότητος και άλλως πως;
- (β) Μελετάται η επανεξέτασις του ως άνω νόμου, βάσει των σημερινών δεδομένων όσον αφορά την δυνατότητα διαθέσεως εις χώρας του εξωτερικού των οινικών προϊόντων μας;
- (γ) Ειδικώτερον, εν όψει του γεγονότος ότι υπάρχει από χώρας του εξωτερικού (Φιλλανδία, Βενεζουέλα) ζήτησις Κυπριακής μιστέλλας τύπου μη καλυπτομένου υπό του ως άνω νόμου, μελετάται η τροποποίησις του νόμου όσον αφορά το σημείον τούτο, διά να καταστή δυνατή και συμφέρουσα η εξαγωγή εις τας ως άνω χώρας;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 8ην Σεπτεμβρίου, 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρύση Δημητριάδη και ληφθείσα την 11ην Σεπτεμβρίου, 1962.

«Έχει παρατηρηθή ότι σημαντικός αριθμός Αμερικανών υπηκόων εν Κύπρω, οίτινες δεν δύνανται να χαρακτηρισθούν ως διπλωμάται, απολαμβάνουν δασμολογικής εξαίρεσεως και/ή διπλωματικής ασυλίας. Συγκεκριμένως, οι Αμερικανοί υπήκοοι προμηθεύονται με αδασμολόγητα εμπορεύματα από το εξωτερικόν, μηδέ φθαρτών εξαιρουμένων, αρνούνται την πληρωμήν δασμού δι' εισαγόμενα αυτοκίνητά των, κυκλοφορούν αυτοκίνητα άνευ αριθμού εγγραφής, αρνούνται την δικαιοδοσίαν των Κυπριακών δικαστηρίων δι' οιασδήποτε ποινικάς παραβάσεις και γενικώς ενεργούν κατά τρόπον περιφρονούντα τους νόμους της Κυπριακής Πολιτείας και επηρεάζοντα τα οικονομικά του κράτους.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον:

- (α) Ποίος ο αριθμός των Αμερικανών υπηκόων οίτινες απολαμβάνουν των ως άνω δικαιωμάτων;
- (β) Βάσει ποίων διευθετήσεων, εάν υπάρχουν, απολαμβάνουν των τοιούτων δικαιωμάτων;
- (γ) Ποία μέτρα λαμβάνονται διά την αντιμετώπισιν της καταστάσεως ήτις δημιουργείται διά της παρανόμου εξασκήσεως ισχυρισμένων δικαιωμάτων υπό προσώπων μη δικαιουμένων εις παρόμοια δικαιώματα;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 8ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρύση Δημητριάδη και ληφθείσα την 11ην Σεπτεμβρίου, 1962.

«Συμφώνως του άρθρου 9 του περί Απαγολήσεως Παιδίων και Νεαρών Προσώπων Νόμου, Κεφ. 178, εργαζόμενα πρόσωπα κάτω των δεκαοκτώ ετών, τα οποία εργάζονται εις μίαν εργασίαν διά συνεχή περίοδον άνω των έξι μηνών, δικαιούνται υποχρεωτικής αδείας δεκατεσσάρων ημερών ετησίως.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον, ποίος αριθμός εργαζομένων προσώπων απολαμβάνει του ως άνω δικαιώματος, και ποίος έλεγχος εξασκείται και με ποιον τρόπον διά την τήρησιν υπό των εργοδοτών των ως άνω προβλέψεων του νόμου;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 11ην Σεπτεμβρίου, 1962.

«Ερωτάται ο έντιμος Υπουργός Υγείας να πληροφορήση το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων επί των ακολούθων:

- (α) Ποίος ο αριθμός των αναμενόντων να χειρουργηθούν ασθενών επί δύο και πλέον έτη εις το ωτορινολαρυγγολογικόν, ακτινολογικόν, χειρουργικόν

και γυναικολογικών τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, πόσοι κλίναι αναλογούν εις έκαστον των τμημάτων τούτων, πόσοι βοηθοί ιατροί είναι προσκεκολλημένοι εις έκαστον των τμημάτων, και ποίον είναι επ' αυτού το διεθνές επίπεδον;

- (β) Κρίνεται ικανοποιητική τριετής ή τετραετής ειδικευσις δι' ένα ιατρόν ώστε να εμπιστευθή κανείς εις αυτόν διεύθυνσιν τμήματος και ποίον είναι το ωράριον των ιατρών οι οποίοι εργάζονται εις το Γενικόν Νοσοκομείον;
- (γ) Εις τί οφείλονται αι μολύνσεις και προσβολαι βρεφών με εντερίτιδα εις το Γενικόν Νοσοκομείον και τί αντιβιοτικά φάρμακα υπάρχουν εις τα διάφορα νοσοκομεία της Νήσου;
- (δ) Διατί δεν εστάλησαν εις το εξωτερικόν να σπουδάσουν αναισθητολόγοι την στιγμήν μάλιστα που έχουν παραχωρηθή εις την Κύπρον σχετικαί υποτροφίαι και υπάρχει έλλειψις αναισθητολόγων εις τα Νοσοκομεία της Νήσου;
- (ε) Ποίος έλεγχος ασκείται εις τα νοσοκομεία της Νήσου διά τον εξοπλισμόν των και ποία μέτρα λαμβάνονται ώστε να μη χάνονται φάρμακα, όργανα και άλλη περιουσία των νοσοκομείων;

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 10ην Σεπτεμβρίου, 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Είναι γεγονός ότι αι φορτώσεις και εκφορτώσεις εις τον λιμένα Λεμεσού κωλυσιεργούν όχι μόνον λόγω της ελλείψεως καταλλήλου λιμένος, αλλά και λόγω της ελλείψεως καταλλήλων και επαρκών γερανών, και της καθιζήσεως την οποίαν υπέστησαν οι λίθοι του υπάρχοντος μικρού λιμένος. Εν όψει του γεγονότος ότι η κατασκευή του νέου λιμένος, ήτις ευρίσκεται υπό μελέτην, θα απαιτήση μακρόν χρόνον, θα επεθύμουν να ερωτήσω τον αρμόδιον Υπουργόν διά να πληροφόρηση την Βουλήν κατά πόσον ελήφθη ή όχι απόφασις προς εξασφάλισιν καταλλήλων και επαρκών γερανών διά τον λιμένα Λεμεσού και κατά πόσον θα επιδιορθωθή ο μικρός λιμήν εις το σημείον της καθιζήσεως, εις τρόπον ώστε να μη παρακωλύεται το εισαγωγικόν και εξαγωγικόν μας εμπόριον».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων έληξεν.

Και τώρα εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Γ της ημερησίας διατάξεως. «Εκπροσώπησις της Βουλής των Αντιπροσώπων εις την εφετινήν περίοδον του Συμβουλίου της Ευρώπης».

Θα ήθελα να πληροφορησω τα έντιμα Μέλη ότι τέσσαρες (4) Έλληνες και δύο (2) Τούρκοι Βουλευταί πρέπει να εκλεγούν από τα Μέλη της Βουλής δι' εκπροσώπησιν εις το Συμβούλιον της Ευρώπης.

Υπάρχουν εισηγήσεις όσον αφορά τα μέλη της Βουλής τα οποία κατά την γνώμη της Βουλής θα μεταβούν εις το Συμβούλιον;

Ο κ. Κόσιης.

Ν. ΚΟΣΙΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, προτείνω τους ακολούθους Έλληνες Βουλευτάς: κ. Γλαύκον Κληρίδην, κ. Τίτον Φάνον, κ. Στέλιον Μιχαηλίδην και κ. Γεώργιον Ιωαννίδην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΗΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Είμαι της γνώμης ότι θα ήτο ορθότερον τα προτεινόμενα μέλη να ταξινομηθούν και να διασαφηνισθή ποία εκ τούτων είναι μόνιμα και ποία αναπληρωματικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό είναι ζήτημα το οποίο θα αποφασισθή μεταξύ των μελών κατά τρόπον φιλικόν, και είμαι βέβαιος ότι δεν θα προκύψη καμμία διαφωνία όσον αφορά το ζήτημα αυτό.

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, βεβαίως διά τους Έλληνες μπορεί να το διορθώσωμεν με τρόπον φιλικόν, αλλά εάν οι φίλοι μας οι έντιμοι συνάδελφοι Τούρκοι θέλουν να ορίσουν ποιος θα είναι ο τακτικός και ποιος θα είναι ο αναπληρωματικός, μου φαίνεται θα είναι καλόν να ορισθή από τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μου φαίνεται ότι μεταξύ των Ελλήνων αληθεύει ότι μπορεί να καθορισθή το ζήτημα φιλικώς. Εάν όμως ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά φρονεί το αντίθετον όσον αφορά τους Τούρκους, τότε βεβαίως δεν υπάρχει ένσταση εάν πρόκειται να γίνη εισήγησις περί καθορισμού των αναπληρωματικών μελών.

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΗΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν πρόκειται να είπω τι περί των Ελληνικών Μελών. Το ζήτημα δεν το έχω υποβάλει ως υπόθεσιν φιλίας ή εχθρότητας. Άλλωστε ημείς έχουμε ορίσει τούτους μεταξύ μας φιλικώς τω τρόπω καθ' ον χρόνον δε θα υποβάλλεται η πρότασις, θα γίνεται ο διαχωρισμός εις μόνιμα και αναπληρωματικά μέλη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν υπάρχει περαιτέρω εισήγησις διά δύο Τουρκικά μέλη θα ήθελα να την ακούσω.

Ο κ. Μουτερίσογλου.

Ο. ΜΟΥΤΕΡΙΣΟΓΛΟΥ:

Ως μόνιμον μέλος, το οποίο αντιπροσωπεύει τους Τούρκους Βουλευτάς, προτείνω τον κ. Χαλήτ Αλή Ριζά, ως αναπληρωματικόν δε μέλος τον κ. Μπουρχάν Ναλπάντογλου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει εκ μέρους οιοδήποτε άλλου μέλους της Βουλής πρότασις όσον αφορά οιαδήποτε άλλα πρόσωπα;

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή το Συμβούλιον της Ευρώπης είναι ένα πολιτικόν σώμα το οποίο εκπροσωπεί βασικά τας απόψεις των χωρών του ΝΑΤΟ και συμμετοχή μας εις αυτό είναι ασυμβίβαστος με την αδέσμευτον εξωτερικήν μας πολιτικήν και επειδή οι εκλεγόμενοι από την Βουλήν δεν είναι υπόλογοι εις το σώμα τούτο, θα απόσχωμεν της ψηφοφορίας διά την εκλογήν αντιπροσωπείας η οποία θα παρακαθήσιν εις τας εργασίας του Συμβουλίου της Ευρώπης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και τώρα θα ερωτήσω τα μέλη της Βουλής, μη παρχούσης άλλης προτάσεως δι' άλλα πρόσωπα, εάν υπάρχει ένσταση εις τας δύο προτάσεις. Η μία είναι η πρότασις την οποίαν έκαμεν ο κ. Κόσιης και η άλλη είναι η πρότασις την οποίαν έκαμεν ο κ. Μουτερίσογλου.

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Ήθελα να διασαφηνίσω, κ. Πρόεδρε, ότι διά λόγους που εξέθεσα επανειλημμένως θα τηρήσω αποχήν από την ψηφοφορίαν. Η θέσις μου έναντι του Συμβουλίου είναι γνωστή και έτσι παρέλκει να διασαφηνίσω ταύτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Διά τους ίδιους λόγους που εδήλωσεν ένστασιν ο κ. Παπαϊωάννου φαντάζομαι.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Εξέδηλωσα πολλάκις την αντίθεσίν μου ως προς το Συμβούλιον και έχω εκθέσει και δημοσία αυτάς τας θέσεις.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 25ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 5.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δυνάμει των προνοιών του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδριάσεως.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 7ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Α. Π. Αναστασιάδη, και ληφθείσα την 7ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Δύναται να απαντήσει ο αρμόδιος Υπουργός διατί από της ανακηρύξεως της Δημοκρατίας δεν εξεδόθη ούτε έν ευρετήριον της εφημερίδος της Κυβερνήσεως, γνωστού όντος ότι η τοιαύτη έκδοσις θα εξυπηρετήσει τόσο την Δημοσίαν Υπηρεσίαν όσον και τον Νομικόν Κόσμον της Δημοκρατίας;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 20ήν Σεπτεμβρίου 1962, του Υπουργού Οικονομικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 7ην Σεπτεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Α. Π. Αναστασιάδη.

«Το Υπουργείον Οικονομικών έχει ήδη προβή εις διευθετήσεις διά την ετοιμασίαν ευρετηρίου της επισήμου εφημερίδος της Δημοκρατίας.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 10ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Εν όψει του γεγονότος ότι τα χωρία Μανδριά, Άρσος Κάτω Πλάτρες, Όμοδος, Ποταμιού, Κουκά, Λόφου, Άγιος Θεράπων, Πάγχρα και Δορά, αντιμετωπίζουν οξύ το υδρευτικόν πρόβλημα. Και δεδομένου ότι υπάρχουν έτοιμα τα σχέδια υδατοπρομηθείας τούτων, των οποίων η συνολογική δαπάνη δεν υπερβαίνει τας £75.500.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν τα ακόλουθα:

- (α) Ενεκρίθη ή όχι η εκτέλεσις των ως άνω σχεδίων υδρεύσεως;
- (β) Εάν ναι, η εκτέλεσις των θα γίνη εντός του έτους 1963;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 10ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Επειδή η οδός η συνδέουσα τα χωρία Κάτω Πλάτρες-Φοινί-Παλαιόμυλος-Λεμιθού-Πρόδρομος, την οποίαν χρησιμοποιούν 8 χωρία με συνολικόν πληθυσμόν 4.000, και η οποία θεωρείται ως οδική αρτηρία, χρήζει ασφαλώσεως, παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον η ασφάλτωσις της ως άνω οδού απεφασίσθη ή όχι και εάν συμπεριελήφθη εις τα έργα αναπτύξεως του 1963.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 10ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Δεδομένου ότι η συμπλήρωσις και ασφάλτωσις της οδού Μονιάτη-Πλατρών θα διευκολύνη τα μέγιστα την τουριστικήν κίνησιν προς τα θέρετρα και θα αποφευχθούν αι πολύ

επικίνδυνον διά την τροχαίαν κούρβαι προς το χωρίον Πέρα-Πεδί, θα επεθύμουν να ερωτήσω τον αρμόδιον Υπουργόν να πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον η συμπλήρωσις και ασφάλτωσις της ως άνω οδού θα συμπεριληφθή εις τα έργα αναπτύξεως του 1963.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 10ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Δεδομένου ότι τα χωρία Λάνια, Λιμνάτι, Κορφή, Καη-λειόν, Άγιος Γεώργιος (Συλικού) και Τριμίκλινη στερούνται ποσίμου ύδατος, παρ' όλον ότι τα σχέδια διά την υδατοπρομήθειάν των είναι προ πολλού έτοιμα και η συνολική δαπάνη δεν υπερβαίνει το ποσό των £32.852.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν τα κάτωθι:

- (α) Ενεκρίθη ή όχι η εκτέλεσις των σχεδίων υδατοπρομηθείας των ως άνω χωριών;
- (β) Εάν ναι, η εκτέλεσις των θα συμπεριληφθή εις τα έργα αναπτύξεως του 1963;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Υπάρχει αρδευτικόν έργον και Αρδευτική Επιτροπεία εις το χωρίον Πελέντρι, τοποθεσία «Κάρδαμα Αυλάκιν Χ'΄ Φισούνι», το οποίον συντηρεί περί τας 30 σκάλας γης. Το νερόν χρειάζεται αιυλάκια και δεξαμενή διά να μη χάνεται.

Έγιναν διαβήματα προς τον σκοπόν αυτόν, από τους ιδιοκτήτας και την Αρδευτικήν Επιτροπήν, προ 1 1/2 έτους. Το ζήτημα εξητάσθη υπό του Αρδευτικού Τμήματος, και όμως τίποτε δεν έγινε μέχρι σήμερα.

Ερωτώμεν το αρμόδιον Τμήμα να πληροφορήση και τους αιτητάς και την Βουλήν εις ποιον σημείον ευρίσκαται το ζήτημα τούτο, και αν θα του επιληφθή και πότε;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Το ζήτημα της αγροφυλακής είναι έν εκ των σπουδαιότερων αγροτικών ζητημάτων, διότι εκ της προθυμίας και της ευσυνειδήσιας των αγροφυλάκων εξαρτάται η φύλαξις των κτημάτων, αλλά και η τάξις η οποία να επικρατή όσον αφορά την ασφάλειαν των δένδρων και των προϊόντων της υπαίθρου.

Οι αμέσως ενδιαφερόμενοι είναι οι διάφοροι καλλιεργηταί, οι οποίοι και πρέπει να έχουν τον λόγον, διά τον διορισμόν και την παύσιν των αγροφυλάκων εις περιπτώσεις μη εκτελέσεως των καθηκόντων των, ή εκτελούντων ταύτα πλημμελώς.

Ερωτώμεν το αρμόδιον Υπουργείον, δοθέντος ότι πλείστα παράνομα διατυπώνται καθημερινώς επί του σημείου τούτου, σκέπτεται η Κυβέρνησις περί τροποποιήσεως του σχετικού Νόμου, και εάν ναι, πότε θα καταθέση το σχετικόν Νομοσχέδιον εις την Βουλήν;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 12ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηλή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 15ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Από δυόμισον περίπου χρόνια έχει ανατεθή σε ειδική Επιτροπή από την Κυβέρνηση η μελέτη και προετοιμασία ενός πλήρους Σχεδίου για το Ταμείο Ασφάλειας των γεωργικών προϊόντων.

Πριν 6 περίπου μήνες είχε δηλωθή από επισήμους ότι μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1962 θάταν έτοιμο αυτό το Σχέδιο.

Επειδή πλησιάζει ο καιρός της νέας καλλιεργητικής περιόδου (βρισκόμαστε ήδη στα μέσα Σεπτεμβρίου) και λόγω της σοβαρότητας αυτού του ζητήματος, μπορεί να μας πληροφορήσει το Υπουργείον Γεωργίας σε ποιο στάδιο βρίσκονται οι προετοιμασίες για το Ταμείον Ασφαλείας και αν θα είναι έτοιμο για εφαρμογή το νέο Σχέδιο στις αρχές του 1963;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 12ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 15ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Πριν 6 περίπου μήνες έχει συζητηθή και εγκριθή από την Βουλήν των Αντιπροσώπων νόμος περί ελέγχου Εμπορευμάτων (Αγορανομία). Τόσο κατά την συζήτηση του Νομοσχεδίου, όσο και προηγουμένα έγιναν εισηγήσεις περί εφαρμογής του Νόμου για τον έλεγχο των κερδών όσον αφορά τα γεωργικά εξαρτήματα, γεωργικά φάρμακα και άλλα είδη χρησιμοποιούμενα στην αγροτική παραγωγή.

Μπορεί να μας πληροφορήσει το Υπουργείον Εμπορίου σε ποιο στάδιο βρίσκονται οι προετοιμασίες για την εφαρμογή του Νόμου περί Ελέγχου των εμπορευμάτων, και ειδικότερα ο έλεγχος για την προμήθεια των αγροτών με ανταλλαχτικά και γεωργικά φάρμακα για να μπορέσουν να ρίξουν το κόστος παραγωγής των αγροτικών προϊόντων;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 14ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χ. Χατζηχάρου, και ληφθείσα την 15ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Νομοσχέδιον περί νοθείας του ελαιολάδου, πιστεύεται ότι θα εξυπηρετήση τους ελαιοπαραγωγούς και τον Σ.Ο.Ρ.Ε.Λ., και θα βοηθήσει εις την διάθεση του εντοπίου ελαιολάδου, του οποίου η διάθεσις είναι όλως ασήμαντος, και εάν εξακολουθήσει αυτή με τον ίδιον ρυθμόν, ουδέποτε τούτο θα πωληθή με αποτέλεσμα την καταστροφήν των ελαιοπαραγωγών, και την εγκατάλειψιν της ελαιοκαλλιέργειας.

Τοιούτου Νομοσχεδίου πληροφορούμεθα ότι ετοιμάζεται από μακρόν υπό του Υπουργικού Συμβουλίου, χωρίς να φθάση ακόμη εις την Βουλήν.

Ερωτώμεν το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήσει την Βουλήν, εις ποίον σημείον ευρίσκεται, και πότε θα κατατεθή τούτο;»

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η ανάγνωσις των ερωτήσεων και απαντήσεων έληξε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και τώρα εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β της ημερησίας διατάξεως — Νομοθετική Εργασία.

Θα παρεκάλουν τον Πρόεδρον της Επιτροπής Υγείας να πληροφορήσει το Σώμα εις ποίον σημείον ευρίσκεται η μελέτη του περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικού) Νόμου του 1962.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Έντιμον Πρόεδρον.

Το περί Οδοντιάτρων Νομοσχέδιον έχει συζητηθή σήμερα επί δύο ώρας. Το ετοιμασθέν νομοσχέδιον παρεμποδίζει εκείνους, οι οποίοι μέχρι σήμερα επηγγέλλοντο τους βοηθούς οδοντιάτρους, από του να κάμνουν αυτήν την εργασίαν. Επειδή τούτο θα εσήμαινε να στερηθή των εισοδημάτων της μία τάξις πολιτών, η Επιτροπή ασχολείται με το θέμα με προσοχή, προτού δε λάβη οιαδήποτε απόφασις, προτίθεται να ακούση τους αρμοδίους, δηλαδή τους εκπροσώπους του Υπουργείου και διάφορα πρόσωπα. Συνεπώς, διά να φθάση το Νομοσχέδιον εις κατάστασιν να δύναται να συζητηθή εις την Βουλήν, απαιτείται κάποιον χρονικόν διάστημα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να ερωτήσω τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής Υγείας κατά πόσον θα είναι έτοιμον προς συζήτησιν μέχρι

του προσεχούς Σαββάτου ότε προτίθεται να ορίσω την επομένη συνεδρίασιν της Βουλής. Υποβάλλω εν τη πραγματικότητα θερμήν έκκλησιν και παράκλησιν όπως ετοιμασθή.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Ως ζήτημα αρχής, δεν προτίθεται να περιορίσω τον χρόνον αγορεύσεως των μελών της Επιτροπής. Επιθυμώ όπως το Προεδρείον έχη την πεποίθησιν ότι η Επιτροπή θα τελειώση το νομοσχέδιον τούτο το συντομώτερον δυνατόν. Θα αρχίσουν οι συνεδριάσεις με την πρώτην ευκαιρίαν που θα επεθόμεν οι Συνάδελφοι—μέλη της Επιτροπής, χωρίς δε καθυστέρησιν θα ετοιμασθή η Έκθεσις και θα υποβληθή εις την Βουλήν. Η Έκθεσις δυνατόν να είναι ετοιμή μέχρι της προσεχούς εβδομάδος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ. Την ιδίαν ερώτησιν θα ήθελα να υποβάλω εις τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών αναφορικάς με τον περί Τοκιστών Νόμον του 1962.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, όπως ξεύρετε το Νομοσχέδιον αυτό, το περί Τοκιστών, έχει δοθή εις τον Γενικόν Εισαγγελέα διά να το εξετάση και πάλιν, και μόλις έχομεν ειδοποίησιν εκ μέρους του ότι έχει κάμει ωρισμένα παρατηρήσεις επί των οποίων είχομεν συζητησιν το απόγευμα της σήμερον, αμέσως θα συγκαλέσω συνεδρίαν εις την οποίαν θα ζητήσω και από τον Υπουργόν Οικονομικών να παρευρίσκειται, διά να μας δώση και ο έντιμος Υπουργός Οικονομικών την γνώμην του διά τας οικονομικάς επιπτώσεις τας οποίας θα έχη εάν ψηφισθή ή όχι το Νομοσχέδιον αυτό. Και ούτω η Επιτροπή να καθορώση να σχηματίση μίαν σαφή γνώμην προτού συστήση ή αποφασίση να απορρίψη το Νομοσχέδιον αυτό. Πάντως θα φροντίσωμεν μόλις υπάρξουν αι δύο αυταί δυνατότητες να το προωθήσωμεν και να το τελειώσωμεν. Αλλά πολύ αμφιβάλλω εάν θα είναι έτοιμον διά το Σάββατον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ.

Εισερχόμεθα τώρα εις την συζήτησιν του περί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου (Εισηγηταί) Νόμου του 1962, και παρακαλώ έν Μέλος της Νομικής Επιτροπής, Έλληνα, να αναγνώση την έκθεσιν επί του σχετικού Νομοσχεδίου.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «ΝΟΜΟΣ ΠΡΟΝΟΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΝ ΔΥΟ ΘΕΣΕΩΝ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΑΝΩΤΑΤΩ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩ ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΥΝΑΦΗ ΠΡΟΣ ΑΥΤΑ».

Παρόντες:

Αντώνιος Αναστασιάδης, Πρόεδρος
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερόγλου
Χρύσης Δημητριάδης
Γεώργιος Ιωαννίδης
Τίτος Φάνος
Χαλίτ Αλή Ριζά
Γεώργιος Σάντης
Πανίκος Σιβιτανίδης
Ουμίτ Σουλεϊμάν.

Η Επιτροπή εξήτασε το Νομοσχέδιον, εις συνεδρίαν αυτής λαβούσαν χώραν την 20ην Σεπτεμβρίου 1962.

Κατά την διάρκειαν της συνεδριάσεως η Επιτροπή είχε την ευκαιρίαν να ακούση και τας απόψεις της έντιμου Υπουργού Δικαιοσύνης καθώς και εκείνας των Δικαστών του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου.

Η Επιτροπή αφού εξήτασε μετά προσοχής το παρόν Νομοσχέδιον κατέληξεν εις τα ακόλουθα:

Α. Ομοφώνως έγινεν αποδεκτή η ανάγκη διορισμού δύο Εισηγητών παρά τω Ανωτάτω Συνταγματικώ Δικαστηρίω, οίτινες θα εκτελούν καθήκοντα προσομοιά-

ζοντα προς δικαστικά τοιαύτα, και θα βοηθούν το Δικαστήριο τούτο εις την διεκπεραίωσιν προσφυγών δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος.

Β. Σκοπός της δημιουργίας των θέσεων των Εισηγητών είναι η καθ' όλην την διάρκεια του έτους ανακούφισι του Δικαστηρίου εν τη διεκπεραίωσει προσφυγών δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος διά της διαδικασίας της «Προσαγωγής» επί βάσεως παρομοίας της προβλεπομένης εις τον Διαδικαστικόν Κανονισμόν 9 του Διαδικαστικού Κανονισμού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, 1962. Αι εξουσίαι και τα καθήκοντα των Εισηγητών θα καθορίζονται λεπτομερώς διά Διαδικαστικού Κανονισμού εκδοθησομένου υπό του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου.

Γ. Η εις έκαστον Εισηγητήν πληρωτέα αντιμισθία είναι η αυτή μετά του Δικηγόρου της Δημοκρατίας. Το Νομοσχέδιον προβλέπει, όπως οι αρχικοί διορισμοί εις τας εν λόγω θέσεις γίνουν επί προσωρινής βάσεως.

Δ. Διά να καταστή δυνατόν να γίνουν οι αναγκαίοι διορισμοί, καθίσταται αναγκαία η θεσπισις Νόμου προβλεπόντος μεταξύ άλλων, διά τους όρους υπηρεσίας, τον τρόπον επιλογής και διορισμού και την αντιμισθίαν των Εισηγητών. Επειδή η προσεχής εν ολομεία σύνοδος του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου πρόκειται να αρχίση την 3ην Οκτωβρίου 1962, καθίσταται αναγκαίον, όπως το Νομοσχέδιον θεσπισθή εις Νόμον ως οίον τε τεμάχιον, διά να καταστή δυνατός ο διορισμός Εισηγητών, αίτινες θα αναλάβουν καθήκοντα άμα τη ενάρξει της συνόδου του Δικαστηρίου.

Η Επιτροπή συμφωνεί με τον υπό του Νομοσχεδίου καθοριζόμενον τρόπον διορισμού, αποχωρήσεως ή απολύσεως των Εισηγητών, και κρίνει τον τρόπον τούτον ως τον καταλληλότερον, τούτο δε λόγω της ειδικής φύσεως των καθηκόντων άτινα ανατίθενται εις τους Εισηγητάς, τα οποία είναι μάλλον σμφυτή και συγγενικά προς τα δικαστικά τοιαύτα.

Ο θεσμός εισηγητών είναι γνωστός και εις συστήματα διοικητικής δικαιοσύνης εις την Ηπειρωτικήν Ευρώπην.

Ελπίζεται ότι διά του διορισμού εισηγητών η διεκπεραίωσις της εργασίας του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου θα γίνεται απροσκόπτως και μετά της δεούσης ταχύτητος, πράγμα το οποίον θα αποβή προς όφελος της απονομής της διοικητικής δικαιοσύνης εν τη Δημοκρατία.

Η Επιτροπή επέφερον ωρισμένας φραστικές τροποποιήσεις, προσέθεσεν δε επίσης μίαν παράγραφον σκοπός της οποίας είναι να καταστή σαφές ότι, εισηγητής αποχωρών της υπηρεσίας, δεν θα αποκλείεται από του να ασκήση αμέσως μετά την αποχώρησίν του το δικηγορικόν επάγγελμα.

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά έχει επιφυλάξεις τινάς επί ωρισμένων σημείων του Νομοσχεδίου.

Διά τους λόγους οτινες εμφανίζονται ανωτέρω η Επιτροπή συνιστά εις την Βουλήν την εις Νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπω η έκθεσις αυτή αναγνωσθή και εις την Τουρκικήν.

ΜΠ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΗΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι Συνάδελφοι.

Δεν είμεθα εναντίον της δημιουργίας θέσεων Εισηγητού εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριο. Τουναντίον, θεωρούμεν χρήσιμον την δημιουργίαν θέσεων εισηγητού διά τον λόγον ότι αυτή θα υποβοηθήσῃ το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριο εις την διεκπεραίωσιν του έργου του και

τοιουτοτρόπως θα καταστήσῃ δυνατόν την απονομήν της δικαιοσύνης εις το συντομώτερον δυνατόν χρονικόν διάστημα. Το θέμα του μέχρι ποίου βαθμού συνάδει προς το Σύνταγμα η δημιουργία τοιούτων θέσεων εξαρτάται εκ των καθηκόντων, τα οποία θα εκτελούν οι Εισηγηταί συμφώνως προς το Διαδικαστικόν Κανονισμόν, τον οποίον θα καταρτίσῃ το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριο. Είμαι βέβαιος ότι ο Διαδικαστικός Κανονισμός, ο οποίος θα καταρτισθῇ υπό του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, το οποίον έχει αρμοδιότητα να εξετάζη τας προσφυγάς τας σχετικάς με τας Συνταγματικάς διατάξεις, θα συνάδη προς το Σύνταγμα. Παρ' όλον ότι δεν είμαι εναντίον της δημιουργίας των θέσεων Εισηγητού, έχομεν διαφόρους γνώμας όσον αφορά τας διατάξεις του Νομοσχεδίου τας σχετικάς με θέματα διορισμού, απολύσεως και τοποθετήσεως των Εισηγητών εις ωρισμένην μισθολογικήν βαθμίδα. Παραδέχομαι ότι αι θέσεις Εισηγητού, αι οποίαί θα δημιουργηθούν διά του Νόμου τούτου, δεν είναι συνήθεις θέσεις της Δημοσίας Υπηρεσίας. Ταυτοχρόνως δε αύται δεν είναι εξ ολοκλήρου δικαστικάί θέσεις. Αύται ευρίσκονται μεταξύ των δύο αυτών θέσεων, έχουσαι χαρακτηρισμόν ημιδικαστικόν. Ομολογούμεν, επίσης, ότι, επειδή η Επιτροπή Δημοσίας Υπηρεσίας προσάγεται συχνάκις εις το Συνταγματικόν Δικαστήριο ως εναγομένη, δεν θα ήτο πολύ ορθόν οι Εισηγηταί να τελούν υπό τον έλεγχον της Επιτροπής έστω και αν ούτοι δεν θα είχαν αρμοδιότητα να εκδίδουν αποφάσεις. Εάν αι θέσεις αύται ήσαν θέσεις δικαστικής υπηρεσίας, οι Εισηγηταί θα διωρίζοντο υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου και θα ήσαν υπό τον έλεγχόν του. Εάν αι θέσεις ήσαν συνήθεις θέσεις της Δημοσίας Υπηρεσίας, ούτοι θα διωρίζοντο υπό της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας και θα ετέλουν υπό τον έλεγχόν της. Δι' αυτάς τας ειδικάς καταστάσεις δεν υπάρχει διάταξις εις το Σύνταγμα. Δι' αυτόν τον λόγον δυνατόν να θεωρηθῇ ορθόν όπως τα θέματα τα σχετικά με τον διορισμόν, την απόλυσιν και την μισθοδοσίαν των Εισηγητών υπόκεινται εις ειδικόν χειρισμόν. Αλλά πρέπει να ομολογήσωμεν και τούτο, ότι είναι πιθανόν να δοθῇ η ευκαιρία να δημιουργηθῇ ένα κακόν προηγούμενον. Πιστεύομεν ότι η ιδιορρυθμία των Εισηγητών εκτίθεται σαφώς εις το ενώπιόν μας Νομοσχέδιον. Διά τον λόγον τούτον δεν θα καταψήφισωμεν τας διατάξεις, αι οποίαί σχετίζονται με τα υπ' εμού αναφερθέντα θέματα. Αλλά, διά να μη δώσωμεν από της ιδικής μας πλευράς ευκαιρίαν να δημιουργηθῇ ένα κακόν προηγούμενον, έστω και μικρόν, θα ήθελα να δηλώσω ότι ούτε ψήφον υπέρ θα δυνηθώμεν να δώσωμεν.

Αι απόψεις μας διαφέρουν, σπίσης, και εις ό,τι αφορά τον μισθόν των Εισηγητών. Ημείς πιστεύομεν ότι η θέσις του Εισηγητού είναι σημαντική και προτιμώμενη όπως η μισθοδοτική κλίμαξ είναι υψηλότερα. Έχομεν, εν τούτοις, πληροφορηθῇ ότι εθεωρήθη καλόν αι μισθοδοτικά κλίμακες των Εισηγητών να κρατηθούν εις το αυτό επίπεδον ως και εκείνο των Δημοσιών Κατηγόρων, οι οποίοι εργάζονται εις το Γραφείον του Γενικού Εισαγγελέως, εδηλώθη δε ότι εις περίπτωσιν αυξήσεως των μισθοδοτικῶν κλιμάκων των Δημοσιών Κατηγόρων θα γίνῃ σκέψις και θα είναι λογικόν όπως δοθῇ και εις τους Εισηγητάς μισθοδοτική κλίμαξ επί του αυτού επιπέδου. Με αυτό το πνεύμα θα ψηφίσωμεν υπέρ των μισθοδοτικῶν κλιμάκων.

Περαίνων την ομιλίαν μου επιθυμώ να εκφράσω την ελπίδα ότι οι διορισθησομένοι Εισηγηταί θα διευκολύνουν τας εργασίας του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και θα καταστήσουν ούτω δυνατόν την εις σύντομον χρονικόν διάστημα εκδίκασιν των προσφυγών, τας οποίας οι πολίται θα υποβάλλουν εις το Συνταγματικόν Δικαστήριο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Μπερπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι Συνάδελφοι.

Το νομοσχέδιον, το οποίον αποτελεί το θέμα της συζητήσεώς μας, δημιουργεί θέσεις διά τον διορισμόν των δύο

Εισηγητών, οι οποίοι θα υπηρετούν εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον και είναι τοιαύτης φύσεως, ώστε να καθιστά δυνατόν τον τοιούτον διορισμόν. Αι διατάξεις, αι οποίαι εμφανίζονται εις διάφορα Άρθρα του Συντάγματος μας ως και ωρισμένοι θεσμοί, οι οποίοι έχουν δημιουργηθή δυνάμει του Συντάγματος, δεικνύουν σαφώς ότι το Δικαστικόν σύστημα της Δημοκρατίας μας είναι υποχρεωμένον να σημειώση μετατροπήν από το Αγγλοσαξωνικόν εις το Ευρωπαϊκόν Ηπειρωτικόν σύστημα. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, προκύπτει αναγκαιώς απ' εαυτής η απασχόλησις Εισηγητού εις το Συνταγματικόν Δικαστήριον. Είναι γεγονός ότι ο αριθμός υποθέσεων, τας οποίας το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον εξήτασε κατά το πρώτον έτος των εργασιών του ως και των υποθέσεων, τας οποίας τούτο εξήτασε και θα εξετάση κατά τα επόμενα έτη, διαρκώς αυξάνεται, αυξανόμενου δε του αριθμού των εις το Συνταγματικόν Δικαστήριον υποθέσεων, αναμφιβόλως η ταχεία διεκπεραίωσις υποθέσεων, την οποίαν δικαίως αναμένουν οι εις τούτο προσφεύγοντες διά το δικαίον των πολιτών, θα καταστή δυνατή μόνον με την βοήθειαν των Εισηγητών. Με τας συντόμους αυτάς εξηγήσεις μου ήθελα να εξηγήσω ότι το υπό συζήτησιν νομοσχέδιον θα πληρώση μίαν ανάγκην. Όταν δε αντιμετωπισθή αυτή η ανάγκη, το όφελος διά τους πολίτας θα είναι μεγάλο. Έχων το σημείον τούτο ως απετηρίαν θα ψηφίσω υπέρ του συνόλου του νομοσχεδίου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις το άρθρον 1 του Νομοσχεδίου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 1 ψηφίζεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία, άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 2 του Νομοσχεδίου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εισηγηταί, άρθρον 3, εδάφια 1, 2, 3, 4, 5 και 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον του άρθρου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον 3 εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 4. Διαβεβαίωσις και όρκος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 4;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 4 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσωρινοί διορισμοί. Άρθρον 5, εδάφια 1, 2 και 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 5;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον 5 ενεκρίθη.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς. . . .

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξουσιαί και καθήκοντα Εισηγητών. Άρθρον 6, εδάφιον 1 και 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 6;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 6 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διαδικαστικός Κανονισμός. Άρθρον 7ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 7;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 7 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Πίνακος;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως ο Πίναξ εγκρίνεται.

Και τώρα παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της απλής αναγνώσεως του τίτλου.

(Κρούουν οι κώδωνες)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου (Εισηγηταί) Νόμος, 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του Νόμου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το Νομοσχέδιον εψηφίσθη εις τρίτην ανάγνωσιν και ενεκρίθη.

Παρακαλείται ο έντιμος Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών όπως αναγνώση την σχετικήν έκθεσιν επί του περι

Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμου (Αρ. 14) του 1962.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (Αρ. 14) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ανδρέας Ζιαρτίδης
Νεπήλ Ναπή.

Η Επιτροπή εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιον εις συνεδρίαν αυτής λαβούσαν χώραν την 20ήν Σεπτεμβρίου 1962.

Η Επιτροπή αφού εμελέτησε την Εισηγητική Έκθεσιν του Υπουργείου Οικονομικών και τους αναφερομένους εις αυτήν λόγους διά τους οποίους η πρόσθετος αυτή δαπάνη εκ £5.000 καθίσταται αναπόφευκτος, εισηγείται την εν νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλείται εις Τούρκος Βουλευτής όπως αναγνώση την Τουρκικήν έκθεσιν.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

(Ανάγνωσις της Έκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Προοιμίου και του Συνοπτικού τίτλου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το Προοίμιον και ο Συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £5.000 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3 και Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα παρεκάλουν τους έντιμους Γραμματείς όπως αναγνώσουν τας λεπτομερείας τας αναφερομένας εις τον Πίνακα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΠΙΝΑΞ

Συνήθεις Δαπάναι		Σκοπός			
Αρ.	Κεφάλαιον	Αρ.	Άρθρον	Ποσόν	
				£	
67Α	Δικαστικόν Τμήμα	7	Έξοδα Ποινικών Διώξεων	5.000	Διάθεσις χρημάτων προς κάλυψιν των προσθέτων εξόδων ποινικών διώξεων διαρκούντος του τρέχοντος έτους
				Ολικόν	£5.000

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του Πίνακος ο οποίος ανεγνώσθη;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 3 μετά του Πίνακος εγκρίνεται.

Και τώρα παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου δι' απλής αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρόν Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 14) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το υπό κρίσιν Νομοσχέδιον εγκριθής εις Νόμον;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το παρόν Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Και τώρα παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής επί του περι Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου (Αρ. 5) του 1962.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Αρ. 5) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ανδρέας Ζιαρτίδης
Νεπήλ Ναπή.

Η Επιτροπή Οικονομικών εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιον εις συνεδρίαν αυτής λαβούσαν χώραν την 20ήν Σεπτεμβρίου 1962.

Τα αμπελοργικά προϊόντα είναι μεταξύ των γεωργικών προϊόντων του τόπου, διά την εξαγωγήν των οποίων πρέπει να επιδειχθή περισσότερο και ιδιαίτερον ενδιαφέρον. Είναι ανάγκη όπως εξευρεθώσι νέαι αγοραί. Διά να γίνη δε τούτο, η διερεύνησις των αγορών του εξωτερικού υπό ειδικών οικονομολόγων είναι απαραίτητος. Διά τον λόγον αυτόν η Επιτροπή θεωρεί δικαιολογημένη την προτεινομένην υπό το Κεφ. 9Δ, Άρθρον 2(vii) εκ £7.000 δαπάνην διά την διερεύνησιν της αγοράς των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και την προαγωγήν των πωλήσεων Κυπριακών Οίνων εις την εν λόγω αγοράν.

Με την ευκαιρίαν αυτήν η Επιτροπή εισηγείται όπως εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του προσεχούς έτους ληφθή πρόνοια διά δαπάνην προς διερεύνησιν των αγορών και άλλων χωρών, με σκοπόν την προαγωγήν των πωλήσεων Κυπριακών Οίνων εις χώρας αι οποίαι δεν είναι επί του παρόντος αγορασταί του σημαντικού αυτού γεωργικού μας προϊόντος.

Όσον αφορά το ποσόν των £30.000 υπό το Κεφ. 21Δ, Άρθρον 18, Άλλαι Υπηρεσίαι, η Επιτροπή θεωρεί ότι η πληρωμή των εν λόγω αδειών εις τους τακτικούς εργάτας του Τμήματος Δημοσίων Έργων αποτελεί ανεπιλημμένη υποχρέωσιν της Κυβερνήσεως. Διά τον λόγον αυτόν η Επιτροπή θεωρεί ότι η διάθεσις του ποσού αυτού είναι δικαιολογημένη.

Διά τους ως άνω αναφερομένους λόγους η Επιτροπή συνιστά εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η ίδια έκθεσις αναγνώσθη εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Η Κυπριακή Κυβέρνησις ενεργούσα εντός των πλαισίων της εξαγγελθείσης υπ' αυτής φιλαγροτικής και φιλεργατικής πολιτικής συνέταξε και κατέθεσεν εις την Βουλήν το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον το οποίον προβλέπει την ψήφισιν ποσού £37.000. Εκ του ποσού τούτου ποσόν £7.000 θα διατεθή διά την προαγωγήν πωλήσεων Κυπριακών οίνων εν τη αγορά των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Είναι γεγονός ότι το αμπελουργικόν πρόβλημα είναι έν εκ των σοβαρωτέρων προβλημάτων τα οποία αντιμετώπιζει η Κυπριακή Κυβέρνησις καθότι επηρεάζει μίαν πολυπληθή αγροτική τάξιν της επαρχίας Λεμεσού και Πάρου. Έν εκ των ληπτέων μέτρων διά την αποτελεσματική αντιμετώπισιν του αμπελουργικού προβλήματος είναι και η εξεύρεσις νέων αγορών διά την πώλησιν των αμπελουργικών μας προϊόντων. Επομένως η υπό της Βουλής ψήφισις του ποσού των £7.000 διά τον αναφερόμενον σκοπόν είναι ορθή και δικαία. Εκ του ποσού των £37.000 έτερον ποσόν εκ £30.000 θα διατεθή διά την πληρωμήν αδειών μετά πληρωμής εις τακτικούς εργάτας του Τμήματος Δημοσίων Έργων, η οποία πληρωμή διέπεται υπό κανονισμών αφορώντων εις τα ημερομίσθια και όρους υπηρεσίας των Κυβερνητικών εργατών. Η κοινωνικοπολιτική σημασία του θεσμού των αδειών μετά αποδοχών είναι πολύ μεγάλη διότι επιτρέπει εις τον βαρυμοχθούντα εργατοϋπάλληλον να ανακτήσῃ τας εν τη εργασία αναλωθείσας σωματικές, πνευματικές και ψυχικές του δυνάμεις. Ο θεσμός των αδειών μετ' αποδοχών απορρέει εκ της γενικωτέρας υποχρεώσεως προνοίας του εργοδότη. Εξυπηρετεί δε το καλώς εννοούμενον συμφέρον του εργοδότη και του κοινωνικού συνόλου, διότι ευνοεί την διατήρησιν και βελτιώσιν της λαϊκής υγείας. Και διά τούτο εξηγγείται και ο αναγκαστικός χαρακτήρ της υποχρεώσεως ταύτης του εργοδότη.

Διά τους ως άνω λόγους όλοι αι χώραι έχουν αναγνωρίσει το δικαίωμα τούτου του εργατοϋπαλλήλου, μερικά δε μάλιστα έχουν κατοχυρώσει τούτο και συνταγματικώς. Το Ιταλικόν Σύνταγμα του έτους 1947, άρθρον 36, εδάφιον 3, το Γαλλικόν Σύνταγμα του 46, άρθρον 29, το Σύνταγμα της Λαϊκής Γερμανικής Δημοκρατίας του 49, Άρθρον 16, τα Συντάγματα Νοτίου Αμερικής και άλλα έχουν κατοχυρώσει το δικαίωμα αδειών μετ' αποδοχών. Επίσης η Οικονομική Διακήρυξις των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αναγνωρίζει τούτο διά του άρθρου 24. Η Διεθνής Οργάνωσις Εργασίας εψήφισεν εις την διάσκεψιν του έτους 1935 την υπ' αριθμόν 52 Σύμβασιν, ήτις εκυρώθη εν Ελλάδι διά του Νόμου 2081 του 52, καθώς και εις όλας τας άλλας χώρας, διά της οποίας αναγνωρίζεται το δικαίωμα αδείας μετ' αποδοχών εις τους εργατοϋπαλλήλους. Εις την 35ην Διάσκεψιν Εργασίας του 52 εψηφίσθη η υπ' αριθμόν 101 Διεθνής Σύμβασις Εργασίας, η οποία μάλιστα αναγνωρίζει το δικαίωμα αδειών μετ' αποδοχών και εις τους αγροτικούς εργάτας.

Ατυχώς η απελθούσα αποικιοκρατική Κυβέρνησις δεν εκύρωσε διά της ψηφίσεως Νόμου τας υπ' αριθμόν 52 και 101 Διεθνείς Συμβάσεις διά να κατοχυρώσῃ νομοθετικώς το δικαίωμα αδείας μετ' αποδοχών δι' όλους τους Κυπρίους εργατοϋπαλλήλους. Ως εκ τούτου αι Κυπριακαί εργατικά οργανώσεις κατόπιν μακρών και σκληρών συνδικαλιστικών αγώνων κατάρθρωσαν να επιβάλουν εις τους εργοδότης διά συλλογικών συμβάσεων το δικαίωμα αδείας μετ' αποδοχών διά τους εργάτας οικοδόμους και μερικούς άλλους εργατοϋπαλλήλους.

Από του βήματος της Βουλής εκφράζομεν την ελπίδα ότι η Κυπριακή Κυβέρνησις, η οποία ανεγνώρισεν διά των κανονισμών των αφορώντων εις τα ημερομίσθια και όρους εργασίας των Κυβερνητικών εργατών το δικαίωμα αδείας μετ' αποδοχών, θα μελετήσῃ το ταχύτερον το ζήτημα της

ψηφίσεως ειδικού Νόμου διά του οποίου να κυρούνται αι υπ' αριθμόν 52 και 101 Διεθνείς Συμβάσεις, διά του οποίου να κατοχυρούται νομοθετικώς το δικαίωμα αδείας μετ' αποδοχών όλων των Κυπρίων εργατοϋπαλλήλων συμπεριλαμβανομένων και των αγροτικών εργατών.

Εκ των λεχθέντων μας διαπιστούται ότι η ψήφισις και του δευτέρου κονδυλίου των 30.000 λιρών διά την πληρωμήν των αδειών μετ' αποδοχών των εργατών Δημοσίων Έργων είναι απολύτως δικαιολογημένη.

Διά τους ως άνω λόγους εισηγοῦμαι την ψήφισιν του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου εις Νόμον. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Προοιμίου και του συνοπτικού τίτλου;

Μη υπάρχουσης ένστασεως το Προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £37.000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπάρχουσης ένστασεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 3;

Μη υπάρχουσης ένστασεως το άρθρον 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Πίνακος;

Μη υπάρχουσης ένστασεως ο Πίναξ εγκρίνεται.

Και τώρα παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδίκευσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1962.

(Κρούουν οι κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του παρόντος Νομοσχεδίου εις Νόμον;

Μη υπάρχουσης ένστασεως το παρόν Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Και εισερχόμεθα τώρα εις το Κεφάλαιον Γ' της ημερησίας διατάξεως — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Υπάρχουν Νομοσχέδια ή Έγγραφα προς κατάθεσιν;

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Δεν υπάρχουν νομοσχέδια και έγγραφα προς κατάθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και τώρα προτίθεται να ορίσω την προσεχή συνεδρίασιν της Βουλής. Εις τον καθορισμόν ημερομηνίας θα ήθελα να παραπέμψω τους εντίμους Βουλευτάς εις το Άρθρον 81 του Συντάγματος, το οποίον προνοεί ότι «ο προϋπολογισμός

κατατίθεται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων το αργότερον τρεις μήνας προ της υπό του νόμου καθοριζομένης ημερομηνίας ενάρξεως του οικονομικού έτους και ψηφίζεται υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της ημερομηνίας ενάρξεως του οικονομικού έτους».

Η τελευταία ημερομηνία εντός της οποίας δυνάμει να καταθέσωμεν επομένως τον Προϋπολογισμόν του 1963 είναι το προσεχές Σάββατον.

Θα ορισθή επομένως η προσεχής συνεδρίασις διά την 10.30 πρωινήν του προσεχούς Σαββάτου, η δε ημερησία διάταξις θα έχη ως εξής:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως διαπιστώσωσιν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εισαγγράμμεθα εις το Καρφάλιον Α της ημερησίας διατάξεως Ερωτήσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεν υπάρχει απαρτία εις τα ενόμιμα ερωτήματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το Καρφάλιον Γ περιλαμβανέται κατάθεσιν του Τακτικού Προϋπολογισμού του 1963. Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την κατάθεσιν του Νομοσχεδίου αυτού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθεται ο Τακτικός Προϋπολογισμός του έτους 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Νικολόπουλος.

ΜΗ. ΝΑΛΙΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε.

Το περί Προϋπολογισμού Νομοσχέδιον έχει κατατίθη εις την Βουλήν, αλλά εις αυτόν των Βουλευτών έχει δοθή. Κατ' αρχήν κατάθεσις του Προϋπολογισμού εις την Βουλήν σημαίνει ότι αυτός έχει δοθή εις χείρας των Βουλευτών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν πρόκειται να γίνει συζήτηση επί του Νομοσχεδίου αυτού σήμερα. Εκείνο το οποίο θέλω να πληροφορήσω το έντιμον Μέλος είναι ότι συντόμως ο Προϋπολογισμός αυτός θα ενταχθή εις έκαστον των Βουλευτών διά να μελετηθή εν' αυτόν.

Ο κ. Νικολόπουλος.

ΜΗ. ΝΑΛΙΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Τούτου σημειώω ότι ούτος συντόμως θα υποβληθή εις την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα υποβληθή εις έκαστον των Βουλευτών. Εις την Βουλήν υποβάλλεται διά της καταθέσεως εκ μέρους των έντιμων Γραμματέων.

Ο κ. Αση. Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε.

Δεν μπορώ παρά να συμφωνήσω με την παρατήρησιν των έντιμων κ. Νικολόπουλου, διότι η πίστη των δια περιλάθοντων είναι μια πίστις ότι από καταπίεσιν εις την Βουλήν εκ τούτου εις χείρας των Βουλευτών καθίσταται διά πολλές εβδομάδας, πόρρω δε διά δια επίσημα μέτρα. Και καταλαμβάνομεθα ότι δεν είναι ορθή τακτική το πολύ απλά να είναι ενήλικον όλον των λεπτομερειών του Προϋπολογισμού απέναν των Βουλευτών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εκείνο το οποίο μεταρρυθμίσθη σήμερα να κάνομε είναι να υποβληθώμεν άμεσα κατάθεσιν προς την Εκτελεστική Εξουσίαν να διατείνω συντομότερον να δώσιν αντίγραφα του κατατεθέντος προϋπολογισμού προς έκαστον των Βουλευτών.

Ο κ. Αλέκος Δημητριάδης.

Ερωτήσεις — Ημίσεια ώρα.

Κεφάλιον Β — Κατάθεσις του Τακτικού Προϋπολογισμού του 1963.

Κεφάλιον Γ — Κατάθεσις περί πλέον άλλων Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Και τώρα μη υπαρχούσης άλλης εργασίας κηρύττω την λήξιν της παρουσίας συνεδριάσεως.

Εκείνο το οποίο έχει να πει κ. Πρόεδρε, είναι ότι η Εκτελεστική Εξουσία δύναται των προνοιών του Συντάγματος και των αρμοδιοτήτων της Γραμματείας της Βουλής. Πάντα τούτοις είναι τεχνικό ζήτημα το πως θα διακομίσθη ο κατατεθείς Προϋπολογισμός εις τους Βουλευτές. Νομίζω ότι θα τηρηθώμεν λογικά χρονικά περιθώρια εις την έκτασιν αυτήν και πιστεύω ότι υπάρχει τίποτε το άσπικον σήμερα διά να συζητηθή εις την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν θέλω να διαβεβαιώσω το Σύμμα ότι συντόμως, σήμερα, θα γίνει η κατάθεσις αυτή προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν, και η Εκτελεστική Εξουσία έχει κάθε λόγο να πιστεύει ότι θα συμπερασθή με την παραέλευσιν τούτου του κ. Νικολόπουλου όσον και τού κ. Φράγκου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν θέλω να διαβεβαιώσω το Σύμμα ότι συντόμως, σήμερα, θα γίνει η κατάθεσις αυτή προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν, και η Εκτελεστική Εξουσία έχει κάθε λόγο να πιστεύει ότι θα συμπερασθή με την παραέλευσιν τούτου του κ. Νικολόπουλου όσον και τού κ. Φράγκου.

Ο κ. Νικολόπουλος.

ΜΗ. ΝΑΛΙΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε.

Εκείνο το οποίο θέλω να πω, είναι ότι πρώτα υποβλή εις την Βουλήν, είναι υποκείμενος Προϋπολογισμός εις τη Υπουργικήν Εξ' όσον είναι έχει κατατεθή εις το Υπουργείο, θα πρέπει να έχη γίνει μία μέση κατάσταση τούτου. Ως εκ τούτου είναι υπέρμαχος, πρώτον δε διά τούτον λόγον είναι δεν άρχωσιν διαθή εις τους Βουλευτές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είνα βεβαίως ορθόν να θεωρηθώμεν να πληροφορηθώμεν εγκαίρως, διά να δώσωμεν, όταν θα γίνει η συζήτηση επί του Προϋπολογισμού, να έχωμεν πλήρη στοιχεία. Δεν πρόκειται, όπως είπα και εις την αρχήν, να γίνει σήμερα συζήτηση επί του Προϋπολογισμού και επομένως ούδελαις ζητείται δύνανται να προσφέρη διατί σήμερα δεν εδόθησαν αντίγραφα προς να μάθω, νομίζω ότι συντόμως θα διακομίσθη προς να μάθω ο Προϋπολογισμός προς κατακόμισιν των μέτρων επί της αρχής, να γίνει η συζήτηση Ουδελαις ζητείται προάφην η δύναται να υποβλή ότι προάφην από το ότι σήμερα δεν εδόθησαν αντίγραφα.

Ο κ. Τουμαζής.

Η ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε.

Συμφωνώ μαζί σας ότι είναι καθαρός νοσην το ζήτημα της διακομής αντιγράφων του Προϋπολογισμού εις τα μέλη της Βουλής, αλλά είναι ζήτημα τάξεως, ποιότητας, η Βουλή και τα κενά να λαμβάνω γνώσιν του Προϋπολογισμού συγχρόνως. Πιστεύω ότι είναι άσπικον να δημοσιεύεται ο Προϋπολογισμός δια τα μέλη της Βουλής να είναι είναι υποβληθή διά την ψήφισιν του να μη λάβωμεν ακόμη γνώσιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν πρόκειται περί δημοσίευσιν του Προϋπολογισμού αλλά πρόκειται περί καταθέσεως αυτού εις την Βουλήν.

Και τώρα θα ήθελα να κόψω την ελάχισ παρατήρησιν αναφορική με το κατατεθέν Νομοσχέδιον. Το Νομοσχέδιον τούτου είναι ο Τακτικός Προϋπολογισμός του Κράτους. Παραπέμπεται εις την Εκτελεστικήν Προϋπολογισμόν η οποία πρέπει να έχη υπ' όφιν της ότι ο Προϋπολογισμός θέλω να υποβληθή προ του τέλους του έτους. Αυτό διαλαμβάνω με Σύστημα. Επομένως η Εκτελεστική πρέπει να τελειώσιν το έργο της ως αργότερον της ίδιας Νοεμβρίου και μέχρι της ημερομηνίας αυτής πρέπει να έχη υποβληθή και την Βουλήν της διά να υπάρξη άμεσα καιρός προς συζήτησιν λεπτομερειακά του όλου Νομοσχεδίου.

Ο κ. Τουμαζής.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 29ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 10.55 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την έναρξιν της παρούσης συνεδρίασεως.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Α της ημερησίας διατάξεως, Ερωτήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεν υπάρχουν εις το πινάκιον ερωτήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το Κεφάλαιον Γ περιλαμβάνει κατάθεσιν του Τακτικού Προϋπολογισμού του 1963. Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την κατάθεσιν του Νομοσχεδίου αυτού.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθεται ο Τακτικός Προϋπολογισμός του έτους 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Το περί Προϋπολογισμού Νομοσχέδιον έχει κατατεθεί εις την Βουλήν, αλλ' εις ουδένα των Βουλευτών έχει δοθή. Κατ' αρχήν κατάθεσις του Προϋπολογισμού εις την Βουλήν σημαίνει ότι ούτος έχει δοθή εις χείρας των Βουλευτών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν πρόκειται να γίνη συζήτησις επί του Νομοσχεδίου αυτού σημερον. Εκείνο το οποίον δύναμαι να πληροφορήσω το έντιμον Μέλος είναι ότι συντόμως ο Προϋπολογισμός αυτός θα σταλή εις έκαστον των Βουλευτών διά να μελετηθή υπ' αυτών.

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Τούτο σημαίνει ότι ούτος συντόμως θα υποβληθή εις την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα υποβληθή εις έκαστον των Βουλευτών. Εις την Βουλήν υποβάλλεται διά της καταθέσεως εκ μέρους των έντιμων Γραμματέων.

Ο κ. Αιμ. Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Δεν μπορώ παρά να συμφωνήσω με την παρατήρησιν του έντιμου συναδέλφου κ. Ναλπάντογλου, διότι η πείρα των δύο παρελθόντων ετών μας πείθει ότι ενώ κατατίθεται εις την Βουλήν εν τούτοις εις χείρας των Βουλευτών καθυστερεί διά πολλάς εβδομάδας, πέρσι δε διά δύο περίπου μήνας. Και αντιλαμβανόμεθα ότι δεν είναι ορθή τακτική το πολύ κοινόν να είναι ενήμερον όλων των λεπτομερειών του Προϋπολογισμού εκτός των Βουλευτών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εκείνο το οποίον μπορούμεν σημερον να κάνωμεν είναι να υποβάλωμεν θερμήν παράκλησιν προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν το δυνατόν συντόμωτερον να δώση αντίγραφα του κατατεθέντος προϋπολογισμού προς έκαστον των Βουλευτών.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εκείνο το οποίον έχω να πω, κ. Πρόεδρε, είναι ότι η Εκτελεστική Εξουσία δύναμει των προνοιών του Συντάγματος κατέθεσε σημερον ως έπρεπε τον Προϋπολογισμόν εις την Γραμματείαν της Βουλής. Πέραν τούτου είναι τεχνικόν ζήτημα το πως θα διανεμηθή ο κατατεθείς Προϋπολογισμός εις τους Βουλευτάς. Νοούμενου ότι θα τηρηθούν λογικά χρονικά περιθώρια εις την διανομήν αυτήν δεν ευρίσκω ότι υπάρχει τίποτε το άτοπον σημερον διά να συζητηθή εις την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ήδη δύναμαι να διαβεβαιώσω το Σώμα ότι συντόμως, σημερον, θα γίνη η παράκλησις αυτή προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν, και η Εκτελεστική Εξουσία έχω κάθε λόγον να πιστεύω ότι θα συμμορφωθή με την παράκλησιν τώσον του κ. Ναλπάντογλου όσον και του κ. Φράγκου.

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Εκείνο το οποίον θέλω να είπω, είναι ότι προτού εισέλθω εις την Βουλήν, είδον τυπωμένον Προϋπολογισμόν εις το Τυπογραφείον. Εφ' όσον ούτος έχει εκτυπωθή εις το Τυπογραφείον, θα πρέπει να έχη γίνε μια μόνον εκτύπωσις τούτου. Ως εκ τούτου ούτοι υπάρχουν, ερωτώ δε διά ποιόν λόγον ούτοι δεν έχουν δοθή εις τους Βουλευτάς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι βεβαίως ορθόν οι Βουλευταί να πληροφορώνται εγκαίρως, διά να δύνανται, όταν θα γίνη η συζήτησις επί του Προϋπολογισμού, να έχουν πλήρη στοιχεία. Δεν πρόκειται, όπως είπα και εις την αρχήν, να γίνη σημερον συζήτησις επί του Προϋπολογισμού και επομένως ουδεμία ζημία δύναται να προκύψη διότι σημερον δεν εδόθησαν αντίγραφα προς τα μέλη, νοούμενου ότι συντόμως θα διανεμηθή προς τα μέλη ο Προϋπολογισμός προς κατατόπισιν των μέχρι της ημέρας που θα γίνη η συζήτησις. Ουδεμία ζημία προέκυψεν ή δύναται να νοηθή ότι προκύπτει από το ότι σημερον δεν εδόθησαν αντίγραφα.

Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Συμφωνώ μαζί σας ότι είναι καθαρώς τυπικόν το ζήτημα της διανομής αντιγράφων του Προϋπολογισμού εις τα μέλη της Βουλής, αλλά είναι ζήτημα τάξεως, τουλάχιστον, η Βουλή και το κοινόν να λαμβάνουν γνώσιν του Προϋπολογισμού συγχρόνως. Πιστεύω ότι είναι άτοπον να δημοσιεύεται ο Προϋπολογισμός και τα μέλη της Βουλής τα οποία είναι υπεύθυνα διά την ψήφισιν του να μη λάβουν ακόμη γνώσιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν πρόκειται περί δημοσιεύσεως του Προϋπολογισμού αλλά πρόκειται περί καταθέσεως αυτού εις την Βουλήν.

Και τώρα θα ήθελα να κάμω την εξής παρατήρησιν αναφορικώς με το κατατεθέν Νομοσχέδιον. Το Νομοσχέδιον τούτο είναι ο Τακτικός Προϋπολογισμός του Κράτους. Παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού η οποία πρέπει να έχη υπ' όψιν της ότι ο Προϋπολογισμός δέον να ψηφισθή προ του τέλους του έτους. Αυτό διαλαμβάνεται το Σύνταγμα. Επομένως η Επιτροπή πρέπει να τελειώση το έργον της ουχί αργότερον της 15ης Νοεμβρίου και μέχρι της ημερομηνίας αυτής πρέπει να έχη υποβάλει και την Έκθεσιν της διά να υπάρξη αρκετός καιρός προς συζήτησιν λεπτομερειακήν του όλου Νομοσχεδίου.

Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Βεβαίως η Επιτροπή Προϋπολογισμού θα κάμει ότι μπορεί διά να συμπληρώσει την εργασίαν μέχρι την 15ην Νοεμβρίου, αλλά δεν νομίζω ότι είναι ορθόν να τεθή αυτός ο περιορισμός αυστηρώς και να θεωρηθή ότι η Επιτροπή δεν συμμορφώνεται προς απόφασιν της Βουλής εάν τυχόν δεν μπορέση να τελειώση την εργασίαν μέχρι της 15ης Νοεμβρίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ως θα ενθυμείται το έντιμον Μέλος το ίδιον ελέχθη και πέρυσι όταν κατετέθη ο Τακτικός Προϋπολογισμός. Δεν πρόκειται περί αποφάσεως της Βουλής, ούτε μία μικρά καθυστέρησις μπορεί να θεωρηθή ότι είναι παράβασις οιουδήποτε κανόνος. Η ημερομηνία αυτή και η παρατήρησις μου είναι προς υπενθύμισιν των προνοιών και των διατάξεων του Συντάγματος και ενδεικτικώς τίθεται η 15η Νοεμβρίου ως ημερομηνία προ της οποίας πρέπει να έχη τελειώσει η εργασία της Επιτροπής Προϋπολογισμού.

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Μου φαίνεται ότι τα πράγματα μπορούν να απλοποιηθούν πολύ. Εφ' όσον ζητείτε να είναι ετοίμη η μελέτη επί του Προϋπολογισμού, περί τας 15 Νοεμβρίου, εάν βεβαίως τα έντιμα Μέλη, τα οποία είναι επιφορτισμένα με την μελέτην αυτήν, πρέπει να αναμένουν την έκδοσιν του Ελληνικού και του Τουρκικού Προϋπολογισμού και μετά να αρχίσουν την μελέτην, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα τους βιάσωμεν και ίσως να μην γίνη η πραγματική μελέτη η οποία πρέπει να γίνη με τον απαιτούμενον καιρόν. Και εφ' όσον σήμερα υπάρχουν, ως αντιλαμβάνομαι, αρκετά αντίγραφα του Αγγλικού Νομοσχεδίου, θα ήτο σκόπιμον να διανεμηθώσιν έστω και αυτά εις τους Βουλευτάς ούτως ώστε να αρχίσουν την μελέτην, προτού είναι έτοιμα τα Ελληνικά και τα Τουρκικά Νομοσχέδια, διά να αποφευχθή η καθυστέρησις και να προσπαθήσωμεν όλοι να το αποτελειώσωμεν εν καιρώ διά να μην προκαλήται δυσκολία εις την κανονικήν διεξαγωγήν των εργασιών του κράτους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η Επιτροπή Προϋπολογισμού προεδρεύεται από τον κ. Τουμαζήν. Είμαι βέβαιος ότι ως Πρόεδρος της Επιτροπής αυτής θα ενεργήση κατά τρόπον τέτοιον που θα επισπευσθή η όλη εργασία και δεν θα υπάρξη ζήτημα καθυστέρησεως. Περιττόν να επαναλάβω ότι η ημερομηνία, 15 Νοεμβρίου, ετέθη ενδεικτικώς και όχι ως απόφασις της Βουλής.

Ο κ. Αιμ. Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Επί τη σημερινή ευκαιρία της καταθέσεως του Τακτικού Προϋπολογισμού θα επιθυμούσα να εκφράσω την εξής ευχην: Θα ήτο εποικοδομητικόν, και θα εμελετάτο πληρέστερον, τόσο ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως όσον και ο Τακτικός Προϋπολογισμός εάν κατετίθεντο, εάν ήτο δυνατόν, συγχρόνως. Πέρυσι εξεφράσθη από του βήματος της Βουλής επανειλημμένως, από πολλούς ομιλητάς, ότι έπρεπε να κατατίθενται συγχρόνως οι δύο Προϋπολογισμοί.

Βεβαίως αντιλαμβάνομαι ότι θα υπάρχουν ωρισμένα δυσκολία. Αλλά εν τούτοις εκφράζω την παράκλησιν και την ευχην προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν, και πιστεύω ότι εις τούτο θα συμφωνούν και όλοι οι Έλληνες συνάδελφοι, όπως πριν λήξη η συζήτησις του Τακτικού Προϋπολογισμού εφίσταται εις χείρας του Σώματος και ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως, διότι πιστεύομεν ότι τοιοιουτρόπως και πληρέστερα μελέτη θα γίνη και πολύ εποικοδομητικόν θα αποβή διά την γενικήν πρόοδον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλα Νομοσχέδια ή Έγγραφα προς κατάθεσιν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Όχι δεν υπάρχουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πρότθεμαι να ορίσω την προσεχή συνεδρίασιν της Βουλής.

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Εφ' όσον ο Προϋπολογισμός έχει κατατεθή, θα ήθελα να είπω μερικά λόγια. Κατά την γνώμη μου, όταν η Επιτροπή Προϋπολογισμού εξετάξη τον Προϋπολογισμόν, είναι επωφελέες η Επιτροπή αυτή να συνεργάζεται μετά των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, αι οποίαι αντιστοιχούν προς τα Υπουργεία των οποίων τους Προϋπολογισμούς αυτή εξετάζει. Έστω και αν τούτο δεν καταστή μία υποχρεωτική διαδικασία, θα είναι εν πάση περιπτώσει χρήσιμον εάν κατά την εξέτασιν του Προϋπολογισμού ενός Υπουργείου ή μάλλον προ της εξετάσεώς του, ειδοποιήται η Επιτροπή η αντιστοιχούσα προς το Υπουργείον τούτο ότι θα εξετασθή ο Προϋπολογισμός και δύναται αυτή, εάν το επιθυμή, να συμμετάσχη της συζήτησεως του Προϋπολογισμού του εν λόγω Υπουργείου και να εκφράση τας απόψεις της. Δι' αυτόν τον λόγον προτείνω όπως, όταν η Επιτροπή Προϋπολογισμού εξετάξη τους Προϋπολογισμούς διαφόρων Υπουργείων, αυτή ειδοποιή περί τούτου και την αρμοδίαν Επιτροπήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εκείνο το οποίον προέχει εις την μελέτην του Προϋπολογισμού υπό της Επιτροπής Προϋπολογισμού, μεταξύ άλλων ζητημάτων είναι και το ζήτημα του χρόνου. Ήδη ο Πρόεδρος της Επιτροπής διαμαρτυρήθη διά το σύντομον χρονικόν διάστημα και είχε την υποστήριξιν του κ. Σαββίδη. Βεβαίως, εφ' όσον πρόκειται να κυκλοφορήση ο προϋπολογισμός συντόμως εις τα μέλη και εις τους Προέδρους των διαφόρων Επιτροπών αι οποίαι αντιστοιχούν προς Υπουργεία, ουδέν εμποδίζει τόσοσιν τα μέλη όσον και τους Προέδρους, εάν έχουν οιασδήποτε προτάσεις ή παρατηρήσεις να τας υποβάλουν προς τον Πρόεδρον της Επιτροπής, ή και προς τα μέλη ακόμη της Επιτροπής Προϋπολογισμού, οπότε βεβαίως αι τοιαύται παρατηρήσεις ή προτάσεις θα εξετασθώσιν μετά της δεούσης προσοχής και θα ληθθώσιν υπ' όψιν. Αυτό νομίζω ότι θα είναι μία ικανοποιητική διευθέτησις διά να ληθθώσιν υπ' όψιν αι απόψεις άλλων προ της συντάξεως της τελειωτικής εκθέσεως, και ταυτοχρόνως ο τρόπος αυτός θα αποδειχθή ο οικονομικώτερος από απόψεως χρόνου.

Ο κ. Τίτος Φάκος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, συμφωνώ πλήρως με την εισήγησιν την οποίαν έκαμεν ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλήτ Αλή Ριζά: θα ήθελα δε συναφώς να πληροφορήσω την Βουλήν ότι η Επιτροπή Προϋπολογισμού εξήτασε το θέμα αυτό πέρυσι και κατέληξεν εις την απόφασιν όπως από εφέτος ακολουθήση την τακτικήν αυτήν της συνεργασίας μετά των άλλων Κοινοβουλευτικών Επιτροπών. Προσωπικώς πιστεύω ότι η συνεργασία αυτή θα καταστήση δυνατήν ταχύτεραν την μελέτην υπό της Επιτροπής Προϋπολογισμού του Προϋπολογισμού και την υποβολήν ενώπιον της ολομελείας της Βουλής της Εκθέσεώς της το συντομώτερον δυνατόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά δεν υπέβαλεν, όπως τον αντελήφθη, πρότασιν περί αυστηράς συμμορφώσεως προς τον σκοπόν τον οποίον εισηγήθη. Η ιδέα συνεργασίας με τα μέλη και τους Προέδρους των άλλων Επιτροπών, είτε εν σώματι ως Επιτροπαί, είτε ως ιδιώται Βουλευταί, η ιδέα της υποβολής και εξετάσεως εκ μέρους των προς την Επιτροπήν Προϋπολογισμού των απόψεων των είναι ορθή. Εναπόκειται εις τον Πρόεδρον και τα μέλη της Επιτροπής Προϋπολογισμού να κανονίσουν το ζήτημα αυτό, και προσωπικώς πιστεύω ότι δεν πρέπει να μας απασχολήση εν ολομελεία περισσώτερον. Κάθε ευκαιρία θα δοθή διά την εξέτασιν των τυχόν απόψεων τας οποίας ανέφερεν ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 5ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 6.10 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Η Βουλή θα ασχοληθή πρώτον με το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως, το οποίον είναι ο περί Κληρονομίας Νόμος.

Παρακαλείται ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «ΝΟΜΟΣ ΠΡΟΒΛΕΠΩΝ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗΝ ΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΙΝ ΦΟΡΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ιωσήφ Γιαμψόκης
Ιμπραχίμ Ορχάν
Ανδρέας Ζιαρτίδης
Γεώργιος Τζιρκώτης
Νεπίλ Ναπή.

Η Επιτροπή εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιον εις συνεδριάσεις αυτής λαβούσας χώραν την 22αν, 27ην και 28ην Ιουνίου και 2αν και 5ην Ιουλίου του 1962.

Κατά την εξέτασιν του Νομοσχεδίου η Επιτροπή είχε την ευκαιρίαν να ακούσῃ τας απόψεις της Α.Ε. της Υπουργού Δικαιοσύνης και του Διευθυντού του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων, οίτινες προσκληθέντες παρέστησαν εις δύο συνεδριάσεις αυτής και παρέσχον πάσαν ζητηθείσαν παρ' αυτών πληροφορίαν.

Η Επιτροπή, πλην ωρισμένων γραμματικών τροποποιήσεων τας οποίας επέφερον επί του Νομοσχεδίου, εισηγείται προς την Βουλήν τα ακόλουθα:

Α. Αναφορικός προς το άρθρον 7, η Επιτροπή απεφάσισεν όπως εξαιρέση των διατάξεων του παρόντος Νόμου τας δωρεάς, αίτινες γίνονται υπό γονέων προς τα τέκνα των όταν ταύτα συνέρχωνται εις γάμον, διότι αι δωρεαί αύται είναι διαφορετικά των άλλων δωρεών. Η αρχή η διέπουσα την τοιαύτην απαλλαγήν είναι ότι ο γάμος αποτελεί χρηστόν θεσμόν, και οι γονεΐς δέον να ενθαρρύνωνται όπως προβαίνουν εις δωρεάς προς τα τέκνα αυτών όταν ταύτα συνέρχωνται εις γάμον. Αι τοιαύται δωρεαί πάντοτε εξηρούντο του φόρου κληρονομιών αφ' ότου ο τοιούτος φόρος επεβλήθη το πρώτον εν Κύπρω, ουδείς δε λόγος, κατά την γνώμην της Επιτροπής, συντρέχει ίνα φορολογώνται τώρα.

Η σχετική διάταξις συνετάχθη κατά τοιούτον τρόπον ώστε να αποφεύγωνται, κατά το δυνατόν, αι παραβάσεις.

Η επιφύλαξις αύτη έχει ως εξής:

α(ν) Ουδέν των εν τω παρόντι διαλαμβανομένων θα ισχύη αναφορικός προς δωρεάς γενομένας λόγω γάμου, εάν αι τοιαύται δωρεαί εγένοντο κατ' εφαρμογήν και εν τη εκτελέσει εγκύρου και εκτελεστού συμφώνου. Διά τους σκοπούς της παρούσης υποπαράγραφου ως ημερομηνία εκτέλεσεως παντός συμφώνου θα θεωρήται ούσα η αληθής ημερομηνία εκτέλεσεως αυτού άνευ περαιτέρω αποδείξεως, εάν το πρωτότυπον του συμφώνου, ή

αντίγραφον αυτού πιστοποιημένον ως αληθές παρά τινος Πρωτοκολλητού Επαρχιακού Δικαστηρίου, προσαχθή εις τινά Πρωτοκολλητήν Επαρχιακού Δικαστηρίου εντός τριάκοντα ημερών από της ημερομηνίας της εκτέλεσεως του συμφώνου, ή, εις την περίπτωσιν συμφώνου εκτελεσθέντος εκτός της Δημοκρατίας, εντός τριάκοντα ημερών από της ημερομηνίας της λήψεως του συμφώνου εν τη Δημοκρατία, και η ημερομηνία εκτέλεσεως αυτού πιστοποιηθή παρά του Πρωτοκολλητού· η προσαγωγή δε του πρωτοτύπου του τοιούτου συμφώνου, ή παντός πιστοποιημένου αντιγράφου παρά του Πρωτοκολλητού ως προς την ημερομηνίαν εκτέλεσεως ως εν τοις ανωτέρω, συνιστά διά τους σκοπούς της παρούσης υποπαράγραφου αμάχητον απόδειξιν περί την αληθή ημερομηνίαν εκτέλεσεως του τοιούτου συμφώνου:

Νοείται ότι ουδέν των εν τη παρούση υποπαράγραφω διαλαμβανομένων θα ισχύη αναφορικός προς δωρεάς γενομένας λόγω γάμου συνεστώτος προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου· αι τοιαύται δωρεαί θα εξακολουθήσι να διέπωνται υπό των οικείων διατάξεων του περί Φορολογίας Κληρονομιών Νόμου, Κεφ. 319η.

Β. Κατά την εξέτασιν του άρθρου 13, το οποίον προνοεί διά την απαλλαγήν μικρών ετησίων παροχών από του φόρου κληρονομίας, η Επιτροπή εθεώρησε σκόπιμον όπως η ένδυσις και η υπόδησις του αποθανόντος εξαιρεθούν των διατάξεων του παρόντος Νόμου, διότι κατά την γνώμην της είναι ψυχολογικός ανάρμοστος ο υπολογισμός των τοιούτων περιουσιακών στοιχείων.

Η νέα προστεθείσα παράγραφος έχει ως εξής:

«13(2) Δεν θα καταβάλληται φόρος κληρονομιών αναφορικός προς την ένδυσιν και υπόδησιν του αποθανόντος».

Γ. Όσον αφορά το άρθρον 37 το οποίον προνοεί δι' εφέσεις εις τα Επαρχιακά Δικαστήρια, εν όψει της αποφάσεως του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου αναφορικός προς εφέσεις κατά φορολογιών επιβαλλομένων υπό του Εφόρου επί του Φόρου Εισοδήματος, η Επιτροπή, εν συνεννόησει μετά του Γενικού Εισαγγελέως, επέφερε τας ακόλουθους τροποποιήσεις:

(α) Η επικεφαλής «Εφέσεις» (προ του άρθρου 37 του Νομοσχεδίου αντικαθίσταται διά της επικεφαλίδος «Ένστασις και Προσφυγή».

(β) Το άρθρον 37 του Νομοσχεδίου διαγράφεται και τα επόμενα άρθρα αναταξινομούνται αναλόγως.

(γ) Τα άρθρα 43—46 του Νομοσχεδίου διαγράφονται και αντικαθίστανται υπό του ακόλουθου άρθρου:

«Προσφυγή 42.—(1) Παν πρόσωπον ούτινος κατά της προσβάλλονται τα νόμιμα συμφέροντα ως εκ της επί της ενστάσεως αυτού ληφθείσης αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 41, δύναται να προσφύγη εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον.

(2) Το βάρος της αποδείξεως ότι η προσβληθείσα φορολογία είναι υπερβολική φέρει το υποβάλλον την προσφυγήν πρόσωπον».

Διά τους σκοπούς των ως άνω προτεινομένων τροποποιήσεων, ο όρος «Δικαστήριον» μετά της εν αυτώ επιφυλάξεως διαγράφονται.

Δ. Όσον αφορά τον Πίνακα, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το ποσόν των £3.000 υπό τας σημερινάς συνθήκας είναι το ελάχιστον ποσόν το οποίον πρέπει να παραμείνη αφορο-

λόγητον και διά τον λόγον αυτόν δέον να εξαιρεθῆ της φορολογίας.

Δεδομένου δε ότι διά τας μικράς κλίμακας έγιναν εκπτώσεις εθεωρήθη υπό της Επιτροπῆς ότι δεν θα ἦτο σκόπιμον να αυξηθούσι αι κλίμακες διά τα μεγάλα ποσά, ἵνα μη δοθῆ ἡ εντύπωσις εἰς το κοινόν ότι αυξάνονται αι φορολογίαι και διά να μην ενθαρρυνθῆ ἡ μεταβίβασις περιουσιῶν εἰς μέλλοντας κληρονόμους με συνέπειαν τὴν ἀπώλειαν φόρου.

Ἐπίσης θα ἦτο σκόπιμον να αναφερθῆ ὅτι ἡ Επιτροπῆ, αφού ἐξήτασε τὴν φορολογίαν τὴν προελθούσαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ Φόρου Κληρονομιῶν Νόμου, ἐπέστη ὅτι αι μεγάλαι περιουσίαι αι ὁποῖαι ἐφορολογήθησαν εἶναι ἐλάχισται και ἐπομένως, ἡ διαφορά ἡ ὁποῖα θα προέκυπτε θα ἦτο ἐλαχίστη και διά τον λόγον αὐτὸν περαιτέρω αὐξήσις τῶν φορολογικῶν κλιμάκων κρίνεται ὡς μὴ ἀναγκαία.

Ἡ Επιτροπῆ ὁμοφώνως εἰσηγείται εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ψήφισιν τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου εἰς Νόμον ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπ' αὐτῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλῶ ὅπως ἡ ἐκθεσις ἀναγνωσθῆ εἰς τὴν Τουρκικὴν γλώσσαν.

N. NAPIH:

(Ἀναγινώσκει τὴν ἐκθεσιν εἰς τὴν Τουρκικὴν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ο κ. Τίτος Φάνος.

T. ΦΑΝΟΣ:

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

Κατὰ το παρελθόν μεταξύ τῶν μεγάλων κοινωνιολόγων, νομοθετῶν, δημοσιολόγων και γενικῶς τῶν ἀσχολουμένων με τὸ θέμα τῆς δημοσίας οικονομίας ὑπῆρχε διάστασις γνώμων ὡς πρὸς τὸ κατὰ πόσον ὁ φόρος ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν εἶναι δίκαιος ἢ ἀδίκος, λογικὸς ἢ ἀυθαίρετος. Πολλὰ δε συζητήσις προεκήθησαν ἐνώπιον τῶν Κοινοβουλίων και ἄλλων Νομοθετικῶν Σωμάτων πλείστων κρατῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς εἰσαγωγῆς ἢ μὴ τοῦ φόρου αὐτοῦ. Σήμερον ὁ φόρος κληρονομιῶν ἀποτελεῖ μέρος τῆς νομοθεσίας ὅλων σχεδόν τῶν πεπολιτισμένων χωρῶν. Οὐδεμία δε ὑπάρχει πλέον ἀμφιβολία ὅτι ὁ φόρος αὐτός εἴτε ἤθελεν ἐξετασθῆ ἀπὸ ταμιευτικῆς ἀπόψεως εἴτε ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως εἴτε ἀπὸ διοικητικῆς ἀπόψεως εἴτε ἀπὸ ἀπόψεως δικαιοσύνης παρουσιάζει πολλὰ πλεονεκτήματα, εἰς τρόπον ὥστε να θεωρηθῆ ὀρθός, λογικός, πρακτικός και δίκαιος φόρος. Εἶναι ευχάριστον τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία διά τοῦ προτεινομένου Νομοσχεδίου ἐπιφέρει ὠριμαμένα τροποποιήσις εἰς τὸν παλαιόν Νόμον. Ἡ υιοθετηθεῖσα ἀρχὴ ὅπως ἀφ' ἐνός μὲν μειωθῆ ὁ πληρωτέος φόρος ἐν σχέσει πρὸς περιουσίας μικρᾶς σχετικῶς ἀξίας, ἀφ' ἐτέρου δε αὐθηθῆ ὁ πληρωτέος φόρος ἐν σχέσει με περιουσίας μεγαλυτέρας ἀξίας, ἀποτελεῖ ευπρόσδεκτον τροποποίησιν τοῦ παλαιοῦ Νόμου καθιστώσα αὐτὸν προοδευτικώτερον. Ἐν τούτοις, ἡ Κοινοβουλευτικὴ Επιτροπῆ Οικονομικῶν, ἡ ὁποῖα ἐμελέτησε τὸ Νομοσχέδιον, ἐνὸς δέχεται μὲν τὰς ὑπὸ τοῦ Νομοσχεδίου ἐπιφερομένας ἐλαττώσις εἰς τὰς μικροτέρας περιουσίας, φρονεῖ ὅτι δεν θα ἦτο σκόπιμον να αυξηθούσι αι κλίμακες διά τα μεγάλα ποσά. Ὡς ἐπιχειρήματα δε πρὸς υποστήριξιν τῆς ἀποφάσεως τῆς αὐτῆς να μὴ δεχθῆ τὰς προτεινομένας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως αὐξήσις διά τὰς μεγάλας περιουσίας παραθέτει τὰ ἐξῆς:

Πρῶτον, διά να μὴ δοθῆ εἰς το κοινόν ἡ εντύπωσις ὅτι αυξάνονται αι φορολογίαι. Εἰλικρινῶς δεν ἠμπορῶ να ἀντιληφθῶ πῶς εἶναι δυνατόν να δοθῆ ἡ ἐσφαλμένη αὐτῆ εντύπωσις ἐφ' ὅσον ὁ πληρωτέος φόρος ἐπὶ περιουσιῶν μέχρι 7.000 λιρῶν ἐλαττούται, ἀπὸ δε τὰς 7 χιλιάδας λίρας μέχρι τὰς 15.000 λίρας παραμένει ὁ αὐτός ὡς και πρότερον. Μόνοι εἰς τὰς ὀλίγας περιουσίας ἀνω τῶν 15.000 λιρῶν οι φορολογικοὶ συντελεσταὶ ὑψώνονται. Συνεπῶς δεν πρόκειται περὶ αὐξήσεως τῆς φορολογίας ἀλλὰ περὶ ἀναπροσαρμογῆς αὐτῆς

ἐπὶ τὴν δικαιότερον ἀναπροσαρμογῆς τὴν ὁποῖαν υπαγορεύουν λόγοι δικαιοσύνης.

Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα εἶναι διά να μὴ ενθαρρυνθῆ ἡ μεταβίβασις περιουσιῶν εἰς μέλλοντας κληρονόμους, με συνέπειαν τὴν ἀπώλειαν φόρου. Τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ εἶναι μάλλον θεωρητικόν κατὰ τὴν γνώμην μου. Εἰς τὴν πράξιν γνωρίζομεν καλὰ ὅτι ὁ παράγων αὐτός οὐδόλως ἢ ἐλάχιστα ἐπηρεάζει τοὺς πλουσίους εἰς τὴν μεταβίβασιν τῆς περιουσίας τῶν εἰς τοὺς κληρονόμους τῶν ἐνώσω ζουν. Υπάρχουν ἄλλοι παράγοντες, ἐν οἷς ψυχολογικοὶ τοιοῦτοι, οι ὁποῖοι διέπουν κατὰ κανόνα τὴν μὲρψωσιν γνώμης και τὴν λήψιν ἀποφάσεως μεταβίβασεως τῆς περιουσίας ὑπὸ προσώπου τινος εἰς τοὺς μέλλοντας κληρονόμους τοῦ.

Τὸ τρίτον και τελευταῖον ἐπιχείρημα τῆς Επιτροπῆς Οικονομικῶν εἶναι ὡς ἐξῆς: «Διότι ἡ Επιτροπῆ ἐξετάσασα τὴν φορολογίαν τὴν προελθούσαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ περὶ Φόρου Κληρονομιῶν Νόμου ἐπέστη ὅτι αι μεγάλαι περιουσίαι αι ὁποῖαι ἐφορολογήθησαν εἶναι ἐλάχισται και ἐπομένως ἡ διαφορά ἡ ὁποῖα θα προέκυπτε θα ἦτο ἐλαχίστη. Καὶ διά τον λόγον αὐτὸν, περαίνει ἡ ἐκθεσις, περαιτέρω αὐξήσις τῶν φορολογικῶν κλιμάκων κρίνεται ὡς μὴ ἀναγκαία». Θὰ ἤθελα εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἐπιχειρήματος αὐτοῦ να ἀναγνώσω μέρος τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τοῦ Ἰπουργεῖου Οικονομικῶν.

«Οἱ προτεινόμενοι φορολογικοὶ συντελεσταὶ διά περιουσίας τῶν ὁποῖων ἡ ἀξία κυμαίνεται μεταξύ 2.500 και 15.000 λιρῶν εἶναι πολὺ λογικοὶ και μάλλον χαμηλοὶ. Αἱ προβλεπόμεναι μειώσεις θα ἐπηρεάσουν ἐν τινι μέρει τὰς προσόδους, ἐνὸς αὐξήσις τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν διά περιουσίας ὑπὲρ τὰς 15.000 λίρας προβλέπεται ὅτι θα ἀποφέρουν ἐπιπρόσθετα ετήσια ἔσοδα 12.000 ἕως 15.000 λιρῶν. Αἱ αὐξήσις δικαιολογούνται πλήρως, αὐταὶ δε θα βαρύνουν μερικὰς μόνον περιουσίας ἀρκετὰ μεγάλας διά να υποστούν τὸ βάρος τῆς προσθέτου φορολογίας».

Προσωπικῶς δεν δύναμαι να συμφωνήσω με τὴν Επιτροπῆν Οικονομικῶν ὅτι αὐτὸ τὸ ποσὸν τῶν 12.000 — 15.000 λιρῶν ετησίως εἶναι τόσον ἀσημαντόν ὥστε να μὴ δικαιολογῆται ἡ υιοθέτησις τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προτεινομένων φορολογικῶν συντελεστῶν προκειμένου περὶ μεγάλων περιουσιῶν. Ἀλλὰ και εἰν δεχθῶμεν πρὸς στιγμὴν τὴν ἀποψιν ὅτι ἡ διαφορά ἡ ὁποῖα προκύπτει εἶναι ἐλαχίστη, ἐρωτᾶται, ἀποτελεῖ τούτο σοβαρὸν λόγον διατὶ δεν πρέπει να υιοθετησωμεν τὸς αὐξημένους συντελεστὰς διά τὰς μεγάλας περιουσίας; Ἀσφαλῶς ὄχι. Διὰ τῆς υιοθετήσεως τῶν νέων συντελεστῶν τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προτεινομένων θα μετριασθῆ ἡ μείωσις τῶν δημοσιῶν προσόδων, ἥτις θα προκύψῃ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν προκειμένου περὶ περιουσιῶν μέχρι 7.000 λιρῶν, ὡς ἐπίσης και τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀνωτάτου ἀφορολογήτου ὀριου εἰς 3.000 λίρας ἀπὸ 2.000 λίρας, ὡς προβλέπεν ὁ παλαιός Νόμος. Ἐξητάσαμεν ἕνα ἕκαστον τῶν προβληθέντων ὑπὸ τῆς Επιτροπῆς Οικονομικῶν ἐπιχειρημάτων και τολμῶ να εἶπω ὅτι ἀπεδείξαμεν τὸ ἀστήρικτον και ἀβάσιμον αὐτῶν. Οὐδεὶς συνεπῶς λόγος συντρέχει διά να μὴ υιοθετησωμεν τοὺς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προτεινομένους φορολογικοὺς συντελεστὰς εἰς ὅλας τὰς κλίμακας.

Αἱ ἄλλαι εἰσηγήσις τῆς Επιτροπῆς Οικονομικῶν με εὐρίσκουν σύμφωνον. Ἡ ἐξαιρέσις ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρου 7 τοῦ Νομοσχεδίου τῶν δωρεῶν, αἰτίνας γίνονται ὑπὸ γονέων πρὸς τέκνα τῶν ὅταν ταῦτα συνέρχονται εἰς γάμον, εἶναι ὀρθὴ και ἐπιβεβλημένη, ὡς ἐπίσης ὀρθὴ εἶναι και ἡ ἀπαλλαγὴ ἐκ τοῦ φόρου κληρονομιῶν τῆς ἐνδύσεως και ὑποδήσεως τοῦ ἀποθανόντος. Ἀναγκαῖαι ἐπίσης διά λόγους καθαρῶς συνταγματικῶς και νομικῶς εἶναι αι προτεινόμεναι τροποποιήσις ἀναφορικῶς με τὰς ὑποβαλλόμενάς κατὰ τῆς φορολογίας ἐνστάσεις και προσφυγὰς ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Δικαστηρίου, το ὁποῖον εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν εἶναι τὸ Ἀνώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον.

Τέλος ορθή και δίκαια είναι υπό τας σημερινάς κρατούσας συνθήκας η υπό της Επιτροπής προτεινομένη αύξησης του ανωτάτου απορολογήτου ορίου εις 3.000 λίρας.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Σαββίδης έχει τον λόγον και κατόπιν ο κ. Χατζηχάρος.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Ήκουσα μετά προσοχής τα όσα έχει αναφέρει ο συνάδελφος έντιμος κ. Φάνος, και παρετήρησα μεθ' ικανοποίησεως ότι ανέφερεν ότι τολμά να νομίζη ότι απέδειξεν αυτά τα οποία μας έχει πει. Λοιπόν, όσον αφορά το ζήτημα των Πινάκων, αναφορικός με τα ποσά μέχρι 7.000 λιρών, δεν τα αφήσαμεν όπως ήσαν, όπως έχει αναφερθή, αλλά τα έχομεν ελαττώσει. Διότι ενώ το μίνιμουμ ήτο μεταξύ 2.500 λίραι και 3.000 λίραι να πληρώνουν 30 λίρας, ημείς το έχομεν αφαιρέσει και εβάλαμεν πληρωμήν φόρου κληρονομιών από 3.000 λιρών και άνω. Σκοπός δε της εγκρίσεως αυτών των κλιμάκων δεν ήτο ο λόγος διά να φανώμεν δημοφιλείς εις τον κόσμον ότι ελαττώσαμεν διά τον πολύν κόσμον τον φόρον, αλλ' απλώς και μόνον διότι ελάβεμεν υπ' όψιν ότι όταν είχε γίνει η πρώτη νομοθεσία και το μίνιμουμ των φορολογητέων ποσών ήτο 2.000 λίραι, το ποσόν 2.000 λιρών ήτο άξιον λόγου διά να φορολογηθή, διότι τα κτήματα και αι περιουσίαι την εποχήν εκείνην δεν είχαν την σημερινήν αξίαν, και εάν συγκρίνωμεν εις την πραγματικότητα ένα κτήμα της εποχής εκείνης που είχε γίνει η πρώτη νομοθεσία με την σημερινήν αξίαν την οποία μπορούν να έχουν, και τα οποία μπορούν να φορολογηθούν, είμαι της γνώμης, ότι ακόμη και το ποσόν των 3.000 λιρών δεν είναι αρκετόν που να καλύπτη την πραγματικότητα.

Όσον αφορά την κλίμακα μεταξύ 7.000 και 15.000 λιρών δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αυτό δεν το έχομεν αλλάξει. Αλλ' εφ' όσον ελήφθη πρόνοια διά τα ποσά μεταξύ 3.000 και 7.000 λιρών, ότι η αξία της κτημοσύνης έχει αυξηθή και επομένως εις την φορολογίαν πρέπει να ληφθή υπ' όψιν, είναι, φαντάζεσθε, άδικον και δεν πρέπει να ληφθή υπ' όψιν η διαφορά εις την αύξησην της αξίας της κτημοσύνης πέραν των 15.000 λιρών; Ή μήπως εάν ένας κληρονομήσει ένα σπίτι μέσα εις την οδόν Αθήρας ή εις ένα άλλον κεντρικόν δρόμον, και που θα είναι η μόνη κληρονομία που θα έχη, πρέπει να τον φορολογήσωμεν τόσον βαρεία που να αναγκασθή να το πωλήσῃ; Αλλά ήθελα να ερωτήσω και κάτι άλλο. Είναι εις γνώσιν του έντιμου συναδέλφου κ. Φάνου ποία θα είναι αι διαφοραί αι οποιαί θα προκύψουν από την προτεινομένην υπό της Εκτελεστικής Αρχής αύξησην έναντι των προτεινομένων υπό της Επιτροπής Οικονομικών, η οποία δεν είναι άλλη παρά η υφισταμένη μέχρις εσχάτως, διά μίαν περιουσίαν η οποία δεν υπερβαίνει τας 17.000 λίρας; Η διαφορά θα είναι 20 λίραι. Διά μίαν περιουσίαν 20.000 λιρών η διαφορά θα είναι σύνολον 80 λίραι. Διά μίαν περιουσίαν μη υπερβαίνουσαν τας 25.000 λίρας θα είναι 230 λίραι. Διά περιουσίαν 35.000 λιρών η διαφορά θα είναι 630 λίραι. 50.000 λιρών θα είναι 1.380 λίραι. 70.000 λιρών θα είναι 2.580 λίραι. Και 100.000 λιρών θα είναι 4.380 λίραι. Από τας επισήμους λίστας τας οποίας έχομεν από το Τμήμα Προσόδων, εάν συγκρίνωμεν τα ποσά με αυτά τα οποία ευρίσκομεν εδώ δεν θα είναι τόσαι αι χιλιάδες λίραι τας οποίας ελπίζει ο έντιμος συνάδελφος ότι θα εισπράξη από την διαφοράν αυτήν. Διότι εάν πάρωμεν το 1961 αι περιουσίαι ήσαν ως εξής: 21.000, 15.000, 43.000, 15.000, 16.000, 79.000, 45.000, 82.000, 15.000, 16.000, 25.000, 16.000, 25.000, 18.000, 27.000, 20.000 από τας οποίας αι πλεισταί, με την εξαίρεσιν δύο, η διαφορά την οποίαν θα επλήρωναν θα ήτο μεταξύ 200, 180, 100 μέχρι 250 λιρών. Και θα υπήρχε και μία η οποία θα ήτο περί τας 1.200, και μία άλλη περί τας 2.700. Εάν δε πάρωμεν το 1962 η εσοδεία ήτο πλέον πτωχή, διότι μόνον μία 50.000 και μίαν 49.000 έχομεν, αι δε

άλλαι κυμαίνονται περί τας 20.000 λίρας. Δηλαδή εκείνο εις το οποίον θέλω να καταλήξω είναι ότι τα ποσά τα οποία θα εισπράττωνται με την επιπρόσθετον αυτήν φορολογίαν, δεν θα είναι τόσον προσοδοφόρος αλλά θα είναι μία φορολογία η οποία θα μας προσφέρει μεταξύ 4 και 7.000 λιρών του χρόνον, και εκτός του ότι θα δημιουργήση την εντύπωσιν ότι αυξάνομεν τας φορολογίας, που σήμερα δυστυχώς άδικως ο περισσότερος κόσμος φωνάζει ότι αυξάνομεν και επαναλαμβάνω, άδικως, εντούτοις θα δώσωμεν εις τους κακοπίστους την ευκαιρίαν να φωνασκούν χωρίς κανένα κέρδος. Αλλά.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς ο έντιμος Βουλευτής δεν εισηγείται ότι αυτή η Βουλή πρέπει να μη πράξη το καθήκον της διότι θα υπάρξουν οι κακόπιστοι εκείνοι οι οποίοι θα φωνασκούν το θέμα δεν είναι κατά πόσον θα υπάρξουν εκείνοι οι οποίοι θα φωνασκούν, αλλά το κατά πόσον αι κλίμακες τας οποίας εισηγείται η Οικονομική Επιτροπή είναι ορθαί και δίκαιαι.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, δεν ετελείωσα επί του ζητήματος αυτού. Αυτή είναι μόνον μία από τας φάσεις....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τας οποίας ως Πρόεδρος αυτής της Βουλής επανειλημμένως τόσον από το βήμα της Βουλής όσον και από την έδραν εκαυστηρίασα δριμύτατα, διότι δεν είναι δυνατόν το Σώμα αυτό να επιτρέψη εις τον εαυτόν του να επηρεάζεται από τας υποκειμενικάς αντιδράσεις διαφόρων προσώπων.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μου φαίνεται, έντιμο κ. Πρόεδρε, ότι ο τελευταίος από τα Μέλη της Βουλής που δεν επηρεάζεται είμαι εγώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εκτός τότε εάν ζητήτε να επηρεάσετε άλλους.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Δεν φαντάζομαι να είναι τόσον απειλεις οι συνάδελφοί μου. Μπορώ να προχωρήσω;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχετε τον λόγον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Λοιπόν διά της προτεινομένης αυξήσεως υπό του έντιμου συναδέλφου εκείνο πραγματικώς το οποίον θα κατορθώσωμεν θα είναι το εξής: Οι κάτοχοι μεγάλων περιουσιών φοβούμενοι ότι όταν αποθάνουν η περιουσία των θα εξανεμισθή αντι να την κληρονομήσουν τα παιδιά των, θα φροντίσουν με διαφόρους τρόπους, τους οποίους οι έντιμοι συνάδελφοι νομικοί ξεύρουν ίσως καλύτερα από εμένα, ιδρύοντες εταιρείας και διαφόρους άλλους συνδυασμούς, ούτως ώστε να φύγη η περιουσία από πάνω τους, οπότε το αποτέλεσμα το οποίον πραγματικώς θα έχωμεν θα είναι όχι μόνον να μην εισπράξωμεν περισσότερα χρήματα διά της προτεινομένης αυτής αυξήσεως, αλλά και εκείνα τα οποία εισεπράττομεν να τα ελαττώσωμεν σημαντικώς. Απόδειξις δε τούτου είναι ότι εάν προσέξῃ κανείς από τα πρώτα χρόνια που ετέθη η φορολογία, που τα κτήματα και αι περιουσίαι δεν ήσαν αυταί της σημερον, και προτού αρχίση ο κόσμος να μεταβιβάζη τα κτήματα επί των κληρονόμων του, ήτο πολύ μεγαλύτερα, και εάν μου επιτρέψετε να αναφερθώ εις το 1955 θα ήδη ότι τα ποσά όλα ήσαν μεγάλα, δηλαδή είχαν ένα 15.000, 71.500, 70.000, δύο από 16.000, 285.000, 318.000, 98.000 και μερικός άλλας 20.000, 30.000 25.000 κλπ.

Εις το 56 επίσης από τας πέντε αι δύο ήσαν η μία 108 και η άλλη 152. Ενώ εις το 57 δεν έχομεν πάνω από 65.000 λίρας. Εάν τώρα ο σκοπός μας είναι να κατορθώσωμεν τας περιουσίας να τας διαμοιράσωμεν και να φθάνωμεν μέχρι των 20.000 — 25.000 λιρών απλώς διότι θέλωμεν να φανώμεν ότι θέλωμεν να φορολογήσωμεν το μεγάλον κεφάλαιον, μου φαίνεται ότι είναι λανθασμένη πολιτική. Δι' αυτό προτείνω

όπως αι κλίμακες, τας οποίας έχει προτείνει ομοφώνως η Επιτροπή Οικονομικών, εγκριθώσιν όπως έχουν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηχάρος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Συμφώνω εις μερικά σημεία από όσα έθιξεν ο έντιμος συναδέλφος Βουλευτής κ. Σαββίδης. Δεν επιθυμώ όμως να θίξω τίποτε άλλο παρά ένα μόνον σημείον. Ο Νόμος είναι παλαιός, το Νομοσχέδιον βασίζεται επί του παλαιού Νόμου, έχει θεοπισθή προ 20ετίας, οπότε αι 2.500 και αι 3.000 λίραι ήσαν κάτι, ελογίζετο μεγάλη περιουσία και έπρεπε να φορολογηθή. Σήμερον και ένα τεμάχιον γης ενός γεωργού, ο οποίος έχει 4—5 παιδιά, θα είναι ίσως πέραν των 3.000 λιρών και υπόκειται συμφώνως του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου εις φορολογίαν. Άρα η φορολογία αυτή είναι πολύ υψηλή εφ' όσον και μικρά περιουσία με τας σημερινάς τιμάς θα ανέρχεται εις πέραν των 3.000 λιρών, και διά του τρόπου τούτου φορολογούνται και πολλοί πτωχοί κτηματάραι. Το ζήτημα τούτο πρέπει να ληφθή σοβαρώς υπ' όψιν υπό της Βουλής πριν ψηφισθή εις Νόμον. Δεν θα ψηφίσω το παρόν Νομοσχέδιον, διότι πιστεύω ότι το ποσόν των 3.000 λιρών το οποίον δεν υπόκειται εις φορολογίαν είναι πολύ μικρόν υπό τας σημερινάς συνθήκας. Αυτό και μόνον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έχω μίαν πρότασιν κ. Πρόεδρε από την θέσιν μου εάν επιτρέπεται.

Προτείνω όπως ληφθή ειδική πρόνοια εις το άρθρον 4 βάσει της οποίας οι φορολογικοί συντελεσταί να λογίζονται βάσει του κληροδοτημένου ποσού εις ένα έκαστον κληρονομούν τέκνον του αποθανόντος και ουχι επί του αφηρημένου ποσού ως συνόλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησίς σας θα τεθή εις ψηφοφορίαν όταν θα συζητηθή ο Πίναξ.

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής θα δώσω τον λόγον εις τον έντιμον Βουλευτήν κ. Τίτον Φάνον να δευτερολογήση.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συναδέλφοι.

Ήκουσα με πολλήν προσοχήν την αγόρευσιν του έντιμου συναδέλφου κ. Σαββίδη. Ο έντιμος συναδέλφος επανέλαβεν όλα τα επιχειρήματα τα οποία αναφέρονται εις την έκθεσιν της Οικονομικής Επιτροπής και εις τα οποία απήντησα εις την πρώτην μου αγόρευσιν. Υπάρχει μόνον έν επιπλέον επιχειρημα το οποίον ανεφέρθη τώρα διά πρώτην φοράν, και εις το οποίον θα ήθελα εν συντομία να απαντήσω.

Ο έντιμος συναδέλφος ισχυρίζεται ότι εάν υιοθετηθούν οι φορολογικοί συντελεσταί τους οποίους προτείνει η Κυβέρνησις προκειμένου περί περιουσιών άνω των 15.000 λιρών, οι πλούσιοι πολίται της Δημοκρατίας αυτής θα προβούν εις την σύστασιν εταιρειών ή συνεταιρισμών μετά των τέκνων των διά να αποφύγουν την πληρωμήν φόρου κληρονομίας. Ερωτώ όμως τον έντιμον συναδέλφον τι εμποδίζει τους κυρίους αυτούς από του να ιδρύσουν τους συνεταιρισμούς ή τας εταιρείας αυτάς εν πάση περιπτώσει έστω και εάν δεν υιοθετηθούν αι κλίμακες της Κυβερνήσεως αλλ' εάν υιοθετηθούν αι κλίμακες τας οποίας εισηγείται ο κ. Σαββίδης και η Επιτροπή Οικονομικών;

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν πρόκειται να επιτρέψω η συζήτησις να εξελιχθή εις διαλογικήν συζήτησιν δι' ερωτήσεων και απαντήσεων. Ο κ. Σαββίδης ησχολήθη με το θέμα αυτό, απήντησεν εις το ερώτημα του έντιμου κ. Βουλευτού προτού τούτο τεθή, η δε θέσις την οποίαν υπέδειξεν έχει ως εξής: Ότι εάν αυξηθή σημαντικώς η φορολογία δι' εκείνους οι οποίοι αφήνουν ποσά μεταξύ 14.000 και 15.000 λιρών πιθανόν να οδηγήση τούτους εις το να ιδρύσουν εταιρείας ή συνεταιρισμούς ούτως ώστε να μεταβιβάσουν τας περιουσίας των και να στερηθή το κράτος των εσόδων. Το θέμα ασφαλώς είναι σχετικόν, διότι αμφιβάλλω εάν ένας διά την μικρήν διαφοράν η οποία υπάρχει από τας κλίμακας τας οποίας υπέβαλεν η Επιτροπή Οικονομικών εν συγκρίσει με τας κλίμακας της Εκτελεστικής Εξουσίας θα ήτο διατεθειμένος να ιδρύση εταιρείαν διά να αποφύγη αυτήν την μικράν διαφοράν. Επομένως το θέμα δεν είναι απόλυτον αλλά σχετικόν.

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων. Εισηγήσεις διά τροποποιήσεις δέον να γίνωνται όταν ο αριθμός του άρθρου αναγνωσθή υπό των Γραμματέων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 1. Συνοπτικός τίτλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον είναι Νομοσχέδιον το οποίον επιβάλλει φορολογίαν. Διά τούτο χρειάζεται την χωριστήν πλειοψηφίαν των Ελλήνων Βουλευτών και την χωριστήν πλειοψηφίαν των Τούρκων Βουλευτών.

Υπάρχει αντίρρησις εκ μέρους των Ελλήνων και εκ μέρους των Τούρκων Βουλευτών όπως το πρώτον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 2. Ερμηνεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή εκ μέρους των Ελλήνων και εκ μέρους των Τούρκων;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3. Έφορος επί του Φόρου Κληρονομιών και Βοηθός Έφορος επί του Φόρου Κληρονομιών.

Εις την δευτέραν γραμμήν η φράσις «ο Πρώτος Λειτουργός Προσόδων» αντικαθίσταται διά της φράσεως «Διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το άρθρον.....

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το Τουρκικόν δεν ανεγνώσθη.

Άρθρον 3. Έφορος επί του Φόρου Κληρονομιών και Βοηθός Έφορος επί του Φόρου Κληρονομιών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το τρίτον άρθρον εγκριθή μετά της λεκτικής τροποποιήσεως;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 4. Επιβολή του Φόρου Κληρονομίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθή;

Το 4ον άρθρον εγκρίνεται. Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 5ον. Καθορισμός της αξίας της περιουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 5ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 6. Ποσόν του πληρωτέου φόρου κληρονομίας. Πίναξ. Εις την παράγραφον β, εις την τρίτην γραμμήν η λέξις πεντακοσίας απαλείφεται. Εις το εδάφιον (4) 4η γραμμή, αντί παραγράφου (1) να τεθή εδαφίου (1).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 6ον άρθρον εγκριθή;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 6ον άρθρον εγκριθή;

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι ο Πίναξ θα πρέπει να τεθή εις ψηφοφορίαν ομού μετά του άρθρου 6, διότι ως βλέπετε το άρθρον 6 αναφέρεται εις το ποσόν του πληρωτέου φόρου κληρονομίας επί τη βάσει των συντελεστών του Πίνακος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η παρατήρησις του εντίμου Βουλευτού είναι ορθή. Δεν θα τεθή εις ψηφοφορίαν το άρθρον 6 μέχρις ότου φθάσωμεν εις το θέμα του Πίνακος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 7. Ποία περιουσία λογίζεται περιεχομένη εις άλλους επί τω θανάτω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις την παράγραφον (η) του άρθρου τούτου, εις την πρώτην γραμμήν η λέξις «όφελος» απαλείφεται και τίθεται η λέξις «συμφέρον». Επίσης εις το ίδιον άρθρον όπου απαντάται η λέξις «αποθιάνοντος» αντικαθίσταται αυτή διά της λέξεως «αποθανόντος».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 7ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 7ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 8. Περιουσιακά στοιχεία κατεχόμενα υπό του αποθανόντος εν τη ιδιότητι αυτού ως επιτρόπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 8ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 8ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 9. Δεν λογίζεται περιεχομένη η περιουσία επί επεκτάσεως του δικαιώματος του συστήσαντος το καταπίστευμα (settlor).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 9ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 9ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 10. Ανάκτησις της κυριότητος υπό του διαθέτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 10ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 10ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 11. Εξαιρέσεις δικαιοπραξιών γενομένων επί χρηματική αντιπαροχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 11ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 11ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 12. Περιουσία εν καταπίστεύματι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 12ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 12ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το άρθρον 13. Απαλλαγαι από του φόρου κληρονομίας εις περιπτώσιν μικρών ετησίων παροχών αντικαθίσταται διά του ακολούθου νέου άρθρου:

13.—(1) Δεν θα επιβάλληται φόρος κληρονομίας αναφορικώς προς οιαδήποτε περιουσίαν της κατηγορίας βακουφίων ήτις απιερώθη ως βακούφιον ή αναφορικώς προς οιαδήποτε συμφέρον εν τοιαύτη περιουσία, όπερ εδημιουργήθη προ της ημερομηνίας της εκδόσεως του παρόντος νόμου.

(2) Δεν θα επιβάλληται φόρος κληρονομίας αναφορικώς προς τα είδη ιματισμού και υποδήσεως του αποθανόντος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης.....

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ένα δευτερόλεπτο κ. Πρόεδρε. Δεν έχουν αναγνωσθή όλα.

Το εδάφιον 13(1) εγένετο (2), εις δε την φράσιν «δεν θα καταβάλλεται φόρος κληρονομίας αναφορικώς προς ετησίαν τρινα παροχήν» προ των λέξεων «δεν θα καταβάλλεται» έχουν προστεθή αι λέξεις «δεν θα επιβάλλεται και».

Εις το εδάφιον (3) προ της τελευταίας λέξεως (σ.μ. εις την αρχήν του Ελληνικού κειμένου) έγινε τροποποίησις ώστε να αναγινώσκειται «Δεν θα επιβάλλεται και δεν θα καταβάλλεται».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Λόγω της γενομένης τροποποιήσεως φρονώ ότι πρέπει να τροποποιηθή και ο πλαγιότιτλος. Πρέπει να απαλειφθούν αι λέξεις «εις περιπτώσιν μικρών ετησίων παροχών» και να μείνη μόνον η φράσις «Απαλλαγαι από του φόρου κληρονομίας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συμφωνώ. Είναι απλώς τεχνικόν πρόβλημα.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Προτείνω κ. Πρόεδρε όπως εις το 13ον άρθρον προστεθή η ακόλουθος φράσις: «Όπως ληφθή ειδική πρόνοια βάσει της οποίας θα παραχωρηται ειδική εξαιρέσις £1.000 επί του φορολογητέου ποσού διά κάθε καταλειπόμενον τέκνον».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Χιλίων λιρών είπατε;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Μάλιστα χιλίων λιρών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δηλαδή το κάθε τέκνον το οποίον κληρονομεί άνω των 1.000 λιρών θα πληρώνη;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Εάν υποτίθεται κληρονομή 7.500 λίρας, το ποσόν το οποίον πρέπει να φορολογηται να λογίζεται 6.500 λίραι εις κάθε περίπτωση. Το γενικόν φυσικά ποσόν θα φορολογηται. Εάν έχη ένας, καταλείπη ένας, δύο παιδιά με 15.000 λίρας περιουσίαν, τότε αντί να λογίζεται φορολογητέον ποσόν 7.500 λίραι, 6.500 λίραι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θέτω εις ψηφοφορίαν την εισήγησιν του εντίμου Βουλευτού κ. Πέτρου Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Επί του συνόλου κ. Πρόεδρε, να γίνεται εξαιρέσις, δηλ. 13.000 αντί.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θέτω εις ψηφοφορίαν την εισήγησιν του εντίμου Βουλευτού κ. Πέτρου Στυλιανού.

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοί εκ των Ελλήνων ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησις δεν έτυχε της χωριστής πλειοψηφίας των Ελλήνων· διά τυπικούς λόγους θα την θέσω όμως εις ψηφοφορίαν και όσον αφορά τους Τούρκους Βουλευτάς.

Ποιοί εκ των Τούρκων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ; Ουδείς.

Ποιοί κατά;

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είναι κατά αυταί ή αποχαί; Είναι κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοί ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις απορρίπτεται.

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 13;

Υπάρχει αντίρρησις όπως το άρθρον 13 εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το άρθρον 13 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 14. Απαλλαγή αντικειμένων εθνικού κλπ. ενδιαφέροντος, δοθέντων κλπ. διά δημοσίους σκοπούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 14ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 14ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 15. Συντάξεις Χηρών και Ορφανών.

Η λέξις «αποβιώσας» αντικαθίσταται διά της λέξεως «αποθανών».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει καμμία διαφορά μεταξύ αποβιώσαντος και αποθανόντος από νομικής απόψεως;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 15ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 16. Περιουσιακά στοιχεία εν καταπιστεύματι προς όφελος του ετέρου των συζύγων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 16ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 16ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17ον άρθρον. Έκπτωσις αναφορικώς προς τέλη χαρτοσήμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 17ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 17ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 18. Έκπτωσις εις περίπτωσιν συντόμου κληρονομικής διαδοχής εις περιπτώσεις καθ' ας τα περιουσιακά

στοιχεία σύγκεινται εξ ακινήτου περιουσίας ή εξ επιχειρήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 18ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 18ον άρθρον εγκρίνεται.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Νομικών να με αντικαταστήση δι' ολίγα λεπτά.

(Ο κ. Α. Αναστασιάδης αντικαθιστά τον κ. Πρόεδρον.)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 19. Άφεςις του φόρου κληρονομίας εις την περίπτωσιν προσώπων φονευθέντων εν πολέμω ή λόγω πολεμικών επιχειρήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ.)

Υπάρχει ένστασις εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών διά το 19ον άρθρον;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 19ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 20. Άφεςις του φόρου κληρονομίας εις περίπτωσιν περιουσιακών στοιχείων περιεχομένων εις πλείονας της μιας φοράς λόγω θανάτου προξενηθέντος υπό πολέμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όσον αφορά το 20όν;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 20όν άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 21. Ο όρος «χήρα» εν τοις άρθροις 19 και 20 θα περιλαμβάνη και τον χήρον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όσον αφορά το 21ον άρθρον εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 21ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 22. Εφαρμογή των άρθρων 19, 20 και 21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όσον αφορά το 22ον άρθρον εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 22ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 23. Αξία της περιουσίας.

Τίθεται η φράσις «του εδαφίου» και «ο αποβιώσας» γίνεται «αποθανών».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αναφορικώς με το αποβιώσας και αποθανών νομιζω ότι η προτίμησις της Επιτροπής ήτο υπέρ της λέξεως «αποθανών».

Επομένως όπου συναντάται η λέξις «αποβιώσας» εισηγούμαι, διά να αποφύγωμεν την επανάληψιν, να γίνεται «αποθανών».

Αυτό διά να αποφύγωμεν την επανάληψιν, δεδομένου ότι ήδη εψηφίσθη η λέξις «αποθανών» εις τα πρώτα άρθρα.

Ο κ. Μιχαηλίδης.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, η ορθή Ελληνική νομική ορολογία η αναφερομένη εις το Κληρονομικόν Δίκαιον είναι αποβιώσας και όχι αποθανών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συμφωνώ πληρέστατα με τον κ. Χριστόδουλον Μιχαηλίδην, αλλά δυστυχώς η επεξηγήσις την οποίαν έδωσεν έρχεται αργά, διότι ήδη ευρισκόμεθα εις το 23ον άρθρον. Γιουθετήσαμεν την λέξιν αποθανών και δεν θα ήτο ορθόν τώρα να αποκτείνωμεν την λέξιν αποθανών και να την αντικαταστήσωμεν με το αποβιώσας.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να προχωρήσουν.
23ον άρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Ανεγνώσθη το 23ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Και τουρκιστί;

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών διά το άρθρον 23;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 23ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 24. Αξία οφέλους προκύπτοντος εκ του τερματισμού ισοβίου επικαρπίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών εις την έγκρισιν του 24;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 24ον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 25. Έκπτωσις διά χρέη και τας δαπάνας της κηδείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών εις την έγκρισιν του 25ου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 25ον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 26ον. Έκπτωσις δι' αλλοδαπόν φόρον κληρονομίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όσον αφορά το 26ον;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 26ον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 27. Υποχρέωσις εκτελεστού.

Εις την πρώτην γραμμήν η φράσις του αποθανόντος απαλείφεται τελείως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 27ον, με την απόλειψιν την οποίαν εισηγήθησαν οι έντιμοι Γραμματείς, εγκριθή;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 27ον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 28ον. Υποχρέωσις ετέρων προσώπων πλην του εκτελεστού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 28ον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 28ον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 29ον. Ο φόρος θα βαρύνη τα περιουσιακά στοιχεία τα περιεχόμενα επί τω θανάτω του αποθανόντος.

Εις το άρθρον τούτο εις το εδάφιον (3) παράγραφος (β), δευτέρα γραμμή, αντί του άρθρου 52 ανάγνωθι άρθρον 47, εις την παράγραφον (γ), δευτέραν γραμμήν, αντί άρθρον 52 ανάγνωθι άρθρον 47, εις την παράγραφον (δ), δευτέραν γραμμήν, αντί του άρθρου 53 ανάγνωθι άρθρον 48.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Έγιναν αι αναγκαίαι διορθώσεις και εις τα δύο κείμενα;

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 29ον άρθρον εγκριθή ως τροποποιηθή

υπό του εντίμου Έλληνος Γραμματέως;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 29ον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 30όν. Εξουσία εξευρέσεως χρημάτων προς πληρωμήν του φόρου κληρονομίας διά πωλήσεως, υποθηκείσεως ή συστάσεως εμπραγμάτου βάρους περιωρισμένης χρονικής διαρκείας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων όπως το 30όν άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 30όν άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 31ον. Επιμερισμός του βάρους του καταβληθέντος φόρου κληρονομίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων όπως το 31ον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 31ον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 32. Δήλωσις περιουσίας.

Εις την πρώτην γραμμήν η φράσις παντός αποθανόντος προσώπου απαλείφεται τελείως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων όπως το 32ον, με την γενομένην απόλειψιν την οποίαν προτείπειν ο έντιμος Έλλην Γραμματέως, γίνη αποδεκτόν;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 32ον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 33. Συμπληρωματική δήλωσις εν περιπτώσει λάθους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 33ον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 33ον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 34. Ο Έφορος δύναται να ζητήση στοιχεία εις ωρισμένας περιπτώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 34ον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 34ον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 35ον. Ο Έφορος προβαίνει εις βεβαίωσιν του φόρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων όπως το άρθρον 35 εγκριθή;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 35 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 36ον. Συμπληρωματικά φορολογία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 36ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 36ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 37ον. Ειδοποίησις ενστάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 37ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 37ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρθρον 38ον. Εγκυρότης ενστάσεως.

Εις την δευτέραν γραμμὴν ἀντὶ ἀρθρον 38 ἀνάγνωθι ἀρθρον 37.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντὶ ἀρθρον 38, 37.

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το 38ον ἀρθρον ἐγκριθῆ με την ἀπάλειψιν του 38 και την προσθήκην του 37;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 38ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 39ον. Προσαγωγὴ ἀποδεικτικῶν στοιχείων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το 39ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἀντιρρήσεως το 39ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 40όν. Τροποποίησις τῆς φορολογίας κοινὴ συναίνεσι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το 40όν ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 40όν ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 41ον. Λήψις ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων ὅπως το 41ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 41ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 42ον. Προσφυγὴ κατὰ τῆς φορολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ὅπως το 42ον ἀρθρον ἐγκριθῆ ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 42ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 43ον. Τρόπος πληρωμῆς του φόρου κληρονομίας.

Εἰς το ἐδάφιον (3), γραμμὴ τρίτη ἀντὶ τῆς «παραγράφου» ἀνάγνωθι του «εδαφίου».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων Βουλευτῶν ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το 34ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 43ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 44ον. Τόκος ἐπὶ του οφειλομένου φόρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το 44ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 44ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 45ον. Καταλογισμὸς πληρωμῶν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ὅπως το 45ον ἐγκριθῆ ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 45ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 46ον. Πληρωμὴ διὰ δόσεων. Εἰς το ἐδάφιον 1, εἰς την 7ην γραμμὴν, ἀντὶ ψηφισθῆ ἀνάγνωθι ἐκδοθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το 46ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 46ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 47ον. Πιστοποιητικὸν πληρωμῆς.

Εἰς το ἐδάφιον (3) εἰς την τετάρτην γραμμὴν ἀντὶ «ἀρθρου 55» ἀνάγνωθι «ἀρθρον 50».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το 47ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 47ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 48ον. Πιστοποιητικὸν ἀπαλλαγῆς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το 48ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 48ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 49ον. Γεγονότα ἐκτιθέμενα ἐν πιστοποιητικῶ του Εφόρου δεν χρῆζου ἀποδείξεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τουρκικὴ ἀνάγνωσις;

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το 49ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 49ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 50όν. Η διαθήκη δεν κυροῦται μέχρι τῆς πληρωμῆς του φόρου κληρονομίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ὅπως το 50όν ἀρθρον ἐγκριθῆ ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων;

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Μια μικρὰ διόρθωσις κ. Πρόεδρε. Εἰς το Ἑλληνικὸ κείμενον, εἰς το ἐδάφιον (2): «Επιβάλλεται τέλος μιας λίρας ἐπὶ πιστοποιητικῶν ἐκδιδόμενων δυνάμει τῆς παραγράφου (1)» πρόκειται περὶ λάθους, ἀντὶ «παραγράφου (1)» «εδαφίου (1)» πρέπει να γραφῆ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ἐγένεη ἡ σχετικὴ διόρθωσις;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐγένεη ἡ διόρθωσις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το 50όν ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 50όν ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 51ον. Εἰσπραξις χρημάτων ἢ χρεῶν ἐναντὶ του φόρου κληρονομίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το 51ον ἀρθρον ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το 51ον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 52ον. Ανάκτησις του φόρου διὰ κατασχέσεως και πωλήσεως περιουσιακῶν στοιχείων.

Το ἐδάφιον (2) ἔχει τώρα ὡς εἰς:

«(2) Αἱ διατάξεις του παρόντος ἀρθρου δεν θα ἐφαρμόζονται εἰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἐξεδόθη ἀπόφασις του Ἀνωτάτου Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ προσφυγῆς γινομένης δυνάμει του παρόντος Νόμου.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ἐκ μέρους των Ἑλλήνων ἢ των Τούρκων Βουλευτῶν ὅπως το ἀρθρον ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ του ἐντίμου Ἑλληνοῦ Γραμματέως ἐγκριθῆ;

Μη παρχούσης ἐνστάσεως το ἀρθρον 52 ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 53ον. Ανάκτησις του φόρου κληρονομίας εκ χρεών, κ.λ.π.

Εις το εδάφιον (2), εις την τρίτην γραμμήν, αντί άρθρου 76 ανάγνωθι άρθρον 71.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 53ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 53ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 54ον. Είσπραξις επί επιζώντων ομορρυθμών ή ετερορρυθμών εταιρών.

Εις το εδάφιον (2) εις την τρίτην γραμμήν, αντί άρθρου 76, ανάγνωθι άρθρον 71.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 54ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 54ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 55ον. Η ειδική διαδικασία δεν θα επηρεάζη το δικαίωμα της Δημοκρατίας να αποκτά τον φόρον καθ' οιονδήποτε έτερον τρόπον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 55ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 55ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 56ον. Επιστροφή φόρου κληρονομίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων όπως το 56ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 56ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 57ον. Κύρωσις διά την παράλειψιν υποβολής δηλώσεως περιουσίας κλπ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 57ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 57ον άρθρον ενεκρίθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 58ον. Κύρωσις διά παράλειψιν παροχής πληροφοριών. Εις την δευτέραν γραμμήν αντί άρθρον 58 ανάγνωθι 53, και αντί άρθρον 74, άρθρον 69. Εις την προτελευταίαν γραμμήν αντί «πρόστιμον», ανάγνωθι «χρηματικήν ποινήν».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

«Μη υπερβαίνουσας τας εκατόν λίρας».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 58ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 58ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 59ον. Κύρωσις διά την υποβολήν αναληθών δηλώσεων. Εις την δευτέραν γραμμήν της υποπαραγράφου (γ) αντί «πρόστιμον», ανάγνωθι «χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσαν».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 59ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 59ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 60όν. Ποινικά διατάξεις αναφορικός προς δόλον, κλπ.

Εις την παράγραφον (στ), εις την τετάρτην γραμμήν, αντί «πρόστιμον» ανάγνωθι «χρηματικήν ποινήν» και εις την τελευταίαν γραμμήν της ίδιας παραγράφου αντί «πρόστιμου» ανάγνωθι και της χρηματικής τοιαύτης».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 60όν άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 60όν άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 61ον. Εξουσία του Εφόρου προς συμβιβασμόν αδικημάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 61ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 61ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 62ον. Ο φόρος κληρονομίας είναι πληρωτέος ανεξαρτήτως της λήψεως ενδίκων μέσων δι' επιβολήν κυρώσεων. Εις την τρίτην γραμμήν αντί «πρόστιμου» ανάγνωθι «χρηματικής ποινής».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 62ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 62ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 63ον. Δεν θα χωρή ποινική δίωξις άνευ της εγκρίσεως του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 63ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 63ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 64ον. Ορισμοί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαλήτ.

X. A. PIZA:

Λόγω της τροποποίησεως, η οποία επηρέηθη εις το άρθρον 13, είναι ανάγκη να γίνη κατάλληλος τροποποίησις και εις τον ορισμόν του βακουφίου εις το άρθρον 64. Ως γνωστόν, συμφώνως προς το εδάφιον 1 το προστεθέν εις το άρθρον 13, τα προ της εκδόσεως του παρόντος νόμου βακούφια απαλλάσσονται φόρου κληρονομίας. Δι' αυτόν τον λόγον εισηγούμαι όπως αντί της φράσεως «είτε προ είτε μετά την έναρξιν της ισχύος του παρόντος νόμου», χρησιμοποιουμένης της εις το εδάφιον 1 του άρθρου 13 φράσεως, τεθούν αι λέξεις «μετά την έκδοσιν του παρόντος νόμου». Δηλαδή θα χρησιμοποιηθή η φράσις, η οποία είναι εις το εδάφιον 1 του άρθρου 13, αλλ' αντί της λέξεως «προ» θα τεθή η λέξις «μετά». Επίσης, είναι γνωστόν, συμφώνως προς την περί Βακουφίων νομοθεσίαν, ποιοι είναι δυνατόν να αφιερώσουν βακούφια, επομένως δε εισηγούμαι όπως η φράσις «από Μουσουλμάνων» εις τον αυτόν ορισμόν απαλειφθή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η λέξις «Μουσουλμάνων».

Αυτή είναι η μόνη τροπολογία την οποίαν κάμνετε. Να απαλειφθή η λέξις «Μουσουλμάνων».

Ο κ. Χαλήτ.

X. A. PIZA:

Κύριε Πρόεδρε.

Το επρόσθετα εκ των υστέρων. Εάν κοιτάξωμεν την αρχήν του άρθρου 64, θα ίδωμεν ότι οι ορισμοί, οι οποίοι

εμφαίνονται εις αυτό το άρθρον, δίδονται μόνον διά τους σκοπούς των άρθρων 65, 66 και 67, δηλαδή διά τα βακούφια, τα οποία θα υπόκεινται εις φορολογία. Συνεπώς η εις αυτόν τον ορισμόν προσθήκη των προ της εκδόσεως του παρόντος Νόμου βακουφίων αποτελεί πλήρη αντίφαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα παρεκάλουν το έντιμον Μέλος όπως εάν η εισήγησίς του είναι να γίνη άλλη τροπολογία εκτός της απαλειφείας των δύο λέξεων από Μουσουλμάνων», υποβάλη εγγράφως την τροπολογίαν του.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εισηγούμαι όπως ο κ. Χαλίτ με τον Πρόεδρον της Επιτροπής η οποία επεξεργάσθη αυτό το Νομοσχέδιον συναντηθούν τώρα διά να γίνη η τροπολογία αυτή και να συνεχίσωμεν με την ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, μου φαίνεται ότι αυτό εκτός που είναι ζήτημα της Επιτροπής Οικονομικών είναι και ζήτημα νομικών, και θα ήτο καλύτερον ο Πρόεδρος της Νομικής Επιτροπής ν' ανελάμβανεν....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα εισηγούμην την εξής λύσιν. Ημείς μεν να συνεχίσωμεν την ανάγνωσιν και την έγκρισιν των υπολοίπων άρθρων, η δε Νομική Επιτροπή, της οποίας Μέλος αποτελεί και ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, αποσυρθή εν τω μεταξύ διά να εξετάση την τροπολογίαν την οποίαν υπέβαλε ο κ. Χαλίτ και εάν αυτή γίνη δεκτή εκ μέρους της Επιτροπής να επανέλθη και να υποβάλη την προφορικήν έκθεσίν της προς την ολομέλειαν.

Θα προωρήσωμεν με την ανάγνωσιν των υπολοίπων άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 65ον. Τα περιουσιακά στοιχεία κατηγορίας Βακουφίων δεν θα συνυπολογίζωνται μετά των άλλων περιουσιακών στοιχείων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 65ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 65ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 66ον. Πληρωμή του φόρου κληρονομίας υπό του επικαρπωτού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 66ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 66ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 67ον. Αι λοιπαί διατάξεις του Νόμου θα εφαρμόζωνται επί Βακουφίων.

Εις την πρώτην γραμμήν του άρθρου, αντί «άρθρων 69, 70 και 71» ανάγνωθι «άρθρων 64, 65 και 66».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; όπως το 67ον άρθρον εγκριθί εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 67ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 68ον. Οι δημόσιοι υπάλληλοι θα παρέχωσι βοήθειαν εις τον Έφορον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 68ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 68ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 69ον. Επιθεώρησις περιουσιακών στοιχείων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 69ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 69ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 70όν. Αντιπρόσωποι και επίτροποι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; όπως το 70όν άρθρον εγκριθί υπό των Ελλήνων ή Τούρκων;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 70όν άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 71ον. Ο αντιπρόσωπος απαλλάττεται πάσης νομικής ευθύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; όπως το 71ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων το 71ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 72ον. Πρόσωπα ενεργούντα από κοινού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; όπως το 72ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών το 72ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 73ον. Ο ανώτερος υπάλληλος θα ενεργή εκ μέρους εταιρείας ή ετέρου οργανισμού προσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; όπως το 73ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εκ μέρους των Τούρκων ή των Ελλήνων Βουλευτών το 73ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 74ον. Υπογραφή και επίδοσις ειδοποιήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 74ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 74ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 75ον. Αποποίησης του αξιώματος του Εκτελεστού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων Βουλευτών όπως το 75ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 75ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 76ον. Έκπτωσης λόγω διπλής φορολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων όπως το 76ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 76ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 77ον. Έντυπα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; όπως εγκριθί το 77ον;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων το 77ον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 78ον. Κανονισμοί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων όπως το 78ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 78ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 79ον. Υπαγωγή εις φόρον κληρονομίας περιουσιακών στοιχείων περιεχομένων επί τω θανάτω μέλους τινός των Ενόπλων Δυνάμεων του Ηνωμένου Βασιλείου των Ελληνικών και Τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων εν τη Δημοκρατία και άλλων.

(Ο κ. Κληρίδης έρχεται και καταλαμβάνει την έδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 79ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το άρθρον 80 ως τροποποιηθέν έχει τώρα ως εξής:

Επιφύλαξι. 80.—(1) Άπαντες οι θεσμοί, κανονισμοί, διατάγματα και διορισμοί οι γινόμενοι, και αι ειδοποιήσεις αι εκδοθείσαι δυνάμει του περί Φορολογίας των Κληρονομιών Νόμου, Κεφ. 319, θα λογίζονται γινόμενοι δυνάμει του παρόντος νόμου και θα συνεχίσωσι τελούντες εν πλήρει ισχύι μέχρις ου ανακληθώσιν, καταργηθώσιν ή αντικατασταθώσι βάσει του παρόντος νόμου και

(2) Τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (1) του άρθρου 13, φόρος κληρονομίας μη επιβληθείς ή εισπραχθείς ή συλλεγείς, αναφορικώς προς περιουσίαν περιεχομένην επί τινι θανάτω επισυμβάντι προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του παρόντος νόμου, θα επιβάλληται, εισπράττηται και συλλέγηται συμφώνως ταις διατάξεσι του περί Φορολογίας των Κληρονομιών Νόμου, Κεφ. 319.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 80όν άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 80όν άρθρον.....

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Όχι, δεν υπάρχει ένσταση κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το 80όν άρθρον εγκρίνεται.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έγιναν αι τροποποιήσεις εις το άρθρον 64 το οποίον δεν εψηφίσθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως αναγνωσθή το άρθρον ως εισηγείται η Επιτροπή να τροποποιηθί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις το άρθρον 64, εις τον ορισμόν των λέξεων απεριουσιακών στοιχείων της κατηγορίας Βακουφίων» αι τροποποιήσεις έγιναν, και ο ορισμός τώρα έχει ως εξής:

«απεριουσιακόν στοιχείον της κατηγορίας Βακουφίων» σημαίνει παν περιουσιακόν στοιχείον το οποίον εγένετο Βακουφίον μετά την έναρξιν της εκδόσεως του παρόντος Νόμου δι' εγκύρου τινός αφιερώσεως, γενομένης δυνάμει του εκάστοτε εν ισχύι κτλ. Αι παρενθέσεις φεύγουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 64ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 64ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πίναξ και το (Άρθρον 6).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εισηγούμαι, όπως, αναφορικώς με τας περιουσίας από τας 15.000 λίρας και άνω, υιοθετήσωμεν τους φορολογικούς συντελεστάς τους οποίους προτείνει η Κυβέρνησις εις το παρόν Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με συγχωρείτε;

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Δηλαδή έχει ως εξής η τροπολογία μου.

Κλιμάκιον 20, εφ' εκάστης λίρας υπέρ τας £15,000 μέχρι τας £17,000 αντί 21% να γίνη 22%.

Κλιμάκιον 21, εφ' εκάστης λίρας υπέρ τας £17,000 μέχρι £20,000 αντί 22% να γίνη 24%.

Κλιμάκιον 22, εφ' εκάστης λίρας υπέρ τας £20,000 μέχρι £25,000 αντί 23% να γίνη 26%.

Κλιμάκιον 23, εφ' εκάστης λίρας υπέρ τας £25,000 μέχρι £35,000 αντί 24% να γίνη 28%.

Κλιμάκιον 24, εφ' εκάστης λίρας υπέρ τας £35,000 μέχρι £50,000 αντί 25% να γίνη 30%.

Κλιμάκιον 25, εφ' εκάστης λίρας υπέρ τας £50,000 μέχρι £70,000 αντί 26% να γίνη 32%.

Κλιμάκιον 26, εφ' εκάστης λίρας υπέρ τας £70,000 μέχρι £100,000 αντί 28% να γίνη 34%.

Κλιμάκιον 27, εφ' εκάστης λίρας υπέρ τας £100,000 αντί 30% να γίνη 36%.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει τροποποιητική εισήγησις όσον αφορά την κλίμακα φορολογικών συντελεστών. Ως θέμα διαδικασίας πρέπει να τεθή, πρώτον εις ψηφοφορίαν η τροποποιητική εισήγησις. Θέτω εις ψηφοφορίαν την τροποποιητικήν εισήγησιν του εντίμου Βουλευτού κ. Τίτου Φάνου, η οποία σχετίζεται με την τροποποίησιν των φορολογικών συντελεστών, δι' αυξήσεως των φορολογικών συντελεστών, ποσοστού το οποίον ο ίδιος ανέφερεν. Δηλαδή, εις την περίπτωσιν ποσού £15.000 — £17.000 λιρών από 21% εις 22%, εις περιπτώσεις ποσών £17.000 — £20.000 λιρών από 22% εις 24%, εις περιουσίας 20.000 — 25.000 λιρών από 23% εις 26%, εις περιουσίας 25.000 — 35.000 λιρών από 24% εις 28%, εις περιουσίας 35.000 — 50.000 λιρών από 25% εις 30%, εις περιουσίας 50.000 έως 70.000 λιρών από 26% εις 32%, από £70.000 έως £100.000 από 28% εις 34% και εις περιπτώσεις £100.000 από 30% εις 36%.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής εισηγήσεως του εντίμου Βουλευτού κ. Τίτου Φάνου;

Ποίοι εκ των Ελλήνων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δέκα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά εκ των Ελλήνων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έξι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις του εντίμου Βουλευτού κ. Τίτου Φάνου έτυχε της ελληνικής πλειοψηφίας.

Ποίοι εκ των Τούρκων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής εισηγήσεως του εντίμου Βουλευτού κ. Τίτου Φάνου;

Ουδείς.

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δέκα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις του εντίμου Βουλευτού κ. Τίτου Φάνου δεν έτυχε της χωριστής πλειοψηφίας των Τούρκων Βουλευτών.

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Κατόπιν του αποτελέσματος της ψηφοφορίας αυτής πιθανόν να μη καταστή δυνατή η ψήφισις οιαδήποτε φορολογικών συντελεστών όταν αργότερα θα θέσετε εις ψηφοφορίαν τους συντελεστές τους οποίους προτείνει η Επιτροπή Οικονομικών, διότι είναι φανερόν ότι θα τύχη μεν της πλειοψηφίας των Τούρκων Βουλευτών δεν θα τύχη όμως της πλειοψηφίας των Ελλήνων Βουλευτών, και συνεπώς διά να μην μείνωμεν άνευ Νόμου περί Φόρου Κληρονομίας, διότι εν τελευταία αναλύσει εις αυτό οδηγούμεθα, δηλώ ότι θα απόσχω της ψηφοφορίας όταν θα θέσετε τους φορολογικούς συντελεστές τους οποίους προτείνει η Επιτροπή Οικονομικών, και παρακαλώ και την πλειοψηφίαν των Ελλήνων Βουλευτών, οι οποίοι εψήφισαν υπέρ της τροπολογίας την οποίαν έθεσα, όπως απόσχουν κι' εκείνοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα εισηγούμην εις τους Έλληνας Βουλευτάς να απόσχουν της ψηφοφορίας, απεναντίας θα εισηγούμην να ψηφίσουν εν σώματι, διά τον απλούστατον λόγον ότι το θέμα έχει ως εξής:

Η εισήγησις του εντίμου Βουλευτού κ. Τίτου Φάνου εκσκόπευεν εις το να εξασφαλισθ όσον το δυνατόν περισσώτερον δασμόν ή φόρον διά την Κυβέρνησιν. Διά διαφόρους λόγους η εισήγησις δεν έγινε δεκτή. Ασφαλώς δεν θα υπάρξη κανείς ο οποίος δεν θα ψηφίση την δευτέραν κλίμακα την οποίαν εισηγείται η Επιτροπή Οικονομικών, η οποία θα εξασφαλισθ σημαντικόν ποσόν φόρου διά την Κυβέρνησιν.

Υπάρχει αντίρρησις όπως η....

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Δεδομένου ότι το θέμα δεν είναι πράγματι πάρα πολύ σοβαρόν, ώστε να τίθεται θέμα σοβαράς αρχής, θα ηδύνατο κανείς να υποχωρήσῃ με την άποψιν ότι είναι προτιμώτερον να δεχθῆ την δευτέραν λύσιν παρά ουδεμίαν λύσιν. Δεν νομίζω όμως ότι αυτό θα έπρεπε να θεωρηθῆ ως γενικός κανών διότι υπάρχουν περιπτώσεις εις τας οποίας η δευτέρα κάποτε λύσις είναι χειροτέρα της μη υπάρξεως λύσεως γενικώς. Διότι υπάρχουν περιπτώσεις κατά τας οποίας είναι εντελώς ανεπιθύμητον να υπάρχῃ Νόμος, ο οποίος κατά την άποψιν της πλειοψηφίας της Βουλῆς θα ήτο δυνατόν να είναι εντελώς ανεπαρκής.

Απλώς ήθελα να το διευκρινίσω ως θέμα αρχής. Εν τούτοις, εις την συγκεκριμένην αυτήν περίπτωσιν δεδομένου ότι αι διαφοραί είναι μικραί, και δεδομένου ότι ίσως το αποτέλεσμα να είναι σχεδόν το ίδιον, θα ήτο δυνατόν να ακολουθήσῃ κανείς την προταθείσαν άποψιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Ελπίζω ότι δεν θα ερμηνευθούν εσφαλμένως αι ψήφοι, τας οποίας εχρησιμοποίησαν οι Τούρκοι Βουλευταί διά την πρότασιν του εντίμου κ. Τίτου Φάνου. Διότι ίσως να φανῆ παράδοξον, αλλά αι ψήφοι των Τούρκων Βουλευτών σημαίνουν υποστήριξιν προς την Έκθεσιν της Δημοσιονομικής Επιτροπῆς, η οποία εις την πραγματικότητα αποτελείται από επτά Έλληνας και τρεις Τούρκους Βουλευτάς. Δηλαδή, παρά το γεγονός ότι αι ψήφοι εχρησιμοποιήθησαν κεχωρισμένως υπό των Ελλήνων και των Τούρκων Βουλευτών, η διαφορά απόψεων δεν βασίζεται επί Κοινοτικών κριτηρίων, αλλ' απλώς είναι απόρροια αντικειμενικών απόψεων επί των φορολογικών συντελεστών. Διότι ενίοτε η αύξησις ενός φορολογικού συντελεστού δυνατόν να προκαλέσῃ μείωσιν του εισπραχθησομένου ολικού ποσού των φόρων. Παρακαλώ ιδιαίτέρως όπως το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας εκτιμηθῆ υπό το φως της παρατηρήσεως, την οποίαν διετύπωσα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι φανερόν ότι δεν υπήρξε ψηφοφορία η οποία βασίζεται επί κοινοτικών στοιχείων, διότι Έλληνας και Τούρκοι εψήφισαν κεχωρισμένως μεν αλλά υπέρ της ίδιας απόψεως, και πιθανόν εάν κανείς εξετάσῃ τον όλον αριθμόν των ψήφων αι οποίαι έχουν δοθῆ, ο ολικός αριθμός των ψήφων ήτο υπέρ της απορρίψεως της τροποποιητικῆς εισηγήσεως.

Υπάρχει αντίρρησις όπως ο Πίναξ εγκριθῆ;

Ο κ. Χατζηχάρος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, επιθυμώ να κάμω μίαν εισήγησιν. Όπως εξήγησα εις την ομιλίαν μου, εισηγούμαι όπως το ποσόν διά το οποίον θα υποχρεούται τις να πληρώσῃ φόρον κληρονομίας είναι τουλάχιστον από τας £5.000 λίρας και άνω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θέτω εις ψηφοφορίαν την τροποποιητικὴν εισήγησιν του εντίμου Βουλευτού κ. Χατζηχάρου.

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Αν και η πρότασις του εντίμου συναδέλφου κ. Χατζηχάρου δεν στερείται λογικότητα, σφειλώ να δηλώσω ότι όταν εμελετούσαμεν το ζήτημα της αυξήσεως του ποσού το οποίον θα ήτο φορολογητέον, εκ μέρους του υπευθύνου του Φόρου Κληρονομιών του Φόρου Εισοδήματος είχομεν πληροφορηθῆ ότι τα μεγαλύτερα ποσά τα οποία εισπράττονται είναι από τας χαμηλάς περιουσίας, διότι αυτά είναι και αι πολλαί. Και όταν εξηγήσαμεν να αυξήσωμεν το ποσόν από £3.000 εις £3.500, μας είχεν ειπωθῆ ότι και αυτό θα έβλαπτε υπερβολικά τα έσοδα της Κυβερνήσεως. Εάν δε σήμερα αυξήσωμεν το ποσόν εις τας £5.000 τας οποίας ο έντιμος συναδέλφος προτείνει, τότε πολύ φοβούμαι ότι δεν θα υπάρξῃ ανάγκη να υπάρχῃ ο φόρος κληρονομιών, διότι εάν πρόκειται να φορολογώμεν μόνον ένα αριθμόν 40 προσώπων τον χρόνον, τα έσοδα θα είναι τόσον μηδαμινά που δεν θα αξίζῃ τον κόπον διότι δεν θα καλύπτουν ούτε τα έξοδα εισπράξεως. Δι' αυτό εθεώρησα καλόν προτού γίνῃ η ψηφοφορία να το αναφέρω αυτό εις τους εντίμους συναδέλφους, οι οποίοι δεν ήσαν παρόντες εις τας συνεδριάσεις, διά να το εξετάσουν μετά από τας πληροφορίας αυτάς τας οποίας έχω δώσει, και να ψηφίσουν αναλόγως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικῆς εισηγήσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δέκα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητικὴ εισήγησις δεν έτυχε της Ελληνικῆς πλειοψηφίας. Διά τυπικούς λόγους θέτω την εισήγησιν εις ψηφοφορίαν, και όσον αφορά τους Τούρκους Βουλευτάς.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικῆς εισηγήσεως;

Ποιοι εκ των Τούρκων Βουλευτών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητικὴ εισήγησις δεν έτυχε της πλειοψηφίας των Τούρκων Βουλευτών επίσης. Επομένως απορρίπτεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως ο Πίναξ και το άρθρον 6 εγκριθούν; Ο Πίναξ ως ετροποποιήθη υπό της.....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει μία αντίρρησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει μία αντίρρησης.

Ο Πίναξ και το άρθρον 6 εγκρίνονται ως ετροποποιήθησαν υπό της Επιτροπής Οικονομικών.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωση. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωση η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Φορολογίας των Κληρονομιών Νόμος του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τρίτη και τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες).

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

Υπάρχει μία αντίρρησης, επομένως είμαι υποχρεωμένος να θέσω το θέμα εις ψηφοφορίαν.

Ποίοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις Νόμον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δέκα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί δεν υπάρχουν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Τούρκων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις Νόμον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δέκα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί δεν υπάρχουν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Η συζήτηση των Νομοσχεδίων περί Εγγραφής Οδοντιάτρων και περί Τοκιστών θα αναβληθή διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν των Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια και Έγγραφα.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 8) του 1962.

Ο περί Αποζημιώσεως Δικαιούχων Υπαλλήλων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Έγγραφα σταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 27.9.1962 συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1961 (Αρ. 9 του 1961) και τω εδαφίω (2) του άρθρου 7 του περί Ταμείου Αναπτύξεως και Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1961 (Αρ. 7 του 1961).

Έγγραφα σταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 20ήν Σεπτεμβρίου 1962, συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1962 (Αρ. 1 του 1962) και τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1962 (Αρ. 14 του 1962).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οι περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμοι (Αρ. 6, 7 και 8) παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού. Ο περί Αποζημιώσεως Δικαιούχων Υπαλλήλων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962 κατετέθη υπό του Υπουργείου Οικονομικών, επομένως παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών. Το Νομοσχέδιον τούτο σχετίζεται με τα άρθρα του Συντάγματος τα οποία δίδουν το δικαίωμα εις τους υπαλλήλους να εκλέξουν.

Η περίοδος η οποία είχε καθορισθή διά του προηγουμένου Νόμου λήγει την 7ην Οκτωβρίου. Σκοπός δε του Νομοσχεδίου αυτού είναι να δώση παράτασιν λόγω του ότι αι Κοινοτικά Συνελεύσεις δεν έχουν ακόμη καθορίσει τους όρους τους οποίους προσφέρουν εις τους υπαλλήλους της κατηγορίας αυτής ούτως ώστε να δύνανται να εκλέξουν μεταξύ του ενός ή του άλλου. Είναι επομένως ανάγκη όπως ο Νόμος ψηφισθή προ της 7ης Οκτωβρίου οπότε λήγει η περίοδος η καθορισθείσα υπό του προγενεστέρου Νόμου. Επομένως είναι ανάγκη να χαρακτηρισθή ως Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως.

Υπάρχει αντίρρησης όπως χαρακτηρισθή ως Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον χαρακτηρίζεται ως Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως, η δε πρόνοια του Συντάγματος ότι η έκθεσις πρέπει να κυκλοφορήση 48 ώρας τουλάχιστον προ της συνεδριάσεως δεν ισχύει· επίσης το Νομοσχέδιον δεν είναι ανάγκη να δημοσιευθή εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως προ της συζητήσεώς του υπό της Βουλής. Το Νομοσχέδιον παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών, κατ' ανάγκην δε θα ορισθή συνεδρίασις την Δευτέραν προς συζήτησιν. Δευτέραν έχομεν 7 του μηνός;

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Έχω την άποψιν ότι το ζήτημα θα μπορούσε να μην χαρακτηρισθή ως τόσο επείγον, δεδομένου ότι η Βουλή όταν παρατείνη την προθεσμίαν, έστω και μετά την 6ην ή 7ην τρέχοντος, η σχετική παράτασις οπωσδήποτε θα έχη συνταγματικήν και νόμιμον ισχύν. Εάν θα είχατε την ευγενή καλωσύνην να το εξετάσετε από αυτής της απόψεως, εάν τυχόν συμφωνήτε με την άποψιν αυτήν, δεν θα χρειασθή να ορισθή συνεδρίασις αποκλειστικώς και μόνον διά το νομοθέτημα αυτό. Ένας περιπλέον λόγος που με πείθει ότι πρόκειται περί ζητήματος το οποίον θα μπορούσε να διορθωθή και υστερώτερον, είναι το γεγονός ότι η προθεσμία η οποία ετέθη εντός του Νόμου είχε ήδη λήξει από της δημοσιεύσεώς του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω υπ' όψιν μου το λάθος εις το οποίον αναφέρεσθε.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Αυτό οφείλεται εις την προσθήκην του άρθρου 9, η οποία προσθήκη έδωσεν αναδρομικήν ισχύν από της 16ης Αυγούστου 1960.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς το θέμα δύναται να κανονισθή διά νομοθετικής πράξεως. Εάν η Βουλή δώση την παράτασιν αναδρομικώς, από της ημέρας της ψηφίσεως, διά της γνωστής φράσεως ότι

θα θεωρηται κ.τ.λ. κ.λ.π., μπορεί να μείνει μέχρι της προσεχούς συνεδριάσεως της Βουλής.

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Συμφωνώ με την υποβληθείσαν άποψιν. Εισηγούμαι όπως, λόγω των νομικών του πλευρών, το εν λόγω Νομοσχέδιον το εξετάσει και η Επιτροπή Νομικών ομού μετά της Δημοσιονομικής Επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, συμφωνώ με τον έντιμον συνάδελφον κ. Χαλήτ Αλή Ριζά ότι εφ' όσον ο σκοπός είναι μόνον να γίνη νομικώς η παράτασις αυτών των ημερομηνιών, και εφ' όσον δεν υπάρχει κανένα οικονομικόν σημείον εις το Νομοσχέδιον αυτό, να σταλή εις την Νομικήν Επιτροπήν η οποία είναι και η κατάλληλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συμφωνώ πληρέστατα με την εισήγησιν. Η αρχή της Βουλής είναι κάθε Νομοσχέδιον να παραπέμπεται εις την αντίστοιχον Επιτροπήν. Εάν όμως η αντίστοιχος Επιτροπή είναι ικανοποιημένη ότι δεν γεννάται θέμα εξετάσεως από της πλευράς της Επιτροπής, τότε μπορεί να παραπεμφθή εις την Νομικήν Επιτροπήν.

Επομένως παραπέμπεται εις την Νομικήν Επιτροπήν.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εξαικολουθεί να είναι επείγον το Νομοσχέδιον ή όχι;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα επανέλθω επί του θέματος. Τα κατατεθέντα έγγραφα παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Η προσεχής συνεδρίασις δέον να ορισθή την προσεχή Πέμπτην, την 5ην απογευματινήν ώραν. Τα θέματα επί της ημερησίας διατάξεως θα έχουν ως εξής:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 8) του 1962.

Ο περί Αποζημιώσεως Δικαιούχων Υπαλλήλων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Τοκιστών Νόμος.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Ώρα λήξεως 8.45 μ.μ.)

Επισημάνσεις και παραπομπές... (The text in this column is extremely faint and largely illegible, appearing to be a list of references or notes.)

Επισημάνσεις και παραπομπές... (The text in this column is extremely faint and largely illegible, appearing to be a list of references or notes.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 11ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα έναρξεως 5.13 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 62.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙ-ΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 6) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Μπουρχάν Ναλπάντογλου
Γεώργιος Τομπάζος
Βάσος Λυσσαρίδης
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ανδρέας Ζιαρτίδης.

Η Επιτροπή εμελέτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής συγκροτηθείσαν την 2.30 μ.μ. της 8ης Οκτωβρίου 1962.

Η Επιτροπή, αφού εξήτασε τους λόγους τους εκτιθεμένους εις την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν εισηγητικήν έκθεσιν εις την οποία προβλέπεται ποσόν £6.500 διά την βελτίωσιν σχεδίων αναπτύξεως, ήτοι νέων εγκαταστάσεων διά το Σχέδιον Υδατοπρομηθείας Μελκονος Λευκωσίας και την βελτίωσιν του Γεωργικού Σταθμού Γαλάτας, δεν βλέπει οιονδήποτε λόγον εγέρσεως ενστάσεως, τα δε μέλη αυτής συμφωνούν όπως εισηγηθούν εις την Βουλήν την εις Νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν. . . .

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

P. ΤΖΕΜΙΑ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος, Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Προόμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το προόμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού 6.500 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα άρθρα 2, 3 και ο Πίναξ θα τεθούν εις ψηφοφορίαν ταυτοχρόνως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3, Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 62.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙ-ΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 7) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Μπουρχάν Ναλπάντογλου
Γεώργιος Τομπάζος
Βάσος Λυσσαρίδης
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ανδρέας Ζιαρτίδης.

Η Επιτροπή εμελέτησε το προμηρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής συγκροτηθείσαν την 3ην μ.μ. της 8ης Οκτωβρίου 1962.

Το Νομοσχέδιον προνοεί περί της εγκρίσεως ποσού £154.000 διά τα ακόλουθα:

(α) Αγοράν ενός Ρυμουλκού αντί υπολογιζομένης δαπάνης £130.000, αι λεπτομέρειαι και οι τεχνικοί όροι της οποίας δεν είναι εισέτι έτοιμοι: Θα εγκριθούν δε όταν θα είναι έτοιμοι υπό της ειδικής Επιτροπής εκ τεχνικών υπαλλήλων.

(β) Αγοράν μιας Πλοηγίδος αντί υπολογιζομένης δαπάνης £5.000, αι λεπτομέρειαι και τεχνικοί όροι της οποίας δέον να εγκριθούν υπό της αυτής ως ανωτέρω Επιτροπής.

(γ) Εγκατάστασις ειδικού φωτισμού αντί συνολικής δαπάνης £19.000, νοουμένου ότι θα ετοιμασθή και εγκριθῆ υπό ειδικών λεπτομερῆς περί τούτου προϋπολογισμός.

Ο ρηθεις εξοπλισμός και εγκαταστάσεις είναι απαραίτητοι διά τον νέον λιμένα Αμμοχώστου, πρέπει δε να παραγγελθούν εγκαίρως διά να είναι διαθέσιμοι προς χρήσιν ευθύς ως αι εργασίαι εις τον λιμένα αποπερατωθούν. Η Κυβέρνησις δεν δύναται να ζητήσῃ προσφοράς και να υποβάλῃ οιαδήποτε σχετική παραγγελίαν πριν ἢ εξασφαλίσῃ την ἐγκρίσιν της Βουλῆς ὅτι θα διατεθῶν τα αναγκαία χρήματα.

Η Επιτροπή, ἔχουσα υπ' ὄψιν πάντας τους ανωτέρω υπολογισμούς, ἀπεφάσισεν (τη ἀποχή ενός μέλους αὐτῆς) ὅπως εισηγηθῆ εις την Βουλὴν την εις νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Παρακαλῶ ὅπως ἡ ἐκθεσις ἀναγνωσθῆ εις την τουρκικὴν γλώσσαν.

P. TZEMIA:

(Αναγινώσκει την ἐκθεσιν εις την Τουρκικὴν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Εφ' ὅσον δεν υπάρχουν ομιληταί ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοὶ Γραμματεῖς να προβῶν εις την δευτέραν ἀνάγνωσιν του Νομοσχεδίου, ἡ οποία θα γίνῃ δι' ἀναγνώσεως των ἀριθμῶν των ἀρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλὴ των Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολουθῶς:

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως το Προοίμιον και το πρώτον ἀρθρον εγκριθῶν;

Μη ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον ἀρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐγκρίσιν πληρωμῆς ἐκ του Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσού 154.000 λιρῶν διά την χρήσιν του ἔτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως το δεύτερον ἀρθρον εγκριθῆ;

Μη ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως το δεύτερον ἀρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εἰδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3, Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως το 3ον ἀρθρον και ο Πίναξ εγκριθῶν;

Μη ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως το 3ον ἀρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις του Νομοσχεδίου. Η τρίτη ἀνάγνωσις θα γίνῃ δι' ἀναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρῶν Νόμος δύναται να ἀναφέρηται ὡς ο περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 7) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εις τὸν Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μη ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις τὸν Νόμον.

Το τρίτον θέμα ἐπὶ της ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ο περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 8) του 1962.

Παρακαλῶ τον Πρόεδρον Επιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ να ἀναγνώσῃ την ἐκθεσιν της Επιτροπῆς εις την Βουλὴν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 8) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Μπουρχάν Ναλπάντογλου
Γεώργιος Τομπάζος
Βάσος Λυσσαρίδης
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ανδρέας Ζιαρτίδης.

Η Επιτροπή συνήλθε την 3.30 μ.μ. της 8ης Οκτωβρίου, και ἀποῦ ἐμελέτησε τους εις την υπό του Υπουργείου Οικονομικῶν υποβληθείσαν εισηγητικὴν ἐκθεσιν ἐκτιθεμένους λόγους, οἵτινες δεν εἶναι ἀνάγκη να ἐπαναληφθῶν, ἀπεφάσισε να εισηγηθῆ εις την Βουλὴν την εις Νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλῶ ὅπως ἡ ἐκθεσις ἀναγνωσθῆ εις την Τουρκικὴν γλώσσαν.

P. TZEMIA

(Αναγινώσκει την ἐκθεσιν εις την Τουρκικὴν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Εφ' ὅσον δεν υπάρχουν ομιληταί ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοὶ Γραμματεῖς να προβῶν εις την δευτέραν ἀνάγνωσιν του Νομοσχεδίου, ἡ οποία θα γίνῃ δι' ἀναγνώσεως των ἀριθμῶν των ἀρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλὴ των Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολουθῶς:

Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως το Προοίμιον και το πρώτον ἀρθρον εγκριθῶν;

Μη ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον ἀρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐγκρίσιν πληρωμῆς ἐκ του Ταμείου Ἀναπτύξεως ποσού 125 λιρῶν διά την χρήσιν του ἔτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἄρθρον 3.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εἰδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσῶν. Ἄρθρον 3, Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως το 2ον, 3ον ἀρθρον και ο Πίναξ εγκριθῶν;

Μη ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως το 2ον, 3ον ἀρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Ἐληξεν ἡ δευτέρα ἀνάγνωσις του Νομοσχεδίου. Η τρίτη ἀνάγνωσις θα γίνῃ δι' ἀναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρῶν Νόμος δύναται να ἀναφέρηται ὡς ο περί Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Ἀναπτύξεως) Νόμος (Ἀρ. 8) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εις τὸν Νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το τέταρτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Αποζημιώσεως Δικαιούχων Υπαλλήλων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

X. A. ΡΙΖΑ:

Το Τουρκικόν κείμενον της Εκθέσεως δεν έχει ακόμη διανεμηθή. Εξ όσων αντιλαμβάνομαι θα διανεμηθή εντός ολίγου. Δι' αυτόν τον λόγον νομίζω ότι εάν πρό αυτού επιληφθώμεν του πέμπτου θέματος, δεν θα απολεσθή επίσης χρόνος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων, Προτίθεμαι να αναβάλω την συζήτησιν του 5ου και 6ου, λόγω του ότι θα διακόψω την συνεδρίαν κατά την 6ην ώρα.

Παρακαλώ όπως αναγνωσθή η έκθεσις εις την Ελληνικην γλώσσαν. Θα διακόψωμεν δε εν ανάγκη έως ότου ετοιμασθή η έκθεσις εις την Τουρκικην γλώσσαν.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

A. Αναστασιάδης, Πρόεδρος

Τίτος Φάνος

Χαλήτ Αλή Ριζά

Λέλλος Δημητριάδης

Πανίκος Σιβιτανίδης

Κοκής Ιωαννίδης.

Η Επιτροπή εισηγείται την έγκρισιν του Νομοσχεδίου ως τούτο εστάλη προς την Βουλήν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας, και εισηγείται περαιτέρω όπως η πρώτη επιφύλαξις του εδαφίου (3) του άρθρου 4 απαλειφθή και αντικατασταθή διά της ακόλουθου:

(γ) Διά της αντικαταστάσεως της πρώτης επιφυλάξεως του εδαφίου (3) διά της ακόλουθου επιφυλάξεως:

«Νοείται ότι ποσόν ίσον προς το ποσόν το οποίον ευρίσκετο εις πίστιν του υπαλλήλου παρά τω Ταμείω Προνοίας κατά την ημερομηνίαν της αφυπηρητήσεως αυτού θα αφαιρήται εκ της τριαύτης αποζημιώσεως, η τριαύτη όμως αφαιρέσις επ' ουδενί λόγω θέλει επηρεάσει τα δικαιώματα του υπαλλήλου επί του ούτω εις πίστιν αυτού ευρισκομένου ποσού δυνάμει των διατάξεων του περί Ταμείου Προνοίας Νόμου».

Σκοπός της ως άνω τροποποιήσεως είναι η άρσις οιασδήποτε ασαφείας ήτις δυνατόν να προκύψη εκ της φραστικής διατυπώσεως της επηρεαζομένης επιφυλάξεως του βασικού Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα διακόψωμεν δι' έν τέταρτον ούτως ώστε να δοθή ευκαιρία να κυκλοφορήσῃ η έκθεσις εις την Τουρκικην γλώσσαν.

(Ώρα διακοπής 5.33 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 6.00 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζομεν με την συζήτησιν του τετάρτου θέματος.

Παρακαλώ όπως η έκθεσις της Επιτροπής αναγνωσθή εις την Τουρκικην γλώσσαν.

X. A. ΡΙΖΑ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικην)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την

δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως ο Συνοπτικός τίτλος και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως ο συνοπτικός τίτλος και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 4 του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το άρθρον 2 εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 5 του βασικού Νόμου. Άρθρον 3. Προσετέθη το εδάφιο (γ).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις. . . .

Ο κ. Αναστασιάδης.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το εδάφιο (γ) προσετέθη εις το άρθρον 2' αμέσως μετά το (β) του δευτέρου άρθρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το άρθρον 2 μετά το (β) προσετέθη το (γ);

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εις το άρθρον 2 του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου, μετά το (β) προστίθεται (γ).

Πρόκειται περί επιφυλάξεως εις το άρθρον 4 του βασικού Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να αναγνώσουν το άρθρον 2 μετά της τροποποιήσεώς του διά να τεθή εις ψηφοφορίαν ως εισηγείται η Επιτροπή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρόκειται περί του άρθρου 3 κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Του άρθρου 2.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα.

2. Το άρθρον 4 του βασικού Νόμου διά του παρόντος τροποποιείται ως ακολούθως:

(α) Διά της απαλείψεως εκ του εδαφίου (1) των λέξεων «εντός περιόδου τριών μηνών από της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου» (γραμμάι 5 & 6) και της αντικαταστάσεως αυτών διά των λέξεων «εντός περιόδου εννέα μηνών από της ημερομηνίας της εκδόσεως του παρόντος Νόμου διά δημοσιεύσεως αυτού εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας».

(β) Διά της απαλείψεως των λέξεων «την 15ην Αυγούστου 1960» οπουδήποτε αύται απαντώνται εν αυτώ, και της αντικαταστάσεως αυτών διά των λέξεων «την ημερομηνίαν αφυπηρητήσεως».

(γ) Διά της αντικαταστάσεως της πρώτης επιφυλάξεως του εδαφίου (3) διά της ακόλουθου επιφυλάξεως:

«Νοείται ότι ποσόν ίσον προς το ποσόν το οποίον ευρίσκετο εις πίστιν του υπαλλήλου παρά τω Ταμείω Προνοίας κατά την ημερομηνίαν της αφυπηρητήσεως αυτού θα αφαιρήται εκ της τριαύτης

αποζημιώσεως, η τοιαύτη όμως απαίρεσις επ' ουδενί λόγω θέλει επηρεάσει τα δικαιώματα του υπαλλήλου επί του ούτω εις πίστιν αυτού ευρισκομένου ποσού δυνάμει των διατάξεων του περί Ταμείου Προνοίας Νόμου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 3ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το δεύτερον άρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 5 του βασικού Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 3ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το άρθρον 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του Πρώτου Παραρτήματος του βασικού Νόμου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 4ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του δευτέρου Παραρτήματος του βασικού Νόμου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 5ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Αποζημιώσεως Δικαιούχων Υπαλλήλων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962, θα αναγιγνώσκειται δε ομού μετά του περί Αποζημιώσεως Δικαιούχων Υπαλλήλων Νόμου του 1962, (εν τοις επεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθί εις Νόμον;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το πέμπτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως «ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962» και το έκτον θέμα «ο περί Τοκιστών Νόμος» είναι έτοιμα προς συζήτησιν διότι εκυκλοφόρησαν αι εκθέσεις των Επιτροπών. Εν τούτοις θα αναβάλω την συζήτησιν των δύο τούτων θεμάτων μέχρι της προσεχούς συνεδρίας.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 15) του 1962.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1962.
- (3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1962.
- (4) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962.
- (5) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οι πέντε Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί οι οποίοι κατετέθησαν σήμερα εις την Βουλήν παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Πέμπτην. . . .

Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, επειδή η Επιτροπή Προϋπολογισμού είναι βεβαρυμένη με την μελέτην του Προϋπολογισμού του 1963, εάν είναι δυνατόν τα Νομοσχέδια αυτά, λόγω και της φύσεώς των, παραπεμφθούν εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησις είναι λογική τα Νομοσχέδια παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών, θα θεθούν δε επί της ημερησίας διατάξεως διά την προσεχήν συνεδρίαν. Επομένως είναι ανάγκη η έκθεσις της Επιτροπής Οικονομικών να κυκλοφορήσῃ εγκαίρως.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχήν συνεδρίαν θα έχη ως ακολούθως:

Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Τοκιστών Νόμος.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 15) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1962.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγραφών.

Η προσεχής συνεδρία ορίζεται διά την προσεχή Πέμπτην, την 5ην απογευματινήν ώραν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 6.10 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 18ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 5.40 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίασεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β, Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Υγείας όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

(Ο κ. Σελτσιούκ Σομέκ αναγινώσκει την έκθεσιν εις την τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την ελληνικήν γλώσσαν.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «ΝΟΜΟΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΩΝ ΝΟΜΟΝ».

Παρόντες:

Μπουρχάν Ναλπάντογλου, Πρόεδρος
 Ηρόδοτος Νικολαΐδης
 Πέτρος Στυλιανού
 Ανδρέας Ζιαρτίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Γιαγκών Ποταμίτην)
 Χασσάν Γκιουβενέρ
 Σελτσιούκ Σιακήρ Σομέκ
 Αιμίλιος Φράγκος
 Βάσος Λυσσαρίδης.

Η Επιτροπή Υγείας συνεκρότησε τρεις συνεδριάσεις, την 7ην και 25ην Σεπτεμβρίου και την 5ην Οκτωβρίου 1962, κατόπιν δε προσεκτικής μελέτης του ως είρηται Νομοσχεδίου επήνεγκε τας ακόλουθους τροποποιήσεις:

(α) Απαλείφονται αι λέξεις κατόπιν συμβουλής παρασχεθείσης υπό των Οδοντιατρικών Συνδέσμων αιτίνας περιέχονται εις την παράγραφον (ε) του εδαφίου (1) του άρθρου 2Α.

(β) Απαλείφεται ολόκληρος η παράγραφος (β) του άρθρου 9 του Νομοσχεδίου και εντίθεται εν αυτώ η ακόλουθος παράγραφος:

«(β) διαγράφεται η εν τω ως είρηται εδαφίω διαλαμβανομένη επιφύλαξις».

Η Επιτροπή επήνεγκεν ωσαύτως ωρισμένας γραμματικές φύσεως τροποποιήσεις και απεφάσισε κατά πλειοψηφίαν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις Νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου ως τούτο ετροποποιήθη υπό της Επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Έχει τον λόγον ο κ. Αιμίλιος Φράγκος και κατόπιν ο κ. Σαββίδης.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον το τιτλοφορούμενον Νόμος τροποποιών τον περί Εγγραφής των Οδοντιάτρων Νόμον έχει ως σκοπόν να τροποποιήση και να προσαρμόση τον βασικόν Νόμον, εκτός των άλλων, και προς τας συνταγματικάς

διατάξεις της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αι σοβαρώτεροι τροποποιήσεις του Νόμου είναι αι εξής:

Πρώτον, συμφώνως προς τον υφιστάμενον βασικόν Νόμον τα περί Εγγραφής Οδοντιάτρων και λοιπά συναφή ζητήματα διυθετούντο υπό του Ιατρικού Συμβουλίου εις το οποίον μετέχεν μόνον εις οδοντίατρος. Διά του άρθρου 2(α) εγκαθιδρύεται Οδοντιατρικόν Συμβούλιον εις το οποίον την πλειοψηφίαν θα έχουν οι οδοντοιατροί ως αμέσως ενδιαφερόμενα μέλη. Εκ των επτά προνοουμένων μελών του Συμβουλίου πέντε θα είναι οδοντοιατροί. Το Συμβούλιον τούτο θα εκτελή τα πειθαρχικά καθήκοντα και τα άλλα καθήκοντα δι' ών περιβέβληται δυνάμει των προβλέψεων του ρηθέντος Νόμου. Η εγκαθίδρυσις Οδοντιατρικού Συμβουλίου αποτελεί ορθήν και δικαίαν απόφασιν και σύμφωνον με την μέχρι τούδε καθιερωθείσαν αρχήν εις παρομοίας φύσεως άλλους Νόμους ως ο περί Ιατρών, Μαιών, Φαρμακείων κλπ.

Δεύτερον. Ετέρα σοβαρά τροποποιήσις του βασικού Νόμου είναι η διά του άρθρου 5 κατάργησις του άρθρου 4 του βασικού Νόμου και η αντικατάστασις αυτού διά νέου άρθρου. Διά του άρθρου αυτού αφ' ενός μεν καθορίζονται λεπτομερώς τα προσόντα διά την εγγραφήν ενός οδοντιάτρου, και αφ' ετέρου καταργούνται ωρισμένοι περιορισμοί του βασικού Νόμου οι οποίοι ετέθησαν υπό της αποικιακής Κυβερνήσεως διά την εξυπηρέτησιν ιδίων σκοπών. Ούτω δεν θεωρείται πλέον απαραίτητος η γνώσις της Αγγλικής γλώσσης και η μαρτυρία ότι ο αιτών διέμενεν επί μίαν 5ετίαν εις Κύπρον εντός των τελευταίων 15 ετών, των αμέσως προηγηθέντων της ημερομηνίας της αιτήσεως δι' εγγραφήν.

Τρίτον, διά του άρθρου 3 το άρθρον 2 του βασικού Νόμου καταργείται και αντικαθίσταται διά νέων άρθρων. Εις αυτά τα άρθρα εκτός των άλλων δίδεται η ερμηνεία του όρου «ενδασκήσις της οδοντιατρικής». Η ερμηνεία αυτή δεν εδίδετο εις τον υπό τροποποίησιν βασικόν Νόμον λόγω της ατελείας αυτής του Νόμου· η εξάσκησις της οδοντιατρικής ή πλείστον μέρος της εργασίας του οδοντιάτρου υπό προσώπων μη προσοντούχων δεν εθεωρείτο παράνομος και άρα ουχί ποινικός διώξιμος. Το τούτοον είναι απαραίτητον δι' ένα επάγγελμα το οποίον έχει ως πεδιον δράσεως την κοιλότητα του στόματος, ενός δηλαδή σημαντικωτάτου τμήματος του ανθρώπινου οργανισμού. Παράτασις της ατελείας αυτής θα εξέθετεν εις κίνδυνον την δημοσίαν υγείαν και αυτήν την ζωήν των πολιτών. Η Επιτροπή Υγείας η οποία εξήτασε το εν λόγω Νομοσχέδιο απέρριψε κατά πλειοψηφίαν εισήγησιν όπως πρόσωπα μη προσοντούχα αλλά εξασκούντα επί σειράν ετών το επάγγελμα του βοηθού οδοντιάτρου υπό την επίβλεψιν και ευθύνην προσοντούχων ιατρών κατοχυρωώσι διά του Νόμου όπως συνεχίσωσι την εργασίαν αυτήν. Προσωπικώς πιστεύω ότι παρ' όλον ότι δεν είναι δυνατόν να επιτραπή η συνέχισις της εξασκήσεως οδοντιατρικής εργασίας υπό μη προσοντούχων προσώπων, εν τούτοις θα ήτο δίκαιον και ορθόν να εξετάσωμεν ευνοϊκάς την περίπτωσιν ωρισμένου αριθμού προσώπων τα οποία επί μακράν σειράν ετών εξήσκουν το επάγγελμα του βοηθού οδοντιάτρου. Βεβαίως ο βασικός Νόμος κατά την γνώμην μου ήτο υπεύθυνος διά το ότι τα πρόσωπα αυτά είχαν κεκτημένον δικαίωμα να εξασκώσι το επάγγελμα του βοηθού οδοντιάτρου εμπειρικώς χωρίς να είναι προσοντούχα. Άρα υπεύθυνα διά τούτο δεν δύνανται να είναι τα πρόσωπα ταύτα αλλά η ατέλεια του Νόμου. Λόγω του γεγονότος τούτου παραμένει ως γεγονός ότι ωρισμένα πρόσωπα δεν έχουσι άλλο επάγγελμα παρά το επάγγελμα τούτο, και θα ήτο άδικον να τους στερήσωμεν το δικαίωμα να εξακολουθήσωσι να προσπορίζωνται τα προς το ζην εξασκούντες το επάγγελμα του βοηθού οδοντιάτρου. Διά τούτο νομίζω ότι, προσωπικώς τουλάχιστον, θα έβλεπα ευνοϊκάς μίαν τροποποίησιν διά της οποίας θα ηδυνάμεθα να καλύψωμεν μόνον τα πρόσωπα αυτά, όπως άλλωστε επρά-

ξαμεν και προηγουμένως εις την περίπτωσιν άλλων επαγγελμάτων.

Πριν τελειώσω θα ήθελα όπως, προς άρσιν οιασδήποτε παρεξηγήσεως ή παρερμηνείας του υπό συζήτησιν Νόμου, καταστήσω σαφές ότι η εξάσκησις του επαγγέλματος του οδοντοτεχνίτου, νοουμένου ότι τούτο γίνεται υπό την καθοδήγησιν του οδοντιάτρου, δεν απαγορεύεται και δεν περιορίζεται υπό του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Πιστεύω ότι τον Νομοσχεδίου όπως ετροποποιήθη εξυπηρετεί τον σκοπόν διό τον οποίον κατετέθη, συνιστώ όπως ψηφισθή, με την επιφύλαξιν όπως υποβάλω εγώ ή άλλος συναδελφος, εξ όσων γνωρίζω, την σχετικήν τροποποίησιν διά να καλύψωμεν τους βοηθούς των οδοντιάτρων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συναδελφοί.

Θα είμαι πολύ σύντομος. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι συμφωνώ με το Νομοσχεδίου το οποίον προτείνεται, όπως έχει προταθή από την Επιτροπή, υπό την προϋπόθεσιν ότι θα γίνη μία πρόνοια η οποία δεν θα ήθελε να παραβιάζη τα συμφέροντα ωρισμένων ανθρώπων οι οποίοι εργάζονται διά μεγάλην περίοδον χρόνου ως βοηθοί οδοντιάτρου, και που θα ήτο τελείως άδικον εάν αυτοί οι άνθρωποι μετά πάροδον 25ετίας εστερούντο της εργασίας την οποίαν εξετέλουν καθ' όλον αυτό το μεγάλο χρονικό διάστημα. Επειδή δε είμαι της γνώμης ότι πλείστοι των συναδέλφων θα συμφωνούν με' εμού ότι εν ή περιπτώσει διαφυλάξωμεν τα συμφέροντα και την υγιειάν των πελατών των βοηθών αυτών οδοντιάτρων διά νομοθεσίας δεν θα είχαν καμμίαν δυσκολίαν να το ψηφίσουν, θα ήθελα να μου επιτρέψετε να προτείνω να προστεθή εις το Νομοσχεδίου αυτό το οποίον θα συζητηθή προς ψήφισιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ως θέμα διαδικασίας πρέπει πρώτον να αποφασισθή κατά πόσον χρειάζεται τροποποίησις ούτως ώστε να καλυφθή η περίπτωσις των βοηθών οδοντιάτρων και κατόπιν μπορείτε να καταθέσετε, εάν η Βουλή αποφασίση υπέρ, κείμενον τροποποίησεως. Δεν είμεθα ακόμη εις το στάδιον εις το οποίον είναι δυνατόν να συζητήσωμεν κείμενον εφ' όσον το θέμα αρχής, η συζήτησις του θέματος αρχής, δεν έληξεν. Μπορείτε όμως να καταθέσετε τώρα το κείμενόν σας εις την Γραμματείαν της Βουλής.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Συμφωνώ με τα όσα έχετε πει, έντιμο κύριε Πρόεδρε, ο σκοπός μου που ήθελα να το αναγνώσω, βεβαίως δεν θα το αναγνώσω τώρα, ήτο διά να δείξω ότι με το έγγραφον αυτό το οποίον θα καταθέσω, διαφυλάττονται και οι πελάται και τα δίκαια αιτήματα αυτών των ολίγων βοηθών οδοντιάτρων και το επάγγελμα των οδοντιάτρων εν γένει. Δι' αυτό θα ζητήσω από τους συναδέλφους όπως υποστηρίξουν την πρότασίν μου αυτήν όταν θα έλθη η ώρα να προστεθή η διάταξις του Νομοσχεδίου την οποίαν θα ήθελα να καταθέσω, και την οποία καταθέτω εις την Γραμματείαν αυτήν την στιγμήν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμο κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συναδελφοί.

Βεβαίως χαιρετίζωμεν την απόφασιν του Υπουργικού Συμβουλίου να δημιουργήσῃ ξεχωριστόν Οδοντιατρικόν Συμβούλιον το οποίον να επιλαμβάνεται της εγγραφής οδοντιάτρων, ως και την απόφασιν της Κυβερνήσεως να κατοχυρώσῃ το οδοντιατρικόν επάγγελμα.

Βεβαίως έχομεν ωρισμένας επιφυλάξεις ως προς την σύνθεσιν του Συμβουλίου των οδοντιάτρων και ως προς τον τρόπον επιλογής των, εν τούτοις όμως δεν πρόκειται να προκαλέσωμεν σήμερα συζήτησιν επί του θέματος τούτου,

δεδομένου ότι γνωρίζομεν την απόφασιν του σώματος ως προς το ίδιον θέμα όταν συνεζητούντο Νομοσχεδία παρομοίας φύσεως. Συμφωνούμε με την άποψιν της Επιτροπής να απαλειψη τον όρον επιφυλάξεως του άρθρου 9, διά του οποίου επετρέπετο η εξαγωγή οδόντος υπό ωρισμένας προϋποθέσεις, και συγκεκριμένως όταν συνέτρεχεν η προϋπόθεσις της επειγούσης φύσεως. Εις την περίπτωσιν αυτήν εάν δεν επρόκειτο να χρησιμοποιηθή τοπικόν ή γενικόν αναισθητικόν και εάν δεν επρόκειτο να χρησιμοποιηθή εργαλείον, και εάν η περίπτωσις ήτο επειγούσης φύσεως τότε επετρέπετο η εξαγωγή οδόντος υπό οιωνδήποτε προσώπων. Ως γεγονός δεν δυνάμεθα να αντιληφθώμεν πως είναι δυνατόν να προβή κανείς εις εξαγωγήν οδόντος άνευ εργαλείου. Αντιλαμβάνομαι ότι πιθανόν ο νομοθέτης να εννοούσεν ότι δεν επετρέπετο η χρήσις οδοντιατρικού εργαλείου αλλά εργαλείου άλλης φύσεως όπως είναι π.χ. το αμαρτωλόν κλειδί του Καραζάν, διά το οποίον οι οδοντιάτροι έχουν πολύ κακήν εντύπωσιν, δεδομένου ότι κάθε μέρα παρίστανται μάρτυρες διαφόρων κακώσεων μέσα εις το στόμα π.χ. δημιουργίας κρημών βλεννογόνων, κατάγμα φατνιακών αποφύσεων κλπ. Πρέπει όμως το Σώμα τούτο να αντιληφθή ότι το να δημιουργή κανείς τραυματικές επιφανείας εντός του στόματος δεν αποτελεί πράξιν άμοιρον κινδύνου, δεδομένου ότι το στόμα αποτελεί πύλην εισόδου πλείστων ασθενείων σοβαρών, των οποίων τα μικρόβια είναι δυνατόν να εμβολιασθούν διά των εργαλείων τα οποία δεν ευρίσκονται εις άσθητον κατάστασιν. Όσον αφορά την τροπολογίαν την οποίαν πρόκειται να εισαγάγουν αι προλαλήσαντες ομιληταί έχω να παρατηρήσω τα ακόλουθα:

Δεν νομίζω ότι πρέπει να είναι αρχή του κράτους η χορήγησις διαφόρων επιστημονικών τίτλων, τους οποίους τίτλους μόνον τα Κολλέγια και τα Πανεπιστήμια νομίζω ότι είναι δυνατόν να χορηγούν. Ούτε νομίζω ότι είναι καλή αρχή το Σώμα τούτο να ακολουθή άλλοτε άλλην πολιτικήν εις θέματα παρομοίας φύσεως.

Συνεζητήθησαν προηγουμένως Νομοσχεδία επαγγελματικά και δεν είδα να γίνεται τροπολογία κατά τρόπον ώστε ο δικολάβος να μετατρέπεται δικηγόρον, ούτε ο νοσοκόμος να μετατρέπεται εις ιατρόν. Δεν βλέπω τον λόγον διατί τούτο να γίνεται σήμερα προκειμένου περί των οδοντιάτρων. Βεβαίως ισχυρίσθη ο προηγούμενος ομιλητής ότι κάτι παρόμοιον έγινε όταν συνεζητούντο άλλα Νομοσχεδία παρομοίας φύσεως, και προφανώς εννοούσεν όταν συνεζητείτο το Νομοσχεδίου περί Εγγραφής Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων. Είναι γεγονός ότι όταν συνεζητείτο το Νομοσχεδίου τούτον κατοχυρώθησαν ωρισμένα δικαιώματα μη προσοντούχων, η περίπτωσις όμως εκείνη ήτο πολύ διαφορετική. Επρόκειτο περί περιπτώσεως κατά την οποίαν άτομα εξήσκειν το επάγγελμα του πολιτικού μηχανικού ή του αρχιτέκτονος καλή τη πίστει, διότι ουδέποτε υπήρξε Νόμος κατοχυρών τον επάγγελμα του επιστήμονος μηχανικού ή αρχιτέκτονος. Εις την περίπτωσιν όμως αυτήν προτείνεται κατοχύρωσις δικαιωμάτων ανθρώπων οι οποίοι επί 25 χρόνια παρενομούσαν όταν δε επρόκειτο περί του Νομοσχεδίου περί Πολιτικών Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων δι' όσους ετάχθησαν εναντίον του Νομοσχεδίου και ειδικά όσοι ετάχθησαν εναντίον της κατοχυρώσεως δικαιωμάτων εις μη επιστήμονας μηχανικούς και αρχιτέκτονας προεβλήθη το επιχείρημα ότι πρόκειται να δημιουργήσωμεν μίαν αποθνήσκουσαν τάξιν, εις την περίπτωσιν όμως την σημερινήν πρόκειται να αναβιώσωμεν μίαν εκλείπουσαν τάξιν δεδομένου ότι υπήρξε νόμος κάποτε κατοχυρών τον οδοντιατρικόν επάγγελμα. Νομίζω ότι σκοπός του Σώματος τούτου πρέπει να είναι να αρτίωσῃ την νομοθεσίαν και ουχι να νομιμοποιήσῃ την παρανομίαν. Δι' αυτόν τον λόγον τάσσομαι εναντίον της τροπολογίας των δύο προηγουμένων συναδέλφων και καλώ το Σώμα να ακολουθήσῃ, πιστεύων ότι έτσι επιτελούμεν ωφέλιμον έργον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι αγορηταί επί του θέματος;

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί θα δώσω τον λόγον εις τον κ. Σαββίδην να δευτερολογήσῃ. Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε. Έχω ακούσει μετά προσοχής τα όσα έχει πει ο φίλτατος συνάδελφος κύριος Τομπάζος. Αλλά να μου επιτρέψω να μην συμφωνήσω με τα λεχθέντα υπ' αυτού.

Εν πρώτοις, προτού γίνω η νομοθεσία διά τους δικηγόρους ή διά τους ιατρούς όπως θα ξεύρη καλά ο κ. Τομπάζος, ούτε δικολάβος έκαμνεν τον δικηγόρον, ούτε νοσοκόμος τον ιατρόν. Σήμερα δε εκείνο το οποίον προτείνωμεν, δεν προτείνωμεν να κάμωμεν τους βοηθούς αυτούς οδοντιάτρους όπως είναι οι πραγματικοί οδοντίατροι. Οι κύριοι αυτοί διά τους οποίους έχωμεν προτείνει την τροπολογία, έχοντες πείραν 25ετίας και κάμνοντες αυτήν την εργασίαν μέχρι σήμερα, πάντοτε υπό την επίβλεψιν οδοντιάτρων, δεν θα κάμνουν τίποτε άλλο παρά να εξακολουθήσουν να κάμνουν το τι έκαμναν διά την περίοδον αυτήν. Άλλωστε η τροπολογία την οποίαν έχω προτείνει, και ίσως να είναι διότι δεν ξεύρει ακριβώς τι τροπολογίαν έχω προτείνει ο κ. Τομπάζος που φέρνει αυτήν την ένστασιν, θα έχη το δικαίωμα ένας άνθρωπος να ονομάζεται βοηθός οδοντίατρος τότε μόνον όταν έχη ήδη πείραν και πρακτικήν 25 ετών και θα είναι υπό την επίβλεψιν οδοντιάτρου ο οποίος θα φέρη και όλας τας ευθύνας δι' οτιδήποτε θα ήθελε προκύψη εξ υπαιτιότητος του βοηθού αυτού οδοντιάτρου. Επομένως η Βουλή εάν ψηφίση την τροπολογίαν αυτήν την οποίαν προτείνω δεν πρόκειται να μεταβληθή εις Πανεπιστήμιον διά να δώση δίπλωμα, αλλ' απλώς να δώση το δικαίωμα εις τους ανθρώπους αυτούς οι οποίοι εξασκούν αυτό το επάγγελμα επί 25ετίαν να εξακολουθήσουν να το εξασκούν υπό την επίβλεψιν υπευθύνων οδοντιάτρων. Δι' αυτό παρ' όλον ότι σέβομαι τας απόψεις του εντίμου συναδέλφου κ. Τομπάζου, θα ήθελα, μετά τας εξηγήσεις τας οποίας έχω δώσει, να το εξετάση καλύτερα και να συμφωνήση μαζί με την τροπολογίαν αυτήν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί οι οποίοι δεν ωμίλησαν; Θα δώσω τον λόγον εις τον κ. Τομπάζον, αλλά δεν θα δώσω κατόπιν τον λόγον εις τον κ. Σαββίδην διά να μην μετατραπή η συζήτησις εις διάλογον.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Λυπούμαι να παρατηρήσω εις όσα είπεν ο κ. Σαββίδης ότι ο τίτλος «βοηθός οδοντίατρος» είναι επιστημονικός τίτλος, ο οποίος διά να δοθή εξυπακούει τριετή φοίτησιν εις Πανεπιστήμια, και είναι κάτι το οποίον δεν μπορεί να αποδώση το κράτος εις ένα άνθρωπον απλώς και μόνον διότι έχει 25ετή πείραν. Εδώ δεν συζητώνται ζητήματα επαρκείας αλλά ζητήματα αρχών. Αι αρχαί που πρέπει να επικρατούν εδώ πρέπει να είναι αρχαί συμβιβασίμοι προς την αξίαν και τον σκοπόν των Πανεπιστημίων και Πανεπιστημιακών Κολλεγίων, αλλοίμονο δε εάν δημιουργήσωμεν την εντύπωσιν ότι μία παρανομία η οποία απεκαλύφθη μόνον μετά από 25 χρόνια νομιμοποιείται. Να είσθε βέβαιοι ότι θα δημιουργήσωμεν την εντύπωσιν ότι δεν πρόκειται να δημιουργήσωμεν κράτος ποτέ.

Εις την περίπτωσιν των Πολιτικών Μηχανικών και των Αρχιτεκτόνων ελέγη κατά τρόπον ρωμαλαίον και αποφασιστικόν ότι παραχωρούντες δικαιώματα εις εκείνους οι οποίοι καλή τη πίστει εξήσκουν το επάγγελμα του Πολιτικού Μηχανικού και του Αρχιτέκτονος εδημιουργούσαμεν μίαν εκλείπουσαν τάξιν. Εις την περίπτωσιν την ιδικήν μας η εκλείπουσα τάξις εδημιουργήθη το 1926, και αναβιούται το 1962 εάν επικρατήση η άποψις των προηγουμένων ομιλητών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Βλέπω υπάρχει ο κ. Νεπής. Πάντως προτού δώσω τον λόγον εις τον κ. Νεπήλ θα ήθελα να παρακαλέσω το εξής. Εκ πεπειθήσεως σέβομαι τα δικαιώματα των Πανεπιστημίων και είμαι κάτοχος δύο διπλωμάτων Πανεπιστημίων. Εάν όμως επρόκειτο να μου βγάλη το δόντι ένας ο οποίος διά πρώτην φοράν βγάξει δόντι μετά που επήρε το δίπλωμά του και ένας ο οποίος διά 25 χρόνια βγάξει δόντια, αφαλάς θα επροτιμούσα εκείνον ο

ο οποίος διά 25 χρόνια βγάξει δόντια όπως και εάν επρόκειτο να πάω εις κάποιον δικηγόρον ο οποίος διά πρώτην φοράν δικηγορεί ενώπιον Δικαστηρίου, από τότε που επήρε το δίπλωμά του, θα επροτιμούσα κάποιον με κατώτερον δίπλωμα ή και χωρίς δίπλωμα ο οποίος είχαν πρακτικήν πείραν της δουλειάς διά 25 τουλάχιστον χρόνια. Όσον αφορά το ζήτημα της νομιμοποιήσεως μιας παρανόμου πράξεως, τούτο τουλάχιστον εις την νομικήν επιστήμη, δεν αποτελεί φαινόμενον διότι υπάρχουν πολλαί περιπτώσεις κατά τας οποίας πρόσωπον το οποίον διά σειράν ετών διαπράττει παράνομον πράξιν αποκτά νόμιμον δικαίωμα. Ο Νόμος περί παράνομου κατοχής γης διά 20ετίαν δίδει το δικαίωμα εγγραφής και νομίμου κατοχής κατόπιν.

Ν. ΝΕΠΗΛ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Αξιότιμοι Συνάδελφοι.

Εξ όσων γνωρίζω, εάν εις τον Νόμον δεν υπάρχει διάταξις περί του εναντίον, πας επαγγελματίας δύναται να προσλάβη ως βοηθόν οιονδήποτε άνθρωπον, τον οποίον ούτος επιθυμεί, εμπιστεύεται ή αγαπά, ή ο οποίος του αρέσει. Εφ' όσον δε εδώ δεν υπάρχει διάταξις περί του εναντίον, κατά την γνώμη μου είναι περιττόν οι συνάδελφοι να συμπεριλάβουν σχετικήν διάταξιν. Παρ' όλον τούτο, όταν οι συνάδελφοι ως ζήτημα αρχής προέτειναν όπως συμπεριληφθή πρόνοια διά πρόσωπα, τα οποία θα είναι βοηθοί οδοντίατροι, δεν έφερα ένστασιν. Όταν, όμως, ο έντιμος φίλος κ. Σαββίδης έλαβε τον λόγον διά δευτέραν φοράν, ούτος εζήτησεν όπως εις την τάξιν αυτήν συμπεριληφθούν μόνον οι έχοντες υπηρεσίαν πέραν των 25 ετών. Με άλλα λόγια, οι έχοντες υπηρεσίαν επί παραδείγματι 10 ετών δεν θα συμπεριληφθούν εις αυτήν την τάξιν. Κατά την γνώμη μου αυτό είναι αδικία. Πρέπει να εκλέξωμεν μεταξύ των δύο. Εάν αποδεχθώμεν το Νομοσχέδιον σιωπηρώς, οιοσδήποτε οδοντίατρος δύναται να προσλαμβάνη οιονδήποτε ως βοηθόν και να του δίδη την ευκαιρίαν να εργάζεται υπό την ιδικήν του ευθύνην. Αλλ' η προσθήκη όρου περί 25ετούς υπηρεσίας σημαίνει προσθήκη εις τον νόμον άρθρου διά μερικά πρόσωπα. Δι' αυτόν τον λόγον θα εισηγηθώ εις το Έντιμον Προεδρείον όπως αι Επιτροπαί Νομικών και Υγείας επανεξετάσουν την τροποποιητικήν εισήγησιν από κοινού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Μίαν διευκρίνισιν θα ήθελα να κάμω, έντιμε κύριε Πρόεδρε. Αντιλαμβάνομαι ότι γίνεται σύγχυσις των αρμοδιοτήτων. Δηλαδή, άλλο είναι βοηθός οδοντίατρος και άλλο είναι βοηθός οδοντίατρου. Ο βοηθός οδοντίατρος έχει εκτεταμένας αρμοδιότητας, δύναται να εκτελή οιονδήποτε οδοντιατρικήν εργασίαν εντός του στόματος, πλην των μεγάλων χειρουργικών επεμβάσεων, ενώ ο βοηθός οδοντίατρου δύναται να είναι οιοσδήποτε, αι δε αρμοδιότητές του είναι περιορισμέναι και δεν δύναται να εκτελή οιονδήποτε εργασίαν εντός του στόματος.

Όσον αφορά κύριε Πρόεδρε, το ζήτημα επαρκείας διά την εξαγωγήν ενός οδόντος, πιστεύω ακραδάντως ότι δεν χρειάζεται η πείρα των 25 ετών αλλά είναι ικανή και μικροτέρα πείρα διά να καταστήση το διπλωματούχον επαρκή προς τούτο. Επομένως δεν δύναμαι, συν τοις άλλοις, να αντιληφθώ διατί να εκλεγή η τάξις των 4 ή 5 ανθρώπων με πείραν 25 χρόνων και όχι μία τάξις 300 ανθρώπων με 10 χρόνια πείραν. Εδώ συζητούμεν ζητήματα αρχών και όχι ζητήματα επαρκείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος θα ήθελα να θέσω εις ψηφοφορίαν το θέμα αρχής. Επειδή όμως το θέμα αρχής τώρα έχει εμπλακή με εισήγησιν εκ μέρους του κ. Νεπήλ, όπως ο χρόνος ελαττωθή, θεωρώ σκόπιμον να εκθέσω τας απόψεις μου από του βήματος της Βουλής. Διά τούτο θα παρακαλέσω τον πρεσβύτερον των Ελλήνων Βουλευτών να με αντικαταστήση.

(Ο κ. Γλ. Κληρίδης αντικαθίσταται υπό του κ. Χατζηχάρου)

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Έντιμοι συνάδελφοι.

Ελπίζω να μη σας προξενή απορία το γεγονός ότι δι' ένα τόσο μικρό θέμα ο Πρόεδρος της Βουλής κατέρχεται εις το βήμα διά να εκφράση απόψεις. Η πραγματικότητα είναι ότι πράττω τούτο από αίσθημα ευγνωμοσύνης προς τους οδοντιάτρους, διότι σχεδόν δεν μου έχουν μείνει δόντια. Εν τούτοις, αν το θέμα μπορεί να μη είναι σοβαρόν, υπάρχουν ωρισμένα κριτήρια επί των οποίων πρέπει πάντοτε να βασίζεται ο νομοθέτης, και επειδή εν σχέσει με τα κριτήρια αυτά ηκούσαμεν ωρισμένας απόψεις θα ήθελα, ως μέλος της Βουλής και όχι ως Πρόεδρος, να διατυπώσω και τας ιδιὰς μου απόψεις.

Εν πρώτοις, είναι κανών ότι ο νομοθέτης όταν θεσπίζει ένα Νόμον δεν πρέπει να θεσπίση τον Νόμον με τέτοιον τρόπον ούτως ώστε κεκτημένα δικαιώματα να παραβιάζονται, εκτός εάν είναι πεπεισμένος ότι τα δικαιώματα πρέπει να αφαιρεθούν διότι παραβιάζουν το δημόσιον συμφέρον. Και όταν ομιλώ περί κεκτημένων δικαιωμάτων εις την περίπτωσιν αυτήν αναφέρομαι εις τα κεκτημένα δικαιώματα εξασκήσεως εργασίας και επαγγέλματος επί των οποίων βασίζεται ο πολίτης διά την συντήρησίν του. Δεν αναφέρομαι εις τα δικαιώματα περιουσίας κλπ.

Εις την παρούσαν περίπτωσιν το θέμα είναι απλούστατον. Υπάρχει μία μικρά τάξι ανθρώπων, έξ τον αριθμόν, επτά, οκτώ, οι οποίοι λόγω κακής διατυπώσεως του υφισταμένου Νόμου, λόγω νομοθετικού κενού ή ελλείψεως, είχαν το δικαίωμα εντός των πλαισίων του Νόμου να εξασκούν το α' επάγγελμα, δηλαδή το επάγγελμα του βοηθού οδοντιάτρου. Το θέμα επομένως το οποίον γεννάται τώρα είναι κατά πόσον διά του Νομοσχεδίου το οποίον συζητούμεν πρέπει να αφαιρέσωμεν αυτό το δικαίωμα και να πούμεν εις τους ανθρώπους αυτούς να βρουν άλλον τρόπον ζωής. Ασφαλώς έχομεν το δικαίωμα και το καθήκον να αποφασίσωμεν ότι εις το μέλλον κανείς δεν θα δικαιούται να εξασκήση το α ή β επάγγελμα, εκτός εάν έχη τα α ή β προσόντα. Αλλά δεν θα ήτο δίκαιον να αποφασίσωμεν ότι πρόσωπα τα οποία διά 25 χρόνια εντός των πλαισίων του Νόμου εξασκούν έν επάγγελμα πρέπει να παύσουν να το εξασκούν.

Ο κ. Τομπάζος, είπεν ότι η Κυβέρνησις, ή το κράτος, ή η Βουλή, δεν δύναται να εκδίδουν τίτλους Πανεπιστημίων ή Κολλεγίων και επομένως δεν θα έπρεπε να αναγνωρίσωμεν τους ανθρώπους αυτούς ως προσοντούχους. Ασφαλώς ούτε η Βουλή ούτε το κράτος θεωρούν τους εαυτούς των αρμόδια σώματα διά να δώσουν διπλώματα. Από την άλλην όμως πλευράν το κράτος διαφυλάττει διά τον εαυτόν του το δικαίωμα, έστω και εις εκείνους οι οποίοι έχουν διπλώματα, να εκδώση άδειαν εξασκήσεως επαγγέλματος και να επιλέξη μεταξύ διαφόρων πανεπιστημίων ποίων τα διπλώματα δέχεται. Εάν επομένως το κράτος έχη αυτό το αδιαφιλονίκητον δικαίωμα, έχη και το δικαίωμα εις μίαν περίπτωσιν να αποφασίση ότι 25 ετών, 23 ή 20 ετών πείρα αποτελεί προσόν διά να εξασκήση το επάγγελμα του βοηθού οδοντιάτρου.

Ο κ. Νεπλή ισχυρίσθη ότι συμφώνως του Νόμου κάθε οδοντίατρος δικαιούται να έχη βοηθόν οδοντίατρον, και επομένως η τροποποίησις δεν χρειάζεται και ότι θα έπρεπε να τεθή τουλάχιστον, εάν θα τροποποιηθή ο Νόμος, μία μικροτέρα προθεσμία. Ασφαλώς το θέμα όπως το θέτει ο κ. Νεπλή δεν ανταποκρίνεται προς την πραγματικότητα του Νομοσχεδίου διότι όπως το Νομοσχέδιον εστάλη εις την Βουλήν κάθε οδοντίατρος μπορεί να έχη βοηθόν τεχνίτην ή νοσοκόμον αλλά δεν δύναται να έχη βοηθόν οδοντίατρον ο οποίος να εξασκή τα καθήκοντα τα οποία εξασκούν μέχρι σήμερα οι έξ ή επτά αυτοί άνθρωποι. Εκείνο το οποίον χρειάζεται, κατά την ταπεινήν μου γνώμην, είναι ότι πρέπει να υπάρξουν τουλάχιστον τρία κριτήρια εις την περίπτωσιν κατά την οποίαν το κράτος θα εκδίδη άδειαν εις βοηθόν οδοντίατρον διά την εξάσκησιν του επαγγέλματος αυτού.

Πρώτον, είναι το κριτήριον του χρόνου. Το κριτήριον του

χρόνου δεν πρέπει να βασίζεται μόνον όσον αφορά τον χρόνον διά να αποκτήσης την πείραν αλλά πρέπει να είναι τέτοιον ούτως ώστε να επιτρέψη την εγγραφήν μόνον εκείνων οι οποίοι έχουν κεκτημένον δικαίωμα να αποκτήσουν τέτοιον δικαίωμα. Δηλαδή, εάν οι έξ ή επτά αυτοί άνθρωποι οι οποίοι έχουν κεκτημένον δικαίωμα το έχουν αποκτήσει λόγω του ότι συνεχώς διά 25 έτη προ της ψηφίσεως του Νόμου αυτού εξήσκουν αυτό το επάγγελμα πρέπει η περίοδος να είναι περίοδος 25ετίας, ούτως ώστε να μην γίνη διεύρυνσις της τάξεως αυτής.

Το δεύτερον κριτήριον είναι ότι πρέπει να ικανοποιήσουν το Οδοντιατρικόν Συμβούλιον ότι εκτός της 25ετούς εξασκήσεως του επαγγέλματος είναι εις θέσιν να εξακολουθήσουν να εξασκούν τούτο, δηλαδή ότι είναι κατάλληλα και αρμόδια πρόσωπα διά την άσκησιν των καθηκόντων του βοηθού προσοντούχου οδοντιάτρου.

Το τρίτον και βασικότερον κριτήριον είναι ότι ουδείς βοηθός οδοντίατρος θα δικαιούται να ασκή τα καθήκοντά του εκτός εάν ενεργή κατ' εξουσιοδότησιν και είναι υπό έλεγχον και επίβλεψιν προσοντούχου οδοντιάτρου ο οποίος θα είναι υπεύθυνος διά κάθε αμέλειαν ή παράλειψιν του βοηθού οδοντιάτρου εις την εκτέλεσιν των καθηκόντων του. Αυτά είναι κατά την γνώμην μου τα κριτήρια επί των οποίων θα έπρεπε να στηριχθώμεν, δηλαδή η διαφύλαξις κεκτημένων δικαιωμάτων, η αρμονική διαφύλαξις κεκτημένων δικαιωμάτων, και ταυτοχρόνως η λήψις μέτρων ή προνοιών τα οποία δεν εκθέτουν το κοινόν εις δημόσιον κίνδυνον. Εάν έντιμοι συνάδελφοι, είμεθα πεπεισμένοι ότι διά μιας τροποποίησεως του Νομοσχεδίου είναι δυνατόν να υπάρξη η αρμονική συνύπαρξις των δύο κριτηρίων τότε πιστεύω ακραδάντως ότι είμεθα υποχρεωμένοι να προβώμεν εις την τροποποίησιν διά να διαφυλάξωμεν τα κεκτημένα δικαιώματα επί των οποίων μια τάξι ανθρώπων βασίζεται διά να ζήση. Εάν όμως εντίμως πιστεύωμεν ότι διά να επιτρέψωμεν εις την τάξιν αυτήν να εξακολουθήση να εργάζεται εκθέτομεν το κοινόν εις σοβαρούς κινδύνους, τότε ασφαλώς το καθήκον μας είναι να μην προβώμεν εις την τροποποίησιν. Το γεγονός όμως ότι οι άνθρωποι ούτοι επί 25 χρόνια εξήσκουν το επάγγελμα του βοηθού οδοντιάτρου χωρίς, μέχρι της στιγμής αυτής, να προκύψη δημόσιος κίνδυνος, νομίζω ότι μας οδηγεί εις το συμπέρασμα ότι θα ήτο άδικον να τους στερήσωμεν τα προς το ζην αναγκαία.

(Ο κ. Γλαύκος Κληρίδης επανέρχεται εις την έδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Θέλω να παρατηρήσω, έντιμε κ. Πρόεδρε, ότι εάν δεν δοθή το δικαίωμα εις την τάξιν αυτήν να εξασκή το επάγγελμα του βοηθού οδοντιάτρου δεν τους αποστερούμεν καθόλου του τρόπου διά να ζήσουν, διότι η τάξι αυτή έχει ευρύ πεδión δράσεως εάν προσπαθήση να απασχοληθή εις το εργαστηριακόν μέρος της οδοντιατρικής όπου κατηνάλωσε και το μεγαλύτερον μέρος της 25ετίας.

Όσον αφορά τους κινδύνους τους οποίους διατρέχει το δημόσιον, βεβαίως έχομεν να αποδείξωμεν διά βιβλιογραφίας, πολλούς τέτοιους κινδύνους που εσυνέβησαν, δυστυχώς όμως τα αποτελέσματα των κινδύνων αυτών δεν είναι τόσο άμεσα εις την περίπτωσιν των οδοντιάτρων. Πρέπει να αντιληφθώμεν ότι το στόμα αποτελεί πύλην εισόδου σοβαρών ασθενειών όπως είναι η σύφιλις, όπως είναι η λέπρα, όπως είναι η φυματίωσις· δυστυχώς όμως η μετάδοσις διά του εμβολιασμού του μικροβίου εις μερικάς από τας ασθενείας προκαλεί την νόσον κατόπιν επώασεως μακροχρονίου. Επειδή δε συνήθως οι άνθρωποι είναι αμαρτωλοί, δεν είναι εύκολον να καταλήξη η καρέ εις το θετικόν συμπέρασμα ότι η μετάδοσις της επανόρου νόσου της συφιλίδος μετεδόθη διά της δημιουργίας τραυματικής επιφανείας και εμβολιασμού του μικροβίου εις ταύτην, διότι λόγω του ότι δεν γνωρίζουν τους τρόπους να καταστήσουν τα εργαλεία άσπυτα, κατορθώνουν κάλλιστα να κάμουν την ανταλλαγήν προϊόντων μεταξύ ασθενούς και

υγιούς στόματος. Όσον πεπειραμένοι και να είναι έντιμο κύριε Πρόεδρε, δεν κατορθώνουν να ξεχωρίσουν ποια είναι άφθα και ποια είναι η συφιλιδική πλαξ, και επομένως είναι πολύ εύκολος η μετάδοσις της συφιλιδος. Δεν θέλω να μακρηγορήσω επί τούτου, αναφέρω όμως έν παράδειγμα το οποίον πολλάκις ανεφέρθη όταν εσπουδάσαμε ως φοιτηταί εις το Ελληνικόν Πανεπιστήμιον, όταν βοηθός οδοντίατρος εις πανηγύρεις προέβη εις εξαγωγάς πολλών οδόντων, συγκεκριμένως τριών, διά να αποδειχθή ότι τα τρία θύματα μετά τέσσαρα χρόνια μετεβλήθησαν εις Μεγάλους Ναπολέοντας. Προφανώς διότι η κατάσταση κατέληξεν εις τα συφιλιδικά κοιμώματα, δεδομένου ότι τα διάφορα άλλα συμπτώματα ως π.χ. του συφιλιδικού έλκους, της συφιλιδικής πλακός, της ροδάνθης, δεν ήταν εύκολον να αναγνωρισθούν ως συμπτώματα συφιλιδος λόγω του ότι τα θύματα ήσαν άνθρωποι αμόρφωτοι. Επειδή δε έτυχεν έν εκ των θυμάτων να μην υπάρξη αμαρτωλός ποτέ, κατόπιν εξετάσεως του ιστορικού αποδείχθη ότι κατέστη συφιλιδικός από μίαν εξαγωγήν οδόντος, διά να διαπιστωθή ύστερα κατόπιν ερεύνης ότι άλλα δύο πρόσωπα την ιδίαν ημέραν κατόπιν εξαγωγής οδόντος κατέστησαν πρόσωπα συφιλιδικά. Εάν αυτό δεν αποτελεί κίνδυνον δημόσιον τότε δεν ξέρω τι θα πη δημόσιος κίνδυνος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα θέσω εις ψηφοφορίαν. . . . Η διαδικασία την οποίαν προτίθεμαι να ακολουθήσω έχει ως ακολούθως:

Θα θέσω εις ψηφοφορίαν το θέμα ως θέμα αρχής κατά πόσον ο Νόμος πρέπει να τροποποιηθή. Εάν η πλειοψηφία αποφασίση ότι πρέπει να τροποποιηθή, θα παρακαλέσω τους Γραμματείς να αναγνώσουν την εισήγησιν του εντίμου Βουλευτού κ. Σαββίδη, θα διακόψω την συνεδρίασιν και θα παραπέμψω την τροποποιητικήν εισήγησιν εις την Επιτροπήν Υγείας και Νομικών όποτε θα επανέλθωμεν να συνεχίσωμεν την συζήτησιν.

Ο κ. Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμο κύριε Πρόεδρε, πριν προχωρήσετε να θέσετε εις ψηφοφορίαν το ζήτημα της. . . . Θα ήθελα να κάμω μίαν διασαφήσιν. Εξ όσων αντιλαμβάνομαι ο κ. Σαββίδης εις την τροποποίησιν δεν θέτει ζήτημα απονομής τίτλου ή αναγνωρίσεως βοηθού οδοντίατρου αλλά απλώς βοηθού εις προσοντούχον οδοντίατρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα είναι. . . .

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Διότι εξ όσων επόρεξα, εις την αγόρευσίν του ο έντιμος συναδελφος κ. Τομπάζος διεχώρησεν τα δύο. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα της τροποποιητικής εισηγήσεως. . . Η τροποποιητική εισήγησις δεν είναι ενώπιον της Βουλής εις το στάδιον αυτό. Εάν η Βουλή ως θέμα αρχής αποφασίση ότι πρέπει να γίνη τροποποίησις, τότε θα αναγνωσθή το κείμενον, θα παραπεμφθή εις Επιτροπάς και κατόπιν θα συζητήσωμεν επί του κειμένου.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εάν έκαμα την παράβασιν ταύτην είναι διότι πιστεύω ότι τα έντιμα Μέλη θα επηρεασθούν από το γεγονός ότι πρόκειται να γίνη τροποποίησις διά να απονεμηθή τίτλος ή η παραχώρησις βοηθού οδοντίατρου ή βοηθού εις προσοντούχον οδοντίατρον, διότι και εγώ προσωπικώς ο οποίος είμαι υπέρ της τροποποιήσεως δεν θα εψήφισα να παράσχωμεν τον τίτλον του βοηθού οδοντίατρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν νομίζω ότι η τροποποιητική εισήγησις προβλέπει διά την δημιουργίαν τίτλου, αφού μάλιστα ομιλεί ότι εκείνα τα πρόσωπα τα οποία εξήσκουν το (α) επάγγελμα διά 25ετίαν, θα εξακολουθήσουν να εκτελούν τα ίδια καθήκοντα. Ο κ. Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εισηγούμαι να αναγνώσωμεν την τροπολογίαν του εντίμου συναδελφου κ. Σαββίδη πριν ή θέσητε το ζήτημα εις ψηφοφορίαν, διότι κατά τον τρόπον αυτόν φρονώ ότι θα διευκολυνθούν τα έντιμα μέλη να λάβουν θέσιν επί του ζητήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν τούτοις περιπτώσει δεν θα έπρεπε να τεθή εις ψηφοφορίαν η εισήγησις προτού παραπεμφθή εις Επιτροπάς. Επομένως πρέπει να αναγνωσθή πρώτον, να παραπεμφθή εις τας Επιτροπάς και κατόπιν να τεθή εις ψηφοφορίαν.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αναγνώσουν την τροποποιητικήν εισήγησιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρόσωπα άτινα διά περίοδον υπερβαίνουσιν τα 25 έτη προ της ημερομηνίας της δημοσιεύσεως του παρόντος Νόμου εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας ήσκουν καθήκοντα βοηθού προσοντούχου οδοντίατρου, θα έχωσι το δικαίωμα όπως συνεχίσωσι να ασκώσι τα καθήκοντα ταύτα, νοούμενου ότι πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

(α) Το Οδοντιατρικόν Συμβούλιον είναι πεπεισμένον ότι ούτοι ήσκησαν τα καθήκοντα αυτών διά συνεχή χρονικήν περίοδον 25 ετών προ της εκδόσεως του παρόντος Νόμου και

(β) λαμβανομένων υπ' όψιν του επιπέδου των γνώσεων, της ειδικεύσεως και της πρακτικής εξασκήσεως αυτών, ούτοι είναι κατάλληλα και αρμόδια πρόσωπα διά την άσκησιν των καθηκόντων βοηθού προσοντούχου οδοντίατρου.

Το Οδοντιατρικόν Συμβούλιον θα εξετάζη αιτητάς οτινες ισχυρίζονται ότι πληρούσι τους εν τη προηγουμένη παραγράφω διαλαμβανόμενους όρους, νοούμενου ότι πάντες οι αιτηταί ούτοι θα καταχωρίσωσιν αίτησιν αυτών παρά τω Πρόεδρω του Συμβουλίου εντός χρονικής περιόδου τριών μηνών από της εκδόσεως του παρόντος Νόμου.

Ουδείς βοηθός οδοντίατρου δικαιούται να ασκή τα καθήκοντα αυτού, εκτός εάν ενεργή κατ' εξουσιοδότησιν και υπό τον έλεγχον και επίβλεψιν προσοντούχου οδοντίατρου όστις θα είναι υπεύθυνος διά πάσαν αμέλειαν ή παράλειψιν του βοηθού οδοντίατρου εν τη ενασκήσει των καθηκόντων αυτού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η Βουλή διακόπτει δι' ημίσειαν ώραν, δηλαδή μέχρι της 7.30 μ.μ. Η τροποποιητική εισήγησις παραπέμπεται εις τας Επιτροπάς Νομικών και Υγείας.

Θα επανέλθωμεν εις τας 7.30 μ.μ.

(Ώρα διακοπής 7 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 9.15 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζομεν με την συζήτησιν του θέματος ο περί Εγγραφής Οδοντιώντων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχη απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να αναγνώση, να πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον έγινεν η σχετική τροποποίησις.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, η Νομική Επιτροπή μαζί με την Επιτροπήν Υγείας έχει ετοιμάσει κείμενον αναφορικώς με την τροπολογίαν του κ. Σαββίδη και παρέδωσε το σχετικόν κείμενον εις την Γραμματείαν της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αναγνώσουν το κείμενον το οποίον ητοιμάσθη υπό της Νομικής Επιτροπής εν

συνεργασία μετά της Επιτροπής Υγείας επί της τροπολογίας του εντίμου Βουλευτού κ. Σαββίδη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παν πρόσωπον όπερ διά περίοδον υπερβαίνουσαν τα 25 έτη προ της εκδόσεως του παρόντος Νόμου ήσκει καθήκοντα βοηθού οδοντιάτρου θα έχη το δικαίωμα όπως συνεχίση να ασκή τα καθήκοντα ταύτα νοουμένου ότι:

(α) Το Οδοντιατρικόν Συμβούλιον είναι πεπεισμένον ότι τούτο ήσκει το καθήκοντα αυτού επί συνεχή χρονικήν περίοδον 25 ετών προ της εκδόσεως του παρόντος Νόμου, και

(β) λαμβανομένων υπ' όψιν του επιπέδου των γνώσεων, της ειδικεύσεως, της πρακτικής εξασκήσεως, της κλινικής εργασίας και του καλού χαρακτήρος αυτού είναι κατάλληλον και αρμόδιον πρόσωπον προς άσκησιν των καθήκόντων βοηθού οδοντιάτρου.

Το Οδοντιατρικόν Συμβούλιον θα εξετάζη πάντα αιτητήν, όστις ισχυρίζεται ότι πληροί τους ως είρηται όρους, νοουμένου ότι πας τοιούτος αιτητής θα καταχωρήση αίτησιν παρά τω Πρόεδρω του Οδοντιατρικού Συμβουλίου εντός χρονικής περιόδου τριών μηνών από της εκδόσεως του παρόντος Νόμου.

Ουδείς βοηθός οδοντιάτρου δικαιούται να ασκή τα καθήκοντα αυτού εκτός εάν ενεργή κατ' εξουσιοδότησιν, υπό τον έλεγχον και επίβλεψιν και εντός του ιατρικού οδοντιάτρου, όστις θα είναι υπεύθυνος διά πάσαν αμέλειαν ή παράλειψιν του βοηθού οδοντιάτρου εν τη ενασχόση των καθήκόντων αυτού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγησις εις ποίον άρθρον θα προστεθή η τροποποίησις;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα κ. Πρόεδρε, εις το άρθρον 5 του Νομοσχεδίου. Προστέθη εδάφιον (3) μετά τα εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου όποτε και η τροποποιητική εισήγησις θα τεθή εις ψηφοφορίαν όταν αναγνωσθή το σχετικόν άρθρον. Η δευτέρα ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως των άρθρων, των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως: Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του βασικού Νόμου διά της αντικαταστάσεως ωρισμένων όρων. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις του άρθρου 2 του βασικού Νόμου και αντικατάστασις αυτού διά νέων άρθρων. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το τρίτον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 3 του βασικού Νόμου.

Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις του άρθρου 4 του βασικού Νόμου και αντικατάστασις αυτού διά νέου άρθρου. Εδώ είναι που προστίθεται κ. Πρόεδρε το νέον τρίτον εδάφιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού θέσω εις ψηφοφορίαν το άρθρον 4, ως εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας, θέτω εις ψηφοφορίαν την τροποποιητικήν εισήγησιν του εντίμου Βουλευτού κ. Σαββίδη, ως τελικώς διευτυπώθη υπό της Νομικής και Ιατρικής Επιτροπής, της οποίας το κείμενον ανεγνώσθη υπό των εντίμων Γραμματέων της Βουλής.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής εισήγησεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

11 κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4 κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

7 κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις γίνεται δεκτή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 9 του βασικού Νόμου. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το άρθρον 4 εγκριθή ως ετροποποιήθη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5ον κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 4ον άρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είναι το 5ον άρθρον. Το 5ον άρθρον του Νομοσχεδίου το οποίον τροποποιεί το άρθρον 4 του βασικού Νόμου. Είναι το 5ον άρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το 4ον άρθρον το οποίον τροποποιεί το 3ον του βασικού Νόμου έγινε η τροποποίησις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Όχι κ. Πρόεδρε, η τροποποίησις είναι εις το 5ον άρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 5ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 9 του βασικού Νόμου. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 6ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 6ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις του άρθρου 11. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 7ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 7ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις του άρθρου 20 του βασικού Νόμου και αντικατάστασις αυτού διά νέου άρθρου. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 8ον άρθρον εγκριθή;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 8ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 22 του βασικού Νόμου.
'Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 9ον άρθρον εγκριθή;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 9ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Δευτέρου Πίνακος του βασικού Νόμου.
'Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 10ον άρθρον εγκριθή;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 10ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιφύλαξις. 'Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 11ον άρθρον εγκριθή;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 11ον άρθρον εγκρίνεται.
Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τρίτη και τελευταία ψηφοφορία.
(Κρούουν οι κώδωνες)

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις Νόμον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22 κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

22.

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ουδείς.

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.
Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Τοκιστών Νόμος.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

'Εντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ...**ΠΡΟΕΔΡΟΣ:**

Νομίζω το μικρόφωνόν σας είναι κλειστόν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

'Εντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΟΚΙΣΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1962».**Παρόντες:****Επιτροπή επί Δημοσιονομικών Θεμάτων:**

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ιωσήφ Γιαμάκης
Παύλος Παύλου
Γιάγκος Ποταμίτης
Νεπίλ Ναπή.

Επιτροπή επί Νομικών Θεμάτων:

Αντώνιος Αναστασιάδης, Πρόεδρος
Χαλίτ Αλή Ριζά
Λέλλος Δημητριάδης
Χρύσης Δημητριάδης
Τίτος Φάνος
Ουμίτ Σουλεϊμάν.

Αι ανωτέρω δύο Επιτροπαί εξήτασαν το Νομοσχέδιον το τιτλοφορούμενον «Ο περί Τοκιστών Νόμος 1962» εις αριθμόν συνεδριάσεων αυτών και υποβάλλουν προς την Βουλήν την ακόλουθον έκθεσιν:

1. Εις μίαν των συνεδριάσεων των δύο Επιτροπών, λαβούσαν χώραν την 8ην Οκτωβρίου 1962, ευηρεστήθη να παραστή και ο έντιμος Υπουργός Οικονομικών όστις παρεκλήθη όπως εξηγήση προς τα μέλη των Επιτροπών τους λόγους οίτινες ώθησαν την Κυβέρνησιν να καταθέση εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων το περί ού ο λόγος Νομοσχεδίου. Ο Υπουργός Οικονομικών εξήγησε προφορικώς τους λόγους και είχε την καλωσύνη να επιβεβαιώση τούτους δι' εγγράφου επιστολής αυτού. Εν συντομία οι λόγοι ούτοι είναι κυρίως οι ακόλουθοι:

- (α) Συμφώνως στατιστικών δεδομένων, μέγα μέρος των γεωργών και, εις μικρότερον βαθμόν, άλλα τμήματα του πληθυσμού δανείζονται παρά τοκιστών σημαντικά ποσά χρημάτων και, κατά συνέπειαν, εκρήθη ότι αι δραστηριότητες των τοκιστών τούτων δέον να ρυθμίζονται και ελέγχωνται διά νόμου.
- (β) Η τοιαύτη διά νόμου ρύθμισις και έλεγχος των τοκιστών έχει υιοθετηθή υπό πολλών άλλων χωρών ίνα αποφευχθή η εκμετάλλευσις προσώπων άτινα δυνατόν να ευρεθούν προσωρινώς προ οικονομικών δυσκολιών.
- (γ) Εφ' όσον αι δραστηριότητες των Τραπεζών, ως ιδρυμάτων χορηγήσεως χρηματικών δανείων, θα ρυθμίζονται μελλοντικώς υπό της Κεντρικής Τραπεζής διά σχετικού περί Τραπεζών Νόμου, δέον επίσης όπως ρυθμίζωνται και παρόμοιαι δραστηριότητες των τοκιστών.

Εν όψει των ανωτέρω αποφασίσθη υπό της πλειοψηφίας όπως γίνη εισήγησις περί εγκρίσεως του Νομοσχεδίου υπό της Βουλής.

Ωρισμένα μέλη έχουν την γνώμην ότι η υπό τοκιστών εκμετάλλευσις απόρων προσώπων δεν δύναται να εκλείψη παντελώς και αποτελεσματικώς εν όσω δεν υπάρχει γενική ρύθμισις και έλεγχος των πηγών εκ των οποίων χορηγούνται πιστώσεις εις διάφορα τμήματα του πληθυσμού.

Αι Επιτροπαί επιθυμούν να εκθέσουν την άποψίν των ότι η νομοθεσία διά την ίδρυσιν Κεντρικής Τραπεζής και η ρύθμισις των δραστηριοτήτων των Τραπεζών δέον να καταρτισθή και αποσταλή προς την Βουλήν το ταχύτερον δυνατόν, διότι μετά την εις νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου θα υπάρξη απαραίτητως στενότης χρήματος εις την χρηματαγοράν, πράγμα το οποίον θα επηρεάση εκείνο το τμήμα του πληθυσμού το οποίον έχει την συνήθειαν να δανείζεται παρά ιδιωτών.

Ορισμένα τέλη φρονούν περαιτέρω ότι, μετά την ψήφισιν του Νομοσχεδίου, τμήμα του κοινού δυνατόν να εύρη δυσκολότεραν εξασφάλισιν δανείων, αλλ' η απάντησις εις τούτο είναι ότι εάν η συνέπεια του Νομοσχεδίου θα είναι η διοχέτευσις χρημάτων από ιδιωτικής χείρας εις τας τραπεζάς και τας Συνεργατικές Εταιρείας, και εάν τα τοιαύτα ιδρύματα θα ρυθμίζουν ορθολογιστικώς τας εργασίας των περί την χορήγησιν χρηματικών δανείων διά παραγωγικούς σκοπούς συμφώνως προς τας οδηγίας της Κεντρικής Τραπεζής, τότε η οικονομία της Δημοκρατίας ως σύνολον θα ευεργετηθή.

2. Αι Επιτροπαί κατόπιν λήψεως αποφάσεως επί του ανωτέρω θέματος αρχής επί τη βάσει οικονομικών υπολογισμών, εχώρησαν εις την λεπτομερή εξέτασιν των διατάξεων του Νομοσχεδίου, και επήνεγκον εις αυτάς τας κάτωθι τροποποιήσεις και προσθήκας τας οποίας εισηγούνται όπως υιοθετηθή η Βουλή:

(α) Υιοθετησιν του ακολούθου ορισμού της λέξεως «τοκιστής».

« τοκιστής » σημαίνει πρόσωπον ούτινος η εργασία συνίσταται εις την χορήγησιν χρηματικών δανείων, ή όπερ διαφημίζει ή ανακοινοί ή καθ' οιονδήποτε τρόπον προβάλλει εαυτόν ως ενασκούντα την εργασίαν ταύτην, ανεξαρτήτως του εάν ούτος ενασκή ωσαύτως ετέραν εργασίαν και ανεξαρτήτως του εάν ενασκή εργασίαν χορηγήσεως χρηματικών δανείων ως ιδίαν τοιαύτην ή ως αντιπρόσωπος ετέρου δεν περιλαμβάνει όμως—».

και ακολούθου αι εξαιρέσεις (α), (β), (γ), (δ), (ε) και (στ).

(β) Προσθήκην του ακολούθου ορισμού του όρου «χορηγίσις χρηματικών δανείων».

« χορηγίσις χρηματικών δανείων » δεν περιλαμβάνει οιανδήποτε πληρωμήν γενομένην προς οιονδήποτε τραπεζικόν ίδρυμα ή οιανδήποτε εταιρείαν εγγεγραμμένην δυνάμει του περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμου είτε εις λογαριασμόν καταθέσεως είτε εις τρεχούμενον λογαριασμόν ή καθ' οιονδήποτε τρόπον ώστε το τραπεζικόν τούτο ίδρυμα ή εταιρεία να καθίσταται οφειλέτης του πληρωτού. »

(γ) Αντικατάστασιν εν τω Ελληνικώ κειμένω της λέξεως «επιχείρησις» όπου αυτή απαντάται διά της λέξεως «εργασίας», και αντικατάστασιν της λέξεως «επανάληψις» διά της λέξεως «επανεξέτασις» εις το νέον άρθρον 13.

(δ) Απάλειψιν ολοκλήρου του άρθρου 13 και επαναριθμησιν των υπολοίπων άρθρων, αναλόγως.

(ε) Τροποποίησιν του νέου άρθρου 13 διά της προσθήκης της ακολούθου φράσεως μετά την λέξιν «ότι» εις την ογδόην γραμμήν του Ελληνικού κειμένου και μετά την λέξιν «και» εις την έκτην γραμμήν του Τουρκικού κειμένου:

«το ποσόν του κεφαλαίου δεν δηλούται ορθώς ή ότι».

Σκοπός της προσθήκης αυτής είναι να καταστή σαφές ότι το δικαστήριον μετά την επανεξέτασιν των λογαριασμών, θα έχη εξουσίαν να αποστερήση οιονδήποτε τοκιστήν οιονδήποτε ποσού το οποίον δυνατόν να προσέθεσεν εις το πραγματικώς δανεισθέν υπ' αυτού εις τον οφειλέτην αρχικόν κεφάλαιον αδικαιολογήτως και εν ειδει εκμεταλλεύσεως.

(στ) Αντικατάστασιν της λέξεως «κοινοῦ», διά της λέξεως «συνήθους» εν τη δευτέρω γραμμῇ του νέου άρθρου 14 του Ελληνικού κειμένου.

(ζ) Αναφορικώς προς το νέον άρθρον 15, αι Επιτροπαί

έχουν την γνώμην ότι δεν πρέπει να υπάρξη παρέκκλισις εκ του γενικού κανόνος του περί Αποδείξεως Νόμου ότι το βάρος της αποδείξεως φέρεται ο προβάλλον τον ισχυρισμόν και, κατά συνέπειαν, απεφασίσθη η απόλειψις της λέξεως «δεν» ήτις απαντάται εις την πέμπτην γραμμήν του άρθρου 15 του Ελληνικού κειμένου και εις την τελευταίαν γραμμήν του αυτού άρθρου του Τουρκικού κειμένου.

(η) Αι Επιτροπαί εισηγούνται περαιτέρω όπως το ακόλουθον νέον άρθρον υιοθετηθή ως άρθρον 18.

«Ουδεμία ποινική δίωξις άνευ της συγκαταθέσεως του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας.»

18. Ουδεμία ποινική δίωξις δι' οιονδήποτε αδίκημα επί τη βάσει του παρόντος Νόμου θα ασκήται άνευ της συγκαταθέσεως του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας.»

Εκρίθη ότι έδει να γίνη εισήγησις περί της διατάξεως αυτής προς την Βουλήν, διά να μη δύναται να γίνεται κατάχρησις των ποινικών διατάξεων του Νόμου.

(θ) Εις το εδάφιον (2) του άρθρου 20 ο αριθμός 14 δέον να απαλειφθή και αντικατασταθή διά του αριθμού 13.

Αι Επιτροπαί διά πλειοψηφίας, και τηρουμένων των ανωτέρω τροποποιήσεων, εισηγούνται την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως το Νομοσχέδιον αναγνωσθή εις την Τουρκικην γλώσσαν.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕ-Ι-ΜΑΝ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικην.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής:

Ο κ. Σαββίδης έχει τον λόγον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Όταν ψηφίζεται ένα Νομοσχέδιον η Βουλή οφείλει και πάντοτε έχει υπ' όψιν της ότι το κάμνει διά να προστατεύση τα συμφέροντα του τόπου, ή τουλάχιστον της μερίδος εκείνης των ενδιαφερομένων. Το Νομοσχέδιον το οποίον προτείνεται σήμερα, κατά την ταπεινήν μου γνώμην, όχι μόνον δεν θα ωφελήση αλλά θα βλάψη την οικονομίαν του τόπου. Και επίσης εκείνους τους οποίους νομίζομεν ότι θα βοηθήσωμεν. Δι' αυτό θα ζητήσω να μου επιτρέψετε να εξηγήσω τους λόγους διά τους οποίους πιστεύω ότι το Νομοσχέδιον αυτό θα βλάψη παρά να ωφελήση. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι σκοπός του Νομοσχεδίου αυτού είναι να απαλλάξη τον δανειζόμενον από την τοκογλυφίαν και την εκμετάλλευσιν εκ μέρους των τοκιστών, και όταν λέγω τοκιστών εννοώ των πραγματικών τοκογλύφων και όχι κάθε πολίτην ο οποίος έχει περισσεύματα χρημάτων και τα διαθέτει προς δανεισμόν. Και επίσης να διευκολύνη τον έχοντα ανάγκην χρημάτων να εξασφαλίση δάνειον με τον ευκολώτερον τρόπον. Είναι γνωστόν ότι το ποσοστόν χρημάτων το οποίον δανείζεται μέσω των επικαλουμένων τοκιστών είναι μεταξύ 7 και 9 εκατομμυρίων λιρών. Ποσόν αρκετά σεβαστόν. Εάν λοιπόν προσπαθήσωμεν να εμποδίσωμεν αυτόν τον αριθμόν των κατοίκων της νήσου μας, οι οποίοι διαθέτουν χρήματα προς δανεισμόν, διά της ψηφίσεως του Νομοσχεδίου αυτού εις νόμον, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα αναγκάσωμεν ένα μεγάλον αριθμόν των προσώπων αυτών, τα οποία διαθέτουν χρήματα προς δανεισμόν, να παύσουν να κάμνουν την εργασίαν αυτήν παρά να τους δοθή ο τίτλος του τοκιστού και να εξαναγκάζωνται εις τον έλεγγον, και να διατρέχουν τον κίνδυνον φυλακίσεως διά μίαν διαφοράν τόκου 2% ή 3% το πολύ, και πιέζοντες ούτω τους χρεώστας να τους φέρουν εις μίαν πολύ δύσκολον οικονομικήν κατάστασιν διότι δεν θα είναι εις θέσιν αυτοί

όλοι οι οφειλέται να εξασφαλίσουν δάνεια από τας Τραπεζάς ή τας Συνεργατικές, διότι αν είχαν αυτάς τας δυνατότητας δεν θα προσέτρεχον εις τους δανειστάς από τους οποίους εις τας πλείστας φορές πληρώνουν υψηλότερον τόκον παρά τας Τραπεζάς και Συνεργατικές, και επομένως θα φέρωμεν μίαν αναστάσειν εις τον πληθυσμόν αυτόν την στιγμήν που παραλλήλως προσπαθούμεν με κάθε τρόπον να δώσωμεν χρήματα εις τας Συνεργατικές ή να πείσωμεν τας Τραπεζάς να διευκολύνουν τον κόσμον διά την ανάπτυξιν των εργασιών των. Είναι δε λανθασμένη η γνώμη ότι εάν τα χρήματα αυτά τα οποία θα πάρουν οι επικαλούμενοι τοκισταί από τους χρεώστας των θα τα καταθέσουν εις τας Τραπεζάς ή τας Συνεργατικές και αυτά αναλόγως θα τα δώσουν πάλιν εις τους ιδίους, διότι είναι γνωστόν ότι τα ιδρύματα αυτά όταν κάμνουν δανεισμούς βάζουν ως όρον μίαν ωρισμένην περίοδον, τριετούς, τετραετούς ή πενταετούς το πολύ χρονικού διαστήματος, προς τελείαν εξόφλησιν του χρέους το οποίον θα εξασφαλίσωμεν ένας χρεώστης. Ενώ αντιθέτως οι δανεισταί όταν δανείζουν τα χρήματά τους προσπαθούν με κάθε τρόπον να εξεύρουν ανθρώπους οι οποίοι να τα κρατήσουν όσον περισσότερο χρόνον μπορούν για να εξασφαλίσουν ένα τακτικόν εισόδημα, το οποίον προέρχεται από τους τόκους των χρημάτων τα οποία δανείζουν. Επομένως εις την περίπτωσιν αυτήν θα φέρωμεν την αναστάσειν και την πρόκλησιν δυσκολιών εις τον αριθμόν αυτών των ανθρώπων οι οποίοι χρειάζονται αυτόν τον δανεισμόν. Εκτός δε τούτου πρέπει να λάβωμεν υπ' όψιν ότι επ' όσον υπάρχει πρόθεσις ιδρύσεως Τραπεζής Αναπτύξεως, η οποία θα έχη ως σκοπόν και πρόγραμμά της να δέχεται καταθέσεις με τόκον 6% και με το μέγαλον πλεονέκτημα να μη πληρώνεται τόκος επί του εισοδήματος αυτού, το οποίον πραγματικώς θα αντιστοιχίη όχι προς 6% αλλ' ίσως 8% και 9%, θα είναι ένας περιπλέον λόγος ο οποίος θα κάμη τους ανθρώπους αυτούς οι οποίοι θα εισπράξουν τα χρήματά των από τους οφειλέτας των να τα μεταφέρουν και να τα τοποθετήσουν εις την Τράπεζαν αυτήν. Αλλ' εάν δεν πράξουν τούτο και εν ή περιπτώσει διά τον ένα ή τον άλλον λόγον δεν θέλουν να τα καταθέσουν εις τας Τραπεζάς τας Κυπριακάς ή τας Συνεργατικές, εκείνο το οποίον μπορεί να συμβή, και το οποίον θα είναι το χειρότερον από όλα, θα είναι ο κίνδυνος του εκπατρισμού των χρημάτων αυτών και τοποθετήσεώς των εις ξένας αγοράς όπου μπορούν να εξασφαλίσουν ένα αρκετά καλόν τόκον, και από τον οποίον τόκον θα απαλλάσσονται και φόρου εισοδήματος. Ανεξαρτήτως όμως των ανωτέρω θα ήθελα να αναφερθώ και εις το εξής:

Εάν πραγματικώς ο σκοπός μας είναι να αποφευχθή η εκμετάλλεσις μερικών ανθρώπων από μερικούς ασυνειδήτους τοκογλύφους, οι οποίοι εκμεταλλεζόμενοι τες περιστάσεις τοκίζουν πέραν του νόμιμου τόκου των 9%, είμαι της γνώμης ότι διά της ψηφίσεως του Νομοσχεδίου τούτου εις Νόμον δεν θα το επιτύχωμεν, και εξηγούμαι. Από το ποσόν των £7 εκ.—£9 εκ. το οποίον διαθέτουν οι επιλεγόμενοι τοκισταί εις τον τόπον προς δανεισμόν, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μόνον ένα μικρόν ποσοστόν εμπίπτει εις την περίπτωσιν ταύτην, το οποίον εγώ δεν υπολογίζω πλέον των £50.000—£70.000, ενώ τα άλλα είναι πραγματικώς κανονικά και νόμιμα δάνεια. Αλλά διά να ευρίσκονται άνθρωποι οι οποίοι δανείζονται με αυτά τα παράλογα επιτόκια δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα υπάρχουν ωρισμένοι λόγοι οι οποίοι ωθούν τους ανθρώπους τούτους διά να πληρώνουν τα υπέρογκα αυτά επιτόκια. Και οι λόγοι οι οποίοι ωθούν αυτούς τους ανθρώπους μπορούν να τους χωρίσωμεν εις τους εξής:

Εάν πράγματι ένας άνθρωπος είναι φερέγγυος διά να κάμη τοιούτου είδους δάνειον, πρέπει να είναι παράφρων ή ηλίθιος επ' όσον θα ευρίσκη δάνειον με λογικόν τόκον να δίδη αυτούς τους παράλογους τόκους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει και μία τρίτη κατηγορία την οποίαν παρελείψατε. Ή μπορεί να είναι φτωχός και να έχη ανάγκην χρημάτων.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Θα έλθω εις αυτό, έντιμε κ. Πρόεδρε. Ή βεβαίως, το δεύτερον, θα είναι ο άνθρωπος αυτός άπάπτηχος ή δεν θα έχη τα αναγκαία μέσα διά να δώση τας απαιτούμενας εγγυήσεις ή εξασφαλίσει διά το δάνειον αυτό, όποτε εις τοιαύτην περίπτωσιν ούτε Τράπεζα ούτε Συνεργατική θα μπορούσε να τον διευκολύνη. Οι άνθρωποι αυτοί δυστυχώς δεν μπορούν παρά να πέσουν εις τα χέρια αυτών των ασυνειδήτων ανθρώπων, οι οποίοι λαμβάνοντες υπ' όψιν την δύσκολον θέσιν εις την οποίαν ευρίσκονται οι δυστυχείς αυτοί άνθρωποι, ως επίσης και τους κινδύνους που διατρέχουν να μη τα εισπράξουν, τους χρεώνουν με υπέρογκους τόκους χωρίς βεβαίως να δίδουν αποδείξεις διά τα όσα παίρνουν παρανόμως.

Εάν ψηφίσωμεν το Νομοσχέδιον τούτο εις Νόμον, όπως σήμερα κάμνουν την πράξιν αυτήν παρανόμως, επ' όσον υπάρχει νόμιμος τόκος 9% και δεν επιτρέπεται πέραν τούτου να εισπραχθή, θα εξακολουθήσουν να το κάμνουν χωρίς να υπάρχει κανείς κίνδυνος πάλιν να αποκαλυφθώσι. Διότι εάν ένας άνθρωπος θέλη να δανείση ένα με υπέρογκον και παρανόμον τόκον δι' ένα ποσόν το οποίον του δανείζει, είμαι της γνώμης ότι δεν θα είναι τόσον αφελής ώστε να δώση απόδειξιν πέραν του κανονικού τόκου, το οποίον δικαιούται να παίρη, ούτε εάν πάρη χρήματα χωρίς να φαίνονται εις το γραμμάτιον, το οποίον θα υπογράψη, θα τα πάρη τη παρουσία μάρτυρος. Αν και δεν είμαι νομικός φαντάζομαι ότι εις το Δικαστήριον εάν παρουσιασθή ένας άνθρωπος και πη ότι επλήρωσε περισσότερα από ότι έπρεπε και δεν είναι εις θέσιν να αποδείξη τούτο, ή διά πειστικών αποδείξεων ή διά μαρτύρων, ο δανειστής ο οποίος τον έχει χρεώσει με υπέρογκον τόκον θα είναι πάντοτε αθώος ως λευκή περιστέρα. Επομένως λαμβάνοντες υπ' όψιν την περίπτωσιν αυτήν οι δεδομένοι ότι τα ποσά διά τα οποία αναφέρονται αυτοί οι εκμεταλλευταί τοκισταί είναι £50.000—£60.000, θα ζητήσωμεν να τιμωρήσωμεν χρεώστας £7 εκ. — £9 εκ. με την ελπίδα ότι θα ωφελήσωμεν τους άλλους, ενώ εις την πραγματικότητα δεν θα κάμωμεν κανένα καλόν εις αυτούς. Επίσης, ως έχει αναφέρει ο Υπουργός Οικονομικών, ότι διά του τρόπου αυτού, επ' όσον θα υπάρξη έλεγχος συμφώνως του Νόμου, το οποίον πρόκειται να καταθέσουν, διά τας Τραπεζάς επί του δανεισμού, και επομένως επ' όσον θα υπάρξη έλεγχος επί των Τραπεζών πρέπει να υπάρξη έλεγχος και επί των δανειστών, λυπούμαι να παρατηρήσω ότι και εις αυτό διαφωνώ. Διότι συμφώνως του Νομοσχεδίου το οποίον θα ψηφίσωμεν εις Νόμον, όσοι θα το ψηφίσουν, δεν συμπεριλαμβάνονται όλοι εκείνοι οι οποίοι κάμνουν δάνεια αλλά εκείνοι οι οποίοι έχουν ως εργασίαν αυτών μόνον τον τοκισμόν. Και επομένως εάν θα ζητήση το Υπουργείον να κρατήση στατιστικάς και έλεγχος επί του δανεισμού θα είναι μόνον επί μέρους και όχι επί ολοκλήρου του ποσού. Λαμβανομένων υπ' όψιν όλων των όσων έχω πει ανωτέρω, και έχων υπ' όψιν ότι σήμερα χρειάζομεθα αρκετά χρήματα διά την προώθησιν της γεωργίας μας, του εμπορίου μας, του τουρισμού μας και εν γένει της οικονομίας του τόπου μας, είμαι της γνώμης ότι πρέπει να καταψηφίσωμεν το Νομοσχέδιον αυτό, διότι εάν ψηφισθή το Νομοσχέδιον τούτο εις Νόμον θα επηρεάσωμεν σοβαρώς την οικονομικήν κατάστασιν του τόπου χωρίς να προσφέρωμεν τίποτε εις αυτούς τους οποίους ζητούμεν να ωφελήσωμεν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν, ο κ. Χαμπής Μιχαηλίδης.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Έντιμοι συνάδελφοι.

Δυσκολεύομαι να αντιληφθώ τον συλλογισμόν, τον οποίον ακολουθεί ο προ εμού αγορεύσας Έντιμος κ. Σαββίδης. Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον δεν αποσκοπεί εις την εξάλειψιν των τοκιστών. Όπως δε παρεδέχθη ο Έντιμος κ. Σαββίδης, το ολικόν των χρημάτων, τα οποία οι τοκισταί αυτοί δίδουν υπό μορφήν δανείων, κυμαίνεται μεταξύ 7 και 9 εκατομμυρίων λιρών. Εν όψει του ολικού των πιστώσεων, αι οποίαι

παραχωρούνται εις την χώραν, το ποσόν τούτο αποτελεί ένα σεβαστόν ποσόν. Εν όψει των πιστωτικών συνθηκών του τόπου είναι πολύ φυσικόν να ελέγχωνται οι τοκισταί, οι οποίοι δίδουν υπό μορφήν δανείων ένα τοιούτον σεβαστόν ποσόν.

Ως γνωστόν, διά την επίτευξιν της οικονομικής ανόδου εις την χώραν είναι ανάγκη όπως επωφεληθώμεν όσον το δυνατόν περισσότερο από όλους τους εν προκειμένω αποτελεσματικούς παράγοντας.

Αναμφιβόλως δε εις των σημαντικωτέρων αυτών παραγόντων είναι αι πιστώσεις. Διά να εξασφαλίσωμεν δε την μεγαλυτέραν δυνατήν ωφέλειαν από τας πιστώσεις, είναι καλόν όπως εξασφαλιστή η κατάλληλος διοχέτευσις των. Δεν είναι ορθόν να αφήνη κανείς αδρανής τας πιστώσεις αυτάς, αι οποίαι αντιπροσωπεύουν ένα μεγάλο ποσόν. Εάν λάβωμεν υπ' όψιν ότι οι οικονομικοί οργανισμοί θα είναι εις θέσιν να παραχωρούν πιστώσεις υπό λογικώτερους όρους διά την οικονομικήν ανάπτυξιν, από αυτής της απόψεως ο Νόμος θα είναι χρήσιμος, έστω και εάν, όπως ισχυρίσθη ο 'Εντιμος κ. Σαββίδης, το Νομοσχέδιον τούτο τείνει να μειώση τον αριθμόν των τοκιστών και το ποσόν, το οποίον θα δίδεται προς τοκισμόν υπό των τοκιστών.

Το θέμα του εκπατρισμού χρήματος είναι πράγματι σημαντικόν, στηρίζεται δε επί διαφόρων αιτίων. Φρονώ, εν τούτοις, ότι ουδόλως θα είναι λογικόν να αφήσωμεν ανεξέλεγκτους τους τοκιστάς και εμμέσως τα ποσά, τα οποία ούτοι δανείζουν, και να αφήσωμεν ελευθέραν την εκμετάλλευσιν, εις την οποίαν καταφεύγουν τουλάχιστον μερικοί εκ τούτων, επειδή βλέπομεν την δυνατότητα εκπατρισμού του χρήματος. Πρό τινος χρόνου εψηφίσαμεν ένα Νόμον με σκοπόν να ρυθμισθώμεν τα χρέη των πολιτών, οι οποίοι ασχολούνται με την γεωργίαν. Είναι γνωστοί οι λόγοι, οι οποίοι ώδήγησαν εις την ψήφισιν αυτού του Νόμου. Η ανάγκη θεσπίσεως τοιούτου νόμου προέκυψεν ιδιαιτέρως εκ της τακτικής της εκμεταλλεύσεως, την οποίαν ηκολούθουν ωρισμένοι τοκισταί. Δεν θέλω να κατηγορήσω το σύνολον εκείνων, οι οποίοι δίδουν χρήματα προς τοκισμόν. Είναι, όμως, ολοφάνερρον ότι μερικοί τοκισταί εκμεταλλεύονται εις τεράστιον βαθμόν. Έχει διαπιστωθή ότι ωρισμένοι εξ αυτών λαμβάνουν τόκον από 25 τουλάχιστον επί τοις εκατόν μέχρις 100%. Υπάρχουν και εκείνοι, οι οποίοι διά ποσόν π.χ. £150, το οποίον δίδουν προς τοκισμόν, καταχωρούν ποσόν £200. Εάν οι τοιοῦτοι άνθρωποι παραιτηθού της δραστηριότητος του τοκιστού εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν θα ψηφισθή ο νόμος ούτος, θα ευχαριστηθώ πολύ. Διότι θα παύση ούτω μία πραγματικώς επιβλαβής δραστηριότης, έστω και αν ακόμη οῦτοι εκπατρίσουν τα χρήματά των!

Όπως είπα εις την αρχήν, ένας τίμιος τοκιστής —πιστεύω δε ότι οι πλείστοι τούτων είναι τίμιοι — ουδόλως θα επηρεασθή από τον νόμον αυτόν. Διά το συμφέρον του τόπου, διά να ρυθμισθή η χρηματοδότησις, η οποία θα εξυπηρετήση την οικονομικήν άνοδον του τόπου, ζητείται από αυτούς τους τοκιστάς να τηρούν βιβλία και να υπόκεινται εις έλεγχον. Αι Τράπεζαι υπόκεινται και θα υπόκεινται εις τοιούτον έλεγχον. Τα δε Συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα υπόκεινται κατά τον ίδιον τρόπον εις ωρισμένους κανόνας, έλεγχον και όρους. Το να υπόκεινται εις έλεγχον κατά τον ίδιον τρόπον και οι τοκισταί είναι και πολύ λογικόν και προς όφελος του τόπου. Κατά την υπό των αρμοδίων αρχών χάραξιν της πιστωτικής πολιτικής και της πιστωτικής κατευθύνσεως της χώρας ο νόμος ούτος θα είναι ένα βοήθημα δι' αυτάς.

Διά τους λόγους, τους οποίους εξέθεσα, εισηγούμαι ψήφισιν του ενώπιόν μας υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου, επιθυμώ δε να υπενθυμίσω εις όλους τους συναδέλφους ότι εις πολλάς χώρας παρόμοιοι νόμοι εθεσπίσθησαν από πολλού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ:

'Εντιμε κ. Πρόεδρε. 'Εντιμοί συναδέλφοι.

Γενικώς είμαι υπέρ του Νομοσχεδίου, το οποίον ευρίσκεται

ενώπιόν μας. Χωρίς αμφιβολίαν, ο έλεγχος των τοκιστών, ο οποίος εφαρμόζεται εις πολλάς πολιτισμένας χώρας, είναι απαραίτητος και αναγκαιότατος και εις την χώραν μας. Προσωπικώς, όμως, θα επεδύμουν μαζί με τον περί Τοκιστών Νόμον να είχαν έλθει εις την Βουλήν και Νόμοι περί Ελέγχου των Τραπεζών. Δεν επιθυμώ να εισέλθω εις το βάθος του περί Τοκιστών Νομοσχεδίου, όπως έπραξαν οι άλλοι δύο συναδέλφοι, οι οποίοι ηγόρευσαν προ εμού. Θεωρώ, μόνον, καθήκον μου όπως επιστήσω την προσοχήν της Βουλής εις ένα άρθρον του Νομοσχεδίου. Τούτο δε είναι το άρθρον 14 του προ ημών Νομοσχεδίου. Το άρθρον τούτο έχει ως εξής: «Ανεξαρτήτως των διατάξεων του άρθρου 80 του περί Συμβάσεων Νόμου, το περιεχόμενον γραμματίου συνήθους τύπου, ως τούτο καθορίζεται δυνάμει του τοιούτου νόμου, δεν συνιστά αμάχητον απόδειξιν περί των εν τούτω εκθεθειμένων γεγονότων εάν ο δυνάμει του τοιούτου γραμματίου πιστωτής είναι τοκιστής». Ως γνωστόν, ιδιαιτέρως δε γνωρίζουν τούτο οι νομικοί συναδέλφοι, συμφώνως προς το άρθρον 80 του υφισταμένου περί Συμβάσεων Νόμου Κεφ. 149 συνήθους τύπου χρεωτικά έγγραφα. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

'Εγγραφα συνήθους τύπου.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ:

'Εγγραφα συνήθους τύπου συνιστούν εις το Δικαστήριον αμάχητον απόδειξιν υπό τον όρον ότι υπόκεινται εις ωρισμένους όρους. Εάν τώρα ημείς αποδεχώμεν το εν λόγω άρθρον 14 συμφώνως προς το ενώπιόν μας νομοσχέδιον, θα δημιουργήσωμεν μίαν διαφορετικήν κατάστασιν εις τον τόπον ή θα προκύψουν δύο ειδών γραμμάτια ή δύο τάξεις λαού. Π.χ. εάν κάποιος, ο οποίος δεν είναι τοκιστής, έχει να λαμβάνη δυνάμει χρεωστικού γραμματίου, τότε εις το εν λόγω χρεωστικόν γραμμάτιον θα εφαρμοσθή το άρθρον 80 του περί Συμβάσεων Νόμου και τούτο θα αποτελέση εις το Δικαστήριον αμάχητον απόδειξιν. Εν τούτοις, ως ανέφερα και προηγουμένως, το γραμμάτιον, το οποίον θα λάβη και παρουσιάση εις το Δικαστήριον εις αντίδικος, ο οποίος είναι τοκιστής — νοείται δε ότι τούτο θα υπόκειται εις ωρισμένους όρους του περί Συμβάσεων Νόμου, την ευθύνην αποδείξεως των οποίων έχει ο εναγόμενος — δεν συνιστά αμάχητον απόδειξιν. Κατά την ιδικήν μου άποψιν, χωρίς να αντιληφθώμεν των περί Συμβάσεων Νόμων, ακόμη δε χωρίς να τροποποιήσωμεν το άρθρον 20 των περί Συμβάσεων Νόμων, δεν είναι ορθόν να δημιουργήσωμεν κατ' αυτόν τον τρόπον εις την χώραν δύο είδη γραμματίου ή δύο τάξεις λαού βάσει ενός γραμματίου συνήθους τύπου. Αναμφιβόλως η κατάσταση αυτή θα προκαλή εις πολλούς μακροχρονίους διαμάχας εις τα Δικαστήρια. Παραδέχομαι, επίσης, ότι συμφώνως προς τους υφισταμένους νόμους μας μία συναλλαγματική (Bill of Exchange) ή γραμμάτιον εις διαταγήν (Promissory Note) δεν συνιστά αμάχητον απόδειξιν, διά δε το Δικαστήριον απαιτείται η ύπαρξις αντιπαροχής. Κατά την γνώμην μου, όμως, η θέσις μιας συναλλαγματικής (Policy) είναι εντελής διάφορος εκείνης ενός χρεωστικού γραμματίου συνήθους τύπου. Δεν επιθυμώ να αναφερθώ περισσότερο εις το Νομοσχέδιον. Γενικώς είμαι υπέρ του να υπόκεινται εις έλεγχον οι τοκισταί, θα ψηφίσω δε υπέρ. Θέλω, όμως, να δηλώσω ότι θα καταψηφίσω το άρθρον 14.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαμπής Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

'Εντιμε κ. Πρόεδρε, είναι προχωρημένη η ώρα και οι συναδέλφοι έχουν κουρασθή. Όμως η συζήτηση δημιουργήθηκε γιατί υπήρξαν εις την Βουλήν απόψεις που υποστηρίζουν το έργον των τοκογλύφων όπως γίνεται σήμερα.

Το Νομοσχέδιον που συζητούμεν επιβάλλεται να ψηφισθή σε νόμον γιατί θα επιβάλλη κάποιον έλεγχον εις τους τοκογλύφους και θα βοηθήση την οικονομίαν του τόπου και την γεωργικήν τάξιν. Τοκίζονται εις την Κύπρον αρκετά κεφάλαια. Εκατομμύρια λιρών, όπως ο ίδιος ο κ. Σαββίδης. . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λυπούμαι διότι είμαι υποχρεωμένος να διακόψω τον ομιλητή λόγω του ότι αυτήν την στιγμή δεν υπάρχει απαρτία εις την Βουλήν. Η Βουλή θα διακοπεί δια δύο λεπτά, θα κτυπήσουν οι κώδωνες, και εάν εντός δύο λεπτών δεν υπάρχει απαρτία τότε η συνεδρίασις κατ' ανάγκην θα αναβληθή.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει απαρτία.

Παρακαλώ εξακολουθήστε την ομιλίαν σας.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Είναι γνωστόν ότι οι τοκογλύφοι με τα κεφάλαια τα οποία τοκίζουν εκμεταλλεύονται τες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί κυρίως. Δεν είναι ούτε ένας ούτε δύο ούτε δέκα ούτε 100 αλλά εκατοντάδες οι γεωργοί που δανείζονται χρήματα από τους τοκογλύφους. Ιδιαίτερα εκμεταλλεύονται οι τοκογλύφοι τες δυσκολες χρονιές για τους γεωργούς. Μπορούμεν να εφοδιάσωμεν τον κ. Σαββίδη με δεκάδες ονομάτων γεωργών οι οποίοι εδανείστησαν από τοκογλύφους όχι με 9 και 10% αλλά 15, 20, 25 και 30% ακόμα. Δεν είναι αυτοί οι γεωργοί ούτε ηλίθιοι ούτε παράφρονες, αλλά εχρειάσθησαν τα χρήματα και υποχρεώθησαν να δανεισθούν από τους τοκογλύφους.

Και μόνον εάν υπολογισώμεν ότι δανείζονται 44 εκατομμύρια από τους τοκιστάς, και εάν δι' αυτό το ποσόν των 44 εκατομμυρίων πληρώνουσιν οι γεωργοί μόνον 3% περισσότερα κ. Σαββίδη, πληρώνονται από τους πτωχούς γεωργούς πάνω από £120.000 τον χρόνον παράνομον τόκον. Έχει πάρα πολλά να ωφελήθη η οικονομία μας. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να παρατηρήσω εις τον έντιμον αγορητήν ότι απευθύνεται προς την Βουλήν και όχι προς τον κ. Σαββίδη. Οι Βουλευταί όταν αγοράουσι απευθύνονται προς την Βουλήν και όχι ονομαστικώς προς τα διάφορα πρόσωπα τα οποία ηγόρευσαν ή έθεσαν τας απόψεις των ενώπιον της Βουλής.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Εν τάξει κ. Πρόεδρε, δεν θα απευθυνθώ ειδικά σε Βουλευτήν ο οποίος αγόρευσε προηγουμένως. Ελέγθη εις την Βουλήν ότι το Νομοσχέδιον δύναται να εξαλείψη τους τοκογλύφους και δεν θα τους επιτρέψει να τοκίζουν τα χρήματά των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διά να μην υπάρχει παρεξήγησις μπορείτε να πείτε ότι ο κ. Σαββίδης ισχυρίσθη, αλλά όταν ομιλήτε δεν μπορείτε να λέγετε «κ. Σαββίδη» ως να απαντάτε εις τον κ. Σαββίδη.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Δεν έχω καμμίαν ένσταση, έντιμε κ. Πρόεδρε, εάν απευθύνεται κοντά μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω όμως εγώ ως Πρόεδρος της Βουλής. Η συζήτησις δεν διεξάγεται μεταξύ του κ. Σαββίδη και του αγορητού, αλλά διεξάγεται μεταξύ του αγορητού και της Βουλής.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Εάν οι τοκογλύφοι δανείζουν μόνον ποσόν £50.000—£60.000 με παράνομον τόκον, όπως ισχυρίσθη ο κ. Σαββίδης, δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος ότι θα τους εξαλείψωμεν, διότι τα ποσά τα οποία τοκίζουν είναι εκατομμύρια λίρες. Το Νομοσχέδιον σκοπόν έχει να επιβάλη κάποιον έλεγγον. Παρά τον έλεγγον όμως αυτόν είναι βέβαιον ότι, όπως ξέρουν καλά το επάγγελμά τους οι τοκογλύφοι, θα βρουν πάλιν τρόπους να τοκίζουσι με υψηλά επιτόκια. Όμως το Νομοσχέδιο θα βοηθήση να εξασκηθαι καλύτερος έλεγχος και γι' αυτό επιβάλλεται να ψηφισθή από την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ανδρέας Γιάγκου, ο κ. Αναστασιάδης.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να με αντικαταστήση δι' ολίγα λεπτά.

Ο κ. Χαλίτ.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Τότε δεν θα υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα παραμείνω εντός της Βουλής.

(Ο κ. Αναστασιάδης αντικαθιστά τον κ. Κληρίδη)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Μπορείτε να προχωρήσετε.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Με εκπλήττει πραγματικά το γεγονός. . . .

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει απαρτία.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μπορείτε να προχωρήσετε.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Με εκπλήττει πραγματικά το γεγονός διότι εχρειάσθησαν τόσαι αγορεύσεις και υπάρχουν αντεγκλήσεις διά την ψήφισιν ενός Νομοσχεδίου που αντικειμενικόν σκοπόν έχει να επιβάλη έλεγγον εις μίαν τάξιν ανθρώπων, μερικοί εκ των οποίων πιθανόν να προβούν εις ωρισμένα αδικήματα.

Το παρόν Νομοσχέδιον σκοπόν έχει να εξασκήση κάποιον έλεγγον επί μιας τάξεως ανθρώπων οι οποίοι δανείζουν χρήματα με αντικειμενικόν σκοπόν να πάρουν τόκον. Είναι φανερόν, και γίνεται από όλους παραδεκτόν, ότι μερικοί εκ των ανθρώπων αυτών παίρνουν παράλογον τόκον. Δηλαδή υψηλότερον τόκον από τον κανονικόν που επιτρέπεται. Και κατά συνέπειαν εφ' όσον θα υπάρξη κάποιος έλεγχος και θα ανακαλυφθούν οι άνθρωποι οι οποίοι διαπράττουν ένα αδίκημα, είναι φυσικόν να τιμωρηθούν όπως οποιοσδήποτε πολίτης της Κύπρου διαπράττη οποιοδήποτε άλλον αδίκημα τιμωρείται διά νόμου. Δι' αυτόν τον λόγον επίστευα ότι δεν θα υπήρχεν ούτε μία αγόρευσις και ομοφώνως η Βουλή θα εψήφισε το παρόν Νομοσχέδιον εις Νόμον. Υπήρξεν ο ισχυρισμός ότι δεν α επιβάλλωμεν κανένα έλεγγον επί των ανθρώπων αυτών διότι προσφέρουν καλώς υπηρεσίας εις τον τόπον. Και αι καλαί υπηρεσίαι που προσφέρουν εις τον τόπον κατά κάποιον τρόπον είναι γιαντί ενώ αι Τράπεζαι ή τα Συνεργατικά ιδρύματα δεν μπορούν να δώσουν μακροπρόθεσμα δάνεια, οι τοκισταί επειδή θα απολαμβάνουν ένα τόκον θα δίδουν μακροπρόθεσμα δάνεια. Επίσης προεβλήθη ο ισχυρισμός ότι εάν μερικοί εξ αυτών παίρνουν υψηλότερον τόκον από τον κανονικόν είναι γιαντί δίδουν εις ανθρώπους οι οποίοι δεν έχουν τας απαιτούμενας εγγυήσεις. Μα άνθρωποι οι οποίοι τάσσουν ως σκοπόν των την εκμετάλλευσιν και τον παράνομον πλουτισμόν είναι φυσικόν όχι μόνον μίαν εγγύησιν να ζητήσουν αλλά 10 εγγυήσεις. Επίσης υπάρχει κάποιος ισχυρισμός ότι δεν χρειάζεται να ψηφισθή το παρόν Νομοσχέδιον διότι οι παρανομούμενοι δεν δίδουν αποδείξεις. Και κατ' ακολουθίαν δεν μπορούν να καταδιωχθούν εφ' όσον δεν θα υπάρχει απόδειξις. Μα ούτε ο κλέφτης που μπαίνει σε οποιοδήποτε σπίτι ή σε οποιοδήποτε αγρόν αφήνει την υπογραφήν του ότι εμπήκε και έκλεψεν εν τούτοις υπάρχει κάποιος τρόπος που τα όργανα της τάξεως μπορούν εις πλείστας περιπτώσεις να τους ανακαλύπτουν. Δι' αυτό ακριβώς επειδή παραδεχόμεθα όλοι ότι υπάρχει ο παράνομος τόκος, δηλαδή υπάρχει κάποιον αδίκημα, το οποίον απαγορεύεται διά νόμου, διά τούτο ακριβώς πιστεύω και περιμένω από όλους τους συναδέλφους να ψηφίσουν το παρόν Νομοσχέδιον εις νόμον διά να τιμωρήσουν όσους διαπράττουν έν αδίκημα. Ελπίζω ότι θα προχωρήσωμεν εις την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου διά να δείξωμεν ότι θέλωμεν να επιβάλλωμεν κάποιαν τάξιν εις τον τόπον αυτόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής, οι οποίοι δεν ωμίλησαν μέχρι της στιγμής. Εάν δεν υπάρχουν τότε θα δώσω τον λόγον εις τον κ. Σαββίδη.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, όταν αγοράσω είχα την γνώμη ότι οι συνάδελφοι με παρακολουθούν τι λέγω. Και ότι δεν θα παρουσιαζαν τα άσπρα μαύρα και τα μαύρα άσπρα απ' ότι έχω πει. Εν πρώτοις θα ήθελα να απαντήσω εις τον έντιμον κ. Χαλίτ, εις μίαν παρατήρησιν την οποίαν είχε κάμει, ότι εάν γίνη ο νόμος αυτός θα σταματήσουν αυτοί οι εκμεταλλευταί και θα εξακολουθήσουν οι τίμιοι, και ότι δεν μας ενδιαφέρει εάν αυτοί οι εκμεταλλευταί στείλουν έξω τα χρήματα. Απεναντίας δι' αυτούς τους τοκιστάς τοκογλύφους εάν γίνη ο νόμος αυτός θα είναι η μεγαλύτερη διαφήμιση να ονομάζονται τοκισταί, διότι εάν έχη και κανένα που δεν τους ξέρει θα τους μάθη, και έτσι θα έχουν και μεγαλύτεραν πελατεϊαν και δεν πρόκειται να έχουν ούτε συναγωνισμόν, και θα κάμουν την δουλειάν τους μια χαρά, εκείνοι δε οι οποίοι θα φύγουν είναι οι τίμιοι τοκισταί.

Όσον αφορά τα όσα έχει πει ο έντιμος συνάδελφος κ. Μιχαηλίδης, πραγματικώς με εκπλήττει πως αντελήφθη ότι ο κ. Σαββίδης θέλει να υποστηρίξη τους τοκιστάς, τους εκμεταλλευτάς και τοκογλύφους όπως τους ωνόμασεν. Και διερωτώμαι από πού έβγαλεν αυτό το πόρισμα ότι εγώ θέλω να υποστηρίξω αυτούς τους τοκογλύφους. Κάθε άλλο. Εάν βρεθή τρόπος να μη μας γελούν και να τους πιάνωμεν αυτούς τους τοκογλύφους εγώ θα εψήφισα να τους κρεμάσωμεν. Εκείνο το οποίον έχω πει είναι ότι δεν υπάρχει τρόπος να τους ελέγξωμεν αυτούς τους τοκογλύφους διά του νόμου αυτού. Και ότι με τον νόμον αυτόν εκείνο το οποίον θα προκύψη θα είναι οι μεν τοκογλύφοι να εξακολουθούν να κάμνουν την τοκογλυφίαν, και να παίρνουν και περισσότερα δικαιώματα απ' ό,τι παίρνουν σήμερα, και θα χαθούν εκείνοι οι οποίοι πραγματικώς είναι χρήσιμοι δίδοντας τα χρήματά των εις τους ανθρώπους οι οποίοι έχουν ανάγκην. Συμφωνώ δε πλήρως με τον κ. Μιχαηλίδην ότι ο αριθμός των τοκιστών είναι μεγάλος και ότι τοκίζουν πέραν του 9 μέχρι και 50%.

Μπορώ να συνεχίσω;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Βεβαίως μπορείτε.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Όχι, εφωνάζετε ότι διελύθη η απαρτία γι' αυτό. Με συγχωρείτε. Λοιπόν, εφ' όσον διερωτάται ο κ. Μιχαηλίδης, ότι υπάρχουν παρά πολλοί, οι οποίοι δανείζουν χρήματα με μεγάλο τόκον,

(Ο κ. Κληρίδης επανέρχεται εις την έδραν του)

συμφωνώ, αλλά δεν μας είχε πει ο κ. Μιχαηλίδης διά ποίον λόγον είχε προκύψει αυτή η αύξησης της ζήτησεως χρημάτων από τους τοκογλύφους. Ούτε ποίοι είναι οι υπαίτιοι αυτής της καταστάσεως. Και αφού έθεσεν αυτήν την ερώτησιν θα του απαντήσω για να μάθη και η Βουλή ποιοι είναι αυτοί οι υπαίτιοι. Οι υπαίτιοι είμεθα ημείς εδώ εις αυτήν την Βουλήν. Είναι αυτό που εφώναξα τα τελευταία δύο χρόνια: ότι θα δημιουργούσαμεν αυτήν την κατάστασιν μόνον και μόνον διά να κάμνωμεν δημοκοπίες. Ενώ ημπορούσαμεν, χωρίς δημοκοπίες, με τρόπον, να εξασφαλίσωμεν τα χρήματα τα οποία χρειάζεται ο τόπος και να μην υπάρχει αυτή η εκμετάλλευσις. Εγώ δε θέλω να ξεκαθαρίσω την κατάστασιν τελείως. Εάν υποστηρίξω ότι πρέπει να καταψηφισθή αυτό το Νομοσχέδιον είναι διότι νομίζω ότι όσα κακά δεν εκάμαμεν μέχρι σήμερα θα τα κάμωμεν με αυτό το Νομοσχέδιον. Διότι πιστεύω ότι εκείνους τους οποίους θέλομεν να καταδιώξωμεν όχι μόνον δεν θα τους καταδιώξωμεν, όχι μόνον δεν θα τους συλλάβωμεν, αλλά θα τους βοηθήσωμεν να εκμεταλλεύωνται περισσότερο τον φτωχόν δυστυχισμένον άνθρωπον ο οποίος χρειάζεται χρήματα.

Όταν δε ανεφέρθη εις φρενοβλαβείς και ηλιθίους δεν εννοούσα τους παραγωγούς, αλλ' ανεφέρθη απλώς εις εκείνους οι οποίοι το βράδυ παίζουν χαρτιά και το πρωί καταβαίνουν να πάρουν δανεικά διά να πληρώσουν τα χρέη των. Αυτοί είναι οι φρενοβλαβείς και ηλιθίοι ο παραγωγός έρχεται εις την δευτέραν σειράν που έχω πει, τον φτωχόν άνθρωπον ο οποίος δεν έχει τας απαιτούμενας εγγυήσεις διά

να εξασφαλίση χρήματα με νόμιμον τόκον. Εκείνο δε το οποίον ανεφέρθη, ότι οι τοκογλύφοι παίρνουν εγγυήσεις από πολλούς, μου κάμνει εντύπωσιν, διότι εν τοιαύτη περιπτώσει εάν έχη τας απαιτούμενας εγγυήσεις διά να εξασφαλίση δάνειον, τότε θα ημπορούσε να το εξασφαλίση με νόμιμον τόκον και όχι με τους υπέρογκους τόκους τους οποίους τους χρεώνουν οι τοκισταί. Δι' αυτό επαναλαμβάνω ότι όταν ζητώ να καταψηφισθή ο νόμος αυτός δεν είναι διά να υποστηρίξω τους τοκογλύφους, αλλά διά να μη φέρωμε το χάος το οποίον βλέπω ότι θα προκύψη από την ψήφισιν αυτού του Νομοσχεδίου εις νόμον. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης δεν έχει ομιλήσει ακόμη.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Θα ήθελα να προβώ εις μίαν διόρθωσιν. Διότι ο Έντιμος κ. Σαββίδης παρεξήγησεν έν σημείον, το οποίον έθιξα εις την αγόρευσιν μου. Εγώ δεν είπον «ο Νόμος αυτός θα σταματήση τους εκμεταλλευτάς τοκιστάς» εγώ είπον και τίμιοι τοκισταί δεν έχουν τίποτε να φοβηθούν από αυτόν τον νόμον, εάν δε οι εκμεταλλευταί τοκισταί παραιτηθούν της δραστηριότητός των ως τοκιστών εξ αιτίας αυτού του Νόμου, θα ευχαριστηθώ δι' αυτό», και προσέθεσα «ακόμη και αν εκπαιτρίσουν τα χρήματά των».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(απευθυνόμενος προς τον κ. Σαββίδην)

Δεν είναι ορθόν να εξακολουθήση διαλογική συζήτησις. Μετά από τον κ. Αναστασιάδην μπορείτε.

Εάν είναι μία λέξις ασφαλώς δεν θα έχη μεγάλην σημασίαν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Συμφωνώ με τον κ. έντιμον συνάδελφον αυτό είχα αναφέρει και εις την ομιλίαν μου, ίσως να μην είχε γίνει καλή μετάφρασις.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Η ομιλία του Προέδρου της Οικονομικής Επιτροπής την οποίαν προηγουμένως ηκούσαμεν, και η οποία ομολογουμένως με εξέπληξε, θέτει ζήτημα κοινοβουλευτικής τακτικής. Είναι σύνθηες εις τα συστήματα τα δημοκρατικά, όπου υπάρχει κοινοβουλευτικός βίος παρόμοιος του τύπου του ιδιού μας, ο Πρόεδρος της Επιτροπής, ο οποίος υποτίθεται ότι παρουσιάζει και υποστηρίζει το Νομοσχέδιον, να αντιπροσωπεύη τον αντίστοιχον Υπουργόν και είναι υποχρεωμένος λόγω κοινοβουλευτικού εθίμου να υποστηρίξη την πολιτικήν του Υπουργείου, και δη όταν η πολιτική αυτή του Υπουργείου είναι πολιτική ολοκληρού της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας. Ότι είναι το παρόν Νομοσχέδιον αποτέλεσμα της πολιτικής της Κυβερνήσεως φαίνεται από το γεγονός ότι είναι γνωστόν ότι συνεζήτηθη από το Υπουργικόν Συμβούλιον και κατόπιν έφθασε και κατετέθη εις την Βουλήν. Εγείρω το ζήτημα αυτό όχι διά να επιτεθώ εναντίον οιοδήποτε συνάδελφου, αλλά διά να τεθή το ζήτημα, να συζητηθή ως ζήτημα αρχής, διά να παρουσιάση εις το μέλλον επιτέλους μίαν ομαλότητα ο κοινοβουλευτικός βίος της Δημοκρατίας. Έν άλλο ζήτημα το οποίον ήθελα να θέλω είναι το ακόλουθον.

Υπάρχει το εξαγγελθέν Πενταετές Πρόγραμμα, το οποίον έχω υπ' όψιν μου, και το οποίον εις το κεφάλαιον περί Τραπεζών — ας μου επιτραπή να αναγνώσω ολίγας γραμμάς — «Το τραπεζικόν σύστημα της νήσου χρήζει οργανώσεως. Η Κύπρος στερείται Κεντρικού Εκδοτικού Ιδρύματος και Τραπεζής μακροχρονίου πίστεως, αι δε υφιστάμεναι Τράπεζαι εσυνηρητούν ανίσως τους διαφόρους κλάδους της παραγωγικής δραστηριότητος. Ελλείπει, τέλος, η δέουσα ρυθμιστική οργάνωσις επί της ιδρύσεως και της λειτουργίας των Τραπεζών και της πίστεως εν γένει. Συνέπεια ήτο η επέκτασις της πιστοδοτήσεως κλάδων της οικονομίας ήμιστα παραγωγικών».

Διερωτώμαι ποία θα ήτο η στάσις του έντιμου Βουλευτού, ο οποίος έφερον ένστασιν εις την ψήφισιν του νόμου διά της ομιλίας του, εάν απόψε αντί του παρόντος Νομοσχεδίου

επιβλήσαμεν επί τη βάσει του εξαγγελθέντος Πενταετούς Προγράμματος της Δημοκρατίας Νόμον περί Ελέγχου των Τραπεζών. Περιττόν να προσθέσω ότι αι Τράπεζαι είναι πιστοδοτικά ιδρύματα κατά τον ίδιον τρόπον, από οικονομικής απόψεως, όσον και οι ιδιώται είναι πιστοδοταί. Ελπίζω ότι η στάσις του εντίμου συναδέλφου ήτο να υποστηρίξη το Πενταετές Πρόγραμμα και εις τον τομέα αυτόν, τοσούτω μάλλον επ' όσον ανήκει εις το κόμμα το πλειοψηφούν. Διότι όταν ανήκωμεν εις έν κόμμα, εις μίαν παράταξιν, οφείλομεν να έχωμεν κοινοβουλευτικήν πειθαρχίαν. Εάν δε διαφωνώμεν επί ζητημάτων αρχής δηλώνομεν ότι παύομεν από του να ανήκωμεν. Δεν πρέπει εν πάση περιπτώσει να αφηθή να νομισθή ότι το Πατριωτικόν Κόμμα, το όποιον πλειοψηφεί εις την Βουλήν αυτήν, αντιτίθεται εις τον νόμον αυτόν. Ο κ. Σαββίδης, είμαι βέβαιος, εξέφρασεν αποκλειστικώς προσωπικάς απόψεις.

Επανερχόμαι εις το ζήτημα των Τραπεζών. Εάν θα υποστηρίξωμεν τον έλεγχον των Τραπεζών κατά μείζονα λόγον οφείλομεν να υποστηρίξωμεν τον έλεγχον των ιδιωτών, επ' όσον μάλιστα το παρελθόν, κατά τα τελευταία 80 έτη τουλάχιστον, αποδεικνύει ότι ο τοιούτος έλεγχος είναι αναγκαίος. Εάν έν εκ των αποτελεσμάτων είναι να οδηγήση χρήματα από ιδιωτικάς χείρας εις τας Τραπεζάς ή εις τα Συνεργατικά ιδρύματα, υπό την προϋπόθεσιν βεβαίως ότι τα Τραπεζικά αυτά ιδρύματα οιασδήποτε φύσεως και εάν είναι θα ελέγχωνται δυνάμει νόμου η δε πιστοδοτήσις θα δίδεται διά παραγωγικούς σκοπούς, ουδείς δύναται να αμφιβάλλη ότι αύτη είναι η ορθολογική θέσις του όλου ζητήματος, και είναι έν αποτέλεσμα διά το όποιον δεν πρέπει να λυπούμεθα. Τουαντίον οφείλομεν να το επιδιώξωμεν.

Έρχομαι εις έν άλλο σημείον το όποιον εξένισε τον έντιμον συναδέλφον κ. Σαββίδην. Εκ πρώτης όψεως φαίνεται πως κάποιαν υπόθεσιν έχει. Πώς είναι δυνατόν λέγει να ελεγχώμεν τι κάμνει ο τοκιστής, ο τοκογλύφος τοκιστής, όταν λαμβάνη χρήματα ουχι βέβαια ενώπιον μαρτύρων, αλλά ιδιαιτέρως εις το γραφείον του και χωρίς μάρτυρας, χωρίς να διδη αποδείξεις; Θα ήθελα επί του σημείου αυτού να συμφωνήσω μέχρις ενός ωρισμένου σημείου ότι η απόδειξις μυστικών πράξεων τοιαύτης φύσεως δεν θα είναι εύκολος εις το Δικαστήριον, χωρίς να είναι όμως και αδύνατος.

Εν πάση περιπτώσει θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι ήδη έχομεν νόμον οσάκις πρόκειται περί γεωργού και εμπόρου, και ο όποιος νόμος ισχύει μέχρι σήμερα, που δίδει το δικαίωμα εις το Δικαστήριον να επανεξετάση τοκογλυφικάς και αισχροκερδέις πράξεις εκ μέρους τοκογλύφων το δικαίωμα αυτό του όποιου το ευεργέτημα επεξετινέτο μόνον εις μίαν τάξιν, την τάξιν των γεωργών, σήμερα επεκτείνεται εις όλας τας τάξεις της Δημοκρατίας, και καθένας ο όποιος ισχυρίζεται ότι έγινεν αντικείμενον εκμεταλλεύσεως θα δικαιούται να φέρη αυτό ενώπιον του Δικαστηρίου. Αυτός είναι ο δικαστικός έλεγχος των πράξεων του τοκιστού. Αλλά πέραν αυτού υπάρχει και ο διοικητικός έλεγχος των πράξεων. Τοκιστής σύμφωνα με τον ορισμόν σημαίνει πρόσωπον του όποιου αι εργασίαι είναι να τοκίζη και επομένως θα έχη σφειαν πράξεων αι όποιαι δύνανται να αποδειχθούν. Εάν αρνηθή ότι έχει λαμβάνειν, τότε θα είναι πράξις ηλιθιότητος. Διότι όταν το ακούσει βεβαίως, και αυτό θα είναι δημοσίως ενώπιον του Εφόρου, όταν περιέλθη αυτό εις γνώσιν του οφειλέτου του, ο οφειλέτης ευκολώτατα θα ισχυρισθή ότι εξώφλησε το χρέος. Επομένως είναι ηναγκασμένος οσάκις του επιβάλλει ο νόμος να δηλώνη έκαστον των χρεών τα όποια έχει λαμβάνειν. Δυνάμει του νόμου εάν είναι τοκιστής οφείλει να εγγράφη τον εαυτόν του. Η εγγραφή θα γίνεται παρά τω Εφόρο. Ο Έφορος είναι ο Έπαρχος της επαρχίας. Και ο Έπαρχος της επαρχίας έχει δικαίωμα να μη τον εγγράφη ως τοκιστήν. Παραπέμπω εις το άρθρον 7, το όποιον είναι αρκετά σημαντικό, επίσης δε παραπέμπω εις το άρθρον 8, το όποιον προνοεί ότι το Δικαστήριον δύναται να κηρύξη οιονδήποτε τοκιστήν ανίκανον προς εγγραφήν ως τοκιστήν. Εάν το λοιπόν συναντήση άρνησιν εκ μέρους του Εφόρου διά να εγγραφή λόγω της κακής του διαγωγής, η οποία δεν είναι

ανάγκη να αποδειχθή δικαστικώς, τότε αυτός ο τοκιστής θα υπόκειται εις ποινικήν δίωξιν και σοβαράς ποινάς εάν εξακολουθήση να τοκίζη. Θα ήθελα να αναγνώσω από το άρθρον 3 εδάφιον (2):

«Πας τοκιστής όστις παραλείπει να εγγράφη εαυτόν ως τοκιστήν ή ενασκει την εργασίαν άλλως ή υπό την εγγεγραμμένην αυτού επωνυμίαν κ.λ.π. είναι ένοχος αδικήματος και εν περιπτώσει καταδίκης υπόκειται εις φυλάκισιν διά περίοδον μη υπερβαίνουσαν το έν έτος ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσαν τας 500 λίρας, εις δε την περίπτωσιν νομικού προσώπου εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσαν τας 1000 λίρας».

Επομένως υπάρχει ο μηχανισμός, ο διοικητικός μηχανισμός, ο όποιος είναι ευκολώτερος του δικαστικού, οι κακοί τοκισταί οι όποιοι εκμεταλλεύονται να θεθούν εκτός κυκλοφορίας. Έν άλλο σημείον το όποιον θα ήθελα να θίξω είναι ότι ο παρών Νόμος, πιστεύω, έπρεπε να έλθη μαζί με τον Νόμον περί Ελέγχου των Τραπεζών. Ρυθμίζει παρόμοια θέματα, θέματα πιστοδοτήσεως, και επομένως θα ήτο προτιμότερον εάν είχαμεν ενώπιόν μας και τον νόμον εκείνον. Ευτυχώς όμως υπάρχει το τελευταίον άρθρον, και ίσως η Εκτελεστική Εξουσία αυτό είχεν υπ' όψιν της, το όποιον λέγει ότι ο παρών Νόμος θα τεθή εν ισχύ από της καθορισθησομένης υπό του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας.

Επομένως υπό τον όρον ότι το άλλον Νομοσχέδιον το περί Τραπεζών, θα έλθη συντόμως, δεν έχω αμφιβολίαν ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον θα καθορίση την ημερομηνίαν αναλόγως, διά να επιτευχθή καθολικός έλεγχος επί όλων των πιστοδοτικών παραγόντων. Τώρα το τελευταίον σημείον το όποιον θα ήθελα να θίξω είναι το σημείον το όποιον ήγειρεν ο έντιμος κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν.

Ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν ήγειρε το σημείον ότι θα δημιουργηθούν δύο τάξεις εγγράφων εις το νομικόν μας σύστημα. Το έν είναι το σύστημα των γραμματίων συνήθους τύπου, το όποιον προήλθεν από το «μετζελλέ» και από τας αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου επί του θεσμού της αναγνωρίσεως χρέους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να παρατηρήσω ότι το γραμμάτιον συνήθους τύπου δεν είναι από το «μετζελλέ» αλλ' από τον Ινδικόν Νόμον εισήχθη εις την Κύπρον από τον Νόμον περί Συμβάσεων των Ινδιών.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, την άποψιν αυτήν την ήκουσα από τον έντιμον κ. Πρόεδρον κατά την διάρκειαν των συζητήσεων εις την Κοινοβουλευτικήν Επιτροπήν. Είχα αντίθετον άποψιν, έχω ν' όψιν μου τον περί Συμβολαίων Νόμον και την εισαγωγήν εις τον Νόμον αυτόν. Και είμαι βέβαιος ότι προέρχεται από το «μετζελλέ», αλλά αυτό δεν έχει καμμίαν σημασίαν από πού προέρχεται ο θεσμός αυτός διά τους σκοπούς του επιχειρήματος. Ο σκοπός του επιχειρηματός μου είναι να καταλήξω ότι ήδη εις το νομικόν μας σύστημα υπό ωρισμένας προϋποθέσεις, γραμμάτια συνήθους τύπου δεν παρείχον την γενικήν ασφάλειαν του άρθρου 80 του περί Συμβολαίων Νόμου. Διότι όπως ανέφερα και προηγουμένως, εις τον νόμον περί σχέσεων εμπόρων και γεωργών, το δικαστήριον δύναται παρά την ύπαρξιν γραμματίου συνήθους τύπου να υπεισέλθη και να ανακαλύψη, εάν μπορέση, την ύπαρξιν τοκογλυφικής δικαιοπραξίας. Η μόνη διαφορά είναι ότι σήμερα, όπως ήδη είπα, το ευεργέτημα αυτό επεκτείνεται εις όλους τους δανειζομένους έστω και εάν δεν είναι γεωργοί. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί εκτός του κ. Σαββίδη;
 Θα δώσω εις τον κ. Σαββίδην το δικαίωμα να αγορεύση, και επειδή είναι η τρίτη φορά που θα αγορεύση επί του ίδιου θέματος, δι' επτά μόνον λεπτά.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, δεν είχα σκοπόν να αγορεύσω αλλά φαίνεται ότι απόψε υπάρχει επιδημία να επιτίθενται όλοι εναντίον μου. Και φαίνεται ότι η ώρα η πολλή έχει κουράσει τους περισσότερους και δεν σκέπτονται τι λένουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τελευταία παρατήρησής σας είναι εκτός τάξεως. Το ότι έντιμοι Βουλευτάι τυγχάνουν να διαφωνούν μαζί σας δεν είναι απόδειξις ότι δεν σκέπτονται τι λένουν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Είναι δικαίωμα καθενός να λέγη ότι θέλει εναντίον μου αλλά να λέγη εκείνα που λέγω. Εν πρώτοις εις την αγόρευσίν του ο έντιμος συνάδελφος κ. Αναστασιάδης προσεπάθησε να μου κάμη μάθημα καλής συμπεριφοράς και πώς να φέρωμαι ως μέλος της Κοινοβουλευτικής Ομάδος. Δεν θα ήθελα να του απαντήσω διότι αυτό δεν είναι ζήτημα το οποίον αφορά την Βουλήν αλλά την ομάδα μας. Εκείνο όμως το οποίον μου γεννά απορίαν είναι το εξής: Ο κ. Αναστασιάδης ήτο παρών εις τας συνεδριάσεις τας οποίας εκάμναμεν, η δε απόφασις περί του Νομοσχεδίου αυτού επαφίετο εις την Οικονομικήν Επιτροπήν. Την Οικονομικήν Επιτροπήν την αποτελούσαν:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Στέλιος Μιχαηλίδης, Ιωσήφ Γιαμάκης, Παύλος Παύλου, Γιάγκος Ποταμίτης και Νεπήλ Ναπή.

Δηλαδή έξ πρόσωπα εκ των έξ τούτων προσώπων οι πρώτοι τρεις, Μιχαλάκης Σαββίδης, Στέλιος Μιχαηλίδης, Ιωσήφ Γιαμάκης είχαν ψηφίσει εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Γνωρίζετε ως Πρόεδρος Επιτροπής ότι ο τρόπος κατά τον οποίον εψήφισαν Βουλευτάι, ή τι διημερίθη εις τας Επιτροπάς, δεν είναι θέμα το οποίον αναφέρεται εις την Βουλήν, εκτός εάν υπάρξη συζήτησις επί της εκθέσεως κατά πόσον αποδίδει τον τρόπον με τον οποίον ετέθησαν τα ζητήματα, και η Βουλή ειδικώς αποφασίσει να εξετάσῃ το ζήτημα τούτο. Αι Επιτροπαί συνεδριάζουν κεκλεισμένων των θυρών και ουδείς δύναται να αναφερθή εις τας απόψεις ή τον τρόπον με τον οποίον εψήφισαν οι Βουλευτάι εις το στάδιον των Επιτροπών.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ο έντιμος συνάδελφος κ. Αναστασιάδης είχε πει ότι μόνος μου χωρίς να έχω καμμίαν συμπαράστασιν του Κόμματός μας αντιτίθεμαι και δεν τηρώ τους κανονισμούς της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς έντιμε κ. Βουλευτά το θέμα του εάν εκρατήσατε την παραταξιακήν γραμμήν ή όχι δεν είναι το ίδιον με το θέμα τι διημερίθη εις τας Επιτροπάς. Το τι γίνεται εις τας Επιτροπάς δεν είναι θέμα παραταξιακόν αλλά θέμα το οποίον αφορά ολόκληρον την Επιτροπήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εκείνο το οποίον θέλω να πω, έντιμε κ. Πρόεδρε. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μπορείτε γενικώς να αναφερθήτε ότι υπήρξαν και άλλοι Βουλευτάι του Πατριωτικού Μετώπου, εάν υπήρξαν, οι οποίοι είχαν παρομοίως απόψεις με τας ιδικάς σας, αλλ' εφ' όσον οι ίδιοι είτε δεν είναι εδώ είτε δεν τας εξέθεσαν ούτε και αυτός, κατά την γνώμην μου, θα ήτο ορθός τρόπος αντιμετώπισεως του ζητήματος.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εν τάξει, έντιμε κ. Πρόεδρε. Εκείνο το οποίον θα ήθελα να τονίσω ήτο το εξής. Ότι εις τας Επιτροπάς εκ των έξ το ήμισυ ήσαν υπέρ και το ήμισυ ήσαν εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι φανερόν από την έκθεσιν ότι ελήφθη κατά πλειοψηφίαν. Δεν δύνασθε όμως να αναλύσετε ποίοι εψήφισαν υπέρ και ποίοι εψήφισαν κατά.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, την έκθεσιν αυτήν δεν είναι η Οικονομική Επιτροπή που την έκαμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Εν τοιαύτη περιπτώσει έχω παράπονον. Διότι, όταν γίνεται μνεία περί πλειοψηφίας, ήμην και εγώ εις αυτήν την πλειοψηφίαν, αντικαθιστών ένα συνάδελφον, ο οποίος είναι μέλος της Δημοσιονομικής Επιτροπής. Εν τοιαύτη περιπτώσει, οι μετασχόντες της ψηφοφορίας δεν ήσαν 6, αλλά 7.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Θα ηρχόμην εις το σημείον αυτό, έντιμε κύριε συνάδελφε, αλλά δυστυχώς δεν με έχουν αφήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα το οποίον ενδιαφέρει την Βουλήν, έντιμε κ. Βουλευτά, είναι κατά πόσον εις την ουσίαν ο Νόμος αυτός πρέπει να ψηφισθή ή δεν πρέπει να ψηφισθή. Το θέμα το οποίον ενδιαφέρει τόσον την Βουλήν όσον φαντάζομαι και την κοινήν γνώμην είναι η ουσία του θέματος και όχι με ποίον τρόπον εψήφισεν ο α' Βουλευτής ή ο β' εις το στάδιον της Επιτροπής. Δι' αυτό θα παρακαλέσω να επανέλθετε εντός του θέματος, το οποίον θέμα είναι η ουσία του νόμου και όχι η διαδικασία με την οποίαν εψηφίσθη ή ητοιμάσθη η έκθεσις της Επιτροπής. Όσον αφορά όμως την έκθεσιν της Επιτροπής θέλω να υπενθυμίσω τα ακόλουθα. Η έκθεσις ανεγνώσθη υπό του Προέδρου της Επιτροπής Οικονομικών κατά την έναρξιν της συνεδρίας, αναφέρει ότι είναι κατά πλειοψηφίαν η απόφασις η οποία ελήφθη, αναφέρει αναλυτικώς τας λεπτομερείας, τας τροποποιήσεις διά τας οποίας γίνεται εισήγησις από εκείνους οι οποίοι πιστεύουν ότι το Νομοσχέδιον πρέπει να ψηφισθή, και ουσιαστικώς ουδεμίαν διαφοράν έχετε με την έκθεσιν, πλην του βασικού θέματος της αρχής ότι εσείς υποστηρίζετε την άποψιν εκείνων οι οποίοι αντιτίθενται εις την ψήφισιν του Νομοσχεδίου. Επομένως το θέμα της συντάξεως της εκθέσεως δεν είναι θέμα ουσίας το οποίον μπορεί να απασχολήσῃ την Βουλήν εις το στάδιον της συζητήσεως της ουσίας του Νομοσχεδίου. Πιθανόν να είναι θέμα διαδικασίας το οποίον μπορεί να απασχολήσῃ την Βουλήν εις άλλην συζήτησιν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Συμφωνώ, έντιμε κ. Πρόεδρε, απολύτως με τα όσα έχετε πει. Εάν ήλθα εις το βήμα αυτό για να δώσω τας εξηγήσεις εις τα όσα έχει πει ο έντιμος συνάδελφος, είναι διότι όταν ανεφέρθη και μου έδιδε μαθήματα συμπεριφοράς, και όταν ανεφέρθη και εζητούσε να του πω γνώμην διά Νομοσχέδιον το οποίον θα ψηφισθή κατόπιν, ενώ ήτο εκτός θέματος δεν τον διεκόψετε, και εμένα δεν με αφήνετε να δώσω τας απαιτούμενάς απαντήσεις εις τον έντιμον συνάδελφον, διότι εγώ όταν αναβαίνω εις το βήμα δεν προκαλώ κανένα απλώς και μόνον λέγω την γνώμην μου σύμφωνα με την συνειδησίν μου εντίμως και χωρίς να έχω κανένα συμφέρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν διέκοψα τον κ. Αναστασιάδην όταν υπέβαλε την ερώτησιν ποία θα είναι η θέσις του εντίμου αγορητού, όσον αφορά την νομοθεσίαν η οποία θα έλθῃ ενώπιον της Βουλής διά τον έλεγχον των Τραπεζών, διά δύο απλουστάτους λόγους: Η ερώτησις ήτο ρητορικόν σχήμα και ασφαλώς δεν επερμένεν ο έντιμος Βουλευτής κ. Αναστασιάδης, ο οποίος υπέβαλε την ερώτησιν, να του απαντήσετε επί της θέσεως σας όσον αφορά τα Νομοσχέδια τα οποία δεν έχετε δει ακόμη. Επομένως δεν έρχηζεν επεμβάσεως εκ μέρους του Προέδρου η ερώτησις.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Διερωτώμαι όμως όταν μου έδιδε μαθήματα συμπεριφοράς κομματικής ποίος ήτο ο λόγος που δεν διακόπη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν είχατε ένστασιν, η ένστασις έπρεπε να εγερθή κατά την ώραν κατά την οποίαν ηγόρευεν ο κ. Αναστασιάδης. Χωρίς να προδικάζω το θέμα αντελήφθη τον κ. Αναστασιάδην να ισχυρίζεται ότι σύμφωνα με το κοινοβουλευτικόν σύστημα, το οποίον ακολουθούμεν, ο Πρόεδρος

μας Επιτροπής έχει την υποχρέωση να υποστηρίξει τα Νομοσχέδια τα οποία κατατίθενται από τον αντίστοιχο Υπουργόν. Το θέμα τούτο είναι πάρα πολύ δύσκολο. Μελέτη προσηκτική άλλων Συνταγμάτων, άλλων προεδρικών συστημάτων, έχει αποδείξει ότι δεν είναι απαραίτητος κανών όπως ο Πρόεδρος υποστηρίξει το κάθε Νομοσχέδιο το οποίον στέλλει το Υπουργείον, υπάρχει όμως διαδικασία εις τας περιπτώσεις εις τας οποίας διαφωνή δεν προεδρεύει της συνεδριάσεως· τούτο είναι πολύπλοκον θέμα το οποίον καραλώς δεν μπορεί να ρυθμισθή εις συζήτησιν της ουσίας του Νομοσχεδίου περί Τοκιστών.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Πάντως, έντιμε κ. Πρόεδρε, μέχρι σήμερα τα τελευταία 2 1/2 έτη δεν είναι ούτε η πρώτη ούτε η τελευταία φορά που αι Επιτροπαί δεν συμφωνούσι με το Υπουργείον, ανεξαρτήτως εάν είναι του κόμματος ή όχι. Διότι αν επρόκειτο ό,τι μας στέλλουν να συμφωνώμεν, τότε δεν θα χρειαζέτο να πληρωνώμεθα 125 λίρας τον μήνα διά να διαβάζωμεν τας εκθέσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το ποσόν το οποίον πληρώνεσθε ουδεμίαν σημασίαν έχει με το κατά πόσον συμφωνείτε ή διαφωνείτε. Θα παρεκάλουν τον κ. Βουλευτήν εάν έχη να αγοράσει επί της ουσίας του Νομοσχεδίου να εξακολουθήσῃ εάν όχι, θα έπρεπε να εξασκήσω το δικαίωμά μου να πω ότι ο χρόνος ο οποίος καθωρίσθη διά την αγοράσειν αυτήν έχει λήξει.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Τες απόψεις μου για το Νομοσχέδιον τας έχω πει. Εφ' όσον δεν μπορώ να απαντήσω εις τα όσα μου έχουν πει, ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Αγαπητοί συναδελφοί, δεν πρόκειται να σας κρατήσω επί πολύ και μην τρομοκρατήσθε. Απλώς ήθελα να πω ότι η συζήτησις αυτή την οποίαν είχαμεν απόψε ίσως μένει εις τα πρακτικά ως η πλέον παρεξηγημένη συζήτησις Νομοσχεδίου. Το θέμα έχει τελείως μετατοπισθή· νομίζω εδώ έχομεν να συζητήσωμεν ένα Νομοσχέδιον το οποίον αφορά τον έλεγχο επί των τοκιστών. Το θέμα είναι απλούστατον, κατά την γνώμην μου, και δεν παρίσταται ανάγκη να αναλύσωμεν το επάγγελμα του τοκιστού με τας οικονομολογικάς του επιπτώσεις ή διά να του πλέξωμεν το εγκώμιον είτε να κατασκευασήσωμεν το επάγγελμα τούτο, το οποίον είναι έν επάγγελμα όπως τα άλλα και έχει καλά ή κακά αποτελέσματα αναλόγως των ανθρώπων εκείνων οι οποίοι επαγγέλλονται αυτό το επάγγελμα. Δεν έχω εγώ προσωπικώς καμίαν ιδιαίτερον συμπάθειαν προς το επάγγελμα τούτο, αλλά δεν τρέφω και καμίαν ξεχωριστήν εχθρότητα. Είναι ένα σύμπτωμα καπιταλιστικής πολιτείας. Βεβαίως εις άλλα πολιτεύματα, εις άλλας πολιτείας μη καπιταλιστικάς, δεν τίθεται ζήτημα υπάρξεως διότι δεν υπάρχουν τα χρήματα διά να γίνη ένας τοκιστής, και σήμερα συζητεί το Σώμα τούτο ένα Νομοσχέδιον το οποίον θέλει να ελέγξη τας ενεργείας, τας δραστηριότητας, αυτού του επαγγέλματος. Όπως ανέφερε και ο κ. Υπουργός διά το Νομοσχέδιον τούτο, ο λόγος της υπάρξεως ελέγχου είναι σοβαρός διότι διά των τοκιστών κινείται σήμερα εις την Κύπρον έν κεφάλαιον επτά περίπου εκατομμυρίων λιρών. Και η Κυβέρνησις θέλει να γνωρίζη πού δίδονται αυτά τα χρήματα, διά ποίους λόγους δίδονται, και εν ανάγκη να περιορίση την δραστηριότητα αυτής της χρηματοδότησεως εάν κρίνη ότι τούτο είναι εναντίον του δημοσίου συμφέροντος.

Διά του Νομοσχεδίου αυτού ουδείς θα καταδιώξη τους τοκιστάς εάν επαγγέλλονται το επάγγελμά των εντός των ορίων του νόμου. Και εκείνο το οποίον ζητείται από αυτούς είναι να εγγράφονται εις κάποιον μητρώον ως τοκισταί, ως επαγγελματίαι τοκισταί, και να παρέχουν ωρισμένα πληρο-

φορίας, ωρισμένας λεπτομερείας, εις τους κατά επαρχίας Επαρχούς. Τίποτε απολύτως πέραν τούτου. Δεν βλέπω ποίον κακόν μπορεί να προέλθη από αυτό το Νομοσχέδιον, και εισηγούμαι όπως το Σώμα ψηφίση το Νομοσχέδιον ως μετεβλήθη ή σύμφωνα με τας εισηγήσεις των δύο Επιτροπών, Οικονομικών και Νομικών, και εισηγούμαι περαιτέρω όπως αφήσωμεν εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν την εκλογήν της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του νόμου τούτου ως αναφέρεται εις το Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών άρθρων, εκτός εκεί όπου υπάρχουν τροποποιήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του πρώτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία, άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του δευτέρου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3ον. Εγγραφή τοκιστών. Εδάφιον (1), παράγραφοι (α), (β), (γ) και εδάφιον (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του τρίτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά; Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία αποχή και εις κατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το τρίτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Απαγορεύεται η εγγραφή τοκιστών ως Τραπεζιτών.
Άρθρον 4ον. Εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Το τέταρτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Καθήκοντα Εφόρων. Άρθρον 5ον. Εδάφια (1) και (2),
παράγραφοι (α), (β), (γ).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Πιστοποιητικών Εγγραφής. Άρθρον 6ον. εδάφια (1) και
(2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Άρνησις Εγγραφής. Άρθρον 7ον. Εδάφιο (1), παρά-
γραφοι (α), (β), (γ) και εδάφιο (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Ανικανότης προς Εγγραφήν. Άρθρον 8ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Μεταφορά της εργασίας εις έτερον οίκημα. Άρθρον 9ον.
Εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Εκθέσεις υποβαλλόμεναι υπό τοκιστών. Άρθρον 10ον.
Εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:
Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι τοκιστάι υποχρεούνται να δίδωσιν αποδείξεις και να τηρώσι βιβλίον συναλλαγών. Άρθρον 11ον. Εδάφια (1), (2), παράγραφοι (α), (β), (γ), (δ), (ε), (στ), εδάφια (3) και (4).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υποχρέωσις τοκιστών όπως παρέχωσι πληροφορίας ως προς την κατάστασιν δανείου τινός, και αντίγραφα των αφορώντων εις τούτο εγγράφων. Άρθρον 12ον. Εδάφιον (1), παράγραφοι (α), (β), (γ), (δ), εδάφιον (2) και εδάφιον (3).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επανάληψις συναλλαγών τοκιστού. Άρθρον 13ον. Εδάφια (1), (2), (3), (4), (5), (6).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Πρόκειται περί του άρθρου 13. Η Επιτροπή εισηγήθη αντι «επανάληψις» την λέξιν «επανεξέτασις».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 13 με την τροποποίησιν της λέξεως αντί «επανάληψις» «επανεξέτασις»;

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 13ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 14ον. Γραμμάτια συνήθους τύπου οφειλόμενα εις τοκιστάς δεν είναι αμάχητος απόδειξις. Κεφ. 149.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 14ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Βάρος αποδείξεως. Άρθρον 15ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ένας εναντίον και μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κυρώσεσις διά ψευδείς παραστάσεις. Κεφ. 154. Άρθρον 16ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς με μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 16ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παρακίνησις προς σύναψιν δανείου διά ψευδών δηλώσεων. Άρθρον 17ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς με μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 17ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία ποινική δίωξις άνευ συγκαταθέσεως του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας. Άρθρον 18ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ένας εναντίον, μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 18ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξουσία του Υπουργικού Συμβουλίου προς θέσπισιν Κανονισμών. Άρθρον 19ον. Παράγραφοι (α), (β), (γ), (δ), (ε), (στ).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιφύλαξις Κεφ. 132, Κεφ. 150, 29 του 1962. Άρθρον 20όν, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

Μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνεται.

21ον και τελευταίον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος. Κεφ. 142. Άρθρον 21ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έληξεν η δεύτερα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου. Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Τοκιστών Νόμος του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις νόμον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το τρίτον, τέταρτον, πέμπτον και έκτον θέμα αναφέρονται εις Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς θα αναβληθούν λόγω του ότι αι εκθέσεις δεν εκυκλοφόρησαν. Το έβδομον θέμα, ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1962, δύναται να συζητηθή, καθότι εκυκλοφόρησεν η έκθεσις.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 9) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Στέλιος Μιχαηλίδης

Χαλίτ Αλή Ριζά (αντιπροσωπεύουν τον κ. Ν.

Χουσεΐν

Παύλος Παύλου

Ιωσήφ Γιαμάκης

Νεπήλ Ναπή

Η Επιτροπή συνήλθε την 16ην Οκτωβρίου 1962, και αφού ήκουσε τας επεξηγήσεις τας δοθείσας υπό του παρακολουθησαντος την συνεδρλασιν Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού, απεφάσισεν ότι, παρά το γεγονός ότι το σχέδιον δεν τυγχάνει της εγκρίσεως αυτής ως οικονομικώς ασύμφορον και χείριστον των δυνάμεων να προταθούν τοιούτων, είναι υποχρεωμένη να εισηγηθή την έγκρισιν της υπό του Νομοσχεδίου προβλεπομένης δαπάνης διά την συμπλήρωσιν του

σχεδίου, λαμβανομένου υπ' όψιν του γεγονότος ότι το πλείστον μέρος της ολικής δαπάνης έχει ήδη καταβληθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την τουρκικήν γλώσσαν.

X. A. PIZA:

(Ανάγνωσις της έκθεσεως εις την τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Προτού παρακαλέσω τους εντίμους Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου θα ήθελα να συμπληρώσω την έκθεσιν της Επιτροπής Οικονομικών η οποία αναφέρεται εις το γεγονός ότι το σχέδιον δεν τυγχάνει της εγκρίσεως αυτής ως οικονομικών ασύμφορον και χείριστον των δυναμένων να προταθούν. Θα ήτο αδύνατον το σχέδιον να τύχη της εγκρίσεως της Επιτροπής Οικονομικών· αλλά το σχέδιον αυτό ενεκρίθη υπό της Αποικιακής Κυβερνήσεως προ της υπάρξεως Επιτροπής Οικονομικών, και τα μηχανήματα και οι σωλήνες διά την διασωλήνωσιν είχαν ήδη παραγγελθή και πληρωθή προ της ανεξαρτησίας. Το θέμα τούτο εξήτασεν η μεταβατική Κυβέρνησις η οποία προσεπάθησε να ακυρώσῃ τας παραγγέλμας, αλλά λόγω του ότι τα χρήματα είχαν ήδη πληρωθή υπό της Αγγλικής Κυβερνήσεως δεν κατέστη δυνατόν. Αναφέρω τούτο διότι ως μέλος της μεταβατικής Κυβερνήσεως ήμην εις Υπεπιτροπήν η οποία εξήτασε το ζήτημα, όπως και ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν, η δε Υπεπιτροπή κατέληξεν εις το συμπέρασμα ότι το σχέδιον το οποίον εξεπόνησαν οι Άγγλοι ειδικοί επί αποικιοκρατίας δεν ήτο το καλύτερον των σχεδίων.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να προβούν. . .

Ο κ. Σαββίδης.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εφ' όσον τα μηχανήματα αυτά είχαν παραγγελθή και επρόκειτο να πληρωθώσι ή επληρώθησαν, φαντάζομαι ήσαν σωλήνες και πόμπες του νερού. Μου φαίνεται θα ήτο καλόν παρά να τοποθετηθώσι και να εξοδευθώσι τόσα χρήματα, θα ήδύνατο ή να διατεθώσι δι' άλλο σχέδιον υδρεύσεως ή να πωληθώσι και να αποφευχθώσι τα μεγάλα έξοδα της τοποθετήσεως και των εγκαταστάσεων αυτών διά κάτι το οποίον ήτο τελείως άχρηστον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς δεν διέφυγε των μελών της Επιτροπής, η οποία απετελείτο, αν δεν απατώμαι, από έξ ή επτά πρόσωπα, η παρατήρησις του εντίμου Βουλευτού κ. Σαββίδη· εκτός του γεγονότος όμως ότι η τοποθέτησις των σωλήνων είχε γίνει προ της ανεξαρτησίας αι αντλίας ήσαν ειδικώς κατασκευασμέναι διά να ικανοποιούν την απόστασιν και το μέγεθος των σωλήνων· επομένως εις το στάδιον που είχε φθάσει η εργασία δεν θα συνέφερον οικονομικώς να μη προχωρήσωμεν το σχέδιον.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £35.830 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 3ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον. Σκοποί: Διάθεσις περαιτέρω χρημάτων διά την συμπλήρωσιν της εγκαταστάσεως μηχανημάτων αντλήσεως σχετιζομένων με το Σχέδιον Κόλπου Μόρφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πίναξ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εδιάβασα τους σκοπούς του Πίνακος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Ο κ. Αναστασιάδης.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Επειδή η έκθεσις της Επιτροπής Οικονομικών συγκρούεται, κύριε Πρόεδρε, δηλαδή, αφ' ενός μεν καταδικάζει το σχέδιον, αφ' ετέρου δε συνιστά εις την Βουλήν, την ψήφισιν του ποσού αυτού, διά τον λόγον ακριβώς αυτόν θα απόσχω της ψηφοφορίας. Είναι 35.000 λίραι, τόσον σοβαρόν ποσόν, που θα ήθελα πριν αποφασίσω πώς θα δώσω την ψήφον μου να πληροφορηθώ περισσότερα στοιχεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Αναφορικώς με την έκθεσιν της Επιτροπής Οικονομικών, φαντάζομαι ότι όταν την λαμβάνουν τα έντιμα Μέλη θα λαμβάνουν τον κόπον να εξετάζουν και περί τίνος πρόκειται. Η έκθεσις αυτή όπως έχει γίνει έχει ως εξής: Εφ' όσον δι' ένα σχέδιον έχουν εξοδευθή άνω του ημίσεος εκατομμυρίου λιρών και τώρα διά να τελειώση αυτή η εγκατάστασις μένουσιν 35.000 λίραι, δεν θα είμεθα με σώας τας φρένας εάν διά 35.000 λίρας απεφασίζαμεν να καταστρέψωμεν ένα έργον το οποίον έχει γίνει και το οποίον εκόστισεν άνω του ημίσεος εκατομμυρίου λιρών. Δι' αυτό, ενώ δεν εγκρίνομεν το σχέδιον αυτό το οποίον έχει γίνει, είμεθα αναγκασμένοι να ψηφίσωμεν αυτό το ποσόν των £35.000 διά να αποπερατωθή. Εκτός εάν θέλωμεν να αφήσωμεν αυτό το ποσόν των £600.000 το οποίον έχει εξοδευθή, να το εγκαταλείψωμεν και να μη ψηφίσωμεν ούτε αυτάς τας £35.000.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιαμάκης.

I. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ότι η εισηγητική έκθεσις του Υπουργείου Οικονομικών όσον αφορά το ποσόν των £35.830 λιρών ομιλεί αφ' εαυτής, ως επίσης και οι σκοποί οι αναφερόμενοι εις τον Πίνακα του νόμου. Αναφέρεται δε πολύ καθαρά εις την έκθεσιν της Επιτροπής ότι η Επιτροπή, άγκαι είναι εναντίον βεβαίως του αρχικού σχεδίου, προτείνει την ψήφισιν της προβλεπομένης δαπάνης διά την αποπεράτωσιν του όλου σχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Θα ήθελα να ερωτήσω τα έντιμα Μέλη της Επιτροπής Οικονομικών κατά πόσον από πληροφορίας τας οποιας έλαβαν από το αρμόδιον Τμήμα πρόκειται κάποτε να τεθή εις εφαρμογήν το σχέδιον αυτό· διότι εξ όσων γνωρίζω έγιναν άλλαι διευθετήσεσι διά των οποίων γίνεται ήδη προμήθεια νερού διά την Λευκωσίαν, και υπάρχει σοβαρά πιθανότης το σχέδιον να μη τεθή ποτέ εις εφαρμογήν. Εν τοιαύτη περιπτώσει νομίζω ότι περιττεύει να ψηφίσωμεν το ποσόν των £35.000 διά την συμπλήρωσιν ενός έργου άχρηστού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι δεν χρειάζεται η Επιτροπή Οικονομικών να πάρη τας πληροφορίας, διότι η εισηγητική έκθεσις του

Υπουργείου Οικονομικών αναφέρει σαφέστατα ότι η Κυβέρνησις αποφάσισεν όπως θέση εις εφαρμογήν το σχέδιον, και διά τούτου ζητεί το ποσόν αυτό διά να το τελειώση. Διαπιστούται σήμερον ότι το ποσόν των £8.000, το προβλεπόμενον εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως, του 1962, υπό το Κεφάλαιον 2Δ, 'Αρθρον 5(2), δεν θα είναι αρκετόν διά την ως άνω ειρημένην υπηρεσίαν, και θα απαιτηθή πρόσθετον ποσόν χρημάτων £35.830, διότι αποφασίσθη η άμεσος προώθησις της εγκαταστάσεως των προ πολλού παραληφθέντων μηχανημάτων αντλήσεως κ.λ.π. κ.λ.π., διότι αποφασίσθη η άμεσος τοποθέτησις.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

'Εντιμε κύριε Πρόεδρε, τείνω να συμφωνήσω με την παρατήρησιν του κυρίου Τομπάζου. Εάν πρόκειται να αγοράσωμεν. Εάν διαβάσετε προσεκτικά την εισηγητικήν. . . . αναφέρονται εδώ δι' άμεσον, όπως αναφέρεται, τοποθέτησιν, ουχι όμως και δι' άμεσον χρήσιν, διότι ίσως από το ό,τι λέγει ο κ. Τομπάζος και απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι από την Επιτροπήν το σχέδιον δεν είναι και τόσο καλόν, δεν βλέπω διά ποίον λόγον να τα αγοράσωμεν και να τα τοποθετήσωμεν διά να τα βλέπωμεν και να λυπούμεθα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να αναγνώσω και πάλιν. Δεν πρόκειται να τα αγοράσωμεν. Εάν διαβάσετε προσεκτικά την εισηγητικήν. . . .

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ναι, δεν πρόκειται. . . απλώς να τα τοποθετήσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

«Διότι αποφασίσθη η άμεσος προώθησις της εγκαταστάσεως των προ πολλού παραληφθέντων μηχανημάτων». Επομένως δεν πρόκειται. . . .

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ωμιλήσατε περί τοποθετήσεως όχι όμως περί ήδη θέσεως εις χρήσιν ή εφαρμογήν των όσων λέγονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς ο Υπουργός δεν έγραφε την διαθήκη του. Όταν ομιλή περί άμεσου τοποθετήσεως των μηχανημάτων σημαίνει ότι δεν θα τα τοποθετήση διά να τα αχρηστεύση αλλά διά να τα θέση εις λειτουργίαν.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εάν το Υπουργείον παρασιωπά εάν αυτό το σχέδιον είναι ωφέλιμον ή όχι, εάν το Υπουργείον αναφέρεται εις απλήν τοποθέτησιν διότι τα ηγοράσαμεν και δεν μπορούμεν να μη τα παραλάβωμεν προφανώς, και εάν η Επιτροπή ομιλή περί ασυμφόρου οικονομικώς και χειρίστου δυναμένου να προταθή σχεδίου, και εάν ο κ. Τομπάζος προερχόμενος εκ Μόρφου εκφράξω ωρισμένας επιφυλάξεις διά την τυχόν λειτουργίαν αυτού του έργου ή σχεδίου, ή οτιδήποτε λέγεται, λέγω ότι εγώ, ο οποίος καλούμαι να ψηφίσω αυτά τα χρήματα, έχω τουλάχιστον τας αμφιβολίας μου εάν τα ψηφίζω προς το καλόν του τόπου αυτού ή όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν έχη τίποτε να προσθέση ο κ. Χαλίτ παρακαλείται να το προσθέση.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

'Οχι κ. Πρόεδρε. Έχει προκύψει ένα σοβαρόν θέμα. Εις τον νουν πολλών έχουν εμφανισθή υπόνοιαι και αμφιβολιαί. Συνεπώς, θα παρεκάλουν όπως αναβληθή η συζήτησις επί του θέματος, διά να εξετασθή τούτο περαιτέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης και κατόπιν ο κ. Σαββίδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

'Εντιμε κ. Πρόεδρε. Το μέγεθος του ποσού το οποίον πρόκειται να ψηφίσωμεν εις αυτήν την προκεχωρημένην ώραν δικαιολογεί πλήρως την πρότασιν την οποίαν έκαμεν ο κ. Χαλίτ και την υποστηρίζω. Προσθέτω όπως διορισθή ad hoc Επιτροπή της Βουλής διά να εξετάση το σοβαρόν αυτό ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εάν διαβάση κανείς μετά προσοχής την έκθεσιν θα δη ότι τα μηχανήματα αυτά παρελήφθησαν προ καιρού αλλά δεν επληρώθησαν. Παρελήφθησαν δε διότι έχουν παραγγελθή. Διότι η εγκατάστασις αυτών των μηχανημάτων δεν είναι δυνατόν να κοστίζη £35.000, δεν αποκλείεται δε να είναι υποχρέωσις την οποίαν έχει ήδη αναλάβει η Κυβέρνησις. Οπότε, εν τωιαύτη περιπτώσει, θα μας βγάλοσι και εις πτώχευσιν!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μου φαίνεται ότι όλοι εκουράσθητε λόγω του προκεχωρημένου της ώρας, διότι είναι σαφέστατον μέσα εις το Νομοσχέδιον ότι τα χρήματα δεν είναι διά την πληρωμήν των μηχανημάτων αλλά διά την εγκατάστασιν. £35.830. «Σκοποί: Διάθεσις περαιτέρω χρημάτων διά την συμπλήρωσιν της εγκαταστάσεως μηχανημάτων αντλήσεως σχετιζομένων με το σχέδιον κόλπου Μόρφου». Επομένως οι σκοποί είναι καθαροί. Είναι διά τα έξοδα της εγκαταστάσεως και όχι διά την πληρωμήν.

Δεύτερον, θα ήθελα να υπενθυμίσω τους εντίμους Βουλευτάς ότι εις τον Προϋπολογισμόν Βελτιώσεως και Αναπτύξεως του τρέχοντος έτους η Βουλή αυτή, εις την οποίαν σήμερα γίνεται εισήγησις να διορισθ ad hoc Επιτροπήν, ενέκρινε ποσόν £8.000 διά την συμπλήρωσιν του έργου, το οποίον έργον δεν μπορεί να συμπληρωθή με το ποσόν των £8.000, και δι' αυτόν τον λόγον υπάρχει ο συμπληρωματικός προϋπολογισμός. Επομένως επί του θέματος της δαπάνης υπάρχει ήδη έγκρισις της Βουλής εις τον Προϋπολογισμόν Βελτιώσεως και Αναπτύξεως.

Ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ

Από τότε που εψηφίσθη ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως, κ. Πρόεδρε, αι προϋποθέσεις ήλλαξαν άρδην μέχρι σήμερα, διότι τότε επιστεύετο ότι το σχέδιον θα αποβή χρήσιμον διά την ύδρευσιν της Λευκωσίας, δεδομένου ότι εθεωρείτο ως προσωρινή η λύσις της υδρέσεως της Λευκωσίας, όπως υδρεύεται σήμερα, διά τον λόγον ότι αι διατρήσεις από τας οποίας παίρνει νερόν σήμερα η Λευκωσία ενοικίετο τότε ότι θα απέβαιναν ανεπαρκείς εις μικρόν χρονικόν διάστημα λόγω της τεραστίας αντλήσεως. Σήμερα όμως εις απόστασιν μερικών μέτρων από τας διατρήσεις αυτάς έχει εκτελεσθή έργον του υδατοφράκτου Μόρφου, το οποίον εμπλουτίζει κατά πρώτον λόγον τας διατρήσεις αυτάς, και πιστεύεται σήμερα ότι δεν θα υποστούν εξάντλησιν ποτέ, και κατά συνέπειαν θα εξακολουθήσωσι παρέχουσαι το νερόν των διά την Λευκωσίαν. Όπως διαμορφούται σήμερα η κατάστασις το έργον το οποίον έγινε και εστοίχισεν αρκετά χρήματα θα αποβή άχρηστον. Δεν είναι δικαιολογητικόν νομίζω το ότι εγένοντο αρκετά έξοδα μέχρι σήμερα να εξακολουθώμεν να εξοδεύωμεν χρήματα επ' όσον υπάρχει σοβαρά σκέψις εγκαταλείψεως του παλαιού σχεδίου. Όσοι ωμιλήσαν προηγουμένως να ψηφίσωμεν το ποσόν των £35.000 επεκαλέσθησαν την πιθανότητα ότι ίσως να είναι χρήσιμον το έργον. Νομίζω ότι δεν είναι εύκολον δι' ημάς με απλάς πιθανότητας μόνον και με απλάς υποθέσεις να ψηφίζωμεν τόσον μεγάλον ποσόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Δεν είμαι μέλος της Επιτροπής Οικονομικών και ομολογώ ότι ανέγνωσα μετά προσοχής την έκθεσιν της Επιτροπής διά να διαφωτισθώ. Εν τούτοις πρέπει να ομολογήσω ότι μετά την ανάγνωσιν της εκθέσεως της Επιτροπής και της ακροάσεως των διαφόρων επεξηγήσεων που εδόθησαν εδώ από μέλη και μη μέλη της Επιτροπής, προσωπικώς έχω πλήρως συσκοτισθή και δεν είμαι εις θέσιν να εκφράσω γνώμην επί του πραγματικού σκοπού διά τον οποίον θα διαθεθούν τα χρήματα αυτά. Εισηγούμαι συνεπώς

όπως το ζήτημα επανεξετασθή υπό της Επιτροπής Οικονομικών η οποία να μας εφοδιάσει με μίαν πληρεστέραν έκθεσιν διά να γνωρίζωμεν τι καλούμεθα να ψηφίσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιαμάκης.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ότι όταν έν Νομοσχέδιον στέλλεται εις την οικείαν Επιτροπήν, και η Επιτροπή έχει τόσον καθαρά ανησυχητικήν έκθεσιν του οικείου Υπουργείου, περαιτέρω δε εκάλεσε και τον επί του Προϋπολογισμού υπεύθυνον του Υπουργείου Οικονομικών ο οποίος έδωσε τας κανονικάς εξηγήσεις, είναι πραγματικώς άξιον απορίας πως η Κυβέρνησις αφού εξώδευσε πέραν του ημίσεος εκατομμυρίου λιρών ζητεί τώρα £35.830, και τας οποίας πραγματικώς μας ορίζει τι θα κάμη, απορώ πόθεν είναι ικασίαι της Επιτροπής Οικονομικών ότι πραγματικώς θα τελειώση το έργον και δεν είναι ικασίαι ότι θα εγκαταλειφθή.

Η Επιτροπή Οικονομικών νομίζω ότι έπραξε το καθήκον της μέχρι του σημείου που ηδύνατο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης και μετά ο κ. Χαλίτ.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, είναι γεγονός ότι λόγω του προκηρωρημένου της ώρας έχομεν ίσως κουρασθή και δεν αντιλαμβάνομεθα τι ακριβώς γίνεται. Αλλά φαίνεται ότι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευτυχώς που δεν είσθε αρκετά κουρασμένοι διά να αντιληφθήτε ότι δεν αντιλαμβάνεσθε το τι γίνεται!!

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Λέγω ότι έχω και παρέαν, εις αυτήν την μη αντίληψιν, τον συντάκτην του Νομοσχεδίου και τον συντάκτην του Παραρτήματος, διότι ενώ εις τους σκοπούς αναφέρεται ότι τα χρήματα αυτά τα οποία καλούμεθα να ψηφίσωμεν θα διατεθούν διά την συμπλήρωσιν της εγκαταστάσεως μηχανημάτων κ.λ.π., παρά το γεγονός ότι λόγω της ώρας δεν αντιλαμβάνομαι τα πράγματα εύκολα, βλέπω τουλάχιστον εις το Παράρτημα που ανέφερα ότι ποσόν £28.000, από το ποσόν το οποίον μας ζητούν να εγκρίνωμεν δι' εγκατάστασιν μηχανημάτων, θα διατεθή λέγει, διά προμήθειαν ηλεκτρικού ρεύματος: αυτό είναι κομικώτατον, έντιμε κύριε Πρόεδρε, και νομίζω ότι συνετάχθη κι' εκείνον περί την 1ην πρωινήν ώραν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Ο έντιμος κ. Λέλλος Δημητριάδης, αφού είπεν ότι δεν είναι εις θέσιν να αντιληφθή τίποτε, αποπειράται εκ νέου να υποβάλη ωρισμένα θέματα εις την Βουλήν.

Δεχόμενοι τα όσα είπεν εις την αρχήν της ομιλίας του πρέπει να μη δώσωμεν σημασίαν εις τους λόγους του, εάν δεν υπάρχουν και άλλοι, οι οποίοι σκέπτονται κατά τον ίδιον τρόπον, δεν πρόκειται να προκύψη οιαδήποτε ωφέλεια από την περαιτέρω συζήτησιν του θέματος. Όπως και εγώ, μερικοί άλλοι συνάδελφοι έχομεν υποβάλει την εισήγησιν όπως το θέμα αναβληθή διά να εξετασθή περαιτέρω. Κατ' αυτόν τον τρόπον το ζήτημα θα εξετασθή δεόντως.

Νομίζω ότι είναι καλόν να αντιληφθώμεν κατά πόσον η εισήγησις γίνεται αποδεκτή ή όχι, εις περιπτώσιν δε, κατά την οποίαν η Βουλή θα ταχθή υπέρ αναβολής, να μη συζητώμεν ματαιώς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Μου φαίνεται ότι είναι άξιον απορίας, επ' όσον έχομεν τον πίνακα εδώ εμπρός μας ο οποίος μας λέγει καθαρά τι και τι χρειάζονται αυτά τα χρήματα: εάν μου επιτρέπετε να σας τ' αναγνώσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ, έντιμε κύριε Βουλευτά, τα ανέγνωσα. Εσείς όμως φαίνεται ότι δεν τα ανεγνώσατε διότι προ ολίγου ισχυρίζεσθε ότι το ποσόν των £35.000 είναι διά την πληρωμήν των μηχανημάτων.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, η όλη υπόθεσις είναι η εξής: Τα ποσά αυτά δίδονται διά την εγκατάστασιν των μηχανημάτων του ηλεκτρισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς κύριε Βουλευτά, είναι καθαρόν όταν λέγη προμήθειαν ηλεκτρικού ρεύματος, δεν εννοεί κατανάλωσιν ηλεκτρικού ρεύματος αλλά το δίκτυον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Όχι είναι ντεπόζιτο. Αι £21.000 είναι ντεπόζιτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς το ανεκαλύψαμεν τώρα;

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Όχι δεν το ανεκαλύψαμεν τώρα. Υπήρχε πάντοτε. Διότι αυτά είναι έξοδα. Τα μηχανήματα διά να εργασθούν θέλου ηλεκτρισμό. Επομένως τι άλλας λεπτομερείας θα εξητάσωμεν και διατί να γίνη η ad hoc;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η βάση της συζητήσεως δεν είναι οι ισχυρισμοί των Βουλευτών ότι δεν υπάρχουν λεπτομέρειαι. Ασφαλώς υπάρχουν λεπτομέρειαι. Δι' οιονδήποτε εκ των Βουλευτών ο οποίος είχε καταναλώσει 10 λεπτά να αναγνώση τον Πίνακα θα έβλεπε διά ποίους σκοπούς τα έξοδα προτιθενται. Το θέμα πιθανόν, το οποίον να δικαιολογή αναβολήν, είναι κατά πόσον εν όψει της εκθέσεως της Επιτροπής Οικονομικών, η οποία λέγει ότι το έργον τούτο είναι το χείριστον των έργων, θα έπρεπε να προχωρήση η δαπάνη ή θα έπρεπε να βρεθή κάποιος άλλος τρόπος να δείξη το ζήτημα τούτο. Θα ήθελα όμως να υπενθυμίσω τους έντιμους Βουλευτάς ότι ασφαλώς η Επιτροπή εξέφρασε μίαν γενικήν, ασαφή και αόριστον παρατήρησιν χωρίς να λάβη απόψεις εμπειρογνώμωνων και να καταθέση μίαν εμπειριστατωμένην εισήγησιν επί του θέματος κατά πόσον το σχέδιον είναι το χείριστον ή κατά πόσον το σχέδιον πρέπει να εγκαταλειφθή. Νομίζω ότι θα έπρεπε να αναβληθή το θέμα και η Επιτροπή Οικονομικών θα εξετάση και να εισηγηθή εις την Βουλήν όχι διά ποίους σκοπούς θα εξοδευθούν τα χρήματα, οι οποίοι είναι πολύ καθαρά διατυπωμένοι εις τον Πίνακα, αλλά κατά πόσον εν όψει του σχεδίου θα έπρεπε να εξακολουθήση η Βουλή να ψηφίζει χρήματα ή θα έπρεπε να αποφασίση περί του αντιθέτου. Διά να καταλήξη εις τα ορθά συμπεράσματα η Επιτροπή θα έπρεπε πρώτα να καλέση τον εμπειρογνώμονα ο οποίος είναι επί κεφαλής του αρμοδίου τμήματος Αρδεύσεως και Υδρεύσεως, δηλαδή τον κ. De Grayter διά να πάρη τας πληροφορίας κατά πόσον το σχέδιον είναι χρήσιμον ή άχρηστον και κατά πόσον θα το θέση εις εφαρμογήν η Κυβέρνησις ή όχι. Αφού διαπιστωθούν τα άνω δύο σημεία τότε η Επιτροπή Οικονομικών μπορεί να εξετάση τας οικονομικάς επιπτώσεις. Η συζήτησις του Νομοσχεδίου, Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 9), αναβάλλεται και παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών διά να εξετάση τα θέματα τα οποία ανέφερα.

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εάν πρόκειται να εξετασθή, έντιμε κύριε Πρόεδρε, κατά πόσον τα νερά αυτά είναι χρήσιμα εδώ ή όχι, ή το σχέδιον αυτό, φαντάζομαι ότι αυτό θα έπρεπε να γίνη από το Υπουργείον το οποίον μας έχει στείλει αυτήν την έκθεσιν. Αλλά δεδομένου ότι δεν έχει σταλή θα ήτο καλόν να ανατεθή αυτή η εργασία εις την Επιτροπήν Γεωργίας εις την οποίαν εμπίπτει το τμήμα υδάτων, διά να πάρη τας ωρισμένας πληροφορίας, διότι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τας πληροφορίες αυτές μπορεί να τας πάρη η Επιτροπή Οικονομικών, και επί τη βάσει των πληροφοριών αυτών να εισηγηθή κατά πόσον πρέπει να γίνη η δαπάνη ή όχι.

Ο κ. Χαλίτ.

X. A. PIZA:

Κύριε Πρόεδρε.

Εξ όσων αντιλαμβάνομαι, ο Πρόεδρος της Δημοσιονομικής Επιτροπής δεν έχει αντιληφθή πλήρως τα καθήκοντα και τας αρμοδιότητας των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών. Όπως είπατε, η Δημοσιονομική Επιτροπή έχει αρμοδιότητα και καθήκον να εξετάση αυτά τα ζητήματα. Το αρμόδιον Υπουργείον δύναται να διεξαγάγη τας αναγκαίας ερευνας, αλλά νομίζω ότι και η Κοινοβουλευτική Επιτροπή πρέπει να αντιληφθή πλήρως την κατάστασιν και να την διερευνήση. Εξ όσων αντιλαμβάνομαι, το θέμα αυτό δεν θα είναι δυνατόν να εξετασθή δεόντως υπό της Δημοσιονομικής Επιτροπής με αυτό το πνεύμα, όπως δε εισηγήθη προηγουμένως ο Έντιμος κ. Αναστασιάδης, θεωρώ ορθόν όπως υπό της Επιτροπής Επιλογής ορισθή μία Ειδική Επιτροπή (Επιτροπή Ad-hoc).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μου κάμνουν εντύπωσιν, έντιμε κύριε Πρόεδρε, τα όσα έχει πει ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ. Ήτο μέλος της Επιτροπής αυτής η οποία έχει πάρει αυτήν την απόφασιν, και διερωτώμαι διατί την εποχήν που έπρεπε δεν μας τα είπε και τα λέγει τώρα. Εκτός εάν όταν καθώμεθα εις τας Επιτροπές δεν λαμβάνομεν υπ' όψιν τι γίνεται, και τα σκεπτόμεθα όταν έλθωμεν εδώ εις το βήμα. Δεν έχω δε καμίαν ένστασιν να πάη εις μίαν ad hoc Επιτροπήν, ή οιανδήποτε Επιτροπήν άλλωστε εγώ πρώτος έχω πει να πάη εις την Επιτροπήν Γεωργίας, διότι δεν είναι ζήτημα οικονομικόν εάν εκείνον το σχέδιον νερού είναι εξυπηρετικόν ή όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ.

X. A. PIZA:

Κύριε Πρόεδρε.

Όταν η Επιτροπή εξήταζε το θέμα, παρ' όλον ότι το σύστημα, το οποίον θα εσχεδιάζετο, ήτο κακόν και δεν ήτο το καλύτερον, επιστεύσαμεν ότι τούτο θα εχρησιμοποιείτο. Δεν εγνωρίζαμεν οτιδήποτε περί του εναντίου. Αλλ' ο συνάδελφος μας Έντιμος κ. Τομπάζος, ο οποίος εις την Βουλήν ενδιαφέρεται εκ του σύνεγγυς δι' αυτό το σχέδιον και είναι κάτοικος Μόρφου, ανεφέρθη εις την δυνατότητα μη χρησιμοποίησης αυτού του συστήματος. Όταν η Επιτροπή εξήταζεν αυτό το νομοσχέδιον, εγώ δεν εγνωρίζα αυτήν την κατάστασιν. Είναι δε πολύ φυσικόν, αφού επληροφορήθην περί αυτής, να ταχθώ υπέρ περαιτέρω εξέτασεως του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα το οποίον απασχολεί τώρα την Βουλήν είναι κατά πόσον θα παραπεμφθή εις την Επιτροπήν Οικονομικών ή θα παραπεμφθή εις ad hoc Επιτροπήν. Η προσωπική μου άποψις είναι ότι ad hoc Επιτροπαί μπορούν να γίνωνται διά θέματα τα οποία δεν αναφέρονται εις Νομοσχέδια υπό συζήτησιν. Εις την παρούσαν περίπτωσιν το Νομοσχέδιον εστάλη από το Υπουργείον Οικονομικών και ευρίσκεται ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικών. Το θέμα αποτελεί θέμα δαπάνης δημοσίων χρημάτων η δε Οικονομική Επιτροπή διετύπωσεν ωρισμένα αμφιβολίας περί της χρησιμότητος ή μη του έργου τούτου. Είναι καθήκον της Επιτροπής, αφού καλέση τον Διευθυντήν του Τμήματος Αρδεύσεως και Υδρεύσεως, να ζητήση τρεις απλουστάτας επεξηγήσεις:

- (α) Ποία η χρησιμότης του σχεδίου τούτου σήμεραν
- (β) κατά πόσον προτίθεται να το χρησιμοποιήση η Κυβέρνησις, και
- (γ) τελικόν ερώτημα, κατά πόσον η όλη δαπάνη θα είναι άχρηστος εάν συμπληρωθή το έργον.

Επί τη βάσει των απαντήσεων επί των τριών τούτων ερωτήσεων δύναται η Επιτροπή Οικονομικών να εξάγη συμπεράσματα οικονομικής φύσεως. Διά τούτο εισηγούμαι ότι το θέμα πρέπει να παραπεμφθή εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Ο κ. Φάνος.

T. ΦΑΝΟΣ:

Συμφωνώ πλήρως με τα όσα είπατε, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα δε να τονίσω ότι είναι ζήτημα στοιχειώδους τάξεως να επανεξετασθή υπό της αυτής Επιτροπής η οποία το εμελέτησε κατά πρώτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

1. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962.
2. The Forest Cyprus Corporation Συμφωνία (Επικυρωτικός) Νόμος 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

The Forest Cyprus Corporation Συμφωνία (Επικυρωτικός) Νόμος 1962 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίασιν της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 15) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962.

The Forest Cyprus Corporation Συμφωνία (Επικυρωτικός) Νόμος του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την . . . Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, υποβάλλω προς εγγραφήν θέμα:

«Η καταστρατήγησις της Κυριακής αργίας υπό Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων». Είναι θέμα διά το οποίον εκκρεμεί απάντησις από τριών περίπου μηνών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν είναι ανάγκη να το υποβάλετε. Το θέμα τούτο δικαιούσθε, συμφώνως προγενεστέρας αποφάσεως της Βουλής, να το εγγράψετε χωρίς ψηφοφορίαν διότι δεν υπάρχει απάντησις εις ερώτησιν την οποίαν υπεβάλατε.

Ο κ. Σαββίδης.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, το (9) δεν θα το βάλετε εις την προσεχή συνεδρίασιν;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζετε ότι η Επιτροπή θα είναι. . . .

Τότε να προσθέσωμεν και το (9).

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 9) του 1962.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την μεταπροσεχή Παρασκευήν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 26ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1962

('Ωρα ενάρξεως 5.00 μ.μ.)

Αποστολή 6/23
 Συνεδριάζει 7/23
 1962

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς και οι κύριοι Κοσμήτορες να συνοδεύσουν εις την αίθουσαν της Βουλής την Α.Ε. τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας.

(Οι Γραμματείς και οι Κοσμήτορες συνοδεύουν εις την αίθουσαν της Βουλής τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισέρχεται εις την Βουλήν η Αυτού Εξοχότης ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας.

(Χειροκροτήματα)

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς και οι κύριοι Κοσμήτορες να συνοδεύσουν τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπον Μακάριον.

Εισέρχεται εις την αίθουσαν της Βουλής ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

(Χειροκροτήματα)

Η Αυτού Μακαριότης ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας θα προσφωνήση την Βουλήν των Αντιπροσώπων.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

26 Οκτωβρίου 1962

Κύριοι Βουλευταί,

Θεωρώ ευχάριστον δι' εμέ καθήκον και υποχρέωσιν, όπως ενώπιον των εκλεκτών αντιπροσώπων του λαού προβάω εις απολογισμόν του κυβερνητικού έργου κατά το δεύτερον έτος από της εγκαθιδρύσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας. Χωρίς να υποτιμώ τας προ ημών δυσχερείας διά την έκβασιν ωρισμένων θεμάτων, οικονομικής κυρίως φύσεως, τα οποία μας απασχολούν, δύναμαι να αναφερθώ εις επιτεύξεις τοιαύτης εκτάσεως και μορφής, παρομοίας των οποίων ουδέποτε εις το παρελθόν ε γνώρισεν η Κύπρος.

Πριν προχωρήσω εις την έκθεσιν των πεπραγμένων, επιθυμώ να τονίσω και να εξάρω το πνεύμα συνεργασίας και προθύμου συναντιλήψεως, το οποίον επέδειξε το Σώμα, προς το οποίον έχω το προνόμιον να απευθύνω τον λόγον. Είναι διά τούτο δίκαιον να διαδηλώσω δημοσίᾳ τον έπαινον και την ευαρέσκειάν μου δι' αυτό.

Προ έτους η Κυβέρνησις επεξεργάσθη και εξήγγειλε πενταετές πρόγραμμα αναπτύξεως. Το πρόγραμμα τούτο ευρίσκεται εις την οδόν της πραγματώσεως, πλείστα δε ενδείξεις πείθουν από τούδε ότι δι' επιτόνου συστηματικής εργασίας και διά της κοινής πάντων προσπάθειας το μέλλον της Κύπρου δύναται επί των βάσεων, αίτινες ήδη ετέθησαν, να οικοδομηθή ευτυχέστερον.

Η Κυβέρνησις, κινουμένη εντός των περιωρισμένων δυνατοτήτων, τας οποίας εκληροδότησεν εις αυτήν το παρελθόν,

και παλαιούσα εντός των δυσχερειών, τας οποίας είναι φυσικόν να αντιμετωπίζη μία νεοπαγής πολιτεία, προσεπάθησε, διά του προγραμματισμού της οικονομίας της νήσου και της περισυλλογής, να εξυπηρετήση κατά τον καλύτερον τρόπον τα λαϊκά συμφέροντα και να δημιουργήση δυνατότητας περαιτέρω αναπτύξεως των οικονομικών πόρων της Δημοκρατίας.

Πολλά υπήρξαν τα επιτεύγματα του υπό ανασκόπησιν έτους. Εν τούτοις, διανοίγεται εισέτι έμπροσθεν ημών μακρός και επίπονος δρόμος. Πολλά πρέπει να γίνουν. Απαιτείται διά τούτο σκληρά και συστηματική εργασία. Κυβέρνησις και λαός, με ζήλον και συναίσθησιν ευθύνης, πρέπει αόκνως και σκληρώς να εργασθούν διά την ανασυγκρότησιν και πρόοδον της νήσου. Εις την παρούσαν γενεάν έλαχεν ο βαρύν κλήρος να γίνη οικοδόμος του μέλλοντος. Ανεξαρτήτως πολιτικής, φυλετικής ή θρησκευτικής τοποθετήσεως οφείλομεν όλοι από κοινού να εργασθώμεν διά την δημιουργίαν καλύτερων συνθηκών δι' ημάς και τα τέκνα μας.

Ως προς την Κυβέρνησιν, επιθυμώ να διαβεβαιώσω άπαξ έτι την Βουλήν και δι' αυτής τον λαόν ότι αυτή θα εργασθή με ζήλον και θα καταβάλη πάσαν προσπάθειαν διά την πραγμάτωσιν των στόχων, τους οποίους έταξε διά του πενταετούς προγράμματος. Αποκλειστική μέριμνά μας είναι το συμφέρον του λαού. Μοναδική δε επιδίωξις μας η εξυπηρετήσις του συμφέροντος τούτου.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ως γνώμονα έχοντες πάντοτε το συμφέρον του Κυπριακού λαού, εκρίναμεν ορθόν όπως ακολουθήσωμεν αδέσμευτον και ανεξάρτητον εξωτερικήν πολιτικήν και αναπτύξωμεν σχέσεις φιλίας και συνεργασίας μεθ' όλων των άλλων χωρών.

Έναντι των μεγάλων διεθνών προβλημάτων της εποχής μας η Κύπρος, αντιμετωπίζουσα τας διεθνείς ευθύνας της ως μέλους των Ηνωμένων Εθνών, έλαβεν εκάστοτε σαφή θέσιν εν επιγνώσει του γεγονότος ότι τα προβλήματα ταύτα, όσον μακροχρόνια και αν φαίνονται δι' ημάς, δεν δύναται παρά να έχουν σοβαράς πολιτικές και οικονομικάς επιπτώσεις δι' όλους τους λαούς, μικρούς και μεγάλους. Εις τον καθορισμόν της στάσεώς μας έναντι των διεθνών τούτων προβλημάτων παρεμείναμεν σταθερώς έξω της δίνης του ψυχρού πολέμου, χρησιμοποιούντες κριτήρια υπαγορευόμενα ουχί εξ οιασδήποτε δογματικής πολιτικής θεωρίας, αλλά συνάδοντα προς τας αρχάς της ελευθερίας και της δικαιοσύνης. Ως χώρα άνευ δεσμεύσεων έναντι οιασδήποτε εκ των παρατάξεων, εις τας οποίας διαχωρίζεται ο σημερινός κόσμος, η Κύπρος ηδυνήθη πάντοτε να εκφράση μετ' ευτολμίας και απολύτου ειλικρινείας την προσήλωσιν της προς τας υψηλάς αρχάς των Ηνωμένων Εθνών και προσεπάθησε, κατά το μέτρον των δυνάμεών της, να συμβάλη εις την διαμόρφωσιν ειρηνικού κλίματος και την εξεύρεσιν δικαίας λύσεως των προβλημάτων, τα οποία επισκιάζουν τον ορίζοντα των διεθνών σχέσεων.

Η ευθαροής και ειλικρινής αυτή πολιτική, είμαι ευτυχής να είπω, έτυχεν αναγνωρίσεως και εκτιμήσεως εξ όλων των πλευρών, συνεπεία δε αυτής η Κύπρος απέκτησεν ήδη, παρά την μικρότητα του μεγέθους της, σεβαστήν θέσιν εις το προσκήνιον των διεθνών υποθέσεων και εις την παγκόσμιον κοινήν γνώμην.

Η Κύπρος επεδίωξε σταθερώς την ανάπτυξιν των στενοτέρων δυνατών σχέσεων μετά πλείστων χωρών. Η εισδοχή της εις το Συμβούλιον της Ευρώπης ως επισήμου μέλους, ευθύς μετά την ανακήρυξιν της εις ανεξάρτητον κράτος, και η μετέπειτα υπογραφή της Ευρωπαϊκής Συνθήκης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αποτελούν επισφράγισιν της προσηλώσεώς της προς τα ιδεώδη και τας αξίας του Ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Η συμμετοχή της απ' ετέρου εις την Διάσκεψιν του Βελιγραδίου αποτελέσεν ενδεικτική αναγνώρισιν της θέσεώς της ως χώρας ανεξαρτήτου και αδεσμεύτου, διαπνεομένης υπό της επιθυμίας διατηρήσεως της ειρήνης και αναζητήσεως οικονομικών λύσεων των διεθνών προβλημάτων εν πνεύματι αμοιβαίας φιλίας και συνεργασίας.

Παράλληλως προς την σύναψιν επισήμων διπλωματικών σχέσεων μετά μεγάλου αριθμού χωρών -τριάνκοντα εκ των οποίων αντιπροσωπεύονται ήδη εν Κύπρω διά Πρεσβευτών ή Επιτετραμμένων -η Κύπρος συνήψε σειράν εμπορικών συμβάσεων αποβλεπουσών εις την περαιτέρω ανάπτυξιν του εμπορίου μετά πλείστων Ευρωπαϊκών και άλλων χωρών, τα εξ αυτών δε αποτελέσματα αναμένεται ότι θα είναι γενικώς ευεργετικά διά την οικονομίαν της Κύπρου.

Το σοβαρότερον, εν τούτοις, πρόβλημα, το οποίον η Κύπρος αντιμετωπίζει εις τας διεθνείς σχέσεις της, αφορά την θέσιν αυτής έναντι της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος. Το θέμα τούτο, τεθέν ενώπιόν μας απ' ότου η Μ. Βρετανία επεζήτησε την εισδοχήν της εις την Ευρωπαϊκήν Οικονομικήν Κοινότητα, μελετάται συντόμως υπό της Κυπριακής Κυβερνήσεως με αντικειμενικόν σκοπόν την διασφάλισιν των ζωτικών συμφερόντων του Κυπριακού λαού.

Κατά ληφθείσαν απόφασιν θα αποταθώμεν συντόμως προς τους εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος διά την έναρξιν διαπραγματεύσεων ως προς τας προϋποθέσεις και τους όρους, υπό τους οποίους θα ήτο δυνατόν η Κύπρος να συνδεθή κατά τινά τρόπον μετά της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος.

Γενικώς ομιλούντες δυνάμεθα να είπωμεν μετά δικαιολογημένης ικανοποίησεως ότι εν τω πλαισίω των εξωτερικών μας σχέσεων διαπιστούμεν καλήν θέλησιν και πρόθυμον διάθεσιν αμοιβαίας συνεργασίας εις όλας τας χώρας, μετά των οποίων εγκαθιδρύσαμεν επίσημον επαφήν, αναμφιβόλως δε το δημιουργηθέν ευμενές διά την Κύπρον κλίμα αποτελεί δι' ημάς πηγήν ενθαρρύνσεως εις τας προσπάθειάς μας διά την επιτυχή αντιμετώπισιν των δυσχερειών και την οικοδόμησιν του μέλλοντός μας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εισερχόμενος τώρα εις την επισκόπησιν της οικονομικής πολιτικής της Κυβερνήσεως κατά το διαρρεύσαν έτος, επιθυμώ να αναφερθώ εν αρχή εις την επιτευχθείσαν οικονομικήν σταθερότητα, την οποίαν θεωρώ ως το σημαντικώτερον επίτευγμα εις τον τομέα τούτον. Τούτο δύναται να καταστή εμφανέστερον, εάν αναλογισθώμεν τας κρατούσας γενικώς δυσμενείς οικονομικάς συνθήκας, την αβεβαιότητα περί την οικονομίαν και το νόμισμα, την περικοπήν των στρατιωτικών και άλλων συναφών προς την κατάστασιν εκτάκτου ανάγκης δαπανών, τα οποία είχομεν από της επομένης της ανεξαρτησίας να αντιμετωπίσωμεν.

Πάντα ταύτα είχαν ως αποτέλεσμα απ' ενός μεν την πτώσιν της τεχνητής οικονομικής ανόδου των ετών 1950-1957, απ' ετέρου δε την κάμψιν της οικονομικής δραστηριότητος και την σημαντικήν διαρροήν κεφαλαίων εις το εξωτερικόν, με περαιτέρω συνεπείας την πτώσιν του εθνικού εισοδήματος και την αύξησιν της ανεργίας εις υψηλά επίπεδα.

Παραστατικήν εικόνα της οικονομικής ανόδου δυνάμεθα να σχηματίσωμεν εκ της αντιπαραβολής των εξής δεδομένων:

(α) Του Γενικού Κυβερνητικού Υπολοίπου, καλουμένου σήμερα Παγίου Ταμείου, το οποίον κατά τας αρχάς του 1960 παρουσίαζεν έλλειμμα ανερχόμενον εις £31,462, ενώ κατά τας αρχάς του 1962 ενεφάνιζεν ενεργητικόν υπόλοιπον £1,935,374.

(β) Του Ενεργητικού του Γενικού Κυβερνητικού Ταμείου, το οποίον κατά τας αρχάς του 1960 ανήρχετο μόνον εις £1,610,071, ενώ κατά την αντίστοιχον περίοδον του 1962 ανήλθεν εις το ύψος των £9,216,976.

(γ) Του Ταμείου Αναπτύξεως, το οποίον κατά μεν τας αρχάς του 1960 ενεφάνιζεν ενεργητικόν £590,559, κατά δε τας του 1962 ενεργητικόν £4,932,654.

Πάντα δε ταύτα, καθ' ον χρόνον αι δαπάναι του Κυβερνητικού Προϋπολογισμού και του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως ηυξήθησαν κατά το 1962, ενώ ταυτοχρόνως η φορολογία εμειώθη.

Κατά τας αυτάς ως άνω περιόδους, ο τιμάρριθμος εσημείωσε κάμψιν, ήτοι εξ 109,4 μονάδων κατήλθεν εις 107,6 και η ανεργία ηλαττώθη, ενώ παράλληλως η προσφορά κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών εκ μέρους της Κυβερνήσεως ηυξήθη αισθητώς.

Ως έτερον επίτευγμα βασικής σπουδαιότητος δύναμαι να αναφέρω την νομισματικήν σταθερότητα, επακόλουθα της οποίας υπήρξαν:

1. Η αποκατάστασις της εμπιστοσύνης εις την Κυπριακήν λίραν, ήτις εν συνδυασμώ προς την συνειδητοποιηθείσαν εμπιστοσύνην του κοινού εις την οικονομικήν σταθερότητα της Δημοκρατίας είχαν ως περαιτέρω συνεπείας:

(α) Την αύξησιν των καταθέσεων εις τας Τραπεζάς, αίτινες τον Αύγουστον του 1960 ανήρχοντο εις £36,410,069, τον Αύγουστον δε του 1962 εις £53,195,492. Εσημειώθη τούτέστιν αύξησις των καταθέσεων ανερχομένη εις £17,000,000 περίπου.

(β) Τον επαναπατρισμόν μεγάλου μέρους του φυγαδευθέντος προγενέστερον κεφαλαίου.

2. Ο καθορισμός της αξίας της Κυπριακής λίρας υπό του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου εις 2,48828 γραμμάρια χρυσού, ήτοι η αναγνώρισις πλήρους ισοτιμίας προς την αγγλικήν στερλίαν.

3. Η αύξησις των εις το εξωτερικόν συναλλαγματικών μας διαθεσίμων. Ούτω ενώ τον Αύγουστον του 1960 το μέγεθος του νομισματικού καλύμματός μας ανήρχετο εις £9,102,523, τον Μάιον του 1962 τούτο ανήλθεν εις £10,048,945.

Εκ των ανωτέρω καθίσταται εμφανές ότι εισήλθομεν ήδη εις περίοδον οικονομικής και νομισματικής σταθερότητος, εκ της οποίας δυνάμεθα μετ' εμπιστοσύνης να προσβλέπωμεν εις την περαιτέρω οικονομικήν ημών ανάπτυξιν, την περαιτέρω αύξησιν του εθνικού μας εισοδήματος και την σταθεράν ανύψωσιν του βιοτικού επιπέδου του λαού μας. Τούτο αποτελεί άλλωστε και διαπίστωσιν της προσφάτως επισκεφθείσης την Κύπρον αποστολής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, ήτις εις την έκθεσιν της, της 16ης Μαΐου 1962, μεταξύ άλλων, αναφέρει τα εξής:

«Προξενεί εντύπωσιν η δημοσιονομική σταθερότης, η οποία διετηρήθη από της ανεξαρτησίας, και είναι, εις πίστιν των αρχών, διότι προχωρούν προς την οικονομικήν ανάπτυξιν μετά σημαντικής φροντίδος. Αι συνθήκαι είναι τώρα κατάλληλοι διά την επιτάχυνσιν της αναπτύξεως της Κύπρου.»

Η οικονομική αυτή σταθερότης αποτελέσει το ασφαλές υπόβαθρον, επί του οποίου ερειδομένη η Κυβέρνησις εχώρησεν εις την εκπόνησιν και εφαρμογήν του πενταετούς προγράμματος οικονομικής αναπτύξεως ως και εις την χρηματοδότησιν εκ των ιδίων ημών πόρων σημαντικού μέρους του προγράμματος τούτου. Ούτω μετεφέρθη εκ του Παγίου Ταμείου και των πλεονασμάτων του συνήθους προϋπολογισμού εις το Ταμείον Αναπτύξεως κατά τα έτη 1961 και 1962 ποσόν £9,936,550.

Εν όψει τούτων, δυνάμεθα μετ' εμπιστοσύνης να αποβλέπωμεν εις την χρηματοδότησιν σημαντικού ποσοστού του προγράμματος αναπτύξεως εκ πόρων του Προϋπολογισμού και άλλων εσωτερικών πηγών.

Εις την προσπάθειαν εφαρμογής του προγράμματός της η Κυβέρνησις είχε την συμπάρστασιν ξένων αποστολών εξ εμπειρογνομώνων:

(α) Αποστολή της Κυβερνήσεως των Ηνωμένων Πολιτειών επισκέφθη την Κύπρον, και κατόπιν ερευνήσιν των κρατουσών οικονομικών συνθηκών υπέβαλεν έκθεσιν

επί της ιδρύσεως Τραπεζής Αναπτύξεως. Ελπίζεται ότι η Τράπεζα Αναπτύξεως θα λειτουργήσει εντός των προσεχών μηνών.

- (β) Αποστολή της Διεθνούς Τραπεζής εμελέτησε το ενδεχόμενον χορηγήσεως οικονομικής βοήθειας υπό της εν λόγω Τραπεζής. Η αποστολή αυτή ενέκρινεν ήδη τα τεχνοοικονομικά δεδομένα του προταθέντος σχεδίου εξηλεκτρισμού, η δε Κυβέρνησις υπέβαλεν αίτησιν χορηγήσεως δανείου προς κάλυψιν του 60% του συνολικού κόστους, ανερχομένου περίπου εις £12,530,000. Το υπόλοιπον δύναται να καλυφθή εκ των ιδίων ημών πόρων.
- (γ) Αποστολή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου επισκέφθη την Κύπρον, αποτέλεσα δε των μελετών και εισηγήσεων της Αποστολής ταύτης υπήρξεν -ως και ανωτέρω ελέχθη- ο καθορισμός της αξίας της Κυπριακής λίρας εις 2,48828 γραμμάρια χρυσού ή 2,80 δολάρια, ήτοι ανεγνωρίσθη η πλήρης ισοτιμία της Κυπριακής λίρας προς την Αγγλικήν στερλίαν.
- (δ) Ειδικός εμπειρογώνων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου διεξήγαγεν έρευναν των τοπικών οικονομικών συνθηκών και υπέβαλεν εισήγησιν προς ίδρυσιν Κεντρικής Τραπεζής. Η Κυβέρνησις ητοίμασε νόμον περί της ιδρύσεως και λειτουργίας της τούτης Τραπεζής, όστις θα εισαχθή προσεχώς εις την Βουλήν.

Κατά την υπό ανασκόπησιν περίοδον η Κύπρος κατέστη μέλος των ακολούθων διεθνών οργανισμών:

- (α) Της Διεθνούς Τραπεζής Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως.
- (β) Του Διεθνούς Οργανισμού Αναπτύξεως.

Η συμμετοχή εις τους οργανισμούς τούτους καθιστά επικτητήν την χρηματοδότησιν υπ' αυτών δημοσίων επενδύσεων.

- (γ) Του Διεθνούς Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως.

Σκοπός του Οργανισμού είναι η χορήγησις δανείων διά την ανάπτυξιν των ιδιωτικών επιχειρήσεων. Η σημασία του γεγονότος τούτου είναι μεγάλη, δεδομένου ότι ο Οργανισμός ούτος δύναται να συμβάλλη αποφασιστικώς εις την ανέλιξιν της Κυπριακής βιομηχανίας.

Εξ άλλου, διά της συμμετοχής της Κύπρου εις το Διεθνές Νομισματικόν Ταμείον, διασφαλίζεται η νομισματική σταθερότης και διευκολύνονται τα μέγιστα αι διεθνείς συναλλαγαι της νήσου.

Εκ παραλλήλου, εθεσπίσθησαν διάφοροι νόμοι αποσκοπούντες εις την νομοθετικήν υιοθέτησιν δημοσιονομικών επιδιώξεων του πενταετούς προγράμματος, την φορολογίαν ή την συμμόρφωσιν προς συνταγματικής προνοίας. Ούτοι είναι:

- Ο Περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) Νόμος
- Ο Περί Φόρου Εισοδήματος (Αλλοδαπών) Νόμος
- Ο Περί Αυτοκινήτων και Οχημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος
- Ο Περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών Νόμος
- Ο Περί Ελέγχου των Σιτηρών (Τροποποιητικός) Νόμος
- Ο Περί Αγροτικής Πιστοδοτήσεως Νόμος
- Ο Περί Χωρίων (Διοικήσις και Ανάπτυξις) Τροποποιητικός Νόμος
- Ο Περί Φόρου Κληρονομίας Νόμος
- Ο Περί Δανειστών Νόμος.

Έχει ωσαύτως ετοιμασθή ο Περί Τελών Νόμος ως επίσης και Νόμος περί Εγγραφής και Ελέγχου των Τραπεζών, ο οποίος, ως ανηγγέθη και διά του πενταετούς προγράμματος αναπτύξεως, θα επιφέρει νομοθετικήν ρύθμισιν της συστάσεως και λειτουργίας των Τραπεζών, του καθορισμού κανόνων και οργάνου ασκήσεως της πιστωτικής πολιτικής, ελέγχου του κατωτέρου ορίου ρευστότητας των Τραπεζών και καθορισμού

των προτεραιοτήτων πιστοδοτήσεως, ως και Νόμος περί εγγραφής και ελέγχου των ασφαλιστικών Εταιρειών. Τα νομοθετήματα ταύτα ητοίμασθησαν συμφώνως προς εξαγγελθείσας αντιστοίχους επιδιώξεις του πενταετούς προγράμματος. Διά της θεσπίσεως των ως άνω νομοθετημάτων θα δημιουργηθή δημοσιονομικόν πλαίσιον, εντός του οποίου η ιδιωτική πρωτοβουλία θα δυνηθή να αναπτύξη εκτεταμένην δραστηριότητα προς όφελος του συνόλου.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Η Κυβέρνησις απέδωσεν όλως ιδιαίρυσαν προσοχήν εις την ανάπτυξιν της γεωργίας και την άνοδον του βιοτικού επιπέδου των αγροτών. Ούτως, ελήφθησαν και θα εξακολουθήσουν να λαμβάνονται μέτρα διά την αύξησιν της γεωργικής παραγωγής, την βελτίωσιν και ανάπτυξιν των μέσων παραγωγής, την εφαρμογήν συγχρονισμένων επιστημονικών μεθόδων καλλιέργειας, την δημιουργίαν συμπληρωματικών πηγών εισοδήματος διά τους γεωργούς, την εξεύρεσιν και μονιμοποίησιν αγροτών διά τα γεωργικά προϊόντα και την σταθεροποίησιν και επέκτασιν της αγροτικής πίστεως. Είναι, βεβαίως, εμφανές ότι τα μέτρα ταύτα μακροπροθέσμως κυρίως δύνανται να αποδώσουν αφ' ενός μεν λόγω της φύσεως των προβλημάτων, εις την επίλυσιν των οποίων αποβλέπουσιν, αφ' ετέρου δε λόγω της υφισταμένης συναφείας και εξαρτήσεως προς άλλους παρεμφερείς παράγοντας, η επιτυχής αντιμετώπισις των οποίων δύναται να έχη ευεργετικές επιπτώσεις επί της γεωργίας εν γένει.

Η Κυβέρνησις, έχουσα πλήρη επίγνωσιν της σημασίας της αρδεύσεως ως πρωταρχικού παράγοντος της γεωργικής αναπτύξεως, εστράφη μετ' ιδιαίτερας προσοχής και φροντίδος προς την αντιμετώπισιν του θέματος τούτου. Η σημασία του αρδευτικού προβλήματος είναι μεγίστης σπουδαιότητας, η επίλυσις του, όμως, είναι έργον πολύ δυσχερές. Εις το εξαγγελθέν πενταετές πρόγραμμα αναπτύξεως εξετέθησαν διεξοδικώς τόσον τα επί του προβλήματος πραγματικά δεδομένα, όσον και αι υφιστάμεναι συναφώς δυσχέρειαι.

Η αναδιοργάνωσις του Τμήματος Υδατικής Αναπτύξεως και η εξεύρεσις κατάλληλου προσωπικού απήτησε, δυστυχώς, αρκετόν διάστημα πολυτίμου χρόνου. Ήδη, όμως, ο προγραμματισμός του όλου έργου του Τμήματος ετέθη επί υγιών βάσεων και ο ρυθμός εργασίας, ιδιαιτέρως κατά το τελευταίον εξάμηνον, επεταχύνθη εις πολύ ικανοποιητικόν βαθμόν.

Εις τον τομέα τούτον τα υπό της Κυβερνήσεως εκτελεσθέντα έργα διαιρούνται εις έργα διατηρήσεως και συγκεντρώσεως των ομβρίων και άλλων υδάτων επιφανείας, και εις έργα εμπλουτισμού των υπογείων αποθεμάτων.

Έργα συγκεντρώσεως και διατηρήσεως υδάτων εγένοντο εις την περιοχήν Μαραθάσης, όπου συνεπληρώθη το φράγμα Μαραθάσης, ενώ ταυτοχρόνως βαινουν προς συμπλήρωσιν αποθηκευτικά φράγματα εις τας περιοχάς Προδρόμου, Αθαλάσσης, Κιόνελι και Κιτίου. Προσεχώς θα αρχίσουν αι εργασίαι δι' έτερον φράγμα εις την περιοχήν Αγίας Μαρίνης Κελοκεδάρων Πάφου.

Αρδευτικά έργα διά την συσώρευσιν ομβρίου ύδατος και εμπλουτισμού των υπογείων αποθεμάτων εκτελούνται εις τας περιοχάς Μόρφου, Παραλιμνίου και Σιωτήρας, ενώ έχει ήδη περατωθή παρόμοιον έργον εις την περιοχήν Αμμοχώστου.

Τα εκτελεσθέντα και εκτελούμενα έργα έχουν συνολικήν χωρητικότητα αποθηκείσεως 1,500,000 γαλονίων ύδατος και καθιστούν δυνατήν την χειμερινήν και εαρινήν άρδευσιν 5,000 στρεμμάτων γης, πλην της σοβαράς ωφελείας την οποίαν επιφέρουν εκ του εμπλουτισμού των υπογείων πηγών. Διά τα έργα αυτά εδαπανήθη ποσόν £616,000. Έτερον ποσόν εκ £360,000 εδαπανήθη δι' αρδευτικά έργα εις 56 χωρία.

Ταυτοχρόνως διενηργήθησαν διά κυβερνητικών διατρητικών μηχανών 109 επιτυχείς διατρήσεις αντί δαπάνης £70,000 και εξετελέσθη αριθμός μικροτέρων αρδευτικών έργων εις 67 χωρία, συνισταμένων εις βελτιώσεις πηγών, επιστρώσεις αυλάκων, διασωληνώσεις και ανεγέρσεις αποθηκευτικών δεξαμενών, διά των οποίων θα βελτιωθή η χειμερινή άρδευσις

6,500 στρεμμάτων, η εαρινή άρδευσις 4,000 και η θερινή άρδευσις ετέρων 4,000 στρεμμάτων.

Εκ της διά του προγράμματος αναπτύξεως προϋπολογισθείσας συνολικώς διά την άρδευσιν δαπάνης εκ £10,000,000 — διά την πενταετή περίοδον — διετεθή διά το πρώτον έτος του προγράμματος £1,206,000, το οποίον κρίνεται κατ' αναλογίαν ως ικανοποιητικόν, δεδομένου ότι κατά την ιδίαν περίοδον εμελετήθησαν και ητοιμάσθησαν σχέδια διά την άμεσον εκτέλεσιν 10 μεγάλων φραγμάτων και 5 μεγάλων έργων, τα οποία προϋπολογίζεται ότι θα στοιχίσουν περί τα £3,000,000 και τα οποία θα καταστήσουν δυνατήν την θερινήν άρδευσιν άλλων 5,000 στρεμμάτων γης.

Εις το ως άνω ποσόν δεν συμπεριλαμβάνεται το δαπανηθέν δι' οικιακήν υδατοπρομήθειαν ποσόν, το οποίον ανέρχεται εις £540,000 και είναι το μέγιστον εξ όσων μέχρι σήμεραν διετεθήσαν προς τον σκοπόν αυτόν.

Διά του ποσού τούτου συνεπληρώθησαν 133 σχέδια υδρεύσεως, εγένετο διασωλήνωσις ύδατος εις 67 νέα χωρία και επηνέχθησαν σημαντικά βελτιώσεις εις 66 άλλα χωρία, ώστε σήμεραν το σύνολον των χωριών με ικανοποιητικήν ύδρευσιν να ανέρχεται εις 60.26%.

Διά την προώθησιν της ετοιμασίας καταλλήλων σχεδίων η Κυβέρνησις εχρησιμοποίησε τας υπηρεσίας δύο εμπειρογνομώνων αποσταλέντων υπό του Ο.Η.Ε. και του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (F.A.O.). Έτερος εμπειρογνώμων των Ηνωμένων Πολιτειών ητοίμασε πλήρη έκθεσιν επί του υδατικού προβλήματος της Κύπρου προς τον σκοπόν όπως καταστή δυνατή η παροχή τεχνικής βοήθειας εκ μέρους των Ηνωμένων Πολιτειών επί του θέματος τούτου. Ήδη αι εισηγήσεις του εμπειρογνώμονος περί των τρόπων και του βαθμού παροχής τεχνικής βοήθειας υπό των Ηνωμένων Πολιτειών εις τον τομέα τούτον είναι αντικείμενον συνομιλιών μετά της Αμερικανικής Αποστολής Τεχνικής Βοήθειας, ελπίζεται δε ότι τοιαύτη τεχνική βοήθεια θα χορηγηθή εντός των αρχών του 1963.

Εις την προσπάθειαν επισπεύσεως του ρυθμού εκτελέσεως υδρευτικών και αρδευτικών έργων η Κυβέρνησις αποφάσισεν όπως εξασφαλίση τας υπηρεσίας διεθνούς οίκου εμπειρογνομώνων του εξωτερικού, οίτινες επί συμβολαίω θα αναλάβουν την μελέτην και εκπόνησιν νέων σχεδίων ως και την επίβλεψιν της ανεγέρσεως δύο εκ των μεγάλων φραγμάτων.

Εξαιρετικής σημασίας υπήρξεν η μελέτη της υφισταμένης πολυπλόκου περι υδάτων νομοθεσίας, ήτις εγένετο κατά το διαρρυσαν έτος υπό δύο εμπειρογνομώνων των Ηνωμένων Εθνών, συμφώνως προς την εις το πενταετές σχέδιον αναπτύξεως εξαγγελθείσαν πρόθεσιν της Κυβερνήσεως όπως προβή εις ριζικήν αναθεώρησιν ταύτης. Η αναθεώρησις της υφισταμένης πολυπλόκου νομοθεσίας θα έχη αποφασιστικήν σημασίαν διά την επίλυσιν του υδατικού προβλήματος της Κύπρου. Τούτο, όμως, είναι έργον ουχί εύκολον. Αποδείξει τούτου είναι το γεγονός ότι οι δύο εμπειρογνώμονες επί της νομοθεσίας δεν κατόρθωσαν μέχρι τούδε να συμφωνήσουν επί των τρόπων επίλυσως του προβλήματος τούτου.

Παράλληλως συνεχίσθησαν αι υδρολογικαί έρευναι και η συλλογή δεδομένων επί της αλλαγής της πορείας των υδάτων επιφανείας, της ποσότητος του αντλούμενου ύδατος εκ διατρήσεων και φρεάτων, του ετησίου εμπλουτισμού των υπογείων υδατικών αποθεμάτων, των ποσοτήτων ύδατος των ρευσών ετησίως προς την θάλασσαν, της θερινής αποδόσεως ρυακίων και πηγών και της χημικής και βακτηριολογικής αναλύσεως του ύδατος.

Ιδιαίτέρως εντατικάί έρευναι επί των συνθηκών των υπογείων αποθεμάτων διεξήχθησαν εις τας περιοχάς Αμμοχώστου, Κοκκινοτριμιθιάς, Μόρφου, Ακρωτηρίου, Φασουρίου και Κυρηναίας.

Παράλληλως η Κυβέρνησις παρέσχεν ηυξημένην οικονομικήν και τεχνικήν βοήθειαν διά την βελτίωσιν κτημάτων και την εκτέλεσιν εγγειοβελτιωτικών έργων. Ούτω, ποσόν ανερχόμενον εις £100,000 διετεθή διά την εκτέλεσιν τοιούτων έργων και ποσόν £35,000 διά την απόδοσιν εις την γεωργίαν

βελτιωμένης γεωργικής γης. Η Κυβέρνησις προέβη επίσης εις την αγοράν βαρέων μηχανημάτων, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν διά την ισοπέδωσιν, διάνοιξιν και βελτίωσιν χέρσου γης.

Διά την γεωργίαν εδαπανήθη συνολικώς ποσόν πέραν των £2,000,000 μη συμπεριλαμβανομένων ποσού εκ £1,000,000 διά την γεωργικήν πιστοδότησιν και £1,500,000 δι' επιχορηγήσεις γεωργικών προϊόντων ως και ετέρου ποσού εκ £300,000, δοθέντος υπό μορφήν δανείου εις πληγέντας εκ της ανομβρίας γεωργούς.

Η κυβερνητική φροντίς εστράφη επίσης και εις τους λοιπούς παράγοντας της γεωργικής παραγωγής. Η Κυβέρνησις αποβλέπουσα εις την αύξησιν της παραγωγής εν συνδυασμώ προς την βελτίωσιν των ποικιλιών εμερίμνησε:

- (α) Διά την εισαγωγήν και δοκιμήν νέων ποικιλιών οπωροφόρων δένδρων και δένδρων ξηροκαρπίας.
- (β) Διά την δοκιμήν νέων ποικιλιών σίτου και κριθής, αίτινες θα αποδίδουν 15-20% ηυξημένην παραγωγήν. Ήδη ευρίσκειται εις την διάθεσιν των γεωργών ποσότης υπερβαίνουσα τους 1,000 τόννους σπόρων της ποικιλίας ταύτης, τούτο δε προβλέπεται ότι θα επιφέρει αύξησιν του γεωργικού εισοδήματος κατά £75,000 περίπου.
- (γ) Διά την διάθεσιν πέραν των 4,000 τόννων πιστοποιημένου σπόρου διαρκούντος του 1961, και διά την παραγγελίαν νέας ειδικής μηχανής διά τον καθαρισμόν του σπόρου τούτου.
- (δ) Διά την διανομήν σπόρων διά κτηνοτροφικά και άλλα φυτά.

Εν συνδυασμώ προς τα ανωτέρω κατεβλήθη προσπάθεια διά την αντιμετώπισιν των φυτικών ασθενειών. Προς τον σκοπόν αυτόν κλιβανοί υποκαπιτισμού ανηγήρθησαν εις Λάρνακα, Αμμόχωστον και Λεμεσό, ενώ εκ παραλλήλου ητοιμάσθη προσχέδιον νόμου διά τον έλεγchon και την ενθάρρυνσιν της πωλήσεως γεωργικών φαρμάκων.

Αναφερόμενος εις την κυβερνητικήν φροντίδα διά την βελτίωσιν των μεθόδων παραγωγής, είμαι ευτυχής να αναγγείλω ότι προ της παρόδου μακρού χρόνου θα τεθή εν λειτουργία Ινστιτούτον Γεωργικών Έρευνών, σκοπός του οποίου θα είναι η διεξαγωγή πειραμάτων και ειδικών ερευνών διά την ανεύρεσιν των πλέον ευνοϊκών μεθόδων και τύπων καλλιεργείας, εν ταυτώ δε και η μελέτη των μέσων προστασίας της παραγωγής. Η σκοπιμότης της ιδρύσεως του Ινστιτούτου είναι, νομίζω, αυταπόδεικτος, εν όψει της αναγκαιότητος εκσυγχρονισμού της παραγωγής διά της προσταμογής της εις τα νεώτερα επιστημονικά δεδομένα.

Εκ παραλλήλου προς τας προσπάθειας της ταύτας η Κυβέρνησις ουδεμίαν παρέλειψεν ενέργειαν διά την εξεύρεσιν όσον το δυνατόν περισσοτέρων αγορών διά την διάθεσιν των παραγομένων προϊόντων και προέβη επίσης εις την λήψιν μέτρων προνοούντων όπως το όφελος των αμειπτικών τιμών καρπούται ο πραγματικός δικαιούχος, ο γεωργός. Προς τον σκοπόν τούτον εθεσπίσθη νόμος περί του ελέγχου των τιμών και της ποιότητος των γεωργικών προϊόντων. Διά των προνοιών του νόμου τούτου, ο γεωργός θα λαμβάνη τα δικαίως αναλογούντα εις αυτόν, αποκοπτομένης της εκμεταλλεύσεως του μόχθου του υπό διαφόρων μεσαζόντων.

Διά την διατήρησιν του μέσου κατά κεφαλήν εισοδήματος του γεωργού η Κυβέρνησις συνέχισε την παροχήν επιχορηγήσεων διά τας σταφυλάς, τον σίτον, την κριθήν και άλλα προϊόντα, διαθέσασα συνολικώς διά τας επιχορηγήσεις £1,079,429 κατά το 1961, ενώ η δαπάνη κατά το 1962, λόγω ηυξημένης παραγωγής, υπολογίζεται να υπερβή το £1,460,000.

Το σύστημα, όμως, επιχορηγήσεων των γεωργικών προϊόντων χρήζει αμέσου και ριζικής τροποποιήσεως, ώστε η κατανομή των επιχορηγήσεων να είναι αποδοτικώτερα και δικαιωτέρα. Διά τον σκοπόν αυτόν διεξήχθη σοβαρά μελέτη και υπεβλήθησαν υπό των αρμοδίων τμημάτων εισηγήσεις διά τροποποιήσεις, αίτινες μελετώνται υπό της Κυβερνήσεως.

Σοβαρόν πρόβλημα υπήρξε και παραμένει το θέμα των αγροτικών χρεών και της αγροτικής πίστωσης. Υπολογίζεται ότι τα αγροτικά χρέη ανέρχονται εις £8,000,000. Δεν νομίζομεν ότι ενδείκνυται η συγκέντρωσις πάντων των αγροτικών χρεών υπό της Κυβερνήσεως. Αντί τούτου η Κυβέρνησις πρόβη εις την θέσπισιν του περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών Νόμου, διά του οποίου άπαντα τα πραγματικώς αγροτικά χρέη μετετρέπησαν εις μακροπρόθεσμα και ούτως εδόθη εις τον γεωργόν η δυνατότης να αποπληρώση τα χρέη του εντός λογικού χρόνου και να απαλλαγή ταυτοχρόνως από το φάσμα της οικονομικής καταστροφής υπό το βάρος των συσσωρευομένων χρεών.

Δι' ετέρου μέτρου η Κυβέρνησις εξησφάλισε την αγροτικήν πιστοδοτήσιν, ήτις λόγω της προστατευτικής κατά των αναγκαστικών πωλήσεων νομοθεσίας θα περιωρίζετο. Διά του περί Αγροτικής Πιστοδοτήσεως Νόμου εξηγήρασε την Γεωργικήν Τράπεζαν Κύπρου, ήτις και θα συγχωνευθή υπό τας δύο Κεντρικάς Συνεργατικάς Τραπέζας, ούτως ώστε η αγροτική πιστοδοτήσις να είναι ενιαία προς ευκολώτερον έλεγχον, κατευθυνσίον της εις παραγωγικάς επενδύσεις και διευκόλυνσιν των διοικητικών διευθετήσεων χορηγίας των δανείων και εισπράξεως των ετησίων δόσεων.

Ποσόν £1,000,000 περιελήφθη εις τον προϋπολογισμόν του 1962 διά χορήγησιν δανείων εις γεωργούς διά παραγωγικά έργα, η δε χορήγησις του ποσού τούτου θα γίνη μέσω των Συνεργατικών κατά τρόπον διασφαλίζοντα την αύξησιν και ανάπτυξιν της γεωργικής μας παραγωγής.

ΔΑΣΗ

Παράλληλως προς την ανάπτυξιν της γεωργίας η Κυβέρνησις κατέβαλε προσπάθειαν και διά την ανάπτυξιν των δασών, τα οποία καλύπτουν 18% της συνολικής εκτάσεως της νήσου και αποτελούν σπουδαίον συστατικόν του εθνικού μας πλούτου.

Η Κυβέρνησις αποδίδει μεγάλην σημασίαν εις την προστασίαν και ανάπτυξιν των δασών, προς τον σκοπόν δε τούτον απεφάσισε την διάθεσιν ποσού £1,000,000 εντός των πλαισίων του πενταετούς προγράμματος.

Κατά την υπό ανασκόπησιν περίοδον εδαπάνησε συνολικόν ποσόν £502,000, επιπροσθέτως του εκ £200,000 ποσού, το οποίον διετέθη διά την περίοδον μεταξύ του Αυγούστου 1960 και του Αυγούστου 1961. Ούτως, ο ταχθείς στόχος επενδύσεως εις τον τομέα τούτον έχει ήδη υπερκαλυφθή από του πρώτου έτους και μάλιστα εις επίπεδον δαπάνης, ήτις ουδέποτε εις το παρελθόν διετέθη διά τα δάση, με αποτέλεσμα την ανάπτυξιν των δασών και της αποδοτικότητός των εις σημαντικών επίπεδον.

Ένδειξις του επιτευχθέντος έργου είναι το γεγονός ότι κατά το παρελθόν έτος 10,000 στρέμματα δασών κατεστραμμένων υπό πυρκαϊών αναδασώθησαν, εάν δε ο ρυθμός ούτος συνεχισθή, ελπίζεται ότι κατά την συμπλήρωσιν του πενταετούς σχεδίου θα έχουν αναδασωθή όλα αι κυριώτεροι γυμναί δασικάι περιοχαί. Είναι ευοίωνον το γεγονός ότι από της ανεξαρτησίας και εντεύθεν ο λαός έχει επιδείξει θαυμαστόν πνεύμα συνεργασίας εις την προσπάθειαν προφυλάξεως των δασών εκ δασικών πυρκαϊών, με αποτέλεσμα αι δασικάι πυρκαϊαί να έχουν σημαντικώς υποβιβασθή κάτω του μέσου όρου των τελευταίων ετών. Εις τούτο υπεβοήθησαν και η υπό της Κυβερνήσεως διάθεσις ποσού εκ £27,000 διά την διάνοιξιν προστατευτικών ζωνών ασφαλείας κατά πυρκαϊών και τα άλλα ληφθέντα προστατευτικά μέτρα.

Η ουσιαστικώτερα και πλέον αποδοτική μορφή προστασίας των δασών παραμένει η διάδοσις της αγάπης και στοργής εκ μέρους του λαού προς τα δάση του και η αναγνώρισις ότι τα δάση μας αποτελούν σημαντικόν εθνικόν πλούτον, τον οποίον έχομεν καθήκον να προστατεύσωμεν.

Αρκεί να ληφθή υπ' όψιν ότι το σύνολον του εκ των δασών εισοδήματος, εξαιρουμένων των πολλαπλών εμμέσων ευεργετημάτων ως προς τας κλιματολογικάς συνθήκας και την βροχόπτωσην, ανήλθε κατά το παρελθόν έτος εις £600,000, το δε άμεσον εισόδημα της Κυβερνήσεως εκ της πωλήσεως

ξύλειας εις £120,000. Παράλληλως 680 πρόσωπα εξησφάλισαν καθημερινήν εργοδοτήσιν εις τα δάση, έτερα δε 700 περίπου πρόσωπα εξησφάλισαν καθημερινήν επίσης εργοδοτήσιν εις διαφόρους μορφάς επεξεργασίας των δασικών προϊόντων.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ

Σημαντική ωσαύτως προσπάθεια κατεβλήθη διά την ανάπτυξιν της κτηνοτροφίας, διά της βελτιώσεως της ποιότητος των ποικιλιών των ζώων, της αύξησεως των κτηνοτροφικών καλλιεργειών και της προστασίας των ζώων εκ των διαφόρων ασθeneιών. Υπολογίζεται ότι υπάρχουν 2,000,000 στρέμματα γης, τα οποία είναι ακατάλληλα διά γεωργικήν καλλιέργειαν, κατάλληλα όμως διά βοσκήν. Η Κυβέρνησις μετέτρεψεν ήδη 2,500 στρέμματα τούταύτης γης εις βελτιωμένους βοσκοτόπους, εις τους οποίους ανέπτυξε φυτά κατάλληλα διά κτηνοτροφίαν.

Έντονος, ωσαύτως, εξεδηλώθη η κυβερνητική δραστηριότης διά την βελτιώσιν των κτηνοτροφικών υπηρεσιών. Ούτως, ήρχισεν ήδη η ανέγερσις του νέου κτηνιατρείου παρά την Αθαλάσσαν, ενώ παράλληλως συνεπληρώθησαν αι βελτιώσεις εις τους προληπτικούς σταθμούς και τα κτηνιατρεία της Αμμοχώστου και της Λάρνακος.

Η προστασία των ζώων εναντίον ασθeneιών επέτυχεν εις ικανοποιητικόν βαθμόν, απ' ενός μεν λόγω ευμενών καιρικών συνθηκών, απ' ετέρου δε λόγω των γενομένων εμβολιασμών. Άνω των 600,000 προβάτων και αιγών ενεβολιάσθησαν εναντίον της ασθeneίας του άνθρακος, 25,000 χοίροι εναντίον διαφόρων ασθeneιών και όλα τα ζώα, τα οποία υπόκεινται εις την ασθeneian της αφθώδους στοματιτίτιδος. Ενεβολιάσθησαν επίσης 2,000,000 πουλερικά. Συνολικώς διά διάφορα προστατευτικά μέτρα κατά των λοιμωδών νόσων των ζώων εδαπανήθη ποσόν £50,000.

ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Εν των σοβαρωτέρων μελημάτων της Κυβερνήσεως κατά το υπό επισκόπησιν έτος υπήρξεν η δημιουργία έργων υποδομής ως οι λιμένες, αι εσωτερικάι και εξωτερικάι συγκοινωνίαι και αι επικοινωνίαι και ο εξηλεκτρισμός.

Η Κυβέρνησις πιστεύει ότι διά της εκτελέσεως τούτων έργων δημιουργούνται αι αναγκαίαι ευνοϊκάι συνθήκαι και αι απαραίτητοι προϋποθέσεις διά την ανάπτυξιν της ιδιωτικής πρωτοβουλίας εις την βιομηχανίαν, το εμπόριον και γενικώς τας παραγωγικάς επενδύσεις και επιτυγχάνεται σημαντική ανύψωσις του βιοτικού επιπέδου του λαού. Γενικώς τα έργα υποδομής, πλην του ότι εξυπηρετούν είτε άμέσως είτε εμμέσως τον λαόν, αποτελούν τας απαραίτητους στερεάς βάσεις διά την ανάπτυξιν εις τους άλλους τομείς της οικονομίας και την επιτυχίαν ικανοποιητικού ρυθμού αύξησεως του εθνικού εισοδήματος.

ΛΙΜΕΝΕΣ - ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΕΣ

Μεταξύ των πρώτων μελημάτων της Κυβερνήσεως ήτο η δημιουργία συγχρονισμένων λιμένων, οίτινες θα εξυπηρετούν το εξαγωγικόν εμπόριον, τον τουρισμόν και τας μετά του εξωτερικού επικοινωνίας μας.

Ούτως ήρχισεν η κατασκευή προστατευτικών έργων εις τον λιμένα Κυρηνείας, διά τον οποίον εδαπανήθη ήδη ποσόν £70,000.

Σημαντικόν έργον υπήρξεν η έναρξις της κατασκευής του νέου λιμένος Αμμοχώστου υπό Πολωνικής Εταιρείας κατόπιν διεθνούς μειοδοτικού διαγωνισμού. Παράλληλως εκτελούνται έργα προσπελάσεως του λιμένος και μελετάται ο κτιριακός και μηχανικός εξοπλισμός του νέου λιμένος.

Παράλληλως ανετέθη η εκπόνησις σχεδίων διά την κατασκευήν λιμένων εις Λεμεσόν και Λάρνακα, η δε επεξεργασία των σχεδίων τούτων ευρίσκειται εις την τελικήν της φάσιν. Πολύ προσεχώς θα ζητηθούν προσφοραί διά την κατασκευήν των λιμένων τούτων.

Κατά την διαρρεύσαν περίοδον ανετέθη επί συμβολαία η μελέτη και εκπόνησις των σχεδίων των νέων κτιριακών εγκαταστάσεων του αερολιμένος Λευκωσίας εις Γερμανικόν οίκον. Τα σχέδια ταύτα συμπληρούνται συντόμως. Εν τω μεταξύ κατεσκευάσθη νέος τροχοδρόμος και νέα προσπελάσεις διά τον νέον αερολιμένα, όστις, άμα τη συμπλήρωσει του, θα είναι εφάμιλλος των πλέον συγχρονισμένων ευρωπαϊκών αεροπορικών κέντρων, ώστε να δύναται να ανταποκριθή ικανοποιητικώς εις την πυκνήν κίνησιν αεροπλάνων, την οποίαν η γεωγραφική θέσις της Κύπρου και αι κλιματολογικαί αυτής συνθήκαι δύνανται να διασφαλίσουν. Κατεβλήθη συγχρόνως προσπάθεια διά την διατήρησιν των υφισταμένων αρτίων αεροπορικών συγκοινωνιών μετά της Ευρώπης και των γειτονικών χωρών και υπεγράφη η πρώτη αεροπορική σύμβασις μετά της Ελλάδος. Εν τω μεταξύ είκοσι οκτώ Κύπριοι πολίται εξεπαιδεύθησαν εις τον έλεγχον της εναερίου κυκλοφορίας διά να αντικαταστήσουν τους υπηρετούντας ξένους ελεγκτάς.

Σημαντικήν πρόδοον απετέλεσεν η εγκατάστασις συγχρονισμένου συστήματος τηλεπικοινωνιών μεταξύ του Κέντρου Πληροφοριών Πτήσεων των αερολιμένων Λευκωσίας και Τελ-Αβίβ. Συντόμως θα αρχίσουν παρόμοιαι τηλεπικοινωνία μετά των αρμοδίων υπηρεσιών Τουρκίας, Λιβάνου και Ηνωμένης Αραβικής Δημοκρατίας, ενώ μετά της Ελλάδος λειτουργεί ήδη σύστημα τηλετύπου ραδιοτηλεφωνίας. Τέλος, η Κύπρος κατέστη μέλος του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας, ο οποίος ομού μετά του Παγκοσμίου Οργανισμού Μετεωρολογίας ωργάνωσε σεμινάριον μετεωρολογίας εν Κύπρω.

ΟΔΙΚΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΙ

Η εκτέλεσις νέων οδικών έργων, η συμπλήρωσις και βελτίωσις υφισταμένων και η συνέχισις παλαιότερων οδικών αρτηριών συνεχίσθη μετά δραστηριότητος, επεδιώχθη δε ανώτερον ποιοτικόν επίπεδον εργασίας. Συνολικώς διετέθη διά τοιαύτα έργα οδοποιίας ποσόν £1,200,000 περίπου, ενώ παραλλήλως συνεπληρώθη η μελέτη μεγάλου αριθμού νέων οδικών αρτηριών.

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΙ

Κατά το υπό επισκόπησιν έτος η Αρχή Τηλεπικοινωνιών κατήρτισε πενταετές πρόγραμμα αναπτύξεως, το οποίον υπολογίζεται ότι θα στοιχίση περί το £1,400,000 διά την αναδιοργάνωσιν των υπηρεσιών της, την ανακαίνισιν του εξοπλισμού της, την επέκτασιν του τηλεφωνικού δικτύου εις τας πόλεις και την ύπαιθρον και την επέκτασιν των τηλεφωνικών και τηλεγραφικών υπηρεσιών μετά του εξωτερικού.

Διά να δυνήθη η Αρχή να εξακολουθήση ικανοποιούσα την αύξουσαν ζήτησιν νέων τηλεφώνων, εξώπλισε διάφορα τηλεφωνικά κέντρα διά 1300 νέων γραμμών.

Εγκατεστάθησαν 2409 νέα τηλέφωνα εις τας εξ πόλεις και 239 νέα τηλέφωνα εις τας κοινοπόλεις και τα χωρία. Ο ολικός αριθμός των χωρίων, άτινα είναι συνδεδεμένα τηλεφωνικώς, ανέρχεται σήμερον εις 290. Νέα υπόγεια καλώδια μήκους 82 μιλίων και εναέριοι γραμμαί μήκους 1850 μιλίων ετοποθετήθησαν προς τον σκοπόν τούτον. Επίσης, προς ταχύτεραν εξυπηρέτησιν του κοινού ηυξήθη σημαντικώς ο αριθμός των τηλεφωνικών γραμμών δι' υπεραστικάς κλήσεις και εγκατεστάθησαν 131 δημόσιοι τηλεφωνικοί θάλαμοι και 15 αυτόματα τηλεφωνικά κέντρα εις διαφόρους αγροτικάς περιοχάς.

Εγένοντο βελτιώσεις, επεκτάσεις και ανακαίνισεις εις τον εξοπλισμόν, όπου τούτο ήτο αναγκαίον, εις τους σταθμούς ασυρμάτου δι' επικοινωνίαν μετά του εξωτερικού και άλλα γραφεία ή εγκαταστάσεις της Αρχής.

Ευθύς μετά την κατ' Απρίλιον του 1961 υπό της Αρχής ανάληψιν των Εξωτερικών Τηλεπικοινωνιών από την Cable and Wireless, αύτη κατέβαλε προσπάθειάς διά την βελτίωσιν των αεροναυτικών υπηρεσιών, την καλύτεραν εξυπηρέτησιν του κοινού, όσον αφορά την υπ' αυτού επικοινωνίαν μετά του

εξωτερικού, την στενοτέραν συνεργασίαν μετά των γειτονικών χωρών και την χρησιμοποίησιν της Κύπρου ως ενδιάμεσου σταθμού διά την σύνδεσιν των τηλεφωνικών και τηλεγραφικών υπηρεσιών των προς άλλας χώρας.

Αι τηλεφωνικαί συνδέσεις της Κύπρου μετά του εξωτερικού επεξετάθησαν εις Αίγυπτον, Συρίαν, Ιαπωνίαν, Ινδίας, Πακιστάν, Σιγκαπούρη, Μαλαισίαν, Νέαν Ζηλανδίαν, Νότιον Αφρικήν, Κεϋλάνην, Δυτικάς Ινδίας, Περσικόν κόλπον, Αιθιοπίαν, Ισπανίαν, Ουγγαρίαν και Άδεν. Επίσης ηυξήθησαν σημαντικώς αι ώραι τηλεφωνικής επικοινωνίας μετά της Ελλάδος, Τουρκίας, Ηνωμένου Βασιλείου, Λιβάνου και Ισραήλ.

Παρηγγέλθη, επίσης, ο αναγκαίος εξοπλισμός διά την εγκατάστασιν τηλεφωνικής υπηρεσίας δι' επικοινωνίαν μετά πλοίων. Η υπάρχουσα τηλεγραφική υπηρεσία θα επεκταθή καθ' όλον το εικοσιτετράωρον αντί της υπαρχούσης δεκατετράωρου εξυπηρέτησεως.

ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ

Όσον αφορά τον εξηλεκτρισμόν, αι επιδιώξεις του πενταετούς προγράμματος αναπτύξεως εις τον τομέα τούτον βαίνουν κανονικώς.

Ότως, ήρχισεν η επέκτασις του σταθμού Δεκελείας έναντι δαπάνης £840,000 και βαίνει ήδη προς συμπλήρωσιν διά της εγκαταστάσεως νέας γεννητριας δυναμικότητος 14,000 κιλοβάτ, ήτις ελπίζεται ότι θα λειτουργήσιν εντός των αρχών του 1963. Διά την ανέγερσιν νέου ηλεκτροπαραγωγικού σταθμού εξησφαλίθη ήδη εκ της Διεθνούς Τραπεζής δάνειον εκ £5,000,000.

Εκ των εξαγγελθέντων 250 υποσταθμών, ολίγινες θα κατασκευασθούν εντός 5ετίας, ανηγγέρθησαν εντός ενός έτους και ετέθησαν ήδη εν λειτουργία 88 και παρεσχέθη ρεύμα εις 27 νέα χωρία, του συνόλου των χωρίων, εις τα οποία παρέχεται ρεύμα, ανελθόντος εις 120 έναντι των προβλεπομένων εντός πενταετίας 200. Εγκατεστάθησαν επίσης γραμμαί υψηλής τάσεως μήκους 29 μιλίων και χαμηλής τάσεως μήκους 83 μιλίων.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Εισερχόμεθα τώρα εις ένα άλλον βασικόν τομέα της οικονομίας μας, την βιομηχανίαν.

Δια της εξαγγελίας του πενταετούς προγράμματος αναπτύξεως η Κυβέρνησις ανεγνώρισε την μεγάλην σημασίαν, την οποίαν έχει η βιομηχανία διά την ανάπτυξιν της οικονομίας της νήσου, και ανήγγειλε την πρόθεσιν της να λάβη σειράν μέτρων αποσκοπούντων εις την προώθησιν της αναπτύξεως βιωσίμων βιομηχανιών.

Τα μέτρα ταύτα πλην της ειδικής προνοίας περί κατασκευής έργων υποδομής, περί των οποίων ήδη ωμίλησα, συνίστανται εις την παροχήν ευκαιριών μακροπροθέσου πιστοδοτήσεως μέσω της Τραπεζής Αναπτύξεως και εις την διά προστατευτικών δασμολογιών και άλλων τρόπων δημιουργίαν ευνοϊκών συνθηκών αναπτύξεως της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Δια της Τραπεζής Αναπτύξεως, ήτις θα λειτουργήση πολύ συντόμως, αντιμετωπίζεται ικανοποιητικώς το θέμα της μακροπροθέσου πιστοδοτήσεως. Δύο αποστολαί εμπειρογνομόνων επεσκέφθησαν την νήσον κατά το παρελθόν έτος και εν συνεννοήσει μετά των αρμοδίων Αρχών της πολιτείας έχουν συμπληρώσει ήδη τας αναγκαίας μελέτας και διευθετήσεις διά την λειτουργίαν της Τραπεζής, ήτις θα καταστή δυνατή δια συμμετοχής της Κυβερνήσεως εις το κεφάλαιον αυτής διά ποσού £600,000 και της παροχής άλλων διευκολύνσεων. Εν τω μεταξύ και μέχρι της λειτουργίας της ως άνω Τραπεζής, η Κυβέρνησις συνέχισε την πολιτικήν της χορηγήσεως δανείων προς οιοβιομηχανίας διά την επέκτασιν αποθηρευτικών χώρων, ως το προς τον ΣΟΔΑΠ χορηγηθέν δάνειον εκ £260,000.

Η Κυβέρνησις διέθεσεν επίσης ποσόν £52,000 διά την ενθάρρυνσιν και ανάπτυξιν της οικοτεχνίας και της βιομηχανίας ενθυμίων.

Όσον αφορά την δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών διά την ανάπτυξη της ιδιωτικής πρωτοβουλίας εις τον τομέα της βιομηχανίας, η Κυβέρνησις απέβλεπεν εις την αποκατάστασιν της εμπιστοσύνης του κοινού εις την σταθερότητα του Κυπριακού νομισματός και της Κυπριακής οικονομίας, περί των οποίων ήδη ανέφερα προηγουμένως. Εξ άλλου, διά του ψηφισθέντος Νόμου περί Καταβολής Φόρου Εισοδήματος υπό αλλοδαπών παρέχεται η δυνατότης εις την Κυβέρνησιν να παράσχη φορολογικάς διευκολύνσεις εις περιπτώσεις ξένων επενδύσεων. Όσον αφορά τέλος την λήψιν δασμολογικών και άλλων προστατευτικών μέτρων διά την εγχώριον βιομηχανίαν, η Κυβέρνησις έλαβεν αριθμόν μέτρων μεθ' όλης της προσοχής, την οποίαν αι ειδικαί συνθήκαι της Κυπριακής αγοράς και εμπορίου επιβάλλουν.

Τα μέτρα ταύτα, νομοθετικά και διοικητικά, είχαν ευεργετικά αποτελέσματα επί της εγχωρίου βιομηχανίας, εις την παραγωγήν της οποίας παρετηρήθη ανοδική τάσις. Υπολογίζεται ότι κατά την υπό επισκόπησιν περίοδον η κατ' αξίαν αύξησις της βιομηχανικής παραγωγής ανήλθεν εις 18,5% έναντι του 1960. Τούτο ενισχύεται και εκ της συγκρίσεως των στατιστικών επί των εισαγωγών, αίτινες δεικνύουν αντίστοιχον πτώσιν εις τας εισαγωγάς ειδών, διά τα οποία ελήφθησαν δασμολογικά ή άλλα προστατευτικά μέτρα. Ιδιαίτερας ευημερήθησαν εκ των προστατευτικών μέτρων της Κυβερνήσεως η κονσερβοποιία, η πτηνοτροφία, η οινοβιομηχανία, η καπνοβιομηχανία, η βιομηχανία σάπωνος και απορρυπαντικών, η καλτσοποιία, αι βιομηχανίαι υποδήσεως και ενδύσεως, ζαχαρωδών ως και πλαστικών ειδών και η λιθογραφία.

Απόδειξις των ευεργετικών αποτελεσμάτων της τοιαύτης κυβερνητικής πολιτικής είναι το σημειωθέν αυξανόμενον ενδιαφέρον διά την ίδρυσιν νέων βιομηχανιών και επέκτασιν των υφισταμένων. Υπό του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας εχορηγήθησαν άδειαι εισαγωγής μηχανημάτων και επεκτάσεως υφισταμένων βιομηχανιών συνολικής αξίας άνω των \$500.000.

Μεταξύ των εργοστασίων, τα οποία ήρχισαν λειτουργούντα κατά την υπό επιθεώρησιν περίοδον, περιλαμβάνονται έν οινοποιητικών εργοστασίων, εις αλευρόμυλος, έν εργοστάσιον μακαρονίων, έν εργοστάσιον ηλεκτρικών συσσωρευτών, έν εργοστάσιον απορρυπαντικών, δύο εργοστάσια κατασκευής ειδών ενδύσεως, έν εργοστάσιον χαλυβδερίου και έν εργοστάσιον καρφοβελόνων. Ενεκρίθησαν επίσης αιτήσεις έξ οικων του εξωτερικού διά την ίδρυσιν εργοστασίου λιπασμάτων και εργοστασίου πυριείων. Μελετώνται απ' ετέρου διάφοροι άλλαι προτάσεις, περιλαμβανομένης και προτάσεως διά την ίδρυσιν διυλιστηρίου πετρελαίων.

Η Κυβέρνησις θα συνεχίσι την αύξοντα βαθμόν τας προσπάθειάς διά την ενθάρρυνσιν της εγχωρίου βιομηχανίας και την ίδρυσιν νέων τοιούτων, ήδη δε συνεπλήρωσε την μελέτην διαφόρων αιτήσεων υπό Κυπριακών βιομηχανιών προς παροχήν δασμολογικής και άλλης προστασίας.

Ομάς εμπειρογνομώνων εκ του εξωτερικού ήρχισε την διερεύνησιν των βιομηχανικών δυνατοτήτων της νήσου προς καθορισμόν ειδικών περιπτώσεων οικονομικώς υγιών επενδύσεων.

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

Εις τον τομέα της βιομηχανίας υπάγεται και η εκμετάλλευσις των μεταλλείων. Η Κυβέρνησις εις τον θεσπισθέντα Νόμον περί Φόρου Εισοδήματος έλαβε πρόνοιαν διά την χορήγησιν φορολογικών απαλλαγών δι' επενδύσεις εις μεταλλεία, προς τον σκοπόν όπως ενθαρρυνθή η ανάπτυξις των δραστηριοτήτων των μεταλλείων. Ελήφθη επίσης απόφασις εξαίρουσα μηχανήματα και οχήματα χρησιμοποιούμενα εις μεταλλευτικήν περιοχήν διά σκοπούς εκσκαφής ή μετατοπίσεως χωμάτων από της καταβολής δικαιωμάτων διά την έκδοσιν αδειών κυκλοφορίας. Κατά το υπό επισκόπησιν έτος παρεχωρήθησαν δύο νέαι άδειαι μεταλλευτικών μισθώσεων και εξεδόθησαν 79 νέαι άδειαι ερευνής δι'

ανεύρεσιν μεταλλείων, του ολικού αριθμού τούτων ανελθόντος ήδη εις 190.

Συναφής προς την ανάπτυξη της μεταλλευτικής βιομηχανίας είναι η διενέργεια γεωλογικής επισκοπήσεως των μεταλλευτικών κοιτασμάτων της νήσου. Προς χρηματοδότησιν και διεξαγωγήν της επισκοπήσεως υπεβλήθη ήδη εις το Ειδικόν Ταμείον των Ηνωμένων Εθνών αίτησις, ήτις και ενεκρίθη, η δε επισκόπησις θα συμπληρωθή εντός πενταετίας.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Έτερον σημαντικόν κεφάλαιον της εθνικής οικονομίας είναι ο τουρισμός. Διά την Κύπρον ο τουρισμός δύναται και πρέπει να αποβή μια σοβαρά πηγή εθνικού εισοδήματος. Παράλληλως προς τας προσπάθειάς διά την προσέλκυσιν επισκεπτών εκ του εξωτερικού, λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα διά την υποδοχήν των επισκεπτών, την παροχήν εις αυτούς λογικών ανέσεων παραμονής εις κατάλληλα ξενοδοχεία και της δυνατότητος απολαύσεως των φυσικών καλλόνων της νήσου και των αρχαιολογικών θησαυρών της.

Όπως εις πλείστας άλλας επιδιώξεις, η επιτυχία εις τον τομέα τούτον εξαρτάται εκ της αναπτύξεως άλλων παραγόντων, ως των θαλασσίων και αεροπορικών επικοινωνιών, των εσωτερικών συγκοινωνιών, της αξιοποιήσεως αρχαιολογικών χώρων ή φυσικών καλλόνων, της μειώσεως των εξόδων διαμονής, της βελτιώσεως των υφισταμένων ξενοδοχείων και της ανεγέρσεως νέων τοιούτων.

Δι' εκπαίδευσιν ξενοδοχειακού προσωπικού η Κυβέρνησις εχορήγησεν υποτροφίας διά φοίτησιν εις τουριστικάς σχολάς της Ελλάδος και της Τουρκίας. Εχορηγήθησαν επίσης υπό της Ελβετικής Κυβερνήσεως δέκα υποτροφίαι διά περαιτέρω εκπαίδευσιν εις Ελβετίαν. Ωργανώθη σειρά μαθημάτων ξεναγήσεως προς υποψηφίους ξεναγούς και υπαλλήλους ταξιδιωτικών γραφείων. Ενεκρίθη επιχορήγησις διά την καθιέρωσιν τακτικών τουριστικών δρομολογίων εις αξιοθέατα μέρη της νήσου. Ανηγέρθησαν 4 τουριστικά περιπτερα (εις Σαλαμίνα, Άγιον Ιλαρίωνα, Κούριον και Λουτρά της Αφροδίτης) και εδόθησαν χορηγήματα διά τον εξωραϊσμόν χώρων τουριστικού ενδιαφέροντος δι' εγκαταστάσεις και συντήρησιν εκδρομικών χώρων και την διοργάνωσιν «φεστιβάλς» και εκθέσεων. Επί πλέον υπεγράφησαν διμερείς συμφωνίαι μετά πλείστων χωρών, διά των οποίων κατηγορήθησαν αι θεωρήσεις διαβατηρίων ή ήρθη η καταβολή τελών.

Διά του πενταετούς προγράμματος η Κυβέρνησις υπεσχέθη να διαθέσιν ποσόν £2.000.000 διά την πιστοδότησιν και επενδύσεις εις ξενοδοχειακάς επιχειρήσεις.

Διά την ξενοδοχειακήν επάρκειαν, τόσον αριθμητικώς όσον και ποιοτικώς, η Κυβέρνησις εχορήγησε δάνεια εκ £250.000 εις διαφόρους ξενοδοχειακάς επιχειρήσεις. Συμφώνως προς τους όρους της παροχής των δανείων, επενέδυσαν και οι ξενοδόχοι σημαντικά κεφάλαια εξ ιδίων πόρων, με αποτέλεσμα πολλά ξενοδοχεία να έχουν ανακαινισθή και βελτιωθή σημαντικώς. Απεφασίσθη, επίσης, όπως διατεθή ποσόν εκ £450.000 διά μακροπρόθεσμον πιστοδότησιν ανεγέρσεως νέων ξενοδοχείων. Παράλληλως η Κυβέρνησις υπέγραψε συμφωνίαν μετά της διεθνούς εταιρείας Χίλτον δι' ανέγερσιν μεγάλου ξενοδοχείου τύπου Χίλτον εν Λευκωσία. Τούτο θα έχη ως αποτέλεσμα την επισήμανσιν της Κύπρου ως αξιολόγου τουριστικού κέντρου, την διαφήμισιν αυτής διεθνώς και την προσέλκυσιν σημαντικού αριθμού εκ των πελατών της διεθνούς αλύσεως του Οργανισμού Χίλτον.

Η Κυβέρνησις πρόβη ωσαύτως εις την λήψιν άλλων μέτρων διά την τουριστικήν προβολήν της νήσου. Ταύτα συνίστανται εις διαφημιστικήν εκστρατείαν εις τον εξωτερικόν τύπον, εις την αποστολήν προσκλήσεων προς ομάδας επιλέκτων ταξιδιωτικών πρακτόρων διαφόρων χωρών, εις την παροχήν διευκολύνσεων και φιλοξενίας εις ξένους δημοσιογράφους, εις την έκδοσιν νέας σειράς διαφημιστικών και πληροφοριακών φυλλαδίων, εις την παραγωγήν τουριστικών ταινιών και εις την συμμετοχήν διά τουριστικών περιπτέρων εις διεθνείς εκθέσεις του εξωτερικού.

Η τουριστική κίνηση κατά το 1961 παρουσίασαν αύξηση 56% έναντι του 1960, κατά δε το πρώτον εξάμηνο του τρέχοντος έτους 35% έναντι του πρώτου εξαμήνου του 1961. Το εισρέσαν εις την νήσον τουριστικόν συνάλλαγμα κατά την υπό ανασκόπησιν περίοδον υπολογίζεται εις £3.600.000.

Εν τω μεταξύ ετοιμάζεται έκθεσις μεγάλης Γαλλικής Εταιρείας, ήτις, κατόπιν οικονομικής βοήθειας της Γαλλικής Κυβερνήσεως, απέστειλεν εις την νήσον ομάδα τεχνικών διά να μελετήση και υποβάλη εισηγήσεις διά την περαιτέρω οργάνωσιν του τομέως τούτου της εθνικής οικονομίας μας.

ΕΜΠΟΡΙΟΝ

Αναφέρομαι τώρα εις έτερον κλάδον της οικονομίας μας, το εμπόριον.

Τα κυριώτερα χαρακτηριστικά της διαρθρώσεως του Κυπριακού ισοζυγίου εξωτερικών πληρωμών είναι η συνεχιζόμενη δυσαναλογία των εξαγωγών εν σχέσει προς τας εισαγωγάς, η μη ικανοποιητική σύνθεσις των εισαγωγών και η αβεβαιότης των πηγών (ως οι εκ των στρατιωτικών βάσεων άδηλοι πόροι) εξισορροπήσεως του ελλείμματος. Η δυσμενής αύτη διάρθρωσις του ισοζυγίου πληρωμών αποτελεί κατάλοιπον σειράς ετών προγραμματίστου οικονομίας. Το πρόβλημα της εξισορροπήσεως του ελλείμματος θα καταστή οξύτερον εκ της μειώσεως των στρατιωτικών δαπανών των βάσεων, και δι' αυτόν ακριβώς τον λόγον επιβάλλεται η ενθάρρυνσις του τουρισμού διά να καταστή ούτος σταθερά και υπολογισμος πηγή άδηλων πόρων.

Παράλληλως προς την αύξηση των άδηλων πόρων, προσπάθεια της Κυβερνήσεως είναι να μειωθή το παρουσιαζόμενον χάσμα εις το εμπορικόν ισοζύγιον. Τούτο δύναται να επιτευχθή διά της αυξήσεως των εξαγωγών και της ελαττώσεως των εισαγωγών, αντικαθισταμένων τούτων, όπου είναι δυνατόν, δι' επιτοπίως παραγομένων αγαθών. Ελάττωσις των εισαγωγών, ιδίως ειδών πρώτης ανάγκης, δι' επιβολής υποχρεωτικών περιορισμών άνευ ταυτοχρόνου αυξήσεως της εγχωρίου παραγωγής, πλην της πιθανής δημιουργίας στερήσεων διά τον λαόν, θα έχη ως αποτέλεσμα και την άνοδον του τιμαρίθμου, πράγμα το οποίον πληττει κυρίως τας τάξεις του λαού, αίτινες έχουσι το χαμηλότερον εισόδημα. Η Κυβέρνησις συνέχισε καταβάλλουσα προσταθείας διά την ενθάρρυνσιν της εγχωρίου βιομηχανικής, γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, προς τον σκοπόν όπως δυναθή αύτη να αντικαταστήσει εισαγόμενα αγαθά.

Εντός των πλαισίων της πολιτικής της άρσεως των διακρίσεων εις βάρος ωρισμένων χωρών, η Κυβέρνησις προέβη εις την δημοσίευσιν νέας Ανοικτής Γενικής Αδείας Εισαγωγής, ήτις ισχύει διά τας εισαγωγάς εξ όλων των χωρών, πλην εκείνων μετά των οποίων υφίστανται άλλαι διευθετήσεις. Αναμένεται ότι η ενέργεια αύτη θα έχη ευμενείς επιπτώσεις επί του εμπορικού ισοζυγίου καθότι, δυνάμει των νέων διευθετήσεων, ευρύνεται ο κατάλογος χωρών εκ των οποίων δυνάμεθα να προμηθευθώμεν τας εισαγωγάς μας (ιδίως ειδών μη παραγομένων επιτοπίως) εις την χαμηλότεραν δυνατήν τιμήν.

Σύντονοι προσπάθειαι κατεβλήθησαν και διά την εξεύρεσιν ικανοποιητικών ξένων αγορών διά τα προϊόντα μας ως και διά την εξασφάλισιν αμειπτικών τιμών. Τούτο επεδιώχθη κυρίως διά της συνάψεως ευνοϊκών διμερών εμπορικών συμφωνιών μετά διάφορων χωρών, δια των οποίων εξησφαλίθησαν σημαντικά αγοραί, ιδίως διά τα μέχρι σήμερον δυσκόλως διατιθέμενα γεωργικά μας προϊόντα. Απόδειξις της επιτυχίας εις τον τομέα τούτον υπήρξεν η κατά το 1961 σημειωθείσα αύξησης εκ £535.000 ή 9,5% της αξίας των εξαγωγών των γεωργικών μας προϊόντων και η συνέχισις της ανοδικής ταύτης τάσεως κατά το 1962.

Συνολικώς υπεγράψαν 11 διμερείς εμπορικά συμφωνία κατά την υπό επισκόπησιν περίοδον (μετά της Ομοσπονδου Γερμανικής Δημοκρατίας, της Σοβιετικής Ενώσεως, της Γιουγκοσλαβίας, της Βουλγαρίας, της Τσεχοσλοβακίας, της Ηνωμένης Αραβικής Δημοκρατίας, της Ουγγαρίας, της

Πολωνίας, του Ισραήλ, του Λιβάνου και της Ρουμανίας), δια των οποίων επετεύχθη, μεταξύ άλλων, η προώθησις της εξαγωγής ωρισμένων προϊόντων, των οποίων η διάθεσις παρουσιάζει δυσχερείας, ως σταφίδος, εσπεριδοεδών, καπνών και οινικών προϊόντων.

Εντός των πλαισίων της ίδιας πολιτικής δύναται να τοποθετηθή και η προσπάθεια μειώσεως των τιμών ως και ο έλεγχος της ποιότητος βασικών αγαθών, ώστε τα Κυπριακά προϊόντα να καταστούν συναγωνιστικά, τόσο εντός όσον και εκτός της Κύπρου.

Προς τον σκοπόν προωθήσεως των Κυπριακών εξαγωγών συνεχίσθη η προσπάθεια προβολής των προϊόντων μας εις αγοράς του εξωτερικού, Κυπριακή δε Εμπορική Αποστολή περιώδευσε την Δανίαν, την Ελβετίαν, την Αγγλίαν και τας Σκανδιναυϊκάς χώρας, ενώ προσκλήσει της Κυβερνήσεως επισκέψθησαν την Κύπρον αποστολαί εισαγωγέων εσπεριδοειδών εκ Δυτικής Γερμανίας και Αυστρίας.

Συναφής προς το θέμα της αναπτύξεως του εμπορίου και του τουρισμού και γενικώς της οικονομίας μας υπήρξεν η απόφασις της Κυβερνήσεως διά την θέσπισιν ναυτιλιακής νομοθεσίας, ήτις θα καταστήσει δυνατήν την δημιουργίαν Κυπριακής ναυτιλίας.

Αριθμός Κυπρίων εναυτολογήθησαν επί ξένων πλοίων ως μαθητευόμενοι αξιωματικοί, μηχανικοί και ναύται, αριθμός δε ξένων πλοιοκτητών προήλθε ήδη εις συμφωνίας μετά Κυπρίων επιχειρηματιών προς σύμπηξιν ναυτιλιακών εταιρειών.

Η διαμόρφωσις της εμπορικής μας πολιτικής εξαρτάται από πολλούς παράγοντας, μερικοί των οποίων είναι αστάθμητοι. Το θέμα της συνδέσεως της Μ. Βρετανίας με την Ευρωπαϊκήν Οικονομικήν Κοινότητα και των εκ της συνδέσεως ταύτης επιπτώσεων επί του Κυπριακού εμπορίου απασχολεί, ως ήδη ανέφερα, σοβαρώς την Κυβέρνησιν.

ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ

Όσον αφορά τας ιατρικάς υπηρεσίας, παρ' όλον ότι η Κύπρος δεν εισήγαγε σύστημα παροχής δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως, εν τούτοις το Κυβερνητικόν Ιατρικόν Τμήμα προσφέρει τας υπηρεσίας του εις μέγαν αριθμόν πολιτών.

Εάν ληφθή υπ' όψιν ότι άμα τη προσαγωγή πιστοποιητικού απορίας-το οποίον εν πολλοίς χορηγείται ανεξελέγκτως-παρέχεται εις τον φέροντα το δικαίωμα δωρεάν ιατρικής και φαρμακευτικής περιθάλψεως και ότι οι κυβερνητικοί υπάλληλοι, αστυνομικοί, χωροφύλακες και στρατιώται ως και ωρισμένοι τάξεις πολιτών δικαιούνται, τόσο οι ίδιοι όσον και οι εξ αυτών εξαρτώμενοι, δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως, γίνεται αντιληπτόν ότι το κράτος παρέχει δωρεάν ιατροφαρμακευτικήν περιθαλψιν εις σημαντικόν αριθμόν πολιτών.

Κατά το παρελθόν έτος αι ιατρικαί υπηρεσίαι της Κυβερνήσεως προσέφεραν περίθαλψιν εις 22.500 εσωτερικούς ασθενείς και εις πολύ μεγαλύτερον αριθμόν εξωτερικών ασθενών.

Κατά την ίδιαν περίοδον τα κυβερνητικά φαρμακεία εξετέλεσαν συνταγάς δωρεάν, ήτοι προσέφεραν δωρεάν φάρμακα συνολικής αξίας £125.000.

Η Κυβέρνησις ενδιαφέρεται μεγάλως διά την υγείαν των πολιτών και θεωρεί την παροχήν ικανοποιητικής ιατροφαρμακευτικής περιθάλψεως ως σημαντικήν υπηρεσίαν προς τας πτωχοτέρας ιδιαίτερας τάξεις του λαού. Παράλληλως προς την ανάπτυξιν και επέκτασιν των ιατρικών υπηρεσιών, η Κυβέρνησις αποβλέπει εις την αποκέντρωσιν των υπηρεσιών των ειδικών και την μεταφοράν των θεραπευτικών και προληπτικών υπηρεσιών πλησίον του τόπου διαμονής των πολιτών. Ετέρα μέριμνα της Κυβερνήσεως είναι η βελτίωσις των εις την ύπαιθρον παρεχομένων υπηρεσιών.

Ούτω κατά την υπό επισκόπησιν περίοδον ήρχισεν η ανέγερσις νέου εντελώς συγχρονισμένου ασύλου φρενοπαθών και

ψυχιατρικής μονάδος παρά την Λευκωσίαν συνεπληρώθη η νέα ψυχιατρική πτέρυξ εις το Νοσοκομειον Λευκωσίας, ανηρέθησαν 8 νέα αγροτικά υγειονομικά κέντρα και 2 νέα οδοντιατρικά κέντρα. Η Κυβέρνησις ανέλαβεν επίσης τα Αγροτικά Κοινοτικά Νοσοκομεία και θα επιβαρύνεται διά των εξόδων επανδρώσεως και εξοπλισμού των.

Εν τω μεταξύ ήρχισεν η ανέγερσις νέου εξωτερικού ιατρείου εις Λευκωσίαν και νέου Φυσιοθεραπευτικού Τμήματος, ως επίσης και νέας χειρουργικής πτέρυγος δυναμένης να περιβάλλη 45 ασθενείς. Συνεχίζονται παράλληλως η ανέγερσις οίκου νοσοκόμων εις Λάρνακα και βελτιώσεις εις το Νοσοκομειον Λοιμωδών Νόσων εις Κοκκινотριμιθιά. Ητοιμάθησαν ωσαύτως τα προκαταρκτικά σχέδια διά την ανέγερσιν νέου Νοσοκομείου και κατοικιών νοσοκόμων εις Κυρήναιαν ως και Γυναικολογικού Νοσοκομείου, Μαιευτηρίου και Νοσοκομείου Παίδων εις Λευκωσίαν.

Εις τον τομέα της υγειονομικής και προληπτικής υπηρεσίας συνεχίσθη η προσπάθεια προστασίας της δημοσίας υγείας, μη σημειωθέντος ουδενός κρούσματος επιδημικής λοιμώδους νόσου ή μαλαρίας. Η προσπάθεια διά την μη επανεμφάνισιν της μαλαρίας εις την νήσον συνεχίζεται επιτυχώς. Εξ άλλου 500,000 πρόσωπα ενεβολιάσθησαν κατά της ευλογιάς.

Διάφοροι εμπειρογνώμονες του Διεθνούς Οργανισμού Υγείας επισκέφθησαν την νήσον και διεξήγαγον μελέτας περί του καλύτερου τρόπου αντιμετώπισεως της φυματιώσεως, της λέπρας και του εχινόκοκκου και γενικώς περί της βελτιώσεως των ιατρικών υπηρεσιών, αριθμός δε των εισηγήσεών των θα υιοθετηθή κατά το αρχόμενον έτος.

Κατά την ίδιαν περίοδον ετροποποιήθησαν οι νόμοι οι διέποντες την επαγγελματικήν άσκησιν της ιατρικής, της οδοντιατρικής, της φαρμακευτικής και του επαγγέλματος των νοσοκόμων, εφηρμόσθη καλύτερος έλεγχος εις την πώλησιν φαρμάκων, ανασυστήθησαν τα επαγγελματικά σώματα και ησπίθη αυστηρός έλεγχος επί του τρόπου παροχής των ιατρικών υπηρεσιών προς τους πολίτας υπό κυβερνητικών ιατρών.

Γενικώς η εκτέλεσις των προγραμματισθέντων έργων εις τον τομέα των ιατρικών υπηρεσιών προχωρεί ικανοποιητικώς.

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ερχόμεθα τώρα εις το θέμα της εργοδοτήσεως και της εν γένει εργατικής πολιτικής της Κυβερνήσεως. Εις των αμέσων αντικειμενικών σκοπών του πενταετούς σχεδίου είναι η δημιουργία των αναγκαίων οικονομικών συνθηκών, αίτινες θα εξασφαλίσουν την δυνατότητα και τας προϋποθέσεις παροχής πλήρους απασχολήσεως και παραγωγικής κινητοποιήσεως του εργατικού δυναμικού της νήσου.

Δι' οιανδήποτε Κυβέρνησιν δεν καθίσταται δυνατόν να παράσχη κυβερνητικήν εργοδότησιν εις ολόκληρον το εργατικόν δυναμικόν της χώρας. Διά της αρξαμένης, όμως, εφαρμογής του πενταετούς προγράμματος ήρχισαν να δημιουργούνται αι αναγκαίαι συνθήκαι δια την κινητοποίησιν του ιδιωτικού κεφαλαίου και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας με ευεργετικά αποτελέσματα επί της εργοδοτικής καταστάσεως της νήσου, ώστε η εργοδότησις εις τον ιδιωτικόν τομέα να σημειώση αύξησιν κατά 14% περίπου.

Παράλληλως η Κυβέρνησις αντιλαμβάνεται την ανάγκην, λόγω των ειδικών οικονομικοκοινωνικών συνθηκών της νήσου, της διατηρήσεως ενός ακουόντως υψηλού επιπέδου κυβερνητικής εργοδοτήσεως, όσον και της επιταχύνσεως του ρυθμού ανύψωσεως του βαθμού της αγοραστικής δυνάμεως της εργατικής τάξεως.

Προς τον σκοπόν τούτον η Κυβέρνησις προσεπάθησε να διατηρήση εις ικανοποιητικόν επίπεδον την κυβερνητικήν εργοδότησιν. Η εργοδότησις των ημερομισθίων και εβδομαδιαίων εργατών έφθασε κατά το 1962 εις τον αριθμόν των 8,024 εργατών, ο οποίος είναι ο υψηλότερος αριθμός κυβερνητικής εργοδοτήσεως, όστις εσημειώθη ποτέ εις Κύπρον. Πιστεύεται ότι ο ανοδικός ότος ρυθμός θα συνεχισθή και εις το μέλλον δια της εντάσεως του ρυθμού εφαρμογής του

πενταετούς προγράμματος, έστω και εάν παραστή ανάγκη, διά λόγους τεχνικούς, απολύσεως μικρού αριθμού εργατών ωρισμένων ειδικοτήτων, αυξανόμενης όμως εις μεγαλύτερον αριθμόν της απασχολήσεως εις άλλας ειδικότητας.

Κατά τον Αύγουστον του 1962 ήσαν εγγεγραμμένοι ως άνεργοι εις τα Γραφεία Εξευρέσεως Εργασίας 4,307 άτομα έναντι 7,793 κατά τον Αύγουστον του 1961. Αναμένεται ότι ο αριθμός εγγεγραμμένων άνεργων θα μειωθή έτι περισσότερον κατά τους προσεχείς μήνας λόγω της συνήθους εποχιακής απασχολήσεως εις γεωργικάς εργασίας, ούτω δε ο μέσος όρος άνεργων κατά το 1962 θα είναι κατά πολύ χαμηλότερος του μέσου όρου του 1961.

Πλην της εξασφαλίσεως εργασίας, τα σοβαρότερα προβλήματα, τα οποία σήμερα απασχολούν τον Κύπριον εργαζόμενον και τα οποία η Κυβέρνησις υπεσχέθη να επιλύση, είναι:

- (α) Ο κίνδυνος αμέσου και αδικαιολογήτου απολύσεως εκ της εργασίας.
- (β) Η παροχή ικανοποιητικών ωφελημάτων Κοινωνικών Ασφαλίσεων εις περιπτώσεις ανεργίας και γήρατος, και
- (γ) Η προστασία λόγω ανικανότητος εξ εργατικού ατυχήματος.

Η απειλή της αμέσου και αδικαιολογήτου απολύσεως αποτελεί το μεγαλύτερον πρόβλημα, το οποίον αντιμετώπιζει η μεγάλη πλειονότης των Κυπρίων εργαζόμενων, δεδομένου ότι τα 62% του ολικού εργατικού και υπαλληλικού δυναμικού της νήσου εργοδοτούνται υπό ιδιωτικών και άλλων επιχειρήσεων, αίτινες δεν εγγυώνται την μονιμότητα της εργοδοτήσεως.

Επιδιώξις της Κυβερνήσεως, ως εξηγγέλη εις το πενταετές πρόγραμμα, είναι η νομοθετική κατοχύρωσις των ετών υπηρεσίας όλων των εργαζόμενων διά της καθιερώσεως Ταμείων Προνοίας ή, εν περιπτώσει αδικαιολογήτου απολύσεως, διά της καταβολής λογικών αποζημιώσεων.

Η εργασία διά την επίτευξιν του αντικειμενικού τούτου σκοπού έχει φθάσει εις προκεχωρημένον στάδιον, ελπίζεται δε ότι μέχρι του τέλους του 1962 νόμος προνοών περί του τερματισμού της υπηρεσίας θα τεθή ενώπιον της Βουλής προς έγκρισιν. Αι πρόνοιαι του νόμου εγένοντο ήδη αντικείμενον μακρών συζητήσεων μεταξύ εργατικών συνδικάτων και εργοδοτικών οργανισμών, εις τρόπον ώστε ο νόμος να διατυπωθή υπό μορφήν αποδεκτίν υπ' αμφοτέρων των πλευρών, εντός των δυνατοτήτων του Κυπρίου εργοδότη και κατά τρόπον μη επιβαρύνοντα υπερμέτρως την Κυπριακήν εργοδότησιν ή θέτοντα εν κινδύνω την οικονομικήν υπόστασιν των επιχειρήσεων.

ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Η απαλλαγή εκ του φόβου της εγκαταλείψεως ή της πείνης αποτελεί ίσως το πλέον ουσιαστικόν κοινωνικόν μέτρον του κυβερνητικού προγράμματος, το οποίον θα ευεργετήση εις σημαντικόν βαθμόν μέγιστον τμήμα του λαού της νήσου. Τούτο θα επιτευχθή διά του νέου νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η επεξεργασία του νόμου τούτου υπήρξε το κυριώτερον έργον της Κυβερνήσεως εις τον τομέα των εργατικών θεμάτων και της κοινωνικής πολιτικής της.

Η νομοτεχνική επεξεργασία του νόμου συνεπληρώθη ήδη και ευρίσκεται υπό συζήτησιν ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου.

Τα κυριώτερα χαρακτηριστικά του μελετωμένου νόμου είναι:

- (α) Η συγχώνευσις και ενσωμάτωσις του Νόμου περί Αποζημιώσεων δι' Εργατικά Ατυχήματα μετά του υφισταμένου Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- (β) Η αύξησις των καταβαλλομένων υπό του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων ωφελημάτων.
- (γ) Η αύξησις των υπό των ησφαλισμένων καταβαλλομένων εισφορών εις το διπλάσιον, και

Η Κυβέρνησις δεν παρέλειψεν επίσης να μεριμνήσῃ διὰ τὴν διαβίωσιν καὶ τὴν αναμόρφωσιν τῶν παραβατῶν τοῦ νόμου. Κατεβλήθησαν προσπάθειαι διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν Φυλακῶν συμφώνως πρὸς τὰς διεθνῶς παραδεδεγμένας ἀρχὰς καὶ νεωτέρας μεθόδους. Εἰδικὴ μέριμνα ἐλήφθη διὰ τοὺς νεαροὺς καταδικῶνς ἡλικίας κάτω τῶν 21 ἐτῶν, οἵτινες στεγάζονται τῶρα εἰς χωριστὰ κτίρια. Σημαντικαὶ βελτιώσεις ἐγένοντο εἰς τὰ κελλῖα τῶν καὶ αἰ αἰθουσαὶ διδασκαλίας ἀνεκαινίσθησαν καὶ ἐνεπλουτίστησαν διὰ νέων σχολικῶν ὀργάνων καὶ ἐπίπλων. Ἡ ἀνάγεσις νέων συγχρονισμένων κελλίων διὰ τὰς γυναῖκας περατοῦται ἐντὸς ολίγου, παρέχονται δὲ εἰς αὐτὰς ευκολαίαι νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὴν υφαντουργίαν, τὴν ραπτικήν, τὴν πλεκτικήν καὶ τὸ κέντημα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν βιοτεχνιῶν ὡς καὶ τῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν ἐργασιῶν, εἰς τὰς οποίας ἀπασχολοῦνται οἱ καταδικοί, ηὐξήθη.

Τὸ Συμβούλιον τῶν Φυλακῶν ἀνεσχηματίσθη διὰ τῆς συμμετοχῆς κυβερνητικῶν καὶ ἐξωκυβερνητικῶν παραγόντων, ἐνῶ ἡ λειτουργία τῆς Επιτροπῆς Παροχῆς Βοήθειας εἰς τοὺς ἀποφυλακισμένους διὰ τὴν κοινωνικὴν καὶ επαγγελματικὴν τῶν ἀποκατάστασιν ἐτέθη ἐπὶ νέων βάσεων. Τὸ ἐφαρμοσθέν σύστημα τακτικῶν ἐπισκέψεων Λειτουργῶν Εὐημερίας εἰς τὰς Φυλακὰς ὑπῆρξεν ἐπίσης λίαν ἐπιωφελές. Ἦδη μελετᾶται ἡ ἀνάγεσις συγχρονισμένων Φυλακῶν καὶ εἰδικοῦ ἰδρύματος διὰ νεαροὺς παραβάτας τοῦ νόμου, ἀναποκρινομένων πρὸς τὰς νέας τάσεις τῆς ποινικῆς νομοθεσίας ὡς καὶ τὰς ἐπιτοπίους συνθήκας. Εἰδικὸς ἐμπειρογώμων τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἐπεσκέφθη τὴν νῆσον πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως συμβουλευσῇ τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ τοῦ ὅλου ζητήματος.

Ὀμιλῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν παραβατῶν τοῦ νόμου, ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω ὅτι ἡ ἐξασφάλισις τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τῶν πολιτῶν ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ νόμου ἀποτελεῖ βασικὸν κανόνα τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ λαὸς ἐπιθυμῶ εἰρηνικὴν καὶ εὐνομιουμένην διακυβέρνησιν, τὴν ὁποίαν ἡ πολιτεία θὰ προσπαθῆσῃ δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσίν τῆς μέσων νὰ διασφαλίσῃ. Ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν νόμον καὶ τὴν τάξιν πρὸς πάσαν κατεύθυνσιν, ἀνεὺ φόβου ἢ ἐνδοξίας. Ἡ ἀστυνομία ἐπιδεικνύει ἀξίειαν ζήλον καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθήκον τῆς διὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ νόμου, πρέπει ὅμως νὰ ἔχῃ καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν πολιτῶν. Ἡ διατήρησις τῆς εἰρήνης, τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως ἀποτελεῖ καθολικὴν καὶ συλλογικὴν ἐυθύνην ὅλου τοῦ λαοῦ ἐντὸς ἐνὸς γενικοῦ σχήματος, ὅπου ἡ Κυβέρνησις παραμένει ἡ ἐκφρασις καὶ ὁ φορεὺς τῆς λαϊκῆς θελήσεως.

Ταῦτα, Κύριοι Βουλευταί, ὡς πρὸς τὸ ἔργον καὶ τὰς δραστηριότητας τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ διαρρῆσαν 2ον ἔτος ἀπὸ τῆς εγκαθιδρύσεως τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ υποστηρίξω ὅτι ἐπετύχον τὴν λύσιν πάντων τῶν προβλημάτων τῆς Κύπρου. Νομίζω, ὅμως, ὅτι ἐπετύχον παν ὅτι ἦτο ἐκ τῶν δεδομένων ἐφικτόν. Εἰς πλείστον τομείας τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἤδη ἐμφανῆ. Εἰς ἄλλους τομείας ἐθέσαμεν τὰς βάσεις διὰ τὴν μελλοντικὴν ἐπίλυσιν τῶν υφισταμένων προβλημάτων.

Εἰς τὴν ἐπιτέλειαν πάντων τῶν ἀνωτέρω ἡ Κυβέρνησις εἶχε τὴν γόνιμον συμπάρασιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἐποικοδομητικὴν συνεργασίαν τοῦ Σώματος τούτου, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν πολῦτιμον συνεργασίαν τῶν κυβερνητικῶν υπαλλήλων, ἀνεὺ τῆς προθυμίας καὶ τοῦ ζήλου τῶν ὁποίων οὐδὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτύχωμεν. Ὅθεν, περαίνων τὸν λόγον μου, ἐπιθυμῶ νὰ διερμηνεύσω τὰς βαθυτάτας εὐχαριστίας μου διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν πολῦτιμον ἀρωγὴν καὶ νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχὰς μου δι' ἕν καλύτερον διὰ πάντας μέλλον.

(Ὁ διερμηνεὺς ἀναγινώσκει τουρκιστὶ τὴν προσφώνησιν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἡ Βουλὴ θὰ διακόψῃ διὰ 20 λεπτά.

(Ὁρα διακοπῆς 8.05 μ.μ.)

.....
(Ὁρα ἐνάρξεως 8.45 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοὶ Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν ἐάν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει ἀπαρτία ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τὸ πρῶτον θέμα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἶναι ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἀρ. 15) τοῦ 1962.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσὶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ συναδελφοί.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (Αρ. 15) ΤΟΥ 1962»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Στέλιος Μιχαηλίδης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Νεφέλη Ναπή

Χαλῆτ Ἀλὴ Ριζά

(ἀντιπροσωπεύων τὸν κ. Νετζτέτ Χουσεΐν)

Παῦλος Παύλου

Ἀνδρέας Ζιαρτίδης

(ἀντιπροσωπεύων τὸν κ. Γιάνγκον Ποταμίτην).

Ἡ Ἐπιτροπὴ συνήλθε τὴν 16ην καὶ 18ην Ὀκτωβρίου 1962, καὶ ἐμελέτησε τὸ προμνησθέν Νομοσχέδιον τοῦ ὁποῖον προβλέπει περὶ ποσοῦ £750 διὰ τὴν δημιουργίαν τεσσάρων νέων μονίμων θέσεων Ἐκτελεστικοῦ Μηχανικοῦ Τάξεως I καὶ II καὶ μίας νέας μονίμου θέσεως Γεωλόγου, Τάξεως II, εἰς τὸ Τμήμα Ἀναπτύξεως Ὑδάτων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀφού ἤκουσε τὰς ὑπὸ τοῦ παρακολουθήσαντος τὴν συνεδρίασιν Λειτουργοῦ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Ἐργουρίου Οἰκονομικῶν δοθείσας ἐπεξηγήσεις, ἀπεφάσισεν ὅπως ὑποστηρίξῃ τὸ Νομοσχέδιον, ἐπειδὴ ὅμως αἱ θέσεις αὐταὶ περιλαμβάνονται εἰς τὸν Προϋπολογισμόν τοῦ 1963 ὅστις συζητεῖται κατ' αὐτὰς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ Δημοσιονομικῶν Ζητημάτων θεωρεῖ καλύτερον νὰ μετατρέψῃ τὰς θέσεις ταύτας εἰς προσωρινὰς τοιαύτας καὶ νὰ ἀφήσῃ τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ νὰ ἀποφασίσῃ ἐάν αἱ θέσεις αὐταὶ θὰ εἶναι μόνιμοι ἢ ἀν αὐταὶ θὰ καταργηθοῦν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλῶ ὅπως ἡ ἐκθεσις ἀναγνώσθῃ εἰς τὴν Τουρκικὴν γλώσσαν.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕ-Ι-ΜΑΝ:

(Ἀναγινώσκει τὴν ἐκθεσὶν εἰς τὴν Τουρκικὴν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς;

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοὶ Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀρθρῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, Συνοπτικὸς τίτλος. Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησις ὅπως τὸ Προοίμιον καὶ πρῶτον ἀρθρον ἐγκριθοῦν;

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως τὸ Προοίμιον καὶ πρῶτον ἀρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐγκρίσις πληρωμῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσοῦ 750 λιρῶν διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1962. Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 3. Πίναξ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πίναξ. Εις τους σκοπούς του Πίνακος δέον να γίνη διόρθωσις.

Να απαλειφθή η λέξις «μονίμων» και να τεθή «τεσσάρων νέων προσωρινών θέσεων». Και εις την δευτέραν παράγραφον το ίδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν μετά της σχετικής τροποποιήσεως;

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, και εις την στήλην Άρθρον υπάρχει η λέξις Μόνιμοι θέσεις και εκεί πρέπει να γίνη Προσωριναί θέσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συμφώνως της εισηγήσεως της Επιτροπής Οικονομικών όπου το Νομοσχέδιον αναφέρει την λέξιν μόνιμος υπάλληλος ή μονίμων υπαλλήλων, θα τροποποιηθή διά της λέξεως προσωρινός ή προσωρινών υπαλλήλων. Μάλλον προσωρινών θέσεων.

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον, τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 15) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 62.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Οικονομικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (Αρ. 16) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Στέλιος Μιχαηλίδης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Νεπύλ Ναπή

Χαλήτ Αλή Ριζά,

(αντιπροσωπεύων τον κ. Νετζτέτ Χουσείν.)

Παύλος Παύλου

Ανδρέας Ζιαρτίδης,

(αντιπροσωπεύων τον κ. Γιάγκον Ποταμίτην.)

Η Επιτροπή συνήλθε την 16ην και 18ην Οκτωβρίου 1962 και εξήτασε το ρηθέν Νομοσχέδιον διά του οποίου γίνεταί πρόβλεψις περί ποσού £634 το οποίον θα διατεθή διά την δημιουργίαν οκτώ νέων μονίμων θέσεων Αρχιδεσμοφύλακος εις το Τμήμα Φυλακών, καταργουμένων ισαριθμων (περιλαμβανομένης μιας υπεραριθμου) αντιστοίχων προσωρινών θέσεων.

Η Επιτροπή αφού ήκουσε τας επί του θέματος δοθείσας εξηγήσεις του παρακολουθήσαντος την συνεδρίασιν Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονο-

μικών, απεφάσισεν όπως υποστηρίξη το Νομοσχέδιον, επειδή όμως αι θέσεις αύται περιλαμβάνονται εις τον Προϋπολογισμόν διά το έτος 1963, όστις συζητείται κατ' αυτάς υπό της Επιτροπής επί του Προϋπολογισμού, η Επιτροπή επί Δημοσιονομικών Ζητημάτων θεωρεί καλύτερον όπως μετατρέψη τας περί ων ο λόγος θέσεις εις προσωρινάς τοιαύτας και αφήση την Επιτροπήν επί του Προϋπολογισμού της Βουλής να αποφασίση εάν αι θέσεις πρόκειται να είναι μόνιμοι ή αν αύται θα καταργηθούν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεσι να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον πρώτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 2. Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού 634 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 3 και Πίναξ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3.

Πίναξ. Εις τους πίνακας δέον να γίνουν αι κατάλληλοι τροποποιήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αι τροποποιήσεις εις τον Πίνακα θα έχουν ως εξής:

Διάθεσις χρημάτων διά την δημιουργίαν οκτώ νέων μονίμων θέσεων η λέξις «μονίμων» να απαλειφθή και να αντικατασταθή διά της λέξεως «προσωρινών».

Υπάρχει αντίρρησης όπως το δεύτερον, τρίτον άρθρον και ο Πίναξ.....

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εάν γίνη αυτή η τροποποίησις δεν υπάρχει καμμία έννοια εις την στήλην εκεί που αναφέρονται «Σκοποί», δεν αποδίδεται καμμία απολύτως έννοια, διότι εκείνο το οποίο αναφέρεται εκεί είναι ότι δημιουργούνται οκτώ προσωριναί θέσεις δι' αντιστοίχους Προσωρινάς θέσεις δεν έχει καμμίαν έννοιαν αυτό το πράγμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αι θέσεις όμως αι οποίαι καταργούνται είναι αρχιδεσμοφύλακες.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Και αυταί είναι αρχιδεσμοφύλακες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και αι δύο θέσεις είναι αρχιδεσμοφύλακες;

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Βεβαίως. Αντιστοίχων προσωρινών θέσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η δυσκολία.....

Ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕ-Ι ΜΑΝ:

Είμαι της γνώμης ότι η άποψή του συναδέλφου μου κ. Α. Δημητριάδη είναι ορθή. Διότι καταργούνται 8 προσωρινά θέσεις και αντ' αυτών δημιουργούνται 8 μόνιμοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ο σκοπός της απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής όπως προτείνει διά τα τέσσερα αυτά Νομοσχέδια αντ' να γίνουν αι θέσεις μόνιμοι να γίνουν προσωρινά, είναι διότι κατόπιν συνεννόησης με την Επιτροπή Προϋπολογισμού είχαμε αποφασίσει να μην δεσμεύσωμεν, αφού αυτήν την στιγμήν μελετά το όλον θέμα του Προϋπολογισμού του 1963, με απόφασίν μας κατά πόσον θα είναι μόνιμοι, και να αφήσωμεν την απόφασιν εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι τον σκοπόν της εισήγησης, αλλά τότε η τροπολογία δεν μπορεί να γίνη απλώς θα έπρεπε η Επιτροπή να εισηγήθη την μη ψήφισιν του συμπληρωματικού προϋπολογισμού μέχρις ότου η Επιτροπή Προϋπολογισμού εξετάση τον προϋπολογισμόν. Εν τούτοις, όμως, εφ' όσον το θέμα δεν δημιουργεί επιπρόσθετον δαπάνην, διότι καταργεί οκτώ θέσεις και δημιουργεί οκτώ θέσεις με τον ίδιον μισθόν, προσωπικώς δεν βλέπω τον λόγον της αναβολής της ψηφίσεως.

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή ως εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας;

Μη υπάρχουσης αντίρρησης τα άρθρα 1, 2, 3 και ο Πίναξ ψηφίζονται ως εστάλησαν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Ο κ. Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εν τοιαύτη περιπτώσει είναι ως να ψηφίζωμεν τας θέσεις αυτάς ως μόνιμους, αλλά τοιαύτη πρότασις δεν εγένετο ενώπιον της Βουλής απόψε και συνεπώς διερωτώμαι πως δύναται το θέμα να τεθή εις ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς η πρότασις υπάρχει ενώπιον της Βουλής εις το Νομοσχέδιον ως εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας. Δεν υπάρχει πρότασις περί τροποποιήσεως.

Ο κ. Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Υπάρχει πρότασις κ. Πρόεδρε, η οποία όμως πολύ ορθώς παρετήρησατε προηγουμένως ισουδυναμεί με πρότασιν καταψήφισως του Νομοσχεδίου, το οποίον εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Συνεπώς υποβάλλω ότι θα πρέπει να τεθή εις ψηφοφορίαν η πρότασις της Επιτροπής Οικονομικών ως αυτή ηρμηγυήθη υπό του εντίμου Προέδρου, δηλαδή περί καταψήφισως του Νομοσχεδίου, και εις περίπτωσιν κατά την οποίαν η Βουλή δεν θα συνεφωνεί τότε να γίνη εισήγησις περί ψηφίσεως του Νομοσχεδίου ως τούτο εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς θα έπρεπε να είναι η ακολουθητέα πορεία ως ο έντιμος Βουλευτής κ. Τίτος Φάνος έχει πει, εάν τα γεγονότα υπεστήριζαν την άποψίν του.

Η έκθεσις της Επιτροπής Οικονομικών δεν εισηγείται την μη ψήφισιν του Νομοσχεδίου. Τουναντίον έχει ως ακολούθως:

«Η Επιτροπή αφού ήκουσε τας επί του θέματος δοθείσας εξηγήσεις του παρακολούθησαντος την συνεδρίασιν Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών απεφάσισεν όπως υποστηρίξη το Νομοσχέδιον».

Επομένως δεν υπάρχει εισήγησις μη υποστηρίξεως. Προχωρεί όμως και λέγει «επειδή όμως αι θέσεις αύται περιλαμβάνονται εις τον Προϋπολογισμόν διά το έτος 1963, όστις συζητείται κατ' αυτάς υπό της Επιτροπής επί του

Προϋπολογισμού, η Επιτροπή επί Δημοσιονομικών Ζητημάτων θεωρεί καλύτερον όπως μετατρέψη τας περί ων ο λόγος θέσεις εις προσωρινάς».

Απλώς διά να δώση την ευκαιρίαν εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού να εκφράση απόψεις, αλλά εισηγείται την έγκρισιν του Νομοσχεδίου.

Ο κ. Τουμαζής είχε ζητήσει τον λόγον.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι η έκθεσις της Επιτροπής κάμνει εισήγησιν να εγκριθή μόνον το ποσόν και όχι να δημιουργηθούν μόνιμοι θέσεις, το οποίον ποσόν όμως είναι ήδη εγκριμένον, διότι διετέθη αυτό ποσόν διά τας υπάρχουσας προσωρινάς θέσεις. Νομίζω πως θα ήταν σκόπιμον να εξητάζετο ο λόγος διά τον οποίον γίνεται αυτή η αντικατάστασις των υπαλλήλων δηλαδή θα αποπεμφθούν ωρισμένοι προσωρινοί υπάλληλοι και θα προσληφθούν νέοι μόνιμοι υπάλληλοι; Δεν αντελήφθη, λέγω, από το Νομοσχέδιον αυτό ποία είναι η σκοπιμότης αυτής της ενεργείας.

Καταργούνται αι προσωρινά θέσεις και δημιουργούνται μόνιμοι θέσεις διά τον ίδιον σκοπόν. Αυτό δεν εξητάσθη, και δεν υπάρχει έκθεσις εκ μέρους της Επιτροπής διαφωτίζουσα την Βουλήν διατί γίνεται αυτή η ενέργεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το αρμόδιον πρόσωπον να διαφωτίση την Επιτροπήν επί του θέματος αυτού ασφαλώς θα ήτο η Υπουργός Δικαιοσύνης ή το Υπουργείον Δικαιοσύνης.

Εν πάση περιπτώσει, εάν νομίζετε ότι το θέμα πρέπει να αναβληθή τότε η ορθότερα πορεία είναι η αναβολή της συζητήσεως του όλου Νομοσχεδίου, η εξέτασις υπό της Επιτροπής Οικονομικών των λόγων διά τους οποίους ζητείται η τροποποίησις αυτή και η διαφώτισις της Βουλής επί του θέματος τούτου εις την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εν η περιπτώσει πρόκειται να πάρωμεν τας ωρισμένας πληροφορίας από τα διάφορα Υπουργεία δι' όλας τας θέσεις, αι οποίαι έχουν προταθή διά των Νομοσχεδίων 15, 16, 17 και 18, τότε δεν θα ήτο ανάγκη να τας αφήσωμεν προσωρινάς, αλλά ημπορούσαμεν να τας ψηφίσωμεν ή να τας απορρίψωμεν. Ο λόγος δε διά τον οποίον δεν ηβλήσαμεν να δώσωμεν περισσότερας πληροφορίας ήτο διότι δεν ηβελήσαμεν να αναμιχθώμεν σε κάτι το οποίον αυτήν την στιγμήν είναι υπό μελέτην υπό άλλης Επιτροπής, και δεν ηβελήσαμεν να πάρωμεν μίαν απόφασιν σήμερα διά να τους δεσμεύσωμεν όσον αφορά τον προϋπολογισμόν τον οποίον μελετούν τώρα.

Αι πληροφορίαί τας οποίας έχομεν διά το ζήτημα αυτό των φυλακων είναι αι εξής: Ότι ενώ οι εργαζόμενοι εις την Αστυνομίαν έχουν περισσότερας ευκαιρίας διά προβιβασμόν οι εργαζόμενοι εις τας φυλακάς έχουν ευκαιρίας διά προβιβασμόν πολύ σπανίως. Δι' αυτό ήθελαν να τους μετατρέψουν από προσωρινούς εις μόνιμους. Αυταί ήσαν αι εξηγήσεις που μας έδωσεν ο επί του Προϋπολογισμού υπεύθυνος του Υπουργείου Οικονομικών. Και βεβαίως όλοι οι άλλοι τους οποίους ζητούν τα άλλα Τμήματα, όπως το Τμήμα Υδάτων, το Τμήμα Δημοσίων Έργων και τα άλλα Τμήματα, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είναι προσωπικόν το οποίον χρειάζεται, αλλά ηβελήσαμεν να μη δεσμεύσωμεν, ως έχω πει και προηγουμένως, την άλλην Επιτροπήν, και να αποφασίση η ίδια εφ' όσον είναι μέσα εις τον Προϋπολογισμόν. Αλλά εάν θέλετε να πάρωμεν ημείς τας περαιτέρω πληροφορίας και να σας τας δώσωμεν, τότε πρέπει να πάρωμεν και μίαν απόφασιν κατά πόσον χρειάζονται ή όχι να είναι μόνιμοι ή να μην υπάρχουν καθόλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι είναι σκόπιμον το θέμα να αναβληθή. Ασφαλώς δεν είναι το μόνον σημειον το οποίον χρήζει εξετάσεως εις το Νομοσχέδιον τούτο, δηλαδή κατά πόσον αι θέσεις πρέπει να δημιουργηθούν ή όχι ως μόνιμοι θέσεις. Αυτό είναι το θέμα το

οπούν μπορεί να εξετάσει η Επιτροπή Οικονομικών με το αρμόδιον Υπουργείον και να εκθέσει απόψεις εις την Βουλήν. Γεννάται όμως νομικόν θέμα κατά πόσον αι λέξεις «μόνιμος θέσις» εις Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν ο οποίος εκπνέει το τέλος τους έτους έχει νομικήν σημασίαν. Ένας Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός ισχύει μόνον διά το έτος διά το οποίον ψηφίζεται. Είναι δυνατόν επομένως διά Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν να δημιουργηθούν μόνιμοι θέσεις, αι οποίαι να δεσμεύουν όσον αφορά την μονιμότητα πέραν του έτους διά το οποίον ψηφίσθησαν.

Το δεύτερον και βασικώτερον θέμα το οποίον γεννάται από νομικής πλευράς είναι κατά πόσον οργανική μόνιμος θέσις δύναται να δημιουργηθή ή διά Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν ή διά Τακτικόν Προϋπολογισμόν ή κατά πόσον πρέπει να δημιουργηθή δι' οργανικού Νόμου, και αφού δημιουργηθή δι' οργανικού Νόμου αυτομάτως να συμπεριληφθή εις τον Προϋπολογισμόν. Αφού δε δεν είμεθα κουρασμένοι και θέλομεν να φιλοσοφήσωμεν, γεννάται και τέταρτον νομικόν θέμα, δηλαδή κατά πόσον θέσις δημιουργηθείσα δι' οργανικού νόμου δεσμεύει την Βουλήν, η οποία εψήφισε τον οργανικόν νόμον να ψηφισή κατόπιν το αντίστοιχον ποσόν εις τον Προϋπολογισμόν.

Εισηγούμαι ότι το τέταρτον θέμα δεν είναι θέμα το οποίον πρέπει να μας απασχολήση. Απασχόλησεν αρκετά συνταγματικά δικαστήρια του κόσμου και μέχρι της στιγμής δεν έχει λυθή· υπάρχουν διάφοροι γνώμαι.

Τα βασικά θέματα τα οποία πρέπει να εξετάσει η Νομική Επιτροπή είναι κατά πόσον μόνιμος θέσις δημιουργείται διά συμπληρωματικόν προϋπολογισμόν ο οποίος εκπνέει το τέλος του έτους.

Δεύτερον κατά πόσον οργανικαί θέσεις πρέπει να δημιουργούνται δι' οργανικού νόμου.

Επομένως παραπέμπω το θέμα εις την Επιτροπήν Οικονομικών διά να εξετάσει τους λόγους διά τους οποίους εισηγείται η Εκτελεστική Εξουσία την κατάργησιν οκτώ προσωρινών θέσεων και την δημιουργίαν οκτώ μόνιμων θέσεων, εις δε την Επιτροπήν Νομικών την εξέτασιν των τριών νομικών σημείων τα οποία ήδη ανέφερα.

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εισηγούμαι το ζήτημα να παραπεμφθή και εις τας δύο Επιτροπάς, αι οποίαι να συνεργασθούν διά να λύσουν το πρόβλημα από πάσης απόψεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι. Το ένα πρόβλημα είναι καθαρώς νομικής φύσεως και η Επιτροπή Οικονομικών δεν μπορεί να συνεισφέρει.

Το δεύτερον ζήτημα, δηλαδή το ζήτημα του ποίοι λόγοι συντρέχουν διά την δημιουργίαν των θέσεων, είναι απλώς εξακριβωσις γεγονότων την οποίαν μπορεί να κάμη η Επιτροπή Οικονομικών.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εν τοιαύτη περιπτώσει θα εργασθώμεν ξεχωριστά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 62.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, μου φαίνεται ότι η περίπτωση του Νομοσχεδίου αυτού είναι ακριβώς η ίδια όπως του προηγούμενου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι κατάργησις μόνιμων θέσεων;

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επομένως παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών διά την εξέτασιν των λόγων της καταργήσεως προσωρινών θέσεων και της δημιουργίας μόνιμων θέσεων, εις δε την Νομικήν διά να εξετάσει... τα πορίσματα της εξετάσεως της

πρώτης περιπτώσεως ασφαλώς θα καλύπτουν και το Νομοσχέδιον αυτό.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18).

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έκθεσις της Επιτροπής επί Δημοσιονομικών Ζητημάτων επί του Νομοσχεδίου του τιτλοφορουμένου «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962». Αλλά είναι και αυτό το ίδιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επομένως θα ακολουθήσωμεν την ιδίαν διαδικασίαν.

Παραπομπή εις την Επιτροπήν Οικονομικών και εις την Επιτροπήν Νομικών.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19).

Δεν εκυκλοφόρησεν η έκθεσις.

Αριθμός 9.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Αριθμός 9. Είχα ορίσει διά την Τρίτην, έντιμε κ. Πρόεδρε, αλλά δυστυχώς είχαν άλλην Επιτροπήν, του Εμπορίου, εις την οποίαν τα πλείστα Μέλη της Επιτροπής όπως και εγώ έπρεπε να παρουσιασθώμεν, δι' αυτό την είχαμεν αναβάλει. Πάντως προσωπικώς έχω εξετάσει το όλον ζήτημα· εάν θέλετε μπορώ να σας δώσω πληροφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν δύναται να συζητηθή προτού κυκλοφορήση η συμπληρωματική σας έκθεσις.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εν τάξει κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθεται το εξής Νομοσχέδιον.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 1) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962, και

Έγγραφα σταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 18ην Οκτωβρίου 1962, συμφώνως τα εδαφία (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1962 (Αρ. 1 του 1962) και τα εδαφία (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου του 1962 (Αρ. 14 του 1962).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 1) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Τα Έγγραφα τα σταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν την 5ην απογευματινήν ώραν.

Η ημερησία διάταξις θα έχη ως ακολούθως:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 9) του 1962.

THE FOREST CYPRUS CORPORATION Συμφωνία (Επικυρωτικός) Νόμος του 1962.

Κεφάλαιον Γ'. Η καταστρατήγησις της Κυριακής αργίας υπό των Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων εν Κύπρω.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 8.27 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 2ΑΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 5.30 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ):

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδρίασεως.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Δημοσιονομικών Ζητημάτων όπως αναγνώση την συμπληρωματική έκθεσιν επί του Νομοσχεδίου περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1962.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 9) ΤΟΥ 1962»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Γιάγκος Ποταμίτης
Νεπτή Ναπή.

Η Επιτροπή μελέτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 10ην π.μ. της 30ής Οκτωβρίου 1962.

Εις την συνεδρίασιν παρίσταντο ο Διευθυντής και ο επί τούτοις εμπειρογνώμων του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, οίτινες παρέσχον εις τα Μέλη της Επιτροπής επεξηγηματικά πληροφορία.

Το μέχρι τούδε δαπανηθέν ποσόν διά το Σχέδιον Κόλπου Μόρφου ανέρχεται εις £700.000. Το εν τω παρόντι Νομοσχεδίω μνημονευόμενον πρόσθετον ποσόν εκ £35.830 προορίζεται διά την συμπλήρωσιν του όλου σχεδίου και, εφ' όσον δεν εγκριθίη τούτο, ολόκληρον το σχέδιον καθίσταται άχρηστον.

Η Επιτροπή επληροφόρηθη υπό του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων ότι υπάρχουν δεσμεύσεις διά £36.000 εξ ων £31.000 αποτελούν την προϋπολογισθείσαν αποζημίωσιν ήτις δέον να καταβληθίη εις τους ιδιοκτήτας γαιών απαλλοτριωθεισών διά τους σκοπούς του σχεδίου. Το εν λόγω ποσόν των £36.000, ως αντιλαμβάνεται η Επιτροπή, θα περιληφθίη εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως διά το έτος 1963.

Οι υπάλληλοι του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων επληροφόρησαν την Επιτροπήν ότι εις περίπτωσιν καθ' ην αύτή θα απεφάσιζε να μη ψηφίση υπέρ του παρόντος Νομοσχεδίου, και εις περίπτωσιν καθ' ην θα απεφάσιζε να εγκαταλείψη το σχέδιον και να προβή εις την πώλησιν του υφισταμένου τεχνικού εξοπλισμού, η Κυβέρνησις δεν θα ηδύνατο να εισπράξη πέραν του ποσού των £100.000, πράγμα το οποίον σημαίνει καθαράν ζημίαν £600.000.

Η Επιτροπή υσαύτως εξήτησε να πληροφορηθίη εάν το σχέδιον τούτο θα λειτουργήσιν εν τω εγγύς μέλλοντι, η δε απάντησις ήτο ότι η πρόθεσις είναι όπως το σχέδιον τεθή εν δράσει ευθύς ως τούτο είναι έτοιμον και ότι, εν πάση περιπτώσει, τούτο θα αρχίση λειτουργούν διά την υδατοπρομήθειαν της πόλεως Λευκωσίας ουχί βραδύτερον της 1ης Ιουλίου 1963.

Ο λόγος διά τον οποίον το Τμήμα εισήγηθη την προώθησιν, συμπλήρωσιν και λειτουργίαν του Σχεδίου Κόλπου Μόρφου είναι η δι' ύδατος ενίσχυσις των υδατινων πόρων τριών περιοχών της Λευκωσίας, τους οποίους χρειάζεται σήμεραν το Τμήμα και θα είναι δι' αυτό αναγκαίοι εν τω εγγύς μέλλοντι. Λεπτομερέστερον το ζήτημα έχει ως εξής:

(α) Η σημερινή υδατοπρομήθεια των τριών τούτων περιοχών της Λευκωσίας δεν είναι επαρκής προς κάλυψιν των αναγκών των, κατά τους επτά ξηρούς μήνας του έτους εις τρόπον ώστε να καθίσταται αναγκαία η συμπλήρωσις των υφισταμένων υδατινων πόρων.

(β) Το έλλειμμα αυτό της υδατοπρομηθείας θα αυξηθίη εν τω εγγύς μέλλοντι,

(ι) λόγω της αυξούσης μειώσεως της ποσότητος ύδατος των υφισταμένων πόρων, και

(ιι) λόγω της συνεχούς αυξήσεως του πληθυσμού της Λευκωσίας.

Διά της προμηθείας ύδατος εκ του Σχεδίου Κόλπου Μόρφου μέρος του ύδατος των υφισταμένων υδατινων πόρων της Λευκωσίας θα είναι ελεύθερον διά να χρησιμοποιηθίη διά γεωργικούς σκοπούς.

Ούτω η Κυβέρνησις θα δυνηθίη να εξοικονομήση χρήματα τα οποία πληρώνει σήμεραν εις ιδιοκτήτας φρεάτων.

Υπολογίζεται περαιτέρω ότι το περί ου ο λόγος Σχέδιον θα είναι εις θέσιν να προμηθεύη δύο εκατομμύρια γαλονίων ύδατος ημερησίως αξίας £500, το οποίον ισοδυναμεί προς ακαθάριστον εισόδημα £150.000 περίπου κατ' έτος.

Τα τρέχοντα έξοδα υπολογίζονται εις £20.000 ετησίως. Ούτω υπολογίζεται ότι θα προκύπτη ετήσιον κέρδος £130.000, χωρίς βεβαίως να γίνεται πρόνοια περί αποσβέσεως και παρομοίων ζημιών.

Υπό τας περιστάσεις το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων φρονεί ότι το Σχέδιον Κόλπου Μόρφου θα αποβή επωφελές και ότι αξίζει να δαπανηθίη το ποσόν των £35.830 διά το οποίον γίνεται πρόνοια εν τω Νομοσχεδίω.

Προς τούτοις η επιτροπή επληροφόρηθη ότι η Κυβέρνησις μελετά την εφαρμογήν σχεδίου προς απαλάτωσιν θαλασσιού ύδατος διά την Λευκωσίαν, εάν δε το σχέδιον αυτό αποδειχθίη επιτυχές, τότε αι εγκαταστάσεις του Κόλπου Μόρφου θα χρησιμεύουσιν εις την άντλησιν και διοχέτευσιν του απαλατωμένου θαλασσιού ύδατος εις Λευκωσίαν.

Διά τους ως άνω εκτεθέντας λόγους η Επιτροπή, εξαιρέσει ενός των μελών αυτής όστις διατηρεί τας επιφυλάξεις του, εισηγηθείη προς την Βουλήν την εις Νόμον ψηφίσειν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλείται ο κ. Μπερμπερογλου όπως αναγώση την ιδίαν έκθεσιν εις την τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ως θα ενθυμούνται τα έντιμα Μέλη η συζήτησις του παρόντος Νομοσχεδίου ήρχισε και εφθάσαμεν μέχρι της δευτέρας αναγνώσεως, κατά την δευτέραν δε ταύτην άγνώσιν ενεκριθίη και το άρθρον 2 του παρόντος Νομοσχεδίου. Επομένως, εκτός εάν υπάρχουν έντιμοι Βουλευται οι οποίοι θα ήθελαν να εκφράσουν οιαδήποτε γνώμην επί της εκθέσεως την οποίαν ήκουσαν προ ολίγου, θα θέσω εις ψηφοφορίαν το άρθρον 3 μετά του πίνακος.

Αντιλαμβάνομαι ότι ουδείς επιθυμεί... ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Δεν είχα την ευκαιρίαν να αναγνώσω προηγουμένης την έκθεσιν της Επιτροπής απλώς και μόνον διότι δεν απεστάλη προηγουμένης. Λαμβάνω γνώσιν της εκθέσεως αυτήν την στιγμήν και μου κάνει εντύπωσιν η ακόλουθος παράγραφος:

«Διά της προμηθείας ύδατος εκ του σχεδίου Κόλπου Μόρφου μέρος του ύδατος των υφισταμένων υδατινων πόρων της Λευκωσίας θα είναι ελεύθερον διά να χρησιμοποιηθή διά γεωργικούς σκοπούς».

Δεν θέλομεν να στερήσωμεν βεβαίως την Λευκωσίαν από του ποσίου ύδατός της, πρέπει όμως να εξετασθή υπό του Σώματος τούτου κατά πόσον είναι ορθόν εξ υστερημάτων μιας περιοχής αξιοποιημένης γεωργικώς να μεταφέρεται ύδωρ εις την Λευκωσίαν η οποία δυνάμεθα να είπωμεν δεν είναι τόσον αξιοποιημένη γεωργικώς όπως η περιοχή από την οποίαν θα προέλθη το νερόν, και το νερόν τούτο πρέπει να χρησιμοποιηθή διά γεωργικούς σκοπούς. Εις την περιοχήν Μόρφου δεν υπάρχει περίσσειμα ύδατος. Απόδειξις είναι ότι δεν δίδονται πλέον άδειαι νέων διατρήσεων, και εκ του γεγονότος τούτου υπάρχει κίνδυνος πολλοί κήποι να ξηρανθούν, ή αναγκάζονται κάτοχοι τοιούτων κήπων, οι οποίοι δεν παίρνουν άδειαν διατρήσεως, να μεταφέρουν νερόν δι' άρδευσιν του κήπου των από μακρινήν περιοχήν, πράγμα το οποίον εξυπακούει απώλειαν ύδατος, δεδομένου ότι μεταφέρεται διά των συνήθων χωματένιων αρδευτικών αγωγών. Εξ άλλου, εξ όσων γνωρίζω, η πρωτεύουσα προμηθεύεται σήμεραν ύδωρ από δύο άλλας διατρήσεις κατά τρόπον επαρκέστατον, και τούτο δύναται να αποδειχθή εκ του γεγονότος ότι μόνον κατά τους δύο ξηροτάτους μήνας του καλοκαιριού εργάζονται αι διατρήσεις επί 24ωρον. Αυτήν την στιγμήν δεν γνωρίζω ότι αι δύο αυταί διατρήσεις εργάζονται μόνον επί 7 ώρας το 24ωρον. Απ' αυτό θέλω να τονίσω ότι υπάρχει περίσσειμα ύδατος από τας δύο διατρήσεις από τας οποίας προμηθεύεται η πρωτεύουσα σήμεραν, και επομένως δεν τίθεται ζήτημα οξύτητος υδρεύσεως της πρωτεύουσας.

Εάν ο σκοπός του παρόντος Νομοσχεδίου είναι να τεθή εις εφαρμογήν ένα σχέδιον απλώς και μόνον διά να εξασφαλισθή ύδωρ από τους υφισταμένους υδατινούς πόρους της πρωτεύουσας διά γεωργικούς σκοπούς, νομίζω ότι ο σκοπός ούτος αποτελεί αρχήν απαράδεκτον, δεδομένου ότι το νερόν θα μεταφερθή από το υστέρημα μιας αξιοποιημένης περιοχής η οποία κολακευόμεθα να πιστεύωμεν ότι αποτελεί την σπονδυλικήν στήλην της γεωργικής οικονομίας του τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Έχω ακούσει τα όσα έχει πει ο συνάδελφος έντιμος κ. Τομπάζος και ως γεγονός του βρίσκω δίκαιον εις τας παρατηρήσεις του, διότι ίσως εις την έκθεσιν το ότι αναφέρει ότι είναι δι' αρδευτικούς σκοπούς δεν είναι η πραγματικότητα και είναι παραπλανητικόν. Η όλη υπόθεσις είναι η εξής: Τα νερά αυτά τα οποία πιθανόν να μεταχειρισθώσι διά γεωργικούς σκοπούς, είναι ίσως ωρισμένα νερά όπως αυτά τα οποία ανήκουν εις ιδιώτας της Κοκκινοτριμιθιάς και άλλων κέντρων διά τα οποία η Κυβέρνησις πληρώνει ένα αρκετά μεγάλον ποσόν χρημάτων διά την εξασφάλισίν των, και τα οποία ποσά θα αποφυγή εις το μέλλον όταν θα έχη την ευκαιρίαν να παίρνη νερά από τα ιδικά της. Τώρα, εάν τα νερά αυτά όταν θα τα εγκαταλείψη η Κυβέρνησις τα μεταχειρίζωνται διά γεωργικούς σκοπούς μου φαίνεται ότι δεν θα είναι τίποτε το καχόν διά τον τόπον. Βεβαίως ο έντιμος συνάδελφος θα είχε δίκαιον να παραπονηθή ότι θα παίρνωμεν νερόν από του Μόρφου διά να δίδωμεν την πιθανότητα αρδύσεως διά γεωργικούς σκοπούς εις την επαρχίαν Λευκωσίας εάν δεν υπήρχαν τα ακόλουθα γεγονότα:

Σήμεραν με το φράγμα το οποίον εκτίσθη παρά του Μόρφου εκτός των 400 εκατομμυρίων γαλονίων τα οποία θα

μαζεύωνται εις το φράγμα αυτό, συγγνώμη 400.000 γαλόνια, όχι 400.000.000 γαλόνια, θα υπάρξη και μία αρκετά μεγάλη ποσότης ύδατος η οποία θα απορροφηθή από το φράγμα αυτό δι' εμπλουτισμόν των πηγών του Μόρφου. Ως δε μας διεβεβαίωσαν οι ειδικοί του τμήματος, με το να μεταχειρισθώμεν την διάτρησιν η οποία έχει γίνει εις το σχέδιον αυτό του Μόρφου και να σταματήσωμεν να μεταχειριζώμεθα την διάτρησιν η οποία είναι παρά το φράγμα, και την οποίαν μετεχειρίσθημεν εφέτος, δεν θα κάμη καμμίαν απολύτως διαφοράν. Περιπλέον, όσον αφορά το ζήτημα εις το οποίον ανεφέρθη ο έντιμος συνάδελφος, ότι η Λευκωσία πνίγεται εις το νερόν, μου φαίνεται δεν είναι η πραγματικότητα, διότι ως έχουν εξηγήσει οι ειδικοί και πάλιν, όλα τα φρέατα τα οποία μεταχειριζόμεθα τώρα διά την ύδρευσιν της πρωτεύουσας εξατλούνται πολύ επικινδύνως, και ανεξαρτήτως της αυξήσεως του πληθυσμού και επομένως της μεγαλύτερας ανάγκης ύδατος, εάν δεν πάρωμεν βοηθητικόν νερόν από την διάτρησιν αυτήν της επαρχίας Μόρφου η πόλις της Λευκωσίας θα διέτρεχε τον κίνδυνον της στερήσεως της αναγκαίας ποσότητος ύδατος. Αλλ' εκτός τούτου, ως έχομεν αναφέρει εις την έκθεσίν μας, έχει αφεθή να νοηθή ότι πολύ συντόμως θα εγερθή το πρώτον σχέδιον απαλατώσεως του ύδατος διά της ενεργείας του ηλίου του οποίου το κόστος θα είναι πολύ χαμηλόν, δηλαδή θα είναι 15 μιλς το κυβικόν μέτρον, που θα είναι πολύ φθηνώτερον και από το νερόν που μπορούμε να εξασφαλίσωμεν δι' αντλίας πετρελαίου ή του ηλεκτρισμού, και εάν ως πιστεύεται, το σχέδιον επιτύχη, τότε θα εγκατασταθούν μεγάλοι εγκαταστάσεις αι οποίαι να επαρκούν διά την ύδρευσιν της πόλεως Λευκωσίας, διά της χρήσεως των σωλήνων της διασωληνώσεως του σχεδίου αυτού του Μόρφου, τα δε σημερινά πηγάδια τα οποία μεταχειριζόμεθα από άλλα μέρη και από τον Κόλπον του Μόρφου θα μειώνουν διά τους τόπους εις τους οποίους ανήκουν. Και διά να καταλήξω, με δύο λόγια, η υπόθεσις έχει ως εξής: Ότι χρειάζόμεθα νερά διά την Λευκωσίαν, το ποσόν των 35.000 λίρών είναι ποσόν διά το οποίον έχομεν υποχρέωσιν, διότι έχομεν αναλάβει υποχρέωσιν έναντι των διαφόρων με τους οποίους έχουν γίνει κοντράτα διά να παραδώσουν το σχέδιον αυτό η πρόβλεψις των ειδικών είναι ότι διά της αποκτήσεως ενός φράγματος παρά του Μόρφου και της μελλούσης αποκτήσεως ακόμη δύο φραγμάτων εις την περιοχήν αυτήν τα νερά της περιοχής δεν θα επηρεασθούν, ότι το σχέδιον αυτό θα μεταχειρισθή εάν επιτύχη το σχέδιον απαλατώσεως, και επομένως δεν θα χρειασθούν άλλα έξοδα, και επομένως οφείλομεν να το ψηφίσωμεν διά να μπορέσωμεν να τελειώσωμεν κάτι το οποίον θα έμενε τελείως άχρηστον εν εναντία περιπτώσει με ζημίαν 600.000 λιρών, ως έχομεν αναφέρει, πλέον άλλαι 40.000 περίπου λίραι τας οποίας έχομεν αναλάβει υποχρέωσιν να πληρώσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του ζητήματος αυτού παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του άρθρου 3 του Νομοσχεδίου μετά του Πίνακος διά της απλής αναγνώσεως του πλαγιότιτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών, άρθρον 3ον. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του Πίνακος;

Θα θέσω το ζήτημα εις ψηφοφορίαν.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 3 μετά του Πίνακος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

26.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι απέχουν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον 3 εψηφίσθη.

Και τώρα παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του υπό μελέτην Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του συντόμου συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ του Νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

24.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το Νομοσχέδιον εψηφίσθη.

Έρχομαι εις το βον θέμα επί της ημερησίας Διατάξεως. The Forest Cyprus Corporation Συμφωνία (Επικυρωτικός) Νόμος 1962. Η Έκθεσις της αρμοδίας Επιτροπής επί του Νομοσχεδίου αυτού δεν έχει κυκλοφορήσει 48 ώρας τουλάχιστον προ της παρούσης συνεδριάσεως, επομένως το θέμα αυτό δεν δύναται να συζητηθή απόψε. Και προτίθεμαι να αναβάλω και να θέσω το ίδιον ακριβώς θέμα διά την προσεχή συνεδρίασιν.

Μη υπαρούσης άλλης ετοιμής νομοθετικής εργασίας προς συζήτησιν απόψε εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Γ: Καταστατήγησις της Κυριακής αργίας υπό των Μεταλλευτικών επιχειρήσεων εν Κύπρω. Το θέμα αυτό το ενέγραψεν ο κ. Π. Στυλιανού και καλείται να εκθέση την άποψίν του.

ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Μολονότι το προς συζήτησιν αναγραφέν θέμα είναι εις την ουσίαν του απλούν, εντούτοις επιθυμώ διά λόγους αντικειμενικότητος και διαδικασίας πρακτικής να αναφέρω ότι παρακαλώ όπως τούτο εξετασθή, αφού παραπεμφθή υπό της ολομελείας της Βουλής εις την Εργατικήν Επιτροπήν του Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα παρακάλουν τον κ. Πέτρον Στυλιανού να ομιλή πλησιέστερον προς το μικρόφωνον, διότι δεν μπορώ να τον ακούσω. Η εισήγησις σας κ. Στυλιανού ποία είναι ακριβώς παρακαλώ;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Παρακαλώ όπως παραπεμφθή αφού εγκριθή η εισήγησις υπό του Σώματος, εις την Εργατικήν Επιτροπήν της Βουλής. Τσιουτοτρόπως οι συνάδελφοι θα σχηματίσουν μίαν επακριβέστεραν εικόνα της επικρατούσης καταστάσεως και των εργατικών εν προκειμένω διεκδικήσεων.

Είναι εις όλους γνωστόν ότι μετά το Διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου της 28ης Απριλίου 1961, το οποίον εφηρμόσθη διά να διευκολύνη ουσιαστικώς την θέσιν των μεταλλωρύχων, ως προνοούν την κατάργησιν της 44ώρου εργασίας και την έναρξιν της 40ώρου, ωρισμένοι Εταιρείαι κατοχυρούμεναι από την διατύπωσιν και τον καθορισμόν του όρου «εβδομάς» συμφώνως του οποίου «εβδομάς» εσήμαινε το

χρονικόν διάστημα μεταξύ των δύο μεσονυκτίων των δύο Κυριακών, απήτησαν όπως το 40ωρον καλύπτεται με βάρδιες που κατά 70% να απασχολώνται με επιχειρήσεις της Εταιρείας κατά τας Κυριακάς. Τσιουτοτρόπως 38 εβδομάδας κατ' έτος εξαναγκάζονται οι εργάται να εργάζωνται και κατά τας Κυριακάς, γεγονός μη συνάδον προς τας θρησκευτικάς, τας εθνικάς και τας κοινωνικάς παραδόσεις του λαού. Την διεκδικήσιν των εργατών όπως μη εργάζωνται και τας Κυριακάς δεν ενισχύουν μόνον αι παραδόσεις του τόπου αλλά και η Τρίτη Διεθνής Συνδιάσκεψις Εργασίας της Γενεύης, η οποία ήδη από του Οκτωβρίου του 1921 καθορίζει σαφώς ότι η εβδομαδιαία εργασία η οποία πρέπει κατά το δυνατόν να είναι ταυτόχρονος δι' όλον το προσωπικόν το απασχολούμενον εις μεταλλεία, λατομεία και εξορυκτικάς βιομηχανίας οιασδήποτε φύσεως πρέπει να συνάδη προς τας εθνικάς και θρησκευτικάς παραδόσεις ενός λαού και ενός τόπου. Εις κάθε άλλον επαγγελματικόν κλάδον, ως γνωστόν, αι εργασίαι διακόπτονται μέχρι της μεσημβρίας του Σαββάτου, παρεχόμενον 1 1/2 ημερών προς τους εργατούπαλλήλους προ ανάπαυσιν, εκπλήρωσιν θρησκευτικών καθήκοντων και κοινωνικών υποχρεώσεων. Παρομοίας διαδικασίας ετύγγανον και οι μεταλλωρύχοι της Κύπρου προ της έναρξεως εφαρμογής του νέου Διατάγματος. Οι μεταλλωρύχοι, ως γνωστόν, ως η σκληρότερον μοχθούσα εργατική τάξις εις όλον τον κόσμον, αντιμετωπίζουσα τους ανθυγιεινότερους όρους εργασίας, διεξεδίκε προέκτασιν του παρεχομένου εις τους λοιπούς εργατούπαλλήλους του δικαιώματος αναπαύσεως από 1 1/2 εις 2 ημέρας. Τούτο, επαναλαμβάνω, εγένετο εις όλα σχεδόν τα μεταλλεία πριν ή εκδοθή το διάταγμα και απετέλει ένα είδος υποκαταστάτου εις την δύσκολον και ανθυγιεινήν εργασίαν την οποίαν διεξάγουσιν εργαζόμενοι υπογείως. Ο βαθμός και ο τρόπος όμως που επεξέτειναν τας εργασίας, τας υπογείους, μιας μεταλλευτικής Εταιρείας, πάντως ουχί Κυπριακής, εφαρμοζούσης νομικώς τας διατάξεις του θεσπισθέντος Διατάγματος, καθ' ο «εβδομάς» σημαίνει την χρονικήν περίοδον μεταξύ του μεσονυκτίου της μιας Κυριακής μέχρι του μεσονυκτίου της επομένης, οι μεταλλωρύχοι της εν λόγω Εταιρείας υποχρεούνται εις εργασίαν σχεδόν καθ' όλα τα Σάββατα και τας Κυριακάς του έτους, και αναπαύονται δύο άλλας ημέρας της εβδομάδας. Υπελογίσθη συναφώς ότι ο ανώτερος αριθμός ελευθέρων Κυριακών που έχει κατ' έτος εις μεταλλωρύχον δεν υπερβαίνει τας 14. Εν τω μεταξύ το Διεθνές Γραφείον Εργασίας επληροφόρησε Κυπριακάς Συνδικαλιστικάς Οργανώσεις ότι η Κυριακή καθιερώθη διά Νόμου ή διά συλλογικών συμβάσεων ως αργία εις όλας τας προδευμένας χώρας του κόσμου ως το Ηνωμένον Βασίλειον, Σουηδία, Νορβηγία, Γαλλία, Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Ιταλία, Κάτω Χώραι, Ελλάς και άλλαχού. Το αίτημα των μεταλλωρύχων πιστεύω ότι δύναται να ικανοποιηθή διότι είναι και αφ' εαυτού και αυταποδείκτως δίκαιον διά της τροποποιήσεως του όρου «εβδομάς» του θεσπισθέντος Διατάγματος. Ως εκ τούτου εισηγούμαι όπως η Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επιληφθή του όλου θέματος δι' αποφάσεως του Σώματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης, και ο κ. Παπαϊωάννου μετά.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Το εγγραφέν θέμα προς συζήτησιν αφορά την καταστατήγησιν της Κυριακής αργίας υπό των Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων εν Κύπρω.

Το θέμα της Κυριακής αργίας ενέχει ιδιαίτερον ενδιαφέρον όχι μόνον από απόψεως συνδικαλιστικής, λόγω του ότι επηρεάζει την Κυπριακήν εργατούπαλληλικήν τάξιν, αλλά και από απόψεως νομοθετικής.

Η Βουλή ως το υπεύθυνον Νομοθετικόν Σώμα της Κυπριακής Πολιτείας θα ήτο σκόπιμον και επωφελές να εξετάση το εν λόγω θέμα τόσο από της νομοθετικής του πλευράς όσον

και από απόψεως διεθνούς εφαρμογής του, εις τρόπον ώστε να συμβάλει εις την προσαρμογήν της Κυπριακής νομοθεσίας, ήτις είναι ατελής αναφορικώς με το ζήτημα της Κυριακής αργίας, προς τας διεθνώς ανεγνωρισμένας αρχάς αίτινες διέπουν ταύτην.

Είναι δυστυχώς γεγονός ότι τόσο η Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία όσον και άλλαι Μεταλλευτικαί Εταιρείαι εν Κύπρω δεν κατήγγησαν εξ ολοκλήρου την εργασίαν κατά τας Κυριακάς, και καταστρατηγούν επομένως την διεθνώς ανεγνωρισμένην νομοθετικήν αρχήν της Κυριακής αργίας. Την ευθύνην διά την τοιαύτην καταστρατήγησιν της Κυριακής αργίας δεν δυνάμεθα να την αποδώσωμεν εξ ολοκλήρου εις τας Κυπριακάς Μεταλλευτικάς Εταιρείας, αίτινες ως είναι φυσικόν ρυθίζουσιν τας ημέρας εργασίας αποβλέπουσαι εις την εξυπηρέτησιν των ιδίων συμφερόντων. Υπεύθυνος διά την τοιαύτην καταστρατήγησιν είναι η απελευθερωμένη αποικιοκρατική Κυβέρνησις, η οποία δεν εμερίμνησε διά της νομοθετικής οδοῦ να επιβάλῃ την Κυριακήν αργίαν και εις τα μεταλλεία, λατομεία και εξορυκτικὰς βιομηχανίας πάσης φύσεως.

Η ανάγκη της καθιερώσεως της Κυριακής αργίας, καθώς θα εκθέσωμεν εν συντομία σήμερον, είναι διεθνώς ανεγνωρισμένη. Η παράβασις δε ταύτης καθώς αναφέρει ο Ερρίκος Κέρκνερ, καθηγητής των Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου του Βερολίνου, εις το περισπούδαστον σύγγραμμά του «Το Εργατικόν Ζήτημα», καταστρέφει την Εργατικήν τάξιν, τόσο φυσικώς όσον και ηθικώς. Η Συνθήκη των Βερσαλλιών, διά της οποίας ιδρύθη η Διεθνής Οργάνωσις Εργασίας, διεκήρυξε διά του άρθρου 427 αυτής, ότι «έν εκ των πρώτων μελημάτων της οργάνωσεως ταύτης θα ήτο η παραδοχή της εβδομαδιαίας αναπαύσεως των εργαζομένων, οσάκις τούτο είναι δυνατόν».

Εις πραγμάτωσιν της διακηρύξεως ταύτης, η περί εβδομαδιαίας αναπαύσεως διεθνής σύμβασις της Γ' Διεθνούς Διασκεψέως Εργασίας της Γενεύης, της 15ης Οκτωβρίου 1921, ήτις εκυρώθη, τόσο υπό της Ελλάδος διά του Νόμου 2990 του έτους 1922, όσον και από όλα τα άλλα κράτη, επέβαλε διά του άρθρου 2 την αρχήν, καθ' ην «άπαν το προσωπικόν, το απασχολούμενον εις βιομηχανικά καταστήματα, δημόσια ή ιδιωτικά, ή εις παραρτήματα αυτών, δικαιούται, ανά περιόδον επτά ημερών, αναπαύσεως τουλάχιστον 24 συνεχών ωρών. Η ανάπαυσις αύτη θα παρέχεται, ει δυνατόν ταυτοχρόνως, εις ολόκληρον το προσωπικόν εκάστου καταστήματος, θέλει δε συμπίπτει, κατά το δυνατόν, προς τας ημέρας τας καθιερωμένας υπό της παραδόσεως ή εθίμου του τόπου ή διαμερίσματος». Διά του άρθρου 1 της εν λόγω Διεθνούς Συμβάσεως, θεωρούνται, μεταξύ άλλων, ως βιομηχανικά καταστήματα και τα μεταλλεία, λατομεία, και εξορυκτικά βιομηχανία πάσης φύσεως.

Ατυχώς η απελευθερωμένη αποικιοκρατική Κυβέρνησις, εν αντιθέσει προς όλας τας άλλας χώρας, δεν εκύρωσε διά νόμου την Διεθνή Σύμβασιν περί εφαρμογής της εβδομαδιαίας αναπαύσεως εις τα βιομηχανικά καταστήματα.

Διά του άρθρου 5 του Νόμου περί Βοηθών καταστημάτων, Κεφάλαιον 185, επιβάλλεται εν Κύπρω η Κυριακή αργία εις καταστήματα. Συμφώνως του άρθρου 2 όμως του εν λόγω Νόμου, «κατάστημα» θεωρείται υποστατικόν (συμπεριλαμβανομένων και των αγορών) όπου διεξάγεται οιονδήποτε λιανικόν εμπόριον ή εργασία». Επομένως τόσο το γράμμα όσον και το πνεῦμα του εν λόγω Κυπριακού Νόμου, εξαιρεί την καθιέρωσιν της Κυριακής αργίας εις τα μεταλλεία, λατομεία και εξορυκτικὰς βιομηχανίας πάσης φύσεως, εις τας οποίας επιβάλλεται αύτη δυνάμει της ρηθείσης Διεθνούς Συμβάσεως.

Εάν θέλωμεν πράγματι να είμεθα έν συγχρονισμόν δημοκρατικόν κράτος επιβάλλεται να κατοχυρώσωμεν νομοθετικώς τας στοιχειώδεις αρχάς της Κοινωνικής Δικαιοσύνης τας διεθνώς ανεγνωρισμένας, κυρώνοντες δι' εσωτερικών νόμων, όλας τας Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας, εφ' όσον μάλλον αποτελούμεν, ως κράτος, μέλος της Διεθνούς Οργάνωσεως Εργασίας.

Η κύρωσις, επομένως, διά νόμου υπό της Κυπριακής Πολιτείας της Διεθνούς Συμβάσεως περί καθιερώσεως της Κυριακής αργίας αποτελεί όχι μόνον διεθνή υποχρέωσιν μας ως Κράτος, έναντι της Διεθνούς Οργάνωσεως Εργασίας εις την οποίαν ανήκομεν, αλλά και υποχρέωσιν μας έναντι των Κυπρίων βαρυσκοχούντων μεταλλωρύχων και όλων των άλλων Κυπρίων εργαζομένων διά τους οποίους δεν κατοχυρώνεται νομοθετικώς το στοιχειώδες δικαίωμα της Κυριακής αργίας.

Από του βήματος της Βουλής, εκφράζομεν την ελπίδα ότι η Εκτελεστική Εξουσία θα θελήσῃ να μελετήσῃ το ταχύτερον το ζήτημα της κυρώσεως διά νόμου της Διεθνούς Συμβάσεως περί Κυριακής αργίας. Επίσης εκφράζομεν την ελπίδα ότι εν καιρῷ τῷ δέοντι θα μελετήσῃ προσεκτικώς το ζήτημα της κυρώσεως δι' εσωτερικών Κυπριακών νόμων όλων των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας, η κύρωσις των οποίων αποτελεί επιτακτικήν ηθικήν υποχρέωσιν της Κυπριακής Πολιτείας, τόσο προς την Διεθνή Οργάνωσιν Εργασίας, της οποίας η Κύπρος τυγχάνει μέλος, και επομένως οφείλει να σέβεται τας αποφάσεις της, όσον και έναντι των Κυπρίων εργαζομένων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Έντιμῃ κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί. Το υπό συζήτησιν θέμα είναι αρκετά σοβαρόν. Είναι θέμα το οποίον ενδιαφέρει έν από τα πλέον σκληρῶς εργαζόμενα τμήματα της Κυπριακής εργατικής τάξεως, τους μεταλλωρύχους. Τα προβλήματα αυτού του τμήματος της εργατικής τάξεως είναι, κατά την γνώμην μας, μεταξύ των προβλημάτων εκείνων που πρέπει να τυγχάνωσιν ιδιαίτέρου ενδιαφέροντος, τόσο της Βουλής όσον και της Κυβερνήσεως.

Το γεγονός ότι ένα από τα πρώτα νομοθετικά μέτρα που εστάλησαν προς την Βουλήν προς συζήτησιν ήτο ο περί Πνευμονοκονιάσεως Νόμος (Αρ. 11) του 1960, το ότι το σοβαρόν θέμα των ωρών εργασίας των μεταλλωρύχων ερυσθίσθη κατά ικανοποιητικόν τρόπον διά του διατάγματος της 20.4.1961, το ότι ευρίσκονται υπό συζήτησιν κανονισμοί διά την σύστασιν Επιτροπών Ασφαλείας εις τα Μεταλλεία, όλα αυτά δεικνύουν ότι τα προβλήματα των μεταλλωρύχων δεν έχουν παραμεληθῆ. Είναι δι' αυτό που πιστεύω ότι η σημερινή συζήτησις επί του θέματος της Κυριακής αργίας εις τα Μεταλλεία θα είναι χρήσιμος, διότι θα βοηθήσῃ και την Βουλήν και την Κυβέρνησιν να γνωρίσωσιν αυτό το πρόβλημα και να δώσωσιν εις αυτό την προσοχήν που του αξίζει.

Το πρώτον που πρέπει να γνωρίζῃ η Βουλή είναι ότι το πρόβλημα τούτο υπάρχει διά τους εργάτας μιας μόνο μεταλλευτικής επιχειρήσεως, της Κυπριακής Μεταλλευτικής Εταιρείας (Κ.Μ.Ε.), η οποία, όπως ξεύρετε, είναι Κυπριακή κατ' όνομα μόνον. Πρόκειται περί επιχειρήσεως η οποία ελέγχεται υπό Αμερικανών μεγαλοεπιχειρηματιών. Εις όλας τας άλλας Μεταλλευτικάς επιχειρήσεις, εις την Ελληνικήν Μεταλλευτικήν Εταιρείαν, εις τον Αμίαντον, εις το Μεταλλείον της Λίμνης, η Κυριακή είναι αργία. Η Κυριακή ήτο αργία και εις το Μεταλλείον της Κυπριακής Μεταλλευτικής Εταιρείας μέχρι των αρχών του τρέχοντος έτους, ότε η διεύθυνσις της Εταιρείας, αυθαίρετως, εφήρμοσε το σύστημα της εργασίας και κατά την Κυριακήν. Η Εταιρεία ισχυρίζεται ότι η εφαρμογή του συστήματος της εργασίας της Κυριακής δεν ήτο αυθαίρετος και επικαλείται την Συλλογικήν Σύμβασιν η οποία υπεγράφη την 3ην Ιουλίου, 1961, μεταξύ Διευθύνσεως της Εταιρείας και δύο Συντεχνιακών Ομοσπονδιών, μιας Ελληνικής και μιας Τουρκικής. Ότι υπεγράφη μιὰ τοιαύτη Σύμβασις είναι γεγονός. Είναι όμως επίσης γεγονός ότι εις τας διαπραγματεύσεις διά την συνολόγησιν εκείνης της συμβάσεως η αντιπροσώπευσις των μεταλλωρύχων δεν ήτο πλήρης. Η Εταιρεία, κατά τρόπον αυθαίρετον και κατά παράβασιν όλων των διεθνών ανεγνωρισμένων αρχών διά τας συνδικαλιστικάς ελευθερίας, απέκλεισε από τας διαπραγματεύσεις την μεγαλύτεραν

συνδικαλιστική οργάνωση των εργατών της. Υπάρχει λοιπόν μια συλλογική σύμβαση η οποία επιτρέπει εις την Κυπριακήν Μεταλλευτικήν Εταιρείαν την εισαγωγήν του συστήματος της εργασίας την Κυριακήν. Αλλά το θέμα δεν είναι εάν υπάρχει σύμβασις. Το θέμα είναι πόσον γνησία είναι αυτή η σύμβασις. Το θέμα είναι εάν και κατά πόσον η σύμβασις αυτή εκφράζει τα αισθήματα και τας απόψεις των ενδιαφερομένων εργατών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να υπενθυμίσω τον ομιλητήν ότι το θέμα είναι η καταστρατήγησις της Κυριακής αργίας και ότι το ζήτημα της συλλογικής συμβάσεως δεν δύναται να αποτελέση ιδιαίτερον θέμα της συζητήσεως αυτής. Δύναιται βεβαίως το έντιμον Μέλος να ζητήσει όπως το ζήτημα εκείνο εγγραφη, αλλά θα παρεκάλουν τον κ. Παπαϊωάννου να περιορισθή εις το ζήτημα της καταστρατήγησεως της Κυριακής αργίας υπό των Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων εν Κύπρω.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, επειδή η Κυπριακή Μεταλλευτική Εταιρεία προβάλλει το επιχειρήμα ότι έχει γίνει η σύμβασις και είναι δυνάμει αυτής της συμβάσεως που εφαρμόζει την εργάσιμον Κυριακήν, είναι δι' αυτόν τον λόγον που είμαι υποχρεωμένος να αναφερθώ εις αυτήν την σύμβασιν. Αλλά δεν προτίθεται βέβαια να επεκταθώ επί του θέματος τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συμφωνώ πλήρως ότι το να θιγή το ζήτημα και να αναφερθή δεν ήτο εκτός τάξεως, και συμφωνώ επίσης ότι, εφ' όσον δεν πρόκειται να επεκταθίτη επί του θέματος αυτού, μπορείτε να συνεχίσετε επί του κυρίου θέματος.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Τα αισθήματα των εργατών της Κυπριακής Μεταλλευτικής Εταιρείας επί του ζητήματος της εργασίμου Κυριακής εφάνησαν από το γεγονός ότι τόσο οι εργάται των υπογείων όσον και οι εργάται της φορτώσεως του μεταλλεύματος απήργησαν διαμαρτυρούμενοι διά την κατάργησιν της Κυριακής αργίας. Οι εργάται της φορτώσεως απήργησαν επί 15 ημέρας τον μήνα Ιανουάριον του 1962, και κατάρθωσαν με την απεργίαν των να εμποδίσωσι την εργασίαν της Κυριακής, εκτός εις εξαιρετικάς περιπτώσεις. Οι εργάται των υπογείων απήργησαν επί 4 ημέρας τον Μάρτιον του 1962. Εχρηστάθη τότε η προσωπική επέμβασις του Αντιπροέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας διά να πεισθούν πρώτα οι Τούρκοι απεργοί να επανέλθουν, υπό διαμαρτυρίαν εις τας εργασίας των, και να ακολουθήσωσιν κατόπιν οι Έλληνες. Τώρα, βεβαίως, όλοι εργάζονται εκ περιτροπής και τας Κυριακάς. Είναι όμως προς το συμφέρον της Βουλής να γνωρίζη ότι οι μεταλλωρύχοι της Κυπριακής Μεταλλευτικής Εταιρείας δυσφορούν διά το ότι το δικαίωμα της Κυριακής αργίας κατεπατήθη. Οι μεταλλωρύχοι της Κυπριακής Μεταλλευτικής Εταιρείας δυσφορούν και περιμένουν ότι η Βουλή θα εκφράση την αλληλεγγύην και την συμπάθειαν της προς το αίτημά των διά την Κυριακήν αργίαν. Υπάρχει ένα επιχειρήμα το οποίον προβάλλει τόσο η Εταιρεία όσον και μερικοί καλής πίστεως συζητηταί. Υποστηρίζεται ότι η φύσις της εργασίας είναι τοιαύτη που επιβάλλει την Κυριακήν εργασίαν. Είναι γεγονός ότι εις τα Μεταλλεία υπάρχουν μερικοί τομείς εργασίας όπου η εργασία της Κυριακής είναι απαραίτητος. Αυτό, εξ όσον γνωρίζω, ούτε οι μεταλλωρύχοι, ούτε αι συντεχνιαί των μεταλλωρύχων το αρνούνται. Και εδηλώθη, επισήμως, ότι δι' εκείνα τα τμήματα της εργασίας όπου η εργασία της Κυριακής επιβάλλεται, οι μεταλλωρύχοι είναι πρόθυμοι να εργασθώσιν. Όμως η εργασία της Κυριακής δεν είναι απαραίτητος εις όλα τα τμήματα του Μεταλλείου. Η εργασία της Κυριακής εισήχθη γενικώς, όπως εισήχθη, μόνον διότι διά του τρόπου αυτού αυξάνονται τα ήδη υπέρογκα κέρδη της Εταιρείας αυτής. Υπάρχουν επαγγέλματα των οποίων η φύσις είναι τέτοια που επιβάλλονται αι συνεχείς εργασίαι. Διεθνώς αναγνωρίζεται ότι το επάγγελμα του μεταλλωρύχου δεν είναι ένα από αυτά. Εις τα μεταλλεία η συνεχής εργασία επιβάλλεται μόνον εις μερικούς τομείς και δι' ένα περιορι-

σμένον αριθμόν εργατών όπως είναι οι ομάδες συντηρήσεως και επιδιορθώσεων. Είναι χρήσιμον να γνωρίζη η Βουλή ότι εις τας περισσότερας χώρας του κόσμου οι μεταλλωρύχοι αργούν κατά τας Κυριακάς. Εις την Ελλάδα, εις την Βρετανίαν, εις την Αυστρίαν, την Γερμανίαν, Γαλλίαν και εις όλας τας χώρας της πρώην Γαλλικής Αφρικής και αλλαχού, είτε διά νόμου είτε διά συλλογικών συμβάσεων, η εργασία της Κυριακής απαγορεύεται. Πρέπει δε επίσης να αναφέρωμεν ότι υπάρχει ακόμη και Διεθνής Σύμβασις, εγκριθείσα υπό της Τρίτης Διεθνούς Διασκεψέως Εργασίας εις την Γενεύην τον Οκτώβριον του 1921, η οποία ρητώς αναφέρει ότι η ημέρα της εβδομαδιαίας αργίας πρέπει να ορίζεται βάσει των παραδόσεων και των εθίμων εκάστης χώρας. Εις την Ελλάδα διά διατάγματος απαγορεύεται εις τους εν τω κράτει οπαδούς παντός θρησκευματος πάσα βιομηχανική, βιοτεχνική και εμπορική εργασία. Έχω την γνώμην ότι εις το παρόν στάδιον η Βουλή θα πρέπει να συμφωνήση με τας γενομένας προτάσεις όπως το ζήτημα παραπεμφθή εις την Επιτροπήν Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και όπως λυθή τούτο οριστικώς συμφώνως προς τας Διεθνείς Συμβάσεις και την πολιτικήν την ακολουθουμένην εις άλλας χώρας του κόσμου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του αυτού θέματος; Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του αυτού θέματος και δεδομένου ότι οι δύο ομιληταί έκαμαν εισήγησιν περί παραπομπής του θέματος εις την Επιτροπήν Εργασίας διά περαιτέρω επεξεργασίαν και υποβολήν εκθέσεως προς την Βουλήν, λαμβανομένης δε υπ' όψιν της σοβαρότητος διά την εργαζομένην τάξιν του ζητήματος αυτού εκτός εάν υπάρχει ένοστασις προτίθεμαι να παραπέμψω το ζήτημα προς μελέτην εις την Επιτροπήν Εργασίας και υποβολήν σχετικής εκθέσεως εν καιρώ τω δέοντι.

Υπάρχει οιαδήποτε ένοστασις εις την παραπομπήν του θέματος αυτού εις την Επιτροπήν Εργασίας;

Μη υπάρχουσης ενστάσεως το ζήτημα παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εργασίας.

Και τώρα εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Δ, Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Υπάρχουν Νομοσχέδια ή Έγγραφα προς κατάθεσιν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα κύριε Πρόεδρε υπάρχουν.

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) 1962.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 21) 1962.
- (3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 22) 1962.
- (4) Ο περί Φορολογίας Ακινήτου (Αστικής) Περιουσίας Νόμος του 1962.
- (5) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) 1962.
- (6) Ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Οι περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμοι (Αρ. 20) του 1962, (Αρ. 21) του 1962 και (Αρ. 22) του 1962, παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών προς μελέτην. Ο περί Φορολογίας Ακινήτου (Αστικής) Περιουσίας Νόμος του 1962, και ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1962 παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών η οποία δέον να συνεργασθή μετά της Νομικής Επιτροπής προς μελέτην και υποβολήν εκθέσεως. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1962, παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών προς μελέτην και υποβολήν εκθέσεως.

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, όσον αφορά το Νομοσχέδιο το οποίο εστάλη εις την Οικονομική και την Νομική Επιτροπήν, μου φαίνεται ότι θα ήτο καλύτερον να σταλή ξεχωριστά, πρώτα εις την μία και κατόπιν εις την άλλην, διότι με τον τρόπον αυτόν θα ημπορούσαμεν να τελειώσωμεν ευκολώτερον και γρηγορώτερον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τα δύο αυτά Νομοσχέδια παρεπέμφθησαν πρωτίστως εις την Οικονομικήν Επιτροπήν, ούτως ώστε η Οικονομική Επιτροπή να συνεργασθή μετά της Νομικής Επιτροπής. Επομένως εναπόκειται εις τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών εάν επιθυμή συνεργασίαν να την ζητήση. Και θα επισπεύση βεβαίως ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών το όλο ζήτημα. Δεν έχω καμίαν αμφιβολίαν εν πάση περιπτώσει ότι οι δύο αυτοί νόμοι έχουν νομικάς επιπτώσεις και ότι θα ήτο σκόπιμον, προς αποφυγήν νομικών λαθών να εξετασθή και υπό της Νομικής Επιτροπής. Νομίζω πως είναι σύμφωνος και ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα υπάρχουν και νομικά σημεία, και δι' αυτό έχω πει να περάσωμεν εμείς τα Οικονομικά και να σας τα δώσωμεν να τελειώσετε και σεις τα νομικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναπόκειται εις τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών, αφού πεισθή ότι χρειάζονται νομικήν επεξεργασίαν τα δύο αυτά νομοσχέδια, να καλέση την Νομικήν Επιτροπήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εν τάξει ευχαριστώ.

Τα θέματα επί της σημερινής ημερησίας διατάξεως ετεροατίσθησαν και προτίθεται να καθορίσω την ημερησίαν διάταξιν διά την προσεχή συνεδρίασιν της Βουλής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις και Απαντήσεις (ημίσεια ώρα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Νομοθετική Εργασία.

Forest Cyprus Corporation Συμφωνία (Επικυρωτικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Η προσεχής συνεδρίασις ορίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν, 9ην Νοεμβρίου 1962, και ώραν 6ην μ.μ.

Και τώρα δυνάμει των διατάξεων του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν των εργασιών της παρούσης συνεδριάσεως.

(Ώρα λήξεως 6.50 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 9ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 6.10 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδρίασεως.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 5ην Οκτωβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 6ην Οκτωβρίου 1962.

«Πέρυσι υπέβαλον εις την Βουλήν μας ερώτησιν υπό ημερομηνίαν 20ήν Ιουνίου 1961, δι' ης ανέφερον ότι το πόσιμον ύδωρ του χωρίου Κόκκινα της περιοχής Τυλληρίας είχε σταματήσει εντελώς και ότι θα έπρεπε να μεταφερθή πόσιμον ύδωρ. Εις απάντησιν δοθείσαν μετά τριμήνον υπό του Υπουργού Εσωτερικών ανεφέρετο ότι 'έχει γίνει πρόνοια διά μίαν διάτρησιν διά το ως άνω χωρίον'. Όταν την 6ην Μαΐου επισκεψήθη το χωρίον εκ νέου επληροφορήθη ότι ουδεμία επί του προκειμένου πρόοδος επετεύχθη.

Παρακαλώ την αρμοδίαν Αρχήν όπως πληροφρήση την Βουλήν μας πότε θα ενεργήση διά την μεταφοράν ύδατος εις το εν λόγω χωρίον ή ποία μέτρα έχει λάβει».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 6ην Οκτωβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Κατόπιν επιτυχούς εξευρέσεως αρκετού ποσίου ύδατος εκ φρέατος παρά την κοίτην του ποταμού του χωρίου, το Τμήμα Αναπτύξεως Γδάτων ητοίμασε σχετικόν σχέδιον μεταφοράς και διανομής ύδατος εις το εν λόγω χωρίον. Τούτο ετέθη ενώπιον των κατοίκων προς έγκρισιν εις δύο συνεδριάσεις την 19.8.62 και την 15.9.62, οι κάτοικοι όμως απέσχον της ψηφοφορίας και εις τας δύο περιπτώσεις με τον ισχυρισμόν ότι το έργον, η δαπάνη του οποίου προϋπελογίσθη εις £5.500, ήτο πολυδάπανον. Κατόπιν τούτου το Τμήμα Αναπτύξεως Γδάτων παρεκλήθη όπως ετοιμάση άλλον ευθιγότερον σχέδιον».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 2αν Οκτωβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή, και ληφθείσα την 4ην Οκτωβρίου 1962.

«Υπάρχει σχεδόν γενική τάσις των μισθοσυντηρήτων να ζητούν αύξησιν των απολαβών των διότι όλοι πιέζονται από τον υψηλόν τιμάρημον και από την συνεχή άνοδον του βιωτικού επιπέδου και πάντοτε το εισόδημά των μετά δυσκολίας καλύπτει τας ανάγκας των. Η αύξησις όμως των εισοδημάτων οιασδήποτε τάξεως ή ομάδος επηρεάζει πότε ολίγον και πότε πολύ τον τιμάρημον και κάθε αύξησις κινεί πιο γρήγορα τον φαύλον κύκλον 'αυξήσεως των εισοδημάτων και κόστους της ζωής'».

Η ερώτησις είναι:

Είναι δυνατόν να επεμβαίη η Κυβέρνησις εις κάθε περίπτωση κατά την οποίαν οργανωμένα μία ομάς ή τάξις ζητούν αύξησιν των απολαβών των και αναλόγως της περιπτώσεως και των συνθηκών η Κυβέρνησις να ρίξη το ηθικόν βάρος της προς την πλευράν που έχει δίκαιον; Διά να γίνη τούτο όμως δεν χρειάζεται να καθορισθούν συντελεστέα

διά τον μισθόν των διαφόρων επαγγελμάτων (μέσον όρον ή ελάχιστον ή μέγιστον) και αν μία τάξις εξασφαλίση ό,τι προβλέπει ο συντελεστής της καμιά νέα αλλαγή να μη επιτρέπεται, εκτός εάν εξασφαλίσουν όλοι οι μισθοσυντηρητοί απολαβάς βάσει του αντιστοίχου συντελεστού, (π.χ. αν ο τελείως ανειδίκευτος εργάτης παίρνει £1 ημερησίως ή £25 μηνιαίως (ως ελάχιστον) πόσα πρέπει να παίρνη ο ειδικευμένος τεχνίτης Α', Β', Γ', τάξεως, πόσα ο δημόσιος υπάλληλος Α', Β', Γ' τάξεως κ.ο.κ.);»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 30ήν Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 4ην Οκτωβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή.

«Αναφορικώς προς την υπό τον άνω αριθμόν ερώτησιν, υποβληθείσαν εις την Βουλήν υπό του εντίμου μέλους κ. Παναγιώτη Τουμαζή, Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου, επιθυμώ να απαντήσω ως ακολούθως:

Κατά την γνώμην μου η ερώτησις εις απλουστέραν διατύπωσιν είναι, κατά πόσον δύναται και πρέπει η Κυβέρνησις να ελέγξη, είτε νομικώς είτε άλλως πως, την διαπραγματεύσιν ημερομισθίων.

Η πείρα αριθμού ελευθέρων δημοκρατικών χωρών αίτινες έχουν πειραματισθή επί κρατικού ελέγχου των ημερομισθίων διδάσκει τα εξής:

- Είναι αδύνατον διά μίαν Κυβέρνησιν να επιβάλη διαιτησίαν εις τας επί των ημερομισθίων διαφοράς μεταξύ εργοδοτών και συντεχνιών δίχως να εμπλακή αναποφεύκτως και εις διαιτησίαν επί όλων των εργατικών διεκδικήσεων,
- κρατικός έλεγχος του γενικού επιπέδου ημερομισθίων συνεπάγεται κατ' ανάγκην και έλεγχον των τιμών των προϊόντων, του επιπέδου διαβιώσεως, του ποσοστού των κερδών, της βιομηχανοποιήσεως και των επενδύσεων, και
- έλεγχος των ημερομισθίων εις μίαν δημοκρατίαν φέρει τα διακριτικά γνωρίσματα πολιτικού συμβιβασμού μάλλον παρά θεωρητικής οικονομικής δικαιοσύνης.

Εκάστη Κυβέρνησις, επομένως, δέον όπως εκλέξη μεταξύ των μειονεκτημάτων τα οποία συνεπάγονται αι ελεύθεραι διαπραγματεύσεις επί ημερομισθίων αφ' ενός, και συνηγορίας υπέρ υποχρεωτικής διαιτησίας επί όλων των εργατικών διαφορών, και επί πλέον ελέγχου των τιμών λιανικής πωλήσεως, αφ' ετέρου. Ως ένας καλώς γνωστός οικονομολόγος εξεφράσθη 'η δευτέρα εκλογή φαίνεται να ομοιάζει με την χρησιμοποίησιν σφύρας σιδηρουργού διά την σύνθλιψιν κώνωπος'.

Το Υπουργείον Εργασίας ευνοεί την διευθέτησιν τούτων ως και άλλων εργατικών θεμάτων δι' ελευθέρων διμερών διαπραγματεύσεων και τάσσεται εναντίον του Κυβερνητικού παρεμβατισμού, και δη της διά νομοθεσίας επιβολής επί μέρους λύσεων, εκτός εάν πρόκειται περί περιφρουρήσεως βασικών συμφερόντων του Λαού, εργατών ή εργοδοτών, ή εάν ύψιστα συμφέροντα του κράτους επηρεάζοντα μέγαλον ποσοστόν του Λαού διακυβεύονται, και αφού πάσα άλλη μέθοδος διευθετήσεως έχει αποτύχει.

Εντός των πλαισίων τούτων το Υπουργείον, αναλόγως του εκάστοτε κύρους και επιρροής των υπαλλήλων του, δύναται να προσφέρη αποτελεσματικώς προς εποικοδομητικάς λύσεις».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 24ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Γεωργίου Τζιρκώτη, και ληφθείσα την 25ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Παρακαλώ τον έντιμον Υπουργόν Εμπορίου και Βιομηχανίας όπως με πληροφρήση ποία μέτρα ελήφθησαν όπως

προστατευθή η Κυπριακή Βιομηχανία Πουρτουβέλλων και Κλειδαριών «ΕΠΥΣ» εκ Λάρνακος, τα προϊόντα της οποίας, κατόπιν Κυβερνητικής εξέτασης, απεδείχθησαν εφάμιλλα αν όχι καλύτερα από τα εισαγόμενα.

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 25ην Σεπτεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Γ. Τζιρκιώτη.

«Η εγχώριος βιομηχανία κατασκευής στροφών (πουρτουβέλλων) θυρών, παραθύρων και επίπλων ήρchiσε τας εργασίας της κατά το πρώτον τρίμηνον του 1962.

Συμφώνως του υφισταμένου Τελωνειακού Δασμολογίου τα ως άνω είδη υπόκεινται εις τελωνειακόν δασμόν ανερχόμενον εις 8% και 16% κατ' αξίαν (Δασμός Προτιμήσεως και Γενικός Δασμός, αντιστοίχως). Το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας εξετάζει εάν οι ως άνω υφιστάμενοι τελωνειακοί δασμοί δεν παρέχουν επαρκή προστασίαν προς την εγχώριον βιομηχανίαν».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 18ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Α. Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 24ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός όπως πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον μελετάται ή μη η σύνταξις Νομοσχεδίου προνοούντος διά την επαγγελματικήν κατοχύρωσιν των διπλωματούχων χημικών επιστημόνων, ολίτινες, επαγγελματικώς, ουδεμιάν νομοθετικήν προστασίαν τυγχάνουν μέχρι σήμερον».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 25ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Υγείας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 24ην Σεπτεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη.

«Το ζήτημα τούτο μελετάται υπό του Υπουργείου Υγείας».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 12ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 15ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Πριν 6 περίπου μήνες έχει συζητηθή και εγκριθή από την Βουλήν των Αντιπροσώπων Νόμος περί Ελέγχου Εμπορευμάτων (Αγορανομία). Τόσο κατά την συζήτησιν του Νομοσχεδίου, όσο και προηγούμενα έγιναν εισηγήσεις περί εφαρμογής του Νόμου για τον έλεγχον των κερδών όσον αφορά τα γεωργικά εξαρτήματα, γεωργικά φάρμακα και άλλα είδη χρησιμοποιούμενα στην αγροτική παραγωγή.

Μπορεί να μας πληροφορήση το Υπουργείον Εμπορίου σε ποιο στάδιο βρίσκονται αι προετοιμασίες για την εφαρμογή του Νόμου περί Ελέγχου των Εμπορευμάτων, και ειδικώτερα ο έλεγχος για την προμήθεια των αγροτών με ανταλλαχτικά και γεωργικά φάρμακα για να μπορέσουν να ριζούν το κόστος παραγωγής των αγροτικών προϊόντων»;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 8ην Νοεμβρίου 1962, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 15ην Σεπτεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηή Μιχαηλίδη.

«Η σχετική προεργασία διά την εφαρμογήν του περί Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών (Κανονισμός και Έλεγχος) Νόμου του 1962 έχει συμπληρωθή, το δε Υπουργικόν Συμβούλιον διώρισεν ήδη τα μέλη των υπό του Νόμου προνοουμένων αγορανομικών επιτροπών αίτινες θα συμβουλευούν τον Υπουργόν Εμπορίου και Βιομηχανίας διά την εφαρμογήν του Νόμου.

Εις το παρόν στάδιον, ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας δεν είναι εις θέσιν να γνωρίζη τα είδη τα οποία το Υπουργικόν Συμβούλιον θα κηρύξη ως ελεγχόμενα δυνάμει του άρθρου 3(1) του Νόμου».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Το ζήτημα της αγροφυλακής είναι έν εκ των σπουδαιότερων αγροτικών ζητημάτων, διότι εκ της προθυμίας και της ευσυνειδησίας των αγροφυλάκων εξαρτάται η φύλαξις των κτημάτων, αλλά και η τάξις, η οποία πρέπει να επικρατή, όσον αφορά την ασφάλειαν των δένδρων και των προϊόντων της υπαίθρου.

Οι αμέσως ενδιαφερόμενοι είναι οι διάφοροι καλλιεργηταί, οι οποίοι και πρέπει να έχουν τον λόγον, διά τον διορισμόν και την παύσιν των αγροφυλάκων εις περιπτώσεις μη εκτέλεσεως των καθηκόντων των ή εκτελούντων ταύτα πλημμελώς.

Ερωτώμεν το αρμόδιον Υπουργείον, δοθέντος ότι πλείστα παράπονα διατυπώνται καθημερινώς επί του σημείου τούτου, σκέπτεται η Κυβέρνησις περί τροποποιήσεως του σχετικού Νόμου, και, εάν ναι, τότε θα καταθέση το σχετικόν Νομοσχέδιον εις την Βουλήν»;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 12ην Σεπτεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου.

«Δεν μελετάται οιαδήποτε τροποποίησις του περί Αγροφυλάκων Νόμου, καθότι το παρόν σύστημα θεωρείται ως αποτελεσματικόν διά την αμερόληπτον εκτέλεσιν υπό των αγροφυλάκων των καθηκόντων των. Παράπονα εναντίον των αγροφυλάκων εξετάζονται υπό των Επαρχών, λαμβάνονται δε τα ενδεικνύόμενα μέτρα αναλόγως εκάστης περιπτώσεως».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 10ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Δεδομένου ότι τα χωριά Λάνια, Λιμνάτι, Κορφή, Καπηλιόν, Άγιος Γεώργιος (Συλικού) και Τριμίλινη στερούνται ποσίου ύδατος, παρ' όλον ότι τα σχέδια διά την υδατοπρομήθειάν των είναι προ πολλού έτοιμα και η συνολική δαπάνη δεν υπερβαίνει το ποσόν των £32.852.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν τα κάτωθι:

- (α) Ενεκρίθη ή όχι η εκτέλεσις των σχεδίων υδατοπρομηθείας των ως άνω χωριών;
- (β) Εάν ναι, η εκτέλεσις των θα συμπεριληφθή εις τα έργα αναπτύξεως του 1963»;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 12ην Σεπτεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη.

«Σχέδιον διά την βελτίωσιν της υδατοπρομηθείας των εν λόγω χωριών, η συνολική δαπάνη του οποίου υπολογίζεται εις £32.852, έχει ήδη εγκριθή υπό των κατοίκων των χωριών τούτων και συμπεριληφθή εις τον κατάλογον των προς εκτέλεσιν έργων εντός του 1963. Η εκτέλεσις του έργου τούτου θα εξαρτηθή από την έγκρισίν του ή μη εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 10ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Δεδομένου ότι η συμπλήρωσις και ασφάλτωσις της οδού Μονιάτη-Πλατρών θα διευκολύνη τα μέγιστα την τουριστικήν κίνησιν προς τα θέρετρα και θα αποφευχθούν αι πολύ επικίνδυνον διά την τροχαίαν κούρβαι προς το χωρίον Πέρα-Πεδί, θα επεθύμουν να ερωτήσω τον αρμόδιον Υπουργόν να πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον η συμπλήρωσις και ασφάλτωσις της ως άνω οδού θα συμπεριληφθή εις τα έργα αναπτύξεως του 1963».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 12ην Σεπτεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη.

«Η ασφάλτως της εν λόγω οδού μολονότι επιθυμητή, δεν θεωρείται τόσοσ επείγουσα όσον άλλαι αι οποίαι συμπεριελήφθησαν προς εκτέλεσιν εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 10ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Επειδή η οδός η συνδέουσα τα χωρία Κάτω Πλάτρες-Φοινί-Παλιόμυλος-Λεμύθου-Πρόδρομος, την οποίαν χρησιμοποιούν 8 χωρία με συνολικόν πληθυσμόν 4.000, και η οποία θεωρείται ως οδική αρτηρία, χρήςκει ασφαλτώσεως, παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον η ασφάλτως της ως άνω οδού απεφασίσθη ή όχι και εάν συμπεριελήφθη εις τα έργα αναπτύξεως του 1963».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 12ην Σεπτεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη.

«Η ασφάλτως της εν λόγω οδού, παρ' όλον ότι είναι επιθυμητή, δεν θεωρείται εξαιρετικώς επείγουσα εν συγκρίσει προς άλλας ασφαλτώσεις αι οποίαι θα συμπεριληφθούν προς εκτέλεσιν εντός του 1963 βάσει του ολικού ποσού χρημάτων τα οποία πρόκειται να διατεθούν προς τον σκοπόν τούτον εκ του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως.

Ποσόν £300 θα δαπανηθή υπό του Επάρχου εντός του τρέχοντος έτους δι' αναγκαίας επιδιορθώσεις».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 10ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Εν όψει του γεγονότος ότι τα χωρία Μανδριά, Άρσος, Κάτω Πλάτρες, Όμοδος, Ποταμιού, Κουκά, Λόφου, Άγιος Θεράπων, Πάχνα και Δορά, αντιμετωπίζουν οξύ το υδρευτικόν πρόβλημα. Και δεδομένου ότι υπάρχουν έτοιμα τα σχέδια υδατοπρομηθείας τούτων, των οποίων η συνολική δαπάνη δεν υπερβαίνει τας £75.000.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήση την Βουλήν τα ακόλουθα:

- (α) Ενεκρίθη ή όχι η εκτέλεσις των ως άνω σχεδίων υδρεύσεως;
- (β) Εάν ναι, η εκτέλεσις των θα γίνη εντός του έτους 1963;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 12ην Σεπτεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη.

«Σχέδιον προς παροχήν ποσίμου ύδατος εις τα εν λόγω χωρία ενεκρίθη υπό των ενδιαφερομένων κατοίκων, σχετικόν δε κονδύλιον εξ £75.000 διά την εκτέλεσίν του και £30.000 δι' απαλλοτριώσιν της επηρεαζόμενης περιουσίας έχει προταθή όπως συμπληρωθή εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων έληξεν.

Εισερχόμεθα τώρα εις την Νομοθετικήν Εργασίαν.

Παρακαλείται ο έντιμος Πρόεδρος της Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής αυτού επί του Νομοσχεδίου του τιτλοφορουμένου «Ο μετά του Forest Cyprus Corporation Συμφωνία (Επικυρωτικός) Νόμος του 1962».

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΜΕΤΑ ΤΟΥ FOREST CYPRUS CORPORATION ΣΥΜΦΩΝΙΑ (ΕΠΙΚΥΡΩΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ 1962».

Παρόντες:

Στέλιος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Μιχαλάκης Σαββίδης
Λέλλος Δημητριάδης
Εζεκίας Παπαϊωάννου
Γεώργιος Τζιρκώτης
Πάυλος Παύλου
Ανδρέας Γιαγκού
Ραματάν Τζεμίλ.

Η Επιτροπή συνεζήτησεν εν εκτάσει το ρηθέν Νομοσχέδιον εις δύο συνεδριάσεις αυτής συγκροτηθείσας την 23ην και 30ην Οκτωβρίου.

Κατά την συνεδρίασιν της 23ης Οκτωβρίου παρίστατο και ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, και ο Διευθυντής του Τμήματος Γεωλογικής Επισκοπήσεως, οίτινες παρέσχον ωρισμένας επεξηγήσεις αναφορικώς προς διαφόρους διατάξεις του Νομοσχεδίου. Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας υπέβαλε, τη παρακλήσει της Επιτροπής, επεξηγηματικόν έγγραφον το οποίον υπεβλήθησε πολύ το έργον της Επιτροπής.

Διά του υπό μελέτην Νομοσχεδίου πραγματοποιείται η ενσωμάτωσις συμφωνίας υπογραφείσας μεταξύ του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας εκ μέρους του Υπουργικού Συμβουλίου αφ' ενός, και ξένης εταιρείας αφ' ετέρου.

Η υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων έγκρισις και επικύρωσις επιζητείται κυρίως διότι διά της εν λόγω συμφωνίας επηρεάζονται έν τινι τρόπω ωρισμένοι δασμοί και φόροι πληρωτέοι εν τη Δημοκρατία.

Θα είναι κάπως ενδιαφέρουσα και χρήσιμος μία σύντομος έκθεσις των γεγονότων άτίνα προηγήθησαν της υπογραφής της συμφωνίας διά να δυνηθούν τα έντιμα μέλη να σχηματίσουν την εικόνα του όλου θέματος.

Την 1ην Μαρτίου 1956, η περί ής ο λόγος ξένη εταιρεία υπέβαλεν αίτησιν και έτυχεν υπό του τότε Κυβερνήτου της αποικίας της Κύπρου Ερευνητικής Αδείας Πετρελαιοειδών αρχικώς διά περίοδον δύο ετών. Η περίοδος αυτή παρετάθη υπό του Κυβερνήτου και βραδύτερον υπό του Υπουργικού Συμβουλίου. Η Εταιρεία διενήργησεν εν τω μεταξύ γεωλογικάς και γεωφυσικάς εργασίας, και κατά τον Σεπτέμβριον του 1959 υπέβαλεν πρότασιν προς τον σκοπόν επιτεύξεως συμφωνίας μετά της Κυπριακής Κυβερνήσεως διά την παραχώρησιν Συνδυασμένης Αδείας Αναζητήσεως Πετρελαιοειδών και Μεταλλευτικής Μισθώσεως Πετρελαιοειδών. Ως αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων αίτινες επηκολούθησαν την πρότασιν ταύτην, και κατόπιν ωρισμένων υπέρ της Δημοκρατίας επενεχθεισών τροποποιήσεων ως και κατόπιν προσεκτικού ελέγχου του τελικού προσχεδίου υπό του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας επετεύχθη τελικώς η προμηθεύσι Συμφωνία ήτις και υπεγράφη εκ μέρους της Δημοκρατίας και της ξένης εταιρείας.

Η Συμφωνία αυτή συνιστά περίπλοκον νομικόν έγγραφον ενσωματούν τεχνικής φύσεως θέματα άτίνα καθιστούν το όλον έγγραφον δυσνόητον.

Όθεν, θεωρείται σκόπιμος η κάτωθι εν συνόψει έκθεσις των κυριωτέρων εν τω εγγράφω ενσωματουμένων σημείων.

Διά της ρηθείσης Συμφωνίας παραχωρούνται εις την ξένην Εταιρείαν:

(α) Άδεια Αναζητήσεως Πετρελαιοειδών, και

(β) Μεταλλευτική Μισθώσις Πετρελαιοειδών εφ' όσον ήθελεν εν καιρώ τω δέοντι ανευρεθή πετρέλαιον.

Η 'Αδεια ισχύει αρχικώς διά πέντε έτη, αλλ' η ισχύς αυτής δύναται να παραταθή μέχρι ανωτέρου χρονικού ορίου δώδεκα ετών, και καλύπτει την περιοχήν των δεικνυομένων επί του συνημμένου εν τη Συμφωνία Χάρτου της Κύπρου (ήτοι 3.000 τετραγωνικά μίλια).

Η Εταιρεία οφείλει να παραδώσει εις την Δημοκρατίαν μέχρι έτους του πέμπτου έτους από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος της Συμφωνίας 25% της εν λόγω περιοχής και μέχρι τέλους του δεκάτου έτους τα 47 1/2% της τοιαύτης περιοχής. Διαρκούσης της περιόδου διά την οποίαν η Εταιρεία θα είναι κάτοχος Αδείας Αναζητήσεως Πετρελαιοειδών θα υποχρεούται να καταβάλλη τα ποσά άτινα διαλαμβάνονται εις τον Πίνακα Μισθωμάτων τον περιεχόμενον εις την τελευταίαν σελίδα της Συμφωνίας.

Η Εταιρεία οφείλει να προβή εις την έναρξιν διατρήσεων εντός δύο ετών από της ενάρξεως της ισχύος της Συμφωνίας και να δαπανήση ποσόν όπερ δέον να μη είναι έλασσον των εν παραγράφους (1), (2) και (3) του εδαφίου (α) του Μέρους II. 2 της Συμφωνίας διαλαμβανομένων ποσών.

Εάν η Εταιρεία ανακαλύψη πετρέλαιον και επιθυμή να προβή εις την έναρξιν εργασιών, θα ασκήση το δικαίωμα αποκτήσεως Μεταλλευτικής Μισθώσεως Πετρελαιοειδών, διά την εκμετάλλευσιν του πετρελαίου. Άμα ως συσταθή τοιαύτη Μισθώσις ήτις δύναται να διαρκέση μέχρι 40 έτη με περαιτέρω παράτασιν 20 ετών) η Εταιρεία θα καταβάλλη εις την Δημοκρατίαν:

- (α) Μισθώματα υπολογιζόμενα συμφώνως προς το δεύτερον μέρος του Πίνακος της Συμφωνίας,
- (β) μισθώματα επιφανείας επί γαιών της Δημοκρατίας προς μίαν λίραν δι' έκαστον εκτάριον γης, και
- (γ) δικαιώματα (12 1/2%, συμφώνως προς το τρίτον άρθρον του Μέρους IV της Συμφωνίας).

Δυνάμει της συναφθείσης Συμφωνίας η Κυβέρνησις θα μετέχη των κερδών της Εταιρείας μέχρι 50% υπό μορφήν μισθωμάτων, δικαιωμάτων, φόρων, δασμών κλπ. Εάν το συνολικόν ποσόν των κονδυλίων τούτων είναι μικρότερον των 50% των κερδών της Εταιρείας, η Εταιρεία αναλαμβάνει την υποχρέωσιν να πληρώνη πρόσθετον φόρον ούτως ώστε το ολικόν ποσόν το οποίον θα λαμβάνη η Δημοκρατία να εξισούται προς 50% των κερδών της Εταιρείας. Αφ' ετέρου, εάν το συνολικόν ποσόν αυτών των δικαιωμάτων, φόρων κ.λπ. υπερβαίνη τα 50% η Εταιρεία δύναται να αφαιρή τούτο εκ μελλοντικών φόρων και ετέρων παρομοίων κονδυλίων. Ορισμός του όρου «Κέρδη» δίδεται εις τας σελίδας 17 και 18. Παρέχονται ωσαύτως εις την Εταιρείαν ωρισμένοι διευκολύνσεις παρεχόμεναι κανονικώς και υπό άλλων χωρών εις παρομοίας φύσεως συμφωνίας, ήτοι απαλλαγή από εισαγωγικούς και εξαγωγικούς δασμούς, ωρισμένοι διευκολύνσεις δυνάμει του περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμου κλπ. Γενικώς η παρούσα Συμφωνία δεν είναι ανόμοιος προς τας συναπτομένας εις άλλας χώρας.

Η Επιτροπή έδωσεν ιδιαίτερον προσοχήν εις την εξέτασιν των ωφελημάτων άτινα θα προκύψουν διά την Δημοκρατίαν διά της συναφθείσης Συμφωνίας, έχουσα πάντοτε κατά νουν ότι η Συμφωνία αυτή ήτο έν τινι βαθμώ το αποτέλεσμα παζαρεύματος μεταξύ των συμβαλλομένων μερών και ότι οι όροι αυτής δεν δύναται να μεταβληθώσι μονομερώς.

Η Επιτροπή (πλην ενός μέλους αυτής) κατέληξεν εις το συμπέρασμα ότι η παρούσα Συμφωνία ως σύνολον θα αποβή επωφελής διά την οικονομίαν της Δημοκρατίας. Μερικά από τα οφέλη αυτά είναι τα ακόλουθα:

- (α) Εργοδότησις σημαντικού αριθμού προσώπων, τόσο εν ειδικευμένων όσον και ανειδικευτών, ως επίσης και γραμματειακού προσωπικού.
- (β) Κατάρτισις Κυπρίων εις τας μεθόδους αναζητήσεως και ανευρέσεως πετρελαίου κλπ.
- (γ) Παροχή πολυτίμων πληροφοριών εις το Γεωλογικόν και Μεταλλευτικόν Τμήμα.
- (δ) Σημαντική εξοικονόμησις ξένου συναλλάγματος και άλλα.

Εν όψει των όσων έχουν ήδη εκτεθή η Επιτροπή καλεί την Βουλήν όπως ψηφίση το προμνησθέν Νομοσχέδιον.

Ως αναφέρεται ενώπιον έν μέλος της Επιτροπής δεν συμμερίζεται την άποψιν αυτήν και επιφυλάττει εις εαυτό το δικαίωμα να ομιλήση προς την Βουλήν εν καιρώ τω δέοντι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

PAMATAN TZEMIA:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής:

Ο κ. Στέλιος Μιχαηλίδης και ο κ. Παπαϊωάννου.

Ο κ. Στέλιος Μιχαηλίδης έχει τον λόγον.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Εν συνεχεία των όσων αναφέρονται εν τη εκθέσει της Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας επιθυμώ όπως προσθέσω τα ακόλουθα:

Κατ' αρχήν πιστεύω ότι αποτελεί πεποίθησιν πάντων ημών ότι ενδεχομένη εξεύρεσις πετρελαιοειδών εν τη νήσω θα ηδύνατο να αποβή ένας σημαντικός παράγον οικονομικής προόδου και κοινωνικής ευημερίας. Τα εκ της τοιαύτης ανακαλύψεως οφέλη τόσο εν τω τομέα της εξοικονομήσεως ξένου συναλλάγματος όσον και εις τον τομέα απασχολήσεως προσωπικού και της βιομηχανικής αναπτύξεως του τόπου μεθ' όλων των συνεπακοιούθων ευεργετικών επιδράσεων επί του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της νήσου είναι οφθαλμοφανή. Παρ' όλα όμως τα ευεργετικά αποτελέσματα τα οποία θα προέκυπτον εξ ενδεχομένης ανακαλύψεως εν τη νήσω πετρελαιοειδών, εν τούτοις το ενδεχόμενον αυτό παραμένει απλώς μία πιθανότης και κάτι το εντελώς αβέβαιον. Υπό αυτό το πρίσμα πρέπει να ατενίσωμεν το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον! Δεν καλούμεθα σήμερα να επικυρώσωμεν μίαν συμφωνίαν της Κυβερνήσεως μετά μιας ξένης εταιρείας απλώς διά την εκμετάλλευσιν του εις πετρελαιοειδή υπογείου πλούτου μας, διότι ουδέ καν γνωρίζομεν εάν υπάρχει τοιούτος πλούτος. Η συμφωνία αυτή προνοεί κατ' αρχήν την διεξαγωγήν εκτεταμένων γεωλογικών και γεωφυσικών ερευνών, διατρήσεων, δοκιμών και άλλων εργασιών διά να εξακριβωθή, πρώτον, η ύπαρξις εις το υπέδαφός μας πετρελαιοειδών κοιτασμάτων, ακολούθως δε μόνον και αφού διαπιστωθή η ύπαρξις τοιούτων κοιτασμάτων και εις εμπορευσίμους ποσότητας θα δύναται η μεθ' ημών συμβληθείσα εταιρεία να εκμεταλλευθή ταύτην.

Αντιλαμβάνεσθε λοιπόν, έντιμοι συνάδελφοι, ότι προτού επιτευχθή το ποθούμενον, αλλά πάντοτε αβέβαιον τέμα, πρέπει να προηγηθή μία σοβαρωτάτη όσον και πολυδάπανος και μακροχρόνιος εργασία εις τον τομέα της αναζητήσεως και εξερευνήσεως, το αμειψικόν της οποίας ουδεις και ουδέν δεδομένου δύναται κατά το παρόν τουλάχιστον στάδιον να εγγυηθή. Την εργασίαν αυτήν μεθ' όλων των συνεπαγομένων δαπανών και κινδύνων εις απώλειαν κεφαλαίου προσπερήθη όπως αναλάβη και θα αναλάβη άμα τη ψηφίσει του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου ή μετά της Κυβερνήσεώς μας συμβληθείσα εταιρεία. Εάν κατά την διάρκειαν των ερευνών και της αναζητήσεως εξερευθούνη πετρελαιοειδή εις τοιαύτας ποσότητες ώστε η παραγωγή και διάθεσις τούτων να αποτελή οικονομικώς συμφέρουσαν πράξιν, η εκμετάλλευσιν τούτων υπό της εταιρείας υπό τους όρους βέβαια περί των οποίων γίνεται πρόνοια εν τη συμφωνία, θα αποτελέσθω το αντάλλαγμα το οποίον θα έχη η τοιαύτη εταιρεία διά την τεραστίαν δαπάνην την οποίαν θα έχη υποστή και την οποίαν εν πάση περιπτώσει υποχρεούται όπως υποστή, δυνάμει των όρων της συμφωνίας κατά την διάρκειαν των ερευνών. Λόγω όμως του αβεβαίου της εκβάσεως των ερευνών διά την εξεύρεσιν πετρελαιοειδών και του γεγονότος ότι δεν δυνάμεθα να αποκλείσωμεν το ενδεχόμενον ότι αι τοιαύται έρευναι θα αποβούν άκαρποι, κατά τον ίδιον τρόπον δεν δυνάμεθα να αποκλείσωμεν το ενδεχόμενον ότι η μεθ' ημών συμβληθείσα εταιρεία ουδέν αντάλλαγμα θα έχη διά των υπ' αυτών

γενομένων δαπανών δι' ερεύνας, δοκιμάς και τα τοιαύτα. Εν ολίγοις εάν εκ των ερευνών και εξερευνησεων εις τας οποίας θα προβή η εταιρεία καταδειχθή, παρ' ελπίδα, ότι εις το υπέδαφός μας δεν υπάρχουν πετρελαιοειδή καθόλου ή ότι δεν υπάρχουν τοιαύτα εις εκμεταλλεύσιμον ποσότητα, τότε ολόκληρος η δαπάνη, εις την οποίαν θα έχη υποβληθή η εταιρεία, θα αποτελή και θα παραμείνη δι' αυτήν καθαρά ζημία. Αντιλαμβάνεσθε λοιπόν, έντιμοι συνάδελφοι, ότι η παραχώρησις του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως του εις πετρελαιοειδή πλούτου μας, εν περιπτώσει καθ' ήν θα διαπιστωθή ότι υπάρχει τοιούτος εις την εταιρείαν, η οποία προτίθεται να διαθέση και διακινδυνεύση τεράστια ποσά δι' ερεύνας, αποτελεί δικαίαν και δικαιολογημένην ενέργειαν από οιασδήποτε απόψεως και εάν εξετασθή αυτή. Εν πάση δε περιπτώσει αποτελεί ορθήν εμπορικην πράξιν. Πιθανόν να τεθή όμως το ερώτημα διατί να μη αναλάβη το όλον έργον το κράτος ούτως ώστε και η εκμετάλλευσις και αι απολαβαί να είναι διά λογαριασμόν και προς όφελος του ίδιου του κράτους. Εις απάντησιν θα ήθελα να τονίσω τα ακόλουθα:

Πρώτον. Αποτελεί ορθήν πολιτικήν της Κυβερνήσεώς μας ότι η Κυβερνητική δραστηριότης δέον να περιορίζεται εις καθαρώς κρατικάς υποθέσεις. Όσον αφορά το υπό συζήτησιν θέμα, ήτοι το της παραχωρήσεως αδείας αναζητήσεως και ενδεχομένης εκμεταλλεύσεως των κοιτασμάτων πετρελαιοειδών της νήσου, πρέπει να τονισθή ότι, παρ' όλον ότι πρόκειται περί μιας σοβαρωτάτης εργασίας, εν τούτοις δεν παύει αυτή να αποτελή μίαν καθαρώς εμπορικην δραστηριότητα μεθ' όλων των συνεπαγομένων κινδύνων, η ανάληψις της οποίας δέον να αφηθή εις την ιδιωτικήν επιχείρησιν και ουχι να αποτελέση αντικείμενον κρατικής περιπετείας.

Δεύτερον. Έστω και εάν αγνοηθή προς στιγμήν το θέμα της πολιτικής αρχής το αναφερόμενον εις την ιδιωτικήν πρωτοβουλίαν και εξετάσωμεν το υπό συζήτησιν θέμα από καθαρώς δημοσιονομικής απόψεως, θα πρέπει να καταλήξωμεν πάλιν εις το συμπέρασμα ότι ως εκ της ειδικής φύσεως της εργασίας ταύτης, αυτή δύναται να διεκπεραιωθή αποτελεσματικώτερον και οικονομικώτερον υπό της ιδιωτικής επιχείρησεως παρά υπό του κρατικού μηχανισμού.

Τρίτον. Ως προς το θέμα του κατά πόσον η έρευνα και η αναζήτησις μόνον θα έπρεπε να διεξαχθή υπό της Κυβερνήσεως ούτως ώστε να είναι αυτή εις θέσιν να διαπραγματευθή καλύτερους όρους διά την παραχώρησιν του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως των τυχόν ευρεθησομένων κοιτασμάτων πετρελαιοειδών, φρονώ ότι τούτο πάλιν θα αποτελει οικονομικόν ακροβατισμόν της Κυβερνήσεως, όστις ουδόλως θα εδικαιολογείτο δεδομένων των επικρατουσών εν τη νήσω οικονομικών συνθηκών. Η δαπάνη διά την τοιαύτην εργασίαν είναι τεραστία. Δυνάμεθα δε να αναλογισθώμεν το ύψος αυτής όταν λάβωμεν υπ' όψιν ότι, δύναμει της παραγράφου 2 του άρθρου 2 των όρων της υπό συζήτησιν συμφωνίας, η εταιρεία FOREST υποχρεούται όπως εις διάστημα 15 ετών εξοδεύη διά σκοπούς αναζητήσεως μόνον ποσόν ουχι μικρότερον του 1.793.750 λιρών. Εάν λοιπόν ανελάβανεν η Κυβέρνησις το έργον της αναζητήσεως θα ήτο υποχρεωμένη αυτή να εξοδεύση προς τον σκοπόν τούτον ποσόν πολύ μεγαλύτερον του ως άνω αναφερομένου, δεδομένης της ανάγκης μετακλήσεως εκ του εξωτερικού ολόκληρων συνεργειών ειδικών, της ενδεχομένης εξαγοράς των απαιτούμενων μηχανημάτων ως και διά πολλούς άλλους λόγους. Θα επραγματοποιείτο δε η δαπάνη αυτή άνευ οιασδήποτε βεβαιότητος ότι θα μας απέφευεν εν τω μέλλοντι οιαδήποτε οικονομικά ανταλλάγματα, διότι ως ανέφερα και προηγουμένως ουδείς δύναται να είπη και ουδέν δεδομένον βεβαίον ότι εις το υπέδαφός μας υπάρχουν κοιτάσματα πετρελαιοειδών εις εμπορευσίμου ποσότητας ή εάν καν υπάρχουν εις οιαδήποτε ποσότητα. Εις ένα τόπον υπό ανάπτυξιν ως η Κύπρος όπου η Κυβέρνησις έχει να αντιμετωπίση τόσα πολλά σοβαρά και επείγοντα οικονομικά προβλήματα, τοιούτου είδους οικονομικαί περιπέτεαι ουδόλως θα εδικαιολογούντο. Εκτός τούτου ο τρόπος αυτός, ήτοι ο της δι' ειδικών συμφωνιών μεθ' εμπορικών οργανισμών ανα-

θέσεως της εργασίας δι' αναζήτησιν και εκμετάλλευσιν των τυχόν υπαρχόντων πετρελαιοειδών κοιτασμάτων, ηκολουθήθη εις το παρελθόν και ακολουθείται και σήμεραν υπό πλείστων άλλων χωρών πλέον προηγμένων και ευρισκομένων εις καλύτεραν οικονομικήν κατάστασιν από ημάς.

Τέλος θα ήθελα να προσθέσω ότι όσον αφορά τα ευεργετήματα τα οποία εξησφαλίσθησαν υπέρ της Δημοκρατίας δύναμει των όρων της υπό συζήτησιν συμφωνίας θα ηδυνάμην να είπω ότι κατόπιν μελέτης των όρων ωρισμένων παρομοίων συμφωνιών άλλων κρατών οι εξασφαλισθέντες υπέρ ημών όροι είναι οι καλύτεροι δυνατοί, εν πάση δε περιπτώσει ουδόλως υστερούν ούτοι των όρων των οποίους άλλα κράτη εξησφάλισαν.

Διά πάντας τους ως άνω λόγους προτίθεται όπως ψηφίσω υπέρ της επικυρώσεως της συναφθείσης συμφωνίας και καλώ πάντας ημάς όπως επίσης ψηφίσετε υπέρ της επικυρώσεως της ρηθείσης συμφωνίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαϊωάννου έχει τον λόγον.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το Πετρέλαιον ορθώς έχει χαρακτηρησθή διεθνώς ως μαύρος χρυσός. Είναι γενικώς παραδεκτόν ότι ως καύσιμος ύλη το πετρέλαιον έρχεται πρώτον εις σπουδαιότητα μετά την πυρηνικήν ενέργειαν. Αλλά το πετρέλαιον έχει και άλλην ευρύτεραν χρήσιν διά την χημικήν βιομηχανίαν. Δι' αυτόν ακριβώς τον λόγον μία συμφωνία, ως είναι η συμφωνία την οποία καλούμεθα σήμερα θα επικυρώσωμεν, θα πρέπει να εξετασθή μετά μεγάλης προσοχής. Το πρώτιστον το οποίον οφείλομεν να εξετάσωμεν, κατά την γνώμην μας, είναι κατά πόσον είναι ορθόν την εκμετάλλευσιν αυτού του μαύρου χρυσού, το οποίον ενδέχεται να κρύβη το Κυπριακόν υπέδαφος, να παραχωρήσωμεν εις μίαν ξένην επιχείρησιν και η Κυπριακή πολιτεία να αρκεσθή εις έν μέρος των κερδών τα οποία θα αποκομίση η επιχείρησις αυτή. Πρόκειται περί ενός κεφαλαϊώδους ζητήματος αρχής και διασφαλίσεως των οικονομικών συμφερόντων της Κύπρου. Πιστεύομεν ότι την αποκλειστικήν εκμετάλλευσιν του πολυτίμου αυτού υγρού που λέγεται πετρέλαιον, έπρεπε να έχη η Κυπριακή πολιτεία προς όφελος αποκλειστικώς του Κυπριακού δημοσίου. Ίσως να προβληθή το επιχείρημα ότι η Κυπριακή πολιτεία δεν διαθέτει τα απαιτούμενα προς τούτο κεφάλαια. Και ότι είναι κατά συνέπειαν υποχρεωμένη να δεχθή την σύναψιν μιας συμφωνίας παρομοίας με αυτήν που έχομε συνάψει μετά της Αμερικανικής εταιρείας FOREST CYPRUS CORPORATION. Την χρησιμοποίησιν κεφαλαίων εκ του εξωτερικού, όταν δεν υπάρχουν τοιαύτα εις τον τόπον, δεν αποκλείομεν βεβαίως. Όμως τα κεφάλαια αυτά θα ήτο δυνατόν να εξευρεθούν υπό της Κυπριακής πολιτείας υπό μορφήν δανείου με τους συμφερωτέρους διά την Κύπρον όρους και να χρησιμοποιηθούν υπό της Κυπριακής πολιτείας διά τον προοριζόμενον σκοπόν. Εις την συγκεκριμένην περίπτωσιν της εξερευνησεως δι' ανεύρεσιν πετρελαιοειδών εν Κύπρω και της εκμεταλλεύσεως των η Κυπριακή πολιτεία θα ηδύνατο να διενεργήση μίαν γεωλογικήν επισκόπησιν είτε υπό την μορφήν τεχνικής βοήθειας είτε με την βοήθειαν ειδικών και, αφού διαπιστωθή η ύπαρξις πετρελαιοειδών εις το Κυπριακόν υπέδαφος, τότε ευκόλως θα εξεύρισκε τα απαιτούμενα διά την αξιοποίησιν των κεφάλαια προς αποκλειστικόν όφελος του Κυπριακού λαού. Θα ηδύνατο ακόμη εις τοιαύτην περίπτωσιν να ζητήση προσφοράς διά τας αναγκαίας διατρήσεις και εγκαταστάσεις διά την εξόρυξιν πετρελαιοειδών υπό τον όρον ότι η εκμετάλλευσις των θα περιέλθη εις την αποκλειστικήν δικαιοδοσίαν της Κυπριακής πολιτείας. Εάν διά της μεθόδου ταύτης διεπιστώνατο ότι η πλέον συμφέρουσα διά την Κύπρον προσφορά ήτο η προσφορά που θα υπεβάλλετο υπό της FOREST CYPRUS CORPORATION τότε δεν θα είχομεν καμίαν ένστασιν να κατακυρωθή η εργασία εις την επιχείρησιν αυτήν επ' όσον η Κυπριακή πολιτεία θα εξησφάλιζε την αποκλειστικήν εκμε-

τάλλουσιν των πετρελαιοειδών. Έχουμε υπ' όψιν μας άλλα κράτη τα οποία εξησφάλισαν συμφωνίας μετά ξένων επιχειρήσεων ή οργανισμών διά την εξερεύνησιν και εξόρυξιν πετρελαιοειδών εις τα εδάφη των δι' αποκλειστικήν εκμετάλλευσιν υπό των χωρών αυτών, των ξένων επιχειρήσεων περιορισθεισών εις έν ελαχιστότατον τόκον επί των κεφαλαίων τα οποία διέθεσαν προς τον σκοπόν αυτόν. Παρόμοιαι συμφωνίαι θα ηδύνατο να εξασφαλισθούν και υπό της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η συμφωνία την οποίαν έχομεν ενώπιόν μας προς επικύρωσιν υπεγράφη την 10ην Αυγούστου 1962. Η FOREST CYPRUS CORPORATION εξησφάλισεν άδειαν εξερευνησεως προς ανεύρεσιν πετρελαιοειδών την 28ην Ιανουαρίου 1957 από την τότε Βρεττανικήν αποικιακήν Κυβέρνησιν. Η άδεια αυτή ανανεώθη μετά δύο έτη και έκτοτε ανανεούτο κατ' έτος υπό του Υπουργικού Συμβουλίου. Η FOREST CYPRUS CORPORATION εξασφαλίζει διά της συμφωνίας αυτής υπερβολικά προνόμια και δικαιώματα. Συγκεκριμένως εξασφαλίζει ώστε όλα τα υπ' αυτής πραγματοποιηθέντα έξοδα και αι δαπάναι από της 1ης Φεβρουαρίου 1956 δυνάμει της ερευνητικής άδειας πετρελαιοειδών και της άδειας αναζητήσεως πετρελαιοειδών να πληρωθούν ουσιαστικώς εις αυτήν διά της μεθόδου της αποσβέσεως προτού υπολογισθούν τα κέρδη επί των οποίων η Κυπριακή Δημοκρατία θα λαμβάνη το 50%. Τούτο σημαίνει ότι θα παρέλθουν πολλά έτη μετά την εξόρυξιν και πώλησιν πετρελαιοειδών προτού καταστή δυνατόν διά την Κυπριακήν πολιτείαν να πραγματοποιήση τας προνοουμένας υπό της συμφωνίας εισπράξεις επί των κερδών. Αλλά και αυτό το 50% επί των κερδών δεν είναι τίποτα ουσιαστικώς περισσότερον του φόρου εισοδήματος, τον οποίον η FOREST CYPRUS CORPORATION θα υπεχρεούτο εν πάση περιπτώσει να καταβάλλη προς 8 1/2 σελίνια της λίρας, πλέον τα δικαιώματα. Η FOREST CYPRUS CORPORATION εξασφαλίζει την ελευθέραν εξαγωγήν κεφαλαίου και κερδών, πράγμα που θα έχη δυσμενείς επιπτώσεις επί της οικονομίας του τόπου. Η FOREST CYPRUS CORPORATION ή οιοσδήποτε ανεξάρτητος εργολήπτης εν τη υπηρεσία της δύναται να εισάγη ατελώς τοιαύτας μηχανικές εγκαταστάσεις, μηχανήματα, εργαλεία, τεχνικόν εξοπλισμόν και υλικά ως ήθελον καταστή αναγκαία διά τας εργασίας της δυνάμει της συμφωνίας ή παρεμπιπτόντως προς ταύτας, περιλαμβανομένων, άνευ περιορισμού, των γεωλογικών, γεωφυσικών ερευνητικών διά πετρέλαιον, διατρητικών, μεταλλευτικών, παραγωγικών και μεταφορικών επιχειρήσεων και συγγενών ενεργειών, ως και των αφορωσών εις την διενέργειαν αναζητήσεων και δοκιμών, τον εφοδιασμόν, την επεξεργασίαν και κάθαρσιν τοιούτων ομού μετά τοιούτου διοικητικού εξοπλισμού και εξοπλισμού προσωπικού ως ήθελεν ευλόγως καταστή αναγκαίως εν σχέσει προς αυτάς τας επιχειρήσεις. Και δύναται να εισάγη ατελώς όλα αυτά τα είδη έστω και εάν εξευρίσκωνται εις ανάλογον ποιότητα και τύπον εν Κύπρω, εκτός εάν η τιμή είναι η ίδια με την των εισαγομένων εκ του εξωτερικού. Η FOREST θα δικαιούται να πωλή ή να εξάγη πετρελαιοειδή εις χώρας της εκλογής της. Τούτο εις την πραγματικότητα σημαίνει ότι δύναται να δεσμεύη το Κυπριακόν εμπόριον εις σημαντικόν βαθμόν με μίαν ωρισμένην χώραν της εκλογής της και να αρνήται να εξάξη εις χώρας με τας οποίας η Κυπριακή Κυβέρνησις έχει συνάψει εμπορικώς συμφωνίας. Επί του σημείου τούτου υπάρχει το προηγούμενον της Μεταλλευτικής Εταιρείας Κ.Μ.Ε., και της εταιρείας Αμιάντου, αι οποίαι υπό διάφορα προσημάτια ηρνήθησαν να πωλήσωσι μεταλλεύματα εις χώρας αι οποίαι εζήτουν τοιαύτα ενώ η Κύπρος αντεμετώπιζεν σοβαρώτατον πρόβλημα ανεργίας. Η FOREST δεν δεσμεύεται διά της συμφωνίας να παρέχη προστασίαν και συνθήκας εργασίας ομοίας με τας επικρατούσας εν τη νήσω πλην της διασφαλίσεως της υγείας και ασφαλείας των εις την υπηρεσίαν αυτής προσώπων.

Τέλος η ενώπιόν μας συμφωνία ισχύει ουσιαστικώς επί 60 έτη συμφώνως του άρθρου 38 της συμφωνίας. Έχοντες υπ' όψιν όλα αυτά τα δεδομένα καθώς και τας πολιτικώς

επιπτώσεις αι οποίαι οπωσδήποτε θα προκύψουν εκ της δράσεως μιας ξένης επιχειρήσεως μονοπωλιακού κεφαλαίου εις την Κύπρον, δεν δυνάμεθα να υποστηρίξωμεν την επικύρωσιν της συμφωνίας με την FOREST CYPRUS CORPORATION και εισηγούμεθα όπως η Κυβέρνησις επανεξετάση το όλον ζήτημα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Ήκουσα μετά προσοχής μεγάλης την ομιλίαν του εντίμου συναδέλφου κ. Παπαϊωάννου και εσχημάτισα την εντύπωσιν ότι το πετρέλαιον το ηύραμεν και ότι πρόκειται να εύρωμεν τα χρήματα διά να αρχίσωμεν την διάτρησιν διά να το βγάλωμεν εις την επιφάνειαν. Αλλά η πραγματικότης δεν είναι αυτή. Διότι τα όσα έχει αναφέρει ο κ. Παπαϊωάννου θα είχαν ωρισμένην βάσιν εν ή περιπτώσει ηζεύραμεν θετικά ότι υπάρχει το πετρέλαιον εις το υπέδαφος της Κύπρου· εις την πραγματικότητα όμως αι πιθανότητες υπάρξεως τοιούτου θησαυρού είναι ίσως χιλιοστά. Επομένως δεν θα ήτο εύκολον διά την Κυπριακήν Δημοκρατίαν η οποία δεν φημιζεται διά τον μεγάλον της πλούτον να συνάψη δάνεια ενός ή δύο εκατομμυρίων λιρών απλώς και μόνον διά να κάμη μίαν δοκιμήν κατά πόσον υπάρχει ο πλούτος αυτός ή όχι. Διότι εν ή περιπτώσει αποδειχθή ότι άνθρακες ήσαν ο θησαυρός ποία θα είναι η θέσις μας έναντι των πληρωμών αυτών των χρημάτων τα οποία θα εδανειζόμεθα; Γι' αυτόν τον λόγον μου φαίνεται ότι τα όσα έχει προτείνει ο κ. Παπαϊωάννου, ότι δεν πρέπει να χρησιμοποιήσωμεν τες υπηρεσίες και τες προτάσεις της εταιρείας αυτής δεν είναι εποικοδομητικά. Διότι σήμερα η εταιρεία αυτή εάν αρχίση τες διατρήσεις εις τον τόπον μας, εκτός του ότι η Κυβέρνησις θα εξασφαλίση ένα ωρισμένον εισόδημα χρονιαίον, εφ' όσον έχει αυτή την άδειαν εξερευνησεως και θα διδή και την απαιτούμενην εργασίαν εις τους διάφορους εργάτας και υπαλλήλους, εν ή περιπτώσει αποδειχθή ότι η προσπάθεια αυτή ήταν επιτυχής, η Κυπριακή Κυβέρνησις θα έχη να ωφεληθή το 50% των κερδών, το οποίον, συγκρινόμενον με τα όσα εισπράττει από άλλες επιχειρήσεις παρομοίας φύσεως ως οι μεταλλευτικές εταιρείες, είναι μεγαλύτερον κατά 1 1/2 σελ. την λίραν. Διά τον λόγον αυτόν είμαι της γνώμης ότι δεν πρέπει να λαμβάνωνται υπ' όψιν αι ενστάσεις αι οποίαι έχουν αναφερθή προηγουμένως, ότι θα εισάγωνται τα εμπορεύματα δωρεάν χωρίς εισαγωγικόν δασμόν υπό της εταιρείας αυτής, διότι το ίδιον συμβαίνει και με τες άλλες μεταλλευτικές εταιρείες. Επίσης δε όσον αφορά την αφαιρέσιν διά της αποσβέσεως διά τες έρευνες, επίσης είναι κάτι το οποίον εφαρμόζεται και εις τες μεταλλευτικές εταιρείες, και θα ήτο δίκαιον, εφ' όσον είναι χρήματα τα οποία εξοδεύονται διά την εξασφάλισιν ενός πλούτου διά τον τόπον, οι ενδιαφερόμενοι να μην πληρώνουν φόρον εισοδήματος επί του ποσού αυτού. Αλλ' εάν λάβωμεν επίσης υπ' όψιν το τι έχει εξοδεύσει η εταιρεία αυτή από το 1956, τα ποσά τα οποία έχουν εξοδευθή δεν είναι τόσον μεγάλα ούτως ώστε να επηρεάσουν τα κέρδη της εταιρείας διά πολλά έτη, εν ή περιπτώσει εξευρεθή πραγματικώς πετρέλαιον εις αρκετάς ποσότητας. Διότι προκειμένου να εξευρεθούν πηγές, θα αναμένωμεν να λαμβάνωμεν μερίσματα εκατομμύρια και όχι χιλιάδες. Το ότι δε σήμερα η συμφωνία αυτή συμπεριλαμβάνει ως όρον το μέρισμα της Κυβερνήσεως να είναι 50% και όχι 100%, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι υπάρχουν ένα σωρόν χώρες εις τες οποίας εργάζονται όλες αυτές οι εταιρείες, οι οποίες εταιρείες είχαν δικαιώματα εις τα διάφορα αυτά κράτη και εισπράττων 75%, και με την πάροδον του χρόνου έφθασαν μέχρι 50%, δηλαδή το σημερινόν επίπεδον το οποίον έχομεν ημείς σήμερα. Ίσως δε με την εθνικοποίησιν διαφόρων κρατών σήμερα να υπάρχη μία πίεσις να εξασφαλίζουν περισσότερον των 50%, αλλ' αυτό γίνεται σε κράτη εις τα οποία η ύπαρξις πετρελαίου είναι τόσον συνθήκη και δεν είναι η ίδια η κατάσταση η οποία υφίσταται σήμερα εδώ εις τον τόπον μας. Μάλιστα αυτό μου θυμίζει αυτήν την στιγμήν μίαν ιστορίαν που μου έλεγεν ένας

αντιπρόσωπος από τις Αραβικές χώρες, η οποία έχει ως εξής:

Επειδή έχουμε έλλειψιν ύδατος κάμνομεν τακτικά διατρήσεις διά να εύρωμεν νερόν. Αλλά δυστυχώς αντί νερόν ευρίσκομεν πετρέλαιον. Και η εντύπωσις την οποίαν έχει ο ζητών να εξεύρη νερόν είναι πάλιν βρήκαμεν πετρέλαιον, δεν είναι δυνατόν να εύρωμεν νερόν; Σε αυτές τις χώρες βεβαίως η Κυβέρνησις μπορεί να ζητήσει περισσότερα μερίσματα, διότι είναι σχεδόν 90% βέβαιον ότι όπου τρυπήσουν θα βρουν πετρέλαια. Αλλά εδώ από την πείραν που έχουμε και από μερικά προηγουμένα εξερευνησεις πετρελαίων δεν υπάρχει τόσο μεγάλη πιθανότης και έτσι θα είναι καλόν να αφήσωμεν αυτήν την εταιρείαν να έλθη να εξοδεύση τα χρήματα και να ευχόμεθα να ευρεθούν πετρέλαια και το 50% θα είναι αρκετόν δι' ημάς. Δι' αυτό προτείνω όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή όπως μας εστάλη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Ο έντιμος συνάδελφος κ. Παπαϊωάννου ορθώς ανέλυσε τους λόγους αρχής διά τους οποίους δεν δυνάμεθα να υποστηρίξωμεν την επικύρωσιν της συμφωνίας αυτής, καθώς και αρκετούς από τους δυσμενείς διά τα Κυπριακά συμφέροντα όρους της συμφωνίας, οι οποίοι, ανεξαρτήτως οιωνδήποτε λόγων αρχής, καθιστούν την συμφωνίαν αυτήν καθ' εαυτήν ανεπιθύμητον. Έχω μόνον να προσθέσω μερικά επιπρόσθετα επιχειρήματα και στοιχεία βασιζόμενα κυρίως επί των νομικών δεδομένων, μάλλον επί των νομικών συνεπειών της συμφωνίας.

Αναμφισβητήτως, το βασικότερον νομικόν μειονέκτημα της συμφωνίας είναι το χαμηλόν ποσοστόν των πληρωτέων εις την Κυπριακήν Κυβέρνησιν δικαιωμάτων, και αι παρεχόμεναι εις την ξένην εταιρείαν ευκαιρία διά την εκμετάλλευσιν του εις πετρέλαιον πιθανού πλούτου της Κύπρου.

Άλλοι έντιμοι συνάδελφοι έχουν αναφερθή εις το γεγονός ότι αυτό, δηλαδή η εξεύρεσις πετρελαίου, αποτελεί μίαν πιθανότητα. Ασφαλώς δεν είναι η πρώτη φορά, μάλλον είναι ο κανών οιασδήποτε εμπορικής ή βιομηχανικής επιχειρήσεως να ρισκοκινδυνεύη, εις την περίπτωσιν δε των πετρελαίων ο κίνδυνος τον οποίον οιαδήποτε εταιρεία πετρελαίων αναλαμβάνει διά προκαταρκτικά έξοδα εξερευνησεως πιθανότητων είναι πολύ μηδαμινός έναντι των ανταλλαγμάτων, όσον και εάν αυτά είναι πιθανά.

Επιπλέον ασφαλώς η εν λόγω εταιρεία η οποία υπό άλλην ονομασίαν από του 1956 ήρχισε την διεξαγωγήν, κατόπιν αδείας της αποικιακής Κυβερνήσεως, γεωλογικής και γεωφυσικής εν Κύπρω επισκοπήσεως, και η οποία από του 1959 υπέβαλεν αίτησιν δι' επίτευξιν παρομοίας με την σημερινήν συμφωνίας, δεν πράττει τούτο τυχαίως, αλλά επί μιας προοπτικής ασφαλώς βασιζομένης επί δεδομένων πενταετούς και πλέον ενάρξεως εργασιών και επισκοπήσεως, τα οποία δεδομένα πρέπει να μας δίδουν την μεγάλην πιθανότητα ότι το Κυπριακόν υπέδαφος περιέχει ποσότητες πετρελαίου.

Υπό άλλας συνθήκας η πρότασις της εταιρείας δι' επίτευξιν συμφωνίας δεν θα επραγματοποιείτο. Συνεπώς η εξέτασις της συμφωνίας αυτής οφείλει να γίνη με αυτό το πρίσμα. Δηλαδή με τον φακόν των μεγάλων οικονομικών πλεονεκτημάτων τα οποία θα έχη η Κυπριακή οικονομία από την εξεύρεσιν πετρελαίων και από την αναγκαιότητα όπως τα πλεονεκτήματα αυτά χρησιμοποιηθούσιν όσον το δυνατόν περισσότερο διά την ανάπτυξιν της εθνικής μας οικονομίας και την ευημερίαν του λαού μας. Εξεταζομένη υπό αυτό το πρίσμα η παρούσα συμφωνία μειονεκτεί αισθητώς.

Η έκθεσις της πλειοψηφίας της αρμοδίας Επιτροπής λέγει ότι γενικώς η παρούσα συμφωνία είναι ομοία με τας συναπτομένας εις άλλας χώρας. Να μας επιτραπή να διαφωνήσωμεν με αυτήν την διαπίστωσιν. Η παρούσα συμφωνία

ομοιάζει κυρίως με εκείνας τας συμφωνίας τας οποίας τα πανίσχυρα Αμερικανικά, Αγγλικά, Γαλλικά και άλλα μονοπώλια επέβαλλον προ του Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου εις τας τότε ημιαποικιακάς χώρας της Μέσης Ανατολής, όπως συνέβη εις την Σαουδικήν Αραβίαν, το Ιράκ, την Περσίαν, αι οποίαι τότε εν πάση περιπτώσει ήσαν υποχείρια εις τα ξένα μονοπώλια και εις τας ξένας Μεγάλας Δυνάμεις. Μεταπολεμικώς περιπτώσεις συμφωνίας διανομής των κερδών με ποσοστόν 50% με 50%, ως προβλέπει η παρούσα συμφωνία, παρετηρήθησαν κυρίως εις τα γνωστά ως Αραβικά Σειχάτα — Κουβέιτ, Μπαχρέιν, Κατάρ κ.λπ. — των οποίων οι Σειχηδες ανέκαθεν ήσαν όργανα των ξένων μονοπωλίων, καθώς και εις την Περσίαν όταν, μετά την ανατροπήν του εθνικιστικού καθεστώτος του πατριώτου Μωσσαντέκ, η οποία εγένετο με την βοήθειαν και υποκίνησιν των ξένων μονοπωλίων, η Περσική Κυβέρνησις επανεγκαθίδρυσεν εις την χώραν τα ξένα μονοπώλια με διανομήν κερδών 50% με 50%. Όσον δι' άλλας μεταπολεμικάς συμφωνίας θα αναφερθώ αργότερον εις την ομιλίαν μου, αι οποίαι έχουν επιτευχθή με πολύ ευνοϊκωτέρους όρους. Αι συμφωνίαι διά την διανομήν των κερδών βάσει ποσοστού 50% με 50% θεωρούνται σήμερα ως δυσμενέσταται από τα ενδιαφερόμενα κράτη, ακόμη και από εκείνα τα οποία κακώς εδεδεμεύθησαν εις το παρελθόν με παρομοίας συμφωνίας.

Οι λόγοι διά τους οποίους αυτού του είδους αι συμφωνίαι θεωρούνται ασύμφοροι είναι αρκετοί. Ως είναι εμφανές, ουδείς ουσιαστικός έλεγχος δύναται να γίνη επί μιας ιδιωτικής εταιρείας όσον αφορά την διαχείρισίν της, τον τρόπον των εξόδων και το ποσόν των εξόδων, την τιμήν πωλήσεως των προϊόντων της, τον όγκον της παραγωγής της και την όλην τακτικήν της και εν γένει όσον αφορά την διεξαγωγήν των εργασιών της.

Υπό τας συνθήκας αυτές η ξένη εταιρεία δύναται να μανουβράρη όπως η ίδια επιθυμεί και να παρουσιάζη εκάστοτε το κέρδος το οποίον η ίδια επιθυμεί να παρουσιάση. Ο συνθέστερος και νομικώτερος τρόπος καταστρατηγήσεως παρομοίων συμφωνιών είναι η πώλησις του πετρελαίου εις πολύ χαμηλάς τιμάς εις άλλας ξένας αλλά αδελφάς εταιρείας. Ας μη λησμονώμεν ότι η εταιρεία FOREST CYPRUS CORPORATION είναι δημιούργημα άλλης Αμερικανικής εταιρείας της FOREST OIL CORPORATION εις την οποίαν και δύναται να πωλή ανεξελέκτως και εις οιαδήποτε τιμήν επιθυμεί το Κυπριακόν πετρέλαιον εις τιμάς κόστους ακόμη, εάν επιθυμή, όποτε αι συνέπειαι διά το Κυπριακόν δημόσιον είναι ορθαλμοφανείς. Παρόμοια νομικά τεχνάσματα είναι το συνθέστερον φαινόμενον τοιούτων επιχειρήσεως. Παρόμοιον φαινόμενον παρατηρείται εις σημαντικόν βαθμόν ήδη εις τον τόπον μας από την Κυπριακήν Μεταλλευτικήν Εταιρείαν. Αλλά και παρόμοιον φαινόμενον παρατηρείται εις διεθνή κλίμακα εις όλας τας εταιρείας πετρελαιοειδών.

Ο πρώην Διευθυντής των επί των πετρελαίων υποθέσεων της Σαουδικής Αραβίας κ. Ταρίχη υπολογίζει ότι λόγω αυτών των τεχνασμάτων και μόνον το κυβερνητικόν ποσοστόν του κέρδους υποβιβάζεται εις την πραγματικότητα από 50% εις 38%, ενώ ο Άγγλος δημοσιολόγος και βοηθός εκδότης του σοβαρού περιοδικού «Νιού Στίτσαν» το υποβιβάζει εις 20%. Μόνον σχετικώς με τα Σειχάτα Κουβέιτ, Μπαχρέιν και Κατάρ υπολογίζεται ότι τα μονοπώλια έχουν εις διάστημα δέκα ετών υπεξαιρέσει την Κυβερνητικήν πλευράν, κατά τον τρόπον τον οποίον περιεγράψαμεν, με το ποσόν των £666 εκατομμυρίων. Όσον αφορά την Περσίαν, τα επίσημα στοιχεία δεικνύουν ότι ενώ η Περσική Κυβέρνησις με βάσιν το υποτιθέμενον 50% εισέπραξε ποσόν £510 εκ., αι ξένηι εταιρείαι επραγματοποίησαν εις το μερίδιόν των, το οποίον θεωρητικώς όφειλε να ήτο το ίδιον, καθαρόν κέρδος ενός δισεκατομμυρίου εκατόν εβδομήκοντα εκατομμυρίων λιρών. Και τούτο χωρίς να ληφθή υπ' όψιν η παρεχομένη δυνατότης της εις το εξωτερικόν επεξεργασίας και εκμεταλλεύσεως των εξαγομένων πετρελαίων τα οποία αποφέρουν νέα μυθώδη κέρδη. Επανελημμένα διαβήματα της Περσικής Κυβερνήσεως και του λαού της Περσίας εναντίον της τεχνητής αυτής

πτώσεως των τιμών όχι μόνον δεν έφεραν αποτελέσματα αλλά νέα τεχνητή πτώσις κατά το 1959 απέφευρεν επιπρόσθετος ζημίαν £9 εκ. εις το Περσικόν κράτος και νέα επιπρόσθετος τεχνητή πτώσις των τιμών το 1960 απέφευρεν περαιτέρω ζημίαν άλλων £5 εκ. Δεν είναι όμως μόνον αυτοί οι λόγοι διά τους οποίους το ποσοστόν των 50% με 50% θεωρείται ασύμφορον. Γενικώς εις την Μέσην Ανατολήν και διά διαφόρους λόγους τα έξοδα παραγωγής είναι πολύ χαμηλότερα της διεθνούς τιμής. Και ούτω αι ξένα εταιρείαι αι εκμεταλλευόμεναι αυτά τα πετρέλαια αποκομίζουν εις βάρος της εθνικής οικονομίας των χωρών κέρδη αστρονομικά. Εις την Περσίαν π.χ. ενώ το κόστος παραγωγής ενός τόννου πετρελαίου ανέρχεται εις 500 μίλς, η τιμή εις την οποίαν πωλείται εις την Ευρώπην αφού εξαχθή, και αφού εξαχθή, όπως εχω ήδη είπει, εις χαμηλήν τιμήν, η πραγματική τιμή εις την οποίαν πωλείται εις την Ευρώπην είναι £8 1/2 ο τόνος. Άλλαι στατιστικά δημοσιευθείσαι εις το Αμερικανικόν περιοδικόν «Πετρόλεουμ 'Αουτλουκ» δεικνύουν ότι τα κέρδη της βιομηχανίας πετρελαίου εντός των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής ανέρχονται εις 20% επί του κεφαλαίου, ενώ εις την Μέσην Ανατολήν ανέρχονται κατά μέσον όρον εις 100% επί του κεφαλαίου. Υπάρχουν πλείστα περιπτώσεις κατά τας οποίας εταιρείαι πετρελαίων εις Μέσην Ανατολήν έχουν αποσβέσει το αρχικώς επενδυθέν κεφάλαιον των εις ένα και μόνον έτος.

Καθόλου λοιπόν αφύσικον δι' εταιρείας αυτού του είδους να ριφικινδυνεύουν μερικάς εκατοντάδας χιλιάδας λιρών εάν πρόκειται να αποκομίσουν τεράστια κέρδη από την εξεύρεσιν πετρελαιοειδών ουτε είναι καθόλου παράξενον το γεγονός ότι τα μονοπώλια πετρελαίου αποτελούν σήμερα τους ισχυρότερους οικονομικούς οργανισμούς εις τον καπιταλιστικόν κόσμον με απεριόριστον οικονομικήν αλλά και πολιτικήν δύναμιν και επιρροήν. Και οι οποίοι οργανισμοί κατά το Αμερικανικόν γνωστόν περιοδικόν «Λάιφ» είναι ακόμη εις θέσιν να θέτουν εις τάξιν οιαδήποτε χώραν η οποία απαιτεί περισσότερα δικαιώματα διά τα πετρέλαια, ως συνέβη και με τον Μωσαντέκ. Μόνον κατά το 1961 ο Συνασπισμός των κυριωτέρων επτά μονοπωλίων πετρελαίων, γνωστός ως «Κονσόρτιουμ», εισέπραξε κέρδη £10.000.000.000, ποσόν το οποίον κατά τας στατιστικάς είναι ικανόν να καλύψη τον ετήσιον προϋπολογισμόν του συνόλου όλων των υποαναπτύκτων χωρών του κόσμου, με πληθυσμόν 1 1/2 δισεκατομμυρίων κατοίκων.

Νομίζω ότι τα ολίγα αυτά παραδείγματα από μίαν σφαιρίαν τα οποία θα ηδυνάμην να παραθέσω, καταδεικνύουν πλήρως τους λόγους διά τους οποίους αι Κυβερνήσεις και οι λαοί των χωρών της Μέσης Ανατολής καθώς και άλλων περιοχών κατά τα τελευταία ιδίως έτη αγωνίζονται εναντίον της απαράδεκτου αυτής καταστάσεως προασπίζοντες την εθνικήν οικονομίαν των χωρών των.

Κατά πρώτον λόγον και αι δεσμευόμεναι με την συμφωνίαν του 50% με 50% χώραι καταβάλλουν εντόνους προσπάθειας να καλυτερεύσουν την κατάστασιν απαλλασσόμεναι κατά το δυνατόν από τους καταθλιπτικούς όρους των Αμερικανικών κυρίως μονοπωλίων.

Ούτως η Σαουδική Αραβία και το Κουβέιτ έσπασαν το φράγμα του 50% με 50%, όπως ελέχθη τότε, υπογράφασαι συμφωνίας με την Ιαπωνικήν εταιρείαν «Ιαπωνο-Αραβική Εταιρεία Πετρελαίου» προ τεσσάρων περίπου ετών δυνάμει των οποίων δικαιούνται, όταν εξευρεθή πετρέλαιον, εις ποσοστόν 56% με 57%, και περιπλέον, όπερ και βασικώτερον, δικαιούνται εις έλεγchon των εργασιών της εταιρείας.

Εις την Περσίαν με την συμμετοχήν και τοπικόν Περσικόν κεφαλαίου κατά 50% υπεγράφη το 1958 συμφωνία με την Καναδικήν εταιρείαν Πετρελαίων «Σαπφίρ», δυνάμει της οποίας το ποσοστόν δικαιωμάτων διά την Κυβέρνησιν της Περσίας θα ανέρχεται εις 75%, και επίσης με δικαίωμα ελέγχου των εργασιών της εταιρείας. Παρομοία συμφωνία υπεγράφη υπό της Περσίας και με την Ιταλικήν εταιρείαν Ατζίπ Μινεράρια.

Εις την Βενεζουέλαν, της Λατινικής Αμερικής, της οποίας η παραγωγή εις πετρέλαιον είναι η δευτέρα εις τον καπιταλιστικόν κόσμον μετά την πτώσιν της δικτατορίας Χιμένεθ κατά το 1958, η Κυβέρνησις αποφάσισε την αύξησιν των πληρωτέων δικαιωμάτων των ξένων εταιρειών πετρελαίου εις 60%-65%, απηγόρευσε την παραχώρησιν νέων προνομίων εις ξένας εταιρείας και επροχώρησεν εις την ίδρυσιν κρατικής εταιρείας πετρελαίου.

Εις το Περού η Κυβέρνησις έχει επίσης ανακοινώσει ότι θα απαιτήση αύξησιν των δικαιωμάτων.

Η σοβαρωτέρα όμως εξέλιξις εις το ζήτημα τούτο είναι αι συμφωνίαι τας οποίας ο Ιταλικός κρατικός οργανισμός, ENI, έχει κλείσει με διαφόρους χώρας της Μέσης Ανατολής από του 1957 διά την εξεύρεσιν και εκμετάλλευσιν πετρελαίου. Ο Ιταλικός αυτός οργανισμός έχει αποδεχθή την συμμετοχήν τοπικών κεφαλαίων καθώς και πληρωμήν δικαιωμάτων προς την Κυβέρνησιν ποσοστού 75%. Το Βελγικόν μονοπώλιον Πετροφίνα εις συνεργασίαν μετά του Ιταλικού αυτού οργανισμού έκλεισε με την Αίγυπτον παρομοίαν συμφωνίαν. Τόση ήτο η επιτυχία του Ιταλικού αυτού κρατικού οργανισμού ώστε μέχρι σήμερα έχει κλείσει παρομοίας συμφωνίας με την Ηνωμένην Αραβικήν Δημοκρατίαν, το Μαρόκκον, Λιβύην, Συρίαν, Τυνησίαν, Σουδάν, Περσίαν, Σομαλίαν. Αρκετά απ' αυτάς τας χώρας δεν είναι απ' εκείνας εις τας οποίας άμα τρυπήσῃς βρίσκεις αντί νερού πετρέλαιον. Επιπλέον το ENI, ο Ιταλικός αυτός οργανισμός, παρέχει και τεχνικήν και επιστημονικήν βοήθειαν εις τας χώρας με τας οποίας έχει κλείσει συμφωνίας.

Ο σοβαρός αυτός συναγωνισμός του ENI προεκάλεσε την μήνιν των μεγάλων μονοπωλίων πετρελαίου, ο δε Διευθυντής αυτού του οργανισμού, Ματτέι, ήτο το επίκεντρον των επιθέσεών των, μέχρις ότου ο Διευθυντής ούτος εύρε τον θάνατον προ ολίγων ημερών, ως ελέχθη, κατόπιν ατυχήματος, το οποίον όμως αρκετοί γνώσται των πραγμάτων, ως δημοσιεύουν αι εφημερίδες, δεν θεωρούν και τόσον τυχαίον.

Όλαι αυταί αι περιπτώσεις αποδεικνύουν ότι το ποσοστόν 50% με 50% έπαυσεν από πολλού να αποτελή τον κανόνα αλλά την εξαίρεσιν των συναπτομένων παρομοίων συμβάσεων. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις όχι μόνον απλής αυξήσεως του ποσοστού των δικαιωμάτων αλλά σοβαρωτέρων μέτρων διά την χρησιμοποίησιν των εκ των πετρελαίων εσόδων προς ανόρθωσιν της εθνικής οικονομίας των υποαναπτύκτων χωρών.

Εις το Μεξικόν, διά παράδειγμα, αι βιομηχανίαι πετρελαίων έχουν εθνικοποιηθή από του 1938 με σημαντικόν όφελος διά την οικονομίαν της χώρας. Το Μεξικόν παράγει το 1/10 της παραγωγής της Βενεζουέλας, και εν τούτοις αι στατιστικά δεικνύουν ότι το εισόδημά της από την χρησιμοποίησιν του πετρελαίου είναι περίπου ίσον με της Βενεζουέλας εις την οποίαν εξακολουθούν να υπάρχουν ξένα μονοπώλια.

Εις την Βραζιλίαν από του 1954 έχει ιδρυθή κρατική εταιρεία πετρελαίου, η οποία ανέλαβε τον έλεγchon όλης της παραγωγής κατόπιν της υπό του Κογκρέσσου της Βραζιλίας απαγορεύσεως της παραχώρησεως δικαιωμάτων εις ξένας εταιρείας πετρελαίων.

Τελικώς εις αρκετόν αριθμόν Αφρικανο-ασιατικών και άλλων χωρών έχουν εγκαθιδρυθή κρατικάι εταιρείαι αι οποιαί εξησφάλισαν από την Σοβιετικήν Ένωσιν και άλλας σοσιαλιστικάς χώρας τεχνικήν βοήθειαν διά την κατάρτισιν ειδικών διά την ανεύρεσιν και επεξεργασίαν πετρελαίου καθώς και την παραχώρησιν πιστώσεων με πολύ χαμηλόν τόκον διά την εκμετάλλευσιν τούτου. Αι Ινδία, το Πακιστάν, η Ηνωμένη Αραβική Δημοκρατία, η Συρία, η Αιθιοπία, η Δημοκρατία του Μάλι, η Αργεντινή είναι μερικαί από τας 30 χώρας αι οποιαί έχουν εξασφαλίσει παρομοίας ευκολίας άνευ παραχώρησεως οιασδήποτε προνομίων ή ποσοστού κέρδους.

Χαρακτηριστικόν παράδειγμα είναι η περίπτωσης των Ινδιών όπου αι μηδαμιαί ποσότητες πετρελαίου, αι οποιαί υπήρχαν εκεί εις το παρελθόν, έχουν αυξηθή σημαντικώς διά της ανευρέσεως υπό των Σοβιετικών ειδικών μεγάλων

ποσοτήτων πετρελαίου των οποίων ήδη ήρχισεν η βιομηχανική εκμετάλλευσίς προς όφελος του κρατικού τομέως της Ινδικής βιομηχανίας.

Και η Κύπρος έχει διαφόρων ειδών συμφωνίας με διαφόρους χώρας, περιλαμβανομένης συμφωνίας διά τεχνικήν βοήθειαν, και δυνατόν να υπήρχαν αι πιθανότητες εάν εξητούντο να εξασφαλισθούν καλύτεροι όροι από εκείνους τους οποίους εξετάζομεν σήμεραν.

Εν όψει όλων αυτών των δεδομένων δεν νομίζομεν ότι η συμφωνία μετά της Φόρεστ Σάιπρους Κορπορέσιον είναι υπό οιασδήποτε συνθήκας συμφέρουσα είτε, έστω, παρομοία με τας σήμεραν συναπτομένας εις άλλας χώρας υποαναπτύκτους συμφωνίας.

Η αρμοδία Κοινοβουλευτική Επιτροπή αναφέρει περιπλέον ότι μερικά από τα οφέλη της παρούσης συμφωνίας θα είναι η εργοδότησις σημαντικού αριθμού προσώπων, τόνος ειδικευμένων όσον και ανειδικύτων, ως επίσης και γραμματειακού προσωπικού καθώς και η κατάρτισις Κυπρίων εις τας μεθόδους αναζήτησεως και ανευρέσεως πετρελαίων. Κάθε νέα επιχειρήσις αυξάνει την εργατικήν απασχολουμένην δύναμιν. Εν τούτοις ουδαμού της συμφωνίας αυτής προβλέπεται υποχρέωσις της εταιρείας να εργοδοτή Κυπρίους μηχανικούς ή άλλους ειδικούς ή οιονδήποτε ποσοστόν Κυπρίων εργατο-υπαλλήλων, εν αντιθέσει με την συμφωνίαν της Περισίας, επί παραδείγματι, όπου ρητώς καθορίζεται το μάζιμουμ του ξένου προσωπικού το οποίον μπορεί να απασχολήται και τούτο μόνον όταν είναι αδύνατον να εξευρεθούν Πέροσαι με τα ίδια προσόντα. Επίσης ουδαμού της συμφωνίας αναφέρεται υποχρέωσις της εταιρείας να καταρτίση Κυπρίους ειδικούς, εν αντιθέσει με τας συμφωνίας, επί παραδείγματι, τας οποίας έχει συνάψει ο Ιταλικός κρατικός οργανισμός ENI με τας διαφόρους χώρας τας οποίας ανέφερα. Ούτε η διαπίστωσις της πλειοψηφίας της Επιτροπής ότι θα παρέχωνται πολύτιμοι πληροφοροίαι εις το γεωλογικόν και μεταλλευτικόν τμήμα ευσταθών, νοουμένου ότι η εταιρεία είναι ιδιωτική και ουδεμίαν υποχρέωσιν έχει να παρέχη εις ημάς τοιαύτας πληροφορίας πλην των τυπικών τοιούτων.

Τελικώς ούτε η σημαντική εξοικονόμησις ξένου συναλλάγματος, ως προβλέπει η πλειοψηφία της Επιτροπής, δύναται ουσιαστικώς να υπάρξη, νοουμένου ότι η εταιρεία ουδεμίαν υποχρέωσιν έχει να πωλή επιτοπίως το πετρέλαιον το οποίον πιθανώς θα ευρεθί, πράγμα το οποίον και μόνον θα ήτο δυνατόν να εξοικονομήση ξένον συνάλλαγμα, και, ως συνήθως συμβαίνει και είναι γνωστόν, αι εταιρείαι πετρελαίων εις τας χώρας της Μέσης Ανατολής προτιμούν την όσον το δυνατόν μεγαλυτέραν εξαγωγήν διά λόγους μεγαλυτέρας εκμεταλλεύσεως. Εξ άλλου το δικαίωμα της εξαγωγής πλεοναζόντων κεφαλαίων υπό της εταιρείας θα φέρη ακριβώς το αντίθετον από το προσδοκώμενον αποτέλεσμα όσον αφορά την συναλλαγματικήν μας θέσιν.

Εάν εισερχόμεθα εις περαιτέρω λεπτομερείας θα είχαμεν να παρατηρήσωμεν σωρείαν άλλων ετεροβαρών όρων, μη συναδόντων με τα Κυπριακά γενικώτερα συμφέροντα και παρεχόντων σημαντικά δικαιώματα προς μίαν ξένην ιδιωτικήν εταιρείαν, η οποία ευκόλως δύναται να εξελιχθή εις κράτος εν κράτει. Τα εκτεταμένα δικαιώματα επεμβάσεως εις ξένην γην και η διεξαγωγή επί ευρείας κλίμακος παρεμπερών εργασιών, ο προβλεπόμενος υπό της συμφωνίας αποκλεισμός της δικαιοδοσίας των Κυπριακών Δικαστηρίων και ο διορισμός μη Κυπρίων ουδετέρων επιδιαιτητών, η παροχή μη ικανοποιητικής εγγυήσεως υπό της εταιρείας τόνος όσον αφορά το ποσόν της εγγυήσεως, το οποίον έχει καθορισθή εις το μηδαμινόν ποσόν των £10.000, όσον και ως προς το γεγονός ότι ουδείς πλην της ίδιας αυτής της εταιρείας εγγυάται την υπ' αυτής τήρησιν των υποχρεώσεών της, είναι μερικά μόνον παραδείγματα ανεπιθυμητών όρων πέραν των όρων έχονν ήδη αναφερθή υπό του εντίμου συναδέλφου κ. Παπαϊωάννου.

Λυπούμαι διότι έχω μακρηγορήσει, εν τούτοις τα όσα ανέφερα δεν είναι παρά μόνον μερικά βασικά παρατηρήσεις

όσον αφορά την υπό εξέτασιν συμφωνίαν, αι οποία όμως και οδηγούν εις την διαφωνίαν μας προς αυτήν. Πιστεύομεν ακραδάντως ότι συμφωνίαι τοιούτου είδους δεν είναι κατάλληλοι διά την υποανάπτυκτον οικονομίαν μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ήδη συνεδριάζει η Βουλή επί 2 1/2 ώρας και είμαι βέβαιος ότι ο διερμηνεύς πρέπει να είναι κουρασμένος. Επομένως εισηγούμαι διακοπήν διά 1/2 ώραν και κατά την επιστροφήν θα δώσω τον λόγον εις τον κ. Λέλλον Δημητριάδη.

(Ώρα διακοπής 8.30 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 9.30 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης έχει τον λόγον.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι,

Ήκουσα μετά προσοχής τα όσα ελέχθησαν από τους προηγουμένους ομιλητάς αναφορικώς προς το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον, ιδιαίτερος δε επόρσεξα τα λεχθέντα υπό του συναδέλφου κ. Παπαϊωάννου, όστις υπήρξε και μέλος τη Επιτροπής η οποία κατ' αρχήν εμελέτησε το Νομοσχέδιον τούτο. Βεβαίως δεν μπορώ να αποβάλω από το μυαλό μου το γεγονός ότι εις τα όσα ο κ. Παπαϊωάννου είπε θα επηρεάσθη ή θα έπρεπε να είχε επηρεασθή από την ιδεολογίαν εις την οποίαν ο κ. Παπαϊωάννου πιστεύει. Ο κ. Παπαϊωάννου είναι Βουλευτής αλλά είναι και Γενικός Γραμματέυς του ΑΚΕΛ, δηλαδή του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κύπρου. Οιαδήποτε περί τούτου αμφιβολία, δηλαδή ότι το ΑΚΕΛ είναι το κομμουνιστικόν κόμμα της Κύπρου, εάν υπήρχεν, έχει πλέον εξανεμισθή κατόπιν των τελευταίων ανακοινωθέντων του Παγκυπρίου Συνεδρίου του ΑΚΕΛ εις το Ρόγιαλ. Το λέγω αυτό όχι διά να κακίσω τον κ. Παπαϊωάννου, αλλά διά να τονίσω και να υπενθυμίσω εις το Σώμα ότι θα έπρεπε να είχε επηρεασθή από την ιδεολογίαν του όταν ωμιλούσε από του βήματος αυτού, εξ ου και ο κ. Παπαϊωάννου ανεφέρθη εις το γεγονός ότι τα πετρέλαια που είναι ένας μεγάλος πλούτος, και εις αυτό συμφωνούμεν, είναι το μόνον σημεϊον εις το οποίον συμφωνούμεν, πρέπει να τυγγάνουν εκμεταλλεύσεως υπό της Κυβερνήσεως του κράτους. Είχε προτείνει ο κ. Παπαϊωάννου δύο λύσεις διά την Κυβέρνησιν της Κύπρου. Η μια ήτο ν' αναλάβη η ίδια η Κυβέρνησις την εκμετάλλευσιν διά της μετακλήσεως ειδικών τους οποίους να πληρώση προς τούτο, η δε άλλη ήτο να συνάψη δάνειον της Κυβερνήσεως της Κύπρου διά να δυνηθί να κάμη τας αναγκαίας ερεύνας και να εκμεταλλευθί τον φυσικόν πλούτον, εάν υπάρχη. Λυπούμαι να πω ότι ο κ. Παπαϊωάννου είναι εκτός πραγματικότητος όταν εισηγεΐται αυτάς τας λύσεις υπό τας σημερινάς συνθήκας εις την Κύπρον. Είναι γνωστότατον ότι αι τοιούτου είδους έρευναί απαιτούν τεράστια κεφάλαια ενός ή και δύο εκατομμυρίων λιρών. Θα ήτο λογικόν διά την Κυβέρνησιν μας να διαθέση το ποσόν αυτό είτε εκ των υπαρχόντων αποθεμάτων, είτε και διά δανείου από άλλας χώρας, διά να τας επενδύση εις μίαν περιπέτειαν, διότι περί περιπέτειας πρόκειται, διά την πιθανήν, δηλαδή, ανακάλυψιν κοιτασμάτων πετρελαίου εις Κύπρον; Είμαι βέβαιος, κύριοι συνάδελφοι, ότι θα συμφωνήσετε μαζί μου ότι υπό τας παρούσας συνθήκας εις την Κύπρον τοιούτου είδους περιπέτεια καλύτερον να λείπων. Αλλά είπα ο κ. Παπαϊωάννου παρασύρεται από την έννοιαν του κράτους-επιχειρηματίου, μιας εννοίας ξένης προς το σύστημα το οποίον έχομεν σήμερα, το οικονομιοπολιτικόν σύστημα το οποίον έχομεν και η συντριπτική πλειοψηφία του Σώματος και του λαού της Κύπρου θέλει εις Κύπρον. Όπως είπα και εις την αρχήν είναι δικαίωμα του κ. Παπαϊωάννου να έχη τας ιδέας του αλλά δεν νομίζω ότι έχει και το δικαίωμα να προσπαθήση διά των στοιχείων εκείνων τα οποία ανέφερον εις την ομιλίαν του να δώση εις το σώμα αυτό διαφορετικήν εικόνα από εκείνην η οποία πράγματι υπάρχη αναφορικώς προς το Νομοσχέδιον τούτο. Ανεφέρθη ο κ. Παπαϊωάννου εις προνόμια, η λέξις είναι χαρακτηριστική, εις προνόμια τα οποία η Κυβέρνησις,

λέγει, δίδει εις τον ξένον αυτόν κατακτητήν, τον ιμπεριαλιστήν, τον πετρελαιοκαπιταλιστήν, δεν ξέρω πώς να τον περιγράψω είμαι βέβαιος ότι ο κ. Παπαϊωάννου θα τον περιγράψει καλύτερα. Η λέξις «προνόμιον» σημαίνει ότι δίδομεν κάτι εις αυτήν την Εταιρείαν το οποίον άλλαι εταιρείαι εις την Κύπρον δεν έχουν.

Πρώτον προνόμιον που ανέφερον είναι το της αποσβέσεως. Επιτρέπομεν, είπεν, εις την Εταιρείαν αυτήν να μπορή να αποσβέση τα έξοδα τα οποία έκαμε ή τα μηχανήματα τα οποία εχρησιμοποίησε διά να ερευνήση εις Κύπρον και να εύρη πετρέλαιον, και επομένως με τον τρόπον αυτόν δεν θα δείξη κέρδη αυτή η Εταιρεία και επομένως δεν θα δυναθώμεν ημείς να πάρωμεν το μεριδιόν μας ως Κυβέρνησις. Εις την πραγματικότητα, κύριοι συνάδελφοι, ουδέν προνόμιον δίδομεν. Το δικαίωμα τούτου της αποσβέσεως έχουν όλα αι εταιρείαι εις την Κύπρον, μη εξαιρουμένων και των εκ του εξωτερικού, ο δε ο κ. Παπαϊωάννου ήτο και μέλος της Βουλής όταν εισηφίζετο ο περί Φόρου Εισοδήματος Νόμος που αφεώρα τας ξένας εταιρείας. Είπε δε και το εξής αμίμητον: 'Οτι ερ' όσον θα υπάρχουν αι αποσβέσεις και δεν θα υπάρχουν τα κέρδη, δεν θα έχη κανένα εισόδημα πλέον η Κύπρος είτε ως Κυβέρνησις είτε ως λαός. Παρ' όλον όμως ότι δεν θα υπάρχουν κέρδη, ο κ. Παπαϊωάννου εξέχασε να τονίση εις την Βουλήν ότι το ποσοστόν των 12,5% επί του ποσού αυτού, το επί της εξαγωγής του πετρελαίου, θα καταβάλλεται εις την Κυβέρνησιν είτε υπάρχουν κέρδη είτε δεν υπάρχουν κέρδη. Ανεφέρθη εις τον Φόρον Εισοδήματος και πάλιν και είπεν ότι το 50% που μας δίδουν δεν είναι τίποτε διότι ήδη το παίρνομεν ως 8,5 σελίνια της λίρας. 8,5 σελίνια της λίρας είναι 42 περίπου τοις εκατόν· δεν είναι 50%. Μικρή μιν η διαφορά αριθμητικώς εδώ φαίνεται, κατ' ουσίαν όμως πολύ μεγάλη διά τα κέρδη μιας επιχειρήσεως που, ως ελέχθη, είναι από τας πλέον επικερδείς επιχειρήσεις εις τον κόσμον.

'Αλλο προνόμιον, η εξαγωγή συναλλάγματος.

Κύριοι Βουλευταί, σήμερα εις την Κύπρον, όπως υπάρχουν οι Νόμοι και οι Κανονισμοί, επιτρέπεται εις τας ξένας Εταιρείας να εξαγάγουν τα κέρδη τους, ξένον συναλλάγμα δηλαδή, όπως και εις την προκειμένην περίπτωσιν, και δεν εχρειάζετο ειδικόν προνόμιον δι' αυτήν, δηλαδή είναι επανάληψις μιας καταστάσεως η οποία υπάρχει σήμερον εις την Κύπρον. Κατά πόσον είναι ορθή αυτή ως ζήτημα ουσίας ή όχι και τούτο συζητείται. Ουδείς ξένος θα έλθη να δώση το κεφάλαιόν του εάν δεν τον επιτρέπεται να εξαγάγη είτε το κεφάλαιόν του είτε τα κέρδη. Εάν δεχθώμεν την ανάγκην εισαγωγής ξένου κεφαλαίου πρέπει να δεχθώμεν και την ανάγκην να επιτρέπωμεν να εξαγεται αυτό το ξένον συναλλάγμα.

Τέταρτον προνόμιον: Η εισαγωγή διαφόρων υλικών είτε μηχανημάτων άνευ τελωνειακού δασμού προνόμιον και αυτό κατά τον κ. Παπαϊωάννου. Ο κ. Παπαϊωάννου όμως αγνοεί και πάλιν ότι σήμερον εις την Κύπρον υπάρχει Νόμος ο οποίος λέγει ότι όποιος ξένος θέλει να έλθη εδώ και να κτίση εργοστάσιον και να κάμη τες δουλειές του δικαιούται, όχι μόνον αυτή η εταιρεία, να φέρη όλα εκείνα τα υλικά χωρίς εισαγωγικών δασμών.

Πέμπτον προνόμιον, ελευθερία δικαιοπραξίας.

Ο κ. Παπαϊωάννου διαμαρτύρεται διότι η εταιρεία αυτή θα πωλή όπου θέλει, προνόμιον και τούτο. Τον παρακαλώ να μου πη ποία άλλη Εταιρεία εις την Κύπρον έχει υποχρέωσιν από την Κυβέρνησιν να πωλή μόνον εκεί που θέλει η Κυβέρνησις. Ευρισκόμεθα εις ελεύθερον καθεστώς, ουχι κομμουνιστικόν, και ο καθένας δικαιούται να κάμην ό,τι ακριβώς θέλει από απόψεως συναλλαγών με τους στοιχειώδεις περιορισμούς. Περιορισμοί αυτού του είδους δεν υπάρχουν εις την προκειμένην περίπτωσιν δι' άλλας εταιρείας, δεν βλέπω δε τον λόγον διατί να υπάρχη εις αυτήν την εταιρείαν, και δεν βλέπω τον λόγον διατί αυτό να ονομάζεται και προνόμιον. Ανεφέρθη και εις το θέμα των εργατών ότι περίπου επαφένται εις το έλεος του Θεού. Αγνοεί και πάλιν το άρθρον 18 της Συμβάσεως το οποίον αναφέρει ρητώς η Εταιρεία οφείλει όπως συμμορφούται προς πάσαν εύλογον

οδηγίαν ή ήθελεν εκάστοτε εγγράφως εκδώσει ο Διευθυντής», και ο Διευθυντής είναι Κύπριος Δημόσιος Υπάλληλος, «επί τω τέλει διασφαλίσεως της υγείας και ασφαλείας των εν τω υπηρεσία αυτού προσώπων». Πέραν τούτου αναφέρεται εις το Μέρος II, σελίς 231, ότι η Εταιρεία αυτή υποχρεούται να σέβεται τους Νόμους της Πολιτείας αυτής. Και πρέπει να ξεύρη ο κ. Παπαϊωάννου ότι υπάρχουν Νόμοι εις την Πολιτείαν αυτήν οι οποίοι προστατεύουν τους εργατάς. Επομένως νομίζω ότι έχω απόλυτον δίκαιον να λέγω ότι ο κ. Παπαϊωάννου προσεπάθησε να παρουσιάση εις την Βουλήν κάτι το οποίον δεν ανταποκρίνεται προς την πραγματικότητα. Και, όπως είπα κατ' αρχήν, είχαν τον λόγον του.

Μετά ταύτα ηκούσαμεν τον κ. Σαββίδη και τον κ. Χρυσήν Δημητριάδην. Ο κ. Χρυσής Δημητριάδης μας κατέλυσε με παραδείγματα το ένα μετά του άλλου διαφόρων περιπτώσεων εις τας οποίας ένα ή δύο στοιχεία της Συμφωνίας αυτής, οι όροι της Συμφωνίας αυτής είναι διαφορετικοί, δηλαδή είναι προς όφελος περισσότερο των Κυβερνήσεων εις τας χώρας εκείνας τας οποίας είπεν.

Κύριοι Βουλευταί, ανεφέρθη αορίστως εις ωρισμένας καταστάσεις τας οποίας, εάν πράγματι είστευεν ότι κατ' ουσίαν επηρέαζαν αυτήν την Συμφωνίαν και θα διερωτίζαν το Σώμα αυτό εις το να καταλήξη εις ορθήν απόφασιν, είχε καθήκον και υποχρέωσιν να τας διαβιβάση εις την Επιτροπήν του Σώματος τούτου η οποία εξήταζεν αυτά τα θέματα· ουδεμίαν δε κατ' εμέ αξίαν έχουν να αναφέρονται εδώ χωρίς καμμίαν απολύτως απόδειξιν, υπό τύπον απαγγελίας εκ της στήλης περιοδικού ή εφημερίδος ενώπιον του Σώματος τούτου διά να δημιουργηθή μία λανθασμένη εντύπωσις την τελευταίαν στιγμήν κατά την οποίαν ουδείς δύναται να χωρήση εις το να εξετάση εάν αυτά τα οποία είπεν είναι ορθά ή όχι. Ορθά, υπό την έννοιαν ότι πιθανόν εις ωρισμένας χώρας τας οποίας ανέφερε το ποσοστόν του κέρδους να είναι 58% ή 70%, όπως λέγει, αλλά χωρίς να ξεύρωμεν ή χωρίς να έχωμεν την πιθανότητα να μάθωμεν εάν υπάρχουν και άλλοι όροι εις αυτήν την Συμφωνίαν οι οποίοι δυσμενώς επηρεάζουν το ποσοστόν αυτόν το οποίον φαίνεται ότι είναι καλύτερον εις εκείνην την Συμφωνίαν. Παρ' όλον τούτο, παρ' όλον του ότι μας κατέλαβεν εξ απίνης διά σκοπούς ιδικούς του και πάλιν, διά να μας παραπλανήση την τελευταίαν στιγμήν, εν τούτοις 3 ή 4 σημεία τα οποία ενθυμούμαι από τον λόγον του θα ήθελα να διαλευκάνω. Μας ωμίλησεν διά την Βενεζουέλιαν ότι έχει μεγάλον ποσοστόν κέρδους, παρέλειψεν όμως να μας αναφέρη ότι τούτο έγινε όχι διά της συμφωνίας εκείνης την οποίαν υπέγραψε το κράτος αλλά διά νομοθετήματος αργότερον περί φόρου εισοδήματος ειδικώς δι' εκείνην την Εταιρείαν, πράγμα το οποίον δεν αποκλείεται και με την ιδικήν μας περίπτωσιν. Μας ανέφερον επίσης ότι ωρισμένοι, Ιαπωνέζοι νομίζω, συνεβλήθησαν με ποσοστόν 57%, αν δεν απατώμαι, ή Κινέζοι δεν ξέρω, ήτοι 7% ποσοστόν μεγαλύτερον από το ιδικόν μας. Γνωρίζομεν εάν οι Ιαπωνέζοι αυτοί ανέλαβαν αναλόγους υποχρεώσεις όπως αναλαμβάνη εδώ η ξένη Εταιρεία διά να έχωμεν ωφελήματα τα οποία πιθανόν να είναι περισσότερα από το 7% το οποίον εχάσαμεν, όπως διατείνεται ο κ. Χρυσής Δημητριάδης; Επιμελώς παρέλειψεν ο κ. Δημητριάδης να αναφερθή εις άλλας συνθήκας αι οποιαί έγιναν τα τελευταία δύο ή τρία έτη, τας οποίας η Εκτελεστική Εξουσία και ειδικώς το αρμόδιον Υπουργείον, το οποίον είχε και την υποχρέωσιν να εξετάση αυτά τα πράγματα, είχαν υπ' όφιν του κατά την διάρκειαν των δύο και πλέον ετών κατά τα οποία διεπραγματεύετο την Σύμβασιν αυτήν. Παρέλειψε να αναφέρη την Σύμβασιν της Esso (Hellenic) η οποία είναι περίπου η ίδια με την ιδικήν μας, 50% και εκείνη ακόμη μπορώ να προσθέσω ότι εις την ιδικήν μας περίπτωσιν τα δικαιώματα τα οποία πρέπει να καταβάλλη διά φωταέριον είναι 12,5% και όχι 5% όπως εις την Συμφωνίαν της Esso (Hellenic). Παρέλειψε να αναφερθή εις τελευταίαν Σύμβασιν της Νιγηρίας, Αφρικανικού κράτους, εις την οποίαν και πάλιν το ποσοστόν είναι 50%. Ο κανόνας τοιούτου είδους συμβάσεων εις όλον τον κόσμον και σήμερα και όχι προπολεμικώς, όπως είπεν ο κ. Δημητριάδης, είναι ότι το ποσοστόν κέρδους είναι 50%. Υπάρχουν εις τας

Συμβάσεις αυτές άλλα ωφελήματα, ή και άλλα μειονεκτήματα, τα οποία αυξομειώνουν το ποσοστόν αυτό των 50%. Διατί να λάβωμεν μόνον ένα στοιχείον, ένα όρον μιας Συμβάσεως η οποία αποτελεί ολόκληρον βιβλίον και να διατυμπανίζωμεν ότι οι Ιάπωνες μετέχουν εις τα κέρδη με 57%, η Βενεζουέλα με 70%, ενώ ημείς μόνον με 50%; Πρέπει να εξετάσωμεν προσεκτικά όλα τα ωφελήματα, όλους τους όρους οι οποίοι περιλαμβάνονται εις αυτήν την Σύμβασιν, και μετά να ομιλήσωμεν προς το Σώμα διά να αναμένωμεν και από το Σώμα να επηρεασθή από εκείνα τα οποία έχομεν να του πούμεν. Και αυτά τα πράγματα γίνονται εις τας Επιτροπάς και ουχί από του Βήματος της Βουλής αυτής την τελευταίαν στιγμήν διά να δημιουργώται λανθασμένα εντυπώσεις. Αλλ' ο κ. Χρύσης Δημητριάδης ανήκει κι' εκείνος εις το Κομμουνιστικόν Κόμμα. Δικαιούται να επηρεάζεται από την ιδεολογίαν του διότι η ιδεολογία εις την οποίαν πιστεύει αυτά τον διατάττει. Τα ξένα μονοπώλια, τα «κονσόρτιουμ» (consortium), αυτοί που σκοτώνουν τους ανθρώπους μυστηριωδώς, έχομεν ακούσει και αλλού που σκοτώνουν ανθρώπους μυστηριωδώς, αυτοί είναι εχθροί εις αυτά όλα τα πράγματα και πρέπει να τα κτυπούμεν πάντοτε. Μακράν της πραγματικότητος και μακράν πάσης ευθύνης. Εις το τελευταίον σημείον της ομιλίας του ο κ. Δημητριάδης είνεν ότι αυτά τα ωφελήματα τα οποία αναφέρονται εις την έκθεσιν της Επιτροπής εις την πραγματικότητα περιόριζον δεν υπάρχουν. Δεν νομίζω ότι θα εσοβαρολογούσε δι' αυτό το θέμα, δηλαδή δεν θα εννοούσε πράγματι, ίσως θα ήθελε να πη ότι δεν είναι τόσοσ σοβαρά όσον τα λέγει η Επιτροπή, αλλά είμαι βέβαιος ότι θα συμφωνούσε μαζί μου ότι μία εταιρεία η οποία καλείται να έλθη εις την Κύπρον και να κάμη αυτές τας ερεύνας, και η οποία δυνάμει της Συμβάσεως αυτής αναλαμβάνει ωρισμένασ υποχρεώσεις προς το Κυπριακόν Δημόσιον, είμαι βέβαιος, λέγω, ότι θα συμφωνήση μαζί μου ότι πράγματι παρέχει ωρισμένα ωφελήματα. Υποχρεούται η Εταιρεία αυτά να εξοδεύη ωρισμένα χρήματα κατ' έτος. Τα χρήματα αυτά δεν πρόκειται να τα πετάσσουν αυτοί μέσα εις την θάλασσαν, πρόκειται να πληρώσουν Κυπρίους να εργάζονται, πρόκειται να φέρουν και ιδικούς τους τεχνικούς οι οποίοι θα ζουν εδώ, θα τρώνε θα πηγαίνουν εις κέντρα μας, πρόκειται να φέρουν συνάλλαγμα μαζί τους αυτοί οι άνθρωποι, και όπερ και σοβαρώτερον, δυνάμει της συμβάσεως, άρθρα 10, 11, 12, 20, 21, είναι υποχρεωμένοι τα δείγματα τα οποία βρίσκουν εις τας έρευνας αυτές να τα καταγράφουν και να τα δίδουν εις τον δημόσιον υπάλληλον ο οποίος είναι υπεύθυνος διά την Εταιρείαν αυτήν σύμφωνα με την σύμβασιν. Όλα αυτά είμαι βέβαιος ότι ο κ. Δημητριάδης δεν θα τα θεωρήση ότι είναι μηδέν διά την Κυπριακήν οικονομίαν και ζωήν.

Έντιμοι συνάδελφοι. Η Εταιρεία αυτή εζήτησε να έλθη εις την Κύπρον διά να κάμη ερεύνας διά πετρέλαια. Είναι πασιφανώς μία επιχείρησις την οποίαν ημείς δεν δυνάμεθα να κάμωμεν. Αυτή η Εταιρεία μπορεί να κερδίση και μπορεί να χάση. Εάν χάση ημείς θα κερδίσωμεν, εάν κερδίση ημείς θα είμεθα μέτοχοι εις τα κέρδη της. Εάν θα είμεθα μέτοχοι κατά το α' ή το β' ποσοστόν, αυτό θα έχη σημασίαν εάν πράγματι το ποσοστόν αυτό είναι πολύ χαμηλόσ, εάν όμως αυτό το ποσοστόν είναι το ποσοστόν το παραδεδεγμένον γενικώς ότι δίδεται από τας Εταιρείας αυτές εις τας Κυβερνήσεις με τας οποίας συμβάλλονται, τότε και πάλιν έχομε να κερδίσωμεν, και είμαι βέβαιος ότι ένα Υπουργείον το οποίον σέβεται εκείνα τα οποία αναλαμβάνει, έχει συναίσθησιν των καθηκόντων του, δεν θα διαπραγματεύεται επί δύο και πλέον έτη διά να κατακλέψη το Κυπριακόν Δημόσιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμη κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Δεν θα αγορεύσω επί μακρόν διότι όλα σχεδόν τα σημεία εθίγησαν υπό των έντιμων συναδέλφων όπως επίσης εδόθησαν

και απαντήσεις εις τα περισσότερα σημεία από τον συνάδελφον κ. Λέλλον Δημητριάδην. Θα ήθελα απλώς να αναφερθώ εις ένα σημείον της αγορεύσεως του κ. Χρύση Δημητριάδη, εις το οποίον μας είνεν ότι αν εζητούσαμεν τεχνικήν βοήθειαν διά διατρήσεις, γεωλογικάς ερεύνας, υπήρχεν πιθανότης να την έχωμεν αυτήν την τεχνικήν βοήθειαν. Ασφαλώς ο έντιμος συνάδελφος θα εννοούσεν εάν εζητούσαμεν τεχνικήν βοήθειαν από την Ρωσίαν. Βεβαίως απάντησιν εις αυτό το ερώτημα, εάν θα μας έδιδεν η Ρωσία ή όχι, δεν μπορούμεν να την έχωμεν σήμερα. Διότι δεν έχομεν ζητήσει αυτήν την τεχνικήν βοήθειαν. Εκείνο όμως το οποίον θα ήθελα να παρατηρήσω είναι το εξής: Εις το παρελθόν οι Βουλευταί της Αριστεράς μας είχαν διαβεβαιώσει ότι αν εζητούσαμεν τεχνικήν βοήθειαν από την Ρωσίαν ασφαλώς θα την είχαμεν και μάλιστα δωρεάν. Βασίζόμενος επί της διαβεβαιώσεως αυτής και πιστεύων εις αυτήν την διαβεβαίωσιν διότι την έκαμαν έντιμοι Βουλευταί, είχα ζητήσει από το Σώμα τούτο τον περασμένο Φεβρουάριον, όταν εψηφίζετο ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως, όπως καταψηφισθή το κονδύλιον των 70.000 λιρών το οποίον επρονοείτο ως αμοιβή του κ. Πίππα διά την εκπόνησιν των Λιμενικών Σχεδίων Λεμεσού και Λάρνακος. Παραδόξως οι έντιμοι Βουλευταί της Αριστεράς αντί να με υποστηρίξουν καταψήφισαν την πρότασιν μου. Αυτό αποδεικνύει ότι ούτε και οι ίδιοι δεν επίστευαν εις όσα διατυμπάνιζαν. Διό τον λόγον αυτόν ας μου επιτραπή σήμερα να μη πιστεύω εις τας υποσχέσεις τεχνικής ή οικονομικής βοήθειας τας οποίας διατυμπανίζουν ότι θα μας δώση η Ρωσία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμη κ. Πρόεδρε.

Δεν ενόμιζα ότι θα εχρειάζετο και πάλιν η Βουλή να συζητήση το θέμα της γενικής δημοσιονομικής πολιτικής. Δυστυχώς όμως το θέμα παρεξέτραπη και πάλιν προς αυτήν την κατεύθυνσιν και εδόθησαν γενικοί αφορισμοί ότι τυχόν επέμβασις του κράτους εις επιχειρήσεις αι οποίαι έχουσ σχέσεις με τον φυσικόν πλούτον του τόπου είναι απαράδεκτοι. Δεν συγκαταλέγομαι μεταξύ εκείνων οι οποίοι συμφωνούν επί αυτής της τακτικής, διότι πιστεύω ακραδάντως ότι τα μέσα παραγωγής και ο φυσικός πλούτος ενός λαού ανήκουν εις τον λαόν και εις τους αιρετούς αντιπροσώπους του. Εκεί λοιπόν και όπου είναι δυνατόν το κράτος ν' αναλαμβάνη τοιαύτας ευθύνας, εκεί και όπου αι αντικειμενικά συνθήκαι το επιτρέπουσ, κατ' εμέ είναι ωφέλιμος τακτική, και πιστεύω ότι έν τινι μέτρω αυτήν την τακτικήν δυνατόι κανείς να την διαβλέψη και εις αυτό το Πενταετές Σχέδιον της Κυβερνήσεως το οποίον και περί εθνικοποιήσεως φυσικών πλούτων, ως είναι τα ύδατα, προνοεί, και έχει εκφράσει την άποψιν ότι είναι δυνατόν και το κράτος να διαθέση κεφάλαια εκεί και όπου είναι τούτο αναγκαίον διά την εθνικήν οικονομίαν. Ούτε θέλω να πιστεύω ότι υπάρχει μέλος της Βουλής το οποίον δεν αντιτίθεται εις τα ξένα μονοπώλια πολύ ολιγώτερον να είναι υπερασπιστής των ξένων μονοπωλίων. Πιστεύω ότι μάλλον θα πρόκειται περί λάθους εκφράσεως. Εις την συγκεκριμένη όμως περίπτωσιν πιστεύω ότι και μεταξύ των διαφωνούντων, από τας ομιλίας έχω διαβλέψει, ότι υπάρχει η σχετική παραδοχή ή η ανοχή ότι ήτο δυνατόν να χρησιμοποιηθούν ξένα Εταιρεία διά την εκμετάλλευσιν των πετρελαιοειδών της Κύπρου. Και δεν στερούνται βάσεως τα επιχειρήματα ότι μία τοιαύτη επιχείρησις ασφαλώς ενέχει κινδύνους οικονομικούς. Δι' αυτό πιστεύω ότι το θέμα περιορίζεται κυρίως επί των όρων της συμφωνίας, διότι δεν ετέθη, τουλάχιστον δεν έχω προσέξει να έχη τεθή ριζικός και βασικός. Προσωπικώς, ομολογώ ότι ευρίσκομαι εις δύσκολον θέσιν διότι έχομεν ακούσει πολλάς αντικρουόμενας πληροφορίας σχετικώς με τους όρους οι οποίοι συνδέουσ άλλας χώρας με εταιρείας. Εάν και εφ' όσον αι πληροφορίες αιταί είναι

αληθείς θα ηδύνατο κανείς να καταλήξει εις το συμπέρασμα ότι ήτο δυνατόν να επιτευχθούν καλύτεροι όροι εκ των όρων οι οποίοι περιλαμβάνονται εις την συμφωνίαν αυτήν, όχι μόνον αναφορικώς με το ποσοστόν, αλλά κυρίως αναφορικώς με τον έλεγχο ο οποίος αποτελεί βασικόν στοιχείον συνδέσεως του κράτους με μίαν εταιρείαν. Διότι η έλλειψις ελέγχου είναι δυνατόν να καταστήσει την συμφωνίαν ακόμη περισσότερον ετεροβαρή και να έχη συνεπείας απροβλέπτους όχι μόνον επί της οικονομίας αλλά και επί της πολιτικής του τόπου. Το γεγονός όμως είναι ένα: Ότι αυτήν την στιγμήν ευρισκόμεθα προ μιας συμφωνίας η οποία ήδη υπεγράφη, και δυστυχώς ομιλούμεν a posteriori (εκ των υστέρων) δι' ένα θέμα διά το οποίον θα έπρεπε να είχαμεν ομιλήσει εκ των προτέρων, εάν και επ' όσον η συμφωνία ετίθετο υπό την μορφήν σχεδίου και εάν και επ' όσον ήτο δυνατόν δι' αυτήν την Βουλήν να εισηγηθή τροπολογία. Ανατροπή αυτής της συμφωνίας αυτήν την στιγμήν χωρίς άλλας απροβλέπτους συνεπείας επί της όλης πολιτικής του τόπου φοβούμαι ότι δεν είναι δυνατή. Μου έχει λεχθή, και δεν ξέρω εάν ούτως έχου τα πράγματα, ότι αυτή η συμφωνία ήτο δυνατόν να υπογραφή υπό της Κυβερνήσεως και άνευ της εγκρίσεως της Βουλής, και ότι το μόνον το οποίον θα ήτο απαραίτητον να γίνη από την Βουλήν ήτο η έγκρισις ωρισμένων στοιχείων νομοθετικών τα οποία είχαν σχέση με φορολογικά ή άλλα συναφή στοιχεία. Δεν γνωρίζω εάν έτσι έχου τα πράγματα. Εάν έτσι όμως έχου τα πράγματα, θα ήμην και πάλιν ευτυχέστερος διότι υπό αυτάς τας προϋποθέσεις την ευθύνην, καλήν ή κακήν, τα αγαθά ή τα κακά αυτής της συμφωνίας θα επωμιζόντο εκείνοι οι οποίοι και υπέγραψαν αυτήν την συμφωνίαν. Δυστυχώς όμως όπως τίθεται το έγγραφον εις την Βουλήν τίθεται υπό την μορφήν του ή να υπογραφή εν τω συνόλω του ως έχει, άνευ οιασδήποτε τροπολογίας, ή να απορριφθή εν τω συνόλω του με όλας τας συνεπείας. Δεν πιστεύω ότι δεν παρείχτο καιρός από το 1956 μέχρι σήμερα να είχαν διερευνηθή και άλλοι τρόποι, και άλλαι εταιρείαι, διά να δύναται σήμερα να γίνη συγκριτική μελέτη των όρων, ούτε πιστεύω ότι ευσταθεί το επιχείρημα ότι επ' όσον αι εταιρείαι δεν επέδειξαν ενδιαφέρον, το ενδιαφέρον αυτό δεν ηδύνατο να επιδειχθή υπό της άλλης πλευράς. Εν τούτοις, όπως είπα και πριν, όλα αυτά αποτελούν συζήτησιν ακαδημαϊκήν εκ των υστέρων. Η Συμφωνία έχει ήδη υπογραφή και η Βουλή καλείται να την ψηφίση ως είπα, εν τω συνόλω της άνευ τροπολογιών ή να την απορρίψη εν τω συνόλω της μετά των συνεπειών. Δεν συμφωνώ με αυτήν την τακτική και δι' αυτό δεν θα συνυπογράψω την συμφωνίαν ούτε όμως δύναμαι να εισηγηθώ την απόρριψίν της εν όψει των συνεπειών μιας τιαυτής απορρίψεως. Δι' αυτό θα τηρήσω στάσιν αποχής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Παπαϊωάννου. Επειδή πρόκειται περί δευτερολογίας ελπίζω ότι ο κ. Παπαϊωάννου θα προσπαθήσει να συνομειύση την ομιλίαν του.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Θα φροντίσω όσον είναι δυνατόν, έντιμε κ. Πρόεδρε. Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης μας εκατηγόρησεν ότι επηρεάζομεθα υπό της ιδεολογίας μας. Δεν το θεωρώ κατηγορίαν αυτό διότι και ο ίδιος φαντάζομαι δεν μπορεί παρά να επηρεάζεται υπό της ιδικής του ιδεολογίας. Όμως ο κ. Λέλλος Δημητριάδης φαίνεται ότι όποτε θιγή ζήτημα κρατικοποιήσεων ή ζήτημα κρατικού παρεμβατισμού νομίζει ότι εδώ πρόκειται περί κομμουνισμού ή περί σοσιαλισμού. Παρακαλώ τον κ. Λέλλο Δημητριάδην να προσέξη διότι με το λάθος τούτο που κάμνει τείνει να ρίξη εις το στρατόπεδον του κομμουνισμού δεκάδας χωρών, καπιταλιστικών χωρών, αι οποίαι έχου προβή εις κρατικοποιήσεις και εις κρατικούς παρεμβατισμούς χωρίς να έχου καμμίαν σχέση με τον σοσιαλισμόν ή με τον κομμουνισμόν. Και πρέπει να είπω ότι όταν εξέφραξα τας απόψεις μου επί του τόσο σοβαρού αυτού θέματος απόψε εις την Βουλήν, είχα υπ' όψιν μου όχι την εγκαθίδρυσιν σοσιαλισμού εις την Κύπρον, διότι αυτό είναι πρακτικώς αδύνατον να γίνη,

αλλά την προστασίαν των συμφερόντων του Κυπριακού λαού. Υπάρχου χώραι, όπως η Ηνωμένη Αραβική Δημοκρατία, η Συρία, το Ιράκ, αι Ινδία, δεκάδες Αφρικανικαί χώραι αι οποίαι έχου κρατικοποιήσει πολλές δημοσίας υπηρεσίας χωρίς να έχου καμμίαν σχέση με την σοσιαλιστικήν ιδεολογίαν. Αλλά υπάρχουν και χώραι του ΝΑΤΟ ακόμη αι οποίαι έχου κρατικοποιημένας επιχειρήσεις. Και δεν φαντάζομαι ότι αι χώραι του ΝΑΤΟ μπορούν να κατηγορηθούν διά σοσιαλισμόν ή διά κομμουνισμόν. Τόσον η Βρετανία όσον και η Γαλλία όσον και η Ιταλία όσον και πολλαί άλλαι χώραι της Δυτικής Ευρώπης έχου κρατικοποιήσει πολλές δημοσίας υπηρεσίας. Αλλά και η Κύπρος ακόμη έχει τας ιδικάς της κρατικοποιημένας υπηρεσίας. Τι άλλο από κρατικοποιημένην επιχειρήσιν είναι η Σ.Υ.Τ.Α.; Τι άλλο από κρατικοποιημένην επιχειρήσιν είναι η Ηλεκτρική Αρχή; Επομένως όταν πρόκειται δι' ένα τόσο σοβαρόν ζήτημα όπως είναι το πετρέλαιον, τα πετρελαιοειδή γενικά, πιστεύομεν ότι είναι προς το δημόσιον συμφέρον να χρησιμοποιηθή ο κρατικός παρεμβατισμός. Άλλωστε με όσα είχεν πη ο κ. Λέλλος Δημητριάδης φαίνεται ότι έρχεται εις σύγκρουσιν και μετά του Μακαριωτάτου Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας. Διότι ο Μακαριωτάτος εις την προσφώνησίν του ενώπιον αυτής ταύτης της Βουλής την 21ην Αυγούστου 1961, είπε μεταξύ άλλων τα εξής: «Πρέπει όμως να τονισθή ότι η Κυβέρνησις δεν θα παραλείψη να αναλάβη ενεργόν πρωτοβουλίαν εις τομείς βιομηχανικής αναπτύξεως όπου ήθελεν αποδειχθή ότι υπάρχει αδυναμία της ιδιωτικής πρωτοβουλίας». Πιστεύω ότι το ζήτημα το οποίον συζητούμεν απόψε, όπως έχει ήδη τονισθή, είναι ένα από εκείνα τα ζητήματα διά τα οποία ο κρατικός παρεμβατισμός θα έχη να προσφέρει περισσότερα εις το δημόσιον.

Ελέχθη ότι θα εξοδευθούν 1.000.000 λίραι, άλλος ομιλητής ανέβασε το ποσόν εις £2.000.000, και ότι θα ήταν περιπέτεια και σπατάλη η Κυπριακή Πολιτεία να προβή εις τιαυτάς δαπάνας. Πρώτα νομίζω ότι οι έντιμοι κύριοι Βουλευταί οι οποίοι ανεφέρθησαν εις το ένα και εις τα δύο εκατομμύρια λιρών κάμνουσ σοβαρόν λάθος. Ελέχθη επί παραδείγματι ότι η Φόρεστ Σάιπρους Κορπορέισιον θα εξοδευθή £1.000.000 ως £1.500.000 και άλλος ομιλητής ωμίλησε διά £2.000.000. Νομίζω ότι είναι πολύ πρόχειρος αυτός ο υπολογισμός. Έχω κάμει ένα υπολογισμόν διά τα προσεχή 10 έτη βάσει της συμφωνίας την οποίαν έχομεν ενώπιόν μας, και απλόχερα και αν εξοδευθούν χρήματα διά τα προσεχή 10 έτη ευρισκω ότι το μάξιμουμ του ποσού το οποίον θα πληρωθή δεν θα υπερβή τας £719.000 διά τα προσεχή 10 έτη. Επομένως νομίζω ότι όταν ομιλώμεν περί εκατομμυρίων είναι καλά να κάμωμεν ωρισμένους υπολογισμούς με βάσιν τα συγκεκριμένα στοιχεία. Ό,τι ετόνισα εις την ομιλίαν μου απόψε είναι πώς θα μπορούσαμεν να εξασφαλίσωμεν μίαν γεωλογικήν επισκόπησιν του Κυπριακού εδάφους είτε υπό μορφήν τεχνικής βοήθειας είτε με την βοήθειαν ειδικών. Δεν είναι ορθόν, λυπούμαι να παρατηρήσω, ότι εξητήσαμεν τεχνικήν βοήθειαν και η τιαυτή βοήθεια μας έχει αρνηθή. Εξ όσον γνωρίζω έχομεν υπογράψει συμφωνίας διά την παροχήν τεχνικής βοήθειας με διαφόρους χώρας. Δεν γνωρίζω επισήμως η Κυβέρνησις να έχη αποταθή εις αυτάς τας χώρας διά την παροχήν τιαυτής τεχνικής βοήθειας και αι χώραι αυταί να έχου αρνηθή την βοήθειαν, ούτε ισχυρίσθημεν ότι θα μας εδίδετο κάωρεάν βοήθεια £200.000.000, δεν ξέρω, εκτός εάν πιστεύομεν εις το τι μπορούν να γράφου κάποτε εις τας εφημερίδας, όχι όμως από επίσημα σώματα. Ήμην μέλος μιας κοινοβουλευτικής αποστολής η οποία επισκέφθη την Σοβιετικήν Ένωσιν πέρυσι μαζί με 11 άλλα έντιμα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων. Και γνωρίζω ότι γνωρίζου και οι άλλοι έντιμοι συνάδελφοι οι οποίοι ήσαν εις την Κοινοβουλευτικήν αυτήν αποστολήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ελπίζω ότι το έντιμον μέλος δεν θα υπεισέλη εις ζητήματα τα οποία είναι απομακρυσμένα από το συζητούμενον θέμα.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Επειδή εθίγη αυτό το ζήτημα, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω ότι το έντιμον μέλος έδωσε την απάντησιν προς το ζήτημα το οποίον εθίγη και ελπίζω ότι θα προχωρήσῃ εἰς ἄλλο ζήτημα.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Δέχομαι την παρατήρησιν του εντίμου Προέδρου και δεν θα επεκταθῶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Ο έντιμος συνάδελφος κ. Λέλλος Δημητριάδης εἶπεν ὅτι εφρόντισα να παρουσιάσω λαθασμένην εἰκόνα εἰς τὴν Βουλὴν ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα και προνόμια τα οποία εξασφαλίζει ἡ εταιρεία βάσει τῆς Συμφωνίας. Φαίνεται ὅτι ο κ. Λέλλος Δημητριάδης εἰς ωρισμένα σημεῖα δεν ἐπρόσχε τι ἔλεγα εἰς τὴν ομιλίαν μου, λυπούμαι να παρατηρήσω. Ἐπὶ παραδείγματι ἀνέφερα ὅτι εἰάν αὐτὴ εταιρεία ἐπλήρωνε φόρον εἰσοδήματος θα ἐπλήρωνε 8.5 σελίνια τῆς λίρας. Αυτό το ποσὸν μαζί με τὰ royalties θα συμποσοῦντο περίπου εἰς τὸ 50%. Αυτό εἶπα και εἰς αὐτὸ ἐπιμένω. Ἐπίσης ο κ. Λέλλος Δημητριάδης εἶπεν ὅτι ὑπάρχει εἰς τὴν συμφωνίαν ὁ ὅρος ὅτι ἡ εταιρεία αὐτὴ θα σέβεται τοὺς Νόμους τῆς Πολιτείας. Καὶ ἐδῶ λυπούμαι να παρατηρήσω ὅτι ἐγὼ δεν ἀνεφέρθη εἰς τοὺς Νόμους τῆς Πολιτείας ἀλλὰ εἰς τὰς συνθήκας ἐργασίας. Ἐτόνισα μάλιστα ὅτι εἰς τὴν συμφωνίαν ὑπάρχει πρόνοια διὰ τὴν υγιείαν και τὴν ἀσφάλειαν. Ὅμως δεν ὑπάρχει διὰ τὰς συνθήκας ἐργασίας. Ἄλλο συνθήκας ἐργασίας και ἄλλο Νόμοι τοῦ κράτους. Ἐξ ὧσων γνωρίζω ὑπάρχει μία διεθνὴς σύμβασις τοῦ Διεθνούς Γραφείου I.L.O. (International Labour Organisation) ἡ οποία εἶναι ἐπικυρωμένη ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως. Καὶ εἰς τὴν Σύμβασιν αὐτὴν συμπεριλαμβάνεται ἐιδικὸς ὅρος (Labour Clause in Puplic Contracts) δηλ. ἐργατικὸς ὅρος εἰς δημοσίας συμφωνίας ἀναφορικῶς πρὸς τὰς συνθήκας ἐργασίας εἰς μίαν χώραν. Καὶ ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ δημοσίας υπηρεσίας, ἡ συμφωνία τὴν οποίαν ἔχομεν υπογράφει μετὰ τῆς Forest Cyprus Corporation νομίζω ὅτι θα εἴμαστε περισσότερον σύμφωνα μετὰ τῆς διεθνούς αὐτῆς συμβάσεως εἰάν εἰς τὴν συμφωνίαν ταύτην συμπεριλαμβάνετο και ὁ σχετικὸς αὐτὸς ὅρος.

Ἄλλο σημεῖον τοῦ οποίου εθίγη ὑπὸ τοῦ εντίμου Βουλευτοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδῃ, μάλιστα ὑπὸ τύπον ἐρωτήσεως, εἶναι ποία ἄλλη εταιρεία εἰς τὴν Κύπρον ἔχει δικαίωμα να πωλῇ τὰ προϊόντα τῆς ἐκεῖ ὅπου θέλει ἡ Κυβέρνησις. Ἐδῶ πρόκειται περὶ ἐθνικοῦ πλοῦτου, περὶ ἐθνικοῦ προϊόντος, ἐδῶ δεν πρόκειται περὶ μίας ἀπλῆς ἐπιχειρήσεως, πρόκειται περὶ μίας ξένης ἐπιχειρήσεως ἡ οποία θα ἐκμεταλλεῖται πλοῦτον ἐθνικόν, πλοῦτον τοῦ τόπου, και νομίζω ὅτι δεν θα ἦταν καθόλου ἄσκοπον, θα ἦτο μάλιστα πολὺ σκόπιμον, να ὑπάρχει εἰς τὴν συμφωνίαν σχετικὸς ὅρος, δυνάμει τοῦ οποίου, εἰάν ἐπὶ παραδείγματι ἡ Κυβέρνησις χρειάζεται μίαν ποσότητα αὐτοῦ τοῦ πολυτίμου υγροῦ που παράγεται εἰς τὸν τόπον μας διὰ να ἀνταποκριθῇ εἰς διεθνῆς υποχρεώσεις βάσει διεθνῶν ἐμπορικῶν συμφωνιών, να ἔχη τὸ δικαίωμα ἡ Κυβέρνησις να χρησιμοποιοῦ αὐτὸ το προϊόν.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδῃς ἀνέφερον ἐπίσης ὅτι ἡ Βουλὴ των Ἀντιπροσώπων ἐψήφισε, παρουσία μου, σχετικὸν νόμον. Προφανῶς ἀναφέρεται εἰς τὸν περὶ Φόρου Εἰσοδήματος Νόμον διὰ τὰς Ἐνάς Εταιρείας, ὅμως παρέλειψεν ο κ. Λέλλος Δημητριάδῃς, λυπούμαι να παρατηρήσω, να εἶπῃ ὅτι τὸσον ἐγὼ ὡσὸν και οἱ ἄλλοι Βουλευταὶ τῆς ομάδος μου κατεψήφισαν αὐτὸ τὸ σχετικὸν μέρος τοῦ Νόμου.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, διὰ τοὺς λόγους τοὺς οποίους ἔχομεν ἀναφέρει εἰς τὴν ομιλίαν μας, λυπούμεθα να παρατηρήσωμεν ὅτι δεν δυνάμεθα να ψηφίσωμεν τὴν ἐπικύρωσιν τῆς συμφωνίας και εισηγούμεθα ὡπὼς ἡ Κυβέρνησις ἐπανεξετάσῃ τὸ ὅλον ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εἰάν δεν ὑπάρχουν ἄλλοι ομιληταί, ο κ. Λέλλος Δημητριάδῃς.

Θα ἤθελα να ορίσω εἰς πέντε λεπτά τὸ δικαίωμα οἰουδήποτε ομιλητοῦ ὁ οποίος δευτερολογεῖ. Ἦδη τὸ θέμα

πρέπει να θεωρηθῇ ὅτι ἐξηγητήθη ἀπὸ ἀπόψεως γενικῶν ἀρχῶν και δεν νομίζω ὅτι εἶναι ἡ ἐπιθυμία οἰουδήποτε μέλους να καταλήξωμεν εἰς διαλογικὴν συζήτησιν.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ουδεμίαν ἐπιθυμίαν ἔχω να καταλήξω εἰς διαλογικὴν συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν ἀνεφέρθη εἰς οἰουδήποτε ἐπιθυμίαν τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδῃ. Ἀνέλυσα γενικῶς τὸ θέμα μη ἀναφερόμενος εἰς οἰουδήποτε Βουλευτὴν.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Οὔτε και θα εἶχα ἐπιθυμίαν να καταλήξῃ ἡ συζήτησις εἰς τὸ Σῶμα αὐτὸ εἰς μίαν διαμάχην τρόπον τινὰ με τὸν έντιμον Βουλευτὴν κ. Παπαϊωάννου, οὔτε και ἐκατηγόρησα τὸν κ. Παπαϊωάννου διὰ τὴν ἰδεολογίαν τοῦ. Κάθε ἄλλο, εἶναι ἐλευθέρῃ χώρα, ἕκαστος δύναται να ἔχῃ ἐλευθερίαν ἰδεῶν και θα ἦτο εὐχῆς ἔργον εἰάν και εἰς ἄλλας χώρας που γνωρίζω εἶχαν οἱ κάτοικοι τὴν ἰδίαν ἐλευθερίαν.

Τὸ μόνον, έντιμε κ. Πρόεδρε, εἶναι ὅτι ἐπειδὴ εἶχε πάρει κάπως περισσότερον των πέντε λεπτῶν ἡ ομιλία τοῦ κ. Παπαϊωάννου, θα με υποχρεώσετε εἰάν με ἀφήσετε ἐμεῖα ὀλίγον περισσότερον των πέντε λεπτῶν να ἀπαντήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τὰ πέντε λεπτὰ ἦσαν ἐνδεικτικῶς. Εἰάν δεν τελειώσετε μπορείτε να προχωρήσετε ἀκόμη λίγο.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εὐχαριστῶ πολὺ. Κρατικὸς παρεμβατισμὸς και κρατικοποιήσις ἀνεφέρθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Παπαϊωάννου και ὅτι δεν μου ἀρέσουν αὐτὰ εἰς λέξεις. Διὰ τὸν κρατικὸν παρεμβατισμὸν δεν ἔχω καμμίαν ἐνστάσιν ὅταν ἐφαρμόζεται διὰ τὸ καλόν, τὸ κοινόν καλόν, ἐψήφισα δε ἐπὶ παρουσία τοῦ κ. Παπαϊωάννου ἀρκετοὺς νόμους τοιαύτης φύσεως, ὡπὼς τὸ Νομοσχέδιον τοῦ κοινῶς ἀναφερόμενον ὡς Ἐργονομία, Νομοσχέδιον σχετικόν με τὸν περιορισμὸν εἰς τὰς εἰσαγωγὰς διὰ τὴν προστασίαν των ἀγορῶν και πολλά ἄλλα νομοσχέδια, τα οποία, εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἀναφέρονται εἰς κρατικὸν παρεμβατισμὸν ὡσὸν ἀφορὰ τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν ἢ και ἐνέργειαν. Ὅσον ἀφορὰ τὴν κρατικοποίησιν δεν εἶμαι οὔτε ἐργοστασιάρχῃς οὔτε τίποτε παρόμοιον εἶμαι ἐπιχειρηματίας, δεν φοβοῦμαι τὴν κρατικοποίησιν, ἀπλῶς λέγω ὅτι διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις διὰ τὰς οποίαις εὐζητούσαμεν ἀπόψε εἰς τὴν Κύπρον δεν εἶναι ὀρθόν να ἔχωμεν τώρα κρατικοποίησιν. Ο κ. Παπαϊωάννου ἀνεφέρθη εἰς κρατικοποίησιν εἰς Κύπρον, εἰς τὴν εταιρείαν Τηλεφῶνων και τὴν εταιρείαν Ἡλεκτρισμοῦ, τὴν Σ.Υ.Τ.Α. και τὴν Ἀρχὴ Ἡλεκτρισμοῦ. Να μου ἐπιτρέψῃ ο κ. Παπαϊωάννου να διαφωνήσω αὐτὰ εἶναι ἡμικρατικὰ ἰδρύματα δημοσίας ὠφελείας, ἀπαντῶνται εἰς πλείστα ὅσα μέρη τοῦ κόσμου και ουδεμίαν σχέσιν ἔχουν με ἐπιχειρήσιν πετρελαιοειδῶν. Καὶ πάλιν ο κ. Παπαϊωάννου ἐνδεικτικῶς ἀπεισιώπησε χρεωκοπίαν κρατικοποιήσεως παρομοίων πρὸς τὰ πετρελαιοειδή ἐπιχειρήσεων εἰς Ἀγγλίαν, ὡς ἡ κρατικοποίησις των τραίνων, των ἀμαξοστοιχιῶν σιδηροδρόμων, με συγχωρεῖτε των σιδηροδρόμων που χάνουν τεράστια ποσὰ, και ἐιδικῶς τοῦ χάλυβος, ἡ οποία και ἐγκατελείφθη ἐντέλει και εὐρίσκεται τώρα εἰς ἰδιωτικὰς χεῖρας.

Ἀνεφέρθη ο κ. Παπαϊωάννου και εἰς ἄλλα σημεῖα τα οποία δυστυχῶς δεν ἔχω καιρὸν να ἀπαντήσω, ἀλλὰ εἰς ἕνα ἐιδικόν σημεῖον που ἀνεφέρθη εἰς ὑπολογισμὸν, τὸν οποίον ἔκαμα λαθασμένον κατὰ τὴν ἀπόψιν τοῦ κ. Παπαϊωάννου, περιωρισμένον ἑκατομμυρίων λιρῶν τα οποία ἀντιπροσωπεύουν ἔξοδα εἰς τα οποία θα προβῇ ἡ εταιρεία αὐτὴ εἰς Κύπρον και εὐρεν, εἰάν δεν ἀπατάμαι, ο κ. Παπαϊωάννου ἐπὶ εἰς τὸ τέλος των δέκα ἐτῶν θα εἶναι κάπου 730 τόσες χιλιάδες λίρες, κατ' ἀκρίβειαν εἶναι £1.284.000 ἢτοι £57.000 τὸ πρῶτον ἔτος, £93.000 κατ' ἔτος διὰ τὸ 2ον, 3ον και 4ον £198.000 διὰ τὸ 5ον, £148.000 διὰ τὸ 6ον, 7ον, 8ον, 9ον και 10ον. Πρόσθεσις εἶναι £1.284.000. Ἐκεῖνο τὸ οποίον ἀνέφερα ἐγὼ δεν εἶναι ὅτι ἡ εταιρεία αὐτὴ ἔχει υποχρεῶσιν να ἐξοδεύσῃ ἕνα ἢ δύο

εκατομμύρια. Εκείνο το οποίο είπα είναι ότι διά να κάμω αυτές τες έρευνες χωρίς καν να έχω και υποχρέωσιν να εξοδούση αυτά τα οποία ανέφερα εδώ, είναι υποχρεωμένη διά τες έρευνες να βρη πετρέλαιον να εξοδούση ίσως ένα εκατομμύριον λίρας, ήδη έχει εξοδούσει αρκετά μέχρι τώρα. Γενικά αυτά είχα να πω, κ. Πρόεδρε, δεν θα μακρηγορήσω, θα σταματήσω εδώ και επαναλαμβάνω ότι δεν αντελήφθη, δεν επείσθη δηλαδή από την απάντησιν του κ. Παπαϊωάννου εις τα όσα είχα πει ότι ίσως να υπάρχει πιθανότης να αλλάξω την προηγουμένη μου απόφασιν διά να μη επιψηφίσω αυτό το Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ζιαρτίδης.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα ομιλήσω μόνον επί των υπολογισμών του εντίμου συναδέλφου κ. Δημητριάδη. Επιμένα μαζί με τον συνάδελφον Παπαϊωάννου ότι οι υπολογισμοί του κ. Λέλλου Δημητριάδη είναι λανθασμένοι. Συμφωνώ ότι το πρώτον έτος είναι £57,000. Συμφωνώ ότι το δεύτερον θα είναι £93,000. Αλλά το τρίτον δεν θα είναι £198,000 ή οτιδήποτε άλλο το οποίο υπολογίζει ο κ. Δημητριάδης. Διότι το τρίτον έτος η Φόρεστ δεν θα είναι ανόητος να πληρώνη δικαιώματα επί ολοκληρού της αδειούχου περιοχής. Συμφώνως προς την συμφωνίαν, «αδειούχος περιοχή» σημαίνει την περιοχήν ήτις αρχικώς περιλαμβάνετο εν τη αδεία αναζητήσεως πετρελαιοειδών τη προβλεπομένη υπό της παρούσης συμφωνίας, αποκλειομένης οιασδήποτε περιοχής μισθώσεως ή οιασδήποτε περιοχής μεταγενεστέρως επιστραφείσης υπό του Φόρεστ. Τα 3.000 λοιπόν τετραγωνικά μίλια της αρχικώς καθοριζομένης αδειούχου περιοχής κάθε χρόνον θα ελαττούνται. Τον τρίτον χρόνον δεν θα είναι 3.000 τετραγωνικά μίλια, διότι οι άνθρωποι του Φόρεστ θα επιστρέψουν την έκτασιν την οποίαν διερευνούν και εις την οποίαν δεν θα ευρίσκουν πετρέλαιον. Και επίσης θα εξαίρουν την περιοχήν την οποίαν υπολογίζουν ότι θα μισθώσουν.

Το τέταρτον έτος δεν θα είναι 2 1/2 χιλιάδες μίλια αλλά μπορεί να είναι δύο. Εάν λοιπόν κάμωμεν υπολογισμόν επί προδευτικώς ελαττούμενου αριθμού τετραγωνικών μιλίων και εντός μιας περιόδου δέκα ετών, θα ίδωμεν ότι το συνολικόν ποσόν το οποίο θα δαπανήσουν δεν θα υπερβή τας 750.000 λίρας.

Εισηγούμαι λοιπόν να γίνουν ορθότεροι υπολογισμοί.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

T. ΦΑΝΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εκ της όλης επιχειρηματολογίας των εντίμων συναδέλφων της αριστεράς κ.κ. Παπαϊωάννου και Χρύση Δημητριάδη, όχι όμως και του αγαπητού κ. Ζιαρτίδη, ο οποίος επαρουσιάσθη απόψε ως νέος Κάλγας ή Τειρεσίας μαντεύσας τι πρόκειται να κάμη η Φόρεστ Σάυπρου Κορπορέισιον κατά τον δεύτερον ή τρίτον χρόνον των εργασιών της εν Κύπρω, εκ της επιχειρηματολογίας, λέγω, των κ.κ. Παπαϊωάννου και Χρύση Δημητριάδη κατέστη σαφές ότι ο μόνος λόγος διά τον οποίον ούτοι έχουν ένστασιν κατά της υπογραφείσης συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Κυβερνήσεως και της Φόρεστ Σάυπρου Κορπορέισιον πηγάζει εκ του γεγονότος ότι η εταιρεία αυτή είναι Αμερικανική.

Λυπούμαι διότι είμαι υποχρεωμένος να κάμω την διαπίστωσιν αυτήν αλλ' ουδεμία άλλη λογική εξήγησις δύναται να δοθή. Εάν επρόκειτο περί Ρωσικής, φερ' ειπείν, εταιρείας, είμαι βέβαιος ότι οι έντιμοι συνάδελφοι της αριστεράς πρώτοι και καλύτεροι θα προσήρχοντο εις το βήμα αυτό διά να ανατρέψουν τα ιδικά των επιχειρήματα και να προσπαθήσουν να μας πείσουν να ψηφίσωμεν υπέρ της συμφωνίας αυτής. Ημείς, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δεν πρόκειται να επικυρώσωμεν την συμφωνίαν αυτήν διότι η εταιρεία μετά της οποίας υπεγράφη είναι Αμερικανική

εταιρεία. Θα την επικυρώσωμεν διότι πιστεύομεν ακραδάντως ότι η Κυπριακή Κυβέρνησις εν πλήρει συναισθήσει των ευθυνών και υποχρεώσεών της απέναντι του λαού επί τη βάσει των δεδομένων τα οποία είχε, και λαβούσα υπ' όψιν τας ειδικάς συνθήκας τας επικρατούσας εν Κύπρω σήμερα, ικανοποιήθη ότι η συμφωνία αυτή ήτο η καλύτερα δυνατή υπό τας περιστάσεις. Και ως τοιαύτην θα την επικυρώσωμεν διότι αισθανόμεθα ότι αυτή θα αποβή υπέρ των καλώς νοουμένων συμφερόντων του Κυπριακού λαού.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης, εκτός εάν θέλη να αποσύρη την αίτησίν του να ομιλήση. Και μη υπαρχόντων άλλων ομιλητών εισερχόμεθα εις την κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΕΠΕΙΔΗ εγένετο Συμφωνία κατά την 10ην Αυγούστου 1962, μεταξύ του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας εκ μέρους της Δημοκρατίας της Κύπρου αφ' ενός και του Forest Cyprus Corporation αφ' ετέρου, ήτις αναγράφεται εις τον Πίνακα:

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ είναι επιθυμητόν όπως η ρηθείσα Συμφωνία και αι πρόνοιαι αυτής επικυρωθώσι και επιβεβαιωθώσι διά νομοθεσίας:

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο μετά του Forest Cyprus Corporation Συμφωνία (Επικυρωτικός) Νόμος 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως τα προίμια μετά του άρθρου 1 εγκριθώσι;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ των προοιμίων και του άρθρου 1;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20 κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον των προοιμίων και του άρθρου 1;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τα προίμια και το άρθρον 1 εψηφίσθησαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2. Εν τω παρόντι Νόμω, εκτός εάν άλλως προκύπη εκ του κειμένου:

«Δημοκρατία» σημαίνει την Δημοκρατίαν της Κύπρου.

«Εταιρεία» σημαίνει το Forest Cyprus Corporation, εταιρείαν συσταθείσαν και υπάρχουσαν δυνάμει των Νόμων της Πολιτείας του Delaware, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, ήτις έχει εγκαταστήσει τόπον εργασίας εν τη Δημοκρατία.

«Συμφωνία» σημαίνει την Συμφωνίαν την παρατιθεμένην εν τω Πίνακι.

Πίναξ.

«Υπουργός» σημαίνει τον Υπουργόν Εμπορίου και Βιομηχανίας και περιλαμβάνει οιονδήποτε άλλο πρόσωπον εξουσιοδοτημένον υπ' αυτού διά τον σκοπόν τούτον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοί ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον 2 εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3. Επικύρωσις Συμφωνίας, κ.τ.λ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον 3 τίθεται εις ψηφοφορίαν.

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21 κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο Πίναξ ο οποίος αναφέρεται εις το άρθρον 2 περιέχει ολόκληρον την συμφωνίαν. Λόγω του ότι η συμφωνία είναι πολύ μακρά και ήδη υπήρξεν αρκετός καιρός και εδόθη προς μελέτην εγκαίρως προς τα Μέλη, θα θέσω ολόκληρον την συμφωνίαν μετά των Πινάκων εις ψηφοφορίαν και δεν θα ζητήσω από τους Γραμματείς, λόγω και του προκεχωρημένου της ώρας, να αναγνώσουν έκαστον των άρθρων.

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ της συμφωνίας ως αυτή εδόθη εκτυπωμένη υπό της Γραμματείας της Βουλής;

Ο κ. Μπερπερογλου.

A. M. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Νομίζω ότι βαδίζομεν προς την κατεύθυνσιν της εφαρμογής μιας διαδικασίας αντιθέτου προς εκείνην, την οποίαν ηκολουθήσαμεν μέχρι σήμερα. Το γεγονός ότι η ώρα είναι προχωρημένη δεν πρέπει να γίνη δεκτόν ως λογική αιτία διά να αλλάξωμεν την διαδικασίαν μας. Συνεπώς, συμφώνως προς την τακτικήν, την οποίαν απεδέχθημεν και εφαρμόζομεν μέχρι σήμερα, αναγινώσκονται τουλάχιστον οι αριθμοί των άρθρων και εν συνεχεία τίθενται εις ψηφοφορίαν. Αυτό δε νομίζω ότι δεν χρειάζεται πολύν χρόνον, τουλάχιστον δε κατ' αυτόν τον τρόπον ακολουθούμεν διαδικασίαν κατάλληλον διά την δευτέραν ανάγνωσιν του νομοσχεδίου. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν εισηγήθην και έθεσα εις ψηφοφορίαν την συμφωνίαν ως έχει χωρίς να ζητήσω την ανάγνωσιν των τίτλων την οποίαν εισηγείται ο κ. Μπερπερογλου, το έκαμα διότι ουδείς εκ των ομιλητών εφάνη ότι πρόκειται να υποβάλλη οιαδήποτε τροπολογίαν.

Ο κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η συνήθης κοινοβουλευτική διαδικασία είναι ότι οιοσδήποτε Πίναξ ή Παράρτημα άρθρου δεν αναγιώσκειται αλλά ψηφίζεται ομού μετά του άρθρου. Ολόκληρος η συμφωνία αποτελεί Πίνακα του άρθρου 2. Οι αναφερόμενοι όροι της Συμφωνίας δεν αποτελούν άρθρα Νόμου ή νομοθετήματος. Δι' αυτό θεωρώ ως επαρκή την ψηφοφορίαν επί του αριθμού 2 μετά του Παραρτήματος, δηλαδή μετά της Συμφωνίας ως έχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρ' όλον που νομικώς δύναται να υποστηριχθή η θέσις την οποίαν εισηγείται ο κ. Λυσσαρίδης, δεν θα ήθελα να παραλείψω να θέσω το Παράρτημα, δηλαδή το κείμενον της Συμφωνίας, ενώπιον της Βουλής προς έγκρισιν, ουδεμίαν δε δυσκολίαν έχω να ακολουθήσω την εισήγησιν του κ. Μπερπερογλου, και διά να μην έχωμε περισσοτέρας συζητήσεις παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την ανάγνωσιν των τίτλων, κάμνοντες έναρξιν από την σελίδα 226 του Ελληνικού κειμένου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πίναξ Περιεχομένων. Τίτλος. Αιτιολογικά Προτάσεις. Ορισμοί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Ο κ. Τίτος Φάνος.

T. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, με όλον τον σεβασμόν νομίζω ότι ο έντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης είχαν δικαίον και θα ήθελα να προσθέσω το εξής: Το Νομοσχέδιον αυτό αποτελεί επικύρωσιν μιας συμφωνίας η οποία ήδη υπεγράφη μεταξύ της Κυπριακής Κυβερνήσεως και μιας ξένης εταιρείας. Δεν δύναται συνεπώς να νοηθή ψηφίσις υπό της Βουλής ωρισμένων μόνον άρθρων ή κεφαλαίων της συμφωνίας αυτής και καταψηφίσις άλλου. Η συμφωνία αυτή ή θα ψηφισθή εν τω συνόλω της ή θα καταψηφισθή εν τω συνόλω της. Συνεπώς υποβάλλω ότι θα πρέπει, κ. Πρόεδρε, ο Πίναξ να υποβληθή ενώπιον της Βουλής εις ψηφοφορίαν εν τω συνόλω του και ουχί κεχωρισμένως κεφάλαιον κατά κεφάλαιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ήδη ο Πίναξ αναφέρεται τόσον εις το άρθρον 2 της Ερμηνείας όσον και εις το άρθρον 3 όπου αναφέρεται η συμφωνία. Εάν προσέξωμεν το άρθρον 3 προνοεί ως εξής. «Η συμφωνία και πάσαι αι πρόνοιαι αυτής διά του παρόντος επικυρώνονται και βεβαιούνται κ.λ.π.». Η λέξις «Συμφωνία» ορίζεται εις το άρθρον 2 και σημαίνει την συμφωνίαν την παρατιθεμένην εν τω Πίνακι.

Εκείνο το οποίον επροχώρησα να κάμω είναι να θέσω την συμφωνίαν εν τη ολόττη της ενώπιον της Βουλής προς έγκρισιν.

Επομένως επανέρχομαι εις την πρώτην εισήγησίν μου, και θέτω την συμφωνίαν εις την έγκρισιν της Βουλής.

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ της συμφωνίας ως ορίζεται εις το άρθρον 2 του Νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοί ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η συμφωνία ενεκρίθη.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως μόνον του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο μετά του Forest Cyprus Corporation Συμφωνία (Επικυρωτικός) Νόμος 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ του Φόρεστ Σάυπρους Κορπορέσιον Συμφωνία (Επικυρωτικός) Νόμος του 1962;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το Νομοσχέδιο εψηφίσθη εις νόμον.

Το επόμενον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής όπως αναγνώση την σχετικήν έκθεσιν εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 16) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Γιάγκος Ποταμίτης

Νεπίλ Ναπη.

Η Επιτροπή εμελέτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής της 30ής Οκτωβρίου 1962.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

(Ανεγνώσθη ως υπ' αριθμόν 16 διά τους λόγους τους εκτιθεμένους εις το τέλος της παρούσης συνεδριάσεως υπό του Προεδρεύοντος).

Εις την συνεδρίασιν παρίστατο και ο Γενικός Λογιστής όστις παρέσχε τας ακόλουθους πληροφορίας:

(α) Η ποσότης της κριθής ήτις θα επεχορηγείτο εφέτος υπελογίσθη βάσει της πείρας προηγουμένων ετών, ούτω δε αν και κατά το 1958 επί προϋπολογισθείσης παραγωγής 76.500 τόννων παρεδόθησαν εις τας Κυβερνητικάς αποθήκας 16.000 τόννοι κριθής, εφέτος επί προβλεφθείσης παραγωγής 75.000 τόννων παρεδόθησαν 45.000 τόννοι.

(β) Όσον αφορά την επιχορήγησιν σίτου ήτις υπελογίσθη βάσει της κτηθείσης το 1959 πείρας, εδηλώθη ότι, καιτοι η παραγωγή του τρέχοντος έτους υπελογίζετο ότι θα ήτο η αυτή με εκείνην του 1959, ήτοι 60.000 τόννοι, και ότι θα παρεδίδοτο εις τας Κυβερνητικάς Αποθήκας 20.398 τόννοι, εν τούτοις παρεδόθησαν εφέτος 37.549 τόννοι.

(γ) Οι λόγοι διά τους οποίους ηυξήθη η ποσότης της παραδοθείσης κριθής και σίτου εντός του 1962 οφείλονται εις το γεγονός ότι:

(i) Η κριθή, ενώ κατά το 1958 ηγοράσθη υπό της Κυβερνήσεως προς £22.400 μιλς τον τόννον και επωλήθη εις το κοινόν προς £24.800 μιλς τον τόννον, το 1962 ηγοράσθη υπό της Κυβερνήσεως προς £25.600 μιλς τον τόννον και επωλήθη προς £24.800 μιλς τον τόννον.

(ii) Η τιμή αγοράς του σίτου το 1959 ήτο η αυτή με εκείνην της πωλήσεως, ήτοι £40 τον τόννον, το δε 1962, αν και η τιμή αγοράς ήτο και πάλιν £40 τον τόννον, η τιμή πωλήσεως ήτο £26 τον τόννον.

Η Επιτροπή υποβάλλει την πληροφορίαν αυτήν προς την Βουλήν και πληροφορεί τα έντιμα μέλη ότι ο Γενικός Λογιστής ανεκοίνωσε προς την Επιτροπήν ότι το ποσόν το διαλαμβανόμενον εις το παρόν Νομοσχέδιον αποτελεί υποχρέωσιν της Κυβερνήσεως και επιβάλλεται να πληρωθή.

Η Επιτροπή, εν πάση περιπτώσει, δεν επιθυμεί να επηρεάση καθ' οιονδήποτε τρόπον την Βουλήν διά της διατυπώσεως οιασδήποτε γνώμης επί του Νομοσχεδίου και αφήνει την Βουλήν να συζητήση και να λάβη απόφασιν επί τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΝΕΠΙΛ ΝΑΠΗ:

(Ανάγνωσις της έκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Από την εισηγητικήν έκθεσιν του Υπουργείου Οικονομικών επί του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου φαίνονται τα εξής γεγονότα:

Πρώτον, εις τον προϋπολογισμόν του 1962 ελήφθη πρόνοια όπως διατεθή ποσόν £750.000 δι' επιχορήγησιν των δημητριακών και ποσόν £470.000 δι' επιχορήγησιν των αμπελουργικών προϊόντων. Σήμερον το Υπουργικόν Συμβούλιον ζητεί με το παρόν Νομοσχέδιον την έγκρισιν της Βουλής διά να αυξηθή το ποσόν της επιχορηγήσεως διά τα δημητριακά εις £1.126.076, ενώ ταυτοχρόνως μας πληροφορεί ότι ηλάττωσε το ποσόν της επιχορηγήσεως διά τα αμπελουργικά προϊόντα εις £330.000.

Εγώ δεν ξεχωρίζω τους γεωργούς εις τάξεις.

Δι' εμέ τόσον οι αυτοπαραγωγοί όσον και οι αμπελουργοί και οι δενδροκαλλιεργηταί, είναι όλοι εξ ίσου συμπαθείς και πρέπει να τυγχάνωσι της υποστηρίξεως και της μερίμνης του κράτους.

Είναι όλοι εργάται της γης που με τον μόχθον και τον ιδρώτα των μας παρέχουν καθημερινώς την τροφήν και την ζωήν. Δεν ενίσταμαι κατά της αυξήσεως της επιχορηγήσεως προς τους σιτοπαραγωγούς. Αλλά δεν μπορώ να παρίδω την ελάττωσιν του ποσού της επιχορηγήσεως προς τους αμπελουργούς.

Η διδομένη κατά τα προηγούμενα έτη επιχορήγησις διά τα αμπελουργικά προϊόντα, όπως ωμολογείτο παρά πάντων, ήτο μικρά διά τα πλείστα των αμπελουργικών χωριών, ενώ αναφορικός προς τα ορεινά αμπελουργικά χωριά ήτο ελαχίστη μη καλύπτουσα ούτε τα έξοδα παραγωγής.

Οι αμπελουργοί καθ' έκαστον έτος δι' υπομνημάτων, συγκεντρώσεων, συλλαλητηριών, και άλλων νομίμων μέσων, προσεπάθησαν να υποδείξουν εις την Κυβέρνησιν ότι είναι απαραίτητον να αυξηθή η επιχορήγησις των. Η επιχορηγησις όμως παρέμεινε πάντοτε η αυτή. Εφέτος ενώ εις τον Προϋπολογισμόν ελήφθη πρόνοια διά £470.000, το Υπουργικόν Συμβούλιον δι' αποφάσεώς του, ληφθείσης την 23ην Αυγούστου 1962, υπεβίβασε το ποσόν εις £330.000.

Παρ' όλον τον σεβασμόν μου προς το Υπουργικόν Συμβούλιον δεν δύναμαι να συμφωνήσω με την απόφασιν του ταύτην και είμαι υποχρεωμένος από του βήματος της Βουλής των Αντιπροσώπων του λαού να την επικρινω και να υποδείξω ότι η τάξις των αμπελουργών χρειάζεται περισσοτέραν μέριμναν και υποστήριξιν.

Όπως είπα και προηγουμένως συμφωνώ με την δοθείσαν αύξησιν εις τους σιτοπαραγωγούς και δι' αυτό θα ψηφίσω το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Όπως θα έχετε δει εις την έκθεσιν της Επιτροπής της οποίας είμαι και εγώ μέλος, δεν έχομεν πάρει απόφασιν αλλά το αφήσαμεν διά να συζητηθή εις την Βουλήν το όλον ζήτημα. Εγώ προσωπικώς ο λόγος διά τον οποίον είχα προτείνει αυτήν την πρότασιν της Οικονομικής Επιτροπής δεν ήτο διά να καταψηφίσωμεν όταν θα έλθωμεν εδώ το ποσόν το οποίον μας ζητούν, αλλ' απλώς διά να δοθή η ευκαιρία εις τους έντιμους συναδέλφους να το συζητήσωμεν, και να προσπαθήσωμεν να εύρωμεν ένα καλύτερον τρόπον προς εξυπηρέτησιν του γεωργού απ' ενός και τρόπον εμπόδισεως της σπατάλης των χρημάτων του τόπου απ' ετέρου.

Όπως αναφέρομεν εις την έκθεσιν συμβαίνει κάτι το ουχί παράξενον αλλά περίεργον. Διότι έχοντες υπ' όψιν την παραγωγήν κριθής του 1958 και του 1962, το μεν 1958, ενώ η παραγωγή ήτο 76.500 τόνοι, η παράδοσις εις την Κυβέρνησιν ήτο 16.000 τόνοι μόνον, το δε 1962, ενώ η παραγωγή ήτο 75.000 τόνοι, παρουσιάζεται το εξαιρετικόν φαινόμενον παραδόσεως 45.000 τόνων εις τας αποθήκας, πράγμα το οποίον εξηγείται μόνον από την εξής εξήγησιν την οποίαν έχομεν εξακριβώσει: Ότι ενώ το 1958, ο μεν παραγωγός, εάν παρέδιδε το εμπόρευμά του εις την Κυβέρνησιν, το παρέδιδε προς £22.400 μιλς ενώ εάν εζήτει να αγοράση τούτο από την Κυβέρνησιν το ηγόραζε προς £24.800 μιλς, δηλαδή κατά £2.400 μιλς ακριβώτερα απ' ό,τι το επωλούσε, το 1962 συνέβαινε όλως διόλου το αντίθετον το παρέδιδε προς £25.600 μιλς και το ηγόραζε κατόπιν το ίδιον το κριθάρι το οποίον παρέδιδεν ο ίδιος £24.800 μιλς, ανεξαρτήτως των πολλαπλών εξόδων τα οποία θα απεφορτίζετο η Κυβέρνησις περιπλέον των £25.600 μιλς. Εις την περίπτωσιν αυτήν βεβαίως θα ήσαν ανόητοι οι παραγωγοί οι οποίοι θα είχαν ανάγκην επίσης και κριθής διά τα ζώα των να μην παραδώσουν όλον το εμπόρευμά των εις καλύτεραν τιμήν και να το αγοράσουν ευθιγότερον κατόπιν. Το 1958 συνέβαινε το αντίθετον, διότι δεν συνέφερε εις τον γεωργόν να παραδώση το εμπόρευμά του προς £22 και να το αγοράση προς £24.800 μιλς. Αλλ' εκτός από αυτήν την δικαιολογίαν υπάρχει και ο φόβος ότι δεν θα εξέλιπον και οι επιτήδειοι οι οποίοι θα είχαν την ευκαιρίαν να αγοράσουν κριθάρι προς £24.800 και να το παραδώσουν εις την Κυβέρνησιν ως παραγωγήν ιδικήν τους προς £25.600. Ως αποτέλεσμα δε τούτου σήμερον ευρίσκειται η Κυβέρνησις με ένα πολύ μάλλον στοκ από κριθάρι διά το οποίον δεν υπάρχει ζήτησις επιτοπίως και διά το οποίον γίνονται προσπάθειαι να γίνη εξαγωγή με πιθανήν πραγματοποιήσιν τιμής £18 τον τόννον F.O.B., η οποία δεν θα καθάριση εις τες αποθήκας τους παρά £16 τον τόννον έναντι £25.000 που έχει αγορασθή, επιπλέον των εξόδων τα οποία θα έχουν επιφορτισθή, με αποτέλεσμα μίαν τρομακτικήν ζημίαν επί κάθε τόννου κριθής. Το ίδιον δε θα παρατηρήσωμεν και διά το σιτάρι. Ενώ η παραγωγή του 59 και του 62 ήσαν σχεδόν οι ίδιαι, δηλαδή 60.500 το 59 και 60.000 τόννους το 62, το μεν 59 η παράδοσις ήτο 20.398 τόννους, διότι η τιμή παραδόσεως και αγοράς ήτο η ίδια, δηλαδή £40 τον τόννον, ενώ επί παραγωγής κατά 500 τόννους ολιγωτέρους του 1959, δηλαδή 60.000 τόννους σίτου είχαμεν παραδώσει σχεδόν την διπλασίαν ποσότητα το 1959, ήτοι από 20.398 τόννους ανήλθεν εις 37.549 τόννους, αλλά και εδώ η αιτία του κακού είναι ότι το μεν σιτάρι το παραδιδόμενον εις την Κυβέρνησιν επληρώνετο £40, διατιθέμενον υπό της Κυβερνήσεως εις τους μύλους παρεδίδετο προς £26 τον τόννον. Και βεβαίως ενώ παρατηρήθη το ίδιον φαινόμενον το οποίον παρατηρήθη και διά την κριθή, δηλαδή κανείς παραγωγός δεν εφύλαττε σιτάρι διά τον εαυτόν του και το παρέδιδεν όλον αγοράζων αλεύρι εις χαμηλοτέραν τιμήν, εν τούτοις δεν αποκλείεται η δυνατότης εκμεταλλεύσεως επίσης εις την περίπτωσιν αυτήν, δηλαδή ότι ηγοράσθη μεν σιτάρι από την Κυβέρνησιν προς £26, επωλείτο δε εις την μαύρην αγοράν εις υψηλοτέραν τιμήν, μεταξύ 26 και 40 λιρών. Βεβαίως αντιλαμβάνομαι ότι ο σκοπός της διαφοράς της τιμής αγοράς και της τιμής πωλήσεως υπό της

Κυβερνήσεως δεν ήτο άλλος παρά να βοηθηθή εις μεν την περίπτωσιν της κριθής ο κτηνοτρόφος εις δε την περίπτωσιν του σίτου ο καταναλωτής άρτου. Δεν είμαι εναντίον αυτής της ιδέας απεναντίας την υποστηρίζω. Αλλά δεν συμφωνώ με τον τρόπον ο οποίος υφίσταται σήμερα διά το ζήτημα σιτηρών εν γένει. Αλλ' επειδή εάν επρόκειτο να συζητήσωμεν το ζήτημα αυτό ίσως θα μας έπαιρνεν αρκετόν χρόνον, επειδή αντιλαμβάνομαι ότι και η Κυβέρνησις μελετά να εξεύρη τρόπον προς αποφυγήν όλων των προαναφερθεισών δυσκολιών, και επειδή υπό της Βουλής έχει ανατεθή σε μίαν Κοινοβουλευτικήν Επιτροπήν να μελετήση όλον αυτό το ζήτημα και να υποβάλη τα πορίσματά της εις την Βουλήν και εις την Κυβέρνησιν, δεν θα ήθελα να προχωρήσω και να σας κουράσω περισσότερο. Το μόνον θα ήθελα να γίνη μία σύστασις εις την Κυβέρνησιν να προσέξη την όλην δημιουργηθείσαν κατάστασιν και να προσπαθήση να εξεύρη τρόπον που να μπορεί να αποφευχθή η παρούσα περίπτωσις, και άνακα μας ζητούν σήμερα να ψηφίσωμεν ένα αρκετά σεβαστόν ποσόν περιπλέον του ό,τι έχομεν ψηφίσει εις την αρχήν του έτους, δεν θα έφερα ένστασιν να το ψηφίσωμεν δεδομένου ότι το ποσόν αυτό εί'ναι μία υποχρέωσις της Κυβερνήσεως έναντι των παραγωγών μας, την οποίαν δεν θα ήμπορούσαμεν να αποφύγωμεν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ανδρέας Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι Βουλευταί.

Ενώπιόν μας έχομεν ένα συμπληρωματικόν προϋπολογισμόν ο οποίος θα καλύψη τας υποχρεώσεις της Κυβερνήσεως διά την επιχορήγησιν των σιτηρών. Νομίζω ότι δεν είναι του παρόντος να συζητήσωμεν ποία σχέδια πρέπει να λειτουργήσουν εις το μέλλον προς καλύτεραν εφαρμογήν του σχεδίου συγκεντρώσεως τόσο των σιτηρών όσον και των σταφυλών. Διά τούτο δεν θα ήθελα να ομιλήσω απόψε διότι πιστεύω ότι όλοι οι συνάδελφοι θα ψηφίσουν τον παρόντα συμπληρωματικόν προϋπολογισμόν. Ήθελα όμως να επισύρω την προσοχήν των συναδέλφων εις ωρισμένους αριθμούς που εδόθησαν υπό της Επιτροπείας, η οποία Επιτροπεία βεβαίως τους επήρην από την Κυβέρνησιν. Δεν νομίζω ότι μας εδόθησαν τα στοιχεία τα οποία να μας πείθουν ότι τόση έπρεπε να είναι η υπολογισμένη ποσότης παραγωγής κριθής και σιταριού. Δι' αυτό και με τον τρόπον με τον οποίον εδόθησαν αυτοί οι αριθμοί χωρίς να αναφερθούν εις την καλλιεργηθείσαν έκτασιν, με κάμνει να υποπτεύωμαι ότι οι υπολογισμοί εβγήκαν απλώς από τας καιρικές συνθήκας, αι οποίαι πιθανόν να ήσαν όμοιαι το 58 και 59 με το 62. Τέτοια στοιχεία και τέτοιοι αριθμοί, οι οποίοι αριθμοί πιθανόν να εμβάλουν εις ανησυχίας το κοινόν, ότι γίνονται καταχρήσεις εκ μέρους των παραγωγών, νομίζω ότι εις το μέλλον πρέπει να δίδονται πολύ προσεκτικά και με αριθμούς οι οποίοι βασίζονται επί της καλλιεργηθείσης εκτάσεως και επί της πραγματικής αποδόσεως. Αλλ' εάν υπάρχουν οιαδήποτε άλλαι ανωμαλίας διά καταστρατήγησιν προς απόκτησιν συμφέροντος και προς ζημίαν της Κυβερνήσεως, και άλλαι καταστρατηγήσεις όπως εις την εισπραξιν φόρων πραγματοποιούνται και εκεί προς ζημίαν της Κυβερνήσεως. Και όλοι μας ασφαλώς θα ήθελαμεν όσον το δυνατόν καταστρατηγήσεις οποιοδήποτε νόμου να αποφεύγονται και να προλαμβάνονται από την Κυβέρνησιν. Επειδή δεν μας δίδεται το δικαίωμα να επεκταθώμεν περισσότερο λόγω της φύσεως του Νομοσχεδίου δεν θα προσθέσω τίποτε περισσότερο με την βεβαιότητα ότι το παρόν Νομοσχέδιον θα υπερψηφισθή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί τότε θα παρακαλέσω τους έντιμους Γραμματείς να αρχίσουν την δευτέραν κατ' άθρον ανάγνωσιν μόνον διά της αναγνώσεως του πλαγιότιτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της

Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1962, δι' ός δεν έχει γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιοδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένοστασις όπως το προοίμιον μετά του πρώτου άρθρου εγκριθώσι;

Μη υπάρχουσαι ενστάσεις το προοίμιον μετά του πρώτου άρθρου εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £240.000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένοστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπάρχουσαι ενστάσεις το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένοστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του Πίνακος;

Μη υπάρχουσαι ενστάσεις το άρθρον 3 μετά του Πίνακος εγκρίνονται. Και τώρα εις την τρίτην ανάγνωσιν διά της απλής αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένοστασις όπως το παρόν Νομοσχέδιον εγκριθή εις τον νόμον;

Μη υπάρχουσαι ενστάσεις το παρόν Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις τον νόμον.

Έχω να πληροφορήσω την Βουλήν ότι, ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 16) του 1962,

ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 17) του 1962 και

ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962,

απεσύρθησαν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Και εισεργόμθα τώρα εις το Κεφάλαιον Γ της ημερησίας διατάξεως — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Υπάρχουν Νομοσχέδια ή έγγραφα προς κατάθεσιν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα κ. Πρόεδρε.

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια και έγγραφα;

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) 1962.

Έγγραφα σταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 2αν Νοεμβρίου 1962, συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1962 (Αρ. 1) του 1962 και τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου 1962 (Αρ. 14) του 1962.

Ταυτοχρόνως, έντιμε κ. Πρόεδρε, κατατίθεται ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος, ο οποίος ανεπέμφθη υπό του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 18) του 1962 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών προς μελέτην.

Τα έγγραφα τα οποία κατετέθησαν και τα οποία εστάλησαν υπό του Υπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962, ο οποίος συμφώνως του άρθρου 51 δέον να επανεξετασθή κατόπιν της αναπομπής υπό του Εξοχωτάτου Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Υγείας.

Και τώρα η ημερησία διάταξις της επομένης συνεδριάσεως καθορίζεται ως εξής:

Κεφάλαιον Α — Ερωτήσεις-Απαντήσεις (ημίσεια ώρα).

Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 1) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1962, και

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Θα ήθελα αναφορικός με τα Νομοσχέδια Συμπληρωματικής Πιστώσεως να επιστήσω την προσοχήν της Επιτροπής των Οικονομικών εις το εξής ζήτημα:

Δεδομένου ότι τα υπ' αρ. 16, 17, 18, 21 και 22 Νομοσχέδια Συμπληρωματικής Πιστώσεως έχουν αποσυρθή υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας, τα μετέπειτα κατατεθέντα εν τη Βουλή αλλ' ακόμη μη ψηφισθέντα Νομοσχέδια Συμπληρωματικής Πιστώσεως δέον να λάβουν αριθμούς ως εξής:

Το υπ' αριθμόν 19 Νομοσχέδιον είναι το Νομοσχέδιον το οποίο εψηφίσθη προ ολίγου και εις αυτό εδόθη ο αριθμός 16.

Το υπ' αριθμόν 20 Νομοσχέδιον δέον να φέρη τον αριθμόν 17. Και το υπ' αριθμόν 23 Νομοσχέδιον δέον να φέρη τον αριθμόν 18. Το Νομοσχέδιον αυτό κατετέθη προ ολίγου εις την Βουλήν.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν η ώρα 6.00 μ.μ.

Και τώρα δυνάμει των προνοιών του Άρθρου 76

Θα ήθελα να ερωτήσω κατά πόσον ο Νόμος περί Οδοντιάτρων είναι εις την ημερησίαν διάταξιν. Εξ όσων ενθυμούμαι είναι το πρώτον θέμα.

ΤΟΥΤΡΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το συμπεριλάβετε, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν, 16ην Νοεμβρίου, και ώραν 6.00 μ.μ.

Δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν των εργασιών της παρούσης συνεδριάσεως.

(Ώρα λήξεως 11.50 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 16ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 7.10 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 7ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Α είναι Ερωτήσεις — Απαντήσεις. Καθορισθείς χρόνος ημίσεια ώρα.

Προτίθεται να αναβάλω την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία, είναι ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962. Αναπομπή του Νόμου υπό του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας προς επανεξέτασιν συμφώνως του άρθρου 51 του Συντάγματος.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν του κειμένου της επαναπομπής λόγω του ότι το κείμενον εστάλη εις την Τουρκικήν γλώσσαν υπό της Αυτού Εξουχότητος του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, το κείμενον θα αναγνωσθή πρώτον εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Αναγινώσκει το κείμενον εις την Τουρκικήν.)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΙΑ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ,

τη 3η Νοεμβρίου, 1962

Πρόεδρον Βουλής των Αντιπροσώπων.

Έχω την τιμήν να πληροφορήσω υμάς ότι εν τη ενασχέσει της εξουσίας δι' ης περιβέβληται ο Αντιπρόεδρος δυνάμει της παραγράφου 1 του Άρθρου 51 του Συντάγματος, απεφάσισα όπως αναπέμψω εις την Βουλήν προς επανεξέτασιν «Τον περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικόν) Νόμον του 1962» όστις μοί απεστάλη προς έκδοσιν διά της υπ' αρ. Ν.59/62 και ημερομηνίαν 23ην Οκτωβρίου 1962 επιστολής σας.

2. Θα ευχαριστηθώ εάν κατά την επανεξέτασιν του ως άνω ειρημένου Νόμου τα έντιμα Μέλη της Βουλής λάβωσιν υπ' όψιν τα ακόλουθα σημεία:

(α) Είς των κυριωτέρων σκοπών του Νομοσχεδίου ήτο η προστασία του κοινού από μη προσοντούχα πρόσωπα και η διασφάλισις των συμφερόντων των οδοντιάτρων έναντι των προσώπων τούτων άτινα, επωφελούμενα της μη υπάρξεως εν τω Νόμω ορισμού του όρου «οδοντιατρική», εξετάλουν παρανόμως καθήκοντα ισοδυναμούντα εν τη πραγματικότητα προς ενάσκησιν της οδοντιατρικής. Τα εν άρθρω 4 του Νόμου νυν καταχωρισθέντα εδάφια (3), (4) και (5) (Ίδε άρθρον 5 του Τροποποιητικού Νόμου) ανατρέπουν τον ως άνω σκοπόν, λόγω του ότι ωρισμένοι «βοηθοί οδοντιάτρων» οίτινες ενήσκουν παρανόμως την οδοντιατρικήν θα δύνανται σήμερον να συνεχίσωσι νομίμως την μέχρι τούδε παράνομον άσκησιν του επαγγέλματος. Περί πλέον, ως εκ του γεγονότος ότι δεν υπάρχει ορισμός των υπό «βοηθών οδοντιάτρων» ασκουμένων καθηκόντων, ούτοι θα δύνανται ελευθέρως να ενασκούν την οδοντιατρικήν ισχυριζόμενοι ότι εξετάλουν την εργασίαν ταύτην προγενεστέρως. Αι εν εδαφίω (5) διαλαμβανόμεναι εγγυήσεις και όροι, ήγουν, ότι οι περι ων ο λόγος «βοηθοί οδοντιάτρων» θα υποχρεούνται να ενασκούν το επάγγελμα

αυτών κατ' εξουσιοδότησιν και υπό τον έλεγχον και επίβλεψιν και εντός του ιατρείου οδοντιάτρου δεν είναι κατά την γνώμην μου επαρκή, ούτε και είναι ταιούτης φύσεως ώστε να είναι εφαρμόσιμα. Αφ' ενός είναι πρακτικώς αδύνατος η επιβολή υποχρεώσεως επί των οδοντιάτρων εχόντων «βοηθούς οδοντιάτρων» εν τη υπηρεσία αυτών να είναι πάντοτε παρόντες εις τα ιατρεία αυτών οσάκις υποτίθεται ότι βοηθός τις ασκεί καθήκοντα «κατ' εξουσιοδότησιν και υπό τον έλεγχον και επίβλεψιν» αυτού, αφ' ετέρου δε θα είναι αδύνατον να ελεγχθή εάν επιβαλλομένη η ταιούτη υποχρέωσις θα εκπληρωθή.

(β) Είς ζήτημα αφορών εις την δημοσίαν υγείαν είναι αδιανόητον πρόσωπα άνευ της ελαχίστης ιατρικής εκπαιδεύσεως ή προγενεστέρως επιστημονικής πείρας, και άνευ μελέτης Ανατομίας, Βακτηριολογίας, Παθολογίας, Υγιεινής, Φυσιολογίας και άλλων παραλλήλων θεμάτων συναφών προς την επιστήμην της οδοντιατρικής, να κέκτηνται εξουσίαν όπως επιλαμβάνονται διαφόρων επιπλοκών δυνάμενων να προκύψουν εν τη ενασχέσει της οδοντιατρικής. Οι «βοηθοί οδοντιάτρων» διά της αγνοίας αυτών περί της απαιτούμενης θεραπείας εις περιπτώσεις επιπλοκών, δυνατόν να ενεργήσουν εσφαλμένως και να προξενήσουν ανεπανόρθωτον βλάβην εις τους ασθενείς.

(γ) Γίνεται αντιληπτόν ότι κατά την εξέτασιν του άρθρου 5 του Τροποποιητικού Νόμου υπό της Βουλής μόνον 22 εκ του συνόλου των 49 Μελών αυτής ήσαν παρόντα, και ότι εκ των παρόντων Μελών 11 εψήφισαν υπέρ, 4 κατά και 7 απέσχον της ψηφοφορίας. Όθεν, καίτοι τα παρόντα Μέλη απετέλουν απαρτίαν και η απόφασις αυτών περί καταχώρισεως των εδαφίων (3), (4) και (5) ήτο νομικώς έγκυρος, εν τούτοις εις ταιούτης σημασίας ζήτημα ως το παρόν κρίνεται σκόπιμον όπως γνωσθούν αι απόψεις της πλειονότητος των Μελών της Βουλής άτινα έτυχον να είναι απόντα καθ' ον χρόνον εξητάζοντο και διεζήγητο ψηφοφορία επί των εδαφίων τούτων. Προς τούτοις, το γεγονός ότι η Επιτροπή της Βουλής ήτις εξήτασε τον παρόντα Νόμον υπό μορφήν Νομοσχεδίου δεν εισηγήθη την καταχώρισιν των ειρημένων εδαφίων αποτελεί σημαντικόν παράγοντα όστις έδει να είχε ληφθή σοβαρώς υπ' όψιν.

(δ) Αξίζει να σημειωθή ότι, όταν ο παρών Νόμος εδημοσιεύθη ως Νομοσχέδιον εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας ίνα δυνηθούν τα μέλη του κοινού — ιδίως οι ανήκοντες εις το οδοντιατρικόν επάγγελμα — να διατυπώσουν τα σχόλια αυτών επί του Νομοσχεδίου, τα περί ων ο λόγος εδάφια δεν περιείχοντο εις το δημοσιευθέν Νομοσχέδιον, ούτω δε το κοινόν εστερηθή της ευκαιρίας να προβή εις σχόλια επί της σκοπιμότητος ή άλλως ταιούτης νομικής διατάξεως.

(ε) Είναι καλώς γνωστόν ότι υπάρχει υπερπληθώρα οδοντιάτρων — υπάρχουν 180 περίπου οδοντίατροι — τινές των οποίων λόγω ελλείψεως επαρκούς αριθμού πελατών, δεν είναι εις θέσιν να πορίζωνται αξιοπρεπές εισόδημα, εκ της ενασχήσεως του επαγγέλματος αυτών, ανάλογον προς την αξιοπρέπειαν του επαγγέλματος των. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, είναι εντελώς άσκοπος η επιδείνωσις της καταστάσεως διά της χορηγήσεως αδείας ενασχήσεως της οδοντιατρικής εις μη προσοντούχα πρόσωπα.

(στ) Καθ' ον χρόνον η Κύπρος προσπαθεί να συμβαδίζη μετά των πολιτισμένων χωρών του κόσμου και επιτελεί μεγάλα βήματα προόδου προς πάσαν κατεύθυνσιν, αποτελεί οπισθοδρομικόν βήμα η επάνοδος, καθ' όσον αφορά το θέμα της οδοντιατρικής εις τας παλαιάς ημέρας ότε η εξαγωγή οδόντων διενηργείτο και η οδοντιατρική ενησκειτο υπό μη κατεχόντων ακαδημαϊκά προσόντα προσώπων (ως ήσαν οι κουρείς του παλαιού καιρού).

(ζ) Η διά νόμου εξουσιοδότησις μη προσοντούχων προσώπων ίνα εκτελώσι καθήκοντα, τα οποία εν τη πραγματικότητι ισοδυναμούν προς ενάσκησιν της οδοντιατρικής, αποτελεί κατά την γνώμην μου, δυσφημητικήν και υποτιμητικήν διά το επάγγελμα της οδοντιατρικής πράξιν.

Δρ. Φ. ΚΟΥΤΣΙΟΥΚ
Αντιπρόεδρος
της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έληξεν η ανάγνωσις του θέματος της επαναπομπής υπό της Αυτού Εξοχότητος του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχει έκθεσις της αρμοδίας Επιτροπής.

Παρακαλείται ο Πρόεδρος της Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις της Επιτροπής αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΑΝΑΠΕΜΦΘΕΝΤΟΣ ΠΡΟΣ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΙΝ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Μπουρχάν Ναλπάντογλου, Πρόεδρος
Βάσος Λυσαρίδης
Αιμίλιος Φράγκος
Ηρόδοτος Νικολαΐδης
Ανδρέας Καρσεράς
Σελτσιούκ Σιακήρ Σομέκ
Πέτρος Στυλιανού
Ανδρέας Ζιαρτίδης

(αντιπροσωπεύων τον κ. Γ. Ποταμίτην).

Η Επιτροπή εξήτασε τον εν λόγω Νόμον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 13ην Νοεμβρίου 1962 και ώραν 4ην απογευματινήν.

Οι αντιπρόσωποι των Οδοντιατρικών Συνδέσμων οίτινες παρέστησαν εις την συνεδρίασιν αυτήν εξέφρασαν τας απόψεις των.

Η Επιτροπή, αφού ήκουσε τας απόψεις των αντιπροσώπων των Οδοντιατρικών Συνδέσμων, εσυνέχισε το έργον της, κατόπιν δε εμπεριστατωμένης μελέτης η Επιτροπή απεφάσισε διά πλειοψηφίας των εις την ψηφοφορίαν μετασχόντων (τεσσάρων έναντι τριών) όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την απόλειψιν των εδαφίων (3), (4) και (5) του άρθρου 4 του βασικού Νόμου, το οποίον απηλειφθή και επαναπροσέτεθή βάσει του άρθρου 5 του αναπεμφθέντος Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Όταν συνεζητείτο διά πρώτην φοράν το Νομοσχέδιον περί Οδοντιάτρων εις την Βουλήν, ανεπτύχθη από αμφοτέρας τας πλευράς επιχειρηματολογία της οποίας επανάληψις φοβούμαι ότι αποτελεί άσκοπον και άνωφελον παλινωδιαν. Δράττομαι εν τούτοις της ευκαιρίας της αναπομπής υπό της Αυτού Εξοχότητος του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας του Νόμου περί Οδοντιάτρων να επανατονίσω ότι η επιψήφισις της αμφισβητούμένης τροπολογίας αποτελεί διά το Σώμα τούτο απαράδεκτον και σοβαρόν λάθος. Είμαι της γνώμης, έντιμε κ. Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, ότι εν ουδεμίά περιπτώσει το κράτος είναι δυνατόν να υποκαθιστά Πανεπιστημιακά Κολλέγια ή Πανεπιστήμια και να επιδαψιλεύη αρμοδιότητας δι' εξάσκησιν επιστημονικού επαγγέλματος εις πρόσωπα τα οποία ουδεμίαν σχέσηιν έχουν με την συναφή επιστήμη. Όταν μάλιστα πρόκειται περί ζητημάτων υγείας, το Σώμα τούτο μετά πολλής περισκέψεως και σχολαστικότητος πρέπει να εξετάζη τα θέματα κηδόμενον της υγείας του λαού, διότι δεν δύναται να αντιληφθώ ότι είναι δυνατόν σοβαρώς να υποστηριχθή εντός του Βουλευτηρίου τούτου ότι διά της πολυθρυλήτου τροπολογίας εξασφαλίζεται η εκ μέρους των εμπειρικών οδοντιάτρων οδοντιατρική εργασία έστω και υπό την επίβλεψιν επιστήμονος οδοντιάτρου από επιστημονικής απόψεως *lege artis*. Η οδοντιατρική εργασία εντός του στόματος προϋποθέτει σαφή επιστημονικήν κατάρτισιν άνευ της οποίας είναι δυνατόν να οδηγηθώμεν εις ανεπιθύμητα συμβάντα των οποίων η επανόρθωσις είτε είναι προβληματική είτε εξ ολοκλήρου αδύνατος. Βεβαίως η επανόρθωσις διά του γελοίου εικασαλίου προστίμου του υπευθύνου διά την υπόθεσιν αούτην, κατά την γνώμην μου αποτελεί πράξιν τόσο άσφον όσο άσφορος είναι και η πράξις βροσκου ο οποίος κλείει τον σταύλον όταν τα άλογα έχουν φύγει. Είμαι της γνώμης επίσης, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ότι δεν είναι δυνατόν υπό ενός Σώματος νομοθετικού να ακολουθήται πολιτική άλλοτε άλλη εις ζητήματα τα οποία είναι της αυτής φύσεως. Προηγουμένως συνεζητήθησαν ενώπιον του Βουλευτηρίου διάφορα άλλα ζητήματα επιστημονικής επαγγελματικής φύσεως και δεν κατεβλήθη καμμία προσπάθεια, όπως καταβάλλεται σήμερα, διά να ευεργετηθούν πρόσωπα τα οποία ουδεμίαν σχέσηιν έχουν με την επιστήμη. Βέβαια αντιλαμβάνομαι ότι είναι δυνατόν να ισχυρισθώ κανείς ότι κάτι παρόμοιον εγένετο προκειμένου περί του Νόμου περί Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών. Βεβαίως και τότε διά λόγους αρχής εψήφισα εναντίον της απόψεως της πλειοψηφίας. Εν τούτοις όμως σήμερα κατόπιν βασιανιστικής συγκρίσεως δύναμαι να ισχυρισθώ ότι υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ των δύο θεμάτων, διότι προκειμένου περί του αρχιτεκτονικού επαγγέλματος είναι δυνατόν το αρχιτεκτονικόν σχέδιον να απορριφθή, από την αρμοδιαν αρχήν προς την οποίαν αποστέλλεται προς έγκρισιν, εάν υπάρχει σοβαρόν λάθος εις το σχέδιον τούτο, και εις την επανάληψιν το λάθος να διορθωθή. Ποία επανόρθωσις όμως κύριοι συνάδελφοι, δύναται να γίνη όταν διά της αγνοίας μεταδώσωμεν π.χ. την σύφιλιν εις τον ασθενή — θύμα ή ποία επανόρθωσις δύναται να γίνη όταν καταλήξωμεν εις οστεομυελίτιδα ή εις την Λουδοβίκειον κυνάγχην ή εις ιγμορείτιδα ή εάν εμπάρωμεν την βελόνην μας εντός της γναθιαίας αρτηρίας και διά της εγχύσεως του φαρμάκου προκαλέσωμεν μελάνωσιν εις τον ασθενή ή μετατρέψωμεν τα επιθηλιώματα εις καρκινώματα διά των ακάκων, κατά τους αμαθείς, θερμοκαυτηριασμών του οδοντιάτρου; Ασφαλώς καμμία επανόρθωσις δεν δύναται να γίνη. Απλοστοτα θα οδηγήσωμεν είτε βραδέως είτε ταχέως προς τας αιωνίους μονάς το θύμα μας και ημείς θα κορυβαντιώμεν ότι έχομεν την δύναμιν να τιμωρήσωμεν τον ένοχον διά του εικασαλίου προστίμου. Υπάρχει επίσης, κύριοι συνάδελφοι, μία άλλη βασική διαφορά μεταξύ των δύο θεμάτων, την οποίαν παρακαλώ να λάβητε σοβαρώς υπ' όψιν. Διά το αρχιτεκτονικόν επάγγελμα ουδέποτε υπήρξε νομοθεσία κατοχυρώνουσα τούτο. Και ως ήτο φυσικόν υπήρξαν άνθρωποι οι οποίοι

εξετέλου το επιστημονικόν τούτο επάγγελμα καλή τη πίστει. Διά της νομοθεσίας καταχωρήθησαν ωρισμένα δικαιώματα τα οποία απέκτησαν, άλλως θα έμεναν εν μέση οδῷ άνευ βιοποριστικού επαγγέλματος.

Εις την περίπτωσιν όμως των οδοντιάτρων υπήρχε νόμος καταχωρώνων το επάγγελμα από του 1926. Εκείνοι οι οποίοι εξήσκουν το επάγγελμα άνευ ακαδημαϊκών προσόντων επαρανομούσαν. Ημείς δε διά της τροπολογίας σήμερα ερχόμεθα να επιβραβεύωμεν την παρανομίαν. Αυτό αποτελεί μίαν απαράδεκτον αρχήν, διότι αλλοιμονον εάν δημιουργήσωμεν την εντύπωσιν εις τον κόσμον ότι μία μακρά παρανομία επιβραβεύεται διά της νομιμοποιήσεως. Τότε θα αποτελέσωμεν μίαν κακήν αρχήν επί της οποίας πρέπει να ομολογήσωμεν ότι δεν δυνάμεθα να εδραιώσωμεν ευνομίαν της πολιτείας και κατ' επέκτασιν ένομον δημιουργίαν.

Είμαι βέβαιος ότι πολλοί από τους κυρίους συναδέλφους, επιτηδείς επηρεασθέντες από εκείνους οι οποίοι πρόκειται να ευεργετηθούν διά της τροπολογίας, απεκρυστάλωσαν την γνώμην ότι εις περίπτωσιν απορρίψεως της τροπολογίας αφήνομεν μίαν τάξιν ανθρώπων άνευ βιοποριστικού επαγγέλματος. Ουδέν τούτου αναληθέστερον. Τα πρόσωπα αυτά έζησαν το μεγαλύτερον μέρος της επαγγελματικής των σταδιοδρομίας από την οδοντοτεχνίαν' εξακολουθεί το εργαστήριον του οδοντιάτρου να παραμένη δι' αυτούς ανοικτόν και να προσφέρει ευρύ πεδόν δραστηριότητος. Εάν όμως οι κύριοι αυτοί αποθρασυνθέντες από κάποιον ατέλειαν του παλαιού Νόμου και από την ανεκτικότητά των οδοντιάτρων επιθυμούσιν σήμερα να μετουσιωθώσιν εις οδοντιάτρους, πρέπει το Σώμα τούτο διά ρωμαλέας αποφάσεως να δώση να αντιληφθώσιν ότι δεν είναι δυνατόν επ' άπειρον η αμάθεια να εισέρχεται διά της καπνοδόχου εις τον επιστημονικόν στίβον υπεγείρουσα έτσι και εκμοχλεύουσα τον σεβασμόν προς την επιστήμην.

Ανταλαμβάνομαι επίσης ότι εις την όλην υπόθεσιν υπάρχει και ο συναισθηματικός παράγων. Πολλοί από ημάς επλησιάσθησαν, διεξετραγωδήθη η θέσις εις την οποίαν θα περιπέσουν οι εμπειρικοί οδοντίατροι, και πολλοί από ημάς πιθανόν να υπεσέθησαν να τους υποστηρίξουν. Υπάρχει βέβαια εις όλους μας η καρδιά, υπάρχει όμως και το άλλον σκέλος, η υγεία του λαού την οποίαν οφείλομεν να προασπίσωμεν. Προκειμένου δε περί της υγείας του λαού πρέπει να αφήνωμεν κατά μέρος τους συναισθηματισμούς γιατί η καρδιά το θάμα είναι, της καρδιάς το μάτι ο νους.

Εντός του Βουλευτηρίου τούτου συνεζητήθησαν πολλάκις θέματα υψίστης σημασίας πολύ δυσκολώτερα από το σημερινόν θέμα, το χαρακτηριστικόν δε ήτο ότι επεδείχθη πνεύμα ανωτέρου επιπέδου. Το ίδιον πνεύμα καλούμεθα να επιδειξώμεν και σήμερα, διότι πρόκειται περί της υγείας του λαού. Πρέπει να την προασπίσωμεν από ανθρώπους των οποίων αι γνώσεις εσφυρηλατήθησαν εις το αμόνι της αμαθείας κάποιας θησκούσης αλλά μη θανούσης ακόμη τάξεως εμπειρικών οδοντιάτρων, οι οποίοι ευηργετήθησαν από τον Νόμον του 1926. Άλλως πρόκειται να αναβιώσωμεν την θνήσκουσαν τάξιν.

Νομίζω ότι η αναπομπή πρέπει να υιοθετηθή, διότι δεν είναι ορθόν να δώσωμεν το άγιον τοις κυσί. Άλλως εάν παρ' ελπίδα η επιχειρηματολογία μου δεν έπεισε τα έντιμα Μέλη πρόκειται, εξασκόν τον δικαίωμα το οποίον έχω ως Βουλευτής, να καταθέσω νέαν πρότασιν τροποποιητικού Νόμου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕΪ ΜΑΝ:

Αξιότιμοι κ. Πρόεδρε. Αξιότιμοι συναδέλφοι.

Ο έντιμος Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, κάμωνν χρήσιν των δικαιωμάτων του συμφώνως προς το εδάφιον 1 του άρθρου 51 του Συντάγματος, ανέπεμψεν εις την Βουλήν προς επανεξέτασιν τον περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικόν) Νόμον.

Πρέπει να δεχθώμεν ότι κατά την επανεξέτασιν του αναπεμφθέντος Νόμου η Βουλή, όπως έχει το δικαίωμα να αποδεχθή την εισήγησιν του έντιμου Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας και να δώση εις τον νόμον την μορφήν, υπό την οποίαν ούτος εστάλη από το Υπουργικόν Συμβούλιον, έχει και εξουσίαν να απαλείψη τα εδάφια (3), (4) και (5) του άρθρου 5 του Νόμου, εις τα οποία ο έντιμος Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας επέστησεν ιδιαίτερος την προσοχήν μας ή να επιφέρη τροποποιήσεις. Η πραγματικότης είναι αυτή, ότι όταν ο Νόμος αυτός εδημοσιεύθη ως νομοσχέδιον εις την επίσημον εφημερίδα, εις το νομοσχέδιον το άρθρον 5 δεν είχε εν εδάφια (3), (4) και (5). Διά τούτο το κοινόν και ιδιαίτερον οι οδοντίατροι, τους οποίους το νομοσχέδιον αφορά, δεν ήσαν εν γνώσει τούτων ούτε αυτά ήχθησαν εις γνώσιν των. Έν σημείον, επίσης, το οποίον αξίζει να ληφθή υπ' όψιν, είναι το γεγονός ότι όταν εξήταζε τον Νόμον αυτόν, η Επιτροπή Υγείας εις την αρχικήν της έκθεσιν δεν προέβη προς την Βουλήν εις συστάσεις υπέρ της προσθήκης αυτών των άρθρων. Όταν, όμως, προ 15 ημερών ο Νόμος αυτός συνεζητήτο εις την Βουλήν, παρά την μακράν συζήτησιν και την επιμονήν ενός οδοντιάτρου συναδέλφου εναντίον της προσθήκης αυτών των εδαφίων, το γεγονός ότι και μερικοί ιατροί συνάδελφοι αμίλησαν υπέρ αυτού του άρθρου και πολλοί ιατροί συνάδελφοι παρέμειναν άφωνοι ενώπιον αυτής της καταστάσεως με ηνάγκασε να απόσχω. Όταν ο Νόμος εψηφίσθη από την Βουλήν, το γεγονός προεκάλεσε μεγάλην αντίδρασιν μεταξύ των οδοντιάτρων, οι οποίοι εξασκούν έν τίμιον επάγγελμα, όλοι των δε — Έλληνες και Τούρκοι — διεμαρτυρήθησαν διά το σχετικόν άρθρον του Νόμου. Καιτό παραδέχομαι ότι είναι ορθότερον να μη ομιλήσω περισσότερον επ' αυτού του θέματος διά τον λόγον ότι δεν είμαι ιατρός ή οδοντίατρος, εν τούτοις, όλοι μας πρέπει να παραδεχθώμεν ότι το άρθρον αυτό έχει δημιουργήσει μεταξύ των πτυχιούχων Πανεπιστημίου οδοντιάτρων, οι οποίοι εξασκούν το επάγγελμα των εις αυτόν τον τόπον, μίαν κατάστασιν δυσάρεστον και ακόμη μειωτικήν του γοήτρου του οδοντιατρικού επαγγέλματος, νομίζω. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας, μελετήσασα την εισήγησιν του έντιμου Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, αποφάσισεν υπέρ αυτής διά πλειοψηφίας και εψηφισεν υπέρ της απαλείψεως των εδαφίων (3), (4) και (5). Αύτη εισηγείται και εις ημάς απαλείψιν των εδαφίων τούτων από τον νόμον.

Κατά την γνώμην μου, πρέπει να αποδεχθώμεν αυτήν την εισήγησιν και να επιφέρωμεν την τροποποίησιν, την οποίαν εξήτησεν ο έντιμος Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας. Όταν εις την Βουλήν προσετίθεντο τα εδάφια (3), (4) και (5) του άρθρου 5 του Νόμου τούτου, δυνατόν να διεπράξαμεν σφάλμα. Εάν διεπράξαμεν σφάλμα ή εάν υπάρχη τοιούτο, θα είναι το ορθότερον και τιμιώτερον πράγμα να το επανορθώσωμεν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Αξιότιμοι συναδέλφοι.

Έχω την ατυχίαν να είμαι Πρόεδρος της Επιτροπής Υγείας. Όταν ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων Νόμος ήλθε το πρώτον εις την Βουλήν, η ιδέα του να γίνη μία εξαίρεσις δι' αυτούς τους συναδέλφους ερρίφη υπό ενός συναδέλφου, ο οποίος δεν είναι ιατρός. Πρέπει, επίσης, να αναφέρω ότι τα περισσότερα μέλη της Επιτροπής Υγείας είναι ιατροί. Εις τον συνάδελφον δε, ο οποίος έρριψε την ιδέαν αυτήν, όλοι οι ιατροί — μέλη της Επιτροπής — Έλληνες και Τούρκοι — εξήγησαν την σοβαρότητα της καταστάσεως κατά τρόπον πειστικόν όπως και λεπτομερώς του εξήγησαν ότι η εισαγωγή τοιαύτης εξαίρέσεως θα αποτελέσει εμπαισμόν διά την αξιοπρέπειαν του σχετικού επαγγέλματος ως αποτέλεσμα δε της ψηφοφορίας η σχετική εισήγησις απερρίφη. Σας είναι γνωστή η αρχική Έκθεσις της Επιτροπής. Επειδή, λόγω

προσωπικών μου ασχολιών, δεν παρευρισκόμην εις την Βουλήν, όταν συνεζητούντο τα διάφορα άρθρα του Νόμου, δεν είχαν την ευκαιρίαν να προσφάξω την αξιότιμον Βουλήν από του να περιπέση εις τόσον μεγάλον σφάλμα. Η πρότασις περί τροποποιήσεως του Νόμου ψηφισθή διά πλειοψηφίας, ανεπέμφθη και τώρα έχομεν την ευκαιρίαν να ομιλήσωμεν επ' αυτής. Φυσικά δεν πρόκειται να προσπαθήσω να ανασκευάσω το ζήτημα από επιστημονικής σκοπιάς. Διότι, ενώ οι συνάδελφοι προσπαθούν να προασπίσουν από του βήματος τούτου την επιστημονικήν πλευράν του θέματος, δεν θα ήθελα να δώσω την ευκαιρίαν να υπάρξουν ειρωνικά χαμόγελα υποδηλώνοντα ότι πόρρω απέχω του να αντιλαμβάνωμαι την σοβαρότητα της καταστάσεως. Θα ήθελα μόνον να είπω τούτο, ότι εάν εξ αιτίας της εγκρίσεως αυτού του άρθρου του νόμου επηρεάσθω δυσμενώς οιοσδήποτε πολίτης και λόγω συγγενείας προς το επάγγελμά μου αποταθή εις εμέ, θα τον παραπέμψω εις τους συναδέλφους, οι οποίοι έγιναν αιτία να προταθή και ψηφισθή αυτό το άρθρον. Εάν πρόκειται να εξετάσωμεν το θέμα ψυχραίμως, θα ιδώμεν ότι — με συγχωρείτε διά τήν φράσιν — ωρισμένοι προϊστάμενοι οδοντίατροι, είτε από οκνηρίαν των είτε διότι είναι πολύ πλούσιοι, έχουν επί πολλά έτη παρά το πλευρόν των βοηθούς. Φυσικά, το επάγγελμα αυτό του βοηθού, το οποίον ήρchiσε με την πλύσιν λεκανών, έχει φθάσει, με την πάροδον του χρόνου, μέχρι της εξαγωγής των οδόντων των πολιτών. Είπον την λέξιν «λεκανάιν», με αυτό δε εννοώ τα ιατρικά πτυελοδοχεία. Αυτό ως διευκρίνησις, κ. Πρόεδρε.

Λέγεται ότι αυτοί είναι βοηθοί. Πρέπει όμως να σας είπω, αξιότιμοι συνάδελφοι, ότι εις ωρισμένους κλάδους της ιατρικής — ωτορινολαρυγγολογικών, οφθαλμολογικών, οδοντιατρικών — δεν υπάρχει ανάγκη βοηθού λόγω του ότι αι εργασίαι ώραι είναι πολύ ολίγαι. Συνεπώς, όταν λέγωμεν «βοηθός» εννοούμε τον άνθρωπον, ο οποίος κάμνει την εργασίαν, την οποίαν κάμνει ο ιατρός. Άπαξ και καθορίσωμεν τούτο και δώσωμεν εις αυτόν το δικαίωμα αυτό διά νομού, ο ιατρός δύναται να κάθηται εις το καφερείον και ο βοηθός του να προβαίνει εις την εξαγωγήν οδόντων και εις οιαδήποτε επέμβασιν. Είναι δυνατόν να μη αντιλαμβάνωνται αυτήν την κατάστασιν οι αξιότιμοι συνάδελφοι; Όλοι μας, επίσης, γνωρίζομεν ότι αυτό είναι μία πολύ δικαία υπόθεσις. Κατά ποίον τρόπον θεωρούμεν ότι η προσθήκη ταιούτου άρθρου συμβιβάζεται με την αξιοπρέπειαν της Βουλής; Αυτό σημαίνει ότι κάμνομεν εύνοιαν εις ωρισμένα πρόσωπα. Καθ' α ακούομεν, ωρισμένοι από αυτούς τους συναδέλφους δεν ετελείωσαν ούτε το δημοτικόν ακόμη σχολείον. Απευθύνομαι λοιπόν, συνάδελφοι, εις την νοημοσύνην και την κρίσιν σας και σας λέγω: Μη σκεφθήτε ότι «ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας είναι Τούρκος και απέρριψε τον νόμον» ας θεωρήσωμεν το ζήτημα ως ζήτημα γοήτρου και ας απορρίψωμεν και ημείς την πρότασιν του». Εξετάσατε το ζήτημα από της απόψεως της υγείας του τόπου· εξετάσατέ το από απόψεως ανθρωπισμού και εγκρίνατε την απάλειψιν αυτών των άρθρων.

Υπάρχει τώρα και η άλλη όψις του νομίσματος. Υποθέσατε ότι ημείς ψηφίσασαμεν να διατηρηθούν τα περί ων ο λόγος άρθρα. Τί θα είπη ο ιατρικός κόσμος; Όταν οι εκπρόσωποι αυτού του επαγγέλματος εξέλθουν των ορίων αυτής της χώρας και συναντηθούν με ένα συνάδελφόν των, τί απάντησιν θα δώσουν αν συζητηθή αυτό το θέμα; Μήπως η κατάστασις αυτή δεν θα είναι μία κηλις διά τον τόπον αυτόν, από τα αγαθά του οποίου επωφελούμεθα από κοινού; Ναι, θα είναι κηλις και θα χρειασθούν πολλά έτη διά την εξάλειψίν της. Εάν απορρίψετε την αναπομπήν, τούτο θα σημαίνει ότι το ιατρικόν επάγγελμα θα δεχθή και πάλιν πλήγμα. Αυτό δεν συμβαίνει διά πρώτην φοράν ούτε είναι κάτι το νέον εις την ιστορίαν. Οι εκπρόσωποι αυτού του επαγγέλματος είναι ικανοί να υπερασπίσουν την τιμήν και την αξιοπρέπειάν του παρά πάντα και παρά πάντας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Μέχρι του 1926 δεν υπήρχεν εν Κύπρω Νόμος όστις επρονοούσεν ότι διά να εξασκήση τις το επάγγελμα του οδοντίατρου έπρεπε να έχη ωρισμένα προσόντα. Μέχρι του 1926 οι επιστήμονες οδοντίατροι εν Κύπρω εμετρούντο ίσως επί των δακτύλων της μιας χειρός. Είναι ίσως δι' αυτόν τον λόγον που υπήρχε κάποια δικαιολογία εις την μη ύπαρξιν νόμου. Το ίδιον συνέβαινεν εις πολύ παλαιότεραν εποχήν με τους δικηγόρους και με τους δικαστάς. Είναι γεγονός ότι εις τολαιαν εποχήν όπου δεν υπήρχε μεγάλος αριθμός επιστημονών δικηγόρων, εξήσκουν το επάγγελμα του δικηγόρου άνθρωποι μη επιστήμονες, και επί της εποχής μου ακόμη ενθυμούμαι δικαστάς διδασκάλους. Μέχρι τελευταίως οι αρχιτέκτονες και οι μηχανικοί εξήσκουν το επάγγελμα του αρχιτέκτονος και του μηχανικού πλευθέρως μη υπάρχοντος νόμου καθορίζοντος οιαδήποτε προσόντα. Και δι' αυτό υπήρχε δικαιολογία διότι οι επιστήμονες αρχιτέκτονες και μηχανικοί ήσαν ολίγοι. Οφειλομεν να ομολογήσωμεν όμως ότι όλα αυτά ανήκουν εις παρωχημένας εποχάς. Σήμερον εις όλα αυτά τα επαγγέλματα υπάρχει αφθονία επιστημόνων, και επομένως δικαιολογείται κάθε νόμος ο οποίος καθορίζει προσόντα τα οποία πρέπει να έχη τις διά να εξασκήση τα επαγγέλματα ταύτα. Όταν κατά το 1926 διά πρώτην φοράν εθεσπίσθη ο περί Οδοντιώντων Νόμος, ελήφθη πρόνοια εις τον νόμον τούτον διά να προστατεύση εκείνους οι οποίοι εξήσκουν το οδοντιατρικόν επάγγελμα χωρίς να έχουν τα υπό του Νόμου του 26 προνοούμενα προσόντα. Όλοι εκείνοι οι άνθρωποι εξήσκουν το επάγγελμά των καλή τη πίστη και νομίμως, διότι ουδείς νόμος έλεγεν ότι έπρεπε να έχουν οιαδήποτε προσόντα. Συνεπώς ήτο ορθόν και δικαίον να ληφθή πρόνοια διά την προστασίαν των, όπως ήτο ορθόν και δικαίον να ληφθή (και ελήφθη) πρόνοια εις τον Νόμον περί Αρχιτεκτόνων και Μηχανικών δι' εκείνους οι οποίοι εξήσκουν το επάγγελμα τούτο προ του Νόμου καλή τη πίστει· αλλά εις την προηγουμένην περίπτωσιν διά της προσθήκης της τροπολογίας η οποία ετέθη κατά την προηγουμένην συνεδρίασιν της Βουλής, κατά την οποίαν συνεζητήθη ο Νόμος περί Οδοντιώντων, δίδεται το δικαίωμα εις πρόσωπα τα οποία ήρχισαν να εξασκούν το επάγγελμα του οδοντίατρου μετά το 1926, μετά την θέσπισιν Νόμου απαγορευόντος την εξάσκησιν του επαγγέλματος εις πρόσωπα τα οποία δεν είχαν ωρισμένα επιστημονικά προσόντα, και τα οποία πασιφανώς εξήσκουν το επάγγελμα τούτο παρανόμως.

Φρονώ αδιαστάτως ότι δεν είναι ορθόν να νομιμοποιηθή η παρανομία, και εισηγούμαι εις την Βουλήν όπως ψηφισθ το Νομοσχέδιον ως τούτο εστάλη υπό του Υπουργικού Συμβουλίου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Ήκουσα μετά προσοχής τας αγορεύσεις των εντίμων συναδέλφων, και ιδιαιτέρως του συναδέλφου κ. Τομπάζου, υπέρ της αποδοχής της αναπομπής του Εξοχωτάτου Αντιπρόεδρου της Δημοκρατίας.

Τα επιχειρήματα αυτά είναι ακριβώς τα ίδια τα οποία ο έντιμος συνάδελφος κ. Τομπάζος ανέφερε και κατά την συζήτησιν του Νομοσχεδίου την 18ην παρελθόντος Οκτωβρίου. Εις τα επιχειρήματα αυτά εδόθησαν αι απαντήσεις εκ μέρους των αγορητών οι οποίοι υποστήριξαν την αντίθετον άποψιν κατά την συζήτησιν του Νομοσχεδίου. Ουδέν νεώτερον στοιχείον προσετέθη σήμερον ώστε να δικαιολογηται υπό της Βουλής αποδοχή της αναπομπής. Η έννοια της αναπομπής είναι ότι ή πρέπει να γίνη δεκτή η αναπομπή και να απαλειφθή καθ' ολοκληρίαν η επίμαχος διάταξις ή να απορριφθή αυτή εν τη ολότητι της.

Εν όψει του γεγονότος ότι ο έντιμος συνάδελφος κ. Τομπάζος εδήλωσεν ότι προτίθεται εις ευθετώτερον χρόνον να υποβάλη ενώπιον της Βουλής πρότασιν νόμου τροποποιητικήν του ψηφισθέντος Νόμου, ασφαλώς θα δοθή η ευκαιρία εις το Σώμα τούτο να εξετάσῃ μετά προσοχής οιαδήποτε εποικοδομητικήν εισήγησιν, ήτις θα είναι προς το συμφέρον τόσο του κοινού όσον και των ενδιαφερομένων. Υπό τας περιστάσεις αυτές υποβάλλω όπως απορριφθῇ υπό της Βουλής η αναπομπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι....

Πιθανόν να υπάρχουν εντός της Βουλής πρόσωπα τα οποία διά πρώτην φοράν παρακολουθούν συνεδρίας του Σώματος τούτου, παρά το γεγονός ότι το Σώμα τούτο συνεζήτησε θέματα υψίστης σημασίας διά την Κύπρον. Πιθανόν να υπάρχουν εκείνοι οι οποίοι να μην γνωρίζουν τους κανόνες τους οποίους αυστηρώς τηρούμε εις την Βουλήν αυτήν. Το κοινόν το οποίον δικαιούται να παρευρίσκειται και να παρακολουθῇ ελευθέρως τας συνεδρίας παρακολουθεῖ σιωπηρώς και δεν του επιτρέπεται διά λόγων ή πράξεων να εκφράζῃ απόψεις επί του συζητητέου θέματος. Η Βουλή αυτή κατά το παρελθόν ετήρησεν απόλυτον τάξιν και κοσμιότητα. Η τάξις αυτή θα τηρηθῇ διά της εφαρμογῆς εν ανάγκη και του Νόμου.

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής....

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, δεν πρόκειται να ομιλήσω επί της ουσίας, επειδή όμως διαφωνώ με την ερμηνείαν η οποία δίδεται εις την αναπομπήν θα ήθελα το Σώμα να πάρη θέσιν επ' αυτού του θέματος. Προσωπικώς πιστεύω ότι εφ' όσον ένας νόμος επαναπέμπεται εις την Βουλήν, η Βουλή δικαιούται να συζητήσῃ επί ολοκλήρου του νόμου, να επιφέρῃ οιασδήποτε τροπολογίας θέλει, και ουχί να περιορισθῇ απλώς επί του θέματος αποδέχομαι ή όχι την αναπομπήν.

Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχει αντίθετος άποψις. Επειδή το θέμα είναι πολύ σοβαρόν από πλευράς διαδικασίας, θα ήθελα να έχω μίαν συγκεκριμένην απάντησιν ποίον είναι το ισχύον δικαίον εις την Βουλήν αυτήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί του θέματος τούτου;

Ο έντιμος Βουλευτής κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εισηγούμαι όπως το θέμα το οποίον ήγειρεν ο έντιμος κ. Λυσσαρίδης παραπεμφθῇ εις αυτήν την συνεδρίασιν ενώπιον της Νομικής Επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι ουδεμία ανάγκη εγείρεται να παραπεμφθῇ το ζήτημα εις την Νομικήν Επιτροπήν, διότι το ερώτημα το οποίον έθεσεν ο κ. Λυσσαρίδης αυτήν την στιγμήν είναι τελείως θεωρητικόν, δεδομένου ότι ουδεμία πρότασις τροπολογίας έγινε επί των υπό συζήτησιν εδαφίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν τούτοις μπορεί να θεωρηθῇ ότι το θέμα δεν είναι καθαρώς θεωρητικόν, διότι εάν υπάρξῃ περίπτωσης κατά την οποίαν ο ισχυρισμός ότι δικαιούται η Βουλή να συζητήσῃ τροπολογίαν εις περίπτωσιν επαναπομπής, τότε μπορεί να υπάρξῃ Βουλευτής ο οποίος να είναι έτοιμος να καταθέσῃ τροποποιητικήν εισήγησιν. Επομένως το θέμα είναι θέμα το οποίον πρέπει να αποφασισθῇ.

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, υποστηρίζω την άποψιν του έντιμου συναδέλφου κ. Λέλλου Δημητριάδη να εξετάσῃ το θέμα η Νομική Επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Εάν η απόφασις βεβαίως είναι να παραπεμφθῇ εις την Νομικήν Επιτροπήν δεν θα ήθελα να ομιλήσω επί του θέματος πριν ακουσθῇ η έκθεσις της Νομικής Επιτροπής.

Εις την όμως περίπτωσιν ακολουθηθῇ άλλη διαδικασία θα ήθελα να μου επιτραπῇ να εκθέσω τας απόψεις μου, διότι πιστεύω ότι το θέμα δεν είναι ούτε ακαδημαϊκόν ούτε θεωρητικόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Νομικῶν, η δε Βουλή θα εξακολουθήσῃ με την συζήτησιν του θέματος εις τας 9. Η Βουλή θα διακόψῃ μέχρι της 9ης.

(Ώρα διακοπῆς 8.20 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 9.50 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζομεν την συζήτησιν του θέματος της αναπομπῆς της Α.Ε. του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεῖς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παραπέμφθη εις την Νομικήν Επιτροπήν το θέμα κατά πόσον η Βουλή δικαιούται εις περίπτωσιν επαναπομπής να τροποποιήσῃ το υπό συζήτησιν άρθρον.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπῆς Νομικῶν να πληροφορήσῃ την Βουλήν επί των απόψεων της Επιτροπῆς.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΑΠΟΜΠΗΣ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΔΑΦΙΩΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ) ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1962.

Παρόντες:

Α. Π. Αναστασιάδης, Πρόεδρος

Γεώργιος Σάντης

Λέλλος Δημητριάδης

Γεώργιος Ιωαννίδης

Χρύσης Δημητριάδης

Χαλίτ Αλή Ριζά

Πάνικος Σιβιτανίδης

Τίτος Φάνος

Ουμίτ Σουλεϊμάν

Μιτχάτ Μπερμπερόγλου.

Το εις την Νομικήν Επιτροπήν παραπεμφθέν θέμα κατά την διάρκειαν της συζητήσεως της αναπομπῆς ωρισμένων εδαφίων του περί Εγγραφῆς Οδοντιάτρων (Τροποποιητικῶ) Νόμου του 1962 είναι το εξής:

Κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων κατά την υπ' αυτής εξέτασιν του αναπεμφθέντος θέματος δύναται να συζητήσῃ ζήτημα τροπολογίας υποβαλλομένης και αφορώσης το αναπεμφθέν θέμα.

Η Νομική Επιτροπέα λαβούσα υπ' όψιν τας διατάξεις του Συντάγματος, και ειδικώτερον τας διατάξεις των παραγράφων 1, 3 και 4 του άρθρου 51, κατέληξεν εις το συμπέρασμα ότι κατά την συζήτησιν οιαδήποτε αναπεμφθέντος νομικού θέματος δύο τινά δύναται να πράξῃ:

Ή να αποδεχθῇ την αναπομπήν ως έχει, οπότε τα αναπεμφθέντα εδάφια εις την παρούσαν περίπτωσην δέον να απαλειφθώσιν ή να εμμείνῃ εις την απόφασιν αυτής και να επιστρέψῃ τον αναπεμφθέντα νόμον εντός της προθεσμίας της οριζομένης διά την έκδοσιν των Νόμων. Υιοθέτησις οιασδήποτε άλλης ερμηνείας επί του ζητήματος αυτού ήθελεν οδηγήσει εις το άποπον ότι έν θέμα αναπεμπόμενον προς την Βουλήν θα ήτο δυνατόν να τροπολογηθῇ καθ' οιαδήποτε τρόπον και επιστρεφόμενον προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν

δι' έκδοσιν διά δημοσιεύσεως να αναπεμφθή και πάλιν προς την Βουλήν διότι ενδεχομένως η κατά την συζήτησιν της αναπομπής γενομένη τροπολογία δεν θα ετύγχανεν και πάλιν της εγκρίσεως του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας. Η τοιαύτη αναπομπή επομένως θα ηδύνατο να συνεχισθή επ' άπειρον πράγμα το οποίον θα ωδήγει εις αδιέξοδον.

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης διατηρεί επιφυλάξεις ως προς τας άνω εκφραζόμενας απόψεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγιώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλήται επί του θέματος;

Ο κ. Βάσος Λυσαριδής.

Β. ΛΥΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Λυπούμαι διότι είμαι υποχρεωμένος να απασχολήσω την Βουλήν επί του θέματος το οποίον δεν ανάγεται εις την ειδικότητά μου. Δεδομένου όμως ότι πιστεύω ότι υπάρχει αρκετόν δικαιολογητικό προς υποστήριξιν της απόψεώς μου και δεδομένου ότι τυχόν α ή β απόφασις της Βουλής θα επηρεάση όλα τα τυχόν ανάλογα θέματα τα οποία θα συζητηθούν εις την Βουλήν, νομίζω ότι δικαιολογείται μία τοιαύτη συζήτησις. Από το άρθρον 73, παράγραφον 6 του Συντάγματος, δεν μένει καμμία αμφιβολία ότι μοναδικόν κυρίαρχον σώμα το οποίον καθορίζει την ημερησίαν διάταξιν ως ήθελε κρίνει είναι η Βουλή των Αντιπροσώπων. Είναι βεβαίως γνωστόν ότι ένα άλλο άρθρον, το 51, δίδει αυτοδικαίως το δικαίωμα εις τον Πρόεδρον ή εις τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας ν' αναπέμψουν θέμα εις την Βουλήν το οποίον και αυτομάτως εγγράφεται εις την ημερησίαν διάταξιν. Ουδέν άλλο δικαίωμα δίδεται εις τον Πρόεδρον ή τον Αντιπρόεδρον πλην της παραπομπής του θέματος προς επανεξέτασιν εις την Βουλήν. Κατ' εμέ δε θα ήτο αδιανόητον να επιτραπή εις οιοδήποτε να καθορίση τους τρόπους και την διαδικασίαν υπό την οποίαν η Βουλή θα επανεξετάση οιοδήποτε θέμα. Κυρίαρχον σώμα είναι η Βουλή. Εάν δίδεται το δικαίωμα εις τον Πρόεδρον ή τον Αντιπρόεδρον να εξασκήσουν το α ή β' δικαίωμα, τούτο δίδεται μόνον υπό την προϋπόθεσιν να δοθῆ ακόμη μία ευκαιρία εις τους Βουλευτάς να επανεξετάσουν το θέμα διά να καταλήξουν εις τας καταλλήλους αποφάσεις.

Ανέγνωσα μετά προσοχής ολόκληρον το άρθρον 51 και δεν επρόσεξα εις καμμίαν περίπτωσιν να αναφέρεται ότι η Βουλή καλείται υπό αυτάς τας προϋποθέσεις να αποδεχθῆ ή να απορρίψῃ τον Νόμον ή την απόφασιν ή το τμήμα του Νόμου το οποίον παραπέμπεται εις αυτήν. Θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι εις περιπτώσεις κατά τας οποίας η Εκτελεστική Εξουσία παραπέμπει προς τροπολογίαν εν και μόνον άρθρον οιοδήποτε νομοθετήματος εις πολλάς περιπτώσεις η Βουλή ανέλαβε και αναλαμβάνει την αναθεώρησιν ολοκλήρου του Νόμου, ενώ πρόθεσις της αρχής η οποία έστειλε το Νομοσχέδιον εις την Βουλήν δεν ήτο η επανεξέτασις ολοκλήρου του Νόμου αλλά το ειδικού άρθρου το οποίον εστάλη εις την Βουλήν, διότι επ' όσον ένας Νόμος τίθεται υπό την κρίσιν της Βουλής τίθεται εν τω συνόλω του και οιαδήποτε τροπολογία οιοδήποτε άρθρου μπορεί να έχη συνεπειάς επί του συνόλου του Νόμου. Εις την συγκεκριμένην περίπτωσιν της αναπομπής υπό του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου, εάν υποθέσωμεν ότα τα παραπεμπόμενα σημεία είναι πέραν του ενός, είναι δέκα, και ότι η Βουλή μετά ενδελεχή συζήτησιν ευρίσκει ότι πράγματι εις μερικά αυτών των σημείων πρέπει να συμφωνήσῃ με τον παραπέμποντα εις άλλα όμως εξακολουθεῖ να διαφωνή, εάν υιοθετηθῆ η αρχή την οποίαν η Νομική Επιτροπή συνιστά εις την Βουλήν, η Βουλή καλείται να κάμῃ 5 λάθῃ υπό οιασδήποτε προϋποθέσεις, είτε δεχθῆ είτε απορρίψῃ την παραπομπήν, ενώ δεν νομίζω ότι αυτή

είναι η αρχή η οποία πρέπει να διέπῃ τας εργασίας της Βουλής, δεδομένου ότι σκοπός μας είναι εις εκάστην περίπτωσιν να ανευρίσκωμεν ποίον είναι το δίκαιον και το ορθόν, και να υιοθετῶμεν το δίκαιον ή το ορθόν, και εάν μία τροπολογία θα μπορούσε να κάμῃ μίαν απόφασιν της Βουλής δίκαιαν δεν θα ήτο ορθόν να τίθεται ενώπιον της Βουλής το δίλημμα ή να απορρίψῃ το θέμα ή να το δεχθῆ ως έχει. Υπό αυτάς τας προϋποθέσεις η Βουλή πιστεύω ότι πάντοτε θα καταλήγῃ εις εσφαλμένα συμπεράσματα.

Ελέχθη όμως επίσης ως επιχείρημα ότι, τί θα συμβῆ εάν η Βουλή επιφέρῃ μίαν τροπολογίαν εις την πρότασιν και η Εκτελεστική Εξουσία ή μάλλον ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος την επαναστελουν πίσω και ούτω καθ' εξής; Εάν όμως αυτό δεν γίνῃ ποία είναι νομίζετε η άλλη οδός; Πολύ περισσότερο πολύπλοκος και ολιγώτερον σύντομος. Διότι εις την άλλην περίπτωσιν σημαίνει ότι η Βουλή πρέπει, π.χ. εις την προκειμένην περίπτωσιν, να απορρίψῃ την παραπομπήν, να εισάξῃ νέαν τροπολογίαν, να ψηφίσῃ επί της τροπολογίας, να σταλή εις την Εκτελεστικὴν Εξουσίαν, η οποία και πάλιν διαφωνοῦσα δύναται να παραπέμψῃ τον Νόμον πίσω εις την Βουλήν. Μήπως αυτή είναι συντομωτέρα διαδικασία της προηγουμένης και μήπως αυτή μπορεί να οδηγήσῃ εις ολιγώτερα αδιέξοδα από την προηγουμένην; Σκοπός μας δεν είναι να περιορίσωμεν τα δικαιώματα αυτής της Βουλής, και σκοπός μας δεν θα πρέπει να είναι να παραχωρήσωμεν εις οιοδήποτε το δικαίωμα να μας προκαθορίσῃ με ποίον τρόπον θα ασχολούμεθα με έν θέμα. Διά να τελειώσω δε επιμένω ότι η ερμηνεία της λέξεως «επανεξέτασις» σημαίνει την αποδοχήν, την απόρριψιν ή την τροπολογίαν. Διαφορετικά άλλη λέξις θα έπρεπε να χρησιμοποιηθῆ. Θα έπρεπε να παραπέμπεται εις την Βουλήν «προς αποδοχήν ή προς απόρριψιν», αλλ' ουχί «προς επανεξέτασιν». Ο όρος «επανεξέτασις» είναι πολύ ευρύτερος ενός να και ενός όχι, και πιστεύω ότι η Βουλή θα πρέπει οπωσδήποτε να αποδεχθῆ την άποψίν μου ότι, επ' όσον ο Νόμος αυτήν την στιγμήν εκκρεμεί προς επανεξέτασιν ενώπιόν της, δικαιούται να επιφέρῃ οιασδήποτε τροπολογίας και να τον παραπέμψῃ εις την Εκτελεστικὴν Εξουσίαν όπως νομίζει ότι θα εξυπηρετήσῃ τα συμφέροντα του Κυπριακού λαού καλύτερον, μακράν από δεσμεύσεις τακτικής η οποία πιθανόν να εξηνάγκασον την Βουλήν να πάρῃ απόφασιν η οποία δεν θα ήτο η κατάλληλος διά τα συμφέροντα του Κυπριακού λαού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Δεν θα ήθελα ειλικρινώς η αποψινή συζήτησις να εκτραπή από την βασικήν της κατεύθυνσιν και από την ουσίαν του ζητήματος και να περιπλεχθῆ εις νομικάς ερμηνείας. Η ουσία του ζητήματος έγκειται εις το κατά πόσον ως Βουλή συμφωνούμεν ή διαφωνούμεν με την άποψιν να δοθῆ εις μη προσοντούχους το δικαίωμα να εξασκούν την οδοντιατρικήν. Εν τούτοις, επ' όσον ηγέρθη έν σοβαρόν συνταγματικόν ζήτημα αφορών την ερμηνείαν του Συντάγματος, όσον αφορά τα δικαιώματα της Βουλής, εις περίπτωσιν αναπομπής, είμεθα υποχρεωμένοι να εξετάσωμεν και το ζήτημα τούτο.

Συμφωνώ με τον έντιμον συνάδελφον κ. Λυσαριδην ότι η λέξις η οποία αναφέρεται εις το άρθρον 51(1) του Συντάγματος «επανεξέτασις» είναι πολύ ευρεία και ουδόλως περιορίζει τα δικαιώματα της Βουλής. Αντιθέτως τα τονίζει. Είναι χαρακτηριστικόν ότι και η προσφυγή της Α.Ε. του Αντιπροέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας ομιλεί δι' «επανεξέτασιν», τα δε επιχειρήματα τα αφορώντα το α ή β' σημείον του Νόμου αναφέρονται ως θέματα διά να ληφθούν υπ' όψιν υπό της Βουλής. Δηλαδή, βασικώς το θέμα τίθεται ως «επανεξέτασις του Νομοσχεδίου». Έχω την άποψιν, από την ανάγνωσιν του Άρθρου 51 του Συντάγματος, ότι κατά την επανεξέτασιν του ζητήματος η Βουλή έχει το δικαίωμα να εξετάσῃ το όλον ζήτημα. Εάν πεισθῆ ότι διά τον α ή β' λόγον πρέπει να αλλάξῃ την αρχικήν της άποψιν εν μέρει,

νομίζω ότι έχει το δικαίωμα να αλλάξει μίαν, δύο ή τρεις λέξεις ή ολόκληρον φράσιν. Δύναται ν' αλλάξει ίσως ολόκληρον το επίμαχον μέρος του Νομοσχεδίου, πλην ίσως μιας φράσεως παραδείγματος χάριν, και το ερώτημα το οποίον τίθεται ενώπιόν μας είναι τί γίνεται εις παρομοίας περιπτώσεις. Δύναται η Βουλή να απορρίψη μίαν αναπομπήν με την οποίαν πιθανόν να συμφωνή κατά 99%; Αυτού του είδους τα ερωτηματικά είναι εκείνα τα οποία με κάνουν να φρονώ ότι η Βουλή έχει το δικαίωμα επανεξετάζουσα μίαν αναπομπήν να επιφέρει οιασδήποτε τροποποιήσεις θεωρεί αναγκαίας βάσει της νέας εξετάσεως του όλου ζητήματος. Η άποψις η οποία πιθανώς να υπάρχει, ότι εις τοιαύτας περιπτώσεις πιθανόν να εγείρεται ζήτημα ότι επ' άπειρον μπορεί μία αναπομπή να πηγαίνει και να έρχεται πίσω μεταξύ Προέδρου ή Αντιπροέδρου και Βουλής, οπότε ασφαλώς η Νομοθετική εξουσία θα έχανε τη δύναμίν της, απαντάται διά της απόψεως ότι εάν ήθελεν φανή ότι σκοπός του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου εις οιαδήποτε συγκεκριμένη περίπτωση δεν ήτο η εξεύρεσις της καλύτερας λύσεως εις ένα επίμαχον ζήτημα αλλ' απλώς η καθυστέρησις εις την επιψήφισιν ενός Νόμου διά συνεχών αναπομπών, τότε εις την Βουλήν έρχεται διά της απορρίψεως μιας αναπομπής να θέση τέρμα εις την όλην υπόθεσιν. Διότι δυνάμει του άρθρου 51(4) του Συντάγματος, η εμμονή της Βουλής εις προηγουμένην απόφασίν της και κατά συνέπειαν η απόρριψις μιας αναπομπής καθ' ολοκληρίαν, επιβάλλει εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον την υποχρέωσιν να εκδώσωσι διά δημοσιεύσεως εις την επίσημον εφημερίδα της Κυβερνήσεως το Νομοσχέδιον και να πάρη ούτω την μορφήν Νόμου.

Δι' όλους αυτούς τους λόγους νομίζω ότι η Βουλή εξασκουσα τα δικαιώματά της δύναται να επανεξετάση την αναπομπήν εις οιαδήποτε έκτασιν επιθυμεί απορρίπτουσα ή εγκρίνουσα αυτήν εν όλω ή εν μέρει. Η άποψις αυτή ουδόλως υποστηρίζει τον ισχυρισμόν ότι περιορίζονται τα δικαιώματα της Βουλής, αλλ' αντιθέτως τα προασπίζει, διότι ασφαλώς η επιθυμία του Σώματος τούτου είναι, και πρέπει να είναι, όλα τα δικαιώματα τα οποία δυνάμει του Συντάγματος έχει η Βουλή να τα προασπίση προς το συμφέρον της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X. A. PIZA:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι συνάδελφοι.

Απόψε έχομεν ενώπιόν μας έν θέμα σχετιζόμενον με την ερμηνείαν ωρισμένης διατάξεως του Συντάγματος, θα είναι δε δυνατόν να αναληφθούν ενέργειαι αναλόγως της εννοίας, η οποία θα αποδοθή εις αυτήν την διάταξιν.

Όταν ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, αναπέμψη εις την Βουλήν προς επανεξέτασιν, συμφώνως προς το άρθρον 51 του Συντάγματος, οιονδήποτε Νόμον, τον οποίον αυτή εψήφισεν ή ληφθείσεν υπ' αυτής απόφασιν ή οιονδήποτε τμήμα τούτων, το υπό της Βουλής συζητησόμενον θέμα είναι το αναπεμφθέν τοιούτο. Εάν προσέξωμεν, εις το εδάφιον 3 του άρθρου 51 του Συντάγματος γίνεται λόγος περί «αναπεμφθέντος θέματος» ή «αναπεμφθέντος νόμου, τμήματος νόμου ή άρθρου». Συμφώνως προς το εν λόγω εδάφιον η Βουλή έχει αρμοδιότητα να αποφασίση επί του αναπεμφθέντος θέματος, δηλαδή κατ' αρχήν δεν δύναται να συζητηθή οιονδήποτε θέμα εκτός των αναπεμφθέντων άρθρων ή τμημάτων τούτων ή τμημάτων αποφάσεων. Εν προκειμένω ουδεμία πρέπει να υπάρχει αμφιβολία. Διότι η διάταξις του Συντάγματος, την οποίαν ανέφερα, είναι πολύ σαφής.

Τι δύναται να πράξη η Βουλή εν σχέσει προς αναπεμφθέντα Νόμον, τμήμα Νόμου, απόφασιν ή τμήμα αποφάσεως; Παρ' όλον ότι εδώ γίνεται λόγος περί νόμου ή αποφάσεως ή τμήματος τούτων, το θέμα, επί του οποίου θα αποφασίση η Βουλή, είναι, συμφώνως προς το εδάφιον 3 του άρθρου 51, το θέμα, το οποίον έχει αναπεμφθή. Δηλαδή,

προβαίνων ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εις τοιαύτην πράξιν αναπομπής, υποδεικνύει εις την αναπομπήν του και την τροποποίησιν, την οποίαν θέλει. Είτε λεπτομερώς είτε εν συντομία, δηλούται σαφώς η ουσία της επιδιωκομένης τροποποιήσεως. Συνεπώς, δεν πιστεύω ότι είναι δυνατόν να ληφθή απόφασις εκτός της ουσίας αυτής, διότι εν τοιαύτη περιπτώσει θα ληφθή απόφασις εκτός του παραπεμφθέντος θέματος. Επί παραδείγματι, η ουσία της παραπομπής, η οποία αποτελεί το αντικείμενον της συζητήσεως απόψε, είναι η εξής: Ζητείται η απόλειψις των διατάξεων, αι οποίαι δίδουν το δικαίωμα εξασκήσεως του οδοντιατρικού επαγγέλματος εις μερικούς εκ των μη κατόχων ωρισμένων προσόντων. Κατ' εμέ, αυτό δύναται να είναι το θέμα της συζητήσεως. Δηλαδή, πρέπει ή δεν πρέπει να δοθή εις αυτούς έν δικαίωμα υπό την μορφήν, υπό την οποίαν τούτο εγίνετο δεκτόν προηγουμένως. Όταν τίθεται θέμα να αναγνωρισώμεν εις αυτούς τους ανθρώπους το δικαίωμα τούτο, αλλά να το περιορισώμεν εις αυτούς, νομίζω ότι τοιούτο θέμα δεν δύναται να αποτελέση το αντικείμενον συζητήσεως. Διότι κατ' αυτόν τον τρόπον η Βουλή θα είναι εις θέσιν με αυτήν την ευκαιρίαν να προσπαθήση να πράξη κάτι, το οποίον ελησημόνησε να πράξη προηγουμένως. Ο θεσμός της αναπομπής δεν πρέπει να χρησιμοποιήται υπό της Βουλής διά σκοπούς τροποποιήσεως των νόμων. Διότι άλλωστε τα μέλη της Βουλής έχουν το δικαίωμα να εισηγηούνται τροποποιήσεις Νόμων. Είναι γνωστοί οι σκοποί της αναπομπής, αυτή δε μόνον διά τους σκοπούς εκείνους πρέπει να χρησιμοποιηθή. Η Βουλή είτε συμφωνεί είτε δεν συμφωνεί με την αρχήν του αναπεμφθέντος Νόμου. Εν η περιπτώσει συμφωνεί αυτή επιφέρει τοιαύτας τροποποιήσεις οίαι θα υλοποιουν την εν λόγω αρχήν. Εάν διαφωνή, αυτή την απορρίπτει. Πιστεύω ότι δεν έχομεν εξουσίαν, επωφελοόμενοι της αναπομπής, να επιφέρωμεν τροποποιήσεις, έστω και αν αύται σχετίζονται με το θέμα της αναπομπής. Κατ' αυτόν τον τρόπον η Βουλή δεν θα χάση οιονδήποτε δικαίωμά της. Διότι, ως ανέφερα προ ολίγου, η Βουλή πάντοτε κέκτηται την εξουσίαν τροποποιήσεως των νόμων. Ο έντιμος κ. Λυσαριδής υπέβαλε τον ισχυρισμόν ότι και αν το θέμα της αναπομπής αποτελήται από 10 χωριστά σημεία και η Βουλή συμφωνή με ωρισμένα από αυτά και διαφωνή με τα υπόλοιπα, εις περίπτωσιν εγκρίσεως της Εκθέσεως της Επιτροπής Νομικών δεν θα είναι δυνατή η εφαρμογή των σημείων, επί των οποίων υπάρχει συμφωνία. Εγώ δεν συμφωνώ. Δεν είναι δυνατόν να εξαχθή τοιούτο νόημα από την Έκθεσιν της Επιτροπής Νομικών. Η Βουλή έχει μόνον αρμοδιότητα να τροποποιή τα σημεία, επί των οποίων συμφωνεί και να απορρίπτη εκείνα, επί των οποίων δεν συμφωνεί. Διότι έκαστον σημείον αποτελεί έν χωριστόν σύνολον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Θα περιορισθώ, έντιμε κ. Πρόεδρε, εις το θέμα το οποίον ετέθη ενώπιον της Νομικής Επιτροπής, δηλαδή εις το κατά πόσον εις το παρόν στάδιον το Σώμα τούτο δύναται να προβή εις τροπολογία επί του αναπεμφθέντος Νομοσχεδίου ή εάν πρόκειται να εμμένη εις την άπόψίν της ή όχι.

Το ζήτημα της αναπομπής αναφέρεται εις το άρθρον 51 του Συντάγματος, το οποίον, κατ' εξαίρεσιν ίσως θα ήμπορουν ένας να πη, είναι σχετικώς σαφές.

Παράγραφος 1η του άρθρου 51: Αναφέρεται ότι ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος δύναται να αναπέμψωσιν οιονδήποτε Νόμον εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων.

Εις την παράγραφον 3 αναφέρεται ότι εις περίπτωσιν αναπομπής η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει επί του αναπεμφθέντος θέματος. Ουδεμία μνεία γίνεται εις το σημείον εκείνον περί τροπολογίας εις το στάδιον εκείνον. Αλλά το σοβαρότερον σημείον του Άρθρου 51 είναι η παράγραφος 4, η οποία αναφέρει ότι εάν η Βουλή των Αντιπροσώπων εμμένη εις την απόφασιν αυτής τότε ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος θα το δημοσιεύσουν. Έχει

σημασία η χρησιμοποίησις των λέξεων «εμμένει εις την απόφασιν». Αυταί αι λέξεις μόνον μίαν ερμηνείαν μπορούν να έχουν, ότι δηλαδή υπάρχει μία προηγουμένη απόφασις της Βουλής, δηλαδή η απόφασις της Βουλής την οποίαν έλαβε και έστειλεν το Νομοσχέδιον προς υπογραφήν, την οποίαν καλείται υπό του Αντιπρόεδρου δι' αναπομπής όπως επανεξετάσθη και είτε εμμένει εις την απόφασιν είτε όχι. Πουθενά εις κανέν σημείον του άρθρου αυτού δεν αναφέρεται τροπολογία. Είτε θα αποφασισθή ότι δέχεται αυτό είτε δεν το δέχεται. Άλλως θα ωδηγούμεθα εις το άστοχον εκείνον το οποίον αναφέρεται εις την έκθεσιν της Νομικής Επιτροπής, ότι δηλαδή εάν κάθε φοράν που εγένετο αναπομπή ενός Νομοσχεδίου και εγένετο τροπολογία, τότε συνεχώς θα εγένετο αναπομπή της τροπολογίας την οποίαν έκαμεν εις την πρώτην ή την δευτέραν αναπομπήν η Βουλή και τοιούτον τι δεν χωρεί' δεν υπάρχει περιθώριον διά την ερμηνείαν αυτήν λόγω των διατάξεων του Άρθρου 51 του Συντάγματος.

Διαφωνώ επομένως με τα όσα ελέχθησαν από τον έντιμον κ. Λυσσαρίδην και τον κ. Χρύσην Δημητριάδην και συμφωνώ με τον τελευταίον ομιλητήν, τον έντιμον κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το υπό συζήτησιν θέμα εις το παρόν στάδιον είναι κατά πόσον η Βουλή δικαιούται να τροποποιήση ή όχι Νομοσχέδιον το οποίον η ίδια εψήφισεν, λαμβάνουσα αφορμήν από το γεγονός ότι είτε ο Πρόεδρος είτε ο Αντιπρόεδρος εξήσκησαν το δικαίωμα της επαναπομπής. Είναι πιθανώς ευχάριστον ότι τόσον αι γνώμαι ιατρού και δικηγόρου συμπίπτουν, πράγμα ασύννηθες, αλλ' επειδή το θέμα είναι καθαρώς τεχνικόν και η ερμηνεία δεν συνάγεται απλώς και μόνον από την παραβολήν των παραγράφων (1), (2), (3) και (4) του άρθρου 51 του Συντάγματος, θα ήθελα να προσθέσω την κατά λέξιν ερμηνείαν, αλλ' από την ερμηνείαν η οποία προκύπτει όταν εξετάσθη το θέμα κανείς από της πλευράς της διαφοράς μεταξύ επαναπομπής και τροποποιητικής εισηγήσεως ή τροποποιητικού Νομοσχεδίου, θα ήθελα μετά θετικότητος να πάρω την θέσιν ότι εις περίπτωσιν επαναπομπής ουδεμία τροποποίησις είναι δυνατόν να γίνη. Ασφαλώς ο νομοθέτης όταν προέβλεψε περί δικαίωματος αναπομπής έχεν υπ' όψιν του ότι η τροποποίησις των Νόμων γίνεται διά τροποποιητικού Νομοσχεδίου. Επομένως ποία η χρήσις του δικαίωματος της επαναπομπής;

Διά να αντιληφθώμεν πότε είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθή το δικαίωμα της επαναπομπής πρέπει να συγκρίνωμεν την επαναπομπή με την τροποποιητικήν εισήγησιν ή το τροποποιητικόν Νομοσχέδιον. Εις την περίπτωσιν τροποποιητικού Νομοσχεδίου χρειάζεται ο Νόμος να λάβη σάρκα και οστά δι' επικυρώσεως και διά δημοσιεύσεως εις την επίσημον εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Επομένως τροποποιητικόν Νομοσχέδιον δεν είναι δυνατόν να κατατεθή εις το στάδιον της επαναπομπής. Επί πλέον ούτε ο Πρόεδρος ούτε ο Αντιπρόεδρος δικαιούνται να καταθέσουν ενώπιον της Βουλής τροποποιητικόν Νομοσχέδιον, διότι διά να κατατεθή οιοδήποτε Νομοσχέδιον χρειάζεται έγκρισις και απόφασις του Υπουργικού Συμβουλίου. Ο σκοπός διά τον οποίον εδώ δίδεται το δικαίωμα της επαναπομπής εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον είναι προτού προχωρήσουν εις το θέμα της υπογραφής του Νόμου και της δημοσιεύσεώς του να επισύρουν την προσοχήν της Βουλής επί ωρισμένων σημείων και να ζητήσουν από την Βουλήν να αναθεωρήση την απόφασιν της επί των σημείων τούτων. Διά τούτο και το Άρθρον του Συντάγματος προνοεί ότι εάν η Βουλή εμμένει εις τας απόψεις της τότε υποχρεούται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος να υπογράψουν το Νομοσχέδιον.

Εν πρώτοις, πρέπει να σημειωθή ότι ούτε ο Πρόεδρος ούτε ο Αντιπρόεδρος δικαιούνται εις περίπτωσιν επαναπομπής να εισηγηθούν οιοιαδήποτε τροποποίησιν του Νομοσχεδίου ως εψηφίσθη υπό της Βουλής. Δικαιούνται μόνον να ζητήσουν επανεξέτασιν ολοκλήρου του Νομοσχεδίου ή ωρισμένου θέματος. Η δε επανεξέτασις την οποίαν δικαιούνται να ζητήσουν δεν είναι επί της νομικής διατυπώσεως του Νομοσχεδίου, αλλά την επανεξέτασιν ωρισμένων βασικών αρχών αι

οποία προστεθήσαν κατά το στάδιον της συζητήσεως του Νομοσχεδίου υπό της Βουλής. Το σοβαρότερον ζήτημα όμως το οποίον πρέπει να προσέξη η Βουλή είναι ότι εάν ακολουθήσωμεν την πορείαν της τροποποιήσεως εις το στάδιον της επαναπομπής, τότε θα είμεθα υποχρεωμένοι να δεχθώμεν την άποψιν ότι ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος δεν υποχρεούνται να υπογράψουν το Νομοσχέδιον εάν δεν συμφωνούν με την τροποποίησιν, και επομένως δεν είναι δυνατόν να υπάρχη έγκυρος Νόμος. Διά τούτο ο νομοθέτης διεχώρησε τα δύο δικαιώματα, το δικαίωμα της επαναπομπής και το δικαίωμα της καταθέσεως τροποποιητικού Νομοσχεδίου.

Εις την δευτέραν περίπτωσιν ο Νόμος ευρίσκειται εν ισχύι και συζητούνται μόνον αι τροποποιήσεις, ενώ εις την πρώτην περίπτωσιν ο Νόμος δεν ευρίσκειται εν ισχύι και επομένως εάν εξακολουθήσωμεν να στέλλωμεν τον Νόμον τροποποιημένον και να τον επιστρέφουν πίσω εις την Βουλήν σημαίνει ότι θα εκκρεμή το θέμα του Νόμου επ' άπειρον.

Η διατύπωσις του Άρθρου 51(4) όχι μόνον είναι σαφεστάτη αλλ' υποχρεώνει τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας, εάν η Βουλή εμμένει εις την αρχικήν της άποψιν, να επικυρώνουν τον Νόμον. Ουδεμία πρόβλεψις υπάρχει εις το Σύνταγμα ότι εάν η Βουλή δεν εμμένει εις την αρχικήν της άποψιν αλλά τροποποιήση αυτήν υπάρχει οιοιαδήποτε νομική υποχρέωσις διά τον Πρόεδρον ή τον Αντιπρόεδρον να επικυρώσουν τον Νόμον. Επομένως οδηγούμεθα εις την εξής θέσιν. Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει τον ά Νόμον' ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος, εξασκεί το δικαίωμα της επαναπομπής. Η Βουλή τροποποιεί το Νομοσχέδιον. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος δεν είναι ικανοποιημένοι με την τροποποίησιν της Βουλής. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος ουδεμίαν νομικήν υποχρέωσιν έχουνα να υπογράψουν τον Νόμον, και επομένως αν και η Βουλή ομοφώνως εψήφισε τον Νόμον δίδεται το δικαίωμα εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν να μην εφαρμόση Νόμον τον οποίον εψήφισεν η Βουλή.

Αυτή, έντιμοι κύριοι Βουλευταί, είναι η βασική διαφορά μεταξύ των δύο θεμάτων, και το δικαίωμα το οποίον θα απεμπολήσωμεν θα είναι ότι θα δώσωμεν το δικαίωμα εις τον Πρόεδρον και εις τον Αντιπρόεδρον, εις περιπτώσεις κατά τας οποίας τροποποιούμεν τον Νόμον, απλώς να αρνούνται να τον υπογράψουν. Εάν τοιούτον ζήτημα λάβη χώραν τότε δεν θα έπρεπε να ομιλώμεν περί της Βουλής αυτής ως κυρίαρχου σώματος αλλά ως σώμα του οποίου τας αποφάσεις εν τέλει δύνανται ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος να θέσουν εν αχρηστία.

Διά τους άνω λόγους δεν δύναμαι να δεχθώ την άποψιν ότι είναι δυνατόν να γίνη τροποποίησις εις περίπτωσιν αναπομπής.

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Λυπούμαι διότι θα διαφωνήσω και πάλιν, αλλά οφείλω να υπενθυμίσω ότι ο προστάτης άγιος της Ιατρικής είναι ο άπιστος Θωμάς. Δεν γνωρίζω εάν κανένας άγιος εδέχθη ποτέ να θέση υπό την προστασίαν του την Νομικήν. Δεν διαφωνώ ότι το θέμα το οποίον πρέπει να συζητήσωμεν είναι το θέμα το οποίον ανεπέμφθη. Το θέμα είναι, θα το συζητήσωμεν μόνον υπό την μορφήν του, θα το δεχθώμεν ή θα το απορρίψωμεν, το θέμα αυτό το ειδικόν το οποίον ανεπέμφθη εις την Βουλήν, ή έχομεν δικαίωμα να υποβάλλωμεν οιοιαδήποτε τροπολογίαν; Επ' αυτού είναι που καλώ την Βουλήν να πάρη θέσιν. Δεν θα επαναλάβω τα επιχειρήματα τα οποία ελέχθησαν προηγουμένως και τα οποία έδωσαν εκ των προτέρων απάντησιν με ποίον τρόπον η Βουλή δύναται να θέση τέρμα εις τυχόν υπερβάσεις του Προέδρου ή του Αντιπρόεδρου. Θα ήθελα να υπενθυμίσω τον κ. Λέλλον Δημητριάδην ότι το Άρθρον 51(4) αφορά ακριβώς τον τρόπον με τον οποίον η Βουλή εμμένουσα εις μίαν απόφασιν εξαναγκάζει τον Πρόεδρον ή τον Αντιπρόεδρον να υπογράψη τον Νόμον, αλλά δεν ασχολείται με το τι η Βουλή δικαιούται να κάμη το θέμα το οποίον ανεπέμφθη εις την Βουλήν.

Εις τον κ. Χαλήτ Αλή Ριζά θα ήθελα να πω ότι δεν απορούσα εις 10 ειδικά θέματα, αλλά έν θέμα δυνατόν να έχη 10 σημεία τα οποία αναφέρονται όλα εις μίαν μόνον παράγραφον. Και λόγω του ότι η Βουλή πέντε σημεία ευρίσκει λογικά και πέντε παράλογα θέλει να τροποποιήση την παράγραφον ούτως ώστε να αποδεχθή τα πέντε λογικά σημεία, και όχι θέματα και να απορρίψη τα πέντε παράλογα διά να κάμη την εισήγησιν ανεκτήν. Το ότι η πρόθεσις του νομοθέτου δεν είναι να εξαναγκάση την Βουλήν να απαντήση δι' ενός ναι ή δι' ενός όχι αποδεικνύεται από το Άρθρον 167 του Συντάγματος. Όταν ο νομοθέτης ήθελε να υποχρεώση την Βουλήν να απαντήση δι' ενός ναι ή δι' ενός όχι, εις την όην παράγραφον του 167ου Άρθρου ανέγραψεν ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων δύναται να ψηφίση ή να αρνηθή την ψήφισιν. Θα ήδύνατο, εάν και εις την προκειμένην περίπτωση αυτή ήτο η πρόθεσις του, να πη ότι η Βουλή θα δύναται να ψηφίση ή να αρνηθή την ψήφισιν επί της αναπομπής, και δεν θα εχρησιμοποιεί την λέξιν να «επανεξετάση» το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα ήθελα να διακόψω τον έντιμον αγορητήν, αλλά προς κατατόπισιν θα ήθελα να αναφέρω ότι η παράγραφος 6 του Άρθρου 167 αναφέρεται εις την πρώτην ψήφισιν του προϋπολογισμού διά την χρήσιν του δικαιώματος της επαναπομπής του Προϋπολογισμού αναφέρεται εις το άρθρον 51(3) και (4), επομένως εις την περίπτωσην της παραγράφου 6 η Βουλή των Αντιπροσώπων δύναται να ψηφίση ή να αρνηθή την ψήφισιν δαπάνης αναφέρεται εις το θέμα του Προϋπολογισμού του οποίου η έγκρισις γίνεται διά της ψηφίσσεως ή μη της δαπάνης. Εις το θέμα όμως της επαναπομπής και διά τον ίδιον τον Προϋπολογισμόν ισχύει η επανεξέτασις, και εάν η Βουλή εμμελίνη υποχρεούνται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος να υπογράψουν.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Όπερ έδει δείξει, κ. Πρόεδρε. Δηλαδή υπάρχουν δύο διαφορετικοί τρόποι εκφράσεως. Και ο ένας αφορά απλώς εις άρνησιν ή θέσιν, ενώ εις τον άλλον επιφυλάσσει μία τρίτη έννοια πλην της θέσεως και της αρνήσεως, και ουδεμία άλλη τρίτη έννοια πλην της θέσεως και της αρνήσεως δύναται να είναι άλλη πλην της τροποποιήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κ. συνάδελφοι.

Δεν προτίθεται να επαναλάβω τα επιχειρήματα τα οποία ανέπτυξαν οι υποστηρίξαντες την θέσιν της Νομικής Επιτροπής επί του επιμάχου συνταγματικού θέματος.

Προτίθεται απλώς να υπομνήσω εις τα έντιμα Μέλη της Βουλής ότι πέραν των συνταγματικών διατάξεων υπάρχει και η υπό του σώματος τούτου καθιερωθείσα τακτική εν σχέσει με την υποβολήν, συζήτησιν και ψήφισιν ενός Νομοσχεδίου. Η καθιερωθείσα δε τακτική από της πρώτης ημέρας της λειτουργίας της Βουλής αυτής αναμφιβόλως έχει αποκτήσει την ισχύν κανονισμού, ήτις κατ' επέκτασιν δέον να θεωρηθή ως ισοδύναμος και ισότιμος προς νομικήν τινα διάταξιν περιλαμβανομένην εις Νόμον. Η καθιερωθείσα δε αυτή τακτική διδάσκει ότι υπάρχουν τα εξής στάδια εις την εξέτασιν και ψήφισιν ενός Νομοσχεδίου ενώπιον της Βουλής: Υπάρχει ως πρώτον στάδιον η πρώτη ανάγνωσις ενός Νομοσχεδίου, ακολουθεί η δεύτερα ανάγνωσις, μετά η τρίτη ανάγνωσις και εις περίπτωσιν αναπομπής, είτε υπό του Προέδρου είτε υπό του Αντιπροέδρου, η επανεξέτασις της αναπομπής.

Είναι εις όλους τους έντιμους συναδέλφους γνωστόν ότι τροπολογία υποβάλλονται μόνον κατά την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου. Ουδέποτε εις το παρελθόν επετράπη η υποβολή τροπολογίας τινός μετά την δευτέραν ανάγνωσιν ενός Νομοσχεδίου. Διά τον λόγον αυτόν υποβάλλω εις την Βουλήν ότι δεν δύναται εις το παρόν στάδιον, το οποίον αποτελεί κατ' ουσίαν το τέταρτον στάδιον της

μελέτης του Νομοσχεδίου αυτού, να υποβληθή και να εξετασθή υπό του σώματος οιαδήποτε τροπολογία επί του αναπεμφθέντος θέματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος προτίθεται να θέσω το θέμα εις ψηφοφορίαν.

Το θέμα το οποίον τίθεται εις ψηφοφορίαν έχει ως ακολούθως:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Ποίοι εκ των εντίμων Βουλευτών ψηφίζουν ότι είναι δυνατόν εις περίπτωσιν επαναπομπής η Βουλή να προβή εις τροπολογίαν;

Ποίοι εκ των εντίμων Βουλευτών ψηφίζουν ότι είναι δυνατόν εις το στάδιον της επαναπομπής η Βουλή να επιφέρη τροποποιήσεις εις το Νομοσχέδιον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

Εκουράσθησαν οι Βουλευταί να έχουν υψωμένας τας χείρας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παρακαλώ να υψώσουν τας χείρας όσοι.....

37.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η Βουλή απορρίπτει την εισήγησιν ότι είναι δυνατόν εις το στάδιον επανεξετάσεως επαναπομπής να προβή εις τροπολογίας.

Προτίθεται να διακόψω δι' έν τέταρτον και θα εξακολουθήσωμεν με την συζήτησιν του βασικού θέματος.

Η Βουλή διακόπτει δι' έν τέταρτον.

(Ώρα διακοπής 11 η μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 0.15 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Εάν δεν υπάρχει άλλος που θα αγορεύση, ούτε εγώ θα αγορεύσω. Αλλ' εάν υπάρχει άλλος που θα αγορεύση, επιφυλάσσω και εγώ το δικαίωμά μου να ομιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι οι οποίοι επιφυλάττουν το δικαίωμα να αγορεύσουν;

Επειδή προτίθεται να εξασκήσω το δικαίωμά μου να αγορεύσω από του βήματος θα παρακαλέσω τον πρεσβύτερον των Ελλήνων Βουλευτών να με αντικαταστήση.

(Ο κ. Χατζηχάρος αντικαθιστά τον Πρόεδρον της Βουλής κ. Γλαύκων Κληρίδη).

Γ. Α. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Έντιμοι συνάδελφοι. Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον ασφαλώς είναι Νομοσχέδιον βασικής σημασίας, διότι όχι μόνον δεν αναφέρεται εις τον τρόπον εξασκήσεως επαγγελματικού δικαιώματος αλλά ταυτοχρόνως έχει ως σκοπόν την προστασίαν της κοινής υγείας. Δεν είναι επομένως περιεργον το θέμα ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων έχει την τιμήν να φιλοξενή απόψε μεγάλον αριθμόν επιστημόνων οδοντιάτρων,

οι οποίοι ασφαλώς ενδιαφέρονται τόσο για την προστασία του επαγγέλματος τους όσο και για την προστασία της δημοσίας υγείας. Θα ήμην, έντιμοι συνάδελφοι, ευτυχιστάτος εάν κάθε φορά που η Βουλή αυτή συνεζήτησε θέματα υψίστης σημασίας διά τον τόπον είχομεν το ίδιον ακροατήριον. Εν πάση ειλικρινεία πιστεύω ότι θα είναι χρήσιμον και ωφέλιμον οι ενδιαφερόμενοι διά τα διάφορα Νομοσχέδια, τα οποία ψηφίζονται, να παρακολουθούν τας συνεδρίας της Βουλής, να βλέπουν τον τρόπον με τον οποίον εργάζεται το Σώμα τούτο, ανεξαρτήτως του εάν το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον περιορίζεται μόνον εις τον καθορισμόν καθηκόντων ή ευθυνών του επαγγέλματος διά το οποίον ενδιαφέρονται.

Ελέγθη, έντιμοι συνάδελφοι, από έντιμον και αγαπητόν συνάδελφον οδοντίατρον ότι είναι δυνατόν εις την προηγουμένην μας απόφασιν να επιτρέψαμεν εις τους εαυτούς μας να επηρεασθώμεν από μίαν μικράν τάξιν ανθρώπων είτε από συναισθήματα φιλευσπλαχνίας είτε από ανάγκην ικανοποίησης ωρισμένων απαιτήσεων διά σκοπούς δημοφιλίας, και τοιούτρόπως να υπεπέσαμεν εις το σφάλμα να μη κρίνωμεν το όλον θέμα επί αντικειμενικών κριτηρίων.

Επανελημμένα από του βήματος τούτου εξέφρασα την άποψιν ότι ουδέποτε επιτρέπομεν εις τους εαυτούς μας να επηρεαζώμεθα από το θέμα κατά πόσον αι αποφάσεις μας θα είναι δημοφιλείς ή όχι. Ασφαλώς εάν ηθέλαμεν να είμεθα δημοφιλείς θα ήτο ευκολώτερον να δυσαρστήσωμεν την μικράν τάξιν των πέντε ή έξ ανθρώπων οι οποίοι, εάν ακολουθήσωμεν τας εισηγήσεις των οδοντιάτρων, δεν θα δικαιούνται να ασκούν κάποιο επάγγελμα παρά να δυσαρστήσωμεν ολόκληρον τον οδοντιατρικόν κόσμον. Θα ήμουν ο τελευταίος ο οποίος θα έδιδε σημασίαν εις το θέμα του ποίον πρόκειται να ευχαριστήσωμεν ή να δυσαρστήσωμεν. Εν τούτοις, δεν θα ήτο ορθόν να επιτρέψωμεν να δημιουργηθή η εντύπωση ότι είμεθα έν Σώμα το οποίον ουδεμίαν ευκαμψίαν διαθέτει, και απλώς διά λόγους γόητρον και μόνον αρνούμεθα να αναθεωρήσωμεν προγενεστέρα απόφασίν μας εάν εντίμως και ειλικρινώς επιστεύαμεν ότι υπεπέσαμεν εις σφάλμα. Τα κριτήρια, επί των οποίων εστηρίχθημεν εις την προηγουμένην μας απόφασιν, υπήρξαν απλώς δύο κριτήρια. Το ένα βασικόν νομοθετικόν κριτήριον το οποίον πάντοτε αυτή η Βουλή ηκολούθησε πιστώσ, διότι ενώ νέοι νόμοι θεσπίζονται, σκοπός των οποίων είναι η καλύτερα προστασία ενός επαγγέλματος και η καλύτερα προστασία του κοινού από εκείνους οι οποίοι εξασκούν το επάγγελμα, εν τούτοις είναι πάντοτε βασικός κανών ότι οι άνθρωποι οι οποίοι εξασκούν έν επάγγελμα δεν στερούνται των δικαιωμάτων των, εκτός εάν είμεθα ικανοποιημένοι ότι αποτελούν δημόσιον κίνδυνον.

Γεννάται επομένως το πρώτον θέμα κατά πόσον η άποψις μας ότι είχαν δικαίωμα να εξασκούν το επάγγελμα ήτο νομικώς ορθή ή όχι. Διότι ασφαλώς, εάν η άποψις αυτή δεν ήτο νομικώς ορθή, θα ήτο δυνατόν να κατελήγομεν εις διαφορετικά συμπεράσματα.

Το δεύτερον θέμα είναι κατά πόσον αποτελούν δημόσιον κίνδυνον. Εθεωρήσαμεν ως Νομοθετική Εξουσία ορθόν ότι δεν ήτο θέμα της αρμοδιότητός μας να αποφασίσωμεν κατά πόσον τα πρόσωπα αυτά αποτελούν δημόσιον κίνδυνον λόγω του ότι δεν κατέχουν τα κατάλληλα επιστημονικά προσόντα. Έχοντες πίστιν εις την ευθυκρίσιαν, έντιμότητα και τιμιότητα των οδοντιάτρων απεφασίσαμεν να απεμπολήσωμεν από την Βουλήν το δικαίωμα του να αποφασίσωμεν επί του θέματος τούτου, και αφού εθεσπίσαμεν ωρισμένα αυστηρά κριτήρια εδώσαμεν το δικαίωμα της αποφάσεως κατά πόσον η πρακτική εξάσκησης του επαγγέλματος, αι γνώσεις, η ειδικευσις, το στάδιον της μορφώσεως, ο χαρακτήρ του αιτητού, αφού όλοι αυτοί οι παράγοντες ληφθούν υπ' όψιν, εδώσαμεν, λέγω, το δικαίωμα εις το Οδοντιατρικόν Συμβούλιον να αποφασίξωμεν διά κάθε περίπτωση, να εκδίδη ή να μη εκδίδη άδειαν εξασκήσεως επαγγέλματος βοηθού εις οδοντίατρον. Έγινε μία άδικος προσπάθεια να παρουσιασθή το θέμα ότι χωρίς να λάβωμεν υπ' όψιν καμίαν επίπτωσιν επί της υγείας του κοινού, χωρίς να θέσωμεν ουδένα προφυλακτικόν μέτρον ως Νομοθετική Εξουσία, επιτρέψαμεν ή εδώ-

σαμεν το δικαίωμα εις όλους οι οποίοι κατά καιρούς εξήσκησαν κάποιο επάγγελμα βοηθού εις οδοντίατρον να παρουσιάζονται ως οδοντίατροι και να εξασκούν ελεύθερα το επάγγελμα. Ουδέν τούτου ανακριβέστερον. Εν πρώτοις, εθέσαμεν ως απόλυτον όρον ότι διά να δικαιούται τις να υποβάλλη αίτησιν πρέπει να διαθέτη εικοσιπενταετή συνεχή πείραν προ της ημέρας της ψηφίσεως του Νόμου, ότι πρέπει να έχη επίπεδον γνώσεως, ειδικευσεως, πρακτικής εξασκήσεως και κλινικής εργασίας, το οποίον το Οδοντιατρικόν Συμβούλιον θα ήθελεν εγκρίνει, και εν πάση περιπτώσει ότι θα δύναται να εξασκή το επάγγελμα του βοηθού εις οδοντίατρον εις την κλινικήν εγγεγραμμένου οδοντίατρον, όστις θα είναι υπεύθυνος διά πάσαν αμέλειαν ή παράλειψιν του βοηθού του, ο οποίος βοηθός θα υπεχρεούτο να εξασκήσῃ τα καθήκοντα του τη παρουσία και υπό τον έλεγχον πεπειραμένου οδοντίατρον.

Επομένως το επιχείρημα το οποίον ελέγθη από προηγουμένους ομιλητάς ότι σύμφωνα με την παράγραφον αυτήν είναι δυνατόν άνθρωποι κατωτέρας μορφώσεως ή άνευ μορφώσεως ή άπόφοιτοι μόνον δημοτικών, οι οποίοι δεν κατέχουν τα θέματα υγείας, να ζητήσουν να εξασκήσουν το επάγγελμα δεν ευσταθεί. Η πραγματικότητα είναι ότι και εάν ζητήσουν εναπόκειται εις το Οδοντιατρικόν Συμβούλιον να τους επιτρέψη ή όχι. Ελέγθη ότι κατά κάποιον τρόπον η τροποποίησης του Νομοσχεδίου υπό της Βουλής έθιξε το γόητρον των οδοντιάτρων ως ανθρώπων οι οποίοι θεωρούνται επιστήμονες. Ασφαλώς είναι, θεωρούνται και πρέπει να είναι επιστήμονες. Αλλ' ασφαλώς ουδείς έχει το δικαίωμα, διότι νομίζει ότι εθίγη το γόητρον του, να απαιτή τροποποιήσιν Νομοσχεδίου ή Νόμου, διότι αυτό ασφαλώς δεν είναι δυνατόν να αποτελέσῃ βασικόν κριτήριον. Ελέγθη επίσης ότι διά της τροποποίησης του Νομοσχεδίου το κοινόν έμεινεν εκτεθειμένον εις πολλούς κινδύνους. Το κοινόν εν γνώσει όλων μας ήτο εκτεθειμένον εις τους κινδύνους αυτούς κατά τα παρασμένα 25 έτη, εάν πράγματι ήτο εκτεθειμένον εις κινδύνους, αλλά δεν θα ήθελα να επεκταθώ επί του όλου θέματος, διότι νομίζω ότι επί του θέματος τούτου ουδέν νέον στοιχείον προσετέθη σήμερον ενώπιον της Βουλής, το οποίον να μη είχε αναφερθή εις την προηγουμένην συζήτησιν του Νομοσχεδίου. Ασφαλώς είναι δυνατόν να προκύψῃ θέμα τροποποίησης του Νομοσχεδίου. Είναι δυνατόν να κατατεθῇ ενώπιον της Βουλής τροποποιητικόν νομοσχέδιον και ήδη εξεφράσθη πρόθεσις περί καταθέσεως τροποποιητικου Νομοσχεδίου. Υπάρχουν απόψεις ότι διά καλύτερου ορισμού των καθηκόντων, ή μάλλον διά προσθήκης ορισμού των καθηκόντων των βοηθών εις οδοντίατρον, είναι δυνατόν να εξασφαλισθῇ ότι θα περιορισθώμεν μόνον εις ωρισμένους είδους καθηκόντα. Δεν θα ήτο κατά την άποψιν μου ορθόν να εισέλθωμεν εις την συζήτησιν περί τροποποιητικόν εισηγήσεων αι οποίαι δεν είναι κατατεθειμένα ενώπιον της Βουλής, και αι οποίαι δυνατόν να προδικάσουν την συζήτησιν τροποποιητικου Νομοσχεδίου το οποίον ήθελε κατατεθῇ.

Διαφωνώ με το θέμα ότι είναι ανάγκη να δεχθώμεν την επαναπομπή, και θα εισηγούμην εις την Βουλήν όπως την απορρίψῃ χωρίς να εισέλθῃ εις την συζήτησιν προτάσεων τροποποίησης εις το στάδιον τούτο. Θα ήθελα να διαβεβαιώσω τον έντιμον συνάδελφον κ. Ναλπάντογλου και Πρόεδρον της Επιτροπής Υγείας, ότι ουδεμίαν σχέσιν έχει το θέμα της απορρίψεως ή όχι με το γεγονός ότι η επαναπομπή έγινε υπό του έντιμου Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, ο οποίος τυγχάνει να είναι Τούρκος. Δεν θα εθεώρουν αναγκαίον να αναφερθώ εις τούτο το γεγονός εάν ο ίδιος δεν ήγειρε το σημείον τούτο. Η Βουλή αυτή γνωρίζει ότι μέχρι της στιγμής έγιναν τρεις επαναπομπαι. Η πρώτη από την Αυτού Εξουχότητα τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας, η δεύτερα από την Αυτού Εξουχότητα τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας, η τρίτη, την οποίαν συζητούμεν σήμερον, από την Αυτού Εξουχότητα τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας.

Εάν δεν με ακατά η μνήμη μου και εις την πρώτην επαναπομπήν από την θέσιν αυτήν, από την οποίαν αγορεύω σήμερον, εισηγήθη την μη αποδοχήν της επαναπομπής του

Προέδρου της Δημοκρατίας, από την ιδίαν θέσιν εισηγήθη την μη αποδοχήν της επαναπομπής του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας και από την ιδίαν θέσιν εισηγούμαι και πάλιν την μη αποδοχήν της τρίτης επαναπομπής εις την ιστορίαν της Βουλής.

Ανεξαρτήτως του θέματος τροποποιήσεως εις το οποίον ήδη ανεφέρθη, κατά την γνώμην μου δεν πρέπει να συζητήσωμεν σήμερον κατά πόσον θα ήτο αναγκαίον, χρήσιμον ή σκόπιμον να προβώμεν εις τροποποίησιν του Νομοσχεδίου. Εν σχέσει όμως με την υπό συζήτησιν επαναπομπήν εισηγούμαι εις την Βουλήν όπως απορρίψη ταύτην.

(Ο Πρόεδρος κ. Γλ. Κληρίδης επανέρχεται εις την έδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Χαλής Αλή Ριζά.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον, έντιμοι συναδέλφοι.

Όταν εις την συνεδρίαν, κατά την οποίαν εψηφίσθη ο Νόμος ετέθησαν εις ψηφοφορίαν αι διατάξεις, αι οποίαι αποτελούν το θέμα της αναπομπής, ημείς απέσχομεν, διότι είμεθα πεπεισμένοι ότι εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν θα ετίθεντο κατά γράμμα εις εφαρμογήν αι περί των ο λόγος διατάξεις, ήτοι τα εδάφια (3) (4) και (5), δεν θα ετίθετο εις κίνδυνον η δημοσία υγεία. Δι' αυτόν τον λόγον δεν τας κατεψηφίσαμεν. Αλλ' επειδή δι' αυτών θα ανεγνωρίζετο κεκτημένον δικαίωμα εις ωρισμένην τάξιν και, επίσης, θα εδίδετο εις ωρισμένους, οι οποίοι δεν έχουν τα συνήθη προσόντα, η ευκαιρία να εξασκούν κάποιον είδος οδοντιατρικής, δεν τας εψηφίσαμεν. Παρ' όλον τούτο, εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν αι διατάξεις των περί των ο λόγος εδαφίων (3), (4) και (5) ήθελον εφαρμοσθή ως έχουν, δεν νομίζω ότι η δημοσία υγεία θα εκτεθή εις κίνδυνον, ως λέγεται μεγαλοποιουμένου του πράγματος. Φρονώ ότι θα ήτο λογικώτερον, εάν διασαφηνίζοντο τα καθήκοντα βοηθού οδοντιάτρου των προσώπων, διά τα οποία παρέχουν εξουσίαν αι διατάξεις αύται. Όλα αυτά τα σημεία σχετίζονται ιδιαιτέρως με την εφαρμογήν, ή μη, του εδαφίου (5). Συμφώνως προς την διάταξιν αυτού του εδαφίου οι βοηθοί οδοντιάτρων θα εργάζωνται εις τα ιατρεία πλήρως προσοντούχων οδοντιάτρων και διά την εργασίαν, την οποίαν θα κάμνουν, θα υπόκεινται εις τον έλεγχον και την επίβλεψιν των εν λόγω ιατρών, οι οποίοι και θα θεωρούνται υπεύθυνοι διά παράλειψιν ή αμέλειαν των. Εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν θα εξασφαλισθή ο απόλυτος σεβασμός αυτών των διατάξεων, φρονώ ότι, εάν υπάρξη οιαδήποτε περιπλοκή, ο οδοντίατρος, ο οποίος έχει την υποχρέωσιν της επιβλέψεως και του ελέγχου, θα επεμβαίνει εις την υπόθεσιν. Προσωπικώς, ως μέλος της Νομοθετικής Εξουσίας δυνατόν να ευρίσκω λογικώς αυτάς τας διατάξεις και να πιστεύω ότι θα εφαρμοσθούν. Μόνον που το πρόσωπον, το οποίον προέβη εις την αναπομπήν, είναι ο έντιμος Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος ομού μετά του εντίμου Προέδρου της Δημοκρατίας είναι υπεύθυνος διά την εξασφάλισιν της Εκτελεστικής Εξουσίας και, αναμφιβόλως, πρέπει να γνωρίζη καλύτερον κατά πόσον μία διάταξις θα είναι δυνατόν, ή όχι, να τεθή εις εφαρμογήν εις την πράξιν. Ο έντιμος Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εις την παράγραφον 2(α) της επιστολής του αναφέρει ότι είναι αδύνατος η εφαρμογή των όρων της εν λόγω διατάξεως. Ούτος αναφέρει ότι είναι αδύνατον να ελεγχθή κατά πόσον ο υπεύθυνος οδοντίατρος επιβλέπη τον βοηθόν του. Εις τοιαύτας περιπτώσεις είναι δύσκολον να καθορίση κανείς εκ των προτέρων τι δυνατότητας έχει η Εκτελεστική Εξουσία να εφαρμόση μιαν διάταξιν νόμου. Αφού διεσαφηνίσθη τόσον καλώς το σημείον τούτο, κατέληξα εις την άποψιν ότι, εάν δεν πρόκειται να είναι δυνατή η εφαρμογή της διατάξεως του εδαφίου (5), θα είναι ανύπαρκτος ο όρος ούτος, ο οποίος αποτελεί εγγύησιν διά την δημοσίαν υγείαν και τοιουτοτρόπως η δημοσία υγεία θα εκτεθή πράγματι εις κίνδυνον. Εν όψει των παρατηρήσεων

τούτων νομίζω ότι επιβάλλεται να υποστηριχθή η αναπομπή του εντίμου Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας. Εάν επίστευον ότι αι διατάξεις του άρθρου 5 θα ήδυναντο πράγματι να τεθούν εις εφαρμογήν, επειδή ιδιαιτέρως διά των εδαφίων (3) και (4) θα εδίδετο εις το Οδοντιατρικόν Συμβούλιον η εξουσία αναγνωρίσεως ή μη, των βοηθών οδοντιάτρων και κατ' αυτόν τον τρόπον θα διησπαλλέτο ώστε οι ενδιαφερόμενοι να είναι κάτοχοι τόσον ακαδημαϊκών όσον και πρακτικών γνώσεων, τουλάχιστον δεν θα εβλέπομεν οιονδήποτε νόημα εις το να αλλάζωμεν την προηγουμένην μας στάσιν. Αλλ' όπως έχω είπει, ευρισκόμεθα ενώπιον μιας δηλώσεως εκ μέρους της Εκτελεστικής Εξουσίας ότι δεν θα είναι δυνατή η εφαρμογή της σχετικής διατάξεως, η οποία αποτελεί κάποιον είδους εγγύησιν. Εάν, μετά την τοιαύτην υπογράμμισιν του σημείου τούτου, εγκύψωμεν μετά προσοχής εις αυτό, δυνατόν να καταλήξωμεν πράγματι και ημείς εις την άποψιν ότι θα είναι αδύνατος η εφαρμογή της διατάξεως του εδαφίου (5).

Παρακαλώ ιδιαιτέρως τα έντιμα μέλη της Βουλής όπως ψηφίσουν υπέρ του να επανεχθούν αι τροποποιήσεις, αι οποίαι εμφανίζονται εις την επιστολήν αναπομπής, την οποίαν απέστειλεν ο έντιμος Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είχε ζητήσει προηγουμένως τον λόγον ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠΟΥΡΧΑΝ ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Αξιότιμοι συναδέλφοι.

Ο αξιότιμος Πρόεδρος της Βουλής ανησυχεί μήπως υποστή ήτταν δημοσίως. Πάντως εξήγησεν ούτος όπως οι συναδέλφοι οδοντίατροι παρευρίσκονται εις την Βουλήν κατά τας συγκροτουμένας εις αυτήν σημαντικάς συνεδριάσεις και τας παρακολουθούν ενδελεχώς και σοβαρώς, πράγμα το οποίον ούτος δεν έχει δικαίωμα να πράξη. Εάν ήθέλαμεν να είμεθα δημοφιλείς, λέγει ούτος, θα δυσχερατούσαμεν το σύνολον των οδοντιάτρων και δεν θα ηυχαιριστούσαμεν δύο πρόσωπα.

Συναδέλφοι, το πνεύμα της υποθέσεως αυτής δεν είναι η δημοτικότης, όπως δε υπέδειξα εις την αρχικήν μου αγόρευσιν είναι υπόθεσις επιδείξεως ευνοίας. Δεν εξυπηρετεί οιονδήποτε άλλον σκοπόν. Διότι, όταν εκτεθούν όλα τα δικαιολογητικά διά την απόλειψιν των σχετικών άρθρων από τον νόμον, δεν μένει άλλη εξήγησις. Εκθέτων ούτος τα κριτήρια του νομοθέτου λέγει ότι «άνθρωποι, οι οποίοι εξασκούν έν επαγγελμα, δεν πρέπει να αποστερούνται του δικαιωμάτος των». Η κατάσταση αυτή, όπως και ο ίδιος είπε, υπάρχει από 25 ετών και είναι παράνομος. Εφ' όσον δε είναι παράνομος, δεν αποτελεί δικαίωμα. Ούτος κάμνει μνείαν του δημοσίου κινδύνου. Έχει αντιληφθή ότι τα άρθρα 1 και 2 είναι αλληλοσυγκρουόμενα, ούτος δε λέγει ότι «επειδή δεν είμεθα εις θέσιν να καθορίζωμεν τον δημοσίον κίνδυνον, αφήσαμεν το θέμα εις την κρίσιν του τάδε Συμβουλίου».

Συναδέλφοι, το καθήκον του Υγειονομικού ή του Οδοντιατρικού Συμβουλίου δεν είναι να καθορίζη την αρμοδιότητα των απευθυνομένων εις αυτό προσώπων, αλλά να καθορίζη κατά πόσον τα πιστοποιητικά, τα οποία είναι εις χείρας απευθυνομένου εις αυτό προσώπου είναι, ή όχι, έγκυρα. Η δε Επιτροπή δεν είναι Επιτροπή, η οποία διοργανώνει εξετάσεις.

Εάν ούτως έχουν τα πράγματα, θα συνεβούλευον όλους τους οδοντιάτρος συναδέλφους όπως μη αρχίσουν να συναγωνίζονται ο εις τον άλλον διά να γίνουν μέλη της Επιτροπής. Διότι, εάν αίφνης ιδρυθή και εις την Κύπρον Πανεπιστήμιον, αυτό θα σημαίνει ότι όλοι οι εν τη Επιτροπή θα γίνουν καθηγηταί. Επεξηγών εις προηγουμένην αγόρευσίν μου διατί είναι ανάγκη να εγκριθή η αναπομπή, θα παρεκάλουν τους συναδέλφους να μη εξετάσουν το θέμα της αναπομπής από της σκοπιάς ότι τούτο έχει αναπεμφθή υπό του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας. Άλλωστε είχον εξηγήσει διατί είναι ανάγκη να μην απορριφθή τούτο. Όχι, βεβαίως, διότι έτσι εκκεπτόμεν ή διότι ενόμιζα ότι θα εσκεπτεσθε αυτό. Τέλος, θα ήθελα να είπω τούτο: Ο αξιότιμος Πρόεδρος είπεν ότι ση χώρα μας είναι εκτεθειμένη εις

τοιούτους κινδύνους από 25 ετών». Άραγε αντιλαμβάνεται ούτος πόσον μεγάλης απώλειας υπέστη ο λαός ένεκα της αγνοίας εις ζητήματα υγείας;

Υπάρχει, επίσης, έν άλλο θέμα! Λέγεται ότι «οι βοηθοί θα εργάζωνται υπό την ευθύνη ενός οδοντιάτρου». Επαναλαμβάνω ότι είπον εις την προηγούμενη μου αγόρευση. Δεν υπάρχει θεσμός βοηθού, ούτος δε επενοήθη. Αυτό σημαίνει να εξασκούν κανονικώτατα και θα εξασκούν το οδοντιατρικόν επάγγελμα. Εις την Κύπρον δε δυστυχώς δεν υπάρχει οργανισμός διά να ευρίσκη κανείς το δίκαιον εις αυτές των προθέσεις, εκείνοι δε, οι οποίοι ζουν εκτός πραγματικότητος, δεν έχουν εδέν περί αυτού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο Δρ. Μουτερίσιογλου είχαν ζητήσει τον λόγον ενωρίτερον, κατόπιν έχει τον λόγον ο κ. Λυσσαρίδης, κατόπιν ο κ. Ζιαρτίδης.

ΔΡ. Ο. ΜΟΥΤΕΡΙΣΙΟΓΛΟΥ:

Έντιμοι συνάδελφοι.

Ο Νόμος, τον οποίον συζητούμεν απόψε, είναι ο Νόμος, ο οποίος ενδιαφέρει το οδοντιατρικόν επάγγελμα και ο οποίος ανεπέμφθη εις την Βουλήν υπό του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας. Ο κυριώτερος σκοπός της αναπομπής είναι η προστασία του λαού από πρόσωπα, τα οποία, επωφελούμενα της ελλιπούς ερμηνείας του όρου «οδοντιατρική», διεξάγουν εργασίας παρανόμως και κατά κάποιον τρόπον εξασκούν εις την πραγματικότητα το οδοντιατρικόν επάγγελμα, όπως και η προστασία των συμφερόντων των οδοντιάτρων έναντι αυτών των προσώπων. Είμαι βέβαιος ότι όλα τα μέλη της Βουλής γνωρίζουν τι είδους αρμοδιότητες εχορηγούντο εις τοιαύτα μη προσοντούχα πρόσωπα εις τον παλαιόν περί Οδοντιάτρων Νόμον. Ήσαν αύται το δικαίωμα εξαγωγής οδόντων, το οποίον είχαν σχεδόν όλοι, ο κουρεύς ή ο γεωργός ή οιοσδήποτε πρόσωπον. Ενώ, όπως, είμαι βέβαιος, γνωρίζομεν επίσης όλοι μας, με τον νόμον, ο οποίος ενεκρίθη υπό της Βουλής, εις τα πρόσωπα αυτά, τα οποία βάσει του παλαιού νόμου είχαν μόνον το δικαίωμα εξαγωγής οδόντων, έχομεν αναγνωρίσει τας αρμοδιότητας ενός διπλωματούχου οδοντιάτρου. Ως δικαιολογίαν διά τούτο οι συνάδελφοι, οι οποίοι ηγόρευσαν κατά την προηγούμενη συνεδρίασιν, πρόββαλον τα εζη: «Εάν εις τον νέον Νόμον δεν προσθέσωμεν έν άρθρον, το οποίον να προστατεύη τους βοηθούς οδοντιάτρων, έστω και αν αυτοί είναι ολίγοι, οι άνθρωποι αυτοί θα περιέλθουν εις την κατάστασιν να μη δύνανται να εξασφαλίζουν τα προς το ζην». Είμεθα πεπεισμένοι ότι αυτό δεν είναι αληθές. Διότι τουλάχιστον τα 3 ή 4 εκ των 4 ή 5 προσώπων, τα οποία ευρίσκονται εις αυτήν την κατάστασιν, εργάζονται ως βοηθοί, αμειβόμενα με υψηλόν μισθόν, εις κλινικάς γνωστών οδοντιάτρων. Συνεπώς δεν υφίσταται τοιούτος κίνδυνος. Ησθάνθην υποχρεωμένος να ομιλήσω επ' αυτού του θέματος, διότι το κύριον επάγγελμά μου είναι η ιατρική. Πρέπει να είπω ειλικρινώς ότι μέχρι σήμερα δεν ανεπέμφθη ίσως εις την Βουλήν οιοσδήποτε Νόμος με τόσον ουσιώδεις, λογικάς και επιστημονικάς παρατηρήσεις. Δεν λέγω τούτο, διότι αφορά την ιατρικήν. Εάν προστρέξωμεν εις την μνήμην μας, θα ίδωμεν ότι από της εγκαθιδρύσεως της Βουλής υπό του Προέδρου της Δημοκρατίας ανεπέμφθη εις την Βουλήν εις Νόμος, υπό δε του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας τέσσαρες, δηλαδή συνολικώς ανεπέμφθησαν 5 Νόμοι και ουχί τρεις, όπως είπεν ο Πρόεδρος της Βουλής. Εις τας τέσσαρας προηγούμενας αναπομπάς η Βουλή επέμεινεν εις τας αποφάσεις της. Αυτά είναι γεγονότα. Γεγονός, επίσης, είναι ότι όπως και τα μέλη της Βουλής, ούτω και ο Πρόεδρος αυτής έλαβε θέσιν κατά της γενομένης υπό του Προέδρου της Δημοκρατίας αναπομπής. Το θέμα, όπως όλοι μας γνωρίζομεν, ήτο εκείνο της μισθοδοσίας των δικαστών. Ίσως η Εκτελεστική Εξουσία, λαμβάνουσα υπ' όψιν την οικονομικήν κατάστασιν της Κυπριακής Δημοκρατίας, να επεθύμει όπως αποδεχθώμεν τας μισθοδοτικάς κλίμακας, τας οποίας αύτη είχε καθορίσει διά τους δικαστάς και υποβάλει

προς ημάς εις το Νομοσχέδιον, ίσως δε να είχε δίκαιον εις αυτό. Ομού μεθ' όλων των ιατρών, οι οποίοι ευρίσκονται εις την Βουλήν, υπεστηρίζαμεν και ημείς όπως διά τους δικαστάς καθορισθή υψηλός μισθός, ώστε ούτοι να μην έχουν οικονομικάς δυσκολίας. Αλλά το θέμα της σημερινής συζητήσεως δεν βασίζεται εις τα χρήματα ή εις υλικά πράγματα. Δεν είναι θέμα προϋπολογισμού. Σήμερα όλοι μας πρέπει να εκτιμήσωμεν την ανάγκην όπως δίδεται σημασία εις την επιστήμην. Είμαι πεπεισμένος ότι οι λόγοι του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας διά την αναπομπήν είναι πλήρως δικαιολογημένοι. Ιδιαίτέρως το γεγονός ότι σχεδόν όλοι οι συνάδελφοι ιατροί, επιδεικνύοντες ενδιαφέρον, παρευρίσκονται εις την αποψινήν συνεδρίασιν είναι κάτι, το οποίον μας κάμνει να αισθανώμεθα υπερηφάνειαν. Πρέπει να παραδεχθώμεν ότι δι' ουδέν θέμα συζητηθέν μέχρι σήμερα εις την Βουλήν επέδειξαν τόσον ενδιαφέρον οιοδήποτε επαγγελματία. Επιθυμία μου είναι όπως το ενδιαφέρον αυτό των ιατρών διά την επιστήμην και τον Νόμον αποτελή εις το μέλλον υπόδειγμα διά τους εκπροσώπους άλλων επαγγελματίων. Παρακαλώ ιδιαίτέρως τους εντίμους συναδέλφους όπως αι ψήφοι, τας οποίας θα χρησιμοποιήσωμεν, μη βασισθούν εις αισθηματικούς λόγους, αλλά εις την επιστήμην και την συνείδησιν. Υποβάλλω ότι όλα τα Τουρκικά μέλη της Βουλής θα υποστηρίξουν την αναπομπήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ήλπίζα και ηυχόμην ότι δεν θα ήτο ανάγκη να ομιλήσω και πάλιν διά να παρουσιάσω την παραδοξότητα να απαντήσω εις έντιμα Μέλη μετά των οποίων η ψήφος μου συμπίπτει. Διότι, διά να χρησιμοποιήσω προηπότερον σχήμα, προτίθεμαι να ψηφίσω υπέρ της αναπομπής του Αντιπροέδρου, αλλά διά λόγους οι οποίοι ουδεμίαν σχέσηιν έχουν με την επιχειρηματολογίαν η οποία ανεπτύχθη τώρα υπό ωρισμένων εντίμων Μελών. Ούτε πιστεύω ότι χρειάζεται κανείς να δικαιολογήσῃ διατί έχει σήμερα την άποψιν την οποίαν έχει, εάν εντίμως και ειλικρινώς την έχει, και χαιρετίζω με εξαιρετικήν ευχαρίστησιν την δήλωσιν του εντίμου Προέδρου, την ειλικρινεστάτην δήλωσιν του εντίμου Προέδρου, ότι όταν σφάλῃ κανείς δεν είναι ουδόλως κακόν να ομολογή το σφάλμα του. Δεδομένου όμως ότι όλα όσα λέγονται εδώ παραμένουν εις τα αρχεία, θα ήθελα να διαλυθή η εντύπωσις η οποία εσχηματίσθη υπό εντίμου συναδέλφου ότι υπάρχει ταύτισις εξουσιών Προέδρου και Αντιπροέδρου. Ή ότι υπάρχει ταύτισις εξουσιών Εκτελεστικής Εξουσίας και Αντιπροέδρου. Ούτε το Νομοσχέδιον παρεπέμφθη εις την Βουλήν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας. Εκτελεστική Εξουσία είναι το Υπουργικόν Συμβούλιον. Το Νομοσχέδιον παρεπέμφθη υπό του Αντιπροέδρου. Δεν θα ήτο ορθόν ούτε χρήσιμον να γίνεται σύγχυσις αυτών των καταστάσεων, ούτε πιστεύω ότι ευσταθεί το επιχείρημα ότι ένας πρέπει να ψηφίσῃ υπέρ της αναπομπής διότι ο Αντιπρόεδρος της Κυβερνήσεως, ο οποίος κακώς εχαρκτηρίσθη ως Εκτελεστική Εξουσία, γνωρίζει καλύτερον κατά πόσον δύναται να εφαρμόσῃ την α ή την β πρότασιν κάποιου νόμου. Η Βουλή αυτή η ίδια πρέπει να σταθμίση τους παράγοντας επί των οποίων στηρίζεται και επί τη βάσει της α ή β επιχειρηματολογίας η οποία αναπτύσσεται εδώ εις την Βουλήν, και ουχί επί τη βάσει υπονοιών του τι σκέπτεται το α ή β πρόσωπον, το οποίον κατέχει υπεύθυνον αξίωμα, θα πρέπει να λαμβάνη τας αποφάσεις της.

Αυτά ήθελα να δηλώσω προς αποφυγήν παρεξηγήσεων, διότι προτίθεμαι να ψηφίσω υπέρ της αναπομπής ουχί διά τους λόγους τους οποίους ανέκρουσα φυσικά τώρα, αλλά διά τους πολύ λογικούς λόγους τους οποίους ανέπτυξεν ο έντιμος συνάδελφος κ. Τομπάζος και τους οποίους ασφαλώς δεν προτίθεμαι να επαναλάβω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ζιαρτίδης.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι.

Θα ψηφίσω υπέρ της αναπομπής όχι διότι θέλω να είμαι δημοφιλής μεταξύ των οδοντιάτρων αλλά διότι ειλικρινώς πιστεύω ότι αυτό είναι το ορθόν. Ελέγχθη εδώ ότι όταν η Βουλή ψήφισε τον υπό συζήτησιν Νόμον δεν επέτρεψε την αυτόματον εγγραφήν των οδοντοτεχνιτών ως βοηθών εις οδοντιατρεία. Αυτό είναι ορθόν. Εκείνοι οι οποίοι θα δώσουν την άδειαν εγγραφής των οδοντοτεχνιτών ως βοηθών οδοντιάτρου είναι το Οδοντοτριάκον Συμβούλιον. Εάν τούτο κρίνη ότι οι αιτηταί έχουσι τα υπό του Νόμου καθοριζόμενα προσόντα. Δεν νομίζω όμως ότι κατά τον τρόπον αυτόν η ευθύνη φεύγει από τους ώμους της Βουλής. Τι θα συμβή εάν το Οδοντιατρικόν Συμβούλιον εξετάση τας αιτήσεις με τον ίδιον συναισθηματισμόν ή με την ιδίαν ατολίαν με την οποίαν τεινομεν ημείς να εξετάσωμεν αυτό το θέμα; Το αποτέλεσμα θα είναι να εγγραφούν ως βοηθοί οδοντιάτρου και να έχουσι το δικαίωμα να επεμβαίνουσιν εις την στοματικήν κοιλότητα των πολιτών άνθρωποι οι οποίοι δεν έχουσι κανένα προσόν, και η ευθύνη θα είναι ιδική μας, διότι ημείς είμεθα οι νομοθέται και όχι το Οδοντιατρικόν Συμβούλιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα μίαν διασάφισιν έντιμε κ. αγορητά. Αντιλαμβάνεσθε ότι κάθε φοράν που η Βουλή δίδει δικαίωμα διά νόμου εις κάποιον να εκδώση άδειαν ότι εάν δεν πράξη το καθήκον του η ευθύνη είναι της Βουλής; Διά νόμου δίδεται δικαίωμα εκδόσεως αδειας εις οδηγούς; εάν ένας παραβλέψη εις τα καθήκοντα του και εκδώση άδειαν εις άνθρωπον ο οποίος δεν ξέρει να οδηγήση ευθύνεται η Βουλή;

Διά νόμου δίδεται δικαίωμα πανεπιστημιακών εξετάσεων εις ωρισμένα σώματα τα οποία ονομάζονται πανεπιστήμια; εάν οι καθηγηταί δεν πράξουν το καθήκον των ευθύνεται η Βουλή;

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Με όλον τον σεβασμόν προς τας απόψεις σας, κ. Πρόεδρε, έχω την γνώμην ότι το θέμα τούτο διαφέρει πολύ απ' όσα έχετε αναφέρει. Εδώ η Βουλή δύναται να νομοθετήση. Ενώ η Βουλή δεν δύναται να εκδίδη αδειας οδηγών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς η Βουλή δύναται να νομοθετήση, αλλά η Βουλή εις το θέμα π.χ. των δικηγόρων οι οποίοι έχουν σπουδάσει εις μη Ελληνικών ή Τουρκικών Πανεπιστήμιον, ή οι οποίοι έχουν σπουδάσει εις Ελληνικών ή Τουρκικών Πανεπιστήμιον, έδωσε το δικαίωμα εις αρμόδιον σώμα να εξετάξη και να εκδίδη αδειας εις τους δικηγόρους αυτούς. Ασφαλώς η Βουλή δεν δύναται να εκδώση αδειας αλλά έδωσε το δικαίωμα της εκδόσεως εις άλλους οι οποίοι κατέχουν το θέμα καλύτερον από την Βουλήν. Εάν δεν πράξουν το καθήκον των ευθυνειδώς ποία η ευθύνη της Βουλής;

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Το Νομικόν Συμβούλιον, έντιμε κ. Πρόεδρε, εκδίδη αδειας εις προσοντούχους διπλωματούχους δικηγόρους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις μη προσοντούχους φαρμακοποιούς, τους οποίους δίδει το δικαίωμα η Βουλή διά νόμου να εξετάση ωρισμένον σώμα και να αποφασίση εάν είναι προσοντούχοι ή όχι;

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Εξ όσων γνωρίζω, κ. Πρόεδρε, δεν παρέχεται το δικαίωμα εις μη προσοντούχους φαρμακοποιούς να εξασκήσωσι το επάγγελμά των. Εκείνο που έγινε με τους φαρμακοποιούς είναι ότι εδώσαμεν το δικαίωμα εις σπουδαστάς οι οποίοι δεν είχαν συμπληρώσει τας σπουδάς των βάσει του παλαιού νόμου να τας συμπληρώσωσι. Δεν εδώσαμεν εις ουδένα το δικαίωμα να επιτρέψη εις μη προσοντούχους φαρμακοποιούς να εξασκώσι το επάγγελμα του φαρμακοποιού. Ελέγχθη, κύριοι Βουλευταί, ότι υπερτιμώντες τους κινδύνους οι οποίοι προκύπτουν από την εξάσκησιν του επαγγέλματος του οδοντιάτρου από μη προσοντούχα πρόσωπα.

Ελέγχθη ότι επί 25 έτη οι άνθρωποι αυτοί εξήσκουν το επάγγελμά του οδοντιάτρου και οι κίνδυνοι δεν έγιναν αντιληπτοί. Εγώ λέγω ότι τεινομεν να υποτιμώντες τους κινδύνους και είναι φυσικόν να τους υποτιμώντες, διότι ουδείς Βουλευτής είναι τόσον αφελής να καταφύγη εις οδοντοτεχνίτην αντί εις οδοντίατρον. Εκείνοι οι οποίοι εκτίθενται εις κινδύνους είναι οι απλοί χωρικοί, οι άνθρωποι με την χαμηλήν μόρφωσιν, με το χαμηλόν βιοτικόν επίπεδον, και είναι αυτών την υγείαν που καλούμεθα να προστατεύσωμεν.

Έχω την γνώμην, κύριοι Βουλευταί, ότι πρέπει να κλείσωμεν και τας πόρτας και τα παράθυρα και να προστατεύσωμεν πράγματι την υγείαν των πολιτών. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλήτ.

X. Α. ΡΙΖΑ:

Από την θέσιν μου ήθελα να προβώ εις μίαν δήλωσιν.

Δεν είμαι εις θέσιν να κρίνω την ιατρικήν ικανότητα του εντίμου κ. Λυσσαρίδη. Αλλά προκειμένου περί του τομέως της νομικής, ούτος έχει φθάσει εις το σημείον να διαψεύση ωρισμένας δηλώσεις μου.

Επιθυμώ να επαναλάβω ότι είπον ότι «ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος μετά του Προέδρου της Δημοκρατίας είναι υπεύθυνος να διασφαλίζη την Εκτελεστικήν Εξουσίαν». Αυτά, τα οποία λέγω, είναι η πρώτη διάταξις του άρθρου 46 του Συντάγματος, η οποία επί λέξει έχει ως εξής: «Η εκτελεστική εξουσία διασφαλίζεται υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας». Εις το δεύτερον δε εδάφριον του ίδιου άρθρου αναγράφεται ότι προς τον σκοπόν της διασφαλίσεως της εκτελεστικής εξουσίας ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εγκαθιδρύουν το Υπουργικόν Συμβούλιον. Κατόπιν ο έντιμος κ. Λυσσαρίδης λέγει ότι «ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δεν είναι η εκτελεστική εξουσία» το Υπουργικόν Συμβούλιον είναι η εκτελεστική εξουσία». Παρακαλώ τον έντιμον κ. Λυσσαρίδην όπως, επιπροσθέτως προς άλλας διατάξεις, ρίψη έν βλέμμα εις τα άρθρα 48 και 49 του Συντάγματος. Εις αυτά τα άρθρα εμφανίζεται η εκτελεστική εξουσία, την οποίαν ασκούν ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας. Δηλαδή εκεί αναγράφεται ότι ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας ασκούν εκτελεστικήν εξουσίαν, η οποία και καθορίζεται. Είναι, δηλαδή, εν συντομία ματαιοπονία να αρνήται κανείς ότι ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας αποτελεί έν μέρος της Εκτελεστικής Εξουσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν προτίθεμαι να επιτρέψω συζήτησιν επί του θέματος. Ήδη συζητήθησαν αρκετά συνταγματικά θέματα. Επί του ενός θέματος ήτο αναγκαίον να διεξαχθή η συζήτησις διότι σχετίζεται με το θέμα του χειρισμού του υπό συζήτησιν θέματος, ενώ το τελευταίον θέμα το οποίον ηγήρηθην δεν έχει σχέσιν με τα υπό συζήτησιν θέματα.

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος ουσίας προτίθεμαι να θέσω εις ψηφοφορίαν το ζήτημα της επαναπομπής.

Θέτω εις ψηφοφορίαν το ακόλουθον ζήτημα:

Ποίοι εκ των εντίμων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της εισηγήσεως της Α.Ε. του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας όπως η Βουλή αναθεωρήση την προγενεστέραν αυτής απόφασιν και απαλείψη από το άρθρον 4 του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου τα εδάφια 3, 4 και 5; Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η επαναπομπή απορρίπτεται.

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η επαναπομπή απορρίπτεται.

Δεν προτίθεται να συνεχίσω την συζήτηση των δύο άλλων Νομοσχεδίων....

(Κάποιος από το ακροατήριο εφώναξε την λέξιν αίσχως).

(Κρούουν οι κώδωνες και ο Πρόεδρος της Βουλής κτυπά την σφύρα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι κύριοι κοσμητορες να οδηγήσουν έξω της αιθούσης της Βουλής το πρόσωπον το οποίον επροξένησεν απρεπή θόρυβον εντός της αιθούσης.

Ελπίζω να μην είναι επιστήμων ο οποίος υπερηφανεύεται διότι είναι επιστήμων.

Δεν προτίθεται να συνεχίσω με την συζήτηση των υπολοίπων Νομοσχεδίων λόγω του προκεχωρημένου της ώρας.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν, την 5ην απογευματινήν ώραν.

(Ο Πρόεδρος κτυπά την σφύρα).

Η αίθουσα αυτή, επαναλαμβάνω, είναι αίθουσα Βουλής και όχι οδοντιατρικής θάλαμος.

Η προσεχής ημερησία διάταξις θα έχη ως ακολούθως:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 1) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962.

Εις το Κεφάλαιον Α θα υπάρχη το θέμα Ερωτήσεις — Απαντήσεις. Καθορισθείς χρόνος ημισεία ώρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ': Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε δεν υπάρχει Νομοσχέδιον προς κατάθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως σημειώσουν ότι δεν υπάρχει Νομοσχέδιον προς κατάθεσιν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίασεως αυτής.

(Ώρα λήξεως 1.45 πρωινή).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 23ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1962

('Ωρα ενάρξεως 5.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ):

Δυνάμει των διατάξεων του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδρίασεως.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να εξακριβώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως αρχίσουν την ανάγνωσιν των ερωτήσεων.

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 27ην Οκτωβρίου 1961 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 30ήν Οκτωβρίου 1961.

«Διά της ερωτήσεως την οποίαν υπέβαλον εις την Βουλήν μας την 9ην Ιανουρίου 1961, εζήτησα να πληροφορηθώ πότε θα ετίθετο εις εφαρμογήν το σχέδιον του ποταμού «Τσιατανάκ» της Επικράτειας το οποίον θα εστοίχιζε £1200. Δεν έχω μέχρι τούδε λάβει απάντησιν εις την ως άνω ερώτησίν μου, αλλά όταν την 25ην Οκτωβρίου επισκέφθη τον χωρίον αυτό εκ δευτέρου παρετήρησα μετ' ευχαριστήσεως ότι το εν λόγω σχέδιον ετέθη εν εφαρμογήν.

Το εν λόγω σχέδιον όμως δεν έχει συμπληρωθή διά της δαπάνης £1200. Διά την συμπλήρωσιν του εν λόγω έργου εις τρόπον ώστε οι χωρικοί να ωφεληθούν πλήρως εκ του αρδευτικού τούτου έργου χρειάζονται £800. Ο Έπαρχος καταβάλλει προσπάθειαν διά την παραχώρησιν του εν λόγω ποσού. Αλλ' είναι ανάγκη όπως το εν λόγω έργον συμπληρωθή προτού αρχίσουν αι βροχαί.

Παρακαλώ όπως ο αρμόδιος Υπουργός πληροφορήση την Βουλήν το ενωρίτερον επί των απόψεων του επί του προκειμένου.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 10ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 30ήν Οκτωβρίου 1961, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Διά την συμπλήρωσιν του εν λόγω έργου έχει εγκριθῆναι ποσόν £800 εκ του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1962. Η Αρδευτική Επιτροπή του χωρίου υπέβαλεν αίτησιν προς παραχώρησιν του αναλογούντος εις αυτήν μεριδίου του Αρδευτικού Τμήματος εκ μέρους των Δανειστικών Επιτροπών. Η έγκρισις του δανείου καθυστερεί διότι το χωρίον οφείλει καθυστερήσει δόσεων άλλου δανείου δι' υδατοπρομήθειαν τας οποίας πρέπει να καταβάλῃ προτού εκδοθῆναι νέον δάνειον.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 18ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 20ήν Ιουνίου 1962.

«Την 23ην Οκτωβρίου 1961 είχαν υποβάλει μίαν ερώτησιν εις το Προεδρείον της Βουλῆς εν σχέσει με την μετακόμισιν του χωρίου Άγιοι Ηλιόφωτοι της επαρχίας Λευκωσίας. Εις την απάντησιν η οποία μου εδόθη αναφέρεται:

«Η υπόθεσις εξετάζεται υπό ειδικῶς προς τούτο συσταθείσης Επιτροπῆς, αι έρευναι της οποίας δεν έχουν ακόμη συμπληρωθῆναι.»

Έχει παρέλθει αρκετός καιρός και εν τούτοις δεν κατέστη δυνατόν να ιδωμεν την έκθεσιν της Επιτροπῆς αυτής. Είναι ανάγκη όπως η Κυβέρνησις προχωρήσῃ δίχως καθυστερήσας

διά την οπωσδήποτε μετακόμισιν του χωρίου αυτού. Οι λόγοι οι οποίοι προβάλλονται διά την μετακόμισιν του χωρίου αυτού είναι εύλογοι. Από την βροχὴν της 10ης Μαΐου το χωρίον διέτρεξε ένα μέγαν κίνδυνον. Δύο κατοικίαι κατεστράφησαν μέχρι τοιούτου βαθμοῦ ὥστε κατέστησαν τελείως ακατάλληλοι διά κατοίκησιν, ετέρα δε κατοικία ἐπίσης κατεστράφη. Ἐκτός τούτων ἐγίνε ζημία και εις ἄλλας οικίας η οποία δεν δύναται να υποτιμηθῆ. Ἀφοῦ γίνονται σκέψεις διά την μετακόμισιν του χωρίου αυτού, διατί καθυστερεῖται τόσο; Πότε ο αρμόδιος Υπουργός θα βοηθῆ εγκαίρως πρόσωπα τα οποία χρειάζονται βοήθειαν;

Ἀκόμη πῶσον καιρόν θα συνεχίσῃ η υπόθεσις αὐτή, η οποία δεν ἐπιδέχεται οὔτε αναβολήν οὔδε σκέψιν;

Παρακαλῶ ὥπως ο αρμόδιος Υπουργός κατατοπίσῃ την Βουλήν ἐπί του προκειμένου.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 20ήν Ιουνίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Συμφώνως εκθέσεως της Επιτροπῆς επί του ζητήματος της μετακομίσεως του χωρίου Άγιοι Ηλιόφωτοι έχει τώρα εγκριθῆναι ὡς ποσόν £3,000 δαπανηθῆ εντός του 1962 προς ανέγερσιν ενός προστατευτικῆ τοίχου. Η εργασία ἐπί του εν λόγω έργου θα αρχίσῃ συντόμως.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 21ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου, και ληφθείσα την 23ην Ιουνίου 1962.

«Γνωστοῦ ὄντος ὅτι δεν υπάρχει Δημοτικὴ Ἀγορὰ Λευκωσίας εις τον Ἑλληνικόν τομέα, και εν ὄψει του οικτροῦ θεάματος, το οποίον παρουσιάζουν αι πρόχειροι αγοραὶ Ἀλάμπρας και Παλαιῶν Δημαρχείων, ἀλλά και των ταλαιπωριῶν ας υφίστανται οἱ μαννάβηδες εις τας τοιαύτας αγοράς, κατὰ μεν τον χειμῶνα εκ των βροχῶν και του ψύχους το δε καλοκαίρι εκ των καυστικῶν ἠλιακῶν ακτίνων και της ζέσσης, περιπλέον δε της χειρίστης εντυπώσεως την οποίαν σχηματίζουν ξένοι επισκέπται, περί της καθαριότητος και του πολιτισμοῦ μας, και κατόπιν των επιμόνων και αγωνιωδῶν προσ ημάς εκλήσεων των ταλαιπωρουμένων μαννάβηδων, κρεοπωλῶν και λοιπῶν πωλητῶν, των κατ' ευφημισμὸν καλουμένων Δημοτικῶν Ἀγορῶν, ας ανεφέραμεν ἄνωθι, ἐρωτῶμεν την Κυβέρνησιν να πληροφορήσῃ και την Βουλήν και το κοινόν τι σκέπτεται, και αν ἐχῇ αποφασίσει την οικοδομὴν συγχρονισμένης Δημοτικῆς Ἀγορᾶς εις τον Ἑλληνικόν τομέα Λευκωσίας και πότε;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 23ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου.

«Πλην της Κεντρικῆς Ἀγορᾶς Λευκωσίας, ἥτις προς το παρόν δεν χρησιμοποιεῖται υπό των Ἑλλήνων, υπάρχουν τρεῖς ἐπίσημοι δημοτικαὶ αγοραὶ εις τον «Ἑλληνικόν τομέα» Λευκωσίας, ὡς αὐταὶ ἐδημοσιεύθησαν εις το Τρίτον Παράρτημα της ἐπισήμου ἐφημερίδος της 13ης Νοεμβρίου 1947, δυνάμει των προνοιῶν του περί Δήμων Νόμου.

Αὐταὶ εἶναι:

- (α) Ἀγορὰ Ἁγίου Ἀντωνίου.
- (β) Ἀγορὰ Ἁγίων Ὁμολογητῶν.
- (γ) Ἀγορὰ Ἁγίου Ἀνδρέου.

Ἐπιπροσθέτως υπάρχει βοηθητικὴ ἀγορὰ εις τον περίβολον του Παλαιῶν Δημαρχείων.

Ἐκ τούτων η πρώτη ἀποτελεῖ και κέντρον χονδρικῆς πωλήσεως. Τα περί καυστικῶν ἠλιακῶν ακτίνων, βροχῶν, ψύχους και ἄλλων καιρικῶν συνθηκῶν πιθανόν να

αναφέρονται εις την κατάστασιν ήτις επικρατεί εις το υπόστεγον Αλάμπρας ήτις δεν αποτελεί Δημοτικήν Αγοράν. Ως γνωστόν η κατάσταση εις αυτήν εδημιουργήθη όταν οι εν τη Κεντρική Δημοτική Αγορά λαχανοπώλαι, κρεοπώλαι και ιχθυοπώλαι εξαναγκάστησαν να εγκαταλείψουν την Κεντρικήν Αγοράν και να εγκατασταθούν προσωρινώς εις τον χώρον της Αλάμπρας.

Έκτοτε ο Ελληνικός Δήμος Λευκωσίας καταβάλλει προσπάθειαν προς λύσιν της δημιουργηθείσης καταστάσεως διά της στεγάσεως των κρεοπωλών και ιχθυοπωλών του κέντρου Αλάμπρας εις τον χώρον του Παλαιού Δημαρχείου και διά της ανεγέρσεως Αγοράς Χονδρικής πωλήσεως εις κατάλληλον χώρον πλησίον της πόλεως.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 5ην Ιουλίου, 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Βάσου Λυσαριδίδη και ληφθείσα την 6ην Ιουλίου, 1962.

«Δεδομένου ότι υπάρχει τεράστιον χάσμα εισαγωγών—εξαγωγών και δεδομένου ότι γίνεται προσπάθεια σχετικής γεφυρώσεως του χάσματος διά της υπογραφής διμερών συμφωνιών και της διά των τοιούτων συμφωνιών προσπάθειαν εξευρέσεως αγορών διά τα αγροτικά μας προϊόντα έναντι αγοράς ισοτίμου ποσότητος Βιομηχανικών τοιούτων, ποιοι λόγοι υπηγάγευσαν την πολιτικήν της ελευθέρως εισαγωγής εκ των χωρών αι οποίαι δεν έχουν συμβληθή διά συμφωνιών με την Κυπριακήν Δημοκρατίαν;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 20ήν Νοεμβρίου 1962 του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 6ην Ιουλίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Βάσου Λυσαριδίδη.

«Η πολιτική του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας είναι η όσον το δυνατόν αποδέσμευσις του εμπορίου και η διατήρησις τοιούτων περιορισμών οτινες θα ήσαν αναγκαίοι διά την προστασίαν της εγχωρίου γεωργικής και βιομηχανικής παραγωγής ή συναφείς προς το ισοζύγιον πληρωμών μας. Εντός των πλαισίων της πολιτικής ταύτης, το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας προέβη, τον παρελθόντα Μάιον, εις την δημοσίευσιν νέας Ανοικτής Αδείας Εισαγωγής, ήτις ισχύει διά τας εισαγωγάς εξ όλων των χωρών, πλην εκείνων μετά των οποίων η Δημοκρατία έχει συνάψει ή πρόκειται να συνάψει εμπορικής συμφωνίας τύπου «clearing» ή μετά των οποίων έχει άλλας εμπορικής διευθετήσεις. Η ενέργεια αυτή, ήτις συνάδει προς τους σκοπούς της Γενικής Συμφωνίας περί Δασμών και Εμπορίου (GATT), δηλαδή την απελευθέρωσιν του εμπορίου, την κατάργησιν των διακρίσεων και την βαθμιαίαν άρσιν των φραγμών της εμπορικής διακινήσεως, αναμένεται ότι θα έχη ευεργετικάς επιπτώσεις επί του εμπορικού ισοζυγίου καθότι διά της νέας Ανοικτής Αδείας Εισαγωγής ευρύνεται ο κατάλογος των χωρών εκ των οποίων δυνάμεθα να προμηθευθώμεν τας εισαγωγάς μας, ιδίως ειδών μη παραγομένων επιτοπίως, εις την χαμηλότεραν δυνατήν τιμήν.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 9ην Ιουλίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Α. Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 11ην Ιουλίου 1962.

«Εν όψει του γεγονότος ότι το χωρίον Λάνια στερείται ποσίου ύδατος και οι κάτοικοι του χωρίου αναγκάζονται να μεταφέρουν με βρέβλια και επί πληρωμή ύδωρ από τον υδατοφόρακτον Τριμυκλίον διά να καλύψουν στοιχειώδεις υδρευτικές ανάγκας του χωρίου. Και δεδομένου ότι προ διετίας καθηρτίσθη σχέδιον υδρεύσεως επτά χωρίων εκ του ύδατος Χατζηκτωρή, μεταξύ των οποίων ήτο και η Λάνια, και παρ' όλον ότι εξησφαλίσθη η ύδρευσις άλλων χωρίων, η Λάνια εξακολουθεί να στερηθή ύδατος, θα επεδύμουν να ερωτήσω τον αρμόδιον Υπουργόν διά να πληροφορήσῃ την Βουλήν κατά πόσον θα γίνη η ύδρευσις του χωρίου Λάνια εις το αμέσως προσεχές μέλλον.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 10ην Οκτωβρίου 1962 του Υπουργού Εσωτερικών εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 11ην Ιουλίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Χριστοδούλου Α. Μιχαηλίδη.

«Είναι γεγονός ότι το χωρίον Λάνια στερείται ικανοποιητικής ποσότητος ύδατος ιδίως κατά το θέρος. Εις σχέδιον υδρεύσεως επτά χωρίων, εις το οποίον συμπεριλαμβάνεται και η Λάνια, εδόθη προτεραιότης εις εκείνα των χωρίων τα οποία στερούνται τελείως ποσίου ύδατος, καθότι το σχέδιον Λάνιας προνοεί διανομήν ύδατος κατ' οίκον. Δυστυχώς δεν ήτο δυνατόν να συμπεριληφθούν όλα τα χωρία ταυτοχρόνως λόγω του περιορισμένου ποσού των διαθέσιμων χρημάτων. Ελπίζεται ότι το σχέδιον του χωρίου Λάνιας θα εγκριθή τελικώς προς εκτέλεσιν κατά το 1963 εκ του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του εν λόγω έτους.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 2αν Αυγούστου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Αιμιλίου Φράγκου και ληφθείσα την 6ην Αυγούστου 1962.

«Είναι γεγονός ότι η οδός η συνδέουσα την Λεμεσόν με το Κελλάκι και τα περίξ χωρία ευρίσκεται εις αβλίαν κατάστασιν και διά τούτο ανεμείναμε, συμφώνως δοθείσης υποσχέσεως του αρμοδίου Υπουργού, ότι η επιδιόρθωσις της θα συμπεριλαμβάνετο εις τα έργα αναπτύξεως του 1962.

Τελευταίως, συνεπεία των γυμνασίων του Βρετανικού στρατού εις την εν λόγω περιοχήν, η οδική αυτή αρτηρία υπέστη τοιαύτας καταστροφάς ώστε να καθίσταται προβληματική η χρησιμοποίησις της υπό των δεκάδων αυτοκινήτων τα οποία διέρχονται δι' αυτής ημερησίως. Ως αποτέλεσμα οι κάτοικοι της ρηθείσης περιοχής υφίστανται πολλές ταλαιπωρίας και ζημίας. Διά τους ως άνω λόγους επιβάλλεται απ' ενός μεν η άμεσος επιδιόρθωσις της διά να καταστή χρησιμοποίησιμος, απ' ετέρου δε η λήψις των αναγκαίων μέτρων ώστε να αρχίσῃ το ταχύτερον δυνατόν η εκ θεμελίων βελτίωσις της ως άνω οδού διά της ασφαλτοστρώσεώς της. Διά τους ως άνω λόγους θα παρακαλέσω τον αρμόδιον Υπουργόν όπως πληροφορήσῃ την Βουλήν ποία μέτρα ελήφθησαν ή πρόκειται να ληφθούν, διά την βελτίωσιν της εν λόγω οδικής αρτηρίας.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 10ην Οκτωβρίου 1962 του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 6ην Αυγούστου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Αιμιλίου Φράγκου.

«Η κατάσταση της εν λόγω οδού πρόκειται να βελτιωθή σημαντικώς κατόπιν εργασιών αι οποίαι ήρχισαν υπό της Επαρχιακής Διοικήσεως και αι οποίαι θα στοιχίσουν £500.

Είναι γεγονός ότι αι Βρετανικαί Στρατιωτικαί Αρχαί επροξένησαν ζημίας £380 το δε ζήτημα της καταβολής αποζημιώσεως εκ μέρους των μελετάται μετ' αυτών.

Η ασφάλτωσις της εν λόγω οδού, η οποία θα στοιχίσῃ πέραν των £15.000, μελετάται εν σχέσει με τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 24ην Αυγούστου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 25ην Αυγούστου 1962.

«Τόσον η Κυβέρνησις όσον και η Βουλή των Αντιπροσώπων έχουν επανειλημμένως υπογράμμισει την σοβαρότητα του αρδευτικού προβλήματος.

Το πενταετές σχέδιον αναπτύξεως διαλαμβάνει την κατασκευήν αρδευτικών έργων, υδατοδεξαμενών και άλλων, τα οποία δύνανται να συμβάλουν εις την λύσιν αυτού του τόσο σοβαρού διά την οικονομίαν της Κύπρου προβλήματος.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήσῃ το σώμα της Βουλής ποία πρόσδος έχει σημειωθή μέχρι σήμερον εις αυτόν τον τομέα, και αν ο προσεχής χειμώνας θα μας εύρη με μερικάς τοιαύτας υδατοδεξαμενάς προς αποθήκευσιν ύδατων εκ της βροχοπτώσεως.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 23ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 25ην Αυγούστου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξεκία Παπαϊωάννου.

«Από του 1961 και εντεύθεν έχουν δαπανηθή £500.000 περίπου διά την εκτέλεσιν 140 διαφόρων αρδευτικών σχεδίων, συνεπληρώθη δε η ανέγερσις 10 μεγάλων υδατοφρακτών δυναμένων να αποθηκεύσουν 1.500 εκατομμύρια γαλιόνια ύδατος».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 3ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού και ληφθείσα την 5ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Είναι γνωστόν ότι από αρκετών ήδη μηνών πεντακόσιοι Μεταλλωρύχοι της Κυπριακής Μεταλλευτικής Εταιρείας ουσιαστικώς υποχρεούνται εις εξαναγκαστικήν εργασίαν κατά τας Κυριακάς, γεγονός μη συνάδον προς τας θρησκευτικάς, ανθρωπιστικάς και κοινωνικάς αρχάς και απαιτήσεις του λαού».

Παρακαλείται, όθεν, ο έντιμος Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να κατατοπίση την Βουλήν εάν αποσκοπή να εισηγηθή εις το Υπουργικόν Συμβούλιον την θέσπισιν κανονισμού απαγορεύοντος την υποχρεωτικήν εργασίαν εις τας Μεταλλευτικάς επιχειρήσεις κατά τας Κυριακάς».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Οκτωβρίου 1962 του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 5ην Σεπτεμβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Το θέμα της εργασίας κατά τας Κυριακάς απετέλεσε αντικείμενον διαπραγματεύσεων μεταξύ της Διευθύνσεως της Εταιρείας και των Συντεχνιών — Ελληνικών και Τουρκικών — διά πολλούς μήνας· διηυθετήθη δε περί τα μέσα του θέρους και συμπεριελήφθη εις συλλογικήν σύμβασιν εκουσίως διαπραγματευθείσης και υπογραφείσης υπό των δύο πλευρών. Η σύμβασις ικανοποιεί — συμφώνως των δηλώσεων των Συντεχνιών — τα γενικώτερα συμφέροντα των εργαζομένων εις την Εταιρείαν εργατοϋπαλλήλων».

Επιθυμώ εν προκειμένω να υπενθυμίσω το έντιμον Μέλος ότι αι εργατικάς σχέσεις του τόπου μας διέπονται υπό της αρχής της εκουσίας και ελευθέρας διαπραγματεύσεως και συνεπώς αι Κυβερνητικάς παρεμβάσεις και παρεμβολαί δεν ενδείκνυνται».

Περαιτέρω η διά νομοθεσίας διευθετήσις εργατικών διαφορών, εκτός εάν πρόκειται περί θέματος σοβαρώς επηρεάζοντος το δημόσιον συμφέρον, δεν αποτελεί τον καλύτερον τρόπον αντιμετώπισεως τοιούτων θεμάτων και δεν συνάδει με τας αρχάς μιας ελευθέρας και δημοκρατικής κυβερνήσεως».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 7ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Α. Π. Αναστασιάδη και ληφθείσα την 7ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Είναι δυνατόν να πληροφορηθή η Βουλή των Αντιπροσώπων από τον αρμόδιον Υπουργόν ποία ποσότης παγωτών εισήχθη εις Κύπρον εκ του εξωτερικού κατά το 1961 και κατά το 1962 και πόσον αντιστοίχως συνάλλαγμα εξήχθη εκ Κύπρου διά τον σκοπόν αυτόν, και εάν νομίζη ότι προάγεται το δημόσιον συμφέρον διά των τοιούτων εισαγωγών».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 26ην Οκτωβρίου 1962 του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 7ην Σεπτεμβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Α. Π. Αναστασιάδη.

«Αι εις Κύπρον εισαγωγαί παγωτών ανήλθον διά μεν το 1961 εις 107,652 οκ. αξίας £33,289 διά δε το πρώτον ήμισυ του 1962 εις 50,723 οκ. αξίας £13,357».

Προς ενθάρρυνσιν και προστασίαν της εγχωρίου παραγωγής παγωτών, τα εισαγόμενα παγωτά υποβάλλονται εις την πληρωμήν τελωνειακού δασμού ανερχόμενου εις 16% κατ' αξίαν (Δασμός Προτιμήσεως και Γενικός Δασμός αντιστοίχως). Υπό του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας εξετάζεται εάν η σήμερα παρεχομένη προς την εγχωρίον βιομηχανίαν προστασία είναι ανεπαρκής».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 7ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Α. Π. Αναστασιάδη και ληφθείσα την 7ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός ποία είναι η απόφασις της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας επί των από καιρού υποβληθέντων αιτημάτων των οδηγών δημοσίων οχημάτων, και ειδικώτερον επί του δικαίου αιτήματος των όπως δικαιούνται να μεταφέρουν 5 επιβάτας αντί 4».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 10ην Οκτωβρίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 7ην Σεπτεμβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Α. Π. Αναστασιάδη.

«Η Κυβέρνησις μελετά επισταμένως το όλον θέμα των χερσαίων μεταφορών. Εμπειρογνώμων των Ηνωμένων Εθνών επισκέφθη προσφάτως την Κύπρον και υπέβαλε την έκθεσιν αυτού ήτις τυγχάνει μελέτης προς θέσπισιν καταλλήλου νομοθεσίας».

Το αίτημα των οδηγών διά 5ον επιβάτην εις αυτοκίνητα ταξί εξετάζεται εν συσχετισμώ με το όλον θέμα. Προς τούτο γίνονται έρευναί διά την εξακρίβωσιν των κριτηρίων βάσει των οποίων ρυθμίζεται ο αριθμός επιβατών δι' έκαστον αυτοκίνητον δημοσίας χρήσεως».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 7ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Α. Π. Αναστασιάδη και ληφθείσα την 7ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Δύναται να απαντήσει ο Υπουργός Υγείας διατί ενώ η λειτουργία νοσοκομειακής μονάδος εις πτέρυγα του Σανατορίου Κυπερούντας αποφασίσθη από 2 περίπου ετών, μέχρι σήμερα αύτη δεν λειτούργησεν και τούτο παρά την υποσχέσιν του την δοθείσαν εν Λεμεσώ προ 6 περίπου μηνών προς τους Βουλευτάς Λεμεσού ότι η λειτουργία της ήτο ζήτημα ολίγων εβδομάδων;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 25ην Οκτωβρίου 1962 του Υπουργού Υγείας εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 7ην Σεπτεμβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Α. Π. Αναστασιάδη.

«Δεν έχουν εισέτι συμπληρωθή αι μετατροπαί και επισκευαί της υφισταμένης πτέρυγος του Σανατορίου Κυπερούντας διά την μετατροπήν τούτου εις Αναρρωτήριο και Ιατρικόν Κέντρον. Αναμένεται ότι το Τμήμα Δημοσίων Έργων θα συμπληρώση συντόμως τας περί ων ο λόγος μετατροπάς και επισκευάς, ότε θα γίνουν υπό του Υπουργείου Υγείας αι αναγκαίαί διευθετήσεις διά την λειτουργίαν του Κέντρου τούτου».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 8ην Σεπτεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρυσή Δημητριάδη και ληφθείσα την 11ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Συμφώνως του άρθρου 9 του περί Απασχολήσεως Παιδίων και Νεαρών Προσώπων Νόμου, Κεφ. 178, εργαζόμενα πρόσωπα κάτω των δεκαοκτώ ετών, τα οποία εργάζονται εις μίαν εργασίαν διά συνεχήν περίοδον άνω των έξη μηνών, δικαιούνται υποχρεωτικής αδείας δεκατεσσάρων ημερών ετησίως».

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον, ποίος αριθμός εργαζομένων προσώπων απολαμβάνει του ως άνω δικαιώματος, και ποίος έλεγχος εξασκείται και με ποίον τρόπον διά την τήρησιν υπό των εργοδοτών των ως άνω προβλέψεων του νόμου;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 2αν Νοεμβρίου 1962 του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 11ην Σεπτεμβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφερείας Πάφου κ. Χρυσή Δημητριάδη.

«Αναφορικός με την υπό τον ως άνω αριθμόν ερώτησιν, υποβληθείσαν εις την Βουλήν υπό του εντίμου μέλους κ. Χρυσή Δημητριάδη, Βουλευτού περιφερείας Πάφου, επιθυμώ να απαντήσω ως ακολούθως:

Είναι ορθόν ότι συμφώνως του περί Απασχολήσεως Παιδίων και Νεαρών Προσώπων Νόμου, Κεφ. 178, εργαζόμενα πρόσωπα κάτω των 18 ετών, τα οποία απασχολούνται συνεχώς διά περίοδον τουλάχιστον 6 μηνών, θα τυγχάνουν υποχρεωτικής αδειας 14 ημερών καθ' έκαστον έτος, 7 εκ των οποίων θα είναι συνεχείς. Ο έλεγχος της εφαρμογής της προνοίας ταύτης, ως και άλλων προνοιών εργατικών νόμων, ασκείται υπό των επιθεωρητών του Τμήματος Εργασίας κατά τας περιοδικάς επισκέψεις των εις τους τόπους εργασίας.

Ειδικώς όσον αφορά την εφαρμογήν του νόμου τούτου οι εργοδότες υποχρεούνται όπως διατηρώσι μητρώον εις το οποίον καταγράφουν, μεταξύ άλλων, την ημερομηνίαν προσλήψεως και απολύσεως των εις την εργασίαν των απασχολούμενων παιδίων και νεαρών προσώπων και ούτως ο έλεγχος γίνεται ευκολώτερος. Εν πάση περιπτώσει το Υπουργείον Εργασίας είναι πάντοτε πρόθυμον να εξετάζη διακριτικώς οιοδήποτε παράπονον ή καταγγελίαν υποβαλλόμενα προς αυτό είτε υπό των Συντεχνιών είτε υπό των αμέσως ενδιαφερομένων προσώπων. Είναι αξιοσημείωτον ότι μέχρι τούδε ουδέν σχετικόν παράπονον ελήφθη υπό του Υπουργείου.

Επιθυμώ να προσθέσω ότι η σύγχρονος τάσις εις Κύπρον είναι όπως, επιπροσθέτως προς τας προνοίας των διαφόρων εργατικών νόμων, συνάπτονται συλλογικά συμβάσεις μεταξύ εργοδοτών και συντεχνιών προς διακανονισμόν των ημερομισθίων και όρων εργασίας των εργαζομένων αίτινες προνοούσι και περί των ετησίων αδειών και επισήμων αργιών των εργαζομένων. Αύται καλύπτουν βεβαίως και τα νεαρά πρόσωπα. Αι πλείσται των συλλογικών συμβάσεων προνοούν δι' ετησίας αδειάς πέραν των 6 ημερών καθώς και δι' αριθμόν επισήμων αργιών».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο καθορισθέν χρόνος διά την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων έληξεν.

Εισερχόμεθα τώρα εις το Κεφάλαιον Β της ημερησίας διατάξεως, Νομοθετική εργασία.

Παρακαλείται ο έντιμος Πρόεδρος της επί των Δημοσιονομικών Ζητημάτων Επιτροπής όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής την σχετικήν με τον περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 1) (Τροποποιητικός) Νόμου του 1962.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (Υπ' Αρ. 1) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ιωσήφ Γιαμάκης
Νετζέτ Χουσεΐν
Νεπήλ Ναπή
Γιάγκος Ποταμίτης

Η Επιτροπή συνεζήτησε το προμνησθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 5ην Νοεμβρίου 1962.

Εις την από 16ης Φεβρουαρίου 1962 έκθεσιν αυτής επί του τροποποιουμένου διά του παρόντος Νομοσχεδίου Νόμου, είχαν

εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου εκείνου, παρετήρησεν όμως ότι η υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσα εισηγητική έκθεσις δεν ήτο αρκούτως σαφής και η Επιτροπή ητάσατο όπως εις το μέλλον παρέχωνται περισσότεραι λεπτομέρειαι και εξηγήσεις εις τας εκθέσεις των Υπουργείων, ούτως ώστε τα εξετάζοντα τα διάφορα νομοσχέδια μέλη των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών να ενημερούνται πλήρως επί του θέματος και να δύνανται να προβαίνουν εις τας δεούσας εισηγήσεις και συστάσεις προς την Βουλήν.

Η Επιτροπή μετά λύπης παρατηρεί ότι δεν φαίνεται να εδόθη σημασία εις την εν λόγω εισήγησιν, ούτω δε και εις την περίπτωσιν του παρόντος Νομοσχεδίου δεν παρεσχέθησαν τα αναγκαία στοιχεία.

Εν πάση περιπτώσει, ως εκ του γεγονότος ότι ουδεμία νέα δαπάνη πρόκειται να διενεργηθή, καίτοι ο σκοπός τροποποιείται, η Επιτροπή, εξαιρέσει ενός των μελών αυτής όπερ διατηρεί τας επιφυλάξεις του, εισηγείται όπως το παρόν Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον.

Περίηλθεν εις γνώσιν της Επιτροπής ότι εις το Τουρκικόν κείμενον του διά του παρόντος Νομοσχεδίου τροποποιουμένου νόμου, ήτοι εις τον περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμον (Αρ. 3) του 1962, Αρ. 17 του 1962, και ειδικώτερον εις την πέμπτην στήλην του Πίνακος αυτού, υπό τον τίτλον «Ποσόν», κατεχωρήθη ποσόν £10.000 αντί του ορθού ποσού των £10.500. Πρόκειται σαφώς περί γραφικού λάθους, και ως τοιούτον η Επιτροπή εισηγείται όπως τροποποιηθή διά σχετικής δημοσιεύσεως εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 1) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962, και θα αναγινώσκηται ομού μετά του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμου (Αρ. 3) του 1962 (εν τοις εφεξής 17 του 1962 αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 1;

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Ερωτήσατε ποίοι ψηφίζουν υπέρ του πρώτου άρθρου και εψήφισα υπέρ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

25.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον εψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις της επικεφαλίδος «Σκοπός» εν τω Πίνακι του βασικού Νόμου.

2. Η εν τω Πίνακι του βασικού Νόμου επικεφαλής «Σκοπός» διά του παρόντος τροποποιείται διά της απαλείψεως των εν αυτή διαλαμβανομένων ακολούθων λέξεων:

«Διάθεσις χρημάτων διά την επαναψήφισιν των μη δαπανηθέντων τούτων υπολοίπων ειδικής δαπάνης εγκριθείσης υπό τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1961, διά συνέχισιν εργασίας ή αντιμετώπισιν υφισταμένων υποχρεώσεων διαρκούντος του 1962»,

και διά της αντικαταστάσεως τούτων διά των ακολούθων λέξεων:

«Διάθεσις χρημάτων διά την εντός του έτους 1962 επαναψήφισιν ειδικής δαπάνης εγκριθείσης το 1961 ή προς αντιμετώπισιν νέων αναγκών διαρκούντος του 1962 αναφορικώς προς τας υπηρεσίας ταύτας ή αμφοτέρας».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

25.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει αποχή;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ενιστάμενοι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον εψηφίσθη.

Και παραμένει το άρθρον 3, το οποίον εις το Ελληνικόν κείμενον πρέπει να διορθωθή διά της ενθέσεως του αριθμού 3. Ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ημερομηνία 3. Η ισχύς του παρόντος Νόμου λογίζεται ενάρξεως της αξιωματικής ενάρξεως της ισχύος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

25.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει αποχή;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωση του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος.
17 του 1962.

1. Ο παρών Νόμος δύναται ν' αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 1) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962, και θα αναγιγνώσκηται ομού μετά του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμου (Αρ. 3) του 1962 (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

(Κρούουν οι κώδωνες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ του Νόμου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

27.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει αποχή;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το Νομοσχέδιον εψηφίσθη εις Νόμον.

Και τώρα το επόμενο θέμα είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1962.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Δημοσιονομικών ζητημάτων όπως αναγνώση την σχετικήν έκθεσιν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 10) ΤΟΥ 1962»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Στέλιος Μιχαηλίδης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Νετζιέτ Χουσεΐν

Νεπήλ Ναπή

Γιάγκος Ποταμίτης

Η Επιτροπή συνεζήτησε το προμνησθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 5ην Νοεμβρίου 1962.

Η Επιτροπή, κατόπιν παροχής των αναγκαίων εξηγήσεων υπό του αρμοδίου Κυβερνητικού Τμήματος, ήτοι του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, και εξετάσεως των εν τη Εισηγητική Έκθεσει του Υπουργείου Οικονομικών εκτεθέντων λόγων, αποφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνώσθη εις την Τουρκικήν.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

(Αναγιγνώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητάι επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιλητάι επί θέματος αρχής παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1962, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του προοιμίου και του συνοπτικού τίτλου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £257 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962.

2. Επιπροσθέτως των ποσών άτινα εψηφίσθησαν ήδη νομίμως ως ειδικευθείσαι πιστώσεις διά την χρήσιν της Δημοκρατίας ή άτινα μετά ταύτα δυνατόν να ψηφισθώσι νομίμως ως τοιαύται διά την αυτήν χρήσιν, εγκρίνεται όπως πληρωθή εκ του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας και χρησιμοποιηθή διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την τριακοστήν πρώτην Δεκεμβρίου 1962, ποσόν μη υπερβαίνον τας διακοσίας και πενήκοντα επτά λίρας προς κάλυψιν των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά την περίοδον ταύτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθσομένων ποσών.

3. Το υπό του άρθρου 2 χορηγούμενον ποσόν χορηγείται ως ειδικευθείσα πίστωση διά τας υπηρεσίας και τους σκοπούς τους αναφερομένους εις το εν τω Πίνακι κεφάλαιον και άρθρον και ποσόν μη υπερβαίνον το εις το κεφάλαιον και άρθρον τούτο αναφερόμενον ποσόν δύναται να χρησιμοποιηθή και δαπανηθή διά τας εν τω κεφαλαίω και άρθρω τούτω αναφερομένας και ειδικώς καθοριζόμενας υπηρεσίας και σκοπούς.

ΠΙΝΑΞ

Δαπάναι Αναπτύξεως				Σκοπός
Αρ.	Κεφάλαιον	Αρ.	Άρθρον	Ποσόν £
3Δ	Γεωργία	39B	Γεωργικός Σταθμός Αυδήμου Βελτίωσις Υδατο-προμηθείας.	257
			Ολικόν	£257

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του Πίνακος;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του Πίνακος εγκρίνεται.

Ετερματίσθη η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του προοιμίου και του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της 1962, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιουδήποτε Δεκεμβρίου νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 10) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Νομοσχεδίου εις τρίτην ανάγνωσιν;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το Νομοσχέδιον ενεκρίθη εις τρίτην ανάγνωσιν και εψηφίσθη εις Νόμον.

Το επόμενον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1962.

Παρακαλείται ο Πρόεδρος της Επιτροπής επί Δημοσιονομικών ζητημάτων όπως αναγνώση την σχετικήν έκθεσιν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (Αρ. 17) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ιωσήφ Γιαμάκης
Νεπήλ Ναπή
Νετζιέτ Χουσεΐν
Γιάγκος Ποταμίτης

Η Επιτροπή συνήλθε την 5ην Νοεμβρίου 1962 και κατόπιν μελέτης του ως άνω ειρημένου Νομοσχεδίου υποβάλλει προς την Βουλήν τα ακόλουθα:

Ο Νόμος ο τιτλοφορούμενος «Ο περί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου (Εισηγητάι) Νόμος του 1962», Αρ. 64/42, προνοεί περί του διορισμού Εισηγητών, οίτινες θα αρχίσουν να ασκούν τα καθήκοντα αυτών εντός του 1962. Ως εκ του γεγονότος ότι ουδεμία πρόβλεψις εγένετο διά την καταβολήν των μισθών των Εισηγητών τούτων εις τον

Προϋπολογισμόν του έτους 1962, λόγω του ότι ο ρηθείς νόμος εψηφίσθη εις χρόνον πολύ μεταγενέστερον της ημερομηνίας ψηφίσεως του Προϋπολογισμού του 1962, καθίσταται αναγκαίον όπως γίνη πρόβλεψις διά την καταβολήν των μισθών των Εισηγητών διαρκούντος του 1962.

Όθεν η Επιτροπή εισηγείται την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

X. ΓΚΙΟΥΒΕΝΕΡ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1962, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιοδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του προοιμίου μετά του συνοπτικού τίτλου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £412 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962.

2. Επιπροσθέτως των ποσών άτινα εψηφίσθησαν ήδη νομίμως ως ειδικευθείσαι πιστώσεις διά την χρήση της Δημοκρατίας ή άτινα μετά ταύτα δυνατόν να ψηφισθώσι νομίμως ως τοιαύται διά την αυτήν χρήση, εγκρίνεται όπως πληρωθή εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας και χρησιμοποιηθή διά την χρήση του έτους του λήγοντος την τριακοστήν πρώτην Δεκεμβρίου 1962, ποσόν μη υπερβαίνον τας τετρακοσίας και δώδεκα λίρας προς κάλυψιν των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά την περίοδον ταύτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικευσις δαπανηθσομένων ποσών.

3. Το υπό του άρθρου 2 χορηγούμενον ποσόν χορηγείται ως ειδικευθείσα πίστωσης διά τας υπηρεσίας και τους σκοπούς τους αναφερομένους εις το εν τω Πίνακι κεφάλαιον και άρθρον και ποσόν μη υπερβαίνον το εις το κεφάλαιον και άρθρον τούτο αναφερόμενον ποσόν δύναται να χρησιμοποιηθή και δαπανηθή διά τας εν τω κεφαλαίω και άρθρω τούτω αναφερομένας και ειδικώς καθοριζόμενας υπηρεσίας και σκοπούς.

ΠΙΝΑΞ

Συνήθειες Δαπάναι					Σκοποί
Αρ.	Κεφάλαιον	Αρ.	Άρθρον	Ποσόν £	
6Α	Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον.	1	Αποδοχαί Προσωπικού: (Προσωριναί Θέσεις) Εισηγείται	412	Διάθεσις χρημάτων διά τας δύο προσωρινάς θέσεις Εισηγητού εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον δημιουργηθείσας δυνάμει του περί Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου (Εισηγηταί) Νόμου 1962 (Αρ. 64 του 1962).
			Ολικόν	£412	

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του Πίνακος;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 3 μετά του Πίνακος εγκρίνεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του προοιμίου και του συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1962, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιοδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 17) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Νομοσχεδίου εις τρίτην ανάγνωσιν;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το Νομοσχέδιον ενεκρίθη εις τρίτην ανάγνωσιν και εψηφίσθη εις Νόμον.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Δημοσιονομικών Ζητημάτων όπως πληροφορήση την Βουλήν κατά πόσον η έκθεσις της Επιτροπής είναι ετοιμή διά τον περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμον (Αρ. 18) του 1962.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η έκθεσις δεν είναι ετοιμή διότι υπήρχον ωρισμένα πληροφορία τας οποίας θα ήθελαμεν να πάρωμεν προτού αποφασίσωμεν επί του Νομοσχεδίου αυτού, και έχομεν ακριβώς κανονίσει την Δευτέραν να έλθουν ωρισμένοι υπεύθυνοι διά να μας δώσουν τας αναγκαίας εξηγήσεις, οπότε και θα είμεθα έτοιμοι να σας παρουσιάσωμεν την έκθεσίν μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως καταθέσουν Νομοσχέδια ή Έγγραφα εις την Βουλήν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια και Έγγραφα:

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) του 1962.
- (3) Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1963.
- (4) Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 16ην Νοεμβρίου 1962, συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1962 (Αρ. 1 του 1962) και τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου 1962 (Αρ. 14 του 1962).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962, ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) του 1962, καθώς και ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1963 (το τελευταίον αυτό Νομοσχέδιον είναι ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως διά το 1963), παραπέμπονται προς μελέτην υπό της Επιτροπής Οικονομικών εν συνεργασία μετά της Επιτροπής Προϋπολογισμού.

Τα έγγραφα τα οποία κατέτεθησαν και τα οποία απεστάλησαν από του Υπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Μη υπάρχοντων άλλων θεμάτων επί της ημερησίας διατάξεως προτίθεμαι να καθορίσω την προσεχή ημερησίαν διάταξιν.

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962.
- (3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) του 1962.
- (4) Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος.

Τα θέματα αυτά αποτελούν το Κεφάλαιον Β, Νομοθετική Εργασία.

Εις το Κεφάλαιον Γ κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων. Και επειδή πληροφορούμαι ότι υπάρχουν ερωτήσεις και απαντήσεις προτίθεμαι επίσης να καθορίσω ημίσειαν ώραν διά τον σκοπόν αυτόν εις το Κεφάλαιον Α.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής.....

Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμη κ. Πρόεδρε. Παρακαλώ να μας διευκρινήσετε, τα Νομοσχέδια που ανεφέρατε προηγουμένως παραπέμπονται όλα και εις τας δύο Επιτροπές ή μόνον το Νομοσχέδιον που αφορά τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η παραπομπή ήτο όλων των Νομοσχεδίων. Εάν όμως νομίζετε ότι δεν.....

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Δεν νομίζω ότι.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

.....οι δύο Πρόεδροι των Επιτροπών νομίζουν ότι δεν χρειάζεται η συνεργασία διά τα πρώτα δύο Νομοσχέδια, επαφίεται εις την κρίσιν των Προέδρων.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Ναι. Με την πρωτοβουλία του εντίμου Προέδρου της Επιτροπής Οικονομικών. Νομίζω τα δύο πρώτα Νομοσχέδια μπορούν να εξετασθούν από την Επιτροπή Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα επισπεύση ο κ. Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών την όλην υπόθεσιν του ζητήματος;

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την 3ην Δεκεμβρίου 1962, ημέραν Δευτέραν και ώραν 5ην μ.μ.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος....

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Δεν καθωρίσθη ημερησία διάταξις κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Καθωρίσθη ημερησία διάταξις.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Εάν μου επιτρέπεται να υποβάλω θέμα προς εγγραφήν κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίον είναι το θέμα;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Το θέμα το οποίον απορρέει από υποβληθείσας ερωτήσιν και μη ληφθείσας ικανοποιητικήν απάντησιν.

Το θέμα είναι: α) Θεσμός του Κλάδου Κτιρίων των Δημοσίων Έργων και αι προϋποθέσεις ομαλής λειτουργίας του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο θεσμός του κλάδου κτιρίων.....

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το θέμα το οποίον επιθυμεί να εγγράψη, ο κ. Πέτρος Στυλιανού εγγράφεται εις το Κεφάλαιον Δ προς συζήτησιν κατά την προσεχή συνεδρίασιν της Βουλής 3.12.1962.

Και τώρα δυνάμει των προνοιών του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την λήξιν των εργασιών της παρούσης συνεδριάσεως.

(Ώρα λήξεως 6.35 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 3ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1962

('Ωρα ενάρξεως 5.35 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως, Κεφάλαιον Α, είναι ανάγνωσις Ερωτήσεων και Απαντήσεων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν Ερωτήσεων και Απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 19ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού, και ληφθείσα την 21ην Νοεμβρίου 1962.

«Παρακαλείται ο έντιμος Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να κατατοπίση την Βουλὴν των Αντιπροσώπων κατά πόσον προτίθεται να εισηγηθῆ εἰς τὴν Εκτελεστικὴν Εξουσίαν τὴν θέσπισιν — διὰ τῆς Βουλῆς των Αντιπροσώπων — εργατικὸν νόμον βάσει τοῦ οποίου ἡ εργοδοσία θὰ ὑποχρεοῦται εἰς τὴν αναγνώρισιν ὅλων τῶν βάσει τοῦ περὶ συντεχνιῶν νόμου λειτουργουσῶν συντεχνιῶν των εργατοπαλλήλων τῆς, καὶ να προέρχεται αὕτη (ἡ Εργοδοσία) εἰς κανονικὰς διαπραγματεύσεις μετὰ των εκπροσώπων των συνδικαλιστικῶν ὁργανώσεων διὰ τὴν ἐπίλυσιν των ἐκάστοτε αναφυομένων εργατικῶν διαφορῶν (ὡς συμβαίνει εἰς Ἀμερικὴν καὶ ἀλλοῦ), ἐν ὄψει των πολλαπλῶν περιπτώσεων καταστροφῶν καταστρατηγήσεως τοῦ εργατικοῦ τούτου αἰτήματος».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1962, του Υπουργού Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εἰς ἐρώτησιν υποβληθείσαν τὴν 21ην Νοεμβρίου 1962, ὑπὸ τοῦ εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Αναφορικῶς με τὴν ὑπὸ τον ἀνω ἀριθμὸν ἐρώτησιν υποβληθείσαν εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ εντίμου μέλους κ. Πέτρου Στυλιανού, Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας, ἐπιθυμῶ να ἀπαντήσω ὡς ἀκολούθως:

Δεν προτίθεται πρὸς το παρὸν να εισηγηθῶ τὴν ψήφισιν τοιοῦτου νόμου διότι τοιοῦτον πρόβλημα μόνον εἰς μεμονωμένας περιπτώσεις παρουσιάζεται ἐν Κύπρῳ. Οὕτω ὁ ἀριθμὸς των ἀπολεσθεῖσων ἐν Κύπρῳ εργασίμων ἡμερῶν λόγω ἀπεργιῶν οφειλομένων εἰς μὴ αναγνώρισιν συντεχνίας ἐμειώθη ἐκ 13,701 ἡμερῶν κατὰ τὸ 1956 εἰς 256 ἡμέρας κατὰ τὸ 1961, ἴτοι εἰς σημεῖον μηδαμινόν. Ὡς δε ἐπανειλημμένως ἐδήλωσα τὸ Υπουργεῖον Εργασίας καὶ Κοινωνικῶν Ασφαλίσεων θεωρεῖ ὀρθόν καὶ σκόπιμον να ἐπεμβαίνῃ διὰ νομοθεσίας μόνον εἰς περιπτώσεις σοβαρᾶς ἀπειλῆς κατὰ των βασικῶν δικαιωμάτων των εργατῶν, εἰς θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος καὶ ὅπου αἱ συνήθεις συνδικαλιστικαὶ διαδικασίαι ἀποδεικνύονται ἀνεπαρκεῖς διὰ τὴν προώθησιν καὶ κατοχύρωσιν τοιοῦτων εργατικῶν δικαιῶν.

Εἰς τὰς σπανίας περιπτώσεις ὅπου παρατηρεῖται εἰσέτι ἀπροθυμία ἢ ἀρνήσις των εργοδοτῶν να αναγνωρίσουν ὠρισμένην συντεχνίαν ἢ συντεχνίας οἱ λόγοι εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀσχετοὶ πρὸς τὰς εργατικὰς σχέσεις καὶ πρὸς τὸ συγκεκριμένον αἶτημα των εργαζομένων περὶ αναγνώσεως τῆς συντεχνίας των.

Αἱ συνθήκαι αὗται δικαιολογοῦν τὸ συμπέρασμα ὅτι θέσπισις νομοθεσίας περὶ ὑποχρεωτικῆς αναγνώσεως των συντεχνιῶν εἰς τὸ παρὸν στάδιον θὰ ἀποτελέσῃ βῆμα ὀπισθοδρομικόν καὶ περιττόν, τὸ ὁποῖον κακὸν μᾶλλον παρά καλόν θὰ προκαλέσῃ.

Διότι τοιοῦτον νομοθετικὸν μέτρον θὰ συνέτεινεν εἰς τὴν περαιτέρω διάσπασιν των εργατικῶν δυνάμεων εἰς πολλὰς μικράς καὶ ἀσημάντους συντεχνίας. Ὁ αἰνεθάρρουν περαιτέρω ἀνευθύνους ἢ φιλοδόξους να διασποῦν τὰ μεγάλᾳ συνδικάτα διὰ τῆς ιδρύσεως των προσωπικῶν των συνδικάτων πρὸς προώθησιν προσωπικῆς ἐμπαθείας ἢ προσωπικῶν φιλοδοξιῶν εἰς περιπτώσιν κατὰ τὴν ὁποίαν τοιοῦτοι υποψήφιοι συνδικαλισταὶ γέγεται ἀποτυγχάνουν εἰς ἐκλογὰς των συνδικάτων των, βέβαιοι ὄντες ὅτι δυνάμει νόμου θὰ τύχουν αναγνώσεως ἀνεξαρτήτως τῆς ἀριθμητικῆς ἢ οὐσιαστικῆς των δυνάμεως».

Ερώτησις ὑπὸ ημερομηνίαν 19ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα ὑπὸ τοῦ εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Πάφου κ. Ηροδότου Νικολαΐδη, καὶ ληφθείσα τὴν 22αν Σεπτεμβρίου 1962.

«(1) Ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος τῆς ἐπικρατοῦσης ἀγανακτικῆς των ἀμπελοργῶν πλείστων ὅσων κοινοτήτων, συνεπεία τῆς ἀντικανονικῆς κατανομῆς μεταξὺ των κοινοτήτων τῆς ποσότητος σταφυλῶν ἥτις θὰ παραληφθῆ ὑπὸ των εργοστασίων, δύναται τὸ υπεύθυνον τμήμα να μας πληροφορήσῃ ἐπὶ τῆς βάσει ποίων στοιχείων προέβη εἰς τὴν κατανομήν αὐτήν, καὶ διατὶ εἰς μερικὰς κοινότητες ἐδόθη σημαντικὴ ποσότης ἐνῶ εἰς ἄλλας κοινότητας δεν ἐδόθη παρά ἡ ποσότης ἡ ἀναλογούσα μόνον εἰς τοὺς μετόχους;

(2) Δύναται τὸ υπεύθυνον τμήμα να μας πληροφορήσῃ εἰς ὅσον τρόπον με τὸν ὁποῖον ἐιργάσθησαν οἱ υπεύθυνοι πρὸς τούτο ὑπ᾿ ἄλλῳ ἐξυπηρετεῖ ἐξ ἴσου ὅλας τὰς ἀμπελοργικὰς κοινότητας;

(3) Δεν θὰ ἦτο πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀμπελοργικοῦ κόσμου εἰς ἀποφάσεις αἱ σχετικαὶ με τὴν τιμὴν, τὴν κατανομήν καὶ τὴν παραλαβὴν σταφυλῶν ἐλαμβάνοντο καὶ ἐκιοινοποιοῦντο ἐνωρίτερον ἀπὸ ὅτι ἐγένετο μέχρι σήμερον»;

Απάντησις ὑπὸ ημερομηνίαν 16ην Νοεμβρίου 1962, του Υπουργού Εμπορίου καὶ Βιομηχανίας, εἰς ἐρώτησιν υποβληθείσαν τὴν 22αν Σεπτεμβρίου 1962, ὑπὸ τοῦ εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Πάφου κ. Ηροδότου Νικολαΐδη.

«Ἡ κατανομή τῆς ποσότητος σταφυλῶν των παραλαμβανομένων ὑπὸ των οἰνοβιομηχανιῶν γίνεται ὑπὸ ἐιδικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἀντιπροσωπεύονται οἱ παραγωγοί, οἰνοβιομηχανοὶ, οἱ Διοικηταὶ τῆς Συνεργατικῆς Ἀναπτύξεως ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Ἐλεγκτοῦ Ἀμπελοργικῶν Προϊόντων. Ἡ Ἐπιτροπὴ λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὸσον τὴν παραγωγὴν ὅσον καὶ τὰς ἐιδικὰς συνθήκας τὰς ἐπικρατοῦσας εἰς ἕνα ἑκάστου χωρίου, κυρίως τὴν δυνατότητα των ἀμπελοργῶν ἑκάστου χωρίου ὅπως μετατρέψουν τὸ πλεόνασμα τῆς εἰς νωπὰς σταφυλὰς παραγωγῆς των εἰς σταφίδα καὶ/ἢ ζιβανίαν.

Πᾶσα προσπάθεια καταβάλλεται ὅπως κοινοποιήσῃς τῆς κατανομῆς των ποσοτήτων σταφυλῶν πρὸς παράδοσιν εἰς τὰς οἰνοβιομηχανίας γίνεται ὁ συντομώτερον δυνατόν. Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, αὕτη ἀνηγγέλθη ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἐναρξεως τῆς παραλαβῆς νωπῶν σταφυλῶν ὑπὸ των οἰνοβιομηχανιῶν. Ὑπῆρχεν ὡς ἐκ τούτου ἀρκετὸς καιρὸς ὅπως γίνουιν διευθετήσεσις ἐκ μέρους των ἀμπελοργῶν διὰ τὴν μετατροπὴν τοῦ πλεονάσματος τῆς παραγωγῆς των εἰς ζιβανίαν ἢ σταφίδα».

Ερώτησις ὑπὸ ημερομηνίαν 18ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα ὑπὸ τοῦ εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμητῆ Μιχαηλίδη, καὶ ληφθείσα τὴν 24ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Ἡ Κυβέρνησις τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἔχει ἐξαγγεῖλῃ μέσο τοῦ βετοῦς προγράμματος ἀναπτύξεως τὴν πολιτικὴν τῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν βοήθεια καὶ τὰ μέτρα γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας.

Μέσα στα μέτρα αὐτὰ τοῦ βετοῦς προγράμματος ἀναφέρεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ βοηθήσῃ γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀγελαδοτροφίας καὶ θὰ διατεθῇ γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς εἰσαγωγῆς βελτιωμένων φυλῶν ἀγελάδων ποσὸ £200.000.

Στα τελευταία δύο χρόνια σ' ένα αριθμό χωριών, όπως η Άσσια, το Δάλι, το Δίκωμο, η Νήσου, το Καϊμακλί και άλλου, αρκετοί αγρότες ασχολήθηκαν και ανέπτυξαν την αγελαδοτροφία πράγμα αρκετά ωφέλιμο για την οικονομία του τόπου μας.

Όμως στον φετινό χρόνο ιδιαίτερα οι αγελαδοτρόφοι αντιμετώπισαν οξύ πρόβλημα διάθεσης του γάλακτος.

Υπήρξαν περιπτώσεις αγελαδοτρόφων που για ολοκλήρους μήνες δεν μπόρεσαν να διαθέσουν ούτε οκά γάλα στην αγορά και υποχρεώθηκαν να πουλήσουν τις αγελάδες τους για σφαγή. Αρκετοί άλλοι επίσης αντιμετωπίζουν κίνδυνο χρεωκοπίας.

Μπορεί να μας πληροφορήσει το Υπουργείο Εμπορίου ποια μέτρα λαμβάνονται για την προστασία των αγελαδοτρόφων και την διάθεση του γάλακτος σε αμειψτικές τιμές έτσι που να σταματήσει η σημερινή αντίφαση, από την μια να εισάγουμε αγελάδες για να αναπτύξουμε την αγελαδοτροφία και από την άλλη να πουλούνται για σφαγή αυτές που εκτρέφουν οι αγελαδοτρόφοι;

Δεν θα ήταν επίσης χρήσιμο να μελετηθεί από τα Υπουργεία Γεωργίας και Εμπορίου ένα συντονισμένο πρόγραμμα για την ανάπτυξη όλων των κτηνοτροφικών κλάδων του τόπου μας;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρυσή Δημητριάδη, και ληφθείσα την 29ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Επιπροσθέτως προς την ήδη υποβληθείσαν, υπό ημερ. 8.9.62, ερώτησίν μου εν σχέσει με τα παρανόμως εξασκούμενα υπό Αμερικανών προνόμια εν Κύπρω, έχω παρατηρήσει ότι κυκλοφορούν εν Κύπρω αυτοκίνητα με γράμματα αναγνώρισεως ATL, τα οποία, ως πληροφορούμαι, σημαίνουν «American Temporary License» (Προσωρινή αμερικανική άδεια). Επειδή το τοιοῦτον, εάν συμβαίνει είναι παράνομον, καθότι ούτε ο σχετικός νόμος ούτε οι σχετικοί κανονισμοί προβλέπουν ή επιτρέπουν την χρήσιν τοιούτων γραμμάτων αναγνώρισεως, παρακαλώ το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήσει την Βουλήν:

- (α) Εάν περιήλθεν εις γνώσιν των Αρχών η παράνομος χρήσις των τοιούτων γραμμάτων και ποια μέτρα λαμβάνονται διά την ποινικήν δίωξιν των παρανομούντων;
- (β) εάν το τοιοῦτον γίνεται τη εγκρίσει των Αρχών, βάσει ποίας νομικής εξουσίας ή ποίων νομίμων διευθετήσεων επετράπη η χρήσις υπό των Αμερικανών των τοιούτων γραμμάτων;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 1ην Οκτωβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Παναγιώτη Τουμαζή, και ληφθείσα την 4ην Οκτωβρίου 1962.

«Το γάλα αποτελεί πλουσίαν και βασικήν τροφήν απολύτως απαραίτητην διά τα παιδιά κυρίως αλλά και διά τους ενήλικας.

Η Κύπρος είναι κατά το πλείστον γεωργικός τόπος και θα μπορούσε να παράγη το είδος τούτο πρώτης ανάγκης εις μεγάλες ποσότητες. Δυστυχώς πρώτον συμβαίνει να μη πίνουν γάλα πολλοί Κύπριοι, άνδρες και παιδιά, και να στερούνται από τα στοιχεία που χρειάζεται ο ανθρώπινος οργανισμός προ πάντων εις την νεαράν ηλικίαν.

Δεύτερον συμβαίνει να μένη αδιάθετον γάλα έστω και αν παράγεται εις μικράν ποσότητα.

Τρίτον όσο γάλα πουλιέται, πουλιέται εις μη συμφέρουσαν τιμήν, και

Τέταρτον εισάγονται εις μεγάλες ποσότητες συμπετυκνωμένον ή κοινοποιημένον γάλα, τυριά και άλλα προϊόντα από γάλα και κτυπιέται κάθε ιδιωτική προσπάθεια να παραχθή γάλα.

Θα ήτο δυνατόν με την ρύθμισιν, έλεγχον και βοήθειαν ηθικήν και υλικήν της Κυβερνήσεως να αντιμετωπισθούν και

σταματήσουν τα άτοπα αυτά. Άμεση συνέπεια τέτοιων μέτρων θα ήτο και παραγωγή περισσοτέρου κρέατος γιατί με την παραγωγή, εύκολη και καλήν διάθεση του γάλακτος θα εξετρεφότο περισσότερο ζώα διά τους σκοπούς τούτους.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι αντιμετώπισεως του προβλήματος.

Ένας από αυτούς πιστεύω ότι είναι ο ακόλουθος:

Η Κυβέρνησις διαθέτει τεράστια κονδύλια ετησίως δι' επιχορηγήσεις ειδών τα οποία παράγονται εις πολλά μέρη του κόσμου και υπάρχει δυσκολία εις την διάθεσιν τους, όπως είναι τα οινικά προϊόντα. Επίσης γίνονται επιχορηγήσεις εις τα σιτηρά.

Εάν γινόταν προσπάθεια μέρος της επιχορηγήσεως να συσχετισθή και με την εκτροφήν ζώων του σχοινοῦ θα γινόταν μεγάλη ωφέλεια εις την εθνικήν οικονομίαν.

Παρακαλώ τον κύριον Υπουργόν Γεωργίας να πληροφορήσει την Βουλήν, πρώτον, εάν υπάρχει μελέτη αντιμετώπισεως του προβλήματος διά μέτρων ενθαρρύνσεως παραγωγής και καταναλώσεως γάλακτος και δεύτερον, αν ο συσχετισμός των επιχορηγήσεων που δίδει σήμεραν την Κυβέρνησις μαζί με εκτροφήν οικοσίστων ζώων ευρίσκει σύμφωνον την Κυβέρνησιν.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Οκτωβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ιωσήφ Γιαμάκη, και ληφθείσα την 6ην Οκτωβρίου 1962.

«Είναι αναμφιβόλως γνωστόν ότι ο δρόμος Λευκωσίας-Μύρτου είναι ένας από τους πλέον χρησιμοποιούμενους από την τροχαίαν δρόμους εις την Κύπρον. Εκτός από τα φορτηγά και μικρά αυτοκίνητα των χωριών που ευρίσκονται επί του ανωτέρω και πλησίον του δρόμου τούτου, καθημερινώς αρκετά ιδιωτικά αυτοκίνητα από τουριστικής πλευράς χρησιμοποιούν τον δρόμον τούτον λόγω του ότι συνενώνεται με ωραίας διαδρομάς πέραν της Μύρτου είτε προς του Μόρφου είτε προς την Αγ. Ειρήνην είτε προς του Ακρωτήριον Κορμακίτη είτε προς τα Πάναγρα-Όργα-Λιβερά είτε προς την Κερύνειαν.

Το μήκος της ασφαλτοστρώτου οδού είναι πολύ μικρόν και προ πάντων μεταξύ Γερολάκκου-Μύρτου. Αι πλευραί του δρόμου (παγκέττα) επίσης είναι τόσο κατεστραμμένοι και χαμηλότεροι του κυρίως δρόμου, που είναι λίαν επικίνδυνον δι' ένα αυτοκίνητον να εξέλθη της ασφάλτου.

Λόγω του ότι μεγάλος αριθμός φορτηγών αυτοκινήτων χρησιμοποιεί τον δρόμον τούτον και λόγω του ότι αι πλευραί του δρόμου (παγκέττα) είναι εις αθλίαν κατάστασιν, παρακαλώ το Υπουργείον Συγκοινωνιών και Έργων να πληροφορήσει την Βουλήν τα κάτωθι:

- (α) Είναι το αρμόδιον τμήμα του Υπουργείου ενήμερον της καταστάσεως του δρόμου τούτου;
- (β) Πρόκειται να γίνη κανονική επιδιόρθωσις των πλευρών του δρόμου (παγκέττων) προ του προσεχούς χειμῶνος άλλως ο δρόμος ούτος θα γίνη πολύ επικίνδυνος και σχεδόν αδιάβατος.
- (γ) Πρόκειται να διευρυνθή ακόμη ολίγον το μήκος του ασφαλτοστρωμένου δρόμου;

Επίσης θα ήθελα να πληροφορηθώ εάν, λόγω της τεραστίας τροχαίας κινήσεως εις τον δρόμον τούτον, υπάρχει πρόνοια ευθυγραμμίσεως ωρισμένων επικινδύνων καμπών και διαπλατύνσεως και ευθυγραμμίσεως λίαν επικινδύνων γεφυρών, προ πάντων των ευρισκομένων εις τα χωρία Σκυλλοῦρα-Κοντεμένον και Ανώματον.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Οκτωβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρυσή Δημητριάδη, και ληφθείσα την 27ην Οκτωβρίου 1962.

«Από πολλού καιρού εκκερμεί ζήτημα εις την επαρχίαν Πάφου, εν σχέσει με την καθίζησιν του εδάφους εις κατακλιμένας περιοχάς των χωριών Αγ. Φωτίου, Χολέτρια και Νατά, και εγείρεται θέμα αποζημιώσεως και μετακινήσεως των επηρεαζομένων κατοίκων. Επίσης εγείρεται ζήτημα μετακινήσεως των χωριών Μελαμιού και Παλιόμπελα.

Παρακαλώ το αρμόδιον Υπουργείον όπως κατατοπίση την Βουλὴν εἰς ποῖον σημεῖον εὐρίσκονται τὰ ἄνω ζητήματα, καὶ ποῖα ἄμεσα μέτρα πρόκειται νὰ ληφθῶν, ἐν ὄψει τοῦ ἐπερχομένου χειμῶνος.

Ερωτήσεις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29ην Οκτωβρίου 1962, υποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λεμεσοῦ κ. Γιάγκου Ποταμίτη, καὶ ληφθεῖσα τὴν 30ὴν Οκτωβρίου 1962.

«Εἰς ἐρώτησιν ἐμοῦ καὶ τοῦ κ. Χρῦση Δημητριάδη κατὰ πόσον προτίθεται ἡ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ μέτρα ἐλέγχου καὶ προστασίας πρὸς ἀποφυγὴν ἢ περιορισμὸν τῶν ζημιῶν αἰσθητικῶν προκαλοῦνται εἰς τὴν κοίτην τῶν ποταμῶν καὶ εἰς ἰδιωτικὰ κτήματα ἀπὸ τὰ «σκάρα» τῆς Ἐταιρείας Ἀμιάντου, ἡ Κυβέρνησις ἀπῆλθῃ τὴν 28ην Φεβρουαρίου 1961 ὅτι ἐξετάζει σοβαρῶς τὸ ζήτημα.

Ὁ χειμὼν πλησιάζει καὶ ὑπάρχει κίνδυνος κατὰ τὸν χειμῶνα νὰ προκληθῶν ζημίαι καὶ εἰς αὐτὰς τὰς κατοικίας τοῦ Κάτω Ἀμιάντου ἀκόμη.

Παρακαλῶ ὅπως τὸ υπεύθυνον Υπουργείον πληροφόρησιν τὴν Βουλὴν εἰς ποῖα συγκεκριμένα ἔργα ἢ ἐνεργεῖας προέβη πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ ποῦ γίνεται καὶ ἐκεῖνου ποῦ ἐπαπειλεῖται».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ἤθελα νὰ υπενθυμίσω τὸν ἐντίμον βουλευτὴν ὅτι ὅσον ἀφορὰ τὸ θέμα διὰ τὸ ὁποῖον ὑπέβαλεν ἐρώτησιν ὑπάρχει σχετικὸς φάκελος ἀλληλογραφίας εἰς τὸ γραφεῖόν μου, μεταξὺ τοῦ Γραφείου τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Υπουργείου Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ὅπως καὶ μεταξὺ τοῦ Γραφείου τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Υπουργείου Δημοσίων Ἔργων, ὡς ἐπίσης καὶ ἀλληλογραφία μεταξὺ τῶν δύο Υπουργείων καὶ τῆς Ἐταιρείας, ὡς ἐπίσης καὶ σχέδια τὰ ὁποῖα ὑπεβλήθησαν διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ, καὶ τὰ ὁποῖα, ἐκτὸς τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὴν ὁποίαν μπορεῖ νὰ τύχῃ ὁ ἐντίμος Βουλευτὴς, θα ἦτο ευχαριστήσις μου νὰ θέσω ὑπ' ὄψιν του.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερωτήσεις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Νοεμβρίου 1962, υποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού, καὶ ληφθεῖσα τὴν 3ην Νοεμβρίου 1962.

«Μολοντί ο ἰσχυρὸς ἀριθμὸς τῶν ἐγγεγραμμένων συντεχνιῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1961 ἀνήρχετο εἰς 334, ἐκ τῶν ὁποίων μόνον 40 περίπου ἦσαν Τουρκικαί, καὶ εἰλειούργουν 294 παραρτήματα ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 10 μόνον ἦσαν Τουρκικά, συνολικοῦ ἀριθμοῦ 64.181 μελῶν, ἐξ ὧν μόνον 5.000 ἦσαν ἐγγεγραμμένα εἰς Τουρκικὰς συντεχνίας, παρακαλεῖται ὁ ἀρμόδιος Υπουργὸς νὰ κατατοπίσῃ τὸ σῶμα κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ ἐπαυξήσῃ τὸ ἑλληνικὸν προσωπικὸν τοῦ τμήματος (ἀνερχομένου εἰς δύο μόνον ὑπαλλήλους ἐναντὶ ἐνὸς τούρκου ὑπαλλήλου) νοουμένου ὅτι παρά τὰς φιλοτίμους προσπάθειας, τὰς συνεχεῖς ὑπερωρίας καὶ τὴν ἀξιοποίησιν καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν εορτῶν καὶ ἀργιῶν ὑπὸ τῶν ἑλλήνων ὑπαλλήλων καθίσταται προβληματικὴ ἡ ἐξακολούθησις τῆς αὐτῆς διαδικασίας ἐπ' ἀόριστον».

Ερωτήσεις ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2αν Νοεμβρίου 1962, υποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού, καὶ ληφθεῖσα τὴν 3ην Νοεμβρίου 1962.

«Παρακαλεῖται ὁ ἀρμόδιος Υπουργὸς νὰ κατατοπίσῃ τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς κατὰ πόσον προτίθεται ἡ Κυβέρνησις νὰ αὐξήσῃ τὸ ἤδη ὑπάρχον προσωπικὸν εἰς τὸν κλάδον ἐγγραφῆς καὶ ἐπιθεωρήσεως Συντεχνιῶν (εἰς τὸ τμήμα Ἐπισήμου Παραλήπτου καὶ Ἐφόρου), νοουμένου ὅτι μολοντί ο ἀριθμὸς τῶν συντεχνιῶν, τῶν παραρτημάτων καὶ τῶν μελῶν τῶν ἠυξήθη κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν κατὰ 100% καὶ πλέον, καὶ τὸ συνδικαλιστικὸν κίνημα ἐπεξετάθη κατ' ἑκτασιν καλύπτων ἤδη 250 χωρία, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπαλλήλων τοῦ τμήματος παραμένει εἰσέτι ἀπὸ πενταετίας ὁ ἴδιος, ἦτοι δύο Ἕλληνες καὶ εἰς Τούρκους».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ καθορισθεὶς χρόνος διὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐρωτήσεων καὶ ἀπαντήσεων ἔληξεν.

Ἐισερχόμεθα εἰς τὸ Κεφάλαιον Β, Νομοθετικὴ Ἔργασια.

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ἀρ. 18) Νόμος τοῦ 1962.

Παρακαλῶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Οἰκονομικῶν νὰ ἀναγνώσῃ τὴν Ἐκθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΑΡ. 18) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Ἰωσήφ Γιαμάκης

Ἰμπραχίμ Ορχάν

Νεμπίλ Ναμπή

Χαμπῆς Μιχαηλίδης (ἀντιπροσωπεύων τὸν κ. Γιάγκου Ποταμίτην).

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξήτασε τὸ ὡς ἄνω ἀναφερόμενον Νομοσχέδιον εἰς 3 συνεδριάσεις αὐτῆς, ἦτοι τὴν 20ὴν, 26ην καὶ 29ην Νοεμβρίου 1962.

Εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτὰς προσκληθέντες παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῶν Υπουργείων Οἰκονομικῶν, Ἐσωτερικῶν καὶ Ἀμύνης, οἵτινες παρέσχον πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐπεξηγήσεις ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν £4.500 ὑπὸ τὸ Κεφ. 56Α Διάφορα, Συντήρησις Καταυλισμῶν.

Σκοπὸς τοῦ ὡς ἄνω ἀναφερομένου ποσοῦ εἶναι ἡ διάθεσις χρημάτων πρὸς κάλυψιν τῆς δαπάνης φρουρήσεως καὶ συντηρήσεως ἐκεῖνου τοῦ τμήματος τοῦ ἐν Ἀμμοχώστῳ στρατιωτικοῦ καταυλισμοῦ τοῦ γνωστοῦ ὡς «Ἀνατολικὸς Καταυλισμὸς Καραόλου», ἐν ἀναμονῇ λήψεως ἀποφάσεως περὶ τῆς διαθέσεως αὐτοῦ.

Τὸ ἱστορικὸν τῆς υποθέσεως ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Κατὰ τὸ 1955, δυνάμει Διοικητικῆς Πράξεως ὑπ' ἀρ. 507 τοῦ 1955, ὠρισμένοι περιοχαὶ κρατικῆς ἢ χαλίτικης γῆς, καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον γαίαι ἀνήκουσαι κατὰ κυριότητα εἰς ἰδιώτας, ἔτυχον ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ὑπὸ τοῦ Υπουργοῦ Πολέμου τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου (δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ περὶ Ἀπαλλοτριώσεως Γαίων Νόμου, Κεφ. 226) διὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς Ἐπισταθμίας Καραόλου.

2. Ὁ Στρατιωτικὸς οὗτος καταυλισμὸς ἦτο γνωστός ὡς Ἀνατολικὸς καὶ Δυτικὸς Καταυλισμὸς. Τὸ Ἀνατολικὸν τμήμα συνίστατο ἐκ κρατικῆς γῆς καὶ ἰδιωτικῆς περιουσίας, τὸ δὲ Δυτικὸν τμήμα συνίστατο ἀποκλειστικῶς ἐξ ἰδιωτικῆς περιουσίας.

3. Κατὰ τὸ 1959 τὸ Υπουργεῖον Ἀμύνης εἰδοποίησε τὰς Βρετανικὰς Στρατιωτικὰς Ἀρχὰς ὅτι ἀριθμὸς πρῶν Στρατιωτικῶν Καταυλισμῶν τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, περιλαμβανομένου ὁλοκλήρου τοῦ Στρατιωτικοῦ Καταυλισμοῦ Καραόλου, ἦσαν ἀναγκαῖοι πρὸς χρῆσιν ὑπὸ τοῦ Τριμεροῦς Στρατηγείου. Κατόπιν σχετικῆς ἀλληλογραφίας τὸ Υπουργεῖον Ἀμύνης συνεφώνησεν ὅπως τὰ δικαιώματα φρουρήσεως (διὰ φρουρῶν ἀπασχολουμένων ὑπὸ τῶν Βρετανῶν) δι' ὁλόκληρον τὸν Στρατιωτικὸν Καταυλισμὸν Καραόλου καταβάλλωνται ὑπὸ τῆς Δημοκρατίας. Ἡ συμφωνία αὕτη ἐγένετο τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 1959.

4. Τὴν 26ην Ἰουνίου 1961 τὸ Υπουργεῖον Ἀμύνης ἀναφερόμενον εἰς ἐπιστολὴν, ἡμερομηνίας 24ης Φεβρουαρίου 1961, ἀπευθυνθεῖσαν ὑπὸ τῶν Βρετανικῶν Ἀρχῶν πρὸς τὸν Ἰψυπουργὸν παρά τῷ Προέδρῳ, δι' ἧς εἰδοποιεῖτο ἡ Κυβέρνησις τῆς Δημοκρατίας περὶ τῆς διαθεσιμότητος τοῦ Καταυλισμοῦ, ἐδήλω ὅτι ἀπετέλει ἐπιθυμίαν τοῦ Υπουργείου τούτου ὅπως ἀπασαίαι ἐν τῷ Καταυλισμῷ κρατικαὶ γαίαι καὶ ὑποστατικὰ περιέλθουν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Υπουργείου τούτου. Τὴν δῆλωσιν αὕτην ἠκολούθησεν ἐπιστολή, ἡμερο-

μηνίας 21ης Νοεμβρίου 1961, του Υπουργείου Αμύνης προς τας Βρετανικές Αρχάς, καθ' ήν από της ημερομηνίας αυτής το Υπουργείον Αμύνης θα ήτο υπεύθυνον διά την φρούρησιν του υπ' αυτού κτηθέντος τμήματος του Καταυλισμού.

5. Την 23ην Σεπτεμβρίου 1961 συνεστήθη Επιτροπή προς μελέτην του θέματος και υποβολήν συστάσεων προς την Κυβέρνησιν εν σχέσει με το μέλλον του Στρατιωτικού Καταυλισμού Καραόλου. Εις την Επιτροπήν εδηλώθη ότι ακατά την εξέτασιν του ζητήματος τούτου η Επιτροπή δέον να έχη υπ' όψιν ότι η Κυβέρνησις της Δημοκρατίας δεν απαιτεί οιαδήποτε εντός της τοποθεσίας αυτής κειμένη ιδιωτικήν περιουσίαν.

6. Διά τον ένα ή τον άλλον λόγον, μετά τον Νοέμβριον του 1961, αλληλογραφία απευθυνθείσα υπό των Βρετανικών Αρχών προς το Υπουργείον Αμύνης διά την καταβολήν δικαιωμάτων φρουρήσεως απεστάλη προς το Υπουργείον Εσωτερικών το οποίον διεβίβασεν αυτήν προς το Υπουργείον Οικονομικών διά τα περαιτέρω. Ταυτοχρόνως, το Υπουργείον Εσωτερικών κατέστησε σαφές ότι ουδεμίαν σχέσιν είχε με το θέμα τούτο, αλλ' ότι εκείνο το οποίον θα έπραττεν ήτο να ζητήσει παρά της Επιτροπής, εις την οποίαν παρεκλήθη ο Διευθυντής Κτηματολογίου και Χωρομετρίας ως αντιπρόσωπος του Υπουργείου αυτού, όπως επισπεύσει την έκθεσίν της.

7. Τον Ιούλιον του 1962, το Υπουργικόν Συμβούλιον απεφάσισεν ότι «αι υπό των Βρετανικών Αρχών απαλλοτριωθείσαι γαίαι εν σχέσει προς την Επισταθμίαν Αμμογώστου (Καραόλου) δεν απαιτούνται υπό της Δημοκρατίας». Επίσημος περί τούτου ειδοποίησις πρόκειται να δοθή εγγράφως προς τας Αρχάς του Ηνωμένου Βασιλείου.

8. Την 6ην Νοεμβρίου 1962 το Υπουργείον Οικονομικών ενεργούν επί τη βάσει της από 25ης Οκτωβρίου 1962 Αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου, επληροφόρησε τας Βρετανικές Στρατιωτικές Αρχάς ότι η πληρωμή εκκρεμών ή μελλοντικών λογαριασμών σχετιζομένων με δικαιώματα φρουρήσεως διά το έτος 1962 θα γίνεται υπό του Υπουργείου τούτου, νοουμένου ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων θα εγκρίνη την χορήγησιν χρημάτων διά τον σκοπόν τούτον.

Εκ των ανωτέρω στοιχείων ως και από πληροφορίας τας οποίας έλαβεν η Επιτροπή, φαίνεται ότι η Κυβέρνησις έχει ειλημμένα υποχρεώσεις διά την αποπληρωμήν του ποσού τούτου. Αν και η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η όλη υπόθεσις έπρεπεν να είχαν αποπερατωθή προ πολλού ίνα αποφευχθούν περιττά δαπάναι, εν τούτοις συνιστά όπως το ποσόν τούτον ψηφισθή και εισηγηθεί όπως ληφθούν μέτρα το ταχύτερον δυνατόν από το αρμόδιον Υπουργείον ίνα αποφευχθούν τοιαύται μελλοντικά δαπάναι.

Όσον αφορά το ποσόν των £10.640, υπό το Κεφ. 74Α, Μη Επαναλαμβανόμεναι Δαπάναι Δημοσίων Έργων, προς κάλυψιν της δαπάνης δι' επισκευάς διενεργηθησομένης εις τα υποσάντα ζημίας Τεμένη Μπαϊρακτάρη και Ομεριγέ και εις τας υποσάντας ζημίας εκκλησίας Αγίου Λουκά και Αγίου Ιακώβου, η Επιτροπή αφού εμελέτησε τας εν τη Εισηγητική Έκθεσει του Υπουργείου Οικονομικών αναφερομένας επεξηγήσεις απεφάσισε κατά πλειοψηφίαν να συστήσει εις την Βουλήν την έγκρισιν της δαπάνης ταύτης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

A.M. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητάί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Π. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμα Μέλη.

Καλούμεθα σήμερον να εγκρίνωμεν την πληρωμήν ποσού £4.500 διά την κάλυψιν εξόδων προς φρούρησιν εγκαταλειμμένου στρατώνος των Βρετανικών Δυνάμεων.

Η περιοχή γης εις την οποίαν είναι ο στρατών αυτός, όπως αναφέρει και η Επιτροπή των Οικονομικών που εξήτασε το Νομοσχέδιον, βάσει διατάγματος της Αγγλικής Κυβερνήσεως κατεσχέθη διά λογαριασμόν του Βρετανικού Στρατού του 1955 και έκτοτε εχρησιμοποιείτο υπό των Αγγλικών Δυνάμεων μέχρι της ημέρας της αποχωρήσεώς των.

Σύμφωνα με τον τότε Νόμον, μετά την κατάσχεσιν, έπρεπε να γίνη αυτομάτως μεταβίβασις της γης εις τας Βρετανικές Δυνάμεις και αμέσως μετά να γίνη εκτίμησις και να δοθή αποζημίωσις εις τους ιδιοκτήτας.

Αι Βρετανικαί Δυνάμεις και η Βρετανική Κυβέρνησις έφυγαν από την Κύπρον και ούτε το ένα έγινε ούτε το άλλο, δηλαδή η γη αυτή δεν μετεβιβάσθη εις τας Βρετανικαίς Δυνάμεις: τυπικώς είναι εγγεγραμμένη ακόμη επ' ονόματι των ιδιοκτητών, οι ιδιοκτήται δε δεν επήραν αποζημίωσιν εκτός ενός ενοικίου διά τρία χρόνια μόνον, και η Κυπριακή Κυβέρνησις πληρώνει διά την φρούρησιν του εγκαταλειφθέντος κάμπου.

Είναι γεγονός ότι έγιναν πολλαί προσπάθειαι να επιτευχθή συμβιβασμός μεταξύ των Βρετανικών Δυνάμεων και των ιδιοκτητών διά το μέγεθος της αποζημιώσεως που θα επληρώνετο, και παρά τας επανειλημμένας δικας δεν ευρέθη το λογικόν και δίκαιον ποσόν. Μόλις το 1958, δηλαδή τρία χρόνια μετά την κατάσχεσιν και την συνεχή χρησιμοποίησιν της γης, προσεφέρθη ενοίκιον 10 λιρών κατά στρέμμα κάθε χρόνον, το οποίον επληρώθη προσωρινά εις τους ιδιοκτήτας, και έκτοτε ενώ εξακολουθεί και εξακολουθεί να είναι τυπικώς υπό τον έλεγχον των Στρατιωτικών Δυνάμεων η περιοχή αυτή, των Βρετανικών Στρατιωτικών Δυνάμεων, δεν επληρώθη τίποτα επιπλέον εις τους ιδιοκτήτας, αντιθέτως ανεάβαμεν ημείς να φρουρώμεν τους εγκαταλειμμένους κάμπους και να πληρώνωμεν έξοδα διά την φρούρησίν των.

Ο σκοπός της αναδρομής μου εις το ιστορικόν αυτό είναι διά να καταστήσω γνωστόν εις τα έντιμα Μέλη ότι δεν είναι μόνον τα έξοδα διά την φρούρησιν τα οποία πρέπει να προσέξωμεν αλλά να προσέξωμεν και την μεγάλην αδικίαν η οποία γίνεται εις τους πρώην ιδιοκτήτας, τους πραγματικούς ιδιοκτήτας, οι οποίοι εξακολουθούν τυπικώς εις τα βιβλία του Κτηματολογίου να είναι οι ιδιοκτήται, διότι δεν τους επληρώθη ακόμη ούτε αποζημίωσις διά την αξίαν της γης αλλ' ούτε έστω και ενοίκιον διά την συνεχή χρησιμοποίησιν της γης των από τας Βρετανικαίς Στρατιωτικαίς Δυνάμεις. Πρέπει η Βουλή αυτή να κάμη ότι μπορεί διά να επισπευσθή αυτή η διευθέτησις διότι η αδικία η οποία γίνεται εις τους πρώην ιδιοκτήτας αδικαιολογήτως τους προκαλεί ζημίας και καθυστερήσιν εις τας υποχρεώσεις των, διότι υπάρχει πρότασις να πληρωθή μεν κάποιος τόκος διά τα καθυστερημένα χρήματα αλλ' αυτός ο τόκος προτείνεται να είναι 4%, ενώ πλείστοι από τους ιδιοκτήτας χρεωστούς, και πιθανόν να πληρώνουν 9 ή και περισσότερα τοις εκατόν. Πολλοί δε ιδιοκτήται θα ήθελαν ή να αξιοποιήσουν ή να εκποιήσουν τα κτήματα αυτά διά να καλύψουν ωρισμένας ανάγκας των, και λόγω της εκκρεμότητος που υπάρχει δεν μπορούν να προχωρήσουν και να τακτοποιήσουν τας εργασίας των.

Θα ήτο ορθόν η Κυβέρνησις και τα υπεύθυνα Υπουργεία ή τα υπεύθυνα Τμήματα να δείξουν περισσότερον ενδιαφέρον απ' ό,τι φαίνεται από την έκθεσιν της Επιτροπής ότι έδειξαν εις προηγουμένας περιπτώσεις, όπως π.χ. ενώ εξεδηλώθη πρόθεσις εις τας 24 Φεβρουαρίου 1961 επεβεβαιώθη η επιστολή εις τας 26 Ιουνίου 1961, δηλαδή 4 μήνας αργότερον και εις μίαν άλλην περίπτωσιν μετά 5 μήνες, δηλαδή τον Νοέμβριον του 1961 έγινε δήλωσις από το Υπουργείον Αμύνης ότι θα είναι υπεύθυνον διά την φρούρησιν, δηλαδή από την μίαν ενέργειαν ως την επομένην ενέργειαν εμεσολαβούσαν 4 και 5 μήνες. Θα ήτο σωστόν λοιπόν με λίγη προσπάθειαν να επισπευθή και να τακτοποιηθή το συντομώτερον η εκκρεμότης αυτή με διπλήν ωφέλειαν τόσον διά την Κυπριακήν Δημοκρατίαν, διά να σταματήσει η δαπάνη διά την φρούρησιν, όσον και διά τους πολίτας της Κυπριακής Δημοκρατίας να εξασφαλίσουν τα χρήματά των. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι συναδελφοί.

Δεν έχω διαφοράς με τα όσα έχει πει ο έντιμος συναδελφος κ. Τουμαζής, αλλ' επειδή μας έχουν δώσει μερικώς περαιτέρω πληροφορίας από όσας αναφέρονται εις την έκθεσιν, θα ήθελα να τας αναφέρω διά να είναι εν γνώσει των συναδέλφων μου.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα ποσά αυτά τα οποία επληρώσαμεν διά την τελευταίαν τριετίαν, διότι, ειρήσθω εν παρόδω, προτού πληρώνονται από το Υπουργείον Εσωτερικών ή Οικονομικών, όπως αναφέρει η έκθεσις, προηγούμενος επληρώνοντο από το Υπουργείον Αμύνης, χωρίς να γίνεται μεία εις την Βουλήν, και δι' αυτόν τον λόγον δεν εφαινοντο αι πληρωμαί αι οποίαι εγένοντο διά τον σκοπόν αυτόν, δεν υπάρχει αμφιβολία, λέγω, ότι τα χρήματα αυτά διά την Δημοκρατίαν εδόθησαν τελείως αδικώς, διότι εφ' όσον είχε αποφασισθή ότι δεν τα ήθέλαμεν θα μπορούσαν να τα εγκαταλείψουν από καιρόν. Αλλ' ανεξαρτήτως τούτου έχομεν πληροφορηθή από τον υπεύθυνον του Κτηματολογίου, ο οποίος είναι και μέλος της Επιτροπής η οποία προσπαθεί να συμβιβάζη την διαφοράν την υφισταμένην μεταξύ των Στρατιωτικών Αγγλικών Αρχών και των ιδιοκτητών, ότι σχεδόν κατέληξαν εις μίαν συμφωνίαν και ελπίζεται να τελειώσουν την όλην πράξιν κατά τον μήνα Δεκέμβριον, και ούτω να επιστραφώσιν αι γαίαι αι ανήκουσαι εις τους ιδιώτας, με την εξής διαφοράν:

Ότι όλοι αι εγκαταστάσεις, υδραυλικαί και ηλεκτρικαί, αι οποίαι υφίστανται σήμερα, να μένουν εις τα κτήματα αυτά, αι δε Στρατιωτικά Αρχαί να σηκώσουν όλα τα κτίρια τα οποία έχουν κτίσει εντός των περιοχών αυτών και να αφαιρέσουν τα μετόν αρμέ τα οποία είναι η βάση των κτιρίων, η δε Κυβέρνησις το μόνον το οποίον θα επωφεληθή είναι τον ασφαλτοστρωμένον δρόμον ο οποίος οδηγεί εις τον κάμπον αυτόν, και ούτω να αποφευχθή εις το μέλλον η δαπάνη διά την χάραξιν και το κτίσμα της οδού ταύτης. Διά τούτο έχομεν βάλει εις την έκθεσιν ένα αποφευχθόν εις το μέλλον τοιούτου είδους έξοδα, και σκοπός της φράσεως αυτής είναι διά να πιέσωμεν την Κυβέρνησιν να τερματίσθ ή μάλλον να βιάσθ την διαπραγματεύσιν αυτήν, ούτως ώστε να τελεσφορήσθ εντός του μηνός τούτου, οπότε και η Κυβέρνησις θα απαλλαγή των χρημάτων αυτών τα οποία πληρώνει αδικώς. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, το ζήτημα το οποίον αναφέρεται εις την διάθεσιν ποσού 4.500 λιρών διά την κάλυψιν της δαπάνης φρουρήσεως και συντηρήσεως ωρισμένων καταυλισμών εν αναμονή λήψεως τελικής αποφάσεως περί της διαθέσεως αυτών, εγείρει, κατά την γνώμην μου, ζήτημα αρχής. Δυστυχώς παρά την αρκετά μεγάλην προσπάθειαν την οποίαν κατέβαλεν η Επιτροπή να εξηγήσθ το όλον ζήτημα εις την ολομέλειαν της Βουλής, έχω την γνώμην ότι το όλον ζήτημα χρήζει μεγαλύτερας προσοχής και εξετάσεως.

Η Επιτροπή εις την δευτέραν σελίδα, τελευταία παράγραφος, λέγει: «Εκ των ανωτέρω στοιχείων ως και από πληροφορίας τας οποίας έλαβεν η Επιτροπή, φαίνεται ότι η Κυβέρνησις έχει ειλημμένας υποχρεώσεις διά την αποπληρωμήν του ποσού τούτου». Δεν αναφέρεται όμως εάν ελήφθθη διαδήποτε υπεύθυνος γνώμη, η γνωμοδότησις μάλλον, και συγκεκριμένης δεν ελήφθη φαίνεται η γνωμοδότησις του Γενικού Εισαγγελέως.

Κατά την γνώμην μου, θα έπρεπε μία τοιαύτη γνωμοδότησις να υπάρξη ενώπιον της Βουλής ή θα ηδύνατο επίσης το όλον ζήτημα να παραπεμφθή εις την Νομικήν Επιτροπήν η οποία θα είχε την ευκαιρίαν να εξετάσθ το ζήτημα τούτο. Από τας πληροφορίας της εκθέσεως αποκομίζει κανείς την εντύπωσιν ότι το όλον ζήτημα παρεπέμφθη εις μίαν Επιτροπήν, αλλά η έκθεσις της Επιτροπής αυτής ακόμη δεν

έχει δοθή προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν, και η παραπομπή προς την Επιτροπήν, όπως θα ιδήτε από την σελίδα 2, παράγραφος 5, έγινε την 23ην Σεπτεμβρίου 1961.

Διά τους λόγους αυτούς θα εισηγούμην όπως μη κληθή απόψε η Βουλή να ψηφίσθ το ποσόν αυτό πριν παραπεμφθή το ζήτημα εις την Νομικήν Επιτροπήν, διά να δοθή η ευκαιρία εις την ολομέλειαν πριν ψηφίσθ το κονδύλι αυτό να εξετάσθ από νομικής απόψεως το όλον θέμα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

A. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Είναι γνωστόν, έντιμοι κ. Πρόεδρε, ότι έν εκ των βασικών καθηκόντων του Σώματος τούτου είναι ο έλεγχος επί των πράξεων της Εκτελεστικής Εξουσίας γενικώς, ειδικώς δε επί των πράξεων εκείνων της Εκτελεστικής Εξουσίας αι οποίαι αφορούν τα έξοδα της Δημοκρατίας.

Έχων υπ' όφιν μου την έκθεσιν της Επιτροπής και το αιτιολογικόν της Εκτελεστικής Εξουσίας εις το υπό εξέτασιν Νομοσχέδιον, διαπιστώνω ότι επί έν και πλέον έτος συνεζητείτο το θέμα αυτό του καταυλισμού εις Καράολον και διά τον ένα ή τον άλλον λόγον καλούμεθα σήμερα να καταβάλωμεν χρήματα διά την φύλαξιν του μέρους αυτού του οποίου η τύχη δεν απεφασίσθη επί τούτον καιρόν.

Έντιμοι κύριοι Πρόεδρε, είμαι της γνώμης ότι κλασικώτερον παράδειγμα διασπαθίσεως δημοσίων χρημάτων ίσως να μην αντιμετωπίσωμεν εις το μέλλον. Εισηγούμαι όπως το θέμα τούτο εξετασθή προσεκτικώς και εάν ευρεθή ότι είναι ειλημμένας υποχρεώσεις να καταβάλωμεν μεν τα χρήματα αυτά, αλλ' είμαι της γνώμης ότι πρέπει να δείξωμεν ότι το Σώμα τούτο έχει το δικαίωμα και την επιθυμίαν να εξασκή τον έλεγχον εκείνον τον οποίον πρέπει να εξασκή ως Νομοθετική Εξουσία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιάνκος Ποταμίτης.

G. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συναδελφοί.

Ολίγας μόνον λέξεις θα ειπώ διά να εκφράσω ότι συμφωνώ με τας απόψεις του έντιμου συναδέλφου κ. Αντωνίου Αναστασιάδη. Δεν θα ήθελα να χρησιμοποιήσω βεβαίως τας αστηράς εκφράσεις του έντιμου συναδέλφου κ. A. Δημητριάδη, αλλά νομίζω ότι θα ήτο φρόνιμον και καλόν να αναβληθή η λήψις αποφάσεως επί του Νομοσχεδίου τούτου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Τομπάζος.

G. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε.

Κολακεύομαι να νομίζω ότι δεν είμαι βλαξ.

Αλλά σας διαβεβαιώ από την ανάγνωσιν της εκθέσεως της Επιτροπής Οικονομικών επί του ζητήματος τούτου δεν εκατάλαβα απολύτως τίποτε. Επερίμενα να διαφωτισθώ από τας αγορεύσεις των έντιμων Βουλευτών αλλ' η κατάσταση συνεσκοτίσθη ακόμη περισσύτερον. Τι μέρος λόγου είναι αυτός ο Ανατολικός Καταυλισμός Καράολου ουδεις μας διεφώτισεν. Πρόκειται περί επισταθμίας που ανήκει εις την Κυπριακήν Κυβέρνησιν ή ανήκει εις τας εν Κύπρω ευρισκομένας ακόμη Βρεττανικάς Αρχάς; Τι περιέχει αυτός ο καταυλισμός ώστε να χρειάζεται φρούρησιν; Περιέχει άραγε περιουσιακά στοιχεία τα οποία ανήκουν εις την Κύπρον ή περιουσιακά στοιχεία τα οποία ανήκουν εις την Μεγάλην Βρεττανίαν; Εάν μεν δεν περιέχονται περιουσιακά στοιχεία δεν βλέπω διατί να φρουρώνται. Εάν υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία τα οποία ανήκουν εις την Κυπριακήν Κυβέρνησιν δεν δύναμαι ν' αντιληφθώ διατί ενδιαφέρονται οι Βρεττανοί διά την φρούρησίν των. Εάν δε πάλιν υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία τα οποία ανήκουν εις την Μεγάλην Βρεττανίαν πραγματικά δεν δύναμαι ν' αντιληφθώ διατί πληρώνομεν

εμείς £4.500 διά την φρούρησίν των. Εάν όμως ακούσω εντός του Βουλευτηρίου τούτου ότι εις τον περιβόητον καταυλισμόν του Καραβίου δεν υπάρχουν τέτοια στοιχεία, διερωτώμαι διατί φρουρούνται και μάλιστα πληρώνονται τόσον υπέρογκα ποσά διά την φρούρησίν των.

Έχουμε εις τον τόπον μας και άλλους πρώην καταυλισμούς εις το Μάμαρι και εις την Κοκκινωτριμιθιά, αλλ' ούτε η Κυπριακή Κυβέρνησις μας εκάλεσε να ψηφίσωμεν κονδύλιον διά την φρούρησίν των ούτε και ενδιαφέρθησαν οι Βρεττανοί διά την φρούρησιν τούτων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί περί «καραβίων»; Νομίζω ότι το θέμα εκόχλασεν εντός της Βουλής αυτής ως να ήτο «καραβίον» και όχι περί Καραβίου!

Το θέμα δύναται να τεθή εντός δύο γραμμών και μόνον.

Δυνάμει της Συνθήκης Εγκαθιδρύσεως υπάρχει ωρισμένη διαδικασία η οποία δέον να ακολουθηθή όταν περιοχαι αι οποιαί ήσαν υπό τον έλεγχον του Υπουργείου Αμύνης της Αγγλίας αφεθούν ελεύθεραι. Υπάρχει διαφωνία μεταξύ της Κυπριακής Κυβερνήσεως και των αρχών των Βάσεων όσον αφορά τρία ή τέσσερα ζητήματα διά την εν λόγω περιοχόν, μεταξύ των οποίων και έν θέμα υπό συζήτησιν είναι εις ποίον εκ των δύο ανήκουν οι καταυλισμοί. Οι καταυλισμοί αποτελούνται από διαφόρων ειδών παραπήγματα και κτίρια, τα οποία περιέχουν αντικείμενα ωρισμένης αξίας. Επειδή δεν εθεωρήθη σκόπιμον λόγω της εν λόγω διαφοράς όπως η Δημοκρατία της Κύπρου κηρύξη τον πόλεμον κατά της Μ. Βρεττανίας, εκρίθη σκόπιμον, μέχρις ότου λήξη αυτή η διαφορά, διά να μην εξαφανισθούν οι καταυλισμοί, να φρουράνται υπό Κυπρίων, και το ποσόν το οποίον ψηφίσασμεν ή θα ψηφίσωμεν, εάν το ψηφίσωμεν, πληρώνεται υπό τύπον ημερομισθίων εις Κυπρίους οι οποίοι φρουρούν τους καταυλισμούς αυτούς. Το θέμα φρουρήσεως ηγέρθη διότι εις άλλας περιπτώσεις όπου δεν εχρησιμοποιήθη το μέτρον φρουρήσεως δεν ευρέθησαν καταυλισμοί, ούτως ώστε δεν ηγέρθη ζήτημα εις ποίον ανήκουν, διότι εξαφανίσθησαν προτού παραδοθούν. Ασφαλώς η λύσις του προβλήματος εκαθυστέρησεν διότι, ως έχω τονίσει, υπήρξαν διαπραγματεύσεις αι οποιαί ήσαν δύσκολοι. Πιθανόν η ειλημμένη υποχρέωσις, εις την οποίαν ανεφέρθη η Επιτροπή, να μη αποτελεί ειλημμένη υποχρέωσιν προς τας Βρεττανικάς Αρχάς διά την φρούρησιν των στρατοπέδων αυτών αλλ' ειλημμένη υποχρέωσιν όσον αφορά την Κυπριακήν Κυβέρνησιν η οποία πρόεβη εις δαπάνην διά την φρούρησιν των παραπηγμάτων τούτων. Εν τούτοις, εφ' όσον εξαφράσθη η επιθυμία όπως το ζήτημα αναβληθή, δεν θα είχα καμμίαν δυσκολίαν να το αναβάλω διά περαιτέρω εξέτασιν υπό της αρμοδίας Επιτροπής ή και της Νομικής Επιτροπής εάν υπάρχη νομικόν θέμα να εξετασθή.

Ποιοί είναι υπέρ της απόψεως της αναβολής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

25.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα αναβάλλεται.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Νομικών να με αντικαταστήση δι' ολίγα λεπτά.

(Ο κ. Α. Αναστασιάδης αντικαθιστά τον κ. Κληρίδην).

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 19) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Στέλιος Μιχαηλίδης

Νεπίλ Ναπή

Γιάγκος Ποταμίτης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Η Επιτροπή ανέγνωσε τας έν τη Εισηγητική Έκθεσει του Υπουργείου Οικονομικών παρεχομένας επεξηγήσεις και είναι πεπεισμένη ότι το αιτούμενον ποσόν δέον να ψηφισθή διά τους εν τη ρηθείση Έκθεσει εκτιθεμένους λόγους.

Όθεν, η Επιτροπή εισηγείται προς την Βουλήν όπως το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Ανάγνωσις της εκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1962, δι' άς δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιοδδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Προοιμίου και του συνοπτικού τίτλου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το Προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις

πληρωμής

εκ του λογα-

ριασμού

Παγίου

Ταμείου

ποσού £700

διά την

χρήσιν του

έτους του

λήγοντος

την 31ην

Δεκεμβρίου

1962.

2. Επιπροσθέτως των ποσών άτινα εψηφίσθησαν ήδη νομίμως ως ειδικευθείσαι πιστώσεις διά την χρήσιν της Δημοκρατίας ή άτινα μετά ταύτα δυνατόν να ψηφισθώσι νομίμως ως τοιαύται διά την αυτήν χρήσιν, εγκρίνεται όπως πληρωθή εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας και χρησιμοποιηθή διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την τριακοστήν πρώτην Δεκεμβρίου 1962, ποσόν μη υπερβαίνον τας επτακοσίας λίρας προς κάλυψιν των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά την περίοδον ταύτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις

των δαπανη-

θησομένων

ποσών.

3. Το υπό του άρθρου 2 χορηγούμενον ποσόν χορηγείται ως ειδικευθείσα πίστωσις διά τας υπηρεσίας και τους σκοπούς τους αναφερομένους εις το εν τω Πίνακι κεφάλαιον και άρθρον και ποσόν μη υπερβαίνον το εις το κεφάλαιον και

άρθρον τούτο αναφερόμενον ποσόν δύναται να χρησιμοποιηθή και δαπανηθή διά τας εν τω

κεφαλαίω και άρθρω τούτω αναφερομένας και ειδικώς καθοριζόμενας υπηρεσίας και σκοπούς.

Συνήθειες Δαπάναι					Σκοπός
Αρ.	Κεφάλαιον	Αρ.	Άρθρον	Ποσόν	
63Α	Λιμενικάι Υπηρεσίαι	2	Απασχόλησις Εκτάκτου Προσωπικού	£ 700	Διάθεσις χρημάτων προς κάλυψιν των ημερομισθίων Λεμβούχων απασχολουμένων εις το Τμήμα Λιμένων επί βάσεως απασχολήσεως εκτάκτου προσωπικού
			Ολικόν	700	

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του πίνακος;

Μη υπαρχούσης ένστασεως το άρθρον 3 μετά του πίνακος εγκρίνεται.

Η δεύτερα ανάγνωσις ετελείωσε.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως μόνον του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 19) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Νομοσχεδίου ως αναγνώστη;

Μη υπαρχούσης ένστασεως το Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Οικονομικών Ζητημάτων όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής αυτού επί του Νομοσχεδίου του τιτλοφορουμένου «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) του 1962».

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΑΡ. 20) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ιμπραχίμ Ορχάν
Νεμπήλ Ναπή
Χαμπής Μιχαηλίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Γιάγκον Ποταμίτην)

Η Επιτροπή εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 29ην Νοεμβρίου 1962.

Κατά την διάρκειαν της συζήτησεως του Νομοσχεδίου προσκληθείς παρέστη και ο Λειτουργός επί του Προϋπολογισμού όστις παρέσχε προς την Επιτροπήν χρησίμους επεξηγήσεις αναφορικός προς την δαπάνην την προβλεπομένην υπό του ως άνω Νομοσχεδίου.

Η Επιτροπή αφού εξήτασε προσεκτικώς τους εν τη εισηγητική έκθεσει του Υπουργείου Οικονομικών αναφερομένους λόγους, απεφάσισε να εισηγηθεί προς την Βουλήν την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου διά να βοηθηθούν οι γεωργοί. Εν τούτοις η Επιτροπή έχει την γνώμην ότι το παρόν σύστημα Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων έχει πολλάς ελλείψεις, και εισηγείται προς την Κυβέρνησιν την επίσπευσιν καταρτισμού πλήρους σχεδίου Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων, ίνα καταστή δυνατόν να βοηθηθούν οι γεωργοί κατά τον καλύτερον δυνατόν τρόπον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

Α.Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Ανάγνωσις της εκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ανδρέας Γιάγκου, ο κ. Χαμπής Μιχαηλίδης.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί.

Υηφίζοντες το παρόν Νομοσχέδιον διδομεν ανακούφισιν εις ωρισμένας παραγωγικάς τάξεις δι' ωρισμένον ποσόν χρημάτων. Το σχέδιον ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων καλύπτει μόνον ωρισμένα είδη γεωργικών προϊόντων και η Κυβέρνησις αναλαμβάνει υποχρέωσιν να πληρώνη αποζημίωσιν μέχρι 50% μόνον όταν τα σφάλιστρα των γεωργών δεν καλύπτουν περισσότερα. Δεν πρόκειται να εισέλθω εις λεπτομερείας διά την λειτουργίαν ενός σχεδίου ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων, διότι τούτο δεν είναι θέμα προς συζήτησιν. Ούτε πρόκειται να αναφερθώ εις αριθμούς, διότι εάν θα υπήρχον αριθμοί έπρεπε να υπήρχεν κάποιον πλήρες σχέδιον βάσει του οποίου θα υπήρχεν Επιτροπή η οποία θα μας έδιδεν ακριβείς στατιστικάς διά τας ζημίας που υφίσταται κάθε χρόνον ο γεωργός. Εν τούτοις περιοριζόμενος εντός του υπό συζήτησιν θέματος θέλω να αναλύσω εν συντομία πως δίδεται η αποζημίωσις εις τους πάσχοντας γεωργούς εκ θεομηνιών. Το παρόν σχέδιον ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων καλύπτει μόνον τα φρούτα, τα σταφύλια και τα σιτηρά εναντίον της χαλάζης, και ειδικώτερον διά τα σιτηρά εναντίον της σκωριάσεως. Όλα τα άλλα γεωργικά προϊόντα δεν καλύπτονται από το σχέδιον. Και πολλάί θεομηνίαί εξαιρούνται από τα καλυπτόμενα υπό του σχεδίου γεωργικά προϊόντα. Αι εισηγήσεις των γεωργών προς την Κυβέρνησιν ήσαν πάντοτε αι εξής:

Να λειτουργήσιν σχέδιον ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων το οποίον να καλύπτη όλα τα γεωργικά προϊόντα, μηδέ των ζώνων εξαιρουμένων, εναντίον πάσης θεομηνίας και κάθε καταστροφής η οποία δεν οφείλεται εις αμέλειαν του γεωργού.

Συμφωνούμεν με την έκθεσιν της Επιτροπής ότι πρέπει να επισπευσθή η κατάθεσις εις την Βουλήν σχεδίου ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων το οποίον να καλύπτη όλα τα κενά τα οποία υφίστανται εις το σημερινόν σχέδιον.

Ελπίζομεν η κατάθεσις του τοιούτου σχεδίου να γίνη πολύ σύντομα εφ' όσον, ως έχουν πληροφορηθή όλοι, προεργασία έχει γίνει από μίαν Επιτροπήν και εφ' όσον ο καιρός που θα ασφαλίσουν όλοι οι παραγωγικοί κλάδοι τα προϊόντα των πλησιάζει είναι ένας λόγος να επισπευσθή το συντομώτερον η κατάθεσις εις την Βουλήν τοιούτου σχεδίου. Δεν θα επεκταθώ περισσότερο διότι θα μας δοθή ευκαιρία όταν το τοιούτον σχέδιον κατατεθή εις την Βουλήν να το συζητήσωμεν εν λεπτομερεία.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαμπής Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Με την ψήφιση του ποσού των συμπληρωματικών πιστώσεων, που εισηγήται το Νομοσχέδιο που συζητούμεν για παροχήν αποζημιώσεως εις τους γεωργούς που έπαθαν καταστροφές από το χαλάζι και την σκωρίαση, συμφωνούμεν απόλυτα.

Εις την έκθεση της Επιτροπής αναφέρεται ότι το παρόν σύστημα ασφαλίσεως των γεωργικών προϊόντων έχει πολλές ελλείψεις και γίνεται εισήγησις όπως η Κυβέρνησις επισπεύση τον καταρτισμόν πλήρους σχεδίου ασφαλείας των γεωργικών προϊόντων διά να βοηθηθούν καλύτερα οι γεωργοί. Η πρότασις της Επιτροπής για επισπεύση ετοιμασίας βελτιωμένου σχεδίου ασφαλείας των γεωργικών προϊόντων είναι απόλυτα ορθή. Ο λόγος είναι γιατί όπως εξήγη η Επιτροπή το σημερινόν ταμείον έχει πάρα πολλές ελλείψεις. Δεν καλύπτει όλες τες καλλιέργειες και δεν καλύπτει όλες τες ζημίες που γίνονται από θεομηνίες. Είναι δι' αυτούς τους λόγους που οι αγροτικές οργανώσεις από αρκετά χρόνια όπως και ο αγροτικός κόσμος εισηγούνται την βελτίωσιν αυτού του ταμείου. Η Κυβέρνησις ανέθεσε πριν 2 1/2 περίπου χρόνια σε μιαν Επιτροπήν από τμηματάρχες διά να καταρτίσουν ένα βελτιωμένο σχέδιον. Κλήθηκε από το εξωτερικό ειδικός εμπειρογνώμονας, ο οποίος υπέβαλε πριν περίπου ένα χρόνον τες απόψεις του διά την δημιουργίαν του σχεδίου. Στες αρχές του 1961 μας είχε δηλωθή επίσημα από το Υπουργείον Γεωργίας, απαντώντας ο Υπουργός Γεωργίας σε ερώτησιν Βουλευτών, ότι το νέον σχέδιον για ασφαλίαν των γεωργικών προϊόντων θα ήτο έτοιμον μέσα εις το 1962 για να εφαρμοσθή. Όμως βρισκόμαστε στα τέλη του 1962 και το σχέδιον ακόμα δεν έχει ετοιμασθή και συνεχίζονται οι μελέτες. Αντιλαμβανόμεσθε ότι η ετοιμασία ενός σχεδίου ασφαλείας απαιτούσε χρόνον όμως τα 2 1/2 χρόνια που επέρασαν από τότε που έχει διορισθή η Επιτροπή είναι αρκετός χρόνος και έπρεπε το ταμείον να έχει ήδη συμπληρωθή. Οι ζημίες που γίνονται κάθε χρόνον από θεομηνίες είναι πολύ μεγάλες.

Εις την έκθεσιν της Επιτροπής αναφέρεται ότι όπως έχουν εκτιμηθή ζημίες για τους γεωργούς που έχουν ασφαλίσει τα προϊόντα τους ανέρχονται στες 324.000 λίρες. Σε άλλες περίπου 300.000 λίρες ανέρχονται οι ζημίες που έπαθαν οι γεωργοί και που δεν καλύπτει το σημερινόν ταμείον ασφαλείας. Από αυτές τες 624.000 περίπου λίρες οι γεωργοί θα αποζημιωθούν μόνον με 162.000 λίρες.

Είναι γι' αυτούς τους λόγους που επιβάλλεται να επισπευσθή η μελέτη του σχεδίου ασφαλείας των γεωργικών προϊόντων, να κλείση ο κύκλος των μελετών και στες αρχές του 1963 να είναι έτοιμον το σχέδιον για να το συζητήσουν οι ενδιαφερόμενοι, η Βουλή, οι οργανώσεις, ο αγροτικός κόσμος. Προτείνουμε επίσης να ληφθή πρόνοια για τους γεωργούς που έπαθαν ζημίες και δεν τους καλύπτει το σημερινόν ταμείον να τους δοθούν αποζημιώσεις, όπως για παράδειγμα εις την περιοχόν Μαραθάς και εις την περιοχόν Τρικώμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμοι συνάδελφοι. Ήκουσα μετά προσοχής τας αγορεύσεις των δύο συναδέλφων κ. Γιαγκού και εντίμου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και αν και σε πλείστα σημεία των ομιλιών των συμφωνώ υπάρχον ωρισμένα εις τα οποία ίσως να έχω διαφορετικην αντίληψιν.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι διά να δοθή προστασία εις τον αγρότην πρέπει να καλύπτονται όλα τα προϊόντα τα γεωργικά, και ότι πρέπει να εξασφαλίζεται η ζημία των 100%. Αυτό συμφωνώ και το υποστηρίζω, διότι δεν βρίσκω δίκαιον να αποζημιώνωνται μόνον οι παραγωγοί σιτηρών, φρούτων και σταφυλιών και οι άλλοι παραγωγοί να μένουν εκτε-

θειμένοι χωρίς να καλύπτονται από τοιούτου είδους ασφαλίαν.

Επίσης εις την έκθεσιν έχομεν αναφέρει ότι ελπίζομεν ότι συντόμως η Κυβέρνησις θα στείλη εις την Βουλήν δι' επικύρωσιν Νομοσχέδιον ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων το οποίον να είναι ικανοποιητικόν δι' όλους τους παραγωγούς. Αλλά ήθελα να τονίσω ότι ο τύπος της ασφαλείας ο οποίος πρέπει να γίνη πρέπει να είναι τοιούτος ώστε να είναι δίκαιος και να μην επιβαρύνη άλλας τάξεις. Ενώ εις την πραγματικότητα θα καλύπτη όλους τους παραγωγούς, και αυτό πρέπει να γίνη όταν πρόκειται να γίνη ο Νόμος, πρέπει να γίνη επί της βάσεως των ασφαλειών. Δηλαδή κάθε είδος ασφαλείας εξαρτάται από τους κινδύνους τους οποίους διατρέχει το ασφαλιζόμενον υποστατικόν, εξαρτάται από το ποσόν το οποίον ασφαλιζεται και εξαρτάται από τους κινδύνους διά το οποίον το ασφαλιζόμεν. Δι' αυτό είμαι της γνώμης ότι πρέπει να κληθώσιν ειδικοί επί των ασφαλίσεων γεωργικών προϊόντων, οι οποίοι αφού μελετήσουν τας καιρικές συνθήκας κάθε επαρχίας, αφού λάβουν υπ' όψιν με τον τρόπον αυτόν τας πιθανότητας χαλάζης ή πλημμυρών και ούτω καθεξής, ως ψύχους, χιόνος κ.λ.π. και αφού λάβουν υπ' όψιν την αξίαν εκάστου στρέμματος διαφόρων ειδών προϊόντων, κανονίσουν ωρισμένον ασφαλιστρον διά κάθε γεωργικόν προϊόν σε κάθε επαρχίαν, και διά το ποσόν το οποίον θα καλύπτεται κάθε στρέμμα, ούτως ώστε ο μεν παραγωγός να καλύπτεται 100% διά την λογικην ζημίαν την οποίαν μπορεί να υποστή από μιαν αντιξοότητα καιρικήν ή άλλως, και με τον τρόπον αυτόν, εκτός του ότι θα εξασφαλίζεται τελείως και θα είναι ήσυχος ότι αποζημιωθή εν περιπτώσει καταστροφής, θα αναλαμβάνη να πληρώνη και τα αναγκαία ασφαλιστρα με τα οποία θα καλύπτονται αι αποζημιώσεις αι οποίαι θα δίδονται. Εάν δε η Κυβέρνησις θα ήθελε να καλυφθή διά τυχούσας ζημίας μεγάλας εκτάσεως, είμαι της γνώμης ότι θα είχε την δυνατότητα να καλύψη αυτάς τας μεγάλας ζημίας, τας οποίας πιθανόν να υποστή, εις ξένους οργανισμούς, οι οποίοι εργάζονται επί της βάσεως αυτής. Δι' αυτό επί του ζητήματος τούτου κάμνω έκκλησιν προς την Κυβέρνησιν, προτού μας σταλή ένα νομοσχέδιον το οποίον πιθανόν να μη ελεήσει όλους τους κινδύνους των παραγωγών, να ζητήση γνωμοδοτήσεις από ειδικούς επί των ασφαλίσεων του είδους τούτου, και ως είμαι εις θέσιν να γνωρίζω, εάν δεν απατώμαι, οι καλύτεροι είναι οι Ελβετοί και οι Γερμανοί επί τοιούτου είδους ασφαλίσεων, εις τους οποίους μπορεί να απευθυνθή διά να λάβη ωρισμένας γνωμοδοτήσεις προτού προβή εις την αποστολήν του Νομοσχεδίου τούτου εις την Βουλήν προς έγκρισιν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ανδρέας Γιαγκού.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί.

Δεν διεφώνησεν ο συνάδελφος Μιχαλάκης Σαββίδης μαζί μου σε κανένα σημείον, και, άνκαι έκαμεν ωρισμένας νέας εισηγήσεις, νομίζω ότι δεν ήτο διαφωνία προς εμέ, διότι είχα δηλώσει ότι δεν πρόκειται να επεκταθώ εις εισηγήσεις διά την συμπλήρωσιν των κενών που υπάρχουν εις το σημερινόν σχέδιον ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων. Ούτε αυτήν την στιγμήν θα εισέλθω εις λεπτομερείας διά την συμπλήρωσιν των κενών που υπάρχουν, διότι πιστεύω ότι δεν είναι θέμα προς συζήτησιν. Έχω μελετήσει αρκετά τας ελλείψεις που υπάρχουν αλλ' επιφυλάσσομαι να κάμω τας εισηγήσεις μου τόσον εις τας Επιτροπάς, εάν μου δοθή η ευκαιρία όταν κατατεθή το σχέδιον ασφαλίσεως, όσον και εις την Βουλήν κατά την διάρκειαν της συζητήσεώς του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ το έντιμον μέλος διά την σύντομον απάντησιν την οποίαν έδωσεν' είναι γεγονός ότι απόψε δεν συζητούμεν το σχέδιον ούτε τους όρους ενός νέου σχεδίου. Ήδη όμως

ελέγχθησαν αρκετά διά να καταδείξουν πόσον σημαντικών είναι το θέμα αυτό. Εγώ έχω την πληροφορία ότι υπάρχει Υπεπιτροπή εξ Υπουργών εις την οποίαν ανετέθη το ζήτημα αυτό, και είμαι βέβαιος ότι η Υπεπιτροπή αυτή θα λάβη γνώσιν των συζητήσεων των αποφινών συντόμως, θα επισπεύση την όλην εργασίαν και θα παρουσιάση έν νέον σχέδιον ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων το οποίον θα δίδη μεγαλύτεραν ικανοποίησιν προς τον αγροτικόν κόσμον. Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, δεν θα απαντήσω από του βήματος μόνον να πω εις τον έντιμον συνάδελφον κ. Γιαγκου ότι δεν είπα ότι έχω διαφοράς μαζί με τα όσα έχει πει. Αλλά είπα ότι εις ωρισμένα σημεία ίσως να έχω διαφορετικήν άποψιν. Ήδη όπως αντελήφθητε από τας ομιλίαις και των δύο καμμία διαφορά απόψεων δεν υφίσταται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είμαι βέβαιος ότι πάντες αντελήφθησαν το νόημα αμφοτέρων των ομιλητών, ότι είναι ενθέρμως υπέρ ενός καλύτερου σχεδίου ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του υπό συζήτησιν νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1962, δι' ός δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τιαούτη υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Προοίμιου και του συνοπτικού τίτλου;

Μη υπάρχουσης ενστάσεως το Προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £92.215 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962.

2. Επιπροσθέτως των ποσών άτινα εψηφίσθησαν ήδη νομίμως ως ειδικευθείσαι πιστώσεις διά την χρήσιν της Δημοκρατίας ή άτινα μετά ταύτα δυνατόν να ψηφισθώσι νομίμως ως τιαούται διά την αυτήν χρήσιν, εγκρίνεται όπως πληρωθή εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας και χρησιμοποιηθή διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962, ποσόν μη υπερβαίνον τας ενενήκοντα δύο χιλιάδας διακοσίας και δέκα πέντε λίρας προς κάλυψιν των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά την περίοδον ταύτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπάρχουσης ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεως των δαπανηθσομένων ποσών.

3. Το υπό του άρθρου 2 χορηγούμενον ποσόν χορηγείται ως ειδικευθείσα πίστωσις διά τας υπηρεσίας και τους σκοπούς τους αναφερομένους εις το εν τω Πίνακι κεφάλαιον και άρθρον και ποσόν μη υπερβαίνον το εις το κεφάλαιον και άρθρον τούτο αναφερόμενον ποσόν δύναται να χρησιμοποιηθή και δαπανηθή διά τας εν τω κεφαλαίω και άρθρω τούτω αναφερομένας και ειδικώς καθοριζόμενας υπηρεσίας και σκοπούς.

ΠΙΝΑΞ

Συνήθειαι Δαπάναι				Σκοπός	
Αρ.	Κεφάλαιον	Αρ.	Άρθρον	Ποσόν	
55Α	Χορηγία και Συνεισσοφαί.	4	Κυβερνητική Εισφορά εις το Σχέδιον Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων.	92.215	Διάθεσις προσθέτου ποσού χρημάτων άτινα καθίστανται αναγκαία ίνα δυναθή η Κυβέρνησις να καταβάλη, αναφορικώς προς το έτος 1962, αποζημίωσιν δυνάμει του Σχεδίου Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων ουχί ελάσσονα των 50% των δυναμένων να γίνουσι αποδεκτά απαιτήσεων.
			Ολικόν	£92.215	

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του πίνακος;

Μη υπάρχουσης ενστάσεως το άρθρον 3 μετά του πίνακος εγκρίνεται.

Η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου έληξεν.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 20) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον;

Μη υπάρχουσης ενστάσεως το Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Και τώρα θα διακόψωμεν δι' έν τέταρτον.

(Ώρα διακοπής 7.30 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 8.00 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(ΓΑ. ΚΑΗΡΙΔΗΣ)

Το τέταρτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως αναβάλλεται.

Κεφάλαιον Δ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1962.

Ο περί Αποζημιώσεως Εργατών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1962, παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Ο περί Αποζημιώσεως Εργατών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962, παραπέμπεται εις την Επιτροπήν επί Εργατικών Ζητημάτων.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:

Κεφάλαιον Α: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

Κεφάλαιον Β: — Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Φορολογίας Ακινήτου Αστικής Περιουσίας Νόμος του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962, ο οποίος παραπέμφθη εις την Επιτροπήν Οικονομικών και Νομικών διά περαιτέρω εξέτασιν.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμος του 1963, δηλ. ο Τακτικός Προϋπολογισμός.

Ο περί Αποζημιώσεως Εργατών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1962.

Κεφάλαιον Γ: — Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, παρακαλῶ ὅπως εἰς τὴν προσεχῇ συνεδρίαν εγγραφῆ ὡς θέμα το ἀκόλουθον:

«Ἡ παραβίασις τοῦ δικαιώματος συλλογικῆς διαπραγματεύσεως, μάλλον τοῦ αιτήματος συλλογικῆς διαπραγματεύσεως νομίμως υφισταμένων εργατικῶν ἐνώσεων ὑπὸ των εταιρειῶν, τῆς Ἑλληνικῆς Μεταλλευτικῆς Ἐταιρείας, ΚΕΟ καὶ Σ.Ι.Τ.Α.»

Τὸ θέμα ἀπορρέει ἀπὸ υποβληθείσαν ἐρώτησιν καὶ μὴ ληφθείσαν ἱκανοποιητικὴν ἀπάντησιν ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἀσφαλῶς δὲν θὰ θῆλατε νὰ εγγραφῆ εἰς τὴν προσεχῇ συνεδρίαν ἀλλὰ εἰς τὴν μεταπροσεχῇ.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Λόγω τοῦ ὅτι εἶναι ὁ Προϋπολογισμὸς, εἰς τὴν μεταπροσεχῇ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἡ προσεχῆς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῇ Δευτέραν τὴν 3ην ἀπογευματινὴν ὥραν. Θὰ συνεχισθῶμεν καθ' ἐκάστην μέχρις ὅτου ὅλα τὰ θέματα ἐπὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως συζητηθῶν.

Δυνάμει των προνοιῶν τοῦ 76ου ἀρθροῦ τοῦ Συντάγματος κηρύσσω τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὥρα λήξεως 8.05 μ.μ.)

<p>Ἐκ τῶν ὀφειλῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρονται ὡς ἀκόλουθον:</p> <p>Ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἔχονται γὰρ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἐργασίας ἀναφέρονται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 24.000 ἀπέρας, ἡ δὲ ἀποζημιώσις ἀπὸ 302.000 ἀπέρας ἀποζημιώσεων καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 624.000 ἀπέρας ἀπέρας καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 100.000 ἀπέρας.</p>	<p>Ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἔχονται γὰρ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἐργασίας ἀναφέρονται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 24.000 ἀπέρας, ἡ δὲ ἀποζημιώσις ἀπὸ 302.000 ἀπέρας ἀποζημιώσεων καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 624.000 ἀπέρας ἀπέρας καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 100.000 ἀπέρας.</p>
<p>Ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἔχονται γὰρ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἐργασίας ἀναφέρονται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 24.000 ἀπέρας, ἡ δὲ ἀποζημιώσις ἀπὸ 302.000 ἀπέρας ἀποζημιώσεων καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 624.000 ἀπέρας ἀπέρας καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 100.000 ἀπέρας.</p>	<p>Ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἔχονται γὰρ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἐργασίας ἀναφέρονται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 24.000 ἀπέρας, ἡ δὲ ἀποζημιώσις ἀπὸ 302.000 ἀπέρας ἀποζημιώσεων καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 624.000 ἀπέρας ἀπέρας καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 100.000 ἀπέρας.</p>
<p>Ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἔχονται γὰρ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἐργασίας ἀναφέρονται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 24.000 ἀπέρας, ἡ δὲ ἀποζημιώσις ἀπὸ 302.000 ἀπέρας ἀποζημιώσεων καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 624.000 ἀπέρας ἀπέρας καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 100.000 ἀπέρας.</p>	<p>Ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἔχονται γὰρ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἐργασίας ἀναφέρονται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 24.000 ἀπέρας, ἡ δὲ ἀποζημιώσις ἀπὸ 302.000 ἀπέρας ἀποζημιώσεων καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 624.000 ἀπέρας ἀπέρας καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 100.000 ἀπέρας.</p>
<p>Ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἔχονται γὰρ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἐργασίας ἀναφέρονται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 24.000 ἀπέρας, ἡ δὲ ἀποζημιώσις ἀπὸ 302.000 ἀπέρας ἀποζημιώσεων καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 624.000 ἀπέρας ἀπέρας καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 100.000 ἀπέρας.</p>	<p>Ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἔχονται γὰρ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἐργασίας ἀναφέρονται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 24.000 ἀπέρας, ἡ δὲ ἀποζημιώσις ἀπὸ 302.000 ἀπέρας ἀποζημιώσεων καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 624.000 ἀπέρας ἀπέρας καὶ ἔχεται τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ 100.000 ἀπέρας.</p>

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 10ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 3.50 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της συνεδρίας αυτής.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι εις το Κεφάλαιον Α: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

Η Βουλή θα διαθέσει εν τέταρτον διά την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 25ην Μαΐου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 28ην Μαΐου 1962.

«Δι' ερωτήσεώς μου υποβληθείσης την 3ην Μαρτίου εικάζηται όπως τα Καζιβερά υπαχθούν διοικητικώς εις την Λεύκαν αντί της Μόρφου. Ο Υπουργός των Εσωτερικών μας είχαν πληροφορήσει ότι το χωρίον Καζιβερά είναι πλησιέστερον προς την Μόρφου από την Λεύκαν και ότι ο Επαρχιακός Επιθεωρητής και ο Βοηθός Επαρχιακός Επιθεωρητής επισκέπτονται το χωρίον τούτο τακτικά.

Κατά την δευτέραν μου επίσκεψιν εις το χωρίον Καζιβερά, επληροφόρησα τους χωρικούς περί της απαντήσεως η οποία μου εδόθη.

Αλλ' οι χωρικοί πάλιν ισχυρίζονται όπως το χωρίον των υπαχθή εις την Λεύκαν και προβάλλουν τους ακόλουθους λόγους:

- (1) Επειδή η αγορά του χωρίου Καζιβερά είναι εις την Λεύκαν, οι χωρικοί πηγαίνουν εις την Λεύκαν τακτικά. Τοιούτοτρόπως θα δύνανται να τελειώσουν και τας διοικητικὰς των εργασίας ευκόλως.
- (2) Ο γεωργικός υπάλληλος εκ Μόρφου δεν έχει επισκεφθή το χωρίον ούτε μίαν φοράν από διετίας.
- (3) Προηγούμενος το χωρίον Καζιβερά υπήγετο εις τον αστυνομικόν σταθμόν Μόρφου, αλλά τώρα υπάγεται εις τον αστυνομικόν σταθμόν Ξερού.

Η αλλαγή αυτή η οποία θα είναι μεγάλη ευκολία διά το κοινόν του χωρίου Καζιβερά, είναι ανάγκη όπως γίνη το συντομώτερον.

Συνιστώ όπως ο αρμόδιος Υπουργός μελετήσῃ αυτό το θέμα ακόμη μίαν φοράν και παρακαλώ όπως πληροφορήσῃ την Βουλήν περί της καταστάσεως.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 28ην Νοεμβρίου 1962 του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 28ην Μαΐου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Από διοικητικής πλευράς θεωρείται ότι είναι συμφερότερον δι' όλους τους ενδιαφερομένους όπως το χωρίον Καζιβερά εξυπηρετείται διοικητικώς υπό του διαμερίσματος Μόρφου παρά υπό του διαμερίσματος Λεύκας.

Έχει διευθετηθή όπως το χωρίον τούτο επισκέπτεται άπαξ ανά τέσσαρας εβδομάδας Τούρκος γεωργικός λειτουργός εκ του διαμερίσματος Λεύκας.

Εν όψει των ανωτέρω δεν θεωρείται αναγκαίον όπως το χωρίον τούτο υπαχθή διοικητικώς εις το διαμέρισμα Λεύκας.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 21ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 26ην Ιουνίου 1962.

«Προ τινος μικρού χρονικού διαστήματος ωρισμένα πρόσωπα από το Αργάκιν ισοπέδωσαν τον ποταμόν με εσκαφέα και εξησφάλισαν τίτλον εγγραφής επ' ονόματί των. Είς γεωργός, κάτοικος του ίδιου χωρίου, ονόματι Μεχμέτ

Εμίν Αλή, προ 35 ετών ισοπέδωσε μίαν έκτασιν γης εκ 3 στρεμμάτων την οποίαν και καλλιεργεί μέχρι σήμερον.

Εκείνοι οι οποίοι ισοπέδωσαν τον ποταμόν και το μετέτρεψαν εις καλλιεργήσιμον γην προ ολίγων ετών έλαβον τίτλους εγγραφής αμέσως. Δυστυχώς ο άνω αναφερόμενος πολίτης έχει λάβει αρνητικήν απάντησιν εις όλας τας αιτήσεις τας οποίας έκαμεν κατά την διάρκειαν των 35 ετών.

Διατί δεν δίδεται τίτλος εγγραφής εις τον πολίτην αυτόν; Θέλω να μάθω εάν γίνεται διάκρισις. Παρακαλώ όπως ο αρμόδιος Υπουργός εξηγήσῃ την κατάστασιν εις την Βουλήν μας.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 28ην Νοεμβρίου 1962 του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 26ην Ιουνίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Είναι αληθές ότι άλλα άτομα εξησφάλισαν εις διαφόρους ημερομηνίας, μεταξύ των ετών 1930 και 1953, εγγραφην γης αποτελούσης μέρος της κοίτης του ποταμού «Σερράχη» εις το χωρίον Αργάκι. Εν τούτοις, ουδεμία διάκρισις εγένετο μεταξύ του κ. Μεχμέτ Εμίν Αλή, εκ του ρηθέντος χωρίου, και των προσώπων άτινα επέτυχον εγγραφην. Αι αποφάσεις ελήφθησαν αναλόγως των περιστατικών εκάστης περιπτώσεως και επί τη βάσει των προσαχθέντων αποδεικτικών στοιχείων κατά την σχετικήν επιτόπιον έρευναν.

Το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας έχει εξουσιοδοτηθή όπως διερευνήσῃ την αίτησιν του εν λόγω προσώπου το οποίον πληροφορεται καταλλήλως.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 7ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 9ην Νοεμβρίου 1962.

«Είναι γνωστόν ότι η κτηνοτροφία αποτελεί ένα από τους βασικώτερος πλουτοπαραγωγικούς κλάδους της Κύπρου. Αποζούν από την κτηνοτροφίαν χιλιάδες οικογένειες και δίνει χρονιάτικο εισόδημα περί τα 4 εκατομμύρια λίρες περίπου.

Τα κτηνοτροφικά μας προϊόντα έχουν ψηλό κόστος για πολλούς λόγους. Ένας από αυτούς τους λόγους είναι οι τιμές των ζωοτροφών. Από το εξωτερικό εισάγουμε κάθε χρόνο εκατοντάδων χιλιάδων λιρών ζωοτροφές.

Τελευταία ανακοινώθηκε ότι η Επιτροπή Σιτηρών έχει πωλήσει στο εξωτερικό 10.000 τόννους κριθάρι προς £18 τόν τόννον.

Στην Κυπριακή αγορά το κριθάρι διατίθεται προηγούμενα £24.800 τον τόννον και από της 5ης Νοεμβρίου £22.400 δηλ. £4.400 μιλς ακριβώτερα από την τιμήν πώλησης στο εξωτερικό.

Έχοντας υπόψη την μεγάλη σημασία που έχει η κτηνοτροφία για την εθνική μας οικονομία.

Το γεγονός ότι εισάγουμε εκατοντάδων χιλιάδων λιρών ζωοτροφές από το εξωτερικό.

Ερωτώμεν το Υπουργείο Εμπορίου, δεν θάταν συμφερότερον για τον τόπο η διάθεση του κριθαριού για την Κυπριακή κτηνοτροφία στην τιμή των £18 που πωλήθηκε το κριθάρι στο εξωτερικό;»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 16ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 19ην Νοεμβρίου 1962.

«Η παραγωγή βανανών εις την νήσον μας αυξάνει διαρκώς. Καθημερινώς δημιουργούνται νέα φυτεία βανανών. Μήπως όταν το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας επιτρέπει την εισαγωγήν βανανών λαμβάνει υπ' όψιν τας

νέας φυτείας βανανών και την ιδιική μας παραγωγή βανανών;

Εφέτος θα χρειασθή περισσότερο από οιονδήποτε άλλο έτος ο περιορισμός των εισαγών βανανών. Αυτά τα μέτρα θα ενθαρρύνουν την φρουτοκαλλιέργειαν εις τον τόπον μας.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν να διαφωτίση την Βουλήν μας επί του προκειμένου.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 25ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη, και ληφθείσα την 27ην Νοεμβρίου 1962.

«Προ αρκετού χρόνου συνεστήθη υπό της Κυβερνήσεως Επιτροπή διά την μελέτην του προβλήματος της αξιοποιήσεως της χαλκίτης γης και των χαμηλών δασών εν εις και του δάσους Ακάμα της Πάφου.

Ερωτάται κατά πόσον η εν λόγω Επιτροπή επεράτωσε την αναθεσίαν εις αυτήν μελέτην και υπέβαλε ταύτην εις την Κυβέρνησιν και κατά πόσον προβλέπεται η αξιοποίησις του δάσους του Ακάμα εντός του 1963».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 26ην Νοεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη και ληφθείσα την 27ην Νοεμβρίου 1962.

«ΔΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤΙΜΟΝ Κ. ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.

Προ τινων μηνών εξητήθησαν υπό της Κυβερνήσεως προσφοράι διά την προμήθειαν εις την Κυβέρνησιν κυψέλων διά παραχώρησιν εις μελισσοτρόφους και κατεκυρώθησαν αι τοιαύται προσφοράι εις μη Κυπρίους κατασκευαστάς προς 25.725 μιλς εκάστην.

Εκ μέρους Κυπρίων αγροτών υπάρχει ισχυρισμός ότι τοιαύται κυψέλαι κατασκευάζονται επιτοπίως και εις χαμηλοτέραν τιμήν.

Ερωτάται:

(Α) Διατί προτιμώνται εισαγόμεναι κυψέλαι παρά αι εγχώριαι, ούτω δεν παραγωνρίζεται η ντόπια βιομηχανία και βιοτεχνία;

(Β) Πώς δικαιολογείται η πληρωμή μεγαλύτερας τιμής διά εισαγομένης κυψέλας ενώ προσφέρονται Κυπριακαί εις κατωτέρας τιμάς;

(Γ) Κατά πόσον η τοιαύτη πολιτική συνάδει προς την πολιτικήν της ενθαρρύνσεως και προαγωγής της εγχωρίου βιομηχανίας και βιοτεχνίας;

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 26ην Νοεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη και ληφθείσα την 27ην Νοεμβρίου 1962.

«ΔΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤΙΜΟΝ Κ. ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ.

Την νύκτα της 27ης προς την 28ην Οκτωβρίου 1962 βροχαί παρέσυραν γέφυραν κατασκευασθείσαν υπό του Τμήματος Δημοσίων Έργων τελευταίως εις την οδόν Κτήματος — Πόλεως.

Ερωτάται—

(α) Πόσα εστοίχισεν εις τον Κυπριακόν προϋπολογισμόν η γέφυρα αυτή ήτις κατέρρευσε παντελώς;

(β) Πού οφείλεται η κατέρρευσις της τοιαύτης γεφύρας; και

(γ) Ποία μέτρα ελήφθησαν διά την εξακρίβωσιν των αιτιών της γενομένης καταστροφής;

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 28ην Νοεμβρίου 1962.

«Οι κάτοικοι του χωρίου Μιά Μηλιά οι οποίοι υπερβαίνουν τους χιλίους, αντιμετωπίζουν σοβαρώτατον πρόβλημα λόγω

ανεπαρκείας του ποσίου ύδατός των. Η κατάσταση προκαλεί μεγάλας ταλαιπωρίας εις την κοινότητα και δημιουργεί κινδύνους από υγειονομικής πλευράς.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το σώμα της Βουλής ποία σχέδια υπάρχουν, εάν υπάρχουν, διά την παροχήν ποσίου ύδατος εις τους κατοίκους της Μίας Μηλιάς και πότε θα τεθούν αυτά εις εφαρμογήν;

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 28ην Νοεμβρίου 1962.

«Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το σώμα της Βουλής ποία σχέδια υπάρχουν διά την ασφαλτόστρυσιν του δρόμου Πυρό — Ποταμιά, ο οποίος συνδέει και άλλας κοινότητας εις την περιοχήν;

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 28ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 28ην Νοεμβρίου 1962.

«Εν όψει των προσφάτων δηλώσεων εκπροσώπων του κτηνιατρικού τμήματος αναφορικάς προς τας σοβαράς ασθένειας αι οποίαι απειλούν την κτηνοτροφίαν μας και ιδιαιτέρως τον κίνδυνον μεταδόσεως σοβαράς μορφής αφθώδους στοματίτιδος, ποία μέτρα λαμβάνονται υπό της Κυβερνήσεως διά την προστασίαν των κτηνοτρόφων;»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων έληξεν.

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία. Θα αρχίσωμεν με το πέμπτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως «Ο περί Αποζημιώσεως Εργατών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962».

Βλέπω ότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής απουσιάζει. Επομένως να αρχίσωμεν με το έκτον θέμα «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1962».

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 11) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Τουμαζής Παναγιώτης, Πρόεδρος
Γιαμάκης Ιωσήφ
Λυσσαρίδης Βάσος
Φάνος Τίτος
Τομαζής Γεώργιος

Η Επιτροπή, αφού εμελέτησε τους εν τη Εισηγητική Έκθεσει του Υπουργείου Οικονομικών εκτιθεμένους λόγους και την εν προκειμένω, γνωμοδότησιν του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας, απεφάσισεν, εν όψει του γεγονότος ότι το εν τω Νομοσχεδίω αναφερόμενον ποσόν αποτελεί υποχρέωσιν ήτις δέον να εκπληρωθή, όπως εισηγηθεί εις την Βουλήν την εις Νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου διά να δυνήθη η Κυβέρνησις να ανταποκριθή προς την τοιαύτην υποχρέωσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητάι επί θέματος αρχής;

Ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Αντιλαμβάνομαι ότι το ποσόν το οποίον περιέχεται εις το Νομοσχέδιον, το οποίον ευρίσκεται σήμερα υπό κρίσιν, θα ψηφισθή οπωσδήποτε υπό του Σώματος δεδομένου ότι αποτελεί υποχρέωσιν της Κυβερνήσεως, η οποία εκπηγάζει από κάποιο συμβόλαιον το οποίον υπεγράφη υπ' αυτής. Επειδή όμως αντιτίθεται προς το σχέδιον εκείνο το οποίον θα εφαρμοσθή διά την προμήθειαν της πρωτεύουσας ύδατος, θα ήθελα να δικαιολογήσω την ψήφον μου, η οποία θα είναι αρνητική, σχολιάζων ταυτοχρόνως και την εισηγητικήν έκθεσιν η οποία επισυνάπτεται εις το Νομοσχέδιον του Υπουργείου Οικονομικών. Κατά την εισηγητικήν ταύτην έκθεσιν ανεβλήθη μέχρι σήμερα η εγκατάστασις των μηχανημάτων τα οποία προνοούνται υπό του σχεδίου του κόλλπου Μόρφου, διότι παρατηρήθη απότομος πτώσις της στάθμης των υδάτων εις την περιοχήν εκείνην. Από τότε που διεπιστώθη τούτο μέχρι σήμερα γνωρίζω καλώς ότι η κατάστασις δεν εβελτιώθη καθόλου. Μάλιστα από ερείνας τας οποίας έχει κάνει το Τμήμα Υδάτων αποδείχθη ακριβώς το εναντίον. Δηλαδή η στάθμη του ύδατος εις την περιοχήν εκείνην κατήλθεν ακόμη περισσότερον.

Γνωρίζομεν ότι η Λευκωσία χρειάζεται νερόν και ύδρευσιν. Γνωρίζομεν ακόμη ότι η αξιοποιημένη περιοχή του Μόρφου χρειάζεται νερόν και άρδευσιν. Νομίζομεν ότι πρέπει να γίνη ένας συγκερασμός των δύο απαιτήσεων. Δεν συμφωνούμε όμως καθόλου με την δήλωσιν εκ μέρους της Κυβερνήσεως ότι όταν τεθή το σχέδιον αυτό εις εφαρμογήν τότε θα ελευθερωθούν οι υδάτινοι πόροι από τους οποίους σήμερα προμηθεύεται η πρωτεύουσα νερόν διά να χρησιμοποιηθούν δι' αρδευτικούς σκοπούς εις περιοχήν περίξ της πρωτεύουσας. Δεν δυνάμεθα να αντιληθώμεν την προσπάθειαν αναπτύξεως μιας άλλης περιοχής αναλώμασι της αναπτύξεως ή της διατηρήσεως του βαθμού της αναπτύξεως της περιοχής από την οποίαν θα προέλθη το νερόν. Εξαγγέλλομεν πενταετή σχέδια αναπτύξεως του τόπου αυτού, και νομίζω ότι πρέπει να φροντίσωμεν ταυτοχρόνως να διατηρήσωμεν τον βαθμόν της αναπτύξεως μιας περιοχής, ή τουλάχιστον να διατηρήσωμεν τον βαθμόν της αναπτύξεως εκεί που ευρίσκονται σήμερα, ακόμη δε και να αναπτύξωμεν περισσότερον τον τόπον, ο οποίος είναι επιδεκτικός αναπτύξεως, διότι δεν δύναμαι να αντιληθώ ποία ανάπτυξις πραγματικά δύναται να γίνη περίξ της πρωτεύουσας όταν ελευθερωθούν οι υδάτινοι πόροι οι οποίοι χρησιμοποιούνται σήμερα δι' ύδρευσιν της πόλεως δι' αρδευτικούς σκοπούς. Πραγματικά δεν δύναμαι να αντιληθώ πως είναι δυνατόν αι στέππαι του Κιόνελι και της Ομορφίτας ή της Παλλουριωτίσσης και του Καϊμακλίου να μετατραπούν εις κηπευκαίους που να προσφέρουν εις το εθνικόν εισόδημα ότι προσφέρει ή δύναται ακόμη να προσφέρει η περιοχή Μόρφου. Εάν τεθή εις εφαρμογήν το σχέδιον του κόλλπου Μόρφου εξ ολοκλήρου, νομίζω ότι πλέομεν εις έρεβος ασυνεπείας. Βεβαίως είπα ότι πρέπει να γίνη ένας συγκερασμός των απαιτήσεων και συγκερασμός τοιούτος γίνεται σήμερα δεδομένου ότι η πρωτεύουσα προμηθεύεται νερόν δι' ύδρευσιν όσον χρειάζεται από την περιοχήν αυτήν, την περιοχήν δηλαδή Μόρφου. Απόδειξις δε ότι παίρνει επαρκή ποσότητα είναι ότι αι σημερινά εγκαταστάσεις δεν εργάζονται επί 24ωρον, που ημπορούσαν βεβαίως επί 24ωρον να αποδώσουν πολύ μεγαλύτερας ποσότητας διά τας ανάγκας της πόλεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητάι παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμων.

Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην

Δεκεμβρίου 1962, δι' ας δεν έχει ήδη γίνη πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υφ' οιοσδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προσίμων και το πρώτον άρθρον εγκριθούν, πλην της ψήφου του κ. Τομπάζου η οποία θα καταγραφη ως ψήφος κατά;

Το προσίμων και πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £9,420 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις πλην του κ. Τομπάζου ο οποίος ψηφίζει κατά;

Δεν υπάρχει αντίρρησις, επομένως το άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις, πλην του κ. Τομπάζου ο οποίος ψηφίζει κατά;

Εφ' όσον μόνον μία ψήφος κατά υπάρχει το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 11) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τρίτη και τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

36.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το πέμπτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως «Ο περί Αποζημιώσεως Εργατών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962».

Παρακαλώ όπως η έκθεσις της Επιτροπής αναγνωσθή εις την Βουλήν.

Παρακαλούνται οι Γραμματείς να αναγνώσουν την έκθεσιν εάν ο Πρόεδρος της Επιτροπής απουσιάξη.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ:
ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΕΠΙ
ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ
«Ο ΠΕΡΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΣ ΕΡΓΑΤΩΝ (ΤΡΟΠΟ-
ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Χριστόδουλος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
 Αιμίλιος Φράγκος
 Κώστας Χριστοδουλίδης
 Χρύσης Δημητριάδης
 (αντιπροσωπεύων τον κ. Α. Ζιαρτίδη)
 Νεπήλ Ναπή
 Γεώργιος Ιωαννίδης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συνήλθεν εις συνεδρίασιν την 7ην Δεκεμβρίου 1962 και ώραν 3.30 μ.μ. προς μελέτην του ως άνω Νομοσχεδίου.

Εις τον περί Αποζημιώσεως Εργατών Νόμον, Κεφάλαιον 188, της αναθεωρηθείσης εκδόσεως των Κυπριακών Νόμων του 1959, εξ αβλεψίας, δεν συμπεριελήφθησαν τα εδάφια (2), (3), (4) και (5) του άρθρου 10 του Νόμου περί Αποζημιώσεως Εργατών, Κεφάλαιον 216 της αναθεωρηθείσης εκδόσεως των Κυπριακών Νόμων του 1949.

Σκοπός του παρόντος Νομοσχεδίου είναι να επιφέρει την αναγκαίαν διόρθωσιν, διά της προσθήκης των εξ αβλεψίας παραλειφθέντων εδαφίων.

Επί τη ευκαιρία της μελέτης του παρόντος Νομοσχεδίου η Κοινοβουλευτική Επιτροπή εκφράζει την ελπίδα ότι η Εκτελεστική Εξουσία θα επιταχύνη την κατάθεσιν εις την Βουλήν του τροποποιητικού περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νομοσχεδίου, εις το οποίον θα ενσωματωθή ο περί Αποζημιώσεως Εργατών Νόμος, Κεφ. 188, εις τρόπον ώστε να τεθή εις εφαρμογήν εντός του έτους 1963.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή εισηγείται την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικην γλώσσαν.

Α. ΑΛΤΑΪ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικην).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος, Κεφάλαιον 188. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 10 του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον άρθρον εγκριθί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρηται ως ο περί Αποζημιώσεως Εργατών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962, και θα αναγι-

νώσκηται ομού μετά του περί Αποζημιώσεως Εργατών Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελωσή ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες).

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθί εις Νόμον;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Η Βουλή θα διακόψη μέχρι της 5ης παρά τέταρτον.

Το επόμενον θέμα το οποίον θα χειρισθώμεν είναι η ψήφισιν του περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικού) Νόμου του 1962. Η συζήτησις επί του θέματος αρχής έληξε και θα τεθή εις ψηφοφορίαν το Νομοσχέδιον. Θα επανέλθωμεν εις τας πέντε παρά τέταρτον.

(Ώρα διακοπής 4.30 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 5.05 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος 1962, και θα αναγινώσκηται ομού μετά του περί Τελωνειακού Δασμολογίου Νόμου 1961 (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

32/61

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Οφείλω να τονίσω ότι άν και είχαμεν ως Επιτροπή Οικονομικών κάμει μίαν σοβαράν μελέτην του Νομοσχεδίου τούτου από της 2ας μέχρι της 30ης Οκτωβρίου, εις την οποίαν παρέστησαν ο Υπουργός Οικονομικών και ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας και άλλοι ανώτεροι Κυβερνητικοί λειτουργοί, και είχαμεν αποφασίσει την μετατροπήν ωρισμένων δασμολογικών πινάκων τους οποίους εθεωρήσαμεν ορθόν να αλλοιώσωμεν, εν τούτοις ένεκεν του λόγου ότι η πάροδος του χρόνου η οποία εμεσολάβησεν μέχρι σήμερα είναι πολύ μεγάλη, και πιθανόν ερχομένη εις γνώσιν των διαφόρων ενδιαφερομένων εισαγωγέων να συντέινην εις το να εκμεταλλευθούν και να κερδοσκοπήσουν, δι' αυτό θα προέτινα όπως το δασμολόγιον ψηφισθί όπως είχε σταλή από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν, και με την παράφωσιν προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όπως εξετάση την έκθεσιν την οποίαν εκάμαμεν, και εν η περιπτώσει ευρίσκει ότι είναι ορθόν αι αλλοιώσεις αι οποίαι έχουν γίνει να τας εφαρμόσωμεν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Θα ήθελα να δηλώσω ότι θα ψηφίσωμεν το Νομοσχέδιον ως εστάλη υπό του Υπουργικού Συμβουλίου, αλλά θα ήθελα να κάμω την εξής επεξηγηματικήν της ψήφου μας δήλωσιν. Ως είχα πει, εις την ενώπιον της Βουλής αγόρευσίν μου, συμφωνούμεν με το Κυβερνητικόν σχέδιον το οποίον λαμβάνει πρόνοιαν διά την αύξησιν του δασμού επί των εμπορευμάτων τα οποία συναγωνίζονται τα Κυπριακά εμπορεύματα και διά την ελάττωσιν του δασμού επί των εισαγομένων εμπορευμάτων τα οποία χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη διά την Κυπριακήν βιομηχανίαν. Είχαμεν πει όμως ότι η δεδομένη προστασία προς την Κυπριακήν βιομηχανίαν δεν ήτο ικανοποιητική, και δι' αυτόν ακριβώς τον λόγον η Επιτροπή Οικονομικών είχε κάμει ωρισμένας εισηγήσεις

δι' αύξησην του εισαγωγικού δασμού επί ωρισμένων εμπορευμάτων και δι' ελάττωσιν του επί άλλων εμπορευμάτων. Επιπλέον εκείνων των εισηγήσεων είχα κάμει και εγώ ωρισμένας άλλας εισηγήσεις αι οποίαι είχαν αποφασισθή να παραπεμφθούν προς μελέτην εις ειδικήν Κυβερνητικήν Επιτροπήν, η οποία μελετά την σύνταξιν νέου συμπληρωματικού Νομοσχεδίου. Σήμερον θα ψηφίσωμεν το Νομοσχέδιον ως εστάλη υπό του Υπουργικού Συμβουλίου με την ελπίδα και την πεποίθησιν ότι αι υπό της Επιτροπής Οικονομικών γενόμεναι εισηγήσεις θα επανέλθουν εις νέον Νομοσχέδιον το οποίον θα σταλή μεταγενεστέρως προς την Βουλήν, και ότι και αι ιδικαί μας και αι άλλαι εισηγήσεις θα μελετηθούν υπό της ειδικής ταύτης Επιτροπής και του Υπουργικού Συμβουλίου μετά της δεούσης προσοχής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποίσεις του Δευτέρου Πίνακος του βασικού Νόμου. Πίνακες. 2. Το Μέρος Πρώτον του Δευτέρου Πίνακος του βασικού Νόμου τροποποιείται διά του παρόντος διά της απαλείψεως των λεπτομερειών εκείνων των δασμολογικών κλάσεων αυτού των οποίων οι αριθμοί αναφέρονται εν τη πρώτη στήλη του κάτωθι πρώτου Πίνακος και διά της αντικαταστάσεώς των διά λεπτομερειών αίτινες αναφέρονται έναντι εκάστης τοιαύτης δασμολογικής κλάσεως εν τη δευτέρα, τη τρίτη, τη τετάρτη, τη πέμπτη και τη έκτη στήλη του κάτωθι πρώτου Πίνακος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα θέσω εις ψηφοφορίαν το άρθρον 2 και 3 έως ότου εγκριθή ο Πίναξ.

Άρθρον 3.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξιν ισχύος του παρόντος Νόμου. 3.—(1) Ο παρών Νόμος θα θεωρήται ότι ετέθη εν ισχύι την 8ην Αυγούστου 1961. (2) Αι αυξήσεις και μειώσεις του εισαγωγικού δασμού αι αναφερόμεναι εν τω κάτωθι Δευτέρω Πίνακι ως και αι λοιπαί πρόνοιαι αυτού θα ισχύουσιν από της 1962, και θα εξακολουθήσουν ισχύουσαι μέχρις ότου ήθελον τροποποιηθή ή καταργηθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατόπιν της εισηγήσεως της Επιτροπής Οικονομικών όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή ως εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας, δεν γεννάται θέμα Δευτέρου Πίνακος, και επομένως το εδάφιον (2) του άρθρου 3 δεν χρειάζεται. Διότι το εδάφιον (2) του άρθρου 3 αναφέρεται εις τον Δεύτερον Πίνακα, ο οποίος ήτο ο Πίναξ ο οποίος περιείχε τας εισηγήσεις της Επιτροπής Οικονομικών και ο οποίος θα ίσχυεν από της ημέρας της ψηφίσεως του Νόμου. Επομένως το εδάφιον (2) του άρθρου 3 απαλείφεται και εις το άρθρον 3, εδάφιον (1), το (1) απαλείφεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν εισηγήσεις διά τροποποιήσεις εις τον Πίνακα;

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εκ μέρους της Γραμματείας εισηγούμεθα τας εξής τροποποιήσεις:

681—12. Τροποίσεις η οποία να έχη ως εξής:

681—12 Ράβδοι εκ σύρματος και σύρματα επικεκαλυμμένα ή μη, ως ακολούθως:

(α) Εσκληρυσμένα χαλύβδινα σύρματα διά καρφία εκληρυσμένα χαλύβδινα γαλβανισμένα σύρματα διαβαθμίσεως άνω των 20 (gauge) και επιχαλωμένα μαλακά χαλύβδινα σύρματα διαβαθμίσεως 8—13 (gauge) ράβδοι εκ σύρματος διαμέτρου ουχί

μικροτέρας των 3 χιλιοστομέτρων. Απάντων εισαγομένων υπό βιομηχάνων καρφίων ή ελατηρίων (σούστων) κλινών και ταπετσαρίας ή συρμάτων, αντιστοίχως, άτινα ο Πρώτος Τελωνειακός Λειτουργός ήθελεν ικανοποιηθή ότι θα χρησιμοποιηθώσιν αποκλειστικώς εις την κατασκευήν εν Κύπρω τοιούτων καρφίων ή ελατηρίων κλινών και ταπετσαρίας ή συρμάτων.

οκάν ατελώς ατελώς

(β) Λοιπαί, επικεκαλυμμένα: οκάν αξίαν 8% 16%

(γ) Λοιπαί, : οκάν αξίαν 8% 12%

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η τροποποιητική εισήγησις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άλλη εισηγητική τροποίσεις;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις την σελίδα 6 του Πίνακος του Ελληνικού κειμένου 651—03/04. (β) Νήματα

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ, ο αριθμός 651.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

651—03/04.

(β) Νήματα.

Αι επόμεναι παράγραφοι (ι) (ii) απαλείφονται. Παραμένει δε εις τας επομένας στήλας εις την πρώτην στήλην η λέξις οκάν, εις την δευτέραν η λέξις αξίαν, εις την τρίτην και τετάρτην ατελώς 8%. Όλα τα υπόλοιπα απαλείφονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Επίσης άλλη τροποίσεις εις το κυρίως σώμα του Νόμου, εις τα άρθρα 2 και 3, εις την 4ην γραμμήν το δευτέρου άρθρου αντί κάτωθι Πρώτου Πίνακος να γίνη κάτωθι Πίνακος. Εις το περιθώριον αντί Πίνακες να αναγραφάη Πίναξ. Το τρίτον άρθρον να παραμείνη άνευ εδαφίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αι τροποποιητικά εισηγήσεις όσον αφορά το κείμενον έχουν ως ακολούθως:

Εις την δευτέραν παράγραφον του άρθρου απαλείφεται η λέξις Πρώτος ούτως ώστε να παραμείνη η λέξις Πίνακος. Εις τον πλαγιότιτλον απαλείφεται η λέξις Πίνακες και αντικαθίσταται διά της λέξεως Πίναξ. Εις το τρίτον άρθρον ο εντός παρενθέσεως αριθμός, εδάφιον (1) απαλείφεται. Το εδάφιον (2) απαλείφεται εξ ολοκλήρου.

Εισηγήσεις περί τροποποιήσεων εις τον Πίνακα.

Παρακαλώ την Γραμματείαν να μου δώση τον αριθμόν του.....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

681—12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

681—12.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Σελίς 6 του Ελληνικού, τέλος της σελίδος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει τροποποιητική εισήγησις εις τον Πίνακα όπως εις το 651—03/04(β) Νήματα (ι) και (ii) απαλειφθούν.

Επίσης υπάρχει τροποποιητική εισήγησις διά το 651—02.

Υπάρχουν άλλαι τροποποιητικά εισηγήσεις όσον αφορά τον Πίνακα;

Υπάρχει αντίρρησις όπως αι τροποποιητικά εισηγήσεις αι οποίαι έγιναν από την Γραμματείαν εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντίρρήσεως εγκρίνονται.

Υπάρχει αντίρρησης όπως ο Πίναξ εγκρίθη;

Μη υπαρχούσης αντίρρησης ο Πίναξ εγκρίνεται.

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 1, 2 και 3 εγκριθούν ως η εισήγησις περί τροποποιήσεως;

Μη υπαρχούσης αντίρρησης εγκρίνονται.

Τρίτη ανάγνωσις δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος, 1962, και θα αναγινώσκηται ομού μετά του περί Τελωνειακού Δασμολογίου Νόμου, 1961 (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντίρρησης εγκρίνεται.

Το θέμα το οποίον θα συζητηθή τώρα η Βουλή είναι το τέταρτον θέμα «Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμος του 1963» δηλαδή ο Τακτικός Προϋπολογισμός.

Κανονικά θα έπρεπε να αναγινώσθῃ πρώτον η έκθεσις της Επιτροπής. Επειδή όμως ο Υπουργός Οικονομικών θα προσφωνήσῃ την Βουλήν επί του θέματος του Προϋπολογισμού, και επειδή κατά την έκτην ώραν έχει κάποιαν άλλην συνεδρίασιν, εάν η Βουλή δεν ἔχῃ ἔνστασιν, θα παρεκάλουν τον Υπουργόν Οικονομικών να προσφωνήσῃ πρώτος την Βουλήν και κατόπιν να αναγινώσθῃ η έκθεσις της Επιτροπής.

Έχει τον λόγον η Αυτοῦ Εξοχότης ο Υπουργός των Οικονομικών, ο οποίος ως επληροφόρησα την Βουλήν θα προσφωνήσῃ την Βουλήν επί του θέματος του Προϋπολογισμού.

ΡΕΝΟΣ ΣΟΛΟΜΙΔΗΣ:

(Υπουργός Οικονομικών)

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, ἔντιμα Μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός της Κυπριακής Πολιτείας αποτελείται από τον Συνήθη Προϋπολογισμόν και τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως. Η σημερινή συνεδρία της Βουλής θα επιληφθῇ του Συνήθους Προϋπολογισμού, ως κατετέθη υπό της Εκτελεστικῆς Εξουσίας και ως ἔχει μελετηθῇ αναλυτικῶς υπό της κοινοβουλευτικῆς ἐπί του Προϋπολογισμού Επιτροπῆς. Εν τούτοις είναι δύσκολος η μη αναφορά εἰς τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως ὅστις κατετέθη ἀλλὰ θα συζητηθῇ εἰς ἄλλην συνεδρίαν του Νομοθετικοῦ Σώματος. Αντιλαμβάνομαι πλήρως την εκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν της Βουλῆς ὅπως ο Κρατικός Προϋπολογισμός, κατατιθέμενος χωρισμένως εἰς δύο ἔγγραφα, αποτελούντα ἄμως ενιαίον σύνολον, παρουσιάζηται εἰς την Βουλήν κατά τον ἴδιον χρόνον. Η ανασύστασις των υπηρεσιῶν των ασχολουμένων με την κατάρτισιν των Προϋπολογισμῶν θα επιτρέψῃ διὰ το 1964 την ταυτόχρονον κατάθεσιν των ἐνωπίων τῆς Βουλῆς.

2. Ως εἶναι γνωστόν, ο συνήθης Προϋπολογισμός αποτελεί βασικῶς προϋπολογισμόν καταναλώσεως ἐνῶ ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως αποτελεί κατ' ουσίαν προϋπολογισμόν ἐπενδύσεων.

3. Ο Συνήθης Προϋπολογισμός ἢ προϋπολογισμός καταναλώσεως τείνει να διογκούται φυσιολογικῶς ἀναλόγως της πληθυσμιακῆς πίεσεως προς ἐπέκτασιν των κρατικῶν υπηρεσιῶν και συμφώνως της αυξανόμενης δαπάνης διὰ κοινωνικῶς παροχάς. Εν τούτοις ο ερετινός προϋπολογισμός παρουσιάζει μείωσιν £1.453.000 ἐν συγκρίσει προς τον περυσινόν. Η μείωσις προέκυψεν ἐκ προσπάθειας συμπίεσεως των δαπανῶν ἣν ὁποία, ἐξ ἐπιταχύνσεως λόγω του δαπανηροῦ καθεστώτος ἐκ της καταστάσεως ἐκτάκτου ἀνάγκης και λόγω ἐπιβληθειῶν υπό του Συντάγματος υποχρεώσεων, εἶχον ἀνέλθει εἰς τεχνητόν και ἀντιοικονομικόν ὄψος. Παρ' ὅλον τούτο, το ἐπίπεδον του προϋπολογισμού διὰ το ἔτος 1963 ἐξακολουθεῖ να εἶναι υψηλόν διὰ τας οικονομικῶς δυνατότητας της μικρῆς μας νήσου, και το Υπουργεῖον Οικονομικῶν μελετᾷ ἐπισημασμένως και παραλλήλως δύο διεξόδους. Ἀφ'

ενός περαιτέρω μείωσις των δαπανῶν ἀνευ ἐπηρεασμοῦ της ἀποδοτικότητος της κρατικῆς μηχανῆς. Εἰς την μελέτην των μέτρων προς την κατεύθυνσιν ταύτην προσκορούμεν συχνάκις εἰς τας συνταγματικῶς διατάξεις και εἰς την ἀναγκαίαν ὑπάρξιν ἀντιοικονομικῶν υπηρεσιῶν. Ἀφ' ἑτέρου, λήψαις μέτρων ἄτινα θα ἐπιτρέψουν την αὐξήσιν της οικονομικῆς δραστηριότητος εἰς ἐπίπεδον δικαιολογούν το ἐκάστοτε καθοριζόμενον ἐπίπεδον του προϋπολογισμού καταναλώσεως.

4. Δεδομένου ὅτι οιαδήποτε μείωσις του συνήθους προϋπολογισμού ἐπιτρέπει περαιτέρω χρηματοδότησιν του προϋπολογισμού ἐπενδύσεων και ἔχοντες πλήρη ἐπίγνωσιν της ἐπιγούσης ἀνάγκης ἀναπτύξεως της νήσου, ἐπιθυμῶ να διαβεβαιώσω τα ἔντιμα μέλη της Βουλῆς ὅτι θα καταβάλλεται συνεχῆς προσπάθεια περισυλλογῆς των κρατικῶν δαπανῶν.

5. Μερικαὶ προτάσεις μέτρων προς ἐξυγίανσιν του προϋπολογισμού καταναλώσεως θα κατατεθῶν κατά την διάρκειαν του 1963 ἐνώπιον της Βουλῆς και εἶμαι βέβαιος ὅτι χάριν του γενικοῦ συμφέροντος θα τύχουν της ἐνθέμιου υποστηρίξεώς σας. Η χρηματοδότησις της οικονομικῆς μας ἀναπτύξεως θα ἀπαιτήσῃ θυσίας οὐχὶ μόνον διὰ της μείωσεως ἢ και ἀπαλείψεως κωνδυλίων δαπανῶν ἐκ του συνήθους προϋπολογισμού ἀλλὰ και διὰ της αὐξήσεως των ἐσδῶν τούτου, ὥστε το συνεχῶς αυξανόμενον πλεόνασμα να μεταφέρηται εἰς τον προϋπολογισμόν ἀναπτύξεως.

6. Τα ἔσοδα του ὑπὸ ἐξέτασιν Προϋπολογισμού παρουσιάζουν ἐπίσης μείωσιν ἐν σχέσει με τα προϋπολογισθέντα διὰ το 1962. Τούτο οφείλεται εἰς την μείωσιν της Βρετανικῆς χορηγίας ἣτις ἀποτελεῖ θετικὴν συνεισφορὰν προς ἀντιμετώπισιν των δημοσιονομικῶν ἀναγκῶν μας. Περαιτέρω, οφείλει να τονισθῇ ὅτι η προβλεπομένη μείωσις των ἐσδῶν προέρχεται ἐκ της μείωσεως της ἀποδοτικότητος του φόρου εἰσδήματος, βασικόν ὄπλον ἀσκήσεως δημοσιονομικῆς πολιτικῆς, το ὁποῖον, ὡς γνωρίζετε, δεν εὐρίσκειται πλήρως εἰς χεῖρας της Κυβερνήσεως. Τουναντίον ἔχει διασπασθῇ η φορολογητέα ὕλη ἐνῶ η συχῆ μεταβολῆ και διαφοροποιήσεως των συντελεστῶν ἐμποδίζει την ἀπαραίτητον σταθεροποίησιν του καθεστώτος φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως. Γενικαὶ ἢ ἐιδικότερα φορολογικαὶ διευκολύνσεις ἢ ἀπαλλαγῆ ὡς και η κατάρτισις ἐπιβαρύνσεως αἰτίως παρεμποδίζουν την ομαλήν λειτουργίαν της Παραγωγῆς εἶναι τεχνικῶς ἀδύνατον να πραγματοποιηθῶν ἢ να πραγματοποιηθῶν καθ' ὁμομορφίαν. Αἱ δυσχέρειαι δε ἐπαυξάνονται καθ' ὅτι η ἀνταπόκρισις και στάσις μεγάλου μέρους του κοινῶ ἐναντι του φορολογικοῦ συστήματος ἐν γένει ἀντικρούεται προς ἐκείνην την ὁποίαν υιοθετεῖ προκειμένου περί ικανοποιήσεως αἰτημάτων και δημιουργίαν δαπανῶν. Ἀσφαλῶς η ἀντικειμενικῆ πολιτικῆ της Κυβερνήσεως δεν συνίσταται εἰς ἀπλήν ἀναδιανομήν του Προς ἐπιτυχίαν της τοιαύτης πολιτικῆς ἀπαιτοῦνται ὁδήματα προς υποστήριξιν των οικονομικῶν ἀσθενεστέρων μελέται και ἐρευναι ὡς και καθοδήγησις ἐκ μέρους ἐιδικῶν, γχροῶν και εἰς την λήψην τοιούτων με ἄλλους λόγους ὥστε να αξιοποιηθῶν οἱ διαθέσιμοι πόροι και να ἀπαιτεῖται οὐχὶ μόνον μακροχρόνιος οικονομικός προγραμματισμός ἀλλὰ και ἐξασφάλισις μέσων χρηματοδότησεως του.

7. Το κοινόν φυσικῶ ἀναμένει διατήρησιν και ἀκόμη βελκωτίωσιν του ἀπὸ πολλοῦ, λόγω των ἐκ των Βάσεων ἀδήλων πόρων, ἀνάπτυξις και ἐξασφαλισθῇ το βιοτικόν ἐπίπεδον του τεχνικοῦ βιοτικοῦ μας ἐπιπέδου. Εν τούτοις, πρέπει να καταστή δημοσία συνειδησις ὅτι ἀνευ θυσιῶν εἶναι οικονομικῶς ἀδύνατος η συνέχισις του παρόντος βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Η Κυβέρνησις ἔχει καθήκον να χρηματοδοτήσῃ την ἀνάπτυξιν του τόπου ἐπὶ υγιάν βάσεων και προς τούτο ἐπιβάλλεται η συνεισφορὰ των ὄσων δύναται να ἀναποκριθῶν. Ἐπομένως η φοροδιαφυγῆ ἀποτελεῖ παράλειψιν ἐκτελέσεως δημοσίου καθήκοντος και λαμβάνονται μέτρα συστημιακῆς καταστολῆς της. Συγχρόνως ἀποτελεῖ παραγνώρισιν της Κυπριακῆς πραγματικότητος η συνεχῆς υποβολῆ καταναλωτικῶν αἰτημάτων προτού καταστοῦν η Οικονομία μας και η Κυβέρνησις ικαναὶ να τα ικανοποιήσουν διὰ της σταθερᾶς

αυξήσεως του εθνικού εισοδήματος και των κρατικών εσόδων. Επιθυμώ να καταστήσω σαφές εις τα έντιμα μέλη της Βουλής ότι η Κυπριακή οικονομία δεν δύναται να ανθήξει εις αλληπαλλήλους κοινωνικά παραγούς προτού γίνη κατορθωτή η περαιτέρω ανάπτυξι των παραγωγικών της πόρων.

8. Έντιμοι κύριοι Βουλευταί. Η δημιουργία Κράτους ευημερίας άνευ οικονομικής θεμελιώσεως είναι επικίνδυνος επιδίωξις. Επί δεκάδας ετών η Κύπρος υπέφερεν από έλλειψιν κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής. Αιφνιδίως η Κυπριακή Κυβέρνησις ευρέθη εις την ανάγκην αναλήψεως της ευθύνης δημιουργίας οργανισμού προγραμματισμού και χαράξεως οικονομικοκοινωνικής πολιτικής. Ο καταρτισμός προγράμματος δεν είναι κάτι το ευκόλως κατορθωτόν. Απαιτείται ιεράρχησις, καθορισμός της αλληλεξαρτήσεως των διαφόρων τομέων, μελέτη των αντικτύπων και προβλεπομένων συνεπειών, εναρμόνισις των παραγωγικών τομέων, διατύπωσις των αντικειμενικών σκοπών, καθορισμός των φορέων, των οργάνων, και της χρονικής κλιμακώσεως τόνων των πόρων όσον και των αποτελεσμάτων.

9. Η πρόσφατος αναδιοργάνωσις της υπηρεσίας Προγραμματισμού της Κυβερνήσεως θα επιτρέψη την συμπλήρωσιν του Σχεδίου και την αποφυγήν αντιοικονομικών ή ολιγώτερων οικονομικών δαπανών ελλείψει σχεδίων και μελετών ή ελλείψει φορέων.

10. Απαιτείται λοιπόν σκληρά εργασία και περισυλλογή διά την δημιουργίαν κράτους ευημερίας. Απαιτείται επίσης πίστωσις χρόνου διά να αποδώσουν πλήρως τα υπό της Κυβερνήσεως αναληθέντα ήδη έργα υποδομής. Ευρίσκομαι εις την ευχάριστον θέσιν να σας πληροφορήσω ότι συνετελέσθη μεγάλη αύξησις της αστικής βιομηχανικής δραστηριότητος. Συμφώνως της μόλις αποπερατωθείσης απογραφής, ο αριθμός των βιομηχανικών επιχειρήσεων εις τας έξι πόλεις της νήσου έχει αυξηθή από 2.780 κατά το 1954 εις 3.615 κατά το 1962, ήτοι διαπιστώθη αύξησις 30%. Ο αριθμός των προσώπων των ασχολουμένων εις τας εν λόγω επιχειρήσεις έχει αυξηθή κατά 50% περίπου.

11. Αι προσπάθειαι εξαλείψεως της ανεργίας έχουν στεφθή υπό πλήρους επιτυχίας, σήμερα δε η ανεργία έχει μειωθή κατά το 1/2 της περυσινής, αντιπροσωπεύει δε μόνον 2 1/2% του ενεργού πληθυσμού λαμβανομένου μάλιστα υπ' όψιν ότι η μετανάστευσις εμειώθη κατά 50% της περυσινής.

12. Η βελτίωσις της αγροτικής παραγωγής έχει επίσης συντείνει εις την αύξησιν του εθνικού μας εισοδήματος. Παρά την μείωσιν και στασιμότητα του εθνικού εισοδήματος κατά τα έτη 1959 και 1960 η οικονομία μας επανέυρε την ανοδικήν πορείαν της. Συμφώνως της τελευταίας εκθέσεως της Υπηρεσίας Στατιστικής και Ερευνών έχει διαπιστωθή ότι κατά το 1961 έχει επανευρεθή το μάζιμουμ επίπεδον του έτους 1957, ήτοι έχει σημειωθή αύξησις του εθνικού εισοδήματος κατά 13%.

13. Αλλά, έντιμοι κύριοι Βουλευταί, δεν πρέπει να θεωρηθή ότι ελύθη το Κυπριακόν οικονομικόν πρόβλημα διότι υπάρχουν αι προαναφερθείσαι και άλλα ενθαρρυντικά ενδείξεις καρποφορήσεως των από διετίας μόνον αρξαμένων προσπαθειών της Κυβερνήσεως. Ο αγών οικονομικής αναπτύξεως πρέπει να επεκταθή τώρα με την ιδίαν αποφασιστικότητα και εις τον ιδιωτικόν τομέα διά να καταστή συντόμως δυνατή η απογείωσις της Κυπριακής οικονομίας.

14. Εν τέλει, επιτρέψατέ μου να παρατηρήσω ότι αι καταβαλλόμεναι υπ' όλων προσπάθειαι δι' οικονομικήν ανάπτυξιν ουδέλως θα αποδώσουν εάν δεν θεμελιωθούν επί της νομισματικής σταθερότητος, διότι η νομισματική σταθερότης αποτελεί βασικήν προϋπόθεσιν διά την εξασφάλισιν συνεχούς διαδικασίας οικονομικής προόδου. Η Κυπριακή Κυβέρνησις διά της ιδρύσεως της Τραπεζής Αναπτύξεως και της Κεντρικής Τραπεζής θα επιτρέψη συντόμως εις την ιδιωτικήν επιχειρηματικήν δραστηριότητα να αναπτυχθή συναλλασσομένη μετά του εξωτερικού, άνευ οιοδήποτε φόβου μειώσεως του κύρους του Κυπριακού νομίσματος. Η περιφρούρησις της σταθερότητος της Κυπριακής λίρας αποτελεί τον

ακρογωνιαίον λίθον της δημοσιονομικής πολιτικής της Κυπριακής Κυβερνήσεως.

15. Ευχαριστώ θερμώς τον έντιμον Πρόεδρον της Βουλής και υμάς, έντιμα Μέλη, διά την προς εμέ παρασχεθείσαν ευκαιρίαν να αναλύσω εν γενικαίς γραμμαίς την κατάστασιν των κρατικών εσόδων πολιτικής και συγχρόνως να θέλω τας αρχάς της ακολουθηθείσης πολιτικής προς αναδιάρθρωσιν και εξυγιάνσιν του Κρατικού Προϋπολογισμού διά το έτος 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η μετάφρασις της ομιλίας της Αυτού Εξοχότητος του Υπουργού των Οικονομικών αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έληξεν η ανάγνωσις της μεταφράσεως της ομιλίας της προσωνήσεως της Αυτού Εξοχότητος του Υπουργού Οικονομικών προς την Βουλήν. Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Αυτού Εξοχότητα τον Υπουργόν των Οικονομικών διότι προσήλθεν ενώπιον της Βουλής και ανέπτυξεν απόψεις επί του Προϋπολογισμού.

Θεωρώ ότι η παρουσία Υπουργών και η ανάπτυξις θεμάτων επί σοβαρών Νομοσχεδίων ή Προϋπολογισμού είναι λίαν χρήσιμος διά την Βουλήν.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγώσῃ την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμα Μέλη.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Την Επιτροπής Προϋπολογισμού απήρτισαν οι ακόλουθοι:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Αχμέτ Μιχάτ Μπερμπερόγλου
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ανδρέας Ζιαρτίδης
Βάσος Λυσσαρίδης
Μπουρχάν Ναλπάντογλου
Δάφνης Παναγίδης
Ραματάν Τζεμίλ
Γεώργιος Τομπάζος
Τίτος Φάνας.

Το ανωτέρω αναφερόμενον Νομοσχέδιον κατετέθη εις την Βουλήν την 29ην Σεπτεμβρίου του 1962, εδημοσιεύθη δε εις την υπ' αρ. 194 έκδοσιν της επισήμου εφημερίδος της Δημοκρατίας της 25ης Οκτωβρίου 1962.

Η Επιτροπή Προϋπολογισμού έσχε 13 συνεδριάς, μεταξύ της 11ης Οκτωβρίου 1962 και της 27ης Νοεμβρίου 1962 κατά τας οποίας εξήτασε και συνεζήτησε τον Προϋπολογισμόν άρθρον προς άρθρον. Ολιγομελής Υποεπιτροπή της Επιτροπής Προϋπολογισμού έσχε 5 συνεδριάς διά την σύνταξιν της παρούσης εκθέσεως.

Κατά την πρώτην συνεδρίαν της Επιτροπής η Α.Ε. ο Υπουργός των Οικονομικών εξέθεσε προς την Επιτροπήν τας απόψεις του και προέβη εις επεξηγήσεις επί του Προϋπολογισμού, αι οποίαι απεδείχθησαν χρήσιμοι διά την διεξαγωγήν των όλων εργασιών της Επιτροπής. Εις μίαν των τελευταίων συνεδριάσεων παρέστη επίσης και η Α.Ε. η Υπουργός Δικαιοσύνης ήτις ανέπτυξεν ωρισμένας χρήσιμους απόψεις επί νομικών θεμάτων σχετιζομένων με τον υπό εξέτασιν Προϋπολογισμόν. Εις αριθμόν συνεδριάσεων της Επιτροπής προσκληθέντες παρέστησαν εκπρόσωποι διαφόρων άλλων επιτροπών της Βουλής, οίτινες υπέβαλον τας απόψεις των επί διαφόρων Κεφαλαίων του Προϋπολογισμού. Ο Λειτουργός επί του Προϋπολογισμού προσκληθείς παρέστη εις αριθμόν συνεδριάσεων της Επιτροπής και παρέσχε χρήσιμους εξηγήσεις και πληροφορίας επί διαφόρων κονδυλίων του Προϋπολογισμού. Ωσαύτως κατά την διάρκειαν των εργασιών της Επιτροπής παρέστησαν εις αριθμόν συνεδριάσεων εκπρό-

σωποι διαφόρων Υπουργείων και Κυβερνητικών τμημάτων οίτινες επίσης έδωσαν χρήσιμους εξηγήσεις και πληροφορίες.

Προς όλους τους ανωτέρω η Επιτροπή Προϋπολογισμού εκφράζει τας ευχαριστίας της.

Αι επί του Προϋπολογισμού παρατηρήσεις της Επιτροπής είναι αι ακόλουθοι:

1. Εις την έκθεσίν της επί του Προϋπολογισμού του 1962 η Επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησίν της διότι η Εκτελεστική Εξουσία είχε καταβάλει σοβαράς προσπάθειάς προς ελάττωσιν των προβλεπομένων εξόδων εις πλείστα όσα Κεφάλαια του Προϋπολογισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να με αντικαταστήση δι' ολίγα λεπτά.

(Απευθυνόμενος προς τον κ. Τουμαζήν). Μπορείται να προχωρήσετε.

(Ο κ. Α. Αναστασιάδης αντικαθιστά τον κ. Πρόεδρον).

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Η Επιτροπή εξέφρασε τότε την ελπίδα ότι η προσπάθεια διά περαιτέρω μείωσιν των μη παραγωγικών δαπανών θα συνεχισθή.

Με ιδιαίτεράν ικανοποίησιν διαπιστούμεν και εφέτος ότι η προσπάθεια διά μείωσιν των διαφόρων μη παραγωγικών κονδυλίων συνεχίσθη. Ούτως εις όλα τα Υπουργεία και Τμήματα, με εξαίρεσιν τα Υπουργεία Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, Εσωτερικών και Υγείας, παρουσιάζεται αξιοσημείωτος μείωσις των δαπανών. Το συνολικόν ποσόν του εξοικονομηθέν εν συγκρίσει προς τον αρχικόν Προϋπολογισμόν του 1962 ανέρχεται εις £1.432.288.

2. Η Επιτροπή επιθυμεί να αναφερθή εις την περυσινήν εισήγησίν της όσον αφορά την ταυτόχρονον κατάθεσιν εις την Βουλήν των δύο Προϋπολογισμών, ήτοι του Τακτικού Προϋπολογισμού και του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Δυστυχώς ούτε και εφέτος κατέστη δυνατή η ταυτόχρονος κατάθεσις και μελέτη των δύο Προϋπολογισμών. Τούτο κατά την γνώμην μας αποτελεί μειονέκτημα διά την επί των δύο Προϋπολογισμών εργασίαν της Βουλής, διά τον λόγον δε αυτόν υποβάλλομεν και πάλιν την εισήγησιν όπως εις το μέλλον καταβάλλεται κάθε προσπάθεια διά την ταυτόχρονον κατάθεσιν των δύο Προϋπολογισμών.

3. Το ολικόν των προϋπολογιζόμενων εσόδων ήτοι £17.979.244 είναι κατά £723.067 ολιγώτερον του αρχικού Προϋπολογισμού του έτους 1962 και κατά £841.941 ολιγώτερον του αναθεωρηθέντος Προϋπολογισμού του έτους 1962. Εάν όμως δεν ληφθή υπ' όψιν η Βρετανική συνεισφορά η οποία διά μεν το 1962 ήτο £2.500.000 διά δε το 1963 θα είναι £1.750.000, τότε το σκέλος των εσόδων του Προϋπολογισμού του 1963 ευρίσκειται περίπου εις το ίδιον ύψος ως και το σκέλος των εσόδων του Προϋπολογισμού του παρελθόντος έτους. Αναλυτικώτερον εις το σκέλος των εσόδων του Προϋπολογισμού του 1963 παρουσιάζεται σημαντική αύξησις εις 6 κονδύλια, σοβαρά δε μείωσις εις 2 κονδύλια. Αι αυξήσεις λεπτομερώς παρουσιάζονται εις τα εξής Κεφάλαια:

- (α) ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ £183.010.
- (β) Δικαιώματα, Οφειλάι και Εισφοραί δι' ειδικάς υπηρεσίας £275.802.
- (γ) Πρόσοδοι εκ Κεφαλαίων του Δημοσίου £134.000.
- (δ) Ενοίκια και Δικαιώματα £9.183.
- (ε) Κρατικών Λαχείων £60.000.
- (στ) Διάφοροι Εισπράξεις £121.234.

Αι δε μείωσις των εσόδων παρουσιάζονται εις τα εξής Κεφάλαια:

- (α) Άμεσοι Φόροι £742.246.
- (β) Πρόστιμα £14.050.
- (γ) Χορηγίαι της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου £750.000.

Δύναται εκ τούτου να λεχθή ότι η εξ £723.067 μείωσις οφείλεται κυρίως εις την σοβαράν ελάττωσιν των εσόδων εκ των Άμέσων Φόρων και από την Βρετανικήν Χορηγίαν.

Εισερχόμενοι εις τας λεπτομερείας των εσόδων εξ άμέσων φόρων, η σημαντικώτερα ελάττωσις παρατηρείται εις το κονδύλιον του ποσού του προερχόμενου εκ του φόρου εισοδήματος. Το ποσόν της μειώσεως ανέρχεται εις £1.325.000. Η διαφορά αύτη οφείλεται εις το γεγονός ότι κατά τον προϋπολογισμόν του 1962 αι εισπράξεις υπελογισθήσαν εις £3.100.000 βάσει της ισχυούσης τότε Νομοθεσίας περί Φόρου Εισοδήματος, ενώ εις τον Προϋπολογισμόν του 1963 το εξ £1.775.000 προϋπολογιζόμενον ποσόν εκ του φόρου εισοδήματος εγένετο βάσει του περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Ξένων Προσώπων) Νόμου του 1961.

Βάσει των ψηφισθέντων Κοινοτικών Νόμων περί Φόρου Εισοδήματος δέον ευλόγως να αναμένεται ότι το ποσόν της παρουσιαζομένης διαφοράς θα εισπραχθή υπό των Κοινοτικών Συνελεύσεων.

Εις το Κεφάλαιον, Έμμεσοι Φόροι, παρατηρείται αύξησις εξ £183.010 έναντι του Προϋπολογισμού του 1962. Η σημαντικώτερα αύξησις παρατηρείται εις το Κεφάλαιον Έμμεσοι Φόροι (Εισαγωγικοί Δασμοί — Τελωνεία). Το ποσόν της αυξήσεως ανέρχεται εις £260.000. Η σημαντικώτερα δε μείωσις παρατηρείται εις τον φόρον καταναλώσεως καπνού, το ποσόν δε της μειώσεως ταύτης ανέρχεται εις £100.000.

Εκ του σκέλους των εσόδων καταφαίνεται ότι το σύνολον των εσόδων των προερχόμενων από Έμμέσους Φόρους αποτελεί το 50,87% των Κρατικών εσόδων, ενώ αντιθέτως το εξ άμέσων φόρων προερχόμενον εισόδημα το 17,87%.

Εάν δεν ληφθή υπ' όψιν το ποσόν της Βρετανικής χορηγίας, το οποίον αποτελεί το 9,73% του συνόλου των εσόδων, τότε το ποσοστόν το προερχόμενον από έμμέσους φόρους ανέρχεται εις 56,3% των Κρατικών εσόδων, το δε ποσοστόν το προερχόμενον από άμέσους φόρους εις 19,9%.

Η αναλογία τέλους μεταξύ Έμμέσων και Άμέσων φόρων είναι 74% προς 26%.

4. Εις την περυσινήν έκθεσίν της η Επιτροπή Προϋπολογισμού υπεγράμμισε την ανάγκην όπως ελαττωθή η επί του ακαθαρίστου εθνικού προϊόντος φορολογική επιβαρύνσις. Εις τον ερετινόν Προϋπολογισμόν το ολικόν της φορολογικής επιβαρύνσεως ανέρχεται εις £12.350.000.

Το ανωτέρω ποσόν θα ήτο υψηλότερον εάν εις τους φόρους συμπεριλαμβανέτο και ο φόρος εισοδήματος επί των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Εάν το ακαθάριστον εθνικόν προϊόν του 1963 ήθελεν ανέλθει εις το ίδιον ύψος ως και εκείνον του 1962 (£86.000.000), το ποσοστόν της φορολογικής επιβαρύνσεως επί του ακαθαρίστου εθνικού προϊόντος ανέρχεται εις 14,4%, ποσοστόν το οποίον εξακολουθώμεν να θεωρώμεν ως υψηλόν. Η θεραπεία αυτού του προβλήματος ευρίσκειται εις την ταχείαν προώθησιν των διαφόρων παραγωγικών και άλλων έργων, γενικώτερον δε εις την αύξησιν της παραγωγής, ούτως ώστε να μειωθή αναποφεύκτως το ποσοστόν της φορολογικής επιβαρύνσεως επί του ακαθαρίστου εθνικού προϊόντος.

5. Τα προϋπολογιζόμενα έξοδα διά την συντήρησιν και λειτουργίαν του κρατικού μηχανισμού, ανέρχονται εις £5.754.492, μη συμπεριλαμβανομένων των οδοπορικόν, των εξόδων συντηρήσεως γραφείων ως και των επιδομάτων συντάξεων.

Εις την περυσινήν έκθεσίν μας αναφερόμενοι εις τας δαπάνας διά την συντήρησιν και λειτουργίαν του κρατικού μηχανισμού, παρετηρήσαμεν ότι το ύψος των δαπανών τούτων ήτο πολύ μέγαλον.

Εύς τον ερετινόν Προϋπολογισμόν αι δαπάναι αύται παραμένουν σχεδόν εις το ίδιον ύψος, εάν όμως ληφθή υπ' όψιν ότι το υπάρχον προσωπικόν καλύπτει τας ανάγκας όχι μόνον των συνήθων Κυβερνητικών υπηρεσιών αλλ' επιπροσθέτως μέρος των αναγκών των δημιουργουμένων υπό του Πεντατόις

Σχεδίου Αναπτύξεως, τότε δυνάμεθα μεθ' ικανοποιήσεως να είπωμεν ότι η Εκτελεστική Εξουσία έλαβε σοβαρώς υπ' όψιν της την περυσινήν παρατήρησιν της Επιτροπής ότι επιβάλλεται να είμεθα πολύ συντηρητικοί εις την δημιουργίαν νέων θέσεων.

Αναφορικός με τας προβλεπομένας νέας θέσεις η Επιτροπή επιθυμεί να καταστήσει και πάλιν σαφές ότι εισηγούμενη την ψήφισιν δαπάνης αναφερομένης εις οιαδήποτε νέαν θέσιν ουδόλως εγκρίνει την μόνιμον πλήρωσιν ταύτης. Περαιτέρω η Επιτροπή επαναλαμβάνει την ανάγκην συντάξεως και υποβολής υπό της Κυβερνήσεως Οργανικών Νόμων εν σχέσει προς όλα τα Υπουργεία και άλλα Κυβερνητικά Τμήματα.

6. Κατά την διάρκειαν της συζήτησεως του Προϋπολογισμού του 1962 η Επιτροπή συνεζήτησε τα υπό διάφορα Κεφάλαια κονδύλια δι' οδοιορικά. Εις την έκθεσιν της διά το 1962 η Επιτροπή εισηγήθη την υπό του Υπουργείου Οικονομικών άσκησιν αυστηρού ελέγχου. Τούτο εγένετο διότι η Επιτροπή επίστευεν ότι θα ήτο δυνατή η ελάττωσις των σχετικών δαπανών, άνευ επηρεασμού της ομαλής λειτουργίας των κρατικών υπηρεσιών. Μεθ' ικανοποιήσεως έχομεν προσέξει ότι η Εκτελεστική Εξουσία προέβη εις σημαντικήν περικοπήν των δαπανών δι' οδοιορικά, αλλά και μετά την περικοπήν αυτήν η άσκησις του ελέγχου υπό του Υπουργείου και των υπευθύνων Τμηματάρχων εξακολουθεί να είναι αναγκαία. Αφ' ετέτου η όλη μείωσις των οδοιορικών διά λόγους οικονομίας δέον κατά την γνώμην μας να μην επηρεάζη δυσμενώς την εύρυθμον λειτουργίαν των σχετικών υπηρεσιών.

7. Αναφορικός με την προβλεπομένην δαπάνην υπό διάφορα Κεφάλαια δι' ενοικίαισιν κτιρίων προς χρήσιν αυτών υπό διάφορων κυβερνητικών υπηρεσιών, η Επιτροπή διεπίστωσεν ότι αυτή ανέρχεται εις το ποσόν των £33.126. Παρ' όλον ότι η δαπάνη αύτη είναι κατά £5.214 μικροτέρα εκείνης της προβλεφθείσης εις τον Προϋπολογισμόν του 1962, εντούτοις η Επιτροπή επιθυμεί να επαναλάβη την περυσινήν της εισηγήσιν ότι θα είναι προς το δημόσιον συμφέρον εάν η Κυβέρνησις καταβάλη πάσαν δυνατήν προσπάθειαν ούτως ώστε να ανεγερθώσιν ιδιόκτητα κρατικά κτίρια διά την στέγασιν των τοιούτων υπηρεσιών ή χρησιμοποιηθώσιν επωφελέστερον τα υπάρχοντα τοιαύτα.

Εν σχέσει προς τα διάφορα κονδύλια δι' επιδόματα ενοικίων, η Επιτροπή επιθυμεί να παραθέσει τα ακόλουθα στοιχεία: Το σύνολον της προβλεπομένης δαπάνης δι' επιδόματα ενοικίων ανέρχεται εις το ποσόν των £262.435. Εκ του ποσού τούτου £185.005 αφορούν επιδόματα ενοικίων εν σχέσει προς τα Κεφάλαια 19Α — Φυλακίαι, 31Α — Αστυνομία, 32Α — Χωροφυλακή και 33Α — Πυροσβεστικά Υπηρεσία, το δε υπόλοιπον εξ £77.430 αφορά τας λοιπάς υπηρεσίας. Το ως άνω συνολικόν ποσόν των £262.435 είναι κατά £33.024 μεγαλύτερον της συνολικής δαπάνης της προβλεφθείσης εις τον Προϋπολογισμόν του 1962. Όθεν η Επιτροπή επιθυμεί να επαναλάβη εντονώτερον την γνώμην ότι η Κυβέρνησις δέον να επανεξετάσθαι και αναθεωρήσθαι το ταχύτερον την επί του θέματος τούτου πολιτικήν της προς τον σκοπόν σημαντικής μείωσεως της δαπάνης ταύτης.

8. Αναφορικός προς το Κεφάλαιον 10 — Υπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων — Διοικήσις, η Επιτροπή παρετήρησεν ότι το κονδύλιον του Άρθρου 5, Βοήθεια προς Γεωργικάς Εκθέσεις εν Κύπρω, υπεβιβάσθη από £1.000 εις £200. Η Επιτροπή επί του Προϋπολογισμού έχει την γνώμην ότι η Εκτελεστική Εξουσία πρέπει να επανεξετάσθαι την πολιτικήν της έναντι των τοιούτων Γεωργικών Εκθέσεων με σκοπόν την ενθάρρυνσιν τόσο των γεωργικών κοινοτήτων όσον και των γεωργών ως ατόμων ίνα οργανώσωσιν και μετέχωσιν εις γεωργικάς εκθέσεις, μέσω των οποίων αναπτύσσεται η άμιλλα μεταξύ των γεωργών μας διά την βελτίωσιν των μεθόδων καλλιέργειας και της ποιότητος των προϊόντων των.

9. Αναφορικός προς το Κεφάλαιον 11Α — Τμήμα Γεωργίας, Άρθρον 7, Συντήρησις Αγροπαύλεων, Γεωργικών

Σταθμών και Φυτωρίων, και προς το Κεφάλαιον 12Α — Κτηνοτροφικά Υπηρεσία, Άρθρον 5 — Συντήρησις Αγροπαύλεων και Γεωργικών Σταθμών, η Επιτροπή επιθυμεί να αναφερθή εις την περυσινήν της έκθεσιν εις την οποίαν εισηγήθη όπως καταβληθή πάσα δυνατή προσπάθεια ούτως ώστε αύται να καταστώσι τουλάχιστον αυτάρκεις. Η Επιτροπή περαιτέρω ελπίζει ότι αι ήδη ικανοποιητικά υπηρεσία τας οποίας τα δύο αυτά τμήματα προσφέρωσι προς τους παραγωγούς θα συνεχίσωσι βελτιούμεναι προς καλύτεραν εξυπηρέτησιν του γεωργικού μας κόσμου.

10. Εν σχέσει προς το Κεφάλαιον 13Α — Κτηνιατρικά Υπηρεσία, η Επιτροπή επί του Προϋπολογισμού ήκουσε μετά προσοχής τας απόψεις του Διευθυντού του Τμήματος τούτου. Η Επιτροπή έχει επίσης υπ' όψιν της επανειλημμένας εισηγήσεις του κτηνοτροφικού κόσμου όσον αφορά την αριθμητικήν ανεπάρκειαν του υφισταμένου προσωπικού, και κατόπιν επισταμένης μελέτης εισηγείται προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν την άνευ καθυστερήσεως μελέτην του θέματος της πληρεστεράς επανδρώσεως των Κτηνιατρικών υπηρεσιών διά της προσλήψεως νέου ειδικευμένου προσωπικού.

11. Κατά την εξέτασιν του Κεφαλαίου 19Α — Φυλακίαι, Άρθρον 5, υπεδάφιον (ι), Τροφή και Καύσιμα διά Καταδίκους, έχομεν παρατηρήσει ότι το σχετικόν κονδύλιον ηλαττώθη από £22.000 ως ήτο το 1962 εις £16.000. Η Επιτροπή επί του Προϋπολογισμού έχει την διαβεβαίωσιν των αρμοδίων ότι η σοβαρά αύτη ελάττωσις δεν πρόκειται να επηρεάση το επίπεδον διαίτης των καταδίκων, καθ' ότι η ελάττωσις αύτη θα επιτευχθή διά της αυξήσεως της παραγωγής τροφίμων εις την έπαυλιν των Φυλακών. Η διαβεβαίωσις αύτη δέον να ληφθή σοβαρώς υπ' όψιν προς αποφυγήν της λανθασμένης εντυπώσεως ότι υπάρχει σκέψις ελαττώσεως του επιπέδου διαίτης των καταδίκων.

12. Κατά την εξέτασιν του Κεφαλαίου 22Α — Τμήμα Εμπορίου και Βιομηχανίας, η Επιτροπή εμελέτησε με ιδιαίτερον προσοχήν το Άρθρον 7, Επιθεώρησις Προϊόντων. Θεωρούμεν ότι η υπηρεσία αύτη έχει πολύ μεγάλην σημασίαν. Από την άρτίαν λειτουργίαν της υπηρεσίας αυτής εξαρτάται η δημιουργία καλής φήμης διά Κυπριακά γεωργικά προϊόντα εις τας αγοράς της Ευρώπης και γενικώτερον του εξωτερικού. Έχομεν υπ' όψιν μας ότι κατά το παρελθόν έτος διευκλώθησαν υπό εισαγωγών του Ηνωμένου Βασιλείου σοβαρά παράπονα όσον αφορά την ποιότητα και την κατάστασιν εξαχθέντων Κυπριακών γεωργικών προϊόντων. Γνωρίζομεν ότι το αρμόδιον Υπουργείον έλαβε πέρυσιν και εξακολουθεί να λαμβάνη, τα κατάλληλα μέτρα διά την βελτίωσιν της καταστάσεως. Θεωρούμεν όμως ότι η παρούσα ευκαιρία είναι κατάλληλος διά την Βουλήν να υποδείξη ότι χρειάζεται ο συνεχής και αυστηρός έλεγχος και το ενδιαφέρον του Υπουργείου διά την όσον το δυνατόν αρτιωτέραν λειτουργίαν της υπηρεσίας επιθεωρήσεως προϊόντων.

13. Κατά την εξέτασιν του Κεφαλαίου 28Α — Υπηρεσία Κοινωνικής Ευημερίας, Άρθρον 6, Δημόσια Βοηθήματα, η Επιτροπή παρετήρησεν ότι το ποσόν των £160.000, προϋπολογισθέν διά το 1963, είναι κατά £20.000 μικρότερον του προϋπολογισθέντος ποσού διά το 1962. Η Επιτροπή συνεζήτησε το θέμα τούτο μετά της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής επί Εργατικών Ζητημάτων, ταυτοχρόνως δε ήκουσε και τας απόψεις των αρμοδίων του τμήματος. Η Επιτροπή παρά το γεγονός ότι επικροτεί την απόφασιν της Εκτελεστικής Εξουσίας δι' οικονομίας και περικοπής εις τόν υπό συζήτησιν Προϋπολογισμόν, εντούτοις ειδικώς διά τα δημόσια βοηθήματα έχει την γνώμην ότι δεν θα έπρεπε να γίνη καμία περικοπή.

14. Εν σχέσει με το Κεφάλαιον 31Α — Αστυνομία, Άρθρον 1, εδάφιον 10, Μισθοί Αστυφυλάκων, η Επιτροπή εξαπλάγη εκ της μεγάλης αυξήσεως του κονδύλιου τούτου, ανερχομένης εις το ποσόν £24.384 εν σχέσει προς τον Προϋπολογισμόν του 1962. Εν τούτοις μετά τας παρασχεθείσας εξηγήσεις υπό των υπευθύνων αξιωματικών της

Αστυνομίας η Επιτροπή κατέληξε εις το συμπέρασμα ότι η αύξησις αυτή είναι δικαιολογημένη.

Συμφώνως προς τας παρασχεθείσας εξηγήσεις η αύξησις αυτή οφείλεται:

- (α) Εις τας κανονικάς ετησίας προσαυξήσεις των σχετικών μισθοδοτικών κλιμάκων.
- (β) Εις τας επιπροσθέτους προσαυξήσεις αίτινες κατέστησαν πληρωτέαι κατόπιν της διά νόμου αποκαταστάσεως μελών της Αστυνομίας, και
- (γ) εις λογιστικόν σφάλμα γενόμενον κατά την προετοιμασίαν του προϋπολογισμού του 1962, εξ αιτίας του οποίου σφάλματος το προβλεφθέν διά το 1962 ποσόν ήτο κατώτερον του πραγματικού και παρίσταται όθεν ανάγκη όπως γίνη επανόρθωσις τούτου.

15. Εν σχέσει προς το Κεφάλαιον 38Α — Γραφείον Δημοσίων Πληροφοριών, η Επιτροπή μετά μεγάλου διαταγμού εισηγήσει την ψήφισιν της προβλεπομένης δαπάνης επ' όσον η περυσινή αυτής εισήγησις περί της ανάγκης ταχείας και εκτεταμένης αναδιοργανώσεως του Τμήματος τούτου δεν φαίνεται να έχη μέχρι σήμερα ληφθή υπ' όψιν. Η Επιτροπή με μεγάλην ανησυχίαν έχει διαπιστώσει την από μέρους των αρμοδίων μη συμμόρφωσιν προς την εισήγησίν της ταύτην, επιθυμεί δε να καταστήση σαφές ότι εις το μέλλον θα ευρεθή εις την δυσάρεστον θέσιν να εισηγηθή την απόρριψιν του σχετικού κονδυλίου εις περίπτωσιν καθ' ην ήθελε συνεχισθή η σημερινή κατάστασις.

16. Αναφορικώς με το Κεφάλαιον 41Α — Εξωτερικαί Υπηρεσίαι, Άρθρον 1, εδάφιον 12, Ειδικά Επιδόματα, η Επιτροπή ζήτησεν από το Υπουργείον Εξωτερικών επεξηγήσεις και λεπτομερείας εν σχέσει με την διάθεσιν του ποσού αυτού. Εκ των δοθεισών επεξηγήσεων και λεπτομερειών η Επιτροπή εοχημάτισε την γνώμην ότι ο τρόπος διαθέσεως του ποσού τούτου δεν είναι ο ενδεδειγμένος και ότι η κατανομή του ποσού τούτου μεταξύ των διαφόρων αξιωματούχων των διαφόρων Πρεσβειών μας εις το εξωτερικόν είναι λίαν αυθαίρετος. Εν τούτοις, η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να συστήση την ψήφισιν του κονδυλίου τούτου διότι εν εναντίαν περιπτώσει θα καταστή δυσχερές το έργο των Πρεσβειών, πράττει όμως τούτο υπό την προϋπόθεσιν ότι το Υπουργείον Εξωτερικών θα προβή άμέσως εις την αναθεώρησιν του όλου τρόπου διαθέσεως και κατανομής του ποσού τούτου.

17. Αναφορικώς προς το Κεφάλαιον 46Α — Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, η Επιτροπή επί του Προϋπολογισμού θεωρεί το τμήμα τούτο (Στατιστικών και Ερευνών) ως ένα σημαντικώς χρήσιμον τμήμα απαραίτητον τόσο διά την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όσον και διά το κοινόν. Επί των στατιστικών στοιχείων και των μελετών του Τμήματος τούτου θα υποστηρίζονται εις ένα μέγαν βαθμό αι μελέται και τα προγράμματα της Εκτελεστικής Εξουσίας και εν πολλοίς αι δραστηριότητες της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Έχομεν διά τούτο την γνώμην ότι η αρτία λειτουργία του Τμήματος τούτου πρέπει να είναι συνεχές μέλημα του αρμοδίου Υπουργείου και γενικώτερον της Εκτελεστικής Εξουσίας. Η Επιτροπή προβαίνει εις την παρατήρησιν αυτήν διότι ως είναι γνωστόν η έκθεσις της απογραφής του 1960 δεν έχει εισέτι δημοσιευθή, επ' όσον δε απομακρυνόμεθα από το έτος της απογραφής η αξία της σοβαράς εκείνης εργασίας μειούται σημαντικώς.

18. Αναφορικώς προς το Κεφάλαιον 52Α — Επιχορηγήσεις, η Επιτροπή εξέφρασε πέρυσι την άποψιν ότι το θέμα τούτο χρήζει ειδικής μελέτης προς τον σκοπόν της καλύτερας εξυπηρετήσεως της αγροτικής και γενικώτερον της εθνικής μας οικονομίας. Επιθυμεί δε να επαναλάβη την εισήγησιν της ταύτην προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν.

19. Αναφορικώς με το θέμα της Κυβερνητικής χορηγίας προς το Κυπριακόν Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα, Κεφάλαιον 57Α — Χορηγίαί και Συνεισφοραί, Άρθρον 1, Κυπριακόν Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα, παρατηρείται μείωσις εκ £10.000 εν συγ-

κρίσει με το προβλεφθέν ποσόν χορηγίας εις τον Προϋπολογισμόν του 1962.

Εξ άλλου δε εις το Κεφάλαιον των δημοσίων εσόδων προβλέπεται αύξησις εκ £30.000 του εκ των αδειών κατοχής συσκευών ραδιοφώνων προερχομένου εισοδήματος.

Η Επιτροπή εξέφρασε πέρυσι την γνώμην ότι δέον να εξευρεθή τρόπος διά να μετριασθή η κρατική επιβάρυνσις διά την λειτουργίαν του Ίδρύματος τούτου. Η Επιτροπή με ικανοποίησιν επληροφορήθη παρά των αρμοδίων του Ίδρύματος ότι καταβάλλονται προσπάθειαι διά την αύξησιν των πόρων του Ίδρύματος προς τον σκοπόν μετριάσεως της Κυβερνητικής χορηγίας.

Αναφορικώς με την Τηλεόρασιν η Επιτροπή εξέφρασε πέρυσι την ευχήν ότι πρέπει να καταβληθούν προσπάθειαι ούτως ώστε αύτη να καταστή αποδοτικώτερα και ωφελιμώτερα δι' ολόκληρον την Νήσον.

Αι δοθείσαι υπό των αρμοδίων του Ίδρύματος πληροφορίαί είναι ότι συντόμως θα καταστή τούτο πραγματικότης. Η Επιτροπή εκφράζει την ευαρέσκειαν της διότι εφέτος υπεβλήθη εις αυτήν ο προϋπολογισμός του Ίδρύματος διά το 1963. Τέλος η Επιτροπή επιθυμεί να επαναλάβη την περυσινήν της εισήγησιν περί επισπεύσεως της υποβολής νέου περί Ραδιοφωνίας Νόμου εις τον οποίον να προβλέπωνται αι θέσεις και ο αριθμός τούτων εις τας διαφόρους υπηρεσίας του Ίδρύματος.

20. Η Επιτροπή επιθυμεί να αναφερθή εις το Κεφάλαιον 57Α — Χορηγίαί και Συνεισφοραί, Άρθρον 4, Κυβερνητική Εισφορά εις το Σχέδιον Ασφαλίσεως Αγροτικών Προϊόντων. Η συνεισφορά αυτή είναι σύμφωνος προς το υφιστάμενον σχέδιον. Έχει όμως ανακοινωθή υπό της Κυβερνήσεως ότι από δύο σχεδόν ετών διωρίσθη Επιτροπή διά την αναθεώρησιν του εν λόγω σχεδίου, το οποίον εισήχθη υπό της αποικιακής Κυβερνήσεως παρά τας επικρίσεις των αγροτικών οργανώσεων αι οποίαί το εθεώρουσιν ως μη ικανοποιητικόν.

Κατά την ομιλίαν του ενώπιον της Βουλής την 21ην Αυγούστου του 1961 η Α.Μ. ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εδήλωσεν ότι μεταξύ των κυρίων γραμμών της αγροτικής πολιτικής της Κυβερνήσεως είναι «η σύστασις κρατικού οργάνου επιφορτισμένου με την ασφάλισιν της γεωργικής παραγωγής εναντίον των απειλούντων αυτήν κινδύνων». Έχομεν την γνώμην ότι η εργασία της Επιτροπής της διορισθείσης υπό της Κυβερνήσεως διά την μελέτην του θέματος αυτού πρέπει να εισπευθή διά να καταστή δυνατή η σύστασις του κρατικού οργάνου το οποίον ανέφερον η Αυτού Μακαριότης.

21. Όσον αφορά το Κεφάλαιον 59Α — Διάφορα, Άρθρον 30, Δωρεάν Ναύλιο Δικαιουμένων Υπαλλήλων, η Επιτροπή εισηγήσει εις την Βουλήν την μη ψήφισιν του προβλεπομένου ποσού £1.000, καθ' όσον η Βουλή ήδη απέρριψε Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν κατατεθέντα εντός του 1962, διά του οποίου εξητείτο η έγκρισις δαπάνης προς κάλυψιν των ναύλων των δικαιουμένων υπαλλήλων διά ταξείδια εις το εξωτερικόν.

22. Αναφορικώς προς το Κεφάλαιον 71Α — Τμήμα Γενικού Εισαγγελέως, η Επιτροπή παρατηρεί ότι εκτός του κονδυλίου των £2.328, του προβλεπομένου υπό του εδαφίου 5 του Άρθρου 1, Μεταφρασταί Νόμων και Νομικών Εγγράφων, περιλαμβάνονται δύο άλλα κονδύλια, εις τα Άρθρα 5 και 6 «Απασχόλησις Εκτάκτου Προσωπικού» και «Μετάφρασις Νόμων και Νομικών Εγγράφων» εξ £100 και £1.500 αντιστοίχως. Η Επιτροπή έχει την γνώμην ότι η κατάσταση ως έχει σήμερα δεν είναι ικανοποιητική, φρονεί δε ότι το πρόβλημα της μεταφράσεως των Νόμων και των Νομικών Εγγράφων δέον να λυθή διά του διορισμού μόνιμων μεταφραστών εις το τμήμα του Γενικού Εισαγγελέως, και της απαλείψεως των άρθρων 5 και 6.

Εν τούτοις η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να εισηγηθή την ψήφισιν των ανωτέρω κονδυλίων ως ταύτα εμφανίζονται εις τον Προϋπολογισμόν μέχρις ότου εξευρεθή το κατάλληλον προσωπικόν.

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εάν δεν υπάρχει ένσταση θα παρα-
κλέσω ένα άλλον μέλος της Επιτροπής να συνεχίσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιον προτείνετε;

(Ο κ. Τίτος Φάνος αντικαθιστά τον κ. Τουμαζήν).

ΤΙΤΟΣ ΦΑΝΟΣ:

Κατόπιν προσθέτων πληροφοριών ληφθεισών εκ του
Υπουργείου Οικονομικών επηρέηθησαν οι ακόλουθοι τροπο-
ποιήσεις και προσθήκαι εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν
εσόδων και δαπανών του 1963 τον υποβληθέντα εις την
Βουλήν των Αντιπροσώπων.

1. Κεφάλαιον 1Α — Προεδρία.

Άρθρον 1(2), Υφυπουργός: Εις την στήλην «Προϋπο-
λογισμός» διά την χρείαν του έτους 1963» το ποσόν των
£1.580 να γίνη £1.760. «Σύνολον Αποδοχών Προσωπικού» εις
την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρείαν του έτους 1963»
το ποσόν £6.304 να γίνη £6.484. Εις την στήλην «Διαφοραί
επί πλέον ή επί έλαττον» το ποσόν £287 να γίνη £107.

Γενικόν σύνολον δαπανών Προεδρίας:

(α) Εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρείαν
του έτους 1963» το ποσόν £7.404 να γίνη £7.584
και εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί
έλαττον» το ποσόν £1.487 να γίνη £1.307.

2. Κεφάλαιον 9Α — Κυπριακός Στρατός.

Άρθρον 1(6), Λοχαγοί: Εις την στήλην «Προϋπολογισμός
διά την χρείαν του έτους 1963» το ποσόν £1.936 να γίνη
£2.662.

Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» πρόνοια διά 5 θέσεις να
γίνη πρόνοια διά 7 θέσεις.

Άρθρον 1(15), Επιδόματα δι' ειδικά καθήκοντα: Εις την
στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρείαν του έτους 1963», το
ποσόν £3.000 να γίνη £3.600.

Σύνολον αποδοχών προσωπικού εις την στήλην «Προϋπο-
λογισμός διά την χρείαν του έτους 1963» το ποσόν £134.073
να γίνη £135.399 και εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή
επί έλαττον» το ποσόν —£267 να γίνη +£1.059.

Άρθρον 7, Ενοίκια: Εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά
την χρείαν του έτους 1963» το ποσόν £800 να γίνη £850 και
εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον» το ποσόν
£150 να γίνη £100.

Άρθρον 10, «Συντήρησις Μεταφορικών Στρατού» να γίνη
«Συντήρησις και Λειτουργία Μεταφορικών Στρατού».

Σύνολον Άλλων Δαπανών: Εις την στήλην «Προϋπο-
λογισμός διά την χρείαν του έτους 1963» το ποσόν £56.427
να γίνη £56.477 και εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή
επί έλαττον» το ποσόν £25.433 να γίνη £25.383.

Γενικόν Σύνολον Δαπανών Κυπριακού Στρατού:

(α) Εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρείαν
του έτους 1963» το ποσόν £190.500 να γίνη
£191.876 και εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον
ή επί έλαττον» το ποσόν £25.700 να γίνη £24.324.

3. Κεφάλαιον 12Α — Κτηνοτροφικαί Υπηρεσίαι.

Άρθρον 1(6), Καθοδηγήτριαι Πτηνοτροφίας: Εις την
στήλην «Θέσεις 1963» ο αριθμός 6 να γίνη 3.

Εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρείαν του έτους
1963» το ποσόν £2.109 να γίνη £1.182.

Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προστεθούν τα ακό-
λουθα:

(6) 3 θέσεις καταργήθησαν.

Σύνολον Αποδοχών Προσωπικού: Εις την στήλην «Προϋπο-
λογισμός διά την χρείαν του έτους 1963» το ποσόν £27.195
να γίνη £26.268 και εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή
επί έλαττον» το ποσόν £1.695 να γίνη £2.622.

Γενικόν Σύνολον Δαπανών Κτηνοτροφικών Υπηρεσιών:

(α) Εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρείαν
του έτους 1963» το ποσόν £68.248 να γίνη

£67.321 και εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή
επί έλαττον» το ποσόν £3.137 να γίνη £4.064.

4. Κεφάλαιον 15Α — Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.

Άρθρον 1(5), Εκτελεστικοί Μηχανικοί 1ης Τάξεως: Εις
την στήλην «Επεξηγήσεις» να απαλειφθούν τα εξής: Νόμος
υπ' αρ..... του 1962, και να προστεθούν τα ακόλουθα: Νέαι
θέσεις έναντι καταργήσεως 4 αντιστοιχών προσωρινών θέ-
σεων δημιουργηθεισών διά του Νόμου υπ' αρ. 73 του 1962.

Άρθρον 1(6), Γεωλόγος 2ας Τάξεως: Εις την στήλην
«Επεξηγήσεις» να απαλειφθούν τα ακόλουθα: Νόμος υπ'
αρ..... του 1962, και να προστεθούν τα ακόλουθα: Νέα θέσις
έναντι καταργήσεως μιας αντιστοιχού προσωρινής θέσεως
δημιουργηθείσης διά του Νόμου υπ' αρ. 73 του 1962.

5. Κεφάλαιον 19Α — Φυλακαί.

Άρθρον 1(7), Αρχιδεσμοφύλακες: Εις την στήλην «Επεξη-
γήσεις» να απαλειφθούν τα εξής: Νόμος υπ' αρ..... του
1962.

Άρθρον 11, Στολαί: Εις το Ελληνικόν κείμενον να γίνη
«Ράψιμον Στολών».

6. Κεφάλαιον 39Α — Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας.

Άρθρον 1(1), Βοηθός Διευθυντής Κτηματολογίου και
Χωρομετρίας: Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» μετά τας
λέξεις «Η θέσις καταργήθη» να προστεθούν τα εξής: έναντι
δημιουργίας μιας νέας θέσεως υπό το εδάφιον (2).

Άρθρον 1(2), Ανώτεροι Κτηματολογικοί Λειτουργοί
(Κλίμαξ 2) έναντι (Κλίμακος 1): Εις την στήλην «Επεξη-
γήσεις» να απαλειφθούν τα ακόλουθα: «Νόμος υπ' αρ..... του
1962» και να προστεθούν τα εξής μεταξύ των λέξεων «μιας
θέσεως» η λέξις «αντιστοιχού» και μετά τας λέξεις «με
Κλίμακα 1» και των θέσεων Βοηθού Διευθυντού Κτηματο-
λογίου και Χωρομετρίας και του Πρώτου Λειτουργού Χωρο-
μετρίας».

Άρθρον 1(3), Κτηματολογικοί Λειτουργοί (Κλίμακος 5
και 2): Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να απαλειφθούν τα
εξής: «Νόμος υπ' αρ..... του 1962» και μετά τας λέξεις «2
νέαι θέσεις» να προστεθούν τα ακόλουθα: έναντι καταρ-
γήσεως μιας προσωρινής θέσεως Κτηματολογικού Λειτουργ-
γού.

7. Κεφάλαιον 59Α — Διάφορα.

Άρθρον 30, Δωρεάν Ναύλοι Δικαιουμένων Υπαλλήλων:
Εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρείαν του έτους
1963» το ποσόν των £1.000 να απαλειφθή. Εις την στήλην
«Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον» το ποσόν +£1.000 να
απαλειφθή.

Σύνολον διαφόρων δαπανών:

(α) Εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρείαν
του έτους 1963» το ποσόν £257.898 να γίνη
£256.898 και εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον
ή επί έλαττον» το ποσόν £413.356 να γίνη
£414.356.

8. Κεφάλαιον 62Α — Δημοσια Έργα.

Άρθρον 1(5), Εκτελεστικοί Μηχανικοί (Κλίμακος 5 και
2). Ο αριθμός 8 εις την στήλην «Θέσεις 1963» να γίνη 9, και
το ποσόν £10.306 εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την
χρείαν του έτους 1963» να γίνη £11.206.

Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να απαλειφθούν τα εξής:
«Νόμος υπ' αρ..... του 1962» και να προστεθούν τα εξής: 2
νέαι θέσεις. Μετά την λήξιν «μια» να απαλειφθούν αι λέξεις
«ανά θέσις».

Άρθρον 1(6) Ηλεκτρολόγος, Μηχανολόγος. Να απαλειφθή
η λέξις «Μηχανολόγος».

Άρθρον 1 μετά το εδάφιον (6) να προστεθή νέον εδάφιον
(7) «Μηχανολόγος (Κλίμακος 5 και 2)». Εις την στήλην
«Θέσεις 1962» να προστεθή — και εις την στήλην «Θέσεις
1963» να προστεθή ο αριθμός 1. Εις την στήλην «Έγκε-
κκριμένος Προϋπολογισμός διά την χρείαν του έτους 1962» να

προσθεθή — και εις την στήλην «Προϋπολογισμός του έτους 1963» να προσθεθή ο αριθμός £900.

Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα ακόλουθα:

(7) Νέα θέσεις.

Τα εδάφια (7) μέχρι (22) εις το Άρθρον 1 απαλείφονται και αντικαθίστανται διά των εδαφίων (8) μέχρι (23) αντιστοίχως.

Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» το εδάφιο (10) να γίνη (11) και το εδάφιο το αναφερόμενον εις την ιδίαν επεξήγησιν υπ' αρ. 13 να γίνη 14.

Το εδάφιο (12) να γίνη (13) και τα εδάφια τα αναφερόμενα εις την ιδίαν επεξήγησιν υπ' αρ. (14) και (15) να γίνουν (15) και (16) αντιστοίχως.

Το εδάφιο (13) να γίνη (14) και να απαλειφθούν τα εξής: «Νόμος υπ' αρ... του 1962»: το εδάφιο (10) το αναφερόμενον εις την επεξήγησιν να γίνη (11). Το εδάφιο (14) να γίνη (15) και να απαλειφθούν τα εξής: «Νόμος υπ' αρ... του 1962», και το εδάφιο (12) το αναφερόμενον εις την επεξήγησιν να γίνη (13). Εδάφιο (15) να γίνη (16) και να απαλειφθούν τα εξής: «Νόμος υπ' αρ... του 1962» και το εδάφιο (12) το αναφερόμενον εις την επεξήγησιν να γίνη (13).

Υπό τας προσωρινάς θέσεις να προσθεθή νέον εδάφιο (24) «Εκτελεστικοί Μηχανικοί (Κλίμακες 5 και 2)». Εις την στήλην «Θέσεις 1962» να προσθεθή — και εις την στήλην «Θέσεις 1963» να προσθεθή αριθμός 2. Εις την στήλην «Εγκριμένος Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1962» να προσθεθή — και εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να προσθεθή £1.800. Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα εξής: (24) Νέαι θέσεις. Οι αριθμοί των εδαφίων (23) μέχρι (31) να απαλειφθούν και να αντικατασταθούν διά των αριθμών (25) μέχρι (33) αντιστοίχως. Το εδάφιο (24) εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να γίνη (26) και το εις την επεξήγησιν εδάφιο (23) αναφερόμενον να γίνη (25). Το εδάφιο (31) εις τας επεξηγήσεις να γίνη (33).

Σύνολον Αποδοχών Προσωπικού: Εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» το ποσόν £129.989 να γίνη £133.589 και εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον» το ποσόν £462 να γίνη £4.062.

Γενικών Σύνολων Δαπανών Δημοσίων Έργων:

(α) Το ποσόν £157.719 εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να γίνη £161.319 και το ποσόν —£2.784 εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον» να γίνη +816.

9. Κεφάλαιον 63Α — Τακτικά Δαπάναι Δημοσίων Έργων.

Άρθρον 10, Συντήρησις και Προμήθεια Επίπλων και Σκευών εις Κυβερνητικά Κτίρια. Να απαλειφθούν αι λέξεις «εις Κυβερνητικά Κτίρια».

10. Κεφάλαιον 70Α — Ιατρικόν Τμήμα.

Άρθρον 1, «Ψυχιατρική Μονάς» να γίνη «Ψυχιατρική Μονάς και Νέον Άσυλον Φρενοπαθών».

Άρθρον 1(97), Νοσοκόμοι Ψυχιατρικού: Εις την στήλην «Θέσεις 1963» ο αριθμός 2 να γίνη 5. Εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» το ποσόν £1.116 να γίνη £2.754. Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα ακόλουθα: (97) 3 νέαι θέσεις.

Άρθρον 1(98), Νοσοκόμος επί του Προσωπικού, Γυνή. Να γίνη Νοσοκόμοι επί του Προσωπικού, Γυναίκες. Εις την στήλην «Θέσεις 1963» ο αριθμός 1 να γίνη 5 και το ποσόν £399 εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να γίνη £1.959. Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» υπό το εδάφιο (98) εις την αρχήν της επεξηγήσεως να προσθεθούν τα εξής: 4 νέαι θέσεις.

Άρθρον 1(99) Νοσοκόμοι επί του Προσωπικού, Άνδρες. Εις την στήλην «Θέσεις 1963» ο αριθμός 3 να γίνη 7, και το

ποσόν £1.293 εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να γίνη £2.981 και εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα εξής: (99) 4 νέαι θέσεις.

Άρθρον 1(100) Βοηθοί Νοσοκόμοι, Άνδρες. Εις την στήλην «Θέσεις 1963» ο αριθμός 3 να γίνη 11 και το ποσόν £1.023 εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να γίνη £3.879 και εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα ακόλουθα: (100) 8 νέαι θέσεις.

Άρθρον 1(101) Βοηθοί Νοσοκόμοι, γυναίκες. Εις την στήλην «Θέσεις 1963» ο αριθμός 5 να γίνη 8 και εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» το ποσόν £1.608 να γίνη £2.550. Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα ακόλουθα: (101) 3 νέαι θέσεις.

Αριθμός 1(102), Μαθητευόμενοι Νοσοκόμοι: Εις την στήλην «Θέσεις 1963» ο αριθμός 10 να γίνη 20 και το ποσόν £2.415 εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να γίνη £4.755. Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα εξής: (102) 10 νέαι θέσεις.

Αριθμός 1(103) Μαθητευόμενοι Νοσοκόμοι. Εις την στήλην «Θέσεις 1963» ο αριθμός 3 να γίνη 13 και το ποσόν £450 εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να γίνη £1.890. Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα εξής: (103) 10 νέαι θέσεις.

Εις το άρθρον 1 να δημιουργηθούν νέα εδάφια υπ' αριθμόν (104) μέχρι (107) ως ακολούθως: (104) Βοηθος Εργασιοθεραπευτριας (Ανήρ) (Κλίμαξ 17). Εις την στήλην «Θέσεις 1962» να προσθεθή — και εις την στήλην «Θέσεις 1963» να προσθεθή 1. Εις την στήλην «Εγκριμένος Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1962» να προσθεθή — και εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να προσθεθή £264. Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα εξής: (104) νέα θέσις. (105) Βοηθος Εργασιοθεραπευτριας, Γυναίκες (Κλίμαξ 18) εις την στήλην «Θέσεις 1962» να προσθεθή — και εις την στήλην «Θέσεις 1963» να προσθεθή ο αριθμός 2. Εις την στήλην «Εγκριμένος Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1962» να προσθεθή — και εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να προσθεθή £468. Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα εξής: (105) Νέαι θέσεις. (106) Βοηθητικοί Νοσοκόμοι, Άνδρες (μισθός σταθερός). Εις την στήλην «Θέσεις 1962» να προσθεθή — και εις την στήλην «Θέσεις 1963» ο αριθμός 20. Εις την στήλην «Εγκριμένος Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1962» να προσθεθή — και εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να προσθεθή το ποσόν £2.880. Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα εξής: (106) νέαι θέσεις. (107) Βοηθητικοί Νοσοκόμοι, Γυναίκες (μισθός σταθερός). Εις την στήλην «Θέσεις 1962» να προσθεθή — και εις την στήλην «Θέσεις 1963» να προσθεθή ο αριθμός 15. Εις την στήλην «Εγκριμένος Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1962» να προσθεθή — και εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να προσθεθή το ποσόν £2.160. Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» να προσθεθούν τα εξής: (107) Νέαι θέσεις.

Τα εδάφια (104) μέχρι (108) υπό «Δικαιώματα και Επιδόματα» να επαναριθμηθούν (108) μέχρι (112) αντιστοίχως.

Εις την σελίδα 166 του ελληνικού κειμένου το ποσόν £517.147 εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» «Εις μεταφοράν» πρέπει να γίνη £535.183. Εις την σελίδα 168 του ελληνικού κειμένου το ποσόν £517.147 εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» «Εκ μεταφοράς» πρέπει να γίνη £535.183.

Τα εδάφια υπό το Άρθρον 1(109) μέχρι 1(115) απαλείφονται και αριθμούνται 1(113) μέχρι 1(119) αντιστοίχως. Εις την σελίδα 152 του τουρκικού κειμένου το ποσόν £501.147 εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» «Εις μεταφοράν» πρέπει να γίνη £519.183 και εις την σελίδα 154 το ποσόν £501.147 «Εκ μεταφοράς»

εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να γίνη £519.183.

Εις την στήλην «Επεξηγήσεις» το εδάφιον (109) να γίνη (113) και το εδάφιον (115) να γίνη (119).

Εις το εδάφιον (116) Επιδόματα Διατροφής αντί δωρεάν τροφής εις Νοσοκόμους και Μαθητευμένους Νοσοκόμους, Άνδρες, να γίνη Επιδόματα Διατροφής αντί δωρεάν τροφής εις Νοσοκόμους, Μαθητευμένους Νοσοκόμους, Άνδρες και Γυναίκες και Καθαριστριάς.

Σύνολον Αποδοχών Προσωπικού. Το ποσόν £539.633 εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» να γίνη £557.669 και εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον» το ποσόν £9.995 να γίνη £28.031.

Γενικόν Σύνολον Δαπανών Ιατρικού Τμήματος:

(α) Εις την στήλην «Προϋπολογισμός διά την χρήση του έτους 1963» το ποσόν £1.132.566 να γίνη £1.150.602 και εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον» το ποσόν £14.085 να γίνη £32.121.

11. Εις την σελίδα 180 του ελληνικού κειμένου και εις την σελίδα 164 του τουρκικού κειμένου η κλίμαξ υπ' αρ. 1Α πρέπει να προηγήται της κλίμακας 1.

Λόγω των ανωτέρω τροποποιήσεων και προσθηκών πρέπει να επανεχθούν και αι ακόλουθοι τροποποιήσεις εις την Συγκεφαλαίωσιν Δαπανών και Οφειλών Βαρυουσών το Παγίον Ταμείον:

(α) Προεδρία: Το ποσόν £7.404 εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα ποσά του Προϋπολογισμού του 1963» να γίνη £7.584 και το ποσόν £12.404 υπό την στήλην «Σύνολον» να γίνη £12.584. Εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» το ποσόν £1.487 να γίνη £1.307. Το σύνολον διά Κεφάλαια 1 μέχρι 7 εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα Ποσά διά τον Προϋπολογισμόν 1963» από £151.866 να γίνη £152.046 και το «Σύνολον» £182.516 να γίνη £182.696. Το ποσόν £8.580 εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» να γίνη £8.400.

(β) Υπουργείον Αμύνης, Κυπριακός Στρατός: Το ποσόν £190.500 εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα ποσά διά τον Προϋπολογισμόν 1963» να γίνη £191.876 και το ποσόν £190.500 εις την στήλην «Σύνολον» να γίνη £191.876. Το ποσόν £25.700 εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» να γίνη £24.324. Το ολικόν υπό το Υπουργείον Αμύνης εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα ποσά υπό τον Προϋπολογισμόν 1963» το ποσόν £197.100 να γίνη £198.476 και το ποσόν £197.100 εις την στήλην «Σύνολον» να γίνη £198.476. Το ποσόν £26.040 εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον Εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» να γίνη £24.664.

(γ) Υπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων — Κτηνοτροφικά και Ύψηρεσίαι:

Το ποσόν £68.248 εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα Ποσά διά τον Προϋπολογισμόν 1963» να γίνη £67.321 και το ποσόν £68.248 εις την στήλην «Σύνολον» να γίνη £67.321. Εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον Εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» το ποσόν £3.137 να γίνη £4.064.

Το σύνολον διά το Υπουργείον Γεωργίας και Φυσικών Πόρων εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα Ποσά διά τον Προϋπολογισμόν 1963» το ποσόν £768.084 να γίνη £767.157 και το ποσόν £768.084 εις την στήλην «Σύνολον» να γίνη

£767.157. Εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον Εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» το ποσόν £3.541 να γίνη £2.614.

(δ) Υπουργείον Οικονομικών: Το ποσόν £257.898 εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα ποσά διά τον Προϋπολογισμόν 1963» να γίνη £256.898. Το ποσόν £260.128 εις την στήλην «Σύνολον» να γίνη £259.128.

Εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον Εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» το ποσόν £413.356 να γίνη £414.356. Σύνολον Υπουργείου Οικονομικών, το ποσόν £7.070.050 εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα Ποσά διά τον Προϋπολογισμόν 1963» να γίνη £7.069.050 και το ποσόν £11.126.493 εις την στήλην «Σύνολον» να γίνη £11.125.493. Εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον Εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» το ποσόν £1.287.811 να γίνη £1.288.811.

(ε) Υπουργείον Συγκοινωνιών και Έργων — Τμήμα Δημοσίων Έργων:

Το ποσόν £157.719 εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα Ποσά διά το 1963» να γίνη £161.319 και το ποσόν £157.719 εις την στήλην «Σύνολον» να γίνη £161.319. Το ποσόν —£2.784 εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον Εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» να γίνη +£816.

Σύνολον Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων: Εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα Ποσά διά το 1963» το ποσόν £981.201 να γίνη £984.801 και το ποσόν £981.201 εις την στήλην «Σύνολον» να γίνη £984.801. Το ποσόν £63.710 εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον Εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» να γίνη £60.110.

(στ) Υπουργείον Υγείας — Ιατρικόν Τμήμα: Το ποσόν £1.132.566 εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα Ποσά διά το 1963» να γίνη £1.150.602. Το ποσόν £1.132.566 εις την στήλην «Σύνολον» να γίνη £1.150.602. Το ποσόν £14.085 εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον Εγκεκριμένον 1962» να γίνη £32.121. Σύνολον Υπουργείου Υγείας: Το ποσόν £1.138.486 εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα Ποσά διά το 1963» να γίνη £1.156.522 και το ποσόν £1.138.486 εις την στήλην «Σύνολον» να γίνη £1.156.522. Το ποσόν £13.600 εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον Εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» να γίνη £31.636.

Γενικόν Σύνολον Δαπανών: Εις την στήλην «Προϋπολογισθέντα ποσά διά το 1963» το ποσόν £13.844.468 να γίνη £13.865.733 και το ποσόν £17.974.123 εις την στήλην «Σύνολον» να γίνη £17.974.123. Το ποσόν £1.453.553 εις την στήλην «Διαφοραί επί πλέον ή επί έλαττον ως προς τον εγκεκριμένον Προϋπολογισμόν 1962» να γίνη £1.432.288.

Εις την 1ην σελίδα, εις την υπ' αρ. 2 σημείωσιν υπό την Κατάστασιν Ενεργητικού και Παθητικού κατά την 31ην Δεκεμβρίου 1961, το ποσόν £19.086.600 να γίνη £19.053.293.

(ζ) Εις το Προϋπολογιζόμενον Υπόλοιπον Παγίου Ταμείου κατά την 31ην Δεκεμβρίου 1963, «Προϋπολογισμός Δαπανών διά το έτος 1963» ως εκτίθεται εν λεπτομερεία εις τας σελίδας 3 και 4, το ποσόν £17.952.858 να γίνη £17.974.123 και το «Προϋπολογιζόμενον Υπόλοιπον Παγίου Ταμείου κατά την 31ην Δεκεμβρίου 1963» αντί £576.850 να γίνη £555.585.

Εις την σημείωσιν του περιθωρίου του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963, εις το άρθρον 2, το ποσόν £13.844.468 πρέπει να γίνη £13.865.733.

Εις το άρθρον 2 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963 αι λέξεις «Δέκα τρία εκατομμύρια οκτακοσίας τεσσαράκοντα τέσσαρας χιλιάδας τετρακοσίας εξήκοντα οκτώ λίρας» να αντικατασταθούν διά των λέξεων «Δεκατρία εκατομμύρια οκτακοσίας εξήκοντα πέντε χιλιάδας επτακοσίας τριάκοντα τρεις λίρας». Εις την επικεφαλίδα του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963, αι λέξεις «Δεκατρία εκατομμύρια οκτακοσίας τεσσαράκοντα τέσσαρας χιλιάδας τετρακοσίας εξήκοντα οκτώ λίρας» να γίνη «Δεκατρία εκατομμύρια οκτακοσίας εξήκοντα πέντε χιλιάδας επτακοσίας τριάκοντα τρεις λίρας».

Η Επιτροπή εισηγείται όπως το ως άνω νομοσχέδιον, ως τούτο ετροποποιήθη υπ' αυτής, ψηφισθή υπό της Βουλής εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Και τώρα κατόπιν της αναγνώσεως της εκθέσεως εις την Ελληνικήν και την Τουρκικήν θα διακόψωμεν την εργασίαν μας επί μίαν ώραν διά να επανέλθωμεν εις τας 8.30 μ.μ.

(Ώρα διακοπής 7.30 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 8.45 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμε κύριε Πρόεδρε, απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έληξεν η ανάγνωσις της εκθέσεως της Επιτροπής Προϋπολογισμού επί του Προϋπολογισμού.

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Μιχαλάκης Σαββίδης, Χριστόδουλος Μιχαηλίδης, Χρυσός Δημητριάδης, Χατζηχάρος και Γιάγκος Ποταμίτης.

Έχει τον λόγον ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Με ιδιαίτεραν ικανοποίησιν έχω διαπιστώσει ότι η Εκτελεστική Εξουσία δεν παρέλειψε κάθε δυνατή προσπάθειαν διά την μείωσιν μη παραγωγικών κονδυλίων εις τον υπό μελέτην Προϋπολογισμόν του 1962, με θετικά αποτελέσματα συνολικην εξοικονόμησιν 1.432.288 λιρών εν συγκρίσει με τον Προϋπολογισμόν του 1962, ποσόν το οποίον δυνάμεθα να διαθέσωμεν εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963 εις έργα παραγωγικά τα οποία θα αποδώσουν εις το προσεχές μέλλον προς όφελος της εν γένει οικονομίας του τόπου μας.

Όσον αφορά το ολικόν των προϋπολογιζομένων εσόδων, ενώ ταύτα δεκνούν ελάττωσιν 723.067 λιρών, εν συγκρίσει με τα προϋπολογισθέντα έσοδα του παρελθόντος έτους, είμαι της γνώμης ότι τα αποτελέσματα ταύτα είναι αρκετά ενθαρρυντικά, διότι, εν η περιπτώσει εις τα έσοδα ταύτα συμπεριλαμβάνετο και ο Φόρος Εισοδήματος ο προερχόμενος εκ των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας, ποσόν το οποίον ίσως λανθασμένως ενεργούσα η Βουλή μας έχει αποστερήσει από τα έσοδα του Προϋπολογισμού μας, τα έσοδά μας θα ήσαν υψηλότερα του παρελθόντος έτους, ανεξαρτήτως του ότι

ταύτα ηλαττώθησαν κατά 750.000 λίρας από την χορηγίαν της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, ως επίσης και άλλων τινών μικροτέρων φορολογιών τας οποίας έχομεν καταργήσει.

Αλλά ίσως εδώ θα έπρεπε να διερωτάται κανείς, εάν ο Φόρος Εισοδήματος εισεπράττετο υπό της Δημοκρατίας αντί υπό των Κοινοτικών Συνελεύσεων, τότε πως θα εκάλυπτον αι Συνελεύσεις αύται τας ανάγκας των; Η απάντησίς μου εις το σοβαρόν τούτο ερώτημα, κατά την ταπεινήν μου γνώμην, είναι ότι όσον αφορά τα παιδιά κάθε πολίτου της Δημοκρατίας, ανεξαρτήτως φυλής και θρησκείματος, έχουν ίσα δικαιώματα και απαιτήσεις από την Δημοκρατίαν μας διά να φροντίση διά την παιδείαν των, και απ' ετέρου η Δημοκρατία έχει καθήκον και υποχρέωσιν να καλύπτη τοιαύτα έξοδα, αφού προηγουμένως τα ελέγξη και σταματήσει κάθε περιττήν και αδικαιολόγητον δαπάνην, θέτουσα υπό τον αποκλειστικόν έλεγχόν της και αναλαμβάνουσα κάθε φορολογίαν εν τη Δημοκρατία μας και απαγορεύουσα εις κάθε άλλο Σώμα επιβολήν οιασδήποτε φορολογίας, αναλαμβάνουσα συν τω χρόνω να καλύπτη όλας τας δαπάνας του κράτους μας, που είναι η φυσική υποχρέωσίς της, και απ' ετέρου απαλλάττουσα τον πολίτην της Δημοκρατίας μας από του δυσάρεστου συναισθήματος ότι έχει εν πληρώσει φόρους επιβαλλομένους εις αυτό υπό της Δημοκρατίας και υπό άλλων Οργανισμών, γεγονός το οποίον δημιουργεί μίαν αβεβαιότητα και απροθυμίαν τούτου εις το να εκπληροί τας υποχρεώσεις του πληρώνων τους επιβαλλομένους πολλαπλούς φόρους εκ διαφόρων διευθύνσεων, και με τα απτά δυσάρεστα αποτελέσματα της παρούσης οικονομικής δυσχερείας που ευρίσκονται σήμερα αι Κοινοτικά Συνελεύσεις.

Διά τον λόγον αυτόν ποιούμαι έκκλησιν εις όλους όσους ονομάζονται Αντιπρόσωποι του Κυπριακού λαού, είτε ούτοι είναι Τούρκοι ή Έλληνες, να σκεφθώμεν όλοι μαζί σαν μία οικογένεια ποίον είναι το συμφέρον του τόπου μας και να μη παρασυρόμεθα από αισθήματα καχυποψίας και φυλετικού φανατισμού, τα οποία σύγχυσιν και καταστροφήν του τόπου μας επιφέρουν και να προσπαθήσωμεν να εξεύρωμεν την καλύτεραν λύσιν όλων των προβλημάτων μας με σύνεσιν και κατανόησιν.

Έμμεσοι Φόροι: Εν όψει του ότι, ως φαίνεται, θα συνδεθώμεν κατά τον ένα ή τον άλλον τρόπον με την Κοινήν Αγοράν, και εν τοιαύτη περιπτώσει θα έχωμεν να αντιμετωπίσωμε μίαν ημέραν την σταδιακήν μείωσιν των εισαγωγικών μας δασμών και εν όψει του ότι οι εισαγωγικοί δασμοί των πλείστων όσων εισαγομένων εμπορευμάτων είναι πολύ χαμηλότεροι των εισαγωγικών δασμών των γειτονικών μας χωρών, και λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η χορηγία εκ της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου από έτος εις έτος ελαττούται μέχρι ότου παύση να υφίσταται, και εν όψει του γεγονότος ότι τα δάνεια τα οποία δημιουργούμεν διά σχέδια αναπτύξεως από ξένας χώρας μίαν ημέραν θα πρέπει να πληρωθούν, και μη ξεχνώντας ότι πρέπει να προστατεύσωμεν τας βιομηχανίας μας, και επιπλέον δεδομένου ότι οι άμεσοι φόροι έφθασαν εις το μη περαιτέρω, θα ήτο καλόν να εξετάσωμεν τίνι τρόπον θα ηδυνάμεθα να αυξήσωμεν τους Εμμέσους Φόρους δίχως να επιβαρύνωμεν την αγροτικήν και εργατικήν μας τάξιν, τώρα, διότι συνδεόμενοι με την Κοινήν Αγοράν θα ήτο πολύ δύσκολον, εάν όχι αδύνατον, να αυξήσωμεν εις το προσεχές μέλλον τους εισαγωγικούς μας δασμούς. Ως εκ τούτου θα ήτο καλόν να σκεφθώμεν τώρα, προτού είναι αργά, πως πρέπει να ενεργήσωμεν διά να αντεπεξέλθωμεν εις τας υποχρεώσεις μας, έχοντες πάντοτε υπ' όψιν μας ότι η δημιουργία μιας νέας Δημοκρατίας δεν είναι τόσον εύκολον γεγονός, και ότι οφείλομεν εάν θέλωμε τα άλλα κράτη να σέβωνται την Δημοκρατίας μας, να την δημιουργήσωμεν με τον ιδρώτα και την στέρησιν μας, και όχι βασιζόμενοι επί ξένων βοθηθειών.

Η Επιτροπή Προϋπολογισμού αναφέρει ότι το ποσοστόν της φορολογικής επιβαρύνσεως, το οποίον ανέρχεται εις 14.4% επί του ακαθάρτου Εθνικού Εισοδήματος, εξακολουθεί

να είναι υψηλόν ακόμη. Αλλά εδώ θα ήθελα να αναφέρω ότι δεν πρέπει να ξεχνώμεν ότι χθες ακόμη ηρχίσασμεν την Δημοκρατίαν μας, και δεν δυνάμεθα να ελπίζωμεν ότι σήμερα θα είμεθα εις θέσιν να προωθήσωμεν όλα τα παραγωγικά μας έργα εις τοιούτον βαθμόν που να μπορέσωμεν να μειώσωμεν τα ποσοστά της φορολογικής επιβαρύνσεως, και ως εκ τούτου πρέπει να έχωμεν υπομονήν. Δεν πρέπει να ξεχνώμεν ότι κάθε σχέδιον αναπτύξεως προτού εφαρμοσθή πρέπει να μελετηθή επισταμένως, να σχεδιασθή από ειδικούς και από επιπρόσθετον προσωπικόν και κατόπιν να τεθή εν εφαρμογή, και τότε μόνον θα μπορή να αποδώσῃ αφού περάσῃ ο ωρισμένος απαιτούμενος καιρός. Και ας μη λησμονώμεν επίσης ότι εκτός απ' όλα αυτά το Σύνταγμα μας μας έχει επιφορτίσει με τόσα πολλά περιττά έξοδα, που είναι μία περιπλέον αιτία, με αναπόφευκτον συνέπειαν την αύξησιν του ποσοστού της φορολογικής επιβαρύνσεως, που δυστυχώς επί του παρόντος δεν δυνάμεθα να αποφύγωμεν· αλλά πιστεύω ότι με την παρέλευσιν του χρόνου και με την δημιουργίαν της απαραίτητου εμπιστοσύνης και κατανοήσεως μεταξύ των κοινοτήτων μας θα ηδυνάμεθα ευκόλως να τα μειώσωμεν προς όφελος όλων μας.

Επίδομα ενοικίων. Το ποσόν των £262.435 ομολογούμενως είναι μεγάλη ετησία επιβάρυνσις του Προϋπολογισμού μας, και εν η περιπτώσει η Κυβέρνησις μας δεν θα ήθελε να εξεύρη μίαν άλλην λύσιν προς μείωσιν της δαπάνης αυτής, είμαι της γνώμης ότι θα ήτο πολύ καλύτερον εάν η Κυβέρνησις μας, διαθέτουσα δύο ετησίας δαπάνας διά το κονδύλιον αυτό, ανεγείρη πολυκατοικίας εις διαφόρους πόλεις διά την στέγασιν των Κυβερνητικών τούτων υπαλλήλων, και ούτω, ανεξαρτήτως του ότι με τα ποσά αυτά θα απέκτα τουλάχιστον μίαν κτηματικήν περιουσίαν, θα απεφεύγαμεν την δημοσίαν δαπάνην την οποίαν υφιστάμεθα ετησίως.

Επιχορηγήσεις: Με το κονδύλιον του ενός εκατομμυρίου λιρών το οποίον αναφέρεται εις το Κεφάλαιον των Επιχορηγήσεων, διερωτάται κανείς κατά πόσον θα ήτο δυνατόν το σημαντικόν τούτο ποσόν να εξοικονομηθή χωρίς να επηρεασθούν τα συμφέροντα των αγροτών ή του καταναλωτικού κοινού, και αντ' αυτού το ποσόν τούτο να χρησιμοποιηθή διά παραγωγικά έργα προς το συμφέρον της ολότητος των γεωργών του τόπου μας. Έχων ως βάσιν τα ανωτέρω, θα ήθελα να μου επιτραπή να τολμήσω να εισηγήθω την ακόλουθον λύσιν επί του ζητήματος τούτου.

Όσον αφορά την επιχορήγησιν του σίτου η οποία εγένετο μέχρι χθες, και σήμερα με την νέαν διευθέτησιν διά την επιχορήγησιν μόνον του σίτου, θα ήθελα να προτείνω την εξής λύσιν: Την διάλυσιν του Τμήματος Σιτηρών, τον καθορισμόν της τιμής του σίτου εις το επίπεδον του οποίου η Κυβέρνησις, μετά από μελέτην, θα εθεώρει αμειπτικόν διά τον παραγωγόν, και την σημερινήν τιμήν των 40 λιρών τον τόννον να την θεωρήσῃ ως τιμήν ασφαλείας, να αφεθή ελευθέρα η εμπορία του σίτου και της αλευροποιήσεως τούτου, όλα να εισαγωγῶνται σίτου να γίνωνται μέσον της Κυβερνήσεως και να πωλῶνται εις τους εισαγωγείς εις την ιδίαν τιμήν των 40 λιρών, οι δε αλευροβιομήχανοι να διαθέτουν τα προϊόντα των εις τας τιμάς τας οποίας θα ενόμιζον ότι θα έπρεπε να προσφέρουν. Όλα δε τα υποπροϊόντα του σίτου να διατίθενται υπό των αλευροβιομηχάνων και αρτοποιών και λοιπών εις τιμάς ελευθέρου συναγωνισμού.

Από την διευθέτησιν ταύτην η Κυβέρνησις θα έχῃ ένα περίσσευμα αρκετῶν εκατοντάδων χιλιάδων λιρών εκ της διαφοράς του εισαγομένου σίτου. Μέρος του ποσού τούτου να διατεθῇ υπό της Κυβερνήσεως διά την παρασκευήν κοινού επιχορηγημένου άρτου εις τιμήν χαμηλοτέραν της τιμής εις την οποίαν διετίθετο ο άρτος προ της τελευταίας διευθετήσεως της Κυβερνήσεως διά τα σιτηρά, ήτοι εις την τιμήν των 25—30 μιλς κατά μιλόν. Η παρασκευή του άρτου τούτου να γίνεται διά προσφορών διά την αλευροποίησιν του απαιτουμένου σίτου υπό των υφισταμένων μύλων αλευροποιίας, ως επίσης και διά προσφορών υφισταμένων αρτοποιείων εν Κύπρω, ούτως ώστε να μη αποστερηθούν οι αλευροβιομήχανοι και οι αρτοποιοί της εργασίας των. Η τιμή δε του

ούτω παρασκευαζομένου άρτου, ούσα σημαντικώς χαμηλή, όχι μόνον θα ωφελήσῃ οικονομικώς τον γεωργόν μας, τον εργάτην μας και γενικώς κάθε πολίτην ο οποίος θα ήθελε να αγοράσῃ το είδος του άρτου τούτου, και δεν θα ήθελε να αγοράσῃ λευκόν και κάθε είδους άλλον άρτον της ελευθέρας αγοράς, ἀλλ' επίσης θα συντείνῃ εις την μείωσιν του τιμαριθμικοῦ δείκτου, με φυσικόν αποτέλεσμα την μείωσιν του τιμαριθμικοῦ επιδόματος, και εξασφάλισιν της ελαττώσεως ταύτης προς όφελος της Δημοκρατίας μας. Με τον τρόπον αυτόν θα είχωμεν την πολλαπλήν αυτήν ωφέλειαν χωρίς να επηρεάσωμεν τα συμφέροντα κανενός, και χωρίς να υπάρξῃ κίνδυνος ότι ο Κυπριακός σίτος θα έμεινεν αζήτητος, δεδομένου ότι ούτος, προσφερόμενος εις την ιδίαν τιμήν με τον εισαγομένον θα ήτο περιζήτητος, και ίσως θα εξησφάλιζε και κατά τι καλύτεραν τιμήν από την βιομηχανίαν αλευροποιίας καθ' ότι θα προσέφερε μεγαλυτέραν ποσότητα σιμιγδαλίου και σεμολίνας, των οποίων η τιμή είναι υψηλοτέρα των αλεύρων.

Όσον αφορά το ζήτημα της κριθής, δεδομένου ότι ο παραγωγός δεν διαφέρει πολύ του καταναλωτού, διότι εις τας πλείστας περιπτώσεις ο παραγωγός είναι και κτηνοτρόφος, και δεν θα μπορούσε να εφαρμοσθή η ίδια πολιτική με την του σίτου, θα προέτεινα την στρεμματικήν επιχορήγησιν επί της βάσεως της υφισταμένης χορηγήσεως, και την ελευθέραν διαθέσιν του είδους τούτου.

Αλλ' επ' όσον ανέφερα τον κτηνοτρόφον, θα ήθελα να επεκταθῶ επί ωρισμένων σημείων αφορώντων την τάξιν ταύτην, η οποία δεν υπάρχει αμφιβολία ότι χρειάζεται ωρισμένην βοήθειαν εκ μέρους της Κυβερνήσεως, και θα ήτο καλόν να μεριμνήσωμεν και δι' αυτήν την τάξιν. Είμαι δε βέβαιος ότι θα μπορούσαμεν να εξασφαλίσωμεν την απορρόφισιν του γάλακτος της τάξεως αυτής εις αμειπτικὰς τιμάς διά της αυξήσεως απ' ενός μεν του εισαγωγικοῦ δασμοῦ του εισαγομένου τυρού, αφήνοντας συγχρόνως την εισαγωγὴν ελευθέραν εις τοιούτον βαθμόν που η αύξησις της τιμής του εισαγομένου τυρού να μην επηρεάσῃ το κόστος της ζωής, και τούτο θα το επιτύχωμεν διά του ελευθέρου συναγωνισμού, και ούτω έχοντες τας οικονομικὰς δυνατότητας εκ της επιβολῆς εισαγωγικοῦ δασμοῦ, μελετώντες τας τιμάς εις τας οποίας προσφέρεται ο τυρός ἐξ άλλων χωρῶν, εις τας αγοράς που εξαγομεν το είδος τούτο, να επιχορηγῶμεν τας εξαγωγὰς μας, δίδοντες ούτω την δυνατότητα εις τους τυροκόμους να αγοράζουν το γάλα εις αμειπτικὰς διά τον κτηνοτρόφον τιμάς και να διαθέτουν τα περισσεύματα των εις το εξωτερικόν εις τιμάς αι οποίας θα εκάλυπτον τα έξοδα των και θα τους άφηναν και εν λογικόν κέρδος.

Όσον αφορά το ζήτημα των αμπελοουργικῶν προϊόντων, πιστεύω ότι η επιχορήγησις σκοπόν έχει την εξασφάλισιν αμειπτικῶν τιμών των προϊόντων τούτων εις τους παραγωγούς των, ἀλλά επίσης και την δυνατότητα διαθέσεως των προϊόντων τούτων επιτοπίως και εις το εξωτερικόν. Δυστυχώς μέχρι σήμερα το σύστημα τούτο εις πλείστας όσας περιπτώσεις απ' ενός μεν δεν έχει ικανοποιήσῃ τον παραγωγόν των προϊόντων τούτων, απ' ετέρου δε δημιουργούμεν μίαν επικίνδυνον κατάστασιν, δημιουργούντες συνεχῶς υποπροϊόντα του είδους τούτου εις μεγάλας αδιαθέτους ποσότητας, διά τας οποίας αναγκαζόμεθα να επιχορηγῶμεν ιδιωτικὰς και ημι-κυβερνητικὰς επιχειρήσεις διά την εναποθήκυσιν των προϊόντων αυτών. Κατά την ταπεινήν μου γνώμην το τοιοῦτον είναι πολιτικῶς ανορθόδοξον, διότι είμαι της γνώμης ότι όλα αυτά τα προϊόντα μας της αμπέλου, εν η περιπτώσει ωρίζαμεν μίαν τιμήν αγοράς υπό των εργοστασίων ή και εμπόρων χωρίς την ανάμειξιν της Κυβερνήσεως, με τα χρήματα δε τα οποία διαθέτομεν διά τον σημερινόν τρόπον επιχορηγήσεως του είδους αυτού επιχορηγοῦσαμεν τας εξαγωγὰς του είδους τούτου, θα μπορούσαμεν να έχωμεν την ευχάριστον λύσιν της διαθέσεως όλων των αμπελοουργικῶν μας προϊόντων εις το εξωτερικόν, την εισαγωγὴν περισσούτου συναλλάγματος εις τον τόπον, την αποφυγὴν περαιτέρω περιττῶν εξόδων αποθηκεύσεως του είδους αυτού, ανεξαρτήτως της ωφελείας που θα απεκόμιζεν η Κυβέρνησις διά της

αποφυγής αποθηκευτικών και φύρας των προϊόντων, και αποφυγήν επί πλέον του να εξαρτώμεθα αποκλειστικώς από ωρισμένας χώρας διά την απορρόφησιν ωρισμένων προϊόντων μας, με απροβλέπτους δυνατάς σοβαράς συνεπειάς εις περίπτωσιν κατά την οποίαν ωρισμένας των χωρών αυτών αποφάσιζον να σταματήσουν να αγοράζουν τα προϊόντα ταύτα.

Εάν επρόκειτο, ως είναι η επιθυμία μου, να αναλύσω ένα προς ένα τα κεφάλαια του υπό μελέτην Προϋπολογισμού, ίσως θα ήτο ανάγκη να απασχολήσω επί πολλάς ώρας τους εντίμους συναδέλφους μου. Αλλ' επειδή δεν θα ήθελα να σας κουράσω, θα τελειώσω με μερικές μόνον παρατηρήσεις επί ωρισμένων θεμάτων, διά τα οποία θεωρώ υποχρεώσιν μου να αναφερθώ. Και ταύτα εν ολίγοις είναι τα εξής:

Θα ήθελα να συστήσω, εάν μου επιτρέπεται, εις την σεβαστήν μας Κυβέρνησιν όπως εις το εγγύς μέλλον λάβη υπ' όψιν τας ανάγκας της αγροτικής και κτηνοτροφικής μας τάξεως και δημιουργήση σταθμούς εις αγροτικές περιοχάς επηνδρωμένους με μόνιμον προσωπικόν, συνιστάμενον εξ εμπειρών επιστημόνων, γεωπόνων, κτηνιάτρων, γεωλόγων, υδρολόγων κ.λ.π. οι οποίοι να είναι εις θέσιν να βοηθούν τον παραγωγόν μας και να τον συμβουλεύουν διά τον καλύτερον τρόπον καλλιεργείας, θεραπείας ασθενείων, αρδεύσεως, αυξήσεως παραγωγής κ.λ.π. διά το καλόν και της αγροτικής και της κτηνοτροφικής μας τάξεως, αλλά και της οικονομίας εν γένει του τόπου μας.

Επίσης θα ήθελα να αναφερθώ εις το ζήτημα της ιατρικής περιθάλψεως των αγροτικών μας περιοχών και να τονίσω ότι είναι καθήκον και υποχρέωσις της Κυβερνήσεώς μας η ίδρυσις αγροτικών νοσοκομείων, επηνδρωμένων με το κατάλληλον και απαραίτητον προσωπικόν, ιατρικόν και νοσοκομειακόν, προς εξυπηρέτησιν της υγείας της τάξεως ταύτης η οποία ουδόλως πρέπει να παραμεληθήται.

Ευχαριστώ τους εντίμους συναδέλφους διά την υπομονήν των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κ. συνάδελφοι.

Καθώς ετονίσσαμεν και άλλοτε από του βήματος της Βουλής η μελέτη και η ψήφισις του....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως ομιλήτε ολίγον μακρύτερον του μικροφώνου διά να μη βουίτζη.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Καθώς ετονίσσαμεν και άλλοτε από του βήματος της Βουλής η μελέτη και η ψήφισις του Προϋπολογισμού του κράτους αποτελεί εν εκ των σοβαρωτέρων και σημαντικωτέρων καθηκόντων της Βουλής να ασκήση αυτή έλεγχον επί της Κυβερνήσεως, καθ' ότι ο Προϋπολογισμός αποτελεί το πολύμορφον όργανον ασκήσεως οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής και δι' αυτού προγραμματίζονται και συντονίζονται τα μέσα όπως πραγματοποιηθή η κυβερνητική πολιτική επί γενικωτέρων θεμάτων, ήτοι οικονομικών, κοινωνικών, εργατικών, αγροτικών, νομισματικών.

Και άλλοτε είχομεν τονίσει επίσης, ότι το πνεύμα της πολιτικής των οικονομικών οφείλει να διέπτη τας σκέψεις των Μελών της Βουλής κατά την ψήφισιν του Προϋπολογισμού.

Μετ' εξαιρετικής ικανοποιήσεως διεπιστώσαμεν εκ της μελέτης του Προϋπολογισμού του 1963 την αξιόπαινον προσπάθειαν της Εκτελεστικής Εξουσίας όπως μείωση διάφορα μη παραγωγικά κονδύλια και εξοικονομήση ποσόν £1.453.553 εν συγκρίσει με τον Προϋπολογισμόν του 1962.

Η τοιαύτη προσπάθεια της Εκτελεστικής Εξουσίας είναι ενδεικτική της ορθής οικονομικής πολιτικής της Κυπριακής Κυβερνήσεως, ήτις αποβλέπει εις την οικονομικήν εξυγίανσιν της Κυπριακής Πολιτείας, και ως εκ τούτου αξίζει να τύχη ενός επαίνου από του βήματος της Βουλής.

Μετά λύπης μας όμως διαπιστώσαμεν κατά την εξέτασιν του Κεφαλαίου 19Α, Υπηρεσία Κοινωνικής Ευημερίας, Άρθρον 6, Δημόσια Βοηθήματα, ότι το προϋπολογισθέν διά το έτος 1963 ποσόν των £160.000 είναι κατά £20.000 μικρότερον του προϋπολογισθέντος ποσού διά το 1962.

Λυπούμεθα να παρατηρήσωμεν ότι η τοιαύτη περικοπή είναι άστοχος και αντίκειται προς μίαν των θεμελιωδών αρχών της διεθνούς κοινωνικής πολιτικής ήτις είναι η μέριμνα και η υποχρέωσις της Πολιτείας διά την απαλλαγήν του ανδρώπου εκ της ανάγκης.

Το κράτος, κάθε κράτος, και μάλιστα δημοκρατικόν, μετά τον Β' Παγκόσμιον Πόλεμον, είναι επιφορτισμένον με ένα νέον βασικόν και θεμελιώδες καθήκον, με μίαν νέαν βασικήν και κεφαλαιώδη υποχρέωσιν να εξασφαλίση εις τους πολίτας του, και δη εις τους αναξιοπαθούσας απόρους, εν ανεκτόν επίπεδον ζωής. Κράτος μη πληρούν την υποχρέωσιν ταύτην παραβιάζει θεμελιώδη κανόνα δικαίου απορρέοντα εκ της διεθνούς κοινωνικής πολιτικής.

Κατά την γνώμην μας η περικοπή του ποσού τούτου των £20.000 διά βοηθήματα εις απόρους αποτελεί κακώς νοουμένην οικονομίαν, ήτις ώφειλε να γίνη εις άλλα κονδύλια του Προϋπολογισμού, όπως είναι τα κονδύλια διά την συντήρησιν και λειτουργίαν του κρατικού μηχανισμού, τα οποία ανέρχονται εις £5.754.492.— μη συμπεριλαμβανομένων των οδοιπορικών, των εξόδων συντηρήσεως Γραφείων ως και των επιδομάτων συντάξεων. Το ύψος των δαπανών διά την λειτουργίαν του κρατικού μηχανισμού εν συγκρίσει προς το σύνολον των εξόδων του Προϋπολογισμού είναι τόσον δυσανάλογον ώστε να επιβάλλεται η λήψις δραστηκών μέτρων ταχυτέρον διά την μείωσιν του πολυδαπάνου κρατικού μηχανισμού. Παράλληλως δε επιβάλλεται η επιτάχυνσις της αναδιοργανώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας επί αρτιωτέρας και δικαιότερας βάσεως.

Κατά την μελέτην του Κεφαλαίου 57Α — Χορηγία και Συνεισφοραί, Άρθρον 2, Ταμείον Κοινωνικών Ασφαλίσεων (1), Γενική Κυβερνητική Εισφορά, μετά λύπης μας διεπιστώσαμεν ότι το ποσόν των £250.000, προϋπολογισθέν διά το έτος 1963, είναι ακριβώς το ίδιον με το προϋπολογισθέν ποσόν διά το 1962. Εν όψει του γεγονότος ότι συντόμως θα κατατεθή εις την Βουλήν το περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (τροποποιητικόν) Νομοσχέδιον διά του οποίου αι παροχαί προς τους δικαιουμένους εργατοϋπαλλήλους σχεδόν θα διπλασιασθούν....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι γεγονός ότι εις το εγγύς μέλλον θα κατατεθή ενώπιον της Βουλής Νομοσχέδιον διά τας Κοινωνικάς Ασφαλίσεις. Το τι όμως προβλέπει το Νομοσχέδιον αυτό δεν είναι θέμα συζητήσεως εις το παρόν στάδιον, και επομένως θα παρακαλέσω τον έντιμον αγορητήν όπως μη αναφερθή εις τας προνοίας του Νομοσχεδίου τούτου.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Δεν θα αναφερθώ καθόλου, κ. Πρόεδρε, μόνον θα εκφράσω την ελπίδα ότι το ότι δεν συμπεριελήφθη ποσόν διπλάσιον εις τον Προϋπολογισμόν του 1963 δεν θα βραδύνη να εφαρμοσθή ο Νόμος των Κοινωνικών Ασφαλίσεων εντός του 1963. Εάν με αφήσετε να προχωρήσω θα το διαπιστώσετε....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μπορείτε να προχωρήσετε. Ανεφέρθη εις το γεγονός ότι το Νομοσχέδιον θα προβλέπη περί εισφοράς εκ μέρους της Κυβερνήσεως 50%, πράγμα το οποίον δεν είσθε εις θέσιν να γνωρίζετε, διότι το Νομοσχέδιον δεν κατετέθη και πράγμα το οποίον σημαίνει συζήτησιν επί των προνοιών του Νομοσχεδίου.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έχω υπ' όψιν μου, κ. Πρόεδρε, τας δηλώσεις του Μακαριωτάτου Προέδρου εις το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως διά των οποίων αναφέρεται ότι θα αυξηθούν αι παροχαί προς τους εργατοϋπαλλήλους κατά 40 ως 50% διά του νέου Νομοσχεδίου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με όλον το σέβας προς τας απόψεις του Προέδρου της Δημοκρατίας θέλω να παρατηρήσω ότι δεν αποτελούν Νομοσχέδιον, και επομένως μέχρις ότου υπάρξη Νομοσχέδιον ενώπιον της Βουλής δεν μπορούμε να συζητήσωμεν το θέμα τούτο.

Μπορείτε να προχωρήσετε.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Ελπίζω ότι η ψήφισις του εν λόγω ποσού των £250.000 του Προϋπολογισμού του 1963, ίσου προς το ψήφισθέν εις τον Προϋπολογισμόν του 1962, δεν θα έχη την σκοπιμότητα της μη εφαρμογής του τροποποιητικού Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων εντός του 1963 αλλά θα οφείλεται εις καθαρώς νομικούς λόγους, δηλαδή εις το ότι ο Προϋπολογισμός εξόδων συντάσσεται επί τη βάσει των υφισταμένων κατά την σύνταξιν των νόμων και ουχί των ψηφισθησόμενων μελλοντικώς. Ως εκ τούτου ελπίζωμεν ότι.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Απαντήσατε μόνος σας εις το θέμα το οποίον ηγεύσατε. Ασφαλώς όταν το Νομοσχέδιον ψηφισθή θα κατατεθή συμπληρωματικός προϋπολογισμός.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Αυτό θα έλεγα. Ως εκ τούτου ελπίζωμεν ότι η Εκτελεστική Εξουσία μετά την ψήφισιν του τροποποιητικού Νομοσχεδίου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα καταθέσῃ εις την Βουλὴν Νομοσχέδιον Συμπληρωματικής Πιστώσεως διὰ του οποίου θα εγκριθῇ το περιπλέον απαιτούμενον ποσόν προς κάλυψιν των ηυξημένων παροχῶν προς τους εργατοϋπαλλήλους.

Εκ της μελέτης του Κεφαλαίου 18Α, Γενικόν Σύνολον Δαπανῶν Δικαστικῶν Τμημάτων, σελίς 53, διαφαίνεται ότι ἐνὸς ἡ πραγματικὴ δαπάνη διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἔτους τοῦ 1961 ἀνῆρχετο εἰς £103.999, ὁ προϋπολογισμὸς διὰ τὸ ἔτος 1963 ἀνέρχεται εἰς £116.615 καὶ ἐπομένως παρουσιάζει διαφορὰν ἐπιπλέον ανερχομένην εἰς £12.614.

Παρά τὴν αὐξησιν δαπάνων τοῦ Δικαστικῶν Τμημάτων, διὰ τὴν ὁποῖαν οὐδεὶς ἐνίσταται, διότι ἡ δικαιοσύνη οφείλει νὰ στέκη εἰς τὸ ὕψος τῆς διὰ τῆς ἀξιοπρεποῦς ἀμοιβῆς τῶν Δικαστῶν, καὶ παρὰ τὴν εὐσυνείδητον ἐργασίαν τῶν Δικαστικῶν Σώματων ὅσον καὶ τοῦ δικαστηριακοῦ προσωπικοῦ, μετὰ λύπης μας ἀναγκάζομεθα νὰ τονίσωμεν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὅτι ἡ κανονικὴ λειτουργία τῶν Ἐπαρχιακῶν Δικαστηρίων χωλαίνει ἐξ αἰτίας τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθροῦ 159 τοῦ Συντάγματος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, διὰ τῆς ὁποίας κατεκρεουργήθη, διὰ τῆς διχοτομήσεως, ἡ Δικαστικὴ Εξουσία, εἰς τρόπον ὥστε νὰ διακομωδῆθῃ εἰς τὸν ἐξῶ κόσμον ἡ Κυπριακὴ Δικαιοσύνη.

Ἀπευθύνωμεν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς θερμὴν ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς ἡγέτας τῶν δύο Κοινοτήτων ὅπως μελετήσουν σοβαρῶς τὸ ζήτημα τῆς τροποποιήσεως τοῦ Κυπριακοῦ Συντάγματος, διὰ τῆς ἀπαλείψεως τοῦ ἀρθροῦ 159, καθ' ὅτι μόνον διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ λειτουργία τῶν Ἐπαρχιακῶν Δικαστηρίων θὰ ἐπαναρχίσῃ τὸν κανονικὸν καὶ φυσιολογικὸν ρυθμὸν τῆς καὶ θὰ ἐξοικονομηθῇ ἐκ τοῦ κοινῶν δαπανῶν διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν ἐν σεβαστὸν ποσόν.

Ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἐσόδων τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1963 καθὼς καὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς Κοινοβουλευτικῆς Επιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ συνάγεται ὅτι ἡ ἀναλογία μεταξὺ ἐμμέσων καὶ ἀμέσων φόρων εἶναι 74% πρὸς 26% ἀντιστοίχως.

Δεν ὑπάρχει οὐδεμίαν ἀμφιβολία ὅτι ἡ διάρθρωσις τοῦ φορολογικοῦ μας συστήματος εἶναι ἀτελής καὶ ἀπρηχαιωμένη.

Εἶναι πράγματι πρόβλημα, πρόβλημα κεφαλαϊῶδους σημασίας διὰ τὴν Δημοσίαν Οἰκονομικὴν, ὁ προσδιορισμὸς τῶν κριτηρίων ἐπὶ τῆς βάσει τῶν ὁποίων ἐνδείκνυται ἡ κατανομὴ τοῦ φόρου, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ φόρος ἀποτελεῖ τὸ κύριον ἔσοδον τοῦ Κράτους. Θὰ ἦτο εὐχής ἔργον εἰς τὴν Εκτελεστικὴν Εξουσίαν, παραλλήλως πρὸς τὸ Πενταετές Πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἐπεδίωκε νὰ ἐπιφεληθῇ τῶν φάτων ἐδικῶν οἰκονομολόγου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, σχετικῶς με τὴν ἀναδιάρθρωσιν τοῦ φορολογικοῦ μας συστή-

ματος, ἐπὶ τῆς βάσει τῶν διεθνῶν ἀνεγνωρισμένων καὶ συγχρονισμένων ἀρχῶν φορολογικῆς δικαιοσύνης.

Ἀναφερομένους εἰς τὸ Κεφάλαιον Α, Ἐπιχορηγήσεις, διὰ τοῦ ὁποίου διατίθεται ποσόν £1.000.000, δι' ἐπιχορηγήσεις τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, ἐκφράζομεν τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Εκτελεστικὴ Εξουσία κατὰ τὸ προσεχές ἔτος θὰ ἀναθεωρήσῃ τὸ σύστημα τῆς παροχῆς ἐπιχορηγήσεως εἰς τοὺς ἀμπελοφυτοὺς ἐπὶ δικαιοτέρας βάσεως εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἀδικούναι οἱ ἀμπελοφυτοὶ τῆς ἐπαρχίας Λεμεσοῦ, καὶ ταυτοχρόνως θὰ λάβῃ συν τῶ χρόνῳ τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα πρὸς ριζικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἀγροτικοῦ προβλήματος, ἐγκαταλείπουσα τὴν ἐπιζημίαν, διὰ τὴν ἐθνικὴν μας οἰκονομίαν, τακτικὴν τῆς ἐπιχορηγήσεως τῶν ἀγροτικῶν μας προϊόντων. Διότι, ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ ἀγροτικοῦ προβλήματος διὰ τῆς ἐσφαλμένης τακτικῆς τῶν ἐπιχορηγήσεων, οὐδόλως διαφέρει ἀπὸ τὴν θεραπείαν μιᾶς ἐπιδύου νόσου διὰ τῆς χρησιμοποίησεως παυσιπύων ναρκωτικῶν, ἐνὸς ἡ ριζικὴν θεραπεία τῆς ἐπιτυγχάνεται μόνον διὰ τῆς ἐγχειρήσεως.

Περαιῶν τὴν ομιλίαν μου θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ ἐν ὀλίγοις εἰς τὸ Κεφάλαιον 57Α — Χορηγία καὶ Συνεισφορά, Ἄρθρον 4, Κυβερνητικὴ Εἰσφορά εἰς τὸ Σχέδιον Ασφαλίσεως Ἀγροτικῶν Προϊόντων, διὰ τοῦ ὁποίου διατίθεται ποσόν £50.000 διὰ τὸν ὡς ἄνω σκοπόν.

Καθολικὸν αἴτημα τῆς Κυπριακῆς Ἀγροτικῆς Τάξεως εἶναι ἡ ἀναθεώρησις τοῦ ὑπὸ τῆς ἀποικιοκρατικῆς Κυβερνήσεως καταρτισθέντος καὶ λειτουργούντος μέχρι σήμερον σχεδίου Ασφαλίσεως Ἀγροτικῶν Προϊόντων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καλύπτῃ ὅλους τοὺς ἐκ τῶν θεομηνίων κινδύνους καὶ νὰ παρέχῃ εἰς τοὺς παθόντας ἰκανοποιητικὴν ἀποζημίωσιν.

Ἐκφράζομεν τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐντὸς τοῦ 1963 ἡ διοριθεῖσα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Επιτροπὴ πρὸς ἀναθεώρησιν τοῦ ἐν λόγω σχεδίου θὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον τῆς εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἰκανοποιηθῇ τὸ δίκαιον τούτου αἴτημα τῆς Ἀγροτικῆς μας Τάξεως.

Τελειῶν τας ἀπόψεις μου ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμοῦ τοῦ 1963, εἰσηγοῦμαι ὅπως ψηφισθῇ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, καθὼς ἐτροποποιήθη τούτο ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Επιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαμηλῆς Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι. Ἡ συζήτηση τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ σοβαρώτατα θέματα ποὺ συζητεῖ ἡ Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων. Χαιρετίζομεν τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἐντιμὸς Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν παρέστη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἔδωκεν ἐξηγήσεις διὰ τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀνέλυσε τὴν σημασίαν τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ὅπως ἐτόνισεν ὁ ἐντιμὸς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐλπίζομεν ὅτι αὐτὴ ἡ ὀρθὴ τακτικὴ τῆς παρουσίας Ἰπουργῶν εἰς τὴν Βουλὴν γιὰ σοβαρὰ ζητήματα θὰ συνεχισθῇ.

Ἡ συζήτηση τοῦ Τακτικοῦ Προϋπολογισμοῦ, ὅπως τονίστηκε καὶ ἐν προηγούμεναις συζητήσεσι, τὰ ἔσοδα τοῦ Προϋπολογισμοῦ πῶς εἰσπράττονται καὶ πῶς διατίθενται, ἀποτελοῦν τὸν καθρέπτην τῆς πολιτικῆς μας χώρας. Ἡ ἀρχὴ τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἶναι νὰ εἰσπράττονται τὰ ἔσοδα μετὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀντοχὴν καὶ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν κάθε πολίτου. Μία ἄλλη σωστὴ ἀρχὴ εἶναι νὰ ἐξοδεύωνται τὰ περισσότερα ἔσοδα διὰ ἔργα ἀνάπτυξης ἔτσι ποὺ νὰ ἀνεβαίνῃ τὸ εἰσόδημα τῶν πολιτῶν καὶ τοῦ γενικώτερον εἰσόδημα τῆς Πολιτείας. Μία ἄλλη σοβαρὴ πλευρὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἶναι τὸ γεγονός ὅτι περιλαμβάνει τὴν λειτουργίαν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ. Ἀπὸ τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ ἐξαρτάται ἐν μεγάλῳ βαθμῶν ἡ πρόωθησις καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν προγραμμάτων ἀνάπτυξης. Μετὰ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν θὰ κάνομε μερικὰς παρατηρήσεις εἰς τὸν Τακτικὸν Προϋπολογισμόν.

Εἰς τὸ Ἄρθρον 13 τοῦ Κεφαλαίου 11, εἰς τὸ Ἰπουργεῖο Γεωργίας, ἀναφέρεται εἰς τὸ Τμήμα Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν.

Προϋπολογίζεται το ποσό των £7.000 γι' αυτό το Τμήμα σε σύγκριση με £6.000 που ήταν εις τον περσινόν Προϋπολογισμό. Το Τμήμα Γεωργικών Εφαρμογών παίζει βασικό ρόλο στην προώθηση της εκτέλεσης των διαφόρων έργων στο Υπουργείο Γεωργίας. Χρειάζονται περισσότερα λεφτά γι' αυτό το Τμήμα. Χρειάζεται αναδιοργάνωση, χρειάζεται μεγαλύτερη επάνδρωση. Η πολιτική του πρέπει να τείνη έτσι που οι επιστήμονες αυτού του Τμήματος να βρίσκονται κοντά στον γεωργό, κοντά στην παραγωγή, για να τον συμβουλεύουν όταν χρειάζεται συμβουλές. Πολιτική του Τμήματος Γεωργικών Εφαρμογών θα πρέπει να τείνη έτσι που στα βασικά αγροτικά κέντρα να τοποθετηθούν επιστήμονες γεωπόνου, επιστήμονες κτηνίατροι.

Εις το Άρθρον 18 του Κεφαλαίου 11, στο Υπουργείο Γεωργίας, το κονδύλι για την προστασία των φυτών από διάφορες ασθένειες λιγοστεύει από τις £9.000 το 1962 στις £8.000 για το 1963. Είναι γνωστόν ότι οι φυτικές ασθένειες προξενούν τεράστιες καταστροφές στην παραγωγή μας. Χρειάζεται να διατεθούν πολύ περισσότερα λεφτά γι' αυτόν τον σκοπόν και όχι να κάνωμεν περικοπές. Αν διαθέσωμεν, για παράδειγμα, £40.000 να καταπολεμήσωμεν τον περονόσπορο ή το συρβίδι θα μπορούσωμεν να γλυτώσωμεν 200.000 λίρων αγροτικήν παραγωγήν.

Στο Κεφάλαιον 11, στο Άρθρον 4, προϋπολογίζεται οδοιοπορικά των Γεωργικών Υπαλλήλων για το 1963 £15.000. Το 1961 τα οδοιοπορικά ήσαν £24.000, το 1962 £17.000, εφέτος £15.000.

Στο Κεφάλαιον 12, στο Άρθρον 2, τα Οδοιοπορικά του Κτηνιατρικού Τμήματος, προϋπολογίζονται για το 1963 £2.000· στον φετινό χρόνο είχαμε £3.000. Δηλαδή σε δύο βασικά Τμήματα, το Γεωργικό και το Κτηνιατρικό, έχομε μείωσιν των Οδοιοπορικών. Ασφαλώς είναι σωστό να κάνωμεν οικονομίες. Να μην εξοδεύωμεν άσκοπα λεφτά· όμως οι Γεωπόνου και οι υπάλληλοι του Υπουργείου Γεωργίας είναι από τους υπαλλήλους που επιβάλλεται να έχουν τακτικήν καθημερινήν επαφή με τον γεωργικό κόσμο. Θα είναι πολύ μεγαλύτερη ζημιά για την οικονομία μας.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα ήθελα να διακόψω τον έντιμον ομιλητήν, αλλά θα ήθελα να τον πληροφορήσω ότι αι μικραί περικοπαί εις τας οποίας αναφέρεται έγιναν κατόπιν προσεκτικής μελέτης και αφού εξητάσαμεν το τι εδαπάνησαν τα Τμήματα αυτά το περασμένον έτος. Εάν, επομένως, το περασμένον έτος από το κονδύλιον των £17.000 «Οδοιοπορικά» διέθεσαν μόνον £14.000 χωρίς οι ίδιοι να ισχυρίζονται ότι δεν ημπούσαν να κάμουν τα απαιτούμενα ταξείδια εις την ύπαιθρον, θα ήτο άσκοπον να δεσμεύσωμεν εις τον Προϋπολογισμόν £17.000 ενώ το Τμήμα χρειάζεται £14.000, καθ' ότι μάλιστα εάν προς το τέλος του έτους διαπιστωθή ότι δεν υπάρχουν χρήματα μπορεί διά συμπληρωματικού προϋπολογισμού να δοθή το αναγκαίον ποσόν. Θα ήτο ευχής έργον εάν είχαμεν εκατομμύρια λιρών διά να αυξήσωμεν το κάθε κονδύλιον. Αλλά δυστυχώς δεν το έχομεν, περαιτέρω δε διεπιστώθη ότι εις πολλάς περιπτώσεις υπάλληλοι ενός Τμήματος οι οποίοι πηγαίνουν εις την ιδίαν Επαρχίαν χρησιμοποιούν 4 διαφορετικά μεταγωγικά μέσα αντί 4 υπάλληλοι να μεταβαίνουν με ένα μεταγωγικόν μέσον.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έχω υπ' όψη μου ότι εις δύο αυτά Τμήματα συναντούν δυσκολίες οι υπάλληλοι εις το να βγαίνουν έξω στα χωριά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα έλεγα ότι αι δυσκολίαι που συναντούν είναι πιθανόν διά να χρεώνουν την Κυβέρνησιν με οδοιοπορικά. Διότι, ως είπα προηγουμένως, εις πολλά Τμήματα παρατηρήθη ότι 4 υπάλληλοι ξεκινούν διά την ιδίαν Επαρχίαν έκαστος με το ιδικόν του αυτοκίνητον διά να χρεώνουν 4 άνθρωποι οδοιοπορικά αντί ένας να χρεώνη και να πηγαίνουν και οι 4.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πολύ σωστόν ότι πρέπει οι Τμηματάρχες να κάμουν ένα έλεγχον διά το πως εξοδεύονται τα οδοιο-

πορικά που υπάρχουν εις το κάθε Υπουργείον. Όμως έχω υπ' όψη μου ότι εις το Τμήμα των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών τα Οδοιοπορικά τα οποία ψηφίζονται μόνον για έξη μήνες τους αρκούν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν εζήτησαν αύξησιν του ποσού κατά τα περασμένα έτη, και περιπλέον, επ' όσον υπάγονται εις το ίδιον Υπουργείον, εάν το έναν Τμήμα έχη έλλειμμα μπορεί να συμπληρώση τούτο από πλεόνασμα το οποίον έχει δι' οδοιοπορικά εις άλλα Τμήματα.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ότι θα συμφωνήτε μαζί μου ότι τα οδοιοπορικά δεν θα πρέπει να αποτελούν δυσκολίαν διά να βγαίνουν οι υπάλληλοι των δύο αυτών Τμημάτων έξω διά να μπορέσωσιν να βοηθήσωσιν τον αγροτικόν κόσμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ουδείς διαφωνεί με το θέμα αρχής. Αλλά κατόπιν προσεκτικού ελέγχου, ο οποίος διήρκεσεν επί ώρας ολοκλήρους, και είμαι εις θέσιν να γνωρίζω, διότι είχα την τύχην να προεδρεύσω του Υπουργικού Συμβουλίου κατά την συζήτησιν του Προϋπολογισμού, και μετά από επισταμένην εξέτασιν των υπευθύνων, διεπιστώθη ότι το ποσόν το οποίον εδόθη διά τον σκοπόν της μεταβάσεως υπαλλήλων διαφόρων Τμημάτων είναι ικανοποιητικόν εάν γίνεται αυστηρός έλεγχος· επομένως η περικοπή η οποία έγινε είναι διά να σωθούν δημόσια χρήματα και να αναγκασθούν οι υπεύθυνοι των διαφόρων Τμημάτων να εξασκούν αυστηρόν έλεγχον και είναι δυνατόν διά του ποσού το οποίον εψηφίσθη να έχουν όλας τας ευκαιρίας επισκέψεως της υπαίθρου χωρίς να συναντούν καμμίαν δυσκολίαν.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Σύμφωνοι, κύριε Πρόεδρε, έλεγχος να εξασκείται, αλλά ούτε δυσκολίες να συναντούν οικονομικές από έλλειψη οδοιοπορικών διά να βγαίνουν οι υπάλληλοι έξω να κάμουν την δουλειά τους.

Εις το Κεφάλαιον 13, εις το Άρθρον 3, για φάρμακα και εμβόλια εις τες κτηνιατρικές υπηρεσίες, γίνεται πάλι μια περικοπή £2.000. Από £32.000 που προϋπολογίσθησαν το 1962 καθορίζονται £30.000 διά το 1963. Έχω υπ' όψη μου ότι χρειάζονται γι' αυτό το Τμήμα, γι' αυτόν τον σκοπόν, περί τες £70.000. Είναι πολλές οι επιδημίες που μαστίζουν την κτηνοτροφίαν μας. Η αύξησις της παραγωγής των κτηνοτροφικών προϊόντων έχει σοβαρή σχέση με την καταπολέμησι αυτών των ασθενειών. Είναι γι' αυτό το λόγο που πρέπει να διατίθενται γι' αυτούς τους σοβαρούς σκοπούς τα ποσά που εισηγούνται αυτά τα Τμήματα.

Το άλλο σημείο που θα αναφερθώ είναι στο Κεφάλαιο 52, για τις Επιχορηγήσεις. Στο άρθρο 1 αυτού του Κεφαλαίου αναφέρεται το ποσόν του £1.000.000 για επιχορηγήσεις. Το ποσόν αυτό είναι κατά £220.000 ολιγώτερο από τες επιχορηγήσεις του 1962. Η περικοπή του ποσού αυτού δημιουργεί σοβαρές ανησυχίες για τον αγροτικόν κόσμο. Είναι γνωστό ότι επιχορηγούνται τα προϊόντα δύο βασικών αγροτικών κλάδων, τον αμπελοουργικόν και των σιτηρών. Γιά χρόνια πολλά τώρα εφαρμόζεται αυτή η πολιτική των επιχορηγήσεων. Ασφαλώς αυτή η πολιτική δεν είναι πιο ορθή. Όμως επεβλήθη αυτή η πολιτική για να μην καταστραφούν δύο βασικοί αγροτικοί κλάδοι λόγω του υψηλού κόστους παραγωγής. Φέτος η Κυβέρνησις ολιγόστευσε την επιχορήγησιν στα σταφύλια κατά 1 μιλς η οκά. Ο αμπελοουργικός κόσμος διεμαρτυρήθη γι' αυτή τη μείωσις που του εστοίχισε περί τες £40.000. Έχομεν την γνώμην ότι δεν πρέπει να περικοπούν οι επιχορηγήσεις για τα σταφύλια και για τα σιτηρά. Η πολιτική των επιχορηγήσεων θα πρέπει να συνεχισθή μέχρι που η Κυβέρνησις με συγκεκριμένα μέτρα να βοηθήση αυτούς τους δύο βασικούς αγροτικούς κλάδους να αυξήσωσιν την παραγωγήν και να ρίξουν το κόστος. Οι απόψεις του κ. Σαββίδη στο ζήτημα των επιχορηγήσεων δεν βοηθούν στην λύση του προβλήματος. Οι απόψεις του κ. Σαββίδη εάν υιοθετηθούν θα δημιουργήσωσιν σοβαρότερα προβλήματα για

την αγροτική μας οικονομία. Αν η Κυβέρνηση μελετά αλλαγή του τρόπου επιχορηγήσεων θα πρέπει να ακουστούν πρώτα οι απόψεις των άμεσα ενδιαφερομένων παραγωγών, των αγροτικών οργανώσεων και της Βουλής των Αντιπροσώπων. Χρειάζεται λοιπόν σοβαρά και προσεκτική μελέτη στο πρόβλημα των επιχορηγήσεων. Η πρόσφατη πείρα από το σταμάτημα της επιχορήγησης του ψωμιού και της αύξησης της τιμής του κατά 10 μιλς το κιλό, θα πρέπει να βοηθήσει την Κυβέρνηση να είναι πολύ προσεκτική σε αυτό το ζήτημα. Η πείρα της ακρίβειας του ψωμιού λέγει ότι έπρεπε να παρθούν μέτρα που να μην επιτρέπουν σε ωρισμένα πρόσωπα να εκμεταλλεύονται την κατάσταση και να κερδίζουν χιλιάδες λίρες σε βάρος χιλιάδων οικογενειών. Και αυτά τα Κυβερνητικά μέτρα του ελέγχου των τιμών και της ελάττωσης της τιμής του ψωμιού επιβάλλεται να παρθούν άμεσα, δίχως καθυστέρηση στην ανάγκη η Κυβέρνηση να προχωρήσει η ίδια στην αλευροποίηση των σιτηρών.

Το τελευταίο Κεφάλαιο που θέλω να θίξω είναι το ζήτημα της ασφάλειας των γεωργικών προϊόντων που αναφέρεται στο Κεφάλαιο 57. Το ποσόν που προϋπολογίζεται γι' αυτό το σκοπό είναι το ίδιο που είχαμε και στα περασμένα χρόνια, £50.000. Έχει λεχθεί επίσημα στην Βουλή ότι μία Επιτροπή από Γπουργούς μελετά το νέο βελτιωμένο σχέδιον ασφάλειας των γεωργικών προϊόντων το οποίο θα μη σύντομα σε εφαρμογή. Όμως οι £50.000 ούτε για το παλιόν σύστημα μπορούν να αρκέσουν, πολύ περισσότερο δεν μπορούν να αρκέσουν για ένα νέο σύστημα ασφάλειας των γεωργικών προϊόντων. Γι' αυτό έπρεπε να προβλεφθούν πολύ μεγαλύτερα ποσά γι' αυτό το σοβαρό ζήτημα που απασχολεί τον γεωργικό κόσμο.

Έχω θίξει μερικά ζητήματα για την καλύτερη χρησιμοποίηση κονδυλίων του Προϋπολογισμού. Πιθανόν να πη ένας ότι οι εισηγήσεις μου προϋποθέτουν μεγαλύτερα ποσά τα οποία σήμερα δεν διαθέτουν. Πιστεύω ότι υπάρχουν τρόποι να εξασφαλισωμεν περισσότερα ποσά για τον Τακτικόν Προϋπολογισμό. Αν πετύχωμεν ενιαίαν φορολογίαν του Φόρου Εισοδήματος και αν πετύχωμεν να κτυπήσωμεν την φοροδιαφυγή που πολλές μεγάλες επιχειρήσεις τα καταφέρνουν να μην πληρώνουν φόρους, τότε θα μπορούσαμε να εξασφαλισωμεν μεγαλύτερα ποσά.

Ένας άλλος τρόπος ανάπτυξης των κρατικών εσόδων είναι η ίδρυση κρατικών ή ημικρατικών βιομηχανιών. Υπάρχουν τομείς εις τους οποίους το ιδιωτικό κεφάλαιο δεν τολμά ή δεν θέλει να προβή εις επενδύσεις. Υπάρχουν σε πολλές χώρες υποανάπτυχτες τέτοιες κρατικές ή ημικρατικές επιχειρήσεις, όπως στες Ινδίες, στην Γκάνα, στην Αίγυπτο και άλλες χώρες. Μπορούμεν να εφαρμόσωμεν κι' εμείς αυτήν την πολιτική για να εξασφαλισωμεν ένα μεγάλο ποσό εσόδων γαι να επενδύσωμεν εις έργα ανάπτυξης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Δι' αγόρευσης;

Υπάρχει ακόμη κατάλογος εγγεγραμμένων ομιλητών.

Ο κ. Χατζηχάρος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Έχω μελετήσει μετά προσοχής την έκθεση της επί του Επιτροπής και ομολογώ ότι αυτή ειργάσθη ικανοποιητικώς και πολολογισμού επέφερεν μερικώς αναγκαιάς τροποποιήσεις και έκαμεν εποικοδομητικώς εισηγήσεις διά τας οποίας νομίζω ότι πρέπει να τύχη των συγχαρητηρίων της Βουλής.

Εν τούτοις, επιθυμώ να αναφερθώ επί ενός μόνον σημείου, και τούτο είναι το θέμα των επιχορηγήσεων όσον αφορά ωρισμένα γεωργικά προϊόντα. Μέχρις ότου τεθή εις εφαρμογή το σχέδιον το οποίον εισηγείται ο έντιμος Βουλευτής κ. Σαββίδης, με την προϋπόθεσιν ότι δεν έχουν να ζημιωθούν οι παραγωγοί, επ' όσον θα έχουν τιμήν ασφαλείας £40 λίρας κατά τόννον διά το σιτάρι, μελονότι δεν ανέφερεν ο έντιμος

κύριος Βουλευτής πως θα γίνεται η αγορά και ποίος θα συγκεντρώνη τα σιτηρά, και μέχρις ότου το έτερον σχέδιον του περί των αμπελουργικών προϊόντων, διά τα οποία εισηγείται την κατάργησιν της επιχορηγήσεως των προς τους παραγωγούς, με την προϋπόθεσιν ότι δεν θα έχουν να ζημιωθούν οι αμπελουργοί, και εάν αυτά τα σχέδια του είναι εφαρμόσιμα, το παρόν σύστημα της επιχορηγήσεως δεν μπορεί να καταργηθή. Η επιχορήγησις αυτή, ενώ διά το έτος 1962 ήτο £1.220.000, ο υπό συζήτησιν προϋπολογισμός προβλέπει μόνον £1.000.000, δηλαδή ηλαττωμένην την επιχορήγησιν κατά £220.000. Η πρόθεσις της Κυβερνήσεως περί ελαττώσεως των δαπανών δεν έπρεπε να θίξη το κονδύλιον των επιχορηγήσεων γεωργικών προϊόντων, αίτινες είναι αναγκαιάι διά να είναι ικανοποιητικαί οπωσδήποτε αι τιμαί των προϊόντων τούτων προς προστασίαν των παραγωγών. Πρέπει να κατανοηθή ότι διά να κρατηθή ο γεωργικός κόσμος εις τα χωράφια και εις τα αμπέλια του και να εξακολουθήσθη το άχαρι επάγγελμά του πρέπει κι' αυτός να αμείβεται από την εργασίαν του και όχι να εξακολουθή να έχη το χαμηλότερον κατά κεφαλήν εισόδημα καθ' ην εποχήν και αυτός ο εργάτης δύναται να ζη πολύ ανθρωπινώτερον. Αι απογοητεύσεις του γεωργικού κόσμου, εξαρτωμένου από τας καιρικώς συνθήκας και υφισταμένου τας ιδιοτροπίας του καιρού, ένεκα των οποίων πολλάκις επιστρέφει με κενάς τας χείρας, δεν πρέπει να επιταθούν με την ελάττωσιν του αναγκαιούτος ποσού διά την επιχορήγησιν των προϊόντων του.

Δεν επιθυμώ να επεκταθώ επί του ζητήματος της προστασίας του γεωργικού κόσμου, η οποία είναι απαραίτητος επ' όσον πολύ μεγάλον ποσοστόν του πληθυσμού μας καταγίνεται με την γεωργίαν. Ούτε θέλω να επεκταθώ επί της γνώμης μερικών, μη γεωργών, οίτινες αποφαινόνται περί καλλιέργειας άλλων πλέον αποδοτικών προϊόντων διά τα οποία δεν θα υπάρχη ανάγκη επιχορηγήσεως, χωρίς όμως να μας ονομάζωμεν αυτά τα αποδοτικά προϊόντα τα οποία θα αντικαταστήσωμεν τα σιτηρά εις την ξηράν Μεσσαορίαν και τα αμπέλια εις τα κατσαβραχα της Πιτσιλιάς, της Λεμεσού και της Πάφου.

Νομίζω ότι, ως ορθώς έπραξεν η Επιτροπή επί του Προϋπολογισμού παρατηρήσασα ότι η Εκτελεστική Εξουσία δεν έπρεπε να ελαττώσθη το διά τας γεωργικώς εκθέσεις χορηγούμενον ποσόν των £1.000 εις μόνον £200 λίρας, ούτω έπρεπε να πράξη και ως προς την ελάττωσιν του ποσού των επιχορηγήσεων των γεωργικών προϊόντων κατά £220.000. Νομίζω ότι η τοιαύτη οικονομία της Κυβερνήσεως είναι μία κακώς νοουμένη τοιαύτη παρά την εκφρασθείσαν προσπάθειάν της διά οικονομίας, και την οποίαν επικροτούμεν, και η οποία οικονομία πρέπει να γίνη μόνον εις τας δαπάνας της Κυβερνητικής μηχανής.

Εισηγούμαι όπως η Βουλή επιφέρη την σχετικην τροποποίησιν ώστε το ποσόν διά τας επιχορηγήσεις των γεωργικών προϊόντων εάν όχι να αυξηθή τουλάχιστον να μείνη ως είχε και κατά το 1962, ήτοι £1.220.000.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡΥΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συναδελφοί.

Θα αναφερθώ εις μερικά μόνον από τα διάφορα κονδύλια του Προϋπολογισμού.

Εις το Κεφάλαιον 28Α, Υπηρεσία Κοινωνικής Ευημερίας, παρατηρείται ελάττωσις £20.000 εις το κονδύλιον διά δημόσια βοηθήματα, δηλαδή διά τα βοηθήματα εκείνα τα οποία δίδονται εις απόρους οικογενείας και άτομα. Συμφωνώ απολύτως μετά της Επιτροπής Προϋπολογισμού και μετά του έντιμου συναδέλφου κ. Χριστοδούλου Μιχαηλίδη ότι η περικοπή αυτή είναι αδικαιολόγητος. Ουδείς διαφωνεί διά την ανάγκην οικονομίαν εκεί και όπου πρέπει να γίνονται, τας οποίας και επικροτούμεν επ' όσον όμως εξακολουθεί να υπάρχη τόση φτώχεια και εξακολουθούν να υπάρχουν τόσα απροστάτευτα και φτωγά πρόσωπα διά τα οποία αι ολίγαι λίραι του Γραφείου Ευημερίας αποτελούν τον μόνον πόρον

ζωής, η περικοπή αυτή δεν είχε την θέσιν της. Υπό τας σημερινάς συνθήκας αύξησις μάλλον και όχι ελάττωσις επεβάλλετο διά το κονδύλιον τούτο επ' όσον δεν υπάρχει ακόμη εν πλήρη σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων καλύπτουν όλας τας περιπτώσεις δυστυχίας και ανεχίας. Ελπίζω ότι, έστω και τώρα, η Εκτελεστική Εξουσία θα εισακούση τας απόψεις τας εκφραζόμενας από διαφόρους πλευράς του Σώματος τούτου διά την διόρθωσιν αυτής της καταστάσεως.

Είς το Κεφάλαιον 57, Χορηγία και Συνεισφοραί, το μεγαλύτερον εκ των κονδυλίων είναι εκείνον του πρώτου άρθρου διά του οποίου προνοούνται £265.000 διά το Κυπριακόν Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα. Έχω την γνώμην ότι η υπό της Βουλής έγκρισις του ποσού αυτού ή μέρος τούτου πρέπει να συνοδευθή από κάποιαν εκτίμησιν του έργου του Ίδρύματος τούτου.

Το ραδιόφωνον και η τηλεόρασις είναι μία εξ εκείνων των δημοσίων υπηρεσιών αίτινες έχουν την πλέον ευρείαν και συγγήν επαφήν με τον λαόν. Δεν υπάρχει σχεδόν σπίτι το οποίον σήμερα να μην έχη ραδιόφωνον και δεν περνά ημέρα που να μην ακούσωμεν ένα από τα προγράμματα του Κυπριακού ραδιοφώνου είτε εις το σπίτι μας είτε αλλού. Οι πολίται της Δημοκρατίας ανοίγουν κάθε απόγευμα και βράδυ το ραδιόφωνον του σπιτιού ή του συλλόγου ή του καφενείου των, μεταξύ άλλων διά να ξεκουρασθούν από την μουσική και τα τραγούδια τα οποία θα ακούσουν το ίδιον δε γίνεται από τας οικοκυράς κατά τα πρωινά και το μεσημέρι. Δεν λέγω ότι αυτό δεν επιτυγχάνεται, και θα ήτο άδικον διά το Ίδρυμα και το προσωπικόν εάν διετυπώναμεν από του βήματος της Βουλής αυτήν την άποψιν. Όμως, κατά την γνώμην μου, δεν είναι πάντοτε ικανοποιητικόν το επίπεδον της παρεχομένης υπό του ραδιοφώνου αναψυχής. Υπάρχουν προγράμματα πολύ ικανοποιητικού επιπέδου τα οποία χειροπρότε ή κάθε καλλιεργημένος άνθρωπος, υπάρχουν όμως και προγράμματα μουσικής διά τα οποία διερωτάται κανείς αν μπορή να ονομάση αυτά τα προγράμματα ως μουσικήν. Και βέβαια με αυτό δεν θέλω να κατατάξω εις αυτήν την κατηγορίαν κάθε ελαφράν μουσικήν. Έχομεν την γνώμην ότι μία των επιδιώξεων του ραδιοφώνου θα πρέπει να είναι η καλλιέργεια των ανθρώπων και η δημιουργία ενός υψηλότερου πολιτιστικού επιπέδου από εκείνον το οποίον μας εκληροδότησεν το παρελθόν και κατά συνέπειαν χρειάζεται καλλιτέρευσις των μουσικών προγραμμάτων. Περί πλέον, το ραδιόφωνον, είτε το θέλομεν είτε όχι, αποτελεί εν ισχυρότατον μέσον διαπαιδαγωγήσεως των παιδιών μας. Το ίδιον και η τηλεόρασις. Υπάρχουν προγράμματα, τόσον του ραδιοφώνου όσον και της τηλεόρασεως, τα οποία ευχαριστείσαι όταν τα παιδιά σου μπορούν να τα παρακολουθήσουν, και τα παρακολουθούν διότι κάτι ωφελούνται. Υπάρχουν όμως και προγράμματα, κυρίως της τηλεόρασεως, τα οποία αποτελούν επικίνδυνον και καταστρεπτικόν θέαμα, όχι μόνον διά τα παιδιά και τους νέους, αλλά ακόμη και δι' ωρίμους άνδρας και γυναίκας. Ξεύρω ότι μεταξύ των υπευθύνων πιθανώς να προβάλλεται το επιχειρημα ότι ας προσέξουν οι γονείς τι θα δουν τα παιδιά τους». Ας μου επιτραπή όμως να παρατηρήσω ότι αυτό δεν είναι και τόσον εύκολον όταν πρόκειται διά το ραδιόφωνον ή την τηλεόρασιν εις την οικίαν ενός προσώπου. Δεν είναι εύκολον διά τους γονείς να επιβάλουν μίαν απαγόρευσιν της οποίας το πιθανώτερον αποτέλεσμα θα είναι αντίθετον του προσδοκουμένου. Διά τούτο είναι καθήκον των υπευθύνων αρχών του Ίδρύματος να δίδουν τοιούτον πρόγραμμα το οποίον και κατά την εκτίμησιν της Επιτροπής Προϋπολογισμού να είναι ωφελιμώτερον διά τον τόπον.

Το ραδιόφωνον εις την Κύπρον δεν είναι βεβαίως κρατική υπηρεσία. Είναι ημι-κρατική υπηρεσία και ευρίσκειται υπό τον έλεγχον και την καθοδήγησιν του κράτους. Είναι κατά συνέπειαν φυσικόν να εκφράξη κυρίως την πολιτικήν του κράτους επί όλων των παρουσιαζόμενων σοβαρών προβλημάτων, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών. Νομίζω όμως ότι όταν πολλάς φορές ακούει τα προγράμματα, τα πολιτικά μάλλον σχόλια του Κυπριακού Ραδιοφωνικού Ίδρύματος, διερωτάται αν αυτό υποστηρίξη ή αντιτίθεται προς την επίσημον πολιτικήν της Κυπριακής Κυβερνήσεως.

Είναι γνωστόν ότι ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας όπως και η Κυβέρνησις επανειλημμένως διεκήρυξαν ότι η πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι η πολιτική της αδεσμεύτου ουδετερότητος. Υπάρχουν βεβαίως οι διαφονούτες, και τούτο είναι δικαίωμα των. Όμως το ραδιόφωνον ως υπηρεσία οφείλει συστηματικώς να υποστηρίξη την επίσημον θέσιν του κράτους επί του ζητήματος τούτου. Δεν είναι ορθόν την μίαν ημέραν να ομιλή επί παραδείγματι ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας υπέρ της πολιτικής της ουδετερότητος και την ίδιαν ή την επομένην ημέραν να ακούεται από το Κυπριακόν ραδιόφωνον ένα πολιτικόν σχόλιον που όποιος το ακούσει να νομίσει ότι η Κύπρος έχει ήδη προσχωρήσει εις το ΝΑΤΟ. Ούτε είναι ορθόν την μίαν ημέραν να ομιλή ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας υπέρ της ανάγκης συνενώσεως των λαϊκών προσπαθειών διά την πρόδον και την ευημερίαν του τόπου, και από την άλλην το ραδιόφωνον με τα σχόλια του να δημιουργή εντελώς αντίθετον ατμόσφαιραν, να καλλιεργή την διάσπασιν και ουχί την απαιτούμενην διά το συμφέρον του τόπου συνένωσιν των λαϊκών δυνάμεων.

Ομιλών ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας από του βήματος τούτου κατά την πρόσφατον προσφώνησιν του Σώματος ετόνισεν ότι, ανεξαρτήτως πολιτικής, φυλετικής, ή θρησκευτικής τοποθετήσεως, οφείλομεν όλοι από κοινού να εργασθώμεν διά την δημιουργίαν καλύτερων συνθηκών δι' ημάς και τα τέκνα μας. Αν το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου, το οποίον ακούεται από τους πολίτας της Κυπριακής Δημοκρατίας ανεξαρτήτως πολιτικής τοποθετήσεως, ακολουθήση παρομοίαν τακτικήν υπεράνω πολιτικών διαφορών και παράσχη ίσην μεταχείρισιν προς όλους τους πολίτας, τότε θα είναι πολύ πλέον συνεπές με τας υποχρέωσις του.

Ελπίζω ότι η Εκτελεστική Εξουσία θα εξετάση μετά προσοχής τας απόψεις αυτάς, αι οποίαι επανειλημμένως ελέγχθησαν από του βήματος τούτου.

Είς την περυσινήν έκθεσιν της η Επιτροπή επί του Προϋπολογισμού ανέφερον ότι πρέπει να επισπευθή η υποβολή ενός νέου περί Ραδιοφωνίας Νόμου, ο οποίος να προβλέπη συν τοις άλλοις και τον αριθμόν των θέσεων εις τας διαφόρους υπηρεσίας του Ίδρύματος. Νομίζω ότι η κατάθεσις ενός τοιούτου Νομοσχεδίου διέποντος όλα τα ζητήματα τα σχετιζόμενα με την διοίκησιν, την λειτουργίαν αλλά και την πολιτικήν του Ίδρύματος πρέπει να επισπευθή.

Είς το Κεφάλαιον 19Α, Φυλακάι, Άρθρον 5, η Επιτροπή Προϋπολογισμού παρατηρεί ότι το κονδύλιον διά τροφήν και καύσιμα διά καταδικούς ηλαττώθη κατά £6.000 χωρίς να υπάρχη και ανάλογος ελάττωσις του αριθμού των καταδικών αλλά τονίζει ότι υπάρχει διαβεβαίωσις ότι αυτό δεν θα είναι εις βάρος της διαίτης των τροφίμων των φυλακών, διότι προβλέπεται αύξησις της παραγωγής των προϊόντων εις την έπαυλιν των φυλακών. Είς το ίδιον κεφάλαιον όμως παρατηρούνται και άλλαι ελαττώσεις κονδυλίων σχετιζόμενων με τους καταδικούς και την απαραίτητον ευημερίαν και διαβίωσιν των. Τοιαύται ελαττώσεις παρατηρούνται εις το κονδύλιον δι' ιματισμόν καταδικών, το κονδύλιον εκπαιδευτικών υπηρεσιών εις τας φυλακάς, το κονδύλιον, φροντίς καταδικών μετά την αποφυλάκισίν των, και το κονδύλιον, Επιδόματα ημερομισθίων εις καταδικούς. Συνολικώς άλλαι περικοπαί 3.000 περίπου λιρών. Επειδή έχω την άποψιν ότι απαιτείται μέριμνα διά την διαβίωσιν και την αναμόρφωσιν των παραβατών του Νόμου, και ειδικώτερον των νεαρών καταδικών, εκφράζω την όπορίαν μου διά την ελάττωσιν των κονδυλίων τούτων.

Κατά την ομιλίαν του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας εις την Βουλήν εγένετο ειδική μνεία διά την μέριμναν και αναμόρφωσιν των καταδικών και διά την προσπάθειαν λειτουργίας των φυλακών συμφώνως προς τας διεθνώς παραδεχτέμας αρχάς και συμφώνως προς τας νεωτέρας μεθόδους, πράγμα το οποίον μας ευρίσκει συμφώνους. Διά τούτο έχω την άποψιν ότι κονδύλια, ως αυτά τα οποία ανέφερα προηγουμένως, δεν θα έπρεπε να περικοπούν.

Τελικώς θα ήθελα να αναφερθώ εις το θέμα των επιδομάτων ενοικίων των δημοσίων υπαλλήλων. Η Επιτροπή επί του Προϋπολογισμού ανεφέρθη εις τα διάφορα κονδύλια δι' επιδόματα ενοικίων εις δημοσίους υπαλλήλους, αστυνομικούς, χωροφύλακας κλπ. Το σύνολον της προβλεπομένης δαπάνης δι' επιδόματα ενοικίων ανέρχεται εις το ποσόν των £262.000, κατά £33.000 δηλαδή μεγαλύτερον από το κονδύλιον του 1962. Η Επιτροπή εισηγείται εις την έκθεσίν της ότι το θέμα τούτο θα έπρεπε να επανεξετασθή και ότι η Κυβέρνησις δέον να αναθεωρήσῃ την σχετικήν πολιτικήν της. Συμφωνώ ότι το θέμα θα πρέπει να επανεξετασθή. Συμφωνώ ότι η σημερινή μέθοδος πληρωμῆς του επιδόματος αυτού χρειάζεται αναθεώρησιν. Θέλω όμως να υπογραμμίσω ότι το θέμα τούτο δεν είναι από εκείνα τα οποία μπορούν να λυθούσιν διὰ μονοπλεύρου κυβερνητικῆς αποφάσεως. Το επίδομα ενοικίων είναι ὅρος εργασίας των δημοσίων υπαλλήλων. Οποιαδήποτε ἀλλαγὴ αὐτοῦ τοῦ ὅρου εἰάν θὰ γίνῃ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον διαπραγματεύσεων μεταξύ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ὁργανώσεων τῶν δημοσίων υπαλλήλων, ἀλλοῦς οποιαδήποτε νέα διευθύνσεις πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε ἐνῶ θὰ διορθῶνται τὰ κακῶς ἔχοντα δὲν θὰ δημιουργηθῇ δυσκολία ἀδικαιολογήτους διὰ τοὺς δημοσίους υπαλλήλους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιάγκος Ποταμίτης.

ΓΙΑΓΚΟΣ ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι Βουλευταί.

Εἰς τὴν ἐκθεσὶν τῆς Επιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἰς τὰ Κεφάλαιον τοῦ σχετιζόμενον μετὰ τοῦ προϋπολογιζόμενα ἔσοδα γίνεται λόγος περὶ τῶν ἐσόδων τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ φόρου εἰσοδήματος. Τὸ ποσὸν τοῦ προερχόμενον ἐκ τοῦ φόρου εἰσοδήματος ἔχει μειωθῆ κατὰ £1.425.000. Ἡ διαφορά αὕτη οφείλεται, ὅπως ὅλοι γνωρίζομεν, εἰς τὸ ὅτι τὸ Σῶμα τούτου δὲν ἠδυνήθη νὰ υπερπηδήσῃ μερικὰ ἐμπόδια τὰ ὁποῖα, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἠδύναντο καὶ ἔπρεπε νὰ υπερπηδηθῶν, καὶ νὰ θεσπίσῃ τὸν Νόμον περὶ Φόρου Εἰσοδήματος ὅταν τὸ σχετικὸν Νομοσχέδιον συνεζητεῖτο ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Τὸ ποσὸν τοῦ £1.775.000 τὸ προϋπολογιζόμενον ἀπὸ φόρον εἰσοδήματος ἐντὸς τοῦ 1963 θὰ εἰσπραχθῇ δυνάμει τοῦ περὶ Φορολογίας τοῦ Εἰσοδήματος Ξένων Προσώπων Νόμου τοῦ 1961. Ἡ Επιτροπὴ λέγει εἰς τὴν ἐκθεσὶν τῆς ὅτι «δέον εὐλόγως νὰ ἀναμένεται ὅτι τὸ ποσὸν τῆς παρουσιαζομένης διαφορᾶς θὰ εἰσπραχθῇ ὑπὸ τῶν Κοινοτικῶν Συνελεύσεων».

Νομίζω ὅμως ὅτι ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς πρέπει νὰ ἀκουσθῇ καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη. Ὅτι ὁ τόπος αὐτός πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ τὴν φορολογικὴν τοῦ νομοθεσίαν καὶ ἐιδικῶς Φόρον Εἰσοδήματος. Κάποιος ἢ κάποιοι πρέπει νὰ φροντίσουν νὰ ἀναλάβουν τὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ θέματος τῶν φορολογικῶν Νόμων πρὸς ἐπανεξέτασιν. Νομίζω δὲ ὅτι, ἀπὸ ὁμιλοῦμεν τώρα διὰ τὰ κονδύλια τὰ προερχόμενα ἀπὸ τὸν Φόρον Εἰσοδήματος, πρέπει νὰ τονίσωμεν καὶ κάτι ἄλλο: Ὁ υφιστάμενος μηχανισμὸς διὰ τὴν δῆλωσιν τῶν εἰσοδημάτων, τὴν ἐξακριβῶσιν τῆς ἀκριβείας τῶν δηλώσεων τῶν γενομένων ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν περιπτώσεων φοροδιαφυγῆς εἶναι ἀτελής. Ὅπως εἶναι σήμερον ὁ μηχανισμὸς φόρου εἰσοδήματος, ἀνευ οἰαδήποτε διαφυγῆς πληρώνουν μόνον οἱ υπάλληλοι καὶ οἱ ἄνθρωποι τῶν μικρῶν καὶ μετρίων εἰσοδημάτων. Εἶναι κοινὸν μυστικὸν ὅτι πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν μεγάλων εἰσοδημάτων εὐρίσκουν μεθόδους φοροδιαφυγῆς. Λέγεται μεταξύ τῶν ἐδικῶν ὅτι τὸ κράτος χάνει πέραν τοῦ £1.000.000 ετησίως ἐξ αἰτίας τῶν ἐλλείψεων τοῦ μηχανισμοῦ ἐξακριβώσεως τῶν εἰσοδημάτων. Κάτι πρέπει νὰ γίνῃ. Δὲν συμφωνοῦμεν μετὰ τὴν γενομένην ὑπὸ προηγουμένου ὁμιλητοῦ εἰσήγησιν ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀυξηθῶσιν οἱ ἔμμεσοι φόροι καὶ ὄχι οἱ ἄμεσοι. Οἱ ἔμμεσοι φόροι πλήττουν κυρίως τὰς πτωχοτέρας τάξεις, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ολίγοι τῶν ἐντίμων Βουλευτῶν θὰ ὑπεστήριζον τὴν ἀρχὴν ταύτην. Ἦδη οἱ ἔμμεσοι φόροι ἀνέρχονται εἰς 74% ἐνῶ οἱ ἄμεσοι εἰς 26%. Ἡ ἀναλογία αὕτη δὲν εἶναι καλὴ βᾶσις διὰ μίαν υγιᾶ φορολογικὴν πολιτικήν.

Νομίζω ὅτι κάτι πρέπει νὰ λεχθῆ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὅσον ἀφορᾷ τὰ Κεφάλαια 31Α, Αστυνομία, καὶ 32Α, Χωροφυλακῆ. Τὰ κονδύλια αὐτὰ καλύπτουν τὸ σεβαστὸν ποσὸν τοῦ £1.417.849 καὶ ἀσφαλῶς ἡ πληρωμὴ ἐνὸς τόσον μεγάλου ποσοῦ διὰ τὴν Αστυνομίαν καὶ τὴν Χωροφυλακὴν ἐξυπακούει καὶ ἀνάλογα θετικὰ ἀποτελέσματα εἰς τὴν καταπολέμησιν καὶ παρεμπόδισιν τοῦ ἐγκλήματος.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν ὅλοι οἱ Κύπριοι, ανεξαρτήτως κοινωνικῆς ἢ πολιτικῆς τοποθετήσεως, παρρηκοῦθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ παρακολουθοῦν με ἐνδιαφέρον καὶ πολλὰς φορὰς με αγωνίαν τὴν κατάστασιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας τῶν κατοίκων τοῦ τόπου αὐτοῦ. Χωρὶς νὰ θέλω νὰ υποτιμῶ τὰς καταβαλλομένας προσπάθειάς πιστεύω ὅτι ὅλοι μας εὐχόμεθα καὶ ἀναμένομεν ὅτι ἡ κατάστασις θὰ βελτιωθῇ καὶ ὅτι ἡ Αστυνομία καὶ ἡ Χωροφυλακῆ θὰ δυνηθῶν καλύτερον νὰ δημιουργήσουν τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας τοῦ ὁποῖον πρέπει νὰ χαρακτηρίζῃ πᾶσαν εὐνομομένην πολιτείαν. Θὰ εἴμεθα ἀδίκαι ἐάν, θλιγόντες τὸ ζήτημα τούτου, δὲν ἀναφερόμεθα εἰς τὰς δυσκόλους συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐργάζονται οἱ ἄνδρες καὶ οἱ αξιωματικοὶ τῆς Αστυνομίας καὶ τῆς Χωροφυλακῆς, καὶ δὲν θὰ ἐκτελοῦσαμεν πλήρως τὸ καθήκον μας ἐάν ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ δὲν ἐτονίζετο ὅτι εἰς τὰς προσπάθειάς τῶν διὰ τὴν πάταξιν τῶν ἐγκλημάτων τῆς Αστυνομίας καὶ τῆς Χωροφυλακῆς πρέπει νὰ ἔχουσι τὴν βοήθειαν καὶ τὴν συνεργασίαν τοῦ κοινού.

Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ δράσις, ἡ δραστηριότης καὶ ἡ αποτελεσματικότης τῆς Αστυνομίας θὰ αὐξήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν συνεργασίαν τοῦ κοινού, ἀλλὰ καὶ ἡ συνεργασία τοῦ κοινού αὐξάνει τὴν αποτελεσματικότητά τῆς δράσεως τῶν αστυνομικῶν ὁργανῶν κατὰ τοῦ ἐγκλήματος. Χρειάζεται λοιπὸν καὶ τὰ δύο, καὶ δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται νὰ συζητῶμεν ποῖον ἐκ τῶν δύο πρέπει νὰ προηγηθῇ. Ἡ Αστυνομία καὶ ἡ Χωροφυλακῆ ἀς ἐντεινῶσι τὴν δραστηριότητά καὶ τὴν ἐκστρατεία τῶν κατὰ τῶν ἐγκλημάτων καὶ τὸ κοινὸν ἀς ἀνταποκριθῇ πρὸς τὰς ἐκλήσεις ἐκ μέρους τῶν Ἀρχῶν δια συνεργασίαν καὶ συμπαραστάσιν.

Ἐρχομαι εἰς τὸ Κεφάλαιον τοῦ Προϋπολογισμοῦ 30Α, 12 μέχρι 16. Μία τάξις ἀνθρώπων τῆς ὁποίας τὸ ἔργον εἶναι συναφές πρὸς τὸ ἔργον τῶν αστυνομικῶν καὶ τῶν χωροφυλάκων εἶναι οἱ ἀγροφύλακες. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐργάζονται σκληρὰ καθημερινῶς διὰ νὰ φυλάττωσι τὴν κτηματικὴν περιουσίαν τῆς υπαίθρου. Ἐχουν ἔργον τῶν νὰ προστατεύουν τὴν κτηματικὴν περιουσίαν καὶ καρπὸς ἀξίας εκατομμυρίων λιρῶν. Ἡ θέσις τῶν εἶναι κοπιώδης καὶ θέσις ἐμπιστοσύνης. Ὡς ἐκ τούτου καὶ ἡ ἀμοιβὴ τῶν πρέπει διὰ διαφόρους λόγους νὰ εἶναι ἀνάλογος. Ὁ μισθὸς ὅμως τῶν 18 λιρῶν κατὰ μῆνα δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς λογικὸς ἰκανοποιητικὸς. Δυστυχῶς ὅμως τὸ βάρος τῆς πληρωμῆς τοῦ μισθοῦ τῶν ἀγροφυλάκων τὸ φέρουν σήμερον ἐν μέρει τὰ πτωχὰ βάλαντια τῶν κατοίκων τῆς υπαίθρου τῶν ὁποίων ἡ ἰσχνότης καὶ ἡ ἀδυναμία δὲν δύνανται νὰ ἀνθέξῃ εἰς μὲλλον παρατράβηγμα, δὲν εἶναι ὅμως τούτου λογικὸν νὰ ἐξακολουθοῦν οἱ ἀγροφύλακες νὰ ἀμείβονται με ἓνα μὴ ἰκανοποιητικὸν μισθόν, ὅταν μάλιστα διὰ νὰ ἀνταποκριθῶν εἰς τὰ καθήκοντά τῶν, διαθέτοντες πολλὰς ὥρας διὰ τὴν ἐργασίαν τῶν, εἶναι υποχρεωμένοι νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ νὰ πληρώνωσι ἄλλους ἀνθρώπους διὰ νὰ καλλιεργήσουν τὰ ἰδικὰ τῶν κτήματα. Ἡ λύσις τῶν ὁποίων εἰσηγούμεθα εἶναι ὅπως οἱ μισθοὶ τῶν ἀγροφυλάκων πληρώνονται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ὅπως πληρώνονται καὶ οἱ μισθοὶ τῶν αστυνομικῶν καὶ τῶν χωροφυλάκων. Οἱ τελευταῖοι διορίζονται καὶ παύονται ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Αστυνομίας καὶ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ οἱ ἀγροφύλακες διορίζονται καὶ παύονται ὑπὸ τῶν Διοικητῶν τῶν Ἐπαρχιῶν. Ὅπως οἱ πρῶτοι οὕτω καὶ οἱ ἀγροφύλακες εἶναι ἐμπειστευμένοι με τὴν φύλαξιν καὶ προστασίαν τῆς περιουσίας τοῦ κοινού. Μέρους τῶν καθηκόντων τῶν ἀγροφυλάκων εἶναι καὶ ἡ συνεργασία καὶ ἡ βοήθεια πρὸς τὴν Αστυνομίαν καὶ τὴν Χωροφυλακὴν διὰ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν τῶν κακοποιῶν.

Ταύτα νομίζω ότι δικαιολογούν τας εισηγήσεις μου. Άλλωστε, εις το παρελθόν, δυνάμει νόμων προϋπαρχόντων του σήμερον εν ισχύι Νόμος περί Αγροφυλάκων, οι αγροφύλακες εθεωρούντο μέλη της Αστυνομίας και επληρώνοντο, όπως και οι αστυνομικοί, εκ του Δημοσίου Ταμείου. Αλλά και τούτο εάν δεν είναι δυνατόν επί του παρόντος υπάρχει ο τρόπος όπως το Κυβερνητικόν Ταμείον έλθη αρωγόν εις τα Ταμεία των κοινοτήτων των χωριών. Ο περί Αγροφυλάκων υφιστάμενος Νόμος προνοεί ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να διατάξη όπως το Δημόσιον Ταμείον συνεισφέρει διά την μερικὴν πληρωμὴν των μισθών των αγροφυλάκων ως αυξηθῆ λοιπὸν αὐτὴ η συνεισφορά.

Και τώρα δύο λέξεις επί της εισηγήσεως του φίλου μου εντίμου Βουλευτοῦ κ. Σαββίδη, σχετικῶς με την επιχορήγησιν των αμπελοφυλικῶν προϊόντων.

Κατὰ την εισήγησιν ταύτην η επιχορήγησις πρέπει να παύση να δίδεται εις τους αμπελοφυλικούς και να δίδεται εις τους οινοβιομηχάνους. Ουδὸλως με ευρίσκει σύμφωνον αὐτὴ η πρότασις και μετά δυσκολίας δύναμαι να ενοήσω πως θα γίνη το θαῦμα της εξασφαλίσεως της διαθέσεως των αμπελοφυλικῶν μας προϊόντων εις το εξωτερικόν διά της απλῆς μεταθέσεως της επιχορηγήσεως ἀπὸ τα πτωχὰ βαλάντια των αμπελοφυγῶν εις τα μεγάλα και ευρύχωρα χρηματοκιβώτια των οινοβιομηχάνων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X. A. PIZA:

Έντιμον Προεδρείον της Βουλῆς. Έντιμοι συνάδελφοι.

Το υπό συζήτησιν θέμα ἀπόψε είναι ο Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς του κράτους διά το έτος 1963. Ο Συνήθης ἢ Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς ἀπαρτίζεται εν γένει εκ κονδυλίων, τα οποία τίθενται εις αὐτόν διά την αντιμετώπισιν ωρισμένων υποχρεώσεων. Εν ολίγοις, τοιοῦτος Προϋπολογισμὸς είναι έγγραφον ἀποσκοποῦν εις την εξασφάλισιν της διατηρήσεως του Κράτους ως Κράτους. Δι' αὐτόν τον λόγον εις τας αγορεύσεις, αι οποῖαι εκφωνοῦνται εις την Βουλὴν αὐτήν, πρέπει να ρίπτωμεν εν βλέμμα εις την διατύπωσιν των υποχρεώσεων, τας οποῖας το Σύνταγμα επιβάλλει. Εἰς μερικὰς αγορεύσεις εχρησιμοποίηθη η φράσις «δαπάναι, τας οποῖας επιβάλλει το Σύνταγμα». Η φράσις αὐτὴ δυνατόν να δημιουργήσῃ εις την σκέψιν μερικῶν την εντύπωσιν ότι ο προϋπολογισμὸς επιβαρύνεται με περιττὰς δαπάνας. Τί είναι Σύνταγμα; Ιδιαίτερος τι είναι το Σύνταγμα της Κυπριακῆς Δημοκρατίας; Ἀς ρίψωμεν εις αὐτό εν βλέμμα.

Το Σύνταγμα εκφράζει την μορφήν του Κράτους. Ἀπὸ της ἀπόψεως της Κυπριακῆς Δημοκρατίας το Σύνταγμα είναι έγγραφον, το οποίον εξασφαλίζει την εγκαθίδρυσιν του κράτους. Το Σύνταγμα είναι η έκφρασις του Κράτους. Το Σύνταγμα είναι η έκφρασις της υπάρξεως του Κράτους. Εν τοιαύτῃ περιπτώσει, τα βάρη ἢ τα έξοδα, τα οποία επιβάλλει το Σύνταγμα, έχουν την έννοιαν εξόδων, τα οποία επιβάλλει το Κράτος, ἕκαστον δε Κράτος έχει τας δαπάνας του. Εάν δεν πρόκειται να ἀπαντῶνται τοιαῦται δαπάναι, τότε το Κράτος παύει να είναι Κράτος και δεν θεωρεῖται ότι συνεχίζει να ὑπάρχει ως Κράτος. Διά τούτο αι εκ του Συντάγματος ἀπορρέουσαι υποχρεώσεις εις ἕκαστον Κράτος και εις ἕκαστην χώραν συνιστοῦν τους ὅρους συνεχίσεως της υπάρξεως του Κράτους ως Κράτους.

Μετά την αρχικὴν αὐτὴν ἀπόψιν, θα ἤθελα να δηλώσω ιδιαίτερος ότι με ευχαρίστησιν εἶδομεν τον Υπουργόν Οικονομικῶν να προσέρχεται εις την Βουλὴν μας και να εκφωνῆ λόγον προ της συζητήσεως του Προϋπολογισμοῦ. Θα ἠθέλαμεν να βλέπωμεν συχνότερον τους Υπουργούς μας μεταξύ μας. Ελπίζω ότι τούτο θα χρησιμεύσῃ και εις τους ἄλλους Υπουργούς ως παράδειγμα προς μίμησιν. Αναμφιβόλως θα ευχαριστῆ ὅλους ημάς όταν οι Υπουργοί, κάμνοντες χρῆσιν των δικαιωμάτων των, τα οποία εμφανίζονται εις το Σύνταγμα, μας ομιλοῦν κατὰ τον δέοντα

τρόπον ἀπὸ του βήματος της Βουλῆς περί της πολιτικῆς της Κυβερνήσεως. Ἀκόμη θα είναι πλέον ευχάριστον εάν με την ευκαιρίαν της μεταξύ ημῶν παρουσίας των παράσχουν την δυνατότητα εισαγωγῆς και του συστήματος των προφορικῶν ἐρωτήσεων. Ὅπως ἀνέφερα προηγουμένως, λόγω του ότι ο Τακτικὸς Προϋπολογισμὸς περιέχει τα αναγκαῖα κονδύλια διά την εν γένει αντιμετώπισιν των υποχρεώσεων, δύναται να εἴπῃ τις ότι δεν είναι δυνατόν να λεχθῶν πολλά περί αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐνώπιον αὐτῆς της απλῆς καταστάσεως, ο Συνήθης οὔτος Προϋπολογισμὸς γίνεται φορεὺς της Κυβερνητικῆς πολιτικῆς ἐπὶ ωρισμένων θεμάτων εκτός των δαπανῶν ἀναπτύξεως. Δι' αὐτόν τον λόγον θα ἤθελα να εἴπω τινὰ περί της πολιτικῆς, η οποία ακολουθεῖται η δέον να ακολουθῆται ἐπὶ ωρισμένων θεμάτων. Η πολιτικὴ, εις την οποίαν θα ἤθελα να ἀναφερθῶ πρώτον, είναι η γεωργικὴ πολιτικὴ. Είναι περιττόν να ἐπαναλάβω ότι η χώρα μας είναι γεωργικὴ. Το ότι δε είναι ἀνάγκη όπως η γεωργικὴ ἀνάπτυξις ἀποτελῆ την βάση της ἀναπτύξεώς μας είναι γεγονός, το οποίον ὅλοι παραδεχόμεθα. Εἰς αὐτὴν την πορείαν προς την γεωργικὴν ἀνάπτυξιν είναι ἀνάγκη όπως εις τους ἀσχολουμένους με την γεωργίαν πολίτας υποδειχθῆ και διδαχθῆ ο ρόλος, τον οποίον θα ἠδύναντο να διαδραματίσουν, το έργον, το οποίον θα ἠδύναντο να ἐπιτελέσουν εις αὐτὴν την επιθυμητὴν γεωργικὴν ἀνάπτυξιν, και συγχρόνως βοηθηθῶν εις τούτο. Εἰς την προσπάθειαν προς ἐπίτευξιν αὐτῆς της γεωργικῆς ἀναπτύξεως ἴσως να χρειασθῆ να γίνων ἀλλαγῆ εις τα εἶδη ωρισμένων γεωργικῶν προϊόντων, τα οποία καλλιεργοῦνται σήμερον. Ἴσως να απαιτηθῶν ἀλλαγῆ εις τας μεθόδους καλλιέργειας των. Ἴσως και να χρειασθῆ να καλλιεργηθῶν νέα προϊόντα ἢ να ἐπιδοθῶμεν εις νέας γεωργικὰς δραστηριότητας. Διά να γίνων δε παρόμοιαι ἐργασίαι κατὰ τον καλύτερον τρόπον, είναι ἀνάγκη να ευρεθῶν τα κατέχοντα τα θέματα άτομα, τα οποία θα υποβοηθήσουν την ἐκτέλεσιν των ἐργασιῶν ἐπὶ τόπου. Δι' αὐτόν δε τον λόγον είναι ἀνάγκη όπως το Υπουργεῖον Γεωργίας ὀργανωθῆ βάσει αὐτῆς της ἐπιδιώξεως. Δηλαδή, είναι ἀναγκαῖα η τοποθέτησις ἐιδημόνων εις τους τόπους, όπου τούτο απαιτεῖται, προς ἐξυπηρέτησιν του κοινού. Εν τῷ μεταξύ φρονῶ ότι θα είναι ὀρθόν να λεχθῆ ότι και η ἀσφάλισις των γεωργικῶν προϊόντων είναι πολὺ ἀνεπαρκῆς και ότι απαιτεῖται η ὑπὸ ευρυτέραν και ἐπαρκεστέραν μορφήν ρύθμισις της ασφαλίσεως γεωργικῶν προϊόντων.

Μία ἄλλη, ἐπίσης, δραστηριότης, η οποία χρειάζεται ρύθμισιν και διεύρυσιν, είναι αι Κρατικῆς κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις. Με την φράσιν «κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις» θέλω να υποδηλώσω την ἀναγνώρισιν εις ὅλους τους πολίτας ως δικαιώματος ενός κατ' ἐλάχιστον ὀριον βιοτικῶ ἐπιπέδου, την παροχήν, ως εκ τούτου και εν σχέσει προς τούτο, χορηγήματος εις ὅσους δεν ἐργάζονται λόγω γῆρατος ἢ ἀνεργίας, την ὑπαρξιν ενός γενικοῦ σχεδίου υγείας, την παροχήν βοήθειας εις τους ἐνδεεῖς και τα παρόμοια. Γνωρίζω και παραδέχομαι ότι ως νεοειδρυθέν κράτος, το οποίον καταβάλλει προσπάθειαις διά την ἀνάπτυξιν του, ἴσως να μη ἔχωμεν την δυνατότητα να φθάσωμεν ἀμέσως ἢ να ἐπιτύχωμεν την κατάστασιν, την οποίαν ἐπιθυμοῦμεν ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Ἀλλά το θέμα τούτο, όπως και η ἀνάπτυξις εις τον οικονομικόν τομέα, χρειάζεται σχεδιοποίησιν και προγραμματισμόν, ἴσως δε θα χρειασθῆ και προγραμματισμόν ἢ σχεδιοποίησιν καλύπτουσαν ὀρισμένον χρονικόν διάστημα. Το να ζητῶμεν τον καταρτισμόν ενός τοιοῦτου σχεδίου ἢ προγράμματος και την ἐναρξιν της ἐκτελέσεώς του το συντομώτερον δυνατόν δεν σημαίνει ότι ζητοῦμεν να ἐπωμίσωμεν εις το Κράτος μίαν μεγάλην υποχρέωσιν. Παρ' ὅλον ότι αὐτὴ είναι ὅλη μας η ἐπιθυμία, η βοήθεια προς τους πτωχοὺς, η οποία είναι η πλέον πρωτόγονος κοινωνικὴ ἀρωγῆ, εις τον ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμὸν εὑρίσκεται να είναι εις χαμηλότερον ἐπίπεδον ἀπὸ το υφιστάμενον ἀνεπαρκῆς τοιοῦτον. Ἐνὼ είναι ἀναγκαῖα η καταβολὴ προσπάθειων διά την εξασφάλισιν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων και κοινωνικῆς δικαιοσύνης, είναι λυπηρόν να βλέπωμεν μειουμένην και μίαν τοιαύτην ἀπλουστάτην

βοήθειαν ή χορήγημα. Είς εκ των αγορευσάντων από του βήματος τούτου συναδέλφων ανεφέρθη εις την Διοίκησιν του Ραδιοφώνου και της Τηλεοράσεως και τας δραστηριότητας του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος και διετύπωσεν ωρισμένας επικρίσεις. Και επί του θέματος τούτου θα ήθελα να είπω τινά όχι μόνον ως βουλευτής, αλλά και διά τον λόγον ότι είμαι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος. Εν τούτοις, ας μη θεωρηθή καθ' οιονδήποτε τρόπον ότι, επειδή είμαι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος, ομιλώ εκ μέρους του εν λόγω Διοικητικού Συμβουλίου. Τα ολίγα λόγια, τα οποία θα είπω, είναι καθ' ολοκληρίαν προσωπικά. Καθ' α αντιλαμβάνομαι, αι διατυπωθείσαι επικρίσεις δύνανται να διαχωρισθού εις δύο κατηγορίας. Η μεν πρώτη αφορά την ποιότητα των προγραμμάτων και το κατά πόσον ταύτα δύνανται να ικανοποιούν ή όχι τους ακροατάς, η δε δεύτερα αφορά τον βαθμόν, εν τον οποίον γίνεται διάκρισις διάκρισις μεταξύ των διαφόρων στοιχείων ή την έκτασιν, εις την οποίαν τα προγράμματα αυτά εκφράζον ή όχι την πολιτικήν της Κυβερνήσεως. Όσον αφορά την πρώτην είναι ανάγκη να ομολογήσωμεν ότι ούτε του Ραδιοφώνου ούτε της Τηλεοράσεως τα προγράμματα είναι επαρκή. Μία των αιτιών τούτου είναι οικονομική. Διότι όσον αφορά εις την οικονομικήν του κατάστασιν το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα έχει ανάγκην όπως λαμβάνη επιχορήγησιν από την Κυβέρνησιν, δηλαδή από την Βουλήν των Αντιπροσώπων μέσω Προϋπολογισμού. Κατ' αυτόν δε τον τρόπον τούτο ουδέποτε επέτυχε να λάβη αρκετήν επιχορήγησιν. Απ' αυτό, τον οποίον λέγω, ας μη θεωρηθή ότι είμαι υπέρ του να συντηρήται το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα με επιχορήγησιν, την οποίαν θα λαμβάνη εκ του Κρατικού Προϋπολογισμού. Διότι δεν πιστεύω ότι με αυτόν τον τρόπον θα επιτευχθή πραγματικώς η επιθυμητή ποιότης των προγραμμάτων. Τόσον το Διοικητικόν Συμβούλιον όσον και η Κυβέρνησις μελετούν τρόπους ούτως ώστε το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα να καταστή οικονομικώς αυτόαρκές. Μεταξύ των διαφόρων σχεδίων, τα οποία εμελετήθησαν, είναι και η διερεύνησις της δυνατότητας επεκτάσεως της Τηλεοπτικής Υπηρεσίας εις ολόκληρον τον λαόν της Νήσου. Μάλιστα δε έχουν ληφθή συναφώς προς τούτο και προσφοραί από ξένους Οίκους. Ελπίζομεν ότι εις το προσεχές μέλλον όλος ο λαός της Νήσου θα επωφεληται της Τηλεοπτικής Υπηρεσίας. Εν ολίγοις, το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα, αντιλαμβανόμενον όλας τας ελλείψεις και τα σφάλματά του, χωρεί προς συμπλήρωσιν ή διόρθωσιν των. Ελπίζομεν, όταν συμπληρωθού τα διάφορα μελετώμενα σχέδια ή εκείνα, των οποίων η εφαρμογή ήρχισεν εν μέρει, και με ολίγον μεγαλύτεραν προσπάθειαν εκ μέρους της διοικήσεως του Ιδρύματος, να καταστή δυνατόν να προσφερθού προγράμματα ικανοποιούντα το κοινόν.

Όσον αφορά το δεύτερον μέρος, δηλαδή το μέχρι ποίου βαθμού αι Ραδιοφωνικά εκπομπάι κάμνουν διάκρισιν μεταξύ των διαφόρων στοιχείων ή απόψεων και το μέχρι ποίου βαθμού εκφράζον ή όχι τας απόψεις της Κυβερνήσεως. Είναι πολύ ευχάριστον το γεγονός ότι συμφώνως προς απόφασιν αρχής ληφθείσαν κατά την πρώτην συνεδρίασιν, την οποίαν επραγματοποίησε το πρώτον Διοικητικόν Συμβούλιον του Ιδρύματος το διορισθέν επί Δημοκρατίας, είναι ανάγκη όπως τα Ραδιοφωνικά και Τηλεοπτικά προγράμματα ουδόλως θίγουν τα εθνικά ή θρησκευτικά αισθήματα οιασδήποτε των δύο Κοινοτήτων. Επίσης, με το ίδιον πνεύμα, επειδή η Διοίκησις του Ραδιοφώνου είναι Ίδρυμα και ουχι Κυβερνητικόν Τμήμα, αυτή είναι υπόχρεως όπως προβάλλη όλας τας ειδήσεις και την Κυβερνητικήν πολιτικήν όσον το δυνατόν αντικειμενικώς. Εντός της επισήμου πολιτικής του Ιδρύματος είναι η μη εφαρμογή καθ' οιονδήποτε τρόπον διακρίσεων μεταξύ οιασδήποτε πολιτικών, φυλετικών και θρησκευτικών απόψεων. Αυταί είναι αι ληφθείσαι αποφάσεις αρχής και η πορεία, η οποία είναι επιθυμητόν όπως ακολουθηθή. Ουδέποτε ισχυρίζομαι ότι αι αρχαί αύται έχουν εφαρμοσθή πλήρως. Από της απόψεως μάλιστα των διακοινοτικών σχέσεων εις ωρισμένας Ελληνικάς εφημερίδας εδημοσιεύθησαν προγράμματα χαρακτηριζόμενα ως μη εξυπηρετούντα την

ανάπτυξιν των διακοινοτικών σχέσεων. Ισχυρίζομαι ότι έχουν δημοσιευθή προγράμματα μη εξυπηρετούντα την ανάπτυξιν των διακοινοτικών σχέσεων. Δι' αυτόν τον λόγον, λέγων τούτο δεν θέλω να κατηγορήσω οιασδήποτε Κοινότητα ή ιδιότητα Κοινοτήτος. Χωρίς αμφιβολίαν μερικάς φορές, ενίοτε δε πολλάς φορές, απομακρύνονται της εφαρμογής της πολιτικής του Ιδρύματος. Από της απόψεως αυτής υπάρχουν και παραπονούμενοι. Και επ' αυτού ακόμη του θέματος δικαίως ελπίζομεν με πίστιν ότι δεν υπάρχει λόγος να μη διορθωθή και αυτή η κατάστασις με ολίγον περισσότερον και καλύτερον έλεγγον εκ μέρους της Διευθύνσεως και της υπ' αυτής επίδειξιν μεγαλύτερας αποφασιστικότητος προς συμμόρφωσιν προς την πολιτικήν του Ιδρύματος. Θα ήθελα να επιληφθώ εν συντομία και ωρισμένον θεμάτων, τα οποία έθιξαν ωρισμένοι συνάδελφοι, οι οποίοι ηγόρευσαν εδώ απόψε. Δεν θα ήθελα να απαντήσω γενικώς εις συναδέλφους, οι οποίοι ηγόρευσαν τοιοιτοτρόπως εις τοιαύτας ομιλάς των επί αρχών. Είς ωρισμένας, όμως, αγορεύσεις ησθάνθη ωρισμένην τάσιν, την οποίαν δεν εθεώρησα πολύ υγιά, και διά τούτο θα ήθελα να αναφερθώ εις αυτήν εν συντομία. Επί παραδείγματι, επιπροσθέτως προς τον ισχυρισμόν περί επιβαλλομένων υπό του Συντάγματος δαπανών, τον οποίον ανέφερα προ ολίγου, εις εκ των αγορευσάντων συναδέλφων εισηγήθη όπως ο φόρος εισοδήματος εισπράσσειται πάλιν υπό της Κυβερνήσεως, έναντι δε τούτου τα έξοδα διά την Παιδείαν πληρώνονται υπό της Κεντρικής Κυβερνήσεως, αλλά προέτεινεν όπως ευρεθούν μέθοδοι απορροσάσι τον τρόπον, με τον οποίον θα ελέγχωνται αι Κοινοτικά Συνελεύσεις διά να μη πραγματοποιούνται δι' αυτόν τον σκοπόν περιττά δαπάναι. Άλλος συνάδελφος εισηγήθη όπως ο φόρος εισοδήματος υποβληθή εκ νέου εις την Βουλήν υπό μορφήν νομοσχεδίου. Ωρισμένοι συνάδελφοι, οι οποίοι ηγόρευσαν εδώ, είπον, είτε ρητώς είτε υπονοουμένως, ότι με το να μη ανήκη εις την Κεντρικήν Κυβέρνησιν χάνει φόρους. Εν πρώτοις θα ήθελα να είπω τούτο, ότι, εξ όσον ευθυμούμαι, συμφώνως προς το άρθρον 87 του Συντάγματος, εν ολίγοις συμφώνως προς το Σύνταγμα εν γένει, τα πολιτιστικά και εκπαιδευτικά θέματα εμπήτουν εξ ολοκλήρου εντός της αρμοδιότητος των Κοινοτικών Συνελεύσεων. Η πρότασις όπως αι δαπάναι, αι οποία πραγματοποιούνται κατά την ενάσκησιν αυτών των αρμοδιοτήτων, ελέγχωνται όπως και η πρότασις όπως ο έλεγχος ούτος ασκείται ουχι υπό της οικείας Κοινοτικής Συνελεύσεως αλλ' υπό της Κεντρικής Κυβερνήσεως σημαίνου φαικίδεσιν των αρμοδιοτήτων των Κοινοτικών Συνελεύσεων και, ως εκ τούτου, επέμβασιν της Κεντρικής Κυβερνήσεως εις τας αρμοδιότητας των Κοινοτικών Συνελεύσεων. Πέραν τούτου υπονοείται τροποποίησις αυτού του Συντάγματος. Όσον αφορά την υπονοουμένην απώλειαν εισοδήματος, είναι γνωστόν το ολικόν του εισοδήματος, το οποίον το Κράτος εξησφάλιζεν εις το παρελθόν κατά μέσον όρον εκ του φόρου εισοδήματος. Είναι γνωστόν ότι όλα τα Κράτη έχουν υποχρέωσιν να εξοδεύουν χρήματα διά την παιδείαν των, είναι δε επίσης γνωστόν τι ποσά θα εδείκευεν η Κεντρική Κυβέρνησις ότι χρειάζεται, εάν τα πολιτιστικά και εκπαιδευτικά θέματα επεφυλάσσοντο εις αυτήν. Τα χρήματα, τα οποία απαιτούνται διά την συντήρησιν των πολιτιστικών και εκπαιδευτικών υποθέσεων, αποτελούν ποσόν τουλάχιστον δύο ή 2 1/2 φορές οιασδήποτε ποσόν, το οποίον δύναται να εισπραχθή από τον φόρον εισοδήματος. Φυσικά ως απάντησις προς εμέ θα μου υποδειχθή το ποσόν £2.000.000, το οποίον η Κεντρική Κυβέρνησις δίδει συμφώνως προς το Σύνταγμα. Εν τοιαύτη περιπτώσει δύναται να ισχυρισθώ και τούτο, ότι εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν θα προστεθού το εμφανόμενον εις το Σύνταγμα ποσόν £2.000.000 και οιασδήποτε ποσόν δυνάμενον να εισπραχθή από τον φόρον εισοδήματος, και πάλιν το ολικόν τούτο είναι χωρίς αμφιβολίαν μικρότερον των συνολικών δαπανών, αι οποία πραγματικώς απαιτούνται διά την συντήρησιν των πολιτιστικών ή εκπαιδευτικών πραγμάτων των δύο Κοινοτήτων. Γνωρίζομεν ότι η φορολογική εξουσία των Κοινοτικών Συνελεύσεων συμφώνως προς το Σύνταγμα μόνον εις προσωπικούς φόρους και τέλη μετε-

21.5.54
22.5.54

203706

τράπη. Όλοι μας δε γνωρίζομεν ότι ο μόνος προσωπικός φόρος, ο οποίος θα ηδύνατο να εξασφαλίση την είσπραξιν του δυναμένου να εισπραχθή σεβαστού ποσού, είναι ο φόρος εισοδήματος. Διά τούτο δεν πρέπει, με τον ισχυρισμόν ότι η Κεντρική Κυβέρνησις χάνει εισόδημα, να λημονήται ότι η Κεντρική Κυβέρνησις απαλλάσσεται και του φόρτου των υπηρεσιών, αι οποίαι εκτελούνται υπό των Κοινοτικών Συνελεύσεων. Αναμφιβόλως δε αι Υπηρεσίαι των Κοινοτικών Συνελεύσεων είναι αναγκαίαι εις ημάς τόσον ως χώραν όσον και ως πόλιν, είναι δε ανάγκη να θέλωμεν τουλάχιστον ως πολίται όπως αι εν λόγω υπηρεσίαι προσφέρωνται εις τας Κοινοτικές Συνελεύσεις. Είναι δε, χωρίς αμφιβολίαν, ορθόν να πράττωμεν ότι δυνάμεθα διά να προσφέρωνται αι υπηρεσίαι αύται δεόντως. Αυτό δε είναι εν των προβλημάτων, των οποίων πρέπει πραγματικώς να επιληφθούν οι αρμόδιοι και να επιλύσων. Άλλος συνάδελφος αγορεύων ανεφέρθη εις τα περιττά έξοδα, τα οποία επιβάλλει ο χωρισμός των Δικαστηρίων. Είμαι και εγώ δικηγόρος έστω δε και ολίγας φορές επήγα εις τα Δικαστήρια. Εν πρώτοις, δεν έχω αντιληφθή αύξησιν του αριθμού των δικαστών εις τα Δικαστήρια εντός των πλαισίων της τάξεως, την οποίαν εγκαθίδρυσε το Σύνταγμα, εις τοιούτον σημείον ώστε να γίνεται μνεία περί αυτής εις τοιαύτας συζητήσεις της Βουλής. Εάν έχουν διορισθή επί Δημοκρατίας μερικοί νέοι δικασταί, δεν είναι ορθόν να αποδίδωμεν τούτο καθ' ολοκληρίαν εις την υπό του Συντάγματος δημιουργηθείσαν τάξιν. Ως δικηγόροι, ιδιαιτέρως δε ως πολίται, οι οποίοι ασχολούμεθα με τα Δικαστήρια, πρέπει να είμεθα εν γνώσει και του δυσάρεστου γεγονότος ότι προ της εγκαθιδρύσεως της τάξεως πραγμάτων της Δημοκρατίας ο αριθμός των δικαστών δεν ήτο επαρκής. Φρονώ, τουναντίον, ότι συμφώνως προς την Συνταγματικήν τάξιν το Δικαστικόν σύστημα εξυπηρετεί την έννοιαν της δικαιοσύνης. Αλλά εγώ απόψε δεν υπερασπίζομαι από του βήματος της Βουλής το Σύνταγμα. Απόψε εδώ συζητούμεν τον Προϋπολογισμόν. Εν τούτοις ησθάνθη την ανάγκην να αναφερθώ εις αυτά τα θέματα λόγω του ότι παρετηρήθη η τάξις προς τροποποίησιν του Συντάγματος με την ευκαιρίαν της συζητήσεως του Προϋπολογισμού.

Κατά την ταπεινήν μου γνώμην το Σύνταγμα είναι εν λίαν σημαντικόν έγγραφον, το οποίον εγένετο δεκτόν διά να εφαρμοσθή. Είναι έγγραφον εξασφαλίζον την εγκαθίδρυσιν ημών ως Κράτους, αναμφιβόλως δε η αντιμετώπισις των δαπανών ενός Κράτους είναι επίσης καθήκον του εγκαθιδρυμένου τούτου Κράτους και των πολιτών. Έχομεν επαναλάβει πολλάκις ότι επιθυμούμεν όπως το Σύνταγμα εφαρμοσθή δεόντως με καλήν κατανοήσιν και ειλικρίνειαν μεταξύ των δύο Κοινοτήτων, φρονώ δε ότι κατ' αυτόν τον τρόπον θα υπάρξη μεγαλύτερα επιτυχία τόσον εις τας εργασίας του Κράτους ως Κράτους όσον και εις τα αναλαμβάνόμενα έργα αναπτύξεως. Η παρεμπόδις της εφαρμογής του Συντάγματος ουδόλως υποβοηθεί αυτήν την ανάπτυξιν. Όπως θα φανή και εις τον Προϋπολογισμόν, δεν έχει προβλεφθή έν ποσόν, έν κονδύλιον, το οποίον θα εξασφαλίση την δημιουργίαν, επί παραδείγματι, ωρισμένου στρατού, πράγμα, το οποίον πάλιν επιβάλλει αναγκαστική διάταξις του Συντάγματος. Καθ' α αντιλαμβάνομαι, το προβλεφθέν κονδύλιον προορίζεται απλώς διά την συντήρησιν του υπάρχοντος στρατού. Κατ' αυτόν τον τρόπον, προτού προβλεφθή επαρκές κονδύλιον εις τον Προϋπολογισμόν, επιδιώκεται η παρεμπόδις της εφαρμογής της σχετικής με τον στρατόν Συνταγματικής διατάξεως. Επίσης, δεν δυνάμεθα να εύρωμεν δυστυχώς εις τον Προϋπολογισμόν και το αναγκαίον κονδύλιον διά την πλήρωσιν των κενών θέσεων εις την Δημοσίαν Υπηρεσίαν και την κατ' αυτόν τον τρόπον εφαρμογήν του όρου, συμφώνως προς τον οποίον εις την Δημοσίαν Υπηρεσίαν 30% του προσωπικού πρέπει να είναι Τούρκοι. Δηλαδή, απ'

ενός μεν βλέπομεν εις τον Προϋπολογισμόν παραδείγματα περί της μη πλήρους εφαρμογής του Συντάγματος, απ' ετέρου δε βλέπομεν ότι ωρισμένοι συνάδελφοι, πέραν τούτου, κάμνουν αγορεύσεις με υπονοούμενον την παρεμπόδις της εφαρμογής του Συντάγματος τούτου. Δεν θα έβλαπτε νομίζω, να το επαναλάβω. Δι' εν Κράτος απαιτείται έν Σύνταγμα. Ημέις ως εγκαθιδρυθέν Κράτος έχομεν ήδη έν Σύνταγμα. Με αυτό το Σύνταγμα είμεθα Κράτος. Μαζί με την υποχρέωσιν εφαρμογής του Συντάγματος μας είναι ανάγκη να αντιμετώπισωμεν και τας υποχρεώσεις μας του να είμεθα ανεξάρτητον Κράτος, αμφοτέρα δε ταύτα είναι της ίδιας φύσεως. Εντός αυτής της περί Κράτους εννοίας σήμεραν δεν δυνάμεθα απ' ενός να λέγωμεν ότι είμεθα ανεξάρτητον Κράτος και απ' ετέρου να λέγωμεν ότι δεν χρειαζόμεθα στρατόν. Πολλά Κράτη παραχωρούν διά την εθνικήν άμυναν ποσόν ίσον προς περίπου 20% ή 30% του Προϋπολογισμού των. Το Σύνταγμα δεν μας κάμνει μνείαν ούτε αεροπορικών δυνάμεων ούτε ναυτικών τοιούτων. Μνημονεύει στρατόν 2.000 ανδρών. Δεν πρέπει να πιστεύωμεν ότι Κράτος, το οποίον δεν έχει ούτε στρατόν 2.000 ανδρών, είναι ανεξάρτητον. Αντιλαμβάνομαι το ότι εις την σημερινήν παγκόσμιον κατάστασιν υπάρχουν μεταξύ των Κρατών αμυντικά συνθήκαι. Ούτω η Κύπρος συμμετέχει μιας τετραμερούς συνθήκης συμμαχίας. Αλλά τα Κράτη, τα οποία συμμετέχουν αυτής της συνθήκης έχουν εν γένει ωρισμένας αμυντικάς δυνάμεις ιδιαίδους εις αυτάς. Αυτό, δηλαδή, το ανέφερα ως παράδειγμα. Διότι, δυστυχώς, μερικοί εξ ημών ζουν ακόμη με αντιλήψεις της Αποικιοκρατικής περιόδου. Αυτό το δεικνύει ακόμη και η χρήσις της φράσεως περί δαπανών, τας οποίας επιβάλλει ή επωμίζει το Σύνταγμα. Πολύ φυσικά ως Κράτος θα έχωμεν έξοδα μάλιστα, τούτο είναι ορθόν. Είναι δυνατόν να μεταφέρωμεν εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως όσον περισσότερα χρήματα τυχόν περισσεύουν από τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν. Είναι πολύ φυσικόν ότι δυνάμεθα να εξοδεύωμεν διά περισσότερον ιματισμόν όσα χρήματα τυχόν εξοικονομούμεν από την διατροφήν μας. Ή, εάν δεν τρώγωμεν τίποτε, δυνάμεθα να εξοδεύωμεν τα μεγάλα ποσά της διατροφής μας δι' ιματισμόν. Γνωρίζομεν, όμως, το αποτέλεσμα του να μη τρώγωμεν καθόλου ή του να μη τρώγωμεν αρκετά. Επειδή είμαι άνθρωπος επιθυμών όπως η Κύπρος ζήση ως ανεξάρτητον Κράτος και όπως αι δύο Κοινοότητες ζήσουν αιωνίως εντός πλήρους κατανοήσεως, εύχομαι όπως μη ακολουθώμεν οιαδήποτε πορείαν, η οποία θα κατέλυε το Κράτος, και αποφεύγεται η διατύπωσις τοιούτων ισχυρισμών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν προτίθεμαι να δώσω τον λόγον εις άλλους Βουλευτάς να ομιλήσουν απόψε, διά τον απλούστατον λόγον ότι ο διερμηνεύς δεν μπορεί να εξακολουθήση εργαζόμενος πέραν των 3 1/2 ωρών και είναι φυσικόν να παρουσιάζωνται σημεία κόπωσης μετά από μίαν ώραν εργασίας επιμόνου όπως είναι αυτή. Επομένως η παρούσα συνεδρίασις θα συνεχισθή κατά την προσεχή Πέμπτην, η ώρα 3.00 μ.μ. και η ημερησία διάταξις καθορίζεται ως εξής:

Συνέχισις της συζητήσεως του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963, δηλαδή του παρόντος θέματος περί του Τακτικού Προϋπολογισμού, εάν υπάρξη δε ώρα θα συζητηθή επίσης ο περί Φορολογίας Ακινήτου Αστικής Περιουσίας Νόμος του 1962.

Το τρίτον θέμα θα είναι η κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Και τώρα δυνάμει των προνοιών του άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την λήξιν των εργασιών της παρούσης συνεδρίας.

(Ώρα λήξεως 11.55 μ.μ.)

70 κ.ε 30

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 13ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 4.10 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζομεν με την συζήτησιν του Προϋπολογισμού.

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ενεγράφησαν οι ακόλουθοι ομιληταί:

κ. Ντενίζ, κ. Πέτρος Στυλιανού, κ. Λυσαριδής, κ. Ανδρέας Γιάγκου, κ. Τουμαζής, κ. Αναστασιάδης, κ. Φράγκος, ο κ. Νεμπλά Ναμπή, ο κ. Ναλπάντογλου.

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί οι οποίοι προτίθενται εις το στάδιον αυτό να αγορεύσουν;

Έχει τον λόγον ο κ. Ντενίζ.

ΚΕΜΑΛ ΝΤΕΝΙΖ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι συνάδελφοι.

Το θέμα το οποίον συζητούμεν σήμερα, είναι ο Προϋπολογισμός της Κύπρου. Ο Προϋπολογισμός ούτος έχει σκοπόν τον καθορισμόν των εσόδων και των εξόδων της Κύπρου, διά να είναι αυτή εις θέσιν να επιτελέση το έργον της εις το εσωτερικόν και το εξωτερικόν. Είμαι βέβαιος ότι οι συνάδελφοι, οι οποίοι ειργάσθησαν εις την Επιτροπήν, εξήτασαν προσεκτικώς τον Προϋπολογισμόν και εκουράσθησαν αρκετά. Εγώ δεν είμαι μέλος της Επιτροπής Προϋπολογισμού, θα εκφράσω δε με σαφήνεια όσα βλέπω εις τον Προϋπολογισμόν. Κατά την προχθεσινήν συνεδρίασιν της Βουλής ο έντιμος Υπουργός Οικονομικών έκαμε μίαν ομιλίαν, η οποία διεφώτισε την Βουλήν μας. Με την ομιλίαν αυτήν ούτος ετόνισε την ανάγκην να ενδιαιτρίβωμεν εις τον Προϋπολογισμόν της Κύπρου με πολλήν επιμέλειαν. Διά να είμαι σαφέστερος, ο Κυπριακός λαός είναι ανάγκη να υποβληθή εις μερικάς δυσκολίας. Διότι, χωρίς να υποστή κανείς δυσκολίας, ουδέποτε δύναται να αναπτυχθή. Είναι ανάγκη να αποφεύγωμεν πάντοτε τας επιδείξεις. Είναι ανάγκη να αναζητήσωμεν τρόπους αναπτύξεως και να δώσωμεν σημασίαν προς εκείνην την κατεύθυνσιν. Πρέπει με τας εξαγωγάς μας να κερδίσωμεν περισσότερον συνάλλαγμα διά την χώραν μας. Μία χώρα δεν δύναται να ζήση ή να ανθήξει επί μακρόν με την εξωτερικήν βοήθειαν. Οιαδήποτε και αν είναι αι ηγγαί εισοδημάτων μας, πρέπει να προσπαθήσωμεν να τας αναπτύξωμεν. Δεν πρόκειται να μακρηγορήσω επί των απόψεών μου όσον αφορά τον Προϋπολογισμόν, διότι εις την προηγουμένην συνεδρίασιν πολλοί συνάδελφοι επέκριναν πολλά σημεία τούτου διά μακράν. Μόνον θα θέξω και εγώ εδώ ωρισμένα σημεία, τα οποία δεν εβήγησαν κατά την προηγουμένην συνεδρίασιν. Εις τον κόσμον είναι αδιανόητον οιονδήποτε έθνος χωρίς στρατόν. Ακόμη και το Πριγκιπάτον του Μονακό, το οποίον είναι η μικροτέρα Κυβέρνησις εις τον κόσμον, έχει ένα συμβολικόν στρατόν. Το Σύνταγμα μας προνοεί την δημιουργίαν στρατού εκ 2.000 ανδρών, το δε άρθρον του Συντάγματος, το οποίον αφορά αυτόν τον εκ 2.000 ανδρών στρατόν, είναι έν των θεμελιωδών άρθρων του Συντάγματος. Δυστυχώς από δύο και ημίσεος ετών δεν εσημειώθη πρόοδος προς την κατεύθυνσιν της δημιουργίας του στρατού. Εις τον Προϋπολογισμόν του 1961 ετέθη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας ποσόν £1.000.000. Ημείς εμειώσαμεν το ποσόν τούτο εις £500.000. Εις τον Προϋπολογισμόν του 1962, η Εκτελεστική Εξουσία έθεσε πάλιν ποσόν £500.000, το οποίον μετά τας συζητήσεις μας και τας εργασίας της Επιτροπής Προϋπολογισμού κατά το παρελθόν έτος εμειώθη εις £180.000. Και ερέτος εις τον Προϋπολογισμόν εμφανίζεται ποσόν £190.000. Με αυτό το ποσόν ήλθεν ο Προϋπολογισμός από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν. Κατά την γνώμη μου δεν ημπορεί να υπάρξη Κράτος χωρίς στρατόν. Διά τούτο το 1963 έπρεπε να χορηγηθή ποσόν τουλάχιστον μεγαλύτερον των £500.000. Υπ' αυτὰς τας συνθήκας δεν θέλωμεν κατά το 1963 να δημιουργηθή στρατός εκ 2.000 ανδρών, θα ήτο, όμως, αναγκαίον να δημιουργηθή στρατός εκ 1.000 τουλάχιστον ανδρών.

Όσον αφορά τώρα τας απόψεις μας διά την γεωργίαν, γνωρίζομεν ότι το θέμα της γεωργικής αναπτύξεως του τόπου είναι το μεγαλύτερον πρόβλημα. Σήμερα επιθυμούμεν ακόμη και τα παιδιά μας να επιστρέψουν εις την γεωργίαν εγκαθιστάμενα εις τα χωρία. Αλλ' άραγε οι άνθρωποι, οι οποίοι ζουν εις τα χωρία και ασχολούνται με την σύγχρονον γεωργίαν, είναι ευχαριστημένοι με τας γνώσεις, που παρέχουν εις αυτούς οι εμπειρογνώμονες της γεωργίας; Συμφώνως προς πολλές πληροφορίας, τας οποίας συνέλεξα, εις την σημερινήν μας υπηρεσίαν γεωργίας έχομεν ακόμη έλλειψιν εμπειρογνομόνων. Εις κάθε κλάδον έχομεν ανάγκην ειδικών. Ειδικοί των Ηνωμένων Εθνών και πολλοί ειδικοί, τους οποίους μετακαλούμεν από την Αμερικνήν, διεξάγουν από καιρού εις καιρόν ερεύνas εις την χώραν μας και μας λέγουσιν διά την κατάστασιν της γεωργίας μας ότι αι υπηρεσίαι μας γεωργικών εφαρμογών και οι γεωπόνοι μας υστερούν. Γνωρίζομεν ότι σήμερα εις τον κόσμον της ιατρικής υπάρχει ειδικός διά κάθε ασθένειαν. Παρ' όλον, όμως, ότι επιθυμούμεν να συμβάλιν το ίδιον και εις την γεωργίαν, εν τούτοις, δυστυχώς εις αυτούς τους γεωργικούς κλάδους είναι αισθητή η έλλειψις ειδικών διά κάθε ασθένειαν και γεωργικόν κλάδον. Το σημείον, το οποίον θα μας απασχολήση σήμερα, είναι η εξασφάλισις πλήρους συνεργασίας των γεωργών με το Υπουργείον Γεωργίας, τους γεωργικούς υπαλλήλους και τους ειδικούς επί γεωργικών θεμάτων. Δυστυχώς δεν δύναμεθα να ιδώμεν την ειλικρινή αυτήν ατμόσφαιραν. Εξακολουθούμεν να συναντώμεν την ίδιαν γεωργίαν, την οποίαν εξήσκουν προ 60—70 ή 100 ετών. Διά να είμαι σαφέστερος, θέλωμεν βελτίωσιν και ανάπτυξιν εις την γεωργίαν μας. Εις το Κεφάλαιον Α11 «Συντήρησις Φυτωρίων» έγινε περικοπή £2.000. Ενώ εις τα φυτώρια μας είναι αναγκαίον να αποτελώμεν υπόδειγμα διά τους χωρικούς και τους γεωργούς και ενώ απαιτείται να εξασφαλίσωμεν την ανάπτυξιν των, ημείς κάμνομεν περικοπήν. Άραγε, όταν λέγομεν «οικονομική περισυλλογή», τί κερδίζεται με την διενέργειαν περικοπής £2.000 εις τον Προϋπολογισμόν, αι οποίαι προωρίζοντο διά τα φυτώρια μας, τα οποία αποτελούν την πλείον επιτακτικήν μας ανάγκην; Επίσης εις το Κεφάλαιον Α12 «Κτηνιατρική Υπηρεσία» περικόπη ποσόν εκ £3.137. Συνάδελφοι, και αυτό είναι λυπηρόν, διότι η χώρα αυτή εκ του εξωτερικού και κρέας εισάγει, και τυρόν εισάγει και γάλα. Πρέπει η χώρα μας να δώση μεγάλην σημασίαν εις την κτηνοτροφίαν και να εξαλειφθούσιν όλα αι ασθένειαι ούτως, ώστε να αναπτύξωμεν υγιή κτηνοτροφίαν. Επίσης εις το Κεφάλαιον Α13 «Κτηνιατρική Υπηρεσία και Έλεγχος Ασθενειών» υπάρχει περικοπή εκ £2.000. Ποίος δύναται να υπολογίση κατά πόσον κατά το 1963 θα έλθη ή όχι από το εξωτερικόν ή άλλα μέρη και θα προσβάλη ή όχι τα ζώα μας μία ασθένεια; Νομίζω ότι αι περικοπαί και η οικονομική περισυλλογή εις αυτά τα θέματα μέχρις ενός σημείου δεν είναι ορθή. Όταν σήμερα είναι γεγονός ότι οι χωρικοί βλέπουν ότι τα ζώα υφίστανται ζημίας από τας ασθενείας και ζητούν επέκτασιν των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, πως ημείς είναι δυνατόν να προβαίνωμεν εις περικοπάς;

Επί πλέον εις το Κεφάλαιον Α12, ως ανέφερα ανωτέρω — αυτό δε, επίσης, υπάγεται εις τα φυτώρια — δεν σκοπείται οιαδήποτε ανάπτυξις διά τον Σταθμόν Αυδήμου. Ενώ, όπως είδον, δι' άλλους σταθμούς προνοούνται κονδύλια χιλιάδων λιρών, διά την Αυδήμου από ετών συνεχίζεται η παραχώρησις κονδυλίου £600 μόνον. Η Αυδήμου ευρίσκειται εις πολύ κεντρικόν μέρος, από το οποίον δύναται να επωφελούνται 12 χωρία. Κατά το 1962 παρεχωρήθη, επίσης, δι' αυτόν τον Σταθμόν ποσόν £600 διά την κτηνοτροφίαν. Δυστυχώς, εις τον Προϋπολογισμόν του 1963, αφηρέθη και αυτό το ποσόν £600. Όταν εξήτασα την Έκθεσιν της Επιτροπής Προϋπολογισμού, δεν εύρον εις αυτήν οιονδήποτε λόγον διά την απόλειψιν του εν λόγω κτηνοτροφικού σταθμού από εδώ και

την μη συμπερίληψη του προϋπολογισμού διά του σταθμών τούτων εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν. Όπως ανέφερα και προ ολίγου, η ενδιαιρέσις της κτηνοτροφίας είναι πρωτίστον καθήκον μας. Όσον περισσότερον αφυπνίσωμεν μεταξύ των γεωργών μας το ενδιαφέρον των διά την κτηνοτροφίαν, τόσον το μέλλον αυτού του τόπου θα είναι σημαντικόν από της απόψεως του να κερδίσωμεν συνάλλαγμα.

Ας έλθωμεν τώρα εις τα έργα υδατικής αναπτύξεως του τόπου. Ουδεμίαν αμφιβολία υπάρχει ότι όλοι μας συμφωνούμε εις αυτό το ζήτημα. Διότι η μεγαλύτερα ανάγκη του τόπου είναι το ύδωρ. Το γεγονός δε ότι εις τον Προϋπολογισμόν του 1963 είδον μίαν αύξησιν του κονδυλίου εκ £21.777 με ηυχαιρίστησε. Μόνον που έχω την γνώμην και υποβάλλω ταπεινώς ότι, όπως έχομεν ανάγκην περισσότερών Γεωργικών Λειτουργιών έχομεν ανάγκην και περισσότερών Υδραυλικών Μηχανικών και ενός άριστου εμπειρογνώμονος επί των ερευνην. Πιστεύω ότι μόνον πραγματικοί ειδικοί υδραυλικοί και γεωπόνοι θα αναπτύξουν την Κυπριακήν γεωργίαν. Ο διορισμός των αναγκαίων εις αυτά τα Τμήματα στελεχών θα είναι μία εύστοχος απόφασις και πράξις.

Κεφάλαιον Α30. Επαρχιακά Διοικήσεις.

Και κατά το παρελθόν έτος ετόνισα το σημείον αυτό από του βήματος τούτου. Εδώ το θέμα, εις το οποίον γίνεται η μεγαλύτερα αδικία, είναι αι χωρικοί οδοί. Δυστυχώς και εφέτος εις αυτάς τας οδούς σημειούται ουχί αύξησις του κονδυλίου έναντι του περυσινού αλλά περαιτέρω μείωσις. Εν συντομία υποβάλλω τα ακόλουθα: Σήμερον πολλά χωρικοί οδοί μας ασφαλτοστρώνονται, όπως δε προνοείται εις το Πενταετές Πρόγραμμα, μέχρι της λήξεως της πενταετίας θα ασφαλτοστρωθών 80% — 90% αυτών των οδών. Το πράγμα όμως δεν τελειώνει με την ασφαλτόστρωσιν των. Υπάρχει και η συντήρησις των. Εις πέντε εξ είκοσι χωρίων, τα οποία περιώδευσα κατά τους τελευταίους δύο μήνας, οι δρόμοι ήσαν ασφαλτοστρωμένοι, αλλά καλυμμένοι από λάσπην. Με την λάσπην και το χώμα αυτοί οι ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι θα μετατραπούν πάλιν εντός ενός έτους εις χώμα. Εάν δεν θέσωμεν εις τον Προϋπολογισμόν εν ποσόν χρημάτων διά την συντήρησιν των δρόμων τούτων, θα τους χάσωμεν πάλιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να πληροφορήσω τον έντιμον αγορητήν ότι υπάρχει ποσόν εις το κονδύλιον του Τμήματος Αρχαιοτήτων δι' ανασκαφάς και πιθανόν να κάμωμεν ανασκαφάς να ανακαλύψωμεν τους δρόμους!

ΚΕΜΑΛ ΝΤΕΝΙΖ:

Ευχαριστώ. Θα ήθελα, μόνον, μετά την σύντομον αυτήν αγόρευσίν μου να υπογραμμίσω το εξής: Επί παραδείγματι, κατά το 1962 διά την συντήρησιν των δρόμων εις τας Επαρχίας Λευκωσίας και Κυρηνείας υπήρχε κονδύλιον £31.576, το δε 1963 υπάρχει ποσόν £31.943, ήτοι εσημειώθη αύξησις του κονδυλίου κατά £400. Από αυτό το ποσόν δι' έκαστον χωρίον αναλογεί κατ' ανώτατον όριον ποσόν £30, £40 ή £100 διά συντήρησιν. Της Λάρνακος ακόμη είναι μικρότερον του περυσινού.

Όσον αφορά τα Κεφάλαια Α31, Α32 και Α33 διά την Χωροφυλακήν δυστυχώς εις την χώραν μας υπάρχει έλλειψις χωροφυλάκων. Εις μερικές επιστολάς, τας οποίας απηύθυνα προς τον Υπουργόν Εσωτερικών και το Αρχηγείον της Χωροφυλακής, ανέφερα ότι οι χωροφυλάκες μου είχαν επιμόνας παραπονεθή διά την έλλειψιν χωροφυλάκων. Ακόμη και ενόσω ούτως έχουν τα πράγματα, υπάρχει περικοπή εκ £9.572 εις τον Προϋπολογισμόν της Χωροφυλακής. Αυτό σημαίνει ότι και κατά το 1963 δεν είναι δυνατόν να διορισθών η εκπαιδευθών νέοι χωροφυλάκες. Η υπόθεσις μας είναι ότι επιβάλλεται να δοθή μεγαλύτερα σημασία εις την χωροφυλακήν παρά εις την αστυνομίαν.

Εις το Κεφάλαιον Α70 — Ιατρικά Υπηρεσία επρόσεξα μίαν καλήν αύξησιν του κονδυλίου. Μάλιστα, από της απόψεως της υγείας των συμπολιτών μας εις αυτόν τον τόπον αυτό είναι ευχάριστον. Συγχαίρω και εκφράζω την εκτίμησίν μου δι' αυτό τόσον προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όσον και προς την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Τώρα, εις το Κεφάλαιον 28 είναι αι Υπηρεσία Ευημερίας, των οποίων, όπως παρατήρησα με ευχαρίστησιν και δύο άλλοι έντιμοι συνάδελφοι έκαμαν μνείαν. Δυστυχώς, εις τον Προϋπολογισμόν του 1963 υπάρχει μείωσις του κονδυλίου των Υπηρεσιών Ευημερίας κατά £22.715. Αυτό δεν είναι ορθόν. Εις τον Προϋπολογισμόν του 1962 το κονδύλιον των Υπηρεσιών Ευημερίας ήτο κατά £40.000 μεγαλύτερον του αντιστοιχού κονδυλίου του Προϋπολογισμού του 1961. Πέρυσιν χειροκροτήσαμεν πάλιν το γεγονός αυτό από του βήματος τούτου. Άραγε η κατάστασις των ενδών εις αυτόν τον τόπον βελτιούται εφέτος; Επί του σημείου τούτου η Επιτροπή Προϋπολογισμού δεν προέβη εις οιαδήποτε ουσιαστικήν διασαφήσιν.

Τέλος, ας έλθωμεν εις το Κεφάλαιον Α11. Και αυτό, όπως ετόνισα πάλιν πέρυσιν, είναι θέμα γεωργικής στατιστικής. Δυστυχώς μέχρι σήμερον δεν έχει διενεργηθή πλήρης γεωργική στατιστική εις την χώραν. Διά τον σκοπόν τούτον χορηγείται κονδύλιον £2.000. Κατά την ιδικήν μου άποψιν τα χρήματα αυτά εξοδεύονται αδικώς, νομίζω δε ότι θα ήτο πολύ καλόν να αφαιρεθών από τον Προϋπολογισμόν του 1963. Αυτά είναι αι απόψεις μου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι.

Πρόκειται να απασχοληθώ με ειδικά κεφάλαια και άρθρα του υπό ψήφισιν Προϋπολογισμού διά να μη απασχολήσω το Σώμα εις την περαιτέρω συζήτησίν του.

Εις την σελίδα 100 του υπό ψήφισιν Προϋπολογισμού Κεφάλαιον 39, αναφέρονται, συν άλλους, αι μισθοδοτικά κλίμακες των σχεδιαστών πρώτης και δευτέρας θέσεως του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Ως γνωστόν, ενώ εις τα άλλα Τμήματα της Δημοσίας Υπηρεσίας — ως είναι αι θέσεις σχεδιαστών πρώτης τάξεως της Πολεοδομίας — ο μισθός κυμαίνεται μεταξύ £624 και £810, ενώ αντιθέτως διά τους σχεδιαστές πρώτης τάξεως του εν λόγω Τμήματος με αντίστοιχα, ως έχω υπ' όψιν μου, στοιχεία, αι μισθοδοτικά κλίμακες κυμαίνονται μεταξύ £570 και £720.

Εκ παραλλήλου, παρατηρείται διά τους 48 σχεδιαστές, δευτέρας τάξεως, του προειρημένου Τμήματος το φαινόμενον της ουσιαστικής ανεφίκετου προοπτικής ανελίξεως των, δεδομένου ότι η αναλογία των υπαλλήλων δευτέρας τάξεως εν συναρτήσει με τους υπαλλήλους πρώτης τάξεως ανέρχεται εις ένα προς έξ, εν αντιθέσει με ότι συμβαίνει εις άλλα τμήματα της Δημοσίας Υπηρεσίας. Συγκεκριμένως ενώ η αναλογία εις το Τμήμα Γενικού Γραμματειακού Προσωπικού είναι δύο έναντι επτά, εις το Τμήμα Γεωργίας δύο έναντι τεσσάρων, εις τας Κτηνιατρικάς Υπηρεσίας δύο έναντι τριών, εις το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων δύο έναντι τεσσάρων, εις το Τμήμα Στατιστικών δύο με έξ, των Δημοσιών Έργων δύο με πέντε, του Γενικού Ελεγκτού τρεις έναντι πέντε, εις το Τμήμα Γεωλογικών Επισκοπήσεων δύο έναντι οκτώ, Τελωνείων δύο έναντι πέντε, Πολεοδομίας δύο έναντι τεσσάρων, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων δύο έναντι δύο, Χωρομετρίας δύο έναντι έξ και Κτηματολογίου δύο έναντι επτά, αντιθέτως εις τον Κλάδον Σχεδιαστηρίου η αναλογία είναι δύο έναντι δώδεκα. Εν προκειμένω εισηγούμεν την πλήρη αναδιοργάνωσιν του εν λόγω Τμήματος, νοουμένου ότι εις το Τμήμα τούτο αποκλείεται ουσιαστικής η προαγωγή, δεδομένου ότι αυτομάτως θεωρείται κλειστόν με δυσμενέστατα αποτελέσματα επί της όλης εμφύτου εφέσεως προς ανέλιξιν των υπαλλήλων του Τμήματος, πέραν και επιπροσθέτως των ήδη απορρευουσών δυσμενών συνθηκών και προοπτικών εκ της εφαρμογής των διατάξεων του 70 με 30. Η παλαιά αποικιοκρατική αντίληψις ότι το Τμήμα συμπάρεισεν εις διαρκή και χρονίαν στασιμότητα τους υπαλλήλους του πρέπει κατά την αντίληψίν μας να υπερκερασθή και να τυγχάνουν και οι εν λόγω υπάλληλοι του δικαίωματος προαγωγών, αναλόγως ικανοτήτων και προσόντων, ως τυγχάνουν και οι άλλοι συνάδελφοι των του Τμήματος Κτηματολογίου

και της πρώτης οργανικής του υποδιαίρεσης, της Χωρομετρίας. Προσωπικώς πιστεύω ότι είναι αδιανόητον, όταν εις άλλα Υπουργεία οι υπάλληλοι έχουν απόλυτον, αναλόγως ικανοτήτων, ελευθερίαν προαγωγών, εις την προειρημένην περίπτωσιν να καταδικάζονται ομαδικώς πενήντα και πλέον άτομα εις διαρκή καθήλων ουχι μόνον εντός ενός Τμήματος του Υπουργείου των αλλά εντός μιας θέσεως ουχι καν παραλλήλου ή συναλλήλου αλλά υπαλλήλου εντός της εννοίας του Τμήματος. Δεν προτίθεμαι να υπεισέλθω εν προκειμένω εις λεπτομερείας, αλλά προτίθεμαι να εγγράψω το θέμα, αν η κατάσταση εις εξακολουθήση να παραμένη ισχύουσα, εις την Βουλήν.

Εις την σελίδα 150, 151 και 152 του Προϋπολογισμού που αναφέρεται εις τον κλάδον μνημείων του Τμήματος Αρχαιοτήτων και εις το Κεφάλαιον «Απανάαι» θα ήθελα να κάμω τας ακολούθους εισηγήσεις. Η έλλειψις χρημάτων εκ μέρους του Κυπριακού δημοσίου εις ωρισμένας περιπτώσεις οδηγεί εις απογοητευτικά φαινόμενα διά το μέλλον των ιστορικών μνημείων μας. Η κατάστασις των αρχαιολογικών χώρων μας χρήζει περισσοτέρας προσοχής εκ μέρους των αρμοδίων Κυβερνητικών παραγόντων, νοουμένου ότι είναι ανθρωπίνως αδύνατον με τα τεχνικοοικονομικά μέσα δύο διεθνών, έστω ανεγνωρισμένων, αρχαιολόγων που διαθέτομεν να μεταμορφώσωμεν την κατάστασιν. Τοιουτοτρόπως σήμερα συναντώμεν μωσαϊκά εξαιρετικής επιστημονικής σημασίας κλεισμένα εις συρματοπλέγματα, όπως συμβαίνει εις την Κάτω Πάφον, έλλειψιν επεξηγηματικών πινακίδων, αφού εις πλείστας περιπτώσεις δεν ηδυνήθημεν διά το Τμήμα Τουρισμού ούτε φυλλάδια να εκδώσωμεν, βάσεις αγαλμάτων παρημελημένα εκεί που ευρέθησαν λόγω έλλειψεως στεγαστικού χώρου, όπως συμβαίνει εις τον ναόν της Αφροδίτης εις τα Κούκλια, ακαλαισθήτους πλαισιώσεις των αρχαιολογικών χώρων, τόσα ολόκληρα αγαλμάτων εκτεθειμένα εις την επήρειαν των καιρικών συνθηκών — όπως συμβαίνει εις τους Σόλους — ενώ μωσαϊκά ποδοπατούνται, όπως συμβαίνει εις το Κούριον, και νεολιθικοί συνοικισμοί, όπως συμβαίνει εις την Σωτήραν, όπως είχα πριν ένα μόλις μήνα την ευκαιρίαν να διαπιστώσω, αφήνονται εκτεθειμένοι εις τας επισκέψεις των αιγών και των προβάτων. Επί του σημείου αυτού θα ήθελα να επιστήσω την προσοχήν των αρμοδίων επί της ανάγκης καταβολής συστηματικωτέρων προσπαθειών προς πάταξιν της εξαγωγής σημαντικών ιστορικής και καλλιτεχνικής αξίας αντικειμένων εις το εξωτερικόν υπό αρχαιοκαπήλων, με αποτέλεσμα την οριστικήν των απώλειαν. Θαυμάσια έργα τέχνης προσφέρονται εις ημετέρους και ξένους αντί ευτελεστάτων ποσών, με αποτέλεσμα η συστηματική εξαγωγή των εκ της νήσου να επαυξάνεται. Αρκεί να αναφέρω ότι προσεφέρθη εις Γνωστόν μου πρόσωπον προς αγοράν σειρά ολόκληρος Ρωμαϊκών και Βυζαντινών νομισμάτων αντί μιας λίρας.

Ο Κλάδος Κτιρίων του Τμήματος Δημοσίων Έργων πιστεύω ότι με σχετικήν, έστω, προσπάθειαν συνεργασίας εργατών και διευθύνσεως είναι δυνατόν να ανταποκριθή τουλάχιστον εν μέρει εις τον προορισμόν του. Η εκάστοτε προκύπτουσα κατάσταση εις το Τμήμα του Κλάδου Κτιρίων αντιμετωπίζεται εν μέρει επιδεινωμένη από του παρελθόντος Φεβρουαρίου, διά τον απλούστατον λόγον ότι υπήρχεν έλλειψις των υπό εκτέλεσιν σχεδίων, ως και λόγω του ότι τα διάφορα ψηφισθέντα υπό της Βουλής κονδύλια ήσαν δεσμευμένα υπό του Υπουργικού Συμβουλίου. Προσωπικώς φρονώ ότι αδυνατώ να αντιληφθώ τον λόγον της σημειωθείσης πολυμήνου καθυστέρησεως, πράγμα που έφερεν ως αποτέλεσμα την ύπαρξιν σχεδίων υπό εκτέλεσιν εις το τέλος του έτους, μολοντός εψηφίσθησαν από του παρελθόντος Οκτωβρίου. Πιστεύω ότι οι εργάται επεδείξαν πνεύμα απολύτου συνεργασίας και κατανοήσεως. Βάσει της αρχής που διέπει τας ενεργείας των δεν επέμειναν εις την απασχόλησιν άνευ της υπάρξεως σχεδίων, και έξ και πλέον χιλιάδες ημερομισθίων εξοικονομήθησαν διά της οικειοθελούς μαζικής προσωρινής απολύσεως, ενώ ταυτοχρόνως και εκ παραλλήλου κατέβαλον ούτοι δι' εκπροσώπων των αδιαλείπτως προσπα-

θείας περί συντόμου εκπονήσεως και εκτελέσεως των ψηφισθέντων κονδυλίων. Μεταξύ άλλων επεσκέφθησαν αλληλοδιαδόχως τα Υπουργεία Εργασίας και Εσωτερικών, Υγείας, Γεωργίας και εζήτησαν την όσον το δυνατόν ταχύτεραν επίστευσιν των υπό εκτέλεσιν έργων. Όμως παρά τας προσπάθειας τούτας και παρά τας δοθείσας εκ μέρους ωρισμένων αρμοδίων παραγόντων υποσχέσεις, το πρόβλημα δεν κατέστη δυνατόν να αντιμετωπισθή ουσιαστικά, και δημιουργείται και θα εξακολουθή να δημιουργηται και εις το μέλλον δυσεπίλυτον πρόβλημα. Παρά την κατανόησιν υσαύτως ήτις επεδείχθη τόσον υπό των εργατών όσον και υπό συντεχνιακών εκπροσώπων, το Τμήμα Πολεοδομίας προχωρεί εις την εκχώρησιν των οικιών χαμηλού κόστους εις ιδιώτας εργολάβους ή εργοληπτικούς οίκους, μολονότι αι προσφοραί του τμήματος ήσαν εν πάση περιπτώσει κατά πολύ χαμηλότεραι του μέσου όρου προσφορών των ιδιωτών εργολάβων. Προ ολίγων μόλις ημερών και η τελευταία σειρά των εργατικών κατοικιών εδόθη εις ιδιώτην εργολάβον. Η τάσις της αναθέσεως δια μερικής εκατοντάδας λιρών έργων του Τμήματος εις ιδιώτας εργολάβους επιφέρει εις την Κυβέρνησιν, και κατ' επέκτασιν εις το δημόσιον και τον αμέσως ενδιαφερόμενον Κυπριακόν λαόν, ζημίαν εκατοντάδων χιλιάδων λιρών εις εκάστην περίπτωσιν, νοουμένου ότι τα έξοδα ευθύς άμα τη αποπερατώσει ενός έργου είτε προς συντήρησιν, είτε προς αχρηστέυσιν και επανακατασκευήν του είναι εις πλείστας περιπτώσεις απείρως μεγαλύτερα. Εν προκειμένω δεν θα εισέλθω εις λεπτομερή έρευναν διότι το θέμα δυνατόν να συζητηθή κεχωρισμένως εν τη ουσία του εις προσεχή συνεδρίαν της Βουλής. Όμως θα ήθελα να αναφερθώ εν παρενθέσει εις ένα άλλο κλάδον του Τμήματος Δημοσίων Έργων τον οποίον έτυχε να επισκεφθώ επανειλημμένως. Αναφέρομαι εν προκειμένω εις τον Κλάδον Μηχανοτεχνιτών εις το Τμήμα Δημοσίων Έργων. Και εις το Τμήμα τούτο προ ολίγου χρόνου υπήρχεν οξύ ανεργιακόν πρόβλημα με αποτέλεσμα πλείστοι όσοι μηχανικοί να αποσπώνται εις άλλους κλάδους του Τμήματος. Έρκεσεν όμως μία συνετής και αξιέπαινος καθ' όλα προσπάθεια της σημερινής Διευθύνσεως του Τμήματος και ο σκοπός επετεύχθη. Προτίθεμαι να καταθέσω αργότερον εις την Γραμματείαν της Βουλής την επίσημον έκθεσιν του διορισθέντος υπό του Υπουργείου Δημοσίων έργων υπευθύνου επιστήμονος μηχανικού προς διερεύνησιν της παραγωγικότητος, του κόστους και της εν γένει λειτουργίας του ως άνω Τμήματος, ήτις κατηρτίσθη προ τριών περίπου μηνών. Βάσει της εκθέσεως διαπιστούται ότι πλείστα όσα έργα δύναται με απηρχαιωμένα έστω μέσα να κατασκευάζωνται εις τιμάς πολύ κατωτέρας του κόστους από αντίστοιχα μηχανήματα του εξωτερικού. Αι φορτηγίδες, επί παραδείγματι, διεπιστώθη ότι στοιχίζουν, συμφώνως της εκθέσεως, εις το Τμήμα Δημοσίων Έργων έτοιμα ως είναι προς χρησιμοποίησιν 4.000 λίρας εκάστη, ενώ αι ίδιαι ποιοτικώς φορτηγίδες στοιχίζουν κατασκευαζόμεναι εις Αγγλικά εργοστάσια 6.000 λίρας εκάστη, χωρίς να προσπολογίζονται τα έξοδα μεταφορών και άλλα συναφή, ενώ πλείστα άλλα αντικείμενα, ως ταχυδρομικά κιβώτια, μπόλαρτς, διά την χρήσιν λιμενικών υπηρεσιών, διασκορπιστήρες ασφάλτου νεωτάτου τύπου, στοιχίζουν την ιδίαν ακριβώς τιμήν με τα εισαγόμενα και είναι εφάμιλλα των ξένων μολονότι χύνονται εις απηρχαιωμένα καλούπια και τα τεχνικά μέσα ελλείπουν. Η διεύθυνσις του Κλάδου ορμωμένη από την αντικειμενικήν αρχήν ότι κάθε τι το επιτοπίως παραγόμενον προσφέρει ουσιαστικές ευεργετικές επιπτώσεις επί της διαβρώσεως της όλης εθνικής οικονομίας ενός τόπου, έστω και εάν τούτο στοιχίζει 2 ή 3% περισσότερο από των εκ του εξωτερικού εισαγομένων, επροχώρησε και έθεσεν εις πρακτικήν εφαρμογήν την εν λόγω αρχήν με μερικά ευεργετικά αποτελέσματα, την σταθεράν και απρόσκοπτον απασχόλησιν σημαντικού αριθμού εργατών και τεχνιτών αφ' ενός και την εξοικονόμησιν πολυτίμου διά τον τόπον συναλλάγματος. Η τακτική του εν λόγω κλάδου θα πρέπει να καταστή ως πρότυπον και διά τους άλλους κλάδους του Τμήματος.

Επιπροσθέτως θα ήθελα να υπογραμμίσω τα όσα οι συνάδελφοι κύριοι Χριστόδουλος Μιχαηλίδης και Χρυσός Δημητριάδης ανέπτυξαν επί του εγερθέντος θέματος ως εκ της μειώσεως του κονδυλίου κοινωνικής προνοίας, και να εκφράσω την ελπίδα ότι, μέχρι της επικρατήσεως και εις τον τόπον μας συνθηκών απολύτου κοινωνικοκρατίας, είναι επιβεβλημένη η διατήρησις εν ζωή των εγκαταλελειμένων και δυστυχούντων συνανθρώπων μας έστω και διά της οδού της κρατικής συνεισφοράς.

Θα ήθελα ωσαύτως να αναφέρω εν παρενθέσει το θέμα αγροφυλάκων που ανέπτυξεν ο κ. Ποταμίτης και αφορά το Τμήμα Υπουργείου Εσωτερικών. Ως ετόνισε την παρελθούσαν Δευτέραν ο έντιμος συνάδελφος οι αγροφύλακες δεν επιτελούν μόνον καθήκοντα φρουρών της αγροτικής περιουσίας, αλλά εκτελούν και καθήκοντα βοηθών της χωροφυλακής. Εις δύο τουλάχιστον περιπτώσεις κατά το διάστημα των τελευταίων τεσσάρων ετών δύο αγροφύλακες εφρονεύθησαν εν τη ενασχόησι των καθηκόντων των.

Το θέμα της αναθεωρήσεως της μισθοδοσίας των, που είναι πανθομολογούμενης πενιχρότατη, αρκεί να αναφερθή ότι υπάρχουν αγροφύλακες με πολυτελείς εκδουλεύσεις και με πολυμελείς οικογενείας λαμβάνοντες 20 λίρας μηνιαίως, ως και της παροχής οιωνδήποτε άλλων διευκολύνσεων θα πρέπει να αποτελέση αντικείμενον ιδιαίτερας προσοχής εκ μέρους του αρμοδίου Υπουργείου. Η εισήγησις δι' αύξησιν της προς αυτούς παρεχομένης μισθοδοσίας και της θεσπίσεως ενός, ατελούς έστω μορφής, ταμείου προνοίας, δεν αναφέρεται εις την αύξησιν της κοινοτικής συνεισφοράς, διότι είναι γνωστή η οικονομική θέσις του αγροτικού μας πληθυσμού, αλλά εις την μικράν έστω επαύξησιν της Κυβερνητικής. Είναι δε ακριβώς διά τον λόγον αυτόν που επιζητούν οι αγροφύλακες την απρόσκοπτον διεξαγωγήν των εργασιών των, που εισηγούνται την εξ ολοκλήρου κάλυψιν των δαπανών των εκ μέρους της Κυβερνήσεως, εν αντιθέσει με ό,τι συμβαίνει σήμερα, ότε ο ίδιος ο αγροφύλαξ περιφέρεται αναζητών την κοινοτικήν συνεισφοράν. Προς άρσιν τέλος των διαφόρων υπονοιών ότι πιθανόν να καταστή πλημμελής η επίβλεψις, εισηγούμαι όπως ληφθούν υπ' όψιν παλαιότεραι εισηγήσεις περί συστάσεως Κεντρικής Επιτροπής Ελέγχου του έργου των αγροφυλάκων, εις την οποίαν ο αγροτικός κόσμος θα είχε την πλειοψηφίαν και θα ετίθετο υπό την προεδρίαν εκπροσώπου του Υπουργείου Εσωτερικών.

Τέλος, τα θέματα επισπεύσεως του ρυθμού προς αποτελεσματικήν λειτουργίαν των συσταθεισών επιτροπειών ασφαλείας εις τα μεταλλεία ως και οι κανονισμοί καταστολής κόνεως, πρέπει να αποτελέσουν θέμα ιδιαίτερας προσοχής παρά του αρμοδίου Υπουργού. Ειδικώτερον το τελευταίον θέμα μολοντί απαιτεί ελάχιστα έξοδα και δίμηνον παραμονήν εις το εξωτερικόν υπαλλήλου του Τμήματος Μεταλλείων προς απόκτησιν της απαιτούμενης εμπειρίας εις την καταμέτρησιν της κόνεως, τα αποτελέσματα και τα ωφέληματά διά την υγιάν των μεταλλωρύχων θα είναι τεράστια. Η μετάκλησις ειδικών διά την διαπίστωσιν υπάρξεως κόνεως, μετά την διαπίστωσιν υπάρξεως κόνεως, από ξηρόν τρυπίσμα ή από άλλους λόγους — γεωλογικούς — αποτελεί, κατά την γνώμην μου, ενέργειαν προωθώτερον.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Ο κ. Λυσαριδής.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμ κ. Πρόεδρε. Εν πρώτοις θα ήθελα να απολογηθώ διότι η ομιλία μου θα είναι στεγνή, άνευ ρητορικής δεινότητος και καλλιπερίας αυτό πλην της φυσικής μου αδυναμίας οφείλεται εις το γεγονός ότι πιστός εις τα κοινοβουλευτικά θέσμιμα πιστεύω ότι θα πρέπει να αποκλείωνται αι από χειρογράφου ομιλίες εις την Βουλήν και να ακούωνται απλώς αγορεύσεις. Δι' αυτού του τρόπου όχι μόνον αποκλείεται να ακούωμεν ομιλίας προ πολλού γραφείσας, αλλά ο ρήτωρ χάνει την ελαστικότητά του ακούων προηγουμένους ομιλητάς

ίνα παραλείψη μέρος της ομιλίας του ή και να αλλάξη ακόμα τας απόψεις του. Δι' αυτό εισηγούμαι εις την Βουλήν όπως από την στιγμήν αυτήν απαγορευθή η από χειρογράφου ανάγνωσις από του βήματος αυτού. Δεδομένου ότι δυστυχώς δεν έχομεν ενώπιόν μας τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως θα είναι δύσκολον να εξασκηθή κριτική και έρευνα επί των γενικών προγραμματικών διαθέσεων της Κυβερνήσεως, και επί του τρόπου επενδύσεως των κρατικών κεφαλαίων, και επί του ρυθμού πραγματοποιήσεως των υποσέσεων αι οποίαι περιλαμβάνονται εις το Πενταετές Σχέδιον. Εν τούτοις υπάρχουν χρήσιμα στοιχεία εις αυτόν τον Προϋπολογισμόν, τον οποίον πολύ αρθώς ο Υπουργός των Οικονομικών ε χαρακτήρισεν ως απλώς Προϋπολογισμόν Καταναλώσεως. Θα ήθελα να προσθέσω Καταναλώσεως και Εσόδων. Δεδομένου ότι είμαι μέλος της Επιτροπής Προϋπολογισμού, δεν θα επαναλάβω όσα εν λεπτομερείαις υπάρχουν ήδη εις την έκθεσιν. Καθίσταται όμως ευθύς εξ αρχής σαφές ότι τα έσοδα έχουν σημαντικώς ελαττωθή, και έχουν σημαντικώς ελαττωθή διότι ως γνωστόν προσεκρούσαμεν εις συνταγματικές διατάξεις, αι οποίαι επέτρεψαν ώστε σημαντικά ποσά τα οποία ώφειλον να ευρίσκωνται εις τας χείρας της Κυβερνήσεως, να αποξενωθούν με όλας τας καταστροφικάς συνεπείας επί των κρατικών εσόδων. Ταυτοχρόνως είναι γνωστόν ότι η αναλογία μεταξύ αμέσων και εμμέσων φόρων έχει ήδη γίνει χειροτέρα με τους αμέσους φόρους συνεχώς να ελαττώνονται, και τους εμμέσους φόρους, οι οποίοι πλήττουν κυρίως τα μεγάλα στρώματα του Κυπριακού λαού, να αυξάνουν δυσανάλογως. Η ίδια έκθεσις διαπιστώνει ότι το ποσοστόν των 14,4 το οποίον πληρώνομεν εις φόρους επί του γενικού παραγωγικού εισοδήματος του Κυπριακού λαού αποτελεί υψηλήν αναλογίαν. Γνωρίζομεν ότι δεν πρόκειται αυτήν την στιγμήν να συζητήσωμεν το θέμα της μελλοντικής οικονομικής και εμπορικής μας πολιτικής, όμως θα ήθελα να προειδοποιήσω αυτό το Σώμα, το οποίον επανειλημμένως διαπιστώνει ότι οι άμεσοι φόροι πρέπει να αυξάνονται εις βάρος των εμμέσων, και το οποίον συντόμως θα έχει να αντιμετωπίση το πρόβλημα της εντάξεως της Κύπρου εις την α ή την β' οικονομικήν ομάδα, και συγκεκριμένως εις την Ευρωπαϊκήν Κοινήν Αγοράν, και ότι δι' αυτού του τρόπου οι έμμεσοι φόροι σημαντικώς θα ελαττωθούν και αργότερα εντελώς θα εξαλειφθούν και ότι ο κρατικός προϋπολογισμός θα στηρίζεται κυρίως επί αμέσων φόρων, θα ήθελα να ερωτήσω, επί τη βάσει του σημερινού ισχύοντος Συντάγματος και με τον τρόπον με τον οποίον γίνεται χρήσις ωρισμένων τοιούτων δικαιωμάτων, πιστεύει πράγματι ότι είναι δυνατόν να πραγματοποιήση οικονομικήν πολιτικήν η οποία θα εκάλυπτε τα κενά τα οποία θα δημιουργηθούν, δεδομένου ότι παραμένει εις την δύναμιν οκτώ μελών της Βουλής να στερησάτω το κράτος τοιούτων εσόδων; Από του βήματος αυτού ηκούσθησαν βαθυστόχαστοι διαλέξεις περί της σημασίας του Προϋπολογισμού και περί Συντάγματος θα ήθελα να υπενθυμίσω τους ομιλητάς ότι βασικήν αρχήν διεθνή, ηθικήν, νομικήν αποτελεί ότι το Σύνταγμα ηγάζει από τον λαόν διά να εξυπηρετή τον λαόν και ότι είναι αδιανόητον δι' ένα λαόν να μη έχη δικαίωμα προσαρμογής του Συντάγματός του προς τας ιδίας αυτού λαϊκάς ανάγκας. Θα ήθελα να ερωτήσω όλας τας πλευράς, θα ήτο προτιμώτερον δι' αυτόν τον λαόν να στηρίξη την α ή β' μετατροπήν του Συντάγματος του, διά να καλύψη τας ιδικάς του ανάγκας, εις ξένους, οι οποίοι είναι φυσικόν να έχουν τα ιδικά των συμφέροντα εις νουν, όταν και εφ' όσον θα δέχωνται την α ή β' συνταγματικήν μεταρρυθμίσι, ή το δικαίωμα αυτό θα πρέπει να παρεμείνη εις τον Κυπριακόν λαόν και μόνον, ο οποίος κυρίαρχος θα είναι ο μόνος ο οποίος θα δικαιούται να επιφέρη τας συνταγματικάς αλλαγάς τας οποίας θεωρεί απαραίτητους διά την οικονομικήν και πολιτικήν του επιβίωσιν; Αυτά περί εσόδων και τώρα επί εσόδων ή Προϋπολογισμόν Καταναλώσεως, ως ελέγχθη υπό του έντιμου Υπουργού Οικονομικών. Ο έντιμος Υπουργός των Οικονομικών δεν απέκρυψεν από το Σώμα αυτό ότι το ύψος των δαπανών είναι δυσανάλογον προς τας οικονομικάς δυνατότητας του Κυπριακού λαού και δεν απέφυγε να διαπιστώση και να διαγνώση ότι ο λόγος ο οποίος

επέβαλεν αυτήν την δυσανάλογον επιβάρυνση του Κυπριακού λαού είναι σχετικά συνταγματικά διατάξεις, και ότι αυτές οι συνταγματικές διατάξεις συγκρούονται με την ορθή οικονομική πολιτική την οποίαν θα ηδύνατο υπό άλλας προϋποθέσεις η Κυβέρνησις να εφαρμόσῃ διά να χωρήσῃ προς τον ορθόν οικονομικόν δρόμον της ανορθώσεως, ο οποίος θα αποβῆ προς ὄφελος ολοκληρώτου του Κυπριακού λαού, ανεξαρτήτως φυλῆς, θρησκείας και ιδεολογίας· και θα ήθελα και πάλιν να ερωτήσω: Θα πρέπει να αφήσωμεν τον Κυπριακόν λαόν να βαδίσῃ προς τον οικονομικόν ὄλεθρον και προς την χρεωκοπίαν; Ἡ ἐν ονόματι των συμφερόντων του Κυπριακού λαού θα πρέπει να επιτρέψωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἀδέσμευτον να χωρήσῃ προς τὴν ορθὴν οικονομικὴν πολιτικὴν, τὴν οποίαν και αὐτὴ ἡ Βουλὴ ἀσφαλῶς θα πρέπει να υποδείξῃ διὰ τὴν γενικὴν οικονομικὴν ἀνόρθωσιν του Κυπριακού λαού;

Πιστεύω ὅτι κάθε καλὸς πολίτης θα ἀπαντήσῃ ὅτι καθήκον μας εἶναι να υποδείξωμεν τον ορθόν δρόμον ἀνεξαρτήτως δεσμεύσεων, αἱ ὁποῖαι ἐν πολλοῖς δημιουργοῦνται και ἐκεῖ ἀκόμη που δεν υπάρχουν. Τα ἐξόδα τῆς κρατικῆς μηχανῆς εἶναι τεράστια και δυσανάλογα προς τὸ μέγεθος τῆς Κύπρου. Και πάλιν αἱ συνταγματικαὶ διατάξεις ἀποκλείουν ἀναδι-οργάνωσιν τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς. Επιβάλλουν τὴν γραφειοκρατίαν, ἐπιβάλλουν ἓνα Κυβερνητικόν μηχανισμόν υδροκέφαλον και δυσανάλογον προς τὸν κομμόν του Κυπριακού λαού. Θα ἦτο τεράστιον σφάλμα ἡ Βουλὴ να ἐπιμένῃ εἰς αὐτὴν τὴν πολιτικὴν. Εἴαν ἡ Κοινοβουλευτικὴ οἰκία, ἡ ὁποία ἐδῶ ἐπελέγη διὰ να μελετήσῃ τον Κυβερνητικόν μηχανισμόν, παρέδωκε τὴν ἐντολήν μετὰ ἀπὸ δύο και πλέον ἔτη, με συμπέρασμα ἀδυνατῶν να συμβουλευέω τὴν Κυβέρνησιν, καθήκον μας εἶναι να βάλωμεν τον δάκτυλον εἰς τον τύπον των ἤλων και ἐντὶ μὴ να εἰπωμεν, διατὶ ἀδυνατεῖ αὐτὴ ἡ Κοινοβουλευτικὴ οἰκία να συμβουλεύσῃ τὴν Κυβέρνησιν; Και ἡ ἀπάντησις εἶναι ὅτι οἰαδήποτε συμβουλὴ θα ἦτο ματαία. Τα οικονομικὰ πράγματα, ἐντὶμοι συνάδελφοι δεν εἶναι καλά. Και εἴαν συντόμως και με θάρρος δεν προχωρήσωμεν εἰς ὠρισμένα μέτρα, πολὺ φοβοῦμαι, ὅτι θα ἀντιμετωπίσωμεν καταστάσεις ἀπροβλέπτους δι' ὅλους.

Αὐτὰ ἐπὶ τῆς γενικῆς πολιτικῆς. Και τώρα θα ήθελα να μου ἐπιτραπῆ να εἰσέλθω εἰς εἰδικὰ κεφάλαια και πάλιν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς.

Παράπονα περὶ στρατοῦ και περὶ συνταγματικῶν διατάξεων και πάλιν. Μα προς Θεοῦ, ἐντὶμοι φίλοι, ποῖος δύναται να υποδείξῃ εἰς τὸ Σύνταγμα ποῖαν δαπάνην ἐπιβάλλει τὸ Σύνταγμα εἰς αὐτὴν τὴν Βουλὴν διὰ τὴν συντήρησιν στρατοῦ; Ἐπρότερον κάποτε 2.000 γρόσια, ἐν γρόσιον κατὰ κεφαλὴν, ἀποσύρω τὴν εἰσῆγησιν και λέγω ἐν μιλς κατὰ κεφαλὴν. Αὐτὰ μου ἐπιβάλλει τὸ Σύνταγμα. Εἴαν ἐπιμένουν εἰς τὴν συντήρησιν στρατοῦ, ἡ Βουλὴ να ψηφίσῃ 2.000 μιλς και ἀς ἀνεύρουν 2.000 άτομα τα ὁποῖα να ἐργασθῶν προς ἐν μιλς κατὰ κεφαλὴν. Ἐνὸς το κατὰ κεφαλὴν ἀγροτικόν εἰσόδημα ἀνέρχεται μόνον εἰς £60 και εἰς τὰς στατιστικὰς αὐτὰς περιλαμβάνονται ὄχι μόνον οἱ ἀπλῶς γεωργοὶ ἀλλὰ οἱ κατοικοῦντες εἰς τὴν ὑπαίθρον και οἱ τσιφλικάδες, πράγμα τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι τὸ πραγματικόν ἀγροτικόν κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα εἶναι πολὺ κατώτερον των 60 λιρών κατὰ τὰς στατιστικὰς του Ὁργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν και τὰς ἰδικὰς μας, θέλωμεν να ἐπιμένωμεν να συντηρῶμεν 2.000 παράσιτα, εἰς βάρος ποίων; Αὐκοῦνται ἀπὸ αὐτοῦ του βήματος ὑποσχέσεις προς τοὺς ἀγρότας, προς τοὺς γεωργοὺς, προς τοὺς ἐργάτας προς ὅλας τὰς ἐργαζομένας τάξεις, ἀλλὰ αὐταὶ αἱ ὑποσχέσεις συγκρούονται με τὰς προτάσεις αἱ ὁποῖαι ἀκούονται ἀπὸ αὐτοῦ του ἰδίου βήματος δι' ἄσκοπα ἐξόδα και δι' ἔλλειψιν ἐλαστικότητος δι' ἀντιμετώπισιν ἄλλων προβλημάτων τα ὁποῖα θα ἀποβαίνουν προς ὄφελος του Κυπριακού λαοῦ. Ἐνὸς προτείνωμεν τοιαύτας παρασιτικὰς δαπάνας, ἀφήνωμεν π.χ. τὴν κτηνοτροφικὴν τάξιν να βαδίσῃ προς τὴν καταστροφὴν δι' ἔλλειψιν μόνον μερικῶν δεκάδων χιλιάδων λιρών. Και τι εἶναι ἡ κτηνοτροφικὴ τάξις, 10.000 οἰκογένειαι, τὸ 1/7 του Κυπριακού λαοῦ. Δεν θέλω να πω ὅτι μόνον λόγω τῆς ἐλλείψεως αὐτῶν των μερικῶν

χιλιάδων λιρών ἀκολουθεῖται αὐτὴ ἡ πολιτικὴ. Πιστεύω ὅτι εὐθὺν ἐναντι αὐτῆς τῆς τάξεως ἔχομεν ἡμεῖς ὡς Βουλὴ και ἡ Κυβέρνησις· θα ηδύνατο να ληφθῶν μέτρα ἀπαγορευτικὰ εἰσαγωγῆς ὠρισμένων εἰδῶν τα ὁποῖα ὄχι μόνον δεν θα ἐπέφεραν αὐξήσιν του τιμαριθμοῦ, ὡς ἰσχυρίζονται μερικοὶ, και ὡς ἐτονίσθη ἀπὸ αὐτοῦ του βήματος ὑπὸ εκπροσώπου τῆς ἀγροτικῆς μας τάξεως προηγουμένως ὅτι ἐπῆλθε πτώσις τῆς τιμῆς των πουλερικῶν ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἠκολούθησεν ἀνάλογον πολιτικὴν, ἀλλὰ διὰ τῆς δημιουργίας ἐνὸς πνεύματος ἀσφαλείας εἰς τοὺς κτηνοτρόφους οἱ ὁποῖοι εἴαν και ἐφ' ὅσον αισθάνονται αὐτὴν τὴν ἀσφάλειαν δεν θα ἦσαν ὑποχρεωμένοι να παραδίδουν τα ἀρνία ὅταν αὐτὰ εἶναι μόνον δύο ἢ τρεῖς οκάδες προς σφαγὴν. Ἡ Κύπρος ὄχι μόνον θα ἦτο αὐτάρκης εἰς κρέας, ἀλλὰ θα ἦτο δυνατόν να προσχωρήσῃ εἰς ἐξαγωγὴν κρέατος, διὰ να μὴ ἀναφερθῶ εἰς τὸ γάλα και εἰς τὴν τόσον λαμβασμένην τακτικὴν διὰ τῆς ὁποίας ἀντιμετωπίσθη τὸ πρόβλημα του γάλακτος ὑπὸ του Υπουργείου. Οὐτε ὑπάρχει πλέον ἡ δικαιολογία τῆς ἐλλείψεως νομοθεσίας, νομοθεσία ὑπάρχει. Και ἐψηφίσθη ὑπὸ αὐτῆς τῆς Βουλῆς τὸ Νομοσχέδιον περὶ ἀγορανομίας. Καιρός να ἐφαρμοσθῆ. Και τώρα ἔρχομαι εἰς ἓνα ἄλλον ἐπίμαχον θέμα, τὸ θέμα του ψωμοῦ. Και πάλιν ὠδηγήθημεν κακῶς εἰς μίαν κατάστασιν λόγω τῆς ἐφαρμογῆς μιᾶς κακῆς νοουμένης μικτῆς πολιτικῆς, μερικῶν κρατικῶν παρεμβατισμῶν μετὰ τον ὁποῖον ὅμως ἀπέθησαν ἐλεύθεροι να ἀλωνίζωσι οἱ διάφοροι σπεκουλάτορες, οἱ ὁποῖοι και ἐκατάφεραν να ἀνυψώσουν τὴν τιμὴν του ψωμοῦ. Ἀπὸ του βήματος αὐτοῦ εἶχον προηγουμένως εἰσηγηθῆ ὅτι τὸ ὅλον θέμα θα ἔπρεπε να εἶναι εἰς Κυβερνητικὰς χεῖρας ἀπὸ τῆς συγκεντρώσεως των σιτηρῶν μέχρι τῆς παραδόσεως ἄρτου εἰς τον λαόν· θα ἐστοίχιζεν ὀλιγώτερα και τὸ ψωμὶ θα ἦτο εὐθυνότερον. Ὁφείλω να ὁμολογήσω ὅτι εἶναι μετὰ μεγάλης λύπης που ἀνέγνωσα τὰς δηλώσεις του ἐντίμου Υπουργοῦ των Οἰκονομικῶν, ο ὁποῖος ὅταν και ἐφ' ὅσον αἱ Συνεργατικαὶ Ἐταιρεῖαι, ἐν τῇ προσπάθειά των να περιορίσουν τὰς τάσεις προς κερδοσκοπίαν των διαφόρων βιομηχανῶν, ἀνήγγειλαν ὅτι εἴαν και ἐφ' ὅσον αὐτὸ συνεχισθῆ θα ἦσαν ὑποχρεωμένα να προχωρήσουν αἱ ἰδία και να ἐπέμψουν και να ἀναλάβουν τὴν ἀλευροποίησιν και κατασκευὴν ἄρτου, εἴαν και ἐφ' ὅσον αἱ δηλώσεις αἱ ὁποῖαι ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὰς ἐφημερίδας ἀληθεύουν, και ἐφ' ὅσον δεν διεψεύσθησαν, δυστυχῶς πρέπει να πιστεύω ὅτι ἀληθεύουν. Ὁ Υπουργὸς των Οἰκονομικῶν κατ' ἐμὲ καθ' ὑπέρβασιν δικαιωμάτων ἐδήλωσεν ὅτι θα ἐπιβάλῃ φορολογίαν εἰς τὰς Συνεργατικὰς, ἐνὸς δικαίωμα ἐπιβολῆς φορολογίας μόνον αὐτὸ τὸ Σῶμα ἔχει, τελικόν τουλάχιστον δικαίωμα, ἀγνοῶν τὴν βασικὴν διαφορὰν ἡ ὁποία ὑπάρχει μετὰ τῶν Συνεργατικῶν και βιομηχανῶν. Και διὰ να ὑπενθυμίσω δι' ὀλίγων μόνον αὐτὴν τὴν διαφορὰν, θα ήθελα να πω ὅτι ὅταν και ἐφ' ὅσον διὰ του Πενταετοῦς Κυβερνητικοῦ Προγράμματος Ἀναπτύξεως ὑποσχόμεθα εἰς τον λαόν ὅτι θα αὐξήσωμεν τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα τῆς ἐργατοαγροτικῆς τάξεως και θα ἐλαττώσωμεν τὸ εἰσόδημα των μεγάλων αστικῶν τάξεων, αὐτὸ μόνον δι' ἐνὸς τρόπου δύναται να γίνῃ, ἢ συστήματα ὡς τὸ ἰδικόν μας, διὰ φορολογικῆς διακρίσεως. Και δεδομένου ὅτι αἱ Συνεργατικὰ ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὰς μάζας του Κυπριακού λαοῦ των ὁποίων τὸ εἰσόδημα εἶναι μικρόν, αὐτὴ ἡ φορολογικὴ διάκρισις και ορθὴ και ἐπιβεβλημένη εἶναι.

Ἐν ἄλλο ἐπὶ μέρους θέμα τὸ ὁποῖον ἠκούσθη ἀπὸ αὐτοῦ του βήματος ἦτο τὸ περὶ ἀγροτικῶν νοσοκομείων. Ἀσφαλῶς δεν εἶμαι ἐναντίον τῆς ἐπεκτάσεως των ἰατρικῶν υπηρεσιῶν. Πολὺ φοβοῦμαι ὅμως ὅτι ἀνευ συστήματος και ἢ, ἀνευ ἐκ των προτέρων σχεδιοποιήσεως, ἀνάπτυξις μονάδων αἱ ὁποῖαι ἀπλῶς ἐπιβαρύνουν τον Ἰατρικόν προϋπολογισμόν και καθιστοῦν τὴν πραγματικὴν οὐσιαστικὴν σχεδιοποίησιν ἀνέφικτον εἶναι μάλλον ἐπιζημία παρά ὠφέλιμος. Τὸ μικρόν μέγεθος τῆς Κύπρου εἶναι ἰδανικόν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἐνὸς ὁργανωμένου οὐσιαστικοῦ ἰατρικοῦ σχεδίου το ὁποῖον ἀνευ ἐπιβαρύνσεως του κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ θα ἦδύνατο να παρέχῃ δωρεάν ἰατρικὰς υπηρεσίας εἰς ὅλον τον Κυπριακόν λαόν. Ἀναφορικῶς με τὰ ἐπιδόματα ἐνοικίου δεν ἰσχυρίζομαι ὅτι ἔχω μελετήσῃ μετὰ προσοχῆς τὴν εἰσηγήσιν του ἐντίμου κ. Σαββίδη. Ἐν

τούτοις, συμφωνώ μαζί του ότι ασφαλώς το παρόν σύστημα δεν είναι δυνατόν να επιζήσει και ούτε πρέπει να επιζήσει, και ότι συντόμως είτε το σχέδιον του κ. Σαββίδη είτε οιοδήποτε άλλο σχέδιον ήθελε εξευρεθῆ ότι είναι το κατάλληλον, θα πρέπει να εφαρμοσθῆ, και να καταργηθῆ ἡ μάλιστα του επιδόματος ενοικίου. Με την ευκαιρίαν που ευρισκόμεθα εἰς τους Κυβερνητικούς υπαλλήλους θα ήθελα ἐπίσης να υποδείξω ὅτι ὑπάρχει ἓνα τεράστιον χάσμα μεταξύ τῆς μισθοδοσίας του τεραστίου ἀριθμοῦ των μικρῶν υπαλλήλων καὶ τῆς μικρᾶς ἀριστοκρατίας των μεγάλων υπαλλήλων, το ὁποῖον χάσμα γίνεται ἐυρύτερον διὰ τοῦ κακοῦ τρόπου διὰ τοῦ ὁποῖου ἀντιμετωπίζεται το τιμαριθμικὸν ἐπίδομα καὶ ἄλλα ἀνάλογα ἐπιδόματα καὶ ἐδῶ ἐπομένως χρειάζεται μία ἀναπροσαρμογή. Καὶ ὡς τελευταῖον θέμα θα ήθελα να σχοληθῶ με τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου. Τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου εἶναι τὸ ἡμιεπίσημον κρατικὸν ὄργανον τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως, καὶ διακεκρυγμένη γραμμὴ τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ γραμμὴ τῆς ἀδεσμεύτου οὐδετεροφιλίας. Δυστυχῶς δὲν εἶναι ὀλίγα τὰ παραδείγματα τὰ ὁποῖα θὰ ἤδυναντο κανεὶς νὰ ἀπαριθμήσῃ κατὰ τὰ ὁποῖα ἐν τῇ ἀκροασει τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρυματός Κύπρου ἔχει κανεὶς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εὐρίσκειται εἰς χώραν κάθε ἄλλο παρὰ ἀδέσμευτον καὶ οὐδετερόφιλον. Εἰς μερικὰς περιπτώσεις εἰδικαί ἐκπομπὰι τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρυματός Κύπρου ἔθεσαν εἰς κίνδυνον τὰς σχέσεις μας με ἐξαιρετικὰς φιλικὰς χώρας λόγω τῆς ἀδικαιολογήτου ἐπιθέσεως ἐναντίον ἡγετῶν χωρῶν, μετὰ των ὁποίων τόσο ἡ Κυβέρνησις ὅσον καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εὐρίσκονται εἰς ἄκρας φιλικὰς σχέσεις. Ομολογῶ ὅτι ἡ ἐκπληξίς μου μετεβλήθη εἰς ὀλίγον ἀγωνιώδη ἐκπληξιν, ὅταν κατὰ τὴν ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Σώματος τοῦ ὁποῖου διευθύνει τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου ἀνεκάλυψα ὅτι δὲν ἤδυναντο νὰ ἀλλοιώσουν εὐκόλως τὰς καταστάσεις, ὡς εἰς εἶναι δυνατόν εἰς καὶ μόνον ὑπἄλληλος νὰ δικαιούται καὶ νὰ δύναται νὰ ἐκφράζῃ πολιτικὰς ἀπόψεις τῇ ἀγνοίᾳ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῇ ἀγνοίᾳ τοῦ Σώματος τοῦ ὁποῖου διευθύνει τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου.

Μία δευτέρα παρατήρησις διὰ τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου εἶναι ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς ἐτέθη ἐνώπιον τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀλλὰ δυστυχῶς πολὺ ἀργά ἐστάλη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Προϋπολογισμοῦ, ἡ ὁποία δὲν εἶχεν οὕτω τὴν ευκαιρίαν νὰ μελετήσῃ ἐπισταμένως κοινὸν διὰ τὸν κοινὸν, ὅπως γίνεται με ὅλα τὰ ἄλλα Τμήματα. Εἶχον τὴν ευκαιρίαν νὰ μελετήσω αὐτὰ τὰ κοινὸν καὶ δὲν μένω ἰκανοποιημένους ἀπὸ ἀρκετὸν ἀριθμὸν κοινῶν. Ἡ ἐισηγήσις μου εἶναι ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς αὐτὸς θὰ πρέπει νὰ ἐπαναξετασθῆ ἐν λεπτομερείαις καὶ ἐν τῷ μεταξύ μόνον ἐν ποσοστὸν τῆς ἐπιχορηγήσεως νὰ ἐγκριθῇ ὑπ' αὐτῆς τῆς Βουλῆς, μέχρις ὅτου ἀφ' οὗ ἐξετασθῆ ὁ πλήρης Προϋπολογισμὸς ἐξευρεθῆ ποῖον πραγματικὰ εἶναι τὸ ποσὸν τοῦ ὁποῖου θὰ πρέπει ἡ Βουλὴ αὐτὴ νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου. Ἡ ἐκ £10.000 ἐλάττωσις τῆς Κυβερνητικῆς συνεισφοράς δὲν εἶναι ἀκριβῆς, διότι διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῆς τακτικῆς τῶρα τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρυματός Κύπρου θὰ εἰσπράξῃ ἐν μεγάλῳ κοινῷ τοῦ ὁποῖου προέρχεται ἀπὸ τὰς ἀδείας ραδιοφώνου. Ὑπ' αὐτὰς τὰς προϋποθέσεις πιστεύω ὅτι ὑπάρχει αὐξήσις τῆς Κυβερνητικῆς χορηγίας.

Δι' αὐτὸ εἰσηγοῦμαι, ὅπως καὶ πρὶν εἶπα, ἀποστολὴν τμήματος μόνον τῆς ἐπιχορηγήσεως μέχρις ὅτου τὸ ὅλον θέμα ἐπανεξετασθῆ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Ἐντιμὲ κ. Πρόεδρε.

Ἐάν εἰς ἓνα Προϋπολογισμὸν τὰ διάφορα κοινὸν διατίθενται διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς καὶ τὴν καλύτεραν ἀπόδοσιν των κρατικῶν υπηρεσιῶν πρὸς ἀνάπτυξιν των διαφόρων οικονομικῶν τομέων τοῦ τόπου με βᾶσιν τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ευημερίαν τοῦ τόπου, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς αὐτὸς βασίζεται ἐπὶ

ορθῆς μελέτης καὶ δικαίας κατανομῆς. Δὲν μπορῶ νὰ ἀδικῶ τὴν Κυβέρνησιν ἢ ὁποία ἐκληρονόμησεν ἓνα ἀπρογραμμάτιστον σύστημα καὶ μίαν ἀσυλλόγιστον δαπάνην, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι αἱ ἐισηγήσεις των Βουλευτῶν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου δύναται νὰ βοηθήσουν τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸν ορθὸν προγραμματισμὸν καὶ τὴν χάραξιν τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς, τὰ ὁποῖα εἶναι τόσο ἀπαραίτητα διὰ τὴν οικονομικὴν πρόδοον τοῦ τόπου τοῦτου, ὡς ἐδήλωσεν ὁ Υπουργὸς των Οικονομικῶν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου.

Δὲν υποτιμῶ τὴν συμβολὴν τῆς βιομηχανίας ἢ τοῦ τουρισμοῦ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόδοον τοῦ τόπου τοῦτου. Ἀντιθέτως πιστεύω ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας ἐπὶ ορθῆς βάσεως πολὺ θὰ ἐξυπηρετήσῃ εἰς τὴν ἀνοδοὺν καὶ ευημερίαν τοῦ τόπου μας. Ὁ τουρισμὸς ἐπίσης θὰ συμβάλῃ πολὺ εἰς τὴν εἰσροὴν μεγάλου ποσοῦ ξένου συναλλάγματος.

Τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον θέλω νὰ ἐνδιατρίψω εἶναι τὸ Τμήμα τῆς Γεωργίας, ὄχι γιὰτὶ ἀνήκω εἰς τὴν τάξιν αὐτὴν ἀλλὰ γιὰτὶ πιστεύω ὅτι ἡ γεωργία ἀποτελεῖ τὴν ραχοκοκκαλίαν τῆς οικονομίας τοῦ τόπου, καὶ τὸ εἰσόδημα τοῦ ἀγροῦ εἶναι ἀσυγκρίτως χαμηλότερον ἀπὸ τὸ εἰσόδημα τοῦ ἀστού. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον μεγαλύτερα σημασία ἔπρεπε νὰ δοθῆ καὶ πρέπει εἰς τὸ μέλλον νὰ δοθῆ, εἰς τὸ Τμήμα Γεωργίας τὸ ὁποῖον θὰ βοηθήσῃ τὸν γεωργόν, καὶ γενικὰ τὸν ἀγρότην, εἰς τὴν συστηματοποίησιν τῆς γεωργίας τοῦ διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ εἰσοδήματός του, ὅπως προβλέπεται καὶ εἰς τὸ Πενταετὲς Πρόγραμμα.

Δὲν θὰ ἀναλύσω ὅλα τὰ κοινὸν τοῦ Τμήματος Γεωργίας ἓνα πρὸς ἓνα γιὰτὶ πιστεύω ὅτι ὅλα χρειάζονται ἐνίσχυσιν. Ὅλα χρειάζονται μεγαλύτεραν προσοχὴν διότι πολλὰ εἶναι οἱ ἀνάγκες τοῦ ἀγροτικοῦ μας κόσμου. Θὰ ἐνδιατρίψω ἰδιαιτέρως σε ὠρισμένα σημεῖα τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἰς τὸ Τμήμα Γεωργίας.

Μεγάλην σημασίαν ἀποδίδω εἰς τὰς γεωργικὰς ἐφαρμογὰς. Ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε καὶ θὰ ἐξοδεύσῃ ἀρκετὰ χρήματα διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Ἰνστιτοῦτου Γεωργικῶν Ἐρευνῶν. Εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν, ἐκτὸς των εἰδικῶν που ἐκλήθησαν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ἐργάζονται καὶ ἐπιστήμονες τοῦ τόπου μας οἱ ὁποῖοι πιστεύουν ὅτι μποροῦν νὰ κάμουν σοβαρὰς μελέτας καὶ αἱ ἐισηγήσεις των, ἀν θὰ μποροῦσαν κάποτε νὰ εφαρμοσθῶν, θὰ ὠφελήσουν πολὺ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόδοον τῆς γεωργίας μας. Ποῖον ὅμως εἶναι τὸ Τμήμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν των πορισμάτων των ἐπιστημονικῶν μελετῶν τοῦ Τμήματος αὐτοῦ; Ἀσφαλῶς δὲν θὰ εἶναι τὰ φυλλᾶδια τὰ ὁποῖα θὰ στέλλωνται εἰς τὸν γεωργόν. Τὸ Τμήμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐφαρμόσῃ τὰ πορίσματα των ἐπιστημονικῶν μελετῶν θὰ εἶναι τὸ Τμήμα των Γεωργικῶν Ἐφαρμογῶν. Θὰ ἐφαρμόξῃ τὰ πορίσματα των ἐπιστημονικῶν μελετῶν καὶ θὰ διαφωτίξῃ καὶ συμβουλεύῃ τὸν γεωργόν διὰ τὸς καλύτερους τρόπους καλλιέργειας των διαφόρων προϊόντων του.

Δι' αὐτὸ θέλω νὰ ἐλπίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ λάβῃ σοβαρὰς ὑπ' ὄψιν τὸ Τμήμα αὐτὸ τοῦ Υπουργείου Γεωργίας καὶ δὲν θὰ φεισθῆ χρημάτων διὰ τὴν πλήρη ἀναδιοργάνωσιν τοῦ οὔτως ὥστε νὰ καταστῆ ἰκανὸν νὰ ἀποδίδῃ ὅσα πρέπει νὰ ἀποδίδῃ.

Ἐνα ἄλλο Τμήμα τὸ Κτηνοτροφικόν, ἢ Κτηνιατρικὴ Ὑπηρεσία, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀρθρον 13Α, χρειάζεται νὰ τύχῃ τῆς μεγάλῃς προσοχῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ κτηνοτροφία μας μπορεῖ καὶ δύναται νὰ αὐξηθῆ, καὶ νὰ αὐξηθῆ μάλιστα σὲ τέτοιο βαθμὸν, ὡς ἐδήλωσε προηγουμένως ὁ συνάδελφος κ. Βάσος Λυσαρλίδης, που νὰ μποροῦμεν ὄχι μόνον νὰ γίνωμεν αὐτάρκεις ἀλλὰ καὶ νὰ κάμνωμεν ἐξαγωγὰς κρέατος ἀλλὰ διὰ νὰ ἀναπτυχθῇ ἡ κτηνοτροφία χρειάζεται νὰ συμπληρωθῇ ἡ κτηνιατρικὴ ὑπηρεσία νὰ συμπληρωθῇ με ἐπιστήμονας κτηνιάτρους οὔτως ὥστε νὰ ἀναποκρίνωνται εἰς τὰς πολλαπλὰς ἀνάγκας τῆς κτηνοτροφίας μας.

Κάθε τάξις χρειάζεται καὶ τὴν κυβερνητικὴν βοήθειαν καὶ ἐνίσχυσιν. Καὶ κάθε ἐπάγγελμα ὅταν κάμνῃ οιοιοδήποτε ἐργασίαν θέλει νὰ ξέρῃ ὅτι ἔχει καὶ κάποιαν ἀσφάλειαν. Διὰ τοῦτο θέλω νὰ παρατηρήσω ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ ὁποῖου δια-

τίθεται διά την ασφάλειαν των γεωργικών προϊόντων είναι πολύ μικρόν αλλά θέλω να πιστεύω, ως ετόνισα και εις άλλην ομιλίαν μου εις την Βουλήν αυτήν, ότι το υπό μελέτην σχέδιον ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων θα κατατεθή εις την Βουλήν και θα λειτουργήση εντός του 1963 συμπληρωμένον, οπότε και το ποσόν το οποίον θα χρειασθή από κυβερνητικής πλευράς θα είναι ασυγκρίτως μεγαλύτερον. Και τότε ελπίζω ότι η Κυβέρνησις δεν θα διστάσῃ να διαθέσῃ το ποσόν αυτό.

Αρκετοί από τους συναδέλφους ανεφέρθησαν εις το ζήτημα των επιχορηγήσεων. Δεν θέλω να εξετάσω το ζήτημα μόνον από οικονομικής πλευράς της τάξεως την οποίαν αντιπροσωπεύω, ή μάλλον εις την οποίαν ανήκω. Αλλά θέλω να δω το ζήτημα και από κοινωνικής πλευράς. Να μου επιτραπῇ να αναφερθῶ πάλιν εις το ελάχιστον εισόδημα του αγρότου κατά κεφαλήν, και να υποβάλω το ερώτημα ἄπως θα επιζήσῃ η αγροτική τάξις δίχως επιχορηγήσεις μέχρις ότου δυνηθῇ η Κυβέρνησις διά των διαφόρων μέσων που θα θέσῃ εις την διάθεσιν της γεωργικής τάξεως να αναπτυχθῇ κατά τέτοιον τρόπον που να μην χρειάζονται πλέον επιχορηγήσεις; Το σύστημα των επιχορηγήσεων πρέπει να συνεχισθῇ και να συνεχισθῇ μάλιστα κατά τέτοιον τρόπον που αι επιχορηγήσεις να πηγαινούν κατ' ευθείαν εις τον ἴδιον τον παραγωγόν. Δεν μπορῶ να συμφωνήσω με Βουλευτήν ο οποίος από του βήματος τούτου προέβη εις αλλαγὴν του συστήματος των επιχορηγήσεων.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εἰς πρότασιν αλλαγῆς.

A. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Εἰς πρότασιν αλλαγῆς, η οποία πρότασις αλλαγῆς σημαίνει ὄχι επιχορήγησιν των γεωργῶν, και γενικά των παραγωγῶν, ἀλλ' επιχορήγησιν των εμπόρων. Δεν μποροῦμεν να επιχορηγώμεν τα υποπροϊόντα ενός είδους τα οποία ευρίσκονται εις χεῖρας εμπόρων, με την προϋπόθεσιν ὅτι οι ἔμποροι θα δώσουν καλὰς τιμάς εις τους γεωργούς, διότι οι γεωργοὶ πάντοτε θα εξαρτῶνται ἀπὸ τους εμπόρους ή τους βιομηχανούς. Διὰ τούτο και εἰάν θεωρηθῇ ὀρθὴ κάποια αλλαγὴ η επιχορήγησις πρέπει να δίδεται ἀπ' ευθείας εις τον γεωργόν.

Επίσης θέλω να πιστεύω ὅτι η περικοπὴ των £220.000 ἀπὸ το ποσόν των επιχορηγήσεων δεν θα επηρεάσῃ καθόλου τὰς επιχορηγήσεις, ἀλλὰ τούτο οφείλεται εις ἄλλους υπολογισμούς της Κυβερνήσεως. Η Επιτροπὴ ἐπὶ του Προϋπολογισμοῦ αναφερομένη εις το Τμήμα Ἐμπορίου, και ειδικώτερον εις το Τμήμα επιθεωρήσεως γεωργικῶν προϊόντων, συνέστησε μεγαλύτεραν προσοχὴν ἐπὶ το σημείον τούτο, διότι ἀπὸ την καλὴν επιθεώρησιν των γεωργικῶν μας προϊόντων τα οποία προορίζονται δι' εξαγωγήν θα ἀποκτήσουν καλὸν ὄνομα και καλὴν φήμην τα προϊόντα μας εις το εξωτερικόν. Η ἔκθεσις της Επιτροπῆς με ευρίσκει ἀπολύτως σύμφωνον. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι δεν εἶναι μόνον το σημείον το οποίον πρέπει να προσέξωμεν. Και πιστεύω ὅτι το λάθος εὐρίσκεται εις τον τρόπον ἐμπορίας των γεωργικῶν μας προϊόντων. Εἶναι ἀνάγκη ὅπως η Κυβέρνησις μελετήσῃ αλλαγὴν του συστήματος ἐμπορίας των γεωργικῶν μας προϊόντων. Χρειάζεται η Κυβέρνησις να ἐξασκή περισσότερον ἔλεγχον τῶσον εις την ποιότητα ὅσον και εις την προσφερομένην τιμὴν εις το εξωτερικόν. Δεν εἶναι ὀρθόν να ἀφήνεται ὠρισμένα πρόσωπα να συναγωνίζονται ἀναμεταξύ των ποίος θα προσφέρῃ ευθυνότερα γεωργικά προϊόντα εις το εξωτερικόν, διότι δεν ὑπάρχει τρόπος να ἀμυνθῇ ο γεωργός ἐναντίον της υποτιμήσεως των προϊόντων του, και εις το τέλος να στέλλωμεν προϊόντα εις το εξωτερικόν και να παραιοσιάζονται εις τὰς ἀγοράς εις κακὴν κατάστασιν προς καταστροφὴν, ὄχι των μερικῶν ἀνθρώπων οι οποίοι στέλλουν κακόν εἶδος εις το εξωτερικόν, ἀλλὰ προς καταστροφὴν του γεωργοῦ μας. Διὰ τούτο πιστεύω ὅτι εἰάν δεν λειτουργήσουν ὀργανισμοὶ συγκεντρώσεως και διαθέσεως γεωργικῶν προϊόντων με κυβερνητικὴν ἐπέμβασιν δεν μπορεῖ το εμπόριον των γεωργικῶν μας προϊόντων να τεθῇ ἐπὶ ὀρθῆς βάσεως, και συνεχῶς θα χάνωμεν ἔδαφος εις τὰς ξένας ἀγοράς και πιθανόν

κάποιαν ἡμέραν να καταστρέψωμεν το εμπόριον των ειδῶν τούτων προς καταστροφὴν της μεγαλύτερας τάξεως του Κυπριακοῦ λαοῦ, και γενικά της οικονομίας μας.

Δεν θέλω να ἐπεκταθῶ περισσότερο ἀλλὰ θέλω να ελπίζω ὅτι αι εισηγήσεις αι οποίαι γίνονται ἀπὸ του βήματος τούτου θα ληφθῶν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ἀπὸ την Κυβέρνησιν, ως ετόνισα και προηγουμένως, δι' ἓνα προγραμματισμὸν και μίαν οικονομικὴν πολιτικὴν η οποία θα ἀνορθώσῃ τον τύπον τούτον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἔντιμα μέλη.

Η ἔκθεσις της Επιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ και οι προηγουμένοι ομιληταὶ ἔχουν καλύψει σχεδόν ὅλα τα κεφάλαια και ὅλας τὰς προνοίας του Προϋπολογισμοῦ και εἶναι ἐπόμενον ὅτι ἀναγκαζόμεθα να ἐπαναλαμβάνωμεν κατὰ το πλείστον τὰς ἰδίας παρατηρήσεις διὰ τα ἴδια πράγματα. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ὁ Προϋπολογισμὸς εἶναι εὐρύτατον θέμα κάτι νένον μπορεῖ να προσθέσῃ κάθε ομιλητής ἐπὶ των ὅσων ἀνεφέρθησαν προηγουμένως.

Θα μου επιτραπῇ να ἀναφερθῶ σε κάποια παρατήρησιν διὰ το Υπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, την οποίαν ἀναφέρει η Επιτροπὴ εις την ἔκθεσίν της, προτοῦ προχωρήσω εις τὰς ἰδικὰς μου προσωπικὰς παρατηρήσεις. Εἰς την ἔκθεσιν της η Επιτροπὴ μὲμφεται την Κυβέρνησιν ὅτι διαθέτει £34.000 λίρας δι' εἰδικὰ ἐπιδόματα με τρόπον αὐθαίρετον και εισηγείται ὅπως το Υπουργεῖον των Ἐξωτερικῶν λάβῃ τα μέτρα του ὥστε να σταματήσῃ αὐτὴ η αὐθαιρεσία. Θα ἦτο δίκαιον να ἀναφερθῇ ἐδῶ ὅτι την εὐθύνην της κατανομῆς αὐτῶν των ἐπιδομάτων δεν την ἔχει ἀποκλειστικά το Υπουργεῖον των Ἐξωτερικῶν ἀλλὰ ὅλον το Υπουργικόν Συμβούλιον. Ἐπιπλέον ἔγινε γνωστὸν εις την Επιτροπὴν ὅτι ἔχει συσταθῆ εἰδικὴ Επιτροπὴ ἀπὸ το Υπουργικόν Συμβούλιον εις την οποίαν ἀνετέθη να ἐρευνήσῃ τὰς συνθήκας και τὰς εὐθύνας και υποχρεώσεις του πρέσβευς και του προσωπικοῦ κάθε πρεσβείας εις το εξωτερικόν και να κατανεῖμῃ το ἐπίδομα αὐτὸ κατὰ τρόπον δίκαιον και ὀρθόν ἀναλόγως σε κάθε πρεσβείαν και σε κάθε υπάλληλον.

Γενικώτερον διὰ τον Προϋπολογισμὸν θέλω να ἐπαναλάβω και ἐγώ, ὅτι ἀνεφέρθη ἀπὸ ὠρισμένους ομιλητάς προηγουμένως, ὅτι η Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία κατέβαλε προσπάθειαν να ἐλαττώσῃ το ὕψος του Προϋπολογισμοῦ. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅλα τα μέλη της Βουλῆς ἠσχολήθησαν με προσοχὴν με τον Προϋπολογισμὸν και ἀσφαλῶς διεπίστωσαν ὅλην την μεγάλην προσπάθειαν και τον μέγαν ἀγῶνα τον οποίον καταβάλλει η Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία να ἐλαττώσῃ το ὕψος του Προϋπολογισμοῦ τῶσον διὰ τα ἔσοδα ὅσον και διὰ τα ἔξοδα. Εγὼ δεν μπορῶ, να μου επιτραπῇ να πω ὅτι ως Πρόεδρος της Επιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ και ὅλα τα μέλη της Επιτροπῆς διεπίστωσαν πέραν πάσης ἀμφιβολίας αὐτὴν την προσπάθειαν και τὰς μεγάλας δυσκολίας τὰς οποίας ἔχει η Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία εις την προσπάθειάν της να ἐλαττώσῃ το ὕψος του Προϋπολογισμοῦ. Παρ' ὅλας τὰς προσπάθειάς ὅμως διὰ να ἐλαττώωνται τα ἔξοδα, διὰ το 1962 θα ὑπάρξῃ ουσιαστικὰ ἔλλειμμα εις τον Προϋπολογισμὸν περίπου £385.000, διὰ δε το 1963 υπολογίζεται ὅτι θα ὑπάρξῃ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν περίπου £26.000. Αὐτὴ η κατάσταση οφείλεται ἀσφαλῶς εις το ὅτι η Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία προσπαθεῖ να ικανοποιήσῃ τὰς ἀνάγκας του Κυπριακοῦ λαοῦ ἐν συνόλῳ. Διαθέτει πολλὰ χρήματα δι' ἀνάπτυξιν και δεν ἀφήνει τα χρήματα αὐτὰ ἀδρανῆ εις τα ταμεία. Διὰ το 1962 θα μεταφερθῶν ἐν συνόλῳ περὶ τα 4 ἑκατομύρια λίραι εις τον Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως, και διὰ το 1963 προϋπολογίζεται μεταφορὰ £2.540.000. Τα ἔργα ἀναπτύξεως και αι περιστάσεις ὑπὸ τὰς οποίας ἐργάζεται η Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἐλαττώνουν διαρκῶς τὰς ἀποταμιεύσεις μας, και κατὰ το τέλος του 1963 προϋπολογίζεται ὑπόλοιπον εις το Πάγιον Ταμείον περίπου μισόν ἑκατομύριον λίραι μόνον. Αὐταὶ αι διαπιστώσεις ἀσφαλῶς εἶναι δυσάρεστοι ἀλλὰ πρέπει να εἶναι γνωσταί, εἰάν

είναι δυνατόν, και εις τας λεπτομερείας των διά να αντιληφθή ο λαός την κατάστασιν, τας δυσκολίας και τα προβλήματα τα οποία έχει να αντιμετωπίση η Εκτελεστική Εξουσία και να πεισθή ότι πρέπει να συμπαρίσταται, να αντιλαμβάνεται και να βοηθά την Κυβέρνησιν και την Εκτελεστικήν Εξουσίαν ειδικώς, διά να μπορεί να αντεπεξέλθῃ εις τας μεγάλας ευθύνas της. Διά να είναι πιο συγκεκριμένα αι πληροφορίες μου μπορώ να σας αναφέρω τα ποσοστά του Προϋπολογισμού τα οποία διατίθενται διά τα διάφορα σοβαρά κονδύλια. Διά μισθούς, τιμαριθμικά επιδόματα και συντάξεις μόνον υπό της Κεντρικής Κυβερνήσεως βάσει του σημερινού προϋπολογισμού διατίθενται £6.800.000, δηλαδή περίπου 38% επί του Προϋπολογισμού, επιπλέον χρειάζονται περί τα £3.700.000 ακόμη διά να λειτουργήσῃ αυτός ο κρατικός μηχανισμός, ποσόν το οποίον αντιπροσωπεύει περίπου 20,5% επί του ποσού του Προϋπολογισμού. Δηλαδή διά να λειτουργήσῃ ο κρατικός μηχανισμός απαιτούνται περίπου £10.500.000 δηλ. 58,5% επί του ολικού του Προϋπολογισμού· διαθέτομεν περίπου 14,15% διά την ανάπτυξιν, 11,14% διά τας κοινωνικάσ ασφαλίσεις, 5,57% διά τας επιχορηγήσεις και πολλά άλλα μικρά ποσά διά διάφορους άλλους σκοπούς. Όπως παρατηρείται το μεγαλύτερον ποσοστόν 58,5% περίπου διατίθεται διά την λειτουργίαν του κρατικού μηχανισμού. Εις αυτό το ποσοστόν δεν περιλαμβάνεται άμυνα, διότι διαθέτομεν περίπου £200.000 διά τον στρατόν μας, ούτε η δαπάνη διά την παιδείαν μας, διότι δεν είναι μέσα εις το ποσοστόν αυτό. Φαντασθήτε τί θα γινόταν αν πληρωνόταν διά την άμυναν μεγάλον ποσόν και επιπλέον πληρωνόταν και η παιδεία από τον Προϋπολογισμόν.

Παρ' όλον ότι το ποσόν που διατίθεται διά τον κρατικόν μηχανισμόν είναι μεγάλον, δυστυχώς από χρόνον σε χρόνον αυτό το ποσόν μεγαλώνει περισσότερον. Από το 1962 μέχρι το 1963 υπάρχει διαφορά μισού εκατομμυρίου λιρών επί πλέον διά μισθούς, συντάξεις και άλλα επιδόματα. Υπό τας περιστάσεις αυτάσ αγωνίζεται η Εκτελεστική Εξουσία να περιορίσῃ τα έξοδα, αλλά από την άλλην μεριά εξασκείται πίεσις από αυτήν την δημοσίαν υπηρεσίαν διά να αυξηθῇ το προσωπικόν και να αυξηθούσιν και τα ποσά τα οποία διατίθενται σε κάθε Τμήμα και σε κάθε Υπουργείον· διότι πλείστα όσα τμήματα δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν εις το μέγεθος της εργασίας την οποίαν έχουν να εκπληρώσουν. Και ερωτώ, πως είναι δυνατόν να γίνῃ περισσότερα οικονομία και περισσότερα περιουλογή υπό τας περιστάσεις αυτάσ, εάν δεν υπάρξῃ γενική κατανόησις της καταστάσεως και περιορισμός των μεμψιμοιριών, χωρίς ευθύνην και χωρίς ανταπόκρισιν εις τας υποχρεώσεις που έχομεν ως σύνολον, ως λαός, απέναντι της Πολιτείας μας.

Παρ' όλην την προσπάθειαν να μην γίνουσι διορισμοί διά το 1963 θα διορισθούσιν επιπλέον μηχανικοί εις τα Δημόσια Έργα μηχανικοί εις το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, δημιουργούσιν ανώταται θέσεις εις το Κτηματολόγιον και διορίζεται και ένας μεγάλος αριθμός 80 περίπου προσώπων διά το Ψυχιατρικόν Τμήμα που γίνεται τώρα καινούργιον τμήμα εις το Ιατρικόν Τμήμα.

Θα ήθελα να αναφέρω και μερικάσ παρατηρήσεις διά περιπτώσεις που μπορούσαν να γίνουσι οικονομίες, και πρέπει να γίνουσι οικονομίες, με λίγη προσπάθειαν εκ μέρους της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Μεταφέρω από του βήματος την κοινήν γνώμην, την εντύπωσιν, ότι εις το Τμήμα Δημοσίων Έργων και Αναπτύξεως Υδάτων, ειδικώς εις τα έργα τα οποία γίνονται εις την ύπαιθρον μακράν από το κέντρον, διατίθενται χρήματα περισσότερα απ' ότι είναι αναγκαίον, όχι διότι γίνονται έργα άσκοπα και περιττά αλλά διότι εις τα έργα αυτά που γίνονται δεν γίνεται αυστηρός έλεγχος και γίνονται και κακές κατασκευές, και τα χρήματα τα οποία διατίθενται διά κάθε έργον είναι περισσότερα απ' ότι πράγματι χρειάζονται.

Εις το Τμήμα Δημοσίων Έργων ήρχισε να οργανώνεται ειδικόν τμήμα δι' έλεγχον κι' εύχομαι και ελπίζω όπως το Τμήμα αυτό οργανωθῇ και επανδρωθῇ με αρκετόν και

κατάλληλον προσωπικόν διά να γίνῃ ο έλεγχος και η περισυλλογή η οποία επιβάλλεται, οπότε με τα ίδια χρήματα που διατίθενται σήμερα πιθανόν και πιθανώτατα να γίνουσι πολύ περισσότερα έργα σύμφωνα με τας ανάγκας και τας απαιτήσεις του λαού.

Το ίδιον θα μπορούσα να αναφέρω και θα αναφέρω διά το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων εις το οποίον αι εργασίαι της υπαίθρου εάν δεν έχουν καλόν και αποτελεσματικόν έλεγχον από ειδικούς ανθρώπους, καταβροχθίζουν και το τονίζω, καταβροχθίζουν χωρίς υπερβολήν χιλιάδες λίρες εκεί που δεν χρειάζονται. Αι εργασίαι της υπαίθρου είναι τόσο εύκολον να κατασταταλήσουν χρήματα εάν δεν υπάρχει κατάλληλη προμελέτη και πλήρης μελέτη ώστε να είναι γνωστόν από πριν τι θα διατεθῇ περίπου εις υλικά, εις εργατικά και γενικώς η δαπάνη, και εάν δεν έλθουν εκ των υστέρων οι κατάλληλοι πάλιν άνθρωποι να ελέγξουν κατά πόσον εφηρμόσθησιν αυτά τα οποία εμελετήθησιν και εάν εφηρμόσθησιν εντίμως και κατά τον κατάλληλον τρόπον.

Θα ήθελα να αναφερθώ και εις το Τμήμα Ραδιοφωνίας, το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου, και να αναφέρω ότι με την δυσκολίαν και με τα μέσα τα οποία το Ίδρυμα αυτό εργάζεται, τουλάχιστον εις το τμήμα του ήχου, μας προσφέρει υπηρεσίας αρκετά υψηλού επιπέδου. Αι συνθήκαι όμως υπό τας οποίας εργάζονται δεν είναι ικανοποιητικά και εις πλείστας περιπτώσεις δεν είναι και ανθρωπιστικά. Διεπιστώθη ότι εργάζονται σε μικρά δωμάτια πολλοί άνθρωποι με κινδύνους και πυρκαϊκάσ και ηλεκτροπληξιάσ και χιλιάσ δύο άλλασ δυσκολίας. Μας στενοχωρεί διότι αναγκαζόμεθα ως Βουλή να εγκρίνωμεν κονδύλια διά την βοήθειαν του Ραδιοφωνικού Ίδρυματος, αλλ' επ' όσον πιστεύομεν ότι πρέπει να έχωμεν αυτό το καλόν, και επ' όσον είμεθα μικρός τόπος πρέπει να παραδεχόμεν ότι αυτήν την ανάγκην μας δεν μπορεί να την καλύψωμεν με μικρά έξοδα. Αυτό όμως το Ίδρυμα δυστυχώς εκληρονόμησε και μίαν πολυτέλειαν την πολυτέλειαν η οποία μπορεί να είναι σήμεραν για μερικώς αναγκαία, αλλά διά την Κύπρον είναι δυσβάστακτον βάρος διά το Δημόσιον Ταμείον. Αναφέρομαι εις την τηλεόρασιν η οποία, όπως είναι σήμεραν, είναι λευκός ελέφας χωρίς να ικανοποιή και χωρίς να καλύπτῃ τας ανάγκας όλου του Κυπριακού λαού. Αναγκαζόμεθα να έχωμεν τηλεόρασιν την οποίαν μας εκληρονόμησεν η προηγούμενη κατάστασις, και η τηλεόρασις μας αυτή είναι ατελής και εξυπηρετῇ το 1/4 ή το 1/5 του Κυπριακού λαού. Διά να γίνῃ αρτία και να εξυπηρετήσῃ όλον τον λαόν πρέπει να διατεθούσιν εκατοντάδες χιλιάδων λιρών. Ή λοιπόν πρέπει να αποφασίσωμεν να διαθέσωμεν περισσότερα χρήματα ή να αλλάξωμεν το σύστημα λειτουργίας και το σύστημα εξασφαλίσεως εσόδων διά να το συμπληρώσωμεν και να δώσωμεν εις τους εργαζόμενους εκεί ανθρωπίνους συνθήκασ εργασίας, ή πρέπει να έχωμεν το θάρρος να την σταματήσωμεν έστω και εάν χαρακτηρισθώμεν οπισθοδρομικοί και εάν χάσωμεν όσα χρήματα έχομεν ήδη πληρώσει διά την τηλεόρασιν.

Θα ήθελα να αναφερθώ και εις τας αρχαιότητας αι οποίαι αποτελούσιν διά την Κυπριακήν οικονομίαν ένα από τους πόρους οι οποίοι και τώρα και εις το μέλλον πρέπει να μας αποδίδουσι αρκετόν εισόδημα. Πιστεύομεν όλοι ότι ο Κυπριακός τουρισμός πρέπει να αναπτυχθῇ και να βελτιωθῇ διότι πιθανόν μετά την γεωργίαν να είναι ο σοβαρώτερος πόρος διά τον Κυπριακόν Προϋπολογισμόν. Αλλά το ένα σκέλος του τουρισμού είναι αι αρχαιότητες. Πρέπει να διατεθῇ περισσότερον μεγάλον κονδύλι διά την εξυπηρετήσιν των αρχαιοτήτων γενικώς και να γίνῃ εκστρατεία διά να ανασταλή η λαθραία εξαγωγή αρχαιολογικών ευρημάτων, διότι, κατά τας διαδόσεις που υπάρχουν εις όλην την Κύπρον, γίνεται διαρροή πολλών πολυτίμων ευρημάτων τα οποία αποτελούσιν μεγάλον θησαυρόν και μεγάλον ενδιαφέρον διά τους επισκέπτας από το εξωτερικόν. Πιστεύω ότι αι αρχαιότητες διά την Κύπρον πρέπει να προστατεύονται με βαθμόν και με ενδιαφέρον μεγάλον όπως είναι και η προστασία του κοινού από τα δηλητήρια και από τα ναρκωτικά. Θέλω να πω

δηλαδή ότι πρέπει να οργανωθεί η υπηρεσία της οποίας ευθύνη θα είναι η παρεμπόδιση της εξαγωγής αρχαιολογικών ευρημάτων.

Θα ήθελα να πω και μερικά λόγια διά το Ιατρικόν Τμήμα. Εις τα νοσοκομεία διά την πρώτην και δευτέραν θέσιν θεωρείται ότι πληρώνουν σχετικώς μικράν νοσηλείαν και, κατά τους ειδικωτέρους από ημάς, εμμέσως επιχορηγούνται και οι ασθενείς πρώτης και δευτέρας θέσεως όταν παραμένουν εις το νοσοκομείον. Η δευτέρα, και περισσότερο βέβαια η πρώτη θέσις, παρέχει πολλές ανέσεις τας οποίας όποιος θέλει οφείλει να τας πληρώνη καλά, και εάν εξασφαλίζονται εισοδήματα να διατίθενται διά την εξυπηρέτησιν των πτωχότερων τάξεων, και, εν ανάγκη, να μεγαλώση η κλίμαξ του εισοδήματος των ανθρώπων οι οποίοι θεωρούνται πτωχοί. Διότι έχομεν την ολίγον παιδράν κατάστασιν, και πολύ άσχημη κατάστασιν, ένας αγρότης, φερ' ειπείν, ο οποίος έχει εισόδημα 300 λίρας να μην θεωρήται άπορος και να μη γίνεται δεκτός εις το νοσοκομείον, ενώ ένας που έχει £2.000 εισόδημα να μπορεί να νοσηλεύεται εις την πρώτην ή δευτέραν θέσιν με ελαχιστην νοσηλείαν ή και δωρεάν.

Άλλο σημείον το οποίον πρέπει να προσεχθή εις το Ιατρικόν Τμήμα είναι η αναλογία του ποσού το οποίον εισπράττει δημόσιος υπάλληλος ιατρός όταν προσφέρη υπηρεσίας εκτός του καθήκοντός του. Υπάρχει η ανωμαλία εάν ο ιατρός αυτός είναι σύμβουλος και προσφέρη υπηρεσίας δικαιούται να εισπράξη 90% από τα ποσά που πληρώνονται εις την υπηρεσίαν, ενώ εάν είναι ειδικός, χειρουργός φερ' ειπείν, και προσφέρει τοιαύτας υπηρεσίας εισπράττει 50%. Αυταί αι ανωμαλίες, όπως και προηγουμένως που ανέφερα διά την νοσηλείαν, πρέπει να μελετηθούν και να αποδώσουν περισσότερον εις το δημόσιον ταμείον και τον Κυπριακόν Προϋπολογισμόν.

Διά την γεωργίαν και ειδικώς διά την κτηνοτροφίαν θα ήθελα να πω δύο λόγια, διά την κτηνοτροφίαν την οικίστιον, δηλαδή διά τα ζώα τα οποία συντηρούνται εις τα σπίτια, εις τας αυλές. Πρέπει να εξευρεθῆ τρόπος να ενθαρρυνθῆ κάθε γεωργός να διατηρῆ λίγα ζώα, όσον του επιτρέπουν τα μέσα του, εις την αυλήν του, πράγμα το οποίον μπορεί να κάμη πολύ εύκολα και χωρίς δαπάνην και χωρίς επιπλέον κόπον, με αποτέλεσμα να αποδώσῃ εις τον Κυπριακόν Προϋπολογισμόν τεράστια ποσά εις κρέας, εις γάλα, εις κόπρι και άλλα. Νομίζω πως το ζήτημα αυτό θα ήτο ορθόν και δίκαιον να συσχετισθῆ και με τας επιχορηγήσεις. Διαθέτομεν πέραν του ενός εκατομμυρίου εφέτος, το 1962 διεθέσαμεν £1.200.000 και επιπλέον άλλας £200.000, £1.400.000 δι' επιχορηγήσεις. Αι επιχορηγήσεις πιστεύω ότι πρέπει να δίδονται διότι το επίπεδον της ζωῆς του γεωργού και αι αντιξοότητες που έχει διά να εξασφαλίσῃ εισόδημα είναι πολύ μεγάλα, και είναι δίκαιον το σύνολον του Κυπριακού λαού να συμμερισθῆ τας θυσίας και τας ζημίας που υφίσταται ο γεωργός. Εάν θέλωμεν να διατηρήσωμεν την γεωργικὴν τάξιν ἔστω και υπό τας συνθήκας που είναι σήμερα, οφείλομεν να τους συμπαρασταθώμεν ἔστω και με τον τρόπον αυτόν με τον οποίον ως σήμερα τους συμπαραστεκόμεθα. Εάν δεν το κάνωμεν αυτό και εάν δεν βελτιώσωμεν γενικώς την κατάστασιν του γεωργού θα τον χάσωμεν, δηλαδή θα παύσῃ να είναι γεωργός, πράγμα το οποίον θα είναι τεράστιον πλήγμα διά την Κυπριακὴν οικονομίαν και την Κυπριακὴν υπόστασιν. Αλλά πρέπει ο τρόπος της επιχορηγήσεως να αναθεωρηθῆ από ειδικούς ώστε να αποδίδῃ κατά τον ορθόν τρόπον και προς το δημόσιον συμφέρον όχι μόνον των γεωργών αλλά γενικώς ὅλης της Κυπριακῆς οικονομίας. Πιστεύω πως εάν συσχετιζόταν η επιχορηγήσις αὐτῆ με την διατροφήν και συντήρησιν οικιστίων ζώων θα είχαμεν αποτελέσματα πολύ καλά, και αποτελέσματα τα οποία δεν θα ἐβλαπτόν και το γόητρον του επιχορηγουμένου γεωργού. Ότι παίρνει ο γεωργός σήμερα το παίρνει ως βοήθειαν. Εάν αυτό που ἐπαίρνε συνεδυάξεται και με την προσπάθειάν του να αυξήσῃ την κτηνοτροφίαν της αυλῆς, την οικίστιον, τότε μέρος της επιχορηγήσεως που θα ἐπαίρνε θα το εθεώρει ως αμοιβὴν για την εργασίαν την οποίαν κάμνει για το γενικόν καλόν.

Υπάρχει κύριοι γενικὴ εντύπωσις ότι οι φόροι τους οποίους πληρώνομεν είναι μεγάλοι εις την Κύπρον και θα ἔπρεπε να τους ελαττώσῃ η Εκτελεστικὴ Εξουσία και με την σειράν της και η Βουλὴ δια να ικανοποιηθῆ ο λαός.

Αλλά αι ἀνάγκαι μας εις ἔργα ἀναπτύξεως είναι τόσο μεγάλα που εις το σημερινόν στάδιον που είμαστε δεν νομίζω πως μπορεί να γίνῃ τέτοια σκέψις. Αντιθέτως, παρ' ὅλον που δεν είναι του παρόντος ἀλλά έχει σχέση με τα εισοδήματα, νομίζω πως μπορεί να υπάρχουν πολλά πράγματα τα οποία διά τον Κυπριακόν Προϋπολογισμόν και διά τον Κυπριακόν λαόν είναι ἀφαιμαξίς και θα ἔπρεπε διά τολμηράς φορολογίας να ἀνασταλῆ η χρέσις και η εἰσαγωγή των. Τέτοιο είναι το αυτοκίνητον το οποίον παρ' ὅλην την κατακραυγὴν και παρ' ὅλην την δυσἀρέσειαν που πιθανόν να προκαλέσῃ οἰονδήποτε μέτρον ληφθῆ ἐναντίον του πρέπει να φορολογηθῆ ἀκόμη περισσότερο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Αιμίλιος Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Πριν ομιλήσω επί του Προϋπολογισμού επιθυμώ όπως εκφράσω την ικανοποίησίν μου διότι ο έντιμος Υπουργός των Οικονομικών διά της προσφωνήσεώς του μας ἔδωκεν την ευκαιρίαν να ακουσωμεν από το πλέον υπεύθυνο στόμα τας γενικὰς γραμμάς της οικονομικῆς και δημοσιονομικῆς πολιτικῆς της Κυβερνήσεως, τόσο επί του υπό συζήτησιν προϋπολογισμού όσον και επί της μελλοντικῆς τοιαύτης.

Εξετάζων τον υπό συζήτησιν Προϋπολογισμόν διά το 1963 δεν θα μακρηγορήσω διότι διά τα πλείστα κεφάλαια ἔχουσιν ομιλήσει πλείστοι όσοι συνάδελφοι. Εν συντομία μόνον θα εκφράσω ωρισμένας ἀπόψεις δι' ωρισμένα κεφάλαια.

Πρωτίστως αποτελεί ευόλων σημείον το ότι η Κυβέρνησις κατέβαλεν προσπάθειαν σχετικῆς περισυλλογῆς με ἀποτέλεσμα ο Προϋπολογισμός του 1963 να παρουσιάσῃ μείωσιν δαπανών εκ £1.453.553. Είναι δε σημαντικόν το γεγονός ότι η μείωσις των δαπανών ἐπετεύχθη διά της περισυλλογῆς και ουχί διά της μειώσεως των δαπανών των ἀφορώντων εις παραγωγικά ἔργα. Την μείωσιν των μη παραγωγικῶν δαπανών την θεωρώ ως την ἀπαρχὴν της προσπάθειας της Κυβερνήσεως διά την πλήρη περισυλλογὴν εις τας δαπάνας του κρατικῆς μηχανισμοῦ.

Ο κρατικὸς μηχανισμός παρουσιάζει δαπάνας εκ £5.754.492, μη συμπεριλαμβανομένων των οδοπορικῶν, ἐπιδομάτων, συντάξεων και ἐξόδων συντηρήσεως γραφείων.

Έχομεν προγραμματίσει ἕνα Πενταετές Σχῆδιον Ἀναπτύξεως σκοπός του οποίου είναι η ἀνοδος της Ἐθνικῆς μας Οικονομίας εις ὅλους τους τομείς. Η μέχρι σημερον πείρα μας πείθει ότι πρέπει κυρίως να στηριζόμεθα διά την ἐξεύρεσιν των αναγκαίων χρημάτων εις την ἀνάπτυξιν των ιδικῶν μας πόρων.

Πρέπει επομένως διά της περισυλλογῆς εις τας μη ἀποδοτικὰς δαπάνας του Κρατικῆς Προϋπολογισμοῦ να ἐξοικονομήσωμεν περισσότερα χρήματα διαθέσιμα διά το Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως. Είναι γνωστόν ότι ο κρατικὸς μηχανισμός διαθέτει υπεράριθμον προσωπικόν εις πολλά τμήματα και διατηρεῖ ἀντιοικονομικὰς, θα ἔλεγα, και περιττὰς υπηρεσίας λόγω συνταγματικῶν δεσμεύσεως.

Λυπούμαι διότι δεν δύναμαι να συμφωνήσω με έντιμους συνάδελφους εισηγηθέντας την διάθεσιν των αναγκαίων πιστώσεων διά την πλήρωσιν ὅλων των κενῶν θέσεων διά να εἰμεθα, όπως υποστήριξαν, σύμφωνοι με τας σχετικὰς συνταγματικὰς διατάξεις. Τούτο θα ήτο όχι μόνον ἀντιοικονομικόν ἀλλά και μέγα ἐμπόδιον διά την ἐξοικονόμησιν χρημάτων ἀπαραιτήτων διά την εφαρμογὴν του Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως. Γιουθέντας τοιαύτης τακτικῆς θα ἐξασθενήσῃ την θέσιν μας και ἀπέναντι των διεθνῶν οργανισμῶν και των ξένων χωρῶν από τας οποίας ζητούμεν οικονομικὴν βοήθειαν διά την εφαρμογὴν του Προγράμματος μας.

Έχω την γνώμη ότι ουδεμία νέα θέση πρέπει να πληρωθεί εκτός εκείνων οι οποίες είναι απολύτως αναγκαίες διά την εφαρμογή του Προγράμματος Αναπτύξεως.

Η Επιτροπή Προϋπολογισμού εις την 7ην παράγραφον της εκθέσεώς της εισηγάει την ανοικοδομήσιν κτιρίων διά την στέγασιν των Κυβερνητικών Υπηρεσιών. Συμφωνώ και επιθυμώ να επαναλάβω την εισήγησιν την οποίαν έκαμα και κατά την περυσινή μου αγόρευσιν όπως η Κυβέρνησις προχωρήσῃ εις την εφαρμογήν σχεδίου ανεγέρσεως ιδιοκτητών Κυβερνητικών κτιρίων διά δανείου, το οποίον δύναται να εξοφληθῇ τοκορρωλυτικώς διά του διατεθειμένου ποσού δι' ενοίκια περίπου £35.000 ετησίως.

Το ποσόν εκ £262.435 δι' επιδόματα ενοικίων των Κυβερνητικών υπαλλήλων είναι υψηλόν και συμφωνώ μετά της Επιτροπής ότι τα επιδόματα ενοικίων χρήζουν επανεξετάσεως υπό της Κυβερνήσεως. Νοούμενου όμως ότι οιαδήποτε επανεξέτασις του ζητήματος πρέπει να γίνῃ ουχί μονομερῶς ἀλλ' απαραίτητως εν συνεννοήσει και μετ' ενδιαφερομένων υπαλλήλων.

Εις το Κεφάλαιον 70Α, Γενικόν Σύνολον Δαπανών Ιατρικού Τμήματος, παρατηρείται αύξησις £14.085. Η αύξησις αὐτή σημαίνει ότι το Ιατρικόν Τμήμα του οποίου σκοπός είναι η υγεία του λαοῦ τυγχάνει της ιδιαίτερας προσοχῆς της Κυβερνήσεως.

Εις το Ἄρθρον 5, Κεφάλαιον 70Α, Αγροτικά Υγειονομικά Κέντρα, παρατηρείται αύξησις εκ £3.200. Επίσης εις το Ἄρθρον 15 του Κεφαλαίου 70Α, Αγορά Νοσοκομειακού εξοπλισμοῦ, διατίθεται ποσόν £14.000.

Ελπίζω ότι το αρμόδιον Υπουργεῖον θα δώσῃ την δέουσαν προσοχήν και προτεραιότητα εις την συμπλήρωσιν του νοσοκομειακού εξοπλισμοῦ των επαρχιακῶν νοσοκομείων και των αγροτικῶν τοιούτων.

Με τας παρατηρήσεις του εντίμου συναδέλφου κ. Τουμαζή αναφορικώς με το ζήτημα των δικαιωμάτων των κυβερνητικῶν ιατρῶν και τα νοσήλια εις τα κυβερνητικά νοσοκομεία συμφωνώ ότι είναι ἕν θέμα πολύ σοβαρόν και το οποίον πρέπει να επανεξετασθῇ προσεκτικῶς υπό της Κυβερνήσεως.

Εις το Κεφάλαιον 54Α, Τιμαριθμικά επιδόματα, διατίθεται ποσόν £1.100.000 διά τα τιμαριθμικά επιδόματα των Κυβερνητικῶν υπαλλήλων. Με το επικρατούν σημερινόν σύστημα κατανομῆς του ποσού αὐτοῦ αδικεῖται η πλειοψηφία, η μεγάλη πλειοψηφία των Κυβερνητικῶν υπαλλήλων των οποίων αι μισθοδοτικαί κλίμακες είναι χαμηλαί, και ευνοεῖται η μικρά τάξις των υπαλλήλων των οποίων αι κλίμακες είναι πολύ υψηλαί. Έχω την γνώμη ότι η Κυβέρνησις πρέπει να επανεξετάσῃ το ὅλον θέμα κατά τόν δικαιότερον τρόπον.

Εις το Κεφάλαιον 28Α, Ἄρθρον 6, Δημοσία Βοηθήματα, διατίθεται ποσόν £160.000. Πέρυσιν ομιλῶν επί του θεματός τούτου εσημείωσα με ικανοποίησιν την αύξησιν του ποσού κατά £40.000 εν συγκρίσει με εκείνον του 1961. Λυπούμαι διότι ἐφέτος δεν δύναμαι να εκφράσω την ἰδίαν ικανοποίησιν διότι το ποσόν τούτο είναι κατά £20.000 ολιγώτερον του διατεθέντος κατά το 1962. Ουδενός διαφεύγει την προσοχήν ότι το Τμήμα Ευημερίας διά των Δημοσίων Βοηθημάτων επιτελεῖ ἕνα υψηλόν και θεάρεστον ἔργον. Έχομεν ατυχῶς χιλιάδας συνανθρώπων μας αναξιοπαθούντων διά διαφόρους λόγους. Ως κράτος πολιτισμένον ἔχομεν υποχρέωσιν να τους προστατεύσωμεν και να τους ανακουφίσωμεν. Το ἔργον τούτο εις ὅλας τας πολιτισμένους χώρας είναι ἔργον των Κοινωνικῶν Ασφαλίσεων. Δυστυχῶς ημεῖς ἀκόμη δεν διαθέτομεν ἕνα τοιοῦτον πλήρες σύστημα Κοινωνικῶν Ασφαλίσεων. Ελπίζω να τὸ ἔχωμεν εις το προσεχές μέλλον. Όμως, εν τῷ μεταξύ, ἔστω και διά του συστήματος των δημοσίων βοηθημάτων ἔχομεν υποχρέωσιν να ανακουφίζωμεν την ανέχειαν ὅσον είναι δυνατόν εις μεγαλύτερον βαθμόν.

Αξίζει τον κόπον να αναφέρω ότι το 1962 διά ποσού £30.600 διατεθέντος διά την πόλιν και επαρχίαν Λεμεσοῦ εξυπηρετήθησαν 1.500 περίπου υποθέσεις δημοσίων βοηθημάτων. Εξ αὐτῶν 650 διά τακτικῶν μηνιαίων βοηθημάτων διά μικρῶν ποσῶν £3 ἕως £4 μηνιαίως. Διά το 1963 διά τὸν

σκοπὸν αὐτόν θα διατεθῇ ποσόν μόνον £24.500. Τούτο σημαίνει ότι το αρμόδιον Τμήμα πρέπει να περικόψῃ κατά 14% τα ποσά των βοηθημάτων τα οποία, ὅπως ανέφερα, είναι τῶσον χαμηλά ὥστε να μην καλύπτουν οὔτε και τας βασικὰς ἀνάγκας των βοηθουμένων. Πλέον τούτου πρέπει να υπολογίζωμεν ότι το αρμόδιον Τμήμα θα αντιμετωπίσῃ και νέας υποθέσεις βοηθημάτων τας οποίας βεβαίως και δεν θα δυνηθῇ να εξυπηρετήσῃ με την μείωσιν του ποσού αὐτοῦ.

Διά τούτο υποβάλλω ὅπως η Εκτελεστικὴ Εξουσία αναθεωρήσῃ το ποσόν τούτο και το ανεβάσῃ τουλάχιστον εις τὸ ὕψος του περυσινού, των £180.000. Ειλικρινῶς πιστεύω ότι είναι μία δαπάνη η οποία πρέπει να μην επηρεασθῇ ἀπὸ την καταβαλλομένην προσπάθειαν περισυλλογῆς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Νεπήλ Ναπή.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

Αξιότιμον Προεδρεῖον. Ἐντιμοὶ συνάδελφοι.

Λόγω των συζητήσεων, αι οποίαι διεξάγονται διά τον Προϋπολογισμόν του 1963, δεν θα ομιλήσω δι' ὁλόκληρον τον Προϋπολογισμόν, ἀλλὰ θα ἀρκεσθῶ να αναφερθῶ εις δύο μόνον σημεία. Το πρώτον, σημείον, με το οποίον θέλω να ασχοληθῶ, είναι εις το Κεφάλαιον 59Α, Ἄρθρον 30, Ἐξοδα Ταξιδίου διά Δικαιούχους Υπαλλήλους, διά το οποίον εις το νομοσχέδιον ἐμφαίνεται ποσόν £1.000. Η Επιτροπή Προϋπολογισμού, χωρὶς ἀμφιβολίαν λόγω ἐσφαλμένης κρίσεως εισηγείται την μη ἔγκρισιν του ποσού τούτου. Οὐς λόγον δε διά τούτο αὐτή προβάλλει το γεγονός ότι η Βουλὴ δεν ἐνέκρινεν ἕνα Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν, ο οποίος ἐστάλη δι' αὐτόν τον σκοπόν. Εν πρώτοις, θεωρῶ χρήσιμον να επαναλάβω ἕν γνωστόν σημείον. Το Συνταγματικόν Δικαστήριον ἐξέδωσεν ἀπόφασιν ὅπως ἀντιμετωπίζονται τοιαῦτα δαπάναι διά τοιούτους υπαλλήλους. Η εισηγήσις περί ἀπορρίψεως του κονδυλίου τούτου δεν συνάδει προς την ἀπόφασιν του Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου και ἐμμέσως προς το Σύνταγμα, υπέρ της τηρήσεως του οποίου ἐδώσαμεν τον λόγον της τιμῆς μας. Δεύτερον, ἐάν η Βουλὴ διέπραξε σφάλμα ἀπορρίψασα Νομοσχέδιον Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμού ἀποσταλέντος διά το ζήτημα τούτο, θα ἦτο πολύ σφαλερόν και πρωτόγονον μέτρον η προσπάθεια επαναλήψεως του ἰδίου σφάλματος διά νέας ἀπορρίψεως. Η Βουλὴ, ἐγκρίνοῦσα, ὑφ' ἡν μορφήν ὑπεβλήθη, αὐτό το ποσόν, το οποίον εις την πραγματικότητά είναι μικρόν και δεν αξίζει να ασχοληθῇ ἀκόμη κανεὶς με αὐτό με την σκέψιν να επιτύχῃ οικονομίαν, και ὀρθῶς θα ἐνεργήσῃ και θα διορθώσῃ τὸ σφάλμα, το οποίον διεπράχθη προηγουμένως. Επιπροσθέτως, η Βουλὴ θα ἐπιδείξῃ σεβασμόν προς ἀπόφασιν ἐκδοθεῖσαν ἀπὸ του Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου και κατ' αὐτόν τον τρόπον δεν θα κλονίσῃ την προς το Κράτος ἐμπιστοσύνην του λαοῦ.

Ἄς ἴδωμεν τώρα το δεύτερον θέμα μας. Δεν γνωρίζω, ἀλλ' είναι ἀραγε ἀνάγκη να εἶπω ότι το ενδιαφέρον της Κυβερνήσεώς μας διά την ευημερίαν του λαοῦ είναι του ἰδίου βαθμοῦ ὡς και της Αποικιακῆς Κυβερνήσεως και ότι αὐτή ἀκολουθεῖ κατά πόδας την αὐτήν ἐπὶ του προκειμένου πολιτικῆν; Τότε ἐλέγετο ότι δεν ἔπρεπεν ἀπὸ την Αποικιακῆν Κυβέρνησιν να αναμένεται οτιδήποτε περισσότερον τούτου. Τώρα δικαίως ἀναμένομεν ἀπὸ την ἰδικήν μας Κυβέρνησιν να ἐγκύψῃ με εὐκρινείαν εις τα κοινωνικά μας προβλήματα. Κατὰ την ἀποψίν μας, η ἐξασφάλισις της ευημερίας και της κοινωνικῆς ασφαλείας διά τους υπηκόους των είναι το κύριον καθήκον των Κυβερνήσεων. Ἐάν δε εἰπώμεν ότι τίποτε δεν ὑπάρχει εις τον τόπον μας διά την κοινωνικὴν ἀσφάλειαν, δυνατόν να εἰπώμεν μόνον την ἀλήθειαν εν συντομίᾳ. Έχομεν την ατυχίαν να ζῶμεν εις τοιαύτην χώραν, εις την οποίαν η Κυβέρνησις συνεχίζει ἀκόμη να προσλαμβάνῃ μόνιμους ἀλλὰ μη συνταξιούχους υπαλλήλους. Εις το θέμα των συνταξιούχων πολλοὶ των οποίων εὐρίσκονται εις ἀξιολύπητον κατάστασιν, το οποίον παραμένει ἐκκρεμές ἀπὸ ἐτῶν παρὰ το γεγονός ότι διάφοροι ἀγορηταί εις διαφόρους περιπτώσεις, ὅταν εδίδετο ευκαιρία προς τούτο, ησχολήθησαν με αὐτό σοβαρῶς ἀπὸ του

βήματος της Βουλής, δεν καθίσταται ακόμη δυνατή η εξεύρεση λύσεων κατά τρόπον ριζικών. Εάν κάποιος πολίτης, ο οποίος έμεινε άνεργος δι' οιοδήποτε λόγο, δεν εξοικονόμησε ωρισμένον ποσόν χρημάτων με την σκέψιν ότι δυνατόν να υπάρξουν φίλοι εν ώρα ανάγκης, τότε εγκαταλείπεται εις την πείναν. Εκείνοι, των οποίων η κατάσταση της υγείας των δεν τους επιτρέπει να εργασθούν και δεν έχουν αποταμιεύσει χρήματα, είναι καταδικασμένοι εις την αθλιότητα. Οι ανιάτοι ασθενείς εκδιώκονται από τα Κυβερνητικά νοσοκομεία με την δικαιολογίαν ότι «εδώ δεν είναι κλινική θεραπεία» δι' ανιάτους. Ένα μεγάλο μέρος των πολιτών, οι οποίοι ηγωνίσθησαν να κερδίσουν τα προς το ζην ως βιοτέχναι, αλλά λόγω των δυσχερών βιοτικών συνθηκών και των οικογενειακών υποχρεώσεων δεν ηδυνήθησαν να εξοικονομήσουν χρήματα, δηλαδή των πολιτών, οι οποίοι ζουν με το «μεροδοῦλι — μεροπάτι», δεν ευρίσκουν άλλην λύσιν από την απαιτείαν εις τας δυσμάς του βίου των. Είναι δε δυνατόν να αναφέρωμεν και άλλα παρόμοια παραδείγματα ή να τα συναντήσωμεν κάθε ημέραν και κάθε στιγμήν ρίπτοντες ένα βλεμμα εις το περιβάλλον μας. Θέλομεν μίαν Κυβέρνησιν, η οποία εις τους υπαλλήλους, τους οποίους προσλαμβάνει ως μονίμους και οι οποίοι ηνάλωσαν τα αποδοτικώτερα έτη της ζωής των εις την υπηρεσίαν της, να διδῃ σύνταξιν αρκετήν διά να ζουν ανέτως, και να σώσῃ από το Ταμείον Προνοίας τους ανθρώπους, οι οποίοι προσελήφθησαν εις το παρελθόν βάσει εσφαλμένης νοσοτροπίας και σήμεραν από απόψεως δημοσίας υπηρεσίας εκτελούν πολύ σημαντικόν έργον, χορηγούσα εις αυτούς πραγματικὴν ασφάλειαν· αυτοί δε οι άνθρωποι να παύσουν να βλέπουν εφιαλτικὰ όνειρα και να είναι εις θέσιν να εργαζώμενται εντός γαλήνης βέβαιοι διά το μέλλον των. Δεν γνωρίζω δε, είναι μήπως ανάγκη να τονίσω ότι κατ' αυτόν τον τρόπον θα αυξηθῇ η αποδοτικότης εις την εργασίαν και η δραστηριότης και θα ελαττωθῇ ο αριθμὸς των υπαλλήλων, οι οποίοι αντικρίζουν το κοινόν με συνωφρωμένον πρόσωπον; Επίσης, εις αριθμὸν συμπολιτῶν μας, οι οποίοι αφιέρωσαν τα αποδοτικώτερα έτη της ζωής των εις την Κυβερνητικὴν υπηρεσίαν και οι οποίοι σήμεραν είναι καταδικασμένοι να ζουν με μισθὸν συντάξεως, καταβάλλεται μισθὸς τόσο χαμηλός, ὥστε να καταντᾷ γελοίος. Δεν υπάρχει δε ένδειξις ότι η Κυβέρνησις επιλαμβάνεται του χρονίζοντος τούτου προβλήματος. Η μήπως και η Κυβέρνησις μας, ὡπως και οι πολῖται, αρκείται μόνον με το να οικτρή τας συνταξιούχους;

Ὡς γνωστόν, εις πολλάς πολιτισμένας χώρας, εις πολῖτας, οι οποίοι παραμένουν άνεργοι ή δεν είναι πλέον εις θέσιν να εργασθῶν λόγω της καταστάσεως της υγείας των, καταβάλλεται τοιοῦτος μισθός, ὥστε να δύνανται οὔτοι να ζουν ὡς άνθρωποι. Ανιάτοι ασθενεῖς στέλλονται εις κλινικάς περιθάλψεως ή εις ειδικούς οἴκους διά να τους φροντίζουν και εις τους μη δυναμένους να εξασκῶν το επάγγελμά των καταβάλλεται λογικὸς μισθός. Γνωρίζομεν ὅτι μας ὅτι εδῶ δεν ἔχομεν τοιοῦτου είδους ασθενεῖς. Το μόνον κονδύλιον, το οποίον υπάρχει εις τον τόπον μας εν προκειμένῳ, είναι η βοήθεια προς ενδεεῖς, η οποία εμφανίζεται εις το Κεφάλαιον 28Α, Ἄρθρον 6 του εφετείου προϋπολογισμοῦ. Και εις αυτό, επίσης, γίνεται περικοπή κατά £20.000 διά να γίνῃ οικονομία. Ὅπως ανέφερε πολύ ευστόχως η Επιτροπή Προϋπολογισμοῦ, η σκέψις να γίνῃ οικονομία εις αυτό το κονδύλιον οὐδῶως είναι ορθή. Εάν δείξετε αυτό το κονδύλιον του Προϋπολογισμοῦ εις ένα νουνεχὴ ξένον, ο οποίος δεν γνωρίζει τας πραγματικότητας της χώρας αυτής, και ζητήσετε την γνώμην του, οὔτος θα εἴπῃ ότι ἔχει αυξηθῇ η ευημερία εις τον τόπον και ότι ἔχει ελαττωθῇ ο αριθμὸς των ενδεών. Δεν χρειάζεται να είναι κανεὶς σοφός ή να ἔχη μελετήσῃ αυτό το θέμα διά να γνωρίζῃ ότι η αλήθεια δεν είναι αυτή. Δι' ὅλα είναι αρκετόν να ἔχη ζήσει κανεὶς εις την Κύπρον διά μικρόν χρονικὸν διάστημα. Ὅταν, ὁμως, διερευνήσωμεν ελάχιστα αυτό το θέμα, αποκαλύπτονται πλέον λυπηραὶ πραγματικότητες. Εν πρώτοις, ἀποκαλύπτονται πλέον δίδονται εις πολῖτας, τους οποίους το Τμήμα Ευημερίας δέχεται και βοηθεῖ ὡς ενδεεῖς, είναι γεγονός, ότι εις

πολλάς περιπτώσεις πόρρω απέχουν από του να ανταποκρίνονται εις τας στοιχειώδεις ανάγκας ενός ανθρώπου. Είναι απαραίτητον να αυξηθῇ το βοήθημα, το οποίον παρέχεται εις πολλούς εξ αυτών. Δεύτερον, υπάρχει μίαν πλέον θλιβερά πραγματικότης, ότι υπάρχουν εις μερικάς περιπτώσεις και οι κακόμοιροι, διά τους οποίους το Τμήμα Ευημερίας είναι μεν πεπεισμένοι, ότι είναι ενδεεῖς, εν τούτοις, ὁμως, τους λέγεται «Τι να κάνωμεν; Δεν ἔχομεν μεγαλύτερον κονδύλιον εις την διάθεσίν μας· ἴσως το επόμενον έτος να δυνηθώμεν να σε βοηθήσωμεν» και εγκαταλείπονται κατ' αυτόν τον τρόπον εις το έλεος του Θεοῦ. Οὔτως εχόντων των πραγμάτων, η σφαλερὰ νοσοτροπία της οικονομικῆς περισυλλογῆς προκαλεῖ τα ανθρωπιστικά αισθήματα των ανθρώπων. Συμφώνως, ὁμως, προς ωρισμένους, ὅπως, ἐπὶ παραδείγματι, τον πολλοῦ αγορεύσαντα αγαπητὸν συμπολίτην μου αξιότιμον Πρόεδρον της Επιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ κ. Τουμαζήν, οι φορολογικοὶ συντελεσταὶ εις την Κύπρον είναι πολύ χαμηλοί. Οφείλω να τονίσω ἀμέσως ότι οὐδῶως συμφωνῶ με αὐτὴν την άποψιν. Εἰς την Νήσον είναι πολύ βαρεῖα ἰδίως η ἔμμεσος φορολογία. Επὶ πλέον, ἔστω και αν ακόμη ληφθῶν ὡς βάσις τα λεχθέντα, γίνεται εκ πρώτης ὄψεως φανερόν ότι το φορολογικὸν σύστημα εις τον τόπον μας λειτουργεῖ μονομερῶς. Δηλαδή, ο πολίτης τας καλάς του ημέρας είναι υποχρεωμένος να καταβάλλῃ φόρους. Ἐναντι τούτου, τί λαμβάνει οὔτος από την Κυβέρνησιν κατά τας δυσκόλους ημέρας του; Πιστεύω ότι μετὰ την ένταξίν του εις τας κοινωνικάς ασφαλίσεις ένας πολίτης θα καταβάλλῃ αναμφιβόλως τους φόρους με ευχαρίστησιν και εμπιστοσύνην. Η Κυβέρνησις, εξασφαλίζουσα τας κοινωνικάς ασφαλίσεις, θα εκπληρώσῃ συγχρόνως και τους εξῆς τέσσαρας σκοπούς: Πρώτον, θα εκπληρώσῃ κατὰ τρόπον τέλειον το προς τους υπηκόους της καθήκον της· δεύτερον, θα εξυψώσῃ την Νήσον εις το επίπεδον των πεπολιτισμένων χωρῶν· τρίτον, θα εξοπλισθῇ κατὰ τον πλέον αποτελεσματικὸν τρόπον εναντίον του κομμουνισμοῦ, ο οποίος αποτελεί τον σοβαρώτερον κίνδυνον διά την Νήσον· τέταρτον, δεν θα διαπράξῃ σφάλμα εν τη εφαρμογῇ του Συντάγματος.

Ὡς γνωστόν, εις το άρθρον 9 του Συντάγματος αναφέρονται αυτολεξεί τα εξής:

« Ἐκαστὸς ἔχει το δικαίωμα αξιοπρεποῦς διαβιώσεως και κοινωνικῆς ασφαλείας. Ο νόμος θα προβλέψῃ περὶ προστασίας των εργατῶν, αρωγῆς προς τους πτωχοὺς και συστήματος κοινωνικῶν ασφαλίσεων».

Τούτο σημαίνει ότι η παροχὴ βοήθειας προς τους ενδεεῖς είναι ἓν εκ των βασικῶν καθηκόντων της Κυβερνήσεως. Εἰς περιπτώσιν δε, κατὰ την οποίαν η εν λόγω τάξις πολιτῶν δεν τυγχάνει βοήθειας, χωρὶς να αναφερθῶν αι πολιτικά δυσχερεῖαι, τούτο αντιβαίνει, επίσης, προς το Σύνταγμα. Αλλά το να δύνανται κανεὶς να προσφύγῃ εις το Συνταγματικὸν Δικαστήριον σημαίνει οικονομικὴν επιβάρυνσιν, ἔστω και μικράν. Ενώ, οι πολῖται αυτοί, οι οποίοι ανήκουν εις την τάξιν των ενδεών, και αν ακόμη ἔχουν χρήματα, δύνανται να τα χρησιμοποίησουν διά να ζήσουν και να μη λιμοκτονήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και τώρα η ώρα είναι 7 και τέταρτον νομίζω είναι η κατάλληλος στιγμή να διακόψωμεν και να επανέλθωμεν εις τας 8 και τέταρτον.

(Ώρα διακοπῆς 7.15 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 8.15 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Ο κ. Ναλπάντογλου ἔχει τον λόγον.

ΜΠΟΥΡΧΑΝ ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Ἐντιμοὶ συνάδελφοι.

Λόγω του ότι αι απόψεις, τας οποίας υπεβάλομεν πέρυσι κατὰ τας συζητήσεις επί του Προϋπολογισμοῦ Αναπτύξεως επί του θέματος του Προϋπολογισμοῦ των Υγειονομικῶν υπηρεσιῶν,

δεν ελήφθησαν υπ' όψιν υπό της Κυβερνήσεως, θεωρούμεν χρήσιμον να τας επαναλάβωμεν. Οφείλω να είπω προκαταβολικώς ότι η Κυβέρνησις της Κυπριακής Δημοκρατίας στερείται υγειονομικής πολιτικής και προγραμματισμού. Δεν έχει απαντηθή το ερώτημα ποιοι περιθάλπονται εις αυτά τα νοσοκομεία και πολυκλινικά, αι οποία λειτουργούν με χρήματα δαπανώμενα εκ του Κρατικού Προϋπολογισμού. Εκ συνθέσεως και υποχρεώσεως, αι οποία είναι κατάλοιπον της εποχής της αποικιοκρατίας, παρέχεται περιθαλψίς εις όλους τους υπαλλήλους, αστυνομικούς, χωροφύλακας, προέδρους κοινοτήτων και αγροφύλακας, ανεξαρτήτως της μισθοδοτικής των κλίμακας. Παρέχεται περιθαλψίς εις αυτούς ως εξωτερικούς και ως εσωτερικούς ασθενείς. Πλην τούτων παρέχεται περιθαλψίς εις εκείνους, οι οποίοι εξασφαλίζουν πιστοποιητικόν απορίας από τας κοινοτικάς αρχάς των χωρίων και των πόλεων. Επίσης περιθάλπονται επί πληρωμή όσοι ζητούν τούτο.

Ας εξετάσωμεν τώρα έν προς έν τα τρία αυτά καθήκοντα, με τα οποία είναι επιφορτισμένοι το Υπουργείον Υγείας. Κατά την περίοδον της αποικιακής διακυβερνήσεως εις τους Κυβερνητικούς υπαλλήλους είχαν αναγνωρισθή η δωρεάν ιατρική περιθαλψίς ως κεκτημένον δικαίωμα. Χωρίς να θίγω μέχρι ποίου σημείου τούτο συμβιβάζεται προς τας αρχάς της δικαιοσύνης, θα ήθελα να σχοληθώ με μίαν άλλην πλευράν του. Επί παραδείγματι, το Υπουργείον Δημοσίων Έργων προσφέρει ωρισμένας υπηρεσίας ως π.χ. προβαίνει εις επιδιορθώσεις, τας οποίας ζητεί το Υπουργείον Υγείας, με ποσόν χρημάτων, το οποίον εξασφαλίζει εκ του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Υγείας, ενώ το Υπουργείον Υγείας, προσφέρει ιατρικήν περιθαλψίν εις τους υπαλλήλους του εν λόγω Υπουργείου δεν πληρώνεται, μάστις δε τους παρέχει κλίνην, τους τρέφει και τους δίδει φάρμακα δωρεάν. Το σύστημα αυτό, το οποίον από της απόψεως της αμοιβαιότητος των υπηρεσιών δεν είναι το αρμόζον, παρεμποδίζει το Υπουργείον Υγείας από του να κατευθύνη τας προσπάθειάς του προς την κατεύθυνσιν της εξυπηρησεως μάλλον των πτωχών. Συνεπώς, έκαστον Υπουργείον πρέπει να πληρώνη διά την ιατρικήν περιθαλψίν των υπαλλήλων του και των οικογενειών των.

Όσον αφορά τώρα εκείνους, οι οποίοι τυγχάνουν περιθαλψέως βάσει πιστοποιητικόν απορίας: Δυστυχώς ο μηχανισμός της εκδόσεως αυτών των πιστοποιητικόν απορίας έχει γίνει αντικείμενον καταχρήσεως. Αι κοινοτικά αρχάι εκδίδουν πιστοποιητικόν απορίας έναντι μιας μικράς αμοιβής εις όλους σχεδόν, οι οποίοι το ζητούν. Σήμερον τα νοσοκομεία και οι ιατροί, οι οποίοι εργάζονται εις αυτά, έχουν γίνει παίγνιον εις χείρας των κοινοταρχών. Εις την πραγματικότητα πρώτιστον καθήκον των νοσοκομείων είναι να προσφέρουν τας υπηρεσίας των ιδίων εις τους πτωχούς. Ας ιδώμεν τώρα αυτούς, οι οποίοι αποτείνονται διά περιθαλψίν επί πληρωμή. Λόγω του ότι ο αριθμός των κλινών, αι οποία παραχωρούνται επί πληρωμή, είναι πολύ περιορισμένος, τα νοσοκομεία δεν δύνανται να ανταποκριθούν εις όλας τας αιτήσεις. Δι' αυτούς, λοιπόν, τους λόγους εις έκαστον ιατρόν πολυκλινικής αναλογούν κατά μέσον όρον εκατόν ασθενείς την ημέραν εξ εκείνων, οι οποίοι απευθύνονται εις πολυκλινικά, από ενός δε έτους υπάρχουν ασθενείς, οι οποίοι περιμένουν να κενωθούν κλίναι. Ο αριθμός των κλινών είναι ανεπαρκής και είναι ανάγκη να αυξηθή. Το προσωπικόν είναι ολιγάριθμον το ιατρικόν προσωπικόν εννοώ. Μέχρι σήμερον έχουν ουσιαστικώς πληρωθή αι θέσεις ιατρών, αι οποίαι εδημιουργήθησαν και έμειναν κενάι επί αποικιακής διακυβερνήσεως. Δεν έχουν δε δημιουργηθή νέα θέσεις. Τα χημεία είναι ανεπαρκή. Τα νοσοκομεία δεν έχουν αναδιοργανωθή. Η ανεξαρτησία των υπηρεσιών δεν έχει καταστή δυνατόν να διασφαλισθή. Αι συνθήκαι εργασίας των ιατρών είναι πολύ κακάι. Οι μισθοί των επίσης δεν έχουν ρυθμισθή συμφώνως προς τα έτη των σπουδών των και την προσφοράν των. Υπάρχει μεγάλη έλλειψις προσωπικου, ως είναι αι αδελφαί νοσοκόμοι, οι νοσοκόμοι και αι μαίαι. Ως να μη ήρκουν δε αυτά, δεν έχει ετοιμασθή ο οργανικός νόμος του Υπουργείου Υγείας. Εις μίαν περίοδον, κατά την οποίαν η Κυβέρνησις διατάζει να προσεγγίση αυτήν την σωρεία υγειονομικών προβλημάτων, τα οποία απρηθίμασμεν, ακούομεν από υπεύθυνα χείλη αβασίμως

λόγους, ως είναι οι εξής: «Αι Ιατρικαί Υπηρεσίαι θα φθάσουν «εις τα πόδια των πολιτών» θα ιδρυθούν νέα υγειονομικά κέντρα». Η αύξησις του αριθμού των ιατρών θα είναι ασήμαντος. Κατόπιν δε τούτου εις ένα ιατρόν, ο οποίος κατέρρευσε από την κόπωσιν διά να εξετάση εις την Πολυκλινική μέχρις εκατόν ασθενείς από της πρωίας μέχρι της μεσημβρίας, θα δοθή η διαταγή να μεταβή μετά μεσημβρίαν εις τα νέα ιατρικά κέντρα τα οποία θα ιδρυθούν. Όταν τα πράγματα τυγχάνουν χειρισμού με τόσον μεγάλην ελαφρότητα, τα πάντα λύονται ευκόλως. Προτού αι πολυκλινικαί και τα νοσοκομεία εις τα κέντρα αναπροσαρμοσθούν ούτως ώστε να ανταποκρίνονται εις τας συγχρόνους ανάγκας, η μεταπήδησις εις το αποκεντρωτικόν σύστημα και η ίδρυσις ιατρικών κέντρων εις διαφόρους τόπους επαυξάνει απλώς την υφισταμένην αθλιότητα. Εάν θεωρηθή ότι τούτο εξυπηρετεί πολιτικάς σκοπιμότητας, δεν έχω να είπω τίποτε. Αυτή είναι η πολιτική και στάσις της Κυβερνήσεως επί υγειονομικών θεμάτων. Ημείς ως Βουλή τί επράξαμεν; Μόλις ο κ. Πρόεδρος αντιληφθή ότι εις την Βουλήν εξετάζεται θέμα υγείας, επιστρατεύει όλας τας πνευματικάς του ικανότητας και αγορεύει. Εις μίαν περίπτωσιν πάλιν ο κ. Πρόεδρος προβάλλων έν ή δύο μεμονωμένα γεγονότα εδημιούργησεν ενδοιασμούς διά τους εκπροσώπους ενός επαγγέλματος εις ολόκληρον την Νήσον. Ημείς δε με νόμους, τους οποίους θεσπισάμεν, ανεγνωρίσαμεν τον βαθμόν του ειδικού εις μη δικαιουμένους τούτου. Πάλιν δε με νόμους, τους οποίους ενεκρίναμεν, εδώσαμεν εις μαθητευομένους φαρμακοποιούς την δυνατότητα να λάβουν δίπλωμα φαρμακευτικής, τέλος δε.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ήθελα να ερωτήσω το έντιμον Μέλος πώς συνδέει τας αποφάσεις τας οποίας έλαβεν η Βουλή επί Νομοσχεδίων εις το παρελθόν με τον παρόντα Προϋπολογισμόν.

ΜΠΟΥΡΧΑΝ ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Επαναλαμβάνω τας απόψεις μας επί θεμάτων υγείας μαζί με μίαν ανασκόπηση της δράσεώς μας επί έν έτος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, αλλά αι απόψεις σας αυταί είναι γνωσταί από τας αγορεύσεις τας οποίας εκάμετε επί των Νομοσχεδίων ότε συνεζητούντο. Και νομιζω ότι εάν όλοι μας επρόκειτο να επαναλάβωμεν τας απόψεις μας επί όλων των Νομοσχεδίων και δευτέραν φοράν εις την συζήτησιν επί του Προϋπολογισμού, τότε δεν θα υπήρχε τέλος εις τας συζητήσεις. Εκτός των παρατηρήσεων αυτών ακριβώς θα παρεκάλουν το έντιμον Μέλος όπως συνδέση τα ζητήματα επί των οποίων αγορεύει με το θέμα του Προϋπολογισμού.

ΜΠΟΥΡΧΑΝ ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Ζητώ συγγνώμην. Ήθελα να είπω τούτο, ότι διά να γίνη αντιληπτή η έννοια μιας προτάσεως είναι ανάγκη να συμπληρωθούν το υποκείμενον, το αντικείμενον και το ρήμα της. Η ιδιού μου πρότασις δεν έχει τελειώσει διά να εξαχθή το νόημα της. Δηλαδή, θέλω να είπω ότι όλα τώρα είναι εις μίαν πρότασιν εν τη γενέσει της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν πάσει περιπτώσει θα ήθελα να έχη υπ' όψιν το έντιμον Μέλος την παρατήρησιν αυτήν, με την οποίαν είμαι βέβαιος ότι συμφωνεί, ότι πάσα αγόρευσις επί του Προϋπολογισμού πρέπει να συνδέεται λογικώς με τον Προϋπολογισμόν.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Επιθυμώ να είπω ότι δεν συμφωνώ επ' αυτού του σημείου με τον έντιμον Πρόεδρον της Βουλής. Διότι, όταν λέγωμεν «συζήτησις του Προϋπολογισμού», εννοούμε συζήτησιν, η οποία θα δύναιτο να περιλάβη παντός είδους επίκρισιν. Είναι μόνον εις τοιαύτας περιπτώσεις που οιαδήποτε Βουλή ή οιαδήποτε μέλος αυτής έχει το δικαίωμα να επικρίνη την Κυβέρνησιν δι' οιαδήποτε δραστηριότητάς της. Η συζήτησις του Προϋπο-

λογισμού δεν πρόκειται να αναφέρεται μόνον εις το ποσόν οιουδήποτε κονδυλίου εις αυτόν τον Προϋπολογισμόν. Αύτη δύναται να περιλαμβάνη όλας τας αγορεύσεις επί θεμάτων πολιτικής, δηλαδή τας αγορεύσεις, αι οποίαι αφορούν την πολιτικήν, η οποία θα ακολουθηθή επί οιουδήποτε θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΩΝ:

Θα ήμουν διατεθειμένος να συμφωνήσω 90% με εκείνο το οποίον είπεν ο έντιμος κ. Χαλίτ Αλή Ριζά. Εφ' όσον όμως ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά υποστηρίξη ότι εις την συζήτησιν του Προϋπολογισμού μπορούμεν να επαναφέρωμεν ζητήματα τα οποία συνεζητήθησαν ως Νομοσχέδια και να υπαγάγωμεν υπό την κριτικήν μας αποφάσεις τας οποίας αυτό το Σώμα έλαβεν, τότε διατηρώ τας επιφυλάξεις μου και αι παρατηρήσεις τας οποίας έκαμα ήτο μία παράκλησις προς τον έντιμον ομιλήτην να μην επαναφέρη ζητήματα τα οποία συνεζητήθησαν προηγουμένως, προ 15-20 ημερών, εις το Σώμα αυτό προς επανασυζήτησιν.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X. A. ΡΙΖΑ:

Συμφωνώ επ' αυτού του σημείου με τον κ. Πρόεδρον. Δηλαδή, δεν νομίζω ορθόν να γίνεται αγόρευσις ως εάν να συζητήται εκ νέου νομοσχέδιον, το οποίον έχει ήδη εγκριθή. Δύναται, όμως, να γίνη μνεία ενός νόμου, ο οποίος ενεκρίθη ίσως προηγουμένως, εις περίπτωσιν, ως η παρούσα, κατά την οποίαν συζητείται θέμα υγειονομικής πολιτικής και γίνεται κριτική της εν λόγω υγειονομικής πολιτικής νομίζω δε ότι ο συνάδελφος, ο οποίος αγορεύει τώρα, αυτό πράττει. Εί δ' άλλως και εγώ δεν είμαι υπέρ του να συζητήται εκ νέου εδώ έν τοιαύτο νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Γ. Α. ΚΛΗΡΙΔΗΣ):

Το υπό συζήτησιν θέμα έχει ως ακολούθως:

Κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων δύναται να επανασυζητήση Νομοσχέδιον το οποίον εψηφίσθη υπό της ίδιας της Βουλής, και το οποίον ετροποποιήθη υπό της ίδιας της Βουλής, διαφορετικά από τον τρόπον με τον οποίον εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Ασφαλώς εις την συζήτησιν του Προϋπολογισμού το πεδίο αγορεύσεων πρέπει να είναι ευρύ όσον αφορά θέματα τα οποία εισήχθησαν από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν και όσον αφορά κριτικήν της Εκτελεστικής Εξουσίας. Αλλ' όσον αφορά θέματα τα οποία η ίδια η Βουλή εισήγαγε και τα οποία η πλειοψηφία της Βουλής εψήφισε, δεν είναι δυνατόν να αποτελέσουν θέμα νέας συζητήσεως, εκτός εάν υπάρχει ενώπιον της Βουλής τροποποιητικόν Νομοσχέδιον. Διά τούτο θα παρακαλέσω τον έντιμον αγορητήν όπως παραμείνη εντός των ορίων του Κοινοβουλευτικού αυτού θεσμού τον οποίον η ίδια η Βουλή επανειλημμένως καθιέρωσεν.

ΜΠΟΥΡΧΑΝ ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Επί του θέματος του Προϋπολογισμού, μαζί με τας πράξεις της Κυβερνήσεως γίνεται κριτική της υγειονομικής πολιτικής εις αυτόν τον τόπον. Δεν θα προχωρήσω πέραν του να κάμω μνείαν και των πράξεων της Κυβερνήσεως και εκείνων, αι οποίαι ανήκουν εις ημάς. Τελειώνων θα ήθελα να εισηγηθώ όπως η Κυβέρνησις κρατικοποιήση τας υγειονομικάς υπηρεσίας. Τούτο, όμως, με όσα είπον προ ολίγου, θα φανή πολύ παράλογον. Το καλύτερον είναι η Κυβέρνησις να κλείση τα νοσοκομεία και να αφήση τους ιατρούς ελευθέρους τουλάχιστον κατ' αυτόν τον τρόπον ούτοι θα παύσουν να ανησυχούν και θα λυτρωθούν από τας επιθέσεις οιωνδήποτε, οι οποίοι τυγχάνει να τους συναντήσουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Δεν πρόκειται να σας κουράσω με ακόμη μίαν ομιλίαν μακράν, αλλ' εθεώρησα καθήκον μου ότι θα έπρεπε επί τη ευκαιρία του τρίτου Τακτικού Προϋπολογισμού τον οποίον θα

ψηφίσωμεν απόψε, να επισύρω την προσοχήν του Σώματος και της Εκτελεστικής Εξουσίας εις μίαν παράλειψιν η οποία επί 2 1/2 περίπου χρόνια εξακολουθεί να υφίσταται. Ψηφίζομεν ετησίως τον Προϋπολογισμόν και δίδομεν εντολήν και άδειαν εις την Κυβέρνησιν να χρησιμοποιήση τα χρήματα της Δημοκρατίας. Ορίζομεν τον τρόπον κατά τον οποίον θα χρησιμοποιηθούν τα χρήματα αυτά και έχομεν καθήκον να ζητώμεν εις το τέλος της χρήσεως να μας δίδεται λογαριασμός κατά ποίον τρόπον εχρησιμοποιήθησαν τα χρήματα αυτά. Αυτό θα ολοκληρώση τον κύκλον του Κοινοβουλευτικού ελέγχου τον οποίον έχομεν καθήκον να ασκώμεν. Εις το Σύνταγμα της Δημοκρατίας υπάρχει ειδική διάταξις η οποία αφορά την κοινοβουλευτικήν αυτήν δραστηριότητα. Αυτό αποτελεί όχι τον Προϋπολογισμόν αλλά τον απολογισμόν ο οποίος πάντοτε ακολουθεί.

Αναφέρομαι ειδικώς εις το Άρθρον 116 του Συντάγματος και ειδικώτερον εις την παράγραφον 2 του άρθρου αυτού εις το οποίον υπάρχει η εξής διάταξις: «Ο Γενικός Ελεγκτής βοηθούμενος υπό του Βοηθού Γενικού Ελεγκτού ασκεί πάσαν ετέραν εξουσίαν και εκτελεί πάσαν ετέραν υπηρεσίαν ή καθήκον καθοριζόμενον ή ανατιθέμενον εις αυτόν διά νόμου».

Εις αυτό το σημείον θα ήθελα να υποδείξω ότι μέχρι σήμερα δεν έχομεν Νόμον ο οποίος διέπει τα καθήκοντα του Γενικού Ελεγκτού και του Βοηθού αυτού. Επομένως η εισήγησίς μου είναι ότι τέτοιος νόμος πρέπει να εισαχθή εις την Βουλήν και να ψηφισθή. Εις την παράγραφον.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να πληροφορήσω το Σώμα της Βουλής ότι όσον αφορά τον έλεγχον των δαπανών, ο Ελεγκτής της Κυβερνήσεως, ο οποίος διά του Συντάγματος είναι ανεξάρτητος αξιωματούχος, ητοίμασε διά το έτος 1961 τον έλεγχον των δαπανών, ετοιμάζει δε και διά το έτος 1962 τον έλεγχον των δαπανών της Κυβερνήσεως. Λόγω του ότι από την ημέραν της εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας μέχρι του 1961 επέρασαν μόνον έξι μήνες, εθεωρήθη σκόπιμον όπως ο απολογισμός του έτους 1961 και 1962 εξετασθούν ταυτοχρόνως υπό της Βουλής και κατόπιν σχετικής αλληλογραφίας μεταξύ του Ελεγκτού και του Προέδρου της Βουλής ο απολογισμός του έτους 1962 θα κατατεθή μόλις είναι έτοιμος, θα παραπεμφθή εις ειδικήν Επιτροπήν της Βουλής την οποίαν θα διορίση η Επιτροπή Επιλογής, η οποία θα εξετάση τον απολογισμόν εσόδων και εξόδων, θα καταθέση έκθεσιν εις την Βουλήν και θα επακολουθήση συζήτησις.

Όσον αφορά το θέμα του νόμου, μέχρις ότου ψηφισθή ο σχετικός νόμος θα ακολουθηθή το υπάρχον σύστημα διαδικασίας, δηλαδή ο Ελεγκτής της Κυβερνήσεως θα ελέγξη τους λογαριασμούς και θα καταθέση το όλον έγγραφον της εξετάσεως των λογαριασμών εις την Βουλήν, θα παρευρεθή δε αυτοπροσώπως εις την αρμοδιάν Επιτροπήν διά την συζήτησιν και εξέτασιν υπό της Επιτροπής του απολογισμού των εξόδων.

Αναφέρω τα γεγονότα αυτά διά την κατατόπισιν του Σώματος.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε, διά τας πληροφορίας τας οποίας μας εδώσατε και δεν θέλω να υπεισέλθω εις περισσοτέρας λεπτομερείας παρά μόνον να υποδείξω ότι συμφώνως της παραγράφου 4 του άρθρου 116 ο απολογισμός και η έκθεσις του Ελεγκτού κατατίθενται ενώπιον της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατετέθη διά το έτος 61, θα κατατεθή διά το έτος 62 και θα συζητηθούν ταυτοχρόνως διότι η έκθεσις διά το 61 αναφέρετο μόνον εις (δεν ηκούσθη).

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Το άλλον θέμα το οποίον θα ήθελα να θίξω απόψε είναι το θέμα μεταφράσεων των Νόμων. Ήδη από πολλού γνωρίζομεν ότι η νομοπαρασκευαστική υπηρεσία της Δημοκρατίας προητοίμασε τρία Νομοσχέδια τα οποία θα διέπουν τας της εμπορικής ναυτιλίας της Δημοκρατίας. Η πληροφορία μου

είναι ότι παρά τα μεγάλα κονδύλια τα οποία θα ψηφίσωμεν εφέτος και τα οποία εψηφίσωμεν και πέρυσι διά την μετάφρασιν των νόμων εις την Ελληνικήν και την Τουρκικήν γλώσσαν, μέχρι σήμερα τα τρία τόσον σπουδαία Νομοσχέδια διά την εμπορικήν ναυτιλίαν και την εμπορικήν ζώνην της Δημοκρατίας δεν έχουν μεταφρασθή και αυτός είναι ο λόγος ο οποίος μας δίδεται διά την καθυστέρησιν της ψηφίσεως των Νομοσχεδίων αυτών. Γνωρίζομεν ότι πολλοί εφοπλισταί του εξωτερικού ενδιεφέρθησαν να νηολογήσουν τα πλοία των υπό Κυπριακήν σημαίαν. Δεν ηδυνήθησαν όμως να πράξουν τούτο διότι δεν γνωρίζουν ακόμη τι θα προνοούν τα Νομοσχέδια αυτά. Προσωπικώς πιστεύω ότι η εργασία αυτή θα μπορούσε να τελειώσῃ πολύ ενωρίτερα.

Δι' αυτό υποβάλλω απόψε θερμήν παράκλησιν όπως η αρμοδία Υπηρεσία ή ασχολουμένη με την μετάφρασιν των Νομοσχεδίων αυτών τελειώσῃ το έργον της διά να δυνθώμεν το δυνατόν συντομώτερον να συζητήσωμεν και ψηφίσωμεν τα Νομοσχέδια.

Εν τέλει θα ήθελα να τελειώσω τον λόγον μου και να εκφράσω το ακόλουθον, σύμφωνον με τας απόψεις του κ. Ανδρέα Γιάγκου και του κ. Χατζηγάρου, όσον αφορά τα κονδύλια εκείνα του Τακτικού Προϋπολογισμού τα οποία συνδέονται με την γεωργικήν πολιτικήν της Δημοκρατίας. Ενώ τα κονδύλια εκείνα τα οποία προνοούν διά πληρωμήν επιχορηγήσεων και το κονδύλι το οποίον σχετίζεται με την συμπλήρωσιν των ποσών τα οποία χρειάζονται διά να αποζημιωνώνται οι γεωργοί από θεομηνίας. Εκφράζω δε και εγώ την ελπίδα ότι η Τριμελής Επιτροπή εξ Υπουργών, η οποία ασχολείται με την σύνταξιν νέου σχεδίου γεωργικών ασφαλίσεων, θα τελειώσῃ το έργον της το δυνατόν συντομώτερον διά να δοθῇ ἡ ευκαιρία τόσον εις τας ενδιαφερομένας οργανώσεις όσον και εις το Σώμα αυτό να υιοθετήσῃ ένα σχέδιον ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων αρτιώτερον από το σημερινόν ισχύον.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί οι οποίοι δεν έχουν ακόμη ομιλήσει;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί οι οποίοι θέλουν να ομιλήσουν διά πρώτην φοράν, θα δώσω τον λόγον εις εκείνους οι οποίοι θέλουν να δευτερολογήσουν.

Ο κ. Χαλῆτ Αλή Ριζά.

Ο κ. Σαββίδης.

Υπάρχουν άλλοι οι οποίοι θέλουν να δευτερολογήσουν;

Προτού δώσω τον λόγον εις εκείνους οι οποίοι εζήτησαν να δευτερολογήσουν, επειδή πιστεύω ότι η συζήτησις του θέματος έχει εξαντληθῇ θα ορίσω χρονικόν περιθώριον το οποίον θα είναι δέκα λεπτών διά τον καθένα που θα δευτερολογήσῃ.

Ο κ. Χαλῆτ Αλή Ριζά.

X. A. PIZA:

Κύριε Πρόεδρε.

Καίτοι δεν λέγω ότι θέλω να ομιλήσω επί μακρόν ως εκπρόσωπος της ομάδος μου, θα παρεκάλουν όπως, ως ζήτημα αρχής, μη τεθούν εις εμέ χρονικά όρια. Θέλω, όμως, να είπω συγχρόνως ότι δεν πρόκειται να μακρηγορήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αναφέρεσθε εις άρθρον του Συντάγματος το οποίον δίδει δικαίωμα διαφοροποιήσεως χρονικών περιθωρίων δι' εκπροσώπους ομάδων; 'Η θέλετε.....

X. A. PIZA:

Δεν ενθυμούμαι τιαυτήν διάταξιν εις το Σύνταγμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέτετε ως θέμα αρχής ότι εκπρόσωποι Κοινοβουλευτικών ομάδων δεν πρέπει.....

X. A. PIZA:

Τόσον διά σκοπούς διαδικασίας όσον και λόγω, καθ' α γνωρίζω, της διαδικασίας, την οποίαν ανεφέραμεν, και της

διαδικασίας η οποία ακολουθείται εις άλλα Κοινοβούλια, θα παρεκάλουν ιδιαιτέρως όπως δι' αυτούς τους λόγους οι εκπρόσωποι τουλάχιστον των ομάδων μη υπόκεινται εις τιαυτά χρονικά όρια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συμφωνώ με την εισήγησιν του κ. Χαλῆτ ότι εις περίπτωσιν Κοινοβουλευτικών εκπροσώπων, οι οποίοι ομιλούν εκ μέρους όλης της παρατάξεως, δεν πρέπει να τίθεται χρονικόν όριον, αλλά μόνον εις περίπτωσιν κατά την οποίαν ουδείς άλλος θα ζητήσῃ εκ της ομάδος να δευτερολογήσῃ.

X. A. PIZA:

'Όταν θέλουν να ομιλήσουν προσωπικώς, να υπόκεινται εις προθεσμίαν ἢ χρονικόν όριον δέκα λεπτών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα όπως το βλέπω είναι ότι όταν ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος θα ομιλήσῃ εκ μέρους ολοκληρου της ομάδος ασφαλώς δεν πρέπει να έχῃ περιθώριον, διότι θα συνοψίσῃ υποτίθεται όλας τας απόψεις και όλα τα θέματα της ομάδος του. Αλλ' εάν πρόκειται να απασχοληθῇ μόνον με ένα μέρος, και άλλον μέρος να απασχολήσῃ άλλα μέλη της Κοινοβουλευτικής ομάδος, τότε ασφαλώς θα ἦτο ορθόν το ίδιον χρονικόν περιθώριον να τεθῇ δι' όλους.

X. A. PIZA:

Κύριε Πρόεδρε.

Η διάκρισις, την οποίαν έκαμα, ἦτο μεταξύ της αγορεύσεως ενός Βουλευτού, η οποία αντιπροσωπεύει την ομάδα του, και της αγορεύσεως ενός Βουλευτού, η οποία αντιπροσωπεύει τας προσωπικὰς του απόψεις. Δι' αυτόν τον λόγον ίσως να είναι δυνατόν να τεθῇ χρονικόν όριον διά Βουλευτάς, οι οποίοι θα εκφράσουν προσωπικὰς των απόψεις. Εκείνο, όμως, το οποίον εγώ προέβαλον ως ζήτημα αρχής, είναι ότι ουδέποτε πρέπει να τίθεται χρονικόν όριον εις Βουλευτήν, ο οποίος αγορεύει εκ μέρους των ομάδος του. Φυσικά, εις ωρισμένας χώρας ουδέποτε εις οιοδήποτε Βουλευτήν τίθενται χρονικά όρια. Το ζήτημα, όμως, τούτο δυνάμεθα να το αποφασίσωμεν κατά τας συζητήσεις επί του Εσωτερικού Κανονισμού. Επί του παρόντος παρακαλώ όπως μη θεωρηθῇ ότι ωμίλησα υπέρ της μη υπάρξεως χρονικών ορίων γενικώς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι υπάρχει η σχετική διάταξις εις το Σύνταγμα. Η μόνη πρότασις η οποία υπάρχει εις το Σύνταγμα είναι ότι, είναι το άρθρον 73(7), η τετάρτη παράγραφος του 73(7) έχει ως ακολούθως:

«Βουλευταί επιθυμούντες να αγορεύσωσιν επί προτάσεων αναφερομένων εις οιοδήποτε θέμα της ημερησίας διατάξεως ἢ της τηρήσεως του κανονισμού ἢ επί του τερματισμού της συζητήσεως προηγούνται των επιθυμούντων να αγορεύσωσιν επί του υπό συζήτησιν θέματος, εν τιαυτῇ δε περιπτώσει θέλει επιτραπή εις δύο Βουλευτάς, ένα υπέρ της προτάσεως και ένα εναντίον της προτάσεως, όπως αγορεύσωσιν έκαστος επί δέκα πέντε λεπτών».

Εις δε την τρίτην παράγραφον—

«Βουλευταί αγορεύοντες εκ μέρους των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών ἢ των εν τη Βουλῇ των Αντιπροσώπων πολιτικών κομματικών ομάδων, δεν υπόκεινται εις τους ανωτέρω κανόνας ως προς την σειράν αγορεύσεων».

Επομένως Κοινοβουλευτικοί εκπρόσωποι το μόνον δικαίωμα το οποίον έχουν είναι ότι δεν υπόκεινται εις την αυστηράν τήρησιν της σειράς αγορεύσεων αναλόγως του πότε εζήτησαν τον λόγον. Είναι καθαρόν κατά την γνώμην μου από το Σύνταγμα ότι δεν γεννάται ζήτημα διαφοροποιήσεως όσον αφορά τον περιορισμόν του χρόνου, εν τούτοις εάν ένας Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος δηλώσῃ ότι θα ομιλήσῃ εκ μέρους ολοκληρου της ομάδος του διά να καλύψῃ όλα τα θέματα, αντί να αγορεύσουν 4 ἢ 5 εκ μέρους της ομάδος του, δεν θα ἦτο ορθόν να τεθῇ εις αυτόν ο ίδιος χρονικός

περιορισμός ως διά Βουλευτάς κόμματος ή παρατάξεως διά τους οποίους δεν θα αγορεύσει ο Κοινοβουλευτικός των εκπροσώπων και οι οποίοι μπορεί να διαμερισθούν τα θέματα ούτως ώστε 6 ή 7 να ομιλήσουν επί διαφόρων θεμάτων του υπό συζήτησιν θέματος δι' αυτό εάν ο έντιμος Βουλευτής κ. Χαλήτ Αλή Ριζά θα ομιλήσει διά να καλύψη όλα τα θέματα εκ μέρους της ομάδος του, και δεν θα αγορεύσει άλλος, δεν θα θέσω χρονικόν περιορισμόν.

Ο κ. Χαλήτ.

X. A. PIZA:

Εάν με την αγόρευσίν μου υπό την ιδιότητά μου ως εκπροσώπου πρόκειται να αποστερήσω άλλους συναδέλφους μου του δικαιώματός των να ομιλήσουν, θα προτιμήσω να μην ομιλήσω. Διότι ο κάθε Βουλευτής δικαιούται να αγορεύσει και να ακούεται επί λογικόν χρονικόν διάστημα αναλόγως του θέματος. Και αυτό ευρίσκεται επίσης εις την δευτέραν παράγραφον του εδαφίου 7 του άρθρου 73 του Συντάγματος. Πώς είναι δυνατόν να γίνεται «παζάρεμα» με εμέ με το να μου λέγεται ότι ή θα ομιλήσω εγώ χωρίς χρονικά όρια και ουδείς άλλος εκ της Κοινοτικής μου ομάδος θα ομιλήσει ή, εάν θα ομιλήσει, θα μου τεθή ευθύς εξ αρχής δεκάλεπτος προθεσμία χωρίς να είναι γνωστόν το θέμα, δηλαδή ποία θα είναι η λογική διάρκειά του θέματος, επί του οποίου θα αγορεύσω; Δι' αυτόν τον λόγον επιθυμώ τώρα να ομιλήσω χωρίς χρονικά όρια εκ μέρους της ομάδος μου χωρίς να περιορίζεται το δικαίωμα οιαυδήποτε συναδέλφου μου να αγορεύσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ασφαλώς δεν νομίζω ότι είναι η κατάλληλος στιγμή να λύσωμεν ένα θέμα το οποίον θα λυθή διά των κανονισμών της Βουλής. Δεν μένει αμφιβολία ότι το Σύνταγμα δεν διαφοροποιεί τα δικαιώματα των διαφόρων Μελών, είτε είναι εκπρόσωποι Κοινοβουλευτικών ομάδων είτε είναι απλά μέλη. Εάν και όταν θα συζητούνται οι κανονισμοί της Βουλής ή Βουλής θέλη να παραχωρήση τα α' η' β' δικαιώματα εις τους εκπροσώπους των Κοινοβουλευτικών ομάδων, αυτό είναι δικαίωμα και πάλιν της Βουλής. Δεν νομίζω ότι τώρα πρέπει να κληθή η Βουλή να πάρη απόφασιν επί αυτού του θέματος, του οποίου αποτελεί ένα μικρόν τμήμα ενός μεγάλου θέματος. Δεν τα λέγω αυτά διότι ενίσταμαι ο Α' ή Β' Βουλευτής να αγορεύσει διά α' ή β' χρονικόν διάστημα, αλλά τυχόν απόφασις της Βουλής τώρα θα προεδίαζε θέμα επί του οποίου θα διεξαχθή μελλοντικός συζήτησις.

Δι' αυτό παρακαλώ τον έντιμον κ. Χαλήτ Αλή Ριζά να δεχθή τα ίδια δικαιώματα με όλους τους άλλους Βουλευτάς και να αγορεύσει επί το αυτό χρονικόν διάστημα όπως και όλοι οι άλλοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Ανεξαρτήτως του τί θα αποφασίση η Βουλή εις το θέμα των κανονισμών, και είναι θέμα το οποίον θα απασχολήση την Βουλήν επί αρκετόν χρόνον η ψήφισις των κανονισμών, και χωρίς να θέλω να προδικάσω ποία θα είναι η απόφασις της Βουλής επί του θέματος, δεν δύναμαι να δεχθώ την αρχήν εις το παρόν στάδιον ότι Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος οιασδήποτε παρατάξεως ή ομάδος δύναται, εάν δεν θα απαντήση διά να συνοψίση τα επιχειρήματα της όλης παρατάξεώς του, να ομιλή επ' άριστον, διότι ασφαλώς αυτό είναι δικαίωμα το οποίον τουλάχιστον το Σύνταγμα δεν παραχωρεί.

Εάν η Βουλή μελλοντικός θέλη να δώση τοιούτον δικαίωμα δύναται να πράξη τούτο διά των κανονισμών. Διά τούτο θα καθορίσω χρόνον 10 λεπτών δι' όλους τους ομιλητάς.

Ο κ. Χαλήτ.

X. A. PIZA:

Συμφώνως προς την δευτέραν παράγραφον του εδαφίου 7 του άρθρου 73 του Συντάγματος πας Βουλευτής, ο οποίος

συμφορούται προς την διαδικασίαν την αποφώσαν αιτήσεως δι' άδειαν αγορεύσεως, δικαιούται να αγορεύσει και ακουστή αναλόγως του θέματος, κατά την συνεδρίασιν, κατά την οποίαν του εδόθη ο λόγος — Άρθρον 73, εδάφιον 7, παράγραφος 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

73(7).

X. A. PIZA:

Το θέμα είναι ένας ολόκληρος Προϋπολογισμός. Αν και ωμίλησα προηγουμένως επί ωρισμένον χρονικόν διάστημα, η αγόρευσίς μου, την οποίαν θα κάμω τώρα, προκύπτει από τας αγορεύσεις, αι οποίαι έγιναν κατά την διάρκειαν της συζήτησεως. Δι' αυτόν τον λόγον προσωπικώς δεν δέχομαι ότι το εύλογον χρονικόν διάστημα δι' αυτό το θέμα είναι 10 λεπτά. Κατά την γνώμην μου, έπρεπε να περιμένη ο Πρόεδρος της Βουλής, εάν δε ούτος κατέληγεν εις το συμπέρασμα ότι η αγόρευσίς μου παρατείνεται χωρίς λόγον, θα ήδύνατο τότε να επέμβη. Δυστυχώς, όμως, δεν είμαι διαθεθεμένος να δεχθώ να μου ορίση χρονικόν διάστημα 10 λεπτών χωρίς να γνωρίζη ακόμη από τώρα το θέμα, επί του οποίου θα γίνη η αγόρευσις. Διά τούτο, ουχί ως εκπρόσωπος, αλλ' ακόμη και ως Βουλευτής δεν θα είμαι δυστυχώς εις θέσιν να δεχθώ μίαν τοιαύτην δεκάλεπτον προθεσίαν, επ' όσον δε δεν μου δίδεται, αναλόγως του θέματος, εύλογον χρονικόν διάστημα δι' αγόρευσιν, προτιμώ, υπό τύπον διαμαρτυρίας, να μην αγορεύσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού δώσω τον λόγον εις τον κ. Τίτον Φάνον θα ήθελα να δηλώσω ότι το θέμα το οποίον ήγειρε τώρα ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά είναι διαφορετικόν, διότι δεν ισχυρίζεται ότι ως Κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος μπορεί να αγορεύσει με διαφορετικόν χρονικόν περιθώριον άλλων συναδέλφων Βουλευτών αλλ' απλώς ότι ο καθορισθείς χρόνος δέκα λεπτών δεν είναι αρκετός και ότι δεν θα έπρεπε ο Πρόεδρος της Βουλής να ορίση χρόνον προτού ακούση την αγόρευσίν του.

Όσον αφορά το θέμα του καθορισμού χρόνου, η τακτική την οποίαν ηκολούθησαμεν εις το παρελθόν ήτο ουδέποτε να ορίσωμεν χρόνον εις πρωτολογούντας αλλά εις δευτερολογούντας, εις εκάστην δε περίπτωσιν δευτερολογίας που ωρίσαμεν χρονικόν περιθώριον επράξαμεν τούτο προτού αρχίση την αγόρευσίν του ο ομιλητής, διά να γνωρίζη ακριβώς πόσον χρόνον έχει εις την διάθεσίν του και να συνοψίση τα επιχειρήματά του.

Όσον αφορά το θέμα κατά πόσον ο χρόνος των δέκα λεπτών είναι επαρκής ή όχι ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά ισχυρίζεται ότι δεν είναι επαρκής, χωρίς όμως και ο ίδιος να εισηγήται ποίος είναι ο επαρκής χρόνος. Ασφαλώς εάν πρόκειται να ακούση κανείς την αγόρευσιν ολόκληρον διά να αποφασίση τί χρόνον θα ορίση δεν θα υπήρχεν έννοια εις τον περιορισμόν των ομιλιών.

Ο κ. Σαββίδης έχει τον λόγον.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συναδέλφοι.

Εις την αγόρευσιν την οποίαν είχα κάμει, είχα αναφερθή εις ωρισμένα σημεία διά το ζήτημα των επιχορηγήσεων. Φαίνεται ότι δυστυχώς μερικοί εκ των έντιμων συναδέλφων την έχουν παρανοήσει, και ούτως ο έντιμος συναδέλφος κ. Μιχαηλίδης ανέφερον ότι εν η περιπτώσει εφαρμόσωμεν την πρότασιν την οποίαν έχω προτείνει διά τα σιτηρά θα είναι καταστροφή διά τον γεωργόν. Αλλά δυστυχώς δεν μας έχει πει διά ποίον λόγον. Μήπως είναι διότι θα του εξασφαλισωμεν το ίδιον ποσοστόν χρημάτων το οποίον εφαιρνε προηγουμένως, ή μήπως είναι διότι θα προσπαθήσωμεν να ολιγοστεύσωμεν την τιμήν του ψωμιού, ή μήπως είναι διότι θα εξοικονομήσωμεν περί το έν εκατομμύριον λίρες διά την Κυβέρνησιν; Εάν βεβαίως η δυσκολία την οποίαν ευρίσκει είναι πως ο γεωργός θα συλλέγη και παραδίδη το εμπόρευσμά του εις το εμπόριον, η απάντησις είναι πολύ απλή — αι Συνεργατικά. Εκτός εάν ο κ. Μιχαηλίδης δεν πιστεύη εις τας Συνεργατικάς. Διότι εγώ εις την περίπτωσιν αυτήν πιστεύω

απραδάντως ότι οι Συνεργατικοί είναι πραγματικώς εις τον ρόλον των. Είναι αυτοί οι οποίοι πρέπει να περισυλλέξουν και διαθέσουν το εμπόρευμα αυτό. Επί της ίδιας προτάσεώς μου επί των προϊόντων της αμπέλου, ο έντιμος συνάδελφος κ. Ποταμίτης ανέφερεν ότι η πρότασίς μου ήτο αντί να χρηματοδοτώμεν το ισχυρόν βαλάντιον των γεωργών να χρηματοδοτώμεν τα χρηματοκιβώτια των βιομηχάνων και εμπόρων. Αλλ' εγώ δεν έχω προτείνει κάτι τέτοιο. Απλώς η πρότασις την οποίαν έχω κάμει είναι η εξής: Η τιμή των αμπελοφυτικών προϊόντων να ορίζεται υπό της Κυβερνήσεως όπως ορίζεται και σήμερα, συμπεριλαμβανομένης και της επιχορήγησεως και οι έμποροι, οι βιομήχανοι, να είναι υπόχρεοι να αγοράζουν εις τες τιμές αυτές, δίδοντες με τον τρόπον αυτόν την ευκαιρίαν εις τους αμπελοφυτικούς να έχουν τιμήν ασφαλείας, με δυνατότητα εν η περιπτώσει αι σταφύλαι των έχουν περισσότεραν περιεκτικότητα χυμού να εξασφαλίσουν μεγαλύτεραν τιμήν, οι δε βιομήχανοι οι οποίοι θα εφήρμοζαν το σχέδιον αυτό της Κυβερνήσεως, δηλαδή να υπόχρεοι να αγοράζουν εις τες τιμές αυτές, τότε αναλόγως των αναγκών των οποίων θα εχρηιάζετο να γίνη επιχορήγησις διά να διατεθή το προϊόν να γίνεται διά του τρόπου αυτού θα απεφεύγετο να χρηματοδοτώμεν και τα προϊόντα τα οποία παράγουν οι βιομηχανίες δι' επιτόπιον κατανάλωσιν. Επί των ζητημάτων αυτών έχει αναφερθή και ο έντιμος συνάδελφος κ. Ανδρέας Γιαγκου, και βεβαίως επ' όσον είναι τα ίδια με τα όσα έχει αναφέρει ο έντιμος συνάδελφος κ. Μιχαηλίδης και Ποταμίτης θα ήτο περιττόν να απαντήσω. Το μόνον ο έντιμος συνάδελφος κ. Γιαγκου ανέφερεν ότι οι έμποροι προσφέρουν τα εμπορεύματά των πολύ χαμηλότερα εις το εξωτερικόν και καταστρέφουν την αγοράν. Με λύπη μου θα πληροφορήσω τον έντιμον κ. Γιαγκου ότι αυτό ίσως προέρχεται από τον συνεργατισμόν. Διότι απ' ό,τι ξεύρω είχε προσφερθή εις την Ανατολικήν Γερμανίαν Ven Vine προς 12 δολάρια το εκτόλιτρον και η αγορά επρόκειτο να πραγματοποιηθή διά ποσότητα 1000 τόννων. Δυστυχώς από τον συνεργατισμόν προσεφέρθη η τιμή των 9 δολαρίων και έτσι ηναγκάσθη να γίνη η πώλησις αντί εις τα 12 δολάρια εις τα 9 με συνολικην ζημίαν διά τον τόπον 11.000 λιρών. Το ίδιον φαινόμενον δυστυχώς συνέβη και με την αγοράν της Αγγλίας διά τα μούστα, διά τα οποία ενώ η τιμή την οποίαν μπορούσαν να εξασφαλίσουν ήτο 52 λίραι τον τόνον, τη επεμβάσει της ίδιας οργανώσεως οι τιμές ηλαττώθησαν. Εκείνο το οποίον συμφωνώ με τον έντιμον κ. Γιαγκου είναι το εξής: Εις τας εξαγωγάς των ειδών αυτών να υπάρχει έλεγχος αυστηρότατος διά τας τιμάς εξαγωγής υπό της Κυβερνήσεως. Είναι αυτό το οποίον θα δεχθούν ευχαρίστως οι βιομήχανοι και το ελεύθερον εμπόριον, διότι με τον τρόπον αυτόν θα αποφυγούν ένα συναγωνισμόν άνοιον.

Ο έντιμος κ. Ποταμίτης έχει αναφέρει επί του ζητήματος της φορολογίας, ως επίσης και ο έντιμος συνάδελφος κ. Λυσαρδίδης, ότι προετοίμησε τους αμέσους φόρους παρά τους εμμέσους. Δεν με εκπλήττει ότι ο έντιμος συνάδελφος κ. Ποταμίτης το προτιμά αυτό. Διότι αντιλαμβάνομαι ότι επ' όσον αντιπροσωπεύη μίαν ωρισμένην μερίδα της Βουλής, η οποία θα προτιμούσε να υπάρχει μία κρατικοποιήσις και καταστροφή του ιδιωτικού κεφαλαίου.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα έπρεπε να διαχωρίσετε το τι πιστεύει ο κ. Ποταμίτης από το τί εισηγήσθε σεις ότι θα είναι το αποτέλεσμα. Ο κ. Ποταμίτης μπορεί να πιστεύη εις την κρατικοποίησιν αλλ' ασφαλώς δεν πιστεύει ότι η κρατικοποίησις θα είναι η καταστροφή. Επομένως η πρότασίς σας θα έπρεπε να διατυπωθή ότι ο μιν κ. Ποταμίτης πιστεύει εις την κρατικοποίησιν, εσείς δε πιστεύετε ότι η κρατικοποίησις θα είναι η καταστροφή.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μάλιστα συμφωνώ· μα ακριβώς αυτό θα έλεγα, έντιμε κ. Πρόεδρε. Ακριβώς εκείνο το οποίον θα έλεγα είναι το εξής, ότι εγώ ευρίσκομαι εις την αντίθετον παράταξιν, εις την οποίαν πιστεύω ότι η κρατικοποίησις θα είναι η καταστροφή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο καθορισθείς χρόνος δέκα λεπτών έληξεν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Συγγνώμη;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο κ. Ποταμίτης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μα έντιμε κ. Πρόεδρε ωμιλούσατε σεις.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Μπορώ να παραχωρήσω από τα δέκα μου λεπτά διά να τελειώσετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν παραχωρήσετε θα αφαιρεθή από τον χρόνον σας κ. Ποταμίτη.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κ. συνάδελφοι.

Ούτε εγώ εκπλήττομαι βεβαίως να δω ότι ο κ. Σαββίδης προτιμά τους εμμέσους αντί των αμέσων φόρων, ακριβώς διά τον ίδιον λόγον διά τον οποίον ο κ. Σαββίδης δεν εκπλήττεται διά την στάσιν την οποίαν ετήρησα εις την Βουλήν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα εκπλαγήτε όταν λήξη ο χρόνος όμως.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Διά την παρατήρησιν την οποίαν έκαμα επί της χορηγίας διά τα αμπελοφυτικά προϊόντα, που είπεν ο κ. Σαββίδης, έχω να πω το εξής: Είναι αληθές ότι ο κ. Σαββίδης είπεν ότι η Κυβέρνησις πρέπει να καθορίση τιμήν ασφαλείας εις την οποίαν οι βιομήχανοι να υποχρεούνται να αγοράζουν τα αμπελοφυτικά προϊόντα. Να μου επιτρέψη ο έντιμος κ. συνάδελφος να είπω ότι η εισήγησις αύτη είναι ανεδαφική. Ουδείς δύναται να υποχρεώση τον βιομήχανον να παίρη εις την α' τιμήν, και εάν πέρυσιν έπαιρναν το σταφύλι 22 μιλς την οκάν, οι βιομήχανοι επλήρωσαν μόνον 18, και το έπαιρναν εις τα 22 διότι τα 4 μιλς τα προσέφερον η Κυβέρνησις. Εάν η Κυβέρνησις δεν δίδη την επιχορήγησιν των 4 μιλς οι βιομήχανοι δεν θα αγοράσουν τα αμπελοφυτικά προϊόντα εις την τιμήν την οποίαν θα καθορίση ως τιμήν ασφαλείας η Κυβέρνησις. Εάν πάλιν, όπως λέγει ο κ. Σαββίδης, η επιχορήγησις δίδεται εις τους βιομηχάνους δι' όσα αμπελοφυτικά προϊόντα θα εξαγάγουν εις το εξωτερικόν, όπως και ο ίδιος παρητήρησε, δεν θα δίδεται επιχορήγησις δι' όλην εκείνην την ποσότητα αμπελοφυτικών προϊόντων τα οποία καταναλίσκωνται εν Κύπρω. Και έτσι οι αμπελοφυτικοί αντί να επιχορηγώνται δι' ολόκληρον την παραγομένην υπ' αυτών ποσότητα θα επιχορηγώνται δι' ένα μέρος αυτής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ζητήσετε τον λόγον να δευτερολογήσετε; Λυπούμαι αλλ' δεν εδηλώσατε το όνομά σας όταν εξήτησα τον κατάλογον εκείνων οι οποίοι θα δευτερολογήσουν, και εάν πρόκειται να απαντήσετε εις δευτερολογίαν δεν θα δώσω δικαίωμα απαντήσεως εις δευτερολογίαν, διότι θα υπάρξη και δικαίωμα απαντήσεως εις τριτολογίαν και ούτω καθ' εξής.

Ο κ. Γιαγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε δεν μπορούσα να ξέρω ότι ο κ. Σαββίδης θα ανεφέρετο εις την ομιλίαν μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επομένως ζητείτε να απαντήσετε εις την δευτερολογίαν του κ. Σαββίδη.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Να διευκρινήσω ακριβώς τι είπα εις την ομιλίαν μου, διότι φαίνεται ότι έχει παρεξηγηθή η ομιλία μου από τον κ. Σαββίδη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η συζήτηση ενός θέματος εις την Βουλήν δεν μπορεί να μετατραπή εις απαντήσεις προς ωρισμένους Βουλευτάς οι οποίοι δίδουν μίαν ερμηνείαν της ομιλίας συναδέλφου των. Διότι ασφαλώς εάν επιτρέψωμεν την συζήτησιν να διεξαχθή κατ' αυτόν τον τρόπον σημαίνει ότι ουδέποτε θα είναι δυνατόν να προχωρήσωμεν εις την ψήφισιν οποιουδήποτε θέματος, διότι ασφαλώς ο ένας Βουλευτής θα αναφερθή εις την ομιλίαν του άλλου, ο άλλος θα δώση διευκρινήσεις, αι διευκρινήσεις θα οδηγήσουν και πάλιν εις περαιτέρω διευκρινήσεις και ούτω καθ' εξής.

Αι απόψεις σας είναι ενώπιον της Βουλής και η Βουλή δύναται να κρίνη κατά πόσον ο κ. Σαββίδης έδωσε την ορθήν ερμηνείαν ή όχι των απόψεών σας. Διά τούτο θα παρακαλέσω τους εντίμους Γραμματείς να αρχίσουν με την δευτέραν ανάγνωσιν. Ο τρόπος δε με τον οποίον θα γίνη η δευτέρα ανάγνωσις θα είναι δι' αναγνώσεως των Κεφαλαίων. Αρχίζομεν από την σελίδα 10.

Ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ:

Θα εζήτουν τον λόγον, αξιότιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν έχει τον λόγον.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ:

Από του βήματος, κ. Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν γνωρίζω το θέμα, θα αγοράσετε ή.....

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ:

Μάλιστα.

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε. Αξιότιμοι συνάδελφοι.

Με συγχωρείτε: ίσως ύψωσα την χείρα μου αργά. Θα ήθελα να αγοράσω επί ενός μόνον θέματος. Θα ήθελα να ομιλήσω υπό τύπον απαντήσεως εις έν σημείον, το οποίον έθιξεν εις την ομιλίαν του ο λίαν αξιότιμος συνάδελφός μου Δρ. Λυσσαρίδης. Ο λίαν αξιότιμος συνάδελφός μου Δρ. Λυσσαρίδης εις την αγόρευσίν του ισχυριζόμενος ότι αι σημερινά δημοσιονομικά και οικονομικά δυσχέρεια του τόπου οφείλονται εις ωρισμένα άρθρα του Συντάγματος, έλαβεν ως αφορμήν τας προειδοποιήσεις και τα παράπονα, τα οποία διετύπωσαν ωρισμένοι συνάδελφοι ιδίως τα αφορώντα εις την ίδρυσιν στρατού και εδήλωσεν ότι εισηγείται δύο χιλιάδας μιλς διά την ίδρυσιν στρατού εκ 2.000 ανδρών. Ο καθείς είναι ελεύθερος να υποβάλη εισηγήσεις και, ως εκ τούτου, και ο αξιότιμος συνάδελφός μου Δρ. Λυσσαρίδης είναι ελεύθερος να υποβάλη οιαδήποτε εισηγήσιν.

Είναι, όμως, ορθόν να προστεθή αμέσως τούτο, ότι η ουσία της εγκαθίδρυσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας εδράζεται επί των Συμφωνιών Ζυρίχης και Λονδίνου και του βάσει ταύτης καταρτισθέντος Συντάγματός μας. Δι' αυτόν τον λόγον, παρά την έκφρασιν του σεβασμού μου προς τον αξιότιμον συνάδελφόν μου, θεωρώ ορθόν να είπω ότι είτε αγαπώμεν το Σύνταγμά μας είτε όχι, είτε το θέλομεν είτε όχι, είμεθα υποχρεωμένοι να το εφαρμόζωμεν και συμφώνως προς αυτό να ενεργώμεν και οφείλομεν να πράττωμεν τούτο είτε εις την Βουλήν είτε ως Κυβέρνησις επιδεικνύοντες σεβασμόν προς τας διατάξεις του και συμμορφούμενοι προς αυτό. Εφ' όσον δεν είναι δυνατόν να φαντασθή κανείς εις τον σημερινόν κόσμον κράτος άνευ στρατού, θεωρώ ορθόν να υπενθυμίσω ότι πολλά κράτη σήμερα διά την άμυναν των χορηγούν ποσοστόν 15% και ακόμη 25% του προϋπολογισμού των, ενώ το ποσόν, το οποίον παραχωρεί η Κυβέρνησις μας εις τον Προϋπολογισμόν μας διά την άμυναν, δεν υπερβαίνει το 1% τούτου. Θεωρώ, επίσης, ορθόν να είπω ότι κατά τας ημέρας αυτάς, ότε καταβάλλονται προσπάθειαι διά την εξεύρεσιν φόρμουλας, βάσει της οποίας αι δύο Κοινότητες να συνεργάζωνται καλύτερον, ως και προσπάθειαι διά την εξεύρεσιν μιας καλύτερας φόρμουλας αναφορικάς προς τους περί Φορολογίας Νόμους, δεν είναι ορθόν κατά την γνώμην μου να

ομιλώμεν περί μη εφαρμογής μερικών άρθρων του Συντάγματος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αρχίσουν με την δευτέραν ανάγνωσιν.

Θα ψηφίσωμεν πρώτα τους Πίνακας και κατόπιν το κείμενον του νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α, άρθρα 1, 2, 3 και 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Κεφάλαιον Α, άρθρα 1 μέχρι 4 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το Κεφάλαιον Α, άρθρα 1 μέχρι 4 εγκρίνονται.

Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Αντιλαμβάνομαι, κ. Πρόεδρε, ότι έχετε υπ' όψιν σας ότι η έγκρισις είναι όπως ετροποποιήθησαν κατόπιν εισηγήσεως της Επιτροπής επί του Προϋπολογισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνονται ως ετροποποιήθησαν υπό της Επιτροπής Προϋπολογισμού και όπως έχουν τα διορθωμένα κείμενα ενώπιόν μας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α2, άρθρα 1 μέχρι 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Κεφάλαιον Α2, άρθρα 1 μέχρι 9 εγκριθούν;

Εις το Κεφάλαιον αυτό δεν υπάρχουν τροποποιήσεις υπό της Επιτροπής, επομένως εγκρίνεται ως εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α3, άρθρα 1 μέχρι 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Κεφάλαιον Α3, άρθρα 1 μέχρι 12 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το Α3, άρθρα 1 μέχρι 12 εγκρίνονται ως εστάλησαν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας, και με τας τροποποιήσεις της Επιτροπής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α4, άρθρα 1 μέχρι 4 δεν υπάρχουν τροποποιήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Κεφάλαιον Α4, άρθρα 1 μέχρι 4 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α5, άρθρα 1 μέχρι 10. Φραστικά διορθώσεις απλώς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Κεφάλαιον Α5, άρθρα 1 μέχρι 10 εγκριθούν μετά των λεκτικών τροποποιήσεων;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α6, άρθρα 1 μέχρι 10. Διορθώσεις εις το άρθρον 1, (7) Νόμος υπ' αρ. 64 του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Κεφάλαιον Α6, άρθρα 1 μέχρι 10 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α7, άρθρα 1 μέχρι 3. Φραστικά διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Α7, άρθρα 1 μέχρι 3 μετά των γλωσσικών τροποποιήσεων εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α8, άρθρα 1 μέχρι 6 δεν υπάρχουν διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Κεφάλαιον Α8, άρθρα 1 μέχρι 6 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α9, άρθρα 1 μέχρι 20.

Υπάρχουν τροποποιήσεις. Ως αποτέλεσμα των τροποποιήσεων το Γενικόν Σύνολον των Δαπανών εις την τρίτην στήλην έχει ως εξής: 191.876 λίραι, εις δε την τετάρτην στήλην έχει (πλην) —24.324 λίραι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Υπάρχουν αποχαί;

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Α9, άρθρα 1 μέχρι 20, εγκριθή;

Αποχαί;

Υπάρχουν τρεις αποχαί.

Το Α9, άρθρα 1 μέχρι 20, εγκρίνονται.

Υπάρχουν τρεις αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α10, άρθρα 1 μέχρι 6. Δεν υπάρχουν διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Κεφάλαιον Α10, άρθρα 1 μέχρι 6 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Νομικών να με αντικαταστήση.

(Ο κ. Αναστασιάδης καταλαμβάνει την έδραν του Προέδρου).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α11, άρθρα 1 μέχρι 18. Δεν υπάρχουν διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευρισκόμεθα εις το Α11;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το Α11 ανεγνώσθη, δεν υπάρχουν διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το Α11 άρθρα 1 μέχρι 18 εγκριθούν; Μη υπάρχουσας ενστάσεως..... Ο κ. Κεμάλ Ντενιζ.

ΚΕΜΑΛ ΝΤΕΝΙΖ:

Κύριε Πρόεδρε.

Εις το άρθρον 15 — Γεωργικαί Στατιστικαί εισηγήουμαι όπως απαλειφθή το ποσόν £2.000. Διότι, όπως εξήγησα και εις την αγόρευσίν μου, μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει μία πλήρης στατιστική. Αυτά είναι χρήματα, τα οποία δίδονται αδικώς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ομιλείτε περί της παραγράφου (15) του Α11;

Η παράγραφος (15) λέγει «Γεωργικός Επιθεωρητής, 2ας Τάξεως».

ΚΕΜΑΛ ΝΤΕΝΙΖ:

Κεφάλαιον Α11, Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της προτάσεως του εντίμου Βουλευτού υπέρ απαλείψεως του Α11, άρθρον 15;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον;

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Να γίνη η καταμέτρησης.

17 εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το κεφάλαιον Α11, άρθρον 15 παραμένει.

Υπάρχει ένστασις όπως το Κεφάλαιον Α11, άρθρα 1—18 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α12, άρθρα 1 μέχρι 12. Υπάρχει τροποποίησης εις την 4ην και 5ην στήλην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α12, άρθρα 1 μέχρι 12; Μη υπάρχουσας ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α13, άρθρα 1 μέχρι 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α13, άρθρα 1 μέχρι 8;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α14, άρθρα 1 μέχρι 18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το Κεφάλαιον Α14, άρθρα 1 μέχρι 18 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α15, άρθρα 1 μέχρι 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το Κεφάλαιον Α15, άρθρα 1 μέχρι 8 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α16, άρθρα 1 μέχρι 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το Κεφάλαιον Α16, άρθρα 1 μέχρι 6 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α17, άρθρα 1 μέχρι 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το Κεφάλαιον Α17, άρθρα 1 μέχρι 5 εγκριθούν; Εγκρίνονται μη υπάρχουσας ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α18, άρθρα 1 μέχρι 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το Κεφάλαιον Α18, άρθρα 1 μέχρι 13 εγκριθούν;

Εγκρίνονται μη υπάρχουσας ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α19, άρθρα 1 μέχρι 14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το Κεφάλαιον Α19, άρθρα 1 μέχρι 14 εγκριθούν; Μη υπάρχουσας ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α20, άρθρα 1 μέχρι 15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Κεφάλαιον Α20, άρθρα 1 μέχρι 15 εγκριθούν; Εγκρίνονται μη υπαρχούσης ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α21, άρθρα 1 μέχρι 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Κεφάλαιον Α21, άρθρα 1 μέχρι 5 εγκριθούν; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α22, άρθρα 1 μέχρι 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Κεφάλαιον Α22, άρθρα 1 μέχρι 8 εγκριθούν; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α23, άρθρα 1 μέχρι 8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Κεφάλαιον Α23, άρθρα 1 μέχρι 8 εγκριθούν; Εγκρίνονται μη υπαρχούσης ενστάσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α24, 1 μέχρι 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Κεφάλαιον Α24, άρθρα 1 μέχρι 5 εγκριθούν; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α25, 1 μέχρι 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως εγκριθούν; Μη υπαρχούσης ενστάσεως το Κεφάλαιον Α25, 1 μέχρι 5 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α26, 1 μέχρι 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Κεφάλαιον Α26, 1 μέχρι 6 εγκριθούν; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α27, 1 μέχρι 18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Α27, 1 μέχρι 18 εγκριθούν; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α28, 1 μέχρι 11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Κεφάλαιον Α28, άρθρα 1 μέχρι 11 εγκριθούν; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α29, 1 μέχρι 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Κεφάλαιον Α29, 1 μέχρι 6 εγκριθούν; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α30, 1 μέχρι 57.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Κεφάλαιον Α30, άρθρα 1 μέχρι 57 εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α31, 1 μέχρι 17.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις το Κεφάλαιον Α31, άρθρα 1 μέχρι 17; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α32, 1 μέχρι 18.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α32, άρθρα 1 μέχρι 18; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α33, 1 μέχρι 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α33, άρθρα 1 μέχρι 9; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α34, 1 μέχρι 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α34, άρθρα 1 μέχρι 7; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α35, 1 μέχρι 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α35, άρθρα 1 μέχρι 7; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α36, 1 μέχρι 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α36, άρθρα 1 μέχρι 4; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α37, 1 μέχρι 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α37, άρθρα 1 μέχρι 5; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α38, 1 μέχρι 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α38, άρθρα 1 μέχρι 9; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α39, 1 μέχρι 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Ο κ. Τουμαζής.

Πιο κοντά εις το μικρόφωνον κ. Τουμαζή.

Φαίνεται ότι δεν ακούεσθε εις τον θαλαμίσκον.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Άρθρον 1, εδάφιον (3). 11 «Κτηματολογικοί Λειτουργοί» (Κλίμακες 5 και 2) δεδομένου ότι εις το αμέσως προηγούμενον εδάφιον (2), «Ανώτεροι Κτηματολογικοί Λειτουργοί η κλίμαξ είναι 2, θα εισηγούμην όπως εις την παράγραφον (3) μείνη μόνον η κλίμαξ 5. Να μην ανεβεί δηλαδή ο μισθός εις την Κλίμακα 2 εφ' όσον πρόκειται περί θέσεως κατωτέρας από την θέσιν των Ανωτέρων Κτηματολογικών Λειτουργών» δηλ. εισηγούμαι να σβυσθή η λέξις «και 2».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡΥΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Νομίζω, έντιμε κ. Πρόεδρε, ότι είναι πολύ ακατάλληλος η ώρα για να γίνη μία τέτοια εισήγησις, διά τον λόγον ότι θα έπρεπε να δοθή η ευκαιρία εις το Σώμα της Βουλής να εξετάσῃ το ζήτημα, διότι το θέμα τούτο επηρεάζει τας θέσεις και τας απολαβάς αριθμού δημοσίων υπαλλήλων, και χωρίς να έχωμεν εξετάσει το θέμα επισταμένως δεν νομίζω ότι είναι ορθόν να επηρεάσωμεν τας κλίμακας τας οποίας εισηγείται ο Προϋπολογισμός. Διά να υπάρξῃ αὐτή η κλίμαξ εκεί υπάρχει ένας λόγος τον οποίον εμεῖς θα έπρεπε να εξετάσωμεν και εάν εὐρίσκαμεν ἀδικαιολόγητον τότε να αποφασίσωμεν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Η αλλαγή αυτή την οποία προτείνω δεν επηρεάζει διόλου υπαλλήλους οι οποίοι έχουν κεκτημένα δικαιώματα. Αυτό αφορά τους υπαλλήλους οι οποίοι τυχόν θα διορισθούν τώρα και οι οποίοι θα υπαχθούν υπό τους όρους οι οποίοι υπάρχουν όταν θα διορισθούν. Τα κεκτημένα δικαιώματα δεν μπορούν να επηρεασθούν από κανένα διότι είναι κατοχυρωμένα από το Σύνταγμα. Η πρότασίς μου εστηρίχθη εις το γεγονός ότι η προηγουμένη θέση η οποία είναι ανωτέρα έχει την αυτήν ανωτάτην κλίμακα με την θέση αυτήν η οποία είναι κατωτέρα, πράγμα το οποίο δεν είναι σωστόν. Είναι ορθόν, δίκαιον και προς το συμφέρον της Δημοσίας Υπηρεσίας, οι μισθοί να είναι ανάλογοι με την θέση και τας ευθύνας τας οποίας έχουν οι υπάλληλοι. Πρέπει να υπάρξη ιεραρχία εις τον μισθόν όπως υπάρχει και εις τας ευθύνας. Το εάν είναι κατάλληλος η στιγμή αυτή να γίνη η πρότασις ή όχι πιστεύω ότι δεν είναι σημασίας, διότι δεν επηρεάζομεν ούτε δικαιώματα ούτε μισθούς ανθρώπων οι οποίοι υπάρχουν εις την Δημοσίαν Υπηρεσίαν, αλλά πρόκειται διά το μέλλον μόνον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σιβιτανίδης.

Π. ΣΙΒΙΤΑΝΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εισηγούμαι όπως το ειδικόν τούτο θέμα εξετάση η Επιτροπή Προϋπολογισμού και υποβάλη σχετική έκθεσις εντός συντόμου χρονικού διαστήματος, διότι δεν διεφωτίσθη καταλλήλως το Σώμα επί της συζητήσεως αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα ακριβώς να ερωτήσω τον κ. Τουμαζήν, σχετικώς με ό,τι είπεν ο κ. Σιβιτανίδης, κατά πόσον το ζήτημα αυτό εξητάσθη εις την αρμοδίαν Επιτροπήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Δεν εξητάσθη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν τοιαύτη περιπτώσει προτείνω, εάν νομίζετε ότι μπορείτε, μία μικρά ομάς των μελών της αρμοδίας Επιτροπής να αποουρή και να σκεφθή το ζήτημα, να το εξετάση, και εάν υπάρξη συμφωνία τότε να έλθετε να αναφέρετε εις την ολομέλειαν κάτι το καλύτερον.

Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Αποδεχόμεθα την πρότασιν σας κ. Πρόεδρε, αλλά όλα τα παρόντα μέλη να συνέλθουν, δεν υπάρχει λόγος να είναι μικρή ομάς.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα έχωμεν απαρτίαν εάν απέλθουν τα μέλη; Διότι προβλέπω ότι με τον τρόπον που τίθενται τα ζητήματα προς ψηφοφορίαν θα τελειώσωμεν απόψε τον Προϋπολογισμόν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Ναι. Νομίζω ότι 10 έως 15 λεπτά, κ. Πρόεδρε, φθάνουν εις την Επιτροπείαν να αποφασίση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τότε προτείνω να διακόψωμεν εάν νομίζετε και επιμένετε εις την εισηγησίν σας, προτείνω να διακόψωμεν διά 15 λεπτά, να συνέλθη η αρμοδία Επιτροπή υπό την προεδρίαν σας και να αναφέρη μετά 15 ακριβώς λεπτά ποία είναι η απόφασις της Επιτροπείας.

Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμοι κύριοι.

Συζητούμεν τον Προϋπολογισμόν του έτους και εις το στάδιον αυτό υπάρχει εισηγησις όπως αλλοιωθή μία συγκεκριμένη κλίμαξ αμοιβής των δημοσίων υπαλλήλων. Δεν βλέπω πώς εις την στιγμήν αυτήν, και εντός των στενών

χρονικών ορίων τα οποία ανέφερον ο Πρόεδρος της Επιτροπής Προϋπολογισμού, μπορεί είτε η Επιτροπή Προϋπολογισμού είτε το Σώμα τούτο να αλλοιώση κλίμακας κυβερνητικών υπαλλήλων διά τας οποίας έγιναν ολόκληροι συζητήσεις, και διά τας οποίας ειδική προς τούτο Επιτροπή του Σώματος τούτου ανήγγειλεν επισήμως ότι δεν δύναται να τας μελετήση και να αποφασίση.

Εισηγούμαι ότι το Σώμα δέον να δεχθή την πρότασιν της Εκτελεστικής Εξουσίας η οποία έχει πλήρη εικόνα του πράγματος, και όπως μη αρχίση εις το παρόν στάδιον να εξετάζη ή να αλλοιώνη τοιούτου είδους κλίμακας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να ερωτήσω τον κ. Τουμαζήν εάν νομίζη ότι πρέπει να επιμένη εις την άποψιν την οποία εξέφρασεν. Εάν κατόπιν των επεξηγήσεων τας οποίας έλαβεν αυτήν την στιγμήν είναι πεπεισμένος ότι μπορεί να μην επιμένη εις την εισηγησίν του τότε θα διευκολυνθή η όλη υπόθεσις.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Δεν επιμένω κ. Πρόεδρε, δεν επιμένω, αλλά αντελήφθη αυτό το άτοπον και ήθελα να το αναφέρω, να το θέσω ενώπιον της Βουλής προς συζήτησιν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είσαθε ελεύθερος να επιμένετε εις την άποψίν σας.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Εγώ προσωπικώς δεν επιμένω εις την άποψίν μου, αλλά.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επειδή πρόκειται περί απόψεως του Προέδρου της Επιτροπείας η οποία εξήτασεν τον Προϋπολογισμόν διδώ τόσην σημασίαν που είμαι διατεθειμένος να διακόψω διά 15 λεπτά, επ' όσον τα 15 λεπτά νομίζετε ότι αρκούν, να εξετασθή. Εάν όμως δεν επιμένετε τότε θα προχωρήσωμεν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Εγώ προσωπικώς δεν επιμένω και ανέφερα αυτά που ανέφερα ως άτομον βεβαίως και όχι ως Πρόεδρος της Επιτροπής Προϋπολογισμού, ως μέλος της Βουλής. Η ιδιότης μου παρακαλώ να μη βαρύνη εις τας σκέψεις και εις την απόφασιν της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι αποσύρετε την εισηγησίν σας.

Ο κ. Τίτος Φάνος.

ΤΙΤΟΣ ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Παρ' όλον που ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προϋπολογισμού δεν επιμένει, προσωπικώς νομίζω ότι θα πρέπει να παραπεμφθή το θέμα εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού, διότι ως γεγονός αντιλαμβάνομαι ότι πρέπει να εξετασθή. Δεδομένου δε ότι παρών εις την συνεδρίασιν της Βουλής είναι και ο υπεύθυνος Λειτουργός Προϋπολογισμού, είμαι βέβαιος ότι θα είναι εις θέσιν να μας διαφωτίση, και ασφαλώς θα διαφωτίσωμεν και ημείς με την σειράν μας την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να ερωτήσω εάν υπάρχει απαρτία όσον αφορά τα μέλη της αρμοδίας Επιτροπής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Υπάρχει κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Είναι γνωστόν ότι εντός ολίγου θα κατατεθούν οργανικοί Νόμοι διά κάθε Τμήμα της Κυβερνήσεως. Όταν θα συζητώνται οι οργανικοί αυτοί Νόμοι τότε θα είναι η κατάλληλος ευκαιρία διά να συζητηθούν και αι κλίμακας. Αυτήν την στιγμήν συζητούμεν τον Προϋπολογισμόν και ψηφίζομεν απλώς τας δαπάνας. Δεν σημαίνει με την επι-

ψήφισιν του Προϋπολογισμού ότι εγκρίνομεν μισθοδοτικά κλίμακα. Δι' αυτό συμφωνώ με το έντιμον Μέλος κ. Λέλλον Δημητριάδη να ψηφίσωμεν τον Προϋπολογισμόν σήμερα όπως εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας και να αναβάλωμεν την συζήτησιν επί των μισθοδοτικών κλιμάκων δι' ευθετώτερον χρόνον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα συμφωνώ με το έντιμον Μέλος εάν υπήρχεν οιαδήποτε ένδειξις ότι οργανικοί Νόμοι θα υπεβάλλοντο ενώπιον του Σώματος αυτού εις το εγγύς μέλλον. Ουδεμία όμως τοιαύτη ένδειξις υπάρχει προς το παρόν τουλάχιστον. Θα ήθελα να υποδείξω εις το έντιμον Μέλος και γενικώς εις όλους τους εντίμους συναδέλφους ότι, εις την παράγραφον (3) του άρθρου 1, προβλέπονται συνολικώς 11 θέσεις εκ των οποίων αι 2 θέσεις, ως φαίνεται εις τας επεξηγήσεις, παράγραφος (3), είναι νέαι θέσεις. Εάν συνεπώς ψηφίσωμεν τας κλίμακας 5 και 2 ως έχουν είναι πολύ πιθανόν η Εκτελεστική Εξουσία να προβή εις την πλήρωσιν των 2 νέων θέσεων και να τοποθετήσιν τους διορισθησόμενους εις την δευτέραν κλίμακα, πράγμα το οποίον, όπως πολύ ορθώς επέδειξεν ο έντιμος συνάδελφος κ. Τουμαζής, θα είναι άτοπον. Διότι η Κλίμαξ 2 προβλέπεται διά τας θέσεις των Ανωτέρων Κτηματολογικών Λειτουργών. Συνεπώς το ζήτημα δεν είναι τόσο εύκολον και νομίζω ότι χρήζει προσεκτικής εξετάσεως από την αρμοδίαν Επιτροπήν. Επαναλαμβανώ δε ότι ο υπεύθυνος Λειτουργός Προϋπολογισμού είναι εδώ και είμαι βέβαιος ότι θα βοηθήσιν την Επιτροπήν εις το έργον αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα διακόψω διά 15 λεπτά και ελπίζω ότι επανερχομένη η Επιτροπεία θα μπορέση να συνεχίση επί του όλου ζητήματος.

Ο κ. Νεπήλ Ναπή.

Ν. ΝΑΜΗ:

Είναι λυπηρόν το γεγονός ότι η πρότασις αυτή υπερβλήθη υπό προσώπου, το οποίον, παρ' όλον ότι λέγεται ότι έπραξε τούτο ουχί ως Πρόεδρος της Επιτροπής αλλ' ως άτομον, δεν δύναται να αρνηθή ότι είναι Πρόεδρος της Επιτροπής. Ως απλούν μέλος θα ήθελα να πιστεύω εις την Έκθεσιν, την οποίαν υπέβαλεν η Επιτροπή. Αλλ' εφ' όσον έχει προκύψει τοιοούτο ζήτημα, ήρχισα να διερωτώμαι αν είναι, ή όχι, ανάγκη να επανεξετασθή ολόκληρος ο Προϋπολογισμός. Νομίζω δε ότι είναι απολύτως εσφαλμένη ενέργεια το να εξετάσωμεν το ζήτημα αυτό εντός ενός τετάρτου της ώρας παίζοντες με το μέλλον του καθενός. Εάν πρόκειται να αναβληθή το ζήτημα αυτό δι' επανεξέτασιν, παρακαλώ όπως η αναβολή αυτή είναι τουλάχιστον δι' ολίγας ημέρας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εξετασθή δι' ολίγας ημέρας; Εάν εκείνος ο οποίος κάμνει την εισήγησιν αυτήν θεωρή ότι 15 λεπτά είναι αρκετά διά να διαφωτίση τους συναδέλφους του εις την Επιτροπείαν και να αναφέρη εις την Βουλήν, δεν υπάρχει κανένας λόγος να αναβάλωμεν, κατά την γνώμην μου, το ζήτημα επ' ολίγας ημέρας.

Ο κ. Νεπήλ Ναπή.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

Ουδόλωσ είναι ορθόν η Επιτροπή Προϋπολογισμού να επιβάλη εις την Βουλήν μίαν απόφασιν, την οποίαν να λάβη επειγόντως. Φρονώ ότι είναι αναγκαίον όπως το ζήτημα εξετασθή ψυχραίμως με περισσότερο χρόνον και με όλας τας δυνατότητας εις την διάθεσίν μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να θέσω εις την Βουλήν, ποίοι τίθενται υπέρ της αναβολής επί 15λεπτον διά να παραπεμφθή εις την αρμοδίαν Επιτροπήν το ζήτημα το οποίον ήγειρεν ο κ. Τουμαζής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ):

6.

Εάν οι έντιμοι Βουλευταί καθήσουν εις τας θέσεις των και υψώσουν τας χείρας των διά να μπορέσω να τους μετρήσω, θα τους μετρήσω ορθώς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν;...

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

9. Την τελευταίαν στιγμήν ο κ..... Έχω δηλώσει ότι λόγω της συζητήσεως ούτε..... (δεν ηκούσθη).

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της παραπομπής του εγερθέντος ζητήματος εις την αρμοδίαν Επιτροπήν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπέρ. Τώρα είναι 9 κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον της παραπομπής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

12 κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το ζήτημα θα αναβληθή.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της απαλείψεως της Κλίμακος 2 από το Κεφάλαιον Α39, άρθρον 1, παρ. (3); Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, 9 από τους υπαλλήλους οι οποίοι προορίζονται δι' αυτάς τας θέσεις είναι ήδη διωρισμένοι προ δύο ετών επί των κλιμάκων αυτών, πώς είναι δυνατόν σήμερα να έλθωμεν να αλλάξωμεν τας κλίμακας;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι ότι ο κ. Σαββίδης τίθεται υπέρ της παραμονής της κλίμακος 2 ως έχει. Η διαφώτισις αυτή θα βοηθήσθι τα μέλη να αποφασίσουν πως θα δώσουν την ψήφον των.

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ο έντιμος συνάδελφος κ. Σαββίδης επληροφόρησε την Βουλήν ότι εκ των 11 θέσεων αι 9 είναι συμπληρωμένα. Δύναται όμως ο έντιμος συνάδελφος να πληροφορήση την Βουλήν πόσοι εκ των 9 αυτών είναι τοποθετημένοι εις την κλίμακα 5 και πόσοι εις την κλίμακα 2; Διότι, κατά την ταπεινήν μου γνώμην, εάν όλοι οι διωρισμένοι είναι τοποθετημένοι εις την κλίμακα 5, διατί να απαλείψωμεν την δευτέραν κλίμακα; Δι' αυτόν ακριβώς τον λόγον εισηγήθημεν να παραπεμφθή το ζήτημα εις την αρμοδίαν Επιτροπείαν διά να ερευνηση το θέμα αυτό. Δυστυχώς οι έντιμοι συνάδελφοι εψήφισαν διαφορετικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Επειδή αντιλαμβάνομαι ότι το ζήτημα συγκινεί την ολομέλειαν και ότι είναι έν ζήτημα επί του οποίου δύναται να ληφθή ψυχραίμως η τεχνική συμβουλή του αρμοδίου υπαλλήλου ο οποίος είναι παρών εις την Βουλήν, ουδεμία βλάβη δύναται να προέλθη από ένα δεκαπεντάλεπτον διάλειμμα, διά να επανέλθωμεν και να δοθούν από την αρμοδίαν Επιτροπήν αι αναγκαίαι θετικαί εξηγήσεις επί του όλου θέματος.

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, η Βουλή προ πέντε ακριβώς λεπτών έχει αποφασίσει περί του αντιθέτου, και πολύ ορθώς, κατά την άποψίν μου, διά τον λόγον ότι εις το στάδιον τούτο δεν είναι ώρα εξακριβώσεως οιωδήποτε απόψεων ή πληροφοριών αλλά η υποβολή συγκεκριμένων εισηγήσεων. Ήδη ο κ. Τουμαζής έχει αποσύρει την εισήγησίν του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Την υιοθέτησεν ο κ. Τίτος Φάνος.
ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Μα ο κ. Τίτος Φάνος υιοθέτησεν απλώς παραπομπήν, έντιμε κ. Πρόεδρε. Ούτε καν υιοθέτησεν εισήγησιν απαλειψεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Διά να υιοθετήση βεβαίως την παραπομπήν υιοθέτησε και την άποψιν του κ. Τουμαζή. Εν πάση περιπτώσει.....

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εν τοιαύτη περιπτώσει να τεθή εις ψηφοφορίαν κ. Πρόεδρε. Η Βουλή αποφάσισε να μην παραπεμφθή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι. Λόγω του ότι δημιουργούνται πλέον αμφιβολίαί περί της ορθότητος του όλου θέματος, και παρά την απόφασιν η οποία ελήφθη προ ολίγου, θα ασκήσω το δικαίωμά μου ως προεδρεύων να παραπέμψω το ζήτημα εις την Επιτροπήν, με την παράκλησιν όπως εντός 15 λεπτών επανέλθη η Επιτροπή και αναφέρη εις την ολομέλειαν την άποψίν της.

(Ώρα διακοπής 10.30 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 11.20 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τον κ. Τουμαζήν όπως αναφέρη εις την Βουλήν το αποτέλεσμα της συσκέψεως της Επιτροπής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η Επιτροπή Προϋπολογισμού συνεζήτησεν το θέμα το οποίον εδώσατε εντολήν να συζητηθή υπ' αυτής, δηλαδή εάν πρέπει αι κλίμακες 5 και 2 της παραγράφου (3) του Κεφαλαίου Α39, άρθρον 1, πρέπει να μείνουν όπως απεστάλησαν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας ή να διαγραφη η κλίμαξ 2. Η Επιτροπή με ψήφους 4 υπέρ και 3 κατά αποφάσισεν όπως διαγραφη το «και 2» και μείνη δηλαδή η Κλίμαξ 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει πρότασις όπως διαγραφη η Κλίμαξ 2 από την σχετική παράγραφον.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της διαγραφής της Κλίμακος 2;

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε. Θα δεχθώμεν απλώς την εισήγησιν αυτήν ή θα επακολουθήσῃ η συζήτησις;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα τεθή εις ψηφοφορίαν.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της απόψεως ότι πρέπει η Κλίμαξ 2 να διαγραφη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4 αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η Κλίμαξ 2 παραμένει.

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α39, άρθρα 1 μέχρι 12; Μη υπαρχούσης ένστασεως το Κεφάλαιον Α39, άρθρα 1 μέχρι 12 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α40, 1 μέχρι 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α40, άρθρα 1 μέχρι 6; Μη υπαρχούσης ένστασεως το Κεφάλαιον Α40, άρθρα 1 μέχρι 6 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α41, 1 μέχρι 13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α41, άρθρα 1 μέχρι 13; Μη υπαρχούσης ένστασεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Α42, 1 μέχρι 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α42, άρθρα 1 μέχρι 5; Μη υπαρχούσης ένστασεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α43, 1 μέχρι 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α43, άρθρα 1 μέχρι 6; Μη υπαρχούσης ένστασεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α44, 1 μέχρι 12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α44, άρθρα 1 μέχρι 12; Μη υπαρχούσης ένστασεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α45, 1 μέχρι 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α45, άρθρα 1 μέχρι 7; Μη υπαρχούσης ένστασεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α46, 1 μέχρι 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α46, άρθρα 1 μέχρι 6; Μη υπαρχούσης ένστασεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α47, 1 μέχρι 14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις το Κεφάλαιον Α47, άρθρα 1 μέχρι 14; Μη υπαρχούσης ένστασεως το Κεφάλαιον Α47, άρθρα 1 μέχρι 14 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α48, 1 μέχρι 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις; Εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α49, 1 μέχρι 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις; Μη υπαρχούσης ένστασεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α50, 1 μέχρι 29.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις; Μη υπαρχούσης ένστασεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α51, 1 μέχρι 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις;

Μη υπαρχούσης ένστασεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α52, 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις; Μη υπαρχούσης ένστασεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α53, 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α54, 1 μέχρι 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α55, 1 μέχρι 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α56, 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α57, 1 μέχρι 14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Ως εξήγησα εις την ομιλίαν αρχής την οποίαν έχω κάμει, πιστεύω ότι δεν εδόθη ευκαιρία ουσιαστική διά την μελέτην του Προϋπολογισμού του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, δι' αυτό εισηγούμαι να δοθή απλώς έν ποσοτόν της χορηγίας μέχρις ότου ή κατατεθή ο Νόμος περί Ραδιοφωνίας και ταυτοχρόνως εξετασθή και ο Προϋπολογισμός του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, ή εάν αυτό δεν καταστή δυνατόν εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος τουλάχιστον μέχρις ότου εξετασθή λεπτομερώς υπό της Επιτροπής Προϋπολογισμού ο Προϋπολογισμός του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου κονδύλιον προς κονδύλιον, και εάν και εφ' όσον επενεχθούν ωρισμένοι μεταβολαί να μεταβληθή το ποσόν της χορηγίας αναλόγως. Δι' αυτό εισηγούμαι όπως δοθή ποσόν £100.000 μέχρις ότου ή έρευνα τελειώση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η εισήγησί σας γίνεται επί του Κεφαλαίου Α57, άρθρον 1. Έχετε εισηγήσιν περί περικοπής του ποσού των £265.000 εις μικρότερον ποσό. Έχετε συγκεκριμένην πρότασιν περί ποσού;

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Μάλιστα κύριε Πρόεδρε, εισηγήθην το ποσό των £100.000 και δεν εισηγήθην περικοπήν, εισηγήθην χορήγησιν £100.000 μέχρις ότου εξετασθή. Πιθανώτατα μετά την εξέτασιν να ευρεθί ότι το ποσό είναι το πρέπον. Εις το παρόν στάδιον δεν εισηγούμαι τελικόν ποσό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα θέσω την εισήγησιν του κ. Λυσσαρίδη εις ψηφοφορίαν. Το ποσό των £265.000 εισηγείται όπως γίνη εις το παρόν στάδιον £100.000.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εισηγήσεως — τροπολογίας του κ. Λυσσαρίδη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η τροπολογία απορρίπτεται.

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Και ημείς, έντιμε κ. Πρόεδρε, θα απόσχωμεν εις την ψηφοφορίαν εν σχέσει με το κονδύλιον του Τριμερούς Στρατηγείου. Α57, 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ του Κεφαλαίου Α57, άρθρα 1 μέχρι 14;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το Κεφάλαιον Α57, άρθρα 1 μέχρι 14 ψηφίσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α58, 1 μέχρι 10.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α58, 1 μέχρι 10; Μη υπαρχούσης ενστάσεως ψηφίζονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α59, 1 μέχρι 35.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση; Ο κ. Νεμπίλ.

ΝΕΜΗΛ ΝΑΠΗ:

Εις το άρθρον 30 αυτού του Κεφαλαίου εμφανίζεται ποσό £1.000 διά δωρεάν ναύλους διά δικαιουμένους υπαλλήλους· τούτο δε υπ' ην μορφήν απεστάλη από το Υπουργικόν Συμβούλιον. Η Επιτροπή Προϋπολογισμού εις την Έκθεσίν της εισηγείται όπως το κονδύλιον τούτο απαλειφθή. Εις την αγόρευσίν μου, αφού σας προεκάλεσα κεφαλόπονον εξηγήσας τους λόγους διά μακρών, εισηγήθην όπως το κονδύλιον τούτο παραμείνη ως απεστάλη από το Υπουργικόν Συμβούλιον. Εισηγούμαι και τώρα όπως τούτο παραμείνη ως έχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει εισήγησις εκ μέρους του κ. Νεμπίλ όπως το κονδύλιον «Δωρεάν Ναύλοι δικαιουμένων υπαλλήλων £1.000», το οποίον η Επιτροπή Προϋπολογισμού εισηγήθη όπως απαλειφθή, ψηφισθή;

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας του κ. Νεμπίλ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το άρθρον 30 «Δωρεάν Ναύλοι δικαιουμένων υπαλλήλων» απαλειφεται.

Ο κ. Νεπύλ Ναπή.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

Παρακαλώ όπως διασαφηνισθή έν σημείον, έντιμε κ. Πρόεδρε. Απαλείφεται μόνον το ποσόν £1.000 ή θα απαλειφθούν και αι λέξεις «άρθρον 30 — Δωρεάν ναύλοι δικαιουμένων υπαλλήλων»;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το ποσόν των £1.000 απαλείφεται. Η εισήγησίς σας ήτο όπως παραμείνη και η εισήγησις της Βουλής είναι να απαλειφθή.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, το σημείον, το οποίον επιθυμώ να διασαφηνισθή είναι κατά πόσον αι λέξεις θα παραμείνουν ή όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν μείνουν αι λέξεις άνευ κονδύλιου έναντι δεν έχει καμίαν σημασίαν, εφ' όσον η Βουλή δεν ψηφίζει κονδύλιον.

Υπάρχει ένστασης όπως το Κεφάλαιον Α59, άρθρα 1 μέχρι 35 εγκριθούν;

Ο κ. Νεπήλ.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

Εφ' όσον θα απαλειφθή το ποσόν £1.000 εισηγούμαι όπως απαλειφθούν και αι λέξεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι δευτέρα τροπολογία αυτή. Η Βουλή αποφάσισεν όπως το ποσόν διά τον σκοπόν αυτόν απαλειφθή, και δεν προτίθεμαι να θέσω το ζήτημα εις ψηφοφορίαν διότι δεν καταλήγει εις οιοδήποτε ουσιαστικόν αποτέλεσμα.

Ο κ. Γιαμάκης.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

Εάν η επικεφαλής.....

(Ο διερμηνεύς λέγει ότι δεν ακούεται το μικρόφωνον).

Κύριε Πρόεδρε. Εάν η επικεφαλής μείνη χωρίς κανένα ποσόν και υπάρχει οιαδήποτε απαίτησις εκ μέρους δικαιούχου υπαλλήλου, θα πρέπει να κινηθή αγωγή και απόφασις Δικαστηρίου, οπότε η αποζημίωσις θα πληρωθή εκ του Παγίου Ταμείου και επομένως η υποχρέωσις θα βαρύνη το Πάγιον Ταμείον, και τοιουτοτρόπως εάν μείνη η επικεφαλής χωρίς ποσόν, εάν υπάρχη οιαδήποτε υποχρέωσις θα πάη εις την στήλην «Πάγιον Ταμείον».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν εγερθή αγωγή εναντίον της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας και καταδικασθή η Δημοκρατία, εις οιοδήποτε ποσόν, αυτό δεν ενδιαφέρει κατά την γνώμην μου την Βουλήν η οποία αποφασίζει είτε να ψηφίση είτε να μην ψηφίση ωρισμένον κονδύλιον. Είναι ζήτημα μελλοντικόν το οποίον αυτήν την στιγμήν δεν εγείρεται. Αντιλαμβάνομαι ότι ο κ. Γιαμάκης είναι σύμφωνος με την άποψιν αυτήν.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

Μάλιστα κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α59, άρθρα 1 μέχρι 35;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ; Το Α59, άρθρα 1 μέχρι 35.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εναντίον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το Κεφάλαιον Α59, άρθρα 1 μέχρι 35 ψηφίσθησαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α60, 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α60, άρθρον 1. Μη υπαρχούσης ένστάσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α61, 1 μέχρι 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης; Μη υπαρχούσης ένστάσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α62, 1 μέχρι 7.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έγιναν αρκεταί διορθώσεις κατόπιν εισηγήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αναγινώσκεται με τας διορθώσεις της Επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το Κεφάλαιον Α62, 1 μέχρι 7 εγκριθούν με τας διορθώσεις τας οποίας επέφερεν η αρμοδία Επιτροπή Προϋπολογισμού; Μη υπαρχούσης ένστάσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α63, 1 μέχρι 19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει διόρθωσις;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α64, 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει διόρθωσις εις το Α63;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει η απάλειψις των λέξεων εις το άρθρον 10 «εις Κυβερνητικά κτήρια».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης εις την έγκρισιν του Κεφαλαίου Α63, άρθρα 1 μέχρι 19 ετροποποιήθησαν υπό της Επιτροπείας; Μη υπαρχούσης ένστάσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α64, 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης; Μη υπαρχούσης ένστάσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α65, 1 μέχρι 15.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης;

Μη υπαρχούσης ένστάσεως το Κεφάλαιον Α65, 1 μέχρι 15 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α66, 1 μέχρι 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης;

Μη υπαρχούσης ένστάσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α67, 1 μέχρι 9.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης;

Μη υπαρχούσης ένστάσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α68, 1 μέχρι 14.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης;

Μη υπαρχούσης ένστάσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α69, 1 μέχρι 5.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α70, 1 μέχρι 15. Μετά των προσθηκών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το Κεφάλαιον Α70, 1 μέχρι 15, εγκριθούν μετά των προσθηκών;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α71, 1 μέχρι 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το Κεφάλαιον Α71, 1 μέχρι 6 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α72, 1 μέχρι 4.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α73, 1 μέχρι 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α74, 1 μέχρι 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Α75, 1 μέχρι 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πίναξ Δαπανών 1963.

Πίναξ Α — Μισθοδοτικά Κλίμακες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΠΟΣΟΥ ΜΗ ΥΠΕΡΒΑΙΝΟΝΤΟΣ ΤΑ ΔΕΚΑ ΤΡΙΑ ΕΚΑΤΟΜΥΡΙΑ, ΟΚΤΑΚΟΣΙΑ ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΠΕΝΤΕ ΧΙΛΙΑΔΑΣ, ΕΠΤΑΚΟΣΙΑΣ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΤΡΕΙΣ ΛΙΡΑΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΙΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΤΟΥ ΛΗΓΟΝΤΟΣ ΤΗΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΧΙΛΙΑ ΕΝΝΕΑΚΟΣΙΑ ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΤΡΙΑ.

Προοίμιον. Επειδή ποσόν μη υπερβαίνον τα τέσσαρα εκατομμύρια εκατόν οκτώ χιλιάδας τριακοσίας ενενήκοντα λίρας δέον να βαρύνη το Πάγιον Ταμείον διά την χρήσιν των δώδεκα μηνών, οίτινες λήγουν την τριακοστήν πρώτην ημέραν του Δεκεμβρίου 1963, ως προνοείται υπό του Συντάγματος ή Νόμου.

Και επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην ημέραν του Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις ή δεν θα γίνη μετά ταύτα

τοιαύτη υπό του Συντάγματος ή οιοδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός 1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί
τίτλος. Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Προοίμιου μετά του Συνοπτικού τίτλου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το Προοίμιον και ο Συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Παγίου Ταμείου ποσού 13.865.733 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 2 ως ανεγνώσθη;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 3;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων υπό το αυτό Κεφάλαιον. Άρθρον 4, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 4; Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 4 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρίτη ανάγνωσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ):

Πίναξ Δαπανών 1963.

Λεπτομέρεια Δαπάνης και Ποσά Βαρύνοντα το Πάγιον Ταμείον.

Σημειώσεις. Γενικά, Άρθρα 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 και 10.

Υπάρχει ένσταση;

Ο κ. Νεπής.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

Κατά τα προηγούμενα έτη διωρθώνετο και αντί του «Υπουργός Οικονομικών» εγράφετο «Υπουργικόν Συμβούλιον».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτείνετε εις το άρθρον 10;

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

Μάλιστα, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγησις του κ. Νεπιλ Ναπή όπως εις το άρθρον 10 αντί η εξουσιοδότησις διά την αφαιρέσιν του αστερίσκου να είναι εις τον Υπουργόν Οικονομικών να είναι εις το Υπουργικόν Συμβούλιον.

Θα ήθελα να πληροφορήσω την Βουλήν ότι το θέμα τούτο απησχόλησε το Υπουργικόν Συμβούλιον και την Επιτροπήν Προγραμματισμού, η οποία Επιτροπή Προγραμματισμού εισηγήθη όπως διά να μην υπάρχουν καθυστερήσεις εις την αφαιρέσιν του αστερίσκου από κονδύλια, αντί το θέμα να παραπέμπεται εις το Υπουργικόν Συμβούλιον να παραπέμπεται εις το πρώτον στάδιον εις τον Υπουργόν Οικονομικών, και εάν ο Υπουργός Οικονομικών δεχθή την αφαιρέσιν των αστερίσκων διά την δαπάνην των κονδυλίων, τότε αυτομάτως να γίνεται η αποδέσμευσις του ποσού. Εις

περίπτωσιν διαφωνίας μεταξύ του Υπουργείου το οποίον ζητά την αποδέσμευσιν και του Υπουργείου Οικονομικών, τότε μόνον παραπέμπεται το θέμα εις το Υπουργικόν Συμβούλιον. Κατόπιν ενδελεχούς μελέτης του όλου ζητήματος, όταν εξητάσθῃ ἡ πρόοδος των ἔργων κατά το ἔτος 1962—1963, ἓνα ἀπὸ τὰ πράγματα τὰ οποία διεπιστώθησαν ἦτο ὅτι ἡ παραπομπή δι' ἓν τόσον ἀπλοῦν θέμα εις τὸ Υπουργικόν Συμβούλιον ἐπέφερον αρκετάς καθυστερήσεις εἰς τὴν ἐναρξιν ἔργων, καὶ ἔχει εφαρμοσθῆ ἐπιτυχῶς τὸ σύστημα τοῦ ἐνδιαφερόμενον Υπουργείου νὰ ἀποτείνεται εἰς τὸ Υπουργεῖον Οικονομικῶν καὶ μόνον ὅπου ὑπάρχει διαφωνία νὰ ἀποτείνωνται εἰς τὸ Υπουργικόν Συμβούλιον. Διὰ τοῦτο τουλάχιστον ἐγὼ δὲν θὰ εἰσηγούμην τὴν τροποποίησιν τοῦ ἀρθροῦ 10.

Ποῖοι ψηφίζουν υπέρ;

Ο κ. Νεπτήλ.

ΝΕΠΗΝ ΝΑΠΗ:

Ευχαριστῶ διὰ τὰς δοθεῖσας πληροφορίες· αἱ ἐξηγήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐδόθησαν, με ἰκανοποιούν, ἐφ' ὅσον πραγματικῶς αἱ ἐργασίαι γίνονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Νομίζω μόνον ὅτι ἡ διατύπωσις ἐδῶ εἶναι ἐλλιπής ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς δοθεῖσας ἐξηγήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ἤθελα νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν εἰσηγήσιν αὐτὴν ὅτι δὲν εἶναι ἔργον τῆς Βουλῆς νὰ καθορίσῃ τὴν διαδικασίαν με τὴν ὁποίαν ἐργάζεται τὸ Υπουργικόν Συμβούλιον, τὴν ὁποίαν ἤδη τὸ Υπουργικόν Συμβούλιον ἔχει καθορίσει διὰ ἀποφάσεως. Τὸ Υπουργικόν Συμβούλιον γνωρίζει ὅτι εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ἐξουσιοδοτεῖται ὁ Υπουργὸς τῶν Οικονομικῶν, ἀλλὰ τὸ ἴδιον δι' ἀποφάσεως ληφθείσης καθώρισε τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας του.

Θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὴν τροποποιητικὴν εἰσηγήσιν τοῦ ἐντίμου Βουλευτοῦ κ. Νεμπήλ, ἡ ὁποία εἰς τὸ τελικὸν στάδιον ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

Ὅπως τὸ ἀρθρον 10 τροποποιηθῆ οὕτως ὥστε νὰ διατυπωθῆ ὅτι εἰς τὸ πρῶτον στάδιον εἰσηγήσεις δι' ἀποδέσμευσιν κονδυλίων ἀποστέλλονται εἰς τὸ Υπουργεῖον Οικονομικῶν, καὶ εἰς τὴν ὑπάρξῃ διαφωνία εἰς τὸ Υπουργικόν Συμβούλιον.

Ποῖοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποῖοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἡ τροποποιητικὴ εἰσηγήσις ἀπορρίπτεται.

Τὸ ἀρθρον 10 ψηφίζεται ὡς ἐσάλη ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας;

Παρακαλοῦνται οἱ ἐντίμοι Γραμματεῖς νὰ προβῶν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ὁ παρὼν Νόμος θὰ ἀναφέρεται ὡς ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Πιστώσεως Νόμος τοῦ 1963.

Τρίτη καὶ τελικὴ ψηφοφορία.

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Ποῖοι ψηφίζουν υπέρ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποῖοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεὶς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ουδεὶς.

Ὁ Προϋπολογισμὸς ἐγκρίνεται.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐντίμοι Γραμματεῖς νὰ προβῶν εἰς τὴν κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τὰ ἐξῆς τρία Νομοσχέδια:

- (1) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἀρ. 21) τοῦ 1962.
- (2) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἀρ. 22) τοῦ 1962· καὶ
- (3) Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἀρ. 23) τοῦ 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οἱ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμοι (Ἀρ. 21) τοῦ 62, (22) τοῦ 62 καὶ (23) τοῦ 62 παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Προϋπολογισμοῦ.

Ἡ ἡμερησία διάταξις διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἀκολουθῶς:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α — Ερωτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β — Νομοθετικὴ Ἔργασία.

Ὁ περὶ Φορολογίας Ἀκινήτου (Ἀστικῆς) Περιουσίας Νόμος τοῦ 1962.

Ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ἀρ. 18) τοῦ 62.

Οἱ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμοι (Ἀρ. 21), (22) καὶ (23) τοῦ 62.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ — Ἐκθέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας.

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Εἰς τὸ Κεφάλαιον Δ, κ. Πρόεδρε, παρακαλῶ ὅπως ἀναγραφῆ τὸ ἀναβληθὲν πρὸς συζήτησιν θέμα λόγῳ τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

«Ἡ ὑπὸ διαφόρων ἐταιρειῶν ἀρνήσις τοῦ δικαιοῦματος συλλογικῶν διαπραγματεύσεων ὑπὸ νομίμως υφισταμένων Συντεχνιών».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τὸ θέμα προκύπτει ἀπὸ υποβληθεῖσαν ἐρώτησιν καὶ ἀπάντησιν. Τὸ θέμα ἐγγράφεται εἰς τὸ Κεφάλαιον Γ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ Νομικῶν θεμάτων δέον νὰ συνέλθῃ πρὸς τὴν προσεχοῦς συνεδρίας τῆς Βουλῆς διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὰς νομικὰς τροποποιήσεις τὰς ὁποίας εἰσηγείται ἡ Ἐπιτροπὴ Οικονομικῶν ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ Ἀκινήτου Περιουσίας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Προϋπολογισμοῦ δέον νὰ συνέλθῃ τὸ ταχύτερον διὰ νὰ ετοιμάσῃ τοὺς Συμπληρωματικοὺς Προϋπολογισμοὺς καὶ κυκλοφορήσῃ τὴν ἐκθέσιν τῆς οὕτως ὥστε τὰ θέματα νὰ συζητηθῶν εἰς τὴν ἐπομένῃ συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Τρίτην, τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Οικονομικῶν δέον νὰ συνέρξῃται καθ' ἐκάστην διὰ τὴν ἐτοιμασίαν τῆς ἐκθέσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ Βελτιώσεως καὶ Ἀναπτύξεως, ὅστις θὰ συζητηθῆ ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἰς τὴν μεταπροσεχῆ αὐτῆς συνεδρίαν.

Ἡ προσεχῆς συνεδρία τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Τρίτην, τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Δυνάμει τῶν προνοιῶν τοῦ 76οῦ Ἀρθροῦ τοῦ Συντάγματος κηρῶσω τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὅρα λήξεως 12.15 μετὰ μεσονύκτιον).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 18ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 5.50 μ.μ.)

Παρόντες:

Έλληνες 20, Τούρκοι 10, Σύνολον 30.

Απόντες:

Έλληνες 14, Τούρκοι 5, Σύνολον 19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α — Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

Καθορισθείς χρόνος 1/4.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 29ην Οκτωβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιαύγκου Ποταμίτη, και ληφθείσα την 30ην Οκτωβρίου 1962.

«Εις ερώτησιν εμού και του κ. Χρύση Δημητριάδη κατά πόσον προτίθεται η Κυβέρνησις να λάβη μέτρα ελέγχου και προστασίας προς αποφυγήν ή περιορισμόν των ζημιών αι οποία προκαλούνται εις την κοίτην των ποταμών και εις ιδιωτικά κτήματα από τα «σικάρτα» της Εταιρείας Αμιάντου, η Κυβέρνησις απήγγησε την 28ην Φεβρουαρίου 1961 ότι εξετάζει σοβαρώς το ζήτημα.

Ο χειμών πλησιάζει και υπάρχει κίνδυνος κατά τον χειμώνα να προκληθούν ζημιαί και εις αυτάς τας κατοικίας του Κάτω Αμιάντου ακόμη.

Παρακαλώ όπως το υπεύθυνον Υπουργείον πληροφρήσῃ την Βουλὴν εις ποία συγκεκριμένα έργα ή ενεργείας πρόβη προς θεραπείαν του κακού που γίνεται και εκείνου που επαπειλείται».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 14ην Δεκεμβρίου 1962, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 30ην Οκτωβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιαύγκου Ποταμίτη.

«Το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας επλήφθη μετά της δεούσης προσοχής εν συνεργασία μετά Κυβερνητικῶν Τεχνικῶν των προβλημάτων ἄτινα προκύπτουν λόγω της ρίψεως υπό της Εταιρείας Αμιάντου περιττῶν χωμάτων εις την κοίτην του ποταμοῦ Κούρρη.

Το πρόβλημα τούτο συνίσταται:

- Εις την αντιμετώπισιν του κινδύνου πλημμύρας του ποταμοῦ εις την περιοχὴν Κάτω Αμιάντου,
- την αποτροπὴν της διαβρώσεως και κατολισθήσεως των σωρῶν των απορριμμάτων, τῶσον των παλαιῶν ὅσον και των εν χρήσει, και
- την δημιουργίαν νέων χώρων εναποθέσεως των απορριμμάτων.

Το Υπουργείον απήγγησε προ ενός και πλέον ἔτους από την Εταιρείαν Αμιάντου την ἐκτέλεσιν επειγόντως ωρισμένων ἔργων προς ἀνάσχεσιν της διαβρώσεως και αντιμετώπισιν του κινδύνου πλημμύρας του ποταμοῦ Κάτω Αμιάντου, ως ἐπίσης και την ἐκτέλεσιν ἔργων εγκλιβωτισμοῦ της κοίτης του ποταμοῦ εις την περιοχὴν Κάτω Αμιάντου.

Ευρίσκειται δε εις την ευχάριστον θέσιν να κοινοποιήσῃ ότι υπό της Εταιρείας ἔχουν ἤδη ἐκτελεσθῆ τα ζητηθέντα προστατευτικά ἔργα εις την κοίτην του ποταμοῦ παρά την γέφυραν Κάτω Αμιάντου, τα οποία θα δοκιμασθῶν ἐφέτος τον χειμῶνα κατά πόσον εἶναι επαρκή, ως και ἔργα απο-

τροπῆς της διαβρώσεως εις διάφορα ἄλλα μέρη της περιοχῆς του ορυχείου. Συντόμως θα γίνῃ φύτευσις των σωρῶν ὥστε να αποτραπῆ η διαβρωσις εις τας κλιτεῖς τούτων. Η ὅλη κατάστασις σχετικῶς με τα ἐκτελούμενα ἔργα παρακολουθεῖται στενῶς υπό των ενδιαφερομένων Τμημάτων.

Ὅσον ἀφορᾷ την δημιουργίαν νέων χώρων εναποθέσεως των απορριμμάτων η Κυβέρνησις ἐνέκρινεν ἤδη την παραχώρησιν Κυβερνητικῆς γῆς ἐκτάσεως 522 1/2 σκαλῶν πλησίον του Αμιάντου προς τον σκοπὸν τούτον.

Πιστεύεται ότι διά των ἀνωτέρω ἐκτεθέντων μέτρων το πρόβλημα θα λυθῆ αποτελεσματικῶς.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 3ην Δεκεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 4ην Δεκεμβρίου 1962.

«Ὅπως εἶναι γνωστὸν ὑπάρχει σήμερα σοβαρότατο πρόβλημα ἐξαγωγῆς 30.000 περίπου τόννων πατατῶν.

Η Αγγλικὴ Κυβέρνησις βάζει μέχρι σήμερα τέτοιους ὅρους που καθιστοῦν ἀδύνατη την ἐξαγωγή του μεγαλύτερου μέρους της χειμερινῆς ἐσοδείας των πατατῶν μας.

Οι δυσκολίες στην ἐξαγωγή πατατῶν δημιουργοῦν σοβαρὸ οικονομικὸν πρόβλημα για χιλιάδες οἰκογένειες παταπαργαγῶν, και γενικώτερα πρόβλημα για την οικονομία μας.

Εν ὄψει αὐτῆς της κατάστασης δεν νομίζει το Υπουργείον Εμπορίου ότι θα προωθεῖτο καλύτερα το πρόβλημα της ἐξαγωγῆς των πατατῶν μας με την ἐπίσκεψιν στην Αγγλία μιας αντιπροσωπείας του Υπουργείου Εμπορίου για να συζητήσῃ το ζήτημα με την Αγγλικὴ Κυβέρνησις και να γίνουν διαβήματα και σε ἄλλες χώρες;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 12ην Δεκεμβρίου 1962, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 4ην Δεκεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπῆ Μιχαηλίδη.

«Αἱ Αγγλικαὶ Ἀρχαὶ ἀπὸ των ἀρχῶν του 1962 κατέστησαν σαφές ότι, ἀντιθέτως προς την μόνιμον διευθέτησιν ἣτις ἐπετεύχθη διὰ τας Κυπριακὰς πατάτας της ἐαρινῆς ἐσοδείας δυνάμει της οποίας αὐταὶ ὅταν φθάνουν εις το Ηνωμένον Βασίλειον προ της 30ῆς Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους δεν διατρέχουν κίνδυνον ν' ἀπορριφθῶν, οἱ κανονισμοὶ περί «Νέας Πατάτας» θα ἐφημερίζοντο αυστηρῶς ἐπὶ των πατατῶν χειμερινῆς ἐσοδείας και ὅτι η ἐξαιρέσις ἣτις παρεχωρήθη εις τας Κυπριακὰς πατάτας της περυσινῆς ἐσοδείας δεν θα ἐπανελαμβάνετο.

Την ἀπόφασιν ταύτην των Αγγλικῶν Ἀρχῶν το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας ἐκοινοποίησε ἐγκαίρως εις τους ενδιαφερομένους, συμβουλεύσαν τους παραγωγούς να ἔχουν τούτο υπ' ὄψιν των κατά την ἐφετεινὴν ἑποχὴν.

Εν τούτοις το Υπουργείον δεν ἔπαυσε να καταβάλλη πάσαν δυνατὴν προσπάθειαν διὰ διαφόρων διαβημάτων προς τας Αγγλικὰς Ἀρχὰς συμπεριλαμβανομένης και προσωπικῆς ἐν Λονδίνω κατά τον παρελθόντα Σεπτέμβριον ἐπαφῆς του Υπουργοῦ Εμπορίου και Βιομηχανίας μετὰ του Ἀγγλοῦ Υπουργοῦ Εμπορίου προς ἐπίτευξιν διευθετήσεως διὰ την διάθεσιν των πατατῶν μας χειμερινῆς ἐσοδείας.

Αἱ προσπάθειαι του Υπουργείου συνεχίζονται ἀνελλιπῶς ἐντὸς δε των ἡμερῶν ἀναμένονται τ' ἀποτελέσματα τελευταίου διαβήματος τούτου, ἐπισκεψίς ὅμως ἀντιπροσωπείας εις Λονδίνον προς τον σκοπὸν τούτον δεν κρίνεται σκόπιμος ἐφ' ὅσον το ὅλον ζήτημα συνεζητήθη ἐξαντλητικῶς υπό του Υπουργοῦ Εμπορίου και του Γενικοῦ Διευθυντοῦ του Υπουργείου μόλις προ διμήνου ἐν Λονδίνω».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμη κ. Πρόεδρε ἔληξεν η ἀνάγνωσις των Ερωτήσεων — Απαντήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Β είναι ο περί Φορολογίας Ακινήτου (Αστικής) Περιουσίας Νόμος του 1962.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Οικονομικών Θεμάτων να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ (ΑΣΤΙΚΗΣ) ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1962»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Στέλιος Μιχαηλίδης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Ιμπραχίμ Ορχάν

Χαλήτ Αλή Ριζά

Γιάγκος Ποταμίτης

Πάυλος Παύλου

Γεώργιος Τζιρκώτης

Νεπήλ Ναπή.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδριάσεις αυτής λαβούσας χώραν την 6ην, 12ην και 30ην Νοεμβρίου και την 3ην και 6ην Δεκεμβρίου, 1962.

Σκοπός του Νομοσχεδίου, ως περιγράφεται εις την εν αυτό συνημμένην Αιτιολογικήν Έκθεσιν, είναι η εκ νέου επιβολή του φόρου επί αστικής ακινήτου περιουσίας, όστις υφίστατο προ της Ανεξαρτησίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, προς υποβοήθησιν των Κοινοτικών Συνελεύσεων όπως καλύψωσι τας δαπάνας αυτών διά την συντήρησιν παλαιών σχολικών κτιρίων και ανέγερσιν νέων τοιούτων.

Ο τοιούτος φόρος επιβαλλόμενος και εισπραττόμενος θα καταβάλληται εις τας οικείας Κοινοτικές Συνελεύσεις. Το εκ της φορολογίας Ελληνικών περιουσιών προκύπτον ποσόν θα καταβάλληται εις την Ελληνικήν Κοινοτικήν Συνέλευσιν και το εκ της φορολογίας Τουρκικών περιουσιών ποσόν εις την Τουρκικήν Κοινοτικήν Συνέλευσιν. Εν τω Νομοσχεδίω περιέχεται ο όρος ότι διά να δύνανται αι Κοινοτικά Συνελεύσεις να λαμβάνουν το εκ της τοιαύτης φορολογίας προϊόν εισπραξέως, δεν θα προβαίνωσιν εις την επιβολήν οιοδήποτε φόρου επί των κατοίκων οιασδήποτε πόλεως, των ανηκόντων εις τας αντιστοίχους κοινότητας, διά τους αυτούς σκοπούς. Αι Κοινοτικά Συνελεύσεις έχουν την ευχέρειαν να επιβάλλουν πάσαν άλλην φορολογίαν δι' άλλους σκοπούς, αλλά, δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νομοσχεδίου, δεν δύνανται να επιβάλλουν φορολογίαν διά τον αυτόν σκοπόν, ήτοι την ανέγερσιν και συντήρησιν σχολικών κτιρίων. Εάν, παρά ταύτα, αι Κοινοτικά Συνελεύσεις προβούν εις την επιβολήν τοιαύτης παρομοίας φορολογίας, η Κυβέρνησις δυνάμει του Νομοσχεδίου δεν θα παραδίδη εις την οικείαν Κοινοτικήν Συνέλευσιν τας προσόδους τας προκύπτουσας εκ της εφαρμογής του Νομοσχεδίου.

Αναφορικός όμως προς τα χωρία, αι Κοινοτικά Συνελεύσεις έχουν την ευχέρειαν να προβαίνουν εις την εισπραξίν των διά των ανωτέρω σκοπούς αιτουμένων ποσών διά της επί των κατοίκων αυτών επιβολής φορολογίας, ως μέχρι τούδε. Η διάταξις η κωλύουσα τας Κοινοτικές Συνελεύσεις όπως προβαίνουν εις την επιβολήν παρομοίας φορολογίας περιέχεται εν τω εδαφίω 2 του άρθρου 10 του Νομοσχεδίου.

Η Επιτροπή ομοφώνως εισηγείται την εις Νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου μετά των ακολούθων τροποποιήσεων:

(α) Εις το έκτον άρθρον δέον να περιληφθή πρόνοια ότι το υπό της Κυβερνήσεως επιβλητέον κατώτερον όριον φορολογικού συντελεστού δεν θα είναι έλασσον των οκτώ τοις χιλίοις. Το Νομοσχέδιον περιέχει ήδη διάταξιν ότι το ανώτερον όριον φορο-

λογικού συντελεστού δεν θα υπερβαίνη τα δέκα πέντε τοις χιλίοις.

(β) Εις το άρθρον 10(2) του Νομοσχεδίου δέον να προστεθή η επιφύλαξις ότι αι Κοινοτικά Συνελεύσεις θα έχουν την ευχέρειαν να επιβάλλουν προσωπικός εισφοράς επί μελών της οικείας κοινότητας άτινα δεν είναι ιδιοκτήται ακινήτου περιουσίας κειμένης εντός των ορίων οιασδήποτε πόλεως, ή άτινα εξαιρούνται της πληρωμής φόρου διά τον λόγον ότι ο διά του παρόντος Νομοσχεδίου επιβλητέος φόρος αφίεται δυνάμει της δευτέρας επιφύλαξεως του έκτου άρθρου του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνώσθη εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΙΜΠΡΑΧΗΜ ΟΡΧΑΝ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

Ο αριθμός του άρθρου δεν υπάρχει εις το Ελληνικόν κείμενον κ. Πρόεδρε, θα τον προσθέσωμεν;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι «ο παρών Νόμος δύνата να αναφέρεται ως ο περί Φορολογίας Ακινήτου (Αστικής) Περιουσίας Νόμος του 1962, εφ' όσον χαρακτηρίζεται ως συνοπτικός τίτλος, δεν πρέπει να έχη αριθμόν ως άρθρον.

«Ερμηνεία», το οποίον αναφέρεται ως άρθρον 2, πρέπει να γίνη άρθρον 1 κ.ο.κ.

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εις όλας τας προηγουμένας περιπτώσεις ο Συνοπτικός τίτλος είναι άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τότε η διάρθρωσις είναι ευκολωτέρα. Απλώς προστίθεται ο αριθμός 1 εις τον Συνοπτικόν τίτλον.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθίη;

Ο κ. Ανδρέας Γιαγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Η θέσις μου διά την επιβολήν φόρου επί ακινήτου περιουσίας είναι γνωστή και δι' αυτόν τον λόγον θα κάμω αποχήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η θέσις σας ήτο γνωστή όσον αφορά την επιβολήν φόρου εις την ύπαιθρον. Διατηρείτε την ιδίαν θέσιν και διά την επιβολήν φόρου εις τας πόλεις;

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Πιστεύω ότι ο φόρος είναι άδικος επί της ακινήτου περιουσίας.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε και εγώ θα απόσχω της ψηφοφορίας διότι έχω την εντύπωσιν ότι γίνεται δυσμενής διάκρισις πάνω στο ζήτημα αυτό εις βάρος του αγροτικού κόσμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ να σημειωθή ότι όταν οι πολίται πληρώνουν φόρον επί ακινήτου περιουσίας αυτό αποτελεί δυσμενή διάκρισιν διά την ύπαιθρον.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Νομίζω ότι απαλλάττονται όμως των προσωπικών εισφορών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Φαίνεται ότι δεν παρηκολούθησατε την τελευταία τροποποίηση του Νομοσχεδίου, η οποία απεναντίας δίδει το δικαίωμα εις τας Κοινοτικές Συνελεύσεις όσον αφορά εκείνους οι οποίοι δεν έχουν ακίνητον περιουσίαν, να τους επιβάλλη προσωπικήν εισφοράν η Κοινοτική Συνέλευσις.

Αρχικώς ως εστάλη το Νομοσχέδιον υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας οι μη έχοντες ακίνητον περιουσίαν εξηρούντο φορολογίας. Διά της τροποποιήσεως την οποίαν η Βουλή επέφερεν οι μη έχοντες ακίνητον περιουσίαν εξαιρούνται μεν του Νόμου αυτού, αλλά υπόκεινται εις φορολογίαν υπό των Κοινοτικών Συνελεύσεων.

Εν πάση περιπτώσει εσημειώθη η αποχή σας.

Το άρθρον 1 εγκρίνεται· υπάρχουν μόνον δύο αποχαί.

Ο κ. Μπερπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Εφ' όσον υπάρχουν συνάδελφοι οι οποίοι δηλώνουν αποχήν, εισηγούμαι όπως τεθή εις ψηφοφορίαν κεχωρισμένως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δύο.

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

Ουδείς.

Το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

Άρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Κώστας Χριστοδουλίδης.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εις την ερμηνείαν της λέξεως «πόλις» αναφέρει την Αμμόχωστον, συμπεριλαμβανομένων των Βαρωσίων.

Νομίζω ότι θα ήταν ότι το μικρότερον μέρος συμπεριλαμβάνεται εις το μεγαλύτερον και όχι το μεγαλύτερον εις το μικρότερον και εάν επρόκειτο να δοθή ο ορισμός «Αμμόχωστος» πάντοτε εννοείται ως σύνολον Αμμόχωστος, παλαιά και νέα πόλις, και εν τοιαύτη περιπτώσει η ερμηνεία θα ήτο Αμμόχωστος, και εάν ήθελε να επεκταθή η ερμηνεία να γίνη παλαιά και νέα πόλις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις ποίον άρθρον αναφέρεσθε παρακαλώ;

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ:

Το άρθρον 2. Ερμηνεία. Η λέξις «πόλις».

Η τελευταία παράγραφος εις την προτελευταίαν γραμμήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

«Πόλις», μάλιστα.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ:

Αμμόχωστος, συμπεριλαμβανομένων των Βαρωσίων.

Δεν μπορούν τα Βαρώσια με 30.000 πληθυσμόν να συμπεριλαμβάνωνται εις την Αμμόχωστον, αν εννοή την παλαιάν πόλιν, με 6.000.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το ζήτημα έχει ως εξής: Πώς είναι γνωστή γεωγραφικώς η πόλις; Αναφέρεται εις τον χάρτην ως Αμμόχωστος ή ως Βαρώσια;

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ:

Ως Αμμόχωστος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επομένως η γεωγραφική ονομασία είναι Αμμόχωστος.

Και λέγει Αμμόχωστος, συμπεριλαμβανομένων και των Βαρωσίων, διότι το όνομα Βαρώσια δεν υπάρχει επί του χάρτου· υπάρχει το όνομα Αμμόχωστος.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ:

Έπρεπε να παραλειφθούν, εν τοιαύτη περιπτώσει αι λέξεις «συμπεριλαμβανομένων των Βαρωσίων».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν έχω ένστασιν εάν παραλειφθούν αι λέξεις «συμπεριλαμβανομένων των Βαρωσίων», εφ' όσον το επίσημον όνομα της πόλεως είναι Αμμόχωστος.

Ίσως να έχη τεθή εκεί μήπως κανείς εγείρει το ζήτημα...

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ:

Εν τοιαύτη περιπτώσει θα μπορούσε να πη παλαιά και νέα πόλις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αμμόχωστος, συμπεριλαμβανομένης της παλαιάς και νέας πόλεως.

Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ:

Όχι θα ήταν Αμμόχωστος (παλαιά και νέα πόλις).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σιβιτανίδης.

Π. ΣΙΒΙΤΑΝΙΔΗΣ:

Μίαν παρατήρησιν παρομοίας φύσεως, ήθελα να κάμω έντιμω κ. Πρόεδρε, όσον αφορά την Πάφον. Διότι με τον τρόπον που ετέθη «Πάφος, συμπεριλαμβανομένου του Κτήματος», φοβούμαι πολύ ότι θα υποχρεωθή ολόκληρος η επαρχία Πάφου να πληρώνη φόρον αστικής περιουσίας. Δεν υπάρχει πόλις Πάφος εις την Πάφον. Η πρωτεύουσα της Πάφου είναι το Κτήμα της οποίας τα δημοτικά όρια επεκτείνονται διά να συμπεριλαμβάνουν και την Κάτω Πάφον.

Όθεν εισηγούμαι όπως τροποποιηθή αυτή η ερμηνεία ούτως ώστε πόλις να σημαίνη το Κτήμα, συμπεριλαμβανομένης και της Κάτω Πάφου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλαι πόλεις, αι οποίαι έχουν το ίδιον πρόβλημα;

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε.

Εισηγούμαι την σύστασιν Ειδικής (Ad-hoc) Επιτροπής Γεωγραφίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα συνεφώνουν με την σύστασιν AD HOC Επιτροπής Γεωγραφίας εάν είχαμεν εμπειρογνώμονας επί του θέματος. Επειδή όμως δεν έχομεν εμπειρογνώμονας επί του θέματος, θα αναβάλω την συζήτησιν του Νομοσχεδίου δι' έν τέταρτον και η Νομική Επιτροπή, εφ' όσον μάλιστα πρόκειται περί νομικής ερμηνείας των ονομάτων των πόλεων και όχι γεωγραφικής, να μελετήση το θέμα και να εισηγηθή λύσιν εις την Βουλήν.

Ο χρόνος είναι 6.20 και θα επανέλθωμεν εις τας επτά παρά εικοσιπέντε. Η Νομική Επιτροπή να εξετάση το θέμα αμέσως.

(Ώρα διακοπής 6.20 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 7.12 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να πληροφορήση την Βουλήν εν σχέσει με το θέμα των τροποποιήσεων.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η Νομική Επιτροπή συνεδρίασε και έδωσε νέον ορισμόν εις τον όρον «πόλις». Ητοιμάσθη το κείμενον και εδόθη εις την Γραμματείαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αναγνώσουν το νέον κείμενον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«Πόλις» σημαίνει την περιοχήν την περιλαμβανομένην εντός των δημοτικών ορίων εκάστης των ακολούθων πόλεων, ήτοι της Λευκωσίας, Λεμεσού, Αμμοχώστου, Λάρνακος, Κτήματος και Κυρηνείας και περιλαμβάνει οιαδήποτε ετέρα περιοχήν ην το Υπουργικόν Συμβούλιον ήθελε, δυνάμει του άρθρου 3, καθορίσει ως πόλιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 2;

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, όπως το είχεν αναγνώσει ο έντιμος συνάδελφος το κείμενον διά τον ορισμόν της πόλεως, αναφέρεται εις τα δημοτικά όρια. Εις τας πόλεις που υπάρχουν δύο δημοτικά όρια;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν υπάρχουν δύο δημοτικά όρια, υπάρχουν δημοτικά όρια της πόλεως.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εάν είναι έτσι, εν τάξει τότε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 2 μετά της τροποποιήσεως την οποίαν ανέγνωσαν οι έντιμοι Γραμματείς της Βουλής;

Ποιοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 2 εγκρίνεται μετά της σχετικής τροποποιήσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Περιοχαί δυνάμεναι να κηρυχθώσιν ως πόλεις.

Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 3.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ εκ των Ελλήνων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

Δύο.

Το άρθρον 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Φόρου Ακινήτου Ιδιοκτησίας Νόμος, Κεφ. 240.

Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 4.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 4 εκ των Ελλήνων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

Ουδείς.

Αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Βεβαίως εις φόρου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ του 5ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εκ των Τούρκων ποιοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10 μόνον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πέμπτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Φορολογικός Συντελεστής. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα παρεκάλουν τους εντίμους Γραμματείς να αναγνώσουν το θον άρθρον, λόγω του ότι υπάρχει τροποποίησις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Φορολογικός Συντελεστής. 6. Ο φόρος ακινήτου (αστικής) ιδιοκτησίας θα επιβάλλεται βάσει συντελεστού ουχί ελάσσονος των οκτώ τοις χιλίοις, αλλ' ουχί μεζονος των δέκα πέντε τοις χιλίοις επί της αξίας της ακινήτου ιδιοκτησίας της κειμένης εντός των ορίων οιασδήποτε πόλεως, ως αύτη βεβαιούται δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 5, ως το Υπουργικόν Συμβούλιον ήθελε δι' έκαστον έτος καθορίσει:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αυτό είναι το μέρος το οποίον τροποποιείται.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 6 ως τροποποιείται υπό της αρμοδίας Επιτροπής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εκ των Ελλήνων 19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εκ των Τούρκων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

Δύο.

Το έκτον άρθρον εγκρίνεται ως εισηγείται η Επιτροπή Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καταβολή και ανάκτησις του φόρου. Άρθρον 7 εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Τούρκων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

Ουδείς.

Αποχαί;

Δύο.

Το 7ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ετοιμασία Βιβλίων Φοροεισπρακτόρων. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ του 8ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εκ των Τούρκων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

Δύο.

Το 8ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απαλλαγά από του φόρου. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ των Ελλήνων;

Θα παρεκάλουν τους εντίμους Γραμματείς να αναγνώσουν το άρθρον 9, (δ)(ιι).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(ιι) Ανηκούσης εις τα Γραφεία ή οιοδήποτε άλλον όργανον ή Αρχήν οιασδήποτε Κοινοτικής Συνελεύσεως εν τη Δημοκρατία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ, ως το άρθρον τροποποιείται υπό της Επιτροπής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ;

Ο κ. Μπερπερογλου.

A. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Θα προτείνω μίαν τροποποίησιν εις το άρθρον 9, εδάφιον (δ), παράγραφος (ιι).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(ιι) τρία γιώτα.

A. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Η τροποποιητική δε εισήγησις, η οποία θα γίνη, έχει δοθή γραπτώς εις την Γραμματείαν. Καθ' α πληροφορούμαι, μόνον το Τουρκικόν κείμενον έχει δοθή. Η Ελληνική μετάφρασις προφανώς δεν έχει ακόμη ετοιμασθή. Ετοιμάζεται. Συμφώνως προς την γενομένην τροποποιητικήν εισήγησιν εισηγούμαι όπως μετά το άρθρον 9(δ)(ι) προστεθή μία νέα παράγραφος, η οποία θα είναι παράγραφος (ιι), η δε εις το κείμενον παράγραφος (ιι) θα γίνη (ιν) και αι ακολουθούσαι μετ' αυτήν παράγραφοι θα αριθμηθούν κατά τον ίδιον τρόπον. Εάν θεωρήται ορθόν, να αναγνώσω το εις χείρας μου κείμενον και να μεταφρασθή εις την Ελληνικήν.

Άρθρον 9(δ)(ιι) «ανηκούσης ή κατεχομένης υπό των Γραφείων ή οιοδήποτε άλλου οργάνου ή Αρχής οιασδήποτε Κοινοτικής Συνελεύσεως εν τη Δημοκρατία»

Θέλομεν να θέσωμεν μίαν εξαίρεσιν υπ' αυτήν την μορφήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει ο έντιμος Βουλευτής υπ' όψιν του την εξαίρεσιν η οποία γίνεται εις το (ιι) όπως το εισηγείται η Επιτροπή;

A. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Άλλωστε η γενομένη αύτη τροποποίησις υπάρχει εις το κείμενον, αλλά, επειδή το αναγνωσθέν κείμενον της διαφέρει του εις χείρας μας κειμένου, ηβελήσαμεν να μάθωμεν από πού προέρχεται αυτή η διαφορά, προτείνομεν δε όπως η επενεχθησομένη τροποποίησις γίνη κατ' αυτόν τον τρόπον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το κείμενον το οποίον ετέθη ενώπιον της Βουλής εξητάσθη υπό της Νομικής Επιτροπής, η οποία αφού είδε ποίαν ορολογίαν εχρησιμοποιήσαμεν εις άλλον νόμον ηκολούθησε την ίδιαν ορολογίαν. Επομένως χωρίς να υπάρχη ουσιαστικόν θέμα ή κείμενον το οποίον να συγκρίνωμεν, είναι αδύνατον να καταλήξωμεν εις συμπέρασμα.

Το Ελληνικόν κείμενον είναι το ίδιον όπως το κείμενον το οποίον ψήφισε η Βουλή εις τον Νόμον ο οποίος αναφέρεται

εις τας περιοχάς βελτιώσεως και αναπτύξεως. Το Τουρκικόν κείμενον φαντάζομαι είναι το ίδιον και πάλιν ως είναι εις τον Νόμον ο οποίος αναφέρεται εις τας περιοχάς βελτιώσεως και αναπτύξεως.

Ποιοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της ψηφίσεως του άρθρου 9 ως ετροποποιήθη υπό των Επιτροπών Οικονομικών και Νομικών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 9 με την τροποποίησιν την οποίαν εισηγούνται αι Επιτροπαί Οικονομικών και Νομικών;

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Να αναγνωσθή, παρακαλώ, το Τουρκικόν κείμενον και να τεθή κατόπιν τούτου εις ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αναγνώσατε το Τουρκικόν.

Παρακαλώ τον Τούρκον Γραμματέα....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του κειμένου ως ανεγνώσθη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 9 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διάθεσις των εισπραττομένων ποσών. Άρθρον 10. Εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 10, εδάφια (1) και (2);

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22, 21 κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα παρεκάλουν τους εντίμους Γραμματείς προτού καταμετρήσουν τους ψήφους να αναγνώσουν την σχετικήν τροποποίησιν την οποίαν εισηγούνται αι Επιτροπαί Οικονομικών και Νομικών.

Η ακόλουθος επιφύλαξις δέον να καταχωρισθή μετά το εδάφιον (2) του άρθρου 10.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(ιι) Ανηκούσης εις τα Γραφεία ή οιονδήποτε άλλον όργανον.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι. Όχι. Άρθρον 10. Εδάφιον (2). Η επιφύλαξις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η ακόλουθος επιφύλαξις δέον να καταχωρισθή μετά το εδάφιον (2) του άρθρου 10.

«Νοείται ότι αι διατάξεις του παρόντος εδαφίου δεν εφαρμόζονται εις ην περίπτωσιν οιαδήποτε Κοινοτική Συνέλευσις ήθελεν επιβάλει προσωπικήν εισφοράν επί των κατοίκων πόλεως τινος οτινες είναι μέλη της οικείας κοινότητος και οτινες δεν είναι ιδιοκτήται ακινήτου ιδιοκτησίας ή οτινες καιτοι είναι ιδιοκτήται ακινήτου ιδιοκτησίας ο επί της τοιαύτης ιδιοκτησίας δυνάμει του παρόντος Νόμου επιβληθείς φόρος αφιεται δυνάμει της δευτέρας επιφυλάξεως του έκτου άρθρου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 10 μετά της σχετικής τροποποιήσεως

την οποίαν εισηγούνται αι Επιτροπαί Οικονομικών και Νομικών;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

Ουδεις.

Αποχαί;

Δύο.

Το άρθρον 10 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αι αποχαί είναι τρεις κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 10 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Φόρος επί ακινήτου ιδιοκτησίας κειμένης εντός των Κυριάρχων Περιοχών των Βάσεων ή επί άλλης τινός ιδιοκτησίας. Άρθρον 11 εδάφιον (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

Ουδεις.

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 11 εγκρίνεται.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Φορολογίας Ακινήτου (Αστικής) Ιδιοκτησίας Νόμος του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις νόμον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να σημειώσουν ότι ο αριθμός 18 δέον να αντικατασταθῆ διὰ του αριθμού 20, λόγω του ότι η συζήτησις του θέματος ανεβλήθη και εν τω μεταξύ άλλοι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί εψηφίσθησαν, οι οποίοι έλαβον τον αριθμόν 18.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπῆς επί Οικονομικών Θεμάτων να αναφέρῃ το αποτέλεσμα της περαιτέρω εξετάσεως του θέματος.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ως είχαμεν αναφέρει εις την έκθεσίν μας, είμεθα πεπεισμένοι ότι υπήρχεν υποχρέωσις εκ μέρους της Κυπριακής Κυβερνήσεως να πληρώσῃ τα χρήματα αυτά τα οποία καλούμεθα να πληρώσωμεν, διότι είχαμεν αναγνώσει την επιστολήν πάνω εις την οποίαν εβασίσθη και ο Γενικός Εισαγγελεύς, ο οποίος μας έχει δώσει την γνωμοδότησιν ότι έχομεν την υποχρέωσιν, και επομένως η Οικονομική Επιτροπή δεν έχει να προσθέσῃ τι περισσότερον απ' ότι έχει αναφέρει εις την έκθεσίν της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να παρατηρήσω το εξής:

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι υπήρχε νομική υποχρέωσις.

Εν τούτοις, όμως, από την ημέρα που ελήφθη η απόφασις ότι η Κυπριακή Δημοκρατία δεν χρειάζεται τα στρατόπεδα αυτά, πιθανόν να υπήρξεν αδικαιολόγητος καθυστέρησις μέχρι της λήψεως των μέτρων εκείνων τα οποία έπρεπε να ληφθούν διὰ να μη επιβαρυνθῆ το δημόσιον ταμείον με την πληρωμήν του ποσού αυτού ή να επιβαρυνθῆ με την πληρωμήν μικροτέρου ποσού. Εν τούτοις, νομίζω ότι η ορθότερα πολιτική θα ήτο πρώτον να ψηφισθῆ το κονδύλιον διὰ το οποίον υπάρχει δέσμευσις, δεύτερον όταν ο απολογισμός των δαπανών του κράτους κατατεθῆ επισήμως εις την Βουλήν μετά της σχετικής έκθεσεως του Ελεγκτού, τότε η Βουλή να εξετάσῃ το θέμα εάν πράγματι υπήρξεν δικαιολογημένη ή αδικαιολόγητος καθυστέρησις εις την λήψιν μέτρων τα οποία δυνατόν να υπερέβαιναν το κράτος να πληρώσῃ μικρότερον ποσόν. Εάν δεν υπάρχουν ομιλήται, ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εις την έκθεσίν της η Επιτροπή είχαν αναφέρει τα εξής:

Αν και η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η ὅλη υπόθεσις έπρεπε να είχαν αποπερατωθῆ προ πολλού ίνα αποφευχθούν περιτταί δαπάναι, εν τούτοις συνιστά ὅπως το ποσόν τούτο ψηφισθῆ, και εισηγείται ὅπως ληφθούν μέτρα το ταχύτερον δυνατόν από το αρμόδιον Υπουργείον διὰ να αποφευχθούν τοιαύται μελλοντικά δαπάναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδή έχω υπ' ὄψιν μου την εισηγήσιν της Επιτροπῆς ότι υπήρξε καθυστέρησις, δι' αυτό εισηγούμαι την διαδικασίαν την οποίαν προ ὀλίγου έθεσα υπ' ὄψιν της Βουλῆς.

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το ζήτημα παρεπέμφθη και εις την Νομικήν Επιτροπήν με την εντολήν να εξετάσῃ κατά πόσον υπήρχε νομική υποχρέωσις. Η νομική Επιτροπή συνεδρίασε και εύρε κατόπιν εξετάσεως των σχετικών εγγράφων ότι πράγματι υπήρχε νομική υποχρέωσις εκ μέρους της Δημοκρατίας. Θα ήθελα να ευχαριστήσω το Προεδρείον διὰ τας παρατηρήσεις τας οποίας είκαμεν εν σχέσει με τυχόν καθυστέρησιν διὰ τον τερματισμόν του ὅλου ζητήματος και

εξοικονόμησιν χρημάτων. Δεν έχω αμφιβολίαν ότι η παρατήρησις την οποίαν εκάματε θα περιέλθῃ εις γνώσιν του Γενικού Ελεγκτού και ότι, όταν αυτός υποβάλῃ την ετησίαν έκθεσιν την οποίαν προνοεί το Σύνταγμα, θα δώσῃ την γνώμην του επί του ὅλου ζητήματος. Τότε νομίζω ότι η Βουλή θα έχῃ ὅλα τα στοιχεία εις την διάθεσίν της διὰ να αποφασίσῃ εάν υπάρχουν ευθύναι. Ελπίζω ότι η γενική έκθεσις αὐτή του Γενικού Ελεγκτού θα εὑρίσκειται ενώπιον της Βουλῆς συντόμως προς συζήτησιν. Επίσης ελπίζω ότι ὅλαι αι δημόσιαι υπηρεσίαι θα έχουν υπ' ὄψιν τας παρατηρήσεις τας οποίας εκάματε και ότι οιαδήποτε καθυστέρησις ή ολιγωρία εις την εκτέλεσιν του καθήκοντός των, η οποία θα προκαλέσῃ ζημίαν εις το ταμείον της Δημοκρατίας, θα συζητητά και θα καταμερίζονται ευθύναι κατά την συζήτησιν του υπολογισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να προβούν εις την δεύτεραν ἀνάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνῃ δι' ἀναγνώσεως των αριθμῶν των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις ὅπως το Προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκριθούν;

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Επειδή θα απόσχω της ψηφοφορίας αὐτῆς θέλω να δικαιολογήσω την αποχήν μου και να δηλώσω ότι αι απόψεις μου περί του θέματος αὐτοῦ είναι γνωσταί λόγω της προηγουμένης μου αγορεύσεως όταν συνεζητεῖτο το θέμα. Μέχρι της στιγμῆς ουδεμίαν πληροφορίαν έχω περί της επιλύσεως του θέματος αὐτοῦ. Διὰ τον λόγον αὐτόν θα απόσχω εις το παρόν στάδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοί ψηφίζουν;

Υπάρχουν ἄλλαι αποχαί;

Το άρθρον 1 εγκρίνεται.

Παρακαλώ σημειώσατε μίαν αποχήν του εντίμου Γραμματέως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμῆς εκ του λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσού £15.140 διὰ την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις ὅπως το δεύτερον άρθρον εγκριθῆ;

Μία αποχή, δεν υπάρχει αντίρρησις. Το άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις ὅπως το άρθρον 3 και ο Πίναξ εγκριθούν;

Υπάρχει μία αποχή.

Μη υπάρχουσῃς ἀντιρρήσεως το άρθρον 3 και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Τρίτη ἀνάγνωσις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερθῆι ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 18) του 1962. Αριθμός 20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

20 είναι ο αριθμός.

Τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

Υπάρχει μία αποχή.

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 21) του 1962.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Νομικών να με αντικαταστήση.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 21) ΤΟΥ 1962»

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερογλου

Τίτος Φάνος

Ραματάν Τζεμιλ

Χαμπής Μιχαηλίδης, (αντιπροσωπεύων τον κ. Ανδρέαν Ζιαρτίδη).

Η Επιτροπή εξήτασε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 14ην Δεκεμβρίου, 1962.

Αφού εμελέτησε τους λόγους τους εκτιθεμένους εις την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν Εισηγητικήν Έκθεσιν και ήκουσε τας υπό τους παραστάτας εις την συνεδρίασιν Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού του αυτού Υπουργείου παρασχεθείσας επεξηγήσεις, η Επιτροπή απεφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, εκτός εάν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον, συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Προοιμίου και του συνοπτικού τίτλου;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το Προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £42.000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου, 1962. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3 και ο Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του Πίνακος;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το άρθρον 3 μετά του Πίνακος εγκρίνεται.

Η δευτέρα ανάγνωσις ετελείωσε.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως μόνον του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 21) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου εις Νόμον;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής όπως αναγνώση την σχετικήν έκθεσιν επί του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμου (Αρ. 22) του 1962.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 22) ΤΟΥ 1962»

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερογλου

Τίτος Φάνος

Ραματάν Τζεμιλ

Χαμπής Μιχαηλίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Ανδρέαν Ζιαρτίδη)

Η Επιτροπή εξήτασε το προμνησθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 14ην Δεκεμβρίου, 1962.

Αφού εμελέτησε τους λόγους τους εκτιθεμένους εις την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν Εισηγητικήν Έκθεσιν και ήκουσε τας υπό του παραστάτας εις την συνεδρίασιν Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού του αυτού Υπουργείου παρασχεθείσας επεξηγήσεις, η Επιτροπή απεφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος, προοίμιον, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του Προοιμίου και του Συνοπτικού τίτλου;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το Προοίμιον και ο Συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £5.000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962, άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομιζω ότι το σύστημα της μεταδόσεως εκ των θαλαμίσκων δεν λειτουργεί.

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Η ομιλία του μεταφραστή δεν ακούεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ελπίζω ότι πολύ σύντομα θα διορθωθεί το σύστημα μεταδόσεως και θα ακούεται.

Ε. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ)

Διά συμπληρωματικού προϋπολογισμού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τον ειδικόν του συστήματος αυτού όπως προσέλθει εις το Προεδρείον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μπορούμε να συνεχίσωμεν.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως αναγνώσουν....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ήδη ανέγνωσα το άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ήδη ανεγνώσατε το δεύτερον άρθρον, και εις την Τουρκικήν;

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύεις των δαπανηθησομένων ποσών, άρθρον 3ον και ο Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του Πίνακος;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το άρθρον 3 και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η δεύτερα ανάγνωσις ετελείωσεν. Και τώρα παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως μόνον του Συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερθήτω ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 22) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου εις Νόμον;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Και τώρα ερχόμεθα εις το 5ον θέμα της Νομοθετικής Εργασίας. Πρόκειται διά τον περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμον (Αρ. 23) του 1962.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής όπως αναγνώση την έκθεσιν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 23) ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερογλου
Τίτος Φάνος
Ραματάν Τζεμίλ
Χαμπής Μιχαηλίδης, (αντιπροσωπεύων τον κ. Ανδρέαν Ζιαρτίδην.)

Η Επιτροπή εξήτασε το προμνησθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 14ην Δεκεμβρίου 1962.

Αφού εμελέτησε τους λόγους τους εκτιθεμένους εις την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν Εισηγητικήν Έκθεσιν και ήκουσε τας υπό του παραστάτος εις την συνεδρίασιν Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού του αυτού Υπουργείου παρασχεθείσας επεξηγήσεις, η Επιτροπή απεφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνώσθῃ εις την Τουρκικήν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλώ όπως οι έντιμοι Γραμματείς προβούν εις την δεύτεραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσίμω. Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Προοιμίου και του Συνοπτικού τίτλου;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £1.000.000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 2 ως ανεγνώσθη;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύεις των δαπανηθησομένων ποσών, άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 3;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το άρθρον 3 εγκρίνεται.

Η δεύτερα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου ετεραματίσθη. Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερθήτω ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 23) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον; Μη υπάρχουσας ενστάσεως το Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Και τώρα εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Γ, Έκθεσις της Επιτροπής επί του θέματος της Αναδιοργανώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας. Ήδη η σχετική έκθεσις διενεμήθη εις τα έντιμα Μέλη και παρακαλείται ο έντιμος Πρόεδρος της Επιτροπής όπως αναγνώση ταύτην εις την ολομέλειαν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

**ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥΤΩ ΣΥΣΤΑΘΕΙΣΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑ-
ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ**

Μέλη της Επιτροπής:

Στέλιος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερόγλου
Κώστας Χριστοδουλίδης
Γεώργιος Ιωαννίδης
Λέλλος Δημητριάδης
Μπουρχάν Ναλπάντογλου
Φειδίας Παρασκευαΐδης
Ουμίτ Σουλεϊμάν
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ανδρέας Ζιαρτίδης

Οι όροι εντολής της Επιτροπής ήσαν οι ακόλουθοι:

«Να εξετάση την εν γένει διάρθρωσιν της Δημοσίας Υπηρεσίας και να υποβάλη εις την Βουλήν έκθεσιν επί των πορισμάτων αυτής».

Η Επιτροπή ήρξατο το έργον αυτής διά της συγκεντρώσεως, εν πρώτοις, του αναγκαίου υλικού προς μελέτην των ενόπιον αυτής θεμάτων. Προς τον σκοπόν τούτον η Επιτροπή εξησφάλισε τα ακόλουθα στοιχεία:

- (α) Τα Σχέδια υπηρεσίας όλων των εν τη Δημοσία Υπηρεσία θέσεων (εξαιρουμένης της Αστυνομίας, της Χωροφυλακής και των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών).
- (β) Λεπτομερείας περί των καθηκόντων όλων των δημοσίων υπαλλήλων εις έκαστον Υπουργείον ή ανεξάρτητον γραφείον της Δημοκρατίας.
- (γ) Τας απόψεις των Υπουργείων και ανεξαρτήτων γραφείων ως προς την σημερινήν ταξινόμησιν των θέσεων εις τα Υπουργεία ή ανεξάρτητα γραφεία επί τη βάσει της μισθοδοσίας και λοιπά.
- (δ) Η Επιτροπή ήκουσεν ωσαύτως τας απόψεις των Αντιπροσώπων των Επιτροπών του Ελληνικού και του Τουρκικού Συνδέσμου Δημοσίων Υπαλλήλων.

Η Επιτροπή ανέθεσεν επίσης εις ωρισμένα των Μελών αυτής την μελέτην ειδικών πλευρών του ζητήματος. Κατετέθησαν εκθέσεις αίτινες και μελετήθησαν υπό της ολομελείας της Επιτροπής. Το κυριώτερον και σπουδαιότερον έργον της Επιτροπής ήτο η επισήμανσις ειδικών θεμάτων αναφορικώς προς το ευρύτερον θέμα της μελέτης της εν γένει διαρθρώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας. Τα θέματα ταύτα δύνανται εν συντομία να προσδιορισθούν ως ακολούθως:

- (α) Ποίον ποσοστόν των προσόδων της χώρας καταναλίσκεται δια την συντήρησιν της Δημοσίας Υπηρεσίας.
- (β) Κατά πόσον η απαιτούμενη δαπάνη δια την συντήρησιν της Δημοσίας Υπηρεσίας είναι δικαιολογημένη, λαμβανομένων υπ' όψιν των πόρων της χώρας.
- (γ) Κατά πόσον υπάρχει πλεονάζον προσωπικόν εν τη Δημοσία Υπηρεσία και κατά πόσον το υφιστάμενον προσωπικόν είναι ομαλώς κατανεμημένον, λαμβανομένου υπ' όψιν του υπό των διαφόρων Τμημάτων αντιμετωπιζομένου έργου.
- (δ) Κατά πόσον η απόδοσις του μέσου δημοσίου υπαλλήλου είναι ικανοποιητική.
- (ε) Κατά πόσον υπάρχουν ανωμαλίας εις την παρούσαν μισθοδοτικήν διάρθρωσιν της Δημοσίας Υπηρεσίας μεταξύ θέσεων επιφορτισμένων με αναλόγους ευθύνας και απαιτούσων ανάλογα προσόντα, ήτοι κατά πόσον υπάρχουν διαφοραί εις την μεταξύ των θέσεων τούτων αντιμισθίαν.
- (στ) Κατά πόσον μεγάλος αριθμός των κατωτέρων θέσεων έχουν βραχείας μισθοδοτικάς κλίμακας αί-

τινες δεν παρέχουν αντιμισθίαν ανάλογον προς την πείραν του υπαλλήλου και κατά πόσον αι ευκαιρίαι διά προαγωγήν εις τας θέσεις αυτάς είναι ανεπαρκείς λόγω του μικρού αριθμού των αμέσως υπεράνω αυτών θέσεων προαγωγής.

- (ζ) Κατά πόσον εις ωρισμένας περιπτώσεις υπάρχει ανωμαλία αναφορικώς προς τον αρχικόν μισθόν θέσεώς τινος, καθ' ότι αι τοιαύται μισθοδοτικά κλίμακας είναι μόνον κατά ολίγας λίρας ετησίως χαμηλότεραι εκείνων των αμέσως ανωτέρων θέσεων.
- (η) Κατά πόσον η δύναμις του περί Συντάξεων Νόμου παρεχομένη σύνταξις εδράζεται επί ορθών αρχών.

Η Επιτροπή εκ της μέχρι τούδε διενεργηθείσης προκαταρκτικής μελέτης εσχημάτισε τας ακολούθους εντυπώσεις:

- (α) 'Οτι υπάρχει πλεονασμα υπαλλήλων εις ωρισμένα Τμήματα καθ' ην στιγμήν έτερα Τμήματα έχουν έλλειψιν προσωπικού, και ότι το υπάρχον υπαλληλικόν προσωπικόν δεν είναι ομαλώς κατανεμημένον, λαμβανομένου υπ' όψιν του υπό των διαφόρων Τμημάτων αντιμετωπιζομένου έργου.
- (β) 'Οτι υπάρχουν ανωμαλίας εις την παρούσαν μισθοδοτικήν διάρθρωσιν, αίτινες δύνανται να συνοψισθούν ως ακολούθως:
 - (i) Μεγάλος αριθμός κατωτέρων θέσεων έχουν βραχείας μισθοδοτικάς κλίμακας αίτινες δεν παρέχουν αντιμισθίαν ανάλογον προς την πείραν του υπαλλήλου, αι δε ευκαιρίαι διά προαγωγήν εις τας θέσεις αυτάς είναι ανεπαρκείς λόγω του μικρού αριθμού των αμέσως υπεράνω αυτών θέσεων προαγωγής. Τούτο, κατά την γνώμη της Επιτροπής, οδηγεί εις στασιμότητα ήτις δημιουργεί δυσαρέσκειαν και επηρεάζει την απόδοσιν των υπαλλήλων.
 - (ii) Εις ωρισμένας περιπτώσεις ο αρχικός μισθός θέσεώς τινος είναι μόνον κατά ολίγας λίρας ετησίως χαμηλότερος εκείνου της αμέσως ανωτέρας θέσεως.
 - (iii) Θέσεις φέρουσαι αναλόγους ευθύνας και απαιτούσαι ανάλογα προσόντα έχουν διάφορον αντιμισθίαν.

Η Επιτροπή είναι επίσης της γνώμης ότι υπάρχει περιθώριον βελτιώσεως της αποδόσεως του μέσου δημοσίου υπαλλήλου και ότι τούτο αποτελεί ζήτημα το οποίον δέον να εξετασθή υπό ειδικής εξ εμπειρογνομόνων Επιτροπής.

Όσον αφορά άλλους όρους εντολής, ούτοι περιλαμβάνουν ζητήματα σχετιζόμενα με αδειάς (άδειαν απουσίας και άδειαν ασθενείας) οδοιπορικά και επιδόματα συντηρήσεως, επιδόματα αναπληρωτικών διορισμών, επιδόματα καθήκοντος, δικαιώματα υπερωρίας, επιδόματα καλής διαγωγής και αξίας, επιδόματα διαμονής και διατροφής, ιατρικήν και οδοντιατρικήν περίθαλψιν και λοιπά. Οι όροι αυτοί υπηρεσίας χρήζουν λεπτομερούς μελέτης προς επίτευξιν οιασδήποτε αλλαγής ήτις ήθελε κριθή αναγκαία.

Τελικώς, αι παρογαί λόγω ορίου ηλικίας, αίτινες περιλαμβάνουν υποχρεωτικήν ηλικίαν αφυπηρέτησεως, συντελεστάς συντάξεως, συντάξεις προς τας χήρας ή άλλους εξαρτωμένους εξ υπαλλήλων οίτινες αποθνήσκουν εν τη υπηρεσία ή μετά την αφυπηρέτησιν αυτών, αι παροχαί Ταμείου Προνοίας, τα φιλοδωρήματα εις προσωρινούς μνησιαούς υπαλλήλους κτλ., αποτελούν τεχνικής φύσεως θέματα, άνευ δε της βοηθείας εμπειρογνομόνων και μελών της δημοσίας υπηρεσίας κατεχόντων αρκετήν πείραν περί τοιούτων ζητημάτων, ουδεμία Επιτροπή δύναται να ελπίζη ότι θα μελετήση ταύτα ενδελεχώς και να προβή εις αξιολόγους συστάσεις.

Η Επιτροπή λυπείται διότι κατόπιν μελέτης των εις αυτήν

ανατεθέντων ζητημάτων ευρίσκει αδύνατον την υποβολήν τελικών συστάσεων. Οι λόγοι είναι οι ακόλουθοι:

- (i) Τα ανατεθέντα εις την Επιτροπήν καθήκοντα δεν είναι μόνον πολύπλοκα και δύσκολα, αλλά απαιτούν και ειδικάς και/ή τεχνικάς γνώσεις.
- (ii) Τα αντιμετωπιζόμενα θέματα δύνανται να μελετηθώσι καλύτερον υπό ανεξαρτήτου εξ εμπειρογνομώνων Επιτροπής, τη βοήθεια πεπειραμένων δημοσίων υπαλλήλων, οίτινες θα ηδύναντο να υποβάλουν σχετικήν έκθεσιν εις την Βουλήν και την Εκτελεστικήν Εξουσίαν.

Εν τέλει, ως προς την σύνθεσιν της εξ εμπειρογνομώνων Επιτροπής, η Επιτροπή αυτή εισηγείται:

- (α) Όπως αυτή συνίσταται εξ ουχί πλειόνων των επτά προσώπων, πλείστα των οποίων δέον να έχουν πείρα της δημοσίας υπηρεσίας αλλ' εν τη πραγματικότητι να μη τελούν σήμερα εν τη υπηρεσία της Κυβερνήσεως.
- (β) Όπως ο Πρόεδρος της Επιτροπής είναι πρόσωπον επιλεγέν διά τας ικανότητάς και την πείραν αυτού ίνα εκτελή χρέη Προέδρου Επιτροπών και να έχη νομικά προσόντα.
- (γ) Όπως οι σύνδεσμοι Δημοσίων Υπαλλήλων έχουν παρατηρητάς και όπως παρασχεθή εις αυτούς η ευκαιρία να εκθέτουν τας απόψεις των δημοσίων υπαλλήλων επί των ενώπιον της Επιτροπής θεμάτων.

Η Επιτροπή είναι περαιτέρω της γνώμης ότι δέον να τεθή τακτική προθεσμία εντός της οποίας η εξ εμπειρογνομώνων Επιτροπή δέον να προσπαθήσῃ να αποπερατώσῃ το έργον της, και ότι η έκθεσις ήτις θα καταρτισθῇ και υποβληθῇ τελικώς δέον να είναι εμπεριστατωμένη και ουχί να αναφέρει απλώς τα συμπεράσματα εις τα οποία κατέληξεν η εξ εμπειρογνομώνων Επιτροπή, αλλά να εκθέτῃ ὅλας τας ενώπιον αυτής εξ οιασδήποτε πλευράς υποβληθείσας προτάσεις, και τους λόγους διά τους οποίους εγένοντο αποδεκταί ή απερρίφθησαν αι διάφοροι προτάσεις.

Η Επιτροπή φρονεί ότι εις την εξ εμπειρογνομώνων Επιτροπήν δέον να δοθῶσιν οι αυτοί ὅροι εντολής οίτινες έχουν ήδη καθορισθῆν υπό της Βουλής.

Εν ὄψει του γεγονότος ότι πριν ή η Βουλή αποφασίσῃ να εφαρμόσῃ οιαδήποτε των πορισμάτων της Επιτροπής θα εἶναι ανάγκη να έχῃ ωσαύτως τας απόψεις της Εκτελεστικῆς Εξουσίας, ιδίως εις περιπτώσεις καθ' ας αι συστάσεις της Επιτροπής, ἐφ' ὅσον υιοθετηθῶσιν υπό της Βουλής, δυνατόν να σημαίνουσι οικονομικήν δαπάνην, και υποβάλλεται η εισήγησις ὅπως ο διορισμός των εμπειρογνομώνων οίτινες θα ἀπαρτίζουσι την Επιτροπήν και οι ὅροι εντολής της Επιτροπής αυτής γίνουσι ἐκ συμφώνου μετά της Εκτελεστικῆς Εξουσίας, και ὅπως η έκθεσις εκληφθῇ ως έκθεσις γενομένη τῶσον προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν ὅσον και προς την Βουλήν των Ἀντιπροσώπων.

Η Επιτροπή επιθυμεί να εισηγηθῇ ὅπως ἀντίγραφον της εκθέσεως ταύτης ἀποσταλῆ εις το Ὑπουργικόν Συμβούλιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλῶ ὅπως η έκθεσις ἀναγνωσθῇ εις την Τουρκικὴν γλώσσαν.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικὴν.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ετελείωσεν η ἀνάγνωσις;

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Νομίζω ναι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το θέμα αυτό ήτο μόνον διά την ἀνάγνωσιν της εκθέσεως, λόγω ὅμως της μεγάλης, υψίστης σπουδαιότητος του θέματος, ἐφ' ὅσον ἀφορᾷ την δημοσίαν υπηρεσίαν της Δημο-

κρατίας, προτίθεται ὅπως θέσω το ζήτημα αυτό προς συζήτησιν εις την επομένην ημερησίαν διάταξιν.

Και τώρα ἐρχόμεθα εις το Κεφάλαιον Γ, «Η υπό Διαφόρων Εταιρειών Ἄρνησις του Δικαιώματος Συλλογικῶν Διαπραγματεύσεων υπό νομίμως Ὑφισταμένων Συντεχνιών».

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού ο οποίος ἐνέγραψε το θέμα έχει τον λόγον.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, ἀγαπητοί συνάδελφοι.

Το ἀναγραφέν προς συζήτησιν θέμα εἶναι συνδεδεμένον ἄμεσα με την συνδικαλιστικὴν ἀπαιτήσιν.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλῶ τον ομιλητήν ὅπως ομιλή, ἐάν εἶναι δυνατόν, πλείσιον προς το μικρόφωνον διά να γίνεταί περισσότερον ἀντιληπτός ἀπό μεγαλύτερον ἀριθμὸν Βουλευτῶν.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε. Περὶ διασφάλισως της θέσεως των συνδικαλιστῶν ἀξιοματούχων, διασφαλιζομένης δηλαδή της εργασίας την οποίαν ἐνασκούν εις μίαν Εταιρείαν ή επιχειρήσιν ἀπό ἐνδεχομένης διαθέσεως της εργοδοσίας των να προχωρήσουσι εις ἐκδίωξιν, ή καθ' οιοδήποτε τρόπον τιμωρίαν των, λόγω της συνδικαλιστικῆς των δραστηριότητος. Εἰς τον τόπον μας και τα δύο εργατικά αἰτήματα της παροχής του δικαιώματος συλλογικῶν διαπραγματεύσεων και συμβάσεων εις νομίμως ὑφισταμένας συντεχνίας, και της διασφάλισως της θέσεως των συνδικαλιστικῶν ἀξιοματούχων, το δεύτερον φαινόμενον εἶναι συχνάκις ἀπότοκον του πρώτου, δεν διασφαλίθησαν εἰσέτι νομικώς.

Τα ἀγαθὰ ἀποτελέσματα και αι ευμενείς ἐπιπτώσεις των ἀνεγνωρισμένων ὑπό των εργοδοτῶν συντεχνιῶν εις τους ἐνιαίους εργατικούς ἀγῶνας εἶναι εὐτυχῶς ἀπειρήθημα, ἀναφέρομαι δε συγκεκριμένως και εις τα οἰκοδομικά ἐπαγγέλματα, εις τάξεις των μεταλλωρύχων, των στρατιωτικῶν εργατοὑπαλλήλων, των ἐμποροὑπαλλήλων και ἀλλαχού, ὅπου ἔχουν ἐπιτευχθῆ ἀξιόλογα ἀποτελέσματα προς ὄφελος του εργατοὑπαλλήλικου κόσμου ἀφ' ἐνός, και της ἰδίας της εργοδοτικῆς τάξεως, νοουμένου ότι η ὑπαρξίς ἀρμονικῶν και ἀγαθῶν σχέσεων εργατῶν και εργοδοσίας έχει εὐεργετικάς ἐπιπτώσεις ἐπὶ της ὅλης προσπάθειας ἀνελέξεως και προόδου μιας επιχειρήσεως.

Ἀντιθέτως η μὴ ὑπαρξίς ομαλῶν σχέσεων μεταξύ εργατῶν και εργοδοσίας ὠδήγησεν εις το παρελθόν εις δυσχερέτους ἐξελίξεις, εις ἀπεργίας μακράς διάρκειας, εις μείωσιν της παραγωγικότητος των εργατῶν και εις ἀπωλείας ημερομισθίων. Το γεγονός ότι ἐμειώθησαν αι ἀπεργίαι αι ἀπορρέουσαι ἐκ του γεγονότος ότι δεν ἀναγνωρίζονται νομίμως ὑφισταμένοι συντεχνίαί βάσει του περὶ Συντεχνιών Νόμου δεν ἐνέχει ουσιαστικὴν σημασίαν, δεδομένου ότι η κρίσις εις τας σχέσεις εργατῶν και εργοδοσίας παραμένει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει σταθερά και ἐγκυμονεὶ κινδύνους με ἄμεσα διωμένη ἀποτελέσματα δι' ἀμφοτέρας τας τάξεις διότι το πρόβλημα δυστυχῶς παρουσιάζεται ἀρκετὰ σοβαρόν εις πλείστας ὄσας περιπτώσεις. Εἰς την Κυπριακὴν Μεταλλευτικὴν Εταιρείαν, ἐπὶ παραδείγματι, η ἄρνησις της διευθύνσεως να ἀναγνωρίσῃ ἓνα ὀλόκληρον ἀριθμὸν συντεχνιῶν των εργατοὑπαλλήλων της, ὀργανωμένων εις τέσσαρας τοπικάς συντεχνίας εις χωρία της περιοχῆς, ὠδήγησεν εις διάλυσιν και των τεσσάρων ἑς ἄνω συντεχνιῶν, και την μεταγραφὴν των εργατῶν των εις ἄλλην συντεχνίαν οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσαν με το ἐπάγγελμα των μεταλλωρύχων.

Τοιοῦτρόπως, νέα ἄμεσα συνδικαλιστικά προβλήματα ζωτικῆς και κεφαλαιώδους σημασίας, ὁσημέραι ἀνακύπτουσι, παραμένον ουσιαστικῶς στατικά, δεδομένου ότι παραλλήλως και μία ἄλλη συντεχνία της ἐν λόγω Εταιρείας με ἀρκετὰ μέγαν ὡσαύτως ἀριθμὸν μελῶν δεν τυγχάνει ἀναγνωρίσεως παρά της διευθύνσεως της Εταιρείας. Εἰς ἄλλου μία ἄλλη διεύθυνσις μιας ἄλλης Εταιρείας, και δυστυχῶς ουχί ξένης ἐν προκειμένῳ, μετεχειρίσθη εις το παρελθόν κάθε δυνατόν μέσον διά να ἀποσπάσῃ ἐντεταμένους εις μίαν

ανεγνωρισμένη νομοτύπως εργατική Ομοσπονδία εργατοπαλλήλων, αλλ' ευτυχώς η νέα διεύθυνσις της εν λόγω Εταιρείας διαπνεομένη από φιλελευθερωτέρας και δημοκρατικωτέρας αρχάς ουδεμίαν ανεζήτησε παρέμβασιν εις τας διαθέσεις των εργατοπαλλήλων της να οργανωθούν εις συντεχνίας της αρεσκείας των, αλλά το πρόβλημα παραμένει. Ήρκεσεν η εξασκηθείσα πίεσις του παρελθόντος διά να οδηγήσῃ τους εργατοπαλλήλους της εις την διάλυσιν μιας των ήδη λειτουργουσών συντεχνιών των και εις την τρομακτικὴν μείωσιν αριθμοῦ δύο ἄλλων αναγνωρισθεισῶν ἐπισημῶς και λειτουργουσῶν νομοτύπως, αλλ' οὐχί και υπό της Εταιρείας συντεχνιών της, με ἀποτέλεσμα εκατοντάδες εργατοπαλλήλων της να παραμένουν ανοργάνωτοι προς ζημίαν των εργατοπαλλήλικῶν αιτημάτων.

Ἄλλ' ἐκεῖνο που ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν εἶναι το γεγονός ὅτι η διεύθυνσις μιας ημικρατικῆς υπηρεσίας ουσιαστικῶς ἐστέρησε το δικαίωμα συλλογικῶν διαπραγματεύσεων ἀπὸ μίαν συντεχνίαν, με δεκάδας, ἀν οὐχί και εκατοντάδας, μέλη, με το συνδικαλιστικῶς ἀσπῆκτον ἐπιχείρημα ὅτι ἐνίσταται εἰς τὴν παρουσίαν της ἄλλη ομοιοεπαγγελματικῆ συντεχνία. Το Συμβούλιον της ἐν λόγω συντεχνίας, τονίζω και πάλιν ὅτι πρόκειται περὶ ημικρατικῆς υπηρεσίας, ἐπέκρινεν ανοικτὰ διὰ φυλλαδίων και ἀπὸ των στηλῶν του τύπου και διὰ καταγγελίας εἰς διεθνῆς οργανισμοὺς τὴν διεύθυνσιν της ἐν λόγω ἀρχῆς διὰ νέας, ὡς αναγράφεται ἐπὶ λέξει, ἀντιδημοκρατικῆς ἐνεργείας και ὡς ἐνόχου ἐπιθετικῆς ἐκ μέρους της διευθύνσεως, και προκαταλήψεως, και ὡς ἀκολουθοῦσαν τακτικὴν ἀνοικτῶν διακρίσεων. Ἡ συνδικαλιστικὴ ἱστορία, ὁ ἀψευδέστερος ἐν προκειμένῳ παρατηρητής, διδάσκει ὅτι προσωποπαγῆ κινήματα δὲν ἠδυνήθησαν να ἐπιζήσουν ἔστω και εἰάν δὲν ἐπιέζοντο παρ' οὐδὲν ποτε. Συνεπῶς ὁ λόγος και ὁ φόβος δημιουργίας οὐδὲν ποτε τοιούτων καταστάσεων ὄχι μόνον δὲν συνάδει προς τὴν σημερινὴν νομοσοφίαν και το πνευματικὸν ἐπίπεδον του λαοῦ ἀλλ' οὔτε και προς τον ἴδιον τον χρόνον.

Ἐν ὄψει των ἀνωτέρω και του γεγονότος ὅτι δεκάδες ἄλλων νομίμως υφισταμένων συντεχνιών, τας οποίας παρέλκει να ἀναφέρω, δὲν ἀναγνωρίζονται ὑπὸ της ἐργοδοσίας των προκύπτει κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου θέμα ὑψίστης σημασίας διὰ τὴν ἐπίλυσιν των υφισταμένων σχέσεων μεταξύ εργατῶν και ἐργοδοσίας το θέμα της διὰ νόμου υποχρεώσεως της ἐργοδοσίας περὶ ἀναγνωρίσεως ὅλων των νομίμως υφισταμένων συντεχνιών των εργατοπαλλήλων της. Τα εργατικὰ αἰτήματα, πιστεύω προσωπικῶς, δὲν ἔχουν να φοβηθοῦν τίποτε ἀπὸ τὴν ὑπαρξίν 3 ἢ 4 συντεχνιών εἰς μίαν ἐπιχείρησιν. Δὲν εἶναι ἄλλωστε ὁ ἀριθμὸς των εργατῶν της συντεχνίας που ἐνέχει πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν ὀρθὴν ἀντικειμενικὴν ἀντιμετώπισιν ἐνὸς θέματος ἀλλ' ἡ διάθεσις του εργατικοῦ εκπροσώπου να βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐξεύρεσιν μιας λογικῆς λύσεως, ἡ πείρα και τὸ ἦθος του. Ἡ πείρα τὴν ὅποιαν ἀπέκτησαν ὅσοι μετέθου των κοινῶν προσπαθειῶν προς ἐξεύρεσιν λύσεως εἰς ἓνα κλάδον του Τμήματος Δημοσίων Ἔργων, δια να μὴ ἀναφερθῶ εἰς πλείστας ὅσας ἄλλας περιπτώσεις και ἐπιχειρήσεις, ἀπέδειξεν πόσῃν ἀντικειμενικότητα διέθετεν ἐν προκειμένῳ ἡ ἡγεσία του ἀρμοδίου Υπουργείου.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ἐάν το ἐντιμον Μέλος πρόκειται να προβῆ εἰς συζήτησιν ἄλλου θέματος, μὴ συνδεομένου με το ὑπὸ συζήτησιν, θα εἶμαι υποχρεωμένος να τον διακόψω. Το ἐγγραφέν θέμα εἶναι ἡ ὑπὸ διαφόρων Ἐταιρειῶν ἀρνήσις και βεβαίως οὐδεὶς δύναται να ἰσχυρισθῆ ὅτι τα Υπουργεῖα δὲν εἶναι Ἐταιρεῖαι. Δι' αὐτὸ θα παρεκάλουν το ἐντιμον Μέλος να περιορισθῆ εἰς το θέμα της ἀρνήσεως, ὡς ἰσχυρίζεται, ὑπὸ Ἐταιρειῶν.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Ἡ ἀναφορὰ μου εἰς το Υπουργεῖον, κύριε Πρόεδρε, ἦτο να ἀποδείξω ἐν προκειμένῳ τὴν σημασίαν, τὴν εὐεργετικὴν σημασίαν, ἐπὶ της πορείας και των ἐξελίξεων των διαπραγματεύσεων ἀπὸ τὴν συμμετοχὴν ὅλων των νομίμως υφισταμένων συντεχνιών.

Τελειῶνων, τονίζω ἐν προκειμένῳ ὅτι ὅσοι παρηκολούθησαν τας ἐν λόγω διαπραγματεύσεις ἐπέστησαν πέραν πάσης ἀμφιβολίας, ἐπὶ της ἀποτελεσματικότητος και του εὐεργετικοῦ ρόλου συντεχνιακῶν εκπροσώπων, τον ὅποιον οὔτοι διεδραμάτισαν και οἱ ὅποιοι διὰ τον α' ἢ β' λόγον ἀπεκλείοντο του δικαίωματος συμβάσεων εἰς ἄλλας περιπτώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαλίτ Ἀλή Ριζά.

X. A. PIZA:

Ἐντιμον Προεδρεῖον. Ἐντιμοὶ συνάδελφοι.

Δὲν πρόκειται να ομιλήσω ἐπὶ των ἀπόψεων, τας οποίας διευτύπων ἐν προκειμένῳ ἀγορεύσας συνάδελφος βουλευτής, ὁ ὅποιος σχετίζεται με το θέμα. Κατὰ τὴν γνώμην μου, ἡ λύσις ἡ ὅποια δύναται να ἀναζητηθῆ διὰ το προβληθέν θέμα, δύναται να εἶναι ἡ νομοθεσία. Ὡς γνωστόν, ὅπως δικαιούνται να υποβάλουν νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν οἱ Υπουργοί, κατὰ τον ἴδιον τρόπον δικαιούται να υποβάλῃ προς τὴν Βουλὴν πρότασιν νόμου και οἰοσδήποτε βουλευτής. Διὰ τούτο, λόγω του ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐνώπιον της Βουλῆς τοιοῦτον νομοσχέδιον ἢ πρότασις νόμου, δὲν αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην να ἐκφράσωμεν τας ἐπὶ του θέματος τούτου ἀπόψεις μας εἰς τὴν Βουλὴν. Ὁ σκοπὸς δε, διὰ τον ὅποιον λέγω αὐτὰ, εἶναι διὰ να μὴ ὑπάρξῃ παρεξήγησις ὅτι εἰμεθα ἀδιάφοροι ἐναντι του θέματος. Ἀναμφιβόλως ἔχομεν τας ἀπόψεις μας τας σχετικὰς με το θέμα τούτο. Ἀλλά, ὅταν μελλοντικῶς θα υποβληθῆ εἰς τὴν Βουλὴν σχετικὸν με το θέμα τούτο νομοσχέδιον ἢ πρότασις νόμου, θα ἔχομεν τὴν εὐκαιρίαν να ἐκφράσωμεν τας ἀπόψεις μας σχετικὰς με το θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαϊωάννου.

E. ΠΑΠΑ-Γ'ΩΑΝΝΟΥ:

Ἐντιμο κ. Πρόεδρε, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι.

Το δικαίωμα των συλλογικῶν διαπραγματεύσεων ἀποτελεῖ διὰ τους ἐργάτας ἐν ἀναφαίρετον δικαίωμα, και αἱ Ἐταιρεῖαι αἱ ὅποια παραβιάζουν αὐτὸ το δικαίωμα πράττουν κακῶς διότι δημιουργοῦν πολὺ κακὰς σχέσεις με τους ἐργάτας των.

Μία ἐκ των Ἐταιρειῶν ἡ ὅποια ἔχει ἴσως το ρεκόρ διὰ τὴν παραβίαν αὐτοῦ του δικαίωματος εἶναι ἡ Κυπριακὴ Μεταλλευτικὴ Ἐταιρεία, ἡ Ἀμερικανικὴ δηλαδὴ Μεταλλευτικὴ Ἐταιρεία. Ἡ Ἐταιρεία αὕτη ἡ ὅποια ἔχει πραγματοποιήσει μέχρι σήμερον περὶ τα £112.000.000 κέρδη μαζί με τας ἀποσβέσεις, ἀρνείται μέχρι σήμερον το δικαίωμα εἰς το μεγαλύτερον μέρος των εργατῶν της να διαπραγματευθοῦν συλλογικῶς μετ' αὕτης, και νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθόν και δίκαιον ὅπως ἡ Ἐταιρεία αὕτη παύσῃ να παραβιάζῃ κατ' αὐτὸν τον τρόπον τα δικαιώματα των εργατῶν.

Πιστεύω ὅτι εἶναι καιρὸς να μελετήσωμεν νομικὰ μέτρα διὰ τὴν κατοχύρωσιν αὐτοῦ του δικαίωματος και ἴσως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία τὴ συνεργασία των εργατικῶν οργανώσεων, των συντεχνιακῶν οργανώσεων, να ἠδύνατο να μελετήσῃ αὐτὸ το ζήτημα. Εἰσηγούμαι ὅπως γίνῃ τούτο το ταχύτερον.

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ἄλλοι ομιληταὶ ἐπὶ του ἴδιου θέματος;

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ἐντιμο κ. Πρόεδρε.

Συμφωνῶ ὅτι αἱ συλλογικὰ συμβάσεις ἀποτελοῦν συμφέρον τόσο των εργατῶν ὅσον και των ἐργοδοτῶν. Αὐτὸ ὅμως το θέμα νομίζω ὅτι εἶναι ἀσχετον με τὴν διὰ Νόμου ἀναγνώρισιν μιας οἰοσδήποτε συντεχνίας ἡ ὅποια εἶναι δύνατον να ἐγγραφῆ εἰς τὴν Κύπρον και νομίζω ὅτι ὅλοι γνωρίζομεν, ἐν πάσῃ δε περιπτώσει τουλάχιστον οἱ δύο προηγούμενοι ομιληταὶ γνωρίζουν καλύτερον ἐμοῦ, ὅτι εἰς τὴν Κύπρον εἶναι το

ευκολώτερον πράγμα να εγγράψη τις μίαν συντηχίαν. Δεν θα προβώ εις περαιτέρω ανάλυσιν ή συζήτησιν του θέματος αυτού διότι συμφώνω απολύτως με τα όσα είπεν ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ, ότι ουδέν εμπόδιον υπάρχει διά τους ενδιαφερομένους, ήτοι τους άλλους δύο προηγουμένους ομιλητάς, να καταθέσουν εις την Βουλήν οιονδήποτε Νομοσχέδιον νομίζου καλόν και να καλέσουν το Σώμα τούτο να επιψηφίση το τοιούτον Νομοσχέδιον αφού διεξαχθή εν καιρώ η κατάλληλος συζήτησις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί θα κηρύξω την συζήτησιν λήξασαν.

Η συζήτησις θεωρείται λήξασα νοουμένου ότι δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί.

Και τώρα εισεργόμεθα εις το Κεφάλαιον Δ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων. Εάν υπάρχουν παρακαλώ όπως κατατεθούν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 15ην Δεκεμβρίου 1962, συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1962 (Αρ. 1 του 1962) και τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου 1962 (Αρ. 14 του 1962).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τα περί ων ο λόγος έγγραφα εστάλησαν υπό του Υπουργείου Οικονομικών και παραπέμπονται εις την Επιτροπήν επί Οικονομικών Ζητημάτων προς εξέτασιν και αναφοράν εις την ολομέλειαν της Βουλής.

Εφ' όσον δεν υπάρχουν Νομοσχέδια ή άλλα Έγγραφα.

Ο κ. Μπερπερόγλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμον Προεδρείον.

Την 24ην Αυγούστου, 1962, δηλαδή προ 4 μνηών παρά 6 ημέρας, υπέβαλον σχέδιον νόμου τιτλοφορούμενον «Ο περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962», το οποίον, θεωρηθέν ως επείγον θέμα, υπερβλήθη προς την αρμοδίαν Κοινοβουλευτικήν Επιτροπήν. Εάν ληφθή υπ' όψιν ότι τούτο είναι έν εκ των επειγόντων θεμάτων, η μη συζήτησις μέχρι σήμερον εις την Βουλήν μας οιασδήποτε Εκθέσεως της αρμοδίας Επιτροπής μετά του νομοσχεδίου αποτελεί επίδοσιν από απόψεως καθυστερήσεως εις την ιστορίαν των εργασιών της Βουλής μας. Δεν επιθυμώ να συζητήσω επί του παρόντος ποίον πρόσωπον ή αρχή είναι υπεύθυνος δι' αυτό. Αλλά, διά να ενθαρρυνώνται τουλάχιστον τα Μέλη της Βουλής, χρησιμοποιούντα τας εξουσίας των, να υποβάλλουν ενίοτε προτάσεις νόμου, είναι ανάγκη ιδιαίτερας όπως το νομοσχέδιόν μου τούτο καταλήξη το συντομώτερον

δυνατόν εις κάποιον αποτέλεσμα και υποβληθή εις την Βουλήν προς συζήτησιν. Εάν υπάρχει κάτι, το οποίον είναι βέβαιον, αυτό είναι το ότι, όπως υπάρχουν οι υποστηρίζοντες οιονδήποτε νομοσχέδιον υποβαλλόμενον εις την Βουλήν, κατά τον ίδιον τρόπον υπάρχουν και οι εναντίον τούτου τασσόμενοι. Αλλά' ουσιαστικώς ο τελευταίος λόγος και το δικαίωμα του αποφασίζει ανήκει εις την Βουλήν. Είναι δε ανάγκη όπως δοθή εις την Βουλήν η ευκαιρία να κάμη χρήσιν του δικαιώματός της και να λάβη τελικήν απόφασιν. Αυτή δε η ευκαιρία είναι δυνατή μόνον, εάν η διαδικασία εις την Επιτροπήν αχθή το συντομώτερον εις πέρας και η σχετική Έκθεσις υποβληθή εις την Βουλήν, δηλαδή εάν αυτή συμπεριληφθή εις την ημερησίαν διάταξιν. Υπό την ιδιότητά μου ως μέλους υποβαλόντος το νομοσχέδιον δεν αποσύρω τούτο, επιμένω δε όπως τούτο αχθή εις πέρας. Συνεπώς παρακαλώ ιδιαίτερας το Έντιμον Προεδρείον της Βουλής όπως το νομοσχέδιόν μου περιληφθή εις την ημερησίαν διάταξιν της επομένης συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το Νομοσχέδιον αυτό το οποίον υπέβαλε προσωπικώς ο κ. Μπερπερόγλου παρεπέμφθη εις τας Επιτροπάς Οικονομικών και Γεωργικών Ζητημάτων. Νομίζω ότι θα ήτο αρκετόν διά τους σκοπούς τους οποίους επιθυμεί να επιτύχη ο κ. Μπερπερόγλου να παρακαλέσωμεν την Γραμματείαν της Βουλής να παραπέμψη την παράκλησιν την οποίαν κάμνει ο κ. Μπερπερόγλου προς την αρμοδίαν Επιτροπήν με την παράκλησιν όπως παρουσιάση την έκθεσίν της το δυνατόν συντομώτερον ή μάλλον, εφ' όσον το Νομοσχέδιον αυτό εκρίθη, ως είπεν ο κ. Μπερπερόγλου, επείγον, αφού κυκλοφορήση η έκθεσις της αρμοδίας Επιτροπής να τεθή εις την ημερησίαν διάταξιν. Υποβάλλω θερμήν παράκλησιν προς την Γραμματείαν όπως το απόσπασμα αυτό της ομιλίας μου τεθή υπ' όψιν του αρμοδίου υπαλλήλου της Βουλής και των Προέδρων των δύο Επιτροπών.

Και τώρα προτίθεμαι να ορίσω την ημερησίαν διάταξιν της προσεχούς συνεδριάσεως ως εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις—Απαντήσεις (ημίσεια ώρα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Προϋπολογισμός Αναπτύξεως του 1963.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Συζήτησις Εκθέσεως της επί τούτω συσταθείσης Επιτροπής επί του θέματος της Αναδιοργανώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την 3ην μ.μ. ώραν της 27ης Δεκεμβρίου του 1962.

Και τώρα δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την λήξιν της παρούσης συνεδριάσεως.

(Ώρα λήξεως 8.55 μ.μ.)

1. Ο υπό συζήτησιν Προϋπολογισμός Αναπτύξεως είναι ο δεύτερος μετά την υπ' του Μπακαριώτη Προβλεψήσασαν των Πεννησιακών Προγράμματος Αναπτύξεως.

Μετ' όσον ότι η από τον Νομοσχέδιον προβλεπόμενη δαπάνη είναι 26.161.000, εν τούτοις η συνολική δαπάνη Α' προγράμμου κατά τα 1963 θα αγγίξη εις 211.836.216. Η διαφορά μεταξύ των ως άνω δύο ποσών θα καλυφθή εν τω ποσού των εργασιών προγραμματιστικής.

(α)	Εκ των επί των Δοσίων	
(α)	Επιτροπής	21.850.000
(β)	Άλλα αποτελεσματικά έργα	21.720.548
(γ)	Απορροπήσις Παύσης	2.674.500
(δ)	Άλλα εξοικονομητικά έργα	21.522.733

Η προβλεπόμενη συνολική δαπάνη διά τα 1963 είναι διαφοράς μεγαλύτερης από εκείνην επί 1962 (11.8 εκατομμύρια έναντι 11.8 εκατομμυρίων επί 1962).

Εκ των επιπλέον εργασιών φαίνεται ότι η προβλεπόμενη δαπάνη είναι περίεξ ύδα προς τα 1/5 του Πεννησιακού Προγράμματος. Διά των διαπιστωθέντων αναγκών η αντιμετώπισις των επιπλέον προβλεπόμενων και αναγκών της

απαιτητων υποβληθείσας την 27ην Νοεμβρίου, 1962, υπό του εντίμου Βουλευτικού περιφερειακού Σέβρα κ. Γεωργίου Ιωαννίδη.

«Επειδή η αγορά των επί των ετών ανακρίτων διαθεσίμων διά της Γενικής υπηρεσίας και η απόφασις της αυτοκυβερνήσεως της προγραμμικής ελάφης υπό του Συλλογικού Προεδρείου, τα εν τα εργατήρια εργαζόμενα άτομα θέσπιτα να ανακαταλάβουν καταλλήλως υπό του Υπουργείου Οικονομικών. Αντίγραφοι της παραπάνω από μετ' συνεδριάσεως της υποβληθείσης ερωτήσεως, διαβιβάσθησαν εις τα Υπουργείον Οικονομικών και τον Γενικό Αρχιστή της Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδή δεν υπάρχουν άλλοι εργαζόμενοι παρακαλώ εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Έργασία.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1962 (Προϋπολογισμός Αναπτύξεως του 1963).

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών ή τον κατασταθέντα αυτήν να αναγνώση την Έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 27ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 4.50 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως, Κεφάλαιον Α, είναι Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

Λόγω του ότι θα συζητήσωμεν τον Προϋπολογισμόν θα αρχίσωμεν με το κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Πληροφορούμαι από τους έντιμους Γραμματείς ότι μόνον μία ερώτησις υπάρχει. Επομένως μπορεί να αναγνωσθή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 26ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του έντιμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη, και ληφθείσα την 27ην Νοεμβρίου, 1962.

«Διά τον έντιμον κ. Υπουργόν Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Προ τινων μηνών εξητήθησαν υπό της Κυβερνήσεως προσφοραί διά την προμήθειαν εις την Κυβέρνησιν κυψελών διά παραχώρησιν εις μελισσοτρόφους, και κατακυρώθησαν αι τοιαύται προσφοραί εις μη Κυπρίου κατασκευαστάς προς £5.725 μίλες εκάστην.

Εκ μέρους Κυπρίων αγροτών υπάρχει ισχυρισμός ότι τοιαύται κυψέλαι κατασκευάζονται επιτοπίως και εις χαμηλοτέραν τιμήν.

Ερωτάται:

- (α) Διατί προτιμώνται εισαγόμεναι κυψέλαι παρά αι εγχώριαι, ούτω δε παραγνωρίζεται η ντόπια βιομηχανία και βιοτεχνία;
- (β) Πως δικαιολογείται η πληρωμή μεγαλυτέρας τιμής διά εισαγόμενας κυψέλας ενώ προσφέρονται Κυπριακά εις κατωτέρας τιμάς;
- (γ) Κατά πόσον η τοιαύτη πολιτική συνάδει προς την πολιτικήν της ενθαρρύνσεως και προαγωγής της εγχωρίου βιομηχανίας και βιοτεχνίας;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 17ην Δεκεμβρίου 1962, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερωτήσιν υποβληθείσαν την 27ην Νοεμβρίου, 1962, υπό του έντιμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη.

«Επειδή η αγορά των περιών ο λόγος κυψελών διηυθετήθη διά της ζητήσεως προσφορών και η απόφασις της κατακυρώσεως της προσφοράς ελήφθη υπό του Συμβουλίου Προσφορών, τα εν τη ερωτήσει εγείρομενα σημεία δύνανται να απαντηθούν καταλλήλοτερον υπό του Υπουργείου Οικονομικών. Αντίγραφον της παρούσης ομού μετ' αντιγράφων της υποβληθείσης ερωτήσεως, διεβιβάσθησαν εις το Υπουργείον Οικονομικών και τον Γενικόν Λογιστήν της Κυβερνήσεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδή δεν υπάρχουν άλλαι ερωτήσεις εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1963. (Προϋπολογισμός Αναπτύξεως του 1963).

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών ή τον αντικαταστάτην αυτού να αναγνώση την Έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ, 1963.

Τας Επιτροπάς Οικονομικών και Προϋπολογισμού απήρτησαν οι ακόλουθοι:

Επιτροπή Οικονομικών:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ιμπραχίμ Ορχάν
Νεπήλ Ναπή
Γιάγκος Ποταμίτης.

Επιτροπή Προϋπολογισμού:

Παναγιώτης Τουμαζής
Ιωσήφ Γιαμάκης
Δάφνης Παναγίδης
Τίτος Φάνος.

Το ανωτέρω Νομοσχέδιον κατετέθη εις την Βουλήν την 23ην Νοεμβρίου 1962, εδημοσιεύθη δε εις την υπό ημερομηνίαν 13ην Δεκεμβρίου, 1962 έκδοσιν της επισήμου εφημερίδος της Δημοκρατίας.

Αι Επιτροπαί έσχον αριθμόν συνεδριάσεων κατά τον μήνα Δεκέμβριον, κατά τας οποίας εξήτασαν και συνεζήτησαν τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως άρθρον προς άρθρον.

Διά την σύνταξιν της παρούσης εκθέσεως συνεστήθη ολιγομελής υπεπιτροπή αποτελουμένη από μέλη των ως άνω Επιτροπών.

Ο Γραμματέυς της Επιτροπής Οικονομικού Προγραμματισμού καθώς και ο Λειτουργός επί του Προϋπολογισμού προσκληθέντες παρέστησαν εις τας πλείστας των συνεδριάσεων των Επιτροπών και παρέσχον χρησίμους εξηγήσεις και πληροφορίας επί των διαφόρων κονδυλίων. Προσκληθέντες παρέστησαν επίσης εκπρόσωποι διαφόρων Υπουργείων και Κυβερνητικών Τμημάτων οίτινες παρέσχον περαιτέρω λεπτομερείας επί πλείστων κονδυλίων.

Αι Επιτροπαί εκθέτουν εν συντομία προς την Βουλήν τας παρατηρήσεις και εισηγήσεις των επί του ως άνω Νομοσχεδίου.

1. Ο υπό συζήτησιν Προϋπολογισμός Αναπτύξεως είναι ο δεύτερος μετά την υπό του Μακαριωτάτου Προέδρου εξαγγελίαν του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως.

Παρ' όλον ότι η υπό του Νομοσχεδίου προβλεπομένη δαπάνη είναι £6.161.035, εν τούτοις η συνολική δαπάνη δι' ανάπτυξιν κατά το 1963 θα ανέλθη εις £11.828.816. Η διαφορά μεταξύ των ως άνω δύο ποσών θα καλυφθή εκ των ακολούθων πηγών χρηματοδοτήσεως.

(α) Εκ των επί των Δανείων	
Επιτροπών	£1.850.000
(β) Άλλαι εσωτερικαί πηγαί	£1.320.548
(γ) Αμερικανική Βοήθεια	£ 674.500
(δ) Άλλαι εξωτερικαί πηγαί	£1.822.733

Η προβλεπομένη συνολική δαπάνη διά το 1963 είναι ελαφρώς μεγαλυτέρα από εκείνην του 1962 (11.8 εκατομμύρια έναντι 11.6 εκατομμυρίων του 1962).

Εκ των ανωτέρω στοιχείων φαίνεται ότι αι προβλεπόμεναι δαπάναι είναι σχεδόν ίσαι προς το 1/5 του Πενταετούς Προγράμματος. Διά των δαπανών αυτών συνεχίζεται η αντιμετώπισις των σοβαρών προβλημάτων και αναγκών του

τόπου όσον αφορά την ανάπτυξη της νήσου, εν τούτοις όμως δέον να τονισθή ότι αριθμός έργων των οποίων η δαπάνη συμπεριελήφθη εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1962 δεν κατέστη δυνατόν να εκτελεσθώσιν ή περατωθώσιν, εκφράζεται δε η ελπίς ότι τα προβλεπόμενα διά το 1963 έργα θα εκτελεσθώσιν, πράγμα όπερ θα έχη ευεργετικήν επίδρασιν επί της όλης οικονομίας του τόπου.

2. Αι επιτροπαί με ικανοποίησιν ήκουσαν την δήλωσιν του Υπουργού των Οικονομικών, την γενομένην ενώπιον του σώματος κατά την συζήτησιν του Τακτικού Προϋπολογισμού, ότι η κατ' επανάληψιν γενομένη υπό της Βουλής εισήγησις περί ταυτοχρόνου υποβολής ενώπιον του σώματος των δύο Προϋπολογισμών θα πραγματοποιηθή από του προσεχούς έτους. Τούτο κατά την γνώμην μας θα καταστήση δυνατόν την καλύτεραν και εποικοδομητικώτεραν εξέτασιν και μελέτην των δύο Προϋπολογισμών.

3. Αι Επιτροπαί εις την περυσινήν των έκθεσιν εισηγήθησαν όπως η Εκτελεστική Εξουσία επισπεύση τον καταρτισμόν σχεδίων διά παραγωγικά έργα εις τα οποία και να δοθή προτεραιότης. Αι Επιτροπαί παρατηρούν μεθ' ικανοποιήσεως ότι η εισήγησις των ήρχισε να εφαρμόζεται.

Εκ του υπό συζήτησιν Προϋπολογισμού Αναπτύξεως φαίνεται ότι υπάρχουν δύο βασικά σημεία σχετιζόμενα με το πρόγραμμα αναπτύξεως—

- (1) Η συγκέντρωσις επενδύσεων εις εκείνα τα έργα όπου η διάθεσις κεφαλαίου θα συμβάλη εις την αύξησιν της παραγωγής όσον το δυνατόν ταχύτερον και εις μεγαλύτερον βαθμόν και
- (2) επενδύσεις εις έργα υποδομής και άλλα έργα προοριζόμενα να δημιουργήσωσι τοιαύτας συνθήκας προς ενθάρρυνσιν της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Σπουδαιότερον χαρακτηριστικόν του υπό συζήτησιν Προϋπολογισμού είναι η έμφασις ήτις δίδεται εις το αρδευτικόν πρόβλημα, διά το οποίον η προβλεπόμενη δαπάνη διπλασιάσθη εν συγκρίσει με εκείνην του 1962.

Ηυξημένη πρόνοια διαλαμβάνεται επίσης όσον αφορά την τουριστικήν ανάπτυξιν, πιστώσεις διά σκοπούς αναπτύξεως κλπ.

4. Κατά την λεπτομερή εξέτασιν των διαφόρων κονδυλίων του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, αι Επιτροπαί διεπίστωσαν και εφέτος ότι ωρισμένα κονδύλια, τα οποία συμπεριλαμβάνοντο εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν κατά τα προηγούμενα έτη, έχουν τώρα μεταφερθή εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως καθ' ότι ταύτα αποτελούν πράγματι, πλην ελαχίστων μικρών κονδυλίων, έργα ανάπτυξεως.

Αντιθέτως υπάρχουν μερικά κονδύλια τα οποία κανονικώς θα ήδύναντο να περιληφθώσιν εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν.

5. Κατά την εξέτασιν των διαφόρων κονδυλίων παρατηρήθη και εφέτος ότι ωρισμένα έργα της αυτής φύσεως, ως π.χ. Ανάπτυξις Οδών, εμπίπτουν εις την αρμοδιότητα δύο ή τριών Υπουργείων. Αι Επιτροπαί επιθυμούν να αναφερθούν εις την περυσινήν των εισήγησιν ότι το θέμα τούτο χρήζει ειδικής μελέτης υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας, προς τον σκοπόν εξευρέσεως του καλύτερου και επωφελεστέρου τρόπου αντιμετώπισεως του προβλήματος.

6. Αι Επιτροπαί επιθυμούν να αναφερθούν εις την περυσινήν των εισήγησιν όσον αφορά την σπουδαιότητα και τον μεγάλον ρόλον τον οποίον δύναται να διαδραματίσθη εις το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως η ίδρυσις ενός Τμήματος Συντονισμού καταλλήλως επηδρωμένου.

Αι κατά Κεφάλαιον παρατηρήσεις των Επιτροπών είναι αι ακόλουθοι:

Κεφάλαιον ΙΔ. Επιτροπή Προγραμματισμού.

Από τας λεπτομερείας των δαπανών του Κεφαλαίου τούτου παρατηρείται η αναδιοργάνωσις της γραμματείας. Από τας πληροφορίας αι οποίαι εδόθησαν εις τας Επιτροπάς φαίνεται ότι τούτο έγινε επί τη βάσει της κτηθείσης πείρας από της ίδρυσεως της υπηρεσίας ταύτης και εντεύθεν.

Αι θέσεις Πολιτικού Μηχανικού, Κωστολόγου, Οικονομολόγου και Υπολογιστού—Σχεδιαστού κατηργήθησαν και δημιουργήθησαν μία θέσις Ανωτέρου Λειτουργού Προγραμματισμού, μία θέσις Λειτουργού Προγραμματισμού 1ης τάξεως, 2 θέσεις Λειτουργού Προγραμματισμού 2ας τάξεως, και μία θέσις Λειτουργού Ελέγχου.

Αι Επιτροπαί πληροφόρηθησαν επίσης ότι ομάς εξ εμπειρογνομόνων εκ του εξωτερικού θα συνεργασθή μετά της γραμματείας όσον αφορά την εκπόνησιν σχεδίων αναπτύξεως, και η οποία ταυτοχρόνως θα βοηθήσθη εις την περαιτέρω εξάσκησιν του ήδη απασχολούμενου προσωπικού.

Κεφάλαιον 2Δ. Ανάπτυξις Υδάτων.

Το προϋπολογιζόμενον κονδύλιον διά την Ανάπτυξιν Υδάτων ανέρχεται εις το ποσόν του £1.379.484 διά της προσθήκης όμως ποσού £250.000 από τους επί των Δανείων Επιτρόπους και ποσού £420.200 από την Αμερικανικήν βοήθειαν, το εν λόγω κονδύλιον ανέρχεται εις το ποσόν των £2.049.684, έναντι £1.467.990 κατά το 1962. Η αύξησις του ποσού οφείλεται κυρίως εις την πρόβλεψιν όσον αφορά τα αρδευτικά έργα και τους υδατοφράκτας.

Αναφορικώς προς το άρθρον 17 (Υδατοπρομήθεια Χωρίων) προβλέπεται δαπάνη £350.000. Έτεροι £130.000 θα εξοδευθούν από το ποσόν το χορηγούμενον από τους επί των Δανείων Επιτρόπους και £100.000 από την Αμερικανικήν Βοήθειαν. Λαμβανομένου υπ' όψιν του ποσού το οποίον πρόκειται να δαπανηθή διαρκούντος του 1963 και των λεπτομερειών αίτινες παρεσχέθησαν, αι Επιτροπαί έχουν την γνώμην ότι η λύσις του υδρευτικού προβλήματος εις τα χωρία προχωρεί με κανονικόν ρυθμόν.

Εκ των λεπτομερειών περί των αποδοχών του προσωπικού συνάγεται ότι το τεχνικόν προσωπικόν του Τμήματος ενισχύθη ούτως ώστε να καταστή τούτο ικανόν να ανταποκριθή αποτελεσματικώς και κατά τον καλύτερον δυνατόν τρόπον προς τον αυξανόμενον όγκον εργασίας λόγω του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως.

Αναφορικώς προς το Άρθρον 15, Πειραματικά Εγκαταστάσεις Αφαλατώσεως — Λευκωσίας αι Επιτροπαί πληροφόρηθησαν ότι γίνονται διαπραγματεύσεις διά την εγκατάστασιν ενός πειραματικού σχεδίου αφαλατώσεως θαλασσίου ύδατος, διά του συστήματος «Audax» (διά της χρήσεως ηλιακής ενεργείας).

Σκοπός αυτού του πειραματικού σχεδίου θα είναι η συλλογή ακριβών πληροφοριών όσον αφορά την ποσότητα της ηλιακής ενεργείας κατά την διάρκειαν των διαφόρων εποχών του έτους. Επί τη βάσει των αποτελεσμάτων του πειράματος θα γίνουν μεγάλα εγκαταστάσεις δυνάμεναι να παράγουσιν περί τα 12.000 κυβικά μέτρα (2.610.000 γαλόνια) ποσίου ύδατος ημερησίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνας. Η ολική δαπάνη των πειραματικών εγκαταστάσεων υπολογίζεται εις £90.000 και η Κυβέρνησις της Δημοκρατίας αναμένεται ότι θα συνεισφέρει μέχρι του 10% του ποσού τούτου, αναλαμβάνουσα ταυτοχρόνως την διεξαγωγήν μικροτέρων έργων (όπως π.χ. ισοπεδώσεις, βάσεις εκ σκυροκονιάματος, διασωληνώσεις κλπ). Η ολική συνεισφορά της Κυβερνήσεως εις το πειραματικόν τούτο σχέδιον υπολογίζεται ότι θα ανέλθη εις £22.500 περίπου.

Κεφάλαιον 3Δ. Γεωργία.

Το ποσό των £321.428 το προβλεπόμενον υπό του Νομοσχεδίου και το οποίον διά της προσθήκης των £40.000 εκ της Αμερικανικής βοήθειας ανέρχεται εις £361.428, και εάν εις το ανωτέρω ποσόν προστεθή και το ποσόν των £183.300 το προβλεπόμενον διά το Ινστιτούτον Γεωργικών Ερευνών, είναι και πάλιν μικρότερον του 1/5 του ποσού του προβλεπομένου υπό του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως.

Αι Επιτροπαί εισηγούνταί όπως δοθή μεγαλύτερα σημασία εις τα σχέδια προγραμματισμού όσον αφορά την γεωργίαν, καθ' όσον η Κύπρος ως μία γεωργική χώρα πρέπει να τύχη ιδιαίτερας σημασίας και φροντίδος υπό της Κυβερνήσεως.

Εις τας Αποδοχάς Προσωπικού παρατηρείται η δημιουργία έξι νέων θέσεων (ενός Μηχανικού Διατηρήσεως Εδάφους, (1ης και 2ας Τάξεως), και 5 Γεωργικών Επιθεωρητών). Από τας πληροφορίας αίτινες εδόθησαν εις τας Επιτροπάς αι έξι νέαι θέσεις προορίζονται διά προσοντούχον προσωπικόν προς αντιμετώπισιν των αυξανομένων αναγκών του Τμήματος τούτου.

Με την ίδρυσιν Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών η υπηρεσία του Τμήματος Γεωργίας ενέχει εξαιρετική σπουδαιότητα, καθ' όσον από τας υπηρεσίας του Τμήματος τούτου θα εξαρτάται η κατάλληλος εφαρμογή των ερευνών και πορισμάτων του Ινστιτούτου. Αναφορικάς προς το Άρθρον 4, Βελτίωσης Κυβερνητικών Γαιών, αι Επιτροπαί παρατηρούν ότι, ενώ πέρυσι εψηφίσθη ποσόν £30.000 διά την τοιαύτην βελτίωσιν, το ποσόν τούτο παρέμεινεν αδιάθετον. Εφέτος δε διά τον αυτόν σκοπόν προβλέπεται ποσόν £1.000 μόνον. Όθεν αι Επιτροπαί επιθυμούν να τονίσουν ότι πρέπει να επισπευσθή η μελέτη του ζητήματος της διανομής της χαλκτικής γης και να δοθή μία λύσις ικανοποιητική διά τους γεωργούς.

Αναφορικάς προς το Άρθρον 9, Πειράματα και Έρευναι, αι Επιτροπαί παρητήρησαν ότι πλείστα των ποσών τα οποία προηγουμένως υπήγοντο εις το Άρθρον τούτο εφέτος μετεφέρθησαν εις το Ινστιτούτον Γεωργικών Ερευνών.

Κεφάλαιον 4Δ. Ινστιτούτον Γεωργικών Ερευνών.

Αι Επιτροπαί φρονούν ότι η ίδρυσις της υπηρεσίας ταύτης θα εξυπηρετήσῃ τα μέγιστα όσον αφορά την επίλυσιν ωρισμένων γεωργικών προβλημάτων τα οποία αντιμετώπιζει η γεωργική τάξις.

Το σχέδιον τούτο θα εγκαθιδρυθή με την βοήθειαν του Ειδικού Ταμείου των Ηνωμένων Εθνών. Συμφώνως προς τους όρους της συμφωνίας με το Ταμείον τούτο, η Κυβέρνησις της Δημοκρατίας έχει την υποχρέωσιν να προμηθεύσῃ διά προσωπικού, δι' εξοπλισμού κλπ. διαρκούσης της περιόδου πέντε ετών, ποσόν 1.230.000 δολλαρίων (£438.000 περίπου) μη συμπεριλαμβανομένης της αξίας των κτιρίων. Το Ταμείον θα εξοδεύσῃ δι' εμπειρογώνονας εξοπλισμόν κλπ. ποσόν ίσον προς 787.100 δολάρια (£280.000 περίπου).

Άρθρον 10 Κεντρικά Κτίρια.

Το Ινστιτούτον θα ανεγερθή εις Αθαλάσσαν. Τα προκαταρκτικά σχέδια έχουν ετοιμασθή με την βοήθειαν αρχιτέκτονος του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών, η προϋπολογιζόμενη δε δαπάνη ανέρχεται εις £70.000 περίπου.

Αι προβλέψεις υπό τα διάφορα εδάφια έγιναν συμφώνως προς το Σχέδιον Λειτουργίας το οποίον συνεφωνήθη μεταξύ του Ειδικού Ταμείου και της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας.

Κεφάλαιον 5Δ Κτηνοτροφία.

Το προβλεπόμενον διά το 1963 κονδύλιον διά την Κτηνοτροφίαν, εξαιρουμένων των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών Κεφ. 6Δ, ανέρχεται εις το ποσόν των £118.784. Το ποσόν τούτο είναι κατά τι μεγαλύτερον του 1/5 του συνόλου των δαπανών των προβλεπομένων υπό του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως. Εις το Τμήμα τούτο δημιουργούνται δύο νέαι θέσεις, η μία Επιθεωρητού Κτηνοτροφίας και η άλλη Επιτάτου Κτηνοτροφίας. Η έμφασις η οποία δίδεται διά την ενθάρρυνσιν της κτηνοτροφίας δικαιολογεί πλήρως την επάνδρυσιν της υπηρεσίας ταύτης διά κατάλληλου προσωπικού.

Αι Επιτροπαί έχουν την γνώμην ότι η ανάπτυξις της Κτηνοτροφίας είναι αναγκαία και ελπίζουν ότι η Κυβέρνησις θα συνεχίσῃ με τον ίδιον ρυθμόν διά τον σκοπόν τούτον.

Αι Επιτροπαί επιθυμούν και πάλιν να αναφερθούν εις την περυσινήν εισήγησιν των προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν αναφορικάς προς το θέμα της βοσκήσεως εις τα χαμηλά δάση. Προτού όμως επιτραπή η βόσκησις, το θέμα πρέπει να μελετηθή επιστημονικώς κατά πόσον η ελευθέρα βόσκησις εις τα χαμηλά δάση είναι δικαιολογημένη ή όχι.

Κεφάλαιον 6Δ Κτηνιατρικά Υπηρεσία

Τα προνοούμενα έξοδα του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως διά τας Κτηνιατρικάς Υπηρεσίας ανέρχονται εις £43.270.

Εις το Άρθρον 1, Αποδοχάι Προσωπικού, παρατηρείται η δημιουργία δύο νέων θέσεων (ενός Κτηνιατρικού Λειτουργού και ενός Κτηνιατρικού Επιθεωρητού). Αι ανωτέρω νέαι θέσεις θεωρήθησαν αναγκαίαι λόγω της εισαγωγής υπό της Κυβερνήσεως βελτιωμένων ειδών ζώων, διότι τοιαύτα ζώα και η παραγωγή νέων υπόκεινται εις διαφόρους ασθενείας και χρήζουν συνεχούς παρακολουθήσεως και προσοχής. Υπό των αρμοδίων εδηλώθη ότι είναι ανάγκη όπως δημιουργηθή τμήμα επαρκώς επηδρωμένον διά την διεξαγωγήν της εργασίας της τεχνητής γονιμοποιήσεως.

Αι Επιτροπαί επικροτούν την τοιαύτην άποψιν και εισηγούνται όπως ληφθούν υπό της Κυβερνήσεως τα δέοντα μέτρα διά την αρτίαν λειτουργίαν του τμήματος τούτου προς καλύτεραν εξυπηρέτησιν του Κτηνοτροφικού κόσμου.

Αι Επιτροπαί επιθυμούν να αναφερθούν εις την περυσινήν των εισήγησιν όπως ο παρών αριθμός των Κυβερνητικών κτηνιατρών αυξηθή.

Κεφάλαιον 7Δ Ανάπτυξις Δασών.

Τα προνοούμενα έξοδα διά το 1963 διά την ανάπτυξιν δασών ανέρχονται εις £100.716. Εάν δε εις το ποσόν τούτο προστεθούν και £50.000 εκ της Αμερικανικής βοήθειας, το σύνολον της δαπάνης αυτής ανέρχεται εις £150.716. Αι Επιτροπαί έχουν την γνώμην ότι τα προνοούμενα ποσά διά το 1963 εξυπηρετούν κάλλιστα τους σκοπούς διά τους οποίους θα διατεθούν.

Αι Επιτροπαί επιθυμούν να αναφερθούν ιδιαίτερώς εις το Άρθρον 5, Γλοχρηστικός Σταθμός Μόρφου. Αι Επιτροπαί επληροφορήθησαν ότι οι υπό ανέγειρσιν φούνοι αποξηράσεως ξύλων είναι αναγκαίοι διά την αποξήρανσιν της ξυλείας, ήτις θα τυγχάνη επεξεργασίας εις τον σταθμόν. Τοιούτοι φούνοι δεν υφίστανται εν Κύπρω, ως αποτέλεσμα δε τούτου είναι ότι η επιτόπιος ξυλεία διατίθεται εν τη αγορά περιέχουσα μεγάλην ποσότητα υγρασίας καθιστάσα την χρήσιν αυτής ακατάλληλον, και επομένως η φήμη της Κυπριακής ξυλείας μειούται.

Η δημιουργία του Γλοχρηστικού σταθμού Μόρφου δικαιολογεί πλήρως την δημιουργίαν τριών νέων θέσεων αι οποίαι εμφανίζονται εις το Άρθρον 1.

Αι Επιτροπαί έχουν την γνώμην ότι ο Γλοχρηστικός Σταθμός Μόρφου θα αποβή εξαιρετικώς χρήσιμος όσον αφορά την καλήν επεξεργασίαν της Κυπριακής ξυλείας, η οποία ως εδηλώθη υπό των αρμοδίων είναι άριστης ποιότητος.

Κεφάλαιον 8Δ. Αλιεία.

Τα προνοούμενα έξοδα διά την Αλιείαν ανέρχονται εις £17.920. Το ποσόν τούτο είναι κατά πολύ ολιγώτερον του 1/5 του ποσού της προβλεπομένης ολικής δαπάνης εις το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως.

Εν τούτοις όμως αι Επιτροπαί εκφράζουν την ελπίδα ότι εν όψει της υποβολής της μελέτης υπό του εμπειρογνώμονος επί της Αλιείας του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών, η Κυβέρνησις θα προχωρήσῃ εις την εφαρμογήν των εισηγήσεων του ρηθέντος εμπειρογνώμονος το ταχύτερον.

Κεφάλαιον 9Δ. Χρηματοδότησις Αναπτύξεως.

Εις το Άρθρον 1 του Κεφαλαίου τούτου προβλέπεται ποσόν £600.000 διά την Τράπεζαν Αναπτύξεως. Το ποσόν τούτο εμφανίζεται ως επαναλήψεις. Ως ετονίσθη και πέρυσι αι Επιτροπαί έχουν την γνώμην ότι η ίδρυσις Τραπέζης Αναπτύξεως είναι θέμα σοβαρώτατον, ελπίζεται δε ότι η Κυβέρνησις θα εισαγάγῃ ειδικήν νομοθεσίαν διαρκούσης του 1963 ήτις θα ρυθμίσῃ τον χαρακτήρα της Τραπέζης, την λειτουργίαν και τον επ' αυτής έλεγχον του κράτους.

Εις το ανωτέρω ποσόν των £600.000 πρέπει να προστεθή και ποσόν £1.500.000 προερχόμενον εκ των επί των Δανείων Επιτρόπων, και ούτω η χρηματοδότησις αναπτύξεως διά το

1963 θα ανέλθῃ εἰς £2.100.000. Το ποσόν εκ £1.500.000 το προερχόμενον εκ των ἐπὶ των Δανείων Επιτροπῶν θα διατεθῇ ως ἀκολουθῶς:

(α) Γεωργικαὶ Πιστώσεις	£1.000.000
(β) Δάνεια πρὸς Ανάπτυξιν Τουρισμοῦ	£480.000
(γ) Δάνεια πρὸς Ανάπτυξιν Αλιείας	£20.000

Κεφάλαιον 10Δ. Εμπόριον καὶ Βιομηχανία.

Αἱ Επιτροπαὶ ἐπιθυμοῦν νὰ ἐπαναλάβουν ὅτι πρέπει νὰ γίνεταὶ αὐστηρότερος ἐλεγχος ἐπὶ των ἐξαγομένων προϊόντων καὶ συγκεκμημένων ἐπὶ τῆς ποιότητος αὐτῶν, διὰ νὰ μὴ δυσφημῶνται τὰ Κυπριακὰ προϊόντα.

Αναφορικῶς πρὸς τὰ διάφορα κονδύλια, ὑπὸ τὰ ἀρθρα 1 καὶ 2, Διαφήμισις καὶ Προαγωγή Εμπορίου καὶ Διαφήμισις Οἴνων, αἱ Επιτροπαὶ εἰσηγούνται ὅπως γίνεταὶ μεγαλύτερα καὶ αποτελεσματικώτερα διαφήμισις των Κυπριακῶν προϊόντων.

Ἐν σχέσει με τὴν ὑπὸ τὸ Ἄρθρον 3 προβλεπομένην δαπάνην εκ £10.000 διὰ τὴν ἐρευναν Ἀγορῶν, ποσόν εκ £7.000 θα διατεθῇ διὰ τὴν διερεύνησιν τῆς αγοράς των Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἐπίσης προβλέπεται ὅτι διαρκούντος τοῦ 1963 θα γίνουσι ἐρευναι διὰ νέας αγοράς καὶ εἰς μερικὰς Ἑρωπαϊκὰς χώρας.

Αἱ Επιτροπαὶ με ἰδιαιτέραν ἰκανοποίησιν παρατηροῦν ὅτι ἡ Κυβέρνησις διαθέτῃ ποσόν εκ £25.000 διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς Οἰκογενίας (Ἄρθρον 7). Το ὑπὸ τὸ Ἄρθρον 6 προβλεπόμενον ποσόν εκ £15.000 διὰ τὰς βιομηχανικὰς ἐρευνας θα διατεθῇ διὰ τὴν πληρωμὴν δικαιωμάτων εἰς Οἶκον ἐξ Ἐμπειρογνομῶνων διὰ τὴν μελέτην τῆς βιομηχανικῆς δυνατότητος τῆς Νήσου.

Ἡ ἐπισκόπησις αὐτῆ ἤρχισεν ἤδη καὶ ἐλπίζεται ὅτι θα ἀποπερατωθῇ διαρκούντος τοῦ 1963. Τοιαύτη μελέτη εἶναι, κατὰ τὴν γνώμη των Επιτροπῶν, ἐξαιρετικῆς σημασίας καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θα υποβοηθήσῃ τὰ μέγιστα τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Νήσου.

Κεφάλαιον 11Δ. Μεταλλεία.

Ἡ προβλεπομένη δαπάνη διὰ τὰ Μεταλλεία ἀνέρχεται εἰς £18.524. Αἱ προϋπολογιζόμεναι δαπάναι ἀντιπροσωπεύουσι μέρος τῆς Κυβερνητικῆς ἐισφοράς διὰ τὴν γεωφυσικὴν γεωλογικὴν ἐπισκόπησιν ἣ ὁποία θα ἐκτελεσθῇ τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ἐιδικῆς Ταμείου των Ἡνωμένων Ἐθνῶν.

Αἱ Επιτροπαὶ ὡς ἐτόνισαν καὶ πέρυσι θεωροῦν τὴν διερεύνησιν τοῦ Κυπριακοῦ ὑπεδάφους ὡς ἔργον ὑψίστης σπουδαιότητος καὶ ὡς εκ τούτου ἐπιχοροῦν τὴν ἐνέργειαν ταύτην τῆς Κυβερνήσεως.

Κεφάλαιον 12Δ. Τουρισμός.

Ἡ προνοουμένη διὰ τὸ Κεφάλαιον τοῦτο δαπάνη εκ £158.600 διὰ τὸ ἔτος 1963 εἶναι κατὰ πολὺ μικρότερα του 1/5 τῆς ολικῆς προβλεπομένης δαπάνης εἰς τὸ Πενταετές Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως.

Αἱ Επιτροπαὶ καὶ πάλιν ἔχουν τὴν γνώμη ὅτι ἡ προβλεπομένη δαπάνη διὰ τὸν τουρισμὸν εἶναι πολὺ μικρά, διότι εἰάν ἐξαίρεση κανεῖς τὸ ὑπὸ τὸ Ἄρθρον 7 ποσόν εκ £70.000 διὰ τὰ σχέδια τοῦ ξενοδοχείου Hilton, τότε ἡ προϋπολογιζομένη δαπάνη διὰ τὸ 1963 εἶναι περίπου ἡ αὐτῆ ὡς καὶ τὸ 1962. Αἱ Επιτροπαὶ ἐπιθυμοῦν νὰ τοῖσιν μετ' ἐμφάσεως ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ ἰδιαιτέρα σημασία ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀναφορικῶς με τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ.

Αναφορικῶς πρὸς τὸ ὑπὸ τὸ Ἄρθρον 5 προβλεπόμενον ποσόν εκ £3.000 διὰ τὴν ἀνάπτυξιν Ἰαματικῶν Πηγῶν, αἱ Επιτροπαὶ ἐπληροφόρηθησαν ὅτι ἐμπειρογνῶμων εκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἔχει ἤδη διενεργῆσαι ἐπισκόπησιν ἀναφορικῶς πρὸς τὴν πιθανότητα ἀναπτύξεως των Ἰαματικῶν Πηγῶν τῆς νήσου. Ἡ Ἐκθεσις τοῦ ἐμπειρογνῶμονος τούτου δὲν ἔχει εἰσέτι ληφθῆ. Ἡ πρόβλεψις εκ £3.000 ἀφορᾷ ἀνάπτυξιν ὠριμένων Ἰαματικῶν Πηγῶν ὑπὸ τὸ φῶς των εἰσηγήσεων τοῦ ἐμπειρογνῶμονος τούτου.

Αναφορικῶς πρὸς τὴν ὑπὸ τὸ Ἄρθρον 6 προϋπολογιζομένην δαπάνην εκ £25.000 διὰ τουριστικὰ περίπτερα καὶ

ἄλλα τουριστικὰ ἔργα, ἔχουν αἱ Επιτροπαὶ τὴν γνώμη ὅτι τὸ βῆμα τοῦτο ἀποτελεῖ ἀξιόλογον προσπάθειαν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ, καὶ ἣ ὁποία θα ἐκτιμηθῇ πολὺ ὑπὸ των ἐπισκεπτομένων τὰ ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα τῆς Κύπρου.

Τὸ ὑπὸ τὸ Ἄρθρον 7 προβλεπόμενον ποσόν εκ £70.000 διὰ τὰ σχέδια τοῦ ξενοδοχείου Hilton περιλαμβάνει δικαιώματα διὰ τὴν ἐκπύνησιν των σχεδίων καὶ τὴν ἐπιβλεψιν ἀνεγέρσεως τοῦ ξενοδοχείου Hilton ἐν Λευκωσίᾳ.

Αἱ Επιτροπαὶ ἔχουν τὴν γνώμη ὅτι ἡ ἀνέγερσις τοιοῦτου ξενοδοχείου ἐν Κύπρῳ θα προβάλλῃ εἰς μέγα βαθμὸν τὸν τουριστικὸν ὄνομα τῆς νήσου.

Κεφάλαιον 13Δ. Ἀνάπτυξις οδῶν.

Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν των οδῶν προβλέπεται ποσόν εκ £861.320. Ἐάν εἰς τὸ ποσόν τοῦτο προστεθῇ καὶ ποσόν £11.300 ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴν βοήθειαν, τὸ σύνολον των δαπανῶν τούτων θα ἀνέλθῃ εἰς £872.620.

Τὸ ποσόν τούτων εἶναι κατὰ τι ὀλιγώτερον του 1/5 τῆς ολικῆς δαπάνης τῆς προβλεπομένης εἰς τὸ Πενταετές Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως.

Αἱ περισσότεραι των δαπανῶν ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον τοῦτο ἀντιπροσωπεύουσι ἐπαναψηφίσεις καὶ συνέχισιν παλαιῶν σχεδίων. Ἰδιαιτέρα ἐμφασις δίδεται εἰς ὀδικὰς ἀρτηρίας καὶ μόνον τέσσαρα νέα σχέδια προτείνονται διὰ τὸ 1963.

Κεφάλαιον 14Δ. Λιμένες.

Τὸ σύνολον των δαπανῶν διὰ τὸ Κεφάλαιον τοῦτο ἀνέρχεται εἰς £748.318. Το μεγαλύτερον μέρος τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ θα διατεθῇ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ λιμένος Ἀμμοχώστου, τὸ δε ὑπόλοιπον δι' ἔργα μικροτέρας κλίμακος διὰ τοὺς λιμένες Λεμεσοῦ, Λάρνακος, Πάφου καὶ Κυρηνείας.

Κεφάλαιον 15Δ. Αερολιμένες.

Ἡ προβλεπομένη δαπάνη δι' αερολιμένας διὰ τὸ 1963 θα ἀνέλθῃ εἰς £383.952. Το ἀνωτέρω ποσόν θα δαπανηθῇ διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέων ἀκραιῶν κτιρίων εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Λευκωσίας, διὰ τὴν βελτίωσιν των τηλεπικοινωνιῶν, τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ αερολιμένος καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν προσωπικοῦ εἰς τὴν προσέγγισιν, τὸν ἐλεγχὸν αερολιμένος καὶ αεροπορικῶν πτήσεων.

Κεφάλαιον 16Δ. Δημόσια Κτίρια.

Αἱ Επιτροπαὶ ἐπιθυμοῦν νὰ ἀναφερθῶν εἰς τὴν περυσινῆ των εἰσηγήσιν, ὅτι διαρκούσης τῆς περιόδου τοῦ Πενταετοῦς Προγράμματος ἔδει νὰ καταρτισθῶν καὶ πραγματοποιηθῶν τὰ ἀκριβῆ σχέδια διὰ τὰ δημόσια κτίρια, ὥστε ταῦτα νὰ εἶναι ἐπαρκῆ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Δημοκρατίας διὰ νὰ ἀποφευχθῶν αἱ ἐτήσια ἐπιβαρύνσεις ἐπὶ των Προϋπολογισμῶν, καὶ νὰ παρατηρήσῶν ὅτι διαρκούντος καὶ τοῦ δευτέρου ἔτους τοῦ Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως οὐδεμία πρόνοια ἔχει εἰσέτι ληφθῇ διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοιοῦτων κτιρίων.

Κεφάλαιον 17Δ. Πολεοδομία καὶ Οἰκησις.

Αναφορικῶς πρὸς τὴν ὑπὸ τὸ Ἄρθρον προϋπολογιζομένην δαπάνην εκ £80.000 διὰ τὸ Σχέδιον Οἰκῆσεως Χαμηλοῦ Κόστους, παρατηρεῖται ὅτι ποσόν £40.000 ἀποτελεῖ ἐπαναψηφίσιν κονδυλίου. Αἱ Επιτροπαὶ προτείνουσαι τὴν ἐγκρίσιν τῆς προβλεπομένης ολικῆς δαπάνης ἐλπίζουσι ὅτι διαρκούντος τοῦ 1963 θα καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις ολοκλήρου τοῦ σχεδίου οὕτως ὥστε νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ λύσις τοῦ στεγαστικοῦ προβλήματος τῆς νήσου.

Κεφάλαιον 18Δ. Ἰατρικαὶ Ὑπηρεσίαι.

Ἡ προβλεπομένη δαπάνη διὰ τὸ ἔτος 1963 ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον 18Δ, Ἰατρικαὶ Ὑπηρεσίαι, ἀνέρχεται εἰς £102.318, εἶναι δὲ πολὺ μικρότερα τῆς εκ £279.563 ἐγκριθείσης δαπάνης διὰ τὸ 1962. Το προβλεπόμενον ποσόν διὰ τὸ 1963 εἶναι κατὰ πολὺ μικρότερον του ἐνός πέμπτου τῆς δαπάνης τῆς προβλεπομένης διὰ τὸ Πενταετές Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως.

Αἱ Επιτροπαὶ παρατηροῦν καὶ ἐφέτος ὅτι δὲν γίνεταὶ πρόβλεψις διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέων ἀγροτικῶν μονάδων. Αἱ Επιτροπαὶ καὶ πάλιν εἰσηγούνται ὅπως ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία μελετήσῃ τὸ σοβαρώτατον θέμα τῆς ἐπαρκούς παρο-

χής ιατρικών υπηρεσιών εις την υπαίθρον και προσπάθηση να λύση τούτο διά του διορισμού του απαραίτητου αριθμού αγροτικών ιατρών και άλλου προσωπικού, και της δημιουργίας περισσότερων Αγροτικών Υγειονομικών Μονάδων.

Κεφάλαιον 19Δ. Αγροτική Ανάπτυξις.

Η προβλεπόμενη δαπάνη διά το έτος 1963 υπό το Κεφάλαιον Αγροτική Ανάπτυξις, ανέρχεται εις το ποσόν των 132.460 εάν δε εις το ποσόν τούτου προστεθούν £100.000 εκ του ταμείου των επί των Δανείων Επιτροπών και £153.000 εκ της Αμερικανικής βοήθειας, το σύνολον των δαπανών υπό το Κεφάλαιον τούτο ανέρχεται εις £385.460 εν συγκρίσει με το εγκριθέν ποσόν των £343.300 κατά το 1962. Αι Επιτροπαί διαπιστώνουν και πάλιν μεθ' ικανοποιήσεως την προσπάθειαν της Εκτελεστικής Εξουσίας όπως προωθήση την ανάπτυξιν των αγροτικών περιφερειών, ελπίζουσαν δε ότι η Εκτελεστική Εξουσία θα εξακολουθήση με τον ίδιον έντονον ρυθμόν και τα επόμενα έτη διά την ανάπτυξιν της υπαίθρου. Η δημιουργία πέντε νέων προσωρινών θέσεων βοηθών Επαρχιακών Επιθεωρητών θεωρείται αναγκαία λόγω του όγκου της εργασίας αναφορικής προς την ανάπτυξιν των αγροτικών περιφερειών.

Κεφάλαιον 20Δ. Αρχαιότητες.

Η προβλεπόμενη δαπάνη κατά το 1963 διά τας Αρχαιοτήτας ανέρχεται εις £62.318. Το ποσόν τούτο είναι μικρότερον του εγκριθέντος ποσού διά το 1962 το οποίον ήτο £70.500.

Αι Επιτροπαί επιθυμούν και πάλιν να τονίσουν ότι η αξιοποίησις των αρχαιολογικών θησαυρών της Νήσου θα συμβάλη εις μέγαν βαθμόν εις την ανάπτυξιν του τουρισμού της Νήσου, και ως εκ τούτου εγκρίνουσα το προβλεπόμενον ποσόν εισηγγείται την εις εντονότερον ρυθμόν προώθησιν του έργου τούτου.

Κεφάλαιον 21Δ. Εργασίαι και Κοινωνικαί Ασφαλίσεις.

Εις το Κεφάλαιον τούτο προβλέπεται δαπάνη εξ £15.614 διά το 1963, εν συγκρίσει με ποσόν £10.220 εγκριθέν διά το 1962.

Το ποσόν των £15.614 συμπεριλαμβάνει ποσόν εκ £5.000 διά την Ίδρυσιν Κέντρου Παραγωγικότητας (Άρθρον 15). Κατά τας παρασχεθείσας προς τας Επιτροπάς πληροφορίας υπό των αρμοδίων, ελπίζεται ότι το Πρόγραμμα τούτο θα τύχη της βοήθειας του Ειδικού Ταμείου των Ηνωμένων Εθνών εις το οποίον ήδη έχει υποβληθή η απαιτούμενη αίτησις.

Αι Επιτροπαί έχουν την γνώμην ότι το Κέντρον Παραγωγικότητας θα διαδραματίση σπουδαίον ρόλον εις την οικονομίαν της Κύπρου.

Κεφάλαιον 22Δ. Υπηρεσίαι Κοινωνικής Ευημερίας.

Η προβλεπόμενη δαπάνη είναι ελαχίστη εν συγκρίσει προς το 1/5 της ολικής δαπάνης της αναφερομένης εις το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως.

Κεφάλαιον 23Δ. Άλλαι Υπηρεσίαι.

Αναφορικός προς την υπό του Άρθρου 11 προβλεπόμενην δαπάνην εκ £260.000 διά την αγοράν μηχανημάτων, αι Επιτροπαί παρατηρούν ότι εκ του ποσού τούτου £160.000 αποτελούν επαναψήφισιν ποσού προβλεφθέντος διά το 1962 και μη διατεθέντος. Εκφράζουσαν δε την απορίαν των διατί δεν επραγματοποιήθη η αγορά αριθμού γεωργικών ελκυστήρων (τρακτέρ).

Κεφάλαιον 24Δ. Μη προβλεπόμεναι Δαπάναι.

Κεφάλαιον 25Δ. Προκαταρκτικός Προγραμματισμός.

Κεφάλαιον 26Δ. Ξένη Τεχνική Βοήθεια.

Αι Επιτροπαί ουδεμίαν παρατήρησιν έχουν να κάμουν επί των προβλεπόμενων κονδυλίων εις τα ανωτέρω κεφάλαια.

Αι κάτωθι φραστικά τροποποιήσεις πρέπει να επενεχθούν εις το Ελληνικόν και Τουρκικόν κείμενον:

1. Εις την τετάρτην σελίδα του Ελληνικού κειμένου, εις την Συγκεφαλαίωσιν Δαπανών Αναπτύξεως, εις την δευτέραν στήλην, η επικεφαλής δέον να αναγνωσθή «Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός 1962» και ουχί «Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός 1963» ως αναγράφεται.

2. Εις τας σελίδας 6, 28 και 32 του Τουρκικού κειμένου εις την έκτην στήλην, η επικεφαλής «Προϋπολογισθείσα Δαπάνη διά την χρήσιν του έτους 1962 εκ του Ταμείου Αναπτύξεως» δέον να αναγνωσθή ως «Προϋπολογισθείσα Δαπάνη διά την χρήσιν του έτους 1963 εκ του Ταμείου Αναπτύξεως.»

3. Εις την σελίδα 34 του Ελληνικού κειμένου Κεφάλαιον 13Δ — Ανάπτυξις Οδών, το άρθρον 20 «Ασφάλτωσις οδού Κάτω Μονής — Περιστερώνας» δέον να αναγνωσθή ως «Ασφάλτωσις οδού Κάτω Μονής — Πλατανιστάσης».

4. Εις την σελίδα 62 του Ελληνικού κειμένου και εις την σελίδα 56 του Τουρκικού κειμένου η κλίμαξ υπ' αριθ. 1Α πρέπει να προηγήται της κλίμακος 1.

Αι Επιτροπαί εισηγγόνται όπως το ως άνω Νομοσχέδιον ψηφισθή υπό της Βουλής εις Νόμον. Τα Τουρκικά μέλη εδήλωσαν ότι διατηρούν τας επιφυλάξεις των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

A. M. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

(Ο κ. Αναστασιάδης αντικατέστησε τον Πρόεδρον κ. Κληρίδην κατά την διάρκειαν της αναγνώσεως της Τουρκικής εκθέσεως).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής:

Ο κ. Τουμαζής.

Ο κ. Φράγκος.

Ο κ. Μιχαηλίδης.

Ο κ. Ποταμίτης.

Ο κ. Ανδρέας Γιαύγκου.

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ο κ. Νεπήλ.

Ο κ. Ναλπάντογλου.

Ο κ. Ορχάν.

Ο κ. Ντενίζ.

Πρώτος είναι ο κ. Τουμαζής.

Ο Δρ. Λυσσαρίδης.

Ο κ. Δάφνης Παναγίδης.

Ο κ. Σιβιτανίδης.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμα Μέλη.

Μετά τον Προϋπολογισμόν του έτους του 1963 καλείται σήμερα η Βουλή να μελετήση, να συζητήση, εν ανάγκη να τροποποιήση και να εγκρίνη ή να απορρίψη τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως διά το 1963.

Ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως του 1963 αποτελεί κατ' ουσίαν έγκρισιν καταλόγου δαπανών διά έργα των οποίων σκοπός είναι να βοηθήσουν την πρόδοον και την ανάπτυξιν του τόπου. Ο κατάλογος των δαπανών τον οποίον καλούμεθα να εγκρίνωμεν ανέρχεται εις £6.161.035 μόνον, ενώ το ποσόν το οποίον πρόκειται να δαπανηθή δι' έργα αναπτύξεως γενικώς ανέρχεται εις £11.828.816. Δηλαδή η Βουλή καλείται να ψηφισή μόνον διά τα 52% των δαπανών αι οποίαι θα γίνουν δι' έργα αναπτύξεως και επομένως και μόνον το 52% των έργων τα οποία θα γίνουν. Αυτό φοβούμαι πως δεν είναι ο καλύτερος τρόπος διά την προβολήν και συζήτησιν και έγκρισιν προϋπολογισμού και πιστεύω πως ορθότερον ήταν να περνά από την Βουλήν όλη η δαπάνη και όλα τα έργα τα οποία θα γίνουν διά σκοπούς αναπτύξεως, διότι αφορούν την ευημερίαν του Κυπριακού λαού, και η Βουλή ως εκπρόσωπος έχει δικαίωμα και καθήκον να ασχοληθή με όλον το ποσόν το

οποίον θα χρησιμοποιηθή διά τους σκοπούς αυτούς. Πιθανόν να λεχθή ότι ωρισμένη ποσόν καθορίζεται εκ των προτέρων από τες πηγές από τες οποίες προέρχεται και αποτελεί τρόπον τινά ανειλημμένη υποχρέωσιν του κράτους, της πολιτείας, διά τον σκοπόν διά τον οποίον θα διατεθή. Επειδή όμως το μεγαλύτερον μέρος, όπως θα αποδείξω πάρα κάτω, προέρχεται από καθαρώς Κυπριακές πηγές, πρέπει τουλάχιστον όσα χρήματα προέρχονται από Κυπριακές πηγές να περνούν από την Βουλήν. Τέτοιες πηγές είναι το Ταμειον Αναπτύξεως, οι Αρχές Ηλεκτρισμού και Τηλεπικοινωνιών και οι Δανειστικοί Επίτροποι. Τα ποσά των £11.828.816 τα οποία θα δαπανηθούν αναφέρονται εις ποσοστά ως ακολούθως:

Διά την ανάπτυξιν υδάτων διατίθενται τα 18%, δηλαδή £2.049.684. Διά την γεωργικήν ανάπτυξιν 3%. Διά το Ινστιτούτον Ερευνών 1 1/2%. Διά την κτηνοτροφίαν 1,3%, δι' ανάπτυξιν δασών 1,3%, διά πιστώσεις, δι' ανάπτυξιν, δηλαδή την Τράπεζαν Αναπτύξεως 5%, αγροτικές πιστώσεις 9%, τουρισμόν 4%, σύνολον διά πιστώσεις προς ανάπτυξιν 18 1/2%, δηλαδή £2.100.000. Διά το εμπόριον διατίθεται 1%, διά τουρισμόν κατ' ευθείαν 1,3%, διά δρόμους, λιμένες, αεροδρόμια, δημόσια κτίρια, πολεοδομίαν 19%, δηλαδή £2.184.890. Δι' ιατρικάς υπηρεσίας 1%, δι' αγροτικήν ανάπτυξιν μέσον των Επάρχων 3% και διά διαφόρους άλλους σκοπούς μικρά ποσά ανερχόμενα εις 4,1%. Από τα στοιχεία αυτά φαίνεται καθαρά ότι η Εκτελεστική Εξουσία πολύ σωστά και πολύ αξιόπαινα προτίθεται να εξοδεύσθαι το 18% δι' ανάπτυξιν υδάτων, 18 1/2% διά πιστώσεις, δι' ανάπτυξιν πάλιν, αλλά δυστυχώς διατίθενται πολύ μεγάλα ποσά δι' έργα τα οποία δεν μπορούν να θεωρηθούν σύμφωνα με την σημερινήν μας οικονομικήν διάθρυσιν ως άμεσου προτεραιότητος, δηλαδή διατίθενται τώρα 19% δι' έργα λιμένων, οδοποιΐας, κτίρια, κλπ. 23% διά τον εξηλεκτισμόν, ενώ δι' έργα τα οποία θα αποδώσουν διά την πρόοδον γενικώς της οικονομίας μας και αποτελούν καθαρώς παραγωγικούς τομείς, όπως είναι τα δάση, η κτηνοτροφία, η αλιεία, ο τουρισμός, τα ποσά που διατίθενται είναι πολύ μικρά και δεν φθάνουν καθένα χωριστά ούτε το 1 1/2%. Εάν ετίθετο ζήτημα οικονομίας, θα ετόλμων να εισηγηθώ να ανεβάλλοντο ολίγον τα σχέδια τα οποία δεν αποτελούν άμεσον ανάγκην και να προωθούνται περισσότερο οι τομείς αυτοί οι οποίοι αποτελούν σημαντικόν παράγοντα διά την πρόοδον της οικονομίας μας. Ειδικώς διά τα δάση θα ήθελα να παρατηρήσω ότι υπάρχουν πληροφορίαί από τους υπευθύνους ότι τα δάση μας δίδουν ξυλείαν της οποίας η σύστασις είναι πρώτης τάξεως. Επίσης οι ίδιοι υπεύθυνοι μας πληροφορούν ότι μπορούν τα Κυπριακά δάση να αποδώσουν 2 1/2 εκατομμύρια κυβικά πόδια ξυλείαν ετησίως, ενώ σήμερα η απόδοσις ή μάλλον η εκμετάλλευσις που κάμνομεν, δεν φθάνει ούτε το 1/3. Και αυτή η ξυλεία επίσης, όπως αποκόπτεται από τα δάση δεν είναι δυστυχώς καλής ποιότητος. Εάν οργανωσωμεν την εκμετάλλευσιν των δασών μας επί καλής βάσεως με πλήρως εξοπλισμένα συνεργεία και εργοστάσια διά την κατάλληλον και σε κατάλληλον εποχήν εκκοπήν και κατεργασίαν της ξυλείας, θα μπορούσαμε να παραγάγωμεν αυτά τα 2 1/2 εκατομμύρια κυβικά πόδια ξυλείας πρώτης ποιότητος και να εξασφαλίσωμεν μόνιμον και σταθερόν εισόδημα περί το έν εκατομμύριον ή και περισσότερον τον χρόνον λιρών. Δι' αυτό πρέπει ο τομέας αυτός να προσελκύσθαι το ενδιαφέρον μας και να επισπεύσωμεν κάθε δυνατήν προσπάθειαν διά να αξιοποιήσωμεν τον θαυμάσιον αυτόν πλούτον μας.

Διά την κτηνοτροφίαν μας επίσης η οποία θα μπορούσε να αποτελέσθαι πρώτης τάξεως πηγήν ζωικών τροφών, χρειάζεται περισσότερον ενδιαφέρον και περισσότερα προσηγή. Το πρόβλημα αυτό βέβαια είναι δύσκολον και υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους μπορεί να αντιμετωπισθή. Και ασφαλώς πρέπει να ασχοληθούν οι ειδικώτεροι από ημάς να το επίλυσουν κατά τρόπον σωστόν προς το γενικόν συμφέρον.

Νομίζω ότι μπορούμεν όμως να κάμωμεν εισηγήσεις αι οποίαι θα βοηθήσουν την Εκτελεστικήν Εξουσίαν να αντι-

μετωπίσθαι το πρόβλημα. Προσωπικά πιστεύω ότι η συλλογή και διάθεσις του γάλακτος από κατάλληλον και οργανωμένην υπηρεσίαν και η διαφώτισις του κόσμου να χρησιμοποίη εις μεγαλύτερον δυνατόν βαθμόν φρέσκον γάλα και η απόφασις των διαφόρων κρατικών και παρακρατικών οργανισμών και ιδρυμάτων όπως είναι τα νοσοκομεία, τα συσσίτια, τα σχολεία κ.λπ. να χρησιμοποιήσιν μόνον φρέσκον γάλα και επίσης η ενθάρρυνσις του αγρότου να εκτρέφη οικόσιτα ζώα και ο συνδυασμός της επιχορηγήσεως που δίδεται εις τους αγρότας να συσχετισθί με κάποιον τρόπον με την εκτροφήν ζώων, πιστεύω ότι θα εξυπηρετήσθαι πάρα πολύ τους διά την αντιμετώπισιν του προβλήματος τούτου ειδικούς.

Είναι γνωστόν ότι πολλοί αγρότες ηθέλησαν να εκτρέψουν και συντηρήσουν γαλακτοφόρους αγελάδας, αλλά επειδή δεν εύρισκον τρόπον να διαθέσουν καθ' όλον τον χρόνον το γάλα τους ηναγκάσθησαν να εγκαταλείψουν την προσπάθειαν αυτήν.

Εν τω μεταξύ, εισάγωμεν εκ του εξωτερικού αγελάδας, εξαγωμεν συνάλλαγμα και δεν έχομεν μελετήσει, και δεν έχομεν ετοιμάσει σχέδιον διά να αντιμετωπίσωμεν το πρόβλημα αυτό ως σύνολον.

Και υπάρχει κίνδυνος αι προσπάθειαι μας αντί να μας ωφελήσουν να μας βλάψουν. Το ολικόν ποσόν του Προϋπολογισμού το οποίον προβλέπεται να εξοδευθί το 1963, εάν κατορθωθή να εξοδευθί εν μέρει θα μείνη εις την Κύπρον, εν μέρει θα εξαχθί από την Κύπρον ως συνάλλαγμα, και εν μέρει θα διατεθί διά την δημοσίαν υπηρεσίαν, πάλιν δηλαδή θα μείνη εις την Κύπρον. Από το ποσόν αυτό περίπου 2% θα πάη εις τους μονίμους υπαλλήλους, περίπου 36% θα εξαχθί διά μηχανήματα ειδικά και άλλα εισαγόμενα διά τους σκοπούς του σχεδίου αναπτύξεως, και περίπου 7 1/2 εκατομμύρια, δηλαδή 62% περίπου θα διατεθί δι' έκτακτον προσωπικόν, ημερομίσθια και υλικά τα οποία παράγονται εις την Κύπρον.

Οφείλω να πω ότι τα στοιχεία αυτά είναι ιδικά μου συμπεράσματα, αλλά πιστεύω ότι είναι κοντά εις την πραγματικότητα. Από τα στοιχεία αυτά, εάν είναι σωστά, παρατηρείται ότι θα διατεθούν 7 1/2 εκατομμύρια λιρών προς τους Κυπρίους εργαζομένους, ποσόν το οποίον αντιστοιχεί προς περίπου 13 λίρας κατά κεφαλήν ή 50 — 60 λίρας κατά οικογένειαν. Το ποσόν αυτό πρέπει να εξοδευθί με πολλήν περίσκεψιν και προσοχήν διότι αποτελεί προϊόν μόχθων και φορολογίας του Κυπριακού λαού και ασφαλώς έχει περισυλλεγή με θυσίας όλων των εργαζομένων. Πρέπει το ποσόν αυτό των 7 1/2 εκ. λιρών να προσέξωμεν να μην δημιουργήσθαι και δυσάρεστες επιπτώσεις, διότι εκτός των έργων αναπτύξεως που θα κάμη η πολιτεία μας εξοδεύονται και πολλά χρήματα από τες στρατιωτικές, Αγγλικές στρατιωτικές δυνάμεις, και πρέπει να προσέξωμεν να αξιοποιήσωμεν με σώφρονα τρόπον τα χρήματα αυτά να μην δημιουργήσωμεν πληθωρισμόν και πιθανόν αύξησιν του τιμαριθμού. Όταν λέγω δε να προσέξωμεν, εννοώ ότι έχομεν υποχρέωσιν όλοι, και η Εκτελεστική Εξουσία και ημείς και όλος ο λαός, να το αντιμετωπίσωμεν με πολλήν περίσκεψιν το πρόβλημα. Ούτε η Κυβέρνησις μόνη της ούτε και ο λαός μόνος του μπορούν αυτό το σοβαρόν πρόβλημα να το αντιμετωπίσωμεν ανεξάρτητα. Όσον αφορά την προέλευσιν του δαπανηθησόμενου ποσού των 11.800.000 λιρών φαίνεται εις την έκθεσιν των Επιτροπών από που προέρχεται. Αλλά διά να σας διευκολύνω να σχηματίσετε καλύτερην εικόνα, θα σας αναφέρω τα ποσοστά δι' ευκολίαν συγκρίσεως των κονδυλίων αυτών.

Από καθαρώς Κυπριακές πηγές προέρχονται 46%, από το Ταμειον Αναπτύξεως το οποίον εδημιουργήθη υπό της Κυβερνήσεως 16% από τους Δανειστικούς Επιτρόπους τους οποίους πάλιν οι Κυπριακές πηγές, εφοδιάζουν με χρήματα ως και από διάφορες πηγές, τοπικές πηγές της Αρχής Εξηλεκτρισμού και της Αρχής Τηλεπικοινωνιών εξασφαλίζονται περίπου 11% και μένει από ξένην βοήθειαν 6% και από άλλες εξωτερικές πηγές ως δάνειον περίπου 21%. Το

σύνολον του ποσού το οποίον εξασφαλίζεται από ιδιές μας πηγές, καθαρώς Κυπριακές, είναι 73% και από ξένες πηγές περίπου 27%.

Δι' αυτό, βλέπετε κύριοι, ότι πιστεύω πως είναι ορθόν το σύνολον των δαπανών να εγκρίνεται από την Βουλήν αυτήν.

Τέλος πρέπει να εφράσω την ικανοποίησίν μας ότι γίνεται μεγάλη προσπάθεια μεν εκ μέρους της Εκτελεστικής Εξουσίας να προωθηθούν τα έργα αναπτύξεως με περισσότεραν προσοχήν εις τα έργα τα καθαρώς παραγωγικά, αλλά έχω την εντύπωσιν ότι προσκλίνει η Εκτελεστική Εξουσία σε δύο τουλάχιστον δυσκολίες τες οποίες νομίζω πρέπει να έχωμεν όλοι υπ' όψιν μας. Η πρώτη δυσκολία είναι ότι όλοι μας ως λαός, ως σύνολον, δεν έχομεν προσαρμοσθή τελείως εις την οικονομικήν πραγματικότητα και εξασκούμεν μεγάλην πίεσιν διά την διάθεσιν χρημάτων διά περισσότερα καταναλωτικά αγαθά, και βεβαίως και δι' έργα τα οποία με κάποιον τρόπον μπορούν να θεωρηθούν ως μάλλον καταναλωτικά αγαθά και όχι αποκλειστικά παραγωγικά.

Όλοι ασφαλώς έχομεν διαπιστώσει ότι όλοι θέλουν δρόμους, όλοι θέλουν μέσα συγκοινωνίας, όλοι θέλουν άλλα έργα τα οποία ανεβάζουν το επίπεδον και αυξάνουν τες ανάγκες αλλά δεν αυξάνουν αμέσως τα εισοδήματα.

Η άλλη δυσκολία που πιστεύω ότι έχει η Εκτελεστική Εξουσία είναι ότι πλείστα όσα έργα δεν είναι απολύτως παραγωγικά, είχαν προγραμματισθή και είχαν αρχίσει από πριν και ήτο σωστόν και καθήκον της Εκτελεστικής Εξουσίας να τα συμπληρώση αυτά τα έργα και να αξιοποιή το συντομώτερον την δαπάνην η οποία έγινε μέχρι τώρα. Αλλιώς θα υπήρχε κίνδυνος μέρος της δαπάνης να καταστραφή και η συνολική δαπάνη διά την αποπεράτωσιν τοιούτων έργων να ηυξάνετο.

Τελειώνων θέλω να τονίσω ότι τα σχέδια αναπτύξεως είναι σοβαρόν πρόβλημα και χρειάζεται συνεργασία και η συμπράξασις όλων διά να δυνηθούν η Εκτελεστική Εξουσία και τα όργανα αυτής να επιτύχουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Φράγκος.

Α. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Πριν ομιλήσω επί των απόψεών μου όσον αφορά το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον επιθυμώ να αναφερθώ επί των αρχών αι οποία πρέπει κατά την γνώμην μου να διέπουν τον καταρτισμόν ενός Προγράμματος Αναπτύξεως.

Κάθε Προϋπολογισμός Αναπτύξεως απ' ενός μεν πρέπει να έχη ως αντικειμενικόν σκοπόν την αξιοποίησιν όλων των πλουτοπαραγωγικών πηγών και απ' ετέρου την εκτέλεσιν τοιούτων παραγωγικών έργων ώστε να εξασφαλίζεται κατά το δυνατόν η ανάπτυξις εις όλους τους τομείς, η οικονομική ανόρθωσις και η γενική ευημερία.

Κριτήρια δε διά τον καταρτισμόν ενός Προϋπολογισμού Αναπτύξεως πρέπει να είναι πρώτον η προτεραιότης εις τα έργα παραγωγικότητος και δεύτερον η δικαία κατανομή των εκτελεσθησομένων έργων εις όλην την έκτασιν μιας χώρας.

Εάν εξετάσωμεν τον υπό συζήτησιν Προϋπολογισμόν υπό το πρίσμα των προαναφερθεισών αρχών δύναμαι να είπω ότι κατά μέγα μέρος εξυπηρετούνται αι εν λόγω αρχαί. Λέγω δε κατά μέγα μέρος διότι μελετών τον υπό συζήτησιν Προϋπολογισμόν παρετήρησα ουσιάδεις παραλείψεις αι οποία διαπιστώνουν ότι εις το κριτήριον της δικαίας κατανομής των προβλεπομένων έργων δεν εδόθη η δέουσα σημασία.

Δεν επιθυμώ να υποστηρίξω ότι τούτο εγένετο σκοπιμώς, διότι είναι γνωστόν ότι τα εις τον Προϋπολογισμόν συμπεριληφθέντα έργα αναπτύξεως είναι κυρίως εκείνα τα έργα παραγωγικότητος διά τα οποία υπήρχαν έτοιμα σχέδια προς εκτέλεσιν. Όμως διανύομεν το δεύτερον έτος του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως και ανέμενα ότι ο

Προγραμματισμός ο οποίος αποτελεί βασικόν παράγοντα επιτυχίας, έπρεπε να είχαν ήδη συμπληρωθή.

Γνωρίζω τας τεχνικάς δυσκολίας και δεν παραβλέπω αυτάς. Όμως φοβούμαι ότι και τώρα που ετέθησαν αι βάσεις ενός πλήρους προγραμματισμού, το σύστημα που ακολουθείται δεν είναι πλήρως αποδοτικόν. Εξ όσων γνωρίζω έχουν εγκαθιδρυθή εις την Λευκωσίαν αι λεγόμεναι Λειτουργικά Επιτροπαί «FUNCTIONAL COMMITTEES» αι οποία αφού καταρτίσουν ένα κατάλογον εισηγήσεων τον υποβάλλουν εις την Επιτροπήν Προγραμματισμού, η οποία πάλιν αφού επιφέρη κατά την γνώμην της τας απαραίτητους τροποποιήσεις, υποβάλλει τα πορίσματα και τας εισηγήσεις της εις την Κεντρικήν εξ Υπουργών Επιτροπήν την προεδρευομένην υπό του Προέδρου της Δημοκρατίας, και η Κεντρική αυτή Επιτροπή αφού καταλήξη εις ωρισμένας εισηγήσεις, τας υποβάλλει εις το Υπουργικόν Συμβούλιον προς τελικήν έγκρισιν.

Το σύστημα τούτο είναι κατά την γνώμην μου και γραφειοκρατικόν και πολύ συγκεντρωτικόν. Εις τας Λειτουργικάς Επιτροπάς δεν αντιπροσωπεύονται αι διάφοροι επαρχιαί πλην βεβαίως της Λευκωσίας. Το συμπέρασμα μου είναι ότι αι Λειτουργικά Επιτροπαί δεν μπορούν να συγκεντρώσουν όλα τα στοιχεία τα οποία αφορούν κεχωρισμένως κάθε επαρχίαν υπό την συντονισμένην αυτών μορφήν. Είναι γεγονός ότι η Επιτροπή αυτή ζητεί τας απόψεις και εισηγήσεις των Επαρχιακών υπευθύνων Λειτουργών, αλλά κεχωρισμένως και ασυντόνιστα.

Είναι φυσικόν λοιπόν ο κάθε Τμηματάρχης της Επαρχίας να διδη τας ιδιές τους απόψεις και εισηγήσεις χωρίς να γνωρίζη ποιαί εισηγήσεις εγένοντο υπό των άλλων Τμηματάρχων της ίδιας Επαρχίας. Το τούτο δεν είναι επικοινωνητικόν διότι κατά την γνώμην μου τα προβλήματα κάθε επαρχίας καθάπτονται αλλήλων και πολλάκις είναι και αλληλοεξαρτώμενα. Η ορθή τακτική είναι όπως όλαι αι εισηγήσεις όλων των Τμημάτων κάθε Επαρχίας υποβάλλονται από κοινού και κατόπιν κοινής προσεκτικής εξετάσεως.

Επομένως έχω την γνώμην και εισηγούμαι όπως εγκαθιδρυθώσιν Επαρχιακαί Επιτροπαί Συντονισμού και Προγραμματισμού τας οποίας να απαρτίζουν οι κατά Επαρχίας Τμηματάρχαι των διαφόρων Υπουργείων και να προεδρεύονται υπό των Επαρχών. Διά του τρόπου αυτού θα γίνεται συντονισμός δι' όλα τα έργα που αφορούν ειδικώς εκάστην επαρχίαν.

Γνωρίζω ότι είχαν κάποτε εγκαθιδρυθή τοιαύται Επιτροπαί. Ατυχώς διά λόγους τους οποίους δεν δύναμαι να γνωρίζω δεν εχρησιμοποιήθησαν καταλλήλως. Είναι απαραίτητον κατά την γνώμην μου αι εν λόγω Επιτροπαί να επανασυσταθούν το ταχύτερον. Διά του τρόπου αυτού θα γίνεται πραγματικός συντονισμός της όλης εργασίας και θα εκλειψή η παρατηρουμένη επίσης πολλακίς βραδύτης εις την εκτέλεσιν των εγκρινομένων έργων.

Όσον αφορά τας απόψεις μου επί των επί μέρους Κεφαλαίων του υπό συζήτησιν Προϋπολογισμού, έχω να παρατηρήσω τα εξής:

Κεφάλαιον Δ2 — Ανάπτυξις Υδάτων:

Διά τον σκοπόν αυτόν διατίθεται ποσόν 2.049.684 λιρών, έναντι ποσού 1.467.990 λιρών κατά το 1962.

Παρατηρείται μία σημαντική αύξησις του εν λόγω ποσού και αυτό αποδεικνύει την ορθήν τακτική της Κυβερνήσεως να δώση μεγάλην σημασίαν και προτεραιότητα εις την ανάπτυξιν των υδάτων. Όμως παρ' όλην την μεγάλην αυτήν αύξησιν του προβλεπομένου ποσού διά την επαρχίαν Λεμεσού διατίθενται μόνον 130.000 λίραι, 6% δηλαδή περίπου επί του συνολικού ποσού.

Πιθανή δικαιολογία είναι ότι δεν υπάρχουν έτοιμα σχέδια δι' εκτέλεσιν. Είναι γεγονός ότι δεν υπάρχουν έτοιμα μεγάλα σχέδια δι' εκτέλεσιν αρδευτικών και υδρευτικών έργων. Η παρατηρουμένη όμως βραδύτης εις την συμπλήρωσιν των σχεδίων αυτών είναι αδικαιολόγητος. Η Επαρχία Λεμεσού

διαθέτει τον ποταμόν Κούρρη, ο οποίος αρχίζει από τας κορυφάς του Τροόδου και διά του οποίου δισεκατομμύρια τόννοι ύδατος διοχετεύονται εις την θάλασσαν κατά τους χειμερινούς ιδίως μήνας. Κατά μήκος του ποταμού αυτού δύνανται να κατασκευασθώσι θαυμάσια φράγματα.

Η αξιοποίηση του ποταμού αυτού θα έθετε υπό άρδευση χιλιάδας στρεμμάτων γης. Εισηγούμαι λοιπόν όπως συμπληρωθή το ταχύτερον η μελέτη και εν ανάγκη να διατεθή ειδικόν συντελεστήν διά τον σκοπόν αυτόν. Παρ' όλον ότι δεν υπάρχουν έτοιμα σχέδια δια μεγάλα αρδευτικά έργα εις την Επαρχίαν μας, εν τούτοις υπάρχουν έτοιμα σχέδια διά μικρά έργα αξίας πλέον των 237.000 λιρών δι' υδατοπρομήθειαν χωριών. Υπάρχουν επίσης αρκετά μικρά σχέδια αρδύσεως αξίας πλέον των 76.000 λιρών και τα οποία, άνκαι μικρά, θα εξυπηρετήσουν κυρίως τας πολύ καθυστερημένας περιοχάς της Επαρχίας μας.

Εκ των ετοιμών σχεδίων αξίας 237.000 λιρών δι' υδατοπρομήθειαν παρεκρίθησαν μόνον 94.000 λιρών καλύπτοντα χωρία Λάνια, Τριμίλινη, Μανδριά, Άρσος, Κάτω Πλάτρες, Όμοδος, Ποταμιού, Πάνω Πλάτρες, Άγ. Θεόδωρος, Αγρός, Πύργος και Πλατανίσκια. Διά πολλά άλλα χωρία της επαρχίας μας υπάρχουν έτοιμα σχέδια τα οποία δυστυχώς δεν ενεκρίθησαν εισέτι.

Από έτοιμα σχέδια δι' αρδευτικούς σκοπούς αξίας 76.000 περίπου λιρών ενεκρίθησαν μόνον 29.920 λίραι και καλύπτοντα χωρία Αγρός διά δέκα μικρά σχέδια αξίας 3.700 λιρών, Όμοδος έν σχέδιον αξίας 1.780 λιρών, Τρεις Ελιές έν σχέδιον αξίας 1.030 λιρών, Πελένδρι τρία σχέδια αξίας 2.080 λιρών, Διερώνα έν σχέδιον αξίας 2.600 λιρών, Σιλίκου έν σχέδιον αξίας 650 λιρών, Αγρίδια έν σχέδιον αξίας 600 λιρών και Γερμασόγεια έν σχέδιον αξίας 16.000 λιρών. Πολλά άλλα μικρά σχέδια είναι έτοιμα προς εκτέλεσιν, τα οποία και πάλιν ατυχώς δεν ενεκρίθησαν εισέτι.

Αναφορικός με τας προβλεπομένας διατρήσεις εις Κολόσσι, Μαλλιά, Πεντάκωμον, Μοναγρούλλι, Κάτω Πολεμίδα, και τας υδρολογικάς ερευνας εις Φασούρι, Ακρωτήρι, διετέθησαν, δύναμαι να είπω ικανοποιητικώς, τα σχετικά κονδύλια.

Κεφάλαιον Δ3. Γεωργία.

Όπως παρατηρεί η έκθεσις των Επιτροπών Οικονομικών και Προγραμματισμού το προβλεπόμενον ποσόν είναι χαμηλότερον εκείνου που ανεμέναμεν. Βεβαίως ίσως τούτο να οφείλεται εις το ότι αναμένονται έρευναι του υπό ίδρυσιν Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών.

Έχω την γνώμην ότι είναι καιρός να αρχίση πρακτική εφαρμογή των όσων γνωρίζομεν βάσει της ήδη κτηθείσης πείρας μας, συγχρόνως δε να εξακολουθήσωσιν αι γεωργικά έρευναι, τα συμπεράσματα όμως των οποίων δεν είναι δυνατόν να αναμένωνται ταχέως.

Εις το άρθρον 7 του Κεφαλαίου αυτού αναφέρεται ποσόν 10 λιρών διά τον αναδασμόν γης. Βεβαίως το ποσόν τούτο είναι καθαρώς συμβολικόν. Όμως ο αναδασμός πρέπει να αποτελέση θέμα σοβαράς μελέτης της Κυβερνήσεως. Δεν είναι κατάλληλος η ευκαιρία διά να αναφερθώ εις τα πλεονεκτήματα του αναδασμού. Ο αγροτικός κλήρος όπως είναι πολύ τεμαχισμένος αποτελεί μέγα μειονέκτημα διά την βελτίωσιν και την αξιοποίησιν. Γνωρίζω ότι έν σχέδιον αναδασμού συνεπάγεται κοινωνικά μεταρρυθμίσεις και γενικώτερον αγροτικήν μεταρρύθμισιν. Γνωρίζω επίσης τας δυσκολίας που θα αντιμετωπίσῃ το πρόβλημα τούτο. Εν τούτοις, δεν βλέπω τον λόγον διατί να μην αρχίσωμεν να τον εφαρμόζωμεν εκεί που είναι δυνατόν να τον εφαρμόσωμεν. Αι τελευταίαι στατιστικά εξ Ελλάδος όπου εφαρμόζεται τελευταίως συστηματικά, αποδεικνύουν ότι η παραγωγικότης ηυξήθη κατά 30—50% εις τας περιοχάς όπου εφηρμόσθη ο αναδασμός.

Εισηγούμαι όπως τα πορίσματα του προ ολίγων ημερών λαβόντος χώραν Σεμιναρίου Αναδασμού μελετηθώσι προσεκτικώς και αποτελέσωσι την βάση ενός σχετικού σχεδίου.

Κεφάλαιον Δ5. Κτηνοτροφία.

Το προβλεπόμενον ποσόν διά την κτηνοτροφίαν αποδεικνύει ότι η Κυβέρνησις δίδει την δέουσαν σημασίαν εις τον σοβαρόν τούτον πλουτοπαραγωγικόν κλάδον.

Η ανάπτυξις της κτηνοτροφίας μας είναι επιτυχή εις πολύ μέγαν βαθμόν και πρέπει κατά την γνώμην μου να αποτελέση μίαν από τας βασικάς επιδιώξεις του Προγράμματος Αναπτύξεως. Η Κύπρος έχει τας δυνατότητας να καταστή όχι μόνον αυτόκλητος εις κτηνοτροφικά προϊόντα αλλά να καταστή και χώρα εξαγωγής του είδους αυτού. Εις το Άρθρον 7 του Κεφαλαίου αυτού προβλέπεται ποσόν £37.000 δι' εισαγωγήν ζώων, δηλαδή αγελάδων, προβάτων και επιβητόρων. Πέρυσι διετέθη πολύ μεγαλύτερον ποσόν διά τον σκοπόν αυτόν και εισήχθησαν δεκάδες ζώων. Όμως λυπούμαι να παρατηρήσω ότι δεν εγένετο η δέουσα κατανομή κατ' επαρχίας. Εξ όσων γνωρίζω εις την Επαρχίαν Λεμεσού ουδεμία κατανομή εγένετο. Αυτό δεν είναι δίκαιον ούτε ορθόν. Εισηγούμαι όπως η κατανομή των εισαγομένων ζώων γίνεται επί δικαιοτέρας βάσεως και κατόπιν συνεννοήσεως μετά των επαρχιακών αρχών.

Κεφάλαιον Δ6. Κτηνιατρικά Υπηρεσίαι.

Το Κτηνιατρικόν Τμήμα οφείλει να ενδιαφερθή περισσότερο διά την συμπλήρωσιν τόσο του προσωπικού όσον και του εξοπλισμού των Επαρχιακών Κτηνιατρικών Τμημάτων. Η Επαρχία Λεμεσού χρειάζεται επειγόντως και δεύτερον Κτηνιατρικόν Λειτουργόν και συμπλήρωσιν της κτηνιατρικής κλινικής.

Κεφάλαιον Δ8. Αλιεία.

Και εφέτος το προνοούμενον ποσόν εκ £17.720 είναι πολύ ολιγώτερον του προβλεπομένου εις το Πενταετές Σχέδιον. Τούτο πιθανόν να οφείλεται εις το γεγονός ότι το αρμόδιον Υπουργείον δεν έχει ακόμη καταρτίσει πλήρες πρόγραμμα αναπτύξεως της αλιείας. Η αλιεία παραμεληθείσα μέχρι σήμερα είναι ένας πλουτοπαραγωγικός κλάδος ο οποίος πρέπει να αναπτυχθή το ταχύτερον.

Ο ειδικός επί της αλιείας του Οργανισμού Τροφίμων και Υγείας των Ηνωμένων Εθνών αφού εμελέτησε το όλον πρόβλημα υπέβαλεν από μακρόν χρόνον την έκθεσίν του. Η έκθεσις αυτή ουδέποτε εδόθη εις την δημοσιότητα. Και όταν εζήτησα δι' ερωτήσεως εις την Βουλήν να πληροφορηθώ περί αυτής το παρελθόν έτος το αρμόδιον Υπουργείον απήντησεν ότι η έκθεσις εμελετάτο εισέτι. Παρήλθεν έκτοτε έν ολόκληρον έτος και επιθυμώ να γνωρίζω εάν συνεπληρώθη η μελέτη της έκθέσεως, και ποία τα συμπεράσματα.

Η ιδιωτική πρωτοβουλία εις την ανάπτυξιν της αλιείας είναι αξιοπρόσεκτος. Κατά το τρέχον έτος εκ μέρους της Κυβερνήσεως επεδείχθη σχετική κατανόησις διά την επίλυσιν μερικών προβλημάτων τα οποία αντιμετωπίζουν οι ιδιοκτήται των αλιευτικών σκαφών. Επίσης παρεσχέθησαν δάνεια διά την βελτίωσιν των σκαφών εις τρόπον ώστε να καταστώσι κατάλληλα δι' αλιείαν εις ανοικτάς θαλάσσας. Όμως εξακολουθεί ακόμη να καθυστερή και η νομοθετική προστασία της Κυπριακής αλιείας έναντι της ξένης αλιείας. Επανελημμένης εζήτηθή η απαγόρευσις εισαγωγής ναπών ιχθύων και ιδίως της ποιότητος της γνωστής ως μαρίδα, η οποία αλιεύεται εις μεγάλας ποσότητας υπό των Κυπριακών αλιευτικών σκαφών.

Το αρμόδιον Υπουργείον παρ' όλον ότι αναγνωρίζει το δίκαιον αίτημα, καθυστερεί την λήψιν των αναγκαίων προστατευτικών μέτρων. Η μαρίδα είναι η ποιότης του ψαριού η οποία πωλείται προς 3—4 σελίνια την οκάν και όμως εκατοντάδες οκάδες καταστρέφονται καθημερινώς διότι επιτρέπεται η εισαγωγή μαρίδας από ξένα αλιευτικά σκάφη.

Το ζήτημα τούτο πρέπει να τύχη της δεούσης προσοχής εκ μέρους του αρμοδίου Υπουργείου το ταχύτερον.

Κεφάλαιον Δ10. Εμπόριον και Βιομηχανία.

Είναι γεγονός ότι τα εξαγωγίμα γεωργικά μας προϊόντα λόγω του υψηλού κόστους αντιμετωπίζουν οξύ συναγωνισμόν

εκ μέρους άλλων χωρών. Τα γεωργικά μας προϊόντα έχουν εκτοπισθή από πολλές ξένες αγορές εις πολλές δε άλλες είναι τελείως άγνωστα.

Είναι αξία επιπλέον η καταβαλλομένη προσπάθεια εξευρέσεως νέων αγορών και η προσπάθεια διαφήμισεως των οινικών μας προϊόντων. Όμως πιστεύω ότι τα προβλεπόμενα ποσά είναι ανεπαρκή διά τον σκοπόν αυτόν. Το σύστημα συμμετοχής της Κυβερνήσεως κατά 25% εις τα έξοδα των ιδιωτικών βιομηχανιών διά την διαφήμισιν των οινικών μας προϊόντων εις την Αγγλικήν αγοράν πρέπει να εφαρμοσθή και διά την διαφήμισιν εις άλλας αγοράς.

Πιστεύω ότι το σύστημα τούτο όσον αφορά την Αγγλίαν επιτυγχάνει. Δεν βλέπω τον λόγον διατί να μην επιτύχη και διά τας άλλας χώρας. Έχομεν την μεγάλην αγοράν της Αμερικής εις την οποίαν διά μιας εντατικής διαφήμισεως είναι δυνατόν να εξάγωμεν μεγάλας ποσότητας οινικών προϊόντων ιδίως του τύπου κουμανδαρίας.

Εις την αγοράν της Αμερικής και πολλών άλλων χωρών τα οινικά μας προϊόντα είναι τελείως άγνωστα. Και τα προϊόντα βιοτεχνίας είναι επίσης τελείως άγνωστα. Το διατιθέμενον ποσόν των £25.000 λιρών διά την ενθάρρυνσιν οικοτεχνίας είναι κατά την γνώμην μου μικρόν, πρέπει δε να αυξηθῆ διά να καλύψῃ όχι μόνον την οικοτεχνίαν αλλά και την βιοτεχνίαν και την χειροτεχνίαν.

Η προσοχή του αρμοδίου Υπουργείου πρέπει να στραφῆ και εις την διαφήμισιν των βιοτεχνικών μας προϊόντων τα οποία, παρ' όλον ότι είναι θαυμάσια και θαυμασίας εμφανίσεως, εν τούτοις είναι τελείως άγνωστα εις το εξωτερικόν.

Κεφάλαιον Δ12. Τουρισμός.

Η τουριστική αξιοποίησις της Κύπρου πρέπει να αποτελέσῃ βασικόν αντικειμενικόν σκοπόν του Προγράμματος Αναπτύξεως.

Η Κύπρος, με το ήπιον κλίμα της, κατάλληλον τόσον διά την θερινήν περίοδον όσον και διά την χειμερινήν περίοδον, τους αρχαιολογικούς θησαυρούς και τας πολλές φυσικάς καλλονάς της παρέχει τεραστίας δυνατότητας αναπτύξεως.

Τώρα που θέτομεν τας βάσεις μιας τουριστικής οργανώσεως πρέπει να προσέξωμεν ιδιαίτερας εις τρόπον ώστε εκ παραλλήλου με την ίδρυσιν των απαιτητήτων τουριστικών ξενοδοχείων να αναπτύξωμεν και τουριστικήν συνειδήσιν εις τον λαόν μας. Δυστυχώς εις το Κεφάλαιον τούτο είμεθα πολύ καθυστερημένοι. Δεν υπερβάλλω εάν πω ότι στερούμεθα πλήρως τουριστικής συνειδήσεως. Δυστυχώς εσυνηθίσαμεν να βλέπωμεν τον ξένον επισκέπτην ως ένα μέσον προς εκμετάλλευσιν. Οι τουρίσται που μας επισκέπτονται όχι μόνον πρέπει να απολαμβάνουν των αναγκαίων ανέσεων εις τα ξενοδοχεία μας, αλλά πρέπει να αισθάνονται ότι ευρίσκονται μεταξύ φίλων, ανθρώπων πολιτισμένων, φιλοξένων και διακριτικών. Έχομεν αυτά τα προτερήματα ως λαός. Εκείνο που στερούμεθα είναι το πως να συνειδητοποιήσωμεν τα προτερήματα μας αυτά. Δεν υπάρχει καλύτερα διαφήμισις από την ζώσαν διαφήμισιν και ζώσα διαφήμισις είναι οι τουρίσται μας όταν απέρχονται ευχαριστημένοι.

Ιδιαίτερα προσοχή πρέπει να δοθῆ εις την οργάνωσιν τουριστικής αστυνομίας και την θέσπισιν τουριστικής νομοθεσίας. Διότι είναι καιρός να παταχθῆ αμειλίχτως η εκμετάλλευσις των ξένων μας από πολλούς ασυνειδήτους τύπους. Η εκμετάλλευσις αυτή η οποία πολλάκις προσεγγίζει τα όρια της ληστείας αποτελεί σαμποτάρισμα της Κυβερνητικής προσπαθείας διά την ανάπτυξιν του τουρισμού. Ιδιαίτερα προσοχή πρέπει επίσης να δοθῆ εις την ίδρυσιν τουριστικής σχολῆς και να ενθαρρυνώμεν δι' υποτροφιών την φοίτησιν εις αυτήν νέων μορφωμένων, τους οποίους διαβέτομεν εν αφθονία. Πρέπει να συνειδητοποιήσωμεν το γεγονός ότι τα επαγγέλματα των ξεναγών, γκαρσονιών, κ.λ.π. τα οποία έχουν άμεσον σχέσιν με τον τουρισμόν και αξιοπρεπή είναι και επικερδή.

Το αναφερόμενον ποσόν εις το άρθρον 7 εξ 70.000 λιρών διά τα σχέδια του ξενοδοχείου «Χίλτον» με ευρίσκει σύμ-

φωνον. Όχι μόνον το ποσόν αυτό αλλά και το 1.000.000 λίρα το οποίον απεφάσισεν η Κυβέρνησις όπως διαβέσῃ διά το ξενοδοχείον «Χίλτον» αποτελούν κατά την γνώμην μου ορθήν ενέργειαν και εντός του πλαισίου του Προγράμματος Αναπτύξεως διά τον τουρισμόν.

Διά της ιδρύσεως του ξενοδοχείου «Χίλτον» εις την Κύπρον και διά της αρτίας τουριστικής οργανώσεως, την οποίαν διαθέτει το συγκρότημα «Χίλτον» ανά τον κόσμον, θα μας δημιουργήσῃ τοιαύτην τουριστικήν διαφήμισιν την οποίαν ασφαλώς δεν θα ηδυνάμεθα να επιτύχωμεν και εάν ακόμη εξοδεύαμεν τα ανωτέρω ποσά διά τουριστικήν διαφήμισιν εις το εξωτερικόν.

Κεφάλαιον Δ13. Ανάπτυξις Οδών.

Προβλέπεται ποσόν 872.620 λιρών. Το ποσόν τούτο είναι ολιγώτερον εκείνου που ανεμέναμεν ότι θα διετίθετο. Αντιλαμβανομαι ότι η ανάπτυξις οδών δεν εθεωρήθη ως έργο προτεραιότητος εις τον υπό συζήτησιν Προϋπολογισμόν.

Εδόθη μεγαλύτερα προσοχή εις την συνέχισιν και συμπλήρωσιν των παλαιών σχεδίων. Όμως πιστεύω ότι εκ παραλλήλου πρέπει να συνεχισθῆ και η ανάπτυξις νέων οδικών σχεδίων.

Πέρυσι ομιλών επί του ιδίου Κεφαλαίου διεπίστωσα ουσιώδεις ουσιώδεις παραλείψεις διά την Επαρχίαν Λεμεσού. Δυστυχώς και εφέτος είμαι ηναγκασμένος να αναφερθῶ και πάλιν εις τας ίδιας παραλείψεις. Ουσιώδης παράλειψις είναι η έλλειψις προνοίας διά την ασφαλτόστρωσιν της κεντρικής αρτηρίας Λεμεσού — Κελλακίου. Η οδική αυτή αρτηρία είναι ζωτικής σημασίας διά την περιοχὴν Κελλακίου. Συνδέει 13 αρτηρίας Λεμεσού — Κελλακίου. Η οδική αυτή αρτηρία είναι ζωτικής σημασίας διά την περιοχὴν Κελλακίου. Συνδέει 13 χωρία της περιοχής με την πόλιν Λεμεσού, την επαρχίαν Λευκωσίας και 6 χωρία της Επαρχίας Λάρνακος. Διά της οδοῦ αυτής διέρχονται καθημερινώς δεκάδες αυτοκινήτων και άλλων μηχανοκινήτων οχημάτων μεταφέροντα τα γεωργικά προϊόντα της περιοχής και εκατοντάδας εργατῶν εις τας εργασίας των. Ως είναι γνωστόν οι περισσότεροι των κατοίκων της περιοχής αυτής είναι εργάται. Λόγω του ότι η οδός αυτή ευρίσκειται εις αθλιεστάτην κατάστασιν και εις πολλά σημεία αδιάβατος, ιδίως κατά τους χειμερινούς μήνας, οι κάτοικοι της περιοχής αυτής υφίστανται μεγάλας ταλαιπωρίας και αρκετάς ζημίας.

Εις επανειλημμένα διαβήματα των κατοίκων της περιοχής αυτής εδόθησαν ρηταί υποσχέσεις ότι η ασφαλτόστρωσις της κεντρικής αυτής αρτηρίας θα είχε προτεραιότητα εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1962, όμως δεν συμπεριλήφθη. Εδόθη ρητή υπόσχεσις ότι θα συμπεριληφθῆ εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963. Και πάλιν δεν συμπεριλαμβάνεται. Ομολογῶ ότι με λυπεῖ η αδιαφορία διά την περιοχὴν αυτήν. Έχω εντολήν από τους κατοίκους των επηρεαζομένων χωρίων όπως διαμαρτυρηθῶ και πάλιν εκ μέρους των από του βήματος τούτου. Η δοθείσα δικαιολογία είναι ότι εις τον υπό συζήτησιν Προϋπολογισμόν δεν συμπεριλήφθησαν νέα σχέδια. Όμως εις το άρθρον 24 προβλέπεται ποσόν εκ 13.000 λιρών διά νέον σχέδιον ασφαλτοστρώσεως της οδοῦ Πέτρας—Καζιβερών. Ο δρόμος αυτός θα εξυπηρετήσῃ μόνον 850 κατοίκους ενός χωρίου, το οποίον συνορεύει εκ του πλησίον εκ 2 πλευρών με δύο κεντρικάς αρτηρίας Μόρφου — Καραβοστασίου απ' ενός Ἀστρομερίτη — Λεύκας απ' ετέρου. Δεν υπαινίσσομαι ότι η οδός αυτή δεν πρέπει να συμπεριληφθῆ. Το αναφέρω απλώς ως παράδειγμα νέου σχεδίου. Ουσιώδης παράλειψις είναι και η περίπτωση της κεντρικής αρτηρίας Πέρα Πεδίου — Κοιλανίου — Βουνίου — Αγίου Ἀμβροσίου. Διά της οδοῦ αυτής διέρχονται καθημερινώς δεκάδες αυτοκινήτων εξυπηρετούντα 3.000 χωρικούς. Η ίδια παράλειψις παρατηρεῖται διά την κεντρικὴν αρτηρίαν Πλατρών — Λεμύθου καλύπτουσαν οκτὼ χωρία με πληθυσμόν 4.000 κατοίκων. Η ίδια επίσης παράλειψις παρατηρεῖται διά την οδὸν Μονιάτη — Πλατρών, αρτηρίαν μεγάλης τουριστικής σημασίας.

Κεφάλαιον Δ18. Ιατρικά Υπηρεσία.

Η προβλεπόμενη δαπάνη εξ 102.000 λιρών είναι πολύ μικρότερα εκείνης του Προϋπολογισμού του 1962. Δυστυχώς ουδεμία πρόβλεψις γίνεται διά την ανέγερσιν νέων αγροτικών κέντρων. Ουδεμία επίσης πρόβλεψις γίνεται διά την συμπλήρωσιν του εξοπλισμού των επαρχιακών και αγροτικών νοσοκομείων. Ιδιαίτερον εντύπωσιν μου προξενεί το γεγονός ότι εκ του ποσού των 102.000 λιρών, 90.000 λίραι διατίθενται διά την Λευκωσίαν, 8.000 λίραι διά την Λάρνακα και ουδέν ποσόν διά τας άλλας επαρχίας.

Διαβλέπω μίαν τάσιν να καταστή το Κεντρικόν Νοσοκομείον Λευκωσίας υδροκέφαλον, όπως ατυχώς συμβαίνει και με πολλάς άλλας Κυβερνητικές υπηρεσίας. Δεν συμφωνώ με αυτήν την τακτική. Η προσοχή του αρμοδίου Υπουργείου πρέπει να στραφή και εις την συμπλήρωσιν τόσον του προσωπικού όσον και του εξοπλισμού των επαρχιακών νοσοκομείων και των αγροτικών τοιούτων.

Η αμπελοαγροτική περιοχή της επαρχίας Λεμεσού χρειάζεται επειγόντως αγροτικήν υγειονομικήν μονάδα. Η αγροτική μονάδα του Σανατορίου Κυπερούνας άκναι ετοιμή δεν ήρχισεν ακόμη λειτουργούσα. Η καθυστέρησις αυτής είναι αδικαιολόγητος και δικαίως προκαλεί τα παράπονα των κατοίκων της περιοχής. Εις το Νοσοκομείον Λεμεσού ολόκληρος πτέρυξ δεν λειτουργεί λόγω ελλείψεως προσωπικού και εξοπλισμού. Εις το επαρχιακόν Νοσοκομείον Λεμεσού πρέπει να ιδρυθή το ταχύτερον Τμήμα Νευροψυχικών νοσημάτων, επίσης Τράπεζα αίματος, η οποία δύναται κάλλιστα να εξυπηρετή και την επαρχίαν Πάφου.

Είναι ακατανόητον το επαρχιακόν Νοσοκομείον της δευτέρας Κυπριακής πόλεως να μη διαθέτη ειδικόν αναισθησιολόγον και ένα ηλεκτροκαρδιογραφικόν μηχανήμα. Εις πολλά χωρία της επαρχίας μας οι επισκεπτόμενοι αυτά Κυβερνητικοί ιατροί δεν ευρίσκουν ένα στοιχειώδες ιατρείον διά την εξέτασιν των ασθενών. Δεν επιθυμώ να αναφερθώ και εις πολλάς άλλας λεπτομερείας επί του θέματος τούτου. Προσωπικώς πιστεύω ότι τελικός στόχος του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως πρέπει να είναι η εφαρμογή ενός πλήρους κρατικού συστήματος ιατρικής περιθάλψεως δι' όλους.

Εν τω μεταξύ όμως το Ιατρικόν Τμήμα και αι υγειονομικά υπηρεσίαί μας χρήζουσι ριζικής αναδιοργανώσεως.

Κεφάλαιον Δ19. Αγροτική Ανάπτυξις.

Το ποσόν του άρθρου 2 εκ 40.000 λιρών διά βοήθειαν προς αγροτικά Δημαρχεία και Συμβούλια Αναπτύξεως είναι πολύ μικρόν. Το ποσόν αυτό συνήθως χρησιμοποιείται διά συνεισφοράς δι' εγκαθιδρύσιν σφαγείων, κρεοπωλείων, αγορών και άλλων κοινοτικών κτιρίων. Λαμβανομένου υπ' όψιν ότι το ποσόν των 40.000 λιρών καλύπτει ολόκληρον την Κύπρον είναι φανερόν ότι δεν μπορεί να εκπληρωθή τον σκοπόν διά τον οποίον διατίθεται.

Εις το άρθρον 7 διατίθεται ποσόν 14.000 λιρών διά βελτιώσεις και κατασκευήν χωρικών οδών. Το ποσόν αυτό είναι ασήμαντον. Μία στατιστική της διοικήσεως Λεμεσού διά την βελτίωσιν των χωρικών οδών της Επαρχίας, μη συμπεριλαμβανούσης ασφαλτοστρώσεις και βελτιώσεις κεντρικών αγροτικών αρτηριών, αναβιβάζει την δαπάνην εις το ποσόν των 450.000 λιρών. Από τον αριθμόν αυτόν δυνάμεθα να αντιληφθώμεν πόσον ασήμαντον είναι το προνοούμενον ποσόν των 14.000 λιρών δι' όλην την Κύπρον.

Κεφάλαιον Δ20. Αρχαιότητες.

Το Μουσείον Λεμεσού στεγάζεται εις τον πύργον Ριχάρδου Λεοντόκαρδου και Βερεγγέρη. Ο πύργος αυτός είναι ακατάλληλος και χρειάζεται ριζικές βελτιώσεις. Όμως ουδεμία πρόβλεψις γίνεται εις τον Προϋπολογισμόν. Το Μουσείον Επισκοπής έχει εγκαταλειφθή και θα ήτο ωφέλιμον από τουριστικής πλευράς να μελετηθή η επαναλειτουργία του.

Κεφάλαιον Δ23. Άλλα Υπηρεσία.

Εις το άρθρον 11 προβλέπεται ποσόν 260.000 λιρών δι' αγοράν μηχανημάτων και εξοπλισμού. Πέρσι ομιλών επί του

Κεφαλαίου τούτου ετόνισα ότι η αγορά γεωργικών μηχανημάτων έπρεπε να επισπευσθή. Δυστυχώς δεν γνωρίζω διατί η αγορά αυτή δεν επραγματοποιήθη.

Η Επαρχία Λεμεσού διά τον σκοπόν αυτόν πέρσι εξήτησε ποσόν 40.000 λιρών. Όμως ουδέν ποσόν παρεωρήθη. Αποτέλεσμα τούτου είναι ότι ολόκληρος η Επαρχία Λεμεσού εξυπηρετείται δι' ενός τράκτορ της Διοικήσεως ευρισκομένου εις αθλίαν κατάστασιν, και δύο του Τμήματος Γεωργίας, πλην βεβαίως των ιδιωτικών τοιούτων.

Πιστεύω ότι εφέτος θα δοθή η δέουσα προσοχή εις το ζήτημα τούτο.

Πριν τελειώσω την αγόρευσίν μου, η οποία λυπούμαι διότι υπήρξε μακρά και ίσως κουραστική διά τους εντίμους συναδέλφους, επιθυμώ όπως αναφερθώ εις το εξής ζήτημα.

Πολλοί εμπειρογνώμονες έρχονται διά την μελέτην ζωτικών προβλημάτων μας. Πολλάί μελέται γίνονται και υποβάλλονται εις τα αρμόδια Υπουργεία προς μελέτην. Όμως οι Βουλευταί ουδέποτε λαμβάνουν γνώσιν αυτών των εκθέσεων. Είναι ορθόν όπως αι εκθέσεις αυτά διαβιβάζονται και εις την Βουλήν προς κατατόπισιν των Μελών. Τούλαχιστον εκείναι αι οποίαι δεν είναι αυστηρώς εμπιστευτικά. Η Βουλή πολλάκις καλείται να θεσπίση νομοθεσίαν επί τη βάσει τοιούτων εκθέσεων. Πιστεύω ότι το Σώμα τούτο θα ήτο εις θέσιν να λάβη ορθότερας αποφάσεις εάν κατατοπίζετο εκ των προτέρων επί των εισηγήσεων των εν λόγω εκθέσεων.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον, όπως εάν εγκρίνη την εισήγησιν μου ταύτην, την προωθήση καταλλήλως.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Την τελευταίαν πρότασιν την οποίαν έκαμεν ο κ. Αιμίλιος Φράγκος οφείλω να ομολογήσω ότι με ευρίσκει απολύτως σύμφωνον και ελπίζω ότι το σχετικόν απόσπασμα της ομιλίας μου θα σταλή εις το αρμόδιον Υπουργείον διά να λάβη γνώσιν της εισηγήσεως αυτής.

Ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κ. συνάδελφοι.

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως), Νόμος του 1963, αποτελεί τον δεύτερον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως από της εξαγγελίας του Πενταετούς Προγράμματος.

Εκ της μελέτης του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου εμφανίζεται η σταθερά αποφασιστικότης της Εκτελεστικής Εξουσίας όπως φέρη εις αίσιον πέρας την εκτέλεσιν του υπ' αυτής εξαγγελθέντος Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως παρά τας οικονομικάς αντιξοότητας τας οποίας εμφανίζει η οικονομική δυνατότης της νεαρής Κυπριακής Πολιτείας.

Η νήσος μας ήτις εθεμελίωσε την κρατικήν της υπόστασιν επί των οικονομικών ερειπίων τα οποία κατέλειπεν η απελθούσα αποικιοκρατική Κυβέρνησις, επεβάλλετο να ανορθωθή οικονομικώς και να εξυψώση το βιοτικόν επίπεδον του λαού της δι' ενός ρεαλιστικού προγράμματος αναπτύξεως όπως είναι το εξαγγελθέν υπό του Μακαριωτάτου Προέδρου εις την Βουλήν.

Κατά την σύνταξιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως τόσον η Λειτουργική Επιτροπή όσον και η Εκτελεστική Εξουσία έχομεν την γνώμην ότι οφείλουν να εξετάζουσι μετά μεγάλη προσοχής και κατά τρόπον ακριβοδίκαιον τας ανάγκας όλων των επαρχιών της νήσου μας και να καταβάλλουσι πάσαν δυνατήν προσπάθειαν, ώστε τα εκτελούμενα καθ' έκαστον έτος έργα να ικανοποιούν εξ ίσου όλας τας επαρχίας, αναλόγως των αναγκών και του πληθυσμού εκάστης, εις τρόπον ώστε ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως να μη εμφανίξη δυσαναλόγους δαπάνας προς όφελος μιας επαρχίας και εις βάρος ετέρας τοιαύτης.

Η συνολική δαπάνη διά τους σκοπούς αναπτύξεως κατά το έτος 1963 ανέρχεται εις £11.828.816, παρ' όλον ότι η προβλεπομένη δαπάνη εις το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον

ανέρχεται μόνον εις £6.161.035, η δε διαφορά θα καλυφθή εξ άλλων πηγών χρηματοδοτήσεως.

Είναι ευχάριστον το γεγονός ότι εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963 Κεφάλαιον 2Δ — Ανάπτυξις Υδάτων — συμπεριλαμβανομένων και των προσθέτων ποσών από τους επί των Δανείων Επιτρόπους και από την Αμερικανικήν Βοήθειαν διατίθεται ποσόν £980.000 προς εκτέλεσιν αρδευτικών έργων, καθότι το αρδευτικόν πρόβλημα της νήσου μας αποτελεί έν εκ των οξυτέρων προβλημάτων εκ της λύσεως του οποίου θα εξαρτηθή κατά μέγα μέρος η ανόρθωσις της Κυπριακής οικονομίας, λόγω του ότι η χώρα μας είναι κατ' εξοχήν αγροτική.

Μετά λύπης μας όμως διεπιστώσαμεν εκ του Μεμοράντου εκτιμήσεως αναπτύξεως 1963, ότι η κατανομή κατά επαρχίας του ως άνω ποσού των £980.000 είναι σκανδαλωδώς άδικος διά την Επαρχίαν Λεμεσού. Προς υποστήριξιν του ισχυρισμού μας, ανατρέχουμε εις τον συνολικόν Πίνακα 1 του εν λόγω Μεμοράντου και προβαίνουμε εις την ανάγνωσιν τούτου διά να διαπιστώση η Βουλή την σκανδαλώδη αδικίαν ήτις έγινε εις βάρος της επαρχίας Λεμεσού την οποίαν έχω την τιμήν να αντιπροσωπεύω μετά των άλλων εκ Λεμεσού συναδέλφων.

Ενώ διά την Λευκωσίαν—Κυρήναιαν διατίθεται ποσόν £346.870, διά την Αμμόχωστον ποσόν £110.500, διά την Λάρνακα ποσόν £166.130, διά την Πάφον £271.450, διά την επαρχίαν Λεμεσού διατίθεται μόνον το ποσόν των £44.920 εκ του οποίου μάλιστα δέον να αφαιρέσωμεν ποσόν £15.000 το οποίον αποτελεί επαναψήφισιν κονδυλίου αρδεύσεως του Ακρωτηρίου. Είναι τόσο μεγάλη η διαφορά του ποσού το οποίον διατίθεται διά την επαρχίαν Λεμεσού από τα ποσά τα οποία διατίθενται διά τας άλλας επαρχίας, ώστε να μη χωρή ουδεμία δικαιολογία, ουδέ και η προχείρως προτασσομένη περί ελλείψεως σχεδίων αρδεύσεως, καθότι υπό του Επάρχου Λεμεσού υπεβλήθησαν σχέδια δι' εκτέλεσιν 28 αρδευτικών έργων εις την επαρχίαν Λεμεσού και ενεκρίθησαν μόνον τα ένδεκα και μέρος του σχεδίου Γερμασόγειας. Το Πελένδρι, το Κοιλάνι, ο Λουβαράς, το 'Όμοδος, οι Τρεις Ελιές, ο 'Άγιος Δημήτριος, η Επισκοπή, η Ερήμη, το Κολόσι και ο Πύργος έχου άμεσα ανάγκην εκτελέσεως ωρισμένων αρδευτικών έργων και εν τούτοις η αρμοδία Επιτροπή άδίκως δεν ενέκρινε την εκτέλεσιν των εντός του 1963.

Ως εις εκ των εκπροσώπων του λαού της επαρχίας μου θεωρώ καθήκον μου να καταγγείλω ενώπιον της Βουλής την γενομένην αδικίαν και να διαμαρτυρηθώ διά την άστοχον αυτήν κατανομήν του ποσού των £980.000 δι' αρδευτικούς σκοπούς, με την ελπίδα ότι οι αρμόδιοι εις το αμέσως προσεχές μέλλον θα θελήσουν να επανορθώσουν την εις βάρος της επαρχίας Λεμεσού γενομένην αδικίαν διά της καταθέσεως συμπληρωματικού προϋπολογισμού προς εκτέλεσιν των μη συμπεριληφθέντων έργων.

Και εις τον τομέα υδρεύσεως χωρίων και πάλιν ηδικήθη η επαρχία Λεμεσού κατά την σύνταξιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963. Εκ του συνολικού ποσού των £530.852 διατίθενται διά την Λευκωσίαν — Κυρήναιαν £179.500, διά την Αμμόχωστον £118.000, διά την Λεμεσόν £94.052, διά την Πάφον £90.800 και διά την Λάρνακα £48.300. Εν όψει του γεγονότος ότι πλείστα χωρία της επαρχίας Λεμεσού στερούνται ποσίου ύδατος, υπεβλήθησαν σχέδια δι' ύδρευσιν τούτων εντός του 1963 υπό του Επάρχου Λεμεσού, συνολικής αξίας £156.302, αλλ' ενεκρίθησαν μόνον τα ήμισυ και τοιούτοτρόπως τα χωρία Λόφου, 'Άγιος Θεράπων, Πάγχα, Δωρά, Κουκά, Βάσα, Σωτήρα, Πισσούρι, Πραστείον (Αυδήμιου), Καλόν Χωρίον, Πύργος και Λουβαράς δεν θα κατορθώσουν να λύσουν το υδρευτικόν των πρόβλημα εντός του έτους 1963 καθώς ήλπίζαν.

Δεν είναι μόνον εις τον αρδευτικόν και υδρευτικόν τομέα που ηδικήθη η επαρχία Λεμεσού κατά την σύνταξιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963. Εκ των λεπτομερειών αίτινες δίδονται εις το Μεμοράντου επί της εκτιμήσεως αναπτύξεως του 1963, εμφανίζεται ότι υψίστης σημα-

σίας αγροτικά οδικά έργα τα οποία είχαν υποδειχθή υπό του Επάρχου Λεμεσού προς τους αρμοδίους διά να εκτελεσθούν το 1963 παρελείφθησαν εκ του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963. Τοιαύτα έργα είναι η ασφάλτωσις της αρτηριακής αγροτικής οδού Παρεκολλησίας — Κελλακίου — Επταγώνιας, η συμπλήρωσις και η ασφάλτωσις της οδού Μονιάτη — Πλατρών, η ασφάλτωσις της οδού Πέρα Πεδίου — Κοιλανίου — Βουνίου — Αγίου Αμβροσίου, η ασφάλτωσις της οδού Πελενδρίου και η κατασκευή νέας οδού μήκους δύο περίπου μιλίων συνδεούσης την Λεμεσόν με τον 'Άγιον Θεράποντα μέσον Αγίου Αμβροσίου, καθότι η υπάρχουσα τοιαύτη ευρίσκεται εις αθλιεστάτην κατάστασιν.

Είναι γεγονός ότι η κατασκευή μιας νέας περιφερειακής Λεωφόρου εκτάσεως 3,5 μιλίων περίπου εις το βορειότερον μέρος της Λεωφόρου Γεωργίου του Α' εις Λεμεσόν είναι ζωτικής σημασίας διά την πόλιν και έχουν ετοιμασθή προς τούτο τα σχέδια. Παρ' όλον ότι εις Λευκωσίαν και Αμμόχωστον κατασκευάσθησαν παρόμοια επωφελή οδικά έργα, ατυχώς το έργον τούτο δεν ενεκρίθη διά την Λεμεσόν, άγνωστον διά ποίους λόγους.

Εκ της μελέτης του Κεφαλαίου 21Δ — Εργασία και Κοινωνικά Ασφάλισεις, ουδεμία σοβαρά πρόνοια γίνεται εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963, αναφορικάς με την μελετωμένην ανάπτυξιν της νήσου μας εις τον κοινωνικόν τομέα. Εκτός του κονδυλίου εκ £5.000 διά την ίδρυσιν Κέντρου Παραγωγικότητας την οποίαν ενθουσιωδώς επικροτούμεν από του βήματος της Βουλής, και η οποία συμφώνως προς τας παρασχεθείσας πληροφορίας προς τας Επιτροπάς ελπίζεται να τύχη βοήθειας υπό του Ειδικού Ταμείου των Ηνωμένων Εθνών, ουδέν πρόσθετον κονδύλιον διατίθεται διά την βελτίωσιν του βιοτικού επιπέδου της Κυπριακής εργατοϋπαλληλικής τάξεως. Τόσον εις το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως, σελίς 28, όσον και δι' επανειλημμένων δημοσίων ανακοινώσεων του αρμοδίου Υπουργού, εξηγγέληθη ότι εντός του τρέχοντος έτους θα κατετίθετο εις την Βουλήν τροποποιητικόν Νομοσχέδιον του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, διά του οποίου θα προνοηται αύξησις όλων των καταβαλλομένων υπό του Σχεδίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων ωφελημάτων κατά 40—50%. Προς τούτο δε θα αυξηθή αναλόγως και η καταβαλλομένη κυβερνητική εισφορά. Παρ' όλον ότι εξηγγέληθη η εφαρμογή του τροποποιητικού Νόμου εντός του 1963, ούτε εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν, ίσως διά λόγους νομικούς, αλλ' ούτε και εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963 συμπεριελήφθη σχετικόν κονδύλιον. Έχομεν την γνώμην ότι η βελτίωσις του υπάρχοντος Νόμου περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων διά της ικανοποιητικής αύξησεως των καταβαλλομένων ωφελημάτων και διά της ενσωματώσεως του Νόμου περί Εργατικών Ατυχημάτων εις το τροποποιητικόν Νομοσχέδιον είναι υψίστης σημασίας διά την κοινωνικήν ανάπτυξιν του τόπου μας καθότι θα βελτιώση εις σημαντικόν βαθμόν το βιοτικόν επίπεδον των Κυπρίων εργαζομένων. Ως εκ τούτου αναμένομεν μετά σχετικής ανυπομονησίας την κατάθεσιν του σχετικού Νομοσχεδίου εις την Βουλήν, η ψήφισις του οποίου θα αποτελέση ένα σημαντικό σταθμόν διά την ανάπτυξιν της νήσου μας εις τον κοινωνικόν ασφαλιστικόν τομέα, εις τον οποίον, πράγματι υστερούσαμεν.

Ζωτικής σημασίας διά την ανάπτυξιν του τόπου μας εις τον κοινωνικόν τομέα θα αποτελέση ασφαλώς η διά νόμου κατοχύρωσις των ετών υπηρεσίας όλων των Κυπρίων εργαζομένων διά της υποχρεωτικής καθιερώσεως Ταμείου Προνοίας, ή εις περίπτωσιν αδικαιολογήτου απολύσεως διά της καταβολής τόσων μηνιαίων μισθών όσα τα έτη υπηρεσίας. Και η ψήφισις του εν λόγω Νομοσχεδίου εξηγγέληθη τόσον εις το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως, σελίς 28, όσον και διά δημοσίων ανακοινώσεων του αρμοδίου Υπουργού. Εκφράζομεν την ελπίδα ότι η Βουλή θα έχη την εξαιρετικήν ικανοποίησιν να ψηφίση εντός του έτους του 1963 τους δύο ως άνω νόμους, εκπληρούσα ούτω εν επιτακτικόν καθήκον έναντι της Κυπριακής εργατοϋπαλληλικής τάξεως.

Παρ' όλον ότι εις το Κεφάλαιον 21Α — Εργασία και Κοινωνικά Ασφαλίσεις, ουδέν νέον κονδύλιον, εκτός του κονδυλίου των £5.000 διά την ίδρυσιν Κέντρου Παραγωγικότητας υπάρχει, εν τούτοις θα ήτο άδικος παράλειψις εάν δεν ετονίζαμεν το αδιαμφισβήτητον γεγονός ότι διά της εκτελέσεως των έργων των αναφερομένων εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963, θα αντιμετωπισθή και πάλιν, όπως και κατά το παρελθόν έτος, κατά τρόπον δραστικόν το σοβαρόν πρόβλημα της απασχολήσεως, το οποίον κατά την εγκαθίδρυσιν της Κυπριακής Πολιτείας ενεφανίζετο τόσον οξύ, με τους 12.000 άνέργους, ώστε να αναγκάση ένα σημαντικόν αριθμόν Κυπρίων να μεταναστεύσουν.

Εκ της μελέτης του Κεφαλαίου 22Δ, Υπηρεσία Κοινωνικής Ευημερίας, διεπιστώσαμεν μετά λύπης μας ότι το γενικόν σύνολον δαπανών υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας άνέρχεται μόνον εις £22.109 και εκ τούτου ποσόν £4.000 αποτελεί επαναφήμισιν, τυγχάνει δε ελάχιστον εν συγκρίσει με το 1/5 της ολικής δαπάνης της αναφερομένης εις το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως.

Εις το εν λόγω Πρόγραμμα και εις το Κεφάλαιον Κοινωνική Πρόνοια, σελίς 26, αναφέρονται, μεταξύ άλλων τα εξής: «Πρόθεσις της Κυβερνήσεως είναι α) Αύξεις του εκ του Προϋπολογισμού δι' οικονομικά βοηθήματα διατιθεμένου ποσού, ώστε τα ήδη παρεχόμενα βοηθήματα να αυξηθούν, όπου παρίσταται ανάγκη, και να καταστή συγκρόνησις δυνατή η επέκτασις της παροχής βοηθημάτων εις πάντας τους χροζόντας τοιαύτης βοθηθείας πολίτας, β) Η εισαγωγή νομοθεσίας προνοούσης και ρυθμιζούσης την παροχήν οικονομικών βοηθημάτων». Δι' όλους δε τους εν λόγω σκοπούς τους αναφερομένους εις το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως διατίθεται ποσόν £600.000.

Είναι, πράγματι, λυπηρόν το γεγονός ότι, τόσον η Λειτουργική Επιτροπή όσον και η Εκτελεστική Εξουσία εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν του 1963 διά του οποίου περιέκοψαν ποσόν £20.000 διά βοηθήματα εις άπόρους, και εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963 παρεξέλιξαν της εκτελέσεως του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως εν σχέσει με τον τομέα της κοινωνικής ευημερίας.

Εκφράζομεν την ελπίδα ότι αι παρατηρήσεις μας θα ληφθούν σοβαρώς υπ' όψιν εις τρόπον ώστε εις το αμέσως προσεχές μέλλον θα ληφθούν τα δέοντα μέτρα ώστε η εκτέλεσις του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως εις τον τομέα της κοινωνικής ευημερίας να επαναλάβη τον ορθόν και κανονικόν ρυθμόν του.

Εκ της μελέτης του Κεφαλαίου 14Δ — Λιμένες, διαπιστούται η διάθεσις συνόλου δαπανών εκ £748.318, το μέγιστον μέρος των οποίων διατίθεται διά την ανάπτυξιν του λιμένος Αμμοχώστου. Διά την πρώτην βιομηχανικήν και εμπορικήν πόλιν της Κύπρου, την αλίμενον Λεμεσό, διατίθεται μόνον το σεβαστόν των £12.328 δι' απαλλοτριώσιν γης και τούτο δεν θα πληρωθή μέχρις ότου δοθούν πλήρεις λεπτομέρειαι του σχεδίου και εγκριθούν υπό του Υπουργικού Συμβουλίου και ληφθή η εξουσιοδότησις του Υπουργού Οικονομικών υπό την μορφήν «Εξουσιοδότησις προς διενέργειαν δαπανών». Εις το σημείον τούτο θεωρώ σκόπιμον να καταστήσω γνωστόν εις την Βουλήν ότι πλείστοι Έλληνες ιδιοκτήται απαλλοτριωθείσών αναγκαστικώς ακινήτων περιουσιών εις την περιφέρειαν του λιμένος Λεμεσού δεν έτυχον μέχρι σήμερα, παρά τας επανειλημμένας διαμαρτυρίας των, της πληρωμής της επιδικασθείσης προς αυτούς αποζημιώσεως, παρ' όλον ότι εξεδιάχθησαν εκ των απαλλοτριωθείσών οικιών των από του έτους 1958, εις τας οποίας κατοικούν παρανόμως από της εποχής των διακοινοτικών ταραχών Τούρκου χωρίς να πληρώνουν οιονδήποτε ενοίκιον και/ή αποζημιώσιν ούτε εις τους τέως ιδιοκτήτας των ούτε εις την Κυβέρνησιν. Πολλάκις απετάρθησαν προς εμέ οι ως άνω ιδιοκτήται διαμαρτυρούμενοι διά την άδικαιολόγητον καθυστέρησιν της πληρωμής της επιδικασθείσης προς αυτούς αποζημιώσεως, αλλά, παρά τας προσπάθειαις μας, δεν επέτυχον την πληρωμήν ταύτην μέχρι σήμερα. Εκφράζομεν την ελπίδα ότι η αρμοδία αρχή θα προβή το ταχύτερον εις την

πληρωμήν της επιδικασθείσης αποζημιώσεως εις τους ιδιοκτήτας, ταυτοχρόνως δε θα προβή εις την λήψιν των αναγκαίων δικαστικών μέτρων προς έξωσιν των παρανόμως κατεχόντων κυβερνητικήν περιουσίαν.

Εκ της μελέτης του περί Λιμένων Κεφαλαίου 14Δ του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως διαφαίνεται ότι το λιμενικόν δράμα της Λεμεσού θα συνεχισθή και κατά το έτος 1963 χωρίς να γίνη εγκαίρως η έναρξις της κατασκευής των λιμενικών έργων, παρά τας δοθείσας επισήμως υποσχέσεις ότι η έναρξις τούτων θα εγίνετο κατά τας αρχάς του 1963. Εκφράζομεν την ελπίδα ότι κατά την μελέτην του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1964 δεν θα αισθανώμεν την ιδίαν απογοήτευσιν την οποίαν αισθανώμεθα κατά την συζήτησιν του παρόντος Νομοσχεδίου, εκ της αναγνώσεως του Κεφαλαίου περί Λιμένων.

Εκ της μελέτης του Κεφαλαίου 10Δ Εμπόριον και Βιομηχανία, εμφανίζεται ότι διατίθεται ποσόν £117.700. Εν όψει του γεγονότος ότι υπό των δύο αρμοδίων Κοινοβουλευτικών Επιτροπών εγένοντο εποικοδομητικά παρατηρήσει εν σχέσει προς τας δαπάνας του εν λόγω Κεφαλαίου, προς τας οποίας απολύτως συμφωνούμεν, θα περιορισθώμεν μόνον εις το κονδύλιον £15.000 λιρών υπό το άρθρον 6 — Βιομηχανικαί Έρευναι — και εις το κονδύλιον £4.000 υπό το άρθρον 8 Βιομηχανικαί Περιοχαί. Συμφώνως των επεξηγήσεων αι οποίοι δίδονται εις το Σεμινάριον επί των εκτιμηθέντων αναπτύξεως του 1963, σελίς 10, διαπιστούται ότι με την βοήθειαν του Βρεττανικού Τμήματος Αναπτύξεως Μέσης Ανατολής μία σχετική μελέτη διενεργείται σήμερα εν όψει της διακριβώσεως εάν βιομηχανικαί περιουσίαι ηδύνατο με πλεονεκτήματα να εγκαθιδρυθούν εν Κύπρω, και εάν ναι, που αυταί θα εγκατασταθούν και ποία έξοδα θα χρειασθούν. Εν όψει των ως άνω ενεργειών είδε το φως της δημοσιότητας προ ολίγων ημερών μία επίσημος στατιστική διά της οποίας παραδόξως και διά πρώτην φοράν χαρακτηρίζεται η Λευκωσία ως η πρώτη βιομηχανική πόλις της Κύπρου, ενώ μέχρι σήμερα θεωρείται ως τοιαύτη η Λεμεσός. Έχομεν σοβαρά δεδομένα να πιστεύωμεν ότι τα κριτήρια επί των οποίων εβασίσθη η ρηθείσα επίσημος στατιστική είναι εσφαλμένα και ότι η Εκτελεστική Εξουσία έχει καθήκον να επέμβη επί του εν λόγω θέματος εις τρόπον ώστε να μελετηθή προσεκτικώτερον και επί τη βάσει λογικών και ορθών κριτηρίων το θέμα ποία είναι η πρώτη βιομηχανική πόλις ή περιοχή της Κύπρου, προτού ληφθούν αποφάσεις αναφορικάς με την τυχόν εγκαθίδρυσιν ξένων βιομηχανιών, διότι μία εσφαλμένη απόφασις θα έχη σοβαράς οικονομικάς επιπτώσεις επί των τυχόν ιδρυθησομένων βιομηχανιών εάν εγκαθιδρυθούν εις περιοχάς απομακρυσμένας των τόπων της παραγωγής των πρώτων υλών τας οποίας ασφαλώς θα βιομηχανοποιούν αι τυχόν ιδρυθησομένα βιομηχανία.

Σεβόμενος τον πολύτιμον χρόνον της Βουλής δεν θα επεκταθώ περισσώτερον εις την εξέτασιν των υπολοίπων Κεφαλαίων του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, διά τα οποία εξέφρασαν πολύ εποικοδομητικάς απόψεις τόσον αι δύο αρμόδια Επιτροπαί όσον και οι άλλοι ομιληταί.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Τώρα είναι η σειρά του κ. Ποταμίτη, αλλά εάν πρόκειται να είσθε σύντομος βεβαίως θα μπορούσете να τα πήτε σε 15—20 λεπτά. Εάν πρόκειται να επεκταθήτε περισσώτερον.....

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Αισθάνομαι ότι ο διεργηνείς έχει κουραστή ήδη κ. Πρόεδρε, και θα εισηγούμην να.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν τοιαύτη περιπτώσει μπορεί να γίνη έν διάλειμμα μιας ώρας, δηλαδή θα επανέλθωμεν εις τας 9 ακριβώς διά να συνεχίσωμεν.

(Ώρα διακοπής 8 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ποταμίτης έχει τον λόγον.

ΣΗΜ.: (Εισέρχεται εντός της αιθούσης ο κ. Γλ. Κληρίδης και καταλαμβάνει την έδραν του Προέδρου ενώ ο κ. Αναστασιάδης κατέρχεται και καταλαμβάνει την συνήθη θέση του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού συνεχίσω με την συζήτησιν θα παρακαλέσω τους εντίμους Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

- (1) Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Ξένων Προσώπων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.
- (2) Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 21ην Δεκεμβρίου 1962, συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1961 (Αρ. 9 του 1961) και τω εδαφίω (2) του άρθρου 7 του περί Ταμείου Αναπτύξεως και Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1961 (Αρ. 7 του 1961).
- (3) Ο περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 9) Νόμος του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Ξένων Προσώπων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962 κατετέθη υπό του Υπουργείου Οικονομικών και παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών. Είναι ανάγκη όπως το Νομοσχέδιον κηρυχθή ως Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως και συζητηθή υπό της Βουλής προτού λήξη το τρέχον έτος. Υπάρχει αντίρρησις όπως κηρυχθή ως Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως;

Μη υπαρχούσης αντίρρησεως το Νομοσχέδιον κηρύττεται ως Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως και δύναται να συζητηθή χωρίς να παρέλθουν 48 ώρες από της ημέρας της κυκλοφορίας της εκθέσεως της αρμοδίας Επιτροπής.

Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Ο περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός) (Αρ. 9) Νόμος του 1962 κατετέθη εις την Βουλήν υπό των Εντίμων Τούρκων συναδέλφων, διά του εντίμου Αντιπροέδρου της Βουλής Δρος Μουτερίσογλου και είναι ανάγκη όπως χαρακτηρισθή ως Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως και συζητηθή προ της λήξεως του έτους. Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον κηρυχθή ως Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως;

Μη υπαρχούσης αντίρρησεως το Νομοσχέδιον κηρύττεται ως Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως και παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εσωτερικών.

Συνεχίζομεν με την συζήτησιν του Προϋπολογισμού Βελτιώσεως και Αναπτύξεως. Τον λόγον έχει ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Το θέμα της σημερινής συνεδριάσεως της Βουλής είναι ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως του 1963. Ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως αποτελεί έν εκ των δύο σκελών παντός κρατικού Προϋπολογισμού, του ετέρου σκέλους όντος του συνήθους Προϋπολογισμού. Και τα δύο αυτά μέρη αποτελούν έν και το αυτό σύνολον, τον Προϋπολογισμόν του κράτους. Είναι δι' αυτόν ακριβώς τον λόγον που δεν πρέπει και τα δύο ταύτα τμήματα του αυτού Προϋπολογισμού να παρουσιάζονται εις την Βουλήν προς συζήτησιν κεχωρισμένως και εις ξεχωριστάς ημερομηνίας. Η Βουλή αυτή επανειλημμένως εξήτησεν την ταυτόχρονον καταχώρησίν των και είναι ευχάριστον το γεγονός ότι ο Υπουργός των Οικονομικών κατά την τελευταίαν ομιλίαν του εν τη Βουλή εδήλωσεν ότι κατά το προσεχές έτος θα κατατεθώσι και τα δύο ταύτα τμήματα ταυτοχρόνως. Εγώ θα εισηγούμην μάλιστα όπως κατατεθί εις Προϋπολογισμόν περιλαμβάνων τα θέματα και των δύο αυτών τμημάτων, των κονδυλίων καταναλώσεως και των

κονδυλίων επενδύσεως, όπως ορθώς τα εχαρκτήρισεν ο Υπουργός των Οικονομικών. Κατ' αυτόν τον τρόπον θα απεφεύγετο η ενσωμάτωσις εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως δαπανών δι' έργα, αι δαπάναι των οποίων καλύπτονται και υπερκαλύπτονται από τας εισπράξεις των, αι οποίαι όμως εισπράξεις καταχωρίζονται εις τον συνήθη Προϋπολογισμόν. Τούτο παρουσιάζει μίαν εικόνα η οποία δεν είναι ακριβής· δεικνύει αφ' ενός τα έσοδα του Προϋπολογισμού ως μεγαλύτερα των πραγματικών, διότι δεν αφαιρούνται αι δαπάναι, και παρουσιάζονται ως δαπάναι δι' έργα αναπτύξεως ποσά μεγαλύτερα απ' όσα πραγματικώς εξοδεύονται. Παράδειγμα, το κονδύλιον 3 Γεωργία, Δ19, £160.000 διά βελτίωσιν Πιστοποιημένου Σπόρου δι' Εγχώριον Αγοράν και το κονδύλιον Δ20 £10.000 Σπόροι δι' Εξαγωγήν. Οι πιστοποιημένοι σπόροι και οι δι' εξαγωγήν τοιοῦτοι πωλούνται επιτοπίως και εις το εξωτερικόν και αι εισπράξεις αι οποίαι καταχωρίζονται εις τον συνήθη Προϋπολογισμόν καλύπτουν όλας τας δαπάνας που αναφέρονται εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως και αφήνουν περίσσειμα.

Μερικά άλλα όμοια παραδείγματα θα ήδύνατο τις να αναφέρη τα έξοδα συντηρήσεως των Κυβερνητικών τσιφλικιών της Πάφου και τα έξοδα διά την συντήρησιν των κτηνοτροφικών επαύλειων του κράτους ανεργήματα εις αρκετάς χιλιάδας λιρών, τα οποία ενώ δεν αποτελούσι δαπάνας δι' έργα αναπτύξεως καλύπτουσι η πρέπει να καλύπτωσι τα έξοδα συντηρήσεως των εκ των εσόδων.

Ο Προϋπολογισμός του 1963 παρουσιάζει τα αυτά μειονεκτήματα ή ελαττώματα του περυσινού Προϋπολογισμού. Αι εν αυτόν προβλεπόμεναι δαπάναι δι' έργα αναπτύξεως και διά κύρια έργα αναπτύξεως είναι μικρότερα, και εν πολλοίς, πολύ μικρότερα του 1/5 των υπό του Πενταετούς Σχεδίου Αναπτύξεως προνοουμένων δαπανών, ως αναφέρεται και εις την έκθεσιν των Επιτροπών Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Μερικαί συγκρίσεις μεταξύ του συνόλου των γενομένων κατά το 1960 δαπανών δι' ωρισμένα κύρια έργα αναπτύξεως και των υπολογιζομένων να γίνωσι κατά το 1963 ομού προς τα 2/5 των δι' αυτά προβλεφθεισών υπό του Πενταετούς Σχεδίου δαπανών είναι ωφέλιμοι. Το ολικόν των διά την ανάπτυξιν υδάτων δαπανών του 1962 και 1963 μαζί ανέρχεται εις 3.372.434 ενώ κατά το Πενταετές Σχέδιον έπρεπε να είναι £6.400.000. Τα διά την Γεωργίαν και το Ινστιτούτον Γεωργικών Ερευνών έξοδα του 1962 και 1963 ανέρχονται εις £989.868 ενώ έπρεπε να είναι £2.800.000. Αι δαπάναι διά την ανάπτυξιν της αλιείας κατά το 1962 και 1963 είναι £47.920 ενώ έπρεπε να είναι £160.000. Τα διά την ανάπτυξιν του Τουρισμού έξοδα του 1962 και 1963 είναι £245.000 ενώ έπρεπε να είναι £1.200.000. Τα διά την κατασκευήν δρόμων έξοδα του 1962 και 1963 είναι £1.894.880 ενώ έπρεπε να είναι £2.200.000. Τα διά τους λιμένας και αερολιμένας έξοδα του 1962 και 1963 είναι £1.747.860 ενώ έπρεπε να είναι £4.760.000. Αι διά τας Ιατρικάς Υπηρεσίας δαπάναι του 1962 και 1963 είναι £300.468 ενώ έπρεπε να είναι £800.000. Τα διά τας υπηρεσίας Κοινωνικής Ευημερίας έξοδα διά το 1962 — 1963 είναι £36.409 ενώ έπρεπε να είναι £240.000. Οι αριθμοί ούτοι αποτελούσιν αψευδείς μάρτυρας του γεγονότος ότι καθυστερούμεν πολύ εις την εκτέλεσιν των κυριωτέρων έργων του Πενταετούς Σχεδίου Αναπτύξεως. Μέχρι του τέλους του 1963, ήτοι μετά πάροδον 2,5 ετών περίπου αφ' ότου εξηγγέληθη το Πενταετές Σχέδιον, η εκτέλεσις του θα έχη καλύψει μόνον τα 68% της αναλογίας διά δύο έτη του Πενταετούς Προγράμματος· και τούτο θα κατορθωθή εάν και επ' όσον ήθελον εκτελεσθή πλήρως όλα τα έργα τα προβλεπόμενα εις τον Προϋπολογισμόν του 1963. Αλλά δεν δυνάμεθα να είμαστε αισιόδοξοι διά την εκτέλεσιν όλων των προβλεφθέντων έργων εάν λάβωμεν υπ' όψιν ότι από τον Προϋπολογισμόν του 1962 που ανήρχετο εις £11.549.000 έγιναν έργα £5.445.980, ήτοι εξετελέσθη μόνον το 42% αυτών. Το ότι η εκτίμησίς μας αυτή είναι ορθή φαίνεται και από το εξής γεγονός: Εις τον Προϋπολογισμόν του 1962 υπολογίζετο ότι μετά την εκτέλεσιν των εν αυτόν προβλε-

φθέντων έργων θα επερίσσει κατά την 31.12.1962 υπόλοιπον εις το ταμείον £205.941. Εφέτος εις τον Προϋπολογισμόν του 1963, εις την σελίδα 3, το υπόλοιπον κατά την 31.12.1962 υπολογίζεται να είναι £4.100.334. Αυτό σημαίνει ότι έργα συνολικής δαπάνης £3.894.000 παρέμειναν ανεκτέλεστα. Εάν εις το ποσόν τούτο προσθέσωμεν την αξίαν των έργων του επιπροσθέτου προϋπολογισμού του 1962, τα οποία δεν εξετελέσθησαν, ήτοι £3.300.000, τότε θα εύρωμεν ότι το σύνολον των δαπανών δι' έργα αναπτύξεως που προεβλέφθησαν το 1962 και δεν έγιναν ανέρχεται εις £7.194.000. Τούτο επιβεβαιώνει κατ' άλλον τρόπον το ορθόν της εκτιμήσεώς μας ότι ο Προϋπολογισμός του 1962 εξετελέσθη μόνον κατά 42%.

Εν άλλον. Εις τον εφετεινόν Προϋπολογισμόν ένας αριθμός έργων παρουσιάζεται με σταυρόν, που σημαίνει ότι διά να αρχίση η εκτέλεσις των πρέπει να ετοιμασθώσι σχέδια τα οποία να εγκρίνη το Υπουργικόν Συμβούλιον. Η συνολική αξία των έργων τούτων ανέρχεται εις £2.500.000 περίπου. Μεγάλη αναλογία των μη εκτελεσθέντων έργων του 1962 έφεραν και αυτά σταυρόν. Κατά το τέλος του 1961 ότε συνετάχθη ο Προϋπολογισμός του 1962 εδικαιολογείτο η μη ύπαρξις ετοιμών σχεδίων διά έργα αναπτύξεως. Σήμερα όμως ότε έχει μεσολαβήσει 1 1/2 σχεδόν έτος από της δημοσιεύσεως του Πενταετούς Σχεδίου δεν δικαιολογείται η καθυστέρησις της εκτελέσεώς του διά έλλειψιν σχεδίων. Αι αρμόδια Αρχαί ας επισπεύσουν το έργον των διά να μην ευρεθώμεν κατά το τέλος του 1963 εις την θέσιν να κάμωμεν την διαπιστώσιν ότι η εκτέλεσις του Πενταετούς Σχεδίου καθυστερεί δι' έλλειψιν σχεδίων, διότι τότε θα είναι πολύ αργά διά να συμπληρωθή η εκτέλεσις των. Υπάρχουν άλλωστε και έργα διά τα οποία δεν χρειάζονται σχέδια, όπως π.χ. η ανάπτυξις των Ιατρικών Υπηρεσιών και των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας.

Ο εφετινός Προϋπολογισμός παρουσιάζει και ετέραν ομοιότητα προς τον Προϋπολογισμόν του 1962. Σημαντικόν μέρος των προϋπολογιζομένων δαπανών £6.100.000, δηλαδή το 51,7% αυτού διατίθενται δι' έργα τα οποία είναι χρήσιμα μεν αλλά δεν είναι και παραγωγικά.

Φρονούμεν ότι ενώ δεν θα έπρεπε να παραμελήται η εκτέλεσις των τοιούτων έργων θα έπρεπε όμως να δίδεται προτεραιότης εις έργα τα οποία έχουν ως αποτέλεσμα την δημιουργίαν παραγωγικών πόρων και την αύξησιν του Εθνικού Εισοδήματος.

Άλλη παρατήρησις την οποίαν επιθυμώ να κάμω είναι ότι δεν υποβάλλονται εις την Βουλήν προς έγκρισιν αι δαπάναι των έργων τα οποία γίνονται εκ δανείων παραχωρουμένων υπό των Δανειστικών Επιτροπών και εξ εσωτερικών και εξωτερικών πηγών. Τα χρήματα τα οποία διαχειρίζονται οι Δανειστικοί Επίτροποι, τινές των οποίων δεν είναι ούτε Κυβερνητικοί λειτουργοί, προέρχονται από τα χρήματα τα οποία τους παρέχωρσεν η Κυβέρνησις και εκ των τόκων των χρημάτων τούτων. Αλλά δεν γίνεται να στερήται η Βουλή του δικαιώματος να εγκρίνη ή μη ωρισμένας δαπάνας και έργα τα οποία θα γίνωσιν από κρατικά εις την βάση χρήματα, ούτε είναι δυνατόν να εκχωρούνται τα ολίγα δικαιώματα της Βουλής εις τους Δανειστικούς Επιτρόπους. Τα από εσωτερικά και εξωτερικά πηγάς προερχόμενα χρήματα είναι επίσης χρήματα του κράτους και η δαπάνη αυτών πρέπει να υπόκειται εις την έγκρισιν της Βουλής.

Εισηγούμαι όπως εις το εξής υποβάλλεται προς την Βουλήν προς έγκρισιν λεπτομερής προϋπολογισμός των δαπανών των γενησομένων υπό των Δανειστικών Επιτροπών και των δαπανών από χρήματα προερχόμενα από εσωτερικά και εξωτερικάς πηγάς.

Αυτά είναι, κύριοι Βουλευταί, αι γενικά παρατηρήσεις μου επί του υπό συζήτησιν Προϋπολογισμού.

Δεν θα απασχολήσω επί πολύ την Βουλήν με παρατηρήσεις επί ειδικών κονδυλίων. Επί τούτων θα ομιλήσωμεν άλλοι Βουλευταί της ομάδος της οποίας είμαι μέλος. Δεν δύναμαι όμως να αντιπαρέλω την μεγάλην αδικίαν την οποίαν ο

Προϋπολογισμός 1963 κάμνει εις βάρος της Επαρχίας την οποίαν αντιπροσωπεύω εν τη Βουλή. Απλή ανάγνωσις ωρισμένων αριθμών θα σας πείσῃ αμέσως ότι δεν υπερβάλλω εις τον χαρακτηρισμόν τον οποίον έδωσα. Από ποσόν £780.000 που προβλέπεται διά μεγάλα αρδευτικά έργα το διά την Επαρχίαν Λεμεσού διατιθέμενον ποσόν είναι £15.000. Από ποσόν £200.000 που προβλέπεται διά μικρότερα αρδευτικά έργα το διά την Επαρχίαν Λεμεσού προοριζόμενον ποσόν είναι £29.920. Διά τας κυριώτερας οδικάς αρτηρίας των χωρίων της επαρχίας μου δεν λαμβάνεται πρόνοια, ή ασήμαντος πρόνοια λαμβάνεται. Δεν θέλω να εκληφθή ότι διά των παρατηρήσεών μου τούτων επιθυμώ να επικρίνω την εις τας άλλας Επαρχίας διάθεσιν μεγάλων ποσών. Δεν έχω ποσώς τοιαύτην πρόθεσιν. Απεναντίας θα ήθελα να έβλεπα εις όλας τας Επαρχίας της Κύπρου να προχωρήσῃ με ταχύτερον ρυθμόν η εκτέλεσις των αρδευτικών έργων και των έργων υδατοπρομηθείας διά να πλησιάσῃ αν δεν είναι δυνατόν να φθάσῃ, τον ρυθμόν εκείνον ο οποίος είναι απαραίτητος διά να γίνη πραγματικότης το Πενταετές Σχέδιον Αναπτύξεως.

Δεν θα έκαμνα όμως το καθήκον μου εάν ετηρούσα σιγήν ενώπιον αυτής της καταστάσεως η οποία θα απογοητεύσῃ τους αγρότας μιας Επαρχίας που έχει μεγίστην ανάγκην αναπτύξεως εις αρδευτικά και υδρευτικά έργα. Ελπίζω όμως, εάν δεν κινδυνεύσω να θεωρηθώ ως πολύ αισιόδοξος, ότι η Κυβέρνησις θα θελήσῃ να θεραπεύσῃ το κακόν τούτον διά της υποβολής συμπληρωματικών προϋπολογισμών με σκοπόν να εκπληρώσῃ μέρος των πολλαπλών αναγκών της Επαρχίας.

Δεν δύναμαι να κλείσω την ομιλίαν μου επί του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως χωρίς να εκφράσω την απογοήτευσιν των συμπολιτών μου εκ του γεγονότος ότι παρά τας εξαγγελθείσας και διατυμπανισθείσας διαβεβαιώσεις περί κατασκευής λιμένος εν Λεμεσώ δεν βλέπουν να διατίθεται εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως ούτε μία λίρα διά την ανέγερσιν του λιμένος τούτου και είμαι υποχρεωμένος να μεταφέρω εις την αίθουσαν αυτήν την δυσφορίαν του λαού της Επαρχίας μου διά την τοιαύτην μεταχείρισιν ης έτυχεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ανδρέας Γιαγκού.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, δεν προτίθεμαι να μω σε μεγάλες λεπτομέρειες διά την ανάλυσιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως διότι αποδίδω μεγαλύτεραν σημασίαν εις τον Προγραμματισμόν και όταν θα υπάρξῃ πραγματικώς Προγραμματισμός και όλοι μας θα γνωρίζωμεν τί ακριβώς χρειάζεται ο τόπος αυτός διά να αναπτυχθῇ οικονομικώς και τί χρειάζεται διά την κάθε τάξιν διά να ευημερήσῃ, τότε νομίζω ότι μπορούμεν να αναφερθώμεν σε λεπτομέρειες. Εξετάζοντας όμως γενικά τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως θέλω να επισυρώ την προσοχήν των υπευθύνων σε ωρισμένα βασικά σημεία ως το της Γεωργίας, της Κτηνοτροφίας, την ανάπτυξιν υδάτων, του Τμήματος Εμπορίου και Βιομηχανίας και άλλων Τμημάτων, τα οποία κατά την γνώμην μου έχουν αρκετάς ελλείψεις.

Εις το Κεφάλαιον Δ2, Ανάπτυξις Υδάτων, διατίθεται ένα σοβαρόν ποσόν που θα αναπτύξῃ ένα κλάδον ο οποίος είναι απαραίτητος γενικά διά την αγροτικήν ανάπτυξιν. Μετ' ευχαριστήσεως βλέπω ότι η Κυβέρνησις έδωσεν μεγάλην σημασίαν εις το να προστατεύσῃ ωρισμένας περιοχάς ως της Αμμοχώστου και Μόρφου αι οποίαι είναι αξιοποιημένα περσχαί, αλλά διά να μείνουν αξιοποιημένα περσχαί πρέπει να διατηρηθούν τα νερά των. Μπορούσεν όμως το ποσόν να ήτο μεγαλύτερον, γιατί υπάρχουν και άλλαι περιοχαί αι οποίαι κατά κάποιον τρόπον είναι αξιοποιημένα, μπορεί σε μικρότερον βαθμόν, όπου εντούτοις έπρεπε να γίνωυν ωρισμένα έργα διά την ανάπτυξιν των υδάτων. Χωρίς να είμαι τοπικιστής, γιατί θέλω να βλέπω τα πράγματα πάντοτε γενικά, εντούτοις πιστεύω ότι εις ωρισμένας περιοχάς της Επαρχίας Κυρηναίας υπάρχει καθυστέρησις εις το τμήμα τούτο. Θέλω να πιστεύω δε ότι η Κυβέρνησις δεν θέλει σκοπίμως να παραγνωρίσῃ την Επαρχίαν Κυρηναίας αλλά

πιθανόν όταν της επιτρέψουν τα σχέδια τα οποία πιθανόν να καταρτίζονται θα δώση την απαιτούμενη προσοχή και εις το τμήμα τούτο της Κύπρου.

Εις το Κεφάλαιον Δ3, Γεωργία, υπάρχει ένα ποσόν £160.000 διά την βελτίωσιν σπόρων. Δεν έπρεπε κατά την γνώμην μου το ποσόν αυτό να υπάρχει εις το κονδύλιον της Γεωργίας διά την Ανάπτυξιν της Γεωργίας, γιατί είναι αγορά και διάθεσις σπόρου ο οποίος καμμίαν ζημίαν δεν αφήνει εις την Κυβέρνησιν. Επ' ευκαιρία όμως που έχω αναφερθή εις το σημείον αυτό θέλω να τονίσω τον σοβαρόν κίνδυνον διά την γεωργίαν μας' εννοώ την σιτοκαλλιέργειαν, διότι το κονδύλιον τούτο αφορά την σιτοκαλλιέργειαν, και οι υπεύθυνοι να δώσουν ιδιαίτεράν προσοχήν εις την παροχήν σπόρων καθαρισμένων προς τους γεωργούς, διότι έχει παρατηρηθή κατά το τρέχον έτος ότι όχι μόνον βελτιωμένος σπόρος είναι ο σπόρος ο οποίος εδόθη σε ωρισμένες περιοχές αλλά σιτάρι που αν εδίδετο δεί' αλευροποιήσιν ή δι' οποιονδήποτε άλλον σκοπόν θα απερρίπτετο και μόνον διά τα ζώα ή διά τες όρνιθες θα ήτο καλόν.

Εις το άρθρον Δ5, Κτηνοτροφία, μετά λύπης μου βλέπω ότι δεν δίδεται η δέουσα προσοχή εις την ανάπτυξιν του κλάδου τούτου της γεωργίας μας. Τα πραγματικά ποσά που αναφέρονται εις το Κεφάλαιον τούτο, δηλ. £118.784, δεν αντιπροσωπεύουν το ενδιαφέρον των υπευθύνων διά την ανάπτυξιν της Κτηνοτροφίας γιατί αρκετά κονδύλια ως Χοιροτροφία: Συντήρησις £18.000, Εισαγωγή Ζώων, Αγελάδες £30.000, Συντήρησις Πτηνοτροφείων £30.000, δεν μπορεί να ισχυρισθή κανείς ότι είναι βοήθεια προς την Κτηνοτροφίαν αλλά αποφέρουν και ένα σεβαστόν εισόδημα προς την Κυβέρνησιν.

Ως ετόνισα και προηγουμένως σε άλλες ομιλίες μου εις τον προηγούμενον Προϋπολογισμόν η Κτηνοτροφία πρέπει να τύχη ειδικής προσοχής της Κυβερνήσεως γιατί είναι ο κλάδος που μπορεί πολύ εύκολα να αναπτυχθή χωρίς να θέλη μεγάλα σχέδια προγραμματισμού. Ελπίζω ότι το τμήμα της Κτηνοτροφίας θα ενισχυθή πολύ σύντομα για να βοηθήσιν τον γεωργόν μας γενικά να συμπληρώσιν το εισόδημά του και να μας απαλλάξιν ως κράτος από την εξαγωγήν μεγάλου ποσού συναλλάγματος.

Ο καθένας μας θα σημειώσιν με ευχαρίστησιν την ίδρυσιν του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Είναι το Ινστιτούτον το οποίον θα μας δώση τες απαιτούμενες μελέτες διά να προγραμματισθώμεν σε όλους τους τομείς της γεωργίας μας τόσο εις την ανάπτυξιν και βελτίωσιν της Γεωργίας μας όσο και εις την διάθεσιν των γεωργικών μας προϊόντων. Βεβαίως κανείς δεν μπορεί να εκφέρη κρίσεις διά το ποσόν το οποίον προτίθεται διά το Ινστιτούτον αυτό γιατί μόλις επέτος έχει ιδρυθή και έχω κάθε λόγον να πιστεύω ότι η Κυβέρνησις θα το ενισχύσιν με όλα τα μέσα τα οποία έχει εις την διάθεσίν της. Εκείνο που πρέπει να προσέξωμεν εις το Τμήμα αυτό, είναι να μην το υποδουλώσωμεν εις το α' ή το β' Υπουργείον αλλά να δώσωμεν την ευκαιρίαν εις τους επιστήμονας, οι οποίοι θα εργασθούν μέσα εις το Τμήμα τούτο, ανεξάρτητα και ανεπηρέαστοι να κάμουν τες μελέτες των και μετά εις την εφαρμογήν είναι καθήκον των διαφόρων Υπουργείων και της Κυβερνήσεως να μελετήσουν και να τα εφαρμόσουν ή μη.

Ένα άλλο τμήμα το οποίον αναφέρεται εις τον Προϋπολογισμόν είναι το Τμήμα Εμπορίου και Βιομηχανίας, Κεφάλαιον Δ10. Εις το κεφάλαιον αυτό διατίθεται ποσόν £117.000. Ένα ποσόν £25.000 διατίθεται διά την ενθάρρυνσιν της Οικοτεχνίας. Άλλα μικρότερα μεν ποσά αλλά αξιόλογα διατίθενται διά την διαφήμισιν των διαφόρων προϊόντων μας εις το εξωτερικόν. Επικροτώ την προσπάθειαν αυτήν της Κυβερνήσεως γιατί με την διαφήμισιν μπορούμεν να ανταπεξέλθωμεν και εις τον συναγωνισμόν των ξένων χωρών με την καλήν τοποθέτησιν των γεωργικών μας προϊόντων. Εκείνο όμως το οποίον χρειάζεται διά την ανάπτυξιν του εμπορίου, ειδικά των γεωργικών προϊόντων, είναι, όπως είχα αναφέρει και εις την ομιλίαν μου εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν, η αλλαγή του συστήματος εμπορίας των

γεωργικών προϊόντων. Η Βουλή αυτή εφήφισε ένα ποσόν διά την μετάκλησιν ειδικού διά την μελέτην Οργανισμού διαθέσεως γεωργικών προϊόντων. Θέλω να πιστεύω ότι το συντομώτερον θα έχωμεν τον ειδικόν, και ότι θα επισπεύσωμεν τες μελέτες μας γιατί πιστεύω απόλυτα ότι εάν δεν αλλάξωμεν το σύστημα εμπορίας των γεωργικών προϊόντων ούτε με την διαφήμισιν ούτε με οτιδήποτε άλλο μπορούμεν να κρατήσωμεν τις αγορές τις οποίες έχομεν σήμερα εις το εξωτερικόν.

Το Κεφάλαιον Δ19, Αγροτική Ανάπτυξις, Διατίθεται ποσόν £132.600 διά την ανάπτυξιν της υπαίθρου. Εάν πρόγραμμα της Κυβερνήσεως, το οποίον η Βουλή αυτή έχει υιοθετήσει διά την καταπολέμησιν της αστυφιλίας, είναι η ανάπτυξις της υπαίθρου ούτως ώστε ο κάθε αγρότης να μείνη εις το χωρίον του, έχομεν καθήκον και υποχρέωσιν να αναπτύξωμεν την υπαίθρον και εις το ζήτημα των δρόμων και της καθαριότητος και εις όλα τα άλλα διά να μπορή και ο χωρικός να ζή άνετα μέσα εις το σπίτι του.

Επ' ευκαιρία αναφέρομαι εις τες Ιατρικές Υπηρεσίες. Καμμία προσπάθεια δεν καταβάλλεται διά την ίδρυσιν ιατρικών μονάδων εις την υπαίθρον. Χωρίς να μπαίνομεν σε λεπτομέρειες ή να εξετάσω κατά πόσον και αι ιατρικαί υπηρεσίαι των πόλεων εργάζονται κανονικά, πιστεύω ότι έχομεν υποχρέωσιν να μελετήσωμεν και το πρόβλημα της υγείας της υπαίθρου.

Εις το άρθρον Δ23, Αγορά Μηχανημάτων και Εξοπλισμού, διατίθεται ποσόν £260.000. Σημειώνω με ευχαρίστησιν την πρόθεσιν της Κυβερνήσεως να εξοπλίση το τμήμα αυτό με μηχανήματα δι' ισοπεδώσεις και αντιδιαβρωτικά έργα. Διότι η εκτέλεσις αντιδιαβρωτικών έργων είναι εις ίσου σοβαρά με τους υδατοφράκτας ή οτιδήποτε άλλα έργα γίνονται διά την ανάπτυξιν υδάτων. Τα αντιδιαβρωτικά έργα είναι εκείνα τα οποία θα μας συγχρατήσουν το έδαφος, και θα μας αναπτύξουν τα υπόγεια ύδατα σε μεγαλύτερον βαθμόν από τους υδατοφράκτας. Δεν μπορούμεν σε κάθε πλαγιά ή σε κάθε μικρόν ποταμόν να κάμωμεν υδατοφράκτας ή φράγματα απλάς, μπορούμεν όμως και πρέπει να κάμωμεν τα αντιδιαβρωτικά έργα. Έναν παράδειγμα η Επαρχία της Κυρηνείας και όλα αι άλλαι επαρχίαι των οποίων αι πλευραί προς την θάλασσαν είναι τόσοσιν κατωφερεις που φεύγει όλον το νερόν. Εάν γίνουν αντιδιαβρωτικά έργα εκεί μάλιστα όπου υπάρχουν ελαιώνες οι οποίοι δεν θέλουν νερόν κατά την διάρκειαν του καλοκαιριού, το εισόδημα θα αυξηθή καταπληκτικά, θα υπάρξουν αι δυνατότητες εξευρέσεως έστω και μικρών ποσότητων νερού που θα δώσουν την ευκαιρίαν εις τους κατοίκους των περιοχών αυτών να αναπτύξουν και άλλες συμπληρωματικές καλλιέργειες.

Ανεφέρθη και ωμίλησα γενικά δι' ωρισμένα γενικά θέματα. Πιστεύω ότι διά να δυνηθώμεν να προχωρήσωμεν εις την εκτέλεσιν του Πενταετούς μας σχεδίου χρειάζεται, όπως έχουμ τονίσει και άλλοι ομιληταί, προγραμματισμός. Εγώ θέλω να τονίσω ότι χρειάζεται πρώτα — πρώτα αγροτική πολιτική. Με την αγροτικήν πολιτικήν θα είμεθα εις θέσιν να γνωρίζωμεν εάν κάμωμεν ένα φράγμα ή οποιονδήποτε άλλον έργον εις την υπαίθρον τι μπορούμεν να αναπτύξωμεν εις την περιοχόν εκείνην, φυτόν ή οτιδήποτε άλλο, και εάν εκείνο το προϊόν το οποίον μπορούμεν να καλλιεργήσωμεν είναι το προϊόν εκείνο το οποίον θα ζητηθή από την εξωτερικήν αγοράν και θα μας δώση έναν ικανοποιητικόν εισόδημα.

Κλείοντας την ομιλία μου δεν θέλω να αφήσω την Βουλήν με την εντύπωσιν ότι απλάς ανέβηκα εις το βήμα διά να επικρίνω την Κυβέρνησιν αλλά διά να κάμω ωρισμένας εισηγήσεις αι οποίαι πιθανόν να βοηθήσουν την Κυβέρνησιν εις την εφαρμογήν μιας οικονομικής πολιτικής και αγροτικής πολιτικής όπως έχω αναφέρει προηγουμένως.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηχαράς.

Ο κ. Χαμπής Μιχαηλίδης.

X. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμο κύριο.

Η εκτέλεση του Πενταετούς Σχεδίου Ανάπτυξης όπως εξαγγέλθηκε από τον Μακαριώτατον Πρόεδρον της Δημοκρατίας αποτελεί βασικόν παράγοντα διά την αύξηση του Εθνικού μας εισοδήματος, του εισοδήματος των πολιτών και για την πρόοδο του τόπου.

Ο Προϋπολογισμός που συζητούμε είναι ο δεύτερος Προϋπολογισμός του Πενταετούς Σχεδίου Ανάπτυξης. Η Βουλή των Αντιπροσώπων με βάση την πορεία εκτέλεσης των έργων ανάπτυξης που περιελάμβανεν ο περυσινός Προϋπολογισμός έχει σοβαρή ευθύνη να εκτιμήση αυτήν την πορεία και να βοηθήση με τας απόψεις της την Εκτελεστικήν Εξουσίαν για την καλύτερη εκτέλεση των σχεδίων ανάπτυξης. Θα βοηθηθεί καλύτερα η Βουλή των Αντιπροσώπων εάν στην συζήτηση του Προϋπολογισμού είχαν έκθεσις για τα έργα που έγιναν, τα ποσά που διετέθησαν, για τα έργα που δεν έγιναν και τις αιτίες που δεν έγιναν αυτά τα έργα όπως θα τες έδιναν οι Τμηματάρχες εις την Κυβέρνηση. Είναι γεγονός ότι εις την διάρκεια του 1962 εκτελέστηκαν αρκετά έργα ανάπτυξης. Ιδιαίτερα εκτιμούμεν την κατασκευήν μεγάλων αρδευτικών έργων, την κατασκευήν του υδατοφράκτη εις του Μόρφου, την ίδρυση του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών, την μεταφοράν ποσίου νερού εις έναν αριθμόν χωριών, και άλλα μικρότερα έργα. Όμως υπήρξε και καθυστέρηση εις την εκτέλεση βασικών έργων ανάπτυξης και αυτό φαίνεται από το ύψος των ποσών που εγκρίναμεν εις τον περυσινόν προϋπολογισμόν και των ποσών που εξοδευτήκαν εις το τέλος του 1962. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους για την όλην πορείαν εκτέλεσης του Πενταετούς Σχεδίου. Αν δεν προσεχθούν έγκαιρα οι αιτίες της καθυστέρησης, αν δεν διορθωθή αυτή η κατάσταση, αρκετά έργα δεν θα εκτελεσθούν με σοβαρές επιπτώσεις για την οικονομία μας. Είχαμεν υπογραμμίσει αυτόν τον κίνδυνον στες περυσινές ομιλίες που εκάμαμεν εις τον πρώτον Προϋπολογισμόν Ανάπτυξης. Η Εκτελεστική Εξουσία θα πρέπει να προσέξη αυτήν την καθυστέρηση για να διορθωθή όσον το δυνατόν έγκαιρα η κατάσταση.

Στην ομιλίαν μου θα αναφερθώ σε μόνον τρία σημεία του Προϋπολογισμού Ανάπτυξης. Εις τον τομέα των Αρδευτικών Έργων, της Γεωργίας, και της Κτηνοτροφίας. Η Γεωργία, όπως ετόνισεν ο Μακαριώτατος όταν εξήγγελλε το Πενταετές Σχέδιον αποτελεί τον κορμόν της Εθνικής μας οικονομίας. Όμως στα έργα ανάπτυξης δεν δίνεται η σημασία που πρέπει εις τον τομέα αυτόν που εξαρτώνται πάνω από 300.000 πληθυσμού. Εις τον Προϋπολογισμόν Ανάπτυξης του 1962 εξοδευτήκαν γι' αρδευτικά έργα, γεωργίαν και κτηνοτροφίαν £1.033.000. Δηλαδή μόνον τα 10% από τα κονδύλια του Προϋπολογισμού Ανάπτυξης. Φέτος προϋπολογίζονται να εξοδευθούν £800.000 δι' αρδευτικά έργα, £540.000 γιά την γεωργία, £160.000 για την κτηνοτροφία και £183.000 για το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών. Συνολικά £1.700.000, περίπου τα 14% του Προϋπολογισμού. Είναι τα ποσά αυτά ανεπαρκή σε σύγκριση με την μεγάλην σημασίαν που έχει ο τομέας της γεωργίας για την ανάπτυξιν της οικονομίας μας. Η ανάπτυξη της γεωργίας και η αύξηση του αγροτικού εισοδήματος είναι συσχετισμένη με το πρόβλημα των νερών, της γης, τες αγροτικές πιστώσεις και την διάθεση των αγροτικών προϊόντων. Θα αρχίσω από το πρόβλημα των νερών.

Το κεφάλαιον 2Δ σελίς 8 αναφέρεται εις το Τμήμα Ανάπτυξης των υδάτων. Αν γίνουν όλα τα έργα που προβλέπει ο Προϋπολογισμός θα εξοδευθούν για έργα αρδευτικά εις τα χρόνια 1962 — 1963 £1.600.000. με βάση το Πενταετές Πρόγραμμα έπρεπε να εξοδευθούν £4.000.000. Αυτό σημαίνει μεγάλην καθυστέρηση. Τα αρδευτικά έργα αποτελούν την ζωή της γεωργίας και της κτηνοτροφίας μας. Δεν μπορεί να γίνη ανάπτυξη δίχως νερά. Ποιές είναι οι αιτίες αυτής της καθυστέρησης που πρέπει να προσέξη η Εκτελεστική Εξουσία; Η έλλειψις συντονισμού ενεργειών μεταξύ των τμημάτων που έχουν λόγον για την κατασκευήν

των αρδευτικών έργων, Τμήμα Γεωργίας, Τμήμα Υδάτων και οι Έπαρχοι. Όταν υποβληθή για παράδειγμα αίτηση από έναν χωρίο για να κατασκευασθή έναν έργο, ώσπου να κλείση ο κύκλος μελετών και διατυπώσεων από τα διάφορα τμήματα χρειάζεται το ολιγώτερον ένας χρόνος. Χρειαζόμαστε ακόμη περισσότερον προσωπικόν, μηχανικούς, τεχνικούς, σχεδιαστές. Είναι μεγάλη ζημία για την οικονομία μας γιατί δεν μπορούν να κατασκευασθούν έργα λόγω της έλλειψης σχεδίων όπως συμβαίνει σήμερα. Ο μηχανικός εξοπλισμός είναι απαραίτητος για να μπορούσιν να προωθηθούν, να κατασκευασθούν διάφορα έργα. Στο Τμήμα Υδάτων αναφέρει ο σημερινός Προϋπολογισμός θα εξοδευθούν μόνον £10.000 για την αγοράν μηχανημάτων. Αυτό το ποσόν είναι πολύ μικρόν σε σύγκριση με τες ανάγκες του Τμήματος. Υπάρχουν χωρία που από δύο χρόνια έχουν υποβάλει αιτήσεις για να γίνουν διατρήσεις και όμως έως τώρα δεν πήραν σειράν λόγω της έλλειψης μηχανημάτων. Πρέπει επίσης να γίνεται μεγαλύτερη διαφώτιση εις τους αγρότες έτσι που να εγκρίνουσιν πιο έγκαιρα τα σχέδια όσον αφορά την κατασκευήν αρδευτικών έργων.

Ένα άλλο πρόβλημα που πρέπει επίσης να λυθή έγκαιρα είναι ο ορθός τρόπος χρησιμοποίησης των νερών, ο καλύτερος τρόπος χρησιμοποίησης των νερών. Αρχίσαμεν και κάνομεν αρδευτικά έργα, υδατοφράκτες, φέτος θα κάνομεν και άλλους, δεν έχουν όμως γίνει μελέτες ούτε έχει υποδειχθή εις τους γεωργούς πως θα αξιοποιήσουν καλύτερα αυτά τα νερά και ποιες συμπερούσεις καλλιεργείες θα πρέπει να προωθηθούν. Για όλην την Κύπρο στο Τμήμα Χρησιμοποίησης των Νερών έχομεν μόνον ένα υπεύθυνο με δύο βοηθούς, τρεις υπαλλήλους για όλην την Κύπρο.

Η ψήφισις κατάλληλης νομοθεσίας για τα νερά όπως προβλέπει το δετές σχέδιον πρέπει επίσης να επισπευσθή. Πρέπει να σταματήση η σημερινή αδικία, άλλοι να έχουν νερά και άλλοι που προσπαθούν να εξεύρουν, να διώκονται και να καταδικάζονται. Με μια κατάλληλη νομοθεσία θα μπορούσαμεν επίσης να εξοινομήσωμεν αρκετά νερά.

Εις το κεφάλαιον 3Δ, Γεωργία, εις την σελ. 12, αναφέρεται εις το άρθρον 4 για την Βελτίωση Κυβερνητικών Γαιών ποσόν £1.000. Εις τον περυσινόν Προϋπολογισμόν ανεφέρτετο γιά τον σκοπόν ποσόν £30.000, το οποίον όμως δεν εξωδευθή. Το πρόβλημα των Βελτιώσεων της Κυβερνητικής γης είναι ένα μεγάλο και σοβαρό πρόβλημα. Η χαλίτικη γη και η γη των χαμηλών δασών ανέρχεται σε εκατοντάδες χιλιάδες σκάλες. Υπολογίζεται από τους ειδικούς στες 600.000 σκάλες περίπου. Μπορούν να πάρουν κλήρον χιλιάδες γεωργικές και κτηνοτροφικές οικογένειες από αυτήν την γην. Η Κυβέρνηση ανέθεσε το 1960 σε μίαν Επιτροπή να κάμη μελέτη γι' αυτό το πρόβλημα. Πρέπει να κλείση ο κύκλος των μελετών και να χαραχθή πολιτική γι' αυτήν την γην που επιβάλλεται να αξιοποιηθή με κυβερνητικά έξοδα και να δοθή στους γεωργούς, τους κτηνοτρόφους και τες κοινότητες.

Στο Κεφάλαιον 3 επίσης εις το άρθρον 6, αναφέρεται το ποσό των £10.000 για οικονομική βοήθεια προς Οργανισμούς Διατρήσεως του Εδάφους και Έργα επί ιδιωτικής γης. Το ποσόν των £10.000 είναι ασήμαντον, πολύ μικρόν γι' αυτόν τον σκοπόν. Οι ανάγκες των γεωργών γι' αυτόν τον τομέα είναι πολύ μεγάλες.

Υπάρχουν χιλιάδες σκάλες ιδιωτικής γης που με την βοήθειαν της Κυβέρνησης μπορούν να αυξηθούν, να διπλασιασούν και να τριπλασιασούν την απόδοσίν τους. Έχω υπ' όψη μου τα χωρία της Καρπασίας, τα αμπελοχώρια και άλλες περιοχές που επανειλημμένα εζήτησαν τέτοια βοήθεια. £10.000 δεν αρκούσιν ούτε για μια περιοχή όχι για ολόκληρη την Κύπρο.

Στο Κεφάλαιο 23Δ, άρθρον 11, αναφέρεται το ποσόν των £260.000 δι' Αγοράν Μηχανημάτων και Εξοπλισμού. Ποσόν £160.000 ανεφέρτετο και εις τον περυσινόν Προϋπολογισμόν δι' Αγοράν Μηχανημάτων τα οποία όμως δεν έχουν αγορασθή. Το γεγονός ότι δεν ηγοράσθησαν αυτά τα μηχανήματα είχε σοβαρές συνέπειες για την ανάπτυξη της γεωργίας μας. Υπάρχουν χωρία που για τρία ολόκληρα χρόνια

ζητούν να σταλή Κυβερνητικό τρακτέρ για ισοπεδώσεις γης δίχως ως τώρα να γίνει δυνατόν. Υποχρεούνται πτωχοί γεωργοί να πληρώνουν σε ιδιώτες επιχειρηματίες £3 των ώρα για ισοπεδώσεις χωραφιών.

Διερωτώμαστε είναι μήπως η γραφειοκρατία που υπάρχει εις τα Κυβερνητικά Τμήματα που δεν έγινε δυνατόν να αγοραστούν αυτά τα αναγκαία μηχανήματα ή μήπως υπάρχουν άλλες αιτίες; Η Κυβέρνηση και ιδιαίτερα το Υπουργείο Γεωργίας θα πρέπει δίχως καθυστέρηση να προβή εις την προμήθειαν τέτοιων μηχανημάτων.

Το ζήτημα των αγροτικών πιστώσεων για την ανάπτυξη της γεωργίας είναι ένα άλλο σοβαρώτατον πρόβλημα που απασχολεί τον γεωργικόν κόσμον. Εις τον περυσινόν Προϋπολογισμόν Ανάπτυξης εψηφίσαμεν το ποσόν του £1.000.000 γι' αυτόν τον σκοπόν. Είναι γνωστόν πόσον μεγάλες είναι οι ανάγκες του γεωργικού κόσμου για δάνεια, ιδιαίτερα πόσο δυσκολεύτηκε η κατάσταση μετά την ψήφισιν του Νόμου διά τα Αγροτικά Χρέη. Εκατοντάδες γεωργοί εξητούσαν δάνεια και δεν έβρισκαν. Όμως πέρασε ένας ολόκληρος χρόνος και δεν κατεφέραμεν να κλείσωμεν τες διατυπώσεις για να δώσωμεν το £1.000.000 λίρες που εψηφίσαμεν εις τους γεωργούς. Είναι και αυτό ένα άλλο χαρακτηριστικό δείγμα γραφειοκρατίας.

Εψηφίσαμεν τον Προϋπολογισμόν Ανάπτυξης μέσα στον Φεβρουάριον του 1962, πέρασαν πέντε μήνες για να έρθη το Νομοσχέδιον εις την Βουλήν για το £1.000.000, το εψηφίσαμεν η Βουλή μέσα εις τον Ιούλιον του 1962, πέρασαν άλλοι έξη μήνες, δεν έκλεισαν οι διατυπώσεις και τώρα πάμεν να δώσωμεν το εκατομμύριον μέσα εις το 1963. Η γραφειοκρατία αποτελεί βασικόν εμπόδιον εις την εκτέλεση έργων ανάπτυξης και πρέπει να εξελειφθή.

Εις το Κεφάλαιον 10Δ, άρθρον 2, αναφέρεται το ποσόν των £18.000 για διαφήμιση των αμπελουργικών μας προϊόντων εις το εξωτερικόν. Είναι μία καλή προσπάθεια διότι έχομεν υπ' όψη μας τα μεγάλα αποθέματα κρασιών που έχομεν και αυτή η προσπάθεια πρέπει να επεκταθή και εις άλλα προϊόντα. Η διάθεση των αγροτικών μας προϊόντων αποτελεί αποφασιστικόν παράγοντα για την ανάπτυξη της οικονομίας μας. Αν παράγωμεν και δεν πωλούμεν ασφαλώς θα καταστραφούμεν. Σήμερα έχομεν μεγάλον συναγωνισμόν για όλα σχεδόν τα αγροτικά μας προϊόντα που εξάγομεν, τες πατάτες, τα κρασιά, τα πορτοκάλια, τα χαρούπια. Δημιουργούνται σοβαρώτατοι κίνδυνοι για αυτά τα προϊόντα μας με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινής Αγοράς, και εάν τα προϊόντα μας μένουσιν απούλητα ο αντίκτυπος για την οικονομία και την ανάπτυξη του τόπου μας θα είναι μεγάλος.

Τα Κεφάλαια 5 και 6 αναφέρονται εις την Κτηνοτροφίαν και τες Κτηνιατρικές Υπηρεσίες.

Για την ανάπτυξη της Κτηνοτροφίας θα εξοδευθούν εις τα δύο χρόνια 1962—1963 πάνω από £300.000. Όταν ληφθή υπ' όψη η σημασία του τομέα της Κτηνοτροφίας και το γεγονός ότι εξαρτώνται από την κτηνοτροφίαν περί τες 15.000 οικογένειες με ετήσιον εισόδημα £53.000.000, τότε το ποσόν που εξοδεύομεν γι' αυτόν τον τομέα θα φανή ότι είναι λίγο. Η κτηνοτροφία εις την Κύπρον μπορεί να αυξηθή εις το διπλάσιον και εις το τριπλάσιον. Μπορεί να αυξηθή το εισόδημα των κτηνοτρόφων που σήμερα είναι λίγο και δυσκολεύονται να ζήσουν. Επιβάλλεται όμως να γίνει από μέρους της Κυβέρνησης μία ολόπλευρη μελέτη του κτηνοτροφικού προβλήματος. Να γίνει μελέτη και προγραμματισμός για να λείψουν αρκετές αντιπράξεις που παρουσιάζονται σήμερα. Για παράδειγμα, εισάγονται αγελάδες για να αυξήσωμεν την παραγωγήν γάλακτος και καλά κείμεν. Όμως οι αγελαδοτρόφοι μας αντιμετωπίζουν το σοβαρόν πρόβλημα διαθέσεως του γάλακτος, φθάνουν εις το σημείον να πωλούν αγελάδες για σφαγήν ενώ εις τα Νοσοκομεία και εις άλλα κέντρα διατίθεται γάλα του κουτιού το οποίον εισάγομεν από το εξωτερικόν. Οι επιδημίες καταστρέφουν την κτηνοτροφίαν μας και έχομεν μόνον 7 κτηνιάτρους δι' ολόκληρη την Κύπρον και ο Προϋπολογισμός Ανάπτυξης που συζητούμεν

προβλέπει μόνον για δύο νέες θέσεις. Είναι γι' αυτούς τους λόγους που χρειάζεται να γίνει σοβαρή μελέτη εις αυτό το πρόβλημα σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της γεωργίας και την αγροτικήν απασχόληση.

Το Κεφάλαιον 4Δ αναφέρεται εις το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών. Εκτιμούμεν την απόφασιν της Κυβέρνησης για την λειτουργία του Ινστιτούτου μέσα εις το 1963. Το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών μπορεί να προσφέρει μεγάλες υπηρεσίες εις τον γεωργικό κόσμο και να συμβάλη εις την ανάπτυξη της γεωργίας. Η επάνδρωση του Ινστιτούτου με επιστήμονες με πείρα ή τακτική βοήθεια της Κυβέρνησης και η συνεχής επαφή του με τον αγροτικό κόσμο θα τον βοηθήσει να ανταποκριθή εις τον ρόλον του.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δάφνης Παναγιδης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Κατά την συζήτησιν του Προϋπολογισμού Ανάπτυξης του 1962 κατά το παρελθόν έτος εις την Επιτροπήν εξέφρασα επιφυλάξεις διά την υπό της Κυβερνήσεως διάθεσιν ποσού 160.000 λιρών διά την αγοράν βαρέων γεωργικών τρακτέρ δια σκοπούς γεωργικής αναπτύξεως. Δεν αισθάνομαι καθόλου ευτυχής διότι αι προβλέψεις μου εκείναι δυστυχώς επαλήθευσαν. Τα τρακτέρ ουδέποτε ηγοράσθησαν και αι διαβεβαιώσεις τας οποίας ημείς ως αντιπρόσωποι του λαού εδώσαμεν εις την ύπαιθρον, ότι δηλαδή επέκειτο η εισαγωγή 14 τρακτέρ, ουδέποτε δυστυχώς επαλήθευσαν. Δεν θέλω να γίνω μάντης κακών και αυτήν την φοράν εκφράζω και πάλιν επιφυλάξεις διά την υπό της Κυβερνήσεως διάθεσιν του κονδυλίου τούτου. Θέλω όμως να σας παρακαλέσω να εξετάσωμεν αυτό το ζήτημα ως ένα των πλέον σοβαρών ζητημάτων αμέσου και επείγουσας φύσεως του οποίου τα ευεργετικά αποτελέσματα θα είναι τόσον εμφανή διά την ανάπτυξιν της γεωργίας. Υπήρχεν εις την διάθεσιν της Κυβερνήσεως ένα ποσόν 160.000 λιρών. Εζητήθησαν προσφοραί διά την αγοράν 14 γεωργικών ελκυστήρων. Αι προσφοραί έφθασαν μέχρι του Συμβουλίου Προσφορών και όμως συμφώνως των πληροφοριών τας οποίας έχω ένα τηλεφώνημα εναυάγησε την αγοράν αυτών των μηχανημάτων. Ποιοί λόγοι και ποία συμφέροντα ωδήγησαν εις το ναυάγιον της αγοράς των μηχανημάτων αυτών; Δεν νομίζετε ότι ημείς ως Βουλή πρέπει να γνωρίζωμεν τί γίνεται διά κάθε κονδύλιον το οποίον ψηφίζομεν και το οποίον έχομεν την απαιτήσιν άπαξ και το εψηφίσαμεν να εξοδευτεί κατά τον κατάλληλον τρόπον; Τους τελευταίους ολίγους μήνας εσπευσμένως διετέθη επειδή δεν κατέστη δυνατή η αγορά των τρακτέρ ένα κονδύλιον 20.000 λιρών διά την επιχορήγησιν μηχανικής καλλιέργειας. Εις πολλάς περιπτώσεις το κονδύλι αυτό διετέθη κατά ένα πολύ καλόν τρόπον και έφερε πράγματι θαυμάσια αποτελέσματα. Όμως νομίζω, ότι η αγορά ενός μεγάλου αριθμού τρακτέρ υπό της Κυβερνήσεως, θα δημιουργήση ένα βραδυκίνητον γραφειοκρατικόν οργανισμόν και δι' αυτόν τον λόγον εκφράζω και την φοράν αυτήν την επιφύλαξίν μου όσον αφορά την διάθεσιν του κονδυλίου. Θα ήτο πολύ αποτελεσματικώτερον και ασφαλώς θα μπορούσε να γίνει πολύ πιο σύντομα εάν η Κυβέρνησις επροικοδοτούσε επαρχιακούς οργανισμούς μηχανικής καλλιέργειας. Τέτοιοι οργανισμοί όχι μόνον θα έδιδον την ευκαιρίαν εις τους αμέσως ενδιαφερομένους αγρότας να συμμετέχουν οι ίδιοι εις έργα τα οποία αφορούν πρωτίστως εκείνους αλλά και θα ηλάττωνε τα μέγιστα την γραφειοκρατίαν και θα καθιστούσε την διεξαγωγήν των εργασιών πολύ απλουστέραν και πολύ αποδοτικώτεραν. Ενωώ την αποκέντρωσιν των υπηρεσιών αυτού του είδους και ελπίζω ότι θα εξευρεθή τρόπος να ενθαρρυνθή η αγορά τρακτέρ εκ μέρους κοινοτήτων ή συνδέσμων μηχανικής καλλιέργειας.

Το πλέον προσοδοφόρον σημείον του υπό συζήτησιν Προϋπολογισμού είναι τα μεγάλα ποσά τα οποία

προνοούνται δι' αρδευτικά έργα. Πολλές χιλιάδες στρεμμάτων γης θα μετατραπούν εις αρδευσίμους και είναι εις όλους γνωστόν ότι αι αρδευσιμοί καλλιέργειαι αποδίδουν πολύ περισσότερον των ξηρικών καλλιεργειών. Το γεγονός όμως τούτο θέτει επί τάπητος ένα άλλον σοβαρόν πρόβλημα.

Τον προγραμματισμόν της γεωργίας και την αναπροσαρμογήν των καλλιεργειών. Εάν αφήσωμεν ανεξέλεγκτον την φυτείαν των εκτάσεων αυτών, δυνατόν να ιδώμεν εύφορον και αρδευσιμον γην να μετατρέπεται εις μη αποδοτικούς και προβληματικούς αμπελώνας. Και θα αντιμετωπίζωμεν συνεχώς παρόμοια προβλήματα αυτών τα οποία αντιμετωπίζομεν και το έτος τούτο. Επειδή δηλαδή επωλήθησαν εις αμειψτικές τιμάς αι πατάται ειρηνής εσοδείας και επειδή ουδεμία κατεύθυντις εδόθη εις τον αγροτικόν κόσμον, ούτος αφέθη ελεύθερος και κατέφυγεν εις νέας μεγάλας καλλιεργείας πατατών των οποίων η διάθεσις τώρα καθίσταται προβληματική.

Θέλω να πιστεύω ότι μεγαλύτερα ποσά θα διατεθούν διά την υπηρεσίαν γεωργικών στατιστικών διά να καταστή δυνατή η μελέτη αυτών των προβλημάτων και η χάραξις μιας σοβαράς και μελετημένης αγροτικής πολιτικής.

Δια τα ειδικότερα προβλήματα της Επαρχίας μου δεν θα απασχολήσω την Βουλήν, διότι αυτά εξετέθησαν ήδη υπό των άλλων συναδέλφων μου. Ήθελα απλώς να κάμω μίαν παρατήρησιν διά το κονδύλιον των £15.000 το οποίον προνοείται εις τον Προϋπολογισμόν δι' υποτροφίας και εκπαιδευσιν προσωπικού. Παρατηρήθη δυστυχώς ότι εις μερικάς περιπτώσεις δεν επελέγησαν κατά το παρελθόν τα καταλληλότερα και ικανώτερα πρόσωπα διά τας υποτροφίας. Εις δύο ή τρεις περιπτώσεις υπότροφοι της Κυβερνήσεως εγκατέλειψαν τας σπουδάς των και επιστρέψαν πίσω άνευ αποτελέσματος. Ελπίζω ότι εις το μέλλον θα είμεθα πιο προσεκτικοί και μόνον πρόσωπα με πραγματικές ικανότητες θα τυγχάνουν αυτών των ευεργετημάτων.

Ευχαριστώ.
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:
(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Ο κ. Λυσσαρίδης.
Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, γνωρίζω πόσον δύσκολον είναι να σχεδιοποιηθή κανείς την οικονομίαν μιας χώρας η οποία αποτόμως από το αποικιακόν καθεστώς μετεπήδησεν εις το παρόν καθεστώς. Μίαν χώραν της οποίας η οικονομία ήτο προσηρμοσμένη προς τας ανάγκας μιας άλλης ξένης χώρας, μιας χώρας της οποίας οι πλουτοπαραγωγικοί πόροι δεν ετύγχανον της προεπούσης εκμεταλλεύσεως, διότι σκοπός της Κυβερνήσεως ήτο η εξεύρεσις ευθυνών εργατικών χειρών διά τας πολεμικάς βάσεις και η τελική προσαρμογή της οικονομίας του τόπου εις την βιομηχανίαν της μητροπόλεως. Δι' αυτό δεν ανέμενον ότι ήτο ποτέ δυνατόν αμέσως μετά την μεταπολίτευσιν και ιδίως μίαν μεταπολίτευσιν, η οποία δεν επέτρεπε πλήρη ελευθερίαν κινήσεως, η οικονομία αυτής της χώρας να τεθή επί προγραμματισμένης, σχεδιασμένης, ορθής, υγιεινούς οικονομικής βάσεως.

Το Πενταετές Σχέδιον της Κυβερνήσεως δέχεται ωρισμένας βασικάς αρχάς, προοδευτικάς, την γεφύρωσιν του κατά κεφαλήν εισοδήματος των διαφόρων τάξεων του Κυπριακού λαού, την στροφήν προς τας παραγωγικάς λύσεις και ουχί προς τας παρασιτικάς, την προσαρμογήν την οικονομίας μας προς την αγροτικήν παραγωγήν και ουχί προς τας πολεμικάς βάσεις και άλλα βασικά στοιχεία τα οποία απετέλουσεν μεν βασικάς αρχάς, δεν επετέλουσεν όμως συγκεκριμένον σχέδιον δράσεως. Το συγκεκριμένον αυτό σχέδιον δράσεως λείπει και σήμερα, διότι λείπει η επιστημονική ανάλυσις της οικονομίας αυτής της χώρας και λείπουν αι επιστημονικαί εισηγήσεις διά την λύσιν των οικονομικών προβλημάτων αυτής της χώρας.

Ακόμη χειρότερον είναι ότι ενώ το Πενταετές Σχέδιον εστηρίζετο επί προοπτικών, αι οποιαί εγένοντο προτού ακόμη

υπάρξη σκέψις περί εισόδου της Κύπρου εις την Ευρωπαϊκήν Κοινήν Αγοράν, το Πενταετές Σχέδιον εφαρμόζεται και εκεί ακόμη που θα εχρειάζετο ίσως αναπροσαρμογή του Πενταετούς Σχεδίου υπό την ιδίαν μορφήν υπό την οποίαν το πρώτον εξεπονήθη. Γνωρίζω ότι δεν είναι η ώρα διά να εκφράσω τας απόψεις μου αναφορικάς με την Ευρωπαϊκήν Κοινήν Αγοράν, ιδιαίτερα όσον αφορά τας πολιτικάς επιπτώσεις της Ευρωπαϊκής Κοινής Αγοράς, εν τούτοις δεν μπορώ παρά να αναφερθώ εις τας επιπτώσεις εις τας οποιας θα έχη επί του υπό εξέτασιν Προϋπολογισμού Αναπτύξεως η απόφασις της Κυπριακής Κυβερνήσεως να ενταχθή εις την Ευρωπαϊκήν Κοινήν Αγοράν υπό την Α ή Β μορφήν.

Υπάρχουν ασφαλώς αρκετά κονδύλια εις τον Προϋπολογισμόν τα οποία είναι εντελώς άσχετα με την α' ή β' οικονομικήν πολιτικήν. Υπάρχουν όμως βασικά κονδύλια εις τον Προϋπολογισμόν τα οποία πρέπει να εξετασθούν υπό το πρίσμα της οικονομικής προοπτικής αυτού του τόπου. Διότι το ερώτημα τίθεται επ' όσον εγένετο ήδη αίτησις διά σύνδεσιν με την Ευρωπαϊκήν Κοινήν Αγοράν, και εάν και επ' όσον η σύνδεσις αυτή πραγματοποιηθή και δεδομένου ότι οιασδήποτε μορφής σύνδεσις πλην της διά πρωτοκόλλου ή δια διμερών συμφωνιών συνδέσεως συνεπάγεται πρόσδεσιν της οικονομίας αυτού του τόπου προς μίαν ωρισμένην ομάδα, συνεπάγεται προσαρμογήν τόσοσ της νομοθεσίας αυτού του τόπου όσον και της οικονομικής προοπτικής αυτού του τόπου, δεν είναι δυνατόν να εξετασθή ο παρών Προϋπολογισμός χωρίς αναφοράν εις αυτό το θέμα.

Ομιλούμεν περί αγροτικής αναπτύξεως και το ερώτημα τίθεται τί θα γίνη η σιτοπαραγωγή εις περίπτωσιν συνδέσεως εντός ωρισμένου χρονικού διαστήματος εντός του οποίου θα είμεθα υποχρεωμένοι να άρωμεν οιασδήποτε δασμολογικάς δεσμεύσεις και οιασδήποτε ποσοτικάς δεσμεύσεις επί των ξένων προϊόντων; Ποίον είναι το μέλλον της αμπελοργίας μας και δεδομένου ότι ουδέν μέλλον θα υπάρξη ούτε διά την σιτοπαραγωγήν ούτε διά την αμπελοργίαν, πώς εννοούμεν την αγροτικήν ανάπτυξιν προς κατευθύνσεις τας οποιας θεωρούμεν σήμερα θνησιγενείς;

Δεν βλέπω ουδεμίαν προσαρμογήν εις το σχέδιον το οποίον είναι ενώπιόν μας το οποίον να προσαρμόζεται προς τας προοπτικάς αυτάς τας οποιας εγώ ασφαλώς, εάν επρόκειτο να εξηγητάτο από εμέ, θα είχαν απορρίψει. Πιστεύω ότι χρειάζεται προσεκτική μελέτη όλων αυτών των θεμάτων και πιστεύω ότι το συντομώτερον δυνατόν θα πρέπει αυτή η μελέτη να πραγματοποιηθή και η Κυπριακή οικονομική παραγωγική της να προσαρμοσθή προς την α' ή β' προοπτικήν. Και ίσως η προσαρμογή αυτή ή η προπάθεια προσαρμογής να αποδείξη το ανέφικτον της συνδέσεως και επομένως αλλαγή τακτικής αναφορικάς με το θέμα της Ευρωπαϊκής Κοινής Αγοράς.

Ευρισκόμενος επί αυτού του γενικού θέματος θα ήθελα να υπενθυμίσω την Βουλήν διά έναν άλλο βασικόν σφάλμα το οποίον γίνεται εις την εξέτασιν της γενικής οικονομικής μας καταστάσεως. Ότι η τυχόν ένταξις μας εις την Ευρωπαϊκήν Κοινήν Αγοράν ή μη ένταξις μας εις την Ευρωπαϊκήν Κοινήν Αγοράν δεν αφορά μόνον την εξωτερικην αγοράν, αλλά και την εσωτερικήν αγοράν και επ' όσον θα εξετάζεται αυτό το θέμα θα έπρεπε να εξετασθή και υπό το πρίσμα ότι ένταξις εις την Ευρωπαϊκήν Κοινήν Αγοράν θα στερήσθαι της Κυπριακής παραγωγής την Κυπριακήν αγοράν. Διότι όλα τα ξένα προϊόντα θα είναι ελεύθερα να κυκλοφορούν άνευ δασμολογικής επιβαρύνσεως εις την Κύπρον. Επομένως η απώλεια δεν θα είναι μόνον των μερικών εκατομμυρίων εξαγωγών, αλλά των πολλών εκατομμυρίων της επιτοπίου καταναλώσεως τα οποία υπό αυτάς τας προποθέσεις θα απολεσθούν.

Επίσης θα ήθελα να αναφερθώ εις το θέμα των μεταλλείων. Εις την εκτίμησιν του κατά κεφαλήν εισοδήματος του Κυπρίου πολίτου λαμβάνεται υπ' όψιν το εισόδημα εκ των μεταλλευτικών πόρων. Θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι πλην του ποσού το οποίον είναι ολιγότερον των δύο εκατομμυρίων το οποίον ο Κυπριακός Προϋπολογισμός επωφελεΐται από τα

μεταλλεία και πλην της χρησιμοποίησής του εργατικού δυναμικού το οποίο χρησιμοποιείται υπό των μεταλλείων, το μεταλλευτικό εισόδημα επανεξάγεται εκ Κύπρου ή ουδέποτε εισάγεται εις Κύπρον και επομένως δεν αποτελεί ουσιαστικός εθνικός εισόδημα διά τον Κυπριακόν λαόν. Και αυτή η κατάσταση θα διαιωνισθή εάν και επ' όσον αποδεχθώμεν ότι η νομοθετική μας προοπτική θα πρέπει να έχη ομοιότητα με την νομοθετική προοπτική των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητος.

Ποία η απάντησις; Θα ήθελα να υπενθυμίσω αυτήν την Βουλήν ότι η Κύπρος έχει ήδη λάβει μέρος εις μίαν σύσκεψιν των χωρών παραγωγής πρώτων υλών εις το Κάιρον, η οποία κατάληξε εις βασικά συμπεράσματα αναφορικάς με την οικονομική προοπτική αυτού του κύκλου χωρών, βασικώτερον των οποίων υπήρξεν ότι η ένωσις αυτών των χωρών υπό μίαν ενιαίαν οικονομικήν πολιτικήν δεν θα επέτρεπεν εις τους κλειστούς οικονομικούς κύκλους των μεγάλων βιομηχανικών χωρών να επιβάλλουν την πολιτικήν των, πολιτικήν αγοράς πρώτων υλών υπό τους όρους υπό τους οποίους εκείνοι ήθελον υπαγορεύσει και πωλήσεως ειδών καταναλώσεως επίσης υπό τους όρους υπό τους οποίους εκείνοι ήθελον υπαγορεύσει.

Εάν η Κυπριακή οικονομία προσαρμοσθή προς αυτήν την κατεύθυνσιν πιθανώτατα θα δυνήθη να αποφύγη τους κινδύνους τους οποίους ανέφερα προηγουμένως.

Και τώρα θα ήθελα να εισέλθω εις ωρισμένα ειδικά θέματα και να παρατηρήσω ότι και εις αυτά χρειάζεται περισσότερος προγραμματισμός και καλύτερος σχεδιασμός. Είμαι βέβαιος ότι το Ινστιτούτον Γεωργικών Ερευνών θα συμβάλη σημαντικώς προς αυτήν την κατεύθυνσιν. Θα ήθελα όμως να σταματήσω επί ενός θέματος, επί του θέματος της αρδεύσεως. 'Ηρξεν ήδη η εκτέλεσις ωρισμένων έργων και εξοδεύονται σημαντικά ποσά προς μίαν κατεύθυνσιν. Εν τούτοις δεν έχει λυθῆ ἕνα ουσιώδες θεωρητικόν πρόβλημα επί του οποίου θα πρέπει να στηριχθῆ ὅλη η πολιτική μας επί του θέματος της αρδεύσεως. Είναι γνωστόν ότι υπάρχουν αντικρουόμεναι θεωρίαι ὅσον αφορά αὐτό το θέμα. Σύμφωνα με μίαν θεωρίαν η εξάτμισις εἶναι 92 1/2%, η επιφανειακή ροή προς την θάλασσαν 5% και η ροή, η υπόγειος ροή, 2 1/2%. Εάν αὐτή η θεωρία ἦτο ὀρθή, τότε η λύσις του προβλήματος θα ἦτο η επιστροφή προς τα επιφανειακά ὕδατα. Υπάρχουν ὅμως σοβαροὶ επιστημονικοὶ κύκλοι οἱ ὁποῖοι ισχυρίζονται σήμερον ὅτι η εξάτμισις δεν υπερβαίνει τα 60% και ἐπομένως παραμένει 35% διά την υπόγειον ροήν προς την θάλασσαν. Εάν αὐτή η θεωρία εἶναι ἐπικρατής και υπάρχουν τρόποι ἐπιστημονικῆς εἰς την Κύπρον ἐξακριβώσεως αὐτῆς τῆς ἀπόψεως, τότε η ὀρθή πολιτική δεν εἶναι η σήμερον ἀκολουθουμένη ἀλλὰ η ἀπόπειρα ἐξευρέσεως των ὑδάτων εἰς τὰς ὑπερείας των ὀρέων και η ἐπιφανειακή ἀρδεύσις των πεδιάδων οὕτως ὥστε να ἀποφευχθῶν ὅλα τα ἐξόδα διατρήσεως, ἀντλήσεως και μηχανημάτων.

Δυστυχῶς φοβούμαι ὅτι ὑπάρχει προχειρότης. Και δεν εἶμαι πρόθυμος να παρακολουθῶ ὅλα τα ἐπιχειρήματα ὅτι θα πρέπει να ἐξετάσωμεν την ἐφαρμογὴν του Πενταετοῦς Σχεδίου μόνον ὑπὸ το πρίσμα του πόσα λεπτὰ ἐξοδεύονται. Αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ δεν πιστεύω ὅτι ἀντανακλοῦν την πραγματικότητα, διότι εἶναι δυνατόν να ἑξοδεύεται ὁλόκληρον το ποσὸν το ὁποῖον ἀναλογεῖ διά το ἔτος του Πενταετοῦς ἢ και περισσότερον ἀκόμη προς μη ικανοποιητικὰ κατευθύνσεις ἐνῶ θα ἦτο ἴσως λογικώτερον να ἐξοδεύετο το ποσὸν το ὁποῖον εἶναι δυνατόν να ἐξοδευθῆ προς τὰς λογικὰς κατευθύνσεις και να προχωρῆ ο σχεδιασμός και ο προγραμματισμός με τον ταχύτερον δυνατόν ρυθμόν.

Θα ἀναφερθῶ τελικῶς εἰς ἓν μικρόν θέμα ἐπειδὴ κατ' ἐπανάληψιν ἐλέγη ἀπὸ του βήματος αὐτοῦ και ἐγένετο κριτική ὅτι τα ποσὰ τα ἐξοδευόμενα διά τὰς Ἰατρικὰς Ὑπηρεσίας τῆς υπαίθρου εἶναι ἀνεπαρκῆ και να ἐπαναλάβω και πάλιν ὅτι ο σκοπὸς δεν εἶναι το κτίσιμον ἐνός ἢ δύο δωματίων εἰς ἓνα χωρὸν χωρὶς ἐξοπλισμόν και χωρὶς ἐμπύχον υλικόν. Πιστεύω ὅτι το να ἐξοδεύονται τα λεπτὰ προς αὐτὴν την κατεύθυνσιν και με αὐτὸν τον τρόπον ἀπλῶς παρα-

καλοῦν και ἐπιβραδύνουν τυχόν σχέδια προς ουσιαστικὴν ἱατρικὴν μεταρρύθμισιν εἰς την Κύπρον ἐπὶ τῆ βάσει καθολικοῦ σχεδίου περιθάλψεως του Κυπριακοῦ λαοῦ το ὁποῖον και κατορθωτὸν εἶναι και οὐχὶ πολυδάπανον διά την Κύπρον.

Δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι η κριτικὴ προς αὐτὴν την κατεύθυνσιν μάλλον κακὸν προξενεῖ παρά ὠφέλειαν προς εκείνας ακριβῶς τὰς τάξεις και προς εκείνον το τμήμα του πληθυσμοῦ προς το ὁποῖον θέλομεν να προσφέρωμεν ὑπηρεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ναλπάντογλου.

Μ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

'Εντιμοὶ συνάδελφοι.

Ἐπιθυμῶ να ἀγορεύσω ἐπὶ του μέρους του Προϋπολογισμοῦ Ἀναπτύξεως, το ὁποῖον ἀφορᾶ τὰς Ἰατρικὰς Ὑπηρεσίας. Εάν ρίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς το μέρος, το ὁποῖον προορίζεται διά τὰς Ἰατρικὰς Ὑπηρεσίας εἰς ὁλόκληρον τον Προϋπολογισμόν Ἀναπτύξεως, βλέπομεν ὅτι το ποσόν, το ὁποῖον διατίθεται διά τὰς ἱατρικὰς ὑπηρεσίας, ἀποτελεῖ το 1/125 του γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ἐνῶ, συμφώνως προς ὅ,τι ἀνέφερον ο Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κατὰ την ἐξαγγελίαν του Πενταετοῦς Προγράμματος Ἀναπτύξεως, εἰς την Κύπρον θα ἐδαπανᾶτο ἐντὸς πέντε ἐτῶν ποσόν £2.000.000. Διανεμομένου του ποσοῦ τούτου των £2.000.000 εἰς πέντε ἔτη ἐφέτος θα ἔπρεπε να δαπανηθῆ ποσόν £400.000. Ἐπειδὴ φυσικῶς τὰ λόγῳ δεν μας ἦτο δυνατόν να διατυπώσωμεν τὰς ἀπόψεις μας περὶ του Πενταετοῦς Σχεδίου δεν εἶπομεν τότε ὅτι αἱ ὑπηρεσίαι αἱ ἀναφερόμεναι εἰς το ἐν λόγω πρόγραμμα δεν θα ἠδύναντο να ἐκτελεσθῶν με το περὶ οὐ ο λόγος ποσόν χρημάτων. Εάν πρέπει να διατυπώσωμεν την ἀπόψιν μας, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν το ἐκ £100.000 κοινδύλιον ἀναπτύξεως, το ὁποῖον παραχωρεῖται τώρα, θα ἐλέγομεν ὅτι ἐκ πρώτης ὀψεως σχηματίζει κανεὶς την γνώμην ὅτι η Κύπρος δεν ἔχει ἀνάγκην ἀναπτύξεως ὡς προς τὰς ἱατρικὰς ὑπηρεσίας. Ἐνῶ, εάν ρίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς ὅσα ο Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εἶπε προσωπικῶς κατὰ την ἐξαγγελίαν του Πενταετοῦς Προγράμματος, θα ἴδωμεν ὅτι οὗτος εἶπε τα ἑξῆς: «Ἡ παροχὴ ἱατρικῶν ὑπηρεσιῶν ὑπὸ των κρατικῶν νοσοκομείων ἠρξῆθη σημαντικῶς κατὰ τα τελευταία ἔτη, ο παρὼν ὅμως ἀριθμὸς νοσοκομειακῶν κλινῶν δεν δύναται να ἀνταποκριθῆ προς τὰς ἠρξημένας ἀνάγκας. Οὕτω, ἐνῶ ο ἀριθμὸς των εσωτερικῶν ἀσθενῶν το 1950 ἀνήρχετο εἰς 3.969, ο ἀριθμὸς των εσωτερικῶν ἀσθενῶν το 1959 ἀνήλθεν εἰς 8.216 και το 1960 ὑπερέβη τὰς 10.000».

Παρακαλῶ, ἀκούετε με προσοχὴν. Μία ἐκ των ἀναποφεύκτων συνεπειῶν αὐτῆς τῆς σημειουμένης ταχείας αὐξήσεως εἶναι η πτώσις του ἐπιπέδου των παρεχομένων ὑπηρεσιῶν και η πρόκλησις δυσχερειῶν εἰς τους ἀσθενεῖς. Ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἀναγκαῖα η αὐξήσις του ἀριθμοῦ τῶσων των Κυβερνητικῶν ἱατρῶν ὅσον και των κλινῶν. Ἡ Κυβέρνησις, την ὁποῖαν ἀντιπροσωπεύουν τα εὐεθνα χεῖλη, τα ὁποῖα εἶπον αὐτοὺς τους λόγους, εἰς τον Προϋπολογισμόν Ἀναπτύξεως του 1963 διά τὰς Ἰατρικὰς Ὑπηρεσίας παραχωροῦν ἓνα ἐλλιπὲς ποσόν. Ἐλλιπὲς ἢ κολοβόν, με το ἓν μέλος, εἶτε την χεῖρα εἶτε τον πόδα, ἀποκεκομμένον. Εἶτε αὐτά, τα ὁποῖα ἐλέγησαν χωρὶς να πιστεύονται ὡς ὀρθά, εἶτε οἱ ἐπόντες ταῦτα τα ἀπηνήθησαν. Ἐνῶ λέγεται και ἀδεται ὅτι πρέπει παντοῦ να ἀνοιξώμεν σταθμοὺς περιθάλψεως και να τους φέρωμεν πολὺ πλησίον των πολιτῶν ἐντὸς των πλαισίων ἐνός ἀποκεντρωτικοῦ συστήματος, ἀς ἀπαριθμώσωμεν τὰς ἐλλείψεις, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν εἰς το κέντρον. Εἰς το Νοσοκομείον Λευκωσίας, το ὁποῖον φθονοῦν ὅλοι αἱ Ἐπαρχίαι — πῶς δεν γίνεται λόγος ὅτι λαμβάνει την μερίδα του λέοντος! — δεν ὑπάρχουν Κλάδοι Παθολογικῆς Ἀνατομίας, Μικροβιολογίας, Βιοχημείας, Ουρολογίας, Νευρολογίας και Δερματολογίας και ὑπηρεσίαι χειρουργῶν διά στηθικά και κυκλοφοριακά νοσήματα και ἐγκεφαλικά παθήσεις. Τούτο εἶναι κυριολεκτικῶς ἐλλιπὲς και ἀνεπαρκές. Το αἷμα των πολιτῶν κατασπαταλάται, διότι το Νοσοκομείον δεν ἔχει ἐξοπλισμόν διά την παρασκευὴν ξηροῦ αἵματος ἢ πλάσματος. Οὕτως ἐχόντων των πραγμάτων, διατὶ δεν παραχωρεῖται κοινδύλιον; Ἡμεῖς δεν δυνάμεθα να ἀντιληφθῶμεν τον λόγον. Ἐν ὄψει των

αριθμών, τους οποίους ανέφερα προ ολίγου, εις τους προσφεύγοντας εις τας ιατρικάς υπηρεσίας ασθενείς παρέχεται, ουχί θεραπευτική, αλλά συμπρωματική περίθαλψις, διά την οποίαν ακόμη δεν καταβάλλεται προσπάθεια να διορθωθή.

Επίσης, εις το Πενταετές Πρόγραμμα αναφέρεται ότι θα ανεγερθή Νοσοκομείον Παίδων. Ας φαντασθώμεν προς στιγμήν ότι παρεχωρήθησαν αυτά τα χρήματα και ότι το κτίριον τούτο ανεγείρεται. Εάν η ανέγερσις τελειώσῃ μετά πέντε ἔτη, το κτίριον θα παραμείνῃ κενόν διὰ μίαν πενταετίαν διὰ τον λόγον ότι χρειάζονται 5 ἔτη διὰ την εκπαίδευσιν των ειδικῶν ιατρῶν, νοσοκόμων και τεχνικῶν εργαστηρίου, οι οποίοι θα εργάζονται εις αὐτό, ἐπειδή το πράγμα δεν ἐπρογραμματίσθη και δεν ὑπάρχει τοιοῦτον εκπαιδευμένον προσωπικόν.

Γίνεται, ἐπίσης, μνεία περί κέντρων εκπαίδευσῆς ἀναπήρων και επαγγελματικῶν προσανατολισμοῦ. Δεν νομίζω ότι αὐτά δύνανται να γίνουν ἐντός πέντε ἐτῶν. Τέλος, ἐνῶ ἀναμένουν την σειράν των διὰ να ἐπιλυθούσιν σωρεῖα προβλημάτων, δεν δύναται παρά να ἐπικρίνω δέοντως αὐτήν την ἀδιαφορίαν τῆς Κυβερνήσεως. Δεν θα εἶναι σφάλμα ἐάν εἰπώμεν ότι οὐδέν ποσόν παρεχώρησαν εις τον Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως του 1963. Θα λεχθῆι ὅτι αἱ Ἰατρικαὶ Ὑπηρεσίαι δεν εἶναι παραγωγικαὶ και δι' αὐτὸ δεν παραχωροῦνται χρήματα. Την ἀνάπτυξιν αὐτοῦ του τόπου θα πραγματοποιήσῃ ὁ λαὸς του, ὁ λαὸς δε αὐτός, ὁ οποίος θα την πραγματοποιήσῃ, πρέπει να εἶναι τελείως υγιής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ντενιζ.

Κ. ΝΤΕΝΙΖ:

Ἐντιμοὶ συνάδελφοι.

Το Νομοσχέδιον, το οποίον συζητούμεν ἀπῶς, εἶναι ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως του ἔτους 1963. Ὁ Προϋπολογισμὸς του 1963 προνοεῖ διὰ ποσόν πέραν των 11 εκατομμυρίων λιρῶν. Ὁ Προϋπολογισμὸς Ἀναπτύξεως, ὁ οποίος ἤρχισε το 1962, συνεχίζεται και το 1963. Ἐλπίζομεν ὅτι θα συνεχίζεται καθ' ἕναστον ἔτος. Τα ἔθνη, τα οποία εἰσήλθον εις την ὁδὸν τῆς ἀναπτύξεως, καταστρώνουν και θέτουν εις ἐφαρμογὴν πενταετῆ ἢ δεκαετῆ προγράμματα. Σκοπὸς εἶναι ἡ ἐπίτευξις τῆς ἀναπτύξεως μίας χώρας διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ και εις το συντομώτερον δυνατὸν χρονικὸν διάστημα. Εἰς ποίους τομεῖς δυνάμεθα να ἀναπτυχθώμεν ἡμεῖς οἱ Κύπριοι; Το πρῶτον πράγμα, το οποίον ἐργεταί εις την σκέψιν μας, εἶναι ἡ γεωργία και ἡ κτηνοτροφία. Αὐτὰς πρέπει να τὰς ἀναπτύξωμεν. Μόνον με αὐτὸν τον τρόπον δυνάμεθα να ἀναπτυχθώμεν. Δι' αὐτὸν δε τον λόγον εἶναι ἀνάγκη ὅπως εις τον Προϋπολογισμὸν Ἀναπτύξεως δώσωμεν σημασίαν εις την γεωργίαν, την κτηνοτροφίαν και την υδατικὴν ἀνάπτυξιν. Καθ' ἃ ἀντιλαμβάνομαι, ἀνάπτυξις ἐνός τόπου σημαίνει να δίδεται σημασία εις τους καθυστερημένους τομεῖς τῆς χώρας. Εἶναι δε ἀνάγκη να δρῶμεν προς αὐτήν την κατεύθυνσιν. Βλέποντες εις ποίους τομεῖς εἶναι καθυστερημένη ἡ χώρα μας, εἶναι ἀνάγκη να δώσωμεν εις αὐτούς μεγίστην σημασίαν.

Τώρα ας ἔλθωμεν εις τον Προϋπολογισμὸν.

Κεφάλαιον Δ2. Εἰς αὐτὸ εἶναι τα θέματα ἀρδευτικῶν ἔργων, υδατικῶν ἐρευνῶν και υδατοφρακτικῶν. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς χώρας μας στῆρίζεται εις το ὕδωρ. Με ἰκανοποιῶσιν παρατηρούμεν ὅτι εις την χώραν μας εὐρίσκονται ὑπὸ ἀνέγερσιν ὠρισμένοι υδατοφράκται. Εἶναι, ὁμως, ἀνάγκη ὅπως ἀνεγερθούσιν πολλοὶ υδατοφράκται οἱ οποίοι ἔχουν μεγαλύτεραν σημασίαν. Ἐκτός τούτων και ἡ διεξαγωγή ἐρευνῶν ἐπὶ των υπογείων υδάτων εἶναι ἐργασία, ἡ οποία ἀποκτὰ σημασίαν. Σήμερον εις τον ἐνώπιόν μας προϋπολογισμὸν, παρεχωρήθη ποσὸν £25.000 δι' ὑδραυλικούς μηχανικούς. Ἄραγε μεταξύ των ειδικῶν μας τούτων, οἱ οποίοι θα λάβουν αὐτὸ το ποσὸν £25.000, ὑπάρχουν ἐιδικοί περὶ τὰς ἐρεῖνας ἐπὶ των υπογείων υδάτων, οἱ οποίοι θα ὠφελήσουν τους Κυπρίους, τους χωρικοὺς; Ἐχομεν ἀνάγκην ειδικῶν, οἱ οποίοι θα υπολογίζουσιν εις ποίας ζῶνας του τόπου μας ὑπάρχουν πολλὰ ὑπόγεια ὕδατα και θα

τα ἀντλοῦν εις την ἐπιφάνειαν. Ἐχομεν εις χεῖρας μας τὰς ἐκθέσεις ὠρισμένων ἐιδικῶν. Ἐνίοτε μάλιστα ἐγκώπτομεν εις αὐτὰς τὰς ἐκθέσεις. Προσπαθοῦμεν να τὰς θέσωμεν εις ἐφαρμογὴν. Ἀλλ' αἱ ἐκθέσεις αὐταί, αἱ ὁποῖαι ετοιμάζονται εις μικρὸν χρονικὸν διάστημα, δεν εἶναι, δυστυχῶς, τελείως ἐπωφελεῖς διὰ την χώραν μας.

Εἰς το Κεφάλαιον Δ4 βλέπομεν με χαρὰν ὅτι ἰδρύεται Ἰνστιτούτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν διὰ να δοθῆ σημασία εις την ἀνάπτυξιν τῆς Γεωργίας. Εἰς ὅλας τὰς γεωργικὰς προηγμένας χώρας ὑπάρχουν Ἰνστιτούτα Γεωργικῶν Ἐρευνῶν. Διότι, χάρις εις αὐτὰ τα Ἰνστιτούτα Γεωργικῶν Ἐρευνῶν, καθοδηγοῦμεν τους γεωργούς μας. Διότι εις αὐτὰ τα Ἰνστιτούτα ἐξετάζονται, κατὰ τρόπον ριζικόν, το ἔδαφος, το ὕδωρ και οἱ σπόροι, τα δε πορίσματα γνωστοποιοῦνται εις τους γεωργούς. Συναρῶς, το Ἰνστιτούτον Γεωργικῶν Ἐρευνῶν, το οποίον ἰδρύεται διὰ τον ἀναφερθέντα λόγον, εἶναι προς ὄφελος του τόπου μας.

Εἰς το Κεφάλαιον Δ3, ἄρθρον 3. Διὰ την ἀνάπτυξιν Κρατικῶν γαιῶν κατὰ το 1962 παρεχωρήθη ποσὸν £30.000. Βλέπω ὅτι ἐφέτος παρεχωρήθη ποσὸν £10.000 μόνον. Σήμερον ὑπάρχουν πολλοὶ γεωργοὶ μας, οἱ οποίοι δεν ἔχουν γῆν ἢ οἱ οποίοι ἐλαχίστην γῆν ἔχουν. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς χαλιτικῆς γῆς σημαίνει ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας του τόπου μας. Σημαίνει, ἐπίσης, ὅτι καθιστῶμεν γαιοκτήμονας τους ἀκτῆμονας γεωργούς μας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι πολλὰ χωρία πολλὰς φορές ἀπετάθησαν εις τὰς ἀρμολίας ἀρχὰς διὰ να δοθούσιν εις αὐτὰ τὸσον ἡ χαλιτικὴ γῆ ὅσον και τα χαμηλὰ δάση, τα οποία εὐρίσκονται περὶ τῶν. Ἀκόμη και ἐγὼ διεβίβασα εις το Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν τὰς αἰτήσεις πολλῶν χωρίων τῆς περιφερείας μου διὰ την παραχώρησιν χαλιτικῆς γῆς, εις την ἀπάντησιν δε, την οποίαν ἐλάβομεν, μας ἀνεκοινώθη ὅτι εἶχε συσταθῆ Ἐπιτροπὴ διὰ την μελέτην αὐτῶν των χαλιτικῶν γαιῶν και λήψιν των ἀναγκαίων μέτρων. Μολονότι ἔχουν παρέλθει ἔκτοτε δύο ἔτη, δυστυχῶς ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ δεν ἤδυνθη να καταλήξῃ εις ἀποτελέσματα. Οἱ ἀκτῆμονες γεωργοὶ καθημερινῶς καταπονοῦνται. Ἄραγε πότε θα λυθούσιν αὐτὰ τα θέματα τα ἀφορῶντα την χαλιτικὴν γῆν; Διότι εἶμαι πεπεισμένος ὅτι αὐτὴ εἶναι πολὺ εὐφορος γῆ. Αὐτὴ δε παραμένει ὡς βοσκότοπος διὰ το τίποτε. Ἐφ' ὅσον ἔχει συσταθῆ τοιαύτη Ἐπιτροπὴ, εἰσηγοῦμαι ταπεινῶς ἀπὸ του βήματος τούτου και εὐχομαι ὅπως αὐτὴ ἐπιληφθῆ ὡς τάχιστα του θέματος τῆς διανομῆς τῆς χαλιτικῆς γῆς, ἐξέρῃ μίαν ἰκανοποιητικὴν διὰ τους γεωργούς λύσιν και περατώσῃ το ἔργον τῆς. Πέραν αὐτῆς τῆς εὐχῆς, αὐτὸ το ἀναμένον σήμερον οἱ ἀγρόται να ἐφαρμοσθῆ εις την πράξιν. Εἰς το ἄρθρον 21 γίνεται μνεία περὶ Φυτωρίων Σπόρων. Πού θα δημιουργηθούσιν αὐτὰ τα φυτώρια; Οὔτε εις την ἐκθεσιν, οὔτε και εις τον προϋπολογισμὸν ὑπάρχει ἐνδείξις.

Κεφάλαιον Δ5: Κτηνοτροφία. Εἰς τὰ ἄρθρα 8 και 9 «Συντήρησις και Βελτίωσις Πτηνοτροφείων». Πάλιν δεν εμφορεῖται πού θα ἰδρυθούσιν.

Κεφάλαιον Δ6: Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι. Εἰς το ἄρθρον 2 «Ἄλλα Δαπάναι — Οικοδομικὰ Ἔργα, ποσὸν £40.000 διὰ την ἀνέγερσιν νέου κτηνιατρικοῦ Σταθμοῦ (Κλινικῆ, Νοσοκομείον).

Εἰς το Κεφάλαιον Δ7 «Ἀνάπτυξις Δασῶν». Εἰς το κεφάλαιον τούτο δυστυχῶς πάλιν δεν ἤρχισεν ἡ ἐκτέλεσις ὠρισμένων ἔργων, των οποίων ἔχομεν ἀνάγκην, εις τους τόπους, οἱ οποίοι ἔχουν ἀνάγκην ἀναπτύξεως. Τα σημεῖα, τα οποία ἐπρόσεξα περισσότερο, εἶναι τὰ ἐξῆς: Γνωρίζομεν ὅτι, ὅπως υπεγράμμισα εις τὰς περυσινὰς μου ἀγορεύσεις, πολλὰ χωρία εις την περιοχὴν Τηλλυρίας διαβιοῦν ὑπὸ τὰς πλέον πρωτογόνους σηθῆρας. Οἱ ἄνθρωποι, οἱ οποίοι ζοῦν εις αὐτὰ τα χωρία, ζοῦν την ζῶην των ἀνθρώπων, οἱ οποίοι ζοῦν εις την Ἀφρικὴν, την ζῶην ὑπαναπτύκτων χωρῶν. Ἀπὸ τὰ δάση πρέπει να δοθῆ εις αὐτούς τους ἀνθρώπους γῆ δι' ἀνάπτυξιν. Οἱ δρόμοι μεταξύ των χωρίων εις αὐτὴν την περιοχὴν εἶναι δυστυχῶς κατεστραμμένοι, εἶναι δε ἀνάγκη ὅπως βελτιωθούσιν. Ἐάν βελτιωθούσιν αὐτοὶ οἱ δρόμοι, θα καταστῆ ευκολωτέρα και ἡ μετάβασις εις τὰ δάση και ἡ ἐξ αὐτῶν ἐπιστροφή.

Κεφάλαιον Δ13, «Ανάπτυξις Οδών». Όπως ετόνισα και κατά το προηγούμενον έτος επί του θέματος τούτου, είχαν ζητηθεί πέρυσιν από του βήματος τούτου όπως εις τον Προϋπολογισμόν του 1963 συμπεριληφθούν δύο βασικοί μας δρόμοι. Ο εις των δρόμων τούτων είναι ο δρόμος Ξερού — Πόλεως. Όσοι ταξιδεύουν εις αυτόν τον δρόμον γνωρίζουν ότι είναι πολύ στενός και αντιμετωπίζουν κίνδυνον ανά παν λεπτόν. Ενώ είναι ανάγκη όπως βελτιωθή και ευθυγραμμισθή ο δρόμος ο οποίος διέρχεται από αυτήν την περιοχή, η οποία είναι εκ των ωραιότερων της Νήσου μας. Είς άλλος δρόμος είναι ο δρόμος μας μεταξύ Λευκωσίας και Καρπασίας. Αυτός δε ο δρόμος είναι μεταξύ των μη βελτιωθέντων δρόμων της Νήσου. Ιδιαιτέρως μεταξύ Κυθραίας και Λευκωσίας υπάρχει πολύ συχή συγκοινωνία, οι ταξιδεύοντες δε εις αυτόν τον δρόμον αντιμετωπίζουν κίνδυνον καθημερινός. Άραγε ποίος είναι ο λόγος, διά τον οποίον από τινων ετών δεν δίδεται σημασία εις αυτούς τους δύο δρόμους, ενώ πολλοί δρόμοι συντηρούνται άριστα; Άραγε αυτοί οι δρόμοι θα στεροούνται συντηρήσεως επί περισσότερον χρόνον; Πολλοί συνάδελφοι έχουν αγορεύσει επ' αυτού του προϋπολογισμού. Δεν πρόκειται να καταναλώσω χρόνον αγορεύων περισσότερον. Θα περατώσω την ομιλίαν μου, αφού είπω μόνον ολίγα τινά επί του θέματος. «Ιατρική και Υγεία» εις το Κεφάλαιον Δ18 «Ιατρική Υπηρεσία». Οι πολίται, οι οποίοι ζουν εις τα χωρία, πάντοτε παραπονούνται. Εις περιπτώσεις γέννας ή ασθeneίας έχουν ανάγκην περισσότερων ιατρών και μαιών. Είναι ανάγκη όπως αυξηθούν τόσο οι ιατροί όσον και αι μαιάι και ευρισκονται εις κέντρα, τα οποία οι πολίται ούτοι θα δύνανται ευκόλως να τα ευρισκουν και να αποστεινωται εις αυτά.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, είναι το δεύτερον κατά συνέχειαν έτος μετά την υπό του Μακαριωτάτου Προέδρου εξαγγελίαν του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως. Ομιλών ενώπιον της Βουλής κατά την πρόσφατον συζήτησιν του Τακτικού Προϋπολογισμού ο έντιμος Υπουργός Οικονομικών εχαρκτηρίσε το σημερινόν βιοτικόν επίπεδον του λαού ως τεχνητόν και ετόνισε την ανάγκην όπως τούτο στηρίζεται επί της πραγματικής του βάσεως. Είναι εις όλους μας γνωστόν ότι η Κυπριακή οικονομία και κατά συνέπειαν και το βιοτικόν επίπεδον του λαού εξαρτώνται σήμερα και εκ των αδήλων μη παραγωγικών πόρων. Αυτή η άκρωσ επισφαλής και επικίνδυνος βάσις επί της οποίας στηρίζεται εν πολλοίς η Κυπριακή οικονομία είναι επακόλουθον της καθυστέρησεως την οποίαν εκληροδότησεν η μακροχρόνιος αποικιοκρατική διακυβέρνησις του τόπου. Η υγιής βάσις επί της οποίας πρέπει να στηριχθή η οικονομία μας είναι η παραγωγή. Το βιοτικόν επίπεδον του λαού στηρίζεται όχι μόνον επί της παραγωγής αλλά και επί του τρόπου κατανομής των αγαθών αυτής της παραγωγής.

Η βασική επιδίωξις του υπό συζήτησιν Προϋπολογισμού Αναπτύξεως πρέπει κατά συνέπειαν να είναι η ανάπτυξις της παραγωγής, η αύξησις του εθνικού μας εισοδήματος. Αυτό εις ένα βαθμόν εξασφαλίζεται από τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως εάν βεβαίως αυτός πραγματοποιηθή πλήρως. Και όταν ομιλώμεν περί αύξησεως της παραγωγής εννοούμε κυρίως την γεωργικήν, βιομηχανικήν και μεταλλευτικήν παραγωγήν.

Ας εξετάσωμεν πρώτον την γεωργικήν μας παραγωγήν. Το προερχόμενον σήμερα εκ της γεωργικής μας παραγωγής εθνικόν εισόδημα ανέρχεται εις 22,5% περίπου εις σταθεράς τιμάς. Τούτο εις μίαν νήσον όπως η Κύπρος της οποίας το 50% περίπου του εργατικού δυναμικού απασχολείται εις την αγροτικήν οικονομίαν δεν είναι καθόλου ικανοποιητικόν. Η γεωργία και οι εξ αυτής εξαρτώμενοι κλάδοι της αγροτικής οικονομίας δύνανται να αποδώσουν πολύ περισσότερα, αρκεί να λυθούν ωρισμένα προβλήματα και να ληφθούν τα απαι-

τούμενα μέτρα διά βόθησιν και προστασίαν των αγροτών μας. Κυβέρνησις και Βουλή επανειλημμένως διεπίστωσαν ότι το πλέον φλέγον πρόβλημα διά την γεωργίαν και την αγροτικήν μας οικονομίαν γενικώς είναι το αρδευτικόν. Κατά το έτος 1962 έχουν εκτελεσθή ωρισμένα αρδευτικά έργα μεταξύ των οποίων και ο υδατοφράκτης Μόρφου, το πρόσφατον πλημμύρισμα του οποίου επλημμύρισε με χαράν όχι μόνον τους κατοίκους της περιοχής αλλά και όλους ημάς γενικώς. Οφείλομεν ως τόσο να σημειώσωμεν ότι η αντιμετώπισις αυτού του τόσο σοβαρού προβλήματος καθυστερεί. Και εάν ακόμη πραγματοποιηθούν όλα τα προϋπολογιζόμενα διά το 1963 αρδευτικά έργα, θα έχωμεν δαπανήσει διά τα δύο πρώτα έτη συνολικόν ποσόν 1.600.000 λιρών έναντι του ποσού των 4.000.000 λιρών το οποίον προνοείται εις το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως διά την ιδίαν αυτήν περίοδον. Τοιούτοτρόπως θα έχωμεν εκπληρώσει μόνον κατά 40% το Πρόγραμμα Αναπτύξεως διά τα δύο πρώτα έτη εν σχέσει προς τα αρδευτικά έργα.

Είναι σοβαρόν όταν σημειώσωμεν τοιαύτην καθυστέρησιν εις έν τόσο φλέγον πρόβλημα ως είναι το πρόβλημα της αρδύσεως. Γενικώς εις το Πρόγραμμα Αναπτύξεως Υδάτων παρουσιάζεται καθυστέρησις εν συγκρίσει προς το προβλεπόμενον υπό του Πενταετούς Προγράμματος επίπεδον. Και εάν ακόμη εκπληρωθή εις το ακέραιον το Πρόγραμμα Αναπτύξεως Υδάτων διά το 1963, τα ποσά τα οποία θα έχουν δαπανηθή δι' αυτόν τον σκοπόν κατά τα δύο πρώτα έτη θα ανέλθουν εις 3.000.000 λίρας ενώ εις το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως προϋπολογίζεται ποσόν 6.400.000 λιρών διά την ιδίαν αυτήν χρονικήν περίοδον. Πού οφείλεται αυτή η καθυστέρησις; Πρέπει να επισημάνωμεν τας αδυναμίας και να τας υπερηγήσωμεν. Συχνά ακούομεν επί παραδείγματι τα διάφορα Τμήματα να δικαιολογούν την καθυστέρησιν έργων με το επιχειρήμα ότι δεν υπάρχουν σχέδια. Άνευ σχεδίων βεβαίως είναι αδύνατον να γίνουν έργα. Εν τούτοις δεν είναι ολίγος ο χρόνος ο οποίος διετέθη διά την εκπόνησιν σχεδίων. Το αρδευτικόν και το πρόβλημα της υδατοπρομηθείας έχουν τόσον σοβαρότητα δι' ολόκληρον τον Κυπριακόν λαόν και ιδιαιτέρως διά τους αγρότας μας ώστε να επιβάλλεται η ταχύτερα εκπόνησις σχεδίων και η επιτάχυνσις του ρυθμού πραγματοποιήσεως των σχετικών έργων. Η ανάπτυξις των υδάτων αποτελεί βασικωτάτην προϋπόθεσιν διά την ανάπτυξιν της γεωργικής και γενικώς της αγροτικής οικονομίας. Διά την ανάπτυξιν όμως της αγροτικής παραγωγής χρειάζεται να βοηθηθούν οι γεωργοί μας και οι κτηνοτρόφοι μας με δάνεια και επιστημονικά μέσα. Είναι λυπηρόν διότι το προϋπολογιζόμενον διά την γεωργίαν ποσόν είναι κατά £340.000 χαμηλότερον εκείνου του 1962 και διά την κτηνοτροφίαν κατά £38.000 χαμηλότερον.

Το δεύτερον σκέλος της Κυπριακής οικονομίας είναι η βιομηχανία, βιοτεχνία και τα μεταλλεία. Λυποίμαι να παρατηρήσω ότι τα ποσά τα οποία διατίθενται δι' αυτούς τους τόσον ζωτικούς τομείς της Κυπριακής οικονομίας και παραγωγής είναι τόσον ασήμαντα ώστε να διαφαίνεται ουσιαστική υποτίμησις του ζητήματος τούτου. Ουδεμία προσπάθεια καταβάλλεται προς την κατεύθυνσιν ιδρύσεως Κυπριακής βιομηχανίας οιασδήποτε φύσεως, ενώ υπάρχουν βιομηχανικοί κλάδοι οι οποίοι θα ήτο δυνατόν να αναπτυχθούν βάσει των πρώτων υλών τας οποίας διαθέτει η Κύπρος προς όφελος τόσον της οικονομίας του τόπου όσον και των προσόδων της πολιτείας. Διά τα μεταλλεία προϋπολογίζεται ποσόν 18.524 λιρών από το οποίον αι 16.660 λίραι προέρχονται εκ της συνεισφοράς της Κυβερνήσεως διά την γεωλογικήν έρευναν, ήτις ανελήφθη υπό του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Ελπίζεται ότι εάν τυχόν εξευρεθούν νέα κοιτάσματα μεταλλευμάτων δεν θα παραχωρηθούν προς εκμετάλλευσιν εις ξένας επιχειρήσεις, αλλά ότι η Κυπριακή Κυβέρνησις θα εκμεταλλευθή αυτά προς όφελος του Κυπριακού λαού. Εάν ο ορυκτός πλούτος της Κύπρου και μόνον ανήκεν αυτήν την στιγμήν εις την πολιτείαν, η Κυβέρνησις θα είχεν αρκετά οικονομικά μέσα διά να χρηματοδοτήσιν ολόκληρον το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως. Εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύ-

ζεως διαλαμβάνεται η ίδρυσις Τράπεζας Αναπτύξεως και η συμμετοχή του κράτους εις αυτήν διά ποσόν 600.000 λιρών. Μίαν τοιαύτην Τράπεζαν χρειάζεται βεβαίως ο τόπος. Εν τούτοις αυτή η Τράπεζα πρέπει να ευρίσκειται υπό τον πλήρη έλεγγον της Κυβερνήσεως, να είναι κρατική εάν πρόκειται να εκπληρωθή τον σκοπόν διά τον οποίον ιδρύεται. Δεν νοείται με κανένα τρόπον να συμμετέχη η πολιτεία με ποσόν 600.000 λιρών εις μίαν Τράπεζαν η οποία να είναι ιδιωτική επιχείρησις.

Εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963 προϋπολογίζεται η δαπάνη ποσού 70.000 λιρών διά σχέδια και επιβλέψεις ενός Ξενοδοχείου Χίλτον, το οποίον θα ανεγερθή εις Λευκωσίαν. Αντιλαμβάνομεθα ότι αυτό το ξενοδοχείον θα ανεγερθή με έξοδα της Κυπριακής Κυβερνήσεως και θα ανοικιασθή εις την εταιρείαν Χίλτον βάσει υπογραφείσης συμφωνίας. Διατί όμως η Κυβέρνησις να μην εκμεταλλεύεται αυτό το ξενοδοχείον προς αποκλειστικόν όφελος του Κυπριακού λαού εφ' όσον μάλιστα τα έξοδα διά την ανέγερσιν του προέρχονται εκ του Κυπριακού προϋπολογισμού; Ή και αν ακόμη η Κυπριακή Κυβέρνησις δι' οιονδήποτε λόγον δεν θα ήθελε το ξενοδοχείον να λειτουργήσῃ ως κρατική επιχείρησις διάτι να μην ανοικιασθῇ τούτο εις Κυπρίους επιχειρηματίας;

Εις την αρχήν της ομιλίας μου είπον ότι διά του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως εξασφαλίζεται εις ένα βαθμόν η ανάπτυξις της παραγωγής και η αύξησις του εθνικού εισοδήματος. Ο βαθμός όμως αυτός δεν είναι ικανοποιητικός. Εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963 όπως και του 1962 έν πολύ σημαντικόν μέρος των εξόδων, κάπου 6.100.000 λιρών ή περίπου το 51,7% διατίθεται εις χρήσιμα μεν αλλ' ουχί παραγωγικά έργα. Δηλαδή εις έργα τα οποία δεν θα οδηγήσουν εις την αύξησιν του εθνικού μας εισοδήματος. Δεν εισηγούμεθα να παραμελώνται τοιούτου είδους έργα αλλ' ορθή πολιτική είναι να δίδεται προτεραιότης εις παραγωγικά έργα. Έργα όπως είναι ο υδατοφράκτης του Μόρφου χρειάζεται πολλά η Κύπρος και η εκτέλεσις τοιούτων έργων θα συμβάλῃ μεγάλως εις την ανάπτυξιν της παραγωγής και του εθνικού εισοδήματος. Η Κύπρος χρειάζεται βιομηχανίαν, βιομηχανίαν η οποία να στηρίζεται επί των πρώτων υλών τας οποίας παράγει ο τόπος. Η Κύπρος παράγει διάφορα μεταλλεύματα, χαλκοσυρίτην, αμιάντον, χρώμιον. Η κατεργασία αυτών των μεταλλευμάτων θα ηδύνατο να γίνεται επί τόπου εάν είχομεν τας αναγκαίας προς τούτο βιομηχανικάς εγκαταστάσεις. Θα ηδύνατο να αναπτυχθούν και άλλαι βιομηχανίαι, αι οποίαι θα εβοήθουν και την αγροτικήν οικονομίαν. Δεν είναι ορθόν ο τόσον ζωτικός τομέος της βιομηχανίας να αφηθή εις την ατομικήν μόνον πρωτοβουλίαν και πολύ χειρότερον να στηριχθῇ εις την διείσδυσιν του ξένου μονοπωλιακού κεφαλαίου. Εάν είναι ορθόν, και κανείς δεν το διαμφισβητεί, να προϋπολογίζονται υδατοφράκται, αντιπλημμυρικά, αντιδιαβρωτικά και άλλα έργα, είναι εξ ίσου ορθόν να προγραμματίζεται και η βιομηχανική ανάπτυξις υπό κρατικήν καθοδήγησιν και φροντίδα.

Επιθυμία όλων μας είναι η πλήρης εκπλήρωσις του Πενταετούς Προγράμματος οικονομικής αναπτύξεως. Εάν θέλωμεν όμως να ιδώμεν τούτο πραγματοποιούμενον οφείλομεν από τώρα να επισημάνωμεν την καθυστέρησιν ήτις σημειούται εις την εφαρμογήν του και να λάβωμεν όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα διά την πραγματοποίησιν του. Με αυτάς τας παρατηρήσεις, αι οποίαι ελπίζομεν να ληφθούν υπ' όψιν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας εις τον καταρτισμόν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως μελλοντικώς, δηλούμεν ότι θα ψηφίσωμεν υπέρ του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου εκτός του ποσού το οποίον προορίζεται διά το ξενοδοχείον Χίλτον διά τους λόγους τους οποίους έχομεν εξηγήσει.

Ευχαριστώ.

(Ο κ. Αναστασιάδης κατέρχεται εις την θέσιν του και ο κ. Κληρίδης αναλαμβάνει καθήκοντα Προέδρου).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο κ. Νεπίλ.

Ν. ΝΑΠΗ:

Έντιμον Προεδρείον. Αξιότιμοι συνάδελφοι.

Βλέπομεν ότι κατά το 1963 θα δαπανηθή ποσόν περίπου £12.000.000 διά σκοπούς αναπτύξεως. Εάν ούτως είχαν τα πράγματα, θα εσήμαιεν ότι το πολύ γνωστόν Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτύξεως εξελίσσεται με ταχύτητα μεγαλύτεραν της κανονικής. Αυτή ήτο και η επιθυμία μας, τοιαύτη να είναι η κατάστασις. Αλλά, όπως και πέρυσι, ούτω και εφέτος βλέπομεν πάλιν ως κονδύλια αναπτύξεως πολλά κονδύλια, τα οποία θα έπρεπε να εμφανίζονται εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν. Το ότι τα κονδύλια αυτά δεν είναι αναπτυξιακής φύσεως και οι καταρτίσαντες ταύτα το γνωρίζουν και εκείνοι, οι οποίοι θα τα ψηφίσουν, το γνωρίζουν, και πας, όστις ολίγον ή πολύ εξετάζει τον προϋπολογισμόν, το βλέπει. Εν όψει δε και των εκθέσεων της Επιτροπής Εμπειρογνομώνων, η οποία διεξάγει μελέτας εις την Νήσον μας, συμφώνως προς τας οποίας αι δυνατότητές μας δεν είναι πρόσφοροι διά την κατά γράμμα εφαρμογήν του Πενταετούς Σχεδίου Αναπτύξεώς μας, διά το οποίον και απαιτείται μεγαλύτερον χρονικόν διάστημα, ο ισχυρισμός ότι πραγματοποιούμεν ανάπτυξιν με τας προσπάθειάς να περισώσωμεν την καλήν εντύπωσιν διά την Εκτελεστικήν Εξουσίαν και με ποσόν 11 εκατομμυρίων χρησιμεύει μόνον εις τας αυτοπαρηγορούμεθα διά τρία ακόμη έτη. Εις το τέλος της πενταετούς περιόδου αναπτύξεως τα διαδιδόμενα ανυπόστατα γεγονότα θα αποδειχθούν φενάκη. Συναφώς προς τούτο ας ευχρηθώμεν όπως κατά τα προσεχή έτη εμφανίζονται εις τον Προϋπολογισμόν μόνον τα κονδύλια, τα οποία θα καθορισθούν υπ' όλων ότι πράγματι είναι κονδύλια αναπτύξεως, κατ' αυτόν δε τον τρόπον μη απογοητεύονται οι υπεραισιόδοξοι.

Το δεύτερον σημείον, επί του οποίου θα ήθελα να ενδιατριψώ, είναι το γεγονός ότι, όπως συμβαίνει εις τον Προϋπολογισμόν του 1963, τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν εννοώ, εις διάφορα Υπουργεία, υπό διάφορα Κεφάλαια υπάρχουν μεγάλα, σεβαστά θα έλεγα, κονδύλια διά προσωρινήν απασχόλησιν προσωπικού. Αυτό σημαίνει τον διορισμόν προσωπικού επί προσωρινής βάσεως διά τας δημοσίας υπηρεσίας διάφορων αρχών άνευ της εξουσιοδοτήσεως της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας. Εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως εμφανίζονται εν τούτοις διάφοροι νέαι θέσεις. Προσωρινή εργοδότησις ή νέαι θέσεις ως ζήτημα αρχής σημαίνουν πάλιν ότι δεν υπάρχει συμφωνία και συμμόρφωσις προς μομφώδους εκθέσεις υποβληθείσας πολλακίς και εις διάφορους περιπτώσεις υπό των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών και προς αποφάσεις αρχής της Βουλής. Υπάρχει ακόμη αντίθεσις προς ταύτας. Διότι εις τας περί των ο λόγος εκθέσεις συνιστάται όπως τα Υπουργεία ετοιμάζουν το συντομώτερον δυνατόν τους οργανικούς των νόμους και υποβάλλουν τούτους εις την Βουλήν. Εάν τούτο είχε γίνει, θα ήτο καλύτερον αντιληπτή η σημασία και ο χαρακτήρ των νέων θέσεων, τας οποίας σήμερα, πιστεύοντες εις την αναγκαιότητα των, θα ψηφίσωμεν. Επίσης δε δεν θα απητείτο τόσον μεγάλον κονδύλιον διά προσωρινήν απασχόλησιν προσωπικού υπό διάφορα Κεφάλαια. Αναγνωρίζομεν ότι και μετά τον καταρτισμόν Οργανικού Νόμου πάλιν θα απαιτηθή βεβαίως όπως εις τα Υπουργεία δοθῇ κονδύλιον διά προσωρινήν απασχόλησιν προσωπικού αναλόγως του όγκου των εργασιών εκάστου. Εν πάση, όμως, περιπτώσει, το ποσόν θα είναι πολύ μικρόν. Η Βουλή αυτή εις πλείστας περιπτώσεις εψήφισε τας εισηγήσεις, αι οποίαι υπεβάλλοντο εις αυτήν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας με καλήν πίστιν διά προσωρινήν απασχόλησιν προσωπικού ή διά νέας θέσεις μόνον και μόνον διά να δύναται η Κυβέρνησις να διεξάγῃ τας εργασίας της ομαλώς. Έναντι δε τούτου οι αρμόδιοι Υπουργοί δεν ησθάνθησαν την ανάγκην να υποβάλλουν εις την Βουλήν τον Οργανικόν Νόμον λόγω του ότι διεξήγον τας εργασίας του καθ' ον τρόπον επεθύμουν. Ενώ ο Οργανικός Νόμος δεν είχαν έλθει, ημείς πάλιν εις τοιαύτας περιπτώσεις εψηφίζαμεν υπέρ διά τον λόγον ότι ήτο αναγκαία η εκτέλεσις αυτών των εργασιών.

Εν ολίγοις, εν γνώσει μας ή μη, εκουσίως ή ακουσίως, υπήρξαμεν στοιχείον συμπληρούν τον φαύλον κύκλον. Ευχή μας, όπως ρητάς υπεγράμμισαν προηγουμένως και αι Κοινοβουλευτικαί Επιτροπαί, είναι όπως ψηφισθή ο Οργανικός Νόμος και τεθή τέρμα εις την τοιαύτην ανώμαλον κατάστασιν.

Αυτά είχαν να είπω εν γένει. Τώρα υποβάλλω εν συντομία τας απόψεις μας επί των διαφόρων Κεφαλαίων.

Κεφάλαιον Δ2. Εις το «Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων» εμφανίζεται κονδύλιον οδοπορικόν ύψους £18.000. Συμφώνως προς πληροφορίας, τας οποίας ελάβομεν, οι τεχνικοί, οι οποίοι διαμένουν εν Λευκωσία, εκτελούν τα καθήκοντά των περιοδεύοντες εις τα διάφορα μέρη της Νήσου. Πρέπει να παραδεχθώμεν ότι, όσον και αν είναι αποσιωπημένοι εις το καθήκον του ένας πολίτης, ο οποίος διαμένει εις Λευκωσίαν, εάν λάβωμεν υπ' όψιν τον χρόνον, τον οποίον ούτος σπαταλάει τον δρόμον, είναι φανερόν ότι δεν θα είναι δυνατόν να προκύπτη η δέουσα ωφέλεια από τας πολυτίμους εργασίας, αι οποίας θα γίνωνται εν ονόματι του λαού και του τόπου. Αναγνωρίζομεν, επίσης, ότι μολοντί εις διαφόρους περιοχάς έχουν ανοιχθή γραφεία, είναι φυσικόν ότι οι αρμόδιοι υπάλληλοι περιοδεύουν εις τας οικείας περιοχάς και θα απαιτήται έν μικρόν ποσόν δι' οδοπορικά. Με τα χρήματα, τα οποία, θα πληρώνωνται εις τους προσληφθησόμενους νέους υπαλλήλους δι' οδοπορικά και δι' αυτόν τον σκοπόν, θα πραγματοποιηθή, έστω και μικρά, οικονομική περισυλλογή υπό της Κυβερνήσεως. Αλλά το σπουδαιότερον είναι ότι με τα δαπανηθησόμενα ποσά θα είναι δυνατόν να προκύψη κατά πολύ μεγαλύτερα ωφέλεια από την σημερινήν. Τουλάχιστον δεν θα σπαταλώνται ματαίως τα χρήματα, τα οποία θα δίδονται.

Κεφάλαιον Δ12 «Τουρισμός». Διά τα σχέδια Ξενοδοχείου «Χίλτον» εμφανίζεται κονδύλιον £70.000. Πρέπει να είπω προκαταβαλικάς ότι ουδέποτε είμαι, ως ζήτημα αρχής, εναντίον του σχεδίου Χίλτον. Πιστεύομεν μάλιστα ότι χάρις εις το Χίλτον ο τουρισμός της Νήσου θα αναπτυχθή. Πιστεύομεν, εν τούτοις, ότι η μέθοδος, την οποίαν η Κυβέρνησις ακολουθεί εν προκειμένω είναι εσφαλμένη. Διότι, προτού η Κυβέρνησις καταλήξη εις συμφωνίαν επί των λεπτομερειών με τους ιδύνοντας του Χίλτον, η Βουλή καλείται να ψηφίση έν κονδύλιον δι' αυτόν τον σκοπόν. Όταν η συμφωνία γίνη εκ των υστέρων, αυτή θα υποβληθή πάλιν προς ψήφισιν υπό της Βουλής. Τότε δε η Βουλή δυνατόν να μη συμφωνή με τας λεπτομερείας της συμφωνίας παρ' όλον ότι έχει ψηφίσει διά τον σκοπόν αυτόν έν ποσόν. Ως εκ τούτου ανησυχώ διά το ότι, όπως συνέβη πολλάκις εις το παρελθόν, η Βουλή δυνατόν να ευρεθή πάλιν ενώπιον τετελεσμένου γεγονότος. Δι' αυτόν τον λόγον είμεθα της γνώμης ότι πρέπει τα κύρια σημεία της συμφωνίας να συζητηθούν εκ των προτέρων τουλάχιστον υπό των αρμοδίων Επιτροπών. Συναφώς εισηγούμαι όπως το ποσόν £70.000, το οποίον εμφανίζεται τώρα εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως, μη ψηφισθή και υποβληθή εις το μέλλον, μάλιστα δε εις το πλην εγγύς μέλλον, διά Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού.

Κεφάλαιον Δ24 «Μη Προβλεπόμενα Δαπάναι». Φρονούμεν ότι το ποσόν £150.000 εις αυτό το κονδύλιον είναι πολύ. Βλέπομεν δε ότι από το παρελθόν έτος έμεινε διά τον σκοπόν αυτόν ποσόν £50.000. Εάν ληφθή υπ' όψιν ότι εφέτος οι αρμόδιοι εκέρδισαν ενός ακόμη έτους πείραν εις τον καταρτισμόν προϋπολογισμού, είναι φυσικόν το κονδύλιον δι' προβλεπόμενα δαπάναις να μειωθή περαιτέρω. Κατ' αυτόν τον τρόπον και η Βουλή θα έχη την ευκαιρίαν να ενδιαφέρεται εκ του σύνεγγυς διά τα έργα, τα οποία θα γίνωνται. Συναφώς προς τούτο εισηγούμαι το ήμισυ του προταθέντος ποσού, δηλαδή προτείνω όπως τούτο παραμείνη εις το ύψος των £75.000.

Ευχαριστώ.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Απόψε συζητούμεν τον δεύτερον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως και με την πείραν την οποίαν απεκτίσαμεν εις το

παρελθόν κατά την διάρκειαν της εκτελέσεως του πρώτου Προϋπολογισμού Αναπτύξεως είμεθα εις θέσιν να κάμωμεν ωρισμένα παρατηρήσεις και διαπιστώσεις. Η πρώτη διαπίστωσις την οποίαν κάμωμεν είναι ότι το Σχέδιον Αναπτύξεως το οποίον εξηγγέλθη από την Κυβέρνησιν την 21ην Αυγούστου 1961 δεν είναι πλήρες σχέδιον οικονομικού προγραμματισμού δεδομένου ότι ο μηχανισμός του σχεδίου αυτού δεν είναι ολοκληρωμένος. Έν σχέδιον οικονομικής αναπτύξεως οφείλει να έχη τους μετρητές του, να έχη το θερμόμετρόν του. Αυτούς τους μετρητάς, αυτό το θερμόμετρον, μέχρι σήμερα δεν μας το παρέσχε η Κυβέρνησις της Δημοκρατίας. Συγκεκριμένως δεν γνωρίζομεν ποία ήτο η συμβολή της εκτελέσεως του σχεδίου του 1962 εις την οικονομικήν ανάπτυξιν της Δημοκρατίας. Δεν γνωρίζομεν αυτήν την στιγμήν ποίον είναι το ποσοστόν αύξησεως, εάν υπάρχη τέτοια αύξησις εις το Εθνικόν Εισόδημα, ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του σχεδίου. Δεν γνωρίζομεν μέχρι ποίου σημείου και κατά πόσον ποσοστόν συνέβαλεν η εφαρμογή του σχεδίου εις την άνοδον του βιοτικού επιπέδου του λαού. Επομένως η πρώτη εισήγησίς μου είναι ότι δέον να επωφεληθώμεν από τα επιστημονικά συμπεράσματα και την πείραν άλλων χωρών, αι οποίας προηγήθησαν εις τον οικονομικόν προγραμματισμόν, και αμέσως να ζητήσωμεν από την Κυβέρνησιν την κατάστρωσιν εθνικών λογαριασμών.

Έν άλλο ζήτημα το οποίον σχετίζεται με το ζήτημα το οποίον έθιξα είναι ο Κυβερνητικός μηχανισμός εις τα χέρια του οποίου ανετέθη ο όλος προγραμματισμός. Υπάρχουν δύο τρόποι οι οποίοι εδοκιμάστησαν εις το εξωτερικόν, εις άλλας χώρας υπό ανάπτυξιν. Ο ένας τρόπος, η μία μέθοδος είναι ο διά διοικητικής διευθετήσεως καθορισμός του τρόπου του προγραμματισμού του Κυβερνητικού μηχανισμού ο οποίος θα έχη εις τα χέρια του τον προγραμματισμόν. Η άλλη μέθοδος, η οποία ηκολυθή εις πλείστας όσας χώρας, είναι η δημιουργία του οργανισμού αυτού διά νόμου. Πιστεύω ότι η δεύτερα μέθοδος είναι η μέθοδος την οποίαν πρέπει να προτιμήσωμεν, διότι η διά νόμου δημιουργία του διοικητικού μηχανισμού, ο οποίος θα καθορίξη τον προγραμματισμόν, θα δώση την ευκαιρίαν εις τα μέλη της Βουλής να εκφράσουν απόψεις επί του καλύτερου τρόπου διοικητικού ελέγχου και διοικητικής κατασκευής. Διά της διά νόμου δημιουργίας του οργανισμού προγραμματισμού θα δίδεται η ευκαιρία εις τας επαρχίας και εις την πρωτεύουσαν να εκφράζουν τας γνώμας των και να εισακούωνται· θα αποφευχθή δε έν μεγάλον άπονον το οποίον παρατηρείται σήμερα, να έχωμεν τους Επαρχίους, οι οποίοι είναι επί κεφαλής και οι εκπρόσωποι της Κεντρικής Κυβερνήσεως εις τας επαρχίας, μέχρι της στιγμής αυτής να μην έχουν λάβει γνώσιν των τελικών αποφάσεων της Κυβερνήσεως διά της αποστολής προς αυτούς του υπό συζήτησιν Προϋπολογισμού. Αυτό, κατά την γνώμην μου, είναι τελειώς απαράδεκτον και θα έπρεπε να δίδεται η ευκαιρία εις τα όργανα αυτά, τα επί τόπου όργανα της Κεντρικής Κυβερνήσεως, να εκφράζουν υπεύθυνον και βαρύνουσιν γνώμην εις όσα ζητήματα αφορούν την οικονομικήν ανάπτυξιν του τόπου.

Ερχόμενος τώρα να εξετάσω την από γενικής απόψεως οικονομίαν της Δημοκρατίας δεν μπορώ παρά να κάμω την διαπίστωσιν ότι αυτή εδράζεται επί τελείως επισφαλών βάσεων. Η γεωργική παραγωγή είναι ελαχίστη, η βιομηχανική παραγωγή είναι ακόμη μικρότερη και τα εισοδήματα της Δημοκρατίας προέρχονται κυρίως από δύο πηγάς. Πρώτη πηγή είναι η πηγή του ορυκτού πλούτου ο οποίος συνεχώς εξαντλείται και εντός 10 ετών δεν θα έχωμεν, όπως λέγουσιν οι εμπειρογνώμονες, οιαδήποτε ορυκτόν πλούτον να εξαγάγωμεν, η δε δεύτερα πηγή είναι η πηγή των βάσεων. Εάν επρόκειτο να προβώμεν εις οιαδήποτε παρομοίωσιν θα έλεγα ότι η οικονομία της Κύπρου ομοιάζει προς την οικονομίαν της Μάλτας. Πρόκειται περί μιας οικονομίας η οποία εξακολουθεί να είναι αποικιακού τύπου οικονομία, καθήκον μας δε επιτακτικόν είναι να εισηγηθώμεν εις την Κυβέρνησιν να λάβη τοιαύτα μέτρα ώστε η οικονομία του τόπου να εξυγιανθή και ο μόνος τρόπος τον οποίον δυνάμεθα να εισηγηθώμεν είναι η αύξησις τόσοσν της γεωργικής όσον και της βιομηχανικής

παραγωγής. Δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν ελήφθησαν τα μέτρα εκείνα τα οποία θα παρεμποδίσουν την αιμορραγία, η οποία παρατηρείται, της εξαγωγής μεγάλων ποσών συναλλάγματος διά την αγοράν ειδών τα οποία δεν συμφέρουν καθόλου εις την παραγωγήν του τόπου. Και εξηγούμαι:

Το 1956 υπήρχαν εις την Κύπρον περί τας 6.000 αυτοκίνητα. Σήμερα εφθάσαμε αιώως εις τον αριθμόν των 40.000 αυτοκινήτων. Είμαι εις θέσιν να προμηθεύσω οιονδήποτε συναδέλφον, οιονδήποτε ενδιαφερόμενον, με σταφίδα εισαγομένην εκ του εξωτερικού η οποία πωλείται εις τα παντοπωλεία μας: θα ήμην εις θέσιν να προμηθεύσω επίσης αγοράζων από παντοπωλεία οιονδήποτε ποσότητα γλυκισμάτων τα οποία ευκόλως θα ηδύναντο να παραχθούν εις την Κύπρον. Το ίδιον θα ηδύναμην να είπω διά τα παγωτά. Το ίδιον επίσης μπορεί να λεχθή διά τα αναψυκτικά. Επίσης μπορούσα να αναφέρω το ουίσκι. Εάν θέλωμεν να ορθοποδήσωμεν πρέπει να αντιληφθώμεν ότι δεν μπορούμεν να πληρώνωμεν και να κάμνωμεν εξαγωγήν μεγάλων ποσών συναλλάγματος διά τα πλέον απίθανα αυτά αντικείμενα. Οφειλομένην να ακολουθήσωμεν πολιτικήν οικονομικής περιουσιακής αδιαφορούντες διά τα συμφέροντα ωρισμένων εισαγωγέων και φροντίζοντες μόνον διά τα συμφέροντα της Εθνικής μας οικονομίας τα οποία επιβάλλουν όπως οιαδήποτε χρηματική δύναμις η οποία υπάρχει εις τον τόπον αυτόν διοχετεύεται εις παραγωγικάς επενδύσεις, είτε γεωργικάς είτε βιομηχανικάς. Μόνον με τον τρόπον αυτόν θα επιτύχωμεν να κτυπήσωμεν την ανεργίαν. Μόνον με τον τρόπον αυτόν θα επιτύχωμεν την άνοδον του βιοτικού επιπέδου του λαού μας.

Έρχομαι εις το ζήτημα το αμπελοργικόν. Πιστεύομεν, και ετονίσαμεν και προηγουμένως από του βήματος αυτού, ότι το αμπελοργικόν ζήτημα είναι έν εκ των σοβαρώτερων ζητημάτων τα οποία χρειάζονται να μελετηθούν και διά τα οποία δέον να εξαγγελθῆ ἀμέσως λύσις. Όπως είναι σήμερα είναι αδύνατον να αναμένωμεν οιονδήποτε αποτελεσματικήν εισήγησιν ἢ λύσιν του προβλήματος αυτού και τούτο διότι ουδείς μέχρι σήμερα το μελέτησεν εν τη ολότητι του και επίσης διότι τρία τουλάχιστον Υπουργεία ενδιαφέρονται διά τρεις όψεις του αμπελοργικού ζητήματος. Έχομεν το Υπουργείον Οικονομικών αφ' ενός, έχομεν αφ' ετέρου το Υπουργείον Γεωργίας και τρίτον έχομεν το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας. Τότε μόνον θα αρχίσωμεν να θέτωμεν τας βάσεις διά την επιτυχή λύσιν του αμπελοργικού ζητήματος εάν όλοι αι αρμοδιότερες που συνδέονται με το ζήτημα αυτό ανατεθούν εις μίαν Αρχήν η οποία να ασχολήται συνεχώς με την μελέτην του ζητήματος. Το ετονίσαμεν και προηγουμένως, το τονίζομεν και σήμερα, δεν γνωρίζομεν όμως εάν η φωνή μας θα φθάσῃ εις τα ότα της Κυβερνήσεως. Ελπίζομεν ότι θα υπάρξῃ τρόπος.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πληροφορώ τον έντιμον Βουλευτήν ότι έφθασεν προ καιρού εις τα ότα της Κυβερνήσεως, διότι προς πληροφορίαν σας, υπάρχει Επιτροπή η οποία ασχολείται με το θέμα αυτό και εις την οποίαν Επιτροπήν εκπροσωπούνται τρία Υπουργεία. Ο λόγος διά τον οποίον τρία Υπουργεία αντιπροσωπεύονται είναι διότι το θέμα το αμπελοργικόν έχει τρεις φάσεις, την οικονομικήν, την τοποθετήσιν των προϊόντων και το ζήτημα της άλλης καλλιμεργείας εις την θέσιν των αμπελώνων, το οποίον είναι θέμα του Υπουργείου Γεωργίας.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ευχαριστώ τον κύριον Πρόεδρον διά την διευκρίνησιν. Δεν θέλω να επιρρίψω ευθύνην εις τα μέλη της Επιτροπής αυτής. Ο μόνος λόγος διότι δεν επιρρίπτω ευθύνην είναι διότι κακώς τους ανετέθη η μελέτη του ζητήματος διότι γνωρίζω ότι πρόκειται περί βεβαρημένων προσώπων με άλλα καθήκοντα και δεν είναι δυνατόν τα πρόσωπα αυτά να διαθέσουν αρκετόν χρόνον διά να παρουσιάσουν επί τέλους μίαν έκθεσιν ολοκληρωμένην διά την λύσιν του ζητήματος. Δι' αυτό ακριβώς έκαμα την εισήγησίν μου ότι δέον να δημιουργηθῆ νέα Αρχή, να φύγῃ η αρμοδιότης αυτή από την Επιτροπήν η οποία

μέχρι σήμερα δεν παρουσίασε την έκθεσιν της, και η νέα αυτή Αρχή να ασχολήται από το πρωί μέχρι το βράδυ διά την επίλυσιν ενός ζητήματος τόσο σοβαρού όπως είναι το αμπελοργικόν.

Την ίδιαν εισήγησιν, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να κάμω και διά τον τουρισμόν. Ανετέθη το ζήτημα της τουριστικής αναπτύξεως της Κύπρου εις ωρισμένους ευαριθμούς Κυβερνητικούς υπαλλήλους. Αλλά ο μόνος τρόπος διά να μελετάται το ζήτημα συνεχώς, να προωθῆται συνεχώς και να αντιλαμβάνωμεθα την πρόδον και ψηφίζοντες κονδύλια να είμεθα βέβαιοι ότι δεν θα σπαταληθώσιν, είναι, κατά την γνώμην μου, η δημιουργία ενός αυτονόμου ημικρατικού οργανισμό τύπου Σ.Υ.Τ.Α. ή Αρχής Εξηλεκτρισμού, διότι, διαφορετικά, θα είμεθα οι ουραγοί εις το ζήτημα του τουρισμού και τούτο αποδεικνύεται εκ του ότι μέχρι σήμερα ούτε καν στατιστική υπηρεσία διά τον τουρισμόν δεν υφίσταται — στατιστική υπηρεσία η οποία είναι το πρώτον απαραίτητον διά την λύσιν ενός τόσο σοβαρού προβλήματος όπως είναι ο τουρισμός, επί του οποίου κατ' ανάγκην πρέπει να βασισθῆ η Κυπριακή οικονομία, λόγω ελλείψεως άλλων πόρων, και λόγω των φυσικών καλλόνων τας οποίας μπορεί να προσφέρῃ η Κύπρος εις τους ξένους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να παρατηρήσω ότι εάν δημιουργήσωμεν και άλλας υπηρεσίας επί πλέον εκείνων τας οποίας έχομεν, και τας οποίας ακριβοπληρώνωμεν, θα υποθηκεύσωμεν τας φυσικάς καλλονάς της Κύπρου διά να πληρώνωμεν όλους τους οργανισμούς τους οποίους θα ιδρύσωμεν.

Εν σχέσει με το θέμα του τουρισμού θα ήθελα να παρατηρήσω ότι υπάρχει Επιτροπή εμπειρογνομένων οι οποίοι απετέλειώσαν ολοκληρωμένην μελέτην και υπέβαλαν αυτήν εις την Κυβέρνησιν.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Αυτό είναι ευχάριστον, κύριε Πρόεδρε, ότι μελετώνται τα ζητήματα αυτά. Η δυσάρεστος άποψις του ζητήματος βεβαίως είναι ότι οι τελευταίοι οι οποίοι θα λάβουν γνώσιν είναι τα μέλη της Βουλής αυτής.

Και έρχομαι εις τους λιμένες. Εξηγγέλη ότι θα γίνουν λιμένες εις την Λεμεσόν και εις την Λάρνακα. Ήδη είναι γνωστόν ότι η κατασκευή, η επισκευή μάλλον, και η μεγέθυνσις του λιμένος Αιμμοχώστου προχωρεί. Εψηφίσαμεν ένα τεράστιον κονδύλιον διά την αμοιβήν του Τεχνικού ο οποίος εβράκειτο να παρουσιάσῃ τα τεχνικά σχέδια διά την ζήτησιν διεθνών προσφορών. Αναφέρομαι εις την αμοιβήν την οποίαν ευχαρίστως τότε εψηφίσαμεν διά τον καθηγητήν κ. Πίππαν. Δυστυχώς παρ' όλην την παρέλευσιν ενός και πλέον έτους από τότε δεν γνωρίζομεν ότι ο κ. Πίππας ετελείωσεν την εργασίαν του. Η αμοιβή ήτο πλουσιοπάροχος και αντιλαμβάνομεθα ότι ο μόνος λόγος διά τον οποίον καθυστερεί η ζήτησις διεθνών προσφορών είναι διότι ο κ. Πίππας δεν έστειλε την τελειωτικήν του τεχνικήν μελέτην ακόμη. Το έργο των λιμένων δεν είναι έργο μόνον διά μίαν επαρχίαν. Οι λιμένες, είμαι βέβαιος ότι όλοι θα συμφωνήσωμεν, εξυπηρετούν ολόκληρον την οικονομίαν της Κύπρου. Κάμνω έκκλησιν από του βήματος αυτού εις τους αρμοδίους όπως ζητήσουν από τον κ. Πίππαν την άμεσον αποστολήν των σχεδίων τα οποία ανέλαβε να εκπονήσῃ, και ελπίζω ότι τόσο η Λεμεσός όσον και η Λάρναξ συντόμως θα ακούσουν ότι υπάρχει Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός δι' εξέτασιν ενώπιον της Βουλής αυτής και τούτο διά να εκπληρωθῆ μία επίσημος υπόσχεσις η οποία εδόθη εις ολόκληρον τον λαόν της Δημοκρατίας.

Έρχομαι εις το ζήτημα της αλιείας. Συμφωνώ με τα όσα ελέχθησαν από προηγουμένους συναδέλφους ότι το ποσόν το οποίον διατίθεται εφέτος διά την αλιείαν είναι ελάχιστον. Είμαι εις εξ εκείνων οι οποίοι συμφωνούν ότι εκεί όπου δεν υπάρχουν Έλληνες ή Τούρκοι Κύπριοι ειδικοί έχομεν καθήκον και ίσως θα ετόλμων να το ονομάσω προνόμιον, να καλούμεν εκ του εξωτερικού εμπειρογνώμονας. Εκλήθημεν δι' ενός Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού και εψηφί-

σαμεν έν κονδύλιον, προ ενός περίπου έτους και περισσότερο, διά την αμοιβήν εμπειρογνώμονος διεθνούς οργανισμού συγκεκριμένου του F.A.O. ο οποίος αυτήν την φοράν υπέβαλε την έκθεσίν του· και την υπέβαλεν από 8 και πλέον μηνών. Συνεχώς από του βήματος αυτού ακούεται το αίτημα να δημοσιευθή και να σταλή προς κοινήν χρήσιν η έκθεσις αυτή, αλλά μέχρι σήμερον δυστυχώς ευρίσκεται κλειδωμένη εις τα αρχεία του Υπουργείου Γεωργίας. Θεωρείται κρατικόν μυστικόν. Αυτό είναι το μόνον συμπέρασμα το οποίον δύναται να εξαχθή. Μήπως πρόκειται περί αμελείας; Σοβαράς αμελείας διά την οποίαν ο υπεύθυνος θα λογοδοτήσιν απέναντι του λαού. Απέναντι του λαού διότι πιστεύομεν ότι μόνον διά της αυξήσεως της παραγωγής της Κύπρου θα δυνηθώμεν να αποκόψωμεν τα εκατομμύρια τα οποία εξάγομεν διά την διατροφήν μας.

Πέρυσι είχαμεν ψηφίσει έν κονδύλιον διά την ίδρυσιν Τραπεζής Αναπτύξεως. Πιστεύομεν ότι μία οργάνωσις, όπως είναι η Τράπεζα Αναπτύξεως, είναι απαραίτητος οργανισμός διά την ανάπτυξιν της Κυπριακής οικονομίας. Ευτυχώς εφέτος θα ψηφίσωμεν έν κονδύλιον διά την ίδρυσιν της Τραπεζής Αναπτύξεως και εκφράζομεν την ελπίδα ότι το κονδύλιον αυτό θα χρησιμοποιηθή και ότι δεν θα παρουσιασθή και το 1963—1964 επαναψηφίσις. Εκφράζομεν την ελπίδα αυτήν διότι τα έργα μιας Τραπεζής Αναπτύξεως εν συντομία θα είναι τα ακόλουθα:

Κινητοποιήσις κεφαλαίου από εξωτερικάς πηγάς, η διοχέτευσις κεφαλαίου εις παραγωγικούς Κυπριακούς σκοπούς, η προώθησις και εξασφάλισις τεχνικής βοήθειας εις Κυπριακάς επιχειρήσεις και η κινητοποιήσις εσωτερικού κεφαλαίου διά μακροπροθέσμους επενδύσεις εις την βιομηχανίαν ή εις την γεωργίαν. Αλλά δυστυχώς, παρά τας συστάσεις αι οποίαι έγιναν από τους εμπειρογνώμονας, μέχρι σήμερον δεν μας παρουσιάσθη οιοδήποτε σχέδιον ούτε μας εξητήθη να ψηφίσωμεν οιοδήποτε κονδύλιον διά την ίδρυσιν Κεντρικής Τραπεζής. Έχομεν την γνώμη ότι η ίδρυσιν Κεντρικής Τραπεζής θα έπρεπε να προηγηθή ή ταυτοχρόνως να γίνη με την Τράπεζαν Αναπτύξεως, και ελπίζομεν ότι συντόμως θα κληθώμεν να εξετάσωμεν το ζήτημα της ιδρύσεως Κεντρικής Τραπεζής.

Και έρχομαι εις ένα ζήτημα το οποίον εθίγη από όλους τους συναδέλφους της Λεμεσού, το ζήτημα της μεγάλης αδικίας η οποία έγινε διά την επαρχίαν ολόκληρον της Λεμεσού, εις το ελάχιστον κονδύλιον συγκριτικώς το οποίον μας ζητείται να ψηφίσωμεν διά μεγάλα και μικρά αρδευτικά έργα. Παρ' όλον ότι το πρόβλημα της αρδύσεως είναι κοινόν εις όλας τας επαρχίας και θα έπρεπε να υπάρχη μία αναλογία κατά κεφαλήν, μολονότι ο πληθυσμός της επαρχίας Λεμεσού είναι 110 χιλιάδες τουλάχιστον, το ποσόν το οποίον μας ζητείται να ψηφίσωμεν είναι μόνον το 1/22 ολόκληρου του ποσού. Από 980.000 λίρας αι οποίαι θα διατεθούν δι' ολόκληρον την Κύπρον μόνον £44.000 περίπου είναι το ποσόν το οποίον θα αφιερωθή διά την άρδευσιν, διά τα αρδευτικά έργα της Λεμεσού. Πιστεύομεν ότι έν βασικόν στοιχείον ενός οικονομικού προγραμματισμού πρέπει να είναι η υιοθέτησις κριτηρίων δικαιοσύνης. Εις την περίπτωσιν αυτήν το κριτήριον της δικαιοσύνης παντελώς ελλείπει. Ελπίζομεν ότι συντόμως θα έλθη Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός ο οποίος θα άρη την εις βάρος της επαρχίας Λεμεσού αδικίαν, υψίστην αυτήν αδικίαν. Εν τω μεταξύ επληροφορήθημεν ότι εις τας 24.12.62 το Υπουργείον Οικονομικών απέστειλεν εις την Βουλήν αυτήν διόρθωσιν όσον αφορά τα κονδύλια αυτά και διά μεν την επαρχίαν Λευκωσίας, σχετικώς με τα χωρία Απλίαι, Σπήλια, Άλωνα, Φαρμακάς, Παλαιχώρι, Μηλικούρι, ζητεί όπως ο Προϋπολογισμός διορθωθή και προστεθή ποσόν £7.060, διά δε την Επαρχίαν Λεμεσού έστειλε διόρθωσιν όπως εις τον υπό συζήτησιν Προϋπολογισμόν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν μπορείτε να αναφερθήτε εις κάτι το οποίον δεν είναι ενώπιον της Βουλής. Το τροποποιητικόν Νομοσχέδιον ή Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός ο οποίος εστάλη θα τεθή

ενώπιον των αρμοδίων Επιτροπών και θα συζητηθή εις την Βουλήν. Εις το στάδιον αυτό δεν ευρίσκεται ενώπιον της Βουλής και επομένως δεν μπορεί να συζητηθή.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Αι θετικά πληροφορία τας οποίας έχω, κύριε Πρόεδρε, δεν είναι ότι πρόκειται περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού αλλά πρόκειται περί επιστολής η οποία εστάλη προς την Βουλήν αυτήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η επιστολή εστάλη προς τον Πρόεδρον της Βουλής διά τροποποίησιν του Προϋπολογισμού του 1963. Λόγω του ότι όμως δεν ήτο δυνατόν να παραπεμφθή σήμερον εις την Επιτροπήν, διότι ασφαλώς η τροποποίησις έπρεπε να κατατεθή ενώπιον της Βουλής και να σταλή στην Επιτροπήν, να γίνη έκθεσις και κατόπιν να συζητηθή, επέστρεψα την τροποποιητικήν εισήγησιν προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν με την εισήγησιν όπως σταλή οπίσω εις την Βουλήν υπό τύπον Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού μετά την ψήφισιν του Προϋπολογισμού Βελτιώσεως και Αναπτύξεως. Είτε υπό την νέαν μορφήν, είτε υπό την μορφήν τροποποιήσεως, είτε υπό την μορφήν Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού δεν είναι κατατεθειμένον ενώπιον της Βουλής και επομένως το θέμα δεν μπορεί να συζητηθή αυτήν την στιγμήν.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν ενθυμούμαι ότι το Υπουργείον Οικονομικών μας εβομβάρδιζε με δεκάδας διορθώσεων τας οποίας μας εζήτησεν να βάλωμεν εις το κείμενον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το στάδιον προτού κυκλοφορήσιν η έκθεσις της Επιτροπής.....

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Η εισήγησίς μου, κύριε Πρόεδρε, είναι όπως παραπεμφθή το ζήτημα απόψε εις την αρμοδίαν Επιτροπήν και δεν έχω καμμίαν αμφιβολίαν ότι η εισήγησις την οποίαν το ίδιον το Υπουργείον κάμνει θα υιοθετηθή από την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και εάν ακόμη υιοθετηθή, έντιμε κύριε αγορητά, δεν είναι δυνατόν να συζητηθή προτού κυκλοφορήσιν η έκθεσις της Επιτροπής. Τούτο σημαίνει καθυστέρησιν της ψηφίσεως του Προϋπολογισμού Βελτιώσεως και Αναπτύξεως. Επομένως δεν είναι δυνατόν να ακολουθήσωμεν την πορείαν αυτήν. Η πορεία η οποία θα ακολουθηθή είναι ότι θα το στείλουν ως Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν ή ως τροποποίησιν του Προϋπολογισμού.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Δεν θα ήθελα να εισέλθω εις συνταγματικήν συζήτησιν του ζητήματος με το Προεδρείον επί του ζητήματος αυτού αλλ' απλώς θα ήθελα να ολοκληρώσω τας πληροφορίας τας οποίας ήρχισα να δίδω λέγοντας ότι το ποσόν το οποίον θα διατεθή διά την Λεμεσόν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα δεν είναι ενώπιον της Βουλής και επομένως δεν μπορείτε να αναφερθήτε εις τας λεπτομερείας της τροποποιητικής εισηγήσεως ή οτιδήποτε. Είναι αρκετόν να πητέ ότι έρχεται Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός ο οποίος θα προβλέψη δι' άλλας δαπάνας εις την επαρχίαν Λεμεσού.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Και ο οποίος δεν είναι ικανοποιητικός, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αυτό δεν μπορείτε να το πητέ προτού είναι ενώπιον της Βουλής διότι ασφαλώς εισέρχεσθε εις την συζήτησιν ενός θέματος το οποίον δεν είναι ενώπιόν μας.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Δεν είναι ικανοποιητικός διότι μόνον £24.000 διατίθενται δι' ωρισμένα χωρία. Πάλιν ψιχία. Είναι λυπηρόν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τελευταία παρατήρησις του εντίμου Βουλευτού είναι εκτός τάξεως και οι κύριοι Στενογράφοι παρακαλούνται να μην την σημειώσουν εις τα πρακτικά, διότι είναι κανών απαράβατος της Βουλής αυτής ότι ουδεμία συζήτησις γίνεται επί θέματος ή Νομοσχεδίου ή τροποποιήσεως η οποία δεν είναι ενώπιον της Βουλής.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εν πάση περιπτώσει, κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να τελειώσω την ομιλία μου λέγοντας το εξής:

Είμαι εξ εκείνων οι οποίοι πιστεύουν ότι δεν πρέπει να αδικήται ο Κυπριακός λαός από την στάσιν ωρισμένων κύκλων να αδικήσουν μίαν ολόκληρον επαρχίαν. Επομένως θα δώσω την ψήφον μου υπέρ του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963 και είναι λυπηρόν διότι ο μισθός των υπευθύνων διά τον Προϋπολογισμόν αυτόν δεν συζητείται απόψε, διότι ήδη δυστυχώς εψηφίσθη εις τον Τακτικόν Προϋπολογισμόν, διότι εάν εσυζητείτο δεν θα εψήφισα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όσον αφορά την τελευταίαν παρατήρησιν είμαι ότι δεν θα εννοήτε ότι κάθε φοράν που δεν συμφωνούμεν με τας απόψεις των δημοσίων υπαλλήλων δεν θα ψηφίζωμεν τους μισθούς των, διότι δεν θα υπήρχε Κυβερνητική υπηρεσία.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Δεν πρόκειται περί δημοσίων υπαλλήλων κ. Πρόεδρε. Οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι απλώς όργανα ανωτέρων. Και εάν επρόκειτο να μην ψηφίσω υπέρ των δημοσίων υπαλλήλων υπήρχε τρόπος εις τον Προϋπολογισμόν αυτόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς. Αλλά ως θέμα αρχής δεν μπορείτε να εισηγηθήτε ότι εάν κάθε φοράν που διαφωνούμεν με τας απόψεις της Επιτροπής Προγραμματισμού ή οποιουδήποτε τμήματος δεν πρέπει να ψηφίζωμεν τους μισθούς.

Υπάρχει ακόμη ένας εγγεγραμμένος ομιλητής. Λόγω του ότι η ώρα είναι 1.30 σχεδόν, θα αναβάλω την συνεδρίασιν μέχρι της 3ης απογευματινής ώρας, οπότε θα συνεχίσωμεν με την συζήτησιν του Προϋπολογισμού Βελτιώσεως και Αναπτύξεως και θα συνεχίσωμεν βέβαια με την συζήτησιν των δύο Νομοσχεδίων τα οποία κατετέθησαν και εκηρύχθησαν ως θέματα επειγούσης φύσεως, δηλ. το τροποποιητικόν Νομοσχέδιον διά τον Φόρον Εισοδήματος (Ξένων Προσώπων) και το Νομοσχέδιον της παρατάσεως των Δήμων το οποίον κατετέθη υπό των εντίμων Τούρκων συναδέλφων.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την 3.30 απογευματινήν ώραν, με τα θέματα τα οποία έχω ήδη αναφέρει εις την ημερησίαν διάταξιν. Η ημερησία διάταξις διενεμήθη.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Ώρα λήξεως 1.35 μετά μεσονύκτι.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 28ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα έναρξεως 5.30 μ.μ.)

Παρόντες:

Έλληνες 25, Τούρκοι 12, Σύνολον 37.

Απόντες:

Έλληνες 9, Τούρκοι 3, Σύνολον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζομεν με την συζήτησιν του Προϋπολογισμού Βελτιώσεως και Αναπτύξεως.

Τον λόγον έχει ο κ. Ορχάν.

Ο. ΙΜΠΡΑΧΗΜ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι συνάδελφοι.

Επί του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του έτους 1963 πολλοί άλλοι συνάδελφοι έχουν εκφραστή με επικρίσεις και επαίνους. Εν πάση περιπτώσει, θα πρέπει οι υπεύθυνοι κατά τον καταρτισμόν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, τον οποίον είχαν ως αντικείμενον των αι εν λόγω επικρίσεις και έπαινοι, να καθώρισαν τα κονδύλια, τα οποία είδομεν εις τον προϋπολογισμόν, έχοντες υπ' όψιν τα Σχέδια Αναπτύξεως της Νήσου, ιδιαιτέρως δε το Πενταετές Σχέδιον Αναπτύξεως. Τούτο δε πράττοντες πρέπει οπωσδήποτε να καθώρισαν τας πραγματικάς ανάγκας αφού είχαν λάβει συμβουλήν από τους υπευθύνους των διαφόρων κλάδων της διοικήσεως της Δημοκρατίας και τους ενδιαφερομένους διευθυντάς Τμημάτων και ειδικούς επί θεμάτων, τα οποία εμπíπτουν εις την αρμοδιότητα και ευθύνην των εντός του συστήματος των προσπαθειών δι' ανάπτυξιν. Όταν λοιπόν, εξητάζομεν τα εις τον προϋπολογισμόν κονδύλια από αυτής της σκοπιάς, βλέποντες ότι ωρισμένα κονδύλια είχαν ελαττωθή και ωρισμένα είχαν αυξηθή, επιθυμία μας ήτο να ικανοποιηθώμεν ότι ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως είχαν καταρτισθή επ' αυτής της βάσεως. Αλλά δυστυχώς η ανεπάρκεια των κονδυλίων, τα οποία παρεγορήθησαν εις ωρισμένους τομείς, οι οποίοι συμβάλλουν τα μέγιστα εις την αύξησιν του εθνικού μας εισοδήματος, δημιουργεί ένα ερώτημα επί των σημείων, τα οποία ανέφερα. Συμφώνως προς τας διαβεβαιώσεις του έντιμου Προέδρου της Δημοκρατίας εις το Πενταετές Σχέδιον Αναπτύξεως και, συγχρόνως, των Εμπειρογνημόνων των Ηνωμένων Εθνών εις τας εκθέσεις των, η Νήσος μας δύναται να θεωρηται επί του παρόντος γεωργική μάλλον παρά βιομηχανική χώρα. Θα ήτο ορθότερον να είπω ότι φρονώ ότι το κύριον στήριγμα της οικονομίας μας είναι ο γεωργικός τομέυς. Παρ' όλα ταύτα, λόγω των κλιματολογικών από γεωργικής πλευράς συνθηκών της χώρας μας, της χαμηλής αποδοτικότητος της γης μας, της ανεπαρκείας των υπογείων υδάτων μας και, επιπροσθέτως, ελλείψεως γνώσεων τα προϊόντα μας εκτίθενται ανέκαθεν εις τας εξωτερικάς αγοράς εις τον συναγωνισμόν χωρών, αι οποίαι ασχολούνται με την γεωργίαν επί συγχρόνων βάσεων τόσοσ από απόψεως ποιότητος όσοσ και από απόψεως τιμών. Η αναπλήρωσις αυτού του κενού στρρίζεται, ως γνωρίζομεν, εις την παρεύλεσιν μακροϋ χρόνου, την διεξαγωγήν βασικών μελετών και την ύπαρξιν μεγάλων κεφαλαίων. Παρ' όλον ότι παρατηρούμεν ότι υπό των αρμοδίων αρχών λαμβάνονται βαθμιαίως τα αναγκαία μέτρα διά την εξουδετέρωσιν των δυσχερειών μας εις αυτόν τον τομέα, εν τούτοις ο αριθμός των ειδικών, οι

οποίοι θα καθοδηγούν τους γεωργούς μας εις την αύξησιν της παραγωγικότητος και την βελτίωσιν της ποιότητος ως και εις την πρόληψιν των ασθενειών, αι οποίαι αποτελούν πρόσκομμα εις αυτάς, πόρρω απέχει από του να ανταποκρίνεται εις τας πραγματικάς ανάγκας. Η αύξησις του αριθμού αυτών των ειδικών εις τοιούτον βαθμόν, ώστε να είναι αρκετοί διά να παραματοποιούν στενωτέρας επαφάς μετά των γεωργών μας και να τους διαφωτίζουν, είναι μία των επιτακτικών μας αναγκών, απαιτείται δε όπως αι αρμόδιαι αρχαί δώσουν εις αυτό το θέμα προτεραιότητα. Επειδή χρειάζεται πολλός καιρός διά να είμεθα εις θέσιν να συναγωνιζώμεθα άλλους εις την αγοράν του εξωτερικού, θα έχωμεν, έστω και μερικώς, την ιδίαν ωφέλειαν με το να αυξήσωμεν την παραγωγήν μας έστω και μόνον μέχρι του σημείου, ώστε να επαρκή διά την εσωτερικήν κατανάλωσιν, και με το να συγκρατηται εις τον τόπον το τεράστιον συνάλλαγμα, το οποίον εξάγεται εκ της χώρας. Συναφώς προς τούτο πρώτιστον είναι το θέμα του κρέατος, το οποίον είναι έν εκ των σπουδαιοτέρων θεμάτων, το οποίον ασκεί μεγίστην επίδρασιν επί του κόστους της ζωής. Είναι αξιόλογον το ολικόν συνάλλαγμα, το οποίον πληρώνομεν καθ' έκαστον έτος διά την εισαγωγήν τόσοσ συσκευασμένου όσοσ και κατεψυγμένου κρέατος εις την Νήσον μας, την οποίαν θεωρούμεν γεωργικήν. Διά να παρεμποδισθή δε τούτο, είμεθα υποχρεωμένοι φυσικά να αυξήσωμεν την κρεατοπαραγωγήν μας εις σημείον επαρκείας από απόψεως εσωτερικής κατανάλωσεως. Δι' αυτόν δε τον λόγον ουδεμία ύπαρχει αμφιβολία ότι είμεθα υπόχρεοι να ενθαρρύνωμεν την κτηνοτροφίαν εις την χώραν και να προστατεύσωμεν τους επιχειρηματίας, οι οποίοι έχουν αφιερωθή και θα αφιερωθούν εις αυτό το επάγγελμα. Αυτήν δε την προστασίαν δυνάμεθα να την μεταφέρωμεν από την θεωρίαν εις την πράξιν μόνον διά της βελτιώσεως των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών και της ενισχύσεως των τόσοσ από απόψεως προσωπικού όσοσ και από απόψεως εξοπλισμού. Ενώ από την μίαν πλευράν δαπανώμεν τεράστια ποσά συναλλάγματος διά την ενθάρρυνσιν της κτηνοτροφίας μέσωσ της εισαγωγής ζώων αναπαραγωγής, από την άλλην παρατηρείται ότι δεν λαμβάνονται προπόντως τα αναγκαία μέτρα διά την βελτίωσιν των υφισταμένων ζώων, την αύξησιν της αποδόσεώς των και ιδιαιτέρως διά την προστασίαν των εναντίον των μολυσματικών ασθενειών. Ως παράδειγμα τούτου θα ήθελα να αναφέρω ότι, παρά το γεγονός ότι ο αριθμός των εις το Κτηνιατρικόν Τμήμα υφισταμένων κτηνιάτρων πόρρω απέχει από του να ανταποκρίνεται εις τας πραγματικάς ανάγκας και έχουν πάντοτε υποβληθή αιτήσεις επ' αυτού υπό των ανά την Νήσον κτηνοτρόφων, εν τούτοις δεν έχουν ακόμη διορισθή οι πρόσθετοι κτηνίατροι, των οποίων ύπαρχει φλέγουσα ανάγκη, διά να αντιμετωπισθούν αυταί αι ανάγκαι. Παρ' όλον ότι, εξ όσων ενθυμούμαι, κατά την περυσινήν συζήτησιν του προϋπολογισμού υπεβλήθη έντονος σύστασις όπως εις Λεύκαν και Αιγιαλούσαν διορισθούν ανά εις κτηνίατρος, μέχρι σήμερα δεν είδομεν να έχη γίνει οιοσδήποτε διορισμός. Εις Μόρφου, Κυρήναιαν και Χρυσοχούδην δεν έχουν διορισθή κτηνίατροι, παρ' όλον ότι πρόκειται περί κέντρων. Όσον και αν καταβάλλουν προσπάθειας προς αντιμετώπισιν των αναγκών οι δύο κτηνίατροι, οι οποίοι ευρίσκονται εις το κέντρον, εις επειγουσας περιπτώσεις, αι οποίαι προκύπτουν εις αυτάς τας περιοχάς, τούτο δεν είναι πρακτικώς δυνατόν. Η συνέχισις αυτής της καταστάσεως προκαλεί εις την Νήσον μας σημαντικήν απώλειαν ζώων, συγχρόνως δε απογοητεύει εκείνους, οι οποίοι αποδίδοντες εις την κτηνοτροφίαν σημασίαν ετοιμάζονται να δημιουργήσουν επιχειρήσιν διά την ανάπτυξιν αυτής της βιομηχανίας, και τους οδηγεί εις απογοήτευσιν. Από την άλλην πλευράν, παρ' όλον ότι παρατηρούμεν

ότι καθ' έκαστον έτος αι διάφοροι μολυσματικά ασθένεια εκθέτουν την κτηνοτροφία μας εις μεγάλους κινδύνους, δεν ελήφθησαν σοβαράς υπ' όψιν αι επίμονοι απαιτήσεις και συστάσεις αι υποβληθείσαι υπό του υπευθύνου Τμηματάρχου διά την προμήθειαν των φαρμάκων και των εμβολίων, τα οποία είναι αναγκαία διά την εν προκειμένω διεξαγωγήν αποτελεσματικού αγώνος, και δεν συμπεριελήφθη επαρκές κονδύλιον εις τον Προϋπολογισμόν. Τουναντίον, ενώ εξητήθη αύξησις του κονδυλίου κατά £10.000, εν τούτοις, εκτός του ότι δεν παρεωρήθη το νέον κονδύλιον, εγένετο περικοπή κατά £2.000 από το παλαιόν. Συγχρόνως δεν εγένετο αποδεκτή η αίτησις δι' οδοιπορικά, τα οποία θα καθίστων δυνατόν τον συχνόν έλεγχον των χωρίων υπό των κτηνιάτρων και των βοηθών των διά να δύναται ούτοι να εκτελούν τα καθήκοντά των αποδοτικώς. Όπως έχω αναφερθή και εις την αρχήν της αγορεύσεώς μου εις τοιαύτας παρατηρήσεις, έχει δημιουργηθή το ερώτημα κατά πόσον οι υπεύθυνοι διά τον καταρτισμόν του προϋπολογισμού αρχαί δίδουν ή όχι τη απαιτούμένην σημασίαν εις τας συστάσεις των υπευθύνων Τμηματάρχων. Διά να προληφθή το ερώτημά μου τούτο και διά να επιτευχθή σταθερά εξέλιξις της βιομηχανίας του τόπου, θα ήθελα να επιστήσασιν την προσοχήν των ενδιαφερομένων αρχών εις το σημείον τούτο.

Πλην τούτων θα ήθελα να θέλω κάπως και το θέμα του τουρισμού, ο οποίος θα διαδραματίση σπουδαίον ρόλον εις την οικονομικήν ανάπτυξιν του τόπου μας και ο οποίος θα δύναται να μετατρέπη εις συνάλλαγμα τα ωραία τοπία, τον αέρα, τον ήλιον και την θάλασσαν της χώρας μας. Ενώ καταβάλλονται παντοειδείς προσπάθειαι διά την προσέλκυσιν περιηγητών εις την χώραν, δεν πρέπει να παραμελώνται πρωταρχικοί παράγοντες. Οι κυριώτεροι δε τούτων είναι η ενίσχυσις των τουριστικών οργανισμών, η βελτίωσις των μέσων και των δυνατοτήτων των, προς προσέλκυσιν τουριστών και η εξασφάλισις των δυνατοτήτων αι οποιαί θα παρέχουν εις τους περιηγητάς παντοειδείς ανέσεις κατά την άφιξιν και την αναχώρησιν και διαρκούσης της παραμονής των εις την χώραν μας. Διά την επίτευξιν δε τούτου, είναι ανάγκη, όπως συμβάινει εις ωρισμένας ξένας χώρας, να ενισχυθούν οι τουριστικοί οργανισμοί διά προσωπικού εκπαιδευθέντος εις αυτόν τον τομέα διά να αναπτυχθούν ούτοι και να είναι εις θέσιν να διεξάγουν αποδοτικώτερον την εργασίαν των και να υπόκεινται εις ωρισμένον έλεγχον διά να δύναται να εργάζωνται εις ωρισμένον επίπεδον. Παράλληλως προς τούτο είναι ανάγκη όπως, δεδομένης μεγάλης σημασίας εις το θέμα του ξενοδοχειακού επαγγέλματος, η παντοειδής βοήθεια η οποία γίνεται σκέψις όπως δοθή εις το ξενοδοχείον τύπου Χίλτον, το οποίον πρόκειται να ιδρυθή, επεκταθή και εις άλλα εντόπια τουριστικά ξενοδοχεία, τα οποία υφίστανται επί του παρόντος εις την Νήσον, και ιδιαιτέρως εις εκείνα εκ τούτων, τα οποία λόγω της ελλείψεως κατηρτισμένου εις την ξενοδοχειακήν προσωπικού, συναντούν δυσχερείας εις την λειτουργίαν των. Η διεύκλυνσις ιδιαιτέρως των ταξιδίων των περιηγητών και η όσον το δυνατόν μεγαλύτερα μείωσις του κόστους των είναι ενέργεια πολύ ορθή, η οποία και θα εξασφαλίση επιτυχίαν. Εν τω μεταξύ, ουδεμία αμφιβολία υπάρχει περί του ότι απαιτείται όπως η Κυρηνεία, η οποία είναι ο ωραιότερος και από απόψεως αρχαιοτήτων ένας πολύ πλούσιος τόπος της Νήσου μας και είναι το πλησιέστερον μέρος προς το κέντρον, ευρισκείται εις την πρώτην μοίραν. Ειδικώς η μόνη παραλία, η οποία θα δύναται να συνδέσση την Κύπρον με τον κόσμον της Δύσεως με την μικροτέραν προσπάθειαν και τα ολιγώτερα έξοδα, είναι η της Κυρηνείας. Αυτό δε δύναται να επιτευχθή μόνον με το να βελτιωθή ο λιμήν Κυρηνείας και να καταστή κατάλληλος διά την είσοδον και έξοδον σκαφών μέσου εκτοπίσματος. Είναι ευχάριστον το γεγονός ότι η εκδήλος αυτή ανάγκη έχει διαπιστωθή υπό των ενδιαφερομένων αρχών, έχον δε γίνει διαβήματα προς την κατεύθυνσιν της βελτιώσεως και διευρύνσεως του λιμένος Κυρηνείας. Αλλ' εάν αι πληροφορίες μου είναι ορθαί, κατόπιν τώσον μόχθων και εξόδων ο λιμήν θα έχη καθαρισθή μέχρι βάθους μικρο-

τέρου και των 10 ποδών. Εν τοιαύτη περιπτώσει οι περιηγηταί, οι οποίοι έρχονται από την Δύσιν, και εκείνοι, οι οποίοι επιθυμούν να μεταθούν από εδώ εις την Δύσιν και γενικώς εις ξένας χώρας, δεν θα είναι δυνατοί να ικανοποιηθούν τας ανάγκας των αυτών με ολίγην προσπάθειαν και ελάχιστα έξοδα. Ως αποτέλεσμα δε με πολύ μικράν προσπάθειαν και ελάχιστα έξοδα δεν θα επιτευχθή, έναντι τώσον εξόδων, να καταστή τίποτε περισσότερο από καταφύγιον εγχωρίων λέμβων και αλιευτικών σκαφών. Υπενθυμίζομεν ότι από της απόψεως της οικονομίας του τόπου θα είναι πολύ αναγκαίον όπως αι αρμόδια αρχαί, δίδουσαι την δέουσαν σημασίαν εις αυτό το σημείον και ενισχύουσαι διά συμπληρωματικών πιστώσεων το επαρκές ποσόν £10.000, το οποίον ετέθη εις τον Προϋπολογισμόν, καταστήσουν δυνατόν διά πορθημεία μέσου εκτοπίσματος να εισέρχωνται εις τον λιμένα και να επιβιβάζουν ή φορτώνουν και αποβιβάζουν ή εκφορτώνουν τους επιβάτας και τα αυτοκίνητα ανέτως, επιθυμούμεν δε να ίδωμεν τον λιμένα αυτόν, ο οποίος θα διαδραματίση μεγάλον ρόλον εις την τουριστικήν ανάπτυξιν της Νήσου μας, να καταστή το συντομώτερον λιμήν, ο οποίος θα δύναται να εξυπηρετή, όχι μόνον ως καταφύγιον δι' αλιευτικά σκάφη και λέμβους, αλλά και δι' εμπορικούς και τουριστικούς σκοπούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές;

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

Μιαν στιγμήν να καταγράψω τους ομιλητάς.

Χαλή Αλή Ριζά, Ηρόδοτος Νικολαΐδης, Σιβιτανίδης, Τίτος Φάνος, Ιωσήφ Γιαμάκης, Μιχαλάκης Σαββίδης, Τομπάζος.

Ενεγράφησαν 11 ακόμη αγορηταί. Τον λόγον έχει ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντικοι κύριοι συνάδελφοι.

Θα αναφερθώ εις διάφορα συγκεκριμένα κονδύλια του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως και ουχί εις γενικά παρατηρήσεις εν σχέσει με τον τουρισμόν.

Δεν θα ήθελα να επεκταθώ εις την σημασίαν του τουρισμού η οποία είναι οφθαλμοφανής. Ούτε θα ήθελα να επεκταθώ επί της ορθής διαπιστώσεως των Επιτροπών Οικονομικών και Προϋπολογισμού συμφώνως της οποίας διαπιστώσεως η προβλεπομένη διά το Κεφάλαιον τούτο δαπάνη είναι πολύ ολιγώτερα της προβλεπομένης βάσει του Πενταετούς Προγράμματος.

Νομίζω όμως ότι θα ήτο ορθόν να αναφερθώ εις την όλην πολιτικήν εν σχέσει με τα ξενοδοχεία, τα οποία εξ άλλου αποτελούν βασικόν παράγοντα κάθε τουριστικής κινήσεως.

Η Κυβέρνησις ορθώς ενεργούσα απεφάσισε την διάθεσιν ποσού £200.000 διά δάνεια διά βελτίωσιν υπαρχόντων ξενοδοχείων και ποσού £480.000 διά δάνεια δι' ανοικοδόμησιν νέων ξενοδοχείων.

Όσον αφορά το πρώτον κονδύλιον, το οποίον ουσιαστικώς έχει ήδη διατεθή, παρά το καλόν το οποίον προσέφερεν, ήτο εις αρκετάς περιπτώσεις δώρον άδωρον, διότι λόγω ελλείψεως νομοθεσίας διά δευτέραν υποθήκην, ήτο πρακτικώς αδύνατος η εξασφάλισις δανείων υπό εκείνων των ξενοδόχων, οι οποίοι περισσότερο είχαν ανάγκην τούτων. Επί πλέον, η γενομένη κατανομή εις μερικάς περιπτώσεις δεν εγένετο επί τη βάσει των τουριστικών αναγκών. Ως πρόχειρον παράδειγμα είναι η περίπτωση του θερέτρου Πέρα—Πεδίου, διά το οποίον, ως αντιλαμβάνομαι, διατέθη ποσόν £1.000 παρά την σημασίαν που έχει το θερέτρον τούτο.

Όσον αφορά το δεύτερον κονδύλιον, των δανείων διά την ανοικοδόμησιν νέων ξενοδοχείων, το οποίον και περιέχεται εις τον εφετινόν Προϋπολογισμόν, φοβούμεθα ότι παρόμοια ή και νέα ελλείψεις πιθανόν να παρατηρηθούν.

Η Κυβέρνησις αναγγέλλουσα την παροχήν του δανείου τούτου εδήλωσεν ότι θα συνεισφέρει μέχρι ποσοστού 40% βάσει των προσαγομένων σχεδίων.

Ως πληροφορούμεθα θα υπεβλήθησαν αιτήσεις διά δάνεια, ανερχόμενα εις £2.800.000. Τούτο υποδηλοί πράγματι το υπάρχον ενδιαφέρον από Κυπρίου διά τον τομέα τούτον και δι' από Κυπρίου του εξωτερικού, πράγμα ευχάριστον διά την εισροήν Κυπριακού κεφαλαίου του εξωτερικού εις τον τόπον.

Λόγω του μικρού ποσού το οποίον ευρίσκειτο προς διάθεσιν εν συγκρίσει με τας γενομένας αιτήσεις, δεν ήτο βεβαίως δυνατόν να ικανοποιηθούν όλοι. Εν τούτοις, κατά την γνώμην μας ηκολουθήθη η λανθασμένη γραμμή να ικανοποιηθούν όσον το δυνατόν περισσότεροι με πολύ μικρά κατ' αναλογίαν ποσά, αλλά και με τον ρητόν όρον όπως και η ανοικοδομήσις των ξενοδοχείων γίνη βάσει των αρχικώς υποβληθέντων σχεδίων.

Τούτο καθιστά διά τας περισσότερας περιπτώσεις απραγματοποίητον την ανοικοδόμησιν, παρ' όλον ότι αρκετά εκ των υποβληθέντων σχεδίων ενείχον μεγάλην σημασίαν διά την τουριστικήν μας ανάπτυξιν.

Νομίζομεν ότι η καλύτερα λύσις θα είναι η κατανομή ικανοποιητικών ποσών, έστω και δι' ολιγωτέρας περιπτώσεις, αλλά δι' εκείνα τα σχέδια τα οποία, λόγω της θέσεώς του προτεινομένου ξενοδοχείου και λόγω των παρεχομένων ανέσεων, θα είναι προσφορώτερα διά την τουριστικήν κίνησιν. Εάν δεν ακολουθηθή αυτή η γραμμή πολλά από τα σχέδια δεν θα δυνηθούν να εκτελεσθούν και ουσιώδης ξενοδοχειακή ανάπτυξις δεν θα πραγματοποιηθή με Κυπριακά κεφάλαια, πράγμα το οποίον θα ανοίξη τας θύρας διά το ξένον κεφάλαιον.

Βεβαίως αι βασικαί δυσχέρειαι έγκεινται εις το μικρόν εν συγκρίσει με τας ανάγκας προβλεπόμενον ποσόν των £480.000 το οποίον θα πρέπει να εξευρεθή τρόπος να χρησιμοποιηθή ως είπα επωφελέστερον. Υπό το φως των ως άνω θα πρέπει να ιδώμεν και το όλον θέμα του ξενοδοχείου Χίλτον. Όταν υπάρχουν τόσαι δυσκολίαι διά την εξεύρεσιν σημαντικού ή και επαρκούς ποσού διά δάνεια δι' ανοικοδόμησιν νέων ξενοδοχείων, δεν είναι εύκολον να εκφράσωμεν εκ των προτέρων έγκρισιν διά την δαπάνην ενός ποσού το οποίον ως τελικώς προβλέπεται θα υπερβή το έν εκατομμύριον λιρών διά την ανέγερσιν ενός υπερπαυτελούς ξενοδοχείου χωρίς ακόμη να έχωμεν υπ' όψιν μας τους πλήρεις όρους συμβάσεως μετά του ως άνω ξένου οργανισμού.

Εξετάζων το θέμα του τουρισμού θα είναι ανάγκη να αναφερθώ και εις το θέμα αρχαιοτήτων, αι οποίαι όχι μόνον έχουν ιστορικήν διά τον τόπον μας σημασίαν, αλλά έχουν και βασικήν τουριστικήν αξίαν. Πρόκειται εφέτος να εξοδοευθούν £62.000 έναντι £68.000 το περασμένον έτος. Λόγω ελλείψεως επαρκών χρημάτων παρατηρείται και εις τον τομέα τούτον παραμέλησις μερικών θαυμασιών αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών κειμηλίων, ως τονίζουσιν οι ειδικοί, και τούτο παρά τας φιλοτίμους προσπάθειαις του Τμήματος Αρχαιοτήτων επί κεφαλής του οποίου ευρίσκονται διαπρεπείς επιστήμονες.

Ειδικώς θα ήθελα να τονίσω την ανάγκην της όσον το δυνατόν συντομωτέρας συμπληρώσεως του έργου της ανοικοδομήσεως του αρχαίου θεάτρου του Κουρίου, ούτως ώστε να καταστή δυνατή το ενωρίτερον η πλήρης αξιοποίησις του τόσον τουριστικώς όσον και εκπολιτιστικώς, πράγμα το οποίον έχει ως γεγονός ήδη αρχίσει, χάρις εις τας προσπάθειαις του Τμήματος Αρχαιοτήτων όσον και αξιοπαίνου ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Χρήσις χώρων, όπως του αρχαίου θεάτρου του Κουρίου, τιμούν την Κύπρον μας και τον πολιτισμόν μας, αρχαίον και νέον.

Ιατρικαί Υπηρεσίαι.

Διά του Προϋπολογισμού προβλέπεται δαπάνη £102.318 εκ των οποίων £65.000 αποτελούν επαναψηφίσεις κονδυλίων τα οποία δεν εξωδεδύθησαν το 1962. Διά το 1962 είχαμεν ψηφίσει κονδύλιον £279.563 εκ των οποίων εξωδεδύθησαν μόνον £198.150. Κατά την γνώμην μας το κονδύλιον τόσον το περυσινόν όσον και το εφετινόν δεν είναι επαρκές διά τας ανάγκας του Τμήματος τούτου. Το Πενταετές Πρόγραμμα προβλέπει συνολικώς δι' Ιατρικώς Υπηρεσίας δαπάνην 2

εκατομμυρίων λιρών, η δε αναλογία διά τα πρώτα δύο έτη θα έπρεπε να ήτο £800.000.

Εάν το προβλεπόμενον διά το 1963 κονδύλιον εξοδοευθή εν εκείνο το οποίον εξωδεδύθη το 1962, το σύνολον και διά τα δύο πρώτα έτη θα είναι: £300.000 έναντι £800.000, ήτοι εκτέλεσις κατά 37 1/2%.

Συμφωνούμεν συνεπώς μετά των Επιτροπών ότι το προβλεπόμενον ποσόν είναι κατά πολύ μικρότερον της υπό του Πενταετούς Προγράμματος προβλεπομένης δαπάνης.

Εν τούτοις, αι ανάγκαι των Ιατρικών Υπηρεσιών είναι τεράστιαι, ως έχουν ήδη εκτεθή υπό συναδέλφων, οι οποίοι ωμίλησαν προηγουμένως. Επικροτούμεν την προβλεπομένην δαπάνην διά το σχέδιον προλήψεως της φυματιώσεως. Πολλά όμως θα πρέπει να γίνουν προς την κατεύθυνσιν της επανδρώσεως των Ιατρικών Υπηρεσιών, της αναπτύξεως των Ιατρικών χώρων, νοσοκομείων και αγροτικών μονάδων και διά την ιατρικήν εξέτασιν και περιθάψιν, ιδιαιτέρως εις την ύπαιθρον.

Ο Μακαριότατος Πρόεδρος της Δημοκρατίας ομιλών ενώπιον της Βουλής ορθώς εχάραξε τα καθήκοντα της Κυβερνήσεως εις τον ιατρικόν τομέα. Παροχή ικανοποιητικής ιατροφαρμακευτικής περιθάψεως, ιδιαιτέρως εις τας πτωχότερας τάξεις, αποκέντρωσις των ειδικών υπηρεσιών και μεταφορά των θεραπευτικών και των προληπτικών υπηρεσιών πλησίον του τόπου διαμονής των κατοίκων και βελτίωσις των εις την ύπαιθρον παρεχομένων υπηρεσιών.

Αναμένομεν συνεπώς και ελπίζομεν εις ταχύτεραν και επαρκή ανάπτυξιν των Ιατρικών Υπηρεσιών, περιλαμβανομένης της ιατροφαρμακευτικής περιθάψεως.

Εν σχέσει με τας Υπηρεσίας Κοινωνικής Ευημερίας, ο προτεινόμενος προϋπολογισμός προβλέπει δαπάνας £22.109 έναντι £14.300 διά το 1962. Εκ τούτων ποσοστόν 55% προβλέπεται να χρησιμοποιηθή διά σκοπούς οι οποίοι δεν δύνανται να θεωρηθώσιν ως σκοποί αναπτύξεως, ως είναι αι αποδοχαί προσωπικού διαφόρων κοινωνικών ιδρυμάτων και έξοδα λειτουργίας των, το υπόλοιπον 45% διαιρείται εις δύο κονδύλια εκ των οποίων αι £4.100 είναι δι' έπιπλα και εξοπλισμόν ιδρυμάτων, αποτελεί δε επαναψήφισιν περυσινού κονδυλίου, αι δε 5 1/2 χιλιάδες λίραι είναι δι' επέκτασιν ξενώνων Λευκωσίας και Πάφου, αποτελούν δε και πάλιν επαναψήφισιν του περυσινού κονδυλίου με το επιπρόσθετον μειονέκτημα ότι συνοδεύονται υπό σταυρού, το οποίον σημαίνει ότι τα σχέδια τα τελειωτικά δεν έχουν συμπληρωθή και υπάρχει κίνδυνος η δαπάνη να μη γίνη εντός του 1963.

Αυτή η ανάλυσις καθίσταται αναγκαία διά να καταδειχθή ότι ουσιαστικώς ανάπτυξις διά τας Υπηρεσίας Κοινωνικής Ευημερίας δεν προβλέπεται διά το 1963. Αλλά και εάν γίνουν όσα προεβλέφθησαν διά το 1963, εν εκείνα τα οποία εδαπανήθησαν κατά το 1962, η ολική δαπάνη θα ανέλθι εις £36.409 έναντι συνολικού ποσού £600.000 προβλεπομένου υπό του Πενταετούς Προγράμματος, ήτοι εκτέλεσις διά τα πρώτα δύο έτη μόνον κατά 15,4%, πράγμα βεβαίως μη ικανοποιητικόν, και κατά συνέπειαν δεν δύναμεθα παρά να συμφωνήσωμεν και πάλιν μετά των Επιτροπών ότι η προβλεπομένη δαπάνη είναι ελαχίστη εις τον τομέα τούτον.

Προ ολίγων ημερών κατά την συζήτησιν του Τακτικού Προϋπολογισμού γενική ήτο η διαπιστώσις ότι η ελάττωσις του κονδυλίου δημοσιών ωφελημάτων κατά £20.000 δεν ήτο ορθή. Τώρα διαπιστώνεται ελαχίστη δαπάνη διά τας Υπηρεσίας Κοινωνικής Ευημερίας.

Νομίζομεν ότι αι δύο αυταί καταστάσεις εξεταζόμεναι ομού, πρέπει να οδηγήσουν την Εκτελεστικήν Εξουσίαν εις την επανεξέτασιν του όλου θέματος της Κοινωνικής Ευημερίας, η οποία αποτελεί σημαντικόν τομέα εις το έργον κάθε Κυβερνήσεως διά την αντιμετώπισιν σοβαρών κοινωνικών προβλημάτων όπως είναι αι άποροι οικογένειαι και η προστασία και ευημερία του παιδιού και γενικώς των ανηλίκων.

Εις το Πενταετές Πρόγραμμα προβλέπεται έν κονδύλιον £1.000.000 υπό τον τίτλον «Τεχνική Εκπαίδευσις». Όπως

διεπίστωσα και εις την περυσινήν ομιλίαν μου ουδέν ποσόν προϋπολογίζεται διά τον τομέα της τεχνικής εκπαίδευσεως.

Βεβαίως το έργον της τεχνικής όπως και της εν γένει εκπαίδευσεως ανάγεται εις τας Κοινοτικές Συνελεύσεις. Εν τούτοις η συμπεριληψίς ποσού ενός εκατομμυρίου λιρών εις το Πενταετές Πρόγραμμα ήτο δηλωτική της μεγάλης αναγκαιότητος, η οποία παρουσιάζεται εις τον τομέα τούτον και της αναγνωρίσεως υπό της Κυβερνήσεως της υποχρεώσεως όπως περαιτέρω συμβάλη διά την ανάπτυξιν της τεχνικής εκπαίδευσεως, πράγμα το οποίον εκτιμώμεν.

Η σημασία της τεχνικής εκπαίδευσεως διά την ανόρθωσιν του τόπου μας δεν πρέπει καθόλου να υποτιμάται. Ακόμη προ ολίγων ημερών ο έντιμος Υπουργός Εργασίας ετόνισε τον κίνδυνον της δημιουργίας ολοκλήρου στρατιάς ανέργων αποφοίτων εντός των ολίγων προσεχών ετών εάν συνεχισθή η υποτίμησις της τεχνικής εκπαίδευσεως, διαπιστώσας ήδη σημαντικήν αύξησιν της αναλογίας των αποφοίτων ανέργων εν συγκρίσει με τους τεχνίτας. Ήδη ως απεκάλυψεν ο κ. Υπουργός η πλειοψηφία των ανέργων αποφοίτων των Γυμνασίων παραμένει άνεργος διά περίοδον πέραν του ενός έτους, ο δε αριθμός των ανέργων τούτων ανήλθε κατά το 1962 εις 907, ήτοι αύξησις κατά 11% από το 1961.

Εν όψει αυτών των ανησυχητικών φαινομένων και εν όψει των οικονομικών δυσκολιών τας οποίας αντιμετώπιζον αι εκπαιδευτικάί μας αρχαί και αι οποιαί δυσκολιαί καθιστούν προς το παρόν ουσιαστικώς αδύνατον την διάθεσιν υπ' αυτών σοβαρών κονδυλίων διά το θέμα της τεχνικής εκπαίδευσεως, θα ανεμένετο ότι θα επεσπείδετο η χρησιμοποίησις κονδυλίων δι' αυτόν τον σκοπόν εκ του προϋπολογισθέντος δυνάμει του Πενταετούς Προγράμματος ποσού του 1.000.000 λιρών. Το ζήτημα τούτο χρήζει κατά την γνώμην μου σοβαράς εξετάσεως.

Θα αναφερθώ τώρα εις μερικάς παρατηρήσεις εν σχέσει με τας προβλεπομένας δαπάνας και τας ανάγκας της επαρχίας Πάφου την οποίαν εκπροσωπώ.

Αι ανάγκαι της Επαρχίας Πάφου είναι γνωσταί και ορθώς χαρακτηρίζεται η Επαρχία αυτή ως η πλέον παρημελημένη και έχουσα ανάγκην ειδικής βοήθειας.

Από τας βασικώτερας ελλείψεις της εξακολουθούν να είναι αι ακατάλληλοι και εν πολλοίς ανύπαρκτοι οδοί και αι αρδευτικάί και υδρευτικάί σοβαραί ανάγκαι της.

Όσον αφορά τας χωρδικάς οδούς όπου και αι ανάγκαι είναι μεγαλύτεραι, είναι ευπρόσδεκτος η προβλεπομένη συνέχισις των δαπανών διά δύο βασικάς αρτηρίας, αλλ' εν τούτοις οφείλομεν να τονίσωμεν ότι ο ρυθμός είναι ανάγκη να επιταχυνθή και εις άλλας απαραίτητους αρτηρίας.

Αι βελτιώσεις της οδού Κτήματος — Λεμεσού και Κτήματος — Πόλεως επίσης διαπιστώνομεν ότι συνεχίζονται. Και εδώ όμως εγείρεται ζήτημα επιταχύνσεως, διότι αι δύο αυταί οδοί είναι πράγματι ο ουσιαστικός πνεύμων της Επαρχίας διά την ανάπτυξιν της εν γένει.

Μεθ' ικανοποιήσεως εξ άλλου παρατηρούμεν ότι εις τον προβλεπομένον Προϋπολογισμόν προβλέπεται η συνέχισις και αποπεράτωσις της τουριστικής οδού Πόλεως και Λουτρών της Αφροδίτης.

Όσον αφορά την ύδρευσιν και την άρδευσιν τα σοβαρώτερα προβλεπομένα έργα είναι οι υδατοφράκτες Αγίας Μαρίας και Πωμού, των οποίων η εκτέλεσις καθυστερεί από πολλού. Ελπίζομεν ότι εφέτος με την πρόβλεψιν της αναγκαίας δαπάνης, η εκτέλεσις των εν λόγω έργων θα πραγματοποιηθή. Ελπίζομεν όπως κατά τον ίδιον τρόπον επιταχυνθή η αντιμετώπισις του αρδευτικού ζητήματος και εις άλλας περιοχάς της επαρχίας όπως και του υδρευτικού προβλήματος εις πολύ σημαντικόν αριθμόν χωρίων της Πάφου.

Είναι επίσης ευχάριστον διότι ο εφετινός Προϋπολογισμός προβλέπει κονδύλιον διά την μετακίνησιν του χωρίου Μελαμιού. Εν τούτοις, εις την Επαρχίαν Πάφου λόγω εδαφολογικών συνθηκών το ζήτημα της εν μέρει ή εν όλω

μετακινήσεως ωρισμένων χωρίων εγείρεται και εν σχέσει με τα Χολέτρια, Άγ. Φώτην, Νατά και Παλιάμπελα. Ελπίζομεν ότι και το πρόβλημα αυτών των χωρίων θα αντιμετωπισθή ως επείγον πρόβλημα ως και πράγματι είναι.

Εν σχέσει με το προβλεπομένον κονδύλιον δι' ενθάρρυνσιν της οικοτεχνίας, θα ήθελα να επαναλάβω και προηγουμένην εισήγησιν όπως μέρος του ποσού τούτου διατεθῆ διά την ενθάρρυνσιν της παλαιάς και πολυτίμου διά την διατήρησιν της λαϊκής μας τέχνης βιοτεχνίας των γνωστών υφαντών της περιοχής Φύτης.

Τονίζω, κάμων μάλλον μερικάς παρατηρήσεις εν σχέσει με τα κονδύλια διά την Επαρχίαν Πάφου, δεν θα ήθελα να θεωρηθῆ ότι ευρίσκω απολύτως δικαίαν την κατανομήν εν σχέσει με άλλας επαρχίας και επί του σημείου τούτου θα συνεφέρουν με τους εντίμους συναδέλφους εκ Λεμεσού.

Τελειώνων, νομίζω ότι είναι αναγκαίον να κάμω μίαν γενικήν παρατήρησιν την οποίαν έχω κάμει και εις το παρελθόν. Όταν προβαίνωμεν εις την εκτέλεσιν μακροετών προγραμμάτων, είναι ανάγκη διά την αποτελεσματικήν εκπληρωσίν των να μεταδώσωμεν τόσον εις τον λαόν γενικώς όσον και εις την νεολαίαν ιδιαιτέρως το ενδιαφέρον και τον ενθουσιασμόν διά την ανοικοδόμησιν του τόπου.

Τούτο συντελείται όταν το πρόγραμμα προχωρή βάσει συγκεκριμένου και εφικτού σχεδίου και με εμφανή θετικά αποτελέσματα. Πέραν τούτου όμως απαιτείται η ενεργός συμμετοχή του λαού.

Αι νεοανεξάρτητοι και πολλαί άλλαι χώραι εφήρμοσαν επιτυχώς την αρχήν της εθελοντικής εργασίας διά την νεολαίαν χωρίς τούτο βεβαίως να επηρεάζη την απασχόλησιν του κανονικού αριθμού εργατών εις τα προβλεπομένα έργα. Η εθελοντική εργασία της νεολαίας εις τοιαύτας περιπτώσεις είναι μία επιπλέον συνεισφορά διά την πρόδον του τόπου.

Την αρχήν της αγροτικής εργασίας έχουν ήδη εισηγήθη Κυπριακάί οργανώσεις, πράγμα το οποίον πραγματοποιείται εν μέρει εις τοπικήν κλίμακα. Νομίζω όμως ότι μία παρομοία κίνησις θα έπρεπε να ενθαρρυνθή και υιοθετηθή επισήμως διά την αναδάσωσιν επί παραδείγματι και την αξιοποίησιν νέων εδαφών όπως και εις άλλας παρομοίας περιπτώσεις. Τούτο τονίζεται και εις άρθρον της τελευταίας εκδόσεως του μηνιαίου δελτίου του Υπουργείου Εργασίας, το οποίον και παραπέμπει εις ομιλίαν του Γενικού Διευθυντού του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, ο οποίος λέγει ότι το πρόβλημα είναι πώς να ελκίσωμεν και να χρησιμοποιήσωμεν τας τεραστίας πηγάς πλούτου της νεολαίας διά την πορείαν της προόδου και αναπτύξεως. Το πρόβλημα συνεπώς υπάρχει προθυμία επίσης υπάρχει και από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν εξαρτάται να δημιουργηθή τας συνθήκας διά την αμέριστον ανταπόκρισιν της Κυπριακής νεολαίας εις το έργον της αναπτύξεως της Κύπρου την οποίαν όλοι επιθυμούμεν και επιδιώκομεν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X. A. PIZA:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε και κ. Αντιπρόεδρε της Βουλής. Έντιμοι συναδέλφου.

Διάφοροι συναδέλφου μου εκ της ομάδος μας ηγόρευσαν προ εμού επί ωρισμένων θεμάτων. Εγώ θα αρκεσθώ να διατυπώσω ωρισμένας γενικάς παρατηρήσεις.

Πολλοί εκ των συναδέλφων, οι οποίοι ηγόρευσαν από αυτού του βήματος είναι ομόφωνοι επί του ότι το κύριον θέμα εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως είναι η παραγωγικότης. Συμφωνώ και εγώ ότι ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως πρέπει να κρίνεται βάσει της παραγωγικότητος. Αλλ' όταν λέγωμεν παραγωγικότης, δεν πρόκειται περί απλού θέματος. Αύτη δε επηρεάζεται από πολλούς παράγοντας. Διά να δύναται να είναι παραγωγικός εις Προϋπολογισμός Αναπτύξεως, δεν είναι αρκετόν απλώς να προνοηται εις αυτόν η εκτέλεσις έργων, τα οποία είναι παραγωγικά. Διότι, αναμφιβόλως, τα

έργα αυτά θα τα εκτελέσουν ειδικώς οι πολίται αυτού του τόπου. Ταύτα θα εκτελεσθούν εν γένει εις αυτόν τον τόπον διά τον τόπον αυτόν και τους κατοίκους του. Διά να είναι δε εις θέσιν να επιτύχουν αυτήν την παραγωγικότητα οι άνθρωποι, οι οποίοι θα εκτελέσουν αυτά τα έργα, είναι ανάγκη να είναι εις θέσιν να είναι παραγωγικοί. Αν δεν έχουν καλήν υγείαν, αν δεν είναι βέβαιοι κατά πόσον θα κερδίζουν τον επισύσιον εις το μέλλον, εάν ζουν μέσα εις την ανησυχίαν και τον φόβον, εάν υποφέρουν μέσα εις την ένδειαν, δεν είναι δυνατόν να αναμένεται παραγωγική εργασία από τοιούτους ανθρώπους, δηλαδή δεν είναι δυνατόν να αναμένη τις από αυτούς να είναι παραγωγικοί και δεν είναι δυνατόν να αναμένεται από αυτούς να εκτελέσουν αυτά τα έργα, τα οποία θα είναι παραγωγικά, με τον πλέον αποδοτικόν τρόπον. Δι' αυτόν τον λόγον, όταν τίθενται κονδύλια εις τον Προϋπολογισμόν διά παραγωγικά έργα, πρέπει να σκεπτόμεθα και την γενικήν κατάστασιν των ανθρώπων, οι οποίοι θα τα εκτελέσουν, όπως και εκείνων διά τους οποίους ταύτα θα εκτελεσθούν. Δυστυχώς, εις τον υπό συζήτησιν Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως παρατηρούμεν ότι δεν εδόθη προσοχή εις αυτό το σημείον. Όπως ανέφεραν ωρισμένοι συνάδελφοι, το υγειονομικόν μας ζήτημα ευρίσκεται εις αξιοθρήνητον κατάστασιν. Αι Κοινωνικά μας Ασφαλίσεις ενώ δεν ευρίσκονται εις καλύτεραν μοίραν, είναι εις ακόμη χειροτέραν κατάστασιν. Όσον αφορά την παροχήν βοήθειας προς τους ενδείς, αντί να συμπληρωθή εις τον προϋπολογισμόν επαρκές κονδύλιον, εθεωρήθη ορθόν να περιοχθή και το παλαιόν. Εφ' όσον είμεθα νεαρόν Κράτος, το οποίον έχει ανάγκη αναπτύξεως, οι πολίται πρέπει να είναι εις θέσιν να εργάζωνται ουχί εντός ατμοσφαιρας μεγάλης ανησυχίας και απογοητεύσεων, αλλά με ενεργητικότηταν και ηθικόν φρόνημα, έχοντες εμπιστοσύνην εις το μέλλον. Αναγνωρίζω ότι πρέπει να υπάρχει ωρισμένη αναλογία μεταξύ των παραγωγικών έργων και των καθυστερηθέντων έργων, τα οποία ανέφερα, αφ' ενός και των παραχωρηθησομένων κονδυλίων αφ' ετέρου. Διότι είναι απέλεια να αναμένωμεν να έχωμεν τα πλέον σύγχρονα νοσοκομεία και τας καλύτερας κοινωνικάς ασφαλίσεις καθ' ην στιγμήν στερούμεθα των μέσων διά να κερδίσωμεν τα απαραίτητα προς αντιμετώπισιν των στοιχειωδεστέρων μας αναγκών. Κατά την γνώμην μας, όμως, είναι βέβαιοι και τούτο, ότι διά να επιτευχθή η πραγματική ανάπτυξις, εκείνοι, οι οποίοι θα αναπτυχθούν θα πρέπει να έχουν την ορμήν και την θέλησιν προς τούτο. Διά τον λόγον τούτον πρέπει να δίδονται εις ωρισμένην αναλογίαν επαρκή κονδύλια εις τας υπηρεσίας, τας οποίας ανέφερα. Λέγοντες αυτά επιθυμούμεν να εκφράσωμεν επίσης την εκτίμησιν μας προς την Κυβέρνησιν διά το ότι αυτή έδωσε σημασίαν εις παραγωγικά έργα εις τον Προϋπολογισμόν. Επί παραδείγματι, ιδιαιτέρως μας ηγαρήσθησε το ότι εδόθη σημασία εις τα αρδευτικά έργα, των οποίων μεγίστην ανάγκην έχει ο τόπος μας, καθώς και εις την ανέγερσιν υδατοφρακτών. Αναμφιβόλως, σκοπός των έργων τούτων είναι η επίτευξις των δυνατοτήτων αναπτύξεως της γεωργίας μας. Αφ' ετέρου, όμως, δεν έχει δοθή εις τον προϋπολογισμόν όση θα έπρεπε σημασία εις άλλα έργα γεωργικής αναπτύξεως, τα οποία θα εχρησίμευσον προς συμπλήρωσιν αυτής της αναπτύξεως. Επί του σημείου δε τούτου συμφωνώ με τας αρμοδίας Επιτροπάς. Και πάλιν επί του θέματος αυτού της αναπτύξεως η αλιεία αποτελεί αφ' εαυτής σημαντικόν θέμα. Παρατηρούμεν, όμως, πάλιν ότι εις τον προϋπολογισμόν δεν εδόθη αρκετή σημασία εις την αλιείαν. Ουδόλως ισχυρίζομαι, ούτε δύναμαι να ισχυρισθώ, ότι είμαι ειδικός επί θεμάτων αλιείας. Καθ' α πληροφоруομαι δε η αλιεία διά την Κύπρον δεν είναι ένα απλούθ θέμα. Η μορφολογική της κατάστασις, ιδιαιτέρως δε η κατάστασις των ακτών, ίσως να μην προσφέρεται πολύ ευκόλως εις την ανάπτυξιν. Αλλ' ως μία νήσος ευρισκομένη εις το μέσον της θαλάσσης έχει αναμφιβόλως την δυνατότητα, έστω και δυσκόλως, να επιτύχη ανάπτυξιν της αλιείας. Παρ' όλα ταύτα παρατηρούμεν πάλιν με ευχαρίστησιν ότι εν σχέσει προς τα έργα αυτά αναπτύξεως προβλέπεται η ίδρυσις Τραπεζής Αναπτύξεως. Καθ' α

ενθυμούμαι, διά τον σκοπόν αυτόν ζητείται η εις τον προϋπολογισμόν συμπερίληψις κονδυλίου £600.000. Δεν αντιτασσόμεθα εις τούτο. Εν τούτοις, ούτε εγώ προσωπικώς ούτε η Βουλή ως Βουλή γνωρίζομεν ουδίαδήποτε περί του πώς θα είναι αυτή η Τράπεζα Αναπτύξεως και πώς θα δρα. Πιστεύομεν, δηλαδή, ότι είναι αναγκαία η ύπαρξις Τραπεζής Αναπτύξεως εις ένα κράτος, το οποίον θέλει να αναπτυχθή. Είναι, όμως, αναγκαίον όπως μία τοιαύτη Τράπεζα Αναπτύξεως είναι τοιαύτη ώστε να εξασφαλίζη την ανάπτυξιν κατά τον καλύτερον τρόπον. Αναμφιβόλως δυνατόν να υπάρχουν εν προκειμένω διάφοροι απόψεις. Είμαι δε βέβαιος ότι και μεταξύ των Μελών της Βουλής υπάρχουν διαφοραί απόψεις ως προς το υπό ποίου θα ιδρυθή τοιαύτη Τράπεζα Αναπτύξεως και πώς απαιτείται να λειτουργή αυτή. Και είμαι βέβαιος ότι αν ήτο γνωστή πλήρως η μορφή της Τραπεζής Αναπτύξεως, όπως και το υπό ποίου και πώς θα ιδρυθή αυτή και ποία εργασία θα εξετελούντο υπ' αυτής, δυνάμεθα τουλάχιστον να φαντασθώμεν ότι ωρισμένοι συνάδελφοι δεν θα εψήφισον κονδύλιον διά Τράπεζαν Αναπτύξεως υπό τοιαύτην μορφήν. Κατά την γνώμην μου είναι και δικαίωμα και καθήκον αυτής της Βουλής να γνωρίζη τον χαρακτήρα τοιαύτης Τραπεζής Αναπτύξεως. Επιθυμία μας ήτο να δοθούν εις αυτήν την Βουλήν ή τουλάχιστον εις τας αρμοδίας Επιτροπάς αρκεταί πληροφοριαί ή τουλάχιστον πληροφοριαί περί των σχετικών αρχών, προτού κληθώμεν να ψηφίσωμεν οιοδήποτε κονδύλιον διά την Τράπεζαν Αναπτύξεως. Παρ' όλα ταύτα, και πάλιν θα ψηφίσωμεν το ζητούμενον διά την Τράπεζαν Αναπτύξεως κονδύλιον και ελπίζομεν να ιδρυθή αυτή και λειτουργήσῃ κατά τον πλέον επωφελητή τρόπον διά την χώραν και όλους τους ενδιαφερομένους. Λόγω δε του ότι ευρίσκομαι εις μίαν κατάστασιν να εγκρίνω οιοδήποτε κονδύλιον και μετά τούτο να εκφράζω ελπίδας, αισθάνομαι στενοχωρίαν. Διότι, όπως είπα, είμεθα πεπεισμένοι περί της αναγκαιότητος μιας τοιαύτης Τραπεζής. Επίσης θα ήθελα πάλιν να θίξω εν γενικαίς γραμμαίς έν θέμα.

Καθ' α αντιλαμβάνομαι, εκείνο, το οποίον η Κυβέρνησις ζητεί από ημάς με τον υπό συζήτησιν προϋπολογισμόν, είναι να της δώσωμεν εξουσιοδότησιν διά την δαπάνην 6 περίπου εκατομμυρίων λιρών. Από την άλλην δε γίνεται λόγος περί του ότι θα δαπανηθή ποσόν 12 εκατομμυρίων. Εγώ δεν ηδυνήθην να το αντιληφθώ τούτο. Κατά την άποψίν μου, όταν η Βουλή εξουσιοδοτή μέσω προϋπολογισμού την δαπάνην 6 εκατομμυρίων, η αρμοδία αρχή ή αρχαί μόνον 6 εκατομμύρια δύναται να δαπανήσουν. Τα υπόλοιπα 6 εκατομμύρια θα τα εξασφαλίσωμεν παρά των Δανεστικών Επιτροπών ή από εξωτερικήν βοήθειαν. Πραγματικώς δεν πιστεύω ότι χρήματα εξασφαλιζόμενα με αυτόν τον τρόπον δύναται νομικώς να δαπανηθούν άνευ εξουσιοδοτήσεως της Βουλής. Διότι, ανεξαρτήτως του πώς εξασφαλίζονται, όλα τα χρήματα, τα οποία η Δημοκρατία λαμβάνει, κατατίθενται εις το Πάγιον Ταμείον της Δημοκρατίας, διά να εκδοθούν δε εξ αυτού του Ταμείου απαιτείται εξουσιοδότησις μέσω προϋπολογισμού. Δύναται να λεχθή ότι, όταν ελαμβάνομεν την εξωτερικήν βοήθειαν, την ελάβομεν υπό ωρισμένους όρους. Επί δε των όρων τούτων συνήψαμεν συμφωνίαν, δύναται δε να λεχθή ότι είμεθα υπόχρεοι να την εφαρμόσωμεν. Αναμφιβόλως, όταν μία τοιαύτη συμφωνία είναι προς όφελος του τόπου, ουδέποτε απορρίπτεται και ούτε δύναται να απορριφθή υπό της Βουλής. Αλλά και αν την απέρριπτεν, αυτή θα εξέφραζεν, ως αποτέλεσμα, την θέλησιν των Κοινοτήτων, τας οποίας αντιπροσωπεύει. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, φρονώ ότι το να μη εμφανίζονται τα ποσά αυτά εις τον προϋπολογισμόν αντιβαίνει προς τους δημοκρατικούς κανόνας. Διότι, συμφώνως προς αυτάς τας συμφωνίας, όταν γνωσθή υπό της Βουλής ότι έχουν εξασφαλισθή αυτά τα ποσά και καταστή δυνατόν να εφαρμοσθούν οι όροι αυτής της συμφωνίας, ενώ είναι φανερόν ότι η χώρα, η οποία δίδει αυτά τα χρήματα, δεν είναι υποχρεωμένη να τα δώσῃ, εγώ δεν βλέπω να είναι δυνατόν να μη εγκριθή αυτό το ποσόν υπό της Βουλής διά να δαπανηθή διά τον σκοπόν του. Ως εκ τούτου, το να προχωρή κανείς εις την πραγματοποίησιν δαπανών προτού τα ποσά

αυτά θεθούν εις τον προϋπολογισμόν σημαίνει η Κυβέρνησις να αναλαμβάνη αδικαιολογητως την εξουσίαν της πραγματοποίησεως δαπάνης προς της χορηγήσεως εγκρίσεως υπό της Βουλής. Ως κράτος είμεθα νέοι. Εις την σχεδιοποίησιν δεν έχομεν αποκτήσει πείραν. Όλοι, όμως, οι διεθνείς οργανισμοί μας έχουσι τείνει χείρα βοηθείας εις αυτόν τον τομέα. Εάν δε ημείς θέλωμεν πράγματι να αναπτυχθώμεν το συντομώτερον, είναι ανάγκη όπως όλοι οι αρμόδιοι ενεργήσουν με ορμήν και θέλησιν. Εις δε την εφαρμογήν των προγραμμάτων και σχεδίων δεν πρέπει να υπάρχουν περιττά καθυστερήσεις. Παραδέχομαι ότι ωρισμένοι καθυστερήσεις ή η μη εκτέλεσις οιασδήποτε εργασίας συνέβησαν ως αποτέλεσμα δικαιολογημένων καταστάσεων. Αλλά είναι φανερόν ότι εις ωρισμένας περιπτώσεις αυτά υπήρξαν αποτέλεσμα αμελείας. Εις πολλάς περιπτώσεις αι πιστώσεις, τας οποίας ψηφίζομεν δι' έν έτος, δεν χρησιμοποιούνται εντός του ιδίου έτους. Κατ' αυτόν τον τρόπον ουδεμία περισυλλογή πραγματοποιείται. Καθυστερείται έν έργον αναπτύξεως, το οποίον θα ήτο επωφελές διά την χώραν πόσας δε φορές δεν ηναγκάστημεν να μεταφέρωμεν αυτάς τας πιστώσεις από ένα προϋπολογισμόν εις άλλον ή και να τας επαναψηφίσωμεν! Εις εκ των λόγων, οι οποίοι υποδεικνύονται δι' αυτάς τας καθυστερήσεις, είναι το γεγονός ότι αναμένεται όπως και οι κάτοικοι ωρισμένων χωρίων συμμετέχουν εις τας δαπάνας έργων αναπτύξεως, τα οποία κατασκευάζονται εις αυτά, και το γεγονός της μη επιτεύξεως συμφωνίας επ' αυτού. Είμαι εις εξ εκείνων, οι οποίοι πιστεύουν ότι οι κάτοικοι ενός χωρίου πρέπει να πράττουν ό,τι δύναται διά την ανάπτυξιν του χωρίου των. Υπάρχει, εν τούτοις, αναμφιβόλως ένα λάθος εις αυτό το σύστημα. Διότι εις ένα οιονδήποτε χωρίον ωρισμένα πρόσωπα με το να υποκινούν το κοινόν δύναται να προεξνήσουν την καθυστέρησιν πολλών έργων, τα οποία θα ήσαν εν γένει προς το συμφέρον του χωρίου. Λέγω ότι ίσως να είναι δημοκρατικόν το να μη θέλη κανείς την ανάπτυξιν. Αλλά εάν είναι περιττά αι μέθοδοι αυταί, αι οποιαί θα καθυστερήσουν την ανάπτυξιν — κατά την άποψίν μου δεν είναι — τότε δεν πρέπει να επιτραπή η συνέχισις των και πρέπει να ευρεθί εν προκειμένω άλλη μέθοδος. Συμμετοχή εις τας δαπάνας ενός ωρισμένου έργου αναπτύξεως σημαίνει καταβολήν χρημάτων υπό των ενδιαφερομένων. Διά τούτο, εάν πρόκειται περί αναγκαιάς αναπτύξεως, πρέπει, διά να πραγματοποιηθή αύτη και να αντιμετωπισθούν αι αναγκαιαι δι' αυτήν δαπάναι, να συνεισφέρη ο καθείς κατά δύναμιν. Τα έργα αναπτύξεως, εκτός αυτών των χωρικών έργων αναπτύξεως, κατ' αυτόν τον τρόπον πραγματοποιούνται. Δι' αυτόν τον λόγον νομίζω ότι θα είναι χρήσιμον εάν το θέμα τούτο εξετασθή πράγματι υπό της Κυβερνήσεως. Καθ' έκαστον έτος, παρά το γεγονός ότι καταρτίζεται και εγκρίνεται είτε ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως, ως είναι ο σήμερα συζητούμενος, είτε ο Τακτικός Προϋπολογισμός, τον οποίον ενεκρίναμεν προηγουμένως, πολύ συχνάκις ζητούνται πάλιν από την Βουλήν πιστώσεις. Εις την αρχήν η κατάσταση αυτή απεδόθη εις την απειρίαν περί τον καταρτισμόν προϋπολογισμών' ελπίζομεν δε ότι τα έργα, τα οποία χρειάζεται να εκτελεσθούν κατά την διάρκειαν ενός έτους και χρειάζονται κονδύλια, θα αποτελούν αντικείμενον σοβαράς σκέψεως και θα περιλαμβάνονται εις τον Προϋπολογισμόν, ούτω δε η Βουλή δεν θα απασχολήται συχνάκις, ακόμη μέχρι και του τέλους του έτους, με Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς. Το έγγραφον, το οποίον ευρίσκειται ενώπιον μας υπό την μορφήν Προϋπολογισμού, δεν περιέχει τας απαιτούμενας ή επιθυμητάς λεπτομερείας. Αλλά όπως αντιλαμβάνομαι, αι εν λόγω λεπτομερείαι εδόθησαν υπό την μορφήν χωριστού εγγράφου εις τας αρμοδίας Επιτροπάς. Όπως δε αντιλαμβάνομαι και πάλιν αι αρμόδιαι Επιτροπαί θα εισηγηθούν όπως αι περί των ο λόγος λεπτομερείαι προστεθούν εις τον Προϋπολογισμόν. Αυτό μας ηναγκάσθη πολύ, διότι σκοπός είναι εις αυτά τα σημαντικά δημοσιονομικά θέματα τα πάντα να διεκπεραιώνωνται κατά τον νουνομαμένον τρόπον. Τελειώνων δε, παρά τινας επικρίσεις μου, κάνω εύφημον μνείαν των προσπαθειών, τας οποίας η Κυβέρνησις καταβάλλει εις τον τομέα των έργων

αναπτύξεως και εύχομαι όπως αύτη επιτύχη εις τας ενεργείας της, αι οποιαί θα αποβούν προς όφελος αμφοτέρων των Κοινοτήτων.

ΗΡ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Σήμερα έχομεν ενώπιόν μας το Νομοσχέδιον του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως το οποίον και πρέπει να ψηφίσωμεν. Επιβάλλεται όμως, τόσον η Εκτελεστική Εξουσία όσον και η Νομοθετική τοιαύτη, όπως ζητούν δικαιωματικώς εξηγήσεις διά τον τρόπον διαχειρίσεως και διαθέσεως των ψηφιζομένων ποσών δι' έν έκαστον έργον, και εάν τα εκάστοτε ψηφιζόμενα ποσά εξοδεύονται κανονικά διά την εφαρμογήν του Πενταετούς Προγράμματος ή εάν χρησιμοποιώνται καθόλου. Σκοπός μας δεν είναι να αποδώσωμεν μομφήν εις κανένα αλλά διά των εισηγήσεών μας να έλθωμεν αρωγοί εις το έργον των υπευθύνων ούτως ώστε να εξυηρηθη όσον το δυνατόν καλύτερον ο τόπος μας διά προγραμματισμένης εργασίας. Αι δηλώσεις εκπροσώπου της Συντεχνίας Υπαλλήλων, αι δημοσιευθείσαι την 22.10.1962, δεν ανταποκρίνονται ποσώς προς την έκκλησιν του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας όστις συνέστησεν όπως η σταδιοδρομία των υπευθύνων ενός εκάστου Τμήματος συνδεθί με μίαν ευτυχή περίοδον προόδου, αναπτύξεως και ευημερίας της νήσου μας. Δικαίως ο Κυπριακός λαός έχει περισσότερας απαιτήσεις από την Κυβέρνησιν του και επομένως οι υπεύθυνοι ενός εκάστου Τμήματος έχουσι ιεράν υποχρέωσιν να ανταποκριθούν εις το ύψος των περιστάσεων και εις τας προσδοκίας του Κυπριακού λαού.

Ως ετονίσσαμεν ανωτέρω δεν πρόκειται να επιρριψώμεν μομφήν εις κανένα αλλά η αδιαφορία, η έλλειψις ευσυνειδησίας και η περιφρόνησις, μπορώ να πω, προς αυτόν τούτον τον φορολογούμενον Κυπριακόν λαόν εκ μέρους μερικών υπαλλήλων διαφόρων τμημάτων, μας αναγκάζει να αναφέρωμεν και μερικά γεγονότα ούτως ώστε να αντιληφθούν οι υπεύθυνοι των διαφόρων τμημάτων ότι τίποτε δεν παρέρχεται απαρατήρητον. Εκτιμώμεν και αγαπάωμεν τους Δημοσίους Υπαλλήλους οι οποίοι σέβονται και υπηρετούν τον λαόν αλλά παρακολουθώμεν αγρύπνως και εκείνους οι οποίοι παραμελούν συστηματικώς να εκτελέσουν το καθήκον των.

Η Βουλή αύτη κατά το παρελθόν έτος εψηφισεν £30.000 διά την αξιοποίησιν χαλίτικης γης. Το ποσόν αυτό βεβαίως εν σχέσει με την υπάρχουσαν χαλίτικην γην ήτο πολύ μικρόν, και εν τούτοις, εξ όσον πληροφορούμεθα, ελάχιστον μέρος εξοδεύθη διά τον άνω σκοπόν. Πολλάκις ετονίσσαμεν, τόσον από του βήματος τούτου όσον και εκτός της Βουλής, ότι επιβάλλεται το ταχύτερον η αξιοποίησις της χαλίτικης γης και η διανομή αυτής εις τους ακτήμονας αγρότας, και εν τούτοις ούτε τα μικρά ποσά τα οποία ψηφίζονται δεν διατίθενται διά τον σκοπόν αυτόν. Εάν η Βουλή αύτη ψηφίξη διάφορα ποσά διά την εφαρμογήν του Πενταετούς Προγράμματος και τα ποσά αυταί είτε δεν διατίθενται είτε εξοδεύονται χωρίς να γίνωνται και ανάλογα έργα, ουδέποτε θα εκτελεσθή πλήρως το Πενταετές Πρόγραμμα.

Το 1961 διετέθησαν £400 διά την επιχορήγησιν με 50% περίπου 135 κυψελών κατασκευασθεισών αντί £5 εκάστης. Αι επιχορηγηθείσαι όμως κυψέλαι αντί να δοθούν εις προοδευτικούς γεωργούς μελισσοκόμους εδόθησαν εις δικηγόρους, ιατρούς, οδοντιάτρους, εις συζύγους Κυβερνητικών Υπαλλήλων και εν γένει εις πρόσωπα μη έχοντα καμίαν σχέσηιν με την γεωργίαν και την αγροτικήν μελισσοκομίαν, παρ' όλον που υπήρχε πληθώρα αιτήσεων εκ μέρους γεωργών μελισσοκόμων διά την παροχήν τοιούτων κυψελών. Οι φυσικοί δικαιούχοι ματαίως ανέμενον την κρατικήν βοήθειαν και ενθάρρυνσιν. Οι υπεύθυνοι όχι μόνον έδωσαν εις μη γεωργούς από δύο κυψέλας με αποτέλεσμα την επιβάρυνσιν του Προϋπολογισμού εκ £5 δι' έν έκαστον μη δικαιούχον, αλλά έδωσαν και εργαλεία αξίας περίπου £120 εις αστούς. Η Βουλή αύτη εψηφισε νομίζω το 1961 ποσόν £15.000 διά την ανάπτυξιν της κτηνοτροφίας εις τα τοιφλίκια της Πάφου. Εν τούτοις, όμως, αντί να διατεθί το άνω ποσόν διά τον σκοπόν

δι' ον εψηφίσθη διετέθη δι' άλλους σκοπούς, ως ισχυρίζονται οι υπεύθυνοι, πράγμα διά το οποίο ημείς δεν είμεθα βέβαιοι περί τούτου. Αυτό νομίζω αποτελεί κάτι το οποίο φθάνει τα όρια του σκανδάλου διότι αλλοίμονον εάν η Εκτελεστική Εξουσία και η Βουλή ψηφίζουν διάφορα ποσά δι' έργα αναπτύξεως και τα ποσά αυτά διατίθενται ως θεωρούν καλόν κατά την γνώμην των οι διάφοροι υπεύθυνοι και οι επιστάται.

Αλλά και έτερον τμήμα διά το οποίο η Βουλή αυτή έχει ψηφίσει υπέρογκα ποσά μετά λύπης μας παρατηρούμεν ότι και τούτο νοσεί. Το τμήμα τούτο είναι το των Δημοσίων Έργων. Εξ όσων αντιλαμβάνομαι από την εργασίαν η οποία γίνεται, τουλάχιστον εις την Επαρχίαν μου, λόγω της μη υπάρξεως μονίμου επαρχιακού μηχανικού, τα εκάστοτε επιτελούμενα έργα αφ' ενός μεν ποιοτικώς υστερούν, αφ' ετέρου δε η εργασία δεν διεξάγεται κατά τρόπον κανονικόν και ικανοποιητικόν. Υπάρχουν μερικά απτά παραδείγματα τα οποία θα αναφέρω διά να πειστή η Βουλή ότι ο εν προκειμένω ισχυρισμός μου είναι ορθός. Αναφέρω εν συντομία τας εξής περιπτώσεις:

Νέα γέφυρα Σκούλλη, περιοχής Χρυσοχούς. Η γέφυρα αυτή με τον πρώτον χειμάρρον όχι μόνον κατέρρευσεν αλλά και κυριολεκτικώς εξηφανίσθη, ενώ αντιθέτως, η παλαιά υπάρχουσα γέφυρα επί του ίδιου ποταμού και παραπλευρώς της νέας όχι μόνον δεν υπέστη ζημίας αλλά και υφίσταται εις οίαν και προηγουμένως κατάστασιν και χρησιμοποιείται σήμερον διά την συγκοινωνίαν Πόλεως και Κτήματος. Δεν αποτελεί αναμφισβητήτως τούτο απόδειξιν ελλείψεως ενδιαφέροντος εκ μέρους των υπευθύνων όσον αφορά την ποιότητα της εκτελεσθείσης εργασίας και την αρτιότητα των σχεδίων; Σημειώσατε ότι η κατέρρευσις της γεφύρας αυτής προεκάλεσε δυσμενή σχόλια εις ολόκληρον την Επαρχίαν μας.

2. Δρόμος εις τοποθεσίαν «Άμμουες» της περιοχής Γιόλους. Εν σχέσει με τον δρόμον αυτόν διεπιστώσαμεν τα εξής: Η χάραξις του δρόμου τούτου και η ακολουθήσασα θεμελιώσις του δεν έγινε συμφώνως του σχεδίου και ούτω εχρησιμοποιήθη γη ήτις δεν συμπεριλαμβάνετο εις την μετά των ιδιοκτητών συμφωνίαν. Το λάθος εγένετο αντιληπτόν όταν η εργασία ήδη ευρίσκετο εις αρκετά προκεχωρημένον στάδιον. Είχεν ήδη χαραχθή και θεμελιωθεί δρόμος περίπου 1.100 τετρ. μέτρων και τότε μόνον οι υπεύθυνοι αντελήφθησαν το λάθος οπότε έσπευσαν προς διόρθωσιν τούτου αφαιρούντες μέρος του θεμελίου και τοποθετούντες τούτο εκ δευτέρου, πράγμα το οποίο συνεπάγεται πλείστα όσα έξοδα. Τοιούτου είδους λάθη νομίζω ότι δεν πρέπει να παρέρχονται απαρατήρητα διότι είναι λάθη τα οποία στοιχίζουν πολύ εις το Δημόσιον και εάν τοιαύτα λάθη λάβουν χώραν και εις έργα μεικρούς εκτάσεως νομίζω ότι τα αποτελέσματα θα είναι πολύ οδυνηρά και καταστρεπτικά διά την οικονομίαν του τόπου.

Μουσείον Πάφου: Και εάν παραβλέψωμεν την άσχημον εμφάνισιν την οποίαν παρουσιάζει ως κτίριον δεν πρέπει να παραβλέψωμεν το γεγονός ότι με τας πρώτας βροχάς κατέστη αδύνατον να εισέλθω τις εντός του κτιρίου διότι το εσωτερικόν του μετεβλήθη εις λίμνην λόγω των βροχών αίτινες εισήρχοντο διά της οροφής. Διερωτώμαι πώς έν νέον κτίριον παρουσιάζει τοιαύτην όψιν προτού ακόμη χρησιμοποιηθή.

Μα μήπως είναι μόνον αυτά; Θα ηδυνάμην να απαριθμήσω πλείστα όσα περιπτώσεις όπου φανερώνεται η αδεξιότης και η αουνειδησία των υπευθύνων, αλλά νομίζω ότι με την παράθεσιν 2—3 ακόμη περιπτώσεων θα σχηματίσετε σαφή εντύπωσιν των γενομένων σφαλμάτων. Εσχάτως παρετηρήθη μία προσπάθεια εκ μέρους των Δημοσίων Έργων δι' ευθυγράμμισιν και διεύρυνσιν πολλών οδών. Επικροτούμεν την προσπάθειαν αυτήν, δεν επικροτούμεν όμως τα τεράστια ποσά τα οποία σπαταλώνται διά την ευθυγράμμισιν και διεύρυνσιν μερικόν μόνον ποδών των δρόμων τούτων, και δη δρόμων των οποίων η συγκοινωνία είναι περιορισμένη, ως συνέβη εσχάτως με τον δρόμον των Κελοκεδάρων όπου

κατεσπαταλήθησαν πολλά εκατοντάδες λιρών διά την ευθυγράμμισιν μόνον 100 ποδών δρόμου. Πληροφορούμαι δε ότι διά την ευθυγράμμισιν των 100 ποδών θα δαπανηθούν περίπου £5.000. Οι υπεύθυνοι ας προγεωθούν προς την πραγματικότητα και η ύπαιθρος δεν χρειάζεται λεωφόρους παρά πραγματικήν επιδιόρθωσιν και ασφαλτόστρωσιν όσον το δυνατόν περισσοτέρων δρόμων επί του παρόντος σταδίου.

Αλλά εκείνο το οποίο διαπιστώνει πραγματικά ασυνειδησίαν εκ μέρους των υπευθύνων είναι η κατέρρευσις του πανυψηλού περιτειχίσματος του σχολείου Σαλαμιούς προτού ακόμη εγκαταλείψη το χωρίον ο αναλαβών την περάτωσιν της εργασίας ταύτης η οποία εστοίχισεν εις την Κυβέρνησιν αρκετάς χιλιάδας λιρών. Η πτώσις μέρους του περιτειχίσματος τούτου προ της αποπερατώσεως του όλου έργου ήτο το προγνωστικόν σημείον της κακής κατασκευής του όλου έργου όπου οι υπεύθυνοι είχαν καθήκον απέναντι του εαυτού των, απέναντι της Κυβερνήσεως και απέναντι αυτού τούτου του φορολογουμένου Κυπριακού λαού να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα και όχι να παραμένουν απαθείς με αποτέλεσμα την πτώσιν σχεδόν ολοκληρού του έργου κατόπιν των τελευταίων βροχών. Ποίον ρόλον διεδραμάτισεν επί του προκειμένου το τεχνικόν τμήμα της Ελληνικής Κοινοτικής Συνελεύσεως; Ας κινηθούν οι υπεύθυνοι προτού είναι αργά διότι πιθανόν και θύματα να υπάρξουν και αποζημιώσεις μεγάλα εκ μέρους της Κυβερνήσεως.

Έτερον περιτειχίσμα σχολείου το οποίο κατέρρευσεν εντός των ημερών ήτο το της κοινότητος Νατάς το οποίο εστοίχισεν περίπου £500.

Διά το Νοσοκομείον Φύτης, προτού ακόμη επανδρωθή και λειτουργήση ως Νοσοκομειακόν Ίδρυμα, επιβάλλεται όπως οι υπεύθυνοι οίτινες ανέλαβον την ανέγερσιν τούτου το επισκεφθούν διότι, ως έχω πληροφορηθή εκ μέρους του Προέδρου της εν λόγω κοινότητος, πέντε εκ των υπαρχόντων δωματίων περιέχουν περίπου 3 ίντσες νερόν και ούτω διά της επισκέψεως των ίσως πεισθούν πλέον ότι οι αποικοινοδότη αιπήλθον και ότι όλοι πρέπει να εργαζώμεθα ευσυνειδήτως διά το συμφέρον αυτού τούτου του Κυπριακού λαού, διά το συμφέρον πάντων ημών.

Η Κυβέρνησις της Κυπριακής Δημοκρατίας διέθεσε το ποσόν των £16.000 διά την ανέγερσιν των Νοσοκομείων Φύτης και Λυσού και οι κάτοικοι των περιγύρων αμφοτέρων των κοινοτήτων διερωτώνται πότε, επί τέλους, θα επανδρωθούν τα εν λόγω Νοσοκομεία. Αμφιβάλλω πολύ κατά πόσον η Κυβέρνησις θα δυνηθή συντόμως να θέση εις λειτουργίαν τα εν λόγω Νοσοκομεία, εάν δεν προβή εις την λήψιν ριζικών και δραστικών μέτρων διότι μέχρι τούδε απεδείχθη ότι τα πλείστα των εκτελουμένων έργων υπό των διαφόρων Κυβερνητικών Τμημάτων όχι μόνον στοιχίζουν πέραν του δέοντος εις χρόνον και εις χρήμα αλλά και από απόψεως ποιότητος απεδείχθησαν ότι πολλά τούτων δεν είναι τίποτε. Αλλά, διά να είμαι ειλικρινής, ανέμενον ότι η ποιότης των εκτελεσθέντων έργων θα απεδεικνύετο τοιαύτη έχων υπ' όψιν την στάσιν ωρισμένων υπευθύνων επιστατών και υπαλλήλων οίτινες διαρκώς προσπαθούν διά λόγων και δι' έργων των να διασαλεύσουν την πίστην του λαού μας προς το εκάστοτε υπό της Κυβερνήσεως επιτελούμενον έργον. Πώς είναι δυνατόν να έχωμεν εμπιστοσύνην και να αναθέτωμεν ευθύνας προς εκτέλεσιν έργων εις πρόσωπα των οποίων αι οικίαι είναι καταφύγιον εις προγραμματισμένην, βδελυράν και ανέντιμον αντιπολίτευσιν; Η μήπως είναι δυνατόν να επιτελεσθή έργον άξιον λόγου ότι ο άμεσος υπεύθυνος του έργου τούτου δεν επιστατεύει επισταμένως την όλην εργασίαν λόγω της μη μονίμου διαμονής του εν Πάφω αλλά δια της καθημερινής μεταβάσεώς του εις Λεμεσόν και διά της παντελούς απουσίας του δις της εβδομάδος;

Θα ήτο παράλειψις να μην εκφράσωμεν τας ευχαριστίας μας προς την Κυβέρνησιν διά τον διορισμόν Κυβερνητικών Ιατρών εις τα αγροτικά ιατρικά κέντρα Παναγιάς και Κελοκεδάρων οίτινες εξυπηρετούν μεγάλον αριθμόν πτωχών εργατών και αγροτών. Διά το Νοσοκομείον όμως Πάφου,

συγκρίνοντάς το με τα Νοσοκομεία άλλων Επαρχιών, δεν είναι δυνατόν να εξυπηρετήση ως Νοσοκομείον τους πάσχοντες διότι στερείται παντός εργαστηριακού μέσου και επομένως η προστασία και η περιθαλψίς δεν διαφέρει ουσιωδώς της γενομένης υπό των ιατρών της υπαίθρου. Αναμένομεν το ακτινολογικόν μηχανήμα διά το οποίον ψηφίσθη κατά το παρελθόν έτος ποσόν £6.000. Αναμένομεν τον διορισμόν μικροβιολόγου αναμένομεν τον διορισμόν μόνιμου ωτορινολαρυγγολόγου διότι δυστυχώς ήρχισε να επαναλαμβάνεται η ίδια απάντησις ήτις εδίδετο επί αποικιοκρατίας εις τους πάσχοντες, ότι δηλαδή μετά 1 1/2 έτος θα είναι η σειρά των δι' εγχειρήσιν. Πιθανόν όμως μετά 1 1/2 έτος ο χειρούργος να απαλλαγή του κόπου της εγχειρήσεως διότι ο ασθενής δεν αποκλείεται να υποκύψη λόγω μιας σοβαράς επιπλοκής της πυώδους αμυγδαλίτιδος και να αναλάβη τον κόπον ο ιερεύς.

Αναμένομεν τον διορισμόν χειρούργου—γυναικολόγου και όχι να διορίζωνται οι ειδικοί εις την υπαίθρον διότι ο ειδικός εις την υπαίθρον όχι μόνον δεν δύναται να εφαρμόση τας γνώσεις του αλλά και την ειδικότητά του δυνατόν να λησμονήση με την πάροdon του χρόνου. Αλλά και εάν διορισθούν ειδικοί χειρούργοι πώς είναι δυνατόν να νοηθή χειρουργείον άνευ τραπέζης αίματος; Η τράπεζα αίματος επιβάλλεται να υπάρξη εις τα πλέον απομακρυσμένα Νοσοκομεία διότι η έλλειψις του μέσου τούτου και η μεγάλη απόστασις εκ του κέντρου έχουν ως άμεσον αιτίαν τον θάνατον πλείστων όσων ανθρωπίνων υπάρξεων. Τα Νοσοκομεία Κτήματος και Πόλεως Χρυσοχούς λόγω της μακράς αποστάσεώς των εκ του κέντρου πρέπει να εξοπλισθούν με ειδικόν προσωπικόν αλλά και με όλα τα δυνατά μέσα ούτως ώστε να δύναται οι ιατροί να εκπληρούν τον υψηλόν προορισμόν των. Εκτός όμως της προσοχής της οποίας πρέπει να επιδειξώμεν διά την υγείαν των κατοίκων της υπαίθρου μας, χρειάζεται απαραίτητος και ιδιαίτερα προσοχή και διά την καλήν υγείαν φυτικών οργανισμών οι οποίοι φύονται εις την γην. Διά τούτο χρειάζονται γεωπόνοι οίτινες να επισκέπτονται συνεχώς τα δένδρα, τα φυτά και την γην μας, και να έρχωνται εις στενήν επαφήν με τον αγροτικόν κόσμον, και όχι να αναπαύωνται γύρω από τα γραφεία των ασχολούμενοι με την γραφειοκρατίαν, ακολουθούντες την τακτικήν των ιατρών των Νοσοκομείων οίτινες αναμένουν την επίσκεψιν των ασθενών διά περιθάλψιν. Δεν πρέπει να λησμονώμεν όμως ότι οι γεωπόνοι επιβάλλεται όπως οι ίδιοι επισκέπτονται τους ασθενείς των καθ' ότι εκείνοι δεν δύναται να πράξουν τούτο. Επομένως μόνον διά της συνεχούς παρακολούθησεως και της συνεχούς επαφής με τον αγροτικόν κόσμον θα δυνηθώμεν να έχωμεν αύξησιν των γεωργικών μας προϊόντων και την δημιουργίαν απολύτου εμπιστοσύνης των αγροτών μας προς την άκωναν υπέρ αυτών εργαζομένην Κυβέρνησιν. Μετά μεγάλην μου λύπην όμως παρατηρώ ότι τίποτε δεν ήλλαξεν εις τον τρόπον εργασίας του μέχρι σήμερα το Γεωργικόν Τμήμα απ' ό,τι ήτο συνηθισμένον επί αποικιοκρατίας. Είναι, πραγματικά, λυπηρά η διαπίστωσις την οποίαν έχομεν παρατηρήσει επισκεπτόμενοι τα χωρία της επαρχίας μας, όπου άπαντες οι γεωργοί εκφράζουν δεικναιολογημένως παράπονα διά την παραμέλησιν και σχεδόν παντελή έλλειψιν ενδιαφέροντος εκ μέρους του Γεωργικού Τμήματος. Πολλάκις είναι έκδηλος η αγωνία εις τα πρόσωπα των χωρικών μας οσάκις ασθένεια ήθελεν ενσκήψει εις τας φυτείας των ως συνέβη κατά το παρελθόν θέρος εις Πέγειαν όπου οι γεωργοί μας έβλεπαν τα σπαρτά εα να καταστρέφονται χωρίς να τυχόν καμμίαν βοήθειαν εκ μέρους του Γεωργικού Τμήματος διά την έγκαιρον καταπολέμησιν της ασθeneίας. Βάσις του οικονομικού οικοδομήματος της Κύπρου είναι η γεωργία διότι είναι κυρίως χώρα γεωργική και πρέπει να τύχη ιδιαίτερας σημασίας και φροντίδος.

Κατά το παρελθόν έτος η Βουλή εψήφισε ποσόν £150.000 διά την εισαγωγήν μηχανημάτων εκχερσώσεως, ισοπεδώσεως και βαθείας καλλιέργειας, απ' ενός μεν διά να αυξηθή η αποδοτικότητα της γης και απ' ετέρου διά να εμποδισθή εις μεγάλον βαθμόν η υπό των βροχών διάβρωσις του εδάφους.

Ελπίζομεν ότι συντόμως τα μηχανήματα αυτά θα είναι έτοιμα προς εξυπηρετήσιν των γεωργών μας και η επαρχία μου, ως μία επαρχία κατά μεγίστην αναλογίαν ορεινή, πρέπει να τύχη της προτεραιότητος των μέσων τούτων, διότι είναι και η μόνη επαρχία η έχουσα την μεγαλύτεραν έκτασιν χαλίτικης γης ήτις πρέπει να αξιοποιηθή και να δοθή εις τους ακτήμονας και τους έχοντας χαμηλόν γεωργικόν κλήρον.

Τελειώνων, είμαι υποχρεωμένος να αποδώσω έπαινον εις την Κυβέρνησιν η οποία μετά μεγάλου ζήλου και μετά άκωνων προσπαθειών κατώρθωσεν εις τόσον μικρόν χρονικόν διάστημα να εκτελέση αξιόλογον έργον το οποίον έργον είναι υπόσχεσις διά περισσότερα αξιολογώτερα έργα. Αντιλαμβανόμεθα τας δυσκολίας, τας ευθύνας, τους κόπους της Κυβερνήσεως, εκτιμώντες τας προσπάθειας της διά την ανύψωσιν του βιοτικού επιπέδου του λαού μας, και την δημιουργίαν ευνοικωτέρων όρων ζωής των αγροτών μας και γενικά όλων των τάξεων του λαού. Παρακαλούμεν όμως να τεθή τέρμα εις τας ενεργείας μερικών υπευθύνων διαφόρων τμημάτων από του να προβαίνωσιν εις κωλυσιεργίας ώστε το υπέροχον έργον της Κυβερνήσεως διά των ενεργειών των εν πολλοίς να καταστρέφεται.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Ο κ. Ιωαννίδης έχει τον λόγον.

Γ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το υπό ψήφισιν Νομοσχέδιον αποτελεί σοβαρωτάτην εργασίαν διά την Βουλήν. Δι' αυτού μέλλουν να διατεθώσι σοβαρώτατα χρηματικά ποσά διά των οποίων σκοπεύεται η λύσις διαφόρων ζωτικής σημασίας προβλημάτων διά τον λαόν και την ανάπτυξιν της οικονομίας του τόπου μας βάσει του εξαγγελθέντος Προγράμματος Αναπτύξεως. Δι' αυτό καθίσταται αναγκαία η καλή μελέτη του Νομοσχεδίου τούτου υπό της Βουλής ούτως ώστε να εξάγωνται ορθά συμπεράσματα και διαπιστώσεις και τίθενται ενώπιον της Εκτελεστικής Εξουσίας επικοδομητικά εισηγήσεις διά μελλοντικάς αποφάσεις.

Η μελέτη του ενώπιον ημών Προϋπολογισμού Αναπτύξεως με ώδηγήσεν εις τας ακόλουθους διαπιστώσεις:

Πρώτον, διά του Νομοσχεδίου αυτού προνοείται η διάθεσις ποσού £6.161.035, το οποίον προστιθέμενον εις το ποσόν των £5.667.781 το οποίον ήθελε καλυφθή εξ άλλων πηγών χρηματοδοτήσεως, αναβιβάζει τούτο εις £11.828.816, το οποίον αποτελεί το 1/5 περίπου της δαπάνης του Πενταετούς Σχεδίου Αναπτύξεως. Τούτο αποτελεί ευχάριστον διαπίπτωσιν, πιστεύομεν δε ότι θα καταβληθή κάθε δυνατή προσπάθεια διά την εκτέλεσιν των έργων.

Δεύτερον, εκ του ενώπιόν μας Νομοσχεδίου καθίσταται φανερόν ότι εκ του ποσού των £6.161.035 ποσόν ανεργόμενον εις £1.705.538, ήτοι ποσοστόν κατά προσέγγισιν 28% του ψηφισθησομένου ποσού, αφορά την εκτέλεσιν διαφόρων έργων διά τα οποία η Βουλή εψήφισε και κατά το παρελθόν έτος, και δεν κατέστη δυνατή η εκτέλεσις των έργων τούτων κατά το 1962. Ούτω γίνεται επαναψήφισις των σχετικών κονδυλίων και εις τον εφετινόν Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως.

Εις την έκθεσιν των δύο Κοινοβουλευτικών Επιτροπών δεν αναφέρονται οι λόγοι εκείνοι οίτινες ημπόδισαν τους αρμοδίους να εκτελέσουν τα αποφασισθέντα και ψηφισθέντα υπό της Βουλής έργα, πλείστα των οποίων ήσαν αναγκαία καθ' ότι απεώρων εις τας ζωτικάς ανάγκας του λαού και κυρίως των αγροτικών μας μαζών. Πιθανόν μερικά των έργων τούτων να μη κατέστη δυνατόν να εκτελεσθούν δικαιολογημένως. Αλλά ομολογουμένως υπάρχουν πλείστα όσα περιπτώσεις αδικαιολόγητοι. Ποία δικαιολογία λ.χ. δύναται να υπάρξη διά την μη έγκαιρον αγοράν και προμήθειαν διά το επαρχιακόν Νοσοκομείον Πάφου μιας διαγνωστικής συσκευής Ακτίνας Χ διά την οποίαν υπάρχει σχετική πρόβλεψις και απόφασις της Βουλής διά τον Προϋπολογισμόν του 1962, ενώ

οι αρμόδιοι γνωρίζουν καλύτερον εμού ότι ο επιστημονικός εξοπλισμός του Νοσοκομείου μιας απομεμακρυσμένης επαρχίας είναι έργον επείγον;

Δεν θα αναφερθώ και εις άλλα μη εκτελεσθέντα και επαναψηφισθέντα έργα, διότι όλα τα έντιμα μέλη έχουν την ευκαιρίαν να τα αναγνώσουν εις το ενώπιόν των Νομοσχεδίων. Ήθελον απλώς να επισημάνω τον κίνδυνον ο οποίος δυνατόν να προκύψη διά την μη έγκαιρον εκτέλεσιν του Πενταετούς Σχεδίου Αναπτύξεως εάν εξακολουθήσῃ η παρατηρουμένη καθυστέρησις και αναβλητικότητα εις την εκτέλεσιν των διαφόρων έργων διά την δαπάνην των οποίων ψηφίζει η Βουλή αυτή. Ο τόπος μας έχει αρκετά εργατικά χέρια να απασχολήσῃ. Η αγροτική τάξις αναμένει ανακούφισιν. Πρέπει να καταστή συνειδησίς όλων μας η εφαρμογή του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως και να μελετηθώσι άνευ αναβολής τρόποι και μέθοδοι διά τον καλύτερον συντονισμόν των εργασιών των διαφόρων Υπουργείων. Προς τούτοις, είναι ορθότατη η εισήγησις των δύο Κοινοβουλευτικών Επιτροπών περί της ανάγκης ιδρύσεως ενός Τμήματος Συντονισμού καταλλήλως επηδρωμένου. Η ανάγκη αυτή καθίσταται εκ των πραγμάτων και της κτηθείσης πείρας επιβεβλημένη.

Θέλομεν να ελπίζωμεν ότι άπαντα τα προβλεπόμενα εν τω παρόντι Προϋπολογισμώ έργα θα επιτελεσθώσιν εγκαίρως εντός του 1963 διά να μη ευρισκώμεθα πάλιν εις την ανάγκην να επαναψηφίζωμεν ωρισμένα των κονδυλίων αυτών.

Τρίτον. Η τρίτη διαπίστωσις αφορά τα έργα αγροτικής αναπτύξεως. Εκ του ποσού των £6.161.035 που καλούμεθα να ψηφίσωμεν θα διατεθῇ συνολικόν ποσόν £2.251.512 διά διάφορα έργα αφορώντα τον αγροτικόν κόσμον, ήτοι κατά προσέγγισιν 37% του όλου ποσού του προβλεπόμενου εν τω παρόντι Νομοσχεδίω. Τα κονδύλια αυτά αναφέρονται εις έργα αρδεύσεως και υδρεύσεως διαφόρων αγροτικών κοινοτήτων, βελτιώσιν και ασφαλτόστρωσιν διαφόρων χωρικών οδών, ανάπτυξιν γεωργίας και κτηνοτροφίας, τας κτηνιατρικάς υπηρεσίας, διάφορα έργα αγροτικής αναπτύξεως και τοποθέτησιν εις ξένας αγοράς των αμπελοφυτικών και άλλων αγροτικών προϊόντων. Καίτοι εις τους τομείς αρδεύσεως, υδρεύσεως και βελτιώσεως χωρικών οδών παρατηρείται καλή εργασία και προγραμματισμός, εν τούτοις παρατηρείται μεγάλη καθυστέρησις και οπισθοδρόμησις εις άλλους τομείς αγροτικής αναπτύξεως οι οποίοι είναι ήλιαν βασικοί διά την οικονομίαν του αγροτικού μας κόσμου. Πέντε βασικοί τομείς αγροτικής αναπτύξεως παραμένουν εισέτι καθυστερημένοι. Η επαρχία Πάφου, που είναι μία κατ' εξοχήν αγροτική περιφέρεια, αισθάνεται τα μέγιστα την καθυστέρησιν αυτήν. Αναφέρομαι εις τους ελής πέντε τομείς: Πρώτον, της αξιοποιήσεως των Κυβερνητικών γαιών. Δεύτερον, της αγοράς βαρέων μηχανημάτων δι' εκχερσώσεις. Τρίτον, της αναπτύξεως της κτηνοτροφίας. Τέταρτον, της καταπολεμήσεως των φυτικών ασθeneιών και πέμπτον, της εκτελέσεως αντιδιαβρωτικών έργων. Εις Πάφον χιλιάδες στρεμμάτων Κυβερνητικής γης μένουσιν ανεκμετάλλευτοι ενώ ο αγροτικός κόσμος αναμένει από ημέρας εις ημέραν την αξιοποίησιν των. Προ πολλού καιρού συνεστήθη μία Επιτροπή της οποίας τα πορίσματα η Βουλή αυτή δεν γνωρίζει εισέτι. Όμως γνωρίζομεν ότι πέρσει εψηφίσωμεν ποσόν £30.000 διά τον σκοπόν αυτόν, το οποίον ουδώς διατέθη, εφέτος δε καλούμεθα να ψηφίσωμεν μόνον £1.000. Το ίδιον παρατηρούμεν ότι εφέτος ουδεμία πρόβλεψις γίνεται και διά την αγοράν βαρέων μηχανημάτων, καίτοι πολλάκις ετονίσθη η ανάγκη αυτή. Ως εκ τούτου τονίζομεν και πάλιν την ανάγκην διαθέσεως κονδυλίων διά τους ως άνω δύο σκοπούς και ελπίζομεν ότι η Κυβέρνησις θα εξετάσῃ τας εισηγήσεις μας ευνοϊκώς προς όφελος του αγροτικού κόσμου. Ωσαύτως εισηγώμεθα την διάθεσιν μεγαλύτερων ποσών διά την εκτέλεσιν αντιδιαβρωτικών έργων. Επί του προκειμένου θεωρούμεν εύκαιρον να αναφέρωμεν ότι παρίσταται ανάγκη μελέτης διά την εξεύρεσιν καλύτερου τρόπου διά την διάθεσιν των κονδυλίων των αντιδιαβρωτικών έργων ως επίσης όπως τα εν λόγω ποσά παρέχονται εις την κατάλληλον εποχήν.

Τέταρτον. Η τετάρτη διαπίστωσις μας αφορά τα έργα υποδομής τα εκτελούμενα υπό του Τμήματος Δημοσίων Έργων. Αναφορικώς προς αυτά έχομεν να παρατηρήσωμεν ότι πρέπει να εξασκήται έλεγχος επαρκής επί παντός εκτελουμένου έργου τόσον όσον αφορά τα διατιθέμενα ποσά όσον και τα χρησιμοποιούμενα υλικά. Απεδείχθη ότι μέχρι σήμερα εις πολλάς περιπτώσεις ο έλεγχος ούτος υπήρξε ελλιπής. Εισηγώμεθα ως εκ τούτου όπως μελετηθώσι και εξευθεθώσι οι καλύτεροι δυνατοί τρόποι ελέγχου των γενομένων εργασιών.

Πέμπτον. Η πέμπτη διαπίστωσις μας αφορά τον τουρισμόν. Είναι φανερόν πλέον ότι η νήσος μας εισέρχεται βαθμιαίως εις την σφαίραν του διεθνούς τουρισμού. Το τουριστικόν ρεύμα κινείται προς την Μέσην Ανατολήν. Ορθώς λοιπόν το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας κατενόησε την ανάγκην δαπάνης ποσών διά την τουριστικήν προβολήν της Κύπρου. Ο χρόνος θα αποδείξῃ ότι τα διά τον σκοπόν αυτόν διατιθέμενα ποσά αποτελούσιν άριστήν επένδυσιν. Η μελέτη τρόπων προωθήσεως του τουρισμού πρέπει να είναι συνεχής. Πιστεύω ότι το αρμόδιον Τμήμα θα έχῃ υπ' όψιν του εις το Πρόγραμμα τουριστικής αξιοποιήσεως και την Πάφον, που κατά γενικήν ομολογίαν, παρέχει αρκετάς δυνατότητας προς την κατεύθυνσιν αυτήν. Η νήσος μας είναι τόσον μικρά εις έκτασιν που δεν δύναται πλέον να ευσταθήσῃ οιοσδήποτε ισχυρισμός ότι η Πάφος ευρίσκειται μακράν του κέντρου. Η τουριστική ανάπτυξις της Πάφου πρέπει πλέον να αποτελέσῃ τον στόχον της Κυβερνήσεως.

Έκτον. Η τελευταία διαπίστωσις μου αναφέρεται εις την ανάπτυξιν της Πάφου. Πολλάκις εις το παρελθόν ετονίσωμεν την ανάγκην αναπτύξεως της παρρημηλημένης αυτής επαρχίας. Τα προβλήματά της επανειλημμένως εθέσωμεν ενώπιον της Εκτελεστικής Εξουσίας. Είναι ευχάριστον το γεγονός ότι η Εκτελεστική Εξουσία ήρχισε να κατανοή τας ανάγκας της Πάφου και διαθέτει ηυξημένα κονδύλια δι' έργα αρδεύσεως, υδρεύσεως και οδοποιΐας. Τούτο όμως αποτελεί μίαν αρχήν. Η Πάφος χρειάζεται ουσιαστικήν ακόμη βοήθειαν. Τα προβλήματα της, κυρίως αγροτικά, είναι σοβαρώτατα. Κυρίως επισημαίνομεν την ανάγκην επισπεύσεως της εκτελέσεως μεγάλων αρδευτικών έργων, ιδίως δε φραγμάτων, εις τους ποταμούς Χαποτάμι, Διάρζου, Αϊζουσαν, Χρυσοχούς και Ξεροπόταμον που διασχίζουν ολόκληρον την επαρχίαν. Επιθυμώ να υπενθυμίσω εις τους αρμοδίους την έκθεσιν των Τεχνικών των Ηνωμένων Εθνών διά το Πρόγραμμα Αναπτύξεως της Κύπρου η οποία αναφέρει ότι αι δυνατότητες διά την υδατίνην ανάπτυξιν της Πάφου είναι πολύ μεγάλα και εισηγούνται την δημιουργίαν επαρχιακού γραφείου του Τμήματος Αρδεύσεως εις Πάφον. Είναι λυπηρόν διότι επί του παρόντος χάνεται εις την θάλασσαν το νερόν των ποταμών Ξερού, Αϊζουσας και Διαρζου εις ποσότητα άνω των 2.050 εκατομμυρίων κυβικών ποδών επιφανείας. Λύσις του αρδευτικού προβλήματος της επαρχίας Πάφου, ιδίως των ορεινών περιοχών, θα θέσῃ τέρμα και εις την αμπελοφυτείαν, η διάθεσις των προϊόντων της οποίας είναι σήμεραν δυσχερής.

Τελειώνων, πιστεύω ότι τα αρμόδια Υπουργεία θα μελετήσουν τας από του βήματος της Βουλής γενομένας διαπιστώσεις και υποβαλλόμενας εισηγήσεις αι οποίας γίνονται με μοναδικόν σκοπόν την επίσπευσιν του Προγράμματος Αναπτύξεως προς όφελος του λαού μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και τώρα νομίζω πως είναι η κατάλληλος ώρα να διακόψωμεν και να επανέλθωμεν εις τας 8.15 μ.μ.

(Ώρα διακοπής 7.15 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 8.35 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Ο κ. Σιβιτανίδης έχει τον λόγον.

Π. ΣΙΒΙΤΑΝΙΔΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Παρ' όλον ότι σέβομαι τας απόψεις μερικών εκ των συναδέλφων όσον αφορά την κατανομή του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως κατ' επαρχίαν, εφ' όσον μάλιστα εκτελούνται διάφορα έργα υπό των οικείων Κυβερνητικών Τμημάτων εκάστης επαρχίας, νομίζω ότι δεν πρέπει να υπάρξει εις την προσπάθειαν ευημερίας και προόδου, η οποία καταβάλλεται ειλικρινώς υπό της Κυβερνήσεως, τοπικιστικόν πνεύμα. Είναι ορθόν όμως να κατανέμονται τα διάφορα κονδύλια αναλόγως των αναγκών εκάστης επαρχίας ίνα ολόκληρος η Κύπρος, όλαι δηλαδή αι επαρχίαι που αποτελούν ταύτην, προχωρούν εις τον δρόμον της αναπτύξεως και προόδου με τον αυτόν ρυθμόν. Δηλαδή πρέπει να λαμβάνεται τοιαύτη φροντίς ούτως ώστε να μη μένη καμμία επαρχία καθυστερημένη και να προοδεύουν άλλαι δυσαναλόγως εις βάρος της καθυστερημένης επαρχίας. Δέον να προσεχθή η Κύπρος ως έν ενιαίον σύνολον και να δίδεται μεγαλύτερα ώθησις εις επαρχίας, αι οποίαι παρημελήθησαν επί αποικιοκρατίας ως η Επαρχία την οποίαν αντιπροσωπεύω, δηλαδή η Πάφος, ούτως ώστε να συμβαδίζουν όλαι αι επαρχίαι της Κύπρου εις την ανάπτυξιν και πρόοδον με τον αυτόν ρυθμόν.

Νομίζω ειλικρινώς ότι εις τον παρόντα Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως κατεβλήθη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας τοιαύτη προσπάθεια. Νομίζω ότι όσον αφορά την κατανομή των διαφόρων κονδυλίων εις τον παρόντα Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως εγένετο δικαιοσύνη διά την Πάφον και οφείλω να εκφράσω την ευγνωμοσύνην μου προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν. Είναι γεγονός ότι λαμβάνει η Πάφος ένα σεβαστόν κονδύλιον εκ του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, όπως είναι γνωστόν ότι η Πάφος παρημελήθη και εγκαταλείπη επί αποικιοκρατίας. Τώρα διακρίνομεν καθαρά την πρόθεσιν της Κυβερνήσεως να επανορθώση την γενομένην αδικίαν. Είναι γεγονός ότι υπάρχουν πολλά ακόμη να γίνουν. Είμαι βέβαιος ότι η επιδεικνυόμενη στοργή και μέριμνα της Κυβερνήσεως θα συνεχισθή εις ολοέν αυξανόμενον ρυθμόν εις το συμπέρασμα τούτου θα κατέληγε μία συντονιστική Επιτροπή ή ένα Τμήμα Συντονισμού της Κυβερνήσεως όπως ορθώς συνιστούν αι δύο Επιτροπαι που υπέβαλαν την έκθεσιν επί του Νομοσχεδίου τούτου. Και επί του θέματος τούτου νομίζω ότι επιβάλλεται η σύστασις μιας τοιαύτης Επιτροπής όχι μόνον διά να ελέγξη την πορείαν της προόδου του Πενταετούς Προγράμματος από του προγραμματισμού άχρι της ψηφίσεως των σχετικών προϋπολογισμών, αλλά και από της ψηφίσεως των προϋπολογισμών άχρι της αποπερατώσεως των έργων όσον και διά την δικαίαν κατανομήν των διαφόρων κονδυλίων δι' εκάστην επαρχίαν. Φυσικά ωρισμένα προβλήματα του τόπου είναι καθολικά. Είναι όμως αδιαμφισβήτητον ότι εις εκάστην επαρχίαν υπάρχουν τα ιδικά της προβλήματα, τα οποία χρήζουν δικαίως και καταλλήλου λύσεως. Αναφορικός με το ζήτημα του Κεφαλαίου 21Α των Κοινωνικών Ασφαλίσεων, θέλω να τονίσω την ανάγκην ότι η διά Νόμου κατοχυρωμένη παροχή συντάξεως εις γέροντας αγρότας, η παροχή περιθάλψεως ασθενείας εις τούτους εν συνδυασμό με την παροχήν αποζημιώσεως δια ζημίας που προκαλούνται εις την γεωργικην παραγωγήν των λόγω θεομηνιών, είναι επιβεβλημένη και επείγουσα. Είναι μία κοινωνική προστασία του κράτους προς την μεγαλύτεραν μάζαν των πολιτών, οι οποίοι είναι οι αγρόται οι οποίοι ενώ αξίζουν την μεγαλύτεραν μέριμναν δεν έχουν εισέτι απολαύσει του ευεργετήματος των κοινωνικών ασφαλίσεων και της πλήρους ασφαλίσεως της γεωργικής παραγωγής των έναντι των θεομηνιών. Η ασφάλις της παραγωγής εναντίον των θεομηνιών είναι το έν σκέλος της αγροτικής πολιτικής την οποίαν δέον να ακολουθήση η πολιτεία το ταχύτερον. Μαζί με τα άλλα μέτρα αναπτύξεως και υποστηρίξεως της γεωργίας εις τον τόπον μας θα απονεμηθή ούτω δικαιοσύνη εις την μεγάλην αγροτικήν οικογένειαν του τόπου μας, η οποία φέρει το βάρος της επιβιώσεως όλων μας. Τα άλλα δύο σκέλη της κοινωνικής πολιτικής, αγροτικής κοινωνικής πολιτικής, είναι θέματα κοινωνικής μερίμνης και προστασίας των οποίων δικαίως

τώρα μεν απολαμβάνουν οι εργάται εις ένα ωρισμένον βαθμόν, αλλά περισσότερο παντός άλλου δικαιούνται και οι αγρόται. Διά των μέτρων τούτων όχι μόνον θα δικαιωθεί η περισσότερο μοχθούσα και ταλαιπωρουμένη τάξις της Κύπρου, αλλά θα καταστή και ο τόπος μας εις εκ των προοδευτικωτέρων του ελευθέρου κόσμου. Με μεγάλην λοιπόν ανακούφισιν και ευχαρίστησιν ηκούσαμεν ότι η Εκτελεστική Εξουσία μελετά επισταμένως την εφαρμογήν των γεωργικών κοινωνικών ασφαλίσεων. Διότι με τον τρόπον αυτόν και εάν δεν εκλείψη η κοινωνική ανισότης ως προς την κατανομήν του εθνικού εισοδήματος τουλάχιστον αύτη θα μετριασθή σημαντικώς.

Αναφορικός με την διανομήν της χαλίτικης γης, την οποίαν εισηγούνται αι Επιτροπαι, θεωρώ καθήκον μου να θέλω το ζήτημα της αξιοποιήσεως της περιοχής Ακάμα της Πάφου ως και άλλων εκτάσεων χαλίτικης γης της Πάφου, ανερχομένων εις 100.000 στρεμμάτων περίπου. Νομίζω ότι είναι καιρός πλέον να διευκρινισθή και να τεθή εις εφαρμογήν η Κυβερνητική πολιτική επί των χαλίτικων και των χαμηλών δασών και όπως αρχίση το έργον της αξιοποιήσεως των προς όφελος του γεωργικού κόσμου. Αι περιοχαι αυται είναι πηγαί πλούτου διά την Κύπρον και δεν πρέπει να μένουν ανεκμετάλλευτοι. Θα ηδυνάμεθα να έχωμεν μεγάλας και ευφόρους εκτάσεις προστιθεμένας εις τον μικρόν κλήρον των γεωργών μας ως και μεγάλας εκτάσεις διά να καταφύγουν οι βοσκοί μας. Είμαι βέβαιος ότι η Κυβέρνησις, η οποία προσβλέπει με ειλικρινές ενδιαφέρον και στοργήν εις τα προβλήματα του τόπου, θα δώση σύντομον και ορθήν λύσιν εις το πρόβλημα τούτο το οποίον εν συνδιασμό με την προμήθειαν γεωργικών μηχανημάτων μπορεί κάλλιστα να θεωρηθή ως ένα ζήτημα πρώτης ανάγκης. Διά της προνοίας εις τον Προϋπολογισμόν περί κονδυλίων διά την ανέγερσιν υδατοφρακτών εις Αγίαν Μαρίναν και Παιμών, νομίζω ότι το υδρευτικόν πρόβλημα της Πάφου βαίνει προς μίαν ευτυχή λύσιν.

Αναφορικός με το πρόβλημα των χωρίων τα οποία ευρίσκονται επί ανασφαλούς εδάφους και των οποίων αι οικίαι υφίστανται ζημίας λόγω του γεγονότος τούτου, νομίζω ότι τούτο χρήζει της μελέτης και λύσεως υπό της Κυβερνήσεως.

Όσον αφορά τον τουρισμόν θα ήθελα να υπενθυμίσω τους έντιμους συναδέλφους και ειδικώς τον συνάδελφον κ. Χρυσήν ο οποίος ενεθυμήθη το Κούριον, ότι εις την Πάφον ανεκαλύφθησαν τα καλύτερα ψηφιδωτά τα οποία υπάρχουν ίσως εις τον κόσμο. Δεν θέλω να κάμω διαφήμισιν από του βήματος τούτου διά την Πάφον, αλλά θέλω να τονίσω την ανάγκην όπως διατεθή σεβαστόν κονδύλιον τουλάχιστον εις επομένους προϋπολογισμούς προς πλήρη ανασκαφήν, προφύλαξιν και διατήρησιν τούτων ως και άλλων πολυπληθών αρχαιολογικών χώρων της Κύπρου, οι οποίοι ως γνωστόν αποτελούν τον κυριώτερον παράγοντα του τουρισμού διά τον τόπον αυτόν. Επίσης συναφές είναι το ζήτημα της διαφημίσεως τούτων των αρχαιοτήτων μας όσον και των φυσικών καλλόνων, του κλίματος και άλλων πλεονεκτημάτων και ενδιαφερόντων της Κύπρου, και το οποίον ενέχει μεγάλην σπουδαιότητα εις την τουριστικήν ανάπτυξιν του τόπου. Δεν θέλω να είμαι απαισιόδοξος, έντιμοι συνάδελφοι το εναντίον, ο παρών Προϋπολογισμός Αναπτύξεως νομίζω ότι μας δίδει το δικαίωμα να αισθανθώμεν αισιοδοξίαν και ικανοποίησιν ότι έχομεν μίαν Κυβέρνησιν των έργων. Επικροτώ την διάθεσιν της Κυβερνήσεως να πράξη παν εν τω πλαισίω του δυνατού διά την πρόοδον και ευημερίαν της Κύπρου. Διά να μην είμεθα όμως μονομερείς χρειάζεται να τονίσωμεν ότι το σύνθημα της εργασίας, της τιμίας εργασίας, εκ μέρους όλων μας, αγροτών, επιστημόνων, Κυβερνητικών υπαλλήλων και όλων των τάξεων εν γένει πρέπει να αποτελέση το πιστεύω μας. Να εργασθώμεν όλοι εργασίαν αποδοτικήν και προπόντων έντιμον διά την πρόοδον και ευημερίαν των τέκνων μας.

Υπάρχουν πολλά να γίνουν ακόμη αλλά θα γίνουν καλύτερα και γρηγορώτερα με την εργασίαν όλων μας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΤΩΝ:

Ο κ. Τίτος Φάνος έχει τον λόγον.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Δεν προτίθεται να ακολουθήσω το παράδειγμα της πλειοψηφίας των έντιμων συναδέλφων, οι οποίοι ωμίλησαν προ εμού, ιδιαιτέρως δε εκείνων οι οποίοι ηγόρευσαν κατά την χθεσινή συνεδρία του Σώματος και να ενώσω και την ιδική μου φωνή εις επίκρισιν της Κυβερνήσεως εν σχέσει με τον υπό συζήτησιν Προϋπολογισμόν Βελτιώσεως και Αναπτύξεως. Αντιθέτως θα ακολουθήσω το παράδειγμα του έντιμου συναδέλφου κ. Σιβιτανίδη, διότι σκοπός μου είναι να επαίνεσω την Κυβέρνησιν και να εκφράσω την προσωπικήν μου ικανοποίησιν διά το γεγονός ότι αυτή διά του δευτέρου Προϋπολογισμού Βελτιώσεως και Αναπτύξεως μετά την υπό του Μακαριωτάτου Προέδρου εξαγγελίαν Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως έρχεται αυτή η Κυβέρνησις να επιβεβαιώσῃ τας προσδοκίας του λαού διά της διαθέσεως ποσού ανερχομένου εις 11.828.816 λίρας δι' έργα αναπτύξεως κατά το 1963. Το ποσόν αυτό είναι κατά 250 περίπου χιλιάδας λίρας μεγαλύτερον εκείνου του 1962. Αρκετοί συνάδελφοι επεχείρησαν εις τας αγορεύσεις των να μειώσουν την σημασίαν του μόνου της προβλεπομένης δαπάνης του παρόντος Προϋπολογισμού και εύρον ως σανίδα σωτηρίας το γεγονός ότι εις τον Προϋπολογισμόν αυτόν υπάρχουν ωρισμένα κονδύλια επαναψηφισαίσεως έργων τα οποία δεν κατέστη δυνατόν να εκτελεσθούν ή να συμπληρωθούν κατά το 1962.

Ο κ. Ποταμίτης μάλιστα υπήρξε καταπληκτικός εις αριθμούς, εντυπωσιασας προς στιγμήν το Σώμα όταν ισχυρίσθη ότι μόνον τα 42% των προϋπολογισθέντων δια το 1962 έργων έχουν εκτελεσθή. Τα ποσοστά και οι αριθμοί του έντιμου συναδέλφου αποτελούν κατά την γνώμην μου χάρτινον πύργον διότι ελέγχονται ως καθ' ολοκληρίαν ανακριβείς. Μία προσεκτική εξέτασις και μελέτη του ζητήματος δεν αφήνει καμμίαν περί του ζητήματος τούτου αμφιβολίαν. Δεν προτίθεται να ανατρέψῃ τους αριθμούς του κ. Ποταμίτη, διότι αντιλαμβάνομαι ότι εντός ολίγου θα πράξῃ τούτο ο έντιμος συνάδελφος κ. Γιαμάκης και ίσως αργότερον αυτός ούτος ο Πρόεδρος της Βουλής, ο έντιμος κ. Κληρίδης. Αρκούμαι να είπω μόνον τούτο, ότι αι επαναψηφίσεις δεν υπερβαίνουν το ποσόν του £1.800.000, επί προϋπολογισθείσεως συνολικής δαπάνης £11.600.000, όπερ μεταφραζόμενον εις ποσοστά σημαίνει ότι μόνον 14 έως 15 περίπου τοις εκατόν του προϋπολογισθέντος ποσού διά το 1962 δεν εδαπανήθησαν έως σήμερα. Η καλή θέλησις και η ευσυνείδητος και εντατική προσπάθεια της Κυβερνήσεως να φέρῃ εις πέρας τα αναληφθέντα διά το 1962 έργα ουδόλως δύναται να αμφισβητηθή. Όταν μάλιστα αναλογισθώμεν το τεράστιον άλμα το οποίον επετέλεσεν η διάθεσις ποσού υπερβαίνοντος τα £11.500.000 δι' έργα αναπτύξεως εντός ενός και μόνον έτους, ποσόν το οποίον είναι επταπλάσιον του μέσου όρου της ετησίας δαπάνης της δεκαετίας 1951—1960 και κατά τι μεγαλύτερον του διπλάσιου της δαπάνης του πρώτου έτους της ανεξαρτησίας, τότε δυνάμεθα να συλλάβωμεν και να εκτιμήσωμεν δεόντως το τεράστιον μέγεθος του αναληφθέντος υπό της Κυβερνήσεως έργου. Ουδείς συνεπώς, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, δύναται ελαφρά τη καρδία να καταλογίσῃ ευθύνας εις την Κυβέρνησιν, διότι δεν κατέστη δυνατόν να εκτελεσθώσι ή να συμπληρωθώσι όλα τα προϋπολογισθέντα διά το 1962 έργα. Πολλά μεγάλα και χρήσιμα υπήρξαν τα εκτελεσθέντα έργα όπως ανεγνώρισεν από του βήματος αυτού και ο έντιμος συνάδελφος της αριστεράς πτέρυγος κ. Χαμπής Μιχαηλίδης, ο οποίος όμως εις την συνέχειαν της αγορεύσεώς του ήλλαξε και αυτός βιολί.

Μερικά λάθη και ελλείψεις είναι δυνατόν να υπάρχουν εις τον υπό κρίσιν εφετινόν Προϋπολογισμόν. Έκαστος Βουλευτής είναι δυνατόν να επισημάνῃ ωρισμένα σημεία προς τα οποία διαφανεί ή να εύρη ωρισμένας ελλείψεις. Προσωπικώς θεωρώ το ποσόν το προβλεπόμενον διά την ανάπτυξιν του τουρισμού ως μικρόν. Εν τούτοις όμως εκτιμώ το γεγονός ότι υπό άλλα κεφάλαια υπάρχουν κονδύλια τα οποία θα δαπανηθούν δι' έργα τα οποία εμμέσως ή αμέσως θα ενισχύσουν

και προαγάγουν τον τουρισμόν της Κύπρου. Όπως είναι επί παραδείγματι τα κονδύλια διά την αναστήλωσιν αρχαίων θεάτρων και άλλων μνημείων, την κατασκευήν και βελτίωσιν οδών, αι οποίαί οδηγούν εις αρχαία μνημεία και διάφορα άλλα κονδύλια. Επίσης όσον αφορά τα έργα υποδομής, με λύπην μου δεν βλέπω εις το Κεφάλαιον περί λιμένων οιονδήποτε κονδύλιον προς κατασκευήν λιμένων εις τον κόλπον του Μόρφου. Τοιούτος λιμήν ως και εις το παρελθόν ετονίσθη από του βήματος αυτού, θα αποβή αναμφιβόλως λίαν χρήσιμος και επωφελής διά την εν γένει οικονομίαν του τόπου. Εν τούτοις, όμως, παρ' όλας τας εδώ ή εκεί ελλείψεις και κενά του παρόντος Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, ένα παρακένει το γεγονός, ότι ούτος εξεταζόμενος με αντικειμενικότητα ως σύνολον αποτελεί ένα σταθερόν βήμα προς τα εμπρός, μίαν μεγάλην και αξιόπεινον προσπάθειαν της Κυβερνήσεως να στερεώσῃ τας ήδη τεθείσας υπ' αυτής υγιές βάσεις της οικονομικής αναπτύξεως της νήσου και να δημιουργήσῃ συνθήκας πλήρους απασχολήσεως.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Γιαμάκης.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Το Προγράμματος Αναπτύξεως ενός κράτους πρέπει να προηγηθή επισταμένη μελέτη και προγραμματισμός και όταν η περίοδος του προγράμματος αυτού δεν είναι μεγάλης διάρκειας, επιβάλλεται όπως αι δαπάναι κατά τα πρώτα βήματα γίνωνται με την μεγαλύτεραν προσοχήν ούτως ώστε να μη γίνεται σπατάλη του δημοσίου χρήματος. Είναι πολύ εύκολον να εκφράσωμεν απόψεις διατί δεν εξοδεύονται περισσότερα χρήματα δι' ωρισμένους σκοπούς. Όλοι γνωρίζομεν ότι αι ανάγκαι είναι τεράστιαι και τα διαθέσιμα χρήματα περιορισμένα. Από την άλλην δε πλευράν πιθανόν να μη υπάρχουν και ωρισμένα σχέδια προγραμματισμού διά μεγάλα έργα.

Νομίζω ότι η Βουλή οφείλει να εκφράσῃ την ικανοποίησιν της διά τους μέχρι σήμεραν καταρτισθέντας προϋπολογισμούς αναπτύξεως υπ' όβιν τας δυσκολίας τας οποίας αντιμετώπιζε η Κυβέρνησις με την αλλαγὴν της διακυβερνήσεως και με τα εις την διάθεσίν της μέσα. Περαιτέρω δε έχω και την γνώμην ότι δεν πρέπει να λαμβάνεται υπ' όβιν και το αναλογούν ποσοστόν εις κάθε έτος εν συγκρίσει με το υπό του Πενταετούς Προγράμματος προβλεφθέν ολικόν ποσόν, διότι είναι φανερόν ότι κατά τα πρώτα στάδια θα δαπανηθούν ολιγότερα ποσοστά και αργότερον μεγαλύτερα. Εξετάζοντες τας λεπτομερείας του υπό συζήτησιν Προϋπολογισμού Αναπτύξεως παρατηρούμεν ότι η Εκτελεστική Εξουσία έδωσε μεγάλην σημασίαν εις τον προγραμματισμόν. Εάν ο προγραμματισμός αυτός εξακολουθήσῃ έστω και με τον ίδιον ρυθμόν, είμαι βέβαιος ότι η εκτέλεσις του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως θα είναι μία πραγματικότης και αυτή θα λύσῃ τας σπουδαιότερας και μεγαλύτερας ανάγκας που αντιμετώπιζει η Κύπρος.

Ως αναφέρεται εις την έκθεσιν των δύο Επιτροπών, παρατηρείται ότι τα βασικά σημεία επί των οποίων εβασίσθη και κατηρτίσθη ο υπό συζήτησιν Προϋπολογισμός είναι πρώτον η επένδυσις εις παραγωγικά έργα και δεύτερον η επένδυσις εις έργα τα οποία θα δημιουργήσουν συνθήκας προς ενθάρρυνσιν της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Εκ των δύο ανωτέρω αναφερθέντων βασικών σημείων επί των οποίων εβασίσθη η κατάρτισις του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως διά το 1963 εμφανίζεται ότι η Εκτελεστική Εξουσία ηκολούθησε τον κανονικόν και ορθόν τρόπον αντιμετώπισεως των έργων τα οποία θα εκτελεσθούν διαρκούντος του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως. Έχω την γνώμην ότι η αναδιοργάνωσις της Επιτροπής Προγραμματισμού θα διαδραματίσῃ μεγάλον ρόλον εις τον άρτιον τρόπον καταρτίσεως του επομένου Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, εκφράζω δε την γνώμην ότι η Επιτροπή αυτή θα πρέπει να παρακολουθῇ και την πρόδον

Ε. ΣΙΤΙΤΑΝΙΔΗΣ

όσον αφορά την εκτέλεση των έργων τα οποία αναφέρονται εις τους εκάστοτε προϋπολογισμούς και να καθιστά ενήμερον κατά περιόδους τόσο την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όσο και την Βουλήν. Με την βοήθειαν δε της ομάδος εμπειρογνομίων εκ του εξωτερικού είμαι βέβαιος ότι αι εργασίαι της Επιτροπής Προγραμματισμού θα καταστούν πολυτιμώταται διά την πλήρη και επιτυχή εκπλήρωσιν του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως.

Το σύνολον των δαπανών εις τον υπό συζήτησιν Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως ανέρχεται εις £6.161.035. Εκ του ποσού τούτου £102.543 αφορούν αποδοχάς προσωπικού, το δε υπόλοιπον εκ £6.058.492 αφορά άλλας δαπάνας, αι οποίαι θα γίνουν διά την ανάπτυξιν της Κύπρου κατά το 1963. Πέραν του ποσού των £6.058.492 θα δαπανηθή επίσης ποσόν εκ £5.667.781, το οποίον θα προέλθῃ εκ των επί των Δανείων Επιτροπών, άλλων εσωτερικών πηγών, άλλων εξωτερικών πηγών και εκ της Αμερικανικής βοήθειας. Επομένως θα δαπανηθούν κατά το 1963 £11.726.273 δι' έργα αναπτύξεως. Το ποσόν των £5.667.781 το οποίον θα δαπανηθῆ από τας ανωτέρω πηγάς θα διατεθῆ ως ακολούθως: Ανάπτυξις Υδάτων εκ των επί των Δανείων Επιτροπών £250.000, εκ της Αμερικανικής βοήθειας £420.200. Ολικόν £670.200. Διά την γεωργίαν εκ της Αμερικανικής βοήθειας £40.000, διά την ανάπτυξιν δασών εκ της Αμερικανικής βοήθειας £50.000. Διά πιστώσεις δι' ανάπτυξιν εκ των επί των Δανείων Επιτροπών £1.500.000. Διά την ανάπτυξιν οδών εκ της Αμερικανικής βοήθειας £11.300, διά τας Τηλεπικοινωνίας από άλλας εσωτερικὰς πηγάς £450.000. Διά τον εξηλεκτισμόν από άλλας εσωτερικὰς πηγάς £870.548 και από άλλας εξωτερικὰς πηγάς £1.822.733. Ολικόν διά τον εξηλεκτισμόν £2.693.281. Διά την αγροτικὴν ανάπτυξιν εκ των επί των Δανείων Επιτροπών £100.000 και εκ της Αμερικανικής βοήθειας £153.000. Ολικόν διά την αγροτικὴν ανάπτυξιν £253.000. Σύνολον £5.667.781. Εκ του υπό συζήτησιν Προϋπολογισμοῦ Αναπτύξεως ἐμφαίνεται ὅτι ὑπάρχουν ἐπαναψηφίσεις ἀνερχόμεναι εις το ποσόν του £1.848.138. Τα κυριώτερα κεφάλαια και ποσά διὰ των οποίων γίνεται ἐπαναψηφίσις εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

Κεφάλαιον 6Δ — Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι	£40.000
Κεφάλαιον 9Δ — Πιστώσεις δι' Ἀνάπτυξιν	£600.000
Κεφάλαιον 14Δ — Λιμένες	£268.490
Κεφάλαιον 15Δ — Ἀερολιμένες	£335.400
Κεφάλαιον 17Δ — Πολεοδομία και Οἰκίσεις	£40.000
Κεφάλαιον 18Δ — Ἰατρικαὶ Ὑπηρεσίαι	£65.500
Κεφάλαιον 23Δ — Ἄλλαι Ὑπηρεσίαι	£60.000

Διά των ἐπαναψηφίσεων αὐτῶν δεν σημαίνει ὅτι δεν ἔγιναν τὰ ἔργα διαρκούντος του 1962 ἀλλὰ ὑπάρχουν ὠρισμένα δαπάναι αι οποῖαι ἀφοροῦν ἀποζημιώσεις και διὰ τας οποῖας δεν ὑπάρχει θετικὴ ἀπόφασις μέχρι της στιγμῆς και δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τον λόγον ἔγιναν ὠρισμένα ἐπαναψηφίσεις. Ἐλπίζομεν ὅτι εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως διὰ το ἐπόμενον ἔτος δεν θα ἔχωμεν και πάλιν τόσας ἐπαναψηφίσεις και ὅτι τὰ ἔργα θα ἐκτελεστοῦν διαρκούντος του 1963. Ἐπειδὴ κατόπιν της ομιλίας του ἐντίμου συναδέλφου κ. Ποταμίτη πιθανόν να ἐσηματίσθησαν ὠρισμένα γινώμαι αι οποῖαι κατά την ἰδικήν μου γνώμην δεν εἶναι ὀρθαί, θα ἤθελα να παραθέσω κατωτέρω τους ἀριθμούς ἐπὶ των οποίων βασίζομαι και διὰ να ἀποδείξω ὅτι οι ὑπολογισμοὶ του ἐντίμου συναδέλφου δεν ἦσαν ὀρθοί.

Ο κ. Ποταμίτης ἀνέφερεν ὅτι ο Προϋπολογισμὸς του 1962 ἀνέρχεται εις £11.599.000 και ὅτι ἔγιναν ἔργα διὰ £5.445.980 ἤτοι ἐξετελέσθη μόνον το 42% ἐξ αὐτῶν. Λυπούμαι να παρατηρήσω ὅτι οι ἀνωτέρω ἀριθμοὶ δεν εἶναι ἀκριβεῖς, η δε πραγματικότης εἶναι ἡ ἐξῆς:

Ο Προϋπολογισμὸς Αναπτύξεως διὰ το 1962 ἀνέρχεται εις £7.565.447. Ἐπιπροσθέτως δε του ποσού τούτου προεβλέφθησαν ὅτι θα εδαπανώντο τὰ ἀκόλουθα ποσά. Εκ των ἐπὶ των Δανείων Επιτροπών £300.000, εκ της Αμερικανικής βοήθειας £627.300. Από άλλας εσωτερικὰς πηγάς £1.045.000. Και από άλλας εξωτερικὰς πηγάς £2.082.000.

Δηλαδή σύνολον £11.619.747. Διά το 1962 προβλέπεται ὅτι θα ἐπενεχθοῦν αι ἐξῆς δαπάναι: Από τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως £5.445.980, εκ των ἐπὶ των Δανείων Επιτροπών £190.000, εκ της Αμερικανικῆς βοήθειας £424.500, από άλλας εσωτερικὰς πηγάς £1.561.390. Και από άλλας εξωτερικὰς πηγάς £450.000. Σύνολον προβλεπομένων δαπανών £8.071.870. Επομένως ο ἰσχυρισμὸς του ἐντίμου συναδέλφου κ. Ποταμίτη, ὅτι ἔγιναν ἔργα ἀξίας £5.445.980 δεν εἶναι ἀκριβῆς. Το ποσόν των £5.445.980 το οποίον ἀνέφερεν ο κ. Ποταμίτης θα δαπανηθῆ ἐναντι του ολικού προϋπολογιζομένου ποσού των £8.194.732 του Προϋπολογισμοῦ Αναπτύξεως μόνον. Το ποσοστὸν δε της προβλεπομένης δαπάνης δι' ἔργα Αναπτύξεως κατά το 1962 ἐν συγκρίσει με τὰ ολικὰ προϋπολογισθέντα ποσά ἀνέρχεται εις 70% και οὐχί εις 42% ὡς ἀνεφέρθη ὑπὸ του ἐντίμου συναδέλφου. Ο κ. Ποταμίτης ἀνέφερεν ἐπίσης ὅτι εις τον Προϋπολογισμόν του 1962 ὑπελογίζετο ὅτι κατά την 31ην Δεκεμβρίου του 1962 θα ἐπερίσσειεν ὑπόλοιπον £205.949 και ὅτι εις τον Προϋπολογισμόν του 1963 φαίνεται ὅτι κατά την 31ην Δεκεμβρίου 1962 ὑπάρχει ὑπόλοιπον £4.100.334 και ἐπομένως ἔργα συνολικῆς δαπάνης £3.894.000 παρέμειναν ἀνεκτέλεστα. Προχωρεῖ δε ο κ. Ποταμίτης και ἀναφέρει ὅτι ἐάν εις το ἀνωτέρω ποσόν προστεθῆ και το ποσόν των £3.300.000 δι' ἔργα του 1962 τα οποῖα δεν ἐξετελέσθησαν, τότε το σύνολον των δαπανῶν δι' ἔργα ἀναπτύξεως που προεβλέφθησαν διὰ το 1962 και δεν ἔγιναν ἀνέρχεται εις £7.104.000. Και ο ἀριθμὸς αὐτὸς δεν εἶναι ἀκριβῆς και η πραγματικότης ἔχει ὡς ἐξῆς:

Τὰ προβλεπόμενα ἔσοδα διὰ το 1962 εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως ἀντὶ £7.771.388 ἀνήλθον εις £9.546.314. Τὰ δε ἔξοδα ἀπὸ £7.565.447 ἐμειώθησαν εις £5.445.980. Και ἐπομένως ἀπὸ τους ἀνωτέρω αὐτοὺς ἀριθμούς ἐμφαίνεται διὰ τὸ ὑπόλοιπον κατά την 31ην Δεκεμβρίου 1962 ἀνήλθεν ἀπὸ £205.941 εις £4.100.334. Επομένως το ποσόν δι' ἔργα τὰ οποῖα προϋπολογίσθησαν διὰ το 1962 και δεν ἐξετελέσθησαν ἀνέρχεται εις £2.119.467 και οὐχί εις £7.104.000 ὡς ἀνέφερεν ο ἐντίμος συναδέλφος. Ἐναντι δε του ἀνωτέρω ποσού των £2.119.467 γίνονται ἐπαναψηφίσεις εις τον ὑπὸ συζήτησιν προϋπολογισμόν διὰ £1.848.138. Εἰς τον ὑπὸ συζήτησιν Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως ἀξιοσημείωτον βεβαίως εἶναι το γεγονός ὅτι ἰδιαίτερα σημασία δίδεται εις το Κεφάλαιον δι' ἀνάπτυξιν ὑδάτων. Εκ των ἀριθμῶν οι οποῖοι ἐμφαίνονται εις το Κεφάλαιον τούτου φαίνεται καθαρά η μεγάλη σημασία ἣτις ἐδόθη ὑπὸ της Εκτελεστικῆς Εξουσίας εις το σοβαρώτατον τούτο πρόβλημα. Αναφορικῶς προς το Κεφάλαιον 3Δ — Γεωργία, θα ἤθελα να παρατηρήσω ὅτι η Κύπρος, ὡς κυρίως γεωργικὴ χώρα, διὰ να ἀναποκριθῆ εις τας ἀνάγκας αι οποῖαι προνοοῦνται εις το Πενταετὲς Πρόγραμμα, χρειάζεται περισσότερο προσοντούχον προσωπικόν, διότι διαφορετικὰ θα σπαταλῶνται τὰ χρήματα χωρὶς να ἐκπληροῦνται οι σκοποὶ. Ἐπίσης ἔχει την γνώμην ὅτι διὰ της ἰδρύσεως Ἐπαρχιακῶν Γραφείων θα ἐξυπηρετηθῆ κατὰ καλύτερον τρόπον το κοινόν διότι ταυτοχρόνως θα ἀντιμετωπίζονται τὰ διάφορα ζητήματα αποτελεσματικώτερον. Διά το Κεφάλαιον 6Δ — Κτηνιατρικαὶ Ὑπηρεσίαι, συμφωνῶ πλήρως με την εἰσήγησιν των Επιτροπῶν διὰ την πλήρη ἐπὶ ἀνδρωσιν του Τμήματος τούτου διὰ της προσλήψεως περισσοτέρων κτηνιάτρων μερικοὶ των οποίων θα πρέπει να διαμένουν εις τας ἐπαρχίας.

Διά το Κεφάλαιον 7Δ διὰ την ἀνάπτυξιν δασῶν θα ἤθελα να ἀναφερθῶ ἰδιαίτερος εις το ἄρθρον 5 του Κεφαλαίου τούτου — Γλορηστικὸς Σταθμὸς Μόρφου. Ἀπὸ τας πληροφορίες αἰτινες ἐδόθησαν ὑπὸ των υπευθύνων φαίνεται ὅτι η Κύπρος διαθέτει ἕλυειαν ἀρίστης ποιότητος, η οποῖα ὅμως λόγω της μη καταλλήλου ἐπεξεργασίας αὐτῆς δεν διατίθεται εις την ἀγοράν. Διά της ἐγκαταστάσεως δύο φούρνων ἀποξηράσεως η Κυπριακὴ Δημοκρατία θα ἔχῃ να ὠφεληθῆ πολὺ ὡς ἀκολούθως:

Πρώτον, θα μειωθῆ η εισαγωγὴ ἕλυειας εκ του εξωτερικού και ἐπομένως δεν θα γίνεται ἐξαγωγὴ συναλλάγματος. Δεῦ-

τερον, θα δημιουργηθή μία νέα και σεβαστή τιμή εισοδήματος διά την Δημοκρατίαν, τρίτον θα γίνη ικανοποιητική χρήσις εργατικών χειρών και τέταρτον θα γίνη γνωστή εις την επιτόπιον αγοράν καθώς και εις το εξωτερικόν η καλή φήμη της Κυπριακής Ξυλείας.

Επιπροσά τον αποφάσιν της Εκτελεστικής Εξουσίας διά την εγκατάστασιν δύο φούρνων αποξηράνσεως Ξυλείας ως πρώτον βήμα. Εισηγούμαι δε όπως, λόγω του ότι η Δημοκρατία διαθέτει αρκετήν ποσότητα Ξυλείας κατά τα επόμενα έτη, ενθαρρυνθή η επέκτασις και η δυναμικότης της αποδόσεως του Γλορηστικού αυτού Σταθμού Μόρφου ούτως ώστε η παραγωγικότης του να αυξηθή εις τοιούτον βαθμόν ώστε να μειωθούν εις το ελάχιστον αι εισαγωγαί Ξυλείας εκ του εξωτερικού.

Αναφορικά με τον τουρισμόν, ως ετόνισα και προηγουμένως από του βήματος τούτου, έχω την πεποίθησιν ότι ο τουρισμός εις την Κύπρον δύναται να διαδραματίσῃ τον σπουδαιότερον ρόλον εις την οικονομίαν της νήσου. Έχω την γνώμην ότι η Εκτελεστική Εξουσία πρέπει να προχωρήσῃ με ταχύτερον ρυθμόν εις την αξιοποίησιν της τουριστικής φήμης της Κύπρου.

Κατά την συζήτησιν του προηγουμένου Προϋπολογισμού Αναπτύξεως ανεφέρθη και η κατασκευή λιμένος εις Ξερόν. Από την εξέτασιν του παρόντος Προϋπολογισμού παρατηρείται ότι δεν αναφέρεται καθόλου κατά πόσον υπάρχει τοιαύτη πρόθεσις εκ μέρους της Κυβερνήσεως. Πιστεύω ακραδάντως ότι η κατασκευή λιμένος εις Ξερόν θα εξυπηρετήσῃ κάλλιστα τον Κυπριακόν λαόν και την οικονομίαν του τόπου εν γένει. Δεν θα επεκταθώ επί των λεπτομερειών του θέματος τούτου, διότι τας λεπτομερείας τας είχα παραθέσει προηγουμένως. Εισηγούμαι όμως όπως η Εκτελεστική Εξουσία αναθέσῃ εις μίαν ανεξάρτητον Επιτροπήν ήτις να κάμῃ μίαν ενδελεγή μελέτην του ζητήματος και να υποβάλῃ τα πορίσματά της τόνον εις την Εκτελεστικὴν Εξουσίαν ὅσον και εις την Βουλὴν.

Όσον αφορά τους αερολιμένες έχω την γνώμην ότι πρέπει να προωθηθῇ η ανέγερσις των ακραίων κτιρίων του αερολιμένος Λευκωσίας, διότι η ανεπάρκεια ήτις παρατηρείται σήμερον αντανακλά δυσμενώς επί της εμφανίσεως της Κύπρου ως τουριστικῆς κέντρον.

Θα ψηφίσω δε τον υπό συζήτησιν Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως με την ελπίδα ότι η Εκτελεστική Εξουσία θα λάβῃ υπό σοβαράν ἐποψίν τας εισηγήσεις τας οποίας έχω αναφέρει.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μιχαλάκης Σαββίδης, έχει τον λόγον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Μετά που έχουν περάσει ὅλοι οι συνάδελφοι από το βήμα τούτο, διευτώνμαι πράγματι εάν υπάρχει κάτι το οποίον αφήσαν διά να ειπωθῇ και από εμένα. Το καθόν δε είναι ότι, εκτός αυτού, είχα την ατυχίαν χθες να σθενώ και να μη μπορέσω να παρακολουθήσω τους προηγουμένους αγορητάς διά να μπορώ τουλάχιστον να απαντήσω εις τας αγορεύσεις των. Γι' αυτό θα προσπαθήσω να είμαι συντομιώτατος και να περιορισθώ μόνον σε πολύ ὀλίγα σημεία. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Προϋπολογισμός ο οποίος είναι υπό συζήτησιν σήμερα είναι ένας Προϋπολογισμός πολύ ικανοποιητικός και εάν πράγματι μπορέσωμεν να εξοδεύσωμεν τα χρήματα αυτά κατά την διάρκειαν του προσεχούς έτους, πρέπει να είμεθα πολύ ευχαριστημένοι. Διότι εάν λάβωμεν υπ' ὄψιν ότι πέρυσιν υπήρξαν ὀρισμένα κονδύλια τα οποία δεν εξοδεύθησαν, είμαι της γνώμης ότι δεν πρέπει να παραπονούμεθα και να στενοχωρούμεθα. Διότι το να έχῃ χρήματα κανείς ίσως να είναι εύκολον, αλλά να τα εξοδεύσῃ σε μελετημένην εργασίαν είναι δύσκολον. Και δεν πρέπει να ξεχνώμεν ότι η Δημοκρατία μας είναι μία Δημοκρατία η οποία έγινε χθες. Και αν και το προσωπικόν το οποίον έχομεν είναι ευσυνείδητον και εργατικώτατον, εν τούτοις, δεν πρέπει να ξεχνώμεν ότι ο

αριθμός του προσωπικού αυτού δεν ήτο αρκετός διά σχέδια μεγάλα εις τον βαθμόν που έχομεν σήμερα με τους τελευταίους δύο Προϋπολογισμούς Αναπτύξεως. Σήμερα όμως με την εξασφάλισιν της συνεργασίας ξένων εμπειρογνομόνων και την εξασφάλισιν περισσοτέρου προσωπικού εκ της νήσου μας, είμαι της γνώμης ότι τα ποσά τα οποία ψηφίζομεν σήμερα θα κατορθωθῇ ευκόλως να εξοδευθούν.

Εκείνο το οποίον πρέπει να σκεφθώμεν όμως είναι το εξής: Ότι σήμερα και αύριον θα φθάσωμεν εις το σημείον της δυνατότητος να εξοδεύωμεν τα χρήματα και πρέπει να σκεφθώμεν από την άλλην μεριάν τώρα πώς θα ευρίσκωμεν τα χρήματα. Και δι' αυτό είμαι της γνώμης ότι πρέπει να έχωμεν υπ' ὄψιν να κάωμεν αιματηράς οικονομίας όπου μπορούμεν, και να έχωμεν επίσης και ὅλοι οι πολῖται υπ' ὄψιν ότι θα επωμισθώμεν μίαν ημέραν οικονομικά βάρη διά την ανάπτυξιν του τόπου μας. Διότι διά να γίνη μία Δημοκρατία δεν γίνεται μόνον με βοήθειαι από το εξωτερικόν, αλλά και με θυσιαι από τον τόπον μας. Και τώρα θα αναφερθώ σε μερικά Κεφάλαια και πρωτίστως εις το Κεφάλαιον Αναπτύξεως Υδάτων.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το ποσόν το οποίον πρόκειται να εξοδευθῇ εφέτος διά την ανάπτυξιν υδάτων είναι αρκετά σημαντικόν και δίδει εις τον αναγνώστην αμέσως την εντύπωσιν ότι είναι πραγματικότης ότι η Κυβέρνησις και η Βουλὴ αὐτή ενδιαφέρονται πραγματικῶς διά τον γεωργικόν μας κόσμον και ότι δεν διατάζουσι να ψηφίσουν ένα αρκετά σημαντικόν ποσόν διά τον σκοπόν αυτόν. Πιθανόν να υπάρχουν μερικῆς μεψιμοιρίαι από μερικά χωριά ή μερικῆς επαρχίας ότι οι ανάγκες των δεν έχουν ικανοποιηθῇ με τον εφετινόν Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως. Αλλά πρέπει ὅλοι μας να έχωμεν υπ' ὄψιν ότι την σκάσαν την ανεβαίνει κανείς σκαλοπάτι σκαλοπάτι και δεν είναι δυνατόν να γίνουσι ὅλα τα έργα αναπτύξεως υδάτων εντός ενός έτους, βέβαιος δε λόγος της καθυστερήσεως του ενός ή του άλλου είναι ή σκοπός προτεραιότητος ἐνεκεν των μεγαλυτέρων αναγκών μιας περιοχῆς ή διότι τα έργα θα είναι τόνον μεγάλα τα οποία θέλουσι μελέτην και θα πάρουν περισσότερον καιρόν.

Ανάπτυξις Δασών.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα δάση μας είναι μία πλουτοπαραγωγός πηγή που δεν έχομεν εκμεταλλευθῇ ὅπως έπρεπε μέχρι σήμερα. Και οφείλω να ομολογήσω ότι είμαι πολύ ευχαριστημένος με την προώθησιν του Γλορηστικού Σταθμού Μόρφου, ο οποίος θα μας δώσῃ την ευκαιρίαν να παρουσιάσωμεν Ξυλείαν εφάμιλλον της εισαγομένης, εφ' ὅσον πραγματικῶς η Ξυλεία μας δεν ὑστερεῖ καθόλου ποιοτικῶς των ξένων ποιοτήτων, και ελπίζω και εύχομαι ότι το παράδειγμα του Γλορηστικού αυτού Σταθμού θα γίνη παράδειγμα εις την ιδιωτικὴν πρωτοβουλίαν, ούτως ώστε ὅλοι οι ασχολούμενοι εις την εργασίαν αὐτήν να εφαρμόσουν παρομοίαις μεθόδους εις τας οποίας εν ανάγκη η Κυβέρνησις θα ὤφειλε να ἔλθῃ αρωγός και οικονομικῶς δι' ὀρισμένων δαδειών, διά να δυνηθῇ και το ιδιωτικόν κεφάλαιον να προωθήσῃ την εργασίαν αὐτήν, ούτως ώστε να απαλλαγώμεν της εισαγωγῆς Ξυλείας εκ του εξωτερικού, εφ' ὅσον θα έχωμεν το είδος τούτο επιτοπίως.

Όσον αφορά την αλιείαν, είναι λυπηρόν, εφ' ὅσον είμεθα μία νήσος, διά να κατορθώσωμεν να έχωμεν εις το τραπέζι μας ψάρια, αναγκάζομεθα να κάωμεν εισαγωγές εκ του εξωτερικού. Ενώ ο καθέννας θα είχε την απαιτησιν ὄχι μόνον να έχῃ αρκετά ψάρια διά τον τόπον αλλά ακόμη και να εξάγωμεν. Δι' αυτό νομίζω ότι θα ήτο καλόν εάν η Κυβέρνησις προωθοῦσε πιο γρήγορα το ζήτημα της αλιείας και επίσης την ἰδρυσιν ἰχθυοτροφείων εν Κύπρω, και είμαι της γνώμης ότι υπάρχουν αρκετά και καλά μέρη τα οποία μπορεί να μετατρέψωμεν εις ἰχθυοτροφεία, διά να μπορέσωμεν να έχωμεν αρκετά και φθηνά ψάρια και να μη είναι είδος πολυτελείας το ψάρι του τόπου μας.

Χρηματοδοτήσεις Αναπτύξεως.

Εις το ζήτημα αυτό είχα την ευκαιρίαν να ακούσω τον έντιμον συνάδελφον κ. Χρύστην Δημητριάδην, ο οποίος είχεν

αναφερθή εις το ζήτημα της χρηματοδότησεως των διαφόρων ξενοδοχείων και βεβαίως πολύ δικαίως είχαν αναφέρει ότι τα ποσά τα οποία η Κυβέρνησις σήμερα διαθέτει διά την χρηματοδότησιν αυτήν είναι τόσον μικρά που να μην ικανοποιούν τας απαιτήσεις των διαφόρων αιτητών. Βεβαίως η Κυβέρνησις, παρά το ότι θα ήθελε να χρηματοδοτήσει όλους αυτούς τους κυρίους, εν τούτοις δεν μπορεί να διαθέσῃ περισσότερο του ποσού των £480.000 επί του παρόντος, διότι δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι με το ποσόν των £600.000, το οποίον αναφέρεται εις τον Προϋπολογισμόν μας διά την ίδρυσιν Τραπεζῆς Αναπτύξεως, και της οποίας Τραπεζῆς σκοπός είναι να χρηματοδοτῆ βιομηχανίας και επιχειρήσεις, ως τα τουριστικά ξενοδοχεία, κέντρα, θα είναι ευκολώτερον διά τους ανθρώπους αυτούς, οι οποίοι θέλουν ωρισμένην χρηματικὴν βοήθειαν να την ἔχουν ἀπὸ το ἴδρυμα τοῦτο. Επὶ του σημείου αὐτοῦ εἶχεν αναφερθῆ κάποιος ἄλλος συνάδελφος, εἰάν δεν ἀπατώμαι ὁ ἐντιμὸς κ. Χαλὶτ Ἀλὴ Ριζά — διά την ίδρυσιν Τραπεζῆς Αναπτύξεως — και διηρωτάτο με ποῖον τρόπον θα εἰνέτο ἡ Τράπεζα αὐτή. Βεβαίως δεν πιστεύω να νομίζῃ κανεὶς ὅτι με £600.000 μπορεί να ἰδρῆθῆ μία Τράπεζα, ἡ οποία να ἐπιχορηγήσῃ ὅλας τὰς βιομηχανίας μας και τὰς επιχειρήσεις. Τα κεφάλαια τῆς Τραπεζῆς αὐτῆς θα εἶναι πολὺ μεγαλύτερα, ἡ δε συμμετοχὴ τῆς Κυβερνήσεως θα εἶναι £600.000. Ἀλλὰ εἰς τὴν Τράπεζαν αὐτὴν θα ἔλθῃ ἀρωγὸν τὸ ἰδιωτικὸν κεφάλαιον τὸ οποίον συγκεντρούμενον εἰς τὴν Τράπεζαν αὐτὴν θα χρηματοδοτῆσῃ ὅλας τὰς ἄλλας επιχειρήσεις.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς γενικὰς ἐπιπτώσεις τοῦ £1.000.000 φοβούμαι, εἰάν ἐξακολουθήσωμεν ὅπως εἶναι, ὅτι θα εἶναι δῶρον ἄδωρον, διότι παρά τὸ ὅτι οἱ υπεῖθνοι θα ήθελαν να ευκολύνουν τοὺς γεωργούς οἱ οποίοι θα ήθελαν να ἀναπτύξουν τὰ κτήματά των, εν τούτοις θα εὐρίσκοντο προ τοῦ διλήμματος πὼς θα ἐδάνειον τὰ ποσὰ χωρὶς να ἔχουν υποθήκην ἐφ' ὅσον ήσαν προηγουμένως υποθήκη εἰς ἄλλα πρόσωπα. Καὶ βεβαίως ὑπάρχει λύσις και διὰ τοῦτο τὸ ζήτημα εἰάν ὑπάρξῃ και νόμος ὁ οποίος να δίδῃ τὸ δικαίωμα δευτέρας υποθήκης. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον θα εἰσηγούμην εἰάν εἶναι δυνατόν να ἐπισπευσθῆ ἡ ἀποστολὴ τοιοῦτου Νομοσχεδίου εἰς τὴν Βουλὴν διὰ ψήφισιν.

Ἀνάπτυξις Ἐμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμοῦ.

Δεν ὑπάρχει αμφιβολία ὅτι οἱ κλάδοι αὐτοί, οἱ κλάδοι ἔμπορίου, βιομηχανίας και τουρισμοῦ, εἶναι τὸ δεύτερον σκέλος τῆς οικονομίας μας, τοῦ πρώτου σκέλους αποτελούμενον ἀπὸ τὸν γεωργόν μας, τὴν γεωργίαν και τὴν κτηνοτροφίαν, και μου φαίνεται ὅτι θα μπορούσε να δοθῆ μεγαλύτερα ἀνάπτυξις εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς κλάδους. Δεν αμφιβάλω ὅτι γίνεται ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως κάθε προσπάθεια διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν κλάδων τούτων, και ὅτι ἡ Κυβέρνησις προσπαθεῖ με κάθε τρόπον να βοηθήσῃ τὸν τόπον, ἀλλὰ βεβαίως ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν οικονομικῶν τῆς δυνατοτήτων. Ἀλλὰ ἴσως να ὑπάρχουν και μερικοὶ τρόποι οἱ οποίοι μπορεί να γίνουν χωρὶς να εἶναι τόσον πολὺ πολυδάπανοι. Δεν ὑπάρχει αμφιβολία ὅτι τὸ ἔμποριον και ἡ βιομηχανία μας χρειάζονται διαφήμισιν και ὅτι ἐπίσης χρειάζομεθα τρόπον διὰ να προσελκύσωμεν τὸν τουρισμόν μας. Διὰ τὸ ὑπὸ ἴδρυσιν, ὅπως φαίνεται εἰς τὸν Προϋπολογισμόν διὰ τὸ ἔτος 1963, ξενοδοχείον Χίλτον, να μου ἐπιτραπῆ να διαφωνήσω πρὸς μερικοὺς συνάδελφους οἱ οποίοι, ὡς ἔχω ἀναγγίλῃ εἰς τὴν ἐφημερίδα, εἶναι ἐναντίον αὐτῆς τῆς υποθέσεως, και να ἐξηγήσω ὠρισμένα γεγονότα. Τὸ ξενοδοχείον αὐτό, τὸ ἐπιλεγόμενον Χίλτον, θα εἶναι μία δημοσία εταίρεια εἰς τὴν οποίαν θα συμμετάσχῃ και ἡ Κυβέρνησις και κάθε πολίτης εἰάν θέλῃ. Θα εἶναι μία εταίρεια εἰς τὴν οποίαν ἡ Κυβέρνησις δεν θα ἔχῃ να ρισκάρῃ, να διακινδυνεύσῃ, να χάσῃ χρήματα, διότι βάσει τοῦ συμβολαίου τοῦ οποίου πρόκειται να υπογράψῃ με τὴν εταίρειαν αὐτὴν εἰς τὴν οποίαν θα ἐνοικιάσῃ τὸ ξενοδοχείον τοῦτο και τοῦ οποίου ἡ διάρκεια θα εἶναι εικοσαετής με ἐνοικίον 66 και δύο τρίτα τοῖς εκατόν των ἀκαθάρτων εἰσοδημάτων τῆς ἐπιχειρήσεως, και ἀν ἀκόμη ἡ ἐπιχειρήσις Χίλτον κατὰ τὰ πρώτα ἔτη υποστῆ ζημίας, ἡ

Κυβέρνησις οὐδέποτε θα υφίσταται ζημίαν ἢ θα ἀφαιρώνται ἀπὸ τὰ κέρδη τῶν ἐπομένων ἐτῶν τὰ οποία θα παίρνη ὡς ἐνοικίον ἡ εταίρεια ἡ οποία θα ἀποτελῆται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν και ἀπὸ τοὺς μετόχους· δεν εἶναι παρά μία ἀσφαλῆς ἐπιχειρήσις διότι κέρδη ἔχει χωρὶς ζημίαν ἐκτὸς ἀπὸ τὸ.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνήθως κουράζεται ὁ διερμηνεύς και ὄχι ὁ ομιλητής.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Δυστυχῶς ἡ ἀρρώστεια φέρνει και κακὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Εἰς τὸν τόκον τῶν χρημάτων τοῦ εἰς τὰς ἀσφάσεις, συγγνώμην, δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὡς ἐπιχειρήσις διὰ τὸ κράτος και τοὺς μετόχους εἶναι ἀρκετὰ ἐπωφελῆς χωρὶς ζημίαν. Τώρα εἰάν ἔλθωμεν εἰς τὸ ζήτημα κατὰ πόσον ὠφελεῖ τὸν τουρισμόν ἢ ὄχι ἡ ἴδρυσις τοιοῦτου ξενοδοχείου εἰς τὴν Κύπρον, δεν ὑπάρχει αμφιβολία ὅτι τὸ κέρδος διὰ τὸν τόπον μας θα εἶναι τεράστιον. Διότι μόνον τὸ ὅτι θα εἶναι ὅλους τοὺς καταλόγους και εἰς ὅλα τὰ περιοδικὰ τῆς εταίρειας Χίλτον ὅτι εἰς τὴν Κύπρον ἰδρύεται ξενοδοχείον Χίλτον, τοῦτο και μόνον ἀρκεῖ να θεωρηθῆ πλεόν ἡ Κύπρος ὡς τουριστικὸν μέρος ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι ἡ πελατεία τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτῆς Χίλτον δεν ἐξαρτάται ἀπὸ ξένους τοὺς οποίους θε εὐρίσκουν ἀπὸ τὸν τόπον μας ἀλλὰ ἀπὸ ξένους διὰ τοὺς οποίους οἱ ἴδιοι διοργανώνουν ταξίδια και στέλλουν κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν και ἄλλας χώρας. Ἀλλ' ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ ἀρκεῖ να ἐπιβῆ, ὅτι μόνον με τὸ ὅτι ἐγνώσθῃ ὅτι πρόκειται να ἀνεγερθῆ ξενοδοχείον Χίλτον εἰς τὸν τόπον μας, ἦτο ἀρκετόν διὰ πολλὰς ἄλλες μεγάλες εταίρειες τοῦ τύπου αὐτοῦ να ἔλθουν και να κάμουν ὠρισμένες μελέτες διὰ τὴν ἴδρυσιν πολλῶν ξενοδοχείων εἰς τὸ νησί μας. Ἀλλὰ ἐφ' ὅσον ομιλούμεν γιὰ ἔμποριον, βιομηχανίαν και τουρισμόν, εἶναι τὰ τελευταία τρία χρόνια που ὁ ἐμποριοβιομηχανικὸς κόσμος ἔχει καταβάλλει προσπάθειαν να πείσῃ τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν να ἐνδιαφερθῆ διὰ τὴν ἴδρυσιν κρατικῆς ἢ ἡμικρατικῆς διεθνούς ἐκθέσεως εἰς τὴν Λευκωσίαν. Διότι δεν ὑπάρχει αμφιβολία ὅτι αἱ πλείστα τῶν ξένων χωρῶν αἱ οποίαὶ θέλουν να λάβουν μέρος εἰς τοιοῦτου εἶδους ἐκθέσεις με τεράστια περὶπτερα εἶναι διατεθειμέναι να λάβουν μέρος τότε μόνον ὅταν θα εἶναι Κυβερνητικὴ ἐπιχειρήσις. Διὰ τὸν τρόπον τοῦτο θα μπορέσωμεν να διαφημίσωμεν ὅλα τὰ προϊόντα μας, γεωργικὰ και βιομηχανικὰ, εἰς τοὺς ξένους, οἱ οποίοι θα ἐπισκεφθῶντες τὰς ἐκθέσεις μας και συν τῷ χρόνῳ θα ἀναπτύξωμεν και ἓνα ρεῦμα μεγάλου τουρισμοῦ.

Ἀνάπτυξις Ἰατρικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Δεν ὑπάρχει αμφιβολία ὅτι κάθε πολίτης δικαιοῦται να ἔχῃ ὠρισμένας ἀπαιτήσεις ἀπὸ τὴν Κυβερνήσιν τοῦ και παρά τὸ ὅτι ἡ Κυβέρνησις κάμνει ὅτι δύναται διὰ να ἰκανοποιήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ λαοῦ, εν τούτοις μου φαίνεται ὅτι ἔχομεν καθυστερήσει κατὰ τι εἰς τὴν δημιουργίαν νοσοκομείων ἀγροτικῶν εἰς πλείστας περιοχὰς με τὰ ἀπαραίτητα φαρμακεία και τὸ ἀπαραίτητον μόνιμον προσωπικόν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀγρότου που ἔχει και αὐτὸς ἴσα δικαιώματα πρὸς ἡμὰς τοὺς πολίτας.

Ἀνάπτυξις Γεωργίας.

Επίσης θα ήθελα να προσθέσω ὅτι διὰ τὸ ζήτημα τῆς γεωργίας μας μέχρι σήμερον οἱ γεωργοὶ μας δεν εἶχαν τὴν απαιτουμένην καθοδήγησιν ἐκ μέρους τῶν προηγουμένων κυβερνήσεων. Καὶ ὡς ἐκ τούτου δεν ήσαν εἰς θέσιν να ξεύρουν πὼς και με ποῖον τρόπον θα παραγάγουν κατὰ τὸν φθνότερον τρόπον τὰς καλλίτερες ποιότητες και τὰς πλεόν ἀπηλλαγμένες ἀπὸ τὰς διάφορες ἀρρώστιας. Δι' αὐτὸ θα ήτο καλὸν να προσπαθήσωμεν να ἰδρῶσιν ἀγροτικὰ κέντρα εἰς διάφορους περιοχὰς τοῦ νησιῦ μας ἐπηρεαζόμενα με γεωπόνους, κτηνιάτρους και ὅλους τοὺς ἄλλους κλάδους τῶν ἐπιστημῶν, οἱ οποίοι χρειάζονται διὰ να βοηθήσουν τὸν παραγωγόν μας.

Ἀνάπτυξις Λιμένων.

Με λύπην μου παρητήρησα ὅτι ἐνὸς εἰς τὸ Πενταετές Πρόγραμμα Ἀναπτύξεως προβλέπεται ἡ ἀνάπτυξις ὅλων τῶν λιμένων τῆς νήσου, συμπεριλαμβανομένης και τῆς περιοχῆς

Μόρφου, εν τούτοις, ενώ καλούμεθα να ψηφίσωμεν τον δεύτερον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του πενταετούς προγραμματισμού μας αναπτύξεως, καμμία μεία δια την περιοχή Μόρφου, γίνεται και πάλιν, και διερωτώμαι μήπως η Εκτελεστική Εξουσία, προτού αποφασίση ποία σχέδια λιμένων εις διαφόρους περιοχάς έπρεπε να γίνουν, είχε ζητήσει να γίνουν και αι απαραίτητοι οικονομικά μελέται κάθε περιοχής βάσει των οποίων να δικαιολογηται η απόφασις δημιουργίας λιμένων εις διαφόρους περιοχάς και το μέγεθός των. Η ποιον μέτρον προτεραιότητος έχει ληφθή δια την ίδρυσιν λιμένων που να έχη επηρέαση την απόφασιν της Εκτελεστικής Εξουσίας; Διότι είμαι της γνώμησ ότι, εφ' όσον κατά τα τελευταία δύο έτη γίνεται προσπάθεια να δημιουργηθούν διάφοροι βαρείαι βιομηχανία εις την νήσον μας και εφ' όσον καμμία πρόνοια δια την κατασκευήν λιμένος ή έστω και σχεδίων δια την περιοχήν Μόρφου έχει γίνει μέχρι σήμερα, είναι ως να καταδικάζομεν την περιοχήν ταύτην εις στέρησιν ιδρύσεως βιομηχανιών, πηγής πλούτου και απασχολήσεως εργατικών και υπαλληλικών χειρών, ανεξαρτήτως του ότι στερούμεν την Δημοκρατίαν μας από την εξοικονόμησιν πολλών δεκάδων χιλιάδων λιρών ετησίως δια περιττά έξοδα διατιθέμενα δια μεταφοράν των προϊόντων της περιοχής ταύτης εις λιμένας ευρισκομένους εις το άλλο άκρον της νήσου μας. Και παρά το ότι επί του θέματος τούτου θα μπορούσα να αναφέρω πληθώραν επιχειρημάτων δια να υποστηρίξω την άποψίν μου ταύτην, εν τούτοις το θεωρώ περιττόν διότι είμαι βέβαιος ότι όλοι θα το γνωρίζουν. Γι' αυτό θα αρκασθώ να κάμω μίαν ακόμη φοράν έκκλησιν εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όπως χωρίς καθυστέρησιν αναθέσθι την εκπόνησιν οικονομικής μελέτης όλων των περιοχών της Κύπρου δια να δυνηθή να διαπιστώσθι πέραν πάσης αμφιβολίας ότι κατασκευή λιμένος εις την περιοχήν ταύτην είναι απαραίτητος και οφείλει να χωρήσθι εις την πραγματοποιήσθι του έργου τούτου χωρίς καθυστέρησιν, δια να μη πάθωμεν όπως αι μαυράι παρθέναι όταν μίαν ημέραν τα αποθέματα μεταλλευμάτων της περιοχής ταύτης εξαντληθούν και δημιουργηθή ανεργία εις την περιοχήν ταύτην, η οποία δεν πρέπει να ξεχνούμεν ότι γειτονεύει με τας πλέον πτωχάς περιοχάς του τόπου μας, αι οποία έχουν ανάγκην της βοήθειάς μας. Και θα τελειώσω με την Ανάπτυξιν Κοινωνικής Ευημερίας.

Εδώ με λύπην μου παρετήρησα ότι δεν εφαρμόζομεν το «όταν εις έχη δύο χιτώνας δίδει τον ένα εις τον μη έχοντα». Αλλά απλώς εφαρμόζομεν το «να δίδωμεν μόνον τα ψυχία εκ της τραπέζης μας». Και ελπίζω εις τον προσεχί Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως να μην είμεθα τόσο φειδωλοί όσον είμεθα σήμερα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο κ. Χατζηχαράς.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΑΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Δυστυχώς είχα την ατυχία να είμαι από τους τελευταίους ομιλητάς και ομολογώ ότι πολλοί έχουν ταλαιπωρηθή και την προηγούμενην νύκταν και την αποψινήν, προς τούτοις δε δεν έμεινε κανένα σημείον από το υπό συζήτησιν θέμα το οποίον δεν εθίγη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μπορείτε να έχετε την ευτυχίαν να γνωρίζετε ότι σχεδόν δεν έμεινε κανένας ο οποίος να μην έχη αγορεύσει. Εικοσιδύο αγορηταί μέχρι της στιγμής ανέλυσαν τον Προϋπολογισμόν και τας απόψεις των επί του Προϋπολογισμού. Σεις είσθε ο 23ος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΑΣ:

Μα, εις επίμετρον κ. Πρόεδρε μερικοί εκ των συναδέλφων, ενώ εδήλωσαν ότι θα είναι σύντομοι, έπραξαν όλως διόλου το αντίθετον. Οπωσδήποτε το θέμα πάντως έχει εξαντληθή. Εν τούτοις δεν μπορώ να αρνηθώ ότι η Εκτελεστική Εξουσία διέθεσε δια τους σκοπούς του υπό συζήτησιν Προϋπολογισμού

Αναπτύξεως σεβαστόν ποσόν. Καίτοι η έκθεσις των Επιτροπειών αι οποία εμελέτησαν τον Προϋπολογισμόν και έκαμαν την έκθεσιν με ικανοποιεί κατά το πλείστον, και καίτοι επαναλαμβάνω και πάλιν ότι όλα τα σημεία του Προϋπολογισμού εθίγησαν, εντούτοις θα επιθυμούσα να αναφερθώ, εν συντομία, εις μερικά σημεία μόνον.

Εις το Κεφάλαιον Δ2, Υδατοπρομήθεια, είδα με ευχαρίστησιν μου ότι αρκετόν ποσόν διετέθη δια την υδατοπρομήθειαν των χωριών. Εκείνο όμως το οποίον θέλω να τονίσω είναι ότι δια την υδατοπρομήθειαν των πόλεων και ιδίως της Λευκωσίας θα ηυχόμην να επαληθεύσθι εκείνο το οποίον λέγεται τώρα κατά κόρον ότι θα γίνη τρόπος ώστε να μεταβληθή το θαλάσσιον νερόν σε πόσιμον ώστε να ικανοποιηθούν αι ανάγκαι της Λευκωσίας δια να απελευθερωθούν αρκεταί πηγαί διαφόρων αγροτικών κέντρων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το χωρίο μου η Αθηαίνου, της οποίας το νερό σχεδόν εχάθη διότι η διάτρησις η οποία έγινε εις την περιοχήν Ιδαλίου απερρόφησε και αυτό το νερόν.

Εις το Κεφάλαιον Δ3, Γεωργία, εις το ζήτημα της βελτιώσεως του πιστοποιημένου σπόρου δι' επιτόπιον αγοράν βλέπω έν κονδύλιον £160.000. Αυτός ο σπόρος αγοράζεται αλλά επιστρέφεται πωλείται εις τους ίδιους τους γεωργούς οι οποίοι επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν σπόρον πιστοποιημένον και καθαρόν. Μάλιστα αγοράζεται εις πολύ ηυξημένην τιμήν παρά ό,τι τον αγοράζει η Κυβέρνησις. Δεν μπορώ να ενοήσω πού θα εξοδευθή αυτό το ποσόν, πού θα εξοδευθούν οι £160.000 δια το ζήτημα τούτο. Επίσης ήθελα να εγνωρίζε αυτό το Σώμα όσον αφορά τα σιπάλια της Πάφου και τας διαφόρους Κυβερνητικάς επαυλείς και γεωργικούς σταθμούς και δια τα γεωργικά μηχανήματα, οχήματα και εργαλεία, δια τα οποία μεγάλα ποσά εξοδεύονται, εάν αφήνουν κέρδος ή ζημίαν.

Κεφάλαιον Δ4. Ινστιτούτον Γεωργικών Ερευνών.

Διατίθεται ένα ποσόν £183.000 δια κτίρια εις Αθαλάσσαν, όπως αναφέρεται. Θα αναμείνωμεν να δούμεν από αυτήν την ενέργειαν, από αυτήν την ίδρυσιν αυτού του Ινστιτούτου, πόσον θα ωφεληθή η γεωργία μας δια να μπορέσωμεν να εκφέρωμεν γνώμην και να κατακρίνωμεν ή να επαινέσωμεν.

Κεφάλαιον Δ5. Κτηνοτροφία. Εισήχθη και εφέτος ένα ποσόν ξένων αγελάδων, γαλακτοφόρων αι οποία διετέθησιν εις διαφόρους οι οποίοι προτίθενται να κάμουν κτηνοτροφίαν. Δεν ελήφθη όμως καμμία πρόνοια ώστε να προστατευθούν οι κτηνοτρόφοι αυτοί οι οποίοι παραπονούνται δια την δύσκολον διάθεσιν του γάλακτος. Κινδυνεύομεν να έχωμεν ζώα δια παραγωγήν γάλακτος την οποίαν δεν θα μπορέσωμεν να διαθέσωμεν.

Κεφάλαιον Δ6. Κτηνιατρικά Γηρησεία. Είναι πολύ μεγάλη και φρικτά τα παράπονα των κτηνοτρόφων όσον αφορά τας ασθeneίας των ζώων εις τας οποίας τας περισσότεράς φοράς ευρίσκειται πολύ ανίσχυρον το Κτηνιατρικόν Τμήμα να αντεπεξέλθη.

Κεφάλαιον Δ7. Ανάπτυξις Δασών. Μου έκαμε πολύ μεγάλην και θλιβεράν εντύπωσιν κατά τας ημέρας αυτάς όταν επερνούσα από ωρισμένην πλατείαν να βλέπω αμέτρητες χιλιάδες νεαρών πευκοδένδρων και κυπαρίσσων, τα οποία εγχειάσθησαν πολλά χρόνια δια να αναπτυχθούν εις το σημείον που εκόπησαν και θα ήθελα επ' αυτού του σημείου να εγνωρίζα τί έλεγε και τί λέγει το Δασονομείον.

Κεφάλαιον Δ9. Τράπεζα Αναπτύξεως. Δεν θα ενδιατρίψω σε τίποτε άλλο παρά εις το ότι αι γεωργικάς επιπτώσεις του ενός εκατομμυρίου δια την γεωργικήν ανάπτυξιν είναι ανεπαρκέστατοι.

Κεφάλαιον Δ12. Τουρισμός. Συμφωνώ με τους προλαλήσαντας συναδέλφους ότι ο τουρισμός είναι χρήσιμος και πρέπει να αναπτυχθή. Εκείνο το οποίον με έκαμε να ξαφνιασθώ είναι όταν είδα ότι θα χρειασθούν μόνον δια σχέδιον του Ξενοδοχείου Χίλτον το οποίον πρόκειται να κτισθή £70.000 και διερωτώμαι πόσα εκατομμύρια θα χρειασθούν δια να κτισθή αυτό το Ξενοδοχείον.

Κεφάλαιον Δ13. Ανάπτυξις Οδών. Το ποσόν το οποίον διετέθη διά την ανάπτυξιν των χωρικών δρόμων είναι ανεπαρκέστατον διότι διατίθεται διά τους χωρικούς δρόμους ποσόν £124.000 ενώ διά τας οδικάς αρτηρίας των πόλεων διατίθεται ποσόν £638.500. Είς εκ των προαληθάντων συναδέλφων διερωτήθη πώς θα μπορούσαμε να διαθέσωμεν τα ποσά αυτά τα οποία διέθεσεν ο υπό συζήτησιν Προϋπολογισμός. Η γνώμη μου είναι ότι εάν εξακολουθήση η τακτική να εξοδευόμεν μόνον τα ποσά χωρίς να κοιτάζωμεν και τι εργασία γίνεται με αυτά τα ποσά είναι ευκολώτατον να τα εξοδευώμεν. Ένα έργον, ένας δρόμος διά τον οποίον ορίζεται ένα ποσόν, φερ' ειπείν £50.000, χάνονται αι £50.000 και μόνον το μισόν έργον γίνεται· δεν υπάρχει παραγωγικότης εργασίας. Αυτή δεν είναι γνώμη μόνον δική μου, είναι γνώμη γενική όλων όσων παρακολουθούν. Επίσης έχομεν παρατηρήσει εις έργα τα οποία γίνονται μέσα σε κεντρικές αρτηρίες, μέσα σε δρόμους σαν της Λευκωσίας — Λεμεσού ή Λευκωσίας — Λάρνακος, διά να ευθυγραμμισθή μία κούρβα για την οποία ενόμιζε κανένας ότι θα εξοδευθούν £2.000, ούτε £20.000 ούτε £30.000 αρκούν και είναι ακόμη ατελείς. Μπορούσε με αυτά τα ποσά να συνδεθούν αγροτικά κέντρα τα οποία δεν έχουν ούτε δρόμον διά να πατήση κανείς. Είναι πολύ εύκολον με μίαν επίσκεψιν εις τόπους που γίνονται τέτοια έργα να διαπιστωθή αυτό το οποίον λέγω και υποστηρίζω.

Κεφάλαιον Δ18. Ιατρικά Γηπερσία. Δικαίως αι Επιτροπαί εις την έκθεσιν των παρετήρησαν ότι η ύπαιθρος παραμελείται, και δεν υπάρχει επαρκής παροχή ιατρικών υπηρεσιών εις την ύπαιθρον. Έπρεπε η παραμέλησις αυτή εις βάρος του αγροτικού κόσμου να εκλείψη. Το ζήτημα της υγείας είναι πολύ ανώτερον του ζητήματος του ψωμιού.

Κεφάλαιον Δ21. Εργασία και Κοινωνικά Ασφαλίσεις. Με ικανοποίησιν πληροφορούμεθα ότι γίνεται σκέψις και γίνονται σχέδια ώστε αι κοινωνικά ασφαλίσεις να περιλαμβάνουν και τον γεωργικόν κόσμον. Αυτό είναι αναγκαίον και δικαιότατον. Είπα ότι είμαι φίλος της συντομίας και είμαι συντομώτατος. Αυταί είναι αι παρατηρήσεις τας οποίας ήθελα να κάμω εφ' όσον τίποτε άλλο οι προ εμού λαλήσαντες συνάδελφοι δεν άφησαν. Θα αρκασθώ μόνον με αυτά.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Νομίζω ότι ευτυχώς είμαι ο τελευταίος ομιλητής. 17 περίπου μέχρι της στιγμής ομιληταί, 15 χτες και 2 σήμερα ομιλούντες επί του Προϋπολογισμού του Ταμείου. Αναπτύξεως εξέφρασαν την απογοήτευσίν των κατά τον α ή β τρόπον διά την έλλειψιν ενιαίου κεντρικού και συντονισμένου προγράμματος οικονομικής αναπτύξεως του τόπου.

Εκπρόσωποι της αγροτικής τάξεως εξέφρασαν εν προκειμένω την απογοήτευσίν των διά τον βραδύν προοδευτικόν ρυθμόν εφαρμογής του Πενταετούς Προγράμματος, ενώ ομιλίας — διαμαρτυρίαί επηκολούθησαν κατά την νύξιν του αμπελοργικου και άλλων σοβαρών προβλημάτων υπό άλλων συναδέλφων. Επιγραμματικώτερος ο κ. Ποταμίτης συνώψισεν εις 42% μόλις το σύνολον του διατεθέντος ποσού δι' έργα αναπτύξεως κατά το τρέχον εισέτι έτος, του συνολικού δηλονότι ποσού ανελθόντος κατά τον κ. Ποταμίτην μόλις και μετά βίας εις 5 εκατομμύρια επί συνολικού ψηφισθέντος πέρυσι ποσού 11 και πλέον εκατομμυρίων λιρών, ενώ ο κ. Γιαμάκης διατείνεται ότι το σύνολον του δαπανηθέντος ποσού προσεγγίζει το 70%. Πράγματι όμως η αλήθεια θα ευρίσκαται ίσως εις το γεγονός ότι το δαπανηθέν ποσόν δεν υπερβαίνει το 55 — 60%.

Εκπρόσωπος συνδικαλιστικού κινήματος εν Κύπρω, ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης, εξέφρασεν άπαξ έτι την ευχήν όπως ακατοχυρωθούν υπό της σεβαστής Κυβερνήσεως τα έτη προ-υπηρεσίας του εργατοϋπαλληλικού δυναμικού μας.

Εκ παραλλήλου, εκθέσεις των Επιτροπών Οικονομικών και Προϋπολογισμού ησχολήθησαν ωσαύτως επί δύο τουλάχιστον έτη με το θέμα ανακατανομής των διαφόρων τμημάτων ή γραφείων και ανακατατάξεως των εις τα αρμόδια Υπουργεία. Βουλευταί ωμίλησαν πλειστάκις από του βήματος αυτού επί του παραδόξου φαινομένου υπάρξεως πολυδαπάνου υδροκεφάλου μηχανισμού με διχοτομημένας ή τριχοτομημένας υπηρεσίας, της υπάρξεως δηλαδή 4 ή 3 αρχών εις βασικούς τομείς της δημοσίας υπηρεσίας εις οίαν κατάστασιν περίπου ακριβώς μας την εκληροδότησεν η απελευθούσα αποικιοκρατική διακυβέρνησις, ως συμβαίνει εις τας περιπτώσεις των κρατικών αρτηριών με προϊσταμένας αρχάς το Τμήμα Δημοσίων Έργων, την Επαρχιακήν Διοίκησιν και το Δασονομείον, εις το Αρδευτικόν και Υδρευτικόν Τμήμα με προϊσταμένας υπηρεσίας το αντίστοιχον Τμήμα και τα Επαρχιακά Διοικητήρια, εις το Τμήμα Πολεοδομίας με προϊσταμένας αρχάς το αρμόδιον αντίστοιχον Τμήμα, την Επαρχιακήν Διοίκησιν και το Κτηματολόγιον και — συμβαίνει μάλιστα και τούτο — κάποτε κάποτε και τας δημοτικές επιτροπάς, τα δημοτικά συμβούλια, το Ιατρικόν Τμήμα και τα Δημόσια Έργα ακόμη, ενώ ο κ. Αιμίλιος Φράγκος εις μίαν αγωνιώδη έκκλησίαν του προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν διά την ομολογουμένως δι' έρετος τουλάχιστον παράδοξον μεταχειρισιν της επαρχίας Λεμεσού, συνέστησε την ύπαρξιν επαρχιακών συντονιστικών συμβουλίων και επιτροπών προγραμματισμού διά την αποφυγήν παρομοίων μελλοντικών σφαλμάτων.

Τέλος, ορθώς κατά την γνώμη μου, ο κ. Λυσσαρίδης συνέστησε την ανάγκην αναπροσαρμογής του οικονομικού μας προγράμματος εις τρόπον ώστε να δυνηθώμεν να αποφύγωμεν τους θανασίμους κινδύνους που θα συνεπιφέρη οπωσδήποτε εις την σημερινήν οικονομίαν μας η συνέχισις του παρόντος οικονομικού προγραμματισμού με την ένταξίν μας εις την Ευρωπαϊκήν Οικονομικήν Κοινότητα.

Ως εκ τούτου, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, υπό το φως της εμπειρίας την οποίαν η Νομοθετική και Εκτελεστική Εξουσία απέκτησεν από την τριετή σχεδόν διακυβέρνησιν του τόπου, νομίζω ότι η λύσις πρέπει να αναζητηθή εις την σύστασιν κεντρικού συντονιστικού οργανισμού ο οποίος θα κατευθύνη το όλον πρόγραμμα και τον ρυθμόν ανασυγκροτήσεως του τόπου. Η εισήγησις του κυρίου Φράγκου είναι πολύ ορθή εν προκειμένω μολονότι ενέχει ειδικήν εν προκειμένω σημασίαν και μορφήν. Γνωρίζομεν πως είναι δύσκολος, αν όχι αδύνατος, η σύστασις Υπουργείου Συντονισμού, επί του παρόντος τουλάχιστον, ως συμβαίνει αλλαχού, το οποίον να κατευθύνη τον ρυθμόν προόδου και ανελλίξεως τον οποίον ακολουθεί έν Υπουργείον. Όμως η σύστασις περι ιδρύσεως ενός κεντρικού συντονιστικού οργανισμού πιθανόν, ή μάλλον ασφαλώς, θα έλυεν εν μέρει το όλον πρόβλημα.

Άνευ της υπάρξεως κεντρικού συντονιστικού ελέγχου, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, ούτε ριζική λύσις του προβλήματος υδατοπρομηθείας εις την διψώσαν ύπαιθρον δύναται να αναμένεται ούτε ριζική αντιμετώπισις των προβλημάτων των μεταναστευόντων ήδη εις το εξωτερικόν κτηνοτρόφων μας είναι εφικτή, ούτε το Υπουργείον Γεωργίας και το Ινστιτούτον Γεωργικών Έρευνών θα δώσουν λύσιν εις την αγροτικήν μας τάξιν, ούτε ίσως οι ελαιοπαραγωγοί θα δουν κάποτε εφηρμοσμένον το σχέδιον καταπολεμήσεως της νοθείας που θα έδιδε κάποιαν, έστω και σχετικήν, λύσιν εις την αγωνιώδη ακινητοποιήσιν εις την οποίαν περιήλθον έστω και αν αναμένουν ίσως άλλα δύο έτη προς τούτο, ούτε το σχέδιον αγορανομίας θα λειτουργήση κάποτε ευρύθμως, ενώ ίσως το Σχεδιαστήριον των Δημοσίων Έργων μόνον του χωρίς την επιβοηθητικήν συμπάραστασιν του κεντρικού συντονιστικού οργανισμού θα περιμένωμεν πιθανόν να ετοιμάση σχέδια του 1962 του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως εντός του έτους 1963 ή του 1964. Ενώ συγχρόνως εκπρόσωποι της εργατικής τάξεως θα εύχονται κατ' έτος προς την Κυβέρνησιν την κατοχύρωσιν των ετών υπηρεσίας των εργατοϋπαλλήλων, την πλήρη αναδιοργάνωσιν του θεσμού των κοινωνικών ασφαλίσεων, την επίσπευσιν των εξαγγελθεισών

επιτροπών λειτουργίας ελέγχου των κατωτάτων ορίων ημερομισθίων, οι μεταλλωρύχοι θα ζητούν να τους απαλλάξωμεν από την εξαναγκαστική εργασία κατά τις Κυριακές, διά να λαμβάνουν την διαβεβαίωση ότι τα «σχετικά Νομοσχέδια πρόκειται να κατατεθούν λίαν προσεχώς εις την Βουλήν, αφού τύχουν της τελικής επεξεργασίας των» και η όλη εργασία δυστυχώς θα κωλυσιεργή. Δι' αυτό, ως εν συμπεράσματι, υπογραμμίζω την ανάγκην υπάρξεως, αν όχι ειδικού Υπουργείου Συντονισμού, τουλάχιστον ενός κεντρικού συντονιστικού οργανισμού. Όλοι αι άλλαι λύσεις πιθανόν να αποδειχθούν λύσεις κατ' επίφασιν και εικονικαί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έλθεν ο κατάλογος των εγγεγραμμένων ομιλητών. Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Ο κ. Μπερμπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Αξιότιμον Προεδρείον. Έντιμοι συνάδελφοι.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος του 1963 εξητάσθη απόψε διεξοδικώς και, εις ωρισμένας περιπτώσεις, με μακράς επικρίσεις. Η εξέταση τούτου συνεκεντρώθη μάλλον εις τους σκοπούς των δαπανών εις τα διάφορα κεφάλαια. Το σημείον, επί του οποίου θα ήθελα να ενδιατρίψω εγώ, είναι το ότι ανεφέρθη το ποσόν £11.828.816 ως προϋπολογιζόμενον εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως παρά το γεγονός ότι εις το άρθρον 2 του νομοσχεδίου το προβλεπόμενον ποσόν είναι £6.161.035. Έναντι του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, ο οποίος εις την Έκθεσιν των Επιτροπών αναβιβάζεται εις £6.161.035, καθορίζεται ότι το δαπανηθησόμενον ποσόν είναι £11.828.816 και δεικνύεται ότι η μεταξύ των ποσών τούτων διαφορά θα εξασφαλισθή από διαφόρους πηγάς. Εάν πράγματι το ολικόν των πραγματοποιηθησόμενων δαπανών είναι £11.828.816 και δέχεται αποφασισθή όπως αύται πραγματοποιηθούν μέσω του Κράτους ή Κρατικών Οργανισμών, θα έπρεπε το ποσόν, την δαπάνην του οποίου ζητείται όπως η Βουλή των Αντιπροσώπων εξουσιοδοτήσει, να εμφανίζεται ως £11.828.816. Ενώ, εφ' όσον εις το άρθρον 2 του νομοσχεδίου ζητείται εξουσιοδότησις διά δαπάνην ύψους £6.161.035 και εις τα κεφάλαια αυτού του νομοσχεδίου εμφανίζονται λεπτομερώς οι σκοποί των δαπανών, αι οποιαί και ανέρχονται συνολικώς εις το αυτό ποσόν, σημαίνει ότι γίνεται σκέψις όπως πραγματοποιηθούν αι εκ πέραν των £5.000.000 δαπάναι άνευ προηγουμένης έγκρίσεως υπό της Βουλής. Εάν το ποσόν, το οποίον υπερβαίνει τα £5.000.000, είναι αι αναπτυξιακαί επενδύσεις, εις τας οποίας θα προβούν μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί, ή είναι ποσά, τα οποία θα δώσουν οι Δανειστικοί Επίτροποι, οι οποιοί είναι Κυβερνητικός οργανισμός, και τα οποία θα καταβληθούν άργότερον, τότε το ολικόν του επισήμου Προϋπολογισμού Αναπτύξεως δεν υπερβαίνει το ποσόν £6.161.035, τούτο δε πρέπει να γίνη αποδεκτόν εις αυτό το ύψος. Αλλά το ζήτημα δεν τελειώνει με αυτό. Επί παραδείγματι, ως μία των πηγών, εκ της οποίας θα εξασφαλισθούν τα χρήματα διά την αντιμετώπισιν της μεταξύ τούτων διαφοράς, εμφανίζεται η Αμερικανική βοήθεια. Εάν το ποσόν, το οποίον αντιπροσωπεύει αυτήν την Αμερικανικήν βοήθειαν, δεν είναι ποσόν υποκειμένον εις Κυβερνητικών έλεγχον, τότε είναι ποσόν εκτός του Προϋπολογισμού ευρισκόμενον και δεν απαιτείται η έγκρισις της Βουλής διά την δαπάνην του. Όχι εάν το ποσόν τούτο ετέθη εις την διάθεσιν της Κυβερνήσεως και είναι ποσόν, η εξουσιοδότησις της δαπάνης του οποίου υπόκειται εις Κυβερνητικών έλεγχον, τότε απαιτείται όπως το ποσόν τούτο περιληφθή πρώτον εις το Πάγιον Ταμείον και ύστερον δαπανηθή. Διά δε τα ποσά, διά τα οποία γίνεται σκέψις να εξασφαλισθούν από εσωτερικάς και διαφόρους εξωτερικάς πηγάς, πρέπει να γίνη το ίδιον, όποτε ταύτα πρέπει πρώτον να κατατεθούν εις το Πάγιον Ταμείον και να δαπανηθούν κατόπιν με έγκρισιν της Βουλής. Διότι, συμφώνως προς το εδάφιο 1 του Άρθρου 165 του Συντάγματος, το σύνολον των υπό της Κυβερνήσεως εξασφαλιζόμενων ή εισπραττομένων προσόδων ή χρημάτων δέον να κατατίθενται εις έν μόνον ταμείον, ήτοι το Πάγιον

Ταμείον. Συνεπώς τα ποσά, τα οποία εξασφαλίζονται από τους Δανειστικούς Επιτρόπους, από εσωτερικάς ή εξωτερικάς πηγάς ή από την Αμερικανικήν Βοήθειαν, πρέπει να κατατίθενται εις το Πάγιον Ταμείον. Εφαρμοζομένης αυτής της διατάξεως, το ποσόν, το οποίον εμφανίζεται εις το εδάφιο 2 του νομοσχεδίου θα έπρεπε να εμφανίζεται ως £11.828.816. Κατά τον ίδιον δε τρόπον εις τα ποσά, τα οποία ευρίσκονται εις τα Κεφάλαια Δαπανών, θα έπρεπεν ως σύνολον να εμφανίζεται ποσόν £11.828.816. Εάν η διαφορά πέραν των £6.161.035, δηλαδή η διαφορά μεταξύ των 11 και των 6 εκατομμυρίων λιρών, αντιπροσωπεύη την ανάπτυξιν, η οποία θα πραγματοποιηθή διά των εξωκυβερνητικών επενδύσεων, κατά την γνώμην μου και αυτό δεν αντιπροσωπεύει το πλήρες ποσόν. Διότι είναι δυνατόν, πλην τούτων, να φαντασθή κανείς και άλλας αγνώστους επενδύσεις, ως σπουδαιότεραν των οποίων πρέπει να έχη κανείς υπ' όψιν το ολικόν των κεφαλαίων, τα οποία εισάγουν εις Κύπρον πολλοί Κύπριοι εγκατεστημένοι εις ξένας χώρας, ως και των επενδύσεων, εις τας οποίας ούτοι προβαίνουν εδώ διά σκοπούς αναπτύξεως. Όταν δε εις την πραγματικότητα υπολογισθούν και αι άγνωστοί εκείναι επενδύσεις αναπτύξεως, πρέπει να δεχθή κανείς ότι το κεφάλαιον, το οποίον θα επενδυθή κατά το 1963 δι' ανάπτυξιν, είναι πολύ υψηλότερον των £11.000.000. Αλλά το ποσόν, το οποίον μας ενδιαφέρει απόψε ως Βουλήν των Αντιπροσώπων, δεν υπερβαίνει το ποσόν £6.161.035. Κατά την γνώμην μου, ο καλύτερος και πλέον τελειοποιημένος Προϋπολογισμός είναι εκείνος, ο οποίος περιέχει τας περισσώτερας πληροφορίας και όσον το δυνατόν λεπτομερέστερον τους σκοπούς των δαπανών. Παρ' όλον ότι διά των κεφαλαίων, τα οποία αποτελούν παραρτήματα του υπό συζήτησιν νομοσχεδίου, δεικνύονται λεπτομερείαι, πολλά κονδύλια των εν λόγω κεφαλαίων χρειάζονται περαιτέρω λεπτομερείας. Παρά το γεγονός ότι είναι γνωστόν ότι η αρχή, η οποία είναι επιφορτισμένη με τον καταρτισμόν του Προϋπολογισμού, παρέσχε τας λεπτομερείας αυτάς υπό την μορφήν ενός περιεκτικού υπομνήματος, είναι επιθυμητόν όπως το περί ου ο λόγος υπόμνημα τούτο περιληφθή ως μέρος του νομοσχεδίου και υποβληθή δι' έγκρισιν υπ' αυτήν την μορφήν. Καίτοι δεν εγκρίνω να ενεργή κανείς με τοπικιστικόν πνεύμα όταν προβαίνη εις επικρίσεις εις νομοθετικάς εργασίας, κατά την γνώμην μου, όταν γίνεται λόγος περί του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, ο οποίος σκοπόν έχει την εξασφάλισιν ευημερίας ή, εν άλλοις λόγοις, την αύξησιν της παραγωγής, είναι επιτρεπτόν να προβαίνη κανείς εις παρατηρήσεις λαμβανομένων υπ' όψιν των περιοχών. Όπως ανέφερα προ ολίγου και όπως θα φανή εις τα υπομνήματα, τα οποία διασαφηνίζουν τα κεφάλαια και των οποίων έκαμα μνείαν, διά τα σχέδια αναπτύξεως της περιφέρειας Κυρηνείας, την οποίαν αντιπροσωπεύω, δεν συμπεριελήφθησαν επαρκή κονδύλια ανάλογα προς τον πληθυσμόν και την έκτασίν της και αύτη δεν έτυχε μεταχειρίσεως ως ανεξάρτητος περιοχή. Διά να δυνθώ να επεξηγήσω καλύτερον την παρατήρησίν μου, θεωρώ αναγκαίον και χρήσιμον να δώσω μερικά παραδείγματα από το υπόμνημα. Εις την σελίδα 4 του δευτέρου παραρτήματος του εν λόγω υπομνήματος γίνεται σύνοψις του κονδυλίου αυδατοπρομήθεια χωρίων», αι δε Επαρχία Λευκωσίας και Κυρηνείας δεικνύονται ομού και το χορηγούμενον ποσόν εμφανίζεται ως £179.500. Ενώπιον του γεγονότος ότι διά τας Επαρχίας Λευκωσίας και Κυρηνείας παραχωρείται ποσόν £179.500 εκ πρώτης όψεως δύναται κανείς να κάμη λάθος. Αλλ' όταν το πράγμα εξετασθή προσεκτικώς, θα ίδη τις ότι από το ποσόν τούτο των £179.500 μόνον £20.000 έχουν χορηγηθή διά την Κυρηνείαν. Εις την σελίδα πάλιν υπό την επικεφαλίδα «Ανάπτυξις Υδάτων» του τετάρτου Παραρτήματος του Πίνακος του ίδιου υπομνήματος εμφανίζεται ποσόν πέραν των £14.000 διά τας Επαρχίας Λευκωσίας και Κυρηνείας. Από αυτό επίσης το ποσόν διά την Επαρχίαν Κυρηνείας δεν εξοδεύεται ούτε μία λίρα. Λόγω του ότι εις τον διοικητικόν τομέα αύτη δεν τυγχάνει μεταχειρίσεως ως ανεξάρτητος περιοχή....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:**(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)**

Με συγχωρείτε. Ο κ. Ναλπάντογλου θέλει να ομιλήσει αλλά δεν συνηθίζεται η διακοπή του ρήτορος. Επομένως θα παρεκάλουν τον κ. Ναλπάντογλου να αναμείνει τον τερματισμό της ομιλίας.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Δεν υπάρχει απαρτία, έντιμο κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και προηγουμένως δεν υπήρχε απαρτία αλλά δεν συνηθίζεται να εγείνεται το ζήτημα, εκτός εάν υπάρχει ζήτημα ουσίας. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς, εν πάση περιπτώσει, να διαπιστώσουν κατά πόσον υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μπορεί ο ομιλητής να προχωρήσει.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Ευχαριστώ.

Αναμένεται ότι εις την περιφέρεια Κυρηναίας, η οποία είναι εκτεθειμένη εις αδικίας στερουμένη του αναγκαίου ενδιαφέροντος λόγω του ότι δεν τυγχάνει μεταχειρίσεως ως ανεξάρτητος περιοχή, εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως έστω, δεν θα επεδεικνύετο αδιαφορία και δεν θα ηθικείτο αυτή εξ αιτίας των ιδίων σαθρών αρχών. Εύχομαι όπως εις το μέλλον λαμβάνονται υπ' όψιν τα σημεία αυτά και αλλάξει αυτό το σύστημα, διά το οποίον διατυπώνονται παράπονα. Τελειώνων πιστεύω ότι γενικώς ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως θα διαδραματίσει σημαντικών και αποτελεσματικών ρόλων εις την ανάπτυξιν του τόπου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χουσεΐν έχει τον λόγον.

Ν. ΧΟΥΣΕΪΝ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμα μέλη της Βουλής.

Κατά την ψεφινή και την αποψινή συζήτησιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963 ο συνάδελφος μου Δρ. Αιμίλιος είπεν ότι όσον αφορά το θέμα των υδατοφρακτών δεν είδε να παραχωρηται οιονδήποτε ποσόν διά την ανέγερσιν υδατοφράκτου εις τον ποταμόν Κούρρη κατά το 1963. Ούτος είπεν επίσης ότι τούτο οφείλεται εις το γεγονός ότι τα σχέδια διά την κατασκευήν του σχεδιαζομένου υδατοφράκτου ή υδατοφρακτών εις τον ποταμόν Κούρρη δεν είναι έτοιμα και εξέφρασε την ευχήν όπως τούτο πραγματοποιηθή διά Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού όταν οι υπεύθυνοι θα έχουν τα σχέδια έτοιμα εις το μέλλον. Υποστηρίζω πλήρως την άποψιν αυτήν του συναδέλφου μου φρονών ότι ακόμη και εις υδατοφράκτης, ο οποίος θα ανεγερθή εις τον ποταμόν Κούρρη, θα είναι το καλύτερον και ωφελιμώτερον αναπτυξιακόν έργον εξ όσων θα κατασκευασθούν εις την Επαρχίαν Λεμεσού. Διότι είμαι βέβαιος ότι από τον υδατοφράκτην, ο οποίος θα κατασκευασθή εις τον ποταμόν Κούρρη εις την τοποθεσίαν «Βούναρος», θα έχουν πλήρη υδατοπρομήθειαν τα κατωτέρω χωρία και θα αρδεύονται τα 3/4 της πεδινής περιοχής της Επαρχίας Λεμεσού. Η συνολική έκτασις των χωρίων τούτων είναι 45—46 χιλιάδες στρέμματα. Τα εν λόγω χωρία είναι τα εξής:

Καντού	1.000 στρέμματα
Επισκοπή	6.000 στρέμματα
Ερήμη	3.000 στρέμματα
Κολότσι	5.000 στρέμματα
Φασούρι	7.000 στρέμματα
Πολεμίδα	6.000 στρέμματα
Ύψωνα	7.000 στρέμματα

Τραχών	}	2.000 στρέμματα
Ασώματος		
Αγία Φύλαξις	}	6.000 στρέμματα
Μέσα Γειτονιά		
Λεμεσός		

Θα τυχόμην όπως κατά τον καταρτισμόν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως κατά το 1963 δοθή προτεραιότης ιδιαιτέρως εις τον υδατοφράκτην του ποταμού Κούρρη της Επαρχίας Λεμεσού. Διότι οι περισσότεροι εργάται της Επαρχίας Λεμεσού εργάζονται εις τας Αγγλικάς βάσεις. Συμφώνως προς πληροφορίας, τας οποίας ελάβομεν από καλώς πηγάς, προς το τέλος Μαρτίου του έτους 1963 θα απολυθούν οι πλείστοι των εργατών, οι οποίοι εργάζονται εις τας στρατιωτικάς βάσεις. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, η καλύτερα και ορθότερα λύσις θα ήτο η κατασκευή του υδατοφράκτου εις «Βούναρον» όσον το δυνατόν συντομώτερον διότι δεν θα είναι ανάγκη δι' αυτούς τους απολυθησομένους εργάτας να αναζητούν εργασίαν διά σήμεραν ή αύριον διότι, όπως είπον προ ολίγου, με τον υδατοφράκτην αυτόν η εκτάσεως 45—46.000 στρεμμάτων θα παράγη παντός είδους γεωργικά προϊόντα. Ούτω, απ' ενός μεν όχι μόνον οι απολυθησόμενοι εκ των βάσεων εργάται αλλά και περισσότεροι τούτων θα χρειασθούν διά την καλλιέργειαν αυτών των γεωργικών ειδών, απ' ετέρου δε θα εξασφαλισθή εις τους γεωργούς της Επαρχίας Λεμεσού το μεγαλύτερον εισόδημα διά την ανάπτυξιν της Κύπρου. Ελπίζω ότι μόλις τα σχέδια του υδατοφράκτου «Βούναρος» είναι έτοιμα, αι αρμόδιαι αρχαί θα σπεύσουν διά την ανέγερσιν του υδατοφράκτου.

Προτού περατώσω την αγόρευσιν μου θα ήθελα να αναφερθώ εις ωρισμένας επί μέρους γεωργικάς εργασίας, αι οποιαί εμφαίνονται εις τον απόψε συζητούμενον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως. Όπως φαίνεται εις τον ενώπιόν μας Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως, διά την παραγωγήν σπόρων εις το Κεφάλαιον διά την γεωργίαν υπάρχει το μέγαλον ποσόν £160.000. Εγώ προσωπικώς δεν ηδυνήθη να μάθω πού θα δαπανηθούν αυτά τα χρήματα. Διότι, παρ' όλον ότι είμαι γεωργός, αντιλαμβάνομαι κατά το μέλλον και ήττον, και ό,τι αφορά το εμπόριον. Ο σίτος αγοράζεται από τον γεωργόν προς 52,5 μιλς και πωλείται εις αυτόν προς 65 μιλς. Παρ' όλον δε τούτο ζητείται πάλιν να παραχωρηθή κονδύλιον £160.000.

Τελειώνων δηλώνω ότι θα ψηφίσω υπέρ του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, ο οποίος συζητείται απόψε. Διότι, έστω και αν δεν κατασκευασθή κατά το 1963 υδατοφράκτης εις τον ποταμόν Κούρρη, βλέπω με ευχαρίστησιν ότι θα εκτελεσθούν έργα πολύ ωφέλιμα διά τον τόπον μας. Ελπίζω η αποψινή μου αγόρευσις να ληφθή υπ' όψιν και ο υδατοφράκτης, τουλάχιστον, του ποταμού Κούρρη να συμπεριληφθή εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1964.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να ερωτήσω εάν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής. Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής κατόπιν ενός μικρού διαλειμματος δέκα λεπτών θα αρχίσωμεν την κατ' άρθρον ψήφισιν του Προϋπολογισμού.

Θα επανέλθωμεν διά τον σκοπόν αυτόν εντός δέκα λεπτών, δηλαδή εις τας 11.40.

(Ώρα διακοπής 11.30 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 11.55 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έληξαν αι ομιλίες επί θέματος αρχής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων των Κεφαλαίων.

Σελίς 6.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον Δ1, Άρθρον 1 μέχρι 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Κεφάλαιον Δ1, Άρθρα 1—8 εγκριθούν;

Ο κ. Μπερπερόγλου.

A. M. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Δεν χρειάζεται να αναγνωσθή πρώτον το κείμενον του Νομοσχεδίου;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, νομίζω ότι είναι ορθόν να αναγνωσθούν πρώτον οι Πίνακες, διότι εάν ψηφίσωμεν το κείμενον Νόμου τότε αυτομάτως ψηφίζομεν και τους Πίνακες.

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Κεφάλαιον Δ1, άρθρα 1—8 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ2, άρθρα 1 μέχρι 22. Ανάπτυξιν Υδάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Εάν μαζί με τα κεφάλαια, τα οποία θα εγκριθούν, έχουν δοθή λεπτομέρεια δι' ενός εγγράφου υποβληθέντος υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας εις την Βουλήν ή τας αρμοδίας Επιτροπάς, εισηγούμαι όπως η έγκρισις, η οποία θα δοθή δι' αυτά τα κεφάλαια, δοθή διά την πραγματοποιήσιν δαπανών συμφώνως προς τας εν λόγω λεπτομερείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς η έγκρισις δίδεται συμφώνως του εκδοθέντος φυλλαδίου του αναλυτικού Πίνακος, ο οποίος εδόθη εις τους Βουλευτάς και ο οποίος δεικνύει εν λεπτομερεία την κάθε δαπάνην.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ2 — Ανάπτυξιν Υδάτων. Άρθρα 1 μέχρι 22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ3, Γεωργία, Άρθρα 1 μέχρι 32.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Κεφάλαιον Δ3, Άρθρα 1 μέχρι του 32 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ4 — Ινστιτούτον Γεωργικών Ερευνών. Άρθρα 1 μέχρι 16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κεφάλαιον Δ4, Άρθρα 1 — 16.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ5 — Κτηνοτροφία. Άρθρα 1 Μέχρι 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κεφάλαιον Δ5 1 — 13.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως.....

Το Κεφάλαιον Δ5, 1—13 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ6 — Κτηνιατρικαί Υπηρεσίαι. Άρθρα 1 και 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Κεφάλαιον Δ6, Άρθρα 1—2 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ7. Άρθρα 1 μέχρι 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Δ7 1—14.

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Κεφάλαιον Δ7, Άρθρα Δ1—14 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ8 — Αλιεία, Άρθρα 1—7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ8, 1—7.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ9 — Χρηματοδότησις Αναπτύξεως. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ9, 1, υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ10 Εμπόριον και Βιομηχανία. Άρθρα 1—8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ10 1—8. Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ11 — Μεταλλεία. Άρθρα 1—9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ11, 1—9.

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ12 — Τουρισμός. Άρθρα 1—7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Νεπήλ.

N. ΝΑΠΗ:

Κύριε Πρόεδρε.

Εις την αγόρευσιν, την οποίαν έκαμα χθες την ιδίαν περίπου ώραν, διά τους λόγους τους οποίους εξήγησα ή προσεπάθησα να εξηγήσω και σας προέκλεσα κεφαλόπονον, εισηγήθην όπως το Σχέδιον διά το Ξενοδοχείον Χίλτον υποβληθή ουχί υπό το κεφάλαιον τούτο αλλά δια Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού προς την Βουλήν και δοθούν περισσότεραι πληροφορίαί. Συνεπώς εισηγούμαι όπως το ποσόν £70.000 απαλειφθή από το άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει τροποποιητική εισήγησις όπως εις το Κεφάλαιον Δ12, Άρθρον 7, αι λέξεις «Χίλτον» Σχέδια Ξενοδοχείου και το ποσόν των £70.000 απαλειφθή.

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Με την προοπτικήν φυσικά, έντιμε κ. Πρόεδρε ότι θα κατατεθή συμπληρωματικόν Νομοσχέδιον με επεξηγήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ της προτάσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοί ψηφίζουν κατά της τροποποιητικής εισηγήσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14, 16, συγγνώμη.

Να ξαναμετρήσωμεν.

16 εκτός από τον κ. Μπερπερόγλου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν αποχαί; Μία αποχί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησης απορρίπτεται.

Δ12.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ12 — Τουρισμός 1—7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Δ12 — 6 εγκριθούν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

1—6.

Το 7 ήδη ετέθη εις ψηφοφορίαν.

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Δ12, 1—6 εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Δ12, 1—6 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έως 7 πρέπει να είναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 7 ως εσάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

16.

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 7 εγκρίνεται ως εσάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι έγινε κάποιο λάθος. Εάν δεν απατώμαι είχε τεθή το 1—7 μαζί. Η εντύπωση αυτή ήταν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ετέθη πρώτον η τροποποιητική εισήγησης η οποία απερρίφθη διά πλειοψηφίας. Ετέθη κατόπιν προς έγκρισιν το 1—6 και κατόπιν το 7 διά να φανή ποίοι ψηφίζουν το 7 ως εσάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας. Διότι η μεν τροποποιητική εισήγησης απερρίφθη, αλλ' ως εσάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας έπρεπε να τεθή εις ψηφοφορίαν.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Νοουμένου ότι υπήρξεν εκ μέρους μας παρεξήγησης, παρακαλώ όπως θεθούν και οι ιδικοί μας ψήφοι εναντίον του 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ως θέμα διαδικασίας δεν μπορούμε να προσθέσωμεν ψήφους. Εκείνο το οποίον μπορούμε να χάμειμεν, εφ' όσον υπήρξε λάθος εις την ψηφοφορίαν, είναι να τεθή και πάλιν εις την ψηφοφορίαν.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 7 ως εσάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 7 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ13 — Ανάπτυξις Οδών. Άρθρα 1 μέχρι 42.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ13, 1—42.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ14 — Λιμένες. Άρθρα 1—9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ14, Άρθρα 1—9.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ15 — Λιμένες, Άρθρα 1—5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ15, 1—5.

Υπάρχει αντίρρησης;

Δ15, 1—5.

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Δ15, 1—5 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ16 — Δημόσια Κτίρια. Άρθρον 1—3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ16, 1—3.

Υπάρχει αντίρρησης;

Ο κ. Λ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εις το άρθρον 3 — Μεγάλοι Βελτιώσεις εις τους Συνοικισμούς Διαμονής Υπάνδρων Αστυνομικών εις Αθαλάσσαν και Ομορφίταν, αναφέρεται μόνον εις γυναίκας; Εάν αναφέρεται μόνον εις γυναίκας τότε πρέπει να είναι υπάνδρων, εάν είναι και εις άνδρας πρέπει να είναι νυμφευμένων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νυμφευμένων.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Διότι μπορεί να προκληθή ζήτημα ερμηνείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Δ16, 1—3 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ17 — Πολεοδομία και Οίκοις. Άρθρα 1—2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κεφάλαιον Δ17, 1—2.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ18 — Ιατρικαί Υπηρεσίαι. Άρθρα 1—10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ18, 1—10.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ19, Άρθρα 1—11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ19, 1—11.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως Δ19, 1—11 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ20 — Αρχαιότητες. Άρθρα 1—17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ20, 1—13.

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

17.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ21 — Εργασίας και Κοινωνικά Ασφαλείς.

Άρθρα 1—15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ21. Άρθρα 1—15.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ22 — Υπηρεσία Κοινωνικής Ευημερίας.

Άρθρα 1—6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ22, 1—6.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ23, 1—11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ23, 1—11.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ24 — Μη Προβλεπόμενα Δαπάναι. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ24. Άρθρον 1.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνεται.

Ο κ. Νεπτήλ.

Ν. ΝΑΠΗ:

Με συγχωρείτε. Είχον ένστασιν επ' αυτού και, παρ' όλον ότο ήγειρα την χείρα μου, δεν με είδετε. Πιστεύομεν ότι το ποσόν £150.000 εις αυτό το κεφάλαιον είναι υψηλόν και επομένως παρουσιάζει μειονεκτήματα. Τας απόψεις μου τας υπέβαλον προηγουμένως εν λεπτομερεία. Εφ' όσον ανάπτυξις σημαίνει προγραμματισμένην ανάπτυξιν, εισηγούμαι όπως το ποσόν τούτο μειωθή ακουόντως, ελαττωθή, δηλαδή, εις το ήμισυ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δηλαδή εις £75.000.

Υπάρχει τροποποιητική εισήγησις του εντίμου Βουλευτού κ. Νεπτήλ Ναπή, όπως εις το Κεφάλαιον Δ24, άρθρον 1, το ποσόν το οποίον προϋπολογίζεται διά μη προβλεπομένας δαπάνας εκ £150.000 ελαττωθή εις το ποσόν των £75.000.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής εισηγήσεως αυτής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις απορρίπτεται.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Δ24, 1;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

Ποίοι ψηφίζουν κατά της εγκρίσεως του Δ24;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον Δ24, 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ25 — Προκαταρκτικός Προγραμματισμός.

Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Δ25, 1 εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Δ25, 1 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεφάλαιον Δ26 — Ξένη Τεχνική Βοήθεια, Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δ26, 1.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Δ26, 1 εγκρίνεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αναγνώσουν το κείμενον του Νομοσχεδίου. Η ανάγνωσις θα γίνεται δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £6.161.035 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 3ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρησιμοποίησις του περισσεύματος ωρισμένων άρθρων προς κάλυψιν ελλείμματος άλλων άρθρων του ίδιου Κεφαλαίου.

Άρθρον 4ον Εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 4ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 4ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πίναξ Δαπανών 1963.

Σημειώσεις.

Οσάκις άρθρον τι των α' Άλλων Δαπανών του Προϋπολογισμού τούτου σημειούται διά σταυρού (+) τούτο υποδηλοί ότι δεν θα γίνη δαπάνη μέχρις ότου δοθούν πλήρεις λεπτομέρειαι του σχεδίου και εγκριθούν υπό του Υπουργικού Συμβουλίου και ληφθή η εξουσιοδότησις του Υπουργού των Οικονομικών υπό την μορφήν αΕξουσιοδοτήσεως προς Διενέργειαν Δαπανών».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως η Σημείωσις εις τον Πίνακα εγκριθῆ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεν ανεγνώσθη εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως αναγνώσθη εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως η Σημείωσις εις τον Πίνακα Δαπανών εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Σελίς 62 — Μισθοδοτικά Κλίμακες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως αι Μισθοδοτικά Κλίμακες εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως αι μισθοδοτικά κλίμακες εγκρίνονται.

Κατάλογος Λειτουργών Ασκούτων Έλεγχον επί των Δαπανών. Δεν χρειάζεται έγκρισιν.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείου Αναπτύξεως) Νόμος, 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον εγκριθῆ εις Νόμον;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Υπάρχουν ακόμη δύο θέματα επί της ημερησίας διατάξεως.

Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Ξένων Προσώπων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 9) Νόμος του 1962.

Τα θέματα αυτά θα αναβληθούν διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής, η οποία θα λάβη χώραν την προσεχή Δευτέραν, την 10ην πρωινήν ώραν.

Εάν τα Νομοσχέδια εγκριθούν υπό της Βουλής, θα γίνουν αι αναγκαίαι διευθετήσεις, ούτως ώστε να είναι δυνατόν να υπογραφούν αυθημερόν και να δημοσιευθούν εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν θα έχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Δεν θα θέσωμεν ερωτήσεις και απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Νομοθετική Εργασία:

Ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Ξένων Προσώπων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Ο περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 9) Νόμος του 1962.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Δευτέραν, την 10 πρωινήν ώραν.

Η Επιτροπή Εσωτερικών θα συνεδριάσῃ την προσεχή Δευτέραν, την 9ην Πρωινήν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 12.27 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 31ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1962

(Ώρα ενάρξεως 12.50 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμο κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Ξένων Προσώπων) (Τροποποιητικός) Νόμος 1962. Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «ΝΟΜΟΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ΞΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ) ΝΟΜΟΝ ΤΟΥ 1961»

Παρόντες:

Μ. Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ιωσήφ Γιαμάκης
Νεπήλ Ναπή
Ελέκκας Παπαϊώννου (αντιπροσωπεύων τον κ. Γιάγκον Ποταμίτην).

Η Επιτροπή συνήλθεν εις συνεδρίαν την 28ην Δεκεμβρίου 1962 και εξήτασε το ως άνω Νομοσχέδιον.

Η Επιτροπή αφού εμελέτησε τους λόγους τους αναφερομένους εν τη Αιτιολογική Εκθέσει του ως άνω Νομοσχεδίου, συνιστά την εις νόμον ψήφισιν τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο Περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Ξένων Προσώπων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962, και θα αναγιγνώσκηται ομού μετά του περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Ξένων Προσώπων) Νόμου του 1961.

Έντιμο κ. Πρόεδρε, δεν υπάρχει πλαгиότιτος, ούτε ο αριθμός του άρθρου εις το Ελληνικόν κείμενον. Εισηγούμαι να τοποθετηθή πλαγιότιτος, Συνοπτικός τίτλος και ο αριθμός του άρθρου 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το ιδικόν μου κείμενον υπάρχει πλαγιότιτος, Συνοπτικός τίτλος, 58/61, άρθρον 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέτηται.....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αυτήν την στιγμήν, κ. Πρόεδρε, μας εστάλη νέον Νομοσχέδιον το οποίον φέρει τον Συνοπτικόν τίτλον και τον αριθμόν του άρθρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εστάλη όχι νέον Νομοσχέδιον, αλλά δακτυλογραφημένον πλήρως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις εκ μέρους των Ελλήνων ή εκ μέρους των Τούρκων;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις του εδαφίου (3) του άρθρου 54 του βασικού Νόμου διά του παρόντος καταργείται και αντικαθίσταται διά του ακολούθου εδαφίου:

(3) Η ισχύς του παρόντος άρθρου άρχεται εις ημερομηνίαν καθορισθησομένην υπό του Υπουργού Οικονομικών διά Γνωστοποίησεως δημοσιευομένης εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο Περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Ξένων Προσώπων) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962 και θα αναγιγνώσκηται ομού μετά του Περί Φορολογίας του Εισοδήματος (Ξένων Προσώπων) Νόμου του 1961.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Τελική ψηφοφορία (κρούουν οι κώδωνες).

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 9) Νόμος 1962.

Επειδή η έκθεσις της Επιτροπής Εσωτερικών η οποία συνεδρίασε και πάλιν σήμερα το πρωί ευρίσκειται εις το στάδιον των μεταφράσεων, και επειδή προβλέπομεν ότι αι μεταφράσεις δεν θα είναι έτοιμαι μέχρι της 2ας απογευματινής ώρας, η συζήτησις του εν λόγω Νομοσχεδίου θα αρχισή την 2αν απογευματινήν ώραν. Εν τω μεταξύ θα ήθελα να πληροφορησώ την Βουλήν τα ακόλουθα:

Κατά το έτος 1962 η Βουλή εψήφισεν 90 Νομοσχέδια διά τα οποία κατηνάλωσε 56 συνεδριάσεις ολικής διάρκειας 150 ωρών.

Υπεβλήθησαν κατά το ίδιον διάστημα 139 ερωτήσεις υπό Βουλευτών εις διάφορα Υπουργεία και ελήφθησαν 98 απαντήσεις.

Το μόνον θέμα το οποίον εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής, πλην του Νομοσχεδίου το οποίον θα συζητήσωμεν το απόγευμα, εκ των Νομοσχεδίων τα οποία κατετέθησαν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας, είναι ο Περί Χαρτοσήμων Νόμος ο οποίος θα τεθή εις την ημερησίαν διάταξιν της Βουλής διά την προσεχή συνεδρίασιν. Η νομοθεσία περί Εμπορικής Ναυτιλίας, η οποία δεν έχει επισήμως κατατεθή ενώπιον της Βουλής, ευρίσκειται εις το στάδιον των μεταφράσεων. Όστε είναι δυνατόν να είπωμεν ότι το μόνον Νομοσχέδιον το οποίον εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας κατά το έτος 1962, και του οποίου η ψήφισις εκκρεμεί, είναι το Νομοσχέδιον περί Χαρτοσήμων.

Η Βουλή θα εξακολουθήσει την εργασία της την 2αν απογευματινήν ώραν.

(Ώρα διακοπής 1η μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 5.45 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αρχίζει η συζήτηση του δευτέρου θέματος επί της ημερησίας διατάξεως, δηλαδή του περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 9) Νόμου του 1962.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Εσωτερικών όπως αναγνώσει την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «ΝΟΜΟΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΩΝ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ ΝΟΜΩΝ ΝΟΜΟΝ ΤΟΥ 1962».

Παρόντες:

Χαλίτ Αλή Ριζά, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Νίκος Αγγελίδης
Γεώργιος Τομπάζος
Σωτήριος Γιαννάκης
Κώστας Χριστοδουλίδης
Χρύσης Δημητριάδης
Μπουρχάν Ναλπάντογλου
Νετζζέτ Χουσεΐν
Πανίκος Σιβιτανίδης

Η Επιτροπή συνήλθε την 28ην και 31ην Δεκεμβρίου 1962 και συνεζήτησε το ζήτημα διεξοδικώς.

Κατά την συνεδρίασιν της 31ης Δεκεμβρίου του 1962 ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, εκ μέρους των Τουρκικών μελών της Βουλής τα οποία κατέθεσαν το υπό μελέτην Νομοσχέδιον, εξήγησε την θέσιν των Τούρκων Βουλευτών και επί πλέον προέβη εις δηλώσιν προς την Επιτροπήν επεξηγουσαν τους σκοπούς του Νομοσχεδίου, και η οποία επισυνάπτεται επί της παρούσης εκθέσεως.

Τα Ελληνικά μέλη της Επιτροπής απήντησαν εις την υπό του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά γενομένην δήλωσιν, το δε κείμενον της τριαύτης απαντήσεως επισυνάπτεται επίσης επί της παρούσης εκθέσεως.

Ως εκ τούτου η πλειοψηφία της Επιτροπής, αποτελουμένη από όλα τα Ελληνικά μέλη, εισηγείται την μη έγκρισιν του υπό μελέτην Νομοσχεδίου.

ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΟΙΤΙΝΕΣ ΥΠΕΒΑΛΟΝ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ.

Υπεβάλαμεν την παρούσαν πρότασιν νόμου διά τους ακόλουθους λόγους:

1. Είμεθα αποφασισμένοι να διατηρήσωμεν την Συνταγματικήν τάξιν δι' όλων των εις την διάθεσίν μας νομίμων μέσων.

2. Το Σύνταγμα προβλέπει και διαλαμβάνει την εις τας πόλεις της Δημοκρατίας ύπαρξιν Δήμων, περιλαμβανομένων των εν τω Σύντάγματι μνημονευομένων πέντε μεγαλύτερων πόλεων.

3. Καίτοι πιστεύομεν ότι, είτε υπάρχει είτε δεν υπάρχει νόμος, οι Τουρκικοί Δήμοι έχουν εγκαθιδρυθή και υφίστανται εις τας πέντε μεγαλύτερας πόλεις της Δημοκρατίας, ήτοι την Λευκωσίαν, Αμμόχωστον, Λάρνακα, Λεμεσόν και Πάφον, δυνάμει της παραγράφου 1 του Άρθρου 173 του Συντάγματος, λαμβάνομεν υπ' όψιν τα συμφέροντα αμφοτέρων των κοινοτήτων και επιθυμούμεν να παρεμποδίσωμεν την επαπειλουμένην καταστροφήν, ακόμη και μερικήν τοιαύτην, της τοπικής διακυβερνήσεως, ήτις είναι τόσοσ απαραίτητος δι' έν δημοκρατικόν καθεστώς.

4. Εις εκάστην παράτασιν της ισχύος των περί Δήμων Νόμων εξεφράσαμεν την επιθυμίαν μας και την ελπίδαν όπως οι υπό του Συντάγματος προβλεπόμενοι νέοι περί Δήμων Νόμοι ετοιμασθούν και υποβληθούν εις την Βουλήν άνευ περαιτέρω καθυστερήσεως. Σημειούμεν μεθ' ικανοποιήσεως ότι η Επιτροπή Εσωτερικών και η Βουλή είχαν επίσης εκφράσει τοιαύτην επιθυμίαν και ελπίδα. Πιστεύομεν ότι διά την ετοιμασίαν των νόμων τούτων δεν υπήρχεν απόλυτος ανάγκη όπως η Α.Ε. ο Πρόεδρος και η Α.Ε. ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας συμφωνήσουν επί του καθορισμού των ορίων των Τουρκικών και Ελληνικών Δήμων εις εκάστην πέντε πόλεων δυνάμει του Άρθρου 177 του Συντάγματος, καίτοι τοιαύτη συμφωνία θα ήτο ευπρόσδεκτος. Σήμερον διαπιστούμεν προς μεγάλην μας απογοήτευσιν ότι όχι μόνον η ως είρηται αναγκαία νέα νομοθεσία δεν κατετέθη εις την Βουλήν, χάριν των τόσοσ πολύ αναγκαίων καλών σχέσεών μεταξύ των δύο κοινοτήτων και του απαιτουμένου σεβασμού διά την Συνταγματικήν τάξιν, αλλ' ούτε κατετέθη υπό του Υπουργού Εσωτερικών Νομοσχέδιον περί παρατάσεως της ισχύος των υφισταμένων περί Δήμων Νόμων.

5. Εσημειώσαμεν μετ' ευχαριστήσεως και ικανοποιήσεως ότι επί τέλους η Α.Ε. ο Πρόεδρος και η Α.Ε. ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας συνήλθον προσφάτως προς εξεύρεσιν λύσεως του θέματος των Δήμων. Αν και πληροφορηθήμεν με απογοήτευσιν τας δηλώσεις ενός εκάστου ότι δεν ηδυνήθησαν να επιτύχουν συμφωνίαν, ημείς δε δεν επιθυμούμεν να σχολιάσωμεν τούτο καθ' ότι οι λόγοι της διαφωνίας των δύνανται να γίνουν σαφώς αντιληπτοί εκ των δηλώσεων αυτών, εν τούτοις ουδείς λογικός άνθρωπος θα ανέμενε, υπό τας περιστάσεις, ικανοποιητικήν λύσιν ή συμφωνίαν μεταξύ των δύο εντός του βραχέος χρονικού διαστήματος των μεταξύ των συζητήσεων, αίτινες ήρχισαν μόλις δέκα ημέρας προ της ημερομηνίας καθ' ην επρόκειτο να λήξη η ισχύς των υφισταμένων περί Δήμων Νόμων. Πιστεύομεν ότι, λαμβανομένου υπ' όψιν του περιπλόκου του θέματος τόσοσ από πολιτικής όσον και από τεχνικής απόψεως, δέον να παρασχεθή περαιτέρω χρόνος διά την συνέχισιν των συζητήσεων τούτων, αίτινες ελπίζομεν και αναμένομεν ότι θα διεξαχθούν με ελευθεράν σκέψιν και ελαστικότητα εντός του πλαισίου και των διατάξεων του Συντάγματος, και ότι δεν θα βασίζωνται επί καθωρισμένων, αναλλοιώτων ιδεών και υποθέσεων.

6. Όθεν εν συντομία, με καλήν θέλησιν και καλήν πρόθεσιν, ίνα,—

- προληφθή περαιτέρω επιδεινώσις των σχέσεων μεταξύ των δύο κοινοτήτων, ήτις θα προέλθη εξ οιασδήποτε αποπειρας ενεργείας εξ αιτίας της μη υπάρξεως οιοδήποτεσ υπό της Βουλής ψηφισθέντος περί Δήμων Νόμου,
- τηρηθή η Συνταγματική τάξις ήτις είναι η μόνη ελπίς επιβιώσεως της Δημοκρατίας, και
- προστατευθούν τα συμφέροντα απάντων των ενδιαφερομένων εν τη Δημοκρατία,

υπεβάλαμεν την παρούσαν πρότασιν νόμου, η συνέπεια της οποίας, εάν αύτη εγκριθή, θα είναι η παράτασις της ισχύος των υφισταμένων περί Δήμων Νόμων δι' ωρισμένην χρονικήν περίοδον' εισηγούμεθα παράτασιν ενός έτους, αλλά θα δεχθώμεν οιαδήποτεσ λογικήν χρονικήν περίοδον.

Ελπίζομεν ότι, παρά την δυσμενή δήλωσιν της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας, την γενομένην την 29ην Δεκεμβρίου 1962, την οποίαν δεν επιθυμούμεν να σχολιάσωμεν

ενταύθα, θα επικρατήσει καλή θέλησις και η λογική και ότι οι συνάδελφοί μας Έλληνες Βουλευταί θα υποστηρίξουν την παρούσαν πρότασιν νόμου.

Τα Ελληνικά μέλη της Επιτροπής, αφού ήκουσαν με προσοχήν την δήλωσιν του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, επιθυμούν όπως εκθέσωσι τας ακολούθους απόψεις:

- (1) Συμφωνούν πληρέστατα με τας απόψεις του Προέδρου της Δημοκρατίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, ότι ο γεωγραφικός διαμελισμός είναι πρακτικώς ανεφάρμοστος.
- (2) Απορρίπτουν ως νομικώς αβάσιμον τον ισχυρισμό ότι ανεξαρτήτως νομοθετικής πράξεως εκ μέρους του Σώματος τούτου είναι δυνατόν να υφίστανται νομίμως Ελληνικά ή Τουρκικά Δημαρχεία. Η Νομοθετική Εξουσία διά σκοπούς δημιουργίας δήμων εμπίπτει αποκλειστικώς και μόνον εις την αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων.
- (3) Εκ των πραγμάτων αποδείχθη ότι παρά τας οκτώ δοθείσας παρατάσεις των περί Δήμων Νόμων, και παρά την εκφρασθείσαν επανειλημμένως επιθυμίαν της Επιτροπής Εσωτερικών και της Βουλής, όπως εξευρεθῆ ικανοποιητική λύσις επί του προβλήματος τούτου προς το συμφέρον ολοκλήρου του Κυπριακού λαού, εν τούτοις, εκ των γενομένων δηλώσεων του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, κατέστη σαφές ότι δεν υπάρχει κοινή βάσις συνεννοήσεως, λόγω της εμμονής της Τουρκικής ηγεσίας εις εδαφικόν διαμελισμόν, όστις ως και ανωτέρω αναφέρεται, είναι πρακτικώς ανέφικτος. Αι υπό του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας γενοόμεναι εισηγήσεις ισοδυναμούν εις την ουσίαν προς εδαφικόν διαχωρισμόν.
- (4) Είμεθα της γνώμης ότι περαιτέρω παρατάσεις των περί Δήμων Νόμων ουδένα χρήσιμον σκοπόν θα εξυπηρετήσῃ, αντιθέτως δε, θα οδηγήσῃ εις διαιωνίσιν μιας επιβλαβούς εκκρεμότητος ήτις τελικώς θα αποβῆ οριστικόν εμπόδιον προς εξεύρεσιν οιασδήποτε λογικής λύσεως.
- (5) Όθεν, εν κατακλείδι, εν πνεύματι καλής θελήσεως, και διά να προληφθῆ ακριβώς η επιδεινώσις των σχέσεων μεταξύ των δύο κοινοτήτων, θεωρούμεν τας υπό του Μακαριωτάτου Προέδρου της Δημοκρατίας γενοόμενας προτάσεις περί συστάσεως Μικτών Συμβουλίων διά την διοίκησιν των Δήμων, με πλήρη νομικήν διασφάλισιν των συμφερόντων της Τουρκικής κοινότητος, ως ορθήν οδόν οδηγούσαν εις την ενοποίησιν των Δήμων, και ούτω εις υιοθέτησιν γνησίου θεσμού τοπικής διακυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Διά της υπό συζήτησιν προτάσεως Νόμου η Βουλή των Αντιπροσώπων καλείται δι' ενάτην κατά συνέχειαν φοράν να παρατείνῃ την ισχύν των περί Δήμων Νόμων. Κατά τας οκτώ προηγηθείσας περιπτώσεις η παράτασις ζητείτο υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας. Την φοράν αυτήν η Εκτελεστική Εξουσία δεν ζητεί την τοιαύτην παράτασιν, η ενώπιον δε της Βουλής πρότασις Νόμου προέρχεται εκ μέρους των 15 εντίμων Τούρκων συναδελφών.

Από της δοθείσης πρώτης παρατάσεως μέχρι σήμεραν παρήλθον δύο σχεδόν έτη χωρίς να δυνηθούν οι αρμόδιοι να σημειώσουν οιαδήποτε πρόοδον προς λύσιν του προβλήματος τούτου, το οποίον απασχολεί τας σκέψεις όχι μόνον της Κυβερνήσεως και της Βουλής, αλλά ολοκλήρου του Κυπρια-

κού λαού. Εις όλας τας προηγουόμενας περιπτώσεις, δοθέντος ότι η αίτησις προς την Βουλήν προήρχετο εκ της υπευθύνου Κυβερνήσεως της οποίας έργον ήτο να βοηθήσῃ εις την αναζήτησιν και εξεύρεσιν λύσεως του ζητήματος, η Βουλή αυτή παρά τας επιφυλάξεις και αμφιβολίας Μελών της εξ όλων των πλευρών, συμπεριλαμβανομένης και της Τουρκικής πτέρυγας, ως προς την σκοπιμότητα παρατάσεως της ισχύος των περί Δήμων Νόμων, συγκατετίθετο και παρεχώρει την τοιαύτην παράτασιν με την ελπίδα ότι, ως επανειλημμένως ανέφερον αι εκθέσεις της αρμοδίας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, θα εδίδετο ούτω η ευκαιρία εξεύρεσεως λύσεως του προβλήματος. Εν τούτοις, παρά τας τόσας παραχωρηθείσας παρατάσεις ουδεμία απολύτως πρόοδος εσημειώθη προς την κατεύθυνσιν ταύτην και τούτο λόγω της εμμονής της Τουρκικής ηγεσίας εις γεωγραφικόν διαμελισμόν των Δήμων εις τας πέντε κυριωτέρας πόλεις της νήσου. Ο τοιοούτος γεωγραφικός διαμελισμός, ως ευθαρσώς και εν πάση ειλικρινεία διεκήρυξε προχθές ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, είναι πρακτικώς ανεφάρμοστος, διότι ο πληθυσμός εις όλας σχεδόν τας Δημοτικές περιοχάς είναι ανάμικτος και συνεπώς η χάραξις γεωγραφικών ορίων θα συνεπάγεται την συμπερίληψιν Ελλήνων ή και άλλων μη Τούρκων κατοίκων των πόλεων ή και των περιουσιών των εις την αρμοδιότητα των Τουρκικών Δήμων. Η τοιαύτη συνέπεια, εκτός του ότι είναι καθ' ολοκληρίαν απαράδεκτος από Ελληνικής πλευράς, ουδόλως υποστηρίζεται υπό του αληθούς πνεύματος των συνταγματικών διατάξεων.

Προς αποφυγήν της απαράδεκτου αυτής επιπτώσεως η Ελληνική ηγεσία προέτεινε την δημιουργίαν ενιαίων Δήμων διά της διά νόμου συστάσεως Μικτών Δημοτικών Συμβουλίων. Περαιτέρω δε διά να διασκεδάσῃ και άρη οιασδήποτε υπονοίας ή φόβους της Τουρκικής ηγεσίας ότι αι Ελληνικάί πλειοψηφίαι εις τα Συμβούλια ταύτα θα είχαν την δυνατότητα, εάν βεβαίως ήθελον, να αποφασίζουν και ενεργούν κατά τρόπον αντιβαίνοντα και καταπατούντα τα νόμιμα συμφέροντα της Τουρκικής κοινότητος, η Ελληνική πλευρά εισηγήθη όπως τα Τουρκικά ταύτα συμφέροντα κατοχυρωθώσι (α) διά της διά νόμου παραχωρήσεως εις τους Τούρκους εκ των προτέρων ωρισμένων συμπεφωνημένων ποσοστών διά των δημοτικών προϋπολογισμών, τα οποία τα Τουρκικά μέλη των Συμβουλίων θα ήδύναντο ελευθέρως να διαθέτουν καθ' ον τρόπον ήθελον αποφασίσει, και (β) δι' άλλων νομικών διασφαλίσεων.

Πραγματικός σκοπός, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, της συνταγματικής διατάξεως περί χωριστών Δήμων δεν είναι όπως δημιουργήσῃ δυσκολίας, περιπλοκάς και έντασιν εις τας σχέσεις μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων, αλλ' απλώς και μόνον όπως κατοχυρώσῃ και διασφαλίσῃ τα λογικά νόμιμα δικαιώματα της Τουρκικής κοινότητος από ενδεχομένης υπερβασίας ή και αδικούς αποφάσεις της πλειοψηφίας διά των οποίων θα εγίνετο δυσμενής διάκρισις εις βάρος των Τούρκων δημοτών.

Εφ' όσον όμως διά τους λόγους τους οποίους εξέθεσεν ο Μακαριώτατος και τους οποίους επανελάβομεν σήμεραν, ήτοι του πρακτικώς ανεφάρμοστου, ο ως άνω σκοπός δεν δύναται να επιτευχθῆ διά των χωριστών Δήμων, η Ελληνική ηγεσία υπέβαλε τας γνωστάς προτάσεις περί ενιαίων Δήμων, αίτινες δύνανται, διά της καταλλήλου νομοθετικής πράξεως, κάλλιστα να ικανοποιήσουν τα λογικά συμφέροντα της Τουρκικής κοινότητος.

Πλην όμως αι τόσον λογικά, ρεαλιστικά και εντός του αληθούς πνεύματος του Συντάγματος εισηγήσεις της Ελληνικής ηγεσίας, ενώ ως διαβεβαίωσι ο Μακαριώτατος, εγένοντο κατ' αρχήν δεκταί υπό των Τούρκων ηγετών, την επαύριον απερρίφθησαν ασυζητητί υπ' αυτών, υπαναχωρησάσης ούτω της Τουρκικής ηγεσίας εις την παλαιάν αυτής θέσιν. Τούτο δυστυχώς εξαλείφει πάσαν ελπίδα εξεύρεσεως εφάρμοστου λύσεως. Προς τί λοιπόν η επιδιωκομένη διά της παρούσης προτάσεως Νόμου επέκτασις διά μίαν ακόμη φοράν των Νόμων περί Δήμων; Εφ' όσον οκτώ προηγουόμεναι παρατάσεις ουδόλως βοήθησαν εις την εξεύρεσιν οιασδήποτε ικανοποιητικής λύσεως, αλλ' αντιθέτως διά των τελευταίων

εξελίξωμεν κατέδειξαν την μη ύπαρξιν οιοδήποτε κοινού εδάφους προσεγγίσεως των διισταμένων απόψεων, δεν βλέπομεν κανένα απολύτως αποχρώντα λόγον ή σκοπιμότητα να ψηφίσωμεν υπέρ της παρούσης προτάσεως Νόμου. Απεναντίας εάν ψηφίσωμεν υπέρ της παρατάσεως, θα διαιωνίσωμεν μίαν κακήν εκκρεμότητα ήτις ουδόλως εξυπηρετεί ή δύναται να εξυπηρετήση τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του Κυπριακού λαού ως συνόλου. Διά τους λόγους αυτούς εισηγούμαι όπως δώσωμεν ψήφον εναντίον της παρούσης προτάσεως Νόμου.

Εν κατακλείδι, επιθυμώ να εκφράσω την ελπίδα ότι η Τουρκική ηγεσία θα θελήση να αναθεωρήση την όλην αυτήν στάσιν εις τρόπον ώστε να καταστή δυνατή η πραγματοποίηση της ενοποιήσεως των Δήμων με πλήρη κατοχύρωσιν και διασφάλισιν των λογικών νομίμων δικαιωμάτων και συμφερόντων της Τουρκικής κοινότητος, τα οποία η Ελληνική πλευρά ουδέποτε εξήτησε και ούτε θα ζητήσει ποτέ να καταπατήσει.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Η σημερινή κρίσις είναι αποτέλεσμα του ανεπαρκούς της προνοίας περί χωριστών Δήμων εις τας πέντε κυριώτερας πόλεις της Κύπρου. Η ζωή έχει δείξει ότι οι Δήμοι πρέπει να είναι ενιαίοι και αδιαίρετοι. Εάν λοιπόν κατά το διάστημα που εμεσολάβησε κατεβάλλετο προσπάθεια εκ μέρους της Τουρκικής πλευράς ουχί προς την κατεύθυνσιν του διαμελισμού αλλά προς την κατεύθυνσιν της συνεργασίας, πρέπει να είμεθα βέβαιοι ότι σήμερα όχι μόνον δεν θα είχομεν αυτήν την κρίσιν αλλά Τούρκοι και Έλληνες θα συνειργάζοντο προς το αμοιβαίον καλόν και θα εθέταμεν τας βάσεις μιας ολοπλεύρου προόδου των πόλεων μας.

Πιστεύομεν ακραδάντως ότι ο Κυπριακός λαός επιθυμεί τας ενιαίας δημοτικές αρχάς. Διότι τοιουτοτρόπως εξυπηρετούνται τα συμφέροντα όλων των πολιτών διά του καλύτερου δυνατού τρόπου. Αι αρχαί βιάσει των οποίων δύναται και επιβάλλεται να λυθή το πρόβλημα των Δήμων είναι κατά την γνώμην μας η Δημοκρατία και ο αιρετός χαρακτήρ των δημοτικών αρχών εφαρμυζόμεναι εις συνθήκας ομαλότητος. Ούτε το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον το υποβλήθέν υπό των Τούρκων Βουλευτών ούτε και η κατάλυσις των Δήμων αποτελούν λύσιν του σοβαρού αυτού προβλήματος. Αργά ή γρήγορα το πρόβλημα των Δήμων θα λυθή διότι αυτό απαιτεί το συμφέρον του Κυπριακού λαού. Και θα ήτο ευχής έργον εάν έστω και αυτήν την δωδεκάτην ώραν επικρατήσουν νηφαλιώτεροι σκέψεις διά την λύσιν του.

Οι συνάδελφοι Τούρκοι Βουλευταί θα ήδύνατο να συμβάλουν αποφασιστικώς υπέρ της λύσεως αυτού του προβλήματος. Οι εχθροί της Κύπρου, Έλλήνων και Τούρκων, καρδοκούν έτοιμοι να εκμεταλλευθούν πάσαν κρίσιν προς εξυπηρετήσιν των ιδικών των συμφερόντων. Είναι καθήκον μας να διαψεύσωμεν τας ελπίδας των εχθρών του λαού μας αποφεύγοντες οιαδήποτε πράξιν ή ενέργειαν ήτις δύναται να διασαλεύση την ειρήνην και ομαλότητα και καταβάλλοντες ταυτοχρόνως πάσαν προσπάθειαν διά την σύντομον λύσιν αυτού του προβλήματος εις τρόπον ώστε να αποκτήσουν το ταχύτερον αι πόλεις μας αιρετάς και ενιαίας δημοτικές αρχάς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Ο έντιμος Αντιπρόεδρος Δρ. Μουτερίαςλου.

Ο. ΜΟΥΤΕΡΙΣΟΓΛΟΥ:

Έντιμοι συνάδελφοι.

Κατά την γνώμην μου, η μεγαλύτερα σημασία του νόμου, ο οποίος συζητείται από της συμφώνως προς το Σύνταγμα

εγκαθιδρύσεως της Βουλής μας μέχρι σήμερα, απαντάται απόψε. Η Βουλή μας πρόκειται να λάβη απόψε πραγματικώς ιστορικήν απόφασιν.

Γνωρίζετε ότι το θέμα ήχθη εις την Βουλήν υπό της Τουρκικής Ομάδος με σκοπόν την παράτασιν της περιόδου ισχύος των υφισταμένων περί Δήμων νόμων. Ο προ εμού αγορευσας συνάδελφος Τίτος Φάνος ευγενώς ανέφερεν ότι η ισχύς του νόμου παρετάθη προηγουμένως οκτώ φορές. Γνωρίζει και ο ίδιος ότι εις τας οκτώ περιπτώσεις, κατά τας οποίας μας προετάθη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας παράτασις, σκοπός του προταθέντος νόμου ήτο η παράτασις της ισχύος του βασικού νόμου διά να εξασφαλισθή η συμπλήρωσις των αναγκαίων προετοιμασιών, διά τον λόγον ότι αυτή δεν είχε καταστή δυνατή, προς τον σκοπόν θεοπίσεως νέου περί Δήμων Νόμου. Δηλαδή, εις την Εισηγητικήν Έκθεσιν εζητείτο άδεια διά την ετοιμασίαν νέου περί Δήμων Νόμου, δηλαδή εζητείτο άδεια διά χρονικόν τι διάστημα, δηλαδή προθεσμία. Ταυτοχρόνως γνωρίζετε, επίσης, όλοι ότι συμφώνως προς το Σύνταγμα εντός προθεσμίας 6 μηνών από της ημερομηνίας εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας έπρεπε να θεοπισθούν νέοι περί Δήμων Νόμοι. Λόγω του ότι τούτο δεν έγινε, εδόθη οκτώ φορές παράτασις. Είναι γεγονός ότι ο καθορισμός των ορίων των Δήμων απετέλεσεν επί μακρόν από της εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας το θέμα συζητήσεως μεταξύ του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας. Δηλαδή, η εφαρμογή θεμελιώδους άρθρου του Συντάγματος, η οποία θεωρείται αδύνατος υπό της Ελληνικής ηγεσίας, είναι θέμα, το οποίον συζητείται αμοιβαίως από της εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας. Το Άρθρον 173, διά το οποίον ισχυρίζομεθα ότι είναι θεμελιώδες άρθρον του Συντάγματος, αναφέρει ότι «Χωριστοί δήμοι θα δημιουργηθώσιν εις τας πέντε μεγαλύτερας πόλεις της Δημοκρατίας, ήτοι την Λευκωσίαν, Λεμεσόν, Αμμόχωστον, Λάρνακα και Πάφον υπό των Τούρκων κατοίκων αυτών».

Γνωρίζετε ότι κατά τον καταρτισμόν του Συντάγματος εις τας συνομιλίας Λονδίνου και Ζυρίχης το θέμα τούτο συζητήθη λεπτομερώς και συμπεριελήφθη εις το Σύνταγμα ως θεμελιώδες άρθρον. Ως Εκτελεστική δε Εξουσία και ημείς ως μέλη της Βουλής του Αντιπροσώπων ωρκισθημεν και εδώσαμεν διαβεβαίωσιν ότι θα εφαρμυζομεν το Σύνταγμα.

Έχομεν υποβάλει τον νόμον εις την Βουλήν ως Ομάς, απλώς διότι ούτος δεν εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας διά τους λόγους τους οποίους ο συνάδελφος μου κ. Χαλίτ Αλή Ριζά ανέγνωσεν εις την αιτιολογικήν του έκθεσιν. Επιθυμία μας ήτο όπως οι περί Δήμων Νόμοι, οι οποίοι επιτίττον εις την αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων, καταστή δυνατόν να γίνουιν θέμα συζητήσεως εις την Βουλήν αυτήν, προτού αυτή αφεθή να επηρεασθή. Ενώ όλοι σας γνωρίζετε ότι προ ολίγων ημερών ο Εξοχώτατος Πρόεδρος της Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος διεκήρυξε ρητώς ότι θα επιτρέψη παράτασιν των περί Δήμων Νόμων και ότι από της 1ης Ιανουαρίου 1963 δεν θα υφίστανται οι Δήμοι.

Συνάδελφοι, είμαι βέβαιος ότι όλοι μας γνωρίζομεν ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος κατέχει το ύπατον αξίωμα του Κράτους, φέρει μεγαλύτεραν ευθύνην από όλους μας· ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος κατά τον καταρτισμόν του Συντάγματος αντιπροσώπευσε την Ελληνοκυπριακήν Κοινότητα και έθεσε την υπογραφήν του εις αυτήν την συμφωνίαν και υπεσχέθη και ωρκίσθη σεβασμόν προς το Σύνταγμα. Χωρίς να υπάρχη θέμα προς συζήτησιν εις την Βουλήν, υπερβαίνων τας εξουσίας αι οποίαι του αναγνωρίζονται κατά το Σύνταγμα, διεκήρυξεν απεριφράστως ότι δεν θα παρατείνη την ισχύν των περί Δήμων Νόμων και ότι από της 1ης Ιανουαρίου 1963 δεν θα υπάρχουν οι Δήμοι. Αυτό, το λέγομεν δε πραγματικώς με ειλικρίνειαν, είναι πολύ λυπηρόν. Δι' έν κράτος, του οποίου το Σύνταγμα δεν αναγνωρίζεται, αλλά καταπατάται υπό του Προέδρου του, είναι ανάγκη να αμφιβάλλη κανείς κατά πόσον είναι Κράτος δικαίου. Θέματα είτε συμφωνίας είτε διαφωνίας θα έπρεπε να επιλύονται διά

διαπραγματεύσεων και ουχί διά της καταπατήσεως του Συντάγματος. Ενώ ημείς, ιδιαίτερος δε προσωπικός εγώ, ανεμείνομεν παρά του Προέδρου της Δημοκρατίας επί τη ευκαιρία του Νέου Έτους ένα ειλικρινές μήνυμα, το οποίον να ενισχύη την ειρήνην και την γαλήνην εις την Νήσον και την συνεργασίαν μεταξύ αμοιωτέρων των Κοινοτήτων, πρέπει να είπω μετά λύπης ότι τουναντίον είδομεν την δήλωσίν του, η οποία καταστρέφει και παρεμποδίζει αυτάς τας ειλικρινείς σχέσεις. Ημείς νομίζομεν ότι, προτού το Σύνταγμα εφαρμοσθή ολόκληρον και ιδιαίτερος προτού εφαρμοσθή ο διαχωρισμός των Δήμων συμφώνως προς το Σύνταγμα, δηλαδή προτού εφαρμοσθή το υφιστάμενον Συνταγματικόν άρθρον και προτού δοκιμάσωμεν κάτι, είναι μέγαλον σφάλμα να ζητήσωμεν να το αχρηστεύσωμεν. Ο Εξοχότατος Πρόεδρος της Δημοκρατίας λέγει ότι τα άρθρα του Συντάγματος, τα οποία αφορούν το θέμα των δήμων, δεν είναι πρακτικά και εφαρμόσιμα. Τί είδους μεταβολή συνετελέσθη από του 1960 και εντεύθεν ώστε το Σύνταγμα αυτό, το οποίον κατηρτίσθη το 1960, να ήλλαξε τόσον πολύ ώστε να καταστή ανεφάρμοστον; Εάν οι χωριστοί δήμοι υποστούν γεωγραφικόν διαμελισμόν, υπάρχουν εις το Σύνταγμα ρηταί διατάξεις περί των προσώπων και των περιουσιών των ανηκουσών εις την ετέραν Κοινότητα, αι οποίαι θα μείνουν εντός των ορίων αμοιωτέρων των δήμων. Αυτό σημαίνει ότι κατά τον καταρτισμόν του Συντάγματος είχε γίνει αποδεκτόν ότι εις τον γεωγραφικόν διαμελισμόν, ο οποίος θα εγένετο, δυνατόν να ευρίσκοντο ανάμικτοι, έστω και ολίγοι μικραί περιουσίαι και πρόσωπα ανήκοντα εις αμοιωτέρας τας Κοινότητας, εντός των ορίων αμοιωτέρων των δήμων. Επιπροσθέτως, κατά τα διαρρευσάντα από του 1960 και εντεύθεν 2 1/2 έτη επραγματοποιήθη καλύτερα εξέλιξις προς την κατεύθυνσιν της εφαρμογής αυτών των διατάξεων του Συντάγματος. Διότι κατά την διάρκειαν της περιόδου αυτής πολλά περιουσίαι και πρόσωπα ανήκοντα και εις τας δύο Κοινότητας, αι οποίαι ευρίσκοντο εντός των εντε φάκτου ορίων, έχουν μετακομισθή εντός των ορίων του οικείου των δήμου, πολλά δε άτομα έχουν αλλάξει τόπον διαμονής. Δηλαδή, σήμερον και εις την πράξιν είναι δυνατόν να γίνη πολύ ευκόλως γεωγραφική διχοτόμησις των δήμων εις εκάστην πόλιν, αυτό δε είναι πολύ απλόν, αρκεί να υπάρξη η ελαχιστή καλή θέλησις. Ημείς ως Τουρκική Κοινότης είπομεν εις κάθε ευκαιρίαν και επαναλαμβάνομεν ότι εις την Νήσον θέλομεν ειρήνην και γαλήνην και ότι είμεθα άνθρωποι καλής θελήσεως. Συνεπώς, εις κάθε νέαν ευκαιρίαν, αλλά και τώρα, λέγομεν ότι ως Κοινότης ουδέποτε προτιθέμεθα να παραιτηώμεν των δικαιωμάτων μας, τα οποία είναι ηγγυημένα εις το Σύνταγμα. Η υφιστάμενη Συνταγματική διάταξις δεν θα εφαρμοσθή και, καταπατουμένου θεμελιώδους άρθρου του Συντάγματος, η Τουρκική πλευρά εξαναγκάζεται να δεχθή νέον περί Δήμων νόμον με κατά χάριν παραχωρήσεις της άλλης πλευράς και εγγυήσεις, τας οποίας αύτη θα ευαρεστηθή να μας δώση.

Συνάδελφοι! Ημείς ουδέν δικαίωμα πέραν των εις το Σύνταγμα διαλαμβανόμενων δικαιωμάτων μας θέλομεν. Τρέφομεν και επιδεικνύομεν εκτίμησιν και σεβασμόν προς τα δικαιώματα της άλλης πλευράς. Το να αναμένωμεν δε όπως τουλάχιστον και η άλλη πλευρά επιδεικνύη σεβασμόν και εκτίμησιν προς τα ιδικά μας δικαιώματα είναι φυσικώτατον δικαίωμά μας. Όπως είπε και ο Έντιμος Συνάδελφος Βουλευτής κ. Παπαϊωάννου, εάν δεν θέλωμεν να ευχαριστήσωμεν τους εχθρούς των εν Κύπρω Κοινοτήτων, Ελληνικής και Τουρκικής, είναι ανάγκη να ανατιληρωώμεν ότι είμεθα υποχρεωμένοι, επιδεικνύοντες καλήν θέλησιν και καλήν πίστιν, να δώσωμεν και εφαρμόσωμεν πρώτον τα Τουρκικά δικαιώματα τα ευρισκόμενα εντός των πλαισίων του Συντάγματος. Διότι πρέπει να αντιληφθώμεν ότι με την μη εφαρμογήν του Συντάγματος και με την καταπάτησιν των Τουρκικών δικαιωμάτων παρεμποδίζομεν την εγκαθίδρυσιν αδελφικών σχέσεων μεταξύ της Ελληνικής και της Τουρκικής Κοινοτήτος, τας οποίας επιθυμούμεν. Γνωρίζετε δε όλοι τουλάχιστον όσον και εγώ ποίων εχθρών το συμφέρον

εξυπηρετεί η καταστροφή των σχέσεων της εν Κύπρω Ελληνικής και Τουρκικής Κοινοτήτος. Οι λόγοι ανήκουν εις τον Έντιμον Συνάδελφον Βουλευτήν κ. Παπαϊωάννου, αλλ' η έννοια, εις την οποίαν ούτος απεσκόπει, είναι εξ ολοκλήρου αντίθετος.

Συνάδελφοι, απευθύνομαι με απολύτως καλήν πίστιν προς τους Έλληνας συναδέλφους Βουλευτάς. Τους παρακαλώ, αφού απαλλαγούν πάσης υπηρεσίας και θέσουν την χείρα εις την καρδίαν, ψηφίσουν υπέρ του νομοσχεδίου, το οποίον έχομεν υποβάλει, διά να δυνθώμεν να παράσχωμεν την ευκαιρίαν συνεννοήσεως, επί του προκειμένου, με την Εκτελεστικήν Εξουσίαν διά να μας υποβάλη αύτη το συντομώτερον εις την Βουλήν τους νέους περί Δήμων Νόμου. Ούτω πράττοντες θα δώσωμεν την ευκαιρίαν να εφαρμοσθή το Σύνταγμα, διά την εφαρμογήν του οποίου έχομεν προβή εις διαβεβαίωσιν. Διά δε το έτος 1963 θα εξασφαλίσωμεν εν Κύπρω ατμόσφαιραν ησυχίας, γαλήνης και αδελφωσύνης. Έχων ενώπιόν μου τα αρχία αυτάς, παρακαλώ και συμβουλεύω και πάλιν τα Έντιμα Ελληνικά Μέλη όπως ψηφίσουν υπέρ.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να με αντικαταστήση.

(Ο κ. Αναστασιάδης αντικαθιστά τον Πρόεδρο της Βουλής κ. Γλαύκον Κληρίδην).

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Έντιμοι συνάδελφοι. Δεν θα αρχίσω την αγόρευσίν μου ισχυριζόμενος ότι το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον είναι το βασικώτερον ή σοβαρώτερον Νομοσχέδιον το οποίον ποτέ η Βουλή αυτή εκλήθη να ψηφίση.

Η Βουλή αυτή εις το παρελθόν συνεζήτησε Νομοσχέδια υψίστης σημασίας διά την οικονομίαν του τόπου και ατυχώς διεφώνησε χωρίς τούτο να μας οδηγήση εις την δύσκολον θέσιν την οποίαν ο έντιμος Αντιπρόεδρος υπαινίττεται ότι η διαφάνεια επί του θέματος αυτού θα μας οδηγήση.

Ο λόγος όμως διά τον οποίον ανεπάσισα να αγορεύσω επί του θέματος αυτού είναι ο περίεργος και απαράδεκτος ισχυρισμός του έντιμου Αντιπρόεδρου της Βουλής ότι η μη παράτασις του περί Δήμων Νόμου αποτελεί πράξιν η οποία παραβιάζει το Σύνταγμα.

Ο έντιμος Αντιπρόεδρος ανεφέρθη εις το Άρθρον 173 του Συντάγματος. Ανεφέρθη μόνον όμως εις το πρώτον εδάφιον του Άρθρου αυτού και παρέλειψε να αναφερθή εις το ουσιαστικόν μέρος της προβλέψεως αυτής του Συντάγματος, το οποίον επιβάλλει την νομικήν υποχρέωσιν τόσον εις τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας όσον και εις τον Αντιπρόεδρον εντός της χρονικής περιόδου των τεσσάρων ετών από της ημέρας της εγκαθίδρυσως της Δημοκρατίας να εξετάσουν και να αποφασίσουν κατά πόσον θια εξακολουθήση το κράτος να υφίσταται τον θεσμόν των χωριστών Δήμων.

Ο έντιμος Αντιπρόεδρος επληροφόρησε το Σώμα τούτο, πράγμα το οποίον είναι εις όλους μας γνωστόν, ότι το Σώμα αυτό διά νομοθετικής πράξεως ίδρυσε χωριστόν Ελληνικόν και χωριστόν Τουρκικόν Δημοτικόν Συμβούλιον διά περιόδους τας οποίας ανενέωνεν από καιρού εις καιρόν μέχρις ότου εφθάσαμεν εις την σημερινήν ημερομηνίαν, εξηκολουθήσαμεν δε να έχωμεν τους χωριστούς αυτούς Δήμους άνευ νομικώς καθορισθέντων γεωγραφικών ορίων διότι ήτο αδύνατον να καταλήξωμεν εις τον γεωγραφικόν διαχωρισμόν όστις απεδείχθη πρακτικώς ανεφάρμοστος.

Κατά την ταπεινήν μου γνώμην ήτο η καλύτερα περίοδος διά την εξεύρεσιν λύσεως επί τη βάσει ενιαίων Επιτροπών, αι οποίαι να αναλάβουν την διοίκησιν των Δήμων διά μίαν χρονικήν περίοδον, δοκιμαστικήν χρονικήν περίοδον, και εάν το πείραμα τούτο επετύγχανε, να οδηγηθώμεν εις την ορθήν τελικήν λύσιν της ενοποιήσεως των Δήμων την οποίαν το Σύνταγμα προέβλεψε και διά τούτο επέβαλε την υποχρέωσιν εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον να επανεξετάσουν το

θέμα των χωριστών Δήμων, δηλαδή να εξετάσουν κατά πόσον θα ήτο διά το συμφέρον της ολότητας του Κυπριακού λαού να εξακολουθήσωμεν με χωριστούς Δήμους. Εάν δεν καταλήξωμεν, εάν ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος δεν ήτο δυνατόν να καταλήξουν εις συμφωνίαν περί της παρατάσεως του Νόμου περί Δήμων, τούτο, εάν το μεταφράσωμεν εις την κοινήν ομιλουμένην γλώσσαν, σημαίνει ότι δεν δύνανται να συμφωνήσουν κατά πόσον θα έχωμεν χωριστούς Δήμους ή όχι και επομένως αφήνουν τον περί Δήμων Νόμον να εκπνεύση. Ο λόγος διά τον οποίον αφήνουν τον Νόμον να εκπνεύση είναι διότι η διαιώνισις της καταστάσεως αυτής δεν θα ήτο προς το συμφέρον των Ελλήνων ή και των Τούρκων.

Ο έντιμος Αντιπρόεδρος αγορεύων εσχολίασε το γεγονός ότι ενώ, ως ισχυρίσθη, δεν είμεθα διατεθειμένοι να εφαρμόσωμεν τα συνταγματικά δικαιώματα των Τούρκων, ερχόμεθα να προτείνωμεν κατοχύρωσιν νομικών δικαιωμάτων διά Νόμου, εάν δε καλώς μετεφράσθη η ομιλία του, είπεν ότι οδηγούμεθα προς την πράξιν αυτήν από οίκτον προς την Τουρκικήν κοινότητα. Δεν οδηγούμεθα εις τας προτάσεις μας από οίκτον προς καμμίαν κοινότητα. Αντιμετωπίζομεν την πραγματικότητα με ρεαλιστικόν φακόν και πράττομεν ότι είναι δυνατόν λόγω του ότι οι Τούρκοι είναι αριθμητικώς ολιγότεροι και ασφαλώς η αντιπροσώπευσις των εις μίαν Μικτήν Επιτροπήν θα είναι μικρότερα των Ελλήνων, διά να άρωμεν κάθε υποψίαν εκ μέρους των και διά να δείξωμεν την καλήν μας θέλησιν και πίστιν, προτείνωμεν νομικήν κατοχύρωσιν ωρισμένων δικαιωμάτων, κατοχύρωσιν την οποίαν πιστεύομεν ότι δεν χρειάζεται, διότι είμεθα βέβαιοι ότι δεν θα υπάρξη δυσμενής διάκρισις έναντι του συνοίκου στοιχείου, αλλ' εν τούτοις είμεθα έτοιμοι να δώσωμεν την νομικήν αυτήν κατοχύρωσιν.

Ο έντιμος Αντιπρόεδρος επέκρινε τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας, Αρχιεπίσκοπον Μακάριον, ότι, διά της δηλώσεώς του ότι δεν είναι δυνατόν να υπάρξουν γεωγραφικώς χωριστοί Δήμοι, λόγω του πρακτικώς ανεπαρκόστου του διαχωρισμού, παραβαίνει το Σύνταγμα και δι' αυτόν τον λόγον δημιουργούνται αμφιβολίαί περί του ευνόμου της πολιτείας αυτής.

Ο έντιμος Αντιπρόεδρος περαιτέρω έθεσε το ερώτημα πώς είναι δυνατόν έν κράτος το οποίον δεν τηρεί το Σύνταγμα ή να ελπίζη εις νομικήν υπόστασιν. Είμεθα νέον κράτος και επομένως πιθανόν να μας λείπη ωρισμένη πείρα. Αλλά ο μελετητής του Συνταγματικού Δικαίου γνωρίζει ότι δεν υπάρχει κράτος το οποίον να μην έχη εις κάποιον στάδιον επιφέρει τροποποιήσεις του Συντάγματός του, όταν ωρισμέναί πρόνοιαι αποδειχθούν ανεπαρκόστοι. Εις το παρόν όμως στάδιον όσον αφορά το Κυπριακόν Σύνταγμα, δεν χρειάζεται συνταγματική τροποποίησις διότι τόσον αι Συμφωνίαί της Ζυρίχης ως και αυτό το ίδιον το Σύνταγμα προβλέπει περί της πιθανότητας του ανεπαρκόστου των χωριστών Δήμων και δι' αυτόν τον λόγον περιέχει πρόνοιαν, η οποία επιβάλλει εντός τεσσάρων ετών από της εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας την επανεξέτασιν του όλου θέματος. Είμαι βέβαιος ότι, εάν υπάρξη κατανόησις και συνεργασία μεταξύ της Ελληνικής και της Τουρκικής ηγεσίας, δεν θα ήτο δύσκολον να καταλήξωμεν εις συμφωνίαν επί του θέματος τούτου με βάσιν μίαν Μικτήν Επιτροπήν διά την διοίκησιν των Δήμων δι' ωρισμένην τακτήν προθεσμίαν, ούτως ώστε πράγματι να είμεθα εις θέσιν να αποφασίσωμεν διά του πειράματος αυτού κατά πόσον ο διαμελισμός των Δήμων είναι αναγκαίον κακόν.

Η παράτασις όμως ενός καθεστώτος από μήνα εις μήνα ή από τρίμηνον εις τρίμηνον χωρίς να έχωμεν εκ των προτέρων συμφωνήσει επί μιας ωρισμένης γραμμής, είμαι της γνώμης ότι ουδένα σκοπόν εξυπηρετεί.

(Ο κ. Γλ. Κληρίδης επανέρχεται εις την έδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο Δρ. Μουτερίσογλου.

Ο. ΜΟΥΤΕΡΙΣΟΓΛΟΥ:

Έντιμοι συνάδελφοι.

Ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής ανέφερεν εις την αγόρευσιν του ότι από το Άρθρον 173 του Συντάγματος, το οποίον αφορά το θέμα των Δήμων, μόνον την πρώτην παράγραφον ανέγνωσα και ότι δεν έδωσα λεπτομερείας και εξηγήσεις περί των άλλων μερών τούτου.

Γνωρίζομεν σαφώς όλοι μας τας διατάξεις του υφισταμένου Συντάγματος. Οι Δήμοι θα εχωρίζοντο διά γεωγραφικού διαμελισμού κατά τας ημέρας, κατά τας οποίας εγκαθιδρύθη η Δημοκρατία, εντός των πρώτων δε τεσσάρων ετών ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας θα ηδύναντο να ανασκοπήσουν εκ νέου την κατάστασιν. Αυτό είναι το μόνον δικαίωμα, το οποίον, συμφώνως προς το Σύνταγμα, αναγνωρίζεται εντός τεσσάρων ετών εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας.

Συνάδελφοι, ημείς έχομεν μήπως εφαρμόσει τας διατάξεις του Συντάγματος διά να είμεθα εις θέσιν να δώσωμεν εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας την ευκαιρίαν να συζητήσουν; Συνάδελφοι! Η Επιτροπή, διά την οποίαν εξεφράσθη επιθυμία να συσταθ ή και η οποία διετυπώθη ως προσωπική γνώμη υπό του Προέδρου της Βουλής, υπάρχει ρητώς εις την τρίτην παράγραφον του άρθρου 173 του Συντάγματος. Την αναγινώσκω κατά λέξιν:

«Εις εκάστην των ως άνω πόλεων συνιστάται οργανισμός συντονισμού αποτελούμενος εκ δύο μελών εκλεγόμενων υπό του συμβουλίου του Τουρκικού δήμου και ενός Προέδρου εκλεγόμενου κοινήν συμφωνία υπό των δύο συμβουλίων των εν λόγω δήμων της πόλεως».

Αυτό δε διασαφηνίζει τι είναι τα καθήκοντα συντονισμού. Δυστυχώς δε ο οργανισμός αυτός συντονισμού, ο οποίος έπρεπε να συσταθ ή κατά τας πρώτας ημέρας, δεν συνεστήθη. Διότι η πρόθεσις είναι να μη εφαρμοσθ ή το θεμελιώδες τούτο άρθρον του Συντάγματος. Συνάδελφοι, έχομεν ακόμη αρκετόν χρόνον προ ημών. Από της εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας έχουν διαρρεύσει δύο έτη και 4 1/2 μήνες. Έχομεν μόλις διανύσει το ήμισυ του δρόμου, κατά την διάρκειαν δε αυτών των αρχικών τεσσάρων ετών ηδύναντο να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις. Συνεπώς ημείς ως Βουλή είναι ανάγκη να δώσωμεν εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας την ευκαιρίαν να συζητήσουν θέματα, τα οποία δικαιούνται να συζητήσουν δυνάμει του Συντάγματος, και να φθάσουν εις κάποιον αποτέλεσμα. Η μη παράτασις της ισχύος των υφισταμένων νόμων ζημιώνει τον τόπον εν όψει των λόγων, τους οποίους ανεφέραμεν. Αύτη καταστρέφει τας μεταξύ των δύο Κοινοτήτων ειλικρινείς σχέσεις. Το καθήκον μας είναι, αφού συνειδητοποιήσωμεν τας ευθύνας μας, να είμεθα εποικοδομητικοί και όχι καταλυτικοί. Ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής ανέφερεν ότι είμεθα έν νέον κράτος, ότι η πείρα μας είναι ελλιπίης και ότι εις το Σύνταγμα παντός κράτους θα ηδύναντο να επενεχθούν τροποποιήσεις. Έχει δικαίον είμεθα νέοι και άπειροι. Αλλά, συνάδελφοι, εφ' όσον είμεθα πρωτόπειροι εις την επιστήμην της πολιτικής, ως εφαρμόσωμεν αυτό το Σύνταγμα και την συμφωνίαν, την οποίαν και ημείς αι δύο πλευραί αλλά και αι εγγυήτριαί ακόμη δυνάμεις απεδέχθημεν προηγουμένως, να ίδωμεν τα αποτελέσματα και, εάν κατά την εφαρμογήν υπάρξη ανωμαλία, τότε να καθήσωμεν από κοινού και να συζητήσωμεν. Αλλά να αποφασίσωμεν να τροποποιήσωμεν το άρθρον, το οποίον ως σκοπόν του έχη τα Τουρκικά δικαιώματα, χωρίς να το εφαρμόσωμεν δεν είναι εκδήλωσις καλής πίστεως.

Παρακαλώ και πάλιν τους έντιμους Έλληνας συνάδελφους όπως ψηφίσουν υπέρ του νομοσχεδίου, το οποίον υπέβαλεν η ομάδα μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων (Τροποποιητικός Αρ. 9) Νόμος του 1962, και θα αναγινώσκηται ομού μετά του περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων Νόμου του 1961 (ως ούτος τροποποιήθη διά των Νόμων 15, 29, 36, 37 και 55 του 1961 και 11, 35 και 60 του 1962) (εν τοις 35 του 1962 εφεξής καλούμενου ως βασικός Νόμος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον χρειάζεται χωριστήν πλειοψηφίαν. Επειδή οι έντιμοι Τούρκοι συνάδελφοι κατέθεσαν Νομοσχέδιον θα θέσω πρώτον εις ψηφοφορίαν το πρώτον άρθρον ερωτών τους εντίμους Τούρκους συναδέλφους κατά πόσον ψηφίζουν υπέρ ή κατά.

Ποίοι εκ των Τούρκων συναδέλφων ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του πρώτου άρθρου του Νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 1 του Νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

Μέχρι της στιγμής δεν εξήσκησα το δικαίωμά μου να ψηφίσω.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

31.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δευτέρα παράγραφος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησης του βασικού Νόμου διά της αντικαταστάσεως της ημερομηνίας 31ης Δεκεμβρίου 1962, διά της ημερομηνίας 31ης Δεκεμβρίου 1963.

2. Ο βασικός Νόμος διά του παρόντος τροποποιείται διά της αντικαταστάσεως των αριθμών και λέξεων «31ης Δεκεμβρίου 1962» οπουδήποτε συναντώνται (αίτινες υποκατεστάθησαν εν αυτώ διά του άρθρου 2 του Νόμου 60 του 1962), διά των αριθμών και λέξεων «31ης Δεκεμβρίου 1963».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Τούρκων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του δευτέρου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

31.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αφού δεν υπάρχουν αποχαί εκ μέρους των Ελλήνων... και εκ μέρους των Τούρκων δεν υπάρχουν αποχαί;

Έληξεν η δεύτερα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου. Το Νομοσχέδιον δεν έτυχε χωριστής πλειοψηφίας και επομένως απορρίπτεται χωρίς να είναι ανάγκη να προβώμεν εις τρίτην ανάγνωσιν, λόγω του ότι δεν έτυχε της χωριστής πλειοψηφίας εις το στάδιον της δευτέρας αναγνώσεως.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την 10ην Ιανουαρίου, την 5ην απογευματινήν ώραν. Η ημερησία διάταξις θα έχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Νομοθετική Εργασία. Ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1962.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Προτού κηρύξω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής θέλω να ευχηθώ εις όλους τους Βουλευτάς «Ευτυχές το Νέον Έτος», και να επαναλάβω ότι το μόνον Νομοσχέδιον το οποίον εκκρεμεί σήμερα είναι ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1962, ο οποίος θα συζητηθή την 10ην Ιανουαρίου.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Ώρα λήξεως 7.15 μ.μ.)

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Γ' ΣΥΝΟΔΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 10ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.25 μ.μ.)

Παρόντες: Έλληνες 25, Τούρκοι 13, Σύνολον 38.

Απόντες: Έλληνες 9, Τούρκοι 2, Σύνολον 11.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύττω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ερωτήσεις—απαντήσεις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αρχίσουν την ανάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 23ην Οκτωβρίου 1961, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 24ην Οκτωβρίου 1961.

«Χαλίτικη γη ανήκουσα εις το χωρίον Άγιοι Ηλιόφωτοι της Επαρχίας Λευκωσίας καλλιεργείται διαρκώς υπό γεωργών εκ Μιτσερού. Το εμβαδόν της γης την οποίαν εκαλλιέργησαν το έτος 1960 ανέρχεται εις 300 στρέμματα. Οι κάτοικοι του χωρίου Άγιοι Ηλιόφωτοι παρεπονέθησαν όταν περιήλθεν τούτο εις γνώσιν των. Το γραφείον του Επάρχου εφάνη ως εάν να επενέβη αλλά η καλλιέργεια της χαλίτικης γης συνεχίσθη ούτως ώστε κατά το έτος 1961 ανήλθεν εις 60 περίπου στρέμματα. Ποίον Υπουργείον θα παρεμποδίση την εν λόγω παράνομον πράξιν; Παρακαλώ όπως διαφωτισθή η Βουλή.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 19ην Ιουνίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 20ην Ιουνίου 1962.

«Πέρυσι την 23ην Οκτωβρίου 1961, υπέβαλα μίαν ερώτησιν εν σχέσει με παράπονον διατυπωθέν υπό των κατοίκων του χωρίου Άγιοι Ηλιόφωτοι, ότι χαλίτικη γη ανήκουσα εις το χωρίον Άγιοι Ηλιόφωτοι καλλιεργείται διαρκώς υπό των γεωργών εκ Μιτσερού. Δυστυχώς, μέχρι σήμερον δεν κατέστη δυνατόν να τύχω σχετικής απαντήσεως.

Κατά την εφετηνήν μου επίσκεψιν, οι χωρικοί παρεπονέθησαν διά την στάσιν της Ελληνικής Μεταλλευτικής Εταιρείας. Καθ' α λέγουν οι χωρικοί η Μεταλλευτική Εταιρεία σκοπεύει να χρησιμοποιήση μέρος της εν λόγω γης ανεργομένης εις διακοσίας έως τριακοσίας σκάλας. Επειδή τούτο αντιτίθεται προς τα συμφέροντα των ποιμένων του χωρίου, οι ποιμένες αντιτίθενται εντόνως κατά της τοιαύτης ενεργείας. Επιπροσθέτως, κατά τας τελευταίας ημέρας η Μεταλλευτική Εταιρεία διοχετεύει ακαθαρσίας του μεταλλείου εις την χαλίτικην γην του χωρίου και, ως εκ τούτου, τα χόρτα καταστρέφονται και τα ποιμνία μένουσιν πενιασμένα.

Παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός όπως κατατοπίση την Βουλήν επί των μέτρων άτινα προτίθεται να λάβη εν προκειμένω.

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 20ήν Δεκεμβρίου 1962 του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσα την 24ην Οκτωβρίου 1961 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Η ερώτησις 42B η αναφερομένη εις το πρώτον μέρος της ερωτήσεως 141B του εντίμου Βουλευτού κ. Κεμάλ Ντενιζ δεν φαίνεται να έχει ληφθή υπό του Υπουργείου Εσωτερικών. Παρ' όλα ταύτα εγένοντο αι ενδειγμέναι ενέργειαι υπό του Επάρχου Λευκωσίας — Κυρηνείας ως αποτέλεσμα των οποίων, τον Μάρτιον του 1962, 10 πρόσωπα εκ Μιτσερού και άλλων χωρίων, τα οποία επενέβησαν και εκαλλιέργησαν Κυβερνητικήν γην εντός της περιοχής του χωρίου Άγιοι Ηλιόφωτοι, προσήχθησαν ενώπιον του Δικαστηρίου και καταδικάσθησαν. Δέον να σημειωθή ότι κατόπιν επιτοπίου ερεύνης έχει εξακριβωθή ότι η εν λόγω Κυβερνητική γη δεν είναι εγγεγραμμένη ως βοσκότοπος ή μερράς επ' ονόματι της κοινότητος του χωρίου Άγιοι Ηλιόφωτοι ή οιασδήποτε άλλης κοινότητος.

Αναφορικός προς το δεύτερον μέρος της ερωτήσεως 141B, είναι γεγονός ότι η Ελληνική Μεταλλευτική Εταιρεία διοχετεύει τας ακαθαρσίας του μεταλλείου εις την Κυβερνητικήν γην εντός του χωρίου Άγιοι Ηλιόφωτοι. Τούτο όμως γίνεται κατόπιν ειδικής αδείας παραχωρηθείσης υπό της Αποικιακής Κυβερνήσεως δυνάμει της παραγράφου 19 του ενοικιαστηρίου συμβολαίου διά την λειτουργίαν του μεταλλείου. Ως εκ τούτου το Υπουργείον Εσωτερικών αδυνατεί να επέμβη.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Σεπτεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 11ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Ερωτάται ο έντιμος Υπουργός Υγείας να πληροφορήση το σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων επί των ακολούθων:

- (α) Ποίος ο αριθμός των αναμενόντων να χειρουργηθούν ασθενών επί δύο και πλέον έτη εις το ωτορινολαρυγγολογικόν, ακτινολογικόν, χειρουργικόν και γυναικολογικόν τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, πόσαι κλίναι αναλογούν εις έκαστον των τμημάτων τούτων, πόσοι βοηθοί ιατροί είναι προσκεκολλημένοι εις έκαστον των τμημάτων, και ποίον είναι επ' αυτού το διεθνές επίπεδον;
- (β) Κρίνεται ικανοποιητική τριετής ή τετραετής ειδικευσις δι' ένα ιατρόν ώστε να εμπιστευθή κανείς εις αυτόν διεύθυνσιν τμήματος, και ποίον είναι το ωράριον των ιατρών οι οποίοι εργάζονται εις το Γενικόν Νοσοκομείον;
- (γ) Εις τι οφείλονται αι μολύνσεις και προσβολαί βρεφών με εντερίτιδα εις το Γενικόν Νοσοκομείον και τί αντιβιοτικά φάρμακα υπάρχουν εις τα διάφορα νοσοκομεία της νήσου;
- (δ) Διατί δεν εστάλησαν εις το εξωτερικόν να σπουδάσουν αναισθησιολόγοι την στιγμήν μάλιστα που έχουν παραχωρηθή εις την Κύπρον σχετικαί υποτροφία και υπάρχει έλλειψις αναισθησιολόγων εις τα νοσοκομεία της νήσου;
- (ε) Ποίος έλεγχος ασκείται εις τα νοσοκομεία της νήσου διά τον εξοπλισμόν των και ποία μέτρα

λαμβάνονται ώστε να μη χάνονται φάρμακα, όργανα και άλλη περιουσία των νοσοκομείων;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 19ην Δεκεμβρίου 1962, του Υπουργού Υγείας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 11ην Σεπτεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξεκία Παπαϊωάννου.

«(α) Ο αριθμός των αναμενόντων να χειρουργηθούν, υποβληθούν εις ακτινολογικήν εξέτασιν κλπ. ασθενών έχει ως εξής:

(i) Χειρουργικόν τμήμα	947
(ii) Ωτορινολαρυγγολογικόν τμήμα	1179
(iii) Ακτινολογικόν τμήμα	144

(β) Ο αριθμός των κλινών εις τα κάτωθι αναφερόμενα τμήματα του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας είναι ο ακόλουθος:

(i) Χειρουργικόν τμήμα	63
(ii) Ωτορινολαρυγγολογικόν τμήμα	32
(iii) Γυναικολογικόν τμήμα και Μαιευτήριον	58

Εις βοηθός ιατρός είναι προσκεκολλημένος εις το Χειρουργικόν, Ωτορινολαρυγγολογικόν, Γυναικολογικόν τμήμα και Μαιευτήριον και Ακτινολογικόν Τμήμα.

(γ) Κρίνεται ότι τριετής ή τετραετής ειδικεύσις είναι ικανοποιητική δι' ένα ιατρόν ώστε να εμπιστευθή τις εις αυτόν την διεύθυνσιν τμήματος.

(δ) Η γαστροεντερίτις είναι μία πολύ σοβαρά κατάσταση ήτις παρατηρείται από καιρού εις καιρόν εις τα ανά τον κόσμον παιδοκομεία υπό επιδημικήν σχεδόν πάντοτε μορφήν. Αύτη παρατηρείται ακόμη και εις τα νεώτερα και πλέον εκσυγχρονισμένα Νοσοκομεία όπου τα πάντα συντελούνται υπό ιδεώδεις συνθήκας. Η ασθένεια δύναται να προκληθή υπ' οιωνδήποτε βακτηρίων και ιών. Η μόλυνσις δύναται να προέλθῃ από τους επισκέπτας, το νοσοκομειακόν ή το ιατρικόν προσωπικόν ως και από την μητέρα του νεογεννήτου.

Εις το Γενικόν Νοσοκομείον Λευκωσίας είχον μίαν τοιαύτην επιδημίαν κατά το παρελθόν έτος, η εστία της οποίας ανεκαλύφθη εις νεογέννητον βρέφος ευρεθέν εις τους αγρούς.

Έκτοτε εγένοντο διευθετήσις ώστε όλα τα εκτός του Νοσοκομείου γεννώμενα παιδιά να γίνονται δεκτά εις ξεχωριστόν παιδοκομικόν θάλαμον, επιτυγχανομένης ούτω της απομονώσεως της πιθανής αυτής πηγής μόλυνσεως. Περαιτέρω γίνεται παν το ανθρωπίνως δυνατόν ώστε το ιατρικόν και νοσοκομειακόν προσωπικόν να εργάζεται υπό συνθήκας αποστειρώσεως.

(ε) Αντιβιοτικά όλων των ειδών είναι διαθέσιμα εις όλα τα Νοσοκομεία.

(στ) Κατάλληλος υποψήφιος επελέγη και αναχωρεί εντός του Ιανουρίου εις Κοπεγχάγην διά σπουδάς ως αναισθησιολόγος.

(ζ) Ο νοσοκομειακός εξοπλισμός, τα φάρμακα κλπ. ελέγχονται συχνάκις, υπό του Υπουργείου Υγείας δε καταβάλλεται πάσα προσπάθεια μειώσεως των απωλειών εις το ελάχιστον. Αι απώλειαι είναι συνήθεις εις όλα τα Νοσοκομεία του κόσμου.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Οκτωβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρύση Δημητριάδη και ληφθείσα την 27ην Οκτωβρίου 1962.

«Από πολλού καιρού εκκρεμεί ζήτημα εις την επαρχίαν Πάφου, εν σχέσει με την καθίζησιν του εδάφους εις κατωκείμενας περιοχάς των χωρίων Αγ. Φωτίου, Χολέτρια και Νατά, και εγείρεται θέμα αποζημιώσεως και μετακινήσεως

των επηρεαζομένων κατοίκων. Επίσης εγείρεται ζήτημα μετακινήσεως των χωρίων Μελαμιού και Παλιάμπελα.

Παρακαλώ το αρμόδιον Υπουργείον όπως κατατοπίσῃ την Βουλὴν εις ποίον σημείον ευρίσκονται τα ως άνω ζητήματα, και ποία άμεσα μέτρα πρόκειται να ληφθούν, εν όψει του επερχόμενου χειμῶνος».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 20ήν Δεκεμβρίου 1962, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 27ην Οκτωβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χρύση Δημητριάδη.

«Ποσόν £13.600 έχει συμπεριληφθή εις τας προτάσεις του Υπουργείου Εσωτερικών διά τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963 διά την μετακινήσιν του χωρίου Μελαμιού, η περίπτωσις του οποίου εθεωρήθη ως η πλέον επείγουσα και χρήζουσα προτεραιότητος.

Αι περιπτώσεις των υπολοίπων χωρίων των αναφερομένων εις την ερώτησιν διερευνώνται».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 2αν Νοεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού και ληφθείσα την 3ην Νοεμβρίου 1962.

«Μολοντί ο αριθμός των εγγεγραμμένων συντεχνιών κατά το τέλος του 1961 ανήρχετο εις 334 εκ των οποίων μόνον 40 περίπου ήσαν Τουρκικαί και ελειτούργουν 294 παραρτήματα εκ των οποίων τα 10 μόνον ήσαν Τουρκικά, συνολικού αριθμού 64.181 μελών, εξ αν μόνον 5.000 ήσαν εγγεγραμμένα εις Τουρκικάς συντεχνίας, παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός να κατατοπίσῃ το Σώμα κατά πόσον η Κυβέρνησις προτίθεται να επαυξήσῃ το Ελληνικόν προσωπικόν του τμήματος (ανερχομένου εις δύο μόνον υπαλλήλους έναντι ενός τούρκου υπαλλήλου) νοουμένου ότι παρά τας φιλοτίμους προσπάθειας, τας συνεχείς υπερωρίας και την αξιοποίησιν και αυτών ακόμη των εορτών και αργιών υπό των Ελλήνων υπαλλήλων καθίσταται προβληματική η εξακολούθησις της αυτής διαδικασίας επ' αόριστον».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 20ήν Δεκεμβρίου 1962 του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 3ην Νοεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Τα καθήκοντα του Κλάδου Συντεχνιών ως και όλων των Κλάδων του Τμήματος του Επισήμου Παραλήπτου και Εφόρου δέον να λαμβάνωνται υπ' όψιν ως σύνολον.

Ο Τούρκος υπάλληλος του Κλάδου Συντεχνιών βοηθά εις όλην την εργασίαν του Κλάδου τούτου και προσφέρει επίσης βοήθειαν εις την διεκπεραίωσιν εργασίας του Τμήματος εν γένει, εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Η εργασία κατά τας αργίας περιορίζεται εις το ελάχιστον και αφαιρείται από τας εργασίμους ημέρας.

Η απάντησις εις την ερώτησιν 39Γ είναι επίσης συναφής».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 2αν Νοεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού και ληφθείσα την 3ην Νοεμβρίου 1962.

«Παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός να κατατοπίσῃ το σώμα της Βουλῆς κατά πόσον προτίθεται η Κυβέρνησις να αυξήσῃ το ήδη υπάρχον προσωπικόν εις τον κλάδον εγγραφῆς και επιθεωρήσεως Συντεχνιών (εις το τμήμα Επισήμου Παραλήπτου και Εφόρου), νοουμένου ότι μολοντί ο αριθμός των συντεχνιών, των παραρτημάτων και των μελών των ηυξήθη κατά την τελευταίαν πενταετίαν κατά 100% και πλέον, και το συνδικαλιστικόν κίνημα επεξετάθη κατ' έκτασιν καλύπτον ήδη 250 χωρία, ο αριθμός των υπαλλήλων του τμήματος παραμένει εισέτι από πενταετίας ο ίδιος, ήτοι δύο Έλληνες και εις Τούρκος».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 20ήν Δεκεμβρίου 1962, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 3ην Νοεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Τα καθήκοντα του Εφόρου Συντεχνιών είναι καθωρισμένα διά Νόμου. Αύξησις του αριθμού των συντεχνιών και ιδιαιτέρως του αριθμού των μελών των δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην και αύξησιν του προσωπικού».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 7ην Νοεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 9ην Νοεμβρίου 1962.

«Είναι γνωστό ότι η κτηνοτροφία αποτελεί ένα από τους βασικότερους πλουτοπαραγωγικούς κλάδους της Κύπρου. Αποζούν από την κτηνοτροφίαν χιλιάδες οικογένειες και δίνει χρονιάτικο εισόδημα περί τα 4 εκατομμύρια λίρες περίπου.

Τα κτηνοτροφικά μας προϊόντα έχουν ψηλό κόστος για πολλούς λόγους. Ένας από αυτούς τους λόγους είναι οι τιμές των ζωοτροφών. Από το εξωτερικό εισάγουμε κάθε χρόνο εκατοντάδων χιλιάδων λιρών ζωοτροφές.

Τελευταία ανακοινώθηκε ότι η Επιτροπή Σιτηρών έχει πώληση στο εξωτερικό 10.000 τόννους κριθάρι προς £18 τον τόννον.

Στην Κυπριακή αγορά το κριθάρι διατίθεται προηγούμενα £24.800 μιλς τον τόννον και από της 5ης Νοεμβρίου £22.400 μιλς δηλ. £4.400 μιλς ακριβώτερα από την τιμήν πώλησης στο εξωτερικό.

Έχοντας υπόψη την μεγάλη σημασία που έχει η κτηνοτροφία για την εθνικήν μας οικονομία.

Το γεγονός ότι εισάγουμε εκατοντάδων χιλιάδων λιρών ζωοτροφές από το εξωτερικό.

Ερωτώμεν το Υπουργείον Εμπορίου, δεν θάταν συμφερότερον για τον τόπο τη διάθεση του κριθαρίου για την Κυπριακή κτηνοτροφία στην τιμή των £18 που πωλήθηκε το κριθάρι στο εξωτερικό;»

Απάντησις υπό ημερομηνία 31ην Δεκεμβρίου 1962 του Υπουργού Οικονομικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 9ην Νοεμβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Είναι αληθές ότι η Επιτροπή Σιτηρών, ενεργούσα κατ' εξουσιοδότησιν της Κυβερνήσεως, επώλησε, δι' εξαγωγήν εις το εξωτερικόν 10.000 τόννους κριθής προς £18 τον τόννον. Η ούτω πωληθείσα κριθή θεωρείται πλεονάζουσα διά τας τοπικάς ανάγκας.

Η τιμή αγοράς από τον παραγωγόν ήτο £25.600 μιλς τον τόννον εις την οποίαν δέον να προστεθούν τα έξοδα συγκεντρώσεως, υπολογιζόμενα εις £3 περίπου τον τόννον. Εφ' όσον η τιμή πώλησεως εις την επιτόπιον αγοράν είναι μόνον £22.400 μιλς τον τόννον, θεωρείται ότι μία ελάττωσις εκ £3.200 μιλς τον τόννον μη περιλαμβανομένων των εξόδων συγκεντρώσεως, αποτελεί γενναϊόδωρον επιχορήγησιν διά την ενθάρρυνσιν της κτηνοτροφίας.

Θα ήτο βεβαίως προς όφελος της κτηνοτροφίας εάν η κριθή ηδύνατο να πωληθή εις την επιτόπιον αγοράν εις χαμηλότεραν της σημερινής τιμήν. Δέον όμως να έχη τις υπ' όψιν ότι εν τοιαύτη περιπτώσει η επιχορήγησις θα επεβάλλετο να ήτο μεγαλύτερα, οπότε θα εγειρέτο το ζήτημα πώς και εκ ποίας πηγής θα εξευρίσκοντο τα αναγκαία προς τούτο χρήματα».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 16ην Νοεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 19ην Νοεμβρίου 1962.

«Η παραγωγή βανανών εις την νήσον μας αυξάνει διαρκώς. Καθημερινώς δημιουργούνται νέαι φυτεία βανανών. Μήπως όταν το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας επιτρέπη την

εισαγωγήν βανανών λαμβάνει υπ' όψιν τας νέας φυτείας βανανών και την ιδιικήν μας παραγωγήν βανανών;

Εφέτος θα χρειασθή περισσότερον από οιονδήποτε άλλο έτος ο περιορισμός των εισαγωγών βανανών. Αυτά τα μέτρα θα ενθαρρύνουν την φρουτοκαλλιέργειαν εις τον τόπον μας.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν να διαφωτίση την Βουλήν μας επί του προκειμένου».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 27ην Δεκεμβρίου 1962 του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 19ην Νοεμβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Η εισαγωγή βανανών εις Κύπρον επιτρέπεται δι' ωρισμένην περίοδον του έτους και ρυθμίζεται συμφώνως των αναγκών της Νήσου, της εγχωρίου παραγωγής και των επικρατουσών τιμών».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 25ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη και ληφθείσα την 27ην Νοεμβρίου 1962.

«Προ αρκετού χρόνου συνεστήθη υπό της Κυβερνήσεως Επιτροπή διά την μελέτην του προβλήματος της αξιοποιήσεως της χαλτικής γης και των χαμηλών δασών εν οίς και του δάσους Ακάμα της Πάφου.

Ερωτάται κατά πόσον η εν λόγω Επιτροπή επεράτωσε την ανατεθείσαν εις αυτήν μελέτην και υπέβαλε ταύτην εις την Κυβέρνησιν και κατά πόσον προβλέπεται η αξιοποίησις του δάσους του Ακάμα εντός του 1963».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 20ήν Δεκεμβρίου 1962 του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 27ην Νοεμβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη.

«Το πρόβλημα της αξιοποιήσεως της χαλτικής γης και των χαμηλών δασών μελετάται υπό της Κυβερνήσεως, δεν έχει όμως εισέτι ληφθή τελική απόφασις επί του θέματος τούτου.

Η σύστασις της ως άνω αναφερομένης επιτροπής δεν είναι γνωστή εις το Υπουργείον τούτου».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 28ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου, και ληφθείσα την 28ην Νοεμβρίου 1962.

«Εν όψει των προσφάτων δηλώσεων εκπροσώπων του κτηνιατρικού τμήματος αναφορικάς προς τας σοβαράς ασθενείας αι οποίαι απειλούν την κτηνοτροφίαν μας, και ιδιαιτέρως τον κίνδυνον μεταδόσεως σοβαράς μορφής αφρώδους στοματίτιδος, ποία μέτρα λαμβάνονται υπό της Κυβερνήσεως διά την προστασίαν των κτηνοτρόφων;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 29ην Δεκεμβρίου 1962 του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 28ην Νοεμβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εζεκία Παπαϊωάννου.

«Ευθύς ως ελήφθησαν αι πρώται ειδήσεις ότι η αφρώδης στοματίτις Νοτιοαφρικανικού τύπου (SAT I) έκαμε την εμφάνισιν της εις χώρας της Μέσης Ανατολής, αι Κτηνιατρικαί Υπηρεσίαι ετέθησαν εν επιφυλακή διατηρήσασαι στενήν επαφήν μετά της Διεθνούς Οργανώσεως Τροφίμων και Γεωργίας και του Γραφείου Διεθνούς Επιζωοτίας αναφορικάς προς τους τρόπους και τα μέσα ελέγχου της ασθενείας. Επιπροσθέτως ο Διευθυντής του Τμήματος Κτηνιατρικών Υπηρεσιών παρέστη εις συνεδριάσεις καθ' ας διεξήχθη συζητήσις επί των ληπτέων μέτρων διά την καλύτεραν καταπολέμησιν της επιδημίας. Η Κυβέρνησις έχει ήδη εγχρίνει δαπάνην £73.000 διά την καταπολέμησιν της ασθενείας. Εγένετο επειγουσα έκολλησις διά την αποστολήν των αναγκαίων εμβολίων, ταύτα όμως δεν είναι εισέτι διαθέσιμα. Ευθύς ως γίνη η παραλαβή των απαιτουμένων εμβολίων, αι

Κτηνιατρικά Υπηρεσία είναι έτοιμα να αρχίσουν αμέσως εκστρατεία αναστοποίησης».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 17ην Δεκεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Αιμιλίου Φράγκου και ληφθείσα την 20ήν Δεκεμβρίου 1962.

«Το Τμήμα Στατιστικών και Ερευνών του Υπουργείου Οικονομικών την 7ην Ιστομένου ανακοίνωσε διά του τύπου στατιστική αναφερομένη εις τον αριθμόν απασχολουμένων προσώπων εις βιομηχανίας και βιοτεχνίας των διαφόρων Κυπριακών πόλεων.

Επειδή η ως άνω ανακοινωθείσα στατιστική δεν είναι αρκούντως διαφωτιστική, διά ταύτα θα παρεκάλουν το αρμόδιον Τμήμα όπως πληροφορήση την Βουλήν τα κάτωθι:

- (1) Ποία κριτήρια εχρησιμοποιήθησαν διά τον χαρακτηρισμόν μιας επιχειρήσεως ως βιομηχανίας ή βιοτεχνίας;
- (2) Ποίος ο ακριβής αριθμός των απασχολουμένων προσώπων εις τας βιομηχανίας και βιοτεχνίας κειρωρισμένως;
- (3) Ποίος ο ακριβής αριθμός των απασχολουμένων προσώπων κειρωρισμένως εις την πόλιν Λευκωσίας και εις τα περίχωρά της και εις την πόλιν Λεμεσού και εις τα περίχωρά της;
- (4) Ποιοί λόγοι σκοπιμότητος επέβαλαν όπως δημοσιευθή η ως άνω στατιστική διά μεν την Λευκωσίαν από κοινού μετά των περιχώρων της διά δε τας άλλας πόλεις μόνον διά τας εντός των δημοτικών ορίων ευρισκομένας βιομηχανίας και βιοτεχνίας;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 20ήν Δεκεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού και ληφθείσα την 20ήν Δεκεμβρίου 1962.

«Πληροφορούμαι ότι εις το τμήμα Δημοσίων Έργων (Κλάδον Κτιρίων) δύο καθ' όλα φιλόπονοι και τίμιοι βοηθοί επιστάται, με υπηρεσίαν 33 και 35 ετών αντιστοίχως, υπεβιάσθησαν της θέσεώς των και διετάχθησαν να εργάζωνται χειρωνακτικήν εργασίαν, ενώ προήχθησαν ως βοηθοί επιστάται τεχνίται με επταετή και οκταετή υπηρεσίαν.

Παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός αφού διερευνήση το όλον θέμα να κατατοπίση το Σώμα επί του προκειμένου».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έληξεν η ανάγνωσις ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εισερχόμεθα τώρα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Αντιλαμβάνομαι ότι ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1962 δεν είναι έτοιμος προς συζήτησιν και επομένως το θέμα αυτό θα αναβληθή.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως πληροφορήσουν την Βουλήν εάν υπάρχουν Νομοσχέδια ή έγγραφα προς κατάθεσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχουν έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως καταθεθούν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 1) του 1963.
- (2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 1) του 1963.
- (3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 2) του 1963.
- (4) Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων (Τροποποιητικός υπ' αρ. 2) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 1) του 1963 καθώς και τα άλλα δύο Νομοσχέδια περί Συμπληρωματικών Πιστώσεων, ήτοι το υπ' αριθμόν 1 και το υπ' αριθμόν 2 του 1963, παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Ο περί Εγγραφής Οδοντιάτρων Νόμος του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Υγείας.

Δεν υπάρχουν άλλα θέματα επί της ημερησίας διατάξεως.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής θα λάβη χώραν την Πέμπτην, 17ην Ιανουαρίου του 1963 και ώραν 5ην μ.μ. με την εξής ημερησίαν διάταξιν.

Ερωτήσεις — Απαντήσεις 1/2 ώρα.

Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 1) του 1963.

(2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 1) Νόμος του 1963, και

(3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 2) Νόμος του 1963.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Η Δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύττω την λήξιν των εργασιών της παρούσης συνεδριάσεως.

(Ώρα λήξεως 6.00 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 17ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 5.30 μ.μ.)

Παρόντες: Έλληνες 22, Τούρκοι 11 Σύνολον 33.

Απόντες: Έλληνες 12, Τούρκοι 4, Σύνολον 16.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Δυνάμει των προνοιών του Άρθρου 76ου του Συντάγματος κηρύττω την έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδριάσεως.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωση ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 5ην Ιανουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό τον έντιμο Βουλευτού περιφέρειας Αιμωχώστου κ. Χαμηλή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 8ην Ιανουαρίου 1963.

«Πριν ένα περίπου μήνα η Κυβέρνηση με απόφασή της εστάματσε την επιχορήγηση του ψωμιού. Μετά την απόφαση της Κυβερνήσεως η τιμή του ψωμιού ανήλθε από τα 35 στα 45 μίλες το κίλον.

Η άνοδος της τιμής του ψωμιού όπως είναι γνωστό επηρέασε και το βιοτικό επίπεδο εκατοντάδων χιλιάδων οικογενειών εργαζομένων.

Επισήμως έχει δηλωθή ότι αν δεν άλλαζε η κατάσταση, αν εν τω μεταξύ δεν εσημειώνετο πτώση της τιμής, η Κυβέρνηση θα έπαιρνε μέτρα που θα βοηθούσαν στη πτώση της τιμής του ψωμιού.

Μετά την πάροδο ενός και πλέον μηνός δίχως η κατάσταση να αλλάξη δεν νομίζει το Υπουργείον Οικονομικών ότι επιβάλλεται η λήψη άμεσων μέτρων από μέρους της Κυβερνήσεως γι' αυτό το πολύ σοβαρό ζήτημα»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμη κ. Πρόεδρε, έληξεν η ανάγνωση των ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Έργασία.

Παρακαλείται ο έντιμος Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής επί του περί Ειδι-κεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου (Αρ. 1) του 1963.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμη κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 1) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Μιχαήλ Σαββίδης, Πρόεδρος

Ιωσήφ Γιαμάσης

Εξελίας Παπαϊωάννου (αντιπροσωπεύων τον κ. Γ. Ποταμίτην)

Κεμάλ Ντενιζ (αντιπροσωπεύων τον κ. Νετζέτ Χουσεΐν)

Δάφνης Παναγίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Στ. Μιχαηλίδην)

Νίκος Κόσιης (αντιπροσωπεύων τον κ. Γ. Τζικωτίτην)

Η Επιτροπή εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιον εις συνεδρίαν αυτής λαβούσαν χώραν την 15ην Ιανουαρίου του 1963.

Η Επιτροπή αφού εξήτασε λεπτομερώς τους λόγους τους αναφερομένους εν τη εισηγητική έκθεσει του Υπουργείου Οικονομικών

νομικών αποφάσεις να συστήση εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

Η Επιτροπή εισηγείται περαιτέρω όπως εξετασθούν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας και αι περιπτώσεις άλλων χωρίων άτινα χρήζουν άμεσου βοήθειας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αγνωσθή εις την Τουρκικήν.

ΚΕΜΑΛ ΝΤΕΝΙΖ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιλητά επί θέματος αρχής;

Ο κ. Φράγκος,

Ο κ. Ντενιζ.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμη κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού προνοεί όπως ποσον εκ £31.520 διατεθή διά μικρά αρδευτικά έργα ως ακολούθως.

£7.060 δι' έξ χωρία της επαρχίας Λευκωσίας και £24.460 διά μικρά αρδευτικά έργα εις τα χωρία Πύργος, Πελένδρι, Ποταμίτιστα, Άγιος Ιωάννης, Άγιος Θεόδωρος, Άγιος Θεράπων και Τρεις Ελιές της επαρχίας Λεμεσού.

Όπως ανέφερα και εις την αγόρευσίν μου προ ολίγων ημερών κατά την συζήτησιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963, το διατεθέν ποσόν διά μικρά αρδευτικά έργα της επαρχίας Λεμεσού ήτο πολύ μικρόν, διά να καλύψη τας ανάγκας πολλών χωρίων εις μικρά αρδευτικά έργα και ιδίως της υποαναπτύκτου περιοχής της επαρχίας Λεμεσού. Διά τούτο σήμερα βλέπω με ικανοποίησιν, ότι η Εκτελεστική Εξουσία, ολίγας ημέρας μετά την ψήφισιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963, καταθέτει Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν διά συμπληρωματικά αρδευτικά έργα εις διάφορα χωρία της επαρχίας Λευκωσίας και Λεμεσού. Όμως υπολείπονται ακόμη όπως συμπληρωθούν πολλά άλλα μικρά αρδευτικά έργα πολλών άλλων χωρίων τα οποία χρήζουν άμεσου εκτελέσεως και διά τα οποία υπάρχουν ήδη έτοιμα σχέδια. Δεν αμφιβάλω ότι εις το προσεχές μέλλον η Εκτελεστική Εξουσία θα καταθέση νέον Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν διά να καλύψη και αυτά τα μικρά αρδευτικά έργα της επαρχίας Λεμεσού. Δράττομαι της ευκαιρίας αυτής όπως και πάλιν αναφερθώ εις το επείγον ζήτημα του Κούρρη ποταμού, ο οποίος επηρεάζει πολύ μεγάλην έκτασιν της επαρχίας Λεμεσού και κατά μήκος του οποίου μπορούν να ανεγερθούν φράγματα θαυμάσια διά των οποίων μπορούν να αρδευθούν χιλιάδες στρεμμάτων.

Από τριετίας ήδη γίνεται λόγος ότι ετοιμάζονται σχέδια διά τα εν λόγω φράγματα. Εν τούτοις μέχρι της στιγμής αυτής ουδέν σχέδιον έχει ετοιμασθή διά τον σκοπόν αυτόν και αμφιβάλω εάν οιονδήποτε τοιούτον σχέδιον ευρίσκειται εις προχωρημένον στάδιον. Θέλω και πάλιν να επιστήσω την προσοχήν των αρμοδίων επί του σημείου τούτου και να ζητήσω όπως επισπευσθή η συμπλήρωσις των σχεδίων αυτών, διότι καθ' όν χρόνον αντιμετωπιζόμεν τόσον εξύ πρόβλημα διά την άρδυσιν μας είναι κρίμα να έρχονται και να παρέρχονται οι χειμώνες και να χάνωμεν την ευκαιρίαν και να διογετεύονται εκατομμύρια τόνοι ομβρίου ύδατος εις την θάλασσαν διά του Κούρρη ποταμού. Διά των εκατομμυρίων αυτών τόννων ομβρίου ύδατος και χιλιάδες στρεμμάτων δύνανται να αρδευθώσι με όλας τας ευεργετικάς οικονομικάς επιπτώσεις εις την περιοχήν αυτήν και εμπλουτισμός των υπογείων υδάτων θα επιτευχθή εις πολύ μεγάλου βαθμόν. Διά να πραγματοποιηθούν όμως τα εν λόγω φράγματα είναι επίσης σοβαρόν όπως η Εκτελεστική Εξουσία φροντίσει και λύσει ριζικώς το ζήτημα των «σκαρτών» του Αμιάντου, διότι όπως διεπίστωσαν εμπειρογνώμονες τα εν λόγω «σκαρτα» τα οποία ρίπτονται συνεχώς εις την κοίτην του εν λόγω

ποταμού από την εταιρίαν Αμιάντου έχουν αποφράξει το υπέδαφος του ποταμού Κούρρη εις πολλά σημεία και το τουούτον θα αποτελέσει μέγα εμπόδιον διά την κανονικήν εισρόφησιν των ομβρίων υδάτων προς εμπλουτισμόν των υπογείων υδάτων, χωρίς να αναφερθώ ειδικώς εις τας καταστροφάς και εις τους άλλους κινδύνους τους οποίους προκαλούν τα εν λόγω «σκάρτα» εις την περίεξ περιοχήν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ντενιζ.

Κ. ΝΤΕΝΙΖ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι Συνάδελφοι.

Ο Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός Αναπτύξεως, ο οποίος ευρίσκειται ενώπιόν μας απόψε, έχει υποβληθή προς έγκρισιν υπ' ημών δαπάνης διά την επίλυσιν του προβλήματος μικρών αρδευτικών έργων μερικῶν εκ των χωρίων μας. Αυτό είναι ευχάριστον. Διότι πρέπει πάντοτε να αποδίδωμεν σημασίαν εις τα αρδευτικά έργα του τόπου μας. Αλλ' όπως παρετήρησα και προηγουμένως από του βήματος αυτού, εις την χώραν μας υπάρχουν πολλά περιοχά, οι οποῖαι έχουν ανάγκην αναπτύξεως. Η κυριωτέρα των περιοχῶν τούτων είναι η περιοχή Τυλληρίας. Κατά τας συζητήσεις επί του Προϋπολογισμοῦ Αναπτύξεως του έτους 1961 όπως και εκείνας επί του Προϋπολογισμοῦ Αναπτύξεως 1962 είπον ότι η περιοχή αυτή παρημελείτο και ήτο πολύ καθυστερημένη. Δυστυχῶς εις αυτήν την περιοχήν δεν εκτελούνται ούτε τα μικρότερα αρδευτικά ή οδοποιητικά έργα αναπτύξεως, οι δε κάτοικοι, οι οποῖοι ζούν εις αυτήν, αγωνίζονται πολύ διά να εύρουν εργασίαν, διότι είναι άνεργοι. Καθ' ἃ πληροφορούμαι, τα μικρά αυτά αρδευτικά έργα σκοπὸν έχουν να εξασφαλίσουν εργασίαν διά τον λαόν των περιοχῶν τούτων. Και δι' εργασίαν και διά να διορθώσουν, φυσικά, τα μικρά αρδευτικά έργα. Εσχῆ μου είναι να δίδωμεν σημασίαν και εις περιοχάς, αι οποῖαι έχουν ανάγκην τούτων. Προ πάντων η περιοχή Τυλληρίας, η οποία αντιμετωπίζει πολύ δυσχερείς καταστάσεις, χρεάζεται αρδευτικά έργα. Γίνεται σκέψις ὅπως ανεγερθῶν εις την περιοχήν αυτήν ωρισμένοι υδατοφράκται. Συμφώνως προς πληροφορίας, τας οποῖας ἔλαβον, ετοιμάζονται και τα σχέδιά των. Εύχομαι ὅπως και αυτά τα σχέδια υποβληθῶν το συντομώτερον εις την Βουλὴν μας υπό την μορφήν ταιούτου Συμπληρωματικοῦ Προϋπολογισμοῦ. Δεν επιθυμῶ να απασχολήσω την Βουλὴν περισσότερον. Συνιστῶ ὅπως οι Συμπληρωματικοὶ Προϋπολογισμοὶ υποβάλλωνται εις την Βουλὴν μας κατόπιν προσεκτικῆς μελέτης—υπὸ της Εκτελεστικῆς Εξουσίας φυσικά. Γνωρίζω ὅτι τα εις την διάθεσίν μας χρήματα είναι περιορισμένα. Πρέπει να ἔχωμεν πάντοτε υπ' ὄψιν ὅτι είναι ἀνάγκη ὅπως τα χρήματα αυτά δαπανῶνται, κατὰ πρώτον λόγον, εις περιοχάς, αι οποῖαι έχουν πραγματικὴν και επείγουσαν ἀνάγκην. Ἄλλωστε ο σκοπός, ο οποίος ευνπάρχει εις την λέξιν «ανάπτυξις», είναι η προώθησις της αναπτύξεως των καθυστερημένων περιοχῶν. Θα ἠδυνάμην ἐδῶ να δώσω περισσότερα παραδείγματα. Αλλὰ δύναμαι μόνον να αναφέρω τας ἀνάγκας των χωρίων της περιφερείας μου και ἔδωσα ἓν μόνον παράδειγμα. Ελπίζω ὅτι ὅλοι οι συνάδελφοι αναγνωρίζουν πόσον καθυστερημένη είναι η περιοχή Τυλληρίας. Διά μερικάς ἄλλας παρομοίας περιοχάς δεν πρέπει να εἰσθε

φειδαίωι εις την παρεχομένην βοήθειαν. Φυσικά θα ψηφίσωμεν αυτά τα ποσά.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ἄλλοι ομιληταὶ ἐπὶ θέματος αρχῆς; Εφ' ὅσον δεν υπάρχουν ἄλλοι ομιληταὶ, παρακαλῶ τους ἐντίμους Γραμματεῖς ὅπως προβῶν εις την δευτέραν ἀνάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία ἡ πρόβλεψις διὰ τας εκ των δαπανῶν της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διὰ το ἔτος το λήγον της 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ἃς δεν έχει ἤδη γίνει πρόβλεψις διὰ νόμου ἢ δεν θα γίνη μετὰ ταῦτα ταιαύτη υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλὴ των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:—

Συνοπτικὸς τίτλος

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 1) του 1963.

Υπάρχει ἐνστάσις εις την ἔγκρισιν του Προοίμιου και του Συνοπτικῶν τίτλου ως ανεγνώσθησαν;

Μη υπάρχουσης ἐνστάσεως το Προοίμιον και ο Συνοπτικὸς τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐγκρισις πληρωμῆς εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσῶν £31.520 διὰ την Δεκεμβρίου 1963.

2. Επιπροσθέτων των ποσῶν ἄτινα ἐψηφίσθησαν ἤδη νομίμως ως εἰδικευθεῖσαι πιστώσεις διὰ την χρῆσιν της Δημοκρατίας ἢ ἄτινα μετὰ ταῦτα δυνατόν να ψηφισθῶσι νομίμως ως ταιαῦται διὰ την αὐτὴν χρῆσιν, εγκρίνεται ὅπως πληρωθῆ εκ του Ταμείου Αναπτύξεως της Δημοκρατίας και χρησιμοποιηθῆ διὰ την χρῆσιν του ἔτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963, ποσὸν μὴ υπερβαίνον τας τριάκοντα μίαν χιλιάδας πεντακοσίας και εἴκοσι λίρας προς κάλυψιν των δαπανῶν της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διὰ την περίοδον ταύτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις εις την ἔγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπάρχουσης ἐνστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εἰδικεύσις των δαπανῶν θησομένων ποσῶν

3. Το υπό του άρθρου 2 χορηγούμενον ποσὸν χορηγείται ως εἰδικευθεῖσα πίστωσις διὰ τας υπηρεσίας και τους σκοποὺς τους αναφερομένους εις το εν τω Πίνακι κεφάλαιον και ἄρθρον τούτου αναφερόμενον ποσὸν δύναται να χρησιμοποιηθῆ και δαπανηθῆ διὰ τας εν τω κεφαλαίω και ἄρθρω τούτω αναφερομένας και εἰδικῶς καθοριζόμενας υπηρεσίας και σκοποὺς.

ΠΙΝΑΞ

Δαπάναι Αναπτύξεως

Αρ.	Κεφάλαιον	Αρ.	Ἄρθρον	Ποσόν	Σκοπός
2Δ	Ανάπτυξις Γδάτων	9	Μικρά Αρδευτικά Ἔργα	£ 31.520	Διάθεσις χρημάτων διὰ την ἐκτέλεσιν προσθέτων μικρῶν αρδευτικῶν ἔργων διαρκήντος του ἔτους 1963.
			Ολικόν	£31.520	

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 3 μετά του Πίνακος;

Μη υπάρχουσης ενστάσεως το άρθρον 3 μετά του Πίνακος εγκρίνεται.

Η δευτέρα ανάγνωσις ετελείωσε. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως του Συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 1) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Νομοσχεδίου εις τρίτην ανάγνωσιν;

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον εγκρίνεται μη υπάρχουσης ενστάσεως.

Το δεύτερον Νομοσχέδιον επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ.1) του 1963.

Παρακαλείται ο έντιμος Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών όπως αναγνώση την έκθεσιν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συναδέλφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 1) ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Εξεδάς Παπαϊωάννου (αντιπροσωπεύων τον κ. Γ. Ποταμίτην)

Κεμάλ Ντενιζ (αντιπροσωπεύων τον κ. Νετζέτ Χουσεΐν)

Δάφνης Παναγίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Στ. Μιχαηλίδην)

Νίκος Κόσιης (αντιπροσωπεύων τον κ. Γ. Τζιρκώτην)

Η Επιτροπή εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιον εις συνεδρίαν αυτής λαβούσαν χώραν την 15ην Ιανουαρίου του 1963.

Η Επιτροπή αφού εξήτασε τους εν τη Εισηγητική Εκθέσει του Υπουργείου Οικονομικών αναφερομένους λόγους απεφάσισε να συστήση εις την Βουλήν της εις νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

Κι ΝΤΕΝΙΖ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής, παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον **ΕΠΕΙΔΗ** καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις δια τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας δια το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ός δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνει μετά ταύτα τοιαύτη υφ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο Περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 1) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Προοιμίου και του άρθρου 1;

Μη υπάρχουσης ενστάσεως το Προοίμιον και το άρθρο 1 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις, 2. Επιπροσθέτως των ποσών άτινα ψηφίσθησαν ήδη νομίμως ως ειδικευθείσαι πιστώσεις εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £852 διά την χρήση του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. ταύτα δυνατόν να ψηφισθώσι νομίμως ως τοιαύτα διά την αυτήν χρήση εγκρίνεται όπως πληρωθή εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας και χρησιμοποιηθή διά την χρήση του έτους του λήγοντος την τριακοστήν πρώτην Δεκεμβρίου 1963 ποσόν μη υπερβαίνον τας οκτακοσίας και πενήκοντα δύο λίρας προς κάλυψιν των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά την περίοδον ταύτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου 2;

Μη υπάρχουσης ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεως των δαπανών— 3. Το υπό του άρθρου 2 χορηγούμενον ποσόν χορηγείται ως ειδικευθείσα πίστωση διά τας υπηρεσίας και τους σκοπούς τους αναφερομένους εις το εν τω Πίνακι κεφάλαιον και άρθρον και ποσόν μη υπερβαίνον το εις το κεφάλαιον και άρθρον τούτο αναφερόμενον ποσόν δύναται να χρησιμοποιηθή και δαπανηθή διά τας εν τω κεφαλαίω και άρθρω τούτω αναφερομένας και ειδικώς καθοριζόμενας υπηρεσίας και σκοπούς.

Συνήθειες Δαπάναι

ΠΙΝΑΞ

Σκοποί

Αρ.	Κεφάλαιον	Αρ.	Άρθρον	Ποσόν	
37Α	Εκπαιδευτικάί Υπηρεσία.	(1)	Αποδοχαί Προσωπικού:— (Μόνιμοι Θέσεις) Σχολή Κωφαλάλων:	£	Διάθεσις χρημάτων διά την δημιουργίαν των ακολουθών προσθέτων θέσεων:—
		(4)	Διδάσκαλοι (Κλίμαξ 12)	426	Μιας προσθέτου μονίμου θέσεως διδασκάλου επί μισθοδοτούχης κλίμακος 12 διά την Σχολήν Κωφαλάλων
		(8)	Σχολή Τυφλών Διδάσκαλοι (Κλίμαξ 12)	426	Μιας προσθέτου μονίμου θέσεως διδασκάλου επί μισθοδοτούχης κλίμακος 12 διά την Σχολήν Τυφλών
			Ολικόν	£852	

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρον 3 μετά του Πίνακος εγκριθώσι;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το άρθρον 3 μετά του Πίνακος εγκρίνονται.

Η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου ετελείωσε. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 1) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένσταση όπως το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον εγκριθή εις Νόμον;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον εγκρίνεται.

Παρακαλείται ο έντιμος Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών όπως αναγνώση την έκθεσιν επί του τρίτου Νομοσχεδίου, δηλαδή του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμου (Αρ. 2) του 1963.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 2) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Εξσάας Παπαϊωάννου (αντιπροσωπεύων τον κ. Γ. Ποταμίτην)
Νίκος Κόσιης (αντιπροσωπεύων τον κ. Γ. Τζιρκώτην)
Κεμάλ Ντενίξ (αντιπροσωπεύων τον κ. Νετζέτ Χουσεΐν)
Δάφνης Παναγίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Στέλιον Μιχαηλίδην).

Η Επιτροπή εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιον εις συνεδρίαν αυτής λαβούσαν χώραν την 15ην Ιανουαρίου 1963.

Η επιτροπή αφού εξήτασε ενδελεχώς τους λόγους και τους σκοπούς, ως ούτοι εκτίθενται εν τη εισηγητική έκθεσει του Υπουργείου Οικονομικών, δι' ούς η επιπρόσθετος αύτη

δαπάνη προορίζεται, απεφάσισε να συστήση εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Κ. ΝΤΕΝΙΖ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης και ο κ. Ζιαρτίδης.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Σκοπός του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου «ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 2) του 1963», είναι η έγκρισις πληρωμής εκ του Παγίου Ταμείου ποσού 20.000 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963, το οποίον θα διατεθή διά την κάλυψιν ηυξημένου προσωρινού χορηγήματος εις ωρισμένους συνταξιούχους Κυβερνητικούς υπαλλήλους, τους οποίους πενταμελής Επιτροπή προς τούτο διορισθησομένη, θα συστήση εις τον Υπουργόν Οικονομικών ως έχοντας ανάγκην βοήθειας. Νοείται ότι το ολικόν ποσόν το οποίον θα λαμβάνη έκαστος των τιοιούτων συνταξιούχων δεν θα υπερβαίνη το ποσόν των 25 λιρών μηνιαίως.

Εκ της επισυνημμένης καταστάσεως εμφανίζεται ότι οι συνταξιούχοι Κυβερνητικοί υπάλληλοι, οίτινες απυηρέτησαν προ της 1. 11. 1957 και οι οποίοι δεν επαναπροσελήφθησαν υπό της Κυβερνήσεως ή οιουδήποτε δημοσίου σώματος και λαμβάνουν σύνταξιν μη υπερβαίνουσαν τας 25 λίρας μηνιαίως, ανήρχοντο κατά τον Νοέμβριον του 1961 εις 614.

Έχοντες υπ' όψιν τας συγχρόνους βιοτικές ανάγκας και τον σημερινόν τιμάρθμον εν Κύπρω, δημιουργείται εις την συνείδησιν έκαστου πολίτου η θλιβερά εντύπωσις η εμφανίζουσα την Κυπριακήν Πολιτείαν ως μη επιδεικνύουσαν την δέουσαν στοργήν προς τους Κυπρίους δημοσίους υπαλλήλους, οίτινες ηνάλωσαν τα παραγωγικά έτη της ζωής των διά να εξασφαλίσουν την εύρυθμον λειτουργίαν της Κυπριακής κρατικής μηχανής. Διότι είναι φυσικόν να διερωτάται τις πώς είναι δυνατόν να καλύψη τας βιοτικές του ανάγκας ένας συνταξιούχος Κυβερνητικός υπάλληλος, όταν λαμβάνη ως σύνταξιν το ποσόν των 10, 15, 20 και 25 λιρών ακόμη μηνιαίως.

Εις την εισηγητικήν έκθεσιν του Υπουργείου Οικονομικών αναφέρεται ότι εις τας συνεδριάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου τας λαβούσας χώραν την 25ην Οκτωβρίου του 1962 και

την 13. 12. 1962 απερασίθη όπως η Κυβέρνησις μη προβή εις την αναθεώρησιν των συντάξεων ως αύται καθωρίσθησαν διά νόμου.

Αντιλαμβανόμεθα πράγματι τας οικονομικάς δυσχερείας τας οποίας αντιμετωπίζει σήμερον η Κυπριακή Κυβέρνησις, αι οποίαι δεν της επιτρέπουν να επιληφθή αμέσως του σοβαρού ζητήματος της ριζικής αναθεώρησης του νομοθετικού συστήματος συνταξιοδοτήσεως των δημοσίων υπαλλήλων επί τη βάσει των συγχρόνων θεωριών του Δημοσιο-υπαλληλικού Δικαίου.

Είναι γεγονός όμως ότι η κληροδοτηθείσα υπό της απελευθερωτικής αποικιοκρατικής Κυβερνήσεως συνταξιοδοτική νομοθεσία των δημοσίων υπαλλήλων είναι άδικος και απηρχαιωμένη. Διά της ισχυούσης νομοθεσίας το δικαίωμα συντάξεως δεν μεταβιβάζεται όπως έπρεπε εις τους οικονομικά εξηρημένους του αποβιώσαντος συνταξιούχου αλλ' ούτε και εξασφαλίζονται διά μιας δικαίας συντάξεως οι οικονομικά εξηρημένοι του αποβιώσαντος εν τη υπηρεσία δημοσίου υπαλλήλου. Εξ άλλου αι παρεχόμεναι σήμερον συντάξεις δεν είναι ανάλογοι με τον σημερινόν τιμάριθμον εις τρόπον ώστε να είναι εις θέσιν ο συνταξιούχος να καλύψη τας στοιχειώδεις βιοτικάς του ανάγκας.

Έχομεν την γνώμην ότι η ριζική αναθεώρησις του νομοθετικού μας συστήματος συνταξιοδοτήσεως Κυβερνητικών υπαλλήλων επί δικαιοτέρας και πλέον συγχρονισμένης βάσεως προσηρμοσμένης επί των συγχρόνων αντιλήψεων του Δημοσιο-υπαλληλικού Δικαίου, θα πρέπει να τύχη ιδιαίτερας προσηκτικής μελέτης υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Τελειώνων τας ολίγας παρατηρήσεις μου επί του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου, εισηγούμαι την ψήφισιν τούτου υπό της Βουλής με την ελπίδα ότι το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον διά παροχήν προσωρινών χορηγημάτων εις τους έχοντας ανάγκην βοηθείας συνταξιούχους Κυβερνητικούς υπαλλήλους, θα αποτελέση την απαρχήν των προπαθειών της Κυπριακής Κυβερνήσεως προς ριζικότεραν βελτίωσιν της Κυπριακής νομοθεσίας της ρυθμιζούσης τας συντάξεις των Κυβερνητικών υπαλλήλων. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ζιαρτίδης έχει το λόγον.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Γνωρίζω ότι το υπό συζήτησιν θέμα δεν είναι το γενικώτερον θέμα των συνταξιούχων και των αιτημάτων των. Καλούμεθα απλώς να εγκρίνωμεν ένα κονδύλιον 20,000 λιρών διά την καταβολήν ηυξημένων χορηγημάτων εις ωρισμένους συνταξιούχους και είμαι βέβαιος ότι η Βουλή ομοφώνως θα εγκρίνη και θα θεσπίση εις νόμον το προτεινόμενον Νομοσχέδιον. Εν τούτοις θα συμφωνήτε μαζί μου ότι η ευκαιρία αυτή είναι ίσως η καλύτερα διά να ακουσθούν από του βήματος της Βουλής ωρισμένοι απόψεις που σχετίζονται με τα προβλήματα των Κυβερνητικών συνταξιούχων. Το δικαίωμα μιας γενικωτέρας συζητήσεως το είχαμεν εν πάση περιπτώσει, μας το δίδει όμως και η εισηγητική έκθεσις του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία συνοδεύει το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον. Η εν λόγω έκθεσις αναλύει, νομίζω, τας επί του γενικού προβλήματος των συνταξιούχων Κυβερνητικής απόψεις. Η έκθεσις χωρίζει τους συνταξιούχους εις δύο ευρείας κατηγορίας. Έδωσα έμφασιν εις την λέξιν «ευρείας», διότι είναι η λέξις που χρησιμοποιείται υπό της έκθέσεως και διότι επιθυμώ να επισύρω την προσοχήν των Μελών της Βουλής επί του ακολούθου σημείου.

Αποτελεί υπεραπλοποίησιν της καταστάσεως εάν τους συνταξιούχους, οι οποιοι αφυπηρέτησαν προ της 1ης Ιανουαρίου του 1957, τους κατατάξωμεν απλώς εις μίαν μόνον κατηγορίαν. Όσον ευρεία και εάν είναι η κατηγορία αυτή δεν θα μας βοηθήση να σχηματίσωμεν σαφή αντίληψιν των προβλημάτων τα οποία απασχολούν τους συνταξιούχους, οι οποιοι κατατάσσονται εις την κατηγορίαν αυτήν. Υπάρχουν οι συνταξιούχοι οι αφυπηρέτησαν προ του 1947, υπάρχουσι εκείνοι οι οποιοι αφυπηρέτησαν μετά το 1947 και προ του

1952, λέγω το 1952, διότι τότε έγινε δεκτόν το γνωστόν σχέδιον CLIFFORD. Τέλος υπάρχουσι εκείνοι οι οποιοι αφυπηρέτησαν μεταξύ του 1952 και προ του Δεκεμβρίου του 1956, όταν δηλαδή έγινε η τελευταία αναθεώρησις των μισθών των Κυβερνητικών υπαλλήλων.

Εάν η Βουλή επιθυμεί να κατανοήση τα προβλήματα των συνταξιούχων, απαιτείται να έχη μίαν λεπτομερή έκθεσιν διά τα προβλήματα μιας εκάστης των υποδιαίρέσεων τούτων της πρώτης ευρείας κατηγορίας. Μία τοιαύτη λεπτομερής εξέτασις θα μας δείξη ότι όσον προχωρούμεν χρονολογικά προς τα οπίσω τόσο τα προβλήματα γίνονται σοβαρώτερα και τόσο τον μνηρότεροι πρέπει να είμεθα διά την αντιμετώπισίν των.

Εις την εισηγητικήν έκθεσιν του Υπουργείου Οικονομικών αναφέρεται ότι εγένετο προς το Υπουργικόν Συμβούλιον εισηγήσις συμφώνως προς την οποίαν η φρονιμωτέρη πορεία θα ήτο να εξετασθή εκάστη περίπτωσης κατ' αξίαν και εάν αι έρευναί δείξουν ότι ο ενδιαφερόμενος συνταξιούχος υφίσταται πραγματικώς οικονομικάς δυσκολίας να παρασχεθή εις αυτόν τοιαύτη βοήθεια, η οποία προστιθεμένη εις το ήδη υπ' αυτού λαμβανόμενον ως σύνταξιν ποσόν, πλέον του τιμαριθμικόν του επίδομα, θα αναβιβάση το ολικόν το οποίον θα λαμβάνη ποσόν εις το σημείον που δεν θα είναι περισσότερο ανάλογον προς τας ουσιώδεις αυτού ανάγκας και εν ουδεμίā περιπτώσει μεγαλύτερον των 25 λιρών μηνιαίως.

Παρ' όλον τον σεβασμόν που αισθάνομαι προς τους υπευθύνους του Υπουργείου Οικονομικών, αισθάνομαι ταυτοχρόνως την ανάγκην να διαφανήσω προς την εισηγήσιν αυτήν. Έχω την γνώμην ότι τα προβλήματα των συνταξιούχων Κυβερνητικών υπαλλήλων δεν είναι ορθόν να προσεγγίζονται κατά τον ίδιον τρόπον που προσεγγίζονται τα προβλήματα των συνήθων απόρων ή των αποκλήρων της ζωής, οι οποιοι καταφεύγουσιν εις το Τμήμα Ευημερίας ζητούντες βοήθειαν από το δημόσιον ταμείον. Η σύνταξις την οποίαν εισπράττει ο συνταξιούχος υπάλληλος αποτελεί υποχρέωσιν του κράτους. Η υποχρέωσις αυτή σήμερον ρυθμίζεται από ένα πεπαλαιωμένον νόμον. Είναι καθήκον μας να κοιτάξωμεν εάν ο νόμος αυτός χρειάζεται τροποποίησιν. Η γνώμη μου είναι ότι χρειάζεται τροποποίησιν εξ αιτίας των επελθουσών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών αλλαγών. Ποία είναι αυτή η απαραίτητος τροποποίησις ούτε μπορώ ποία να αναφέρω ούτε θα είμαι εντός του θέματος εάν προχωρήσω να την αναφέρω.

Εις την εισηγητικήν έκθεσιν του Υπουργείου Οικονομικών αναφέρεται ότι το ζήτημα τούτο εμελετήθη υπό του Υπουργικού Συμβουλίου και απερασίθη όπως η Επιτροπή των Κυπρίων Κυβερνητικών Συνταξιούχων πληροφορηθή ότι η Κυβέρνησις δεν προτίθεται να προβή εις οιαδήποτε αναθεώρησιν των συντάξεων ως αύται καθωρίσθησαν διά νόμου.

Έχω την γνώμην ότι το θέμα χρειάζεται επανεξέτασιν. Γνωρίζω ότι τελευταίως η επιτροπή των συνταξιούχων υπέβαλεν ένα υπόμνημα. Δεν λέγω, και το υπογραμμίζω αυτό, ότι όλα όσα εισηγούνται είναι ορθά. Ούτε ότι είναι δημοσιονομικώς δυνατόν να γίνουσι αποδεκτά όσα ζητούν. Έχω όμως την γνώμην ότι μπορούν να αποτελέσουν την βάσην διά μίαν νέαν μελέτην του όλου θέματος. Και επειδή το όλον αυτό θέμα είναι εξ εκείνων που εμπíπτουν εις την δικαιοδοσίαν της επί Εργατικών Θεμάτων Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, εισηγούμαι, κ. Πρόεδρε, όπως η Βουλή αναθέσση εις την εν λόγω Επιτροπήν να μελετήση το ζήτημα και να υποβάλη μίαν σχετικήν έκθεσιν. Άλλωστε αυτή η Επιτροπή, όπως γνωρίζετε, ελάχιστα έχει εργασθή κατά την διάρκειαν της θητείας αυτής της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να επιστήσω την προσοχήν του έντιμου Μέλους, ότι δεν πρέπει να αφήση την εντύπωσιν ότι η επιτροπή Εργασίας δεν έκαμε την εργασίαν της. Εάν δεν ειργάσθη όπως ειργάσθησαν άλλαι Επιτροπαί, όπως π.χ. η Επιτροπή Οικονομικών, δεν μπορεί αυτό να θεωρηθή ότι δεν έφερον εις πέρας κάθε τι το οποίον της ανετέθη.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Εάν έμεινε τοιαύτη εντύπωση, κ. Πρόεδρε, ζητώ συγνώμη. Εκείνο που ήθελα να πω είναι ότι ολίγη εργασία εστάλη εις την Επιτροπήν, αλλά εν πάση περιπτώσει όση της εστάλη την εξετέλεσε με πολλήν ευσυνειδησίαν.

Εισηγούμαι τέλος, κ. Πρόεδρε, όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή υπό της Βουλής ομοφώνως εις νόμον. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όσον αφορά την παρατήρησιν του κ. Ζιαρτίδη ότι θα έπρεπε σήμερα να τεθή το ζήτημα και να παραπεμφθή εις την Επιτροπήν Εργασίας, θα ήθελα να παρατηρήσω ότι το ζήτημα δεν μπορεί να συζητηθή απόψε, λόγω του ότι μία τοιαύτη εισήγησις δεν ευρίσκει εις την ημερησίαν διάταξιν, αλλά είναι ελεύθερος ο κ. Ζιαρτίδης ή οιοσδήποτε άλλος Βουλευτής να ζητήση όπως τεθή εις την ημερησίαν διάταξιν και να συζητηθή εις οιαδήποτε άλλην συνεδρίασιν της Βουλής.

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Φαίνεται ότι δεν υπάρχουν και προτίθεμαι να αναβάλω την συνεδρίαν δι' ημίσειαν ώραν. Η ώρα είναι 6.30, θα επανέλθωμεν εις τας 7.00.

(Ώρα διακοπής 6.30 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 7.40 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και τώρα αρχίζομεν την δευτέραν ανάγνωσιν του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' άς δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιοσδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:—

Συνοπτικός τίτλος.

1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερθήται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 2) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του Προοιμίου και του συνοπτικού τίτλου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το Προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £20.000 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963.

2. Επιπροσθέτως των ποσών άτινα ψηφίσθησαν ήδη νομίμως ως ειδικευθείσαι πιστώσεις διά την χρήσιν της Δημοκρατίας η άτινα μετά ταύτα δυνατόν να ψηφισθώσι νομίμως ως τοιαύτα διά την αυτήν χρήσιν, εγκρίνεται όπως πληρωθή εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας και χρησιμοποιηθή διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την τριακοστήν πρώτην του Δεκεμβρίου 1963 ποσόν μη υπερβαίνον τας είκοσι χιλιάδας λίρας προς κάλυψιν των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά την περίοδον ταύτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρον 2 εγκριθή;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις χρηρηγείται ως ειδικευθείσα πίστωση διά τας υπηρεσίας και τους σκοπούς τους αναφερομένους εις το εν τω Πίνακι κεφάλαιον και άρθρον και ποσόν μη υπερβαίνον το εις το κεφάλαιον και άρθρον τούτο αναφερόμενον ποσόν δύναται να χρησιμοποιηθή και δαπανηθή διά τας εν τω κεφαλαίω και άρθρω τούτω αναφερομένας και ειδικώς καθοριζόμενας υπηρεσίας και σκοπούς.

ΠΙΝΑΞ

Συνήθεις Δαπάναι

Αρ.	Κεφάλαιον	Αρ. Άρθρον	Ποσόν	Σκοπός
51Α	Συντάξεις και Φιλοδωρήματα	6 Προσωρινόν χορήγημα εις Συνταξιούχους	£20.000	Διάθεσις περαιτέρω χρημάτων αναγκαίων διά την καταβολήν ηυξημένου προσωρινού χορηγήματος εις ωρισμένους συνταξιούχους.

Ολικόν £20.000

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το άρθρον 3 μετά του Πίνακος εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το άρθρον 3 και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η δευτέρα ανάγνωσις ετελείωσε.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφερθήται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 2) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το παρόν Νομοσχέδιον εγκριθή εις Νόμον.

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως Πληροφορήσουν την Βουλήν εάν υπάρχουν Νομοσχέδια ή έγγραφα προς κατάθεση.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχουν, έντιμε κ. Πρόεδρε.

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:—

- (1) Ο περί Προστασίας Ιχθύων Γλυκών Υδάτων Νόμος του 1963.
- (2) Ο περί Οργανισμού Κυπριακής Αναπτύξεως Λτδ. (Ωρισμένοι Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963.
- (3) Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο περί Προστασίας Ιχθύων Γλυκών Υδάτων Νόμος του 1963, παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Γεωργίας προς μελέτην.

Ο περί Οργανισμού Κυπριακής Αναπτύξεως Λτδ. (Ωρισμένοι Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών προς μελέτην.

Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 επίσης παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών προς μελέτην.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την 29ην Ιανουαρίου του 1963 με την εξής ημερησίαν διάταξιν.

Κεφάλαιον Α — Ερωτήσεις — Απαντήσεις (Χρόνος ημίσεια ώρα).

Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Προστασίας Ιχθύων Γλυκών Υδάτων Νόμος του 1963.

Δεύτερον, ο περί Οργανισμού Κυπριακής Αναπτύξεως Λτδ. (Ωρισμένοι Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Ο κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ όπως προστεθή εις την ημερησίαν διάταξιν το ακόλουθον θέμα:—

Μελέτη του θέματος των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων και της δυνατότητος τροποποιήσεως της ισχύουσας νομοθεσίας υπό της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το θέμα το οποίον εγείρει ο κ. Ζιαρτίδης εγγράφεται εις το Κεφάλαιον Δ της ημερησίας διατάξεως.

Δυνάμει του 'Αρθρου 76 του Συντάγματος.....

Ο κ. Λέλλου Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Αυτό το θέμα, έντιμε κ. Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι δεν προέρχεται από ερώτησιν του εντίμου Μέλους προς την οποίαν δεν υπήρξεν ικανοποιητική απάντησις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να ερωτήσω το έντιμον Μέλος το οποίον εγείρει το ζήτημα αυτό κατά πόσον εις το παρελθόν, και ο κ. Γραμματεὺς εἶμαι βέβαιος θα ημπορούσεν να μας πληροφορήσῃ, δεν υπήρξεν απόφασις του μονίμου Προέδρου της Βουλής, ότι έστω και εάν δεν ηγέρθη δι' ερωτήσεως, μπορεί έν Μέλος της Βουλής να το θέσῃ προς συζήτησιν. Εξ όσον ενθυμούμαι υπήρξεν απόφασις προηγουμένως επί του ζητήματος.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εξ όσων ενθυμούμαι υπήρξε προηγουμένως πρότασις η οποία ετέθη εις ψηφοφορίαν και ως αποτέλεσμα της ψηφοφορίας ενεγράφη ή δεν ενεγράφη αναλόγως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εις άλλην περίπτωσιν.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εις άλλην περίπτωσιν παρομοίας φύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εις άλλην περίπτωσιν παρομοίας φύσεως. Υπάρχει πρότασις υπό του κ. Λέλλου Δημητριάδη όπως το ζήτημα τεθή εις ψηφοφορίαν;

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Υπάρχει πρότασις υπό τύπον τυπικής συμμορφώσεως προς τον κανονισμόν της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Προς προηγουμένην απόφασιν.....

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Προς συμμόρφωσιν προς προηγουμένην απόφασιν και κατ' ακολουθίαν προς την πολιτικήν του Σώματος μέχρι σήμεραν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεν είχα καμμίαν δυσκαλίαν να θέσω το ζήτημα εις ψηφοφορίαν.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της προτάσεως της γενομένης υπό του κ. Ζιαρτίδης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το θέμα εγγράφεται.

Ο κ. Μπερπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

'Εντιμον Προεδρείον.

Αναγκάζομαι να υποβάλω εκ δευτέρου προς το Προεδρείον μίαν παράκλησιν διά μίαν δικαίαν υπόθεσιν. Πρό τινος χρόνου υπέβαλον προσωπικώς πρότασιν νόμου τροποποιούσαν τον περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τον περί Ανακουφίσεως Αγροτών Νόμον.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

'Όταν δε υπεβλήθη αυτή μου η πρότασις νόμου, εχαρκτηρίσθη ως επείγουσής φύσεως και απεστάλη προς την αρμοδιαν Επιτροπήν διά την 'Εκθεσίν της. Με απορίαν και λύπην μου βλέπω ότι μέχρι σήμεραν το νομοσχέδιον και η έκθεσις της αρμοδίας Επιτροπής δεν εξητάσθησαν και δεν υπεβλήθησαν προς συζήτησιν υπό της Βουλής.

Εφ' όσον η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής έχει ορισθή διά την 29ην Ιανουαρίου, παρακαλώ ιδιαιτέρως όπως η εν λόγω πρότασις νόμου υποβληθή εις την Βουλήν μετά της εκθέσεως της αρμοδίας Επιτροπής και συζητηθή την 29ην Ιανουαρίου. Ως αποτέλεσμα δε της υπό της Βουλής συζήτησεώς της, η πρότασις νόμου να θεσπισθή εις νόμον ή να αποσυρθή και να μη μένη κατ' αυτόν τον τρόπον εν εκκρεμότητι επί μήνας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ενθυμούμαι ότι και προηγουμένως ο κ. Μπερπερογλου ενδιεφέρθη διά το ιδικόν του Νομοσχέδιον και παρεκάλεσα την Γραμματείαν της Βουλής όπως αποσταλή το απόσπασμα της ομιλίας του επί του προκειμένου προς τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής. Θα θέσω τον περί Ανακουφίσεως Αγροτών Οφειλετών (Τροποποιητικόν) Νόμον του 1962 εις την ημερησίαν διάταξιν και παρακαλώ την Γραμματείαν όπως τούτο αχθή εις γνώσιν του Προέδρου της αρμοδίας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 29ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.10 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι Ερωτήσεις. Κεφάλαιον Α. Καθορισθείς χρόνος 1/2 ώρα.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Σεπτεμβρίου 1962 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου και ληφθείσα την 12ην Σεπτεμβρίου 1962.

«Υπάρχει αρδευτικών έργων και Αρδευτική Επιτροπεία εις το χωρίον Πελέντρι, τοποθεσία «Κάρδαμα Αυλάκιν Χ'΄ Φυσούν», το οποίον συντηρεί περί τας 30 σκάλας γης. Το νερόν χρειάζεται αυλάκια και δεξαμενήν διά να μη χάνεται.

Έγιναν διαβήματα προς τον σκοπόν αυτόν, από τους ιδιοκτήτας και την Αρδευτικήν Επιτροπήν, προ 1 1/2 έτους. Το ζήτημα εξητάσθη υπό του Αρδευτικού Τμήματος, και όμως τίποτε δεν έγινε μέχρι σήμερα.

Ερωτώμεν το αρμόδιον Τμήμα να πληροφορήση και τους αιτητάς και την Βουλήν εις ποίον σημείον ευρίσκειται το ζήτημα τούτο, και αν θα του επιληφθή και πότε;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 21ην Ιανουαρίου 1963 του Υπουργού Εσωτερικών εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 12ην Σεπτεμβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου.

«Η εργασία διά την βελτίωσιν των αρδευτικών έργων του Αρδευτικού Τμήματος «Κάρδαμα Αυλάκιν Χ'΄ Φυσούν» του χωρίου Πελέντρι έχει ήδη αρχίσει υπό του Τμήματος Αναπτύξεως Γδάτων. Η καθυστέρησις οφείλεται εις το γεγονός ότι το χωρίον είχε καθυστέρησεις δόσεων προηγούμενων δανείων αι οποία έπρεπε πρώτον να πληρωθούν διά να δυνθθούν οι Δανειστικοί Επίτροποι να εκδώσουν νέον δάνειον προς την Αρδευτικήν Επιτροπήν διά την καταβολήν του μεριδίου του Αρδευτικού Τμήματος προς εκτέλεσιν του άνω έργου, το οποίον θα στοιχίση £1.700».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 17ην Ιανουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 17ην Ιανουαρίου 1963.

«Έχει πολλές φορές τονισθή η μεγάλη σημασία που έχει η αγορά από μέρους της Κυβέρνησης περισσότερων μηχανημάτων, τρακτέρ και εκσκαφέων για ισοπεδώσεις γης και άλλα αντιδιαβρωτικά έργα.

Μεγάλες εκτάσεις γης είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν και να αυξησώμεν την αγροτικήν παραγωγήν μας.

Λόγω του ότι το Υπουργείον Γεωργίας διαθέτει σήμερα μικρό αριθμό τέτοιων μηχανημάτων οι αγρότες υποχρεώνονται να καταφεύγουν σε ιδιώτες επιχειρηματίες και να πληρώνουν για ισοπεδώσεις £4 και £5 την ώρα.

Στον προϋπολογισμό ανάπτυξης του 1962 η Βουλή των Αντιπροσώπων ενέκρινε το ποσό των £160.000 για αγορά τέτοιων μηχανημάτων.

Όμως για άγνωστους λόγους δεν αγοράστηκαν αυτά τα μηχανήματα στη διάρκεια του 1962 ενώ είχαν ζητηθή και προσφορές.

Ερωτώμεν τα Υπουργεία Οικονομικών και Γεωργίας αν μετά την έγκριση του Προϋπολογισμού Ανάπτυξης του 1963 γίνονται προσπάθειες για την όσο το δυνατό σύντομη εξασφάλιση αυτών των μηχανημάτων για να βοηθηθούν οι αγρότες στην αξιοποίηση μεγαλύτερων εκτάσεων γης.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 17ην Ιανουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 18ην Ιανουαρίου 1963.

«Ως έχει ήδη δημοσιευθή εις τον τύπον η Επιτροπή Λογοκρισίας απηγόρευσε την εις Κύπρον προβολήν αριθμού Σοβιετικών κινηματογραφικών έργων, μερικά των οποίων έχουν προβληθή εις Ελλάδα και εις άλλας χώρας της Δυτικής Ευρώπης.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Ποία κριτήρια χρησιμοποιούνται υπό της Επιτροπής Λογοκρισίας ώστε να επιτρέπεται η προβολή ανηθικών και γκαγκοτερικών ταινιών, αι οποία διαφθείρουν την νεολαίαν, ή ακόμη και ταινιών ως «Ο Άγγελος με τα κόκκινα» που εξυμνεί τον φασισμόν στην Ισπανίαν, ενώ απαγορεύονται αντιπολεμικά και άλλα έργα προοδευτικού κοινωνικού περιεχομένου.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 17ην Ιανουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου και ληφθείσα την 18ην Ιανουαρίου 1963.

«Η δημοσίευσιν υπό του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας ότι δέχεται αιτήσεις δι' εισαγωγήν βρωσίμων ελαίων, δικαίως ανησυχεί τους παραγωγούς ελαίων οι οποίοι έχουν εις χείρας των μεγάλας ποσότητας τοιούτων, αίτινες είναι αρκετά διά την επιτόπιον κατανάλωσιν, μέχρι νέας εσοδείας.

Εις μόνην την κωμόπολιν της Κυθραίας, καθώς πληροφόρηθην υπό υπευθύνων παραγωγών, υπάρχουν απώλητοι άνω των 200 χιλιάδων οκάδων ελαίων αίτινες προσφέρονται όχι εις υψηλήν τιμήν. Ποσότητες ελαίων υπάρχουν και εις άλλα ελαιοπαραγωγικά κέντρα.

Εν όψει των ανωτέρω, ερωτώμεν το αρμόδιον Υπουργείον να διαφωτίση και ημάς και την Βουλήν, αν δεν ήτο συμπεριωρότερον και διά την οικονομίαν του τόπου αλλά και προς προστασίαν των παραγωγών μας να μην εκδοθή άδεια εισαγωγής ελαίων διά να καταναλωθούν τα εγχώρια μας προϊόντα.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Ιανουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νεπήλ Ναπή και ληφθείσα την 23ην Ιανουαρίου 1963.

«Όταν την 14ην Δεκεμβρίου 1961 κατετίθετο εις την Βουλήν Νομοσχέδιον τροποποιούν τον περί Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμον, βασικών επιχειρήμα της αιτιολογικής εκθέσεως ήτο ότι θα εξησφαλιζετο ετησία αύξησις εσόδων εκ £300.000. Εφ' όσον έχει λήξει το έτος 1962 παρακαλώ όπως γίνη διαφώτισις επί των κάτωθι:

- (1) Ποία είναι η πραγματοποιηθείσα ακριβής αύξησις των εσόδων;
- (2) Πόσα μηχανοκίνητα οχήματα ανενέωσαν την άδειαν και ποία η ποσότης της καταναλωθείσης βενζίνης κατά το 1961;

- (3) Πόσα μηχανοκίνητα οχήματα ανενέωσαν την άδειαν και ποία η ποσότης της καταναλωθείσης βενζίνης κατά το 1962;
- (4) Ποίος ο αριθμός των κατά το 1961 εισαχθέντων μηχανοκίνητων οχημάτων;
- (5) Ποίος ο αριθμός των κατά το 1962 εισαχθέντων μηχανοκίνητων οχημάτων;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Ιανουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νεπήλ Ναπή και ληφθείσα την 23ην Ιανουαρίου 1963.

«Κατά τας προ της καταθέσεως του Νομοσχεδίου του τροποποιούντος τους νόμους περί Τελωνειακού Δασμολογίου ημέρας, όπερ κατετέθη την 17ην Ιανουαρίου 1963, η ακολουθηθείσα τακτική και η συσώρευσις εμπορευμάτων εις τας αποθήκας υπό μερικόν, οι οποίοι δύνανται να θεωρηθώσιν ότι έχουσι τα μέσα, συμφεροντολόγων εμπορευομένων, προσήλκυσαν την προσοχήν των πολιτών. Δεδομένου ότι υπάρχουν ενδείξεις ότι δεν ετηρήθη δυστυχώς η απαιτούμενη εχεμύθεια:

- (α) Έχουν ληφθή τα απαιτούμενα μέτρα, τουλάχιστον διά το μέλλον διά να μη ξαναδοθή η ευκαιρία εις τους τούτους εκμεταλλευστάς και συμφεροντολόγους;
- (β) Ποίος ο βαθμός εχεμυθείας του νυν ακολουθουμένου συστήματος;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Ιανουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νεπήλ Ναπή και ληφθείσα την 23ην Ιανουαρίου 1963.

«Δι' ερωτήσεώς μου υπό ημερομηνίαν 23ην Ιουνίου του 1962 εζήτουν να πληροφορηθώ εάν το Υπουργικόν Συμβούλιον είχε λάβει απόφασιν ή είχε καταβάλει προσπάθειαν διά να δώση τέρμα εις την άδικον τακτικήν του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, του οποίου τα Αγγλικά δελτία ειδήσεων ετοιμάζονται μονοπλευρώς και κατά συνέπειαν ακολουθείται πολιτική εις βάρος των Τούρκων.

Την 25ην Ιουλίου του 1962, ο έντιμος Υπουργός Εσωτερικών διά της δηλώσεώς του ότι δεν υπάρχει πρόθεσις δυσμενών διακρίσεων και ότι ο Διευθυντής ασκεί την διακριτικήν του εξουσίαν βάσει τούτου, έχει αποδειχθή, έστω και καθ' υπόνοιαν ότι αντελήφθη αυτήν την άδικον τακτικήν. Η πληροφορία δε ότι Διευθυντής του Ιδρύματος θα υπέβαλλε συντόμως προς το Διοικητικόν Συμβούλιον σχέδιον διά την εκ νέου και ριζικήν αναδιοργάνωσιν του Αγγλικού προγράμματος ήτο ευχάριστος.

Αλλά παρά το γεγονός ότι παρήλθον έξ μήνες, εν τούτοις δεν γνωρίζω εάν ητοιμάσθη τοιούτον σχέδιον και δυστυχώς εις την πραγματικότητα δεν παρετήρησα καμμίαν μεταβολήν οδηγούσαν εις αμεροληψίαν.

Παρακαλώ τον έντιμον Υπουργόν των Εσωτερικών να με διαφωτίση ως προς τας εξελίξεις σχετικώς με την εν λόγω κατάστασιν»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 23ην Ιανουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 24ην Ιανουαρίου 1962.

«Οι κάτοικοι του χωρίου Λύμπια οι οποίοι είναι βεβαρημένοι με πολλά χρέη αντιμετωπίζουν σοβαρώτατον πρόβλημα αρδύσεως.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων ποία σχέδια υπάρχουν, εάν υπάρχουν, διά την διενέργειαν δοκιμαστικών διατρήσεων εις μέγα βάθος προς ανεύρεσιν ύδατος ή ποία άλλα αρδευτικά έργα υπάρχει προοπτική να γίνουν εις το εν λόγω χωρίον».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 25ην Ιανουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χ. Χατζηχάρου και ληφθείσα την 26ην Ιανουαρίου 1963.

«Εις τον δρόμον Λευκωσίας — Λάρνακος μεταξύ του δού και 7ου μιλιοδείκτου υπήρχε μικρά καμπύλη η οποία έπρεπε να ευθυγραμμισθή.

Ήτο υπόθεσις 500 περίπου λιρών, αλλ' αντί τούτου το αρμόδιον τμήμα αφού εξώδευσε χιλιάδας και κατέστρεψε τον δρόμον εις απόστασιν ενός αγγλικού μιλίου, εγκατέλειψε τούτον κατεστραμμένον προς μεγάλην ταλαιπωρίαν της συγκοινωνίας.

Δύνανται ο έντιμος Υπουργός Συγκοινωνιών να διαφωτίση και την Βουλήν και το κοινόν διατί διεκόπη η εργασία και προς τί η αδικαιολόγητος σπατάλη δι' ένα τόσον μικρόν έργον;

Παρακαλείται επίσης όπως πληροφορήση και την Βουλήν και το κοινόν τί εστοίχισε το έργον το οποίον έγινε εις τον ίδιον δρόμον, μεταξύ του 3ου και 4ου μιλιοδείκτου.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αι ερωτήσεις ετελείωσαν, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία. Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Προστασίας Ιχθύων Γλυκέων Γδάτων Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Γεωργικών Θεμάτων να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΙΧΘΥΩΝ ΓΛΥΚΕΩΝ ΓΔΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Ανδρέας Γιαγκου, Πρόεδρος

Χουσεΐν Ντερβίς

Αχμέτ Αζίζ Αλτάι

Χαρίδημος Χατζηχάρος

Λέλλος Δημητριάδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Ηρόδοτον Νικολαΐδην).

Η Επιτροπή επί Γεωργικών Ζητημάτων και Φυσικών Πόρων, συνελθούσα την 25ην Ιανουαρίου 1963, αφού εζήτησε το Νομοσχέδιον το αναφερόμενον εις την προστασίαν ιχθύων γλυκέων υδάτων και λαβούσα τας απαιτούμενας πληροφορίας από τους αρμοδίους, συνιστά την εις Νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου δίδουσα ούτω την ευκαιρίαν τόσον διά την ποσοτικήν αύξησιν, όσον και διά την εισαγωγήν νέων ειδών ιχθύων γλυκέων υδάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. ΑΛΤΑΪ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχου ομιληται επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληται επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεΐς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθίη;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η άνευ αδείας λήψις γλυκέων υδάτων είναι παράνομος.
Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το τρίτον άρθρον εγκριθή;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως.....
Ο έντιμος Γραμματέυς.

Γ. ΤΟΜΠΑΣΟΣ:

Εις τον πλαγιότιτλον του άρθρου 3, έντιμε κ. Πρόεδρε, εις το Ελληνικόν κείμενον κάποια παράλειψις υπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η άνευ αδείας λήψις ιχθύων γλυκέων υδάτων.

Γ. ΤΟΜΠΑΣΟΣ:

Να το συμπληρώσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως προσεθή και μονογραφηθή.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το τρίτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ποινή. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 4ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματέις να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Προστασίας Ιχθύων Γλυκέων Υδάτων Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Οργανισμού Κυπριακής Αναπτύξεως Λτδ. (Ωρισμένα Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963.

Δεν νομίζω ότι το θέμα είναι έτοιμον προς συζήτησιν, διότι η έκθεσις δεν έχει κυκλοφορήσει.

Επομένως η συζήτησις του εν λόγω θέματος θα αναβληθή, παρακαλώ δε την αρμοδιαν Επιτροπήν όπως το συντομώτερον ετοιμάση την έκθεσιν της επί του θέματος αυτού.

Το τρίτον θέμα είναι ο περί Ανακουφίσεως Αγροτών Ορειωτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962.

Η πρότασις Νόμου κατετέθη υπό του έντιμου Βουλευτού κ. Μπερπέρογλου.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «ΝΟΜΟΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΩΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΕΩΣ ΑΓΡΟΤΩΝ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ ΝΟΜΟΝ ΤΟΥ 1962»

Παρόντες:

Επιτροπή Οικονομικών:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Φειδίας Παρασκευαΐδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Ιωσήφ Γιαμάκη)
Ανδρέας Ζιαρτίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Γιάγκον Ποταμίτην)
Νεπήλ Ναπή
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ιμπραχίμ Ορχάν

Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων

Ανδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος
Χαρίδημος Χατζηχάρος
Ανδρέας Κασσεράς
Αχμέτ Αζίζ Αλτάι
Χαλίτ Κιαζίμ Σιεμισιέτην.

Αι ως άνω δύο Επιτροπαί εξήτασαν το περί' ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις κοινήν αυτών συνεδρίασιν, λαβούσαν χώραν την 27ην Αυγούστου 1962.

Κατά την μελέτην του Νομοσχεδίου αι Επιτροπαί είχαν την ευκαιρίαν να ακούσουν τας απόψεις και επεξηγήσεις τας παρασχεθείσας υπό των έντιμων Υπουργών Δικαιοσύνης, Οικονομικών και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων. Αι Επιτροπαί συνεζήτησαν εν εκτάσει την πρότασιν περί τροποποιήσεως των άρθρων 8 και 10 του βασικού Νόμου, αφού δε ήχουσαν τας απόψεις των παρισταμένων Υπουργών, κατέληξαν εις τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- (α) Εδόθη επαρκής δημοσιότης περί των χρονικών ορίων προς υποβολήν αιτήσεων, και τα μέλη των Επιτροπών φρονούν ότι δεν δικαιολογείται παράτασις της εν τω βασικώ Νόμω διαλαμβανομένης χρονικής περιόδου.
- (β) τα μέλη των Επιτροπών έχουν την γνώμη ότι παράτασις της περιόδου αυτής, ως εξήγησε και ο έντιμος Υπουργός Οικονομικών, δυνατόν να έχη σοβαράς επιπτώσεις επί της εν γένει οικονομικής ζωής της Νήσου και
- (γ) το ζήτημα της χρονικής περιόδου ήτις έδει να επιτραπή συνεζήτηθη εν εκτάσει κατά την μελέτην του Νομοσχεδίου όταν υπεβλήθη τούτο αρχικώς εις την Βουλήν. Τα μέλη των Επιτροπών προέβησαν τότε άπαντα τα επιχειρήματα αυτών, τελικώς δε απεφασίσθη ότι χρονική περίοδος τεσσάρων μηνών ήτο αρκετή διά την αναγκαίαν διαδικασίαν. Όθεν, διά τινων αποχών, τα μέλη αποφασίζουν κατά πλειοψηφίαν όπως εισηγηθούν εις την Βουλήν απόρριψιν της υποβληθείσης προτάσεως Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνώσθη εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. ΑΛΤΑΪ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Μπερπέρογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι συνάδελφοι.

Όταν ψηφίζετο ο περί Ανακουφίσεως Αγροτών Ορειωτών Νόμος του 1962, ωρισμένα Μέλη προέβησαν την άποψιν ότι ούτος αφ' ενός δεν ήτο δυνατόν να ωφελήση τους

οφειλέτας αγρότας και ότι απ' ετέρου θα εδημιούργει ωρισμένες δημοσιονομικές δυσχερείας. Μετά την διατύπωση διαφόρων απόψεων υπέρ και κατά και την διεξαγωγή συζητήσεως ο νόμος ενεκρίθη υπό της Βουλής, μετά δε την επικύρωσιν του εδημοσιεύθη ως νόμος εις την Επίσημον Εφημερίδα. Συμφώνως προς τας διατάξεις αυτού του νόμου, εντός τριών μηνών από της λήξεως της περιόδου ενός μηνός από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του, οι Οφειλέται Γεωργοί θα είχαν το δικαίωμα υποβολής αιτήσεως εις το ειδικόν δικαστήριον, το οποίον θα συνιστάτο. Εις την πράξιν παρατηρούνται καλύτερον αι ελλείψεις ενός νόμου, είναι δε το πλέον λογικόν και φυσικόν πράγμα να χωρή τις εις τροποποιήσιν των νόμων ως αποτέλεσμα αυτών των παρατηρήσεων. Είναι αρκετά σημαντικός ο αριθμός των γεωργών, οι οποίοι υπέβαλον αίτησιν κατά την περίοδον την λήξαν την 25ην Αυγούστου με σκοπόν να επωφεληθούν των διατάξεων του νόμου. Είναι, όμως, αναντίρρητον γεγονός ότι υπάρχουν και πολλοί γεωργοί, οι οποίοι δεν υπέβαλον αίτησιν εντός της χρονικής αυτής περιόδου και οι οποίοι έχουν δικαίαν υπόθεσιν. Σκοπός του περί ου ο λόγος νομοσχεδίου ήτο να εξασφαλίση την ευκαιρίαν να επωφεληθούν των διατάξεων του νόμου και οι οφειλέται γεωργοί, οι οποίοι δεν είχαν δυνατή να πράξουν τούτο εντός της καθορισθείσης προθεσμίας. Ως αποτέλεσμα ενδελεχούς ερεύνης, την οποίαν έχω διεξαγάγει, διπιστώθη ότι εις όλας τας επαρχίας χωρίς υπερβολήν περίπου 400 οφειλέται γεωργοί δεν ηδυνήθησαν, δυστυχώς, διά τον ένα ή τον άλλον λόγον, να επωφεληθούν των διατάξεων αυτού του νόμου, διότι δεν ηδυνήθησαν να υποβάλουν εμπροθέσμως αίτησιν. Όπως τονίζεται εις την Έκθεσιν της αρμοδίας Επιτροπής, λόγω του ότι εις την προθεσίαν, την οποίαν είχε καθορίσει ο νόμος, είχε δοθή επαρκής δημοσιότητα, δεν πρέπει να θεωρήται ως επαρκής δικαιολογία το ότι ωρισμένοι ηδίκηθησαν ως εκ του ότι δεν ηδυνήθησαν να υποβάλουν αίτησιν εμπροθέσμως. Εάν οι αιτηταί δεν είχαν υποβάλει εμπροθέσμως αίτησιν εξ ιδιχής των προσωπικής αμελείας, θα συνεψώνουν τότε πλήρως με την αρμοδίαν Επιτροπήν, η οποία ητοίμασε την Έκθεσιν. Σκεφθήτε, όμως, ότι εις οφειλέτης γεωργός, διά να εξασφαλίση τα χρεώδη και συμπλήρωσιν τον αναγκαίον τύπον με σκοπόν να υποβάλη αίτησιν, δυνατόν να έχη ζητήσει από το Κτηματολογικόν Τμήμα «Search» και το «Search» αυτό να μη έχει ετοιμασθεί εγκαίρως. Η μη ετοιμασία του «Search» δεν οφείλεται εις ιδιχήν του αμέλειαν. Ουδέποτε είναι δυνατόν να επιτρέπεται να υφίσταται εις πολίτης ζημίαν απλώς λόγω αμελείας ενός Κυβερνητικού Τμήματος. Δι' αυτά, λοιπόν, και διαφόρους παρομοίας λογικάς αιτίας έχω υποβάλει εις την Βουλήν την πρότασιν αυτήν νόμου, η οποία αποσκοπεί εις το να δώση διά μίαν ακόμη φοράν δικαιώματα εις συμπολίτας, οι οποίοι είναι αγρόται, γεωργοί, γαλακτοπαραγωγοί ή φρουτοπαραγωγοί, και οι οποίοι δεν ηδυνήθησαν να υποβάλουν αίτησιν εμπροθέσμως. Είναι πολύ λυπηρόν το γεγονός ότι απ' ότου κατετέθη η πρότασις νόμου έχει διαρρέυσει το μακρόν χρονικόν διάστημα των 5—6 μηνών. Πόσον δε λυπηρόν είναι το ότι παρήλθεν αυτό το μακρόν χρονικόν διάστημα παρά το γεγονός ότι είχε ληφθή απόφασις ότι η εν λόγω πρότασις νόμου ήτο επειγούσης φύσεως. Ως εκ τούτου δε προ πάσης άλλης ενεργείας είναι ανάγκη όπως η πρότασις νόμου διορθωθή και αναγνώσκειται ως «το περί Ανακούφισεως Αγροτών Οφειλετών (Τροποποιητικόν) Νομοσχέδιον του 1963» και αλλαχθή συγχρόνως η ημερομηνία, η οποία καθορίζει προθεσίαν εις το κείμενον του νομοσχεδίου. Εάν δε δοθή προσοχή, η Έκθεσις, την οποίαν υπέβαλον αι Επιτροπαί, αναφέρει ότι η συνεδρίασις συνεκροτήθη την 27ην Αυγούστου 1962, παρ' όλον ότι αύτη φέρει ημερομηνίαν 24 Ιανουαρίου 1963. Το γεγονός δε ότι η Έκθεσις των δύο Επιτροπών, αι οποίαι συνήλθον την 27ην Αυγούστου 1962, εκυκλοφόρησε μεταξύ των μελών την 24ην Ιανουαρίου 1963 είναι έν ιδιαίτερον σημείον, με το οποίον πρέπει να ασχοληθή τις. Προτού μακρηγορήσω περισσότερο, επιθυμώ να υποβάλω θερμήν παράκλησιν όπως η τροποποιητική πρότασις νόμου εγκριθή υπ' ημών, αφού επενεχθούν αι αναγκαίαι τροποποιήσεις.

Μόνον κατ' αυτόν τον τρόπον δι' έν δικαίωμα, το οποίον ανεγνωρίσθη εις τους Κυπρίους γεωργούς, θα παρασχεθή η ευκαιρία χρήσεώς του υπ' όλων των γεωργών. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Ο κ. Χαμηλής Μιχαηλίδης.

X. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι.

Τα χρονικά περιθώρια για την υποβολή αιτήσεων από μέρους αγροτών οφειλετών καθωρίσθησαν με βάση τον Νόμον που εψήφισεν η Βουλή των Αντιπροσώπων στους τέσσερεις μήνες. Όταν αφαιρέσωμεν τον ένα μήνα, ο οποίος εχρειάστηκε για να γίνουν αρκεταί διατυπώσεις μέχρι που να υποβληθούν αι αιτήσεις, τότες μένουσιν μόνον τρεις μήνες, έμειναν μόνον τρεις μήνες για την υποβολή αιτήσεως από μέρους αγροτών. Εάν μέσα εις τον Αύγουστον που ο κ. Μπερπερόγλου υπέβαλε πρότασιν για να δοθή μία παράτασις ενός μηνός για την υποβολή αιτήσεων, ασφαλώς θα εξυπηρετείτο ένας αριθμός αγροτών, οι οποίοι δεν είχαν κάμει όλες τες διατυπώσεις για να υποβάλουν εγκαίρως τες αιτήσεις τους. Όπως υποστήριξεν ο κ. Μπερπερόγλου υπήρχε μία μεγάλη καθυστέρηση από τον Αύγουστον που είχαν υποβληθή πρότασις για τροποποίηση του Νόμου μέχρι σήμερα που η Βουλή συζητά αυτό το Νομοσχέδιον. Όμως έστω και σήμερα που έχουν παρέλθει έξη μήνες μία παράτασις του Νόμου για ένα περίπου μήνα είναι δυνατόν να εξυπηρετήση ένα αριθμόν αγροτών, οι οποίοι δεν είχαν υποβάλει αιτήσεις για τα χρέη τους στα Δικαστήρια. Όταν εγίνετο συζήτησις του Νομοσχεδίου εις την Βουλήν ημείς υποστηρίζαμεν ότι ενώ δίνει μίαν ανακούφισιν σε ένα αριθμόν αγροτών ο Νόμος δεν θα βοηθήση στην ριζικήν λύσιν του προβλήματος των αγροτικών χρεών. Η διαπίστωση που κάναμεν τότες έχει τώρα επιβεβαιωθή από τα γεγονότα. Έχουν υποβληθή στα Δικαστήρια αιτήσεις μόνον από 2.600 περίπου αγρότες για χρέη £1.588.000. Ενώ το σύνολον των αγροτικών χρεών με βάση την απογραφή που έκαμαν οι Συνεργατικές εταιρείαις ανέρχεται σε £15.600.000. Ασφαλώς ένας αριθμός αγροτών λόγω της καλής χρονιάς που είχαμεν το 1962 είχε πληρώσει πληρώσει ένα μέρος των χρεών του. Ένας άλλος όμως μεγάλος αριθμός δεν μπόηκε στα Δικαστήρια γιατί δεν λύθηκε το πρόβλημα των πιστώσεων και ήταν υποχρεωμένοι να καταφύγουν ξανά οι γεωργοί στους εμπόρους και στους τοκογλύφους.

Είναι γι' αυτούς τους λόγους που ημείς υποστηρίζομεν όπως η Κυβέρνησις εξετάση μίαν προγραμματισμένην, ριζικήν λύσιν του προβλήματος των αγροτικών χρεών. Μίαν λύσιν, η οποία θα πρέπει να συνδυάζεται με την εξασφάλισιν επαρκών πιστώσεων με την μετατροπήν των χρεών σε μακροπρόθεσμα για να μπορέση ο αγροτικός κόσμος πραγματικά να ανακουφισθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής θα θέσω εις ψηφοφορίαν το θέμα κατά πόσον η Βουλή κρίνη σκόπιμον να ψηφισή το εν λόγω Νομοσχέδιον ή κατά πόσον δέχεται την άποψιν της Επιτροπής Οικονομικών και της Επιτροπής Γεωργίας ότι η ψήφισις του εν λόγω Νομοσχεδίου δεν χρειάζεται.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εισηγήσεως των Επιτροπών Οικονομικών και Γεωργίας όπως το Νομοσχέδιον μη ψηφισθή εις Νόμον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά της απόψεως αυτής;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον.....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχουν αποχαί κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ να σημειωθούν αι αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η πρότασις του κ. Μπερπερόγλου όπως ψηφισθή το εν λόγω Νομοσχέδιον εις Νόμον απορρίπτεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1963.
- (2) Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- (3) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 3) του 1963.
- (4) Έγγραφα σταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 21ην Ιανουαρίου 1963 συμφώνως τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1962 (Αρ. 1 του 1962) και τω εδαφίω (2) του Άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου 1962 (Αρ. 14 του 1962).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1963 κατετέθη υπό του Υπουργείου Οικονομικών και παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Επίσης ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 3) του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπή Προϋπολογισμού.

Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Νομικών.

Τα κατατεθέντα έγγραφα παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Εις το Κεφάλαιον Δ. Η μελέτη του θέματος των Συντάξεων των Δημοσίων Υπαλλήλων και της δυνατότητος τροποποιήσεως της ισχυούσης νομοθεσίας υπό της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα αναβληθῆ διά την μεταπροσεχή συνεδρίαν της Βουλῆς.

Η Βουλὴ θα διακόψῃ δι' ἑν τέταρτον διὰ να ετοιμασθῆ η ημερησία διάταξις, η οποία πρέπει να κυκλοφορήσῃ 24 ὥρας προ της προσεχούς συνεδρίας η οποία θα ορισθῆ εις τας 6.30 αὔριον.

Η Βουλὴ διακόπτει δι' ἑν τέταρτον.

(Ὁρα διακοπῆς 6.05 μ.μ.)

(Ὁρα ἐνάρξεως 6.45 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η ημερησία διάταξις διὰ την προσεχή συνεδρίαν της Βουλῆς θα ἔχῃ ως ἀκολουθῶς:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις. Δεν θα ορισθῶν θέματα νομοθετικῆς φύσεως προς συζήτησιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Εγγράφονται τα εξῆς θέματα:

Κατὰ πόσον η Βουλὴ των Ἀντιπροσώπων δέον να εξουσιοδοτήσῃ τον Πρόεδρον της Βουλῆς ὡπως καταχωρήσῃ εκ μέρους αὐτῆς προσφυγὴν παρὰ τω Ἀνωτάτῳ Συνταγματικῷ

Δικαστηρίῳ, συμφώνως τῷ Ἄρθρῳ 139 του Συντάγματος, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι η Τουρκικὴ Κοινοτικὴ Συνέλευσις διὰ της υποτιθεμένης ψηφίσεως του υπ' ἀρ. 1 του 1963 περί Τουρκικῶν Δήμων Νόμου ἐπενέβη εις την ἀρμοδιότητα της Βουλῆς των Ἀντιπροσώπων και/ἢ κατὰ πόσον ο ὡς εἰρηται Νόμος δημιουργεῖ σύγκρουσιν ἢ ἀμφισβήτησιν ἐξουσίας μεταξὺ της Βουλῆς των Ἀντιπροσώπων και της Τουρκικῆς Κοινοτικῆς Συνελεύσεως.

Κατὰ πόσον η Βουλὴ των Ἀντιπροσώπων δέον, ἐφ' ὅσον ἤθελε καταλήξει εις την ἀπόφασιν ὅτι διενηργήθη ἐπέμβασις εις την ἀρμοδιότητα αὐτῆς ἢ προέκυψε σύγκρουσις ἢ ἀμφισβήτησις ἐξουσίας, να εξουσιοδοτήσῃ τον Πρόεδρον αὐτῆς ὡπως προβῆ εις τον διορισμὸν συνηγῶρου διὰ την καταχώρησιν της προσφυγῆς.

Δυνάμει του Ἄρθρου 73(6) του Συντάγματος ο έντιμος Ἀντιπρόεδρος της Βουλῆς ἐγγράφει τα ἀκόλουθα θέματα:

Κατὰ πόσον η Βουλὴ των Ἀντιπροσώπων δέον να εξουσιοδοτήσῃ τον Πρόεδρον της Βουλῆς ὡπως καταχωρήσῃ εκ μέρους αὐτῆς προσφυγὴν παρὰ τῷ Ἀνωτάτῳ Συνταγματικῷ Δικαστηρίῳ, συμφώνως τῷ Ἄρθρῳ 139 του Συντάγματος, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι το Ὑπουργικὸν Συμβούλιον διὰ της υποτιθεμένης ἐκδόσεως Διατάγματος δυνάμει του Ἄρθρου 4 του περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτιώσεις) Νόμου κηρύττοντος, συν ἄλλοις, την Λευκωσίαν, Λεμεσό, Ἀμμόχωστον, Λάρνακα και Πάφον ὡς περιοχάς βελτιώσεως διὰ τους ἀκοπούς του ὡς εἰρηται Νόμου και διὰ των δυνάμει του άρθρου 7 του ὡς ἄνω Νόμου υποτιθεμένων διορισμῶν εις τα Συμβούλια των ειρημένων περιοχῶν βελτιώσεως, ἐπενέβη εις την ἀρμοδιότητα της Βουλῆς των Ἀντιπροσώπων, και κατὰ πόσον το εν λόγω Διάταγμα και/ἢ διορισμοὶ δημιουργοῦν σύγκρουσιν ἢ ἀμφισβήτησιν ἐξουσίας μεταξὺ της Βουλῆς των Ἀντιπροσώπων και του Ὑπουργικῶν Συμβουλίου.

Κατὰ πόσον η Βουλὴ των Ἀντιπροσώπων δέον, ἐφ' ὅσον ἤθελε καταλήξει εις την ἀπόφασιν ὅτι διενηργήθη ἐπέμβασις εις την ἀρμοδιότητα αὐτῆς ἢ προέκυψε σύγκρουσις ἢ ἀμφισβήτησις ἐξουσίας, να εξουσιοδοτήσῃ τον Πρόεδρον αὐτῆς, τῇ εισηγήσει του Ἀντιπροέδρου, ὡπως προβῆ εις τον διορισμὸν συνηγῶρου διὰ την καταχώρησιν προσφυγῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Τα εν λόγω θέματα λόγω του ὅτι δεν εἶναι Νομοσχέδια δεν εἶναι ἀνάγκη να παραπεμφθῶν εις Επιτροπὰς οὔτε εἶναι ἀνάγκη δυνάμει του Συντάγματος να κυκλοφορήσῃ η ἔκθεσις των Επιτροπῶν 48 ὥρας προ της συζητήσεως. Εν τούτοις, ἐπειδὴ και τα δύο θέματα εἶναι θέματα νομικῆς φύσεως, θα παραπέμψῃ ἀμφοτέρω τα θέματα εις την Επιτροπήν Νομικῶν, η οποία παρακαλῶ ὡπως συνεδριάσῃ αὔριον διὰ την ἐξέτασιν των θεμάτων τούτων. Ὅσον ἀφορὰ το θέμα το οποίον ἐνέγραψα ὡς Πρόεδρος της Βουλῆς, ἔγω ετοιμάσει τας ἀπόψεις μου ἐπὶ των δύο θεμάτων και θα ἤθελα να ἐξηγήσω τας ἀπόψεις αὐτάς εις την ἀρμοδίαν Επιτροπήν τόσον προφορικῶς ὡσον και να καταθέσω τας εν λόγω ἀπόψεις γραπτῶς.

Η προσεχῆς συνεδρία ὀρίζεται διὰ την αὔριον, την 7ην ἀπογευματινὴν ὥραν. Ο Πρόεδρος της Επιτροπῆς Νομικῶν Θεμάτων.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, λόγω του ἐπιγόντος των ζητημάτων τα οποία παρεπέμφθησαν εις την Νομικὴν Επιτροπήν, θα ἤθελα να σας πληροφορήσω ὡς και τα Μέλη της Νομικῆς Επιτροπῆς ὅτι η συνεδρίασις θα λάβῃ χώραν αὔριον 2αν μ.μ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιῶν του 76ου Ἄρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της ἐργασίας της συνεδρίας αὐτῆς.

(Ὁρα λήξεως 6.55 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 30ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 10.40 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Γ είναι κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων δέον να εξουσιοδοτήσει τον Πρόεδρον της Βουλής όπως καταχωρήση εκ μέρους αυτής προσφυγήν παρά τω Ανωτάτω Συνταγματικώ Δικαστηρίω, συμφώνως τω Άρθρω 139 του Συντάγματος, επί τω λόγω ότι η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις διά της υποτιθεμένης ψηφίσεως του υπ' αρ. 1 του 1963 περί Τουρκικών Δήμων Νόμου επενέβη εις την αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων, και/ή κατά πόσον ο ως είρηται Νόμος δημιουργεί σύγκρουσιν ή αμφισβήτησιν εξουσίας μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως.

Κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων δέον, εφ' όσον ήθελε καταλήξει εις την απόφασιν ότι διενηργήθη επέμβασις εις την αρμοδιότητα αυτής ή προέκυψε σύγκρουσις ή αμφισβήτησις εξουσίας, να εξουσιοδοτήσει τον Πρόεδρον αυτής όπως προβή εις τον διορισμόν Συνηγόρου διά την καταχώρησιν προσφυγής.

Το δεύτερον θέμα είναι το θέμα το οποίον ενέγραψεν ο έντιμος Αντιπρόεδρος της Βουλής. Θα συζητήσωμεν πρώτον το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως και δεύτερον το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως. Και τα δύο θέματα παραπέμφθησαν εις την Νομικήν Επιτροπήν. Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να αναγνώση τας απόψεις της Επιτροπής προς την Βουλήν.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΥΟ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΕΜΦΘΕΝΤΩΝ ΕΙΣ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ 29ΗΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1963 ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΙΝ ΚΑΙ ΑΤΙΝΑ ΘΑ ΣΥΖΗΤΗΘΟΥΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΗΝ 30ΗΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1963.

Παρόντες:

Α. Αναστασιάδης, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Λέλλος Δημητριάδης
Γεώργιος Σάντης
Γεώργιος Ιωαννίδης
Χρυσής Δημητριάδης
Χαλίτ Αλή Ριζά
Ουμίτ Σουλεϊμάν
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερογλου
Πανίκος Σιβιτανίδης.

Η συνεδρίασις της Νομικής Επιτροπής διά την μελέτην των προμνησθέντων δύο θεμάτων έλαβε χώραν την 30ήν Ιανουαρίου 1963, μεταξύ της 3ης και 4ης μ.μ.

Κατά την συνεδρίασιν ταύτην ήσαν παρόντες τόσοσ ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Γλαύκος Κληρίδης όσοσ και ο Αντιπρόεδρος αυτής Δρ. Μουτερίσογλου, αμφότεροι δε είχαν την ευκαιρίαν να εκφράσουν τας απόψεις των επί των υπό μελέτην θεμάτων άτινα εν συντομία έχουν ως εξής:

(Α) Το πρώτον θέμα είναι κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων δέον να εξουσιοδοτήσει τον Πρόεδρον αυτής όπως εκ μέρους της καταχωρήση προσφυγήν παρά τω Ανωτάτω Συνταγματικώ Δικαστηρίω, δυνάμει των διατάξεων του Άρθρου 139 του Συντάγματος, επί τω λόγω ότι η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις διά της υποτιθεμένης ψηφί-

σεως του υπ' αρ. 1 του 1963 Νόμου αυτής περί Τουρκικών Δήμων προέκλεσε σύγκρουσιν ή αμφισβήτησιν εξουσίας ή αρμοδιότητος εγειρομένης μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και της εν λόγω Κοινοτικής Συνελεύσεως.

(Β) Το δεύτερον θέμα το οποίον παραπέμφθη και εξητάσθη υπό της Νομικής Επιτροπής είναι κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων δέον να εξουσιοδοτήσει τον Πρόεδρον αυτής όπως καταχωρήση εκ μέρους της προσφυγήν παρά τω Ανωτάτω Συνταγματικώ Δικαστηρίω δυνάμει του Άρθρου 139 του Συντάγματος επί τω λόγω ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον—

(α) Διά του υπ' αυτού εκδοθέντος Διατάγματος βάσει του άρθρου 4 του περί Χωρίων (Διοικήσις και Βελτίωσις) Νόμου Κεφ. 243, δυνάμει του οποίου, συν άλλοις, αι περιοχαί Λευκωσίας, Λεμεσού, Αμμοχώστου, Πάφου και Λάρνακος εκηρύχθησαν ως περιοχαί βελτιώσεως διά τους σκοπούς του εν λόγω Νόμου, και

(β) διά των διορισμών των γενομένων δυνάμει του άρθρου 7 του εν λόγω νόμου διά την σύνθεσιν των μελών των Συμβουλίων Βελτιώσεως,

επενέβη εις την αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων και κατά πόσον το εν λόγω Διάταγμα εδημιούργησε σύγκρουσιν ή αμφισβήτησιν εξουσίας μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και του Υπουργικου Συμβουλίου.

Τα μέλη της Νομικής Επιτροπής εξήτασαν πλήρως τα εκ των ανωτέρω θεμάτων προκύπτοντα συνταγματικά και νομικά σημεία και κατέληξαν εις τα ακόλουθα συμπεράσματα:

Τα Ελληνικά Μέλη της Επιτροπής ομοφώνως φρονούν ότι διά της υποτιθεμένης ψηφίσεως του υπ' αρ. 1 του 1963 περί Τουρκικών Δήμων Νόμου προέκυψε σύγκρουσις και/ή αμφισβήτησις εξουσίας ή αρμοδιότητος μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και η Βουλή προτρέπεται όπως εξουσιοδοτήσει τον Πρόεδρον αυτής όπως προβή εις τον διορισμόν Συνηγόρου διά την καταχώρησιν προσφυγής δυνάμει του Συντάγματος. Εν συντομία οι λόγοι οίτινες ώθησαν τα Ελληνικά Μέλη της Νομικής Επιτροπής όπως καταλήξουν εις την εν λόγω απόφασιν είναι ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων είναι το μόνον νομοθετικόν όργανον της Δημοκρατίας το οποίον δύναται να προβή εις την δημιουργίαν Δήμων, πάσα δε υπ' ετέρου οργάνου απόπειρα να πράξη τούτο είναι νομικώς αβάσιμος.

Οι Δήμοι οίτινες υφίσταντο εις τας πόλεις Λευκωσίαν, Λεμεσόν, Αμμοχώστον, Λάρνακα και Πάφον έπαυσαν να έχουν οιασδήποτε νομικήν ισχύν αφ' ης εξέπνευσαν οι περί Δήμων Νόμοι, ήτοι από της 31ης Δεκεμβρίου 1962. Νομικώς δεν είναι ορθή η πρότασις ότι δυνάμει του Άρθρου 173(1) του Συντάγματος έχουν δημιουργηθή χωριστοί Δήμοι διά τους Τούρκους κατοίκους των εν λόγω πόλεων. Το Άρθρον 173 του Συντάγματος ορίζει ότι «Χωριστοί Δήμοι θα δημιουργηθώσιν εις τας πέντε μεγαλύτερας πόλεις της Δημοκρατίας...». Τούτο αποδεικνύει ότι εν τη πραγματικότητι το Σύνταγμα δεν εδημιούργησεν οιασδήποτε Δήμους και ότι τοιοῦτοι Δήμοι θα ιδρυθώσιν μόνον διά νομοθετικής πράξεως. Το άρθρον 87(1)(ζ) και (η) του Συντάγματος, δυνάμει του οποίου η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις επεχείρησε να αντλήση εξουσίαν ίνα νομοθετήση προς τον σκοπόν δημιουργίας Δήμων, δεν έχει εφαρμογήν επί του προκειμένου, διότι προϋποθέτει την ύπαρξιν Δήμων δυνάμει εγκύρου νόμου προερχομένου εκ του αρμοδίου νομικού οργάνου της Δημοκρατίας, ήτοι της Βουλής των Αντιπροσώπων,

και τότε μόνον η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις θα ηδύνατο να ασκήση νομοθετικήν εξουσίαν επί βοηθητικών θεμάτων διά δευτερογενούς νομοθεσίας υπό μορφήν κανονισμών διοικήσεως ή διαχειρίσεως. Το Άρθρον 61 του Συντάγματος ορίζει ότι η νομοθετική εξουσία της Δημοκρατίας ασκείται υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων επί παντί θέματι, εξαιρέσει των θεμάτων εκείνων άτινα ρητώς υπάγονται κατά το Σύνταγμα εις τας Κοινοτικές Συνελεύσεις. Ουδεμία διάταξις υπάρχει εις τα Άρθρα 87 ή 89 του Συντάγματος παρέχουσα εις τας Κοινοτικές Συνελεύσεις οιασδήποτε εξουσίας ως εκείνας άτινας η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις επεχείρησε να ασκήση διά της ψηφίσεως του «Νόμου» υπ' αρ. 1 του 1963.

Μέχρι των αρχών του Ιανουαρίου του 1963 τα μέλη της Βουλής πάντοτε ενήργουν συμφώνως προς την υπ' αυτών παραδεδεγμένην αρχήν ότι η νομοθετική εξουσία διά την παράτασιν του βίου των δήμων και διά ζητήματα νομοθετήσεως αναφορικός προς δημοτικάς υποθέσεις ανήκει εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων.

Τα Τουρκικά μέλη της Νομικής Επιτροπής δεν συνέφωναν προς τας ως άνω απόψεις των Ελληνικών μελών.

Όσον αφορά το δεύτερον σημείον, τα Ελληνικά μέλη δεν συμφωνούν ότι διά της συστάσεως Συμβουλίων Βελτιώσεως διά τας περιοχάς των πόλεων Λευκωσίας, Λεμεσού, Αμμοχώστου, Λάρνακος και Πάφου και διά του διορισμού μελών των εν λόγω Συμβουλίων το Υπουργικόν Συμβούλιον έπραξεν οτιδήποτε το οποίον συγκρούεται ή αποτελεί αμφισβήτησιν της εξουσίας ή αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων. Τα Ελληνικά μέλη είναι της γνώμης ότι οι Δήμοι των εν λόγω πόλεων έπαυσαν να υφίστανται κατά την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Όθεν, αι εξουσίαι, τα καθήκοντα και αι αρμοδιότητες αίτινες είχαν εκχωρηθή εις τους Δήμους διά του περί Δήμων Νόμου περιήλθον εκ νέου εις την Κυβέρνησιν από της εν λόγω ημερομηνίας. Η Κυβέρνησις προς αντιμετώπισιν της καταστάσεως ήτις προέκυψε, μετά την εκπιονήν του περί Δήμων Νόμου, ενήργησε βάσει των διατάξεων υφισταμένου νόμου, ήτοι του περί Χωρίων (Διοικήσεως και Βελτιώσεως) Νόμου, Κεφ. 243, εκήρυξεν όλας τας προγενεστέρας Δημοτικάς περιοχάς ως περιοχάς βελτιώσεως δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 4(α) του νόμου τούτου, και βάσει του αυτού νόμου εχώρησε περαιτέρω εις τον διορισμόν μελών των τοιούτων Συμβουλίων. Το Υπουργικόν Συμβούλιον πράττον ούτω ενήργησε δυνάμει εγκύριου νόμου τον οποίον ηδύνατο να χρησιμοποιήση διά τον σκοπόν αυτόν, και ο οποίος έχει την αυτήν ισχύν ως οιασδήποτε νόμος ψηφισθείς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων, και ως εκ τούτου, τα Ελληνικά μέλη είναι της γνώμης ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον επ' ουδενί τρόπω επενέβη εις την αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων, ούτε και προέκυψαν οιασδήποτε συγκρούσεις ή αμφισβητήσεις εξουσίας μεταξύ της Βουλής και της Εκτελεστικής Εξουσίας.

(1) Τα Τουρκικά μέλη της Επιτροπής φρονούν ότι—

Η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν δύναται να αμφισβητήσει την εξουσίαν ή αρμοδιότητα της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως διά την ψηφισιν του εν λόγω νόμου, διότι αυτή αύτη η Βουλή ηρνήθη να ψηφίση οιονδήποτε περί Δήμων Νόμον. Εν τη πραγματικότητι, δεν πρόκειται περί θέματος συγκρούσεως μεταξύ δύο οργάνων άτινα επιθυμούν να πράξουν και πράττουν ή επιχειρούν να πράξουν το αυτό πράγμα' δεν πρόκειται περί περιπτώσεως καθ' ην όργανόν τι επιθυμεί να περιφρουρήση διά ζήλου την εξουσίαν αυτού ίνα χρησιμοποιηθή υπ' αυτού τούτου του οργάνου' το θέμα είναι ότι τα Ελληνικά μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων διά της ασκήσεως της εξουσίας περί χωριστής πλειοψηφίας επί του θέματος παρεμποδίζουν, άνευ οιασδήποτε εγκύριου νομικής αιτιολογίας, την υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων ψηφισιν οιασδήποτε

περί Δήμων Νόμου, δημιουργούντα ούτω αναρχίαν και διαταράττοντα την Συνταγματικήν τάξιν, απ' ετέρου δεν αμφισβητούν την εξουσίαν της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως, ήτις έπραξε παν το δυνατόν συμφώνως προς το γράμμα και το πνεύμα του Συντάγματος διά να σώση την κατάστασιν και να διατηρήση και προστατεύση την Συνταγματικήν τάξιν και τας Συνταγματικάς προβλέψεις, ενεργούσα εξ ανάγκης και συμφώνως και εντός των πλαισίων των διατάξεων των υποπαραγράφων (ζ) και (η) της παραγράφου 1 του Άρθρου 87 του Συντάγματος. Είναι αξιοσημείωτον ότι αι τοιαύται Συνταγματικά προβλέψεις ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΩΣ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΘΕΣΙΝ ΤΗΣ ΕΝΑΣΚΗΣΕΩΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΘΟΥΣΙΩΝ ΑΥΤΗΣ ΤΗΝ ΥΠΑΡΕΙΝ ΝΟΜΩΝ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ 'Η ΝΟΜΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΟΙ ΤΟΙΟΥΤΟΙ ΔΗΜΟΙ. ΑΛΛΑ ΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΟΡΙΖΟΥΝ ΟΤΙ ΕΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙ ΥΠΑΡΞΕΩΣ ΤΟΙΟΥΤΩΝ ΝΟΜΩΝ Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΩΣ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΥΣ ΑΦ' ΕΝΟΣ ΔΕΟΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΤΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΤΩΝ ΤΟΙΟΥΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΑΦ' ΕΤΕΡΟΥ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΤΙΘΕΤΟΣ Η' ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΤΟΙΟΥΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ.

(2) Η ενέργεια της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως διετήρησε την Συνταγματικήν τάξιν και τα εν προκειμένω δικαιώματα της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως δυνάμει του Συντάγματος. Η παράγραφος 1 του Άρθρου 173 του Συντάγματος ήτις ορίζει ότι «Χωριστοί Δήμοι θα δημιουργηθώσιν εις τας πέντε μεγαλύτερας πόλεις της Δημοκρατίας, ήτοι την Λευκωσίαν, Λεμεσό, Αμμόχωστον, Λάρνακα και Πάφον υπό των Τούρκων κατοίκων αυτών» είτε δημιουργεί απ' εαυτής τοιούτους χωριστούς Τουρκικούς Δήμους διά τους Τούρκους κατοίκους των τοιούτων πόλεων είτε παρέχει εξουσίαν εις τους Τούρκους κατοίκους των τοιούτων πόλεων όπως δημιουργήσωσι τοιούτους χωριστούς Τουρκικούς Δήμους.

Υπό οιασδήποτε των δύο ανωτέρω περιπτώσεων, χωριστοί Τουρκικοί Δήμοι δημιουργούνται και υφίστανται εις τας τοιαύτας πόλεις ανεξαρτήτως παντός νόμου.

Πας περί Δήμων Νόμος, είτε υφιστάμενος δυνάμει της παραγράφου 2 του Άρθρου 188 του Συντάγματος (διά περίοδον έξι μηνών από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος) είτε παραταθείς ή ψηφισθείς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων συμφώνως του Συντάγματος και τηρουμένων των προνοιών τούτου, δεν δύναται να δημιουργήση Δήμους, τουλάχιστον Τουρκικούς Δήμους, εις τας εν λόγω πέντε πόλεις, αλλά δύναται μόνον, τηρουμένων των σχετικών Συνταγματικών διατάξεων, να ρυθμίση τας εξουσίας και αρμοδιότητας των τοιούτων Δήμων. Η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις διά του περί Τουρκικών Δήμων Νόμου της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως υπ' αρ. 1 του 1963 δεν επεχείρησε να δημιουργήση οιονδήποτε Δήμον, αλλ' απλώς προέβλεψε περί της λειτουργίας των ήδη υφισταμένων Τουρκικών Δήμων.

(3) Το Υπουργικόν Συμβούλιον, δυνάμει του Συντάγματος ή οιασδήποτε αποφώντος εις τους Δήμους Νόμου, γενομένου δυνάμει ή συμφώνως προς τας διατάξεις του Συντάγματος, ουδεμίαν εξουσίαν, αρμοδιότητα ή κέκτηται αναφορικός

προς οιοδήποτε Δήμον ως και αναφορικά προς τους χωριστούς Τουρκικούς και Ελληνικούς Δήμους εις τας εν λόγω πέντε κυριωτέρας πόλεις. Ακόμη και ο Περί Χωρίων (Διοικήσεως και Βελτίωσις) Νόμος, τρουμένου του Συντάγματος και των ιδίων αυτού διατάξεων (ήτοι άρθρον 59), δεν δύναται να χρησιμοποιηθή ως ασπίς ή κάλυμμα δια τας ενεργείας του Υπουργικού Συμβουλίου αναφορικάς προς τας δημοτικάς περιοχάς, αίτινες είναι εντελώς αυθαίρετοι και άνευ οιασδήποτε Συνταγματικής ή ετέρας νομικής βάσεως ή στηρίγματος. ΟΥΤΩ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΝ ΘΕΜΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ, ΑΛΛΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.

(4) Εν όψει των ανωτέρω, τα Τουρκικά μέλη της Επιτροπής, εις το ζήτημα της συγκρούσεως ή αμφισβήτησεως εξουσίας ομοφώνως εισηγούνται εις την Βουλήν—

- (1) όπως αρνηθή να ψηφίση υπέρ της προσφυγής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον κατά της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως, και
- (2) όπως εγκρίνη προσφυγήν εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον κατά του Υπουργικού Συμβουλίου και την παροχήν της εν τη ημερησία διατάξει αναφερομένης σχετικής εξουσιοδοτήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Ο. ΣΟΥΛΕ-Ι-ΜΑΝ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Αναστασιάδης κατόπιν ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν, ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Το πρώτον θέμα το οποίον συζητούμεν είναι κατά πόσον υπάρχει σύγκρουσις ή αμφισβήτησις εξουσίας μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως. Το ζήτημα αυτό προέκυψεν από την δημοσίευσιν την 3ην Ιανουαρίου 1963 εκ μέρους της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως εις έν έντυπον, το οποίον φέρει την επικεφαλίδα — Επίσημος Εφημερίς της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως — ενός κειμένου το οποίον ονομάζεται εις το έντυπον αυτό «Νόμος Ι του 1963. Ο περί Τουρκικών Δήμων Νόμος της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως».

Η πρώτη εισήγησις την οποίαν θα κάμω είναι ότι η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις δεν είχαν οιαδήποτε εξουσίαν να νομοθετήση επί θέματος αναγομένου εις τους Δήμους πρωτογενώς. Η νομοθετική εξουσία δύναται του Συντάγματος, η οποία δίδεται εις τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις, καθορίζεται δι' απαριθμήσεως, η οποία περιέχεται εις το Άρθρον 87 του Συντάγματος, το οποίον προνοεί ότι «εκατέρα Κοινοτική Συνέλευσις έχει αρμοδιότητα, εν σχέσει προς την αντίστοιχον κοινότητα, να ασκή, εντός των ορίων του Συντάγματος και υπό τους περιορισμούς της τρίτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, νομοθετικήν εξουσίαν αποκλειστικώς και μόνον επί των κατωτέρω θεμάτων». Και αφήνω τα πρώτα έξ θέματα τα οποία δεν μας ενδιαφέρουν και έρχομαι εις το έβδομον το οποίον είναι το εξής: «Εις ας περιπτώσεις καθίσταται αναγκαία η έκδοσις δευτερογενούς νομοθεσίας υπό μορφήν κανονισμών διοικήσεως ή διαχειρίσεως, εκδιδόμενων κατ' εφαρμογήν των περί Δήμων νόμων,

προς τον σκοπόν όπως η Κοινοτική Συνέλευσις δυνηθή να προαγάγη τους σκοπούς τους επιδιωκόμενους υπό δήμων περιλαμβανόντων κατοίκους ανήκοντας αποκλειστικώς εις την αυτήν προς την Κοινοτικήν Συνέλευσιν κοινότητα».

Επομένως μέχρις αυτού του σημείου είναι σαφές, βέβαιον και ασφαλές ότι κατ' εφαρμογήν των περί Δήμων νόμων δύναται η Κοινοτική Συνέλευσις να ψηφίση μόνον δευτερογενή νομοθεσίαν υπό μορφήν κανονισμών διοικήσεως. Αποκλείεται επομένως και κατά συνέπειαν η ψηφίσις εκ μέρους οιασδήποτε Κοινοτικής Συνελεύσεως πρωτογενούς νομοθεσίας, η οποία θα δημιουργήση Δημοτικά Συμβούλια ή θα φέρη εις την ζωήν νόμους περί Δήμων.

Η αμέσως επομένη παράγραφος είναι η παράγραφος (η), την οποίαν επιτρέψατέ μοι να αναγνώσω.

«Επί θεμάτων αναφερομένων εις την άσκησιν ελέγχου επί των συνεργατικών παραγωγών και καταναλωτών και των πιστωτικών ιδρυμάτων και της εποπτείας της λειτουργίας των τοιούτων δήμων, των περιλαμβανόντων κατοίκους ανήκοντας αποκλειστικώς εις την αυτήν προς την Κοινοτικήν Συνέλευσιν κοινότητα, εφ' όσον η άσκησις τοιούτου ελέγχου ή εποπτείας ανήκει κατά το Σύνταγμα εις την αρμοδιότητα της Κοινοτικής Συνελεύσεως, τρουμένου του κανόνος ότι:

- (α) ουδείς νόμος, κανονισμός διοικήσεως ή διαχειρίσεως ή απόφασις της Κοινοτικής Συνελεύσεως κατά το εδάφιον (η) επιτρέπεται να είναι αμέσως ή εμμέσως αντίθετος ή ασύμφωνος προς νόμον τινά, υπό του οποίου διέπονται αι συνεργατικά παραγωγών και καταναλωτών και τα πιστωτικά ιδρύματα ή εις τον οποίον υπόκεινται οι δήμοι».

Και εις την περίπτωσιν αυτήν όπως θα ίδετε γίνεται πρόνοια ότι ουδείς νόμος ο οποίος θα διέπη την εποπτείαν της λειτουργίας δημοτικής αρχής πρέπει να είναι αντίθετος ή ασύμφωνος προς νόμον εις τον οποίον υπόκεινται οι Δήμοι. Και από την παράγραφον αυτήν δύναμεθα ασφαλώς να συναγάγωμεν ότι ο νόμος περί δήμων, προς τον οποίον δεν δύναται να νομοθετήση αντιθέτως η Κοινοτική Συνέλευσις, δεν δύναται να είναι νόμος προερχόμενος από την τοιαύτην Συνέλευσιν. Αυτό είναι λογικόν συμπέρασμα. Διότι εάν εξυπακούετο νόμος προερχόμενος από την Κοινοτικήν Συνέλευσιν, δεν θα υπήρχε λόγος να τεθή μία τοιαύτη περιοριστική πρόνοια, δεδομένου ότι η Κοινοτική Συνέλευσις θα ηδύνατο ευκόλως να τροποποιήση τον νόμον τον οποίον η ίδια έκαμε.

Αυτά είναι τα οποία περιοριστικώς καθορίζει το Σύνταγμα αναφορικάς προς την νομοθετικήν εξουσίαν την παρεχομένην προς τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις. Και τώρα υπάρχει έν συντομώτατον άρθρον το οποίον καθορίζει ότι «η νομοθετική εξουσία της Δημοκρατίας ασκείται υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων εν παντί θέματι εξαίρεσει των θεμάτων εκείνων, άτινα ρητώς υπάγονται κατά το Σύνταγμα εις τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις». Αυτό είναι το άρθρον 61 του Συντάγματος. Εφ' όσον απεδείξαμεν επομένως ότι εις τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις, δεν δίδεται δικαίωμα να νομοθετήση πρωτογενώς διά τους Δήμους, εφ' όσον μάάλιστα υπάρχει εις τα άρθρα εκείνα περί Κοινοτικών Συνελεύσεων ρητή πρόνοια περί υπάρξεως νόμου, ο οποίος δεν προέρχεται από τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις, η εξουσία νομοθετήσεως αναφορικάς προς τους Δήμους συνάγεται ασφαλώς και λογικώς ότι εναπόκειται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων. Αλλά εάν υποθέσωμεν ότι τα επιχειρήματα τα οποία ανέφερα μέχρι σήμερα δεν έπεισαν έστω και ένα, θα ήθελα να μου επιτραπή να αναφερθώ εις το Άρθρον 78 του Συντάγματος, το οποίον εις την παράγραφον 2 προνοεί ως εξής: «Πάσα τροποποίησις του εκλογικού νόμου και η ψηφίσις νόμου αφορώντος εις τα δημαρχεία και παντός νόμου ως επιβάλλοντος φόρους ή τέλη απαιτεί χωριστήν απλήν πλειοψηφίαν των υπό της ελληνικής και της τουρκικής κοινότητος αντιστοίχως εκλεγόμενων βουλευτών των μετεχόντων της ψηφοφορίας. Είναι φανερόν ότι εάν αναζητήσωμεν χωριστήν πλειοψηφίαν Τούρκων και Ελλήνων εις οιαδήποτε των Κοινοτικών Συνελεύσεων

ματαίως θα αναζητήσωμεν τοιαύτην πλειοψηφίαν διότι απο-
τελούνται και αι δύο Κοινοτικά Συνελεύσεις μόνον από
Έλληνας η μία και μόνον από Τούρκους η άλλη. Επομένως
και δυνάμει του άρθρου αυτού η ψήφισις νόμου αφορώντος εις
τα Δημαρχεία υπάγεται διά ρητής διατάξεως του Συντάγ-
ματος εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων. Βεβαίως έγινε
απόπειρα εις τα επιχειρήματα των Τούρκων συναδέλφων να
προαχθή η θεωρία ότι τα Τουρκικά Δημαρχεία υπήρχον από
του Ιουνίου περίπου του 1958, αλλά δεν θα μπορούσαν να
μας παραπέμψουν εις οιονδήποτε νόμον ο οποίος εδημιούρ-
γησεν από το 1958 Τουρκικά Δημαρχεία. Τα Δημαρχεία από
νομικής απόψεως είναι νομικά πρόσωπα, και μόνον, εις όλα
τα μέρη του κόσμου, διά νόμου δύνανται να δημιουργηθούν.

Είναι γεγονός ότι εις το Σύνταγμα υπάρχει ρητή πρόνοια
ότι εντός έξι μηνών, μετά την παρέλευσιν έξι μηνών από της
16ης Αυγούστου του 1960, οι περί Δήμων Νόμοι θα έπαυαν
να υφίστανται ως Νόμοι. Είναι γεγονός ότι τουλάχιστον οκτώ
φορές η παράτασις της ισχύος των Νόμων εκείνων έγινε τη
συμπράξει τόσο των Τούρκων όσον και των Ελλήνων
Βουλευτών της Βουλής αυτής.

Ουδεμία αμφισβήτησις ποτέ κατά τα τελευταία δύο περί-
που έτη γγέρθη ότι δεν είναι η Βουλή αυτή η οποία έχει την
συνταγματική εξουσίαν να νομοθετήσῃ, ως ενομοθέτει διά
της παρατάσεως των νόμων εκείνων. Είναι προφανές ότι και
οι Τούρκοι συνάδελφοι τότε συνεφώνουν επί του σημείου το
οποίου υποστηρίζω. Συνεφώνουν δε τόσο πλήρως τότε, και
μάάλιστα περί το τέλος του 1962 οι ίδιοι εισήγαγον Νομο-
σχέδιον εις την Βουλήν αυτήν διά να παρατείνου την ισχύν
επί περαιτέρω περίοδον. Επομένως νόμος δεν υπήρχε δυνάμει
του οποίου από του 1958 ηδύναντο να λειτουργήσουν νόμιμοι
Τουρκικοί Δήμοι. Η ισχύς των περί Δήμων Νόμων έπαυσε να
υφίσταται από του τέλους του 1962, και επομένως από της
1ης Ιανουαρίου του 1963 τα νομικά εκείνα πρόσωπα τα
οποία ονομάζοντο Δήμοι, εφ' όσον οι νόμοι οι οποίοι τα
εδημιούργησαν έπαυσαν να υφίστανται, έπαυσαν να
υφίστανται και τα πρόσωπα αυτά.

Έρχομαι εις τον άλλον ισχυρισμόν των συναδέλφων
Τούρκων ότι αυτό τούτο το Σύνταγμα εδημιούργησε Δήμους
χωριστούς. Το Άρθρον 173 είναι ευκαλότατον να ερμηνευθή
όταν γνωρίζομεν από γραμματικής απόψεως την διαφοράν
μεταξύ ενεστώτος και μέλλοντος. Το άρθρον αυτό λέγει.

«Χωριστοί δήμοι θα δημιουργηθώσιν εις τας πέντε
μεγαλύτερας πόλεις της Δημοκρατίας».

Επαναλαμβάνω θα δημιουργηθώσιν. Νομίζω είναι
περιττόν να τονίσω ότι όχι μόνον δεν δημιουργεί το
Σύνταγμα ούτε αναγνωρίζει δήμους, αλλά ομιλεί ότι θα
δημιουργηθώσιν. Ήδη το Συνταγματικόν Δικαστήριον δι'
αποφάσεως του ηρμήνευσεν ωρισμένας διατάξεις
του Συντάγματος, ως η παρούσα και εξέφρασε την
γνώμην εγκύρως ότι τοιαύται διατάξεις του Συντάγματος
αποτελούν μόνον πρόγραμμα νομοθετικόν. Περιττόν να
αναφερθώ περισσότερο εις την απόφασιν αυτήν η οποία
είναι δημοσιεύμενη.

Έρχομαι εις ένα άλλον ισχυρισμόν των εντιμών
Τούρκων συναδέλφων, ο οποίος περιέχεται εις το δικαιο-
λογητικόν το οποίον έδωσαν, και το οποίον ενεσωματώθη
εις την έκθεσιν της Νομικής Επιτροπείας και είναι ο
εξής:

«Η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν δύναται να αμφισβη-
τήσῃ την εξουσίαν ή αρμοδιότητα της Τουρκικής Κοινο-
τικής Συνελεύσεως διά την ψήφισιν του εν λόγω νόμου,
διότι αυτή αυτή η Βουλή ηρνήθη να ψηφίσῃ οιονδήποτε
περί Δήμων Νόμον». Δηλαδή εκείνο το οποίον υπάρχει
πίσω από το σκεπτικόν αυτό είναι ότι οσάκις υπάρχει
πεδίων το οποίον ανήκει εις την Βουλήν, νομοθετικόν
πεδίων, και το πεδίων αυτό είναι μίαν πολιτείαν είναι
απέραντον, η Κοινοτική Συνέλευσις, είτε Ελληνική είτε
Τουρκική, δύναται να υπεισέλθῃ εις το πεδίων αυτό και να
νομοθετήσῃ εγκύρως, όταν απλώς και μόνον εύρη ότι η
Βουλή παρέλειψε να προβῆ αμέσως εις την ψήφισιν νόμου

επί του θέματος εκείνου. Αυτό θυμίζει την θεωρίαν του
Ρωμαϊκού Δικαίου περί αδεσπότων πραγμάτων δεν
υπάρχει Σύνταγμα το οποίον καθορίζει τας εξουσίας ενός
οργάνου, και οιονδήποτε επομένως όργανον δύναται να
τρέξῃ και αμέσως να καταλάβῃ τον χώρον τον οποίον
δικαιωματικώς θα έπρεπε να κατέχῃ το όργανον το
οποίον έχει πραγματικά δυνάμει του Συντάγματος την
εξουσίαν. Αυτό εν τη πραγματικότητι σημαίνει κατάλυσιν
οιασδήποτε εννόμου τάξεως και έλλειψιν σεβασμοῦ προς
το Σύνταγμα και τας διατάξεις αυτού, τας οποίας οι
έντιμοι Τούρκοι συνάδελφοι είναι οι πρώτοι οι οποίοι
θέλουν να παρουσιάζονται ότι υποστηρίζουν. Δεν θέλω να
επεκταθώ περισσότερο επί του θέματος αυτού, διότι
πιστεύω ότι παρέθεσα αρκετά επιχειρήματα δια να απο-
δείξω ότι η νομοθετική εξουσία, επί θεμάτων ως εκείνα
τα οποία θγεί ο υποτιθέμενος Νόμος 1 του 1963 της
Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως, ανήκει δικαιοματι-
κώς εις την Βουλήν αυτήν, και είναι καθήκον όλων
ανεξαιρέτως των μελών της Βουλής αυτής να αναθέσουν
εις τον έντιμον Πρόεδρον αυτής όπως υπεραμυνθῇ των
νομοθετικῶν εξουσιῶν αυτής διά της αμέσου καταχωρί-
σεως προσφυγής δυνάμει του Άρθρου 139 του Συντά-
γματος. Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εζήτησαν τον λόγον οι έντιμοι Βουλευταί κύριοι Ουμίτ
Σουλειμάν και Χαλίτ Αλή Ριζά.

Πρώτος εις την σειράν ο οποίος εζήτησε τον λόγον είναι ο
κ. Ουμίτ Σουλειμάν, δεύτερος εις την σειράν ο κ. Χαλίτ Αλή
Ριζά.

Δυνάμει όμως του Άρθρου 73(7) του Συντάγματος,
επειδή ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά θα ομιλήσῃ εκ μέρους της
Τουρκικής παρατάξεως, δικαιούται εις προτεραιότητα χρόνου
εάν ο ίδιος θέλῃ να ασκήσῃ το δικαίωμα.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά έχει τον λόγον.

X. A. PIZA:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε και κ. Αντιπρόεδρε. Έντιμοι
συνάδελφοι.

Το θέμα της συζητήσεως τώρα ενώπιον της Βουλής είναι η
υπόθεσις διά την οποίαν ζητείται όπως αχθῇ ενώπιον του
Ανωτάτου Συνταγματικου Δικαστηρίου εναντίον της Τουρκι-
κής Κοινοτικής Συνελεύσεως με τον ισχυρισμόν ότι υπάρχει
σύγκρουσις ή αμφισβήτησις αρμοδιότητος. Καθ' α αντιλαμ-
βάνομαι, το θέμα της υποθέσεως, διά την οποίαν ζητείται
όπως αρχίσῃ να εκδικάζεται εις το Ανώτατον Συνταγματικόν
Δικαστήριον εναντίον του Υπουργικου Συμβουλίου εν σχέσει
προς το ίδιον θέμα, θα συζητηθῇ, επίσης, μετά τούτο εις την
Βουλήν.

Συνάδελφοι, εις το θέμα, το οποίον συμπεριελήφθη εις την
ημερησίαν διάταξιν και αποτελεί τώρα το αντικείμενον συζη-
τήσεως, προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι μεταξύ της Τουρκικής
Κοινοτικής Συνελεύσεως και της Βουλής μας υφίσταται
σύγκρουσις ή αμφισβήτησις αρμοδιότητος.

Εν πρώτοις θα ήθελα να υπογραμμίσω το εξής σημείον: Η
παράτασις της ισχύος του περί Παρατάσεως της Ισχύος των
περί Δήμων Νόμων Νόμου μετά την ημερομηνίαν λήξεως
ταύτης την 31/12/62 απερρίφθη υπό της Βουλής μας. Ως
γνωστόν, δι' ένα τοιούτον νόμον προνοούντα παράτασιν
ισχύος απητέιο χωριστή πλειοψηφία των Τουρκικών και των
Ελληνικών Μελών. Οι έντιμοι Έλληνες συνάδελφοί μας
κατεψήφισαν την υπό των Τουρκικών Μελών υποβληθείσαν
τότε πρότασιν νόμου περί αυτής της παρατάσεως της ισχύος
και εξ αιτίας τούτου η ισχύς του εν λόγω νόμου δεν
παρετάθη. Καθ' α ενθυμούμαι, οι έντιμοι Έλληνες
συνάδελφοί μας καταψήφίζοντες την περί ης ο λόγος πρότασιν
νόμου ισχυρίσθησαν ότι η ισχύς των εν λόγω νόμων είχε
παρεταθῇ επ' αρκετόν χρονικόν διάστημα δοθείσης ούτω
επαρκούς ευκαιρίας εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν και ότι η
καλύτερα λύσις διά το θέμα τούτο των δήμων ήτο η
συνένωσις των δήμων, η οποία είχε προταθῇ υπό του Εντιμου
Προέδρου της Δημοκρατίας, και υπεστήριξαν ότι ως εκ

τούτου περαιτέρω παράτασις ουδέν όφελος θα παρείχε. Ημείς τα Τουρκικά Μέλη, προτού υποβάλλωμεν οιαδήποτε οριστική πρότασιν περί λύσεως εις απάντησιν προς αυτήν την πρότασιν και διά να καταστήσωμεν δυνατήν μίαν συμφωνίαν εντός των πλαισίων των διατάξεων του Συντάγματος, εξητήσαμεν όπως, διά της παρατάσεως της ισχύος των εν λόγω νόμων, δοθή η ευκαιρία προς επίτευξιν συμφωνίας.

Ημείς πιστεύομεν ότι τα προβλήματα θα επιλυθούν επ' όσον συζητούνται. Κατ' αυτόν τον τρόπον ο χρόνος, ο οποίος θα καταναλωθή εις συνομιλίαν, ουδένως είναι δυνατόν να καταναλωθή επί ματαίω. Ως εκπρόσωποι μιας κοινότητος, η οποία είναι πιστή εις το Σύνταγμα, θεωρούμεν ως καλήν πάσαν συμφωνίαν επιτυγχανομένην εντός των Συνταγματικών πλαισίων, είμεθα δε υπέρ του να διατεθή και πέραν του δέοντος χρόνος προκειμένου να επιτευχθή κατ' αυτόν τον τρόπον συμφωνία.

Παρ' όλας αυτάς τας προσπάθειάς μας, η πρότασις νόμου, την οποία ανέφερα, απερρίφθη. Δηλαδή, όπως ημείς αντιλαμβανόμεθα τα πράγματα, χωρίς να υπάρχει εύλογος αιτία, η Βουλή των Αντιπροσώπων, διά της ψήφου, την οποίαν έδωσαν ακατά» τα έντιμα Ελληνικά Μέλη, δεν παρέτεινε την ισχύν του εν λόγω νόμου και δεν έχωρηνεν εις την θέσπισιν οιαδήποτε νέου νόμου απορώντος εις τους Δήμους. Δηλαδή, η εξουσία, την οποίαν το Σύνταγμα έδωκεν εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων διά την θέσπισιν νόμου απορώντος εις τους Δήμους, επιμόνως δεν εχρησιμοποιήθη υπό της Βουλής. Αφ' ετέρου, η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις, προς αντιμετώπισιν της κακής καταστάσεως, την οποίαν θα εδημιούργει αυτή η κατάσταση, εθέσπισε την αναγκαίαν νομοθεσίαν διά τους Τουρκικούς Δήμους ποιουμένην χρήσιν των εις αυτήν παραχωρηθεισών υπό του Συντάγματος σχετικών εξουσιών. Επειδή η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις ενήργησεν ούτω διά να προασπίση με αυτόν τον τρόπον τα Τουρκικά δικαιώματα και την Συνταγματικήν τάξιν κατά τρόπον συνάδοντα προς το πνεύμα και το γράμμα του Συντάγματος, η Βουλή των Αντιπροσώπων αυτήν την φοράν διερωτάται ή θέλει να διερωτάται πώς είναι δυνατόν η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις να αναμειγνύεται εις τας ιδιικάς της αρμοδιότητας. Δεν ηθελήσαμεν να εκφράσωμεν όσα είχε την πρόθεσιν να ειπή εν προκειμένω ο έντιμος κ. Αναστασιάδης. Ημείς δεν ισχυρίσθημεν ότι πρέπει να εφαρμοσθή η εν προκειμένω αρχή του Ρωμαϊκού Δικαίου. Ηθελήσαμεν απλώς να θέσωμεν θέμα σκοπού και προθέσεως σχετικώς με αυτό το θέμα. Εάν η Βουλή των Αντιπροσώπων ήτο έν Σώμα, το οποίο ηθέλε να προασπίξη σχολαστικώς τας εν προκειμένω αρμοδιότητάς της, αν αυτή είχε κάμει χρήσιν των αρμοδιοτήτων της αυτών εντός των πλαισίων των Συνταγματικών διατάξεων και εάν είτε η Τουρκική είτε η Ελληνική Κοινοτική Συνέλευσις είχαν επέμβει εις αρμοδιότητας, η οποία ανήκει αποκλειστικώς εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων, θα ήμην πλήρως σύμφωνος με τους έντιμους Έλληνας συναδέλφους. Η Βουλή των Αντιπροσώπων, μη παρατείνουσα την ισχύν του περί Δήμων Νόμου και μη θεσπίσασα νέον νόμον επί του θέματος τούτου, δεν έπραξε το καθήκον της ως Βουλή, αφήσασα δε άνευ νόμου τους δήμους, των οποίων η ύπαρξις στηρίζεται επί του Συντάγματος, ηνάγκασε την Τουρκικήν Κοινότητα να θέση τάξιν μέσω της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως διά να ρυθμίξη τα υπό του Συντάγματος αναγνωριζόμενα δικαιώματα εις το ιδιόν της πεδίο και εις τον χώρο, τον οποίον η Βουλή άφησε κενόν. Εάν η Βουλή, πράττουσα το εν προκειμένω καθήκον της, θεσπίση τον απαιτούμενον νόμον, το πρόβλημα θα έχη λυθή, ο δε Νόμος της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως θα χάση την ισχύν του αφ' εαυτού.

Τώρα θα ήθελα να αναφερθώ εν συντομία εις τας νομικάς βάσεις, βάσει των οποίων η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις προέβη εις την θέσπισιν του περί ου ο λόγος νόμου. Θα ήτο καλόν να ρίψωμεν έν βλέμμα εις το εδάφιο 1 του Άρθρου 173 του Συντάγματος, το οποίον αποτελεί εν προκειμένω θεμελιώδη διάταξιν. Το Τουρκικόν κείμενον έχει επί λέξει ως ακολούθως: «Χωριστοί δήμοι θα δημιουργηθώσιν εις τας πέντε μεγαλύτερας πόλεις της Δημοκρατίας, ήτοι την

Λευκωσίαν, Λεμεσό, Αμμόχωστον, Λάρνακα και Πάφον υπό των Τούρκων κατοίκων αυτών». Θέλω να τονίσω το ρήμα, το οποίον χρησιμοποιείται εις αυτήν την διάταξιν. Τούτο εις το Τουρκικόν κείμενον είναι «Kurulur» (δημιουργούνται). Ο έντιμος κ. Αναστασιάδης, αναγινώσκων εκ του Ελληνικού κειμένου, ειπε τούτο, εάν αντελήφθη καλώς, υπό την μελλοντικήν του μορφήν ως «Kurulacaktır» (θα δημιουργηθώσιν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα ήθελα να διακόψω τον ομιλητήν. Ο κ. Αναστασιάδης ειπε «θα ιδρυθούν». Το Τουρκικόν κείμενον όπως ισχυρίζεσθε, λέγει «ιδρύονται». Επομένως εάν υπάρχει διαφορά μεταξύ του Ελληνικού και του Τουρκικού, και φαίνεται ότι υπάρχει, ισχύει το Αγγλικόν κείμενον το οποίον λέγει SHALL BE CREATED.

X. A. PIZA:

Αυτό θα το ανέφερα. Όπως δε συνηθίζομεν να λέγωμεν, ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής «πήρε τα λόγια από το στόμα μου». Διότι και εγώ ήθελα να παραπέμψω εις το Αγγλικόν κείμενον. Όπως δε ειπε και ο ίδιος, εις αυτό υπάρχει η φράσις «SHALL BE CREATED, εξ όσων ενθυμούμαι. Εις την Αγγλικήν, εξ όσων αντιλαμβάνομαι, το ρήμα εις αυτήν την πρότασιν δεν εκφράζει τον μέλλοντα, όταν δε χρησιμοποιήται το «shall» η πρότασις έχει την έννοιαν, την οποίαν έδωσα προ ολίγου εις το Τουρκικόν κείμενον. Ως εκ τούτου, αυτή είναι η ταπεινή μου ερμηνεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι γνωρίζομεν και οι δύο καλώς την Αγγλικήν γλώσσαν υπάρχει βασική διαφορά μεταξύ του SHALL BE CREATED AND ARE CREATED.

X. A. PIZA:

Δεν επιθυμώ από του βήματος τούτου να μονομαχήσω εις οιαδήποτε συζήτησιν με τον έντιμον Πρόεδρον της Βουλής, θα ήθελα, όμως, να υποβάλω εν συντομία ό,τι εγώ γνωρίζω επ' αυτού του θέματος. Εις ουδέν Αγγλικόν νομικόν κείμενον χρησιμοποιείται η λέξις «are» ή η λέξις «is». Εις αυτάς τας περιπτώσεις χρησιμοποιείται η λέξις «shall», η οποία έχει χαρακτήρα προσταγής. Γίνεται, εν τούτοις, αντιληπτόν ότι επί του θέματος τούτου έχομεν διαφορετικάς απόψεις με τον Έντιμον Πρόεδρον της Βουλής. Τώρα δεν έχομεν άλλην λύσιν από του να σεβώμεθα ο εις τας απόψεις του άλλου. Είναι εντός αυτής της αντιλήψεως που εδημιουργήθησαν οι Τουρκικοί δήμοι οι υφιστάμενοι εις τας πέντε πόλεις, τας οποίας ανέφερα προ ολίγου, διά της εξουσίας, την οποίαν διαλαμβάνει το εν λόγω κείμενον του Συντάγματος. Είναι δε αξιοσημείωτον το γεγονός ότι εις αυτήν την διάταξιν δεν αναφέρεται ότι αυτοί οι χωριστοί Τουρκικοί Δήμοι θα δημιουργηθώσιν δι' οιαδήποτε νόμου. Εις ωρισμένα άλλα άρθρα του Συντάγματος αναφέρεται ότι έν ωρισμένον θέμα θα ρυθμισθή διά νόμου, ενώ εις αυτό το εδάφιο διατυπύεται το γεγονός ότι οι Δήμοι ούτοι έχουσι δημιουργηθή υπό των Τούρκων κατοίκων των εν λόγω δήμων. Διά να το αντιληφθώμεν αυτό, πρέπει να ρίψωμεν εν συντομία έν βλέμμα εις το ιστορικόν της υποθέσεως.

Ως γνωστόν — δεν πρόκειται δε να εισέλθω εις τας αιτίας του γεγονότος — όχι μόνον εις τας πέντε, αλλά και εις τας έξ ακόμη πόλεις, περιλαμβανομένης και της Κυρηνείας, έχον de facto δημιουργηθή από του Ιουνίου περίπου του 1958 χωριστοί Τουρκικοί Δήμοι. Η Συνταγματική διάταξις, την οποίαν ανέγνωσα προ ολίγου, αποτελεί έν θεμελιώδες άρθρον, δηλαδή αυτή ελήφθη εκ της Συμφωνίας της Ζυρίχης και κατ' αυτόν τον τρόπον η κατάσταση και η ύπαρξις αυτών των χωριστών Τουρκικών Δήμων εγένετο δεκτή εις αυτό το άρθρον και το εδάφιο του Συντάγματος. Τούτο σημαίνει ότι μία de facto κατάσταση, η οποία εδημιουργήθη τον Ιούνιον του 1958, εγένετο αργότερον αποδεκτή διά διεθνούς συμφωνίας, ως είναι η Συμφωνία της Ζυρίχης. Ακόμη δε διά νόμου θεσπισθέντος κατά την διάρκειαν της μεταβατικής περιόδου μεταξύ της υπογραφής των Συμφωνιών Ζυρίχης και Λονδίνου και της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος εδόθησαν εις τα υφιστάμενα εις τας εν λόγω πόλεις Τουρκικά

Δημοτικά Συμβούλια ωρισμένα εξουσία. Μετά δε την έναρξιν της ισχύος του Συντάγματος και η Βουλή των Αντιπροσώπων, διά διαφόρων νόμων περί Δήμων, τους οποίους αυτή ενέκρινε, πολύ φυσικά, διά χωριστής πλειοψηφίας, ανεγνώρισεν αυτούς τους χωριστούς Τουρκικούς Δήμους. Ο ισχυρισμός μας εν προκειμένω είναι ότι δεν ήτο ανάγκη οι Δήμοι, τουλάχιστον οι Τουρκικοί Δήμοι, να δημιουργηθούν διά νόμου, ότι ούτοι εγκαθιδρύθησαν υπό του Συντάγματος, ότι ούτοι εδημιουργήθησαν υπό των Τούρκων κατοίκων και ότι ούτοι εγκαθιδρύθησαν συμφώνως προς το εδάφιον 1 του Άρθρου 179 του Συντάγματος και, επ' όσον το Σύνταγμα είναι ο υπέρτατος νόμος της Δημοκρατίας, ούτοι εγκαθιδρύθησαν κατ' αυτόν τον τρόπον νομίμως διά του Συντάγματος, το οποίον τυγχάνει ο υπέρτατος νόμος. Η εξουσία δε, την οποίαν το Σύνταγμα έδωσε δι' ωρισμένων άρθρων του εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων να θεσπίζη νόμους περί Δήμων, σκοπόν έχει να θέτουν οι διά του Συντάγματος εγκαθιδρυθέντες και αναγνωρισθέντες Δήμοι, τουλάχιστον οι Τουρκικοί Δήμοι, διατάξεις σχετικές με την εξάσκασιν των καθηκόντων των και την ενάσκησιν των εξουσιών των. Ως δε ανέφερα προ ολίγου, η Βουλή των Αντιπροσώπων απέριψε την άσκησιν αυτής της εξουσίας της να θεσπίση ένα τοιούτον νόμον. Η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις διά του υπ' αρ. 1 του 1963 Νόμου περί Τουρκικών Δήμων, τον οποίον εδημοσίευσεν εις την επίσημον αυτής εφημερίδα, έθεσεν ωρισμένας διατάξεις διά να ρυθμίξη τα των Τουρκικών Δήμων. Εχρησιμοποίησα την φράσιν κεις την επίσημον αυτής εφημερίδα. Γνωρίζετε ότι οι Νόμοι της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως υπογράφονται υπό του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας και δημοσιεύονται εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας. Μετά την υπογραφήν τούτων υπό του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας και την έκδοσιν οδηγίων διά την δημοσίευσιν των οι τοιούτοι νόμοι πρέπει να δημοσιεύωνται εις την Επίσημον Εφημερίδα της Δημοκρατίας χωρίς διαταγμόν. Δεν επιθυμώ να καταστήσω εδώ το σημείον τούτου θέμα συζητήσεως. Εχρησιμοποίησα την φράσιν κεις την επίσημον αυτής εφημερίδα και έθιξα αυτό το ζήτημα διά να την εξηγήσω. Ο νόμος ούτος υπεγράφη υπό του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, παρ' όλον δε ότι εδόθησαν οδηγία διά την δημοσίευσίν των, δυστυχώς αι αρμόδια αρχαί της Δημοκρατίας ηρηθήσαν και ακόμη αρνούται να τον δημοσιεύσουν εις την Επίσημον Εφημερίδα της Δημοκρατίας. Τοιουτοτρόπως, η Τουρκική Κυβέρνησις ηναγκάσθη να εκδώση την ιδίην της επίσημον εφημερίδα διά να δημοσιεύση ένα νόμον, τον οποίον εθέσπισε, δηλαδή διά να δυνηθή να τον γνωστοποιήση εις όλους. Εις τον εν λόγω νόμον αναφέρεται ότι ούτος, επιπροσθέτως προς τας καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης, στηρίζεται και εις τας παραγράφους (ζ) και (η) του εδαφίου 1 του Άρθρου 87 του Συντάγματος.

Προεβλήθη κάποιος ισχυρισμός ανεφέρθη δε εις αυτό το θέμα και ο έντιμος κ. Αναστασιάδης. Ελέχθη ότι μη υφιστάμενου νόμου περί Δήμων θεσπισθέντος υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων, η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις ή οιαδήποτε Κοινοτική Συνέλευσις δεν δικαιούται να θεσπίση οιοσδήποτε νόμους συμφώνως των εν λόγω διατάξεων. Είναι πάλιν ζήτημα ερμηνείας και δεν δύναμαι να προχωρήσω πέραν του να εκφράσω την ταπεινήν μου γνώμην. Κατά την εικαρινήν μου άποψιν, η αρμοδία Κοινοτική Συνέλευσις δεν χρειάζεται σχετικόν με το θέμα τούτου νόμον θεσπισθέντα υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων διά να δύναται να θεσπίζη νόμους ή δευτερογενή νομοθεσίαν συμφώνως προς αυτάς τας διατάξεις. Η εν λόγω παράγραφος (ζ), η σχετική με δευτερογενή νομοθεσίαν, η οποία θα θεσπίζεται υπό των Κοινοτικών Συνελεύσεων, λέγει: «Δέον να είναι κατ' εφαρμογήν των περί δήμων νόμων». Αύτη δεν λέγει ακαθ' ον τρόπον εμφανίζεται εις τους νόμους τούτους» ή «βάσει των νόμων τούτων». Δηλαδή, τοιαύτη δευτερογενής νομοθεσία δεν αρύεται την ισχύν της εκ τοιούτου νόμου. Δεν είναι ανάγκη να στηριχθή κανείς επί οιασδήποτε διατάξεως ενός τοιούτου νόμου διά να θεσπίση τοιαύτην δευτερογενή νομοθεσίαν. Εάν υφίσταται τοιούτος νόμος, οιαδήποτε θεσπισθησομένη δευτερογενής

νομοθεσία δέον να ευρίσκειται εντός των πλαισίων τοιούτου νόμου.

Όσον αφορά την παράγραφον (η), εις τον όρον επιφυλάξεως ταύτης αναφέρεται το εξής: «Ουδείς νόμος, κανονισμός διοικήσεως ή διαχειρίσεως ή απόφασις της Κοινοτικής Συνελεύσεως κατά το εδάφιον (η)». Εις το σημείον τούτο θέλω να τονίσω ιδιαίτέρως την φράσιν «νόμος της Κοινοτικής Συνελεύσεως». Διότι δυνατόν να προβλήθη ο ισχυρισμός ότι επί τοιούτων θεμάτων αι Κοινοτικά Συνελεύσεις μόνον δευτερογενή νομοθεσίαν δύναται να θεσπίσουν και δεν δικαιούνται να θεσπίσουν νόμους. Το ότι δε η αρμοδία Κοινοτική Συνέλευσις θα ηδύνατο να νομοθετή επί του θέματος τούτου δεικνύεται σαφώς εις την εν λόγω παράγραφον. Συμφώνως δε προς τον περί ου ο λόγος όρον επιφυλάξεως ουδείς τοιούτος Κοινοτικός νόμος, κανονισμός διοικήσεως ή διαχειρίσεως — αναγνώσω τώρα κατά λέξιν — «επιτρέπεται να είναι αντίθετος ή ασύμφωνος προς νόμον τινά, εις τον οποίον υπόκεινται οι δήμοι». Δηλαδή, διά να δύναται να θεσπισθή εις τοιούτους νόμους ή κανονισμούς διοικήσεως ή διαχειρίσεως ή να ληφθή τοιαύτη απόφασις, δεν είναι απαραίτητος η ύπαρξις τοιούτου περί Δήμων Νόμου. Και εδώ, επίσης, δεν υπάρχει διάταξις ότι θα υπόκεινται εις οιοδήποτε νόμον περί δήμων ή ότι θα απορρή η ισχύς των από τοιούτον νόμον. Κατά την αντίληψίν μου, κατά την αντίληψίν μας, εις ην περίπτωσιν υπάρχει νόμος περί δήμων, δεν θα δύναται να είναι αντίθετος ή ασύμφωνος προς αυτόν τοιούτος Κοινοτικός νόμος, κανονισμός διοικήσεως ή διαχειρίσεως ή απόφασις. Διά να περιορίζωνται δε αι Κοινοτικά Συνελεύσεις εις αυτά τα θέματα, ουδέν υπάρχει, το οποίον να παρακαλύη την Βουλήν των Αντιπροσώπων να θεσπίση νόμον περί δήμων.

Παρ' όλον ότι τούτο δεν σχετίζεται πολύ με το θέμα, εν τούτοις θα ήθελα να τονίσω την παράγραφον (γ) του εδαφίου 1 του Άρθρου 89 του Συντάγματος. Συμφώνως προς την εις αυτήν την παράγραφον συνταγματικήν διάταξιν, η αρμοδία Κοινοτική Συνέλευσις δεν έχει ανάγκην οιοσδήποτε νόμου ή νόμων διά να προάγη τους σκοπούς των δήμων, οι οποίοι ανήκουν εις την Κοινότητά της και δια να εποπτεύη τούτους κατά την εκτέλεσιν των καθηκόντων των.

Γέβαλον το σημείον τούτο ειδικώς δι' αυτόν τον σκοπόν, δηλαδή ότι και αν ακόμη δεν υπήρχη οιοσδήποτε νόμος ή νόμοι θεσπισθέντες είτε υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων είτε υπό της Κοινοτικής Συνελεύσεως, αι Κοινοτικά Συνελεύσεις, συμφώνως προς την παράγραφον (γ) του εδαφίου 1 του Άρθρου 89 του Συντάγματος δύναται κατ' αυτόν τον τρόπον να εξασφαλίζουν την λειτουργίαν των δήμων, οι οποίοι ανήκουν εις την ιδίαν αυτών Κοινότητα.

Όλα αυτά τα σημεία, τα οποία υπέβαλον, δεικνύουν εν ολίγοις και τούτο, ότι υπάρχει εν γένει θέμα δήμων. Πριν από αυτό, υπάρχουν οι δήμοι και ιδιαίτέρως οι περί ων ο λόγος χωριστοί Τουρκικοί Δήμοι. Διά την πραγματοποίησιν των σκοπών των δήμων τούτων και, άλλως, διά την πραγματοποίησιν των δραστηριοτήτων των απαιτούνται ωρισμένοι νόμοι. Ούτοι δέον να γίνουν εντός των πλαισίων ενός νόμου, ο οποίος θα θεσπισθή υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων, εάν η εν λόγω Βουλή έχη άσκησει την εξουσίαν της να θεσπίση ένα τοιούτον νόμον. Έν μεγάλον, όμως, μέρος της σχετικής με αυτό το θέμα νομοθεσίας και ιδιαίτέρως το μέρος αυτής το σχετικόν με την εφαρμογήν δέον να γίνη υπό των Κοινοτικών Συνελεύσεων. Δηλαδή, από της απόψεως της διεκπεραιώσεως των εργασιών των δήμων ο ρόλος των Κοινοτικών Συνελεύσεων είναι κατά πολύ μεγαλύτερος και σημαντικώτερος. Τοιουτοτρόπως, όσον αφορά τους Τουρκικούς Δήμους, η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις επωμιζέται έν μεγάλον καθήκον και υποχρέωσιν. Η Τουρκική, λοιπόν, Κοινοτική Συνέλευσις, έχουσα επίγνωσιν αυτού του καθήκοντος και της υποχρεώσεώς της, έχει θεσπίσει τον περί ου ο λόγος νόμον. Όταν γίνεται λόγος διά τον Νόμον περί Δήμων, χωρίς να αναφερθώμεν εις το Άρθρον 78 του Συντάγματος παραδεχόμεθα ότι ούτος είναι νόμος ψηφισθείς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων. Διότι, καθ' α ενθυμούμαι,

εις το Σύνταγμα υπάρχει διάταξις περί του ότι όταν αναφέρεται απλώς «ο νόμος», ούτος είναι νόμος θεσπισθείς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων. Επειδή υπό του εντίμου κ. Αναστασιάδη εγένετο αναφορά εις το Άρθρον 61 του Συντάγματος, θα ήθελα και εγώ να υποβάλω εκ νέου εις την Βουλήν το κείμενον του Συντάγματος ως έχει. Το εν λόγω άρθρον έχει αυτολεξεί ως εξής:

«Η νομοθετική εξουσία της Δημοκρατίας ασκείται υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων εν παντί θέματι, εξαιρέσει των θεμάτων εκείνων, άτινα ρητώς υπάγονται κατά το Σύνταγμα εις τας Κοινοτικές Συνελεύσεις. Την νομικήν αυτήν κατάστασιν ουδέποτε και ουδόλωσ απερρίψαμεν. Ως ανέφερα προ ολίγου, ημείς δεχόμεθα ότι, συμφώνως προς το Σύνταγμα, η Βουλή των Αντιπροσώπων δύναται να θεσπίζη νόμους περί Δήμων συμφώνως προς το Σύνταγμα. Αλλά και πάλιν εις αυτό το Άρθρον 61 αναφέρεται η φράσις «εν παντί θέματι, εξαιρέσει των θεμάτων εκείνων, άτινα ρητώς υπάγονται εις τας Κοινοτικές Συνελεύσεις». Διά των παραγράφων (ζ) και (η) του εδαφίου 1 του Άρθρου 87 του Συντάγματος εις τας Κοινοτικές Συνελεύσεις εχορηγήθη ρητώς μία εξουσία επ' αυτών των θεμάτων, η δε Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις έχει κάμει χρήση αυτής της εξουσίας, την οποίαν ρητώς της παρεχώρησε το Σύνταγμα.

Λυπούμαι διότι κατηνάλωσα πολύν από τον πολύτιμόν σας χρόνον. Αλλ' η πραγματική μου λύπη έγκειται εις το ότι αναγκαζόμεθα να συζητώμεν τοιαύτα θέματα εδώ, εις την Βουλήν. Ως αποτέλεσμα των σημείων, τα οποία υπέβαλον προς τα έντιμα Μέλη της Βουλής, είναι φανερόν ότι η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις έκαμε χρήση αποκλειστικώς και μόνον των εξουσιών, τας οποίας ρητώς της παρεχώρησε το Σύνταγμα, και ότι ως σώμα, το οποίον σχετίζεται με τους Δήμους περισσότερο και της Βουλής των Αντιπροσώπων και οιουδήποτε οργάνου της Δημοκρατίας, ουδέν έπραξε περισσότερο του να προστατεύση και προασπίση την Συνταγματικήν τάξιν και τα υπό του Συντάγματος παραχωρηθέντα εις την Τουρκικήν Κοινότητα δικαιώματα εντός μιας καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης, εις την οποίαν υπεχρεώθη να ευρεθή. Είναι, ως εκ τούτου, ανάγκη όπως τα έντιμα Μέλη της Βουλής καταλήξουν εις την άποψιν ότι επί του θέματος τούτου δεν υφίσταται σύγκρουσις ή αμφισβήτησις εξουσίας ή αρμοδιότητος μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως. Επιθυμώ να υποβάλω ότι θεωρούμεν ορθόν όπως η Βουλή λάβη μίαν απόφασιν κατ' αυτόν τον τρόπον και αποφασίση περί μη προσφυγής επί του θέματος τούτου εις το Συνταγματικόν Δικαστήριον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν.

Ο. ΣΟΥΛΕΪ-MAN:

Αξιότιμον Προεδρείον. Αξιότιμοι συνάδελφοι.

Το πρώτον εδάφιον του Άρθρου 179 του Συντάγματος λέγει ότι: «Το Σύνταγμα τούτο είναι ο υπέρτατος νόμος της Δημοκρατίας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λυπούμαι που θα σας διακόψω, αλλ' αντιλαμβάνομαι ότι οι στενογράφοι εκουράσθησαν και προτίθεμαι να διακόψω δι' έν τέταρτον διά να δώσωμεν την ευκαιρίαν εις τους στενογράφους και τους διερμηνείς να ξεκουρασθούν. Η Βουλή θα διακόψη δι' έν τέταρτον.

(Ώρα διακοπής 12.30 μετά μεσονύκτιον)

(Ώρα ενάρξεως 1.30 μετά μεσονύκτιον)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο έντιμος Βουλευτής κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν.

Ο. ΣΟΥΛΕΪ-MAN:

Έντιμον Προεδρείον. Αξιότιμοι συνάδελφοι.

Συμφώνως προς το εδάφιον 1 του Άρθρου 179 του Συντάγματος, το Σύνταγμα είναι ο υπέρτατος νόμος της Δημοκρατίας. Επίσης, εις το εδάφιον 1 του Άρθρου 173 του Συντάγματος αναφέρεται ότι «χωριστοί δήμοι θα δημιουργηθώσιν εις τας πέντε μεγαλύτερας πόλεις της Δημοκρατίας ήτοι την Λευκωσίαν, Λεμεσόν, Αμμόχωστον, Λάρνακα και Πάφον υπό των Τούρκων κατοίκων αυτών», συμφώνως δε πάλιν προς τον όρον επιφυλάξεως του ίδιου άρθρου το δικαίωμα εξετάσεως, εντός τεσσάρων ετών από της ενάρξεως της ισχύος του εν λόγω Συντάγματος, του ζητήματος αν ο χωρισμός των δήμων των ειρηνόμενων πόλεων θα συνεχισθή ή όχι δίδεται αποκλειστικώς και μόνον εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας. Το Άρθρον 173 του Συντάγματος είναι έν εκ των θεμελιωδών άρθρων τούτου. Συμφώνως προς τον όρον επιφυλάξεως του εδαφίου 2 του Άρθρου 188 του Συντάγματος μας, «οι νόμοι οι αφορώντες εις τους δήμους θα εξακολουθήσωσιν ισχύοντες επί χρονικόν διάστημα έξ μηνών από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος». Δηλαδή, κατά την περίοδον έξ μηνών από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος έπρεπε να θεσπισθή νέος νόμος. Η Βουλή των Αντιπροσώπων, διά του περί Παρατάσεως της Ισχύος των περί Δήμων Νόμων Νόμου Αρ. 10 του 1961 και ιδιαιτέρως συμφώνως προς το άρθρον 4 του εν λόγω Νόμου, ως προνοείται εις το Άρθρον 173 του Συντάγματος, εγκαθίδρυσε τους χωριστούς Τουρκικούς Δήμους εις τας πέντε μεγαλύτερας πόλεις της Δημοκρατίας. Συμφώνως προς τας παραγράφους (ζ) και (η) του εδαφίου 1 του Άρθρου 87 του Συντάγματος, εις την Τουρκικήν Κοινοτικήν Συνέλευσιν δίδεται νομοθετική εξουσία, διά να δύναται αυτή να ασκη τας εξουσίας της δι' εποπτείαν της λειτουργίας των δήμων, οι οποίοι περιλαμβάνουν κατοίκους ανήκοντας αποκλειστικώς εις την ιδίαν αυτής Κοινότητα. Κατά την γνώμην μου, η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις έχει εξουσίαν να προάγη τους σκοπούς, τους επιδιωκομένους υπό των δήμων, οι οποίοι περιλαμβάνουν κατοίκους ανήκοντας αποκλειστικώς εις την ιδίαν αυτήν Κοινότητα, και να εποπτεύη την λειτουργίαν των εν λόγω δήμων, η εξουσία δε αυτή χορηγείται εις την Κοινοτική Συνέλευσιν συμφώνως προς την παράγραφον (γ) του εδαφίου 1 του Άρθρου 89 του Συντάγματος. Εις τα Άρθρα 173, 174, 175 και 176 του Συντάγματος καθορίζεται πολύ σαφώς ποίαι είναι αι αρμοδιότητες των δήμων.

Από αυτής της απόψεως, ο περί Δήμων Νόμος, τον οποίον θεσπίσεν η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις, είναι νόμος θεσπισθείς βάσει της αρμοδιότητος, η οποία χορηγείται εις την Κοινοτικήν Συνέλευσιν συμφώνως προς τας παραγράφους (ζ) και (η) του εδαφίου 1 του Άρθρου 87 του Συντάγματος, η δε θέσις αυτού του νόμου ουδόλωσ δημιουργεί σύγκρουσιν αρμοδιότητος με την Βουλήν των Αντιπροσώπων. Ενώ, απ' ετέρου η υπό του Υπουργικού Συμβουλίου κήρυξις των περιοχών των Δήμων Λευκωσίας, Λεμεσού, Αμμοχώστου, Λάρνακος και Κυρηνείας ως περιοχών βελτιώσεως δυνάμει του περί Χωρίων (Διοικήσις και Βελτίωσις) Νόμου, ο οποίος είχε θεσπισθή αποκλειστικώς και μόνον διά την ανάπτυξιν των χωρίων, τούτο δε μετά την εγκαθίδρυσιν των χωριστών Τουρκικών Δήμων διά του νόμου Αρ. 10 του 1961, ο οποίος εθεσπίσθη υπό της Βουλής βάσει του Άρθρου 173, το οποίο τυχχάνει έν των θεμελιωδών άρθρων, τα οποία το Σύνταγμα κατέστησεν επιτακτικά, είναι αντισυνταγματική. Συγχρόνως δε το Κεφ. 243 περί Χωρίων (Διοικήσις...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισέρχεσθε εις το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως του οποίου η συζήτησις θα αρχισή αμέσως μετά την λήξιν της συζήτησεως του πρώτου θέματος.

Ο. ΣΟΥΛΕΪ-MAN:

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Εάν επιτρέπετε, ήθελα να περιλάβω και εκείνο το θέμα εις αυτήν την αγόρευσίν μου. Θα θέλω αυτό το θέμα εν συντομία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδή έχουμε αποφασίσει να συζητήσωμεν το πρώτον θέμα και κατόπιν το δεύτερον δεν θα ήτο ορθόν κατά την συζήτησιν του πρώτου θέματος να υπεισέλθωμεν εις την συζήτησιν του δευτέρου θέματος.

Ο. ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ:

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Θα ήθελα εν πρώτοις να εκφράσω την συμφωνίαν μου με τα λεχθέντα υπό του έντιμου συναδέλφου κ. Αναστασιάδη. Και δεν θα ήθελα να επεκταθώ και εγώ επί των πολλών νομικών σημείων τα οποία έχουν θιγή. Διότι ασφαλώς θα ήτο ανιαρόν διά το Σώμα τούτο να συνεχίση να ακούη νομικά επιχειρήματα. Εν τούτοις, επειδή από την ώραν κατά την οποίαν έχει ομιλήσει ο συνάδελφος κ. Αναστασιάδης έχουν εκτεθή διάφοροι άλλοι απόψεις από του βήματος τούτου, θα ήθελα απλώς να παρατηρήσω ότι όσα έχουν λεχθή επιβεβαιώνουν το γεγονός ότι η άποψις η υποστηριχθείσα υπό της πλειοψηφίας της Νομικής Επιτροπής, δηλαδή υπό της Ελληνικής πλευράς, είναι νομικώς ορθή. Το ίδιον το κείμενον του Νόμου τον οποίον ισχυρίζεται ότι έχει ψηφίσει η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις, παρέχει εν πρώτοις την απάντησιν του κατά πόσον έχει γίνει επέμβασις εις τα δικαιώματα του Σώματος τούτου. Εν πρώτοις το άρθρον 3 του Νόμου της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως αναφέρει ότι ατηρουμένων των διατάξεων του παρόντος Νόμου οι περί Δήμων Νόμοι θεωρούνται ως ψηφισθέντες υπό της Συνελεύσεως. Τούτο σημαίνει ότι η Τουρκική Συνέλευσις εψήφισε διά του Νόμου του φερομένου υπ' αυτής ως Νόμου, ακριβώς επί θεμάτων διά τα οποία υπήρχε κατά την ημέραν εκείνην Νόμος ψηφισθείς ή παραταθείς υπό της Βουλής αυτής. Και επ' όσον ο Νόμος εκείνος ήτο νόμος εμπίπτων εις την αρμοδιότητα του Σώματος τούτου, η ψήφισις του ταυτοχρόνως και υπό του ετέρου Σώματος δεν είναι τίποτε άλλο παρά καθαρά επέμβασις. Το ίδιον ισχύει και διά το άρθρον 8 του υποτιθεμένου Νόμου της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως.

Το άρθρον 8 λέγει «η Εκτελεστική Επιτροπή κέχτηται εξουσίαν όπως προβαίη εις οιανδήποτε ερμηνείαν ή επιφέρει οιανδήποτε τροποποίησιν των περί Δήμων Νόμων».

Ασφαλώς δεν είναι δυνατόν οιονδήποτε Σώμα, πλην του Σώματος τούτου, να αποκτή δικαιώμα να τροποποιή νόμον ψηφισθέντα ή παραταθέντα υπό του Σώματος τούτου. Αλλά πέραν τούτου, τα λεχθέντα υπό του έντιμου συναδέλφου κ. Χαλίτ Αλή Ριζά παρέχουν την απάντησιν ως προς το θεθέν νομικόν σημείον. Ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ Αλή Ριζά είπεν ότι η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις ενομοθέτησεν επί ζητήματος του οποίου έμεινεν ελεύθερον, άδειον πεδίον, και το οποίον άφησεν η Βουλή αυτή. Αλλά διά να αφήση η Βουλή αυτή, κατά την γνώμην του έντιμου συναδέλφου, άδειον πεδίον, σημαίνει ότι το πεδίον αυτό ήτο ιδικόν της. Και τίθεται βεβαίως το ερώτημα, αν η Βουλή κατά την άποψιν του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά δεν άφησεν ελεύθερον το πεδίον, ως ισχυρίζεται ότι εγένετο, τότε η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις θα είχε ή δεν θα είχε το δικαίωμα να νομοθετήση; Ασφαλώς ζητήματα παρομοίας φύσεως δεν δύνανται να εξετασθούν με αυτόν τον φακόν.

Ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ Αλή Ριζά ανέφερεν ότι η Βουλή απέρριψε τα δικαιώματά της. Το γεγονός είναι ότι η Βουλή ουδέν δικαίωμα απέρριψε απεναντίας η Βουλή διά της συζητήσεως του θέματος τούτου επιζητεί να καθορίση και να προστατεύη τα δικαιώματά της. Ανεφέρθη επίσης το ζήτημα του ενεστώτος ή του μέλλοντος χρόνου εις το Άρθρον 173 του Συντάγματος. Ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ Αλή Ριζά ισχυρίσθη ότι το Τουρκικόν κείμενον και το Αγγλικόν ουσιαστικώς έχουν την αυτήν ερμηνείαν. Μα αν

τότε έτσι έχη το ζήτημα, βεβαίως εγώ δεν γνωρίζω την Τουρκικήν γλώσσαν και δέχομαι την άποψιν του έντιμου συναδέλφου, τότε σημαίνει ότι και το Τουρκικόν κείμενον πρέπει να ενοηθόν τον μέλλοντα, διότι τουλάχιστον το Αγγλικόν είναι πολύ καθαρόν. Εν τούτοις είτε ενεστώτως είναι είτε μέλλων ο χρόνος, ουδεμίαν απολύτως σημασίαν έχει διά το θέμα το οποίον εξετάζομεν εάν φερ' ειπείν το Άρθρον 173 έλεγεν ότι χωριστοί Δήμοι αντί αθα δημιουργηθώσι δημιουργούνται, ποία θα ήτο η νομική διαφορά; Μήπως τούτο εσήμαινεν ότι το Σύνταγμα δημιουργεί Δήμους; Ασφαλώς όχι. Και ο ενεστώτως εις την περίπτωσιν αυτήν πάλιν μίαν μέλλοντικήν πράξιν θα προϋπέθετε. Και αυτή η πράξις θα είναι η ψήφισις Νόμου. Τοιούτος νόμος μέχρι σήμερα, ο οποίος να έχη συγκεντρώσει την χωριστήν πλειοψηφίαν της Βουλής, ως προνοεί το Σύνταγμα, δεν έχει ψηφισθή και δεν έχει γίνει αποδεκτός από την Βουλήν αυτήν. Συνεπώς είτε ενεστώτως είναι είτε μέλλων ο χρόνος ο οποίος χρησιμοποιείται εις το Άρθρον 173, το ζήτημα παραμένει έν, ότι διά την δημιουργίαν χωριστών Δήμων όπως και οιανδήποτε Δήμων απαιτείται η ψήφισις Νόμου περί Δήμων από την Βουλήν αυτήν.

Αυτά, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, προς περαιτέρω υποστήριξιν των απόψεων των ήδη εκφρασθεισών ως προς το ότι το ζήτημα τούτο είναι ορθόν να παραπεμφθή εις το Συνταγματικόν Δικαστήριον διά την έκδοσιν αποφάσεως επί του κατά πόσον υπήρξεν ή όχι επέμβασις επί των δικαιωμάτων της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί προτίθεται να θέσω το θέμα εις ψηφοφορίαν.

Θέτω εις ψηφοφορίαν κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων δέον να εξουσιοδοτήση τον Πρόεδρον της Βουλής όπως καταχωρήση εκ μέρους αυτής προσφυγήν παρά τω Ανωτάτω Συνταγματικώ Δικαστηρίω, συμφώνως τω Άρθρω 139 του Συντάγματος, επί τω λόγω ότι η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις διά της υποτιθεμένης ψηφίσεως του υπ' αρ. 1 του 1963 περί Τουρκικών Δήμων Νόμου επενέβη εις την αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων, και/ή κατά πόσον ο ως είρηται Νόμος δημιουργεί σύγκρουσιν ή αμφισβήτησιν εξουσίας μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως.

Κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων δέον, επ' όσον ήθελε καταλήξει εις την απόφασιν ότι διενεργήθη επέμβασις εις την αρμοδιότητα αυτής, ή προέκυψε σύγκρουσις ή αμφισβήτησις εξουσίας, να εξουσιοδοτήση τον Πρόεδρον όπως όπως προβή εις τον διορισμόν Συνηγόρου διά την καταχώρησιν προσφυγής.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εξουσιοδοτήσεως του Προέδρου να καταχωρήση προσφυγήν εις το Συνταγματικόν Δικαστήριον δυνάμει του Άρθρου 139 του Συντάγματος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο Πρόεδρος της Βουλής εξουσιοδοτείται όπως καταχωρήση προσφυγήν εις το Συνταγματικόν Δικαστήριον δυνάμει του Άρθρου 139 του Συντάγματος.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εξουσιοδοτήσεως του Προέδρου όπως προβή εις διορισμόν Συνηγόρων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουβερμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο Πρόεδρος της Βουλής εξουσιοδοτείται όπως διορίση συνηγόρους εν σχέσει με το άνω θέμα.

Εισερχόμεθα εις την συζήτησιν του δευτέρου θέματος το οποίον ενέγραψεν ο έντιμος Αντιπρόεδρος της Βουλής και το οποίον έχει ως ακολούθως:

Κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων δέον να εξουσιοδοτήση τον Πρόεδρον της Βουλής όπως καταχωρήση εκ μέρους αυτής προσφυγήν παρά τω Ανωτάτω Συνταγματικώ Δικαστηρίω, συμφώνως τω Άρθρω 139 του Συντάγματος επί τω λόγω ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον διά της υποτιθεμένης εκδόσεως Διατάγματος δυνάμει του άρθρου 4 του περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) Νόμου κηρύττοντος, συν άλλους, την Λευκωσίαν, Λεμεσό, Αμμόχωστον, Λάρνακα και Πάφον ως περιοχάς βελτιώσεως διά τους σκοπούς του ως ειρηται Νόμου, και διά των δυνάμει του άρθρου 7 του ως άνω Νόμου, υποτιθεμένων διορισμών εις τα Συμβούλια των ειρημένων περιοχών βελτιώσεως, επενέβη εις την αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων, και κατά πόσον το εν λόγω Διάταγμα και/ή οι διορισμοί δημιουργούν σύγκρουσιν ή αμφισβήτησιν εξουσίας μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και του Υπουργικού Συμβουλίου.

Κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων δέον, εφ' όσον ήθελε καταλήξει εις την απόφασιν ότι διενηργήθη επέμβασις εις την αρμοδιότητα αυτής ή προέκυψε σύγκρουσις ή αμφισβήτησις εξουσίας, να εξουσιοδοτήση τον Πρόεδρον αυτής, τη εισηγήσει του Αντιπροέδρου, όπως προβή εις τον διορισμόν Συνηγόρου διά την καταχώρησιν προσφυγής.

Αι απόψεις των Ελληνικών Μελών ως και των Τουρκικών Μελών της Νομικής Επιτροπής συμπεριελήφθησαν εις την έκθεσιν επί του πρώτου θέματος, η οποία ήδη ανεγνώσθη, και επομένως δεν είναι ανάγκη και πάλιν να αναγνωσθή η ίδια έκθεσις.

Ο κ. Χαλίτ

X. A. PIZA:

Νομίζω ότι εδήλωσα ότι αυτή δεν συμπεριελάμβανε τας απόψεις των Τουρκικών μελών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εκείνο το οποίον είχα πει έχει ως εξής: Αι απόψεις των Ελληνικών Μελών της Νομικής Επιτροπής και των Τουρκικών Μελών της Νομικής Επιτροπής συμπεριελήφθησαν εις την έκθεσιν επί του πρώτου θέματος και επομένως δεν είναι ανάγκη να αναγνωσθή εκ δευτέρου.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X. A. PIZA:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε και κ. Αντιπρόεδρε της Βουλής.

Έντιμοι συνάδελφοι.

Μετά την πρώτην αγόρευσίν μου προτείνεται και πάλιν ενώπιόν σας όπως καταχωρηθή εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον προσφυγή εναντίον άλλου Σώματος λόγω συγκρούσεως αρμοδιότητος προς την ιδικήν μας αρμοδιότητα. Ως γνωστόν, η ισχύς του περί Παρατάσεως της Ισχύος του περί Δήμων Νόμου Νόμου έληξε την 31ην Δεκεμβρίου 1962. Από της εν λόγω ημερομηνίας και εντεύθεν ουδείς άλλος νόμος εθεσπίσθη εις αντικατάστασιν τούτου, η δε πρότασις νόμου περί παρατάσεως της ισχύος του παλαιού

νόμου, η οποία υπεβλήθη υπό των Τουρκικών Μελών της Βουλής, απορριφθείσα υπό των Ελληνικών Μελών αυτής, δεν εγένετο αποδεκτή υπό της Βουλής. Κατόπιν τούτου, το Υπουργικόν Συμβούλιον, ισχυριζόμενον ότι επωφελείται του περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) Νόμου προέβη εις την δημιουργίαν περιοχών βελτιώσεως εις τας περιοχάς των δήμων και συγχρόνως και εις τας περιοχάς των Τουρκικών δήμων, την δε 3ην Ιανουαρίου 1963 έλαβεν απόφασιν όπως διορίση εις τας περί των ο λόγω περιοχάς Συμβούλια Βελτιώσεως. Τα δύο αυτά θέματα δημοσιεύθησαν την 10ην Ιανουαρίου 1963 εις την Επίσημην Εφημερίδα της Δημοκρατίας. Το Υπουργικόν Συμβούλιον διά της ενεργείας του αυτής περιεφρόνησε την ύπαρξιν των Δήμων ή τουλάχιστον των Τουρκικών Δήμων, ωσάν να κατήργει δε τον θεσμόν των δήμων της Δημοκρατίας και εν πλήρει αντιθέσει προς τον θεσμόν των δήμων, ο οποίος υπήρχεν εις τας εν λόγω περιοχάς, εχώρησεν εις την εις αυτάς δημιουργίαν περιοχών και συμβουλίων βελτιώσεως.

Η υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων μη θέσπισις νόμου περί δήμων ή οιαδήποτε πράξις του Υπουργικού Συμβουλίου ουδόλως δύνανται να καταργήσουν τον θεσμόν των δήμων εντός της Δημοκρατίας. Όλα τα Άρθρα του Συντάγματος του Άρθρου 173 μέχρι του Άρθρου 178, αμφοτέρων συμπεριλαμβανομένων αι παράγραφοι (ζ) και (η) του εδαφίου 1(γ) του Άρθρου 89 του Συντάγματος δεικνύουν τούτο σαφώς.

1. Ο θεσμός των δήμων εντός της Δημοκρατίας ανεγνώρισθη υπό του Συντάγματος. Αν δεν είχε ανεγνώρισθί, τα άρθρα αυτά δεν θα υπήρχον εις την Συμφωνίαν της Ζυρίχης ούτε, κατά συνέπειαν εις το Σύνταγμα.

2. Κατ' ουδένα τρόπον δεν δύνανται να καταργηθούν εν τη Δημοκρατία οι εις τας 5 πόλεις χωριστοί Τουρκικοί Δήμοι, οι οποίοι εμφανίζονται εις το εδάφιο 1 του Άρθρου 173 του Συντάγματος.

Αι επί του θέματος τούτου απόψεις μας εξετέθησαν και κατά την προηγουμένη αγόρευσίν μου επί του άλλου θέματος.

Το Υπουργικόν Συμβούλιον, επωφελούμενον του γεγονότος της μη παρατάσεως του περί Παρατάσεως της ισχύος των περί Δήμων Νόμων Νόμου από της 31ης Δεκεμβρίου 1962 και εντεύθεν, απειράθη να καταργήση τους Δήμους και ειδικώς τους Τουρκικούς τοιούτους.

Επιθυμώ, εν πρώτοις, να είπω το εξής: Το Υπουργικόν Συμβούλιον, είτε συμφώνως προς το Σύνταγμα είτε συμφώνως προς οιονδήποτε νόμον, δυνάμενον να θεσπισθί συμφώνως προς τούτο, ουδεμίαν εξουσίαν ή αρμοδιότητα έχει επί οιονδήποτε θέματος αφορώντος εις τους δήμους. Ως ανέφερα προηγουμένως, όλα αι αρμοδιότητες και καθήκοντα τα αφορώντα εις τους δήμους εδόθησαν εν μέρει εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων και κατά το μεγαλύτερον μέρος των εις τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις. Το Υπουργικόν Συμβούλιον ουδέ την ελαχίστην αρμοδιότητα ή καθήκον έχει αναφορικάς προς τους δήμους. Παρ' όλον ότι ούτως έχουν τα πράγματα, το Υπουργικόν Συμβούλιον, ισχυριζόμενον ότι εστηρίχθη εις τον περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτίωσης) Νόμον, εχώρησεν εις την λήψιν και την δημοσίευσιν των αποφάσεων, τας οποίας ανέφερα προηγουμένως. Όπως είπον προ ολίγου, εις τας περιοχάς, όπου υπάρχουν δήμοι και ειδικώς εις εκείνας, αι οποίας έχουν Τουρκικούς Δήμους, δεν δύνανται, υφ' οιαδήποτε ονομασίαν, να εγκαθιδρυθούν άλλοι θεσμοί, οι οποίοι θα ασκούν τας αυτάς ή ομοίας εξουσίας και καθήκοντα. Άλλωστε και ο τίτλος και ολόκληρον το γράμμα και το πνεύμα του κειμένου του περί Χωρίων (Διοικήσεις και Βελτιώσεως) Νόμου, περί του οποίου προβλήθη ισχυρισμός ότι απετέλεσε την βάση, δεικνύουν ότι ούτος δύναται να τυγχάνη εφαρμογής μόνον εις τα χωρία και εις τας περιοχάς τας ευρισκομένας εκτός των περιοχών των δήμων. Επί παραδείγματι, μία τοιαύτη φράσις εμφανίζεται εις το άρθρον 59 του Νόμου. Συμφώνως προς το εν λόγω άρθρον, ο Νόμος ούτος δεν δύναται να εφαρμόζεται εις δημοτικάς περιοχάς.

Εάν ρίψωμεν έν βλέμμα εις-τα άρθρα 3 και 4 του ίδιου νόμου θα ιδώμεν ότι εκεί χρησιμοποιείται ο όρος «χωρίον», από δε τους άλλους όρους και εκφράσεις, αι οποίαι χρησιμοποιούνται, προκύπτει ότι ο περί ου ο λόγος νόμος θα εφαρμόζεται εις τόπους, οι οποίοι δεν δύνανται να έχουν δήμους, ή εις χωρία. Κατ' αυτόν τον τρόπον, υπό του Υπουργικού Συμβουλίου επιδιώκεται η εγκαθίδρυσις χωριτικής διοικήσεως εις περιοχάς δήμων, αι οποίαι έχουν δήμους, και αντί των δήμων, οι οποίοι ως εκ τούτου θα ηδύνατο να λειτουργήσουν εντός των πλαισίων ενός νόμου, ο οποίος θα ηδύνατο να θεσπισθή υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων. Η κατάσταση αυτή έχει σαφώς δημιουργήσει σύγκρουσιν ή αμφισβήτησιν αρμοδιότητος μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και του Υπουργικού Συμβουλίου. Διότι, κηρύττον τας περιοχάς των δήμων ως περιοχάς βελτιώσεως το Υπουργικόν Συμβούλιον ήσκησε τρόπον τινά ημινομοθετικάς εξουσίας, ήσκησε δε αυτάς του τας εξουσίας εις ένα τομέα, εις τον οποίον αρμοδιότητα έχει η Βουλή των Αντιπροσώπων. Πολύ φυσικά δε, το Υπουργικόν Συμβούλιον κατ' αυτόν τον τρόπον επενέβη εις ένα τομέα, ο οποίος εμπίπτει εις την αρμοδιότητα των Κοινοτικών Συνελεύσεων. Θα ήτο άποπος η συζήτησις του θέματος τούτου εις την Βουλήν. Διότι δεν πρόκειται ημείς, προσφεύγοντες εις το Συνταγματικόν Δικαστήριον, να προστατεύσωμεν τα δικαιώματα οιασδήποτε Κοινοτικής Συνελεύσεως· δεν έχομεν δικαίωμα προς τούτο. Όμως, διά να μη ενοηθή ότι εις το τομέα των δήμων «μόνη έχουσα αρμοδιότητα είναι η Βουλή των Αντιπροσώπων», ανεφέρθη εις την αρμοδιότητα των Κοινοτικών Συνελεύσεων εις τον τομέα αυτόν και εις το ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον έχει επέμβει και εις αυτήν.

Συνάδελφοι! Είναι εύκολον να εύρη κανείς σχέσιν μεταξύ της μη παρατάσεως της ισχύος των περί Δήμων Νόμων υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων και της ενεργείας αυτής του Υπουργικού Συμβουλίου. Προτού ακόμη η Βουλή των Αντιπροσώπων συζητήση την παράτασιν των περί ων ο λόγος νόμων, η κεφαλή της Εκτελεστικής Εξουσίας ανέφερεν ότι δεν φαντάζεται να υπάρξη άλλη λύσις από την μη παράτασιν της ισχύος των περί ων ο λόγος νόμων και είπεν ότι διά της μη παρατάσεως της ισχύος αυτών των νόμων θα καταργηθή ο θεσμός των δήμων εις την Δημοκρατίαν. Κατόπιν τούτου, πράγματι διά της ψήφου, την οποίαν τα έντιμα Ελληνικά Μέλη έδωσαν «κατά», η ισχύς αυτού του νόμου δεν παρετάθη ακολούθως δε το Υπουργικόν Συμβούλιον — όλοι μας είμεθα φιλαργόται — εμπνευσθέν από τα χωρία, έλαβε τον περί Χωρίων (Διοικήσις και Βελτιώσις) Νόμον, ο οποίος εθεσπίσθη και προωρίζετο διά τα χωρία και επροχώρησεν εις την εφαρμογήν του εις τους δήμους.

Η Εκτελεστική Εξουσία προέβαλεν ή δυνατόν να προβάλη τον εξής ισχυρισμόν: «Τί να κάμωμεν; Η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν εθέσπισε Νόμον περί Δήμων. Ανέκυψε μία ανάγκη, ημείς δε εχρησιμοποιήσαμεν την καλύτεραν δυνατότητα, την οποίαν είχομεν εις την διάθεσίν μας, και προέβημεν όχι του δικαίου, αλλά της όλης κακής καταστάσεως είναι εις αυτάς τας ενεργείας. Μία προϋπόθεσις, το να μη επωφεληθή κανείς των ιδίων αυτού αδίκων πράξεων. Δηλαδή, εκ προθέσεως εδημιουργήθη η ανάγκη και εγένετο απόπειρα καταργήσεως των δήμων και ειδικώς των Τουρκικών Δήμων, προβαλλομένης της σκοπίμως δημιουργηθείσης ανάγκης. Τοιουτοτρόπως δε επεζητήθη όπως η Τουρκική Κοινότης αποστερηθή ενός των πλέον προδηλών δικαιωμάτων, τα οποία αύτη κέκτηται συμφώνως προς το Σύνταγμα. Εις κατάστασιν πραγματικής ανάγκης θα έπρεπε να δράσουν, κατά το Σύνταγμα, αι Κοινοτικά Συνελεύσεις, αι οποίαι πρέπει να έχουν την μεγαλύτεραν σχέσιν με τους δήμους. Ούτω η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις, λόγω του ότι πραγματι ανέκυψε μία ανάγκη τόσοσ από της ιδικής της απόψεως όσον και από της απόψεως της Τουρκικής Κοινότητος, προέβη εις τας ενεργείας, εις τας οποίας προέβη. Ελπίζω η Βουλή των Αντιπροσώπων με την πλειονότητα των ψήφων των Ελληνικών Μελών, η οποία έδότη προ ολίγου, να επιδείξη, αυτήν την φοράν, τουλάχιστον δικαίως, έναντι του

Υπουργικού Συμβουλίου την ευαισθησίαν, την οποίαν επέδειξεν έναντι της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως. Ουδεμία αμφιβολία υπάρχει ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον έχει επέμβει εις την αρμοδιότητα και την εξουσίαν της Βουλής των Αντιπροσώπων. Διότι είναι ολοφάνερον και συμφώνως προς το Σύνταγμα σαφές ότι εις τας περιοχάς των δήμων και ειδικώς εις τας περιοχάς των Τουρκικών Δήμων, οι οποίοι υφίστανται εις τας περί ων ο λόγος 5 πόλεις, δεν είναι δυνατόν να εγκαθιδρυθή ή εφαρμοσθή άλλη μορφή τοπικής διοικήσεως πλην της του δήμου. Η απόπειρα του Υπουργικού Συμβουλίου να εγκαθιδρύση τον θεσμόν χωριτικής διοικήσεως, πλην του θεσμού των δήμων, εις τας περιοχάς αυτές, υπήρξεν επέμβασις εις τας αρμοδιότητας και τας εξουσίας της Βουλής των Αντιπροσώπων, η οποία είναι αρμοδια να θεσπίζη Νόμους περί Δήμων διά τας εν λόγω περιοχάς. Διά τούτο καλά τα έντιμα Μέλη της Βουλής όπως δώσουν ψήφον «υπέρ», όπως δεικνύεται εις το προσχέδιον, επί του θέματος της ημερησίας διατάξεως, το οποίον είναι συναφές προς το ζήτημα τούτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Ο κ. Τίτος Φάνος.

T. ΦΑΝΟΣ:

Το ενώπιον της Βουλής θέμα, έντιμε κ. Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, είναι απλούστατον κατά την γνώμην μου, παρουσιάζεται δε ως εξής:

Η απόφασις της Κυβερνήσεως να κηρύξη τας πρώην δημοτικάς περιοχάς εις περιοχάς βελτιώσεως και αναπτύξεως αποτελει έμμέβαισιν εις την αρμοδιότητα του Σώματος αυτού; Εάν η απάντησις εις το ερώτημα αυτό είναι καταφατική, τότε θα πρέπει αναμφιβόλως να ψηφίσωμεν υπέρ της προσφυγής εις το Συνταγματικόν Δικαστήριον. Εάν όμως η απάντησις είναι αρνητική, τότε αναμφιβόλως θα πρέπει να ψηφίσωμεν εναντίον της προσφυγής αυτής.

Ουδεμία υπάρχει αμφιβολία ότι αι εξουσία και τα καθήκοντα τα ασκούμενα υπό των Δήμων αποτελούν αρμοδιότητας και καθήκοντα της Εκτελεστικής Εξουσίας, εκχωρούνται δε αυτά υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας διά του Νόμου περί Δημαρχείων. Όταν όμως ο Νόμος περί Δημαρχείων παύση να υφίσταται, τότε νομικώς και συνταγματικώς αι αρμοδιότητες αυταί, αι εξουσία αυταί, τα καθήκοντα αυταί επανέρχονται εις χείρας της Κυβερνήσεως.

Εις την προκειμένη περίπτωσιν, αφ' ης στιγμής η Βουλή των Αντιπροσώπων ηρνήθη να παρατείνη δι' ενάτην φοράν την ισχύν των περί Δήμων Νόμων, τα Δημαρχεία έπαυσαν να υφίστανται, και συνεπώς ήτο καθήκον της Κυβερνήσεως να ασκήση η ίδια τας εξουσίας και τα δικαιώματα και τα καθήκοντα τα οποία ήσκον προηγουμένως αι Δήμοι. Η Κυβέρνησις προς αντιμετώπισιν της καταστάσεως αυτής εξέδωκε Διάταγμα, δυνάμει του άρθρου 4(α) του περί Χωρίων (Διοικήσις και Βελτιώσις) Νόμου Κεφ. 243, διά του οποίου εκήρυξε τας πρώην δημοτικάς περιοχάς εις περιοχάς βελτιώσεως και αναπτύξεως και επροχώρησεν εις την σύστασιν Συμβουλίων, δυνάμει ετέρου άρθρου του ίδιου Νόμου, προς τον σκοπόν ασκήσεως των εξουσιών των διαλαμβανομένων εις τον ρηθέντα Νόμον. Ο Νόμος αυτός, ουδεμία υπάρχει αμφιβολία, ότι εξακολουθεί να ευρίσκειται εν ισχύϊ, εξακολουθεί να αποτελή μέρος της υφισταμένης και ισχυούσης Νομοθεσίας εν Κύπρω, διότι δυνάμει του Άρθρου 188 του Συντάγματος πας Νόμος ο οποίος ευρίσκειται εν ισχύϊ κατά την ημερομηνίαν της ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος εξακολουθεί να ισχύη και μετά την ημερομηνίαν αυτήν μέχρις ότου τροποποιηθή υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων. Πέραν όμως τη συνταγματικής αυτής διατάξεως υπάρχουν και αποφάσεις του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, αι οποίαι ηρμήνευσαν και επεβεβαίωσαν την πρόβλεψιν αυτήν. Ουδείς δύναται να ισχυρισθή ότι η Κυβέρνησις έπραξεν οτιδήποτε το αντισυνταγματικόν με το να εφαρμόση τας προνοίας του Νόμου αυτού και εις την περίπτωσιν των τέως δημοτικών περιοχών.

Εις ουδέν άρθρον του ρηθέντος Νόμου υπάρχει οιαδήποτε διάταξις η οποία να απαγορεύη εις την Κυβέρνησιν να κηρύξη ως περιοχάς βελτιώσεως και αναπτύξεως τας πρώην δημοτικάς περιοχάς. Μία προσεκτική δε ανάγνωσις και εξέτασις του ρηθέντος Νόμου καταδεικνύει ότι πλην των χωρίων η Κυβέρνησις δύναται να περιλάβη και άλλας περιοχάς εις την αρμοδιότητα του Νόμου αυτού.

Θα ήθελα να συνοψίσω τα όσα είπα, κ. Πρόεδρε, με το να τονίσω ότι η Κυβέρνησις ορθώς έπραξεν όταν απεφάσισε να χρησιμοποιήση τον ρηθέντα Νόμον δια να αντιμετωπίση την κατάστασιν, η οποία εδημιουργήθη μετά τον τερματισμόν της ισχύος των περί Δήμων Νόμων.

Διά τους λόγους αυτούς, κ. Πρόεδρε, εισηγούμαι όπως ψηφισώμεν εναντίον της προτάσεως προσφυγής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, την οποίαν εξήτησεν ο Αντιπρόεδρος του Σώματος αυτού, διότι ουδεμία απολύτως επέμβασις εις την αρμοδιότητα του Σώματος τούτου εγένετο υπό της Κυβερνήσεως. Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος θα θέσω εις ψηφοφορίαν το θέμα κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων δέον να εξουσιοδοτήση τον Πρόεδρον της Βουλής όπως καταχωρίση εκ μέρους αυτής προσφυγήν παρά τω Ανωτάτω Συνταγματικώ Δικαστηρίω, συμφώνως τω Άρθρω 139 του Συντάγματος, διά τους λόγους ότι η Εκτελεστική Εξουσία διά του καθορισμού των πέντε πόλεων ως περιοχών βελτιώσεως και αναπτύξεως και διά του διορισμού επιτροπειών, επενέβη εις τα καθήκοντα ή εις την αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ της εισηγήσεως αυτής;

Εμετρήθησαν οι ψήφοι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοί ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησις απορρίπτεται.

Το δεύτερον μέρος της εισηγήσεως κατά πόσον η Βουλή των Αντιπροσώπων δέον να εξουσιοδοτήση τον Πρόεδρον να διορίση συνηγόρους δεν εγείρεται εφ' όσον το πρώτον θέμα δεν εψηφίσθη.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την μεταπροσεχή Παρασκευήν.

Η ημερησία διάταξις θα έχη τα ακόλουθα θέματα:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1963.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχουν Νομοσχέδια προς κατάθεσιν κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως κατατεθούν τα Νομοσχέδια.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο περί Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών (Κανονισμός και Έλεγχος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

(2) Έγγραφα σταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 28ην Ιανουαρίου 1963, συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1962 (Αρ. 1 του 1962) και τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου 1962 (Αρ. 14) του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών (Κανονισμός και Έλεγχος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Τα έγγραφα τα σταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται εις την Επιτροπήν επί Οικονομικών θεμάτων.

Η ημερησία διάταξις της προσεχούς συνεδρίας θα έχη ως ακολούθως:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 3) του 1963.

Ο περί Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών (Κανονισμός και Έλεγχος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1962.

Φαντάζομαι ότι η εργασία επί του Τελωνειακού Δασμολογίου δεν θα είναι ετοιμή ακόμη.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Δυστυχώς όχι, έντιμε κ. Πρόεδρε, εργαζόμεθα επάνω εις την ταρifa, αλλά ακόμη δεν εφθάσαμεν εις το τέλος διά να καταλήξωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Χαρτοσήμων;

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Αυτό περιμένομεν να τελειώση. Η Επιτροπή Νομικών να μας στείλη την μελέτην της διά να προχωρήσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η προσεχής συνεδρία θα είναι την μεταπροσεχή Παρασκευήν την 6ην απογευματινήν ώραν.

Εις το Κεφάλαιον Α θα υπάρχουν ερωτήσεις.

Εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία — τα θέματα τα οποία ανέφερα.

Εις το Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Νομίζω υπάρχει έν θέμα το οποίον ενεγράφη διά την μεταπροσεχή συνεδρίαν.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 2.20 μετά μεσονύκτιος)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 8ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 6.10 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 7ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν των εργασιών της συνεδριάσεως αυτής.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι το Κεφάλαιον Α Ερωτήσεις — Απαντήσεις. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν Ερωτήσεων και Απαντήσεων. Ο καθορισθείς χρόνος είναι ημίσεια ώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 1ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφερίας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 2αν Φεβρουαρίου 1963.

«Από αρκετές κοινότητες υποβάλλεται από καιρό η εισήγηση στο Υπουργείο Υγείας για τον διορισμό μαιών.

Υπάρχουν κοινότητες που οι τάλαιπωριές των κατοίκων και οι κίνδυνοι είναι μεγάλοι, λόγω της έλλειψης μαιών. Όταν υπάρχει τοκετός υποχρεώνονται να διανύσουν πολλά μίλια για να εξασφαλίσουν μαιά ή γιατρό.

Για ωρισμένες μεγάλες κοινότητες, όπως η Άσσια της Αμμοχώστου, εδόθη υπόσχεση πριν δυο χρόνια ότι θα εξασφαλιζέτο από το Υπουργείου Υγείας μαιά. Όμως μέχρι σήμερα δεν έχει λυθή αυτό το πρόβλημα.

Ερωτώμεν το Υπουργείο Υγείας; Ποία η πολιτική του Υπουργείου για αυτό το πρόβλημα;

Πόσα χωριά έχουν ανάγκη μαιάς και πόσα ικανοποιήθηκαν μέσα στα τελευταία δυο χρόνια;

Υπάρχει πρόγραμμα για την κάλυψη των αναγκών των χωριών σε μαιές;

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 30ην Ιανουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφερίας Αμμοχώστου κ. Νεπήλ Ναπή, και ληφθείσα την 4ην Φεβρουαρίου 1963.

«Παρά το γεγονός ότι καταβάλλεται δικαίωμα υπερωρίας εις υπαλλήλους ωρισμένων κυβερνητικών γραφείων δι' εργασίαν εκτελουμένην εκτός των συνήθων ωρών εργασίας, εν τούτοις δεν αναγνωρίζεται το τοιούτον δικαίωμα εις υπαλλήλους πλείστον άλλων κυβερνητικών γραφείων.

Παρακαλώ όπως μεσολάβησετε ίνα με διαφωτισή η αρμοδια αρχή εις υπαλλήλους ποίας κατηγορίας γραφείων καταβάλλεται δικαίωμα υπερωρίας, εις υπαλλήλους ποίας κατηγορίας γραφείων δεν αναγνωρίζεται τοιούτον δικαίωμα, και ειδικώς ποιοι είναι οι όροι οι σχετιζόμενοι με την καταβολήν δικαίωματος υπερωρίας εις υπαλλήλους εργαζομένους πλέον των συνήθων εργασιμών ωρών».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η ανάγνωσις των Ερωτήσεων έληξε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού εισέλθωμεν εις το Κεφάλαιον Β, Νομοθετική Εργασία, θέλω να πληροφορήσω την Βουλήν τα ακόλουθα:—

Η Επιτροπή Επιλογής συνεδρίασεν απόψε και απεφάσισεν όπως διορίση Επιτροπήν η οποία θα εξετάση την έκθεσιν του Γενικού Ελεγκτού η οποία κατατίθεται ετησίως εις την Βουλήν και εκ της οποίας εμφανίζεται ο τρόπος με τον οποίον τα υπό της Βουλής ψηφισθέντα χρήματα εδαπανήθησαν υπό της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής θα είναι ο Πρόεδρος της Βουλής μέλη δε της Επιτροπής θα είναι ο πρόεδρος της

Επιτροπής Οικονομικών κ. Μ. Σαββίδης, ο πρόεδρος της Επιτροπής Προϋπολογισμού κ. Παν. Τουμαζής, ο πρόεδρος της Επιτροπής επί Νομικών Θεμάτων κ. Αναστασιάδης, ο πρόεδρος της Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας κ. Στ. Μιχαηλίδης, ο πρόεδρος της Επιτροπής Εσωτερικών κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, ο πρόεδρος της Επιτροπής επί θεμάτων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων κ. Μπερμπερόγλου, ο κ. Γιαμάκης υπό την ιδιότητά του ως ελεγκτού και ο κ. Ιμπραχίμ Ορχάν υπό την ιδιότητά του ως Τραπεζίτου. Επίσης μέλος της Επιτροπής θα είναι και ο κ. Ποταμίτης.

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β, Νομοθετική Εργασία, «Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1963».

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής του προς την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Αρ. 2) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Αχμέτ Μιχάτ Μπερμπερόγλου
Ιωσήφ Γιαμάκης
Γεώργιος Τομπάζος
Δάφνης Παναγίδης
Ραματάν Τζεμίλ.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το ως είρηται Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 3ην μ.μ. της 4ης Φεβρουαρίου 1963.

Η Επιτροπή εμελέτησε τους υπό του Υπουργείου Οικονομικών δοθέντας λόγους αναφορικός προς τον περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμον (Αρ. 2) και κατέληξεν εις το συμπέρασμα ότι το εκ £72.650 επιπρόσθετον ποσόν ευλόγως απαιτείται προκειμένου να δυνηθούν αι αρχαί να προβούν εις την αγοράν μηχανημάτων άτινα θα συμβάλουν εις την επίσπευσιν της εφαρμογής του Προγράμματος Αναπτύξεως. Το Υπουργείον Οικονομικών επεξήγησεν επίσης τους λόγους διά τους οποίους δεν ήτο δυνατόν να προβλεφθή η ανάγκη περί του ποσού τούτου κατά τον χρόνον της καταθέσεως του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Η Επιτροπή αποδέχεται τας επί τούτου δοθείσας επεξηγήσεις και εισηγείται την υπό της Βουλής ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

Η Επιτροπή, εν τούτοις, επιθυμεί να αναφέρη ότι αι ειδικεύσεις συμπληρωματικής πιστώσεως θα ηδύναντο να αποφευχθούν εάν εδίδετο μεγαλύτερα προσοχή υπό της Επιτροπής Προγραμματισμού κατά τον χρόνον της ετοιμασίας του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΡΑΜΑΤΑΝ ΤΖΕΜΙΛ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον, Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Προόμιον και ο Συνοπτικός τίτλος εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Προόμιον και ο Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον, εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £72.650 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 3ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών και Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον, 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον, τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνει δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περι Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 2) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία

(Κρούουν οι κώδωνες).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Β είναι ο περι Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 3) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της επιτροπής Προϋπολογισμού να πληροφορήση την Βουλήν διατί δεν εκυκλοφόρησεν η έκθεσις της Επιτροπής 48 ώρας προ της συζητήσεως του Νομοσχεδίου.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, η Επιτροπή ησχολήθη με το Νομοσχέδιον αυτό, αλλά κατά την εξέτασιν του Νομοσχεδίου διεπίστωσεν ότι δεν έχει ψηφισθή προηγουμένως νόμος ο οποίος αρορά την ίδρυσιν Κεντρικής Τραπέζης και εθεώρησεν αναγκαίον ότι έπρεπε να αναβληθή η εξέτασις του Νομοσχεδίου αυτού μέχρις ότου κατατεθή Νομοσχέδιον διά την ίδρυσιν της Τραπέζης. Προτού λάβη την σχετικήν όμως απόφασιν έχει συμβουλευθή τον Διευθυντήν του Υπουργείου Οικονομικών ο οποίος συνεφώνησε με τας απόψεις της Επιτροπής ότι έπρεπε να προηγηθή η ψήφισις νόμου διά την ίδρυσιν της Τραπέζης και μετά να επακολουθήση ψήφισις κονδυλίου διά την επίπλωσιν και την ενοικίασιν σχετικού οικήματος και κατόπιν τούτου η Επιτροπή αποφάσισεν ότι έπρεπε να εισηγηθή εις την Βουλήν όπως αναβάλη την εξέτασιν του Νομοσχεδίου τούτου μέχρις ότου ψηφισθή ο Νόμος διά την ίδρυσιν της Κεντρικής Τραπέζης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού διά τας επεξηγήσεις τας οποίας έδωσε. Θα ήθελα όμως να πληροφορήσω το Σώμα, και ιδιαίτέρως τους προέδρους των Επιτροπών, ότι εις το μέλλον όταν η Επιτροπή έχη καταλήξει εις το συμπέρασμα ότι η ψήφισις του Νομοσχεδίου πρέπει να αναβληθή θα πρέπει να κυκλοφορήση έκθεσις η οποία να επεξηγή τους λόγους, ούτως ώστε το Σώμα να

γνωρίζη διατί πρόκειται να αναβληθή η συζήτησις του Νομοσχεδίου.

Η συζήτησις του Νομοσχεδίου αναβάλλεται, διαγράφεται το θέμα εκ της ημερησίας διατάξεως, θα επανέλθη δε εις την ημερησίαν διάταξιν όταν ο βασικός Νόμος περι Ιδρύσεως Τραπέζης ψηφισθή υπό της Βουλής.

Το τρίτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περι Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών (Κανονισμός και Έλεγχος) Τροποποιητικός Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Θεμάτων Εμπορίου και Βιομηχανίας να αναγνώση της έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Στέλιος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος

Μιχαλάκης Σαββίδης

Λέλλος Δημητριάδης

Εζεκίας Παπαϊωάννου

Ανδρέας Γιάγκου

Ραματάν Τζεμίλ.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περι ου ο λόγος Νομοσχεδίων εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 4ην Φεβρουαρίου 1963.

Τα μέλη της Επιτροπής συμφωνούν ομοφώνως με την υπό του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας κατατεθείσαν Αιτιολογικήν Έκθεσιν και εισηγούνται την υπό της Βουλής ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον.

Η Επιτροπή παρητήρησε τυπογραφικά λάθη εις τον βασικόν Νόμον, προς διόρθωσιν δε τούτων προτείνει την εν τω Νομοσχεδίω περιλήψιν του ακολούθου άρθρου:

«Τροποποίησις 2. Τό άρθρον 14 του βασικού Νόμου Τροπο- του άρθρου 14 ποείται διά της αντικαταστάσεως του αριθμού «11» του βασικού Νόμου διά του αριθμού «10» εις την τετάρτην γραμμήν της παραγράφου (α) του εδαφίου (2), και του αριθμού «12» διά του αριθμού «13» εις την παράγραφον (β) του ίδιου εδαφίου».

Το νέον αυτό άρθρον θα αναγινώσκηται ως άρθρον 2 του Νομοσχεδίου και τα άρθρα 2 και 3 του Νομοσχεδίου, του κατατεθέντος υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας, θα αναγινώσκωνται ως άρθρα 3 και 4 αντιστοίχως.

Εγένετο εισήγησις διά την αύξησιν της εν άρθρω 14(Α) (4) προβλεπομένης ποινής φυλακίσεως από ένα μήνα εις δύο μήνας, και της χρηματικής ποινής από είκοσι πέντε λίρας εις πενήντα λίρας, αλλ' επί τούτου ουδεμία από φασις ελήφθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνώσθη εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΡΑΜΑΤΑΝ ΤΖΕΜΙΛ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού αρχίση η δεύτερα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Έχετε τον λόγον.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Συνάδελφοι. Συμφώνως της προτεινομένης τροποποιήσεως του βασικού Νόμου του 1962 περι Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών (Κανονισμός και Έλεγχος) από τούδε και εις το εξής οιοσδήποτε

λιανοπώλης υποχρεούται όπως εκθέτη επί ενός εκάστου εμπορεύματος όπερ προσφέρεται ή εκτίθεται προς πώληση εν τω καταστήματι αυτού επιγραφών αναγράφουσιν την τιμήν του τοιούτου εμπορεύματος με αριθμούς ευκρινώς ορατούς.

Παρ' όλον ότι η προτεινομένη τροποποίησης δεν αποτελεί καθαράν αγορανομικήν διάταξιν η οποία θα επηρεάζη ευνοϊκώς τον τιμαριθμικόν δείκτην, εν τούτοις πιστεύω ότι ορθώς απεφάσισεν η Κυβέρνησις και ελπίζω ότι η τροποποίησης αύτη θα γίνη ομοφώνως δεκτή υπό της Βουλής.

Όμως, εκείνο το οποίον επιθυμώ να τονίσω επί τη ευκαιρία αυτή είναι ότι αναμένω από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όπως το ταχύτερον κηρύξη ελεγχόμενα είδη αριθμών εμπορευμάτων βασικής καταναλώσεως, διότι πιστεύω ότι είναι καιρός πλέον να τεθή φραγμός εις την τάσιν ωρισμένων οι οποίοι αδικαιολογήτως και κερδοσκοπικώς αναβιβάζουν τας τιμάς των εμπορευμάτων των και συντελούν τοιούτοτρόπως εις περαιτέρω άνοδον του τιμαριθμικού δείκτου καθ' ον χρόνον τόση καταβάλλεται προσπάθεια διά την μείωσιν αυτού. Η κήρυξις ελεγχόμενων ωρισμένων ειδών καθίσταται ακόμη επιτακτικώτερα με το προτεινόμενον νέον δασμολόγιον. Ο αρμόδιος Υπουργός έχει ήδη εις χείρας του τον σχετικόν Νόμον του 1962 και τον οποίον τώρα καλούμεθα να τροποποιήσωμεν διά της προτεινομένης τροποποίησης και ο οποίος Νόμος παρέχει ευρείας εξουσίας εις αυτόν διά την εφαρμογήν ωρισμένων αγορανομικών διατάξεων και την λήψιν ωρισμένων αγορανομικών μέτρων, τα οποία δεν αμφιβάλλω θα θέση ταχέως εις εφαρμογήν, όπως ορθώς έπραξε και με την τιμήν του άρτου προσφάτως. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρξουσιν αντίρρησεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησης του άρθρου 14 του βασικού Νόμου, άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρξουσιν αντίρρησεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησης του βασικού Νόμου διά της ενθέσεως νέου άρθρου, άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το τρίτον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρξουσιν αντίρρησεως το τρίτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος, άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρξουσιν αντίρρησεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Εμπορευμάτων και Υπηρεσιών (Κανονισμός και Έλεγχος) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τρίτη και τελική ψηφοφορία.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες).

Μη υπάρξουσιν αντίρρησεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το τέταρτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1962.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Νομικών Θεμάτων να πληροφορήση την Βουλήν εις ποιον στάδιον ευρίσκειται η εργασία της Επιτροπής επί Νομικών Θεμάτων.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, το Νομοσχέδιον το έχομεν δώσει εις την Νομικήν Επιτροπήν η οποία μόλις τελείωσεν την μελέτην της επί των νομικών σημείων τότε θα επιληφθή τούτου και η Επιτροπή μας.

Να με συγχωρήσετε, αντιλαμβάνομαι ότι πρόκειται περί λάθους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Απουσιάζει ο Πρόεδρος της Επιτροπής επί Νομικών Θεμάτων; Μπορούν τα Μέλη της Επιτροπής να με πληροφορήσουν;

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ειδοποιήθη από τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής σήμερα ότι ετελείωσεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο Πρόεδρος της Επιτροπής επί Οικονομικών Θεμάτων.

Η Επιτροπή επί Νομικών Θεμάτων ετελείωσε την επεξεργασίαν του Νομοσχεδίου. Θα ήθελα να γνωρίζω πόσον καιρόν χρειάζεται η Επιτροπή επί Οικονομικών.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εν πρώτοις, έντιμε κ. Πρόεδρε, δεν έχομεν ειδοποιηθή, αλλά εκτός από αυτό έχομεν σήμερα το Νόμον περί Δασμολογίου, ο οποίος μου φαίνεται ότι επείγει και επί του οποίου συνεδριάζομεν τακτικώτατα και ελπίζομεν να τον τελειώσωμεν εντός της τρεχούσης εβδομάδος, οπότε θα είμεθα εις θέσιν να αρχίσωμεν τον Νόμον περί Χαρτοσήμων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

1. Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκευσις Πλοίων) Νόμος του 1963.
2. Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναύται) Νόμος του 1963.
3. Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Φορολογικά Διατάξεις) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα κατατεθέντα Νομοσχέδια κατετέθησαν εις την Βουλήν υπό του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και επομένως παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Συγκοινωνιών και Έργων. Εν τούτοις τα τρία Νομοσχέδια είναι ανάγκη να τα εξετάση επίσης και η Επιτροπή επί Νομικών Θεμάτων, και επομένως η Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων δέον να συνεργασθή μετά της Επιτροπής επί Νομικών Θεμάτων. Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναύται) Νόμος του 1963 πρέπει επιπροσθέτως να εξετασθή και υπό της Επιτροπής επί Εργατικών Θεμάτων, διότι αφορά σχέσεις εργαζομένων και εργοδοτών, ο δε περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Φορολογικά Διατάξεις) Νόμος του 1963 πρέπει να εξετασθή και υπό της Επιτροπής Οικονομικών, διότι αφορά θέματα εξαιρέσεως φορολογίας τα οποία εμπίπτουν εις την αρμοδιότητά της Επιτροπής Οικονομικών.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίασιν της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:—

Ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Προτού εισέλθωμεν εις την Νομοθετικὴν Ἐργασίαν, θα υπάρχουν εις το Κεφάλαιον Α Ἐρωτήσεις—Απαντήσεις.

Εἰς το Κεφάλαιον Β, θα υπάρχη ὁ Περὶ Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Εἰς το Κεφάλαιον Γ θα εἶναι τὸ Θέμα τῆς συζητήσεως τῆς Ἐκθέσεως τῆς Επιτροπῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς αναδιοργανώσεως τῆς Δημοσίας Ὑπηρεσίας.

Εἰς το Κεφάλαιον Δ, κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Θα ἤθελα να πληροφορήσω τοὺς ἐντίμους Βουλευτάς ὅτι ἐκκερνοῦν τὰ ἀκόλουθα Νομοσχέδια ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Ἰδιαιτέρως τονίζω τὸ θέμα τοῦτο διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὑπὸ των Προέδρων των διαφόρων Επιτροπῶν.

Πρώτον, ὁ περὶ Χαρτοσήμων Νόμος του 1962, το οποίον εἶναι θέμα τῆς Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν. Ὁ περὶ Ὀργανισμοῦ Κυπριακῆς Ἀναπτύξεως Λτδ. (Ὁρισμέναι Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963· τὸ θέμα τοῦτο εἶναι ἐπίσης ἐνώπιον τῆς Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν. Ὁ περὶ Τελωνειακοῦ Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, ὁ οποίος εὐρίσκειται ἐνώπιον τῆς Επιτροπῆς Οἰκονομικῶν καὶ ὁ περὶ Εἰδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Ἀρ. 3) του 1963, ὁ οποίος δὲν δύναται νὰ ψηφισθῇ προτοῦ ψηφισθῇ ὁ βασικός Νόμος. Ἐπίσης ὁ περὶ Ἐγγραφῆς Ὀδοντιάτρων (Τροποποιητικός) Νόμος (Ἀρ. 2) του 1963.

Νομίζω ὅτι εἶναι ἀνάγκη ἡ Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν δι' ὀρισμένην περίοδον νὰ συνεδριάξῃ καθ' ἐκάστην ἡμέραν διὰ νὰ ετοιμασθοῦν τὰ Νομοσχέδια τὰ οποία εὐρίσκονται ἐνώπιον τῆς Επιτροπῆς.

Ὁ κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε, ὡς γεγονός συνεδριάζομεν καθημερινῶς, ἐκτός ἀπὸ τὴν Τετάρτην, διὰ νὰ μὴ ἐμποδίζωμεν τὸ προσωπικόν ἀπὸ τοῦ να ἀπουσιάξῃ τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας αὐτῆς ποὺ δὲν λειτουργοῦν τὰ Κυβερνητικὰ γραφεῖα. Ἀλλὰ θα ἤθελα νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν ἐντίμον κ. Πρόεδρον, εἰάν εἶναι δυνατόν, νὰ μας ἐνισχύσῃ τὴν Επιτροπὴν μας διὰ νὰ εἶναι ἀρτία διότι εἶναι ἡ μόνη ἡ ὁποία δὲν ἔχει 10 πρόσωπα ὡς μέλη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τὸ θέμα ἔχει παραπεμφθῆ εἰς τὴν Επιτροπὴν Ἐπιλογῆς ἡ ὁποία θα συνέλθῃ συντόμως διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴν Επιτροπὴν Οἰκονομικῶν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εὐχαριστῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἐν τούτοις, λόγω τοῦ ὅτι τὰ Νομοσχέδια καθυστεροῦν γνωρίζω καλῶς ὅτι ἡ Επιτροπὴ Οἰκονομικῶν ἐργάζεται καθ' ἐκάστην, θα εισηγούμην, τουλάχιστον διὰ τὴν προσεχῆ εβδομάδα, ὅπως ἐργάζεται πρῶτ' καὶ ἀπόγευμα διότι τὰ Νομοσχέδια αὐτὰ πρέπει νὰ διέλθουν τὸ στάδιον τῆς Επιτροπῆς καὶ νὰ ἀχθοῦν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸ συντομώτερον.

Ἡ προσεχὴς συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ὀρίζεται διὰ τὴν προσεχῆ Παρασκευὴν, τὴν 5ην ἀπογευματινὴν ὥραν.

Δυνάμει των προνοιῶν τοῦ 76ου Ἄρθρου τοῦ Συντάγματος κηρῶσω τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς.

(Ὅρα λήξεως 6.50 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 15ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 6.08 μ.μ.)

Παρόντες:

Έλληνες 22, Τούρκοι 9, Σύνολον 31.

Απόντες:

Έλληνες 12, Τούρκοι 6, Σύνολον 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως Κεφάλαιον Α είναι Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 8ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξεκία Παπαϊωάννου, και ληφθείσα την 8ην Φεβρουαρίου 1963.

«Απαντών εις σχετικήν ερώτησιν βουλευτού εις την Βρετανικήν Βουλήν την 23ην Ιανουαρίου, ο Βρεττανός Υπουργός Αμύνης κ. Θόρνικροφτ ηρνήθη να διαβεβαιώση ότι αι εν Κύπρω Βρετανικάί βάσεις δεν θα χρησιμοποιηθούν και διά την εκτόξευσιν πυρηνικών όπλων.

Εξ άλλου, την 2αν Φεβρουαρίου εδημοσιεύθησαν εις Αθηναϊκάς εφημερίδας πληροφορίαί προερχόμεναι εκ κύκλων του Ανωτάτου Αρχηγείου του ΝΑΤΟ, συμφώνως προς τας οποίας αι Ηνωμένοι Πολιτείαί κατόπιν σχετικής συμφωνίας των μετά της Βρετανίας θα χρησιμοποιήσουν τας εν Κύπρω Βρετανικάς βάσεις ως βάσεις και ορμητήρια των ατομικών υποβρυχίων των εκ των οποίων δύνανται να εκτοξευθούν πύραυλοι τύπου «Πολάρικ», και τα οποία θα αντικαταστήσουν τας εν Τουρκία και Ιταλία πυραυλικάς των βάσεις.

Λαμβανομένου υπ' όψιν του θανασίμου κινδύνου τον οποίον διατρέχει η Κύπρος εν περιπτώσει χρησιμοποίησεως της ως πυρηνικής βάσεως ή βάσεως διά τα βλήματα «Πολάρικ» και της βεβαιότητος να εξαφανισθή αύτη ολοσχερώς από πρόσωπου της γης τόσον εις περίπτωσιν πολέμου όσον και εις περίπτωσιν ενός λάθους εν καιρώ ειρήνης, διατί η Κυβέρνησις να μη προβή εις επίσημον διάβημα τόσον παρά τη Βρετανική όσον και τη Αμερικανική Κυβέρνησει διά του οποίου να απαιτηται η εγκατάλειψις των σχεδίων μετατροπής της Κύπρου εις βάσιν τοιαύτης φύσεως, και ότι, εν πάσει περιπτώσει, η τοιαύτη χρησιμοποίησις του κυπριακού εδάφους επ' ουδενί λόγω θα γίνη ανεκτή υπό της Κυβερνήσεως;

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 8ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξεκία Παπαϊωάννου, και ληφθείσα την 8ην Φεβρουαρίου 1963.

«Κυβερνητική αντιπροσωπεία έχει μεταβή εις τας Ηνωμένας Πολιτείας διά την σύναψιν δανείου προς επέκτασιν του Ηλεκτροπαραγωγικού Σταθμού. Παρομοία αντιπροσωπεία εστάλη προ καιρού και εις Λονδίνον, διεπιστώθη όμως ότι ο τόκος τον οποίον εζήτουν οι Βρεττανοί κεφαλαιούχοι ήτο υπερβολικά υψηλός και ασύμφορος διά την Κύπρον.

Εις μερικής άλλας περιπτώσεις έργων τα οποία χρειάζεται ο τόπος εζητήθησαν προσφοραί.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων διατί δεν εζητήθησαν εις την περίπτωσιν ταύτην προσφοραί διά να αποδειχθή ποία είναι η πλέον συμφέρουσα διά την Κύπρον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έληξεν η ανάγνωσις των ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Εργασία.

Εις το Κεφάλαιον Β το μόνον θέμα είναι ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Νομικών Θεμάτων να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «ΝΟΜΟΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΩΝ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΟΝ ΤΟΥ 1960».

Παρόντες:

Αντώνιος Αναστασιάδης, Πρόεδρος

Λέλλος Δημητριάδης

Τίτος Φάνος

Γεώργιος Ιωαννίδης

Γεώργιος Σάντης

Πανίκος Σιβιτανίδης

Ουμίτ Σουλεϊμάν

Χαλίτ Αλή Ριζά

Αχμέτ Μιτχάτ Μπερμπερόγλου.

Η Επιτροπή εμελέτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 7ην Φεβρουαρίου 1963.

Σκοπός του προτεινομένου νόμου είναι να προνοήση περί του καταβλητέου τω Αρχιπρωτοκολλητή του Ανωτάτου Δικαστηρίου μισθού. Η θέσπισις νόμου προβλέποντος περί του τοιούτου μισθού προνοείται εν εδαφίω (3) του άρθρου 11 του βασικού Νόμου (Νόμος Αρ. 14/1960).

Τα μέλη της Επιτροπής ομοφώνως αποφάσισαν όπως εισηγηθούν εις την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου τούτου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. ΑΛΤΑΪ:

(Ανάγνωσις της εκθέσεως εις την Τουρκικήν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, και θα αναγιγνώσκηται ομού μετά του περί Δικαστηρίων Νόμου (εν τοις επεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσις αντίρρησεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 11 του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσις αντίρρησεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, και θα αναγινώσκηται ομού μετά του περί Δικαστηρίων Νόμου (εν τοις επεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία.

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες).

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Εις το Κεφάλαιον Γ το μόνον θέμα είναι η συζήτησις της εκθέσεως της Επιτροπής επί του θέματος της αναδιοργανώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας.

Η έκθεσις ανεγνώσθη εις προγενεστέραν συνεδρίαν της Βουλής και επομένως δεν είναι ανάγκη να αναγνώσθη εκ νέου.

Υπάρχουν ομιληταί επί του θέματος;

Έχει τον λόγον ο έντιμος κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το υπό συζήτησιν θέμα είναι να εκφρασθούν απόψεις επί της εκθέσεως της Επιτροπής επί του θέματος της αναδιοργανώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας.

Η ανακούψα εκ του απελευθερωτικού αγώνος Κυπριακή πολιτεία, η διεπομένη νομοθετικής υπό του διοικητικού συστήματος του καταλυθέντος αποικιοκρατικού καθεστώτος, έχομεν την γνώμην ότι θα πρέπει παραλλήλως προς την αναδιοργάνωσιν της Δημοσίας Υπηρεσίας να προβή εις την επιβαλλομένην τροποποίησιν του κληροδοτηθέντος υπό της αποικιοκρατίας διοικητικού συστήματος και εις την προσαρμογήν τούτου προς τας διοικητικάς και δημοσιοϋπαλληλικάς ανάγκας μιας ανεξάρτητου και δημοκρατικής πολιτείας.

Είναι γεγονός ότι το θέμα της αναδιοργανώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας είναι εξαιρετικής σημασίας και επιβάλλεται να τύχη αμέσου και ριζικής λύσεως, καθότι εκ της αργίας και δικαίας οργανώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας, θα εξαρτηθή κατά μέγα μέρος η εύρυθμος λειτουργία της κρατικής μηχανής της νέας μας πολιτείας.

Η απότομος αλλοίωσις της κρατικής μηχανής εκ του διοικητικού καθεστώτος μιας Βρεττανικής αποικίας εις το εγκαθιδρυθέν καθεστώς της νεαρής Κυπριακής πολιτείας, καθιστά επιτακτικήν την ριζικήν αναδιοργάνωσιν της Δημοσίας Υπηρεσίας επί τη βάσει ενός αρτίου διοικητικού συστήματος βασιζομένου επί των συγχρόνων αντιλήψεων του Διοικητικού και Δημοσιοϋπαλληλικού Δικαίου.

Διά να επιτευχθεί όμως τούτο επιβάλλεται όπως ανατεθή το δύσκολον έργον της αναδιοργανώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας, καθώς πολύ ορθώς απεφάνθη εν τη εκθέσει της η Κοινοβουλευτική Επιτροπή, εις ανεξάρτητον Επιτροπήν εξ εμπειρογνομόνων, της οποίας ο Πρόεδρος να έχη όχι μόνον νομικά προσόντα, αλλά προσέτι να τυγχάνη εξειδικευμένος εις το Διοικητικόν και Δημοσιοϋπαλληλικόν Δίκαιον. Λυπούμεθα διότι θα διαφωνήσωμεν με την εκφρασθείσαν γνώμην εν τη εκθέσει της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, ότι αι Συντεχνίαί Δημοσίων Υπαλλήλων θα έχου μόνον παρατηρητάς εις την ιδρυθησομένην Επιτροπήν, καθότι φρονούμεν ότι η συμμετοχή αντιπροσώπων των Συντεχνιών Δημοσίων Υπαλλήλων ως ισοτίμων μελών ταύτης επιβάλλεται, διότι ούτοι διά της πολυτίμου πείρας και των γνώσεών των, θα λαμβάνωσιν υπεύθυνον θέσιν επ' όλων των μελετουμένων ζητημάτων και θα βοηθήσωσι τα μέγιστα το δύσκολον έργον της Επιτροπής, χωρίς να περιορίζονται μόνον εις την απλήν έκφρασιν και υποστήριξιν απόψεων κυρίως επί ζητημάτων επηρεαζόντων αμέσως τα μέλη των Συντεχνιών των, ως είναι

αι μισθοδοτικά κλίμακες, πράγμα το οποίον θα συμβή, εάν παρίσταται μόνον ως παρατηρηταί.

Είναι γεγονός ότι το ποσοστόν των προσόδων το οποίον καταναλίσκεται σήμερον διά την συντήρησιν της Δημοσίας Υπηρεσίας είναι υπερβολικόν και δυσανάλογον προς την οικονομικήν αντοχήν της νεαρής Κυπριακής Πολιτείας. Ως εκ τούτου, η αναδιάρθρωσις της Δημοσίας Υπηρεσίας κατά τοιούτον τρόπον ώστε η παρατηρουμένη οικονομική δυσαναλογία των εξόδων συντηρήσεώς της προς τας δημοσίας προσόδους να ελαττωθή κατά το δυνατόν, ασφαλώς θα είναι ασύμφωνος προς τας απαιτήσεις μιας υγιούς οικονομικής πολιτικής επιβαλλομένης εκ των περιστάσεων. Τούτο δε δύναται να επιτευχθή συν τω χρόνω διά της μη συμπληρώσεως των μη απολύτως αναγκαίων θέσεων, αλίνας εκενώθησαν, εκεί όπου υπάρχει πλεόνασμα προσωπικού, και διά της συμπληρώσεως των αναγκαίων θέσεων υπό προσώπων εκ της υφισταμένης υπηρεσίας.

Ουσιάδες στοιχείον διά την διάρθρωσιν της Δημοσίας Υπηρεσίας είναι η συμπλήρωσις της κανονικής κατανομής των διαφόρων Τμημάτων ή Γραφείων εις τα αρμόδια Υπουργεία και η κατάργησις ωρισμένων μη αναγκαίων υπηρεσιών, ως λόγου χάριν να μη γίνεται η κατασκευή και επιδιόρθωσις οδών υπό τριών Τμημάτων, ήτοι των Δημοσίων Έργων, της Επαρχιακής Διοικήσεως και του Δασονομείου, αλλά υπό ενός εκ τούτων. Να μη εκδίδωνται άδειαι οικοδομής υπό δύο Κυβερνητικών Τμημάτων, ήτοι του Τμήματος Πολεοδομίας, και της Επαρχιακής Διοικήσεως, αλλά υπό ενός και του αυτού Τμήματος.

Έχομεν την γνώμην ότι ουσιάδες προϋποθέσεις διά την ορθήν και δικαίαν αναδιοργάνωσιν της Δημοσίας Υπηρεσίας είναι αι ακόλουθοι.

Πρώτον, η διάρθρωσις ή κλιμάκωσις των διαφόρων θέσεων εις έκαστον Υπουργείον ή Τμήμα ή ανεξάρτητον Γραφείον. Να καθορισθή ο απολύτως αναγκαίος αριθμός θέσεων δι' εκάστην βαθμίδα, λαμβανομένων υπ' όψιν του όγκου της εργασίας, της ταχείας εξυπηρητήσεως του κοινού, καθώς και των προβλημάτων τα οποία απορρέουσι εκ της χρήσεως δύο επισήμων γλωσσών.

Τρίτον, να καθορίζονται τα προσόντα και τα σχέδια υπηρεσίας δι' εκάστην θέσιν εκάστης βαθμίδας.

Τέταρτον, αι μισθοδοτικά κλίμακες να καθορισθούν αναλόγως των προταθέντων προσόντων, των ευθυνών και καθηκόντων της θέσεως και να καταβληθή πάσα προσπάθεια όπως αρθούσι αι υφιστάμενοι ανωμαλίαί.

Πέμπτον, αι κατώταται μισθοδοτικά κλίμακες αι μη ανταποκρινόμεναι προς τας ανάγκας του σημερινού τιμαρίθμου να αυξηθούν αναλόγως και να ελαττωθούν αι υπερβολικώς ηυξημέναί μισθοδοτικά κλίμακες των διοριζομένων αυωτάτων υπαλλήλων.

Έκτον, να επεκταθή το όριον αφυπηρητήσεως από το 55ον εις το 60όν έτος και να βελτιωθή και εκσυγχρονισθή το σύστημα συνταξιοδοτήσεως επί αρτιωτέρας και δικαιωτέρας βάσεως διά της μεταβιβάσεως του δικαιώματος συντάξεως εις τους οικονομικώς εξηρητημένους του αποβιώσαντος συνταξιούχου και διά της προσαρμογής όλων των συντάξεων προς τον εκάστοτε τιμαρίθμον.

Έβδομον, να μονιμοποιηθούν όλοι οι προσωρινοί υπάλληλοι οίτινες είχαν ευδόκιμον υπηρεσίαν πέραν των τριών ετών και να καταργηθή ο άδικος θεσμός των προσωρινών υπαλλήλων.

Όγδοον, η αναδιοργάνωσις της Δημοσίας Υπηρεσίας συμφώνως των πορισμάτων της επί τούτω συσταθησομένης Επιτροπής. Εάν ταύτα υιοθετηθούν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας και της Βουλής να γίνη, εάν είναι δυνατόν, εντός του έτους 1963, και τα εγκριθησόμενα πορίσματα ή να ενσωματωθούν εις τον Προϋπολογισμόν του έτους 1964.

Τελειώνων τας απόψεις μου επί του θέματος της αναδιοργανώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας, θα επεθύμου να συγχάρω την επί τούτω συσταθείσαν Κοινοβουλευτικήν Επιτροπήν διά το υπ' αυτής επιτελεσθέν δύσκολον έργον το

οποίον την ηγάκασε να μη προβή εις τελικά συστάσεις, αλλά πολύ ορθώς να εισηγηθή την σύστασιν ανεξαρτήτου εξ εμπειρογνομώνων Επιτροπής, διά να μελετηθή το αληθώς πολύ δύσκολον θέμα της αναδιοργάνωσης της Δημοσίας Υπηρεσίας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι Συνάδελφοι.

Οιονδήποτε Κράτος, διά να εκπληροί τον προορισμόν του, πρέπει να μεριμνά διά την κατά τον δέοντα τρόπον αναδιοργάνωσιν της δημοσίας υπηρεσίας. Το θέμα, το οποίον ευρίσκεται ενώπιον της Βουλής μας σήμερα, δεν είναι το πώς θα γίνη αυτή η αναδιοργάνωσις. Πρόκειται περί της συζήτησεως της Εκθέσεως της αρμοδίας Επιτροπής, η οποία συνιστά τον διορισμόν Επιτροπής προς μελέτην του θέματος. Εφ' όσον ο διορισμός μιας τοιαύτης Επιτροπής εμπειρογνομώνων προετάρη εις την Επιτροπήν ομοφώνως και εφ' όσον πιστεύω ότι ουδείς συνάδελφος θα φέρη ένστασιν εις την επιλογήν μιας τοιαύτης Επιτροπής εμπειρογνομώνων, δεν πρόκειται να απασχολήσω την Βουλήν με λεπτομερείας όσον αφορά το πώς πρέπει να πραγματοποιηθή η περί ης ο λόγος αναδιοργάνωσις. Εις περιπτώσιν δε, κατά την οποίαν θα επιλεγή μία τοιαύτη επιτροπή εμπειρογνομώνων και θα ετοιμασθή έκθεσις επί του θέματος τούτου, θα δοθή εις την Βουλήν η ευκαιρία να εισέλθωμεν εις λεπτομερείας και να τας συζητήσωμεν. Εν τούτοις, εφ' όσον ενώπιον της Βουλής υπάρχει έν θέμα έστω και γενικόν, εθεώρησα ορθόν να διατυπώσω ωρισμένας γενικάς και πάλιν απόψεις. Δυστυχώς, παρά το γεγονός ότι από της εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας έχουν διαρρυσεί δύο έτη, τα Υπουργεία μας και άλλοι ανεξάρτητοι αρχαί δεν έχουν ακόμη τους οργανικούς των νόμους. Αναδιοργάνωσις της δημοσίας υπηρεσίας, την οποίαν πρότευνα, πραγματοποιείται διά τοιούτων οργανικών νόμων. Ως εκ τούτου, εύχομαι όπως το συντομώτερον δυνατόν γίνουσι αν απαιτούμενα μελέται, ετοιμασθούν εκθέσεις, ως αποτέλεσμα δε συνταχθούν τοιούτοι οργανικοί νόμοι. Διά να δύνανται να εργάζονται κατά τον δέοντα τρόπον η Κρατική μηχανή και κατ' αυτόν τον τρόπον και η δημοσία υπηρεσία, είναι ανάγκη όπως τα Υπουργεία και τα υπ' αυτά Τμήματα επανδρουνται δι' υπαλλήλων εις τον απαιτούμενον αριθμόν και με τας αναγκαίας ικανότητας. Όταν δε γίνεται τούτο, πρέπει και αι θέσεις και ως εκ τούτου και οι υπάλληλοι να κατανέμονται καταλλήλως μεταξύ των διαφόρων Υπουργείων και Τμημάτων. Πρέπει ιδιαιτέρως να διασαφηνίζονται αι αρμοδιότητες και ευθύναι των εις τα εν λόγω Υπουργεία και Τμήματα θέσεων. Διότι πρέπει να παρατηρηθή ότι υπό τας σημερινάς συνθήκας υφίσταται μία δυσαναλογία εις τον αριθμόν των υπαλλήλων των διαφόρων Υπουργείων και Τμημάτων ή εις τον αριθμόν των υπαλλήλων, οι οποίοι ευρίσκονται εις τον ίδιον βαθμόν. Λόγω του ότι αι αρμοδιότητες και ευθύναι δεν έχουν διασαφηνισθή επακριβώς και κατανεμηθή κατασπαταλάται κόπος επί ματαίω και δεν είναι δυνατόν αι εργασίαι να προχωρούν κατά τον δέοντα τρόπον. Διά τον λόγον τούτον η εγκαθιδρύσις μιας καλής οργανώσεως εντός των πλαισίων των Συνταγματικών διατάξεων θα αυξήση, αναμφιβόλως, την απόδοσιν της δημοσίας υπηρεσίας. Εκτός τούτου η δημοσία υπηρεσία έχει και την ανθρωπίνην της πλευράν. Τας υπηρεσίας και την εργασίαν των καθορισθησομένων θέσεων θα τας εκτελούν άνθρωποι. Διά να δύνανται δε ούτοι να εργάζονται κατά τον καλύτερον τρόπον και διά να εξασφαλισθή η μεγίστη απόδοσις από αυτούς, είναι ανάγκη όπως ούτοι απασχολώνται και εργάζονται υπό λογικούς και καταλλήλους όρους και συνθήκας υπηρεσίας. Αυτοί οι όροι δεν είναι μόνον υλικοί αλλά περιλαμβάνουν συγχρόνως και τους ψυχικούς τοιούτους. Πλην τούτων, είναι ανάγκη όπως τα μέλη της δημοσίας υπηρεσίας ικανοποιώνται και οικονομικώς αναλόγως των οικονομικών δυνατοτήτων του τόπου. Αυτό δε είναι μόνον διά το παρόν· είναι ανάγκη όπως διασφαλίζεται, κατά το δυνατόν, και το μέλλον των ιδίων και των οικογενειών των. Επίσης παρατηρούνται δυσαναλογίαι

και εις τας μισθολογικάς κλίμακας των υπαλλήλων των διαφόρων βαθμών. Είναι ανάγκη όπως απ' ενός αι μισθοδοτικά κλίμακας ρυθμισθούν συμφώνως προς τας ευθύναις και τα προσόντα και απ' ετέρου υπάρχη μεταξύ των μία αναλογία. Συγχρόνως και υπ' αυτήν την άποψιν υπάρχουν πολλοί υπάλληλοι, των οποίων η μισθοδοτική κλίμαξ είναι χαμηλή. Εις πολλάς δε περιπτώσεις αυτή δεν είναι ανάλογος προς τας θέσεις ή τας ευθύναις τούτων. Δι' αυτόν τον λόγον, εξετάζοντες το σημείον τούτο, πρέπει να αξιολογήσωμεν το έργον αυτών των υπαλλήλων. Επίσης, θα ήθελα να εν σχέσει προς το μέλλον των ιδίων και των οικογενειών των, εις το οποίον ανεφέρθη προ ολίγου, να εκφράσω την ακόλουθον ευχήν. Εξ όσων ακόμη ενθυμούμαι, όταν ετροποποιείτο ο περί Χηρών και Ορφανών Νόμος είχαν υποβληθή σύστασις όπως το ποσό, το οποίον είχε καταθέσει η Κυβέρνησις, κατακρατηθή και χρησιμοποιηθή διά τους σκοπούς ενός νέου περί συντάξεως νόμου, ο οποίος θα εθεσπίζετο μελλοντικώς. Το να διακόπτεται με τον θάνατόν του η σύνταξις ενός υπαλλήλου τεθέντος υπό σύνταξιν ή αφυπηρηθέντος δεν συμβιβάζεται με την εξασφάλισιν εγγυήσεως διά το μέλλον των υπαλλήλων, εις το οποίον ανεφέρθη. Είναι επιθυμητόν όπως, καθ' έν τρόπον συμβαίνει εις ωρισμένας χώρας, μετά τον θάνατον ενός υπαλλήλου την σύνταξιν του συνεχίξη να λαμβάνη η σύζυγος ή η οικογένειά του υπό ωρισμένους όρους. Δεν θα ήθελα να προβώ εις την διατύπωσιν και άλλων απόψεων. Όπως έχω αναφέρει, εάν πραγματικώς συσταθή η προταθείσα επιτροπή εμπειρογνομώνων και υποβάλη έκθεσιν, θα είναι δυνατόν αυτά τα θέματα να συζητηθούν λεπτομερώς· τα σημεία δε, τα οποία υπέβαλον, δεν είναι δυνατόν παρά να είναι μόνον γενικής φύσεως. Ελπίζω ότι η σχεδιαζόμενη να συσταθή επιτροπή εμπειρογνομώνων θα λάβη υπ' όψιν και τα θέματα, τα οποία έχω υποβάλει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Η έκθεσις την οποίαν συζητούμεν έχει ετοιμασθή υπό μιας Επιτροπής, η οποία συνεστήθη υπό της Βουλής τον Δεκέμβριον του 1960. Σκοπός της Επιτροπής ήτο να εξετάση την εν γένει διάρθρωσιν της Δημοσίας Υπηρεσίας και να υποβάλη εις την Βουλήν έκθεσιν επί των πορισμάτων της. Η απόφασις διά την σύστασιν της Επιτροπής έγινε προς την Βουλήν υπό της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής επί Δημοσιονομικών Ζητημάτων, η οποία κατά την μελέτην και συζήτησιν του Προϋπολογισμού του 1961 ήτο υποχρεωμένη να εξετάση και είτε να εγκρίνη είτε να απορρίψη τόνον τας παρούσας μισθοδοτικάς κλίμακας όσον και εκείνας των διαφόρων νέων θέσεων.

Η Επιτροπή επί Δημοσιονομικών Ζητημάτων ησθάνθη ότι δεν ήτο εις θέσιν να αποφασίση επί των ζητημάτων αυτών, και μάλιστα κατά την διάρκειαν των συζητήσεων και των εργασιών της επί του Προϋπολογισμού, και εισηγήθη προς την Βουλήν τον διορισμόν ειδικής επί του θέματος Επιτροπής. Αυτό, κύριοι συνάδελφοι, έγινε τον Δεκέμβριον του 1960. Τότε, ύστερα από παρέλευσιν δύο και πλέον ετών, η Επιτροπή υποβάλλει μίαν έκθεσιν, η οποία κατά την γνώμην μας ούτε την Βουλήν ούτε την Εκτελεστικήν Εξουσίαν πρόκειται να βοηθήση διά την λύσιν των προβλημάτων τα οποία σχετίζονται με την διάρθρωσιν της Δημοσίας Υπηρεσίας, τας μισθοδοτικάς κλίμακας, τας συντάξεις κ.λ.π.

Η ίδια η Επιτροπή δεν προβαίνει εις εισηγήσεις ούτε αναφέρει εις την έκθεσιν της ωρισμένα πορίσματα. Μεταφέρει απλώς εις την Βουλήν μερικάς εντυπώσεις τας οποίας εσημάτισεν εκ της προκαταρκτικής μελέτης την οποίαν διενήργησε. Προτού προχωρήσω να σχολιάσω μερικά από τα σημεία της εκθέσεως, επιθυμώ, αγαπητοί συνάδελφοι, να κάμω από του βήματος μίαν γενικήν φύσεως παρατήρησιν την οποίαν κατά την γνώμην μας πρέπει να έχη υπ' όψιν το Σώμα τούτο εις το μέλλον. Ο θεσμός των ειδικών Κοινοβουλευτικών Επιτροπών των εκλεγομένων υπό του Σώματος

διά την μελέτην ειδικών θεμάτων ή την διερεύνησιν ειδικών προβλημάτων πολιτικής ή οικονομικής ή κοινωνικής φύσεως, είναι ένας σημαντικός κοινοβουλευτικός θεσμός. Τόσον αι μόνιμοι Κοινοβουλευτικοί Επιτροπείς όσον και αι ειδικώς διοριζόμεναι δι' ειδικά θέματα Επιτροπεί της Βουλής αποτελούν, πρέπει να αποτελούν, σημαντικό τμήμα του όλου μηχανισμού της Βουλής. Η δραστηριότης και η καλή λειτουργία των Επιτροπών εκφράζει εις ένα μεγάλο βαθμόν την δραστηριότητα και την καλήν λειτουργίαν του Σώματος. Εντός των Επιτροπών, τόσον των μόνιμων όσον και των ειδικών, δύναται να διεξαχθή σοβαρά, σοβαρωτάτη εργασία, η οποία διά λόγους πρακτικών δυσκολιών δεν είναι δυνατόν να γίνη υπό της ολομελείας και η οποία προπαρασκευάζει και καθιστά ευκολωτέραν την εργασία της Βουλής. Κάμνω την γενικήν αυτήν παρατήρησιν διότι αισθάνομαι ότι η Επιτροπή, της οποίας την έκθεσιν μελετώμεν την στιγμήν αυτήν, δεν έχει ανταποκριθή εις τον βαθμόν που όλοι ανεμόμενοι. Δεν έχει δώσει εις την Βουλήν ένα ισχυρόν έγγραφον επί του οποίου να στηριχθώμεν διά να συζητήσωμεν το σοβαρώτατον πρόβλημα της διαφθώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας.

Θέλω να υπογραμμίσω ότι εις το μέλλον πρέπει να είμεθα πολύ προσεκτικοί εάν θέλωμεν, και όλοι θέλομεν, να κρατήσωμεν υψηλά το κύρος, το γόητρον του Σώματος, όσον και των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών.

Και τώρα ολίγα επί της εκθέσεως της Επιτροπής. Η ουσία της εκθέσεως είναι ότι το όλον θέμα δέον να παραπεμφθή προς μελέτην υπό Επιτροπή εξ εμπειρογνώμωνων, είναι δε γνωστόν ότι η Εκτελεστική Εξουσία μελετά την σύστασιν μιας τοιαύτης Επιτροπής. Ανεκoinώθη μάλιστα ότι πρόκειται να μετακληθώσι προς τούτο και εμπειρογνώμονες εκ του εξωτερικού. Δεν διαφωνούμεν με την αρχήν, ότι δηλαδή διά την μελέτην του όλου προβλήματος χρειάζεται μία Επιτροπή ειδικών. Δεν διαφωνούμεν επίσης με το ότι η πείρα του εξωτερικού είναι χρήσιμος. Νομίζομεν όμως ότι θα ήτο λάθος εάν η Επιτροπή αποτελείτο μόνον από εμπειρογνώμονας του εξωτερικού ή κατά πλειοψηφίαν από τοιούτους εμπειρογνώμονας. Έχομεν την γνώμην ότι, εάν η παρουσία του ξένου εμπειρογνώμονος είναι χρήσιμος, και η παρουσία εις την Επιτροπήν των Κυπρίων μελών της Δημοσίας Υπηρεσίας των κατεχόντων αρκετήν πείραν είναι απαραίτητος. Πολύ ορθώς εις την έκθεσιν της Επιτροπής αναφέρεται ότι άνευ της βοήθειας εμπειρογνώμωνων και μελών της Δημοσίας Υπηρεσίας κατεχόντων αρκετήν πείραν περί τοιούτων ζητημάτων, ουδεμία Επιτροπή δύναται να ελπίζη ότι θα μελετήση ταύτα ενδελεχώς και να προβή εις αξιολόγους συστάσεις.

Έχομεν λοιπόν την γνώμην, ότι η Επιτροπή δέον, κατά κύριον λόγον, να αποτελείται από Κυπρίους εμπειρογνώμονας και τέτοιου υπάρχουν αρκετοί μεταξύ των εν ενεργεία ή των εν απυτηρηθείσιν δημοσίων υπαλλήλων. Ομιλούντες επί του θέματος αυτού, δέον να αναφέρωμεν ότι, όταν θα καταρτίζεται η Επιτροπή, αι οργανώσεις των Δημοσίων Υπαλλήλων δεν πρέπει να αγνοηθώσι. Γνωρίζω ότι αι οργανώσεις των υπαλλήλων ήγειραν ήδη την αξίωσιν ότι πρέπει να αντιπροσωπευθώσιν υπευθύνως εις την Επιτροπήν και ότι ο λόγος των δεν πρέπει να είναι συμβουλευτικός μόνον. Η αξίωσις αυτή είναι δικαία. Είναι πιθανόν ως αποτέλεσμα των εισηγήσεων της Επιτροπής να χρειασθώσι σοβαράι αλλαγαι. Η επιτυχής εφαρμογή των αλλαγών θα απαιτήση την συνεργασίαν και τον ενθουσιασμόν ίσως των υπαλλήλων. Διά να γίνη αυτό οι υπάλληλοι πρέπει να αισθάνονται ότι από την αρχήν είχαν την ευκαιρίαν να ομιλήσουν κατά τρόπον υπεύθυνον και ισότιμον εντός της Επιτροπής. Το ίδιον το συμφέρον του σκοπού τον οποίον επιδιώκομεν, απαιτεί την υπεύθυνον και ουχι συμβουλευτικήν συμμετοχήν των υπαλλήλικών οργανώσεων εις την Επιτροπήν.

Όσον αφορά τους όρους εντολής της Επιτροπής, τόσον ημείς όσον και η Εκτελεστική Επιτροπή πρέπει να είμεθα προσεκτικοί. Μία Επιτροπή μελετώσα την διάρθρωσιν της Δημοσίας Υπηρεσίας δεν αποκλείεται βεβαίως να υπεισέλθη εις λεπτομερείας. Υπάρχει όμως μία γραμμή πέραν της

οποίας ορισμένα θέματα γίνονται θέματα αναγόμενα εις τας συλλογικάς διαπραγματεύσεις. Δεν πρέπει να ξεχνούμεν ότι υπάρχει ήδη και ήρχισε να λειτουργή η Κοινή Επιτροπή Προσωπικού — JOINT STAFF COMMITTEE — η οποία είναι εις θέσιν να συζητήση πολλά ζητήματα σχετιζόμενα με τας αδειάς, τα επιδόματα, τας υπερωρίας, την ιατρικήν περιθαλψίν και άλλα.

Υπάρχουν δύο ακόμη σημεία επί των οποίων επιθυμώ να ομιλήσω με πολλήν συντομίαν. Το πρώτον είναι ότι πρέπει ο διορισμός της Επιτροπής να επισπευσθή. Το πρόβλημα εκκεμεί, όπως είπα και εις την αρχήν, από τον Δεκέμβριον του 1960. Το δεύτερον είναι ότι, επ' όσον η Επιτροπή θα εργάζεται, να αποφευχθώσιν νέοι διορισμοί από εξωυπηρεσιακά πρόσωπα, διότι είναι πιθανόν οι τοιοῦτοι διορισμοί να κάμουν την όλην αντιμετώπισιν του προβλήματος περισσότερον δύσκολον ή δαπανηρόν όταν η Επιτροπή θα συμπληρώσῃ το έργο της.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Πέτρος Στυλιανού.

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι.

Το υπό συζήτησιν θέμα ενέχει σπουδαιότητα σημασίαν και έχει σημαντικάς επιπτώσεις όχι μόνον επί της Κυβερνητικής μηχανής αλλά και επί της όλης διαφθώσεως της πολιτείας εν γένει, διότι από την ορθήν τοποθέτησιν του Κυβερνητικού μηχανισμού θα εξαρτηθή η όλη προοπτική ανεξίτητος μιας κοινωνίας. Ως εκ τούτου, πιστεύω ότι η σημειωθείσα βραδύτης υπό της ειδικώς συσταθείσας Επιτροπής διερευνήσεως της διαφθώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας και υποβολής εις το Σώμα εκθέσεως επί των πορισμάτων της εν γένει είναι, κατά την γνώμην μου, αδικαιολόγητος και υπήρξεν άστοχος, όπως κατά την αντίληψίν μου, άστοχος επίσης υπήρξεν υπό της Επιτροπής ο τρόπος αντιμετώπισεως του θέματος διά τον απλούστατον λόγον ότι οι μόνοι εν προκειμένω επαίοντες, οι ίδιοι οι δημόσιοι υπάλληλοι, διά των συντεχνιακών εκπροσώπων των δεν προσεκλήθησαν να εκφέρουν τας επί του εγερθέντος θέματος απόψεις των. Ανεξαρτήτως όμως της ως άνω τακτικής, η έκθεσις ομιλεί περί υπευθύνου Κυβερνητικής Επιτροπής διερευνήσεως του χρονίζοντος προβλήματος αναδιαφθώσεως της Δημοσίας Υπηρεσίας με προοπτικές αναθέσεως απλών καθηκόντων συμβουλευτικών εις μίαν τοιαύτην συσταθησομένην επιτροπήν εις τους δημοσίους υπαλλήλους. Όμως, ως όλοι γνωρίζετε, ο συμβουλευτικός ρόλος είναι ρόλος δευτερευούσης σημασίας, ενώ η πανθομολογούμενος πολύτιμος πείρα και βοήθεια των δημοσίων υπαλλήλων, η οποία κατεφάνη εις πλείστας όσας περιπτώσεις — και ειδικώτερον εις την περίπτωσιν της διαλύσεως του γνωστού Ταμείου Συντάξεων Χηρών και Ορφανών των δημοσίων υπαλλήλων, την οποίαν όσοι μετέσχον της ειδικής επιτροπής εκ του σύνεργου διεπίστωσαν — επιβάλλει την ίσην αντιπροσώπευσιν των δημοσίων υπαλλήλων εις μίαν τοιαύτην Επιτροπήν. Πλείστοι όσοι συνάδελφοι γνωρίζουν ποία λαμπρά αποτελέσματα έχει μία στενωτέρας εννοίας και μορφής λειτουργούσα από αρκετών ήδη ετών Επιτροπή, η Μικτή Κυβερνητική Εργατική Επιτροπή. Θα ήτο εντελώς αδιανόητος η κατά προσέγγισιν έστω αποτελεσματικότης της εν λόγω Επιτροπής εάν έλειπαν από αυτήν με ιδιότητα ισότιμων μελών οι αμεσώτερα ενδιαφερόμενοι, και εκπρόσωποι της εργατικής τάξεως, έστω και αυτοί που την εκπροσωπούν σήμεραν.

Η δεύτερα βασική παρατήρησις την οποίαν ήθελα εν προκειμένω να κάμω αφορά την εισήγησιν περί διερευνήσεως και διευκρινήσεως του κατά πόσον υπάρχει κατατεθειμένη έντυπος η έκθεσις του επισκεφθέντος προ βετίας περίπου την Νήσον κυρίου Hayward, "Local Administration" διότι, απ' ότι πληροφορούμαι, πιστεύω ότι περιέχει βάσιμα συμπεράσματα τα οποία δύναται να αρωσθώσι. Βάσει συγκεκριμένης της εκθέσεως, υπάρχει εισήγησις καταργήσεως των επαρχιακών δικαστηρίων και αναθέσεως της εργασίας των εις

άλλα τμήματα. Υπάρχουν τμήματα, επί παραδείγματι, τα οποία πρέπει να ενωθούν εις διάφορα Υπουργεία και να παύσουν να είναι αυτοτελή. Αναφέρονται εις ένα μόνο εκ των πολλών τμημάτων, το τμήμα του Εφόρου Συντεχνιών, το οποίον μπορεί κάλλιστα να τριχοτομηθή και να ενταχθή εις τα Υπουργεία Εμπορίου και Βιομηχανίας, διότι αφορά τας Εταιρείας και τα εμπορικά σήματα, εις το Υπουργείον Δικαιοσύνης, διότι αφορά τας πτωχεύσεις, και εις το Υπουργείον Εργασίας διότι αφορά τον περί Συντεχνιών Νόμον. Τοιουτοτρόπως το τμήμα θα ηδύνατο να διαλυθῆ και η θέσις τουλάχιστον ενός Βοηθού Τμηματάρχου — και είναι, εν παρόδω, γνωστόν ότι πολλαί θέσεις Βοηθών Τμηματάρχων τας οποίας εδημιούργησεν η Αποικιοκρατία διά να δύνανται ανενοχλήτως ωρισμένοι Τμηματάρχαι να παραθερίζουν εις Τρόδος, ἢ να απουσιάζουν επί μήνας εις το εξωτερικόν — είναι εντελώς περιτταί, ενώ ταυτοχρόνως ἄλλαι θέσεις θα μπορούσαν να εκλείψουν τελείως προς ὄφελος τῆς οικονομίας του λαοῦ μας.

Τοιουτοτρόπως θα ηδύνατο να υπάρξουν ὅλαι αι αναγκαίαι προϋποθέσεις ευρύθμου και αντικειμενικῆς λειτουργίας του τμήματος και να ανακουφισθῶν οἱ ευσυνείδητοι υπάλληλοι του τμήματος διά να δύνανται να φέρῃ το τμήμα, ὅπως φυσικά υπάρχουν και ἄλλα τμήματα με παρομοίαις περιπτώσεις, εις πέρας αποτελεσματικόν το ἔργον του διά να μην παρουσιάζεται το φαινόμενον να υπάρχουν εκθέσεις, ἐτήσιαι εκθέσεις του 1960, κατατεθειμένα εις τὰ stencils ἀντί να κυκλοφορῶσιν κανονικῶς ὡς ἔπρεπε.

Δεν υπεισέρχομαι εις τὰ ἄλλα τμήματα, διότι πιστεύω ὅτι με μίαν ἐνδελεχῆ ἔρευναν και πολλά ἄλλα τμήματα θα αποδειχθῶν ὡς αυτοτελῆ τμήματα περιττά, και πλείστα ὅσαι θέσεις ἐν αἷς και Διευθυντῶν και Υποδιευθυντῶν τμημάτων περιτταί πολυτέλειαι.

Μία τέλος ἄλλη περιττή, κατά τὴν γνώμην μου, οργανικὴ θέσις, και διαδικὴ ἐν προκειμένῳ ἐξουσία, ἡ ἐξουσία των Διοικητηρίων, θα ημπορούσεν εὐν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ προγενεστέρα ἐκθεσις τὴν ὁποίαν ἀνέφερα, να ἐκλείψῃ. Συγκεκριμένως ἡ ἀνάθεσις κατασκευῆς και ἐπιδιορθώσεως των ὁδῶν, ἡ ὁποία γίνεται σήμερον ὑπὸ των Δημοσίων Ἔργων τῆς Ἐπαρχιακῆς Διοικήσεως και του Δασονομείου, να ἀνατεθῆ διά λόγους ἐθνικῆς οικονομικῆς εἰς ἓν και μόνον τμήμα. Τοιουτοτρόπως πιθανόν να ἀπεδεικνύετο και πάλιν ἐν προκειμένῳ ὁ ρόλος του Διοικητηρίου ἐντελῶς περιττός· εὐν ἀνελάμβανε δηλαδὴ τὴν εὐθὴν ἀποκλειστικῶς ἓν και μόνον, ὡς ἀνέφερα, τμήμα και ἀπεφεύγοντο τοιουτοτρόπως ἄσκοποι ὑδροκεφαλισμοί. Κατ' ἀνάλογον τρόπον θα ηδύνατο να λειτουργήσῃ ἐνιαῖα ὑπηρεσία ἐκδόσεως ἀδειῶν οἰκοδομῆς ἀντί του μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος συστήματος με τριμερεῖς διοικήσεις, το τμήμα Δημοσίων Ἔργων, το τμήμα Ἐπαρχιακῆς Διοικήσεως και το τμήμα Πολεοδομίας, διά να μην ἀναφερθῶμεν εἰς το Κτηματολόγιον και το Ἰατρικόν τμήμα. Ὁ ρόλος τέλος του συντονιστοῦ των Ἐπαρχιακῶν Διοικητηρίων εἰς θέματα ὑδρεύσεως και ἀρδεύσεως θα ἦτο ἴσως και πάλιν περιττός εὐν ἡ διαρχία ἐξέλιπε και ἡ Ἐπαρχιακὴ Διοίκησις ἀπεσῦρετο του ρόλου να ὑποδεικνύῃ το ἔργον προς ἐκτέλεσιν διά τὰ ἐκάστοτε ψηφιζόμενα ἔργα και το Ἀρδευτικόν Τμήμα εὐν εὐχῶρι εἰς τὴν ἐκπόνησιν των, νοουμένου ὅτι τοῦτο θα ηδύνατο να ἀναληφθῆ ὑπὸ των Ἀρδευτικῶν και μόνον Τμημάτων. Ἐπιγραμματικῶς θα ηδύνατο ἐν προκειμένῳ να λεχθῆ ὅτι ἓνας θεσμός ὁ ὁποῖος σκοπὸν εἶχεν ἐπὶ ἀποικιοκρατίας να διαπιστώσῃ τὰ πολιτικὰ φρονήματα του λαοῦ, τὴν ἀνάλογον μεταχειρίσιν του κατὰ τὴν δημιουργίαν φιλοαγγλικῶν αισθημάτων, θα ἦτο ἴσως σήμερον περιττός. Ὅμως διά να πραγματοποιηθῶν ἐπιγραμματικῶς θα ἦθελα να ἐπανατονώσω τὴν ἀνάγκην προσφυγῆς εἰς τὴν πολῦτιμον ἐμπειρίαν των δημοσίων υπαλλήλων οἱ ὁποῖοι ὑπὸ μίαν λαμπρὰν συνδικαλιστικὴν ἡγεσίαν ἔχουν ἀρκετὰ ἐν προκειμένῳ να προσφέρουν.

Τέλος, εἰσηγούμαι ὅπως τεθῆ εἰς ψήφοφορίαν ἡ εἰσηγησις περὶ ἴσης εκπροσωπήσεως των δημοσίων υπαλλήλων εἰς μίαν συσταθσομένην ἐπιτροπὴν κατ' ἀνάλογον τρόπον λειτουργίας τῆς Μικτῆς Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ἄλλοι ομιληταί ἐπὶ του θέματος;

Ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Οἱ δύο προηγούμενοι ομιληταί, ἐντιμοὶ κύριοι συνάδελφοι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ὅτι θα ἦτο ἀνάγκη να διακοφῶμεν δι' ὀλίγα λεπτά διότι τουλάχιστον τας μεταφράσεις δεν εἶναι δυνατόν να τας ἀκούσουν οἱ στενογράφοι και πολλαί ἀπὸ τὰ Μέλη.

Θα διακοφῶμεν διά δέκα λεπτά διά να ελεγχθῶν τὰ μικρόφωνα.

(Ὁρα διακοπῆς 7.20 μ.μ.)

(Ὁρα ἐνάρξεως 7.50 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοὶ Γραμματεῖς να διαπιστώσουν εὐν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἐχει τον λόγον ὁ κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ἦκουσα μετὰ προσοχῆς τὰ ὅσα ἐλέχθησαν ἀπὸ τους προηγούμενους δύο ομιλητάς και ἀπὸ τας ὁμιλίαις αὐτές, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, θα ημπορούσεν ἓνας να σχηματίσῃ τὴν λαθασμένην ἀπόψιν ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ οὐδὲν ἐπραξεν, και ἐπαρουσίασεν σήμερον μίαν ἐκθεσιν ἡ ὁποία ἐντυπώσεις μόνον ἔχει, κατὰ τὰ λεγόμενα του συναδέλφου κυρίου Παπαϊωάννου. Προσθήχθη εἰς το ἐδώλιον ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ, ἀλλὰ τὴν μόνην κατηγορίαν τὴν ὁποίαν μπορούμεν να εἰσηγηθῶμεν ἐναντίον αὐτῆς τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὅτι ὑπῆρξεν ἐντιμος και εὐλικρινής. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ, ἐντιμοὶ κύριοι, συνήλθεν εἰς συνεδριάσεις εὐθὺς μετὰ τον διορισμόν τῆς, και ἀπεφάσισεν ὅτι το πρόβλημα, ἐφ' ὅσον ὑπῆρξεν ἀρκετὰ πολὺπλοκον και δύσκολον, θα ἔπρεπε να ἐξετασθῆ ἀπὸ τις πολλές του ἀπόψεις ἀπὸ διαφορετικὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐλήφθη σχετικὴ ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς και τὰ μέλη ἤρχισαν τὴν μελέτην ἐπὶ μέρους θεμάτων. Ἐγιναν και ἄλλαι συνεδριάσεις, ἐζήτησεν ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὰ διάφορα Κυβερνητικὰ τμήματα, ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκθεσιν, ἀρκετὸν υλικόν προς μελέτην, και ὡς ἀποτέλεσμα ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχε να διεξέλθῃ τον ὄγκον ἐκείνων των ἐγγράφων τὰ ὁποῖα, ἐντιμοὶ κύριοι, βλέπετε εἰς τὴν ἔδραν του Γραμματέως ἐδῶ. Ἐδόθησαν ἐκθέσεις ἀπὸ τὰ μέλη και ἐν καιρῷ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκατάλαβε πλέον ὅτι το πρόβλημα δεν μπορούσε να λυθῆ ἀπὸ μίαν Ἐπιτροπὴν Βουλευτῶν οἱ ὁποῖοι οὔτε εἰδικοὶ ἦσαν οὔτε και ἐμπειροὶ δημόσιοι υπάλληλοι ὑπῆρξαν. Τί το ἐντιμώτερον ἀπὸ του να ἀποφασίσουν να πάρουν το θάρρος και να πουν εἰς το Σῶμα ἀκύριοι δεν μπορούμε να ἀντεπεξέλθωμεν εἰς αὐτό το πρᾶγμα ἐκτός εὐν θέλετε να σας παρουσιάσωμεν κατὶ το καιρικόν. Ἐντυπώσεις μόνον μπορούσαν να εἶχαν μέχρι του σημείου ἐκείνου διότι το πόρισμα προϋποθέτει σοβαρὰν μελέτην διά να κληθῆ κατόπιν το Σῶμα να ἀποφασίσῃ εὐν τὰ πορίσματα ἐκεῖνα εἶναι ὀρθὰ ἢ ὄχι. Και ὡς ἀποτέλεσμα εἰς τὴν ἐκθεσίν τῆς ἡ Ἐπιτροπὴ λέγει ἀκριβῶς ἐκεῖνο το ὁποῖον ἀπεφάσισεν, ὅτι δηλαδὴ δεν μπορεῖ να ἀντεπεξέλθῃ εἰς ἐκεῖνο το ὁποῖον τῆς ἀνέθεσε το Σῶμα. Και αὐτό το λέγουν ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, παρ' ὅλον που μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς ὑπῆρξε μέλος και ἓνας ἐμπειρὸς περὶ τὰ συνδικαλιστικὰ θέματα Βουλευτῆς, ὁ ὁποῖος παρ' ὄλην τὴν πείραν του συμφώνησεν και ἐκεῖνος ὅτι το θέμα ἦτο δύσκολον και δεν μπορούσε να ἀντεπεξέλθῃ. Ἄδικοι, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ἡ κατηγορία ἐναντίον τῆς Ἐπιτροπῆς. Παρ' ὅλον που αἱ εἰσηγήσεις εἶναι γενικῶς χαρακτῆρος εἰς τὴν ἐκθεσιν, ἐν τούτοις, ἐν γενικαῖς γραμματαῖς, ἤθελα να ἀπαντήσω εἰς δύο τουλάχιστον σημεία. Πρῶτον, εἰς τὴν πρότασιν ὅπως μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τὴν ὁποίαν θα δημιουργήσῃ ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία, ὅπως μέλη λέγω, εἶναι και δημόσιοι υπάλληλοι. Νομίζω ὅτι αὐτό δεν εἶναι καθόλου ὀρθόν διότι εὐν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία

θα έχη να αποφασίσει θέματα τα οποία άπτονται του συμφέροντος των δημοσίων υπάλληλων θα έχουν λόγον, ίσον λόγον τουλάχιστον, με τα άλλα μέλη της Επιτροπής και οι εν ενεργεία δημόσιοι υπάλληλοι, νομίζω ότι τούτο θα ήτο εναντίον των φυσικών νόμων του Δικαίου. Συμβουλευτικήν θέσιν εις την επιτροπήν μάλιστα. Αλλά όχι και δικαίωμα ψήφου διά να δυνηθούν π.χ. να ψηφίσουν κλίμακας μισθών.

Ελέχθη επίσης ότι οι ειδικοί περί τα θέματα αυτά δεν θα έπρεπε να ήσαν πολλοί. Αντιθέτως νομίζω ότι το πρόβλημα αυτό έχει μεγάλην ανάγκην της συμβουλής των ειδικών, όπως φαίνεται και από προηγουμένη παρομοίαν εργασίαν όταν εδόθη το Clifford Report.

Δεν θα ήθελα να μακρυγορήσω, αγαπητοί συνάδελφοι. Θα ήθελα απλώς να καλέσω το Σώμα όπως εγκρίνη τας εισηγήσεις της Επιτροπής, όπως περιέχονται εις την έκθεσιν, και εξουσιοδοτήσω το αρμόδιον πρόσωπον ή τα αρμόδια πρόσωπα της Βουλής όπως αποστείλουν αντίγραφον της παρούσης εκθέσεως προς το Υπουργικόν Συμβούλιον, όπως αναφέρεται και εις την τελευταίαν παράγραφον της υπό συζήτησιν εκθέσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Θα ήθελα, εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής, να κάμω την εξής διασάφισιν όσον αφορά την χρήσιν της λέξεως «εντυπώσεις». Η αρχική έκθεσις η οποία ητοιμάσθη υπό της Επιτροπής και την οποίαν είχα την ευκαιρίαν να ιδώ προτού ακόμη κυκλοφορήσῃ, αντί της λέξεως «εντυπώσεις» περιείχε την λέξιν «συμπεράσματα». Εισηγήθη εις τον Πρόεδρον της Επιτροπής ότι εφ' όσον η γραμμή την οποίαν ηκολούθησεν η Επιτροπή ήτο να εισηγηθή την ίδρυσιν Επιτροπής εξ εμπειρογνομόνων η οποία θα εξήταζε το όλον θέμα, συμπεριλαμβανομένων και των θεμάτων επί των οποίων η Επιτροπή κατέληξεν εις συμπεράσματα, δεν θα έπρεπε να προδιαθήσῃ την διερευνητικήν επιτροπήν εξ εμπειρογνομόνων διά της χρήσεως της λέξεως «συμπεράσματα» το οποίον θα εσήμαινεν ότι ήδη η Επιτροπή έχει αποκρυσταλλώσει θετικές απόψεις και συμπεράσματα επί των θεμάτων τούτων. Επίσης ο Πρόεδρος της Επιτροπής με συνεβουλεύθη κατά πόσον η έκθεσις θα έπρεπε να ήτο εκτεταμένη και εμπειριστατωμένη, ή κατά πόσον θα έπρεπε να είναι υπό συνοπτικόν τύπον. Θα ήθελα να υπενθυμίσω τα Έντιμα Μέλη ότι οι όροι εντολής οι οποίοι εδόθησαν έχουν ως εξής:

Οι όροι εντολής της Επιτροπής ήσαν οι ακόλουθοι: Να εξετάσῃ την εν γένει διάρθρωσιν της Δημοσίας Υπηρεσίας και να υποβάλῃ εις την Βουλὴν έκθεσιν επί των πορισμάτων αυτής. Εφ' όσον η Επιτροπή κατέληξεν εις τὸ συμπέρασμα ότι θα έπρεπε το όλον θέμα να παραπεμφθῇ εις Επιτροπήν εξ εμπειρογνομόνων, συνεβούλευσα την Επιτροπήν ότι δεν θα ήτο ορθόν να συμπεριλάβῃ εντός της εκθέσεως της οτιδήποτε το οποίον θα ήτο δυνατόν να επηρεάσῃ την Επιτροπήν εξ εμπειρογνομόνων. Ούτε τούτο θα ήτο χρήσιμον εφ' όσον η Βουλὴ δεν επρόκειτο η ίδια να αποφασίσῃ προτού κατετεθῇ η καταρτισθείσα έκθεσις της εξ εμπειρογνομόνων Επιτροπής. Ασφαλώς εάν επρόκειτο να ήτο η τελική έκθεσις επί της οποίας η Βουλὴ να συζητήσῃ δεν θα ήτο ικανοποιητική. Αλλ' εφ' όσον η Επιτροπή εντίμως, ως ετόνισεν ο έντιμος Βουλευτής κ. Λέλλος Δημητριάδης, ησθάνθη ότι δεν θα ήτο δυνατόν να φέρῃ εις πέρας το έργον της, ηκολούθησε την ορθήν τακτικήν να παραπέμψῃ το θέμα εις Επιτροπήν εξ εμπειρογνομόνων παρά να καταθέσῃ εις την Βουλὴν ένα εκτεταμένον έγγραφον διά την ακρίβειαν του οποίου ή την θετικότητα ή την ορθήν τοποθέτησιν των ζητημάτων η ίδια η Επιτροπή δεν ησθάνετο ικανοποιημένη. Εάν κατέθετε τοιούτον έγγραφον ενώπιον της Βουλής θα ήτο δυνατόν να παραπλανήσῃ την Βουλὴν και να οδηγήσῃ την συζήτησιν εις μη ορθά συμπεράσματα.

Όσον αφορά το θέμα το οποίον ηγέρθη κατά πόσον οι δημόσιοι υπάλληλοι πρέπει να συμμετέχουν εις την Επιτροπήν

ούχι υπό συμβουλευτικόν τύπον, αλλ' ως ισότιμα μέλη, δεν νομίζω ότι είναι ανάγκη να τεθῇ εις ψηφοφορίαν. Απλώς προτίθεμαι να συμπληρώσω την έκθεσιν αναφέρον ότι εξεφράσθησαν ωσαύτως απόψεις ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι πρέπει να έχουν ισότιμον θέσιν εις την Επιτροπήν.

Η όλη έκθεσις δεν αποτελεί θέμα ψηφίσεως ή αποφάσεως η οποία δεσμεύει την Εκτελεστικήν Εξουσίαν, αλλά πρόκειται περί εισηγητικής εκθέσεως προς την Εκτελεστικήν Εξουσίαν και όλαι αι εκφρασθείσαι απόψεις πρέπει να θεθούν ενώπιον της Εκτελεστικής Εξουσίας η οποία θα λάβῃ την απόφασιν να διορίσῃ την Επιτροπήν.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Θα ήθελα απλώς, κύριε Πρόεδρε, να παρακαλέσω όπως σημειωθῇ ότι είναι απόψεις μελών του Σώματος και όχι μελών της Επιτροπής όπως παρίστανται ως μέλη εις την Επιτροπήν αυτήν δημόσιοι υπάλληλοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έληξεν η συζήτησις του θέματος.

Δυνάμει του 74ου Άρθρου του Συντάγματος, η σύνοδος της Βουλής η οποία διαρκεί από 3 ως 6 μήνας, λήγει την 16ην Φεβρουαρίου του 1963, εκτός εάν 10 Βουλευταί αποστείλουν προς τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Βουλής αίτησιν όπως παραταθῇ η περίοδος της συνόδου της Βουλής λόγω του ότι υπάρχει εκκρεμής Νομοθετική Εργασία. Εστάλη σήμερα αίτησις όπως η σύνοδος της Βουλής παραταθῇ μέχρι της 15ης Μαΐου του 1963, λόγω του ότι υπάρχει εκκρεμής Νομοθετική Εργασία, υπογεγραμμένη υπό δέκα Ελλήνων και Τούρκων Βουλευτών. Επομένως η σύνοδος παρατείνεται μέχρι της 15ης Μαΐου του 1963.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεῖς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1. Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός Αρ. 2) Νόμος του 1963.
2. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 3) του 1963.
3. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 4) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την προσεχήν Πέμπτην, την 6ην απογευματινήν ώραν.

Η ημερησια διάταξις θα έχῃ ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

1. Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Η Επιτροπή επί Οικονομικών Θεμάτων επεράτωσε χθες την μελέτην και υπέβαλεν εισηγήσεις επί του Νομοσχεδίου, και επομένως θα είναι έτοιμον προς συζήτησιν την προσεχή Πέμπτην.

2. Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
3. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 4) του 1963.
4. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 3) του 1963.
5. Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός Αρ. 2) Νόμος του 1963.

Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός, Αρ. 2) Νόμος του 1963 εστάλη υπό του Υπουργείου Οικονομικών και επομένως παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 3) του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 21ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 6.10 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω τήν έναρξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι

Ερωτήσεις—Απαντήσεις. Καθορισθείς χρόνος ημισεία ώρα.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν Ερωτήσεων και Απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 12ην Φεβρουαρίου 1963.

«Είναι γνωστό ότι το Ταμείο Ασφάλειας των Αγροτικών Προϊόντων που λειτουργεί από το 1956 έχει πολλές ελλείψεις γιατί δεν καλύπτει όλα τα αγροτικά προϊόντα και όλες τες θεομηνίες.

Γι' αυτό ο αγροτικός κόσμος και οι αγροτικές οργανώσεις εισηγήθησαν επανειλημμένα την εφαρμογήν βελτιωμένου Ταμείου Ασφάλειας των Αγροτικών Προϊόντων.

Το Ταμείο που λειτουργεί σήμερα επιχορηγείται με £50.000 από τον προϋπολογισμό και καλύπτει μέχρι 50% των ζημιών ασφαλισμένης αγροτικής παραγωγής.

Όμως φέτος όλως παραδόξως ετροποποιήθησαν τα άρθρα 9 και 10 των κανονισμών του Ταμείου έτσι που δεν αναλαμβάνει υποχρέωση η Κυβέρνηση να καλύπτει έστω και τα 50% των ζημιών σε αγροτική παραγωγή μετόχων του Ταμείου.

Ερωτώμεν το Υπουργείον Οικονομικών: Γιατί παρά την ομόφωνη απαίτηση του αγροτικού κόσμου για την εφαρμογή βελτιωμένου Ταμείου Ασφάλειας τροποποιείται προς το χειρότερο το Ταμείο που λειτουργεί σήμερα, πράγμα που κλονίζει την εμπιστοσύνην των αγροτών προς τον θεσμό του Ταμείου;

Πάνω σε ποιά βάση έγινε η τροποποίηση των άρθρων 9 και 10 του Ταμείου, πράγμα που ζημιώνει τον αγροτικό κόσμο.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 12ην Φεβρουαρίου, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 14ην Φεβρουαρίου 1963.

«Από αρκετά χωριά υποβάλλονται συχνά εισηγήσεις όπως το Τμήμα Γδάτων αναλάβη την ανόρυξη δοκιμαστικών διατρήσεων σε μεγάλα βάθη για τη εξεύρεση νερών για αρδευτικούς σκοπούς. Τα χωριά της Καρπασίας, της Μεσσαορίας και άλλων περιοχών έχουν υποβάλει από καιρό αυτή την εισήγηση.

Ερωτώμεν το Τμήμα Ανάπτυξης Γδάτων ποιές δυσκολίες υπάρχουν για την ικανοποίηση αυτού του αιτήματος των κοινοτήτων;

Είναι λίγα τα μηχανήματα διατρήσεων που διαθέτει το Τμήμα, ή μήπως δεν διαθέτομε μηχανήματα για διατρήσεις σε μεγάλα βάθη;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 15ην Φεβρουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου, και ληφθείσα την 16ην Φεβρουαρίου 1963.

«Εκ του υπάρχοντος Σχεδίου Ασφάλισης Γεωργικών Προϊόντων αφηρέθη παράγραφος διαλαμβάνουσα ότι η απο-

ζημίωσις εις περίπτωσιν ζημίας ήτο εγγυημένη υπό της Κυβερνήσεως μέχρι του 50% ανεξαρτήτως του εάν υπήρχον εις το Ταμείον του Σχεδίου χρήματα.

Η τοιαύτη ακύρωσις εις τας μετοχάς του Σχεδίου, αίτινες διατίθενται προς πώλησιν διά το παρόν έτος, αναστάτωσε τους αγοραστάς των αγρότας, και θα συντείνη εις την μείωσιν της αγοράς των, οι οποίοι και εξέφρασαν την απαγοήτευσίν των ζητούντες όπως διατηρηθή το σχέδιον και λειτουργήσῃ και εφέτος, όπως ήτο και κατά τα προηγούμενα έτη, μέχρις ότου καταρτισθή έν τελειότερον Σχέδιον Ασφάλισης Γεωργικών Προϊόντων.

Ερωτώμεν το αρμόδιον τμήμα και δι' αυτού την Κυβέρνησιν, άν δύναται να δυλώσῃ συντόμως, άν θα επιμείνη εις την ληφθείσαν απόφασιν, της απαλείψεως της σχετικής παραγράφου περί της σχετικής παραγράφου περί εγγυήσεως αποζημιώσεων μέχρι 50% ή θα επανορθώσῃ ταύτην, αφήνουσα το Σχέδιο να λειτουργήσῃ και εφέτος υπό τους ίδιους όρους υπό τους οποίους ελειτούργει κατά τα παρελθόντα έτη.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμη κ. Πρόεδρε, έληξεν η ανάγνωσις των ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Β είναι ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963. Το δεύτερο θέμα είναι ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963. Αμφότερα τα θέματα αναβάλλονται δια την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής η οποία θα ορισθή εις το τέλος της συνεδρίας αυτής.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Ανάπτυξεως) Νόμος (Αρ.3) του 1963. Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώσῃ την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμη κ. Πρόεδρε,

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Αρ.3) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Ραματάν Τζεμίλ
Ανδρέας Ζιαρτίδης
Δάφνης Παναγίδης
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 18ην Φεβρουαρίου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρέστη και ο Λειτουργός επί του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών όστις παρέσχε σχετικές πληροφορίας εν σχέσει με το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Η Επιτροπή μελετήσασα την επί του Νομοσχεδίου Εισηγητικήν Έκθεσιν του Υπουργείου Οικονομικών και ακούσασα τας υπό του Λειτουργού επί του Προϋπολογισμού δοθείσας πληροφορίας είναι της γνώμης ότι η ανέγερσις του τοίχου αντιστηρίξεως, όστις έπρεπε να ανεγερθή το 1952, αλλ' η ανέγερσις αυτού ανεβλήθη λόγω της καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης, είναι απαραίτητος, και εισηγείται ομοφώνως εις την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου τούτου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωρισθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υφ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον και το προοίμιον εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εγκρίσις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £1.300 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 3ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών.

Άρθρον 3ον. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον και τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον, το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ.3) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία. Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιο ψηφισθή εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες).

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το τέταρτον θέμα είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ.4) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλάν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Αρ.4) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Ραματάν Τζεμίλ

Ανδρέας Ζιαρτίδης

Δάφνης Παναγίδης

Γεώργιος Τομπάζος

Ιωσήφ Γιαμάκης.

Η επιτροπή συνεζήτησε διεξοδικώς το ως άνω Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 18ην Φεβρουαρίου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρέστη και ο Λειτουργός επί του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών όστις παρέσχε πληροφορίας εν σχέσει με το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Η Επιτροπή αφού μελέτησε την επί του Νομοσχεδίου Εισηγητικήν Έκθεσιν του Υπουργείου Οικονομικών και ήκουσε τας υπό του Λειτουργού επί του Ποϋπολογισμού παρασχεθείσας πληροφορίας, εσημάτισε την γνώμην ότι το ποσόν των £175.389, διά την επαναψήφισιν των μη δαπανηθέντων υπολοίπων ωρισμένων σχεδίων αναπτύξεως εγκριθέντων εντός του 1962 εν τω Προϋπολογισμώ Αναπτύξεως προς συνέχισιν και συμπλήρωσιν των σχεδίων διαρκούντος του 1963, αποτελεί ανεπιλημμένη υποχρέωσιν της Κυβερνήσεως.

Η Επιτροπή εισηγείται κατά πλειοψηφίαν εις την Βουλάν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την τουρκικήν γλώσσαν.

ΜΠ. ΝΑΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υφ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:—

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προοίμιον και πρώτον άρθρον εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρίσις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £175.389 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 3ον, το ίδιο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών, άρθρον 3ον και Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το δεύτερον, το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον, το τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωση θα γίνει δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ.4) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία. Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες).

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το πέμπτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός αρ. 2) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής προς την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) (Αρ.2) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Ραματάν Τζεμίλ
Ανδρέας Ζιαρτίδης
Δάφνης Παναγίδης
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης.

Η Επιτροπή εξήτασε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 18ην Φεβρουαρίου 1963.

Κατά την συνεδρίασιν παρευρίσκετο και ο αρμόδιος υπάλληλος του Υπουργείου Οικονομικών, όστις πρόσχε πληροφορίας σχετιζόμενας με το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Υπήρξαν περιπτώσεις καθ' ας εσημειώθη παράβασις ωρισμένων κανονισμών περί Τελωνείων, και το Υπουργικόν Συμβούλιον απεφάσισεν όπως προβή εις τροποποίησιν του υφισταμένου Νόμου, και επιβάλη τον όρον ότι δι' εμπορεύματα εισαγόμενα εκ Χογκ—Κογκ δέον να προσάγηται πιστοποιητικόν καταγωγής εκδιδόμενον υπό των αρχών του Χογκ—Κογκ εάν ο εισαγωγεύς απαιτή την εφαρμογήν του «Δασμολογίου Προτιμήσεως».

Η Επιτροπή απεφάσισε να εισηγηθή εις την Βουλήν όπως παραπέμψη το Νομοσχέδιον τούτο εις την Νομικήν Επιτροπήν καθότι τα μέλη της Επιτροπής επί του Προϋπολογισμού είναι της γνώμης ότι το Νομοσχέδιο δέον να μελετηθή από της νομικής απόψεως αυτού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγησις εις την Βουλήν.....

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΜΠ.ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγησις της Επιτροπής Προϋπολογισμού όπως το Νομοσχέδιον παραπεμφθή εις την Νομικήν Επιτροπήν. Το

Νομοσχέδιον παραπέμπεται εις την Νομικήν Επιτροπήν η οποία θα εξετάση τα νομικά θέματα τα οποία εγείρονται εις το Νομοσχέδιον. Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Νομικών θεμάτων να με πληροφορήση εάν νομίζη ότι θα είναι έτοιμη η έκθεσις της Επιτροπής, ούτως ώστε το Νομοσχέδιον να τεθή εις την ημερησίαν διάταξιν διά την προσεχή συνεδρίασιν.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Βεβαίως κύριε Πρόεδρε, θα ορίσωμεν προ της συνεδριάσεως να συγκληθή η Νομική Επιτροπή διά να εξετάση το όλον ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πρέπει να έχετε υπ' όψιν σας ότι η Δευτέρα είναι αργία, η Τρίτη και νομίζω και η Τετάρτη. Επομένως θα έχετε μόνον την Πέμπτην να συνεδριάσετε.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Θα μπορούσαμεν να την ορίσωμεν την προσεχή Τρίτην, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η Τρίτη είναι αργία.

Όχι, είναι αργία διά τους συναδέλφους Τούρκους.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Τότε θα έλεγα δι' αύριον το πρωί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν επείγει τόσο το θέμα: μπορείτε να ορίσετε την Πέμπτην.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Θα φροντίσω διά να συγκληθή η συνεδρίασις, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

1. Ο περί Ελέγχου Σιτηρών (Τροποποιητικός) Νόμος 1963.

2. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 4) 1963.

3. Ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος 1963.

4. Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος 1963.

5. Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) (Τροποποιητικός) Νόμος 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο Περί Ελέγχου Σιτηρών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 κατετέθη υπό του Υπουργείου Οικονομικών και επομένως παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών η οποία δέον να συνεργασθή μετά της Επιτροπής Γεωργίας ως επίσης και μετά της Νομικής Επιτροπής.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ.4) του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 κατετέθη υπό του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας και επομένως παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εμπορίου και Βιομηχανίας η οποία να συνεργασθή μετά της Νομικής Επιτροπής.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, ο οποίος δεν φέρει αριθμόν, παραπέμπει εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Ο, περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 1ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως — Νομοθετική Εργασία — Κεφάλαιον Β είναι ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Επειδή η Έκθεσις του περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικού Αρ. 2) Νόμου του 1963 ανεγνώσθη κατά την τελευταίαν συνεδρίαν της Βουλής, το θέμα δε παρεπέμφθη εις την Νομικήν Επιτροπήν παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να με πληροφορήση εάν η Νομική Επιτροπή εξήτασε το θέμα.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το θέμα εξητάσθη από την Νομικήν Επιτροπήν και έχει ετοιμασθή σχετική έκθεσις εκ μέρους της Επιτροπής, η οποία έχει κυκλοφορήσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, με συγχωρείτε, αλλά μου φαίνεται ότι πρόκειται περί παρεξηγήσεως, διότι η Έκθεσις δέν αναγνώσθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ουδεμία παρεξήγησις υπάρχει. Η Έκθεσις ανεγνώσθη υπό του κ. Τουμαζή κατά την παρελθούσαν συνεδρίαν της Βουλής.

Είναι ο Τροποποιητικός Αρ. 2.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Με συγχωρείτε, πρόκειται περί παρεξηγήσεως εκ μέρους μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδή η ανάγνωσις της Εκθέσεως σημαίνει ότι η συζήτησις επί του θέματος ήρτισε, θα αρχίσω με το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως — ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος (Αρ. 2) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να αναγνώση την Έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Το θέμα παρεπέμφθη εις την Επιτροπήν Νομικών, διότι η εκ μέρους της Επιτροπής Οικονομικών Έκθεσις της Επι-

τροπής Προϋπολογισμού αφεώρα απλώς την παραπομπήν του θέματος εις την Επιτροπήν Νομικών. Επειδή η Έκθεσις της Επιτροπής Νομικών δεν απεστάλη εις τα μέλη εντός της υπό του Συντάγματος απαιτουμένης προθεσμίας, παρακαλώ όπως το θέμα τούτο αναβληθή διά την επομένην συνεδρίαν διά να καταστή δυνατόν να φθάση εγκαίρως εις τα μέλη η Έκθεσις της Επιτροπής Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης. Από την θέσιν σας, παρακαλώ.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το παρελθόν Σάββατον ώρμισα την συνεδρίαν της Νομικής Επιτροπής, κατόπιν όμως έλαβα τηλεφωνικώς μήνυμα από την Βουλήν, ότι δεν έπρεπε να γίνη η συνεδρίασις το παρελθόν Σάββατον. Και κατόπιν προς διευκόλυνσιν των συναδέλφων απέναντι, ωρίσθη χθες η δευτέρα συνεδρίασις. Περί πλέον θα ήθελα είπω ότι η γνώμη της Νομικής Επιτροπής ζητείται κατόπιν παραλήσεως της άλλης Επιτροπής, η οποία εξήτασε κατ' ουσίαν το θέμα και της οποίας η Έκθεσις εκυκλοφόρησεν εγκαίρως. Η Οικονομική Επιτροπή μόνον νομοτεχνικώς εξήτασε το θέμα και ουδεμίαν τροποποίησιν ουσίας επήνεγκε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού να με πληροφορήση εάν η εισήγησις της Επιτροπής Προϋπολογισμού ήτο απλώς όπως εξετασθή υπό της Νομικής Επιτροπής η νομοτεχνική πλευρά του Νομοσχεδίου ή κατά πόσον τούτο παρεπέμφθη διά να εξετασθή και η ουσία του Νομοσχεδίου.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Η Επιτροπή Προϋπολογισμού, όταν αποφάσισε να παρακαλέση την Βουλήν να αποστείλη το Νομοσχέδιον και εις την Επιτροπήν επί Νομικών Θεμάτων, είχε ως γεγονός υπ' όψιν της να παραπεμφθή το Νομοσχέδιον εις την Νομικήν Επιτροπήν διά να εξετασθή και η ουσία του Νομοσχεδίου. Συνεπώς η παραπομπή αφορά και την ουσίαν και όχι μόνον την νομικήν διατύπωσιν του Νομοσχεδίου, τουλάχιστον όσον αφορά τας απόψεις της Επιτροπής Προϋπολογισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Γεννάται θέμα διαδικασίας το οποίον κατά την γνώμην μου πρέπει να λυθή. Εν πρώτοις, όταν έν Νομοσχέδιον παραπέμπεται εις αρμόδιαν Επιτροπήν είναι καθήκον της Επιτροπής να εξετάζη την ουσίαν του Νομοσχεδίου, να ετοιμάζη έκθεσιν επί της ουσίας του Νομοσχεδίου, να παρεπέμψη δε το θέμα εις την Επιτροπήν Νομικών εάν η αρμόδια Επιτροπή θεωρή σκόπιμον την εξετάσιν της νομικής πλευράς του Νομοσχεδίου υπό της Επιτροπής Νομικών. Λόγω του γεγονότος όμως ότι ο έντιμος Πρόεδρος της Επιτροπής Προϋπολογισμού με πληροφορεί ότι η Επιτροπή του δεν εξήτασε την ουσίαν του Νομοσχεδίου, αλλά αφήκε το θέμα της ουσίας να εξετασθή υπό άλλης Επιτροπής, θα παραπέμψω και πάλιν το Νομοσχέδιον εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού, η οποία αφού λάβη υπ' όψιν της τας νομοτεχνικώς εισηγήσεις της Επιτροπής Νομικών, να ετοιμάση έκθεσιν επί της ουσίας του

Νομοσχεδίου διά να είναι έτοιμον το Νομοσχέδιον να συζητηθή κατά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής. Δεν μπορεί να θεωρηθή ως έκθεσις επί της οποίας να επακολουθήσει συζήτησις η Έκθεσις της Επιτροπής Προϋπολογισμού, η οποία δεν εξετάζει την ουσίαν του Νομοσχεδίου αλλά εισηγείται απλώς όπως το Νομοσχέδιον παραπεμφθή εις την Νομικήν, ούτε είναι δυνατόν να χαρακτηρισθή ως έκθεσις επί της ουσίας του Νομοσχεδίου η Έκθεσις της Επιτροπής Νομικών, η οποία Επιτροπή ορθώς πράττουσα ησχολήθη μόνον με το νομοτεχνικόν θέμα.

Επομένως ευρισκόμεθα εις την εξής θέσιν. Ενώπιον της Βουλής δεν υπάρχει έκθεσις, η οποία να ασχολήται με την ουσίαν του θέματος. Υπάρχει μόνον έκθεσις της Επιτροπής η οποία ασχολείται με την νομοτεχνικήν θέσιν του ζητήματος. Επομένως η συζήτησις του δευτέρου θέματος θα αναβληθή, θα αρχίσωμεν δε την συζήτησιν με το πρώτον Νομοσχέδιον, «ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1962».

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, παρ' όλον που συμφωνώ με την απόφασίν σας να παραπέμψετε εκ νέου το θέμα εις την Επιτροπήν επί του Προϋπολογισμού, διότι ως γεγονός δεν ηδύνασθε να αποφασίσετε διαφορετικά εν όψει της δηλώσεως του Προέδρου της Επιτροπής Προϋπολογισμού εν τούτοις θα ήθελα να υποδείξω ότι η δήλωσις του Προέδρου της Επιτροπής έρχεται εις αντίθεσιν με το κείμενον της Εκθέσεως της Επιτροπής Προϋπολογισμού επί του Νομοσχεδίου αυτού. Μία απλή ανάγνωσις της Εκθέσεως καθιστά σαφές ότι η Επιτροπή εξήτασε την ουσίαν του Νομοσχεδίου, όταν δε λέγω η Επιτροπή, εννώ η Επιτροπή Προϋπολογισμού. Η σχετική Έκθεσις έχει ως εξής: «Κατά την συνεδρίαν παρευρίσκειτο και ο αρμόδιος υπάλληλος του Υπουργείου Οικονομικών, όστις παρέσχε πληροφορίας σχετιζόμενας με το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον». Προχωρεί δε η Έκθεσις και λέγει τα εξής:

«Υπήρξαν περιπτώσεις καθ' ας εσημειώθη παράβασις ωρισμένων κανονισμών περί Τελωνείων, και το Υπουργικόν Συμβούλιον απεφάσισεν όπως προβή εις τροποποίησιν του υφισταμένου Νόμου, και επιβάλη τον όρον ότι δι' εμπορεύματα εισαγόμενα εκ Χογκ—Κογκ δέον να προσάγηται πιστοποιητικόν καταγωγής, εκδιδόμενον υπό των Αρχών του Χογκ—Κογκ, εάν ο εισαγωγέας απαιτή την εφαρμογήν του «Δασμολογίου Προτιμήσεως».

Συνεπώς η Επιτροπή Προϋπολογισμού ησχολήθη με την ουσίαν του Νομοσχεδίου αυτού. Αξίζει δε να αναγνωσθή και η τελευταία παράγραφος της σχετικής Έκθέσεως διά της οποίας παραπέμπεται το θέμα εις την Νομικήν Επιτροπήν. Αναγινώσκω την τελευταία παράγραφον.

«Η Επιτροπή απεφάσισε να εισηγηθή εις την Βουλήν όπως παραπέμψη το Νομοσχέδιον τούτο εις την Νομικήν Επιτροπήν, καθότι τα Μέλη της Επιτροπής επί του Προϋπολογισμού είναι της γνώμης ότι το Νομοσχέδιον δέον να μελετηθή από της νομικής απόψεως αυτού.»

Η Νομική Επιτροπή, όπως ήδη εδήλωσεν ο Πρόεδρος της Νομικής Επιτροπής, εξήτασε το Νομοσχέδιον από της νομικής αυτού πλευράς, ητοίμασε την σχετικήν αυτής Έκθεσιν, η οποία ευρίσκεται ενώπιον του Σώματος αυτήν την στιγμήν, ουδείς δε δύναται να ισχυρισθή ότι η Έκθεσις αυτή θα έπρεπε να είχε κυκλοφορήσει 48 ώρας προ της σημερινής συνεδριάσεως. Διότι ως γεγονός εις όλας τας προηγουμένας περιπτώσεις, οσάκις έν Νομοσχέδιον παραπέμπετο υπό μιας Επιτροπής εις την οποίαν ανετίθετο η μελέτη της ουσίας του Νομοσχεδίου, οσάκις λέγω υπό μιας Επιτροπής, η οποία εξήταζε την ουσίαν του Νομοσχεδίου, παραπέμπετο εις την Νομικήν Επιτροπήν το θέμα της νομικής εξετάσεως, δεν ηγέρθη ποτέ οιασδήποτε αντίρρησις ή

ένστασις ότι έπρεπε η Έκθεσις της Νομικής Επιτροπής να είχε κυκλοφορήσει 48 ώρας προ της συζήτησεως ενώπιον της ολεμελείας του Σώματος.

Συνεπώς, κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι θα έπρεπε το Σώμα να προχωρεί με την συζήτησιν του Νομοσχεδίου αυτού, αφού πρώτον αναγνωσθή η Έκθεσις της Νομικής Επιτροπής.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο Πρόεδρος της Επιτροπής Προϋπολογισμού.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, παρ' όλον που η Επιτροπή επί του Προϋπολογισμού δεν έχει την φιλοδοξίαν να θεωρηθή ως νομικώς κατηρτισμένη, από την ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου εσχημάτισε την γνώμην ότι η ουσία του Νομοσχεδίου είναι νομικής φύσεως και δι' αυτό εισηγήθη διά της εκθέσεως της να σταλή εις την Επιτροπήν Νομικών διά να εξετασθή από νομικής απόψεως.

Συνεπώς η Επιτροπή Προϋπολογισμού, παρ' όλον που ησχολήθη, δεν έκαμεν έκθεσιν επί της ουσίας, διότι έκρινεν εαυτήν την μη καταλληλοτέραν Επιτροπήν να ασχοληθή με την ουσίαν του Νομοσχεδίου αυτού. Και εάν ενθυμούμαι καλώς, όταν παρεπέμφθη εις την Επιτροπήν Νομικών, παρεπέμφθη ως συνήθως εις την Επιτροπήν Νομικών διά να εξετασθή το Νομοσχέδιον ως σύνολον, δεν ετονίσθη δε ειδικώς ότι έπρεπε να ησχοληθή με την νομοτεχνικήν διατύπωσιν του Νομοσχεδίου. Βεβαίως η εισηγήσις μου δεν αφορά την διαδικασίαν, διότι αυτό επαφίεται εις σας να κρίνετε, αλλά θέλω να διευκρινίσω την θέσιν της Επιτροπής Προϋπολογισμού επί του Νομοσχεδίου αυτού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ελέχθη υπό του εντίμου Βουλευτού κ. Τίτου Φάνου, ότι η Επιτροπή Προϋπολογισμού ησχολήθη με την ουσίαν του θέματος, παρά την δήλωσιν του προέδρου της Επιτροπής ότι δεν ησχολήθη με την ουσίαν, και ως παράδειγμα ανεφέρθη η δεύτερα παράγραφος της Εκθέσεως η οποία αναφέρει πρώτον ότι ήτο παρών ο αντιπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών και η τρίτη παράγραφος, η οποία αναφέρει του σκοπούς διά τους οποίους το Υπουργικόν Συμβούλιον απεφάσισεν όπως καταθέσθ το Νομοσχέδιον. Η βάση όμως του όλου θέματος δεν είναι ούτε η δεύτερα ούτε η τρίτη παράγραφος, αλλά η τετάρτη.

Ασφαλώς την Βουλήν δεν την ενδιαφέρει ποίος παρευρίσκειτο εκτός διά σκοπούς παροχής πληροφοριών. Την Βουλήν την ενδιαφέρει να γνωρίζη τον σκοπόν διά τον οποίον η Εκτελεστική Εξουσία κατέθεσε το Νομοσχέδιον τούτο δε δεν είναι ανάγκη να το αναφέρει η Έκθεσις της Επιτροπής, εκτός μόνον παρεμπιπτόντως, διότι συνοδεύεται πάντοτε το Νομοσχέδιον με την Έκθεσιν, η οποία δίδει τους σκοπούς του Νομοσχεδίου. Εκείνο το οποίον ενδιαφέρει το Σώμα τούτο εις μίαν έκθεσιν είναι αι απόψεις της Επιτροπής η οποία εξήτασε το Νομοσχέδιον και αι συγκεκριμένα εισηγήσεις της Επιτροπής. Εις την Έκθεσιν η οποία ευρίσκεται ενώπιόν μας υπάρχει μόνον μία εισηγήσις. Η τετάρτη παράγραφος η οποία λέγει ότι η Επιτροπή απεφάσισε να εισηγηθή εις την Βουλήν όπως παραπέμψη το Νομοσχέδιον τούτο εις την Νομικήν Επιτροπήν. Επομένως η ουσία παραμένει ότι ενώπιον της Βουλής δεν υπάρχει έκθεσις επί της ουσίας του θέματος, και επομένως το Σώμα δεν δύναται να συζητήσθ το Νομοσχέδιον.

Όσον αφορά την άποψιν του Προέδρου της Επιτροπής Προϋπολογισμού ότι εσχημάτισε την εντύπωσιν ότι το όλον θέμα είναι θέμα της Νομικής Επιτροπής, θα ήθελα να

παρατηρήσω ότι το θέμα έχει δύο πλευρές. η μία πλευρά είναι κατά πόσον τα μέτρα, τα οποία προβλέπει το Νομοσχέδιο, χρειάζονται, διότι γίνεται κατάχρησης εισαγωγής εμπορευμάτων από το Χόγκ Κόγκ, και επομένως η Επιτροπή έπρεπε να ζητήσει στοιχεία και να καταλήξει εις το συμπέρασμα κατά πόσον το μέτρον χρειάζεται ή όχι. Εάν κατόπιν που είχε τα απαιτούμενα στοιχεία αποφάσιζεν ότι το μέτρον χρειάζεται να ληφθή, τότε θα έπρεπε να παραπέμψη εις την Νομικήν Επιτροπήν το δεύτερον σκέλος του Νομοσχεδίου, δηλαδή εάν το Νομοσχέδιο όπως εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας νομικώς κατοχυρώνη εκείνον τον σκοπόν διά τον οποίον κατετέθη. Επομένως η απόφασις έχει ως εξής:

Η Επιτροπή Προϋπολογισμού να εξετάση το Νομοσχέδιον διά να εισηγηθή εις την Βουλήν εάν χρειάζεται να ληφθή το μέτρον τούτο. Εάν η απάντησις εις το πρώτον ερώτημα είναι καταφατική, τότε δεν θα χρειασθή να το επανεξετάση η Επιτροπή Νομικών, διότι η Επιτροπή Νομικών έφερεν εις πέρας το έργον της και εισηγήθη ωρισμένας τροποποιήσεις, αι οποίαι κατά την γνώμην της κατοχυρώνουν πλήρως τον σκοπόν διά τον οποίον κατατίθεται το Νομοσχέδιον.

Επομένως η συζήτησις του θέματος θα αναβληθή διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής. Η Επιτροπή Προϋπολογισμού θα ετοιμάση την Έκθεσιν της επί του πρώτου θέματος κατά πόσον το μέτρον χρειάζεται ή όχι.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Οικονομικών να αναγνώση την Έκθεσιν της Επιτροπής του επί του πρώτου θέματος της ημερησίας διατάξεως, δηλαδή του Τροποποιητικού Νόμου.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ 1963».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Στέλιος Μιχαηλίδης

Γιάγκος Ποταμίτης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Νεπήλ Ναπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Νομικών να με αντικαταστήση δι' ολίγα λεπτά.

(Ο κ. Α. Αναστασιάδης αντικαθιστά τον κ. Κληρίδην).

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μπορώ να συνεχίσω;

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ 1963».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Στέλιος Μιχαηλίδης

Γιάγκος Ποταμίτης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Νεπήλ Ναπή

Χαλιτ Αλή Ριζά (αντιπροσωπεύων τον κ. Ν. Χουσεΐν).

Ιμπραχίμ Ορχάν

Παύλος Παύλου.

Η Επιτροπή εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιον εις 8 συνεδριάς αυτής, από της 25ης Ιανουαρίου 1963 μέχρι της 14ης Φεβρουαρίου 1963.

Εις αριθμόν συνεδριάσεων προσκληθέντες παρέστησαν, ο Υπουργός Εμπορίου & Βιομηχανίας, ο Διευθυντής του ίδιου Υπουργείου και ο Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, και παρέσχον προς την Επιτροπήν πολυτίμους πληροφορίες αναφορικώς με το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Διά του Νομοσχεδίου τούτου η Κυβέρνησις επιφέρει τροποποιήσεις εις το υφιστάμενον τελωνειακόν δασμολόγιον διά της αύξήσεως των δασμών ωρισμένων δασμολογικών κλάσεων και διά της μειώσεως των δασμών άλλων.

Ο σκοπός των τοιούτων τροποποιήσεων, ως αναφέρει το Υπουργείον Εμπορίου & Βιομηχανίας εις το σχετικόν υπόμνημά του, είναι η ενθάρρυνσις και προστασία της Επιτοπίου βιομηχανίας. Το υπόμνημα αναφέρει περαιτέρω ότι τοιαύτη προστασία της Κυπριακής βιομηχανίας επιδιώκεται κατά δύο τρόπους:

- 1) Διά της ελαττώσεως του δασμού επί των πρώτων υλών των αντικειμένων τα οποία κατασκευάζονται επιτοπίως, και
- 2) διά της επιβολής ηυξημένου δασμού επί των εκ του εξωτερικού εισαγομένων ειδών, όμοια των οποίων κατασκευάζονται ή βιομηχανοποιούνται εν Κύπρω.

Είναι γεγονός ότι εις πολλάς περιπτώσεις τόσον η επιβληθείσα αύξησις των δασμών όσον και η γενομένη ελάττωσις τούτων έχει σκοπόν την προστασίαν της εγχωρίου βιομηχανίας.

Η Επιτροπή όμως έχει την γνώμην ότι υπάρχουν και περιπτώσεις αναφορικώς προς τας οποίας αι επιβληθείσαι αύξήσεις δασμών, ως επληροφορήθη υπό του Υπουργείου Οικονομικών, έχουν σκοπόν την αύξησιν των εισοδημάτων του κράτους διά να καλύψουν την αντίστοιχον ελάττωσιν των κρατικών εισοδημάτων η οποία θα προέβη εκ των γενομένων δασμολογικών ελαττώσεων και εκ της απωλείας εισπράξεως δασμών, συνεπεία του γεγονότος ότι θα ελαττωθούν αι εισαγωγαί λόγω της στροφής του καταλωτικού κοινού προς τα εγχώρια είδη. Ως εκ τούτου και κατόπιν ενδελεχούς μελέτης εκάστης περιπτώσεως του δασμολογικού πίνακος, η Επιτροπή εθεώρησε καλόν να επιφέρει εις τούτο ωρισμένας τροποποιήσεις κυρίως διά της ελαττώσεως των επιβληθέντων δασμών, έχουσα ως γνώμονα πάντοτε το γενικόν συμφέρον του τόπου.

Η Επιτροπή όπου πράγματι διεπίστωσεν ότι ωρισμέναι αύξήσεις δεν θα ήσαν απαραίτητοι και μάλλον αύξησιν του κόστους ζωής θα επέφερον, αλλού μεν τας απέρριψεν, διατηρήσασα τον εν ισχύ δασμόν, αλλού δε τας υπεβίβασεν.

Αι τροποποιήσεις τας οποίας επέφερον η Επιτροπή έχουν ως ακολούθως:

Δασμολογική Κλάση Αριθμός	Είδος Εμπορεύ- ματος	Δασμοί ουσ εισαγείται η Κυβέρνησις		Δασμοί ουσ εισαγείται η Επιτροπή	
		Δ α σ μ ό ς		Δ α σ μ ό ς	
		Προτιμήσεως	Γενικός	Προτιμήσεως	Γενικός
001/01/09	(α)	£0.020 μιλς	£0.020 μιλς	Ατελώς	Ατελώς
024—01	16% ή 40 μιλς	20% ή 50 μιλς	24% ή 40 μιλς	28% ή 50 μιλς
029—09	(α)	26%	30%	30%	34%
053—01	(β)	46%	50%	40%	44%
099—09	(β)	34%	40%	30%	36%
551—02	(β)	8%	16%	16%	24%
599—09	(δ)	20%	25%	Ατελώς	5%
611—01/02	(α)	20% ή 60 μιλς	28% ή 90 μιλς	16% ή 60 μιλς	24% ή 90 μιλς
	(β)	20% ή 9 μιλς	28% ή 13 μιλς	16% ή 9 μιλς	24% ή 13 μιλς
612—09	(α)	44%	52%	34%	42%
	(β)	32%	40%	20%	28%
642—01	(β)	32%	40%	26%	34%
656—04	(β)	24%	32%	20%	28%
656—05	(β)	32%	40%	24%	32%
673—01	(α)	36%	44%	16%	24%
673—02	58%	66%	50%	58%
699—18	(α)	24%	32%	16%	24%
699—29	(α)	110%	150%	60%	100%
	(β)	82%	90%	42%	50%
	(ε)	20%	20%	24%	24%
716—12	(β)	32%	40%	16%	24%
	(β)				
851—02	(β) (i)	43% ή 650 μιλς	48% ή 750 μιλς	43% ή 450 μιλς	48% ή 550 μιλς
	(ii)	43% ή 850 μιλς	48% ή £1.000 μιλς	43% ή 450 μιλς	48% ή 550 μιλς
	(iii)	43% ή 300 μιλς	48% ή £350 μιλς	43% ή 200 μιλς	48% ή 250 μιλς
	(iv)	43% ή 250 μιλς	48% ή £280 μιλς	43% ή 150 μιλς	48% ή 180 μιλς
851—03	(α)	43% ή 100 μιλς	48% ή 120 μιλς	43% ή 50 μιλς	48% ή 60 μιλς
	(β)	43% ή 150 μιλς	48% ή 180 μιλς	43% ή 75 μιλς	48% ή 90 μιλς
851—09	(α)	40% ή 100 μιλς	50% ή 120 μιλς	40% ή 50 μιλς	50% ή 60 μιλς
	(β)	40% ή 150 μιλς	50% ή 180 μιλς	40% ή 75 μιλς	50% ή 90 μιλς
899—11	(β)	58%	66%	50%	55%
	(ε)	30 μιλς	38 μιλς	20 μιλς	28 μιλς
	(ζ)				
	(ζ) (iii)	8%	16%	Ατελώς	8%
	(η)	26%	34%	16%	24%
591—01	(β)	150%	165%	125%	140%
629—01	(α)	24%	44%	16%	36%
	(β)	24%	32%	16%	24%
657—01/03	(α)	36%	50%	16%	30%
	(β)	36%	44%	16%	24%
699—22	12%	12%	8%	8%
721—04	(β)	12%	20%	8%	16%
732—07	30%	50%	20%	40%
899—08	30%	38%	16%	24%
899—15	(γ)	40%	48%	20%	28%

Αι δασμολογικαί κλάσεις 025—01 112,—04, 642—09, 681—012, 313—04 και 552—01 να αντικατασταθούν υπό των ακολούθων:

		οκάν	—	Ατελώς	Ατελώς
	τσαρίας ή συρμάτων ή ερίου συρματινού ή χαλυβδίνου αντιστοιχώς, άτινα ο Διευ- θυντής του Τμήματος Τε- λωνείων ήθελεν ικανοποιηθή ότι θα χρησιμοποιηθώσιν αποκλειστικώς εις την κα- τασκευήν εν Κύπρω τοιού- των καρφίων ή ελατηρίων κλινών και ταπετσαρίας ή συρμάτων ή ερίου συρματί- νου ή χαλυβδίνου	οκάν	—	Ατελώς	Ατελώς
	(β) Λοιπαί, επικεκαλυμμένοι	οκάν	αξίαν	8%	16%
	(γ) Λοιπαί	οκάν	αξίαν	8%	12%
313—04	Λιπαντικά έλαια και λίπη ορυκτά, περιλαμβανομένων αναμίξεων ζωϊκών και φυτικών λιπαντικών, ως ακολούθως:				
	(α) έλαια	οκάν	αξίαν	4%	5%
	(β) ορυκτά έλαια	οκάν	αξίαν	4%	12%
552—01	Προϊόντα αρωματοποιΐας ή καλ- λωπισμού, καλλυντικά και άλλα παρασκευάσματα χρησιμοποιούμενα διά την περιποίησην και διατήρη- σιν του δέρματος κλπ. (toilet pre- parations) εξαιρουμένου του σά- πωνος, ως ακολούθως:				
	(α) Κρέμαι και κόνις οδόντων, και γενικώς προϊόντα υγι- εινής και πλύσεως του στό- ματος. Κρέμαι ξυρίσματος, παιδικαί πούδραι (talk) απλά ή σύνθετα, παιδικαί κρέμαι παιδικά έλαια, παι- δικά λουσίον και παιδικά σαμπού κατ' έγκρισιν του Διευθυντού του Τμήματος Τελωνείων	οκάν	αξίαν	24%	48%
	(β) Λοιπά	οκάν	αξίαν	85%	125%

Σκοπός των προτεινομένων τροποποιήσεων είναι, όπως ανεφέρθη και προηγουμένως, η ενθάρρυνσις και προστασία της εγχωρίου βιομηχανίας. Η Επιτροπή όμως φρονεί - και πιστεύει ότι την γνώμην της θα συμμερισθή και η Βουλή- ότι η τοιαύτη προστασία δεν πρέπει να παρασχεθή εις βάρος του καταναλωτικού κοινού. Η προστασία δίδεται διά 'να δυνηθώσιν αι εγχώριοι βιομηχανίαί διά της αύξήσεως της παραγωγής των να επιτύχωσι μείωσιν των εξόδων παραγωγής, και επομένως να ελαττώσωσι τας τιμάς πωλήσεως των προϊόντων των και ούτω να υποβιβασθή ο τιμάρηθμος.

Συνεπώς πρέπει παραλλήλως προς την θέσπισιν του παρόντος Νόμου να ληφθώσιν υπό της Κυβερνήσεως τοιαύτα μέτρα ώστε να εξασφαλισθή η διατήρησις και βελτίωσις της ποιότητος των εγχωρίων προϊόντων και να αποφευχθή η αύξησις των τιμών των αίτινες μάλλον πρέπει να ελαττωθώσιν.

Η Επιτροπή εισηγείται προσέτι όπως αι υπ' αυτής επενεχθείσαι τροποποιήσεις, αι οποίοι ήθελεν εγκριθή υπό της Βουλής, λάβωσιν ισχύν από της ημέρας της ψηφίσεως του παρόντος Νομοσχεδίου υπό της Βουλής, ενώ αι επί των δασμολογικών τούτων κλάσεων γενόμεναι υπο του Υπουργικού Συμβουλίου τροποποιήσεις θα ισχύουν από της ημερομηνίας της καταθέσεως του παρόντος Νομοσχεδίου εις την Βουλήν μέχρι της ημερομηνίας της ψηφίσεως τούτου εις νόμον υπό της Βουλής.

Ο κ. Γ. Ποταμίτης δηλοί ότι συμφωνεί επί αρκετών εκ των εισηγήσεων της Επιτροπής αλλά διατηρεί τας επιφυλάξεις του επί ωρισμένων τας οποίας θα αναφέρη εις την Βουλήν.

Η Επιτροπή εισηγείται εις την Βουλήν την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου εις Νόμον μετά των επενεχθεισών τροποποιήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η Έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν).

(Ο κ. Κληρίδης επανέρχεται εις την έδραν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Σαββίδης, ο κ. Ποταμίτης, δεύτερος.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Σήμερον ευρισκόμεθα εδώ διά να ψηφίσωμεν ένα Νομοσχέδιον περί αύξήσεως ωρισμένων δασμών. Μου φαίνεται ότι όλοι μας θα συμφωνούμεν ότι το πλέον δυσάρεστον καθήκον διά την Εκτελεστικήν Εξουσίαν είναι να αποστέλλη Νομοσχέδια προνοούντα αύξήσεις εμμέσου ή αμέσου φορολογίας. Το ίδιον δε συμβαίνει και διά την Βουλήν, η οποία έχει να ψηφίση τοιούτου είδους Νομοσχέδια. Αλλά δυστυχώς είναι ένα κακόν το οποίον δεν μπορούμεν να αποφύγωμεν, διότι διά

να μπορέσει ένας τόπος να επιζήσει πρέπει να λάβει υπ' όψιν του όλες τις οικονομικές υποχρεώσεις τις οποίες έχει, και να φροντίσει να εξεύρη τρόπον διά να τις καλύψει.

Σήμερα, δεδομένου ότι έχουμε πολύ δυσμενές εμπορικών ισοζυγίων εξαγωγών 20.797.000 λιρών έναντι εισαγωγών 44.762.000 λιρών, δηλαδή ένα έλλειμμα 24.000.000 λιρών, το οποίο επί του παρόντος καλύπτεται από τους αδήλους πόρους μας, θα είναι καλόν να φροντίσωμεν να βρούμεν τρόπον διά να τα καλύπτωμεν χωρίς να ευρισκώμεθα εις την ανάγκην να διατρέχωμεν τον κίνδυνον να έχωμεν ελλείμματα χωρίς να είμεθα εις θέσιν να τα καλύπτωμεν. Δι' αυτόν τον λόγον πρέπει να φροντίσωμεν ούτως ώστε να αναπτύξωμεν και να δώσωμεν εις τας βιομηχανίας μας μίαν προστασίαν με την οποίαν προστασίαν θα μπορέσωμεν να αναπτύξωμεν βιομηχανίαν, η οποία να μας ελαττώσει τας εισαγωγάς μας και να μας αυξήσει τας εξαγωγάς μας. Βεβαίως δεν είναι ο μόνος πόρος με το οποίον μπορούμεν να καλύψωμεν αυτά τα ελλείμματα, αλλά επί του παρόντος το Νομοσχέδιον προνοεί μόνον δι' αυτόν τον λόγον. Διά τούτο η Κυβέρνησις μας έχει αποστείλει ένα Νομοσχέδιον το οποίον προνοεί αυξήσεις ωρισμένων βιομηχανικών εισαγομένων προϊόντων με τον αποκλειστικόν σκοπόν όπως δοθή ευκαιρία εις τας βιομηχανίας του τόπου μας όπως προωθήσουν τας εργασίας των και διευθύνουν να αντικαταστήσουν τας εισαγόμενα προϊόντα, μειωθή δε ούτω το σημερινόν δυσμενές ισοζύγιον και συν τω χρόνω δοθή εργασία εις τον πολύν κόσμον.

Είναι γεγονός ότι με τας αυξήσεις αυτές έχει σχηματισθή η εντύπωσις ότι θα αυξηθή καταπληκτικώς το κόστος ζωής εις τον τόπον και ότι θα έχωμεν πολλές κακάς επιπτώσεις. Αλλά να μου επιτραπή να αναφέρω ότι ο φόβος αυτός είναι τελείως αστήρικτος. Διότι η αύξησης του εισαγωγικού δασμού επί των εισαγομένων προϊόντων τα οποία παράγονται επιτοπίως, δεν σημαίνει απαραίτητον αύξησιν του κόστους, αλλά απλάως προτροπήν του Κυπριακού κοινού εις την αγοράν και προτίμησιν Κυπριακών προϊόντων, τα οποία εις μερικάς περιπτώσεις έχουν τας ίδιας τιμάς με τα εισαγόμενα, εις άλλας είναι ευθυνότερα από τα εισαγόμενα και μόνον εις μερικάς περιπτώσεις ίσως να είναι κατά τι ακριβώτερα, αλλά και εις αυτάς θα ήτο δυνατόν να κατορθωθή η προμήθεια εμπορευμάτων εις τας ίδιας τιμάς μετά των εισαγομένων εάν εδίδετο εις Κυπρίους ο απαραίτητος χρόνος διά να αναπτύξουν την βιομηχανίαν των, να αυξήσουν την παραγωγήν των και να ολιγοστεύσουν τα κόστη παραγωγής. Πάντως θα ήθελα να αναφέρω εδώ ότι θα ήτο καλόν η Κυπριακή Κυβέρνησις διά τας βιομηχανίας διά τας οποίας δίδει προστασίαν να ασκή τον απαραίτητον έλεγχον, ούτως ώστε να μην γίνη καμμία εκμετάλλευσις του καταναλωτικού κοινού ένεκεν της προστασίας η οποία τους δίδεται.

Επίσης θα ήθελα να αναφέρω ότι προστασία εις βιομηχανίας πρέπει να δίδεται μόνον όταν είμεθα πεπεισμένοι ότι είναι βιομηχανία βιώσιμος διά να μην πληρώνη τα σπασμένα το κοινόν και επίσης να δίδεται προτεραιότητος και προτίμησις εις βιομηχανίας αι οποίας επεξεργάζονται πρώτας ύλας Κυπριακάς, εις βιομηχανίας αι οποίας δίδουν εργασίαν εις μεγάλον αριθμόν εργατοπαλλήλων και εις βιομηχανίας αι οποίας ναι μεν μεταχειρίζονται πρώτας ύλας εκ του εξωτερικού, αλλά το εργατικόν έξοδον είναι κατά πολύ μεγαλύτερον των πρώτων υλών. Με τον τρόπον αυτόν εκτός του ότι βοηθώμεν την οικονομίαν μας εν γένει επιτοπίως, θα μπορέσωμεν να δώσωμεν και περισσότεραν εργασίαν εις τον πολύν κόσμον. Τώρα βεβαίως όταν δίδη κανείς μίαν προστασίαν βιομηχανιών με δασμολογικάς αυξήσεις, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα έσοδα της Κυβερνήσεως θα ελαττωθούν ένεκεν της ελαττώσεως των εισαγομένων ειδών, ως επίσης και ένεκεν της απορολογητότου εισαγωγής πρώτων υλών, δια τας βιομηχανίας τας οποίας αναπτύσσομεν επιτοπίως. Και βεβαίως θα ήτο φυσικόν να αναμένωμεν ότι η Κυβέρνησις δεν δύναται να στεφθή εις εσόδων χωρίς να προσπαθή να εξεύρη πηγάς από τας οποίας να καλύψη την απώλειαν των χρημάτων τούτων. Διά τον

λόγον αυτόν εις το προτεινόμενον δασμολόγιον θα παρατηρήσωμεν ότι εκτός από τους δασμούς οι οποίοι προτείνονται διά προστασίαν των βιομηχανιών μας, υπάρχουν και ωρισμένοι αυξήσεις επί ωρισμένων ειδών δια λόγους εσόδων και μόνον. Βεβαίως την όλην προτεινομένην αλλαγην του δασμολογίου η Επιτροπή Οικονομικών την έχει εξετάσει επισταμένως και ενδελεχώς και προσεπάθησεν όσον ήτο δυνατόν να αποφυγή αύξησιν του δασμολογίου επί ωρισμένων ειδών, τα οποία ίσως θα επέφερον αύξησιν του κόστους ζωής ή και ειδών τα οποία θα επηρέαζαν την μεσαιαν τάξιν. Δι' αυτό έχει κάμει ωρισμένας τροποποιήσεις εις μεγάλον αριθμόν.

Θα ήτο καλόν όμως να αναφέρω επίσης, ότι η εντύπωσις ότι με τας αυξήσεις του δασμολογίου αυτού θα αυξηθή σηματικώς το κόστος ζωής δεν είναι ορθή, διότι το ποσοστόν κατά το οποίον ίσως να επηρεάζεται το κόστος της ζωής με τας προσαυξήσεις αυτές τας οποίας έχωμεν επιφέρει θα είναι περίπου 0,3—0,4%, πράγμα ελάχιστον και επομένως ουχί τόσο ανησυχαστικόν. Εις τας αλλαγές του δασμολογίου αυτού τας οποίας έχει κάμει η Οικονομική Επιτροπή ίσως να υπάρχουν ωρισμένα είδη επί των οποίων εις την πραγματικότητα πιθανόν όλα τα Μέλη να μη ήσαν σύμφωνα, διά διαφόρους λόγους. Αλλά δεδομένου ότι τα δασμολόγια απαιτούν χωριστήν πλειψηφίαν και δεδομένου ότι ηθελήσαμε να παρουσιάσωμεν μίαν ομόφωνον πρότασιν προς την Βουλήν, έχουν γίνει ωρισμένες παραχωρήσεις εξ αμοφτέρων των πλευρών διά να καταλήξωμεν εις αυτήν την απόφασιν διά να μπορέσωμεν να προχωρήσωμεν εις την πρόδοον του τόπου μας. Δι' αυτό θα ήτο καλόν εκ μέρους όλων των συναδέλφων, εάν νομίζουν ότι αι μετατροπές αι οποίας έχουν γίνει, έχουν γίνει καλώς, να τας ψηφίσουν όπως είναι, ή εάν δεν συμφωνούν ωρισμένα είδη, δεδομένου ότι δεν θα ήτο καλόν να αρχίσωμεν συζητήσεις, να γίνουν ωρισμένες εισηγήσεις διά το μέλλον διά να τας λάβη υπ' όψιν η Κυβέρνησις και εν καιρώ το δέοντι να τας επαναφέρη προς επαναψηφίσιν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Κατά τας αρχάς του Ιανουαρίου του 1963, η Βουλή αυτή εψήφισε τροποποιητικόν του Τελωνειακού Δασμολογίου Νόμου. Διά του Νόμου εκείνου αρκετοί δασμοί εισαγομένων ειδών ηυξήθησαν σημαντικώς. Δεν παρήλθε παρά μόνον ένας μήνας και το Υπουργικόν Συμβούλιον κατέθεσεν εις την Βουλήν Νομοσχέδιον, το Νομοσχέδιον το οποίον συζητούμεν απόψε, δια του οποίου επιφέρονται νέα δασμολογικά αυξήσεις. Εις το υπόμνημα του σχετικού Υπουργείου επιχειρείται δικαιολογηθόν αι αυξήσεις τας οποίας επέφερε το Υπουργικόν Συμβούλιον εις τους τελωνειακούς δασμούς και αναφέρεται ότι ο αντικειμενικός σκοπός των αυξήσεων τούτων είναι η ενθάρρυνσις και προστασία της εγχωρίου βιομηχανίας. Θα είμεθα άδικοι αν δεν ανεγνωρίζωμεν από του βήματος τούτου ότι πράγματι εις ωρισμένας περιπτώσεις αι αυξήσεις των δασμών επί ωρισμένων εισαγομένων ειδών έχουν σκοπόν την προώθησιν της Κυπριακής βιομηχανίας. Δυστυχώς δεν δύναμεθα να ανακαλύψωμεν αυτόν τον σκοπόν εις πλείστας άλλας δασμολογικάς αυξήσεις που αναφέρονται εις το παρόν Νομοσχέδιον. Πού είναι αι Κυπριακαί βιομηχανίαί τας οποίας θέλει να προστατεύση το Νομοσχέδιον που κατασκευάζουν ελαστικά μηχανοκινήτων οχημάτων, θερμάστρας, μαγειρικάς συσκευάς, φούρνους, συσκευάς τηλεοράσεως, εξαρτήματα μοτοσυκλεττων και ψυγεία οικιακής χρήσεως; Πού ευρίσκονται αι Κυπριακαί ηγγαί βενζίνης και πού εν Κύπρω γίνονται λιπαντικά έλαια; Το αποτέλεσμα των δασμολογικών αυξήσεων επ' αυτών των ειδών θα είναι η επιβάρυνσις μιας μεγάλης μερίδος του λαού με πρόσθετα φορολογικά βάρη τα οποία θα πληρώνουν καθημερινώς διά

της αυξήσεως της αξίας όλων αυτών των πραγμάτων τα οποία θα αγοράσουν.

Άλλο αποτέλεσμα θα είναι βέβαια και η αύξησης διά της φορολογίας αυτής των κρατικών εισοδημάτων. Αυτό άλλωστε αναφέρει και η έκθεση της Επιτροπής Δημοσιονομικών. Αλλά ταύτα πάντα εδημούρησαν και αύξηση του τιμαριθμού, η οποία δυσκόλως θα υποχωρήσει. Δεν συμμερίζομεθα την αισιοδοξίαν των Λειτουργών του Υπουργείου Οικονομικών, ότι η αύξησης του τιμαριθμού που ήρχισεν από της επομένης της καταθέσεως του Νομοσχεδίου τούτου εις την Βουλήν θα υποχωρήσει εντός 2—3 μηνών κάτω από τα πλήγματα του συναγωνισμού μεταξύ των εμπόρων. Ημείς δεν αναμένομεν τοιοῦτον συναγωνισμόν μεταξύ των εμπόρων. Ούτε δυστυχώς πιστεύομεν εις την κεραυνοβόλον δράσιν της αγορανομίας, η οποία ακόμη δεν έχει αρχίσει να λειτουργή. Όπως όλοι έχομεν διαπιστώσει η απλή εισαγωγή του Νομοσχεδίου τούτου εις την Βουλήν επέφερον από της επομένης μίαν γενικήν άνοδον των τιμών τόσο των ειδών που επηρεάζοντο υπό του Νομοσχεδίου όσον και ειδών μη αναφερομένων εν αυτώ. Η αύξησης αυτή είναι βεβαίως αδικαιολόγητος και είναι κατακριτέοι όλοι εκείνοι που την εδημούρησαν. Αλλά δεν απαλλάττεται ενός βαθμού ευθύνης και το Υπουργικόν Συμβούλιον το οποίον κατά τινά τρόπον την προεκάλεσε με την κατάθεσιν εις την Βουλήν ενός μακροσκελούς καταλόγου δασμολογικών αυξήσεων. Ο Πρώτος Πίναξ του Νομοσχεδίου τούτου περιέχει 98 κλάσεις διαφόρων εμπορευμάτων τα πλείστα των οποίων επηρεάζονται δι' αυξήσεως των δασμών. Η δικαιολογία είναι, όπως αναφέραμεν, η ενθάρρυνσις της εγχωρίου βιομηχανίας. Και

όπως αναφέρη το υπόμνημα του Υπουργείου Εμπορίου & Βιομηχανίας εικάζεται προχειρώς ότι ο αριθμός των εις τας βιομηχανίας απασχολουμένων θα αυξηθή κατά 300—450 εργάτας. Εξ άλλου όμως, ως υπολογίζουν οι υπεύθυνοι του Υπουργείου Οικονομικών, η καθαρά αύξησης των κρατικών εισοδημάτων εκ της εφαρμογής του Νομοσχεδίου τούτου, ως έσταλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας, αναμένεται να ανέλθη εις 128.000 λίρας. Οι υπεύθυνοι όμως υπολογίζουν ότι, ως εκ της αυξήσεως του τιμαριθμού την οποίαν θα προκαλέσει η αύξησης των δασμών, η Κυβέρνησις θα πληρώσει εις τιμαριθμικά επιδόματα 150.000 λίρας δι' έν έτος. Ελπίζομεν όμως ότι ο συναγωνισμός των εμπόρων θα υποβιβάσει τον τιμαριθμόν εντός τριών μηνών. Ημείς, κύριοι Βουλευταί, εκεί όπου πιστεύομεν ότι η αύξησης των δασμών θα προστατεύσει και θα προωθήσει πραγματικά και αληθινά εγχωρίους βιομηχανίας θα δώσωμεν ολοψύχως την ψήφον μας. Εκεί όμως όπου η φορολογική αύξησης ουδέν ή ελάχιστον όφελος προσφέρει εις την Κυπριακήν βιομηχανίαν, ενώ απεναντίας ασκόπως αυξάνει τον τιμαριθμόν εις βάρος της μεγάλης πλειονότητος του λαού ως και του ταμείου του κράτους, δεν θα δυνηθώμεν να υποστηρίξωμεν το Νομοσχέδιον.

Συμφωνούμεν με τας πλείστας των εισηγήσεων της Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής, η οποία εμελέτησε πράγματι μετά προσοχής τους επιβληθέντας δασμούς. Έχομεν όμως διάφορον γνώμην επί ωρισμένων ειδών και κυρίως επί της βενζίνης.

Αναφερόμενος εις το Νομοσχέδιον, ως εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας, λέγω ότι δεν θα ψηφίσωμεν μεταξύ άλλων τας αυξήσεις επί της βενζίνης, επί των λιπαντικών ελαίων, τας αυξήσεις διά τα ελαστικά των μηχανοκινήτων οχημάτων και τα εξαρτήματα των μοτοσυκλεττών, όπως δεν θα ψηφίσωμεν και την αύξησην των δασμών επί των λοιπών αυτοκινήτων εντός των οποίων περιέχονται τα χρησιμοποιούμενα ως ταξί ως και πλείστα ιδιωτικά αυτοκίνητα τα οποία αποτελούν αναγκαίον μέσον εξυπηρέτησεως των εργαζομένων. Διότι πιστεύομεν ότι αι αυξήσεις αύται έχουν ήδη επφέρει αύξησην των εξόδων των μέσων και της τιμής της συγκοινωνίας. Το αυτοκίνητον σήμερα είναι το μέσον συγκοινωνίας όλου του κόσμου και επειδή η πλειονότης του κόσμου αποτελείται από τους πτωχούς και τους μεσαίους,

αυτοί θα πληρώσουν το μεγαλύτερον μέρος της φορολογικής αυτής επιβαρύνσεως καθώς και οι αυτοκινήτισται. Βεβαίως κάμπομεν διαχωρισμόν διά μεγάλα ιδιωτικά αυτοκίνητα διά τα οποία υποστηρίζομεν την προτεινομένην αύξησην του δασμού. Δεν θα υποστηρίξωμεν την αύξησην των δασμών διά τας θερμάστρας, τας μαγειρικές συσκευάς, τα φυγεία οικιακής χρήσεως και τα παιδικά παιχνίδια, αφού δεν υπάρχει βιομηχανία τοιαύτη εν Κύπρω. Όλα αυτά είναι απαραίτητα σήμερα δι' όλους και δεν πρέπει να εμποδίσωμεν την πρόδον ούτε να δυσκολεύωμεν, αλλ' απεναντίας να ενθαρρύνωμεν, τον λαόν να βελτιώση το βιοτικόν του επίπεδον. Θα ψηφίσωμεν τας αυξήσεις των δασμών επί των οίνων και των οινοπνευματωδών ποτών, διότι τα προϊόντα αυτά της αμπέλου αποτελούν ένα από τους κυριωτέρους πόρους του εθνικού εισοδήματος του τόπου μας και τον μόνον πόρον της ζωής των πτωχών αμπελουργών μας.

Θα ψηφίσωμεν επίσης τας υποτιμήσεις των δασμών επί εμπορευμάτων αποτελούντων πρώτας ύλας δι' εκείνας τας εγχωρίους βιομηχανίας που δεν είναι μόνον κατ' όνομα τοιαύται. Θα υποστηρίξωμεν επίσης εκείνας τας δασμολογικές αυξήσεις που είναι αναγκαίαι διά να προστατεύσουν και προωθήσουν τας διαφόρους άλλας βιομηχανίας του τόπου μας. Έχομεν όμως να κάμωμεν την εξής παρατήρησιν. Ο σκοπός της διά του Τελωνειακού Δασμολογίου υποστηρίξεως της εγχωρίου βιομηχανίας είναι διά να την καταστήσωμεν δυνατήν ώστε να παρέχη εις τον λαόν προϊόντα καλής ποιότητος και εις προσιτάς τιμάς. Παρατηρήθη όμως ότι κάποτε γίνεται κατάχρησις της τοιαύτης δασμολογικής υποστηρίξεως διά της αυξήσεως των τιμών και της χειροτερεύσεως της ποιότητος εις βάρος του καταναλωτικού κοινού. Διά τούτου απαιτείται όπως η Κυβέρνησις εξασκή αυστηρότατον έλεγchon επί των βιομηχανιών τούτων. Η Βουλή έχει δώσει εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν τα νομοθετικά μέσα διά να ενεργήση αυτόν τον έλεγchon. Αναμένομεν από την Κυβέρνησιν να κινηθή και να τα θέσει εις κίνησην διά την προστασίαν του λαού. Έχομεν να κάμωμεν και μίαν άλλην παρατήρησιν.

Μόλις εγνώσθη η κατάθεσις του Νομοσχεδίου τούτου εις την Βουλήν εσταμάτησαν αι πωλήσεις ωρισμένων ειδών επηρεαζομένων υπό του Νομοσχεδίου. Μετ' ολίγας ημέρας επανήρχισαν εις τιμάς ηξημένους κατά το ποσόν της αυξήσεως του δασμού, και περισσότερον ακόμη αι πωλήσεις εμπορευμάτων τα οποία είχαν εισαχθή προ της καταθέσεως του ηξημένου δασμολογίου. Κατά τον τρόπον τούτον εκαρτώθησαν αρκετοί έμποροι αρκετά εις βάρος του καταναλωτικού κοινού. Τούτο θα ηδύνατο να αποφεχθή εάν η Εκτελεστική Αρχή εφρόντιζεν ενωρίτερον να διοργανώση καλώς λειτουργούσαν αγορανομίαν.

Ας ελπίσωμεν ότι το πάθημα τούτο που εξημίωσε τον λαόν θα γίνη μάθημα εις τους υπεύθυνους Κυβερνητικούς λειτουργούς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Νεπτή.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

Αξιότιμον Προεδρείον. Έντιμοι Συνάδελφοι.

Εις όλας τας χώρας εισπράττονται δασμοί μέσω των τελωνείων, λαμβανομένης υπ' όφιν της καταστάσεως και των διαφόρων συνθηκών εκάστης χώρας. Διά την τροποποίησιν μερικών εκ των τοιούτων δασμών την 18ην Ιανουαρίου 1963 υπερβλήθη εις την Βουλήν έν νομοσχέδιον. Δεν θα ήθελα αυτήν την στιγμήν να ασχοληθώ με την φάσιν προ του ερχομού αυτού του νομοσχεδίου εις την Βουλήν. Η Επιτροπή κατόπιν εντατικής και πλήρους μελέτης — διαρκεσάσης πέραν του ενός μηνός — του νομοσχεδίου, το οποίον είχαν αποσταλή εις αυτήν, έχει έλθει εις την Βουλήν με ωρισμένας τροποποιήσεις. Είμεθα της γνώμης ότι τα πορίσματα, εις τα οποία η Επιτροπή κατέληξεν, είναι τα καλύτερα, εις τα οποία θα ηδύνατο να καταλήξη. Εξετάζοντες κάθε ζήτημα από

διαφόρων πλευρών και λαμβάνοντας υπ' όψιν την κατάσταση και τας υποχρεώσεις του λαού και της Κυβερνήσεως, αισθανόμεθα την ανάγκην να ψηφίσωμεν υπέρ του να παραμείνη το πράγμα ως έχει, αυτό δε με μεγάλην θυσίαν και έστω και αν τα στοιχεία και αι απόψεις μας διαφέρουν από τας τροποποιήσεις της Επιτροπής. Θα ήθελα να υποβάλω τούτο, ότι το σύστημα της εμμέσου φορολογίας δεν είναι δίκαιον, ότι μεταχειρίζεται υπό τους ίδιους όρους πτωχούς και πλουσίους και πρέπει συνεπώς να παραδεχθώμεν ότι επηρεάζει την τάξιν των πτωχών πολύ δυσμενώς. Έστω, λέγω, και εάν αι πληροφορίες και απόψεις μας είναι διαφορετικά! Δεν θα ήθελα να απασχολώ την Βουλήν. Επιθυμώ, όμως, με την άδειαν σας να διασαφηνίσω ολίγον δι' ενός μόνον παραδείγματος, ότι είχαν να ειπω. Το να είναι ακριβή η βενζίνη ενδιαφέρει όλους είτε αμέσως είτε εμμέσως. Διότι, εάν εις χωρικός ως παραγωγός κομίζων τα προϊόντα του εις την αγοράν πληρώνη ηυξημένον αγωγήν — είναι δε ανάγκη να μη αποκλειώμεν μίαν τοιαύτην μικράν αύξησιν του αγωγίου, παρ' όλον ότι δεν την θεωρούμεν ορθήν — είναι πολύ φυσικόν ούτος να προσθέση την αύξησιν αυτήν εις το εμπόρευσμά του. Ως αποτέλεσμα ο καταναλωτής θα υποχρεωθή να το αγοράση ακριβά, εν ολίγοις θα υψωθή ο τιμάρθριμος είτε επηρεάζων τον τιμαριθμικόν δείκτην είτε όχι.

Η φράσις «επηρεάζων τον τιμαριθμικόν δείκτην» σημαίνει ότι διά τον υψωμόν των τιμών η τάξις των υπαλλήλων θα αποζημιωθή. Εν πάση περιπτώσει, αυτό το σημείον θα πρέπει να είναι κάτι, το οποίον η Κυβέρνησις δεν επιθυμεί και πολύ. Αλλά μία σημαντικώτερα πλευρά του ζητήματος είναι η αξιοθρήνητος κατάσταση της τάξεως εκείνης, η οποία αγωνίζεται να ζήση με πολύ περιωρισμένον εισόδημα. Παρ' όλον ότι αυτή είναι η πραγματικότητα, επειδή πιστεύομεν ότι, εάν λάβωμεν υπ' όψιν την κατάσταση και τας υποχρεώσεις της Κυβερνήσεως, είναι ανάγκη όπως αι πρόσδοι, τας οποίας η Κυβέρνησις θα χάση εν συγκρίσει προς τας προηγούμενας τοιαύτας λόγω των γενομένων τροποποιήσεων, αι οποίαι αποσκοπούν εις την προστασίαν της εγχωρίου βιομηχανίας, αντικατασταθούν δι' άλλων τρόπων και μέσων, με μεγάλας θυσίας έναντι όσων φρονούμεν και χωρίς να φέρωμεν ένστασιν ακόμη και εις την αύξησιν της τιμής της βενζίνης, θα ψηφίσωμεν όπως το πράγμα παραμείνη ως έχει, συμφωνίαν προς τας εισηγήσεις της Δημοσιονομικής Επιτροπής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Χαλίτ, ο κ. Δημητριάδης, ο κ. Παπαϊωάννου. Άλλοι ομιληταί; Έχομεν ακόμη τρεις, πιθανόν να έχωμεν και τέταρτον ομιλητήν. Δι' αυτό νομίζω ότι θα ήτο η κατάλληλος ώρα να διακόψωμεν και να συνεχίσωμεν εις τας 8.

Η Βουλή θα διακόψη και θα εξακολουθήση με την συζήτησιν του θέματος εις τας 8.

(Ώρα διακοπής 7.10 μ.μ.).

(Ώρα ενάρξεως 8.30 μ.μ.).

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

(ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ)

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι Συνάδελφοι.

Το θέμα, το οποίον συζητείται απόψε, είναι το νομοσχέδιον των αποφών των Τελωνειακού Δασμού επί διαφόρων εισαγομένων ειδών, τα οποία αποτελούν ένα μεγάλον κατάλογον. Ακόμη και εις χώρας, εις τας οποίας υπάρχει φυλετική και

θρησκευτική ομοιογένεια και αι οποίαι δεν έχουν χωριστόν κοινοτικόν καθεστώς, ακόμη και εις χώρας, εις τας οποίας υπάρχουν πολιτικά κόμματα, τα οποία έχουν απλώς διαφορετικάς απόψεις, σπανίως η Επιτροπή, η οποία εξετάζει τοιούτο νομοσχέδιον, συνεπώς δε και Βουλή, η οποία εξετάζει τοιούτο νομοσχέδιον, υποβάλλει ομοφώνως έκθεσιν η ψηφίζει ομοφώνως τοιούτο νομοσχέδιον. Τούτο, κατά την άποψίν μας, έχει τεραστίαν σημασίαν εις την Κύπρον. Αυτό καταδεικνύει ότι όταν ενεργώμεν με λογικήν, χωρίς να δεχόμεθα έξωθεν οιανδήποτε επίδρασιν ή υποβολήν, λαμβάνοντες απλώς υπ' όψιν τας πραγματικότητας, δεν υπάρχει λόγος να μη συμφωνώμεν εδώ ημείς οι αντιπρόσωποι των δύο διαφορετικών Κοινοτήτων, αι οποίαι κέκτηνται το δικαίωμα της χωριστής πλειοψηφίας. Ίσως αυτό να μη έχη πάρα πολλήν σχέσιν με το θέμα, εθεώρησα, όμως, ορθόν να τονίσω το σημείον τούτο με ευχαρίστησιν διότι απέρρευσεν από το ίδιον θέμα.

Ο κατάλογος των ειδών, τα οποία σχετίζονται με το περί ου ο λόγος τελωνειακόν δασμολόγιον, απαρτίζεται εις την πραγματικότητα εκ δύο μερών. Το έν εξ αυτών είναι εκείνο, το οποίον σκοπόν έχει την προστασίαν της εγχωρίου βιομηχανίας, το δε άλλο είναι εκείνο το οποίον προνοεί την αύξησιν του Τελωνειακού Δασμού με σκοπόν απ' ενός την αντιμετώπισιν της μειώσεως των εσόδων, η οποία θα προέλθη ως εκ της ελαττώσεως των εισαγομένων ειδών συνεπεία της ανυψώσεως των τελωνειακών δασμών της αποσκοπούσης εις την προστασίαν της εγχωρίου βιομηχανίας, απ' ετέρου δε την εξασφάλισιν των αναγκαίων διά την ανάπτυξιν του τόπου μεγαλύτερων προσόδων. Κατ' αυτόν τον τρόπον είναι πολύ φυσικόν και λογικόν να εξετασθή εις δύο μέρη η αύξησις των Τελωνειακών Δασμών. Εις το θέμα των αυξησεων, αι οποίαι προτείνονται δι' εισαγόμενα είδη, δεν συμφωνούμεν πλήρως με την Κυβέρνησιν όσον αφορά τόσον τον πρώτον όσον και τον δεύτερον κατάλογον. Ούτω και η Δημοσιονομική Επιτροπή της Βουλής μας έχει καταδείξει ότι επί των δύο αυτών χωριστών θεμάτων δεν συμφωνεί πλήρως με την Κυβέρνησιν. Αυτό είναι πολύ φυσικόν. Ουδεμία Κυβέρνησις δύναται να αναμένη αποδοχήν των προτάσεων της τας οποίας υποβάλλει προς την Βουλή η οποία είναι το Νομοθετικόν Σώμα, υπ' ην μορφήν αυτή τας υποβάλλει. Διότι τότε ποίον σκοπόν θα εξυπηρετεί η ύπαρξις της Νομοθετικής Εξουσίας; Δι' αυτόν τον λόγον δεν νομίζω ότι, εάν η Βουλή μας, η οποία είναι το Νομοθετικόν Σώμα, επιφέρη τροποποίησιν εις τας προτάσεις διά τους Τελωνειακούς Δασμούς, τας οποίας υπέβαλεν η Κυβέρνησις, πρέπει να δυσχεραστήσθαι οιοσδήποτε ή να θεωρήσθαι ότι προσβάλλεται εκ του γεγονότος τούτου. Αυτό το θέμα τελωνειακών δασμών ή θέματα προστασίας της εγχωρίου βιομηχανίας και παραγωγής και αυξησεως των προσόδων αποτελούν μέρος της ευρείας Δημοσιονομικής επιστήμης, η οποία ουδόλως σχετίζεται με πράξεις τόσον ευκόλους όσον είναι το 4X3=12. Εις τα θέματα αυτά, όπως υπάρχουν διαφοραί μεταξύ προσωπικοτήτων ασχολουμένων με αυτήν την επιστήμην, υπάρχουν διαφοραί και μεταξύ πολιτικών ως και μεταξύ πολιτικών κομμάτων και προσώπων, τα οποία έχουν διαφόρους πολιτικάς απόψεις. Είναι δε πολύ δύσκολον, ακόμη δε και αδύνατον να διακρίνη κανείς ποίοι εκ τούτων έχουν δίκαιον και ποίοι άδίκον. Όταν εξετάσωμεν το θέμα τούτο εν σχέσει προς τους Τελωνειακούς Δασμούς, οι οποίαι αποτελούν το αντικείμενον των αποψινών συζητήσεων από της σκοπιάς των ευρείων δημοσιονομικών αρχών, τας οποίας υπέβαλον, τουλάχιστον εγώ προσωπικώς δεν συμφωνώ με πολλάς εισηγήσεις ή με το σύνολον τούτων. Αλλ' ως είπον, εις αυτά τα θέματα δεν υπάρχει τι το οριστικόν και τελεσίδικον, είναι δε ανάγκη όπως επιδεικνύεται σεβασμός προς τας απόψεις των άλλων περισσότερον εις αυτά τα θέματα παρά εις άλλα. Όταν ασχολήται κανείς με αυτό το θέμα, το έργον του δεν είναι εύκολον. Απ' ενός ως θέμα αρχής η προστασία της εγχωρίου βιομηχανίας και παραγωγής είναι κάτι καλόν. Η εξασφάλισις των ηυξημένων προσόδων, αι οποίαι απαιτούνται διά την πραγμάτωσιν της σχεδιασμένης Κρατικής αναπτύξεως, είναι σκοπός λογικός. Πώς δύναται να γίνη τούτο; Χωρίς αμφιβολίαν, εάν έχομεν

αρμοδιότητα να καθορίζωμεν επ' αυτού του θέματος την κατεύθυνση εις όλα αυτά, θα ηκολουθούμεν κατεύθυνσην διάφορον εκείνης, την οποίαν η Κυβέρνησις προσπαθεί να δώσῃ. Αλλά, διά να είμεθα εις θέσιν να ακολουθώμεν την κατεύθυνσην, την οποίαν επιθυμούμεν, θα έπρεπε να έχωμεν δικαιώματα και εξουσίας ευρύτερας του δικαιώματος να ψηφίσωμεν μόνον επί των Τελωνειακών Δασμών. Δι' αυτόν τον λόγον πρέπει να δεχθώμεν την παρούσαν αρχήν, η οποία υπέβαλεν αυτός τας εισηγήσεις, ως την αρχήν, η οποία είναι επιφορτισμένη με την προώθησιν αυτών των έργων. Παρ' όλον ότι δεν εγκρίνομεν πολλάς πλευράς και ενεργείας της, αποδεχόμενοι, εν τούτοις, το γεγονός ότι η παρούσα αρχή ελέγχει και διευθύνει τα πράγματα, προσπαθώμεν να πράττωμεν παν το δυνατόν εντός των περιορισμένων πλαισίων των αρμοδιοτήτων μας. Καίτοι δε, πράττοντες τούτο, έχομεν διαφοράς απόψεων ως προς την γενικήν, πολιτικήν, επιδεικνύοντες σεβασμόν και προς τας απόψεις των άλλων, δεν επιθυμούμεν να υπονομεύωμεν την προώθησιν ωρισμένων έργων. Τουναντίον επιθυμούμεν να υποστηρίξωμεν όλας τας δραστηριότητας και έργα, αι οποίαι θα είναι προς το δημόσιον συμφέρον. Εν όψει μιάς οικονομικής πολιτικής, με την οποίαν δεν συμφωνώμεν πλήρως, προσπαθώμεν, εντός των πλαισίων της περιορισμένης αυτής αρμοδιότητος μας, να την καταστήσωμεν όσον το δυνατόν ολιγώτερον επιβλαβή και να εξασφαλίσωμεν το μεγαλύτερον δυνατόν όφελος.

Εν όψει των όσων έχω είπει είναι φανερόν και αναμφίβολον ότι η Έκθεσις και αι εισηγήσεις της Δημοσιονομικής Επιτροπής είναι προϊόν συμβιβασμού. Άλλωστε αυτή αυτή η δημοκρατία είναι ένα είδος συμβιβασμού. Δι' αυτόν τον λόγον ευκόλως δεχόμεθα επικρίσεις. Η κριτική είναι κάτι το θετικόν θέλομεν, όμως, να υπενθυμίσωμεν εις εκείνους, οι οποίοι ευκόλως ρέπουσιν προς τας διενέξεις, ότι ουδόλως ισχυρίζομεθα ότι οπωσδήποτε αι ενέργειαι, αι οποίαι γίνονται, είναι αι καλύτεραι και ορθότεραι ή ότι οιοσδήποτε δύναται να ενεργήσῃ κατά τον καλύτερον και ορθότερον τρόπον. Έχομεν συναίσθησιν και του γεγονότος ότι είμεθα υπόχρεοι να ενεργώμεν υπό τας συνθήκας, υπό τας οποίας ευρισκόμεθα. Όταν λάβωμεν υπ' όψιν το όλον θέμα κατά τρόπον αντικειμενικόν, είναι αναμφίβολον ότι η αύξησης των Τελωνειακών Δασμών επηρεάζει εν γένει το κόστος της ζωής. Δεν είναι, όμως, ορθόν να αναμένεται ότι αυτή θα έχῃ μονίμους συνεπείας. Είναι ανάγκη δι' εκάστην Κοινότητα να υποστή ωρισμένας θυσίας διά να επιτευχθούσιν ωρισμένοι σκοποί. Δι' αυτόν τον λόγον δεν είναι δυνατόν να προβληθῇ ο ισχυρισμός ότι οιαδήποτε αύξησης των Τελωνειακών Δασμών δεν θα έχῃ επιπτώσεις επί της ζωής του λαού. Η επιδειξιότης εις αυτό το ζήτημα έγκειται εις την εξασφάλισιν του μεγαλύτερου δυνατού οφέλους με τας ολιγώτερας δυνατάς θυσίας εκ μέρους του λαού. Δεν δυνάμεθα να ισχυρισθώμεν ότι εις την Έκθεσιν και τας προτάσεις της Δημοσιονομικής Επιτροπής δίδεται αυτή η ιδεώδης λύσις. Ύστερα, αναμφίβολως υπάρχουν διαφοραί απόψεων και όσον αφορά το ποία θα είναι η τοιαύτη ιδεώδης λύσις.

Θα ήθελα μόνον αυτήν την στιγμήν να υποβάλω επ' αυτού του θέματος ιδιαίτερας έν σημαντικόν σημείον. Παρ' όλον ότι μέρος του κοινού είναι παραγωγοί και βιομήχανοι, εν τούτοις όλοι μας είμεθα καταναλωταί και δεν είναι δυνατόν να αναμένεται να γνωρίζουν όλοι οι καταναλωταί τα πράγματα μέχρι λεπτομερειών, όπως είναι το επί ποίων ειδών ηυξήθησαν οι τελωνειακοί δασμοί ή επί ποίων δεν ηυξήθησαν. Υπάρχει μία τάξις ανθρώπων, οι οποίοι πωλούν τα διάφορα είδη εις αυτούς τους καταναλωτάς και οι οποίοι αποτελούν μίαν τάξιν πολύ αναγκαίαν εντός των πλαισίων της οικονομίας. Ούτοι είναι ή χονδροπώλαι ή λιανοπώλαι. Είμαι άνθρωπος, ο οποίος δέχομαι τους ανθρώπους ως κατά βάσιν καλούς. Η πείρα, όμως, κατέδειξεν ότι μερικοί εκμεταλλεύονται αυτήν την καλωσύνην των ή το ότι τους θεωρούν καλούς. Θέλω να γίνη απαλύτως αντιληπτόν ότι ουδόλως επιθυμώ να κατηγορήσω ολόκληρον την εν λόγω

τάξιν χονδροπωλών η λιανοπωλών. Δεν είμαι ο άνθρωπος, ο οποίος θα αποδώσῃ εις μίαν ολόκληρον τάξιν ανθρώπων τα λάθη ωρισμένων προσώπων. Ως καταναλωταί, όμως, γνωρίζομεν ότι ωρισμένα πρόσωπα από αυτήν την τάξιν έχουν προβή εις την αύξησην των τιμών ακόμη και εκείνων των ειδών, τα οποία δεν περιλαμβάνονται εις τους καταλόγους οι οποίοι συζητούνται απόψε, με την δικαιολογίαν ότι έχουν αυξηθῇ ή θα αυξηθούσιν οι τελωνειακοί δασμοί επί ωρισμένων ειδών. Επιπροσθέτως και αν ακόμη κάποιοι είδος περιλαμβάνεται εις τον συζητούμενον απόψε κατάλογον, η τιμή, η οποία ζητείται ενίοτε διά το εν λόγω είδος, ουδόλως δύναται να συγκριθῇ με την προτεινομένην αύξησην του τελωνειακού δασμού. Εις ωρισμένας περιπτώσεις, εάν εξετάσετε το πράγμα, θα εύρετε ότι αντί ουδεμίας αυξήσεως ή αυξήσεως κατά έν ή δύο γρόσια, η οποία θα ηδύνατο να ζητηθῇ ζητείται αύξησης τουλάχιστον ημισσοῦ ή ενός σελινίου. Εν ολίγοις, ωρισμένοι πωληταί (τονίζω δε την λέξιν «ωρισμένοι») εκμεταλλεύονται αυτήν την κατάστασιν και αδικώς λαμβάνουν από τους καταναλωτάς περισσότερα του δέοντος χρήματα. Υπό την επίδρασιν του γεγονότος τούτου ως και άλλων παραγόντων, η Βουλή μας εψήφισε προ τινός χρόνου νόμον καθιστώντα δυνατόν τον έλεγχον των εμπορευμάτων με σκοπόν την παρεμποδίσιν της αδικαιολογήτου αυξήσεως των τιμών, δηλαδή με σκοπόν να παρεμποδίσῃ την εκμετάλλευσιν των καταναλωτών. Οι νόμοι θεσπίζονται, διότι είναι αναγκαίοι και με σκοπόν να εφαρμόζονται. Δυστυχώς, παρ' όλον ότι μέχρι σήμερα ήλθον εις γνώσιν μας πολλά αδικαιολογήτοι αυξήσεις τιμών, εν τούτοις δεν παρετήρησα να τίθεται ο περί ου ο λόγος νόμος εις εφαρμογήν επί του σημείου τούτου. Με ευχαρίστησιν πληροφορούμεθα ότι εξεδόθη ή θα εκδοθῇ διάταγμα, βάσει του οποίου οι πωληταί θα εκθέτουν εις περίοπτον θέσιν επί των εμπορευμάτων τα οποία πωλούν μίαν τικέτταν, επί της οποίας θα είναι αναγεγραμμένη η τιμή εκάστου εμπορευματος. Αναμφίβολως, τούτο είναι έν εκ των μέτρων, τα οποία θα παρεμποδίσουν την εκμετάλλευσιν των καταναλωτών. Παραλλήλως, όμως, προς το μέτρον τούτο, είναι αναμφίβολον ότι το να υπόκεινται εις έλεγχον και τα εμπορεύματα, των οποίων αι τιμαί αυξάνονται αδικαιολογήτως, έχει δημιουργήσῃ μίαν κατάστασιν υποχρεωτικήν διά τους καταναλωτάς.

Έν ζήτημα, το οποίον αντιμετωπίζομεν και το οποίον είμεθα υποχρεωμένοι να εξετάσωμεν, είναι αι επιπτώσεις της αυξήσεως των τελωνειακών δασμών επί του τιμαριθμού και, ως εκ τούτου, το θέμα του ηυξημένου επιδόματος, το οποίον δυνατόν να καταβάλλεται ιδιαίτερας εις τους δημοσίους υπαλλήλους. Διότι, ως ανέφερα προ ολίγου, τα είδη, τα οποία θα υπόκεινται εις τους τελωνειακούς δασμούς, οι οποίοι συζητούνται απόψε, και οι τελωνειακοί δασμοί, πλην της προστασίας της εγχωρίου βιομηχανίας, αποσκοπούσιν, επίσης, εις της έστω και μερικὴν αύξησην των Κρατικών προσόδων. Εάν απ' ενός, λαμβανομένου υπ' όψιν του συνόλου, η Κυβέρνησις λάβῃ κατά μέσον όρον, επί παραδείγματι, £150.000 ως επιπροσθέτους προσόδους και απ' ετέρου αυτή είναι υποχρεωμένη, ως αποτέλεσμα της αυξήσεως αυτής των τελωνειακών δασμών, να καταβάλλῃ εις δημοσίους υπαλλήλους ισάξιον ποσόν ως τιμαριθμικόν επίδομα, ο Κρατικός Προϋπολογισμός δεν θα δυνηθῇ να ωφελθῇ εκ τούτου και, επιπροσθέτως προς τούτο, θα αυξηθούσιν και οι μισθοί, οι οποίοι διέπονται από τον τιμαριθμικόν δείκτην κατά τοιούτον τρόπον, ώστε, όχι μόνον οι μισθοί των δημοσίων υπαλλήλων αλλά και η κατάστασις των εργατών, η οποία διέπεται από συλλογικάς συμβάσεις, θα επηρεασθούσιν από αυτό. Ως αποτέλεσμα τούτου θα ανέλθῃ το κόστος παραγωγής, ο δε τιμαριθμικος πιεζόμενος από πολλούς άλλους παράγοντας και παράγοντας, οι οποίοι επιδρουν επ' αλλήλων, θα αυξηθῇ πέραν του ότι του ό,τι φανταζόμεθα. Δι' αυτόν τον λόγον τα σημεία αυτά έπρεπε να ληφθούσιν και έχουν ήδη ληφθῇ υπ' όψιν. Παρ' όλον τούτου ουδείς δύναται να υπολογίσῃ ότι θα υποστή, ως αποτέλεσμα τούτου, μείωσιν ο τιμαριθμικός δείκτης, ο οποίος έχει ανέλθει. Είναι εν προκειμένω πράγματι ενδιαφέρον το θέμα του πώς υπολο-

γίγεται ο τιμαριθμικός αυτός δείκτης, διά τον οποίον πολλάκις γίνεται λόγος. Αυτό είναι πολύ τεχνικόν ζήτημα και δεν θα ήθελα να εισέλθω εδώ εις λεπτομερείας. Η εντύπωσις, όμως, την οποίαν απέκομισα όταν εις την Επιτροπήν Οικονομικών είδον τας λεπτομέρειας όσον αφορά τον καταρισμόν αυτού του δείκτου, είναι, εν ολίγοις, ότι ο τύπος, βάσει του οποίου καταρτίζεται ο δείκτης αυτός, πρέπει το συντομώτερον να αποσταλή εις το μουσείον. Παρακαλώ να μη παρεξηγούμαι. Ουδένως τάσσομαι εναντίον του τιμαριθμικού επιδόματος, το οποίον καταβάλλεται εις τους δημοσίους υπαλλήλους. Είμαι υπέρ της ικανοποιήσεως των δημοσίων υπαλλήλων, εντός των οικονομικών δυνατοτήτων του Κράτους, και από απόψεως οικονομικής, δηλαδή μισθού και επιδομάτων, όπως συμβαίνει και με τους όρους εργασίας. Προσωπικώς εγώ ευρίσκω ως από τεχνικής απόψεως απηργαιωμένον τον τύπον, ο οποίος χρησιμοποιείται διά τον καταρισμόν του τιμαριθμικού δείκτου, ελπίζω δε ότι με την βοήθειαν πάλιν και τας συστάσεις των εν τη δημοσία υπηρεσία ενδιαφερομένων υπαλλήλων ο τύπος αυτός υπολογισμού του τιμαριθμικού δείκτου θα τροποποιηθή λαμβανομένων υπ' όψιν των συμπεριών συνθηκών και θα λάβη νέαν μορφήν. Με το να λάβη δε ούτος κατ' αυτόν τον τρόπον νέαν μαρφήν θα αποφευχθούν ωρισμένα τεχνικά καταστάσεις και οι δημόσιοι υπαλλήλοι ουδένως θα ζημιωθούν. Διότι ο σκοπός δεν είναι να λάβη ο υπάλληλος τρία γρόσια περισσότερα, εάν πρόκειται, αντί των τριών αυτών γροσίων, ο υπάλληλος να αφαιρέση από την «τζέπην» του δέκα γρόσια. Τούτο είναι έν από τα παραδείγματα, τα οποία χρησιμεύουν να καταδειχθή ότι πράγματι το υπό συζήτησιν θέμα δεν είναι απλόν. Διά να είναι καιείς εις θέσιν να προβή εις οιαδήποτε εισήγησιν ή να λάβη οιαδήποτε απόφασιν επί τοιούτων θεμάτων, πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν πολλοί παρόμοιοι παράγοντες και συντελεσταί. Είμαι βέβαιος ότι η Δημοσιονομική Επιτροπή έχει ειλικρινώς λάβει υπ' όψιν της, όσον της ήτο δυνατόν, τοιούτους παράγοντας και έχει δώσει ιδιαίτερον προσοχήν ώστε αι αυξήσεις αύται να μη αποτελέσουν αβάστακτον βάρος διά τους μικροεισοδηματίας. Ίσως να είναι δυνατόν ωρισμένα πράγματα να αγοράζονται εις κάπως υψηλότεραν τιμήν, η συντήρησις των, όμως, να μη απαιτή υψηλότεραν δαπάνην επί μονίμου βέσεως. Επί παραδείγματι, προετάρθη ωρισμένη αύξησις επί των αυτοκινήτων, η οποία και εγένετο αποδεκτή υπό της Δημοσιονομικής Επιτροπής. Αι αυξήσεις, όμως, αι οποίαι προετάρθησαν διά τα ελαστικά και τα εξαρτήματα, δεν εγένοντο αποδεκτά, διότι αύται θα αποτελούν υψηλότερας μονίμους δαπάνας συντηρήσεως.

Σήμερον, ότε το ηλεκτρικόν ρεύμα φθάνει ή θέλομεν να φθάσιν μέχρι των χωρίων, ελήφθη, επίσης, φροντίς ώστε να μη στοιχίζουσι περισσότερον τα μέσα, τα οποία θα εξασφαλίζουσι την υπ' όλων, ακόμη και εις τα χωρία, υγιεινήν διατήρησιν των τροφίμων των. Μεταξύ των μέσων τούτων είναι, επί παραδείγματι, αι συσκευαί κουζίνας και τα ψυγεία. Χωρίς αμφιβολίαν, η χρήςις ψυγείων δεν είναι προνόμιον των κατοίκων των πόλεων. Παρ' όλον ότι γνωρίζομεν ότι υπάρχουν αι «κουζίνας» φωταερίου, εν τούτοις αύται δεν χρησιμοποιούνται ευρέως, ενόσω δε, όπως είπον προ ολίγου, το ηλεκτρικόν ρεύμα φθάνει εις όλα τα χωρία, επιθυμούμεν όπως και οι κάτοικοι των χωρίων και οι ασχολούμενοι με την γεωργίαν, η οποία αποτελεί την σπονδυλικήν στήλην της οικονομίας μας, γίνουν κάτοχοι αυτών των ψυγείων εις τας τιμάς, εις τας οποίας τα ηγόρασαν προηγουμένως οι κάτοικοι των πόλεων.

Αύται είναι μερικά τροποποιήσεις τας οποίας δικαίως επήνεγκεν η Επιτροπή. Επιπροσθέτως προς αυτάς υπάρχουν και άλλαι. Γίνεται αντιληπτόν ότι το θέμα της βενζίνης έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον όλων. Ποία είναι αι επιπτώσεις τούτου; Χωρίς αμφιβολίαν τούτο δύναται να έχη αλυσιδωτάς επιπτώσεις. Είναι, όμως, ανάγκη να εξετασθή και αυτό το θέμα αντικειμενικώς. Καθ' α αντιλαμβάνομαι, η αύξησις του τελωνειακού δασμού επί της βενζίνης θα έχη ως αποτέλεσμα διαφοράν μέχρι δύο γροσίων κατά γαλόνιον, δηλαδή θα

αυξηθή η τιμή της βενζίνης κατά δύο γρόσια. Αυτό εις την αρχήν δυνατόν να μη φαίνεται μεγάλη αύξησις. Οι αρμόδιοι προσεπάθησαν να μας πείσουν δίδοντες παραδείγματα, ισχυρίσθησαν ότι τούτου δεν θα έχη ως αποτέλεσμα οιαδήποτε διαφοράν εις τα αγωγια είτε επιβατών είτε φορτίων. Επί παραδείγματι, με το να καταμερισθή μεταξύ των επιβατών ενός λεωφορείου 35—40—45 θέσεων η εκ 3—5 γροσίων αύξησις του αγωγίου, η οποία δυνατόν να καταβληθή διά την βενζίνην, η οποία θα καταναλωθή από την Λεμεσόν εις την Λευκωσίαν, δεν προκύπτει μεγάλη διαφορά. 'Η, όσον αφορά τα φορτηγά —δεν γνωρίζω πόσον τόνων — εάν ταύτα καταναλίσκουν βενζίνην — διότι υπάρχουν και τα καταναλίσκοντα πετρέλαια — όταν γίνη υπολογισμός διά τόσον φορτίον προς τόσην βενζίνην, και πάλιν δεν προκύπτει μεγάλος αριθμός. Όταν κάποιος τα υπολογίση με αριθμούς, φαίνεται ότι έχει πεισθή υπό των αρμοδίων. Όταν, όμως, ληφθούν υπ' όψιν οι διάφοροι παράγοντες, οι οποίοι, όπως είπον προ ολίγου, συνεχώς και περισσότερο εμφανίζονται, όταν ληφθούν υπ' όψιν αι ψυχολογικά καταστάσεις και η τάσις των ανθρώπων να επωφελώνται της ευκαιρίας και να χρεώνουν μερικά ακόμη γρόσια, ως εκ τούτου δε και το γεγονός ότι η οικονομολογία είναι μία επιστήμη βασιζομένη εις τον ανθρώπινον παράγοντα, εξαφανίζεται η εντύπωσις, την οποίαν αποκομίζομεν από τους αριθμούς. Όσον και αν η Δημοσιονομική Επιτροπή δεν εισηγείται οιαδήποτε τροποποιήσιν όσον αφορά την προταθείσαν αύξησιν διά την βενζίνην και παρ' όλον ότι θα υποστηρίζομεν την Έκθεσιν της Δημοσιονομικής Επιτροπής, πρέπει να ομολογήσωμεν ότι δεν είμεθα πλήρως ικανοποιημένοι από την αύξησιν διά την βενζίνην, ευχόμεθα δε όπως, όταν πραγματικώς φανούεν εν τη πράξει αι εκ της αυξήσεως ταύτης επιπτώσεις και εν η περιπτώσει αύτη πραγματικώς προκαλέση αντίθετον αποτέλεσμα, ως τουλάχιστον φοβούμαι ωρισμένοι, το θέμα επανεξετασθή τότε εκ νέου και μελετηθή υπό το φώς των γεγονότων. Χωρίς αμφιβολίαν η αύξησις αυτή δεν είναι τοιαύτη ώστε να καταστρέψη την οικονομίαν μας.

Τελειώνων, παρ' όλον ότι δεν έχομεν ικανοποιηθή πλήρως εις ωρισμένα ζητήματα, εν τούτοις, λαμβάνων υπ' όψιν ότι εις θέματα τοιαύτης φύσεως δεν είναι δυνατόν να υπάρχη τι το οριστικόν, βλέπων και εκτιμών τας πολύ περιωρισμένας εξουσίας μας εις την διαχείρησιν της οικονομίας της Δημοκρατίας μας και καθ' όσον ως πολύ καλώς τας τροποποιήσεις, τας οποίας επήνεγκεν η Δημοσιονομική Επιτροπή, δηλώ ότι θα υποστηρίζομεν την Έκθεσιν της Δημοσιονομικής Επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Ο κ. Παπαϊωάννου έχει τον λόγον.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΝΝΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Είναι η τρίτη κατά συνέχειαν φορά κατά την οποίαν επιφέρονται αυξήσεις εις το δασμολόγιον επί των εισαγομένων ειδών. Αν αι προτεινόμεναι υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας αυξήσεις γίνουν αποδεκτάί υπό του Σώματος υπό του Σώματος της Βουλής, υπολογίζεται ότι το ηυξημένον ποσόν το οποίον θα εισπράττεται υπό μορφήν εισαγωγικών δασμών επί τη βάσει των εισαγωγών του 1961 θα ανέρχεται περίπου εις £1.000.000 κατ' έτος. Τούτο διά μίαν υπανάπτυκτον οικονομίαν, ως είναι η Κυπριακή οικονομία, δεν είναι μικρόν ποσόν. Εξ άλλου η Κύπρος, συμφώνως προς τας στατιστικάς του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, είναι μία εκ των πλέον βαρέως φορολογημένων χωρών του κόσμου. Το 23% επί του συνόλου του Κυπριακού εισοδήματος καταβάλλεται υπό μορφήν εμμέσων και αμέσων φόρων. Συγκρίνετε αυτό το ποσοστόν φορολογίας με το αντίστοιχον ποσοστόν φορολογίας και το αντίστοιχο εθνικόν εισόδημα όλων των άλλων χωρών του κόσμου και θα εξαγάγετε μόνοι σας το συμπέρασμα ότι ο Κυπριακός λαός είναι εις εκ των πλέον βαρέως φορολογουμένων λαών του κόσμου. Επί παραδείγματι, ενώ το ποσοστόν φορολογίας εν Κύπρω έναντι του εθνικού Κυπριακού

εισοδήματος ανέρχεται εις 23%, εις Αργεντινήν τούτο ανέρχεται μόνον εις 2%, εις Ινδίας 7%, εις Ινδονησίαν 5%, Μεξικόν 8%, Πακιστάν 8%, Ελβετίαν 9%, Ταγκανίκαν 9%, Σουδάν 10%, Γκάναν 11%, Βραζιλίαν 11%, Δ. Γερμανίαν 13% και Ηνωμέναν Πολιτείαν της Αμερικής 18%. Αλλά και εις χώρας προς την οικονομίαν των οποίων προσεγγίζει η Κυπριακή, ως είναι η Ελλάς και η Τουρκία, ο λαός επιβαρύνεται με πολύ χαμηλότερον ποσοστόν φορολογίας έναντι του Εθνικού εισοδήματος εν συγκρίσει προς την Κύπρον. Εις Ελλάδαν το ποσοστόν ανέρχεται εις 14%, και εις Τουρκίαν εις 9%. Μόνον εις 8 χώρας εις όλον τον κόσμον το ποσοστόν φορολογίας υπερβαίνει κατά τι εκείνο της Κύπρου εν συγκρίσει πάντοτε με το εθνικόν εισόδημα. Αι χώραι αυταί είναι η Βενεζουέλλα με 25%, το Ισραήλ με 25%, η Αυστρία με 29%, η Φιλλανδία με 27%, η Γαλλία με 26%, αι Κάτω Χώραι με 27%, η Νέα Ζηλανδία με 27% και το Ηνωμένον Βασίλειον με 30%. Αν όμως λάβωμεν υπ' όψιν το γεγονός ότι όλα αι χώραι έχουν πολύ ανεπτυγμένην οικονομίαν εν συγκρίσει προς την Κύπρον και ότι το βιοτικόν των επίπεδον είναι κατά πολύ υψηλότερον του ιδιού μας τότε το ορθόν συμπέρασμα εις το οποίον δυνάμεθα να καταλήξωμεν είναι ότι η Κύπρος ευρίσκεται τουλάχιστον εις το ίδιον επίπεδον φορολογίας με αυτάς τας 8 χώρας. Σκοπός των προτεινομένων τροποποιήσεων εις το υφιστάμενον Τελωνειακόν Δασμολόγιον, ως αναφέρεται εις το σχετικόν υπόμνημα του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας, είναι η ενθάρρυνσις και η προστασία της Κυπριακής Βιομηχανίας. Μία προσεκτική όμως μελέτη του Νομοσχεδίου καταδεικνύει ότι υπάρχει και άλλος σκοπός και αυτός είναι η αύξησις των εσόδων της Κυβερνήσεως. Διότι ποίαν προστασίαν οιασδήποτε Κυπριακής βιομηχανίας προσφέρει, επί παραδείγματι, η αύξησις του δασμού επί της βενζίνης; Εξ όσων γνωρίζω δεν παράγομεν ακόμη βενζίνην εις αυτόν τον τόπον και ούτε γνωρίζομεν ακόμη μετά βεβαιότητος κατά πόσον το Κυπριακόν υπέδαφος κρύβει αυτόν τον μαύρον χρυσόν. Η αύξησις λοιπόν επί του δασμού της βενζίνης όχι μόνον δεν προσφέρει προστασίαν εις οιαδήποτε Κυπριακήν βιομηχανίαν, αλλ' αντιθέτως θεωρείται και είναι μία οικονομική επιβάρυνσις τόσο επί της Κυπριακής βιομηχανίας όσον και επί του Κυπριακού λαού γενικώς. Η πολιτική προστασίας της Κυπριακής βιομηχανίας και της Κυπριακής παραγωγής διά του μέτρου των εισαγωγικών δασμών είναι βεβαίως ορθοτάτη. Όμως δεν θα δυνήθωμεν ν' αναπτύξωμεν Κυπριακήν βιομηχανίαν αν παράλληλως προς αυτό το μέτρον δεν λάβωμεν και άλλα μέτρα ως είναι ο έλεγχος επί της ποιότητος και των τιμών και μέτρα διά την παρεμπόδιση των ξένων μονοπωλίων να καταλάβουν τας Κυπριακάς βιομηχανικάς επιχειρήσεις ως συνέβη εις την περίπτωσιν των καπνοβιομηχανιών. Διαφορητικά δεν είναι την Κυπριακήν βιομηχανίαν που θα προστατεύσωμεν διά της δασμολογικής πολιτικής αλλά τα ξένα μονοπώλια και τους μετόχους των εις το εξωτερικόν. Η προστασία της Κυπριακής βιομηχανίας πρέπει απαραίτητως να συμβαδίξη με την προστασίαν του Κυπριακού καταναλωτικού κοινού και όχι να αποβιάνη εις βάρος αυτού. Συμφωνούμεν με τους προστατευτικούς δασμούς διά την Κυπριακήν παραγωγήν και εισηγούμεθα όπως το μέτρον τούτο επεκταθί και εις άλλα είδη τα οποία παράγει ο τόπος εις αρκετάς ποσότητας. Υπάρχει όμως και μία άλλη πλευρά της φορολογικής πολιτικής η οποία πρέπει να λαμβάνεται σοβαρώς υπ' όψιν. Συμφώνως προς τα επίσημα στοιχεία η έμμεσος φορολογία δηλ. η φορολογία η προερχομένη εκ των δασμών και του φόρου καταναλώσεως αποτελεί το 70% της καταβαλλομένης ολικής φορολογίας, ενώ η φορολογία επί του εισοδήματος και της κτηματικής περιουσίας καλύπτει μόνον το 30%. Αυτό σημαίνει ότι το βάρος της φορολογίας πίπτει επί των ώμων των πτωχοτέρων στρωμάτων του λαού τα οποία πληρώνουν σημαντικά ποσά επί της καταναλώσεως διαφόρων ειδών πρώτης ανάγκης. Όταν λοιπόν συζητάμεν το δασμολόγιον οφείλομεν να προσέξωμεν ώστε να μη επιβαρύνωμεν τον ήδη βαρέως φορολογούμενον λαόν διά του ηυξημένου δασμολογίου επί των ειδών πρώτης ανάγκης και ευρείας καταναλώσεως. Αυτά εν συντομία έχω

να παρατηρήσω αναφορικώς προς την γενικήν δασμολογικήν πολιτικήν και δηλώνω ότι υποστηρίζω τας προτάσεις τας οποίας υπέβαλεν ο αγαπητός συναδέλφος κύριος Ποταμίτης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Είναι πολύ πιθανόν, έντιμοι κύριοι, το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον να χαρακτηρισθί, εάν μπορώ να χρησιμοποιήσω την λέξιν, ως το πλέον παρεξηγημένον Νομοσχέδιον το οποίον κατετέθη κατά την παρούσαν σύνοδον της Βουλής. Τούτο οφείλεται αφ' ενός εις τον κακόν χειρισμόν ο οποίος έγινε όσον αφορά την δημοσίευσιν και την προβολήν του εις το κοινόν, αφ' ετέρου δε εις την εκμετάλλευσιν η οποία έγινε όσον αφορά το Νομοσχέδιον αυτό από αρκετάς οργανώσεις διά σκοπούς καθαρώς κομματικών. Άλλως πως δεν μπορεί κανείς να εξηγήσῃ εκείνα τα οποία ελέχθησαν και εγράφησαν εις τον ημερήσιον τύπον αμέσως μετά την δημοσίευσιν του Νομοσχεδίου και τα οποία κατόπιν προσεκτικής μελέτης του Νομοσχεδίου αποδεικνύονται ως τελείως αβάσιμα.

Θα σας πω ένα παράδειγμα, έντιμοι κύριοι, διά να αντιληφθίτε τί εννοώ. Την επαύριον της δημοσίευσως του Νομοσχεδίου εζήτησα εις το γραφείον μου να πιά ένα καφέ. Ο καφετζή εμπήκεν εις το γραφείον μου έξαλλος και μου ειπε «τα ακριβώσατε όλα πάλιν και τον καφέ και το ζάχαριν». Αυτό διεδίδετο και εις την αγοράν δεν ήτο μόνον ιδιαίτερον παράδειγμα εις το γραφείον μου. Βεβαίως τώρα όλοι γνωρίζομεν ότι η ζάχαρις δεν ηυξήθη, το δασμολόγιον δεν ηυξήθη εννοώ, η δε αύξησις εις τον καφέ δεν αναφέρεται καθόλου εις τον καφέ τον οποίον πίνομεν εις τα γραφεία μας, αλλά εις κατεργασμένον καφέ όπως το νεοκαφέ κ.λ.π. 'Ηλιπια, έντιμοι κύριοι, ότι μέχρι σήμερα αι εντυπώσεις αυταί εξέλιπον. Δυστυχώς ήκουσα εις την Βουλήν να λέγονται από δύο τουλάχιστον συναδέλφους πράγματα τα οποία με εξένισαν.

Ανεφέρθη υπό του κ. Ποταμίτη ότι ηυξήθη ο δασμός όσον αφορά τα ψυγεία, εξαρτήματα, ελαστικά, λάδια, κουζίνες κ.λ.π. Συνεχίζεται και πάλιν η εντύπωσις.

Έντιμοι κύριοι, όλα αυτά τα αντικείμενα τα οποία ανέφερον ο κ. Ποταμίτης δεν έχουν υποστή καμμίαν αύξησιν του δασμού. Θα ήθελα απλώς να αναφέρω την δασμολογικήν κλάσιν διά να βοηθήσω υμάς όπως και τον κ. Ποταμίτην να αντιληφθούν ότι πράγματι η Επιτροπή δεν επέτρεψε καθόλου αυτό το πράγμα και κακώς δημιουργούνται αυτές αι εντυπώσεις. Ελαστικά, κλάσις 629—01, τηλεοράσεις 721—04, εξαρτήματα 732—07, λιπαντικά 313—04, θερμάστραι 699—22, ψυγεία 899—08. Είναι γεγονός, έντιμοι κύριοι, ότι η Εκτελεστική Εξουσία η οποία είναι υπεύθυνος διά τον κοινόν ημών κορβανάν, οσάκις της ζητούμεν χρήματα, είναι φυσικόν λέγω, να προσπαθή να εξεύρη πόρους διά να γεμίση πάλιν αυτόν τον κορβανάν. Το Νομοσχέδιον τούτο είναι κυρίως ένα Νομοσχέδιον το οποίον αποσκοπεί εις την προστασίαν της εγχωρίου βιομηχανίας. Εν τη προσπάθεια όμως να προστατεύσωμεν την εγχώριον βιομηχανίαν είναι φυσικόν να χάνωμεν από τα δημόσια εισοδήματα. Αυτά τα χρήματα τα οποία θα χάσωμεν θα πρέπει να τα αναπληρώσωμεν. Και θα τα αναπληρώσωμεν, μεταξύ άλλων, διά της αύξησεως του δασμολογίου. Δέον βεβαίως να επέλθῃ κάποιο ισοζύγιον μεταξύ της προστασίας της εγχωρίου βιομηχανίας αφ' ενός και της απώλειας του δημοσίου χρήματος αφ' ετέρου, διά της επιβολής νέου ηυξημένου δασμολογίου.

Προς τούτο ειργάσθη η Επιτροπή της Βουλής, η Δημοσιονομική, και επέφερε το ισοζύγιον τούτο. Εις 53 τουλάχιστον κλάσεις του δασμολογίου πρόβη η εις μείωσιν του δασμού των οποίων εισηγήθη η Εκτελεστική Εξουσία, 50 με συγχωρέτε. Η Επιτροπή ήκουσεν αρκετάς απόψεις, εμόρφωσε γνώμη επί ωρισμένων θεμάτων και κατέληξεν εις μίαν τρόπον τινά μέσην λύσιν λαμβάνουσα υπ' όψιν τας περιστάσεις. Θα ήθελα να παρακαλέσω την Επιτροπήν όπως διά το μέλλον διαβιβάζη εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν εκείνα τα οποία έπρεπε

να είχαν γίνει διά του Νομοσχεδίου τούτου και δεν κατορθώθη να επιτευχθούν τώρα. Αλλά διά να καταλήξω, θα ήθελα να παρατηρήσω, ότι διά να έχουμε το δικαίωμα να ζητούμεν από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν να κάμνη έργα πρέπει συγχρόνως να έχουμε και το θάρρος και την πολιτικήν ωριμότητα να παρέχωμεν τα μέσα διά των οποίων η Κυβέρνησις θα δυνήθη να κάμη εκείνο το οποίον ζητούμεν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Λυσαριδής.

Β. ΛΥΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, δεδομένης της συμφωνίας η οποία υπάρχει μεταξύ Ελληνικής και Τουρκικής πλευράς, δεν θα ήθελα να εγείρω ως λύσει ένα θέμα. Εν τούτοις, δεν μου είναι δυνατόν να αφήσω να παρέλθη η ευκαιρία να δηλώσω ότι διατηρώ όλας μου τας επιφυλάξεις κατά πόσον το παρόν Νομοσχέδιον χρήζει χωριστής πλειοψηφίας. Επαναλαμβάνω ότι δεδομένης της συμφωνίας δεν καλώ την Βουλήν να πάρη θέσιν επί του παρόντος επί αυτού του θέματος. Ο Νόμος όμως είναι νόμος τροποποιητικός του περί Τελωνειακού Δασμολογίου Νόμου. Και δύναμις του Συντάγματος μόνον διά τους Νόμους, οι οποίοι επιβάλλουν φόρον χρειάζεται χωριστή πλειοψηφία και ουχί διά τους τροποποιητικούς νόμους.

Το δεύτερον σημείον επί του οποίου θα ήθελα να αναφερθώ είναι το εξής. Υπάρχει η γενική ομοφωνία ως αντελήφθη από τας ομιλίας μέχρι τώρα περί της επιθυμίας υποστηρίξεως της εγχωρίου βιομηχανίας, ή μάλλον θα έλεγα της εγχωρίου παραγωγής, διότι είναι λανθασμένον να σταματά μόνον κανείς εις την εγχώριον βιομηχανίαν. Δεν μου διέφυγεν όμως ότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής μας άφησε να αντιληφθώμεν ότι αυτή η προστασία θα ήτο πλήρης τώρα, εάν δεν παρίστατο ανάγκη να καταλήξωμεν εις ωρισμένους συμβιβασμούς διά να έχουμε κάποιον νόμον ο οποίος να ισχύη. Η ομοφωνία επομένως δεν ήτο απλώς συγκερασμός απόψεων αλλά καταναγκαστική ομοφωνία. Το τελευταίον σημείον επί του οποίου θα ήθελα να ομιλήσω είναι ότι το δεύτερον μέρος του Νομοσχεδίου αφορά απλώς την επιθυμίαν της Κυβερνήσεως, ως ελέχθη, να εξεύρη πόρους διά την κάλυψιν των αναγκών. Πιστεύω ότι υπάρχει και κάτι πέραν αυτού. Ότι υπάρχουν δύο ελατήρια.

Πρώτον η παρεμπόδις της εξαγωγής συναλλάγματος διά την ισοσκελίσει του εμπορικού ισοζυγίου, η οποία ελέχθη υπό του πρώτου ομιλήσαντος και η αναγκαία εξευρέσις πόρων διά την κάλυψιν των δαπανών τόσο του Τακτικού όσον και του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως. Πιστεύω ότι η φορολογία εις αυτάς τας περιπτώσεις θα πρέπει να στρέφεται κυρίως επί των ειδών πολυτελείας, και να αποφεύγεται πάση θυσία η φορολογία επί των ειδών βασικών αναγκών του λαού.

Πιστεύω ότι εις τας πλείστας περιπτώσεις αυτό επιτεύχθη. Εις μερικάς περιπτώσεις ίσως όχι. Θα σεβαστώ δε την άποψιν η οποία εξεφράσθη υπό του Προέδρου της Επιτροπής, ότι είναι φυσικόν όλοι να έχουμε διαφωνίας, και θα ήτο δύσκολον να διεξαχθή συζήτησις επί ενός εκάστου θέματος και εάν και επ' όσον κατ' αρχήν είμεθα σύμφωνοι με το Νομοσχέδιον ότι θα ωφειλαμεν να το ψηφίσωμεν και να προσπαθήσωμεν αργότερον να επηρεάσωμεν την Εκτελεστικήν Εξουσίαν προς τας απόψεις τας οποίας νομίζομεν ως ορθάς. Εν τούτοις δεν μπορώ να αποφύγω να πω ότι όσον αφορά το ζήτημα της βενζίνης θα ηδύνατο να γίνη ίσως διαχωρισμός μεταξύ της βενζίνης της καταναλισκομένης υπό των επαγγελματιών, η αύξησις της τιμής της οποίας θα έχη ίσως συνεπείας τόσοσόν όσον αφορά τας μεταφοράς επιβατών όσον και εις τας μεταφοράς εμπορευμάτων, και της βενζίνης της καταναλισκομένης υπό ιδιωτών διά την οποίαν η αύξησις ίσως να είναι κάπως πλέον δικαιολογημένη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί, οι οποίοι θέλουν να πρωτολογήσουν;

Ο κ. Ανδρέας Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Δεν προτίθεμαι να προβώ εις τροπολογίας διά να διευκολύνω την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου διά να υπάρξη κάποιος νόμος οποίος θα υποβοηθήση την Κυβέρνησιν εις την είσπραξιν φόρων διά να εκτελέση και η Κυβέρνησις με την σειράν της τας υποχρεώσεις της έναντι του λαού, διά την εκτέλεσιν ωρισμένων απαιτητήτων έργων, διά την αύξησιν της παραγωγής και την απασχόλησιν εργατικών χειρών. Θέλω όμως να πιστεύω ότι εις το μέλλον η Κυβέρνησις και οι Βουλευταί θα θελήσουν να προστατεύσουν κάθε είδους παραγωγήν. Τονίζεται μετ' επιτάσεως η προστασία της εγχωρίου βιομηχανίας. Ορθόν και εποικοδομητικόν διά το κράτος. Διότι αύξησις των βιομηχανικών μας προϊόντων σημαίνει αύξησιν του εθνικού μας εισοδήματος. Υποστηρίζω κάθε επιβολήν φορολογίας, η οποία θα συντείνη εις την αύξησιν του εθνικού μας εισοδήματος, εις την περισσοτέραν απασχόλησιν εργατικών χειρών και εις τον περιορισμόν εξαγωγής συναλλάγματος. Η προσοχή μας όμως πρέπει να στραφή κατά πίο έντονον τρόπον και εις την υποστήριξιν της παραγωγής, η οποία προέρχεται από την γεωργίαν. Απασχολούνται εις την γεωργίαν τα 55% του Κυπριακού πληθυσμού. Και η Κυβέρνησις εις το μέλλον πρέπει να λάβη κάθε δυνατόν μέτρον να αυξήση τους τομείς εκείνους τους οποίους νομίζει ότι πρέπει να αυξήση αδιαφορούσα για την προσωρινήν αύξησιν του τιμαριθμού. Και τονίζω ότι μόνον προσωρινή αύξησις θα επέλθη διότι διά της προστασίας της γεωργικής παραγωγής θα επέλθη αύξησις εκάστου είδους που θα σημαίνη ευθής αμέσως μειώσιν των τιμών. Παράδειγμα το 1959 επί προσωρινής ακόμη Κυβερνήσεως, όχι μόνον δασμός επεβλήθη επί της εισαγωγής πουλερικών, αλλά απηγορεύθη εντελώς η εισαγωγή του είδους τούτου. Αποτέλεσμα η μείωσις της τιμής κατ' οκάν πουλερικών από 13 σελίνια εις 10 και 11. Ο λόγος είναι φανερός. Ο παραγωγός αισθανόμενος την προστασίαν της Κυβερνήσεως ηύξησε την παραγωγήν του. Και η αύξησις της παραγωγής έφερε την μείωσιν τιμής. Και πιστεύω ότι εάν συνεχισθή η προστασία επί του είδους τούτου επί ολίγον ακόμη θα αντιμετωπίσωμεν πρόβλημα εξευρέσεως αγορών εις το εξωτερικόν το ίδιον πιστεύω ότι εάν ληφθούν όλα τα προστατευτικά μέτρα διά το κράς, διά το γάλα και ωρισμένα άλλα είδη, θα αυξηθή η παραγωγή μας, η τιμή θα μειωθή και τεράστιον ποσόν συναλλάγματος το οποίον εξάγεται κάθε χρόνον εις το εξωτερικόν θα μένη εις τον τόπον.

Τελειώνων θέλω να εκφράσω την πεποίθησιν ότι η Κυβέρνησις θέλουσα να υποστηρίξη κάθε είδους ντόπιαν παραγωγήν δεν θα διστάση να πάρη νέα μέτρα για την προστασίαν όλων των τάξεων που εργάζονται και προσφέρουν εις τον τόπον. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί οι οποίοι θα ήθελαν να ομιλήσουν διά πρώτην φοράν;

Ο κ. Ποταμίτης θα είναι ο πρώτος ο οποίος θα δευτερολογήση.

Ο κ. Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Δεν πρόκειται να μακρηγορήσω ούτε να υπεισέλθω εις λεπτομερείας επί του υπό συζήτησιν δασμολογίου. Ομιλήσαν αρκετοί συνάδελφοι προηγουμένως και ανέπτυξαν διαφόρους απόψεις και τουοτοτρόπως νομίζω ότι το όλον θέμα έχει εξαντηλήθη. Θέλω μόνον να κάμω μίαν γενικήν παρατήρησιν επί του εν λόγω δασμολογίου και μίαν ειδικήν.

Όπως αναφέρεται και εις το υπόμνημα του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας κύριος σκοπός του δασμολογίου είναι η προστασία της επιτοπίου παραγωγής και βιομηχανίας. Επί του σημείου αυτού συμφωνούμεν όλοι και ουδείς διαφωνεί. Όμως νομίζω ότι η Κυβέρνησις έχει υποχρέωσιν

όπως εκ παραλλήλου εφαρμογή αμέσως αγορανομικά μέτρα. Διότι όσον και εάν θέλωμεν να πιστεύωμεν ότι το νέον δασμολόγιον δεν θα έχη οικονομικά επιπτώσεις επί του βιοτικού επιπέδου και του τιμαριθμικού δείκτου, δεν είναι δυνατόν παρά να έχωμεν επιπτώσεις οικονομικάς. Αυτό έγινε αισθητόν από της πρώτης ημέρας της καταθέσεως εις την Βουλήν του νέου δασμολογίου. Διά τούτο νομίζω ότι εάν θέλωμεν να αναχαιτίσωμεν τον τιμαριθμικόν δείκτην, ο οποίος ανέρχεται συνεχώς και να επιτύχωμεν ακόμη την ποθητήν και την συνεχώς διατυμπανιζομένην από όλους πτώσιν του τιμαριθμικού δείκτου, επιβάλλεται όπως η Κυβέρνησις λάβη άμεσα αγορανομικά μέτρα διά πολλά είδη βασικής καταναλώσεως και ειδικώς διά είδη τα οποία διά του υπό συζήτησιν δασμολογίου πρόκειται να προστατευθώσι.

Η ειδική παρατήρησις την οποίαν είχα να κάμω αφορά την δασμολογικήν κλάσιν του Πρώτου Πίνακος 551—01. Αιθέρια έλαια φυτικά, ως ακολούθως.

(α) Έλαια εσπεριδοειδών ως ταύτα ταξινομούνται υπό του Διευθυντού του Τμήματος Τελωνείων.

Οκάν αξίαν 8%.

Προτιμήσεως, γενικός δασμός 16%.

Είναι γνωστόν ότι τα αιθέρια έλαια μέχρι του Ιανουαρίου οπότε κατατέθη το νέον δασμολόγιον εισήγοντο ατελώς. Είναι επίσης γνωστόν ότι από αρκετών ετών ιδρύθη και λειτουργεί επιτυχώς εις την Κύπρον βιομηχανία παραγωγής αιθερίων ελαίων εκ των εσπεριδοειδών. Η βιομηχανία αυτή παράγει αιθέρια έλαια από εσπεριδοειδή, εισάγει όμως και αιθέρια έλαια εκ του εξωτερικού τα οποία χρησιμοποιεί δι' ανάμειξιν και τα οποία επανεξάγει.

Διερωτώμαι λοιπόν ποίος λόγος ηνάγκασε το αρμόδιον Τμήμα ώστε, ενώ μέχρι σήμερα τα αιθέρια έλαια εισήγοντο ατελώς, σήμερα να επιβαρύνονται με δασμόν προτιμήσεως 8% και γινικόν 16%, και καθ' όν χρόνον μάλιστα κύριος σκοπός του υπό συζήτησιν δασμολογίου είναι η προστασία της επιτοπίου βιομηχανίας. Θέλω να πιστεύω ότι είναι εκ παραδρομής ή κάποιου λάθους που προστέθη ο εν λόγω δασμός. Αντιλαμβάνομαι ότι κατόπιν της επιβολής εις το προτεινόμενον δασμολόγιον του δασμού αυτού έγιναν διευθετήσεις ώστε να δίδεται DRAW BACK του δασμού αυτού, να επιστρέφεται ο δασμός αυτός. Αυτό αποδεικνύει ότι το αρμόδιον Τμήμα αναγνωρίζει ότι έσφαλεν εις το κεφάλαιον τούτο. Εν τούτοις, νομίζω ότι δεν είναι μόνιμος λύσις διότι η επιστροφή χρημάτων και πολλές ενοχλήσεις δημιουργεί και πολλές ταλαιπωρίας και πολλές συζητήσεις και άλλας δυσκολίας μπορεί να δημιουργήσιν εις την εν λόγω βιομηχανίαν. Λαμβάνω υπ' όψιν μου ότι έγινε ήδη ομόφωνος απόφασις των δύο πλευρών όπως ψηφισθή το εν λόγω δασμολόγιον με τας υπό της Επιτροπής Οικονομικών κατατεθείσας τροποποιήσεις άνευ περαιτέρω συζητήσεως και εισηγήσεως διά τροποποιήσεις. Παρ' όλον ότι θα επεθύμουν να υποβάλω τροποποίησιν εις την κλάσιν 551—01 και να εισηγηθώ όπως απαλειφθή ο δασμός και επανέλθωμεν εις το καθεστώς της ατελούς εισαγωγής αιθερίων ελαίων, εν τούτοις, διά να μη προκαλέσω κωλυσιεργίαν και περαιτέρω συζητήσεις, δεν θα το πράξω εις το παρόν στάδιον. Όμως προβαίνω εις την παρατήρησιν αυτήν και εισηγούμαι εις το αρμόδιον Τμήμα όπως εις το προσεχές μέλλον επανεξετάσθω προσεκτικώς το ζήτημα τούτο και υποβάλω τροποποίησιν εις την Βουλήν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΤΩΝ:

Ο κ. Ποταμίτης.

Ο κ. Γιαμάκης, έχει τον λόγον, επ' όσον δεν ωμίλησε μέχρι της στιγμής.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί. Όλοι γνωρίζομεν ότι αντικειμενικός σκοπός του περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963 είναι η ενθάρρυνσις και η προστασία της εγχωρίου βιομηχανίας. Οι σκοποί δε διά των οποίων τούτο επιδιώκεται ανεφέρθησαν εις

την Έκθεσιν της αρμοδίας Επιτροπής. Ως αναφέρεται δε και εις Έκθεσιν της Επιτροπής Οικονομικών εκτός των δασμών οι οποίοι επεβλήθησαν διά την προστασίαν της εγχωρίου βιομηχανίας, υπάρχουν και περιπτώσεις όπου οι αυξήσεις των δασμών έχουσι σκοπόν την αύξησιν του εισοδήματος του κράτους. Όπως δε ετονίσθη και από τον έντιμον συνάδελφον κ. Σαββίδη, οι δασμοί οιουδήποτε είδους και οσονδήποτε μικροί και εάν είναι δεν είναι άριστοι εις τον λαόν. Βεβαίως ούτε και εις τους ίδιους τους βουλευτάς.

Επικροτώ πλήρως την απόφασιν της Εκτελεστικής Εξουσίας όπως προστατευθή η εγχώριος βιομηχανία, διότι τούτο απ' ενός μεν θα συντείνη εις την απασχόλησιν περισσότερων Κυπριακών εργατικών χεριών, απ' ετέρου δε θα αποφευχθή η εξαγωγή μεγάλου ποσού συναλλάγματος και ούτω θα ενδυναμωθή η οικονομία του κράτους. Εδόθη η διαπίστωσις από τα αρμόδια Υπουργεία ότι η Κυβέρνησις προστατεύουσα την εγχώριον βιομηχανία ταυτοχρόνως θα προστατεύσθω και το καταναλωτικόν κοινόν, δηλαδή όσον αφορά τας τιμάς και τας ποιότητας των επιτοπίως παραγομένων προϊόντων. Ως δε έχομεν διαβεβαιωθή, εάν υπάρξουν περιπτώσεις εις τας οποίας θα αποδειχθή ότι Κύπριοι βιομήχανοι εκμεταλλεύονται την αύξησιν των δασμών διά της αυξήσεως των τιμών των ή της χειροτερεύσεως της ποιότητος των προϊόντων των, τότε η Κυβέρνησις θα λάβη άμεσα τα δέοντα μέτρα προς προστασίαν του κοινού.

Όσον αφορά τους δασμούς οίτινες θα αυξήσουν τα έσοδα του κράτους ούτοι επεβλήθησαν για να καλύψουν το έλλειμμα το οποίον θα σημειωθή εις τα έσοδα της Κυβερνήσεως συνεπεία του γεγονότος ότι θα ελαττωθώσι αι εισαγωγαί λόγω της στροφής εις τα εγχώρια είδη. Εις τας περιπτώσεις των τοιούτων δασμών η Επιτροπή Οικονομικών, της οποίας είμαι μέλος, έλαβε λεπτομερείας και εξηγήσεις από τα αρμόδια Υπουργεία καθώς και από ενδιαφερόμενα πρόσωπα και οργανισμούς και κατόπιν ενδελεχούς μελέτης κατέληξεν εις τας τροποποιήσεις τας οποίας πρότεινε. Επειδή πιθανόν να εσηματίσθη μεταξύ του λαού η λανθασμένη ιδέα ότι οι επιβληθέντες δασμοί έχουσι ως κύριον σκοπόν των την αύξησιν των εσόδων του κράτους, θα ήθελα να αναφέρω με μερικούς αριθμούς ότι οι τοιούτοι ισχυρισμοί είναι λανθασμένοι. Εκ των πληροφοριών αίτινες μας εδόθησαν από τα αρμόδια Υπουργεία, η Κυβέρνησις ήλπιεν ότι θα εισπράξθω επιπρόσθετον ποσόν εκ 278.000 λιρών συμφώνως των νέων δασμολογικών κλιμάκων. Προβλέπεται δε ότι δεν θα εισπραχθή ποσόν εκ 150.000 λιρών από την μη εισαγωγήν όπλων' επίσης πιστεύεται ότι θα προκύψη μείωσις εκ 50 περίπου χιλιάδων λιρών λόγω της στροφής του καταναλωτικού κοινού προς τα εγχώρια είδη. Επομένως τα υπολογιζόμενα έσοδα του κράτους θα ήσαν περίπου 128.000 λίραι. Με τας τροποποιήσεις τας οποίας πρότεινε η Επιτροπή Οικονομικών διά της ελαττώσεως ωρισμένων δασμών προβλέπεται ότι η εισπραξις των επιπροσθέτων δασμών θα καλύψη την ελάττωσιν των κρατικών εσόδων λόγω της προστασίας της εγχωρίου βιομηχανίας. Π.χ. από την μείωσιν των κατωτέρω δασμών θα ήθελα να σας αποδείξω ότι η Κυβέρνησις δεν θα έχη να εισπράξθω έσοδα περισσότερα από εκείνα τα οποία θα χάσθω. Από τα προϊόντα αρωματοποιΐας υποτίθεται ότι αι εισπράξεις θα μειωθώσι κατά £15.000, από τα πυρομαχικά περίπου £8.000, από τα ελαστικά περίπου £20.000, από τους τάπητας περίπου £5.000, από τας θερμάστρας περίπου £5.000, από τας συσκευάς τηλεοράσεως περίπου £6.000, από τα ψυγεία περίπου £10.000, από τα παιγνίδια περίπου £25.000, από την μείωσιν δε των εισαγωγών λόγω των νέων δασμών προβλέπεται ότι η Κυβέρνησις δεν θα εισπράξθω ένα σημαντικόν ποσόν από τους δασμούς.

Έχω την γνώμην ότι διά της προστασίας της εγχωρίου βιομηχανίας ουχί μόνον δεν θα αυξηθώσι αι τιμαί των επιτοπίως κατασκευαζομένων ειδών, αλλά τουναντίον και η ποιότης των θα βελτιωθή και αι τιμαί των θα ελαττωθώσι. Αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχουν αρκετοί οι οποίοι ισχυρίζονται ότι ο τιμαριθμός θα υψωθή λόγω των αυξήσεων των δασμών.

Αλλά διατί πάντοτε να λαμβάνωμεν υπ' όψιν ότι θα αγοράσωμεν εισαγόμενα είδη αντί των επιτοπίως κατασκευαζομένων; Πρέπει ολόκληρος ο Κυπριακός λαός να αντιληφθή ότι τα ληφθέντα μέτρα απλώς και μόνον λαμβάνονται διά την βελτίωσιν και προστασίαν της εγχωρίου βιομηχανίας. Πιθανώς σήμερον η ποιότης των επιτοπίως κατασκευαζομένων ειδών να μη είναι εφάμιλλος των εισαγομένων. Αλλά πώς θα ενθαρρύνετο ο Κύπριος βιομήχανος εις το να εξοδεύση σημαντικά ποσά διά την βελτίωσιν των προϊόντων του; Επομένως διά της ενθαρρύνσεως της εγχωρίου βιομηχανίας υποστηρίζομεν τους ίδιους τους εαυτούς μας και ενδυναμώνομεν την οικονομίαν του κράτους.

Διά τους δασμούς οίτινες επεβλήθησαν εις προϊόντα εισαγόμενα και μη παραγόμενα εν Κύπρω η Επιτροπή Οικονομικών έλαβεν υπ' όψιν αρκετά σημεία ως κριτήρια διά να καταλήξη εις τας εισηγήσεις τας οποίας έκαμε. Επομένως προτείνω εις την Βουλήν όπως ψηφίση το Νομοσχέδιον ως τούτο ετροποποιήθη υπό της Επιτροπής Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί διά πρώτην φοράν θα αρχίσουν οι Βουλευταί οι οποίοι επιθυμούν να δευτερολογήσουν.

Ο κ. Ποταμίτης έχει τον λόγον.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Ολίγας μόνον λέξεις διά να θέσω ωρισμένα πράγματα εις την θέσιν των. Ο έντιμος συνάδελφος κ. Λέλλος Δημητριάδης, διά να μην υπάρχη παρεξήγησις πάλιν, ισχυρίσθη ότι ετόλμησα να αναφέρω κατά την αγόρευσιν μου ότι η Εκτελεστική Εξουσία ηύξησε δασμούς ωρισμένων ειδών ενώ δεν τους ηύξησε. Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης είπε και κάτι άλλο. Ότι το Νομοσχέδιον το οποίον συζητούμεν απόψε είναι παρεξηγημένον Νομοσχέδιον. Εγώ φρονώ ότι το Νομοσχέδιον δεν είναι καθόλου παρεξηγημένον. Γπάρχει όμως μία παρεξήγησις. Η παρεξήγησις είναι ότι ο έντιμος συνάδελφος έχει παρεξηγήσει την αγόρευσίν μου.

Μεταξύ των ειδών τα οποία λέγει ότι η Εκτελεστική Εξουσία δεν ηύξησε τον δασμόν ενώ εγώ λέγω ότι τον ηύξησε, είναι και τα εξής.

Τα υπ' αριθμόν 629, ελαστικά αυτοκινήτων. Ο δασμός ήτο 16% — 36% και έγινε 24% — 44% από το Νομοσχέδιον. Το υπ' αριθμόν 721 — 04, συσκευαί τηλεόρασεως, ο δασμός ήτο ατελώς μέχρις 8% και το Νομοσχέδιον τον αναβιβάζει εις 12% — 20%. Το υπ' αριθμόν 899 — 08, ψυγεία οικιακής χρήσεως, ο δασμός ήτο 16% — 24% και το Νομοσχέδιον τον αναβιβάζει εις 28% — 36%. Το Νομοσχέδιον είναι καθαρόν και δεν υπάρχει καμμία παρεξήγησις. Αλλά όπως είπα παρεξηγήθη η ομιλία μου. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμοι κύριοι. Δεν θα σας κρατήσω με τας παρεξηγήσεις των παρεξηγήσεων επί του παρεξηγημένου Νομοσχεδίου. Αλλά διά να επιστρέψω το κοπλιμέντον φαίνεται ότι ούτε ο κ. Ποταμίτης έχει αντιληφθή ή εγώ δεν θα έδωσα εις τον κ. Ποταμίτην να αντιληφθή εκείνα τα οποία είπα. Ανεφέρθη εις την αγόρευσιν του κ. Ποταμίτη όταν ωμιλούσα περί λανθασμένων εντυπώσεων. Και εχρησιμοποίησα αυτό το παράδειγμα διά να δείξω ότι αι εντυπώσεις συνεχίζουν ακόμη με σκοπόν τον οποίον οι ομιληταί γνωρίζουν καλύτερα από εμέ.

Ο κ. Ποταμίτης ήτο μέλος της Επιτροπής η οποία εξήτασεν αυτό το Νομοσχέδιον και γνωρίζει πολύ καλά ότι όλα αυτά τα αντικείμενα που ανέφερε, δι' όλα αυτά τα αντικείμενα μάλλον, ο τελωνειακός δασμός έχει μειωθεί εις το στάδιον της Επιτροπής και το θέμα έλξηεν εκεί. Θα ήτο ίσως καλύτερον εάν, όπως και οι άλλοι ομιληταί, ήρχιζεν και ο Ποταμίτης την αγόρευσίν του από το στάδιον αυτό της

Επιτροπής και να αφήνεν την δημιουργίαν εντυπώσεων κατά μέρος. Η Επιτροπή του Σώματος αυτού εισηγάται ην μείωσιν του δασμού διά τα αντικείμενα αυτά. Συμφωνεί ο κ. Ποταμίτης ή δεν συμφωνεί, και εάν υπάρχουν άλλα αντικείμενα επί των οποίων θα ήθελε να κάμη παρατηρήσεις μπορούσε να τας κάμη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης έχει τον λόγον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Από τας αγορεύσεις των διαφόρων συνάδελφων έχω ακούσει μερικά πράγματα τα οποία μου φαίνεται είναι ολίγον παρεξηγήσιμα όπως είπεν ο συνάδελφος. Δεν θα ήθελα να αναφερθώ εις το ζήτημα που έχει αναφέρει ο έντιμος συνάδελφος κ. Δημητριάδης επί της αγορεύσεως του κ. Ποταμίτη, διότι ως φαίνεται διηκρινήσθη αρκετά και δεν χρήζει περαιτέρω διευκρινήσεως. Σχετικώς με την αγόρευσιν του έντιμου συνάδελφου θα ήθελα να αναφέρω το εξής.

Εν πρώτοις έχει λεχθή ότι από το δασμολόγιον αυτό θα εισπραχθώσι περαιτέρω £278.000, εκ του οποίου ποσού αφού αφαιρεθώσι 150.000 λίραι από απωλείας εισαγωγικών δασμών τας οποίας θα έχωμεν ένεκεν της αυξήσεως ωρισμένων δασμολογικών κλάσεων διά την προστασίαν της Κυπριακής βιομηχανίας, θα έχωμεν ως συνέπειαν την ελάττωσιν των εισαγωγικών δασμών και το χάσιμον δασμών από είδη τα οποία δεν θα εδασμολογούντο εις το προσεχές μέλλον και επομένως θα απέμενεν ένα καθαρόν εισόδημα 128.000 λιρών και το οποίον θα εξητιμίζετο από την αύξησιν του τιμαριθμικού κόστους, η οποία θα ήτο συνέπεια της αυξήσεως του δασμολογίου αυτού. Εδώ να μου επιτραπή να διαφωνήσω. Διότι όπως έχω πεί και προηγουμένως η αύξησις η οποία θα προκύψη θα είναι μεταξύ 0,03% ή 0,4% έναντι αυξήσεως του τιμαριθμικού δείκτου 2 1/2% προελθούσης εκ της αυξήσεως του ζαχάρου, πορτοκαλλιών και πατατών. Δηλαδή η μεν ζάχαρις έχει αυξηθή όχι διότι έχε επιβληθή φορολογία αλλ' απλώς και μόνον διότι εις την διεθνή αγοράν η ζάχαρις έχει αυξηθή περίπου εις το διπλάσιον.

Όσον αφορά δε την αύξησιν της τιμής των πορτοκαλλιών και πατατών, ανκαι είναι λυπηρόν διότι έγινε αιτία αυξήσεως του τιμαριθμού, εν τούτοις δεν πρέπει να είμεθα δυσηρεστημένοι, διότι διά της ζητήσεως την οποίαν έχουν εις το εξωτερικόν θα έχωμεν μεγάλην αύξησιν του εισοδήματος μας εις συνάλλαγμα. Επομένως, εκείνο το οποίον θέλω να καταλήξω με την αύξησιν του δασμολογίου κανένα απολύτως επηρεασμόν δεν έχει υποστή ο τιμαριθμικός δείκτης.

Όσον αφορά την αγόρευσιν του έντιμου συνάδελφου κ. Εζεκία Παπαϊωάννου εν τη προαπαθεία του να μας αποδείξη ότι η Κύπρος είναι η πλέον υψηλώς φορολογουμένη χώρα, έχωμεν πραγματικώς κατακεραυνωθή από στατιστικά. Αλλά φαίνεται ότι ο έντιμος συνάδελφος εξέχασε να λάβη υπ' όψιν του το εξής. Ότι τες στατιστικές αυτές τες εβάσισεν επί του εθνικού εισοδήματος χωρίς να λάβη βεβαίως υπ' όψιν ότι η Κύπρος όταν την επαράλαβamen ως Δημοκρατίαν ήτο μία χώρα τελείως εγκαταλειμμένη και την οποίαν η μητρική Κυβέρνησις, η οποία ανέλαβεν σήμερον, προσπαθεί με κάθε τρόπον να την αναπτύξη εις όλους τους τομείς της. Και διά να αναπτυχθούν οι τομείς όλοι αυτοί χρειάζονται έξοδα. Απόδειξις δε τούτου είναι ότι σήμερα εξοδεύομεν περί τα 11 1/2 εκ. λίρας ετησίως διά σχέδια αναπτύξεως ενώ προηγουμένως η ανάπτυξις μας δεν εχρηματοδοτείτο πέραν του 1/2 εκ. λιρών. Δηλαδή το 1/20 του ότι χρηματοδοτείται σήμερον. Και βεβαίως διά να εξευρεθούν τα χρήματα αυτά πρέπει να υπάρξη μία απαραίτητος φορολογία. Αλλά επίσης ο έντιμος συνάδελφος έχει ξεχάσει και κάτι άλλο, ότι βεβαίως το ποσοστόν φορολογίας επί του εθνικού εισοδήματος φαίνεται πολύ μεγαλύτερον όταν το εθνικόν μας εισόδημα είναι μικρόν.

Και βεβαίως σκοπός όλων των σχεδίων αναπτύξεως το οποίον έχει προγραμματίσει η Κυβέρνησις μας είναι να αυξήση το εθνικόν εισόδημα οπότε και η φορολογία εν συγκρίσει θα ελαττωθή εις πολύ μικρότερα ποσοστά. Και τότε θα είναι εις

θέσει ο έντιμος συνάδελφος να διαπιστώσει ότι η φορολογία η Κυπριακή δεν είναι τόσο υψηλή όπως την παριστάνει.

Ένα άλλο θέμα εις το οποίον ήθελα να αναφερθώ είναι το ζήτημα της βενζίνης. Κανείς από τους συναδέλφους ως και εγώ δεν θα ήθελαμεν να επιβαρύνωμεν οιαδήποτε τάξιν εργαζομένων με νέαν φορολογίαν, ούτε επίσης θα ήθελαμεν να γίνωμεν αιτία και γέφυρα εις το να αυξησωμεν τα κόστα παραγωγής και τα κόστα μεταφοράς των διαφόρων εμπορευμάτων μας με την αύξησιν του τιμαριθμού, οπότε θα είχαμεν ως συνέπειαν ένα φαύλον κύκλον. Δι' αυτόν τον λόγον προτού αποφασίσωμεν είχαμεν λάβει υπ' όψιν διάφορα σημεία διά να μπορούσωμεν να καταλήξωμεν σε μίαν απόφασιν την οποίαν επροτείναμεν εις την Βουλήν.

Από τα όσα μας έχουν πεί από το Υπουργείον Οικονομικών τα εισοδήματα τα οποία θα έχωμεν από την νέαν φορολογίαν, όχι διά την βοήθειαν της βιομηχανίας μας αλλά διά να καλύψωμεν προσόδους απολεσθεισας ανέρχονται εις 278.000 λίρας, ως έχω αναφέρει προηγουμένως. Εάν βεβαίως από το ποσόν αυτό λάβωμεν υπ' όψιν ότι οφειλομεν να αφαιρέσωμεν περίπου 100.000 λίρας από τα δασμολόγια τα οποία έχομεν απορρίψει, διότι μόνον από έξι είδη εμπορευμάτων υπάρχει μία οικονομία 72.000 λιρών, μάλλον ελάττωσις 72.000 λιρών εκτός τούτου έχομεν ελαττώσει ακόμη 41 δηλαδή σύνολον 47 είδη από την προταθείσαν φορολογίαν με αύξησιν μόνον τριών ειδών, τα οποία, το εισόδημα που θα έφερον θα ήτο ελάχιστον — βλέπομεν ότι το υπόλοιπον το οποίον θα έμενε θα ήτο περίπου £180.000. Εάν δε αφαιρέσωμεν και τες £150.000 τες οποίες υπολογίζομεν ότι θα χάσωμεν από το εισόδημα το οποίον είχαμεν από τες εισαγωγές προτού προστατεύσωμεν τες βιομηχανίες μας, θα εύρωμεν ότι το υπόλοιπον είναι £30.000. Εάν δε αποφασίζαμεν να αφαιρέσωμεν και τον φόρον επί της βενζίνης, τότε θα είχαμεν μίαν ζημίαν £90.000 — £100.000, οπότε θα ήτο πρόβλημα από πού η Κυβέρνησις θα έπρεπε να εξεύρη τες £100.000 αυτές τες οποίες θα έχανε. Διά να μην υπάρξη αυτή η δυσκολία ακριβώς έχομεν ψηφίσει την βενζίνην, μάλλον δεν έχομεν ψηφίσει αλλά επροτείναμεν την βενζίνην να μείνη όπως είναι, αφού προηγουμένως ελάβωμεν υπ' όψιν ότι αι μεταφοραί εμπορευμάτων και επιβατών ως επί το πλείστον γίνονται με αυτοκίνητα έχοντα μηχανές DIESEL αι οποίες μεταχειρίζονται πετρέλαιον, το οποίον δεν έχει αυξηθή, έχομεν απορρίψει την πρότασιν της Κυβερνήσεως να αυξηθή τα ελαστικά διά να μη επιφορτίζονται τα όψιν ότι η πλειονότης των φορικά αυτά μέσα με έξοδα περιπλέον, ως επίσης τα αυτοκινήτων τα οποία μεταχειρίζονται βενζίνην είναι αυτοκίνητα έλαια, γράσα και εξαρτήματα, και έχομεν λάβει υπ' ιδιωτικά, τα δε αυτοκίνητα τα οποία μεταχειρίζονται βενζίνην και τα οποία είναι ταξί ή μεταφορικά μέσα είναι επί του παρόντος ολίγα. Εκείνο δε που έχομεν λάβει υπ' όψιν είναι το εξής: Ότι η αύξησις των 10 μιλς κατά γαλόνι, εάν ληφθή υπ' όψιν ότι ο μέσος όρος μιλίων τα οποία κάμνει ένα αυτοκίνητον είναι περίπου 20 μιλια το γαλόνι, θα επιφέρη αύξησιν κόστους 1/2 μιλ κατά μιλιον, πράγμα το οποίον νομίζομεν ότι δεν θα αυξηθή ούτε το κόστος ζωής ούτε το κόστος μεταφοράς. Και μπορώ να διαβεβαιώσω τους συναδέλφους ως και το ακροατήριον ότι εάν υπήρχεν τρόπος.....

Με συγχωρείτε, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(ΚΛΗΡΙΔΗΣ)

Δεν μπορείτε να διαβεβαιώσετε το ακροατήριον. Το ακροατήριον δεν λαμβάνει μέρος εις την συνεδρίασιν και επομένως πρέπει να περιορίσετε τας διαβεβαιώσεις σας προς τους έντιμους Βουλευτάς.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έχετε πληρέστατον δίκαιον και απολογούμαι. Εάν υπήρχε τρόπος με τον οποίον θα μπορούσε να αποφευχθή αυτή η φορολογία δεν θα εδίσταζεν η Επιτροπή να το καταψηφίση. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεΐς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων. Η ακολουθητέα διαδικασία θα έχη ως εξής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η ακολουθητέα διαδικασία θα έχη ως εξής:

Πρώτον θα τεθή εις ψηφοφορίαν ο Δεύτερος Πίναξ ο οποίος περιέχει τας τροποποιητικάς εισηγήσεις της Επιτροπής Οικονομικών και ο οποίος εάν εγκριθή υπό της Βουλής θα ισχύη από της 2ας τρέχοντος και επεξής. Δεύτερον θα τεθή εις ψηφοφορίαν ο Πίναξ Α ο οποίος περιέχει τας εισηγήσεις της Εκτελεστικής Εξουσίας και ο οποίος εάν εγκριθή θα ισχύη από της ημέρας της καταθέσεως του Νομοσχεδίου μέχρι της 12ης της παρούσης συνεδρίας. Τρίτον θα τεθή εις ψηφοφορίαν το κείμενον του Νόμου, η ανάγνωσις του οποίου θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων. Δεύτερος Πίναξ.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεΐς να αναγνώσουν τους αριθμούς των διαφόρων θεμάτων των ευρισκομένων εις τον Δεύτερον Πίνακα. Οι αριθμοί θα αναγινώσκονται αρχίζοντας από το 001 από την αρχήν εκάστης σελίδος μέχρι του τέλους εκάστης σελίδος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεύτερος Πίναξ. 001—01/09 έως 053—04.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις εκ μέρους των Ελλήνων Βουλευτών;

Υπάρχει αντίρρησις εκ μέρους των Τούρκων Βουλευτών; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως οι αριθμοί 001 έως 053—04 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμός 055—02 μέχρι 243—02/03.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως οι αριθμοί 055—02 έως 243—02/03 εγκριθούν εκ μέρους των Ελλήνων; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως οι αριθμοί 055—02 έως 243—02/03 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμοί 313—01 έως 533—01.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, θα εισηγούμην όπως τεθή εις χωριστήν ψηφοφορίαν το ακόλουθον: 313—01 το (δ) το οποίον αφορά την βενζίνην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

313—01 (α), (β), (γ), (δ). Υπάρχει αντίρρησις εκ μέρους των Ελλήνων διά το (α), (β), (γ); Υπάρχει αντίρρησις εκ μέρους των Τούρκων διά το 313—01, (α), (β), (γ); Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 313—01 (α), (β), (γ) εγκρίνεται. 313—01 (δ). Ποίοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ 313—01(δ).

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Εφ' όσον δεν υπάρχει ένστασις από τα Τουρκικά μέλη, είμαι της γνώμης ότι δεν είναι αναγκαία η χωριστή ψηφοφορία υπέρ» και «κατά».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είμαι της απόψεως ότι δεν υπάρχουν ενστάσεις.

Υπάρχουν αποχαί εκ μέρους των Ελλήνων;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 313—01 (δ) εγκρίνεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

313—04 έως 533—01. Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Ελλήνων; Υπάρχει ένσταση εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης ενστάσεως εκ μέρους των Ελλήνων ή των Τούρκων το 313—04 έως 533—01 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμός 533—03 μέχρι 552—01.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 533—03 έως 552—01 εγκριθούν; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμός 591—01 μέχρι 599—02.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως οι αριθμοί 591—01 έως 599—02 εγκριθούν εκ μέρους των Ελλήνων και εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 501—01 έως 599—01 έως 599—02 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμός 599—09 μέχρι 612—03.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως οι αριθμοί 599—09 έως 612—03 εγκριθούν εκ μέρους των Ελλήνων; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 599—09 έως 612—03 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμός 612—09 μέχρι 642—03.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αριθμός 642—09 έως 656—04. Ναι εν τάξει. Αριθμοί 612—09 έως 642—03. Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων; Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 612—09 έως 642—03 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμός 642—09 μέχρι 656—04.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων όπως οι αριθμοί 642—09 έως 656—04 εγκριθούν; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 642—09 έως 656—04 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμοί 656—05 έως 681—12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οι αριθμοί 656—05 έως 681—012. Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων;

Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Θα παρεκάλουν επίσης όπως το 673—01, η πρώτη παράγραφος, τεθή εις χωριστήν ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υποπαράγραφος (α).

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Πρόκειται περί αποχής, έντιμη κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως οι αριθμοί 656—05 ως 671—02 εγκριθούν; Εκ μέρους των Ελλήνων; Εκ μέρους των Τούρκων;

Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 656—05 έως 671—02 εγκρίνονται. Ο αριθμός 673—01 υποπαράγραφος (α) Ποίοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πέντε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης ο αριθμός 673—01 παράγραφος (α) εγκρίνεται.

Υπάρχει αντίρρησης διά την υποδιαίρεση (β) του αριθμού 673—01; Εκ μέρους των Ελλήνων; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης η υποπαράγραφος (β) του 673—01 εγκρίνεται. 673—02 έως 681—12. Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 673—02 έως 681—12 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμοί 691—02 έως 699—22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οι αριθμοί 691—02 έως 699—22. Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων; Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 691—02 έως 699—22 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμοί 699—29 μέχρις 716—12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αριθμοί 699—29 μέχρις 716—12. Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων; Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 699—29 έως 716—12 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμός 716—13 έως 721—04.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αριθμοί 716—13 έως 721—04. Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων; Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 716—13 έως 721—04 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμοί 721—19 μέχρις 812—02/03.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων Βουλευτών όπως οι αριθμοί 721—19 έως 812—02/03 εγκριθούν; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 721—19 μέχρι 812—02/03 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμοί 841—01 μέχρις 841—05.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως οι αριθμοί 841—01 έως 841—05 εγκριθούν εκ μέρους των Ελλήνων ή εκ μέρους των Τούρκων;

Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 841—01 έως 841—05 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμοί 851—01 μέχρις 861—02.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων όπως οι αριθμοί 851—01 έως 861—02 εγκριθούν; Ο κ. Ποταμίτης.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Η τελευταία παράκλησις. Τα υπ' αριθμόν 851—02, 851—03 και 851—09 τα οποία αναφέρονται εις τα υποδήματα.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δηλαδή η δεύτερα παράγραφος εκάστου ή ολόκληρον; Η δεύτερα παράγραφος;

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Ολόκληρον, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 851—01 εγκριθή; Εκ μέρους των Ελλήνων; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης το 851—01 εγκρίνεται.

Το 851—02, 851—03, 851—04, 851—09.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Το 851—04 όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συγνώμη. Το 851—02, 851—03.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Και 851—09.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ακολουθήση την σειράν του. Ποίοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τέσσαρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 851—02, 851—03 εγκρίνονται. 851—04, υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων ή εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης το 851—04 εγκρίνεται. 851—09. Ποίοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων; Το 851—09 εγκρίνεται.

Παρακαλείται η στενογράφος να το σημειώση εάν δεν υπάρχη αντίρρησης.

861—02. Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης το 861—02 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμοί 862—01 έως 892—09.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως οι αριθμοί 862—01 έως 892—09 εγκριθούν εκ μέρους των Ελλήνων; Εκ μέρους των Τούρκων;

Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 862—01 έως 892—09 έως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμοί 899—05 έως 899—11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων όπως οι αριθμοί 899—05 έως 899—11 εγκριθούν; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 899—05 έως 899—11 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αριθμός 899—15 μέχρι 941—01.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων όπως οι αριθμοί 899—15 έως 941—01 εγκριθούν; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης οι αριθμοί 899—15 έως 941—01 εγκρίνονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έληξεν η ψήφισις του Δευτέρου Πίνακος. Ο πρώτος Πίναξ. Ο Πρώτος Πίναξ ως γνωστόν περιέχει τας εισηγήσεις της Εκτελεστικής Εξουσίας και η εισήγησις είναι όπως εγκριθή από της ημέρας της καταθέσεως μέχρι της σήμερον. Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Είμαι της απόψεως ότι δεν είναι ανάγκη να τεθή εις ψηφοφορίαν άρθρον προς άρθρον. Θα εισηγούμην όπως το όλον τεθή ομού εις ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτίθεται να θέλω ολόκληρον τον Πίνακα, εκτός εάν υπάρχουν αντίρρησης. Ο σκοπός του Πίνακος αυτού είναι να μην επιστρέψη η Κυβέρνησις δασμούς τους οποίους ήδη εισέπραξεν, διότι ασφαλώς εάν η Κυβέρνησις επιστρέψη αυτούς δεν θα ωφεληθή ο καταναλωτής αλλά ο έμπορος ο οποίος ήδη επήρην το κέρδος του αφού προσέθεσε τον δασμόν.

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων ή εκ μέρους των Τούρκων όπως ο Πρώτος Πίναξ εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντίρρησης ο Πρώτος Πίναξ εγκρίνεται. Τρίτος και τέταρτος Πίναξ. Υπάρχουν αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων; Εκ μέρους των Τούρκων; Μη υπαρχούσης αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων και εκ μέρους των Τούρκων ο Τρίτος και ο Τέταρτος Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν του κειμένου του Νόμου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:— Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων όπως το πρώτον άρθρον εγκριθή; Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων όπως το πρώτον άρθρον εγκριθή; Μη υπαρχούσης αντίρρησης το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

Το δεύτερον άρθρον είναι ανάγκη να αναγνωσθή διότι είναι ανάγκη να προστεθούν αι ημερομηνία ισχύος του Δευτέρου Πίνακος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2. Το Μέρος Πρώτον του Δευτέρου Πίνακος του βασικού Νόμου διά του παρόντος τροποποιείται δια της απαλείψεως των λεπτομερειών εκείνων των δασμολογικών κλάσεων αυτού των οποίων οι αριθμοί αναφέρονται εν τη πρώτη στήλη του Πρώτου Πίνακος του παρόντος Νόμου, και διά της αντικαταστάσεώς των —(α) διά περίδον αρχομένην την 18ην Ιανουαρίου 1963 και λήγουσαν την 1ην Μαρτίου 1963, διά

Πρώτος Πίναξ. των λεπτομερειών αίτινες αναφέρονται έναντι εκάστης τοιαύτης δασμολογικής κλάσεως εν τη δευτέρα τη τρίτη τη τετάρτη, τη πέμπτη και έκτη στήλη του Πρώτου Πίνακος του παρόντος Νόμου, (β) από της 2ας Μαρτίου 1963 και εφεξής, διά των λεπτομερειών αίτινες αναφέρονται έναντι εκάστης τοιαύτης δασμολογικής κλάσεως εν τη δευτέρα, τη τρίτη, τη τετάρτη, τη πέμπτη και τη έκτη στήλη του Δευτέρου Πίνακος του παρόντος Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων όπως το δεύτερον εγκριθῆ; Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθῆ; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερο άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρίτος Πίναξ, άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τέταρτος Πίναξ, άρθρον 4.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τέταρτος Πίναξ, άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έναρξ της ισχύος του παρόντος Νόμου, άρθρον 5.

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων όπως τα άρθρα 3, 4 και 5 εγκριθούν; Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων όπως τα άρθρα 3, 4 και 5 εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εκ μέρους των Ελλήνων και Τούρκων τα άρθρα 3, 4 και 5 εγκρίνονται.

Έληξεν η δεύτερα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου. Η τρίτη ανάγνωσις του Νομοσχεδίου θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος 1963, και θα αναγινώσκηται ομού μετά του περί Τελωνειακού Δασμολογίου Νόμου 1961, ως ούτος ετροποποιήθη διά του περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικού) Νόμου 1962 (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως « βασικός Νόμος »), ο δε βασικός Νόμος και ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρονται ομού ως οι περί Τελωνειακού Δασμολογίου Νόμοι 1961 έως 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες).

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων Βουλευτών όπως το Νομοσχέδιον εγκριθῆ εις νόμον; Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων Βουλευτών όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εις νόμον; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός Νόμος αρ. 2) του 1963, ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 4) του 1963, ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, και ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείου Αναπτύξεως) (Τροποποιητικός) Νόμος 1963 αναβάλλονται διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλῆς

Η ημερήσια διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν θα ἔχη ως ακολούθως:—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχουν Νομοσχέδια προς κατάθεσιν, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός αρ. 2) Νόμος του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 4) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείου Αναπτύξεως) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπῆς Οικονομικών να με πληροφορήσῃ πότε υπολογίζει ότι θα εἶναι ἔτοιμη ἡ Έκθεσις της Επιτροπῆς ἐπὶ του Νομοσχεδίου «Ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1963».

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εργαζόμεθα, ἐντίμῃ κύριε Πρόεδρε. Ελπίζω σε καμμίαν εβδομάδα να εἶναι ἔτοιμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να πληροφορηθῶ εἰς ἂν εἶναι εργολαβικῶς ἢ με μεροκάματο που εργάζεσθε διότι ἔχω την εντύπωσιν ὅτι η εργασία σας παρατείνεται.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μου φαίνεται ὅτι εἴσθε εἰς θέσιν να ξεύρετε ὅτι εἶναι εργολαβικῶς που το πήραμε. Εργαζόμεθα καθημερινῶς. Πέραν τούτου τίποτε δεν μπορούμε να κάνωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλοῦνται οἱ ἐντίμοι Γραμματεῖς να προβούν εἰς την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:—

1. Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

2. Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

3. Ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 κατετέθη ὑπὸ του Υπουργείου Εσωτερικών και επομένως παραπέμπεται εἰς την Επιτροπὴν Εσωτερικών.

Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 κατετέθη ὑπὸ του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και επομένως αποστέλλεται εἰς την Επιτροπὴν Συγκοινωνιών και Έργων.

Ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963 κατετέθη ὑπὸ του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων και επομένως παραπέμπεται εἰς την Επιτροπὴν Γεωργίας η οποία παρακαλεῖται συνεργασθῆ μετὰ της Επιτροπῆς Υγείας ἐπὶ του θέματος.

Έληξεν η κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Η προσεχῆς συνεδρίασις της Βουλῆς ὀρίζεται διά την προσεχῆ Τρίτην την 5ην απογευματινὴν ὥραν. Αἱ Έκθέσεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν ετομασθῆ και εἶναι δυνατόν να κυκλοφορήσουν...

Ο κ. Χαλῖτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Η Τρίτη, την οποίαν ανεφέρατε, εἶναι η 5η Μαρτίου;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προσεχῆ Τρίτην.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Εφ' ὅσον δεν υπάρχουν ἔτοιμα ἐκθέσεις — και δεν γνωρίζω, αὐτὰ ἴσως να μη ετομασθούν εν τω μεταξύ — θα παρεκάλουν ὅπως ἡ συνεδρίασις ὀρισθῆ τουλάχιστον διά την Πέμπτην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν αἱ Έκθέσεις ἤδη ἔτοιμοι του 3, 4, 5 και 6. Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ να

με πληροφόρηση εάν είναι ακριβές το γεγονός ότι αι Εκθέσεις διά τα Νομοσχέδια 3, 4, 5 και 6 έχουν ετοιμασθή.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Τα Νομοσχέδια 3, 4 και ο Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός του Τακτικού Προϋπολογισμού και του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως, δηλαδή τρία Νομοσχέδια, είναι ήδη έτοιμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

3, 4 και 5. Το τρίτον είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Μάλιστα. Το 3, 5 και 6. Το 4 είναι ο περί Αναπτύξεως ηλεκτρισμού. Το 3, 5 και 6 είναι έτοιμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήτο δυνατόν η Επιτροπή σας να συνεδριάση αύριον διά τον περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικών) Νόμον;

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Θα προσπαθήσωμεν κύριε Πρόεδρε, αλλά πιθανόν να μη μπορέσωμεν να ειδοποιήσωμεν όλα τα μέλη. Οπωσδήποτε θα προσπαθήσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο λόγος είναι ότι την προσεχή Πέμπτην και Παρασκευήν δεν θα ορίσω συνεδρίαν. Επομένως θα είναι ανάγκη να έχωμεν μίαν συνεδρίαν της Βουλής την Τρίτην και κατόπιν την μεταπροσεχή Πέμπτην.

Η προσεχής συνδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Τρίτην, την 5ην απογευματινήν ώραν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Ώρα λήξεως 11.30 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 5ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 5.15 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίασεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι «Ερωτήσεις—Απαντήσεις».

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν Ερωτήσεων και Απαντήσεων.

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων είναι 1/4.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 12ην Απριλίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 17ην Απριλίου 1962.

«Δι' ερωτήσεως μου υποβληθείσης την 3ην Μαρτίου 1961 μέσον του Προεδρείου μας, εδήλωσα ότι το ύδωρ το προερχόμενον εκ του κεφαλοβρύσου Κυθραίας ήρχισε διαρκώς να ολιγοστεύη εις Νέον Χωρίον, Τσιφλικι Νειζάν, Τραχώνι, Παλαϊκυθρον, Επιχώ και Έξω Μετόχι.

Κατόπιν αρκετών ερευνών διεξαχθεισών υπ' εμού εις την εν λόγω περιοχην εσχάτως, αντελήφθη ότι το ύδωρ Κυθρέας δεν πηγαίνει καν εις τα εν λόγω χωρία.

Ο έντιμος Υπουργός των Εσωτερικών, απαντών εις περιουρήν μου ερώτησιν, εδήλωσεν ότι είχαν διορισθή υδατοφύλακες εις την Σολέαν, Μαραθάσαν και Λεύκαν, και ότι είχε συστήσει όπως διορισθούν υδατοφύλακες και διά το Αρδευτικών Τμήμα Κυθραίας.

Οι χωρικοί διώρισαν, συμφώνως της εν λόγω συστάσεως, τέσσαρες υδατοφύλακας. Δυστυχώς το ύδωρ αντί ν' αυξηθή ολιγοστεύει από έτους εις έτος. Οι Κυθραιώται χρησιμοποιούν το εν λόγω ύδωρ παρανόμως. Οι Κυθραιώται οτινες αρδεύουν παρανόμως συνελήφθησαν υπό των υδατοφυλάκων και τους εκινήθη αγωγή. Δυστυχώς τα δικαστήρια δεν έχουν εκδώσει μέχρι τούδε οιαδήποτε απόφασιν. Μέχρι πότε θα συνεχισθή αυτή η παρανομία. Εάν δεν αποτραπούν τοιούτου είδους παρανομία, επιθυμώ να δηλώσω ότι θα συμβούν σοβαρά επεισόδια εις το εγγύς μέλλον. Επιθυμούμεν να μάθωμεν πότε θα τεθή αυστηρός έλεγχος, και πότε θα ληφθούν αυστηρά μέτρα.

Απάντησις υπό ημερομηνία 14ην Φεβρουαρίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 17ην Απριλίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Συμφώνως του σχετικού Νόμου, η επόπτευσις του συστήματος αρδύσεως και της χρήσεως του ύδατος του ανήκοντος εις Αρδευτικούς Συνδέσμους είναι καθαρώς καθήκον των εκάστοτε Αρδευτικών Επιτροπών των ενδιαφερομένων Συνδέσμων. Αι Έπιτροπαί αύται εις την ειδικήν ταύτην περίπτωσιν διώρισαν υδατοφύλακας αριθμός δε παραβατών κατηγορήθη και προσήχθη ενώπιον του δικαστηρίου. Εις μίαν υπόθεσιν ο κατηγορούμενος επλήρωσε £60 ως έξοδα.

Γίνεται αντιληπτόν ότι αρκετά υποθέσεις παρανόμου επεμβάσεως εις το σύστημα αρδύσεως έχουν παραπεμφθή εις το δικαστήριον ενώπιον του οποίου εκκρεμούν. Αι Επιτροπαί των Αρδευτικών τούτων Συνδέσμων δύνανται να συμβου-

λεύονται τον νομικόν των σύμβουλον ως προς τα επιπρόσθετα μέτρα άτινα δέον να ληφθούν διά την περαιτέρω προστασίαν των δικαιωμάτων των.

Ως φαίνεται εκ των ανωτέρω καταβάλλονται τα αναγκαία μέτρα προς κανονικήν λειτουργίαν των Συνδέσμων τούτων.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Οκτωβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ιωσήφ Γιαμάκη, και ληφθείσα την 6ην Οκτωβρίου 1962.

«Είναι αναμφιβόλως γνωστόν ότι ο δρόμος Λευκωσίας—Μύρτου είναι ένας από τους πλέον χρησιμοποιούμενους από την τροχαίαν δρόμους εις την Κύπρον. Εκτός από τα φορτηγά και μικρά αυτοκίνητα των χωρίων που ευρίσκονται επί του ανωτέρω και πλησίον του δρόμου τούτου, καθημερινώς αρκετά ιδιωτικά αυτοκίνητα από τουριστικής πλευράς χρησιμοποιούν τον δρόμον τούτον λόγω του ότι συνενώνεται με ωραίας διαδρομάς πέραν της Μύρτου είτε προς του Μόρφου είτε προς την Αγ. Ειρήνην είτε προς το Ακρωτήριο Κορμακίτη είτε προς τά Πάναγρα—Όργα—Λιβερά είτε προς την Κερύνειαν.

Το μήκος της ασφαλτοστρώτου οδού είναι πολύ μικρόν και πρό πάντων μεταξύ Γερολάκκου—Μύρτου. Αι πλευραί του δρόμου (παγκέττα) επίσης είναι τόσοσ κατεστραμμένοι και χαμηλότεροι του κυρίως δρόμου, που είναι λίαν επικίνδυνον δι ένα αυτοκίνητον να εξέλθη της ασφάλτου.

Λόγω του ότι μεγάλος αριθμός φορτηγών αυτοκινήτων χρησιμοποιεί τον δρόμον τούτον και λόγω του ότι αι πλευραί του δρόμου (παγκέττα) είναι εις αθλίαν κατάστασιν, παρακαλώ το Υπουργείον Συγκοινωνιών και Έργων να πληροφρήση την Βουλήν τα κάτωθι:

- (α) Είναι το αρμόδιον τμήμα του Υπουργείου ενήμερον της καταστάσεως του δρόμου τούτου;
- (β) Πρόκειται να γίνη κανονική επιδιόρθωσις των πλευρών του δρόμου (παγκέττων) προ του προσεχούς χειμώνας άλλως ο δρόμος ούτος θα γίνη πολύ επικίνδυνος και σχεδόν αδιάβατος.
- (γ) Πρόκειται να διευρυνθή ακόμη ολίγον το μήκος του ασφαλτοστρωμένου δρόμου;

Επίσης θα ήθελα να πληροφρηθώ εάν, λόγω της τεραστίας τροχαίας κινήσεως εις τον δρόμον τούτον, υπάρχει πρόνοια ευθυγραμμίσεως ωρισμένων επικινδύνων καμπών και διαπλατύσεως και ευθυγραμμίσεως λίαν επικινδύνων γεφυρών, προ πάντων των ευρισκομένων εις τα χωρία Σκυλλούρα—Κοντεμένον και Ανώματον.»

Απάντησις υπό ημερομηνία 20ην Φεβρουαρίου 1963, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 6ην Οκτωβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ιωσήφ Γιαμάκη.

«Η οδός Λευκωσίας—Μύρτου κατετάγη, βάσει των αποτελεσμάτων της απογραφής της τροχαίας κινήσεως της διεξαχθείσης κατά το 1960, εις την τάξιν των χωριτικών οδών πρώτης τάξεως διά τας οποίας προνοείται οδικόν κατάστρωμα πλάτους 22 ποδών μετ' ασφαλτικού οδοστρώματος πλάτους 10 ποδών.

Εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως 1963 δεν εγένετο πρόβλεψις διά την ευθυγράμμισιν, διευρυνσιν ή βελτιώσιν της οδού Λευκωσίας—Μύρτου, το ημέτερον Υπουργείον προτίθεται όμως όπως επανεξετάσθ το θέμα της βελτιώσεως της οδού αυτής κατά τον καταρτισμόν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως 1964 βάσει των αποτελεσμάτων της προσεχούς απογραφής της τροχαίας κινήσεως ήτις θα διεξαχθή συντόμως.

Το Τμήμα Δημοσίων Έργων προβαίνει εις την επιδιόρθωσιν των ερεισμάτων της ως άνω οδού οσάκις τούτο καθίσταται αναγκαίον. Τα εν λόγω ερείσματα ευρίσκονται υπό επιδιόρθωσιν τώρα, αναμένεται δε ότι το όλον έργον θα περατωθή συντόμως.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 26ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του Εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη, και ληφθείσα την 27ην Νοεμβρίου 1962.

«ΔΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤΙΜΟΝ κ. ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.

Προ τινων μηνών εξητήθησαν υπό της Κυβερνήσεως προσφοραί διά την προμήθειαν εις την Κυβέρνησιν κυψέλων διά παραχώρησιν εις μελισσοτρόφους, και κατακυρώθησαν αι τοιαύται προσφοραί εις μη Κυπρίους κατασκευαστάς προς £5.725 μίλις εκάστην.

Εκ μέρος Κυπρίων αγροτών υπάρχει ισχυρισμός ότι τοιαύται κυψέλαι κατασκευάζονται επιτοπιώς και εις χαμηλοτέραν τιμήν.

Ερωτάται—

- (Α) Διατί προτιμώνται εισαγόμενοι κυψέλαι παρά αι εγχώριοι, ούτω δε παραγνωρίζεται η ντόπια βιομηχανία και βιοτεχνία;
- (Β) Πώς δικαιολογείται η πληρωμή μεγαλυτέρας τιμής διά εισαγομένους κυψέλας ενώ προσφέρονται Κυπριακαί εις κατωτέρας τιμάς;
- (Γ) Κατά πόσον η τοιαύτη πολιτική συνανάει προς την πολιτικήν της ενθαρρύνσεως και προαγωγής της εγχωρίου βιομηχανίας και βιοτεχνίας.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 23ην Φεβρουαρίου 1963, του Υπουργού Οικονομικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 27ην Νοεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη.

«Υπό του Υπουργείου Γεωργίας εξητήθησαν προσφοραί τόσον επιτοπιώς όσον και εις το εξωτερικόν διά την προμήθειαν 2000—4000 νομαδικών κυψέλων τύπου «Λάγχοτροθ» πλήρων μετά πλαισίων και άλλων εξαρτημάτων. Αι προσφοραί έκλειον την 25ην Αυγούστου 1962, οι δε προσφοροδότηι έτρεπε πρό της ημερομηνίας ταύτης να αποστείλουν δείγμα κυψέλης εις τον Υπεύθυνον Υπηρεσίας Γεωργικών Εφαρμογών.

2. Εκ των 10 προσφορών μόνον μία προήρχετο εκ μέρους Κυπρίου κατασκευαστού όστις προσέφερετο να παραδώση κυψέλας προς £5 εκάστην. Εκ των υπολοίπων 3 Κύπριοι υπέβαλον προσφοράς διά προμήθειαν κυψέλων κατασκευαζομένων εις το εξωτερικόν (Γαλλίαν, Γερμανίαν) και οι υπόλοιποι ήσαν προσφοροδότηι εκ του εξωτερικού.

3. Ο Κύπριος προσφοροδότης δεν απέστειλε δείγμα και παρέλειψε τοιουτοτρόπως να συμμορφωθή προς τους όρους της προσφοράς.

4. Ούτω η προσφορά κατακυρώθη εις κατασκευαστήν εκ Ρόδου προς £4.450, ήτοι εις τιμήν χαμηλοτέραν της του Κυπρίου κατασκευαστού, και συμφώνως κατατεθέντος δείγματος το όποιον εξητάσθη και ενεκρίθη προηγουμένως υπό της αρμοδίας τεχνικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του Εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου, και ληφθείσα την 28ην Νοεμβρίου 1962.

«Οι κάτοικοι του χωρίου Μια Μηλιά οι οποίοι υπερβαίνουν τους χιλίους, αντιμετωπίζουν σοβαρώτατον πρόβλημα λόγω ανεπαρκείας του ποσίου ύδατός των. Η κατάσταση προκαλεί μεγάλας ταλαιπωρίας εις την κοινότητα και δημιουργεί κινδύνους από υγειονομικής πλευράς.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το σώμα της Βουλής ποία σχέδια υπάρχουν, εάν υπάρχουν, διά την παροχήν ποσίου ύδατος εις τους κατοίκους της Μιας Μηλιάς, και πότε θα τεθούν αυτά εις εφαρμογήν;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 14ην Φεβρουαρίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 28ην Νοεμβρίου 1962, υπό του Εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξεκία Παπαϊωάννου.

«Αναγνωρίζεται η δυσκολία την οποίαν το χωρίον Μια Μηλιά αντιμετωπίζει λόγω ανεπαρκείας του ποσίου ύδατος του. Το χωρίον βοηθείται εις την εξασφάλισιν λογικής ποσότητος, η δε Κυβέρνησις κατά το 1962 εξώδευσεν, προς τον σκοπόν τούτον, £331.480.

Το πρόβλημα εξευρέσεως επαρκούς ποσότητος διά τας ανάγκας του χωρίου ευρίσκειται υπό συνεχή μελέτην, ελπίζεται δε ότι θα γίνη κατορθωτή η μεταφορά ύδατος από διάτρησιν πλησίον της περιοχής Δικώμου. Εν ή περιπτώσει η προσπάθεια αύτη δεν στεφθή υπό επιτυχίας, υπάρχει εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963 πρόνοια όπως ποσόν £800 εξοδευθή διά δοκιμαστικήν διάτρησιν διά το χωρίον τούτον.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου, και ληφθείσα την 28ην Νοεμβρίου 1962.

«Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το σώμα της Βουλής, ποία σχέδια υπάρχουν διά την ασφαλοτέρωσιν του δρόμου Πυροί—Ποταμίαι, ο οποίος συνδέει και άλλας κοινότητας εις την περιοχήν;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 14ην Φεβρουαρίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 28ην Νοεμβρίου 1962, υπό του Εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξεκία Παπαϊωάννου.

«Επί του παρόντος ουδέν σχέδιον υπάρχει διά την ασφαλοτέρωσιν του δρόμου Πυροί—Ποταμίαι του οποίου η δαπάνη υπολογίζεται εις £9.600.

Εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως 1963 έχει εγκριθή δαπάνη £800 διά την βελτίωσιν του δρόμου τούτου, η οποία και θα αρχίση συντόμως.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων έληξε.

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Εργασία. Θα αρχίσωμεν με το δεύτερον θέμα—ο περι Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 4) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ.4) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ραματάν Τζεμίλ
Δάφνης Παναγιίδης
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερμπερόγλου
Τίτος Φάνος.

Η επιτροπή εξήτασε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτή λαβούσαν χώραν την 28ην Φεβρουαρίου 1963.

Το εν τω Νομοσχεδίω προβλεπόμενον ποσόν εκ £350 απαιτείται προς κάλυψιν της αγοράς περαιτέρω εξοπλισμού του οποίου έχει ανάγκην το Τμήμα Μεταλλείων εν σχέσει προς την εφαρμογήν των περί Προλήψεως της Πνευμονοκονιάσεως Κανονισμών.

Η Επιτροπή εισηγείται ομοφώνως προς την Βουλήν την εις Νόμον ψηφισιν του Νομοσχεδίου τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωρισθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να λάβουν υπό σημείωσιν ότι το Νομοσχέδιον το τιτλοφορούμενον «ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 4) του 1963» δέον να συζητηθή ως «ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 3) του 1963 και ουχί (Αρ. 4), διότι το προηγουμένως κατατεθέν Νομοσχέδιον «ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 3) του 1963» το οποίον προνοεί διά την δαπάνην 20.000 λιρών δι' έπιπλα κ.λ.π. της Εκδοτικής Τραπεζής της Δημοκρατίας δέν έχει ακόμη ψηφισθή υπό της Βουλής. Επομένως το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον πρέπει να φέρη τον αριθμόν 3 και όχι τον αριθμόν 4.

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δέν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν αναγνώσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' άς δέν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δέν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριαμού Παγίου Ταμείου ποσού 350 λιρών διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 3.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικευσι των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον, τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον, τρίτο άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 3) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΤΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:-

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Ραματάν Τζεμίλ

Δάφνης Παναγίδης

Μιχάτ Α. Μπερπερογλου

Τίτος Φάνος.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το ως άνω Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 28ην Φεβρουαρίου 1963.

Κατόπιν μελέτης της υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσης Εισηγητικής Εκθέσεως η Επιτροπή εισηγείται ομοφώνως προς την Βουλήν την εις νόμον ψηφισιν του Νομοσχεδίου τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωρισθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δέν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

Η δευτέρα ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:—

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως ο συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του Κεφαλαίου 39Α των Πινάκων Δαπανών του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το τρίτον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το τρίτον άρθρον εγκρίνεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963,

θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου του 1963 (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία.

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείου Αναπτύξεως) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε,

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Τζεμίλ Ραματάν
Δάφνης Παναγίδης
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερόγλου
Τίτος Φάνος.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 28η Φεβρουαρίου 1963.

Κατόπιν μελέτης της υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσας εισηγητικής εκθέσεως, η Επιτροπή εισηγείται ομοφώνως προς την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου τούτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωρισθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

A. M. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:—

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως ο συνοπτικός τίτλος και πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ο συνοπτικός τίτλος και το άρθρον 1 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του Κεφαλαίου 21Δ των Πινάκων Δαπανών του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έναρξις ισχύος. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το τρίτον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το τρίτον άρθρον εγκρίνεται. Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείου Αναπτύξεως) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείου Αναπτύξεως) Νόμου του 1963 (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως ο «βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον; Τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περι Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την συμπληρωματικήν έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν. Η αρχική έκθεσις ανεγνώσθη κατά την παρελθούσαν συνεδρίαν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΑΡ. 2) ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 1963.

Παρόντες:—

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Βάσος Λυσσαριδής
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερόγλου
Μπουρχάν Ναλπάντογλου
Ραματάν Τζεμίλ.

Η Επιτροπή Προϋπολογισμού εις συνεδρίαν αυτής την 1ην Μαρτίου 1963 επανεζήτησε το ως άνω νομοσχέδιον μετά την επανακομπήν του προς αυτήν υπό της Βουλής.

Κατά την συνεδρίαν συνεζήτηθη πάλι η υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας σταλείσα εισηγητική έκθεσις και εμελετήθη το Νομοσχέδιον υπό την νέαν μορφήν την οποίαν του έδωσε η Νομική Επιτροπή.

Η Επιτροπή Προϋπολογισμού επείσθη, τόσον από την Εισηγητική Έκθεσιν της Εκτελεστικής Εξουσίας όσο και από τας πληροφορίας που εδόθησαν υπό αρμοδίου υπαλλήλου του Υπουργείου Οικονομικών, ότι είναι δικαιολογημένη η προτεινομένη διά του παρόντος Νομοσχεδίου τροποποίησις του περί τελωνειακού δασμολογίου Νόμου.

Κατόπιν της υπό της Νομικής Επιτροπής μελέτης του νομοσχεδίου από της νομικής πλευράς και της νέας μορφής την οποίαν αυτή έδωσε εις τούτο, η Επιτροπή Προϋπολογισμού αποφάσισε να εγκρίνη το Νομοσχέδιο και να εισηγηθή εις την Βουλήν όπως το ψηφισθή εις νόμον υπό την μορφήν που εδόθη εις τούτο υπό της Νομικής Επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις της Επιτροπής αναγνωρισθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

A. M. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν ο αριθμός του τροποποιητικού Νόμου θα έπρεπε να είναι αριθμός 2 ή αριθμός 3.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το προηγούμενο Τροποποιητικό Νομοσχέδιο, έντιμε κ. Πρόεδρε, δεν έφερε αριθμόν.

Πάντως θα εξετασθή από τα Αρχεία εάν ο προηγούμενος Τροποποιητικός περί Τελωνειακού Δασμολογίου Νόμος έπρεπε να φέρη τον αριθμόν Ι, οπότε αυτός πρέπει να φέρη τον αριθμόν 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:—

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον Ι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βλέπω ότι το πρώτον άρθρον λέγει ότι ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως..... συγνώμη.

Η δυσκολία θα είναι, εάν ψηφισθή το πρώτον άρθρον, κατά πόσον θα ήτο δυνατόν αργότερον να διορθωθή ο αριθμός του Νόμου. Νομίζω ότι θα είναι ανάγκη να διακοψώμεν διά πέντε λεπτά διά να εξετασθή κατά πόσον ο Νόμος πρέπει να φέρη τον αριθμόν 2 ή τον αριθμόν 3. Διότι εάν ψηφισθή και ο αριθμός είναι λανθασμένος, θα χρειασθή τροποποιητικόν Νομοσχέδιον.

Θα διακοψώμεν διά πέντε λεπτά και η Βουλή θα συνεχίση εις τας 6 ακριβώς.

(Ώρα διακοπής 5.55 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 6.12 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η συζήτησις του Νομοσχεδίου θα αναβληθή διά την προσεχή συνεδρίαν διά να εξετασθή κατά πόσον πρέπει να φέρη τον αύξοντα αριθμόν 2 ή 3.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθεται εις την Βουλήν Νομοσχέδιον τιτλοφορούμενον Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Εισηγούμαι, έντιμε κ. Πρόεδρε, όπως προστεθή ο αριθμός 1 αμέσως μετά την λέξιν «τροποποιητικόν» εν παρενθέσει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησις πρέπει να προέλθη από την αρμόδιαν Επιτροπήν, διότι εις το στάδιον αυτό είναι δυνατόν να τροποποιήσωμεν το Νομοσχέδιον, το οποίον κατατίθεται εις την Βουλήν διά πρώτην ανάγνωσιν. Το Νομοσχέδιον κατετέθει εις την Βουλήν υπό του Υπουργείου Εσωτερικών, επομένως παραπέμπεται εις την Επιτροπήν επί Εσωτερικών Θεμάτων, η οποία μπορεί να το εξετάση μετά της Νομικής Επιτροπής.

Παρακαλώ τους Προέδρους των ακολούθων Επιτροπών να έχουν υπ' όψιν τους τα εξής:—

Επιτροπή Οικονομικών

Ο περί Χαρτοσήμων Νόμος θα τεθή εις την ημερησίαν διάταξιν διά την προσεχή συνεδρία της Βουλής, η οποία θα είναι την μεταπροσεχή Πέμπτην και επομένως η έκθεσις της Επιτροπής πρέπει να κυκλοφορήση 48 ώρας ενωρίτερον.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963, ο οποίος κατετέθει κατά την τελευταίαν συνεδρίαν της Βουλής και παρεπέμφθη

εις την Επιτροπήν σας πρέπει να είναι έτοιμος διά την μεταπροσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το Νομοσχέδιον δεν έχει δοθή ακόμη εις τα Τουρκικά Μέλη της Βουλής και δεν μπορώ να ξεύρω πότε μπορώ να ορίσω συνεδρίασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα προσπαθήσωμεν.....

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Δεν ηκούσθη ευκρινώς.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον εδόθη εις τα Τουρκικά Μέλη της Βουλής. Επομένως παρακαλείσθε να ορίσετε την πρώτη σας συνεδρίαν.

Επίσης το Νομοσχέδιον περί ελαιολάδου θα εξετασθή και υπό της Επιτροπής Υγείας και επομένως ο Πρόεδρος της Επιτροπής επί Γεωργικών Θεμάτων να συνηνοηθή μετά του Προέδρου της Επιτροπής Υγείας.

Ο Πρόεδρος Επιτροπής Εσωτερικών.

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, ο οποίος κατετέθει την περασμένην συνεδρίαν της Βουλής παρεπέμφθη εις την Επιτροπήν Εσωτερικών. Παρακαλώ όπως το θέμα ετοιμασθή διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Νομικών.

Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος, παρακαλώ όπως ετοιμασθή διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Παρακαλούνται οι Πρόεδροι των Επιτροπών να κάμουν τας αναγκαίας διευθετήσεις μετά των Γραμματέων των Επιτροπών ούτως ώστε να ορισθούν εγκαίρως αι συνεδριάσεις των Επιτροπών.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:—

Κεφάλαιον Α— Ερωτήσεις— Απαντήσεις.

Κεφάλαιον Β— Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1962.

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963.

Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Υψηρασίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων όπως καλέση την Επιτροπήν του να επιληφθή του θέματος.

Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο Επιτροπής Εσωτερικών όπως η Επιτροπή του επιληφθή του θέματος «Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος (Τροποποιητικός) Νόμος».

Ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 κατετέθει υπό του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας. Επομένως ο Πρόεδρος της Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας να καλέση την Επιτροπήν του να επιληφθή του θέματος.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων παρακαλείται όπως η Επιτροπή του κληθή να επιληφθή του θέματος της τροποποίησης του περί Υψηρασίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμου του 1963.

Επομένως, επαναλαμβάνω, η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν θα έχη ως ακολούθως:—

Ο περί Χαρτοσήμων Νόμος.

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος.

- Ο περί Ελαιολάδου Νόμος.
- Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- Ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται.....
- Ο κ. Ντενίζ.

K.NTENIZ:

Έντιμον Πρόεδρε. Κατά τας τελευταίας ημέρας, επειδή η υπό της Κυβερνήσεως διανομή άρτου δεν ικανοποιεί το κοινόν, επέδωσα εις την γραμματεία της Βουλής μας ψήφισμα. Διά του εν λόγω ψηφίσματος, ότι ο λαός ταλαιπωρείται πολύ και ότι το σύστημα διανομής δεν είναι τέλειον.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν μπορείτε να καταθέσετε ψήφισμα προτού εγγράψετε το θέμα εις την ημερησίαν διάταξιν. Εάν εισηγήσθε όπως το θέμα εγγραφη εις την ημερησίαν διάταξιν, τούτο θα τεθη εις ψηφοφορίαν και εάν αποφασισθη όπως το θέμα εγγραφη εις την ημερησίαν διάταξιν, τότε θα ορισθη ημέρα συζητήσεως και θα συζητηθη το ψήφισμα το οποίον θα καταθέσετε.

K.NTENIZ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Ένα είναι το γεγονός, ότι τελευταίως το κοινόν μας ταλαιπωρείται μεγάλως. Προτείνω να συσταθη τουλάχιστον διά τον σκοπόν αυτόν επειγόντως μία Επιτροπή εις την Βουλήν μας, η οποία και να επιληφθη αυτού του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν εξετάζω την πρότασιν σας ως θέμα διαδικασίας πρέπει πρώτον να εισηγηθητε την εγγραφήν θέματος και εάν το θέμα εγγραφη τότε μπορείτε να προτείνετε ψήφισμα ή μπορείτε να προτείνετε Διερευνητικήν Επιτροπήν, αλλά πρώτον πρέπει να εγγραφη το θέμα εις την ημερησίαν διάταξιν.

K.NTENIZ:

Εάν πρόκειται να παραταθη αυτή η υπόθεσις, δύναμαι να υποβάλω μίαν πρότασιν διά την επομένην συνεδρίασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν αντιλαμβάνομαι τί εννοείτε με το «εάν πρόκειται να συνεχιση η υπόθεσις». Εάν αναφέρεσθε εις την υπόθεσιν της απεργίας των αρτοποιών, ασφαλώς δεν είμαι το κατάλληλον πρόσωπον να σας απαντήσω, εάν θα συνεχιση ή όχι. Εάν όμως θέλετε να περιμένετε μέχρι της προσεχούς συνεδρίας διά να εισηγηθητε την εγγραφήν του θέματος, και πάλιν είναι δικαίωμά σας.

K.NTENIZ:

Κύριε Πρόεδρε έχω υποβάλει μίαν ερώτησιν διά τους αρμοδίους Υπουργούς. Η ιδιαίτερα παράκλησις μου προς την Βουλήν μας είναι όπως αι ερωτήσεις μου αιταί αποσταλούν προς τα αρμόδια Υπουργεία το συντομώτερον δυνατόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πότε υποβάλετε την ερώτησιν σήμερα;

K.NTENIZ:

Σήμερα το πρωί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τότε θα αποσταλούν αύριον αι ερωτήσεις σας εάν δεν λάβετε ικανοποιητικήν απάντησιν, δικαιούσθε να εγγράψετε αυτομάτως το θέμα.

K.NTENIZ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, επιφυλάσσω επί του προκειμένου το δικαίωμά μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κεφάλαιον Γ— Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων. Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την μεταπροσεχή Πέμπτην, την 4ην απογευματινήν ώραν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 6.27 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 14ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 4.43 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι η ανάγνωση ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωση ερωτήσεων και απαντήσεων.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 20ήν Δεκεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού και ληφθείσα την 20ήν Δεκεμβρίου 1962.

«Πληροφούμαι ότι εις το τμήμα Δημοσίων Έργων (κλάδον κτιρίων) δύο καθ' όλα φιλόπονοι και τίμιοι βοηθοί επιστάται, με υπηρεσίαν 33 και 35 ετών αντιστοίχως, υπεβιάσθησαν της θέσεώς των και διετάχθησαν να εργάζονται χειρωνακτικήν εργασίαν, ενώ προήχθησαν ως βοηθοί επιστάται τεχνίται με επταετή και οκταετή υπηρεσίαν.

Παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός αφού διερευνήση το όλον θέμα να κατατοπίση το Σώμα επί του προκειμένου».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 2αν Μαρτίου 1963 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 20ήν Δεκεμβρίου 1962 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Εις τον κλάδον Κτιρίων του Τμήματος Δημοσίων Έργων δεν υπάρχει οργανική θέσις Βοηθού Επιστάτου. Εν πάση δε περιπτώσει τοποθετήσεις ή προαγωγαι εις υφισταμένους οργανικάς θέσεις του Τμήματος Δημοσίων Έργων γίνονται υπό της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας και ουχι υπό του υπ' εμέ Υπουργείου».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 17ην Ιανουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ε. Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 18ην Ιανουαρίου 1963.

«Ως έχει ήδη δημοσιευθή εις τον τύπον η Επιτροπή Λογοκρισίας απηγόρευσε την εις Κύπρον προβολήν αριθμού Σοβιετικών κινηματογραφικών έργων, μερικά των οποίων έχουν προβληθή εις Ελλάδα και εις άλλας χώρας της Δυτικής Ευρώπης.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων:

Ποία κριτήρια χρησιμοποιούνται υπό της Επιτροπής Λογοκρισίας ώστε να επιτρέπεται η προβολή ανηθικών και γκαγκστερικών ταινιών, αι οποίαι διασφείρουν την νεολαίαν, ή ακόμη και ταινιών ως «Ο Άγγελος με τα κόκκινα» που εξυμνεί τον φασισμόν στην Ισπανίαν, ενώ απαγορεύονται αντιπολεμικά και άλλα έργα προοδευτικού κοινωνικού περιεχομένου».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 14ην Φεβρουαρίου 1963 του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 18ην Ιανουαρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξεκία Παπαϊωάννου.

«Τα κριτήρια τα οποία λαμβάνει υπ' όψιν εκάστη Επιτροπή Λογοκρισίας Κινηματογραφικών Ταινιών είναι η προστασία του κοινού από ασέμνους ή εγκληματικές ή

προσβαλλούσας τα πολιτικά, θρησκευτικά και κοινωνικά του φρονήματα ταινίας, και ως εκ τούτου ουδέποτε επιτρέπη η προβολή τοιούτων ταινιών.

Αι Επιτροπαι Λογοκρισίας ταινιών αποκόπτουν ή απορρίπτουν ταινίας αναλόγως της εκάστοτε περιπτώσεως ή απαγορεύουν την προβολήν των εις ανήλικα και συνεπώς ευκολώτερον επηρεαζόμενα πρόσωπα.

Η απόφασις της λογοκρισίας διά τα εν λόγω σοβιετικά έργα εξεδόθη και επεδόθη εις τους ενδιαφερομένους, ούτοι δε απεδέχθησαν την απόφασιν ταύτην μη ασκήσαντες το δικαίωμα εφέσεως».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Ιανουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νεπήλ Ναπή και ληφθείσα την 23ην Ιανουαρίου 1963.

«Όταν την 14ην Δεκεμβρίου 1961 κατετίθετο εις την Βουλήν Νομοσχέδιον τροποποιούν τον περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμον, βασικόν επιχείρημα της αιτιολογικής εκθέσεως ήτο ότι θα εξησφαλίκετο ετησία αύξησις εσόδων εκ £300,000. Εφ' όσον έχει λήξει το έτος 1962, παρακαλώ όπως γίνη διαφώτισις επί των κάτωθι:

- (1) Ποία είναι η πραγματοποιηθείσα ακριβής αύξησις των εσόδων;
- (2) Πόσα μηχανοκίνητα οχήματα ανενώσαν την άδειαν και ποία η ποσότης της καταναλωθείσης βενζίνης κατά το 1961;
- (3) Πόσα μηχανοκίνητα οχήματα ανενώσαν την άδειαν και ποία η ποσότης της καταναλωθείσης βενζίνης κατά το 1962;
- (4) Ποίος ο αριθμός των κατά το 1961 εισαχθέντων μηχανοκινήτων οχημάτων;
- (5) Ποίος ο αριθμός των κατά το 1962 εισαχθέντων μηχανοκινήτων οχημάτων;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963, του Υπουργού Οικονομικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 23ην Ιανουαρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νεπήλ Ναπή.

1. Η αύξησις των δημοσίων προσόδων εκ τελών καταβαλλομένων διά την εγγραφήν και χορήγησιν αδειών μηχανοκινήτων οχημάτων και την χορήγησιν αδειών οδηγών εντός του 1962 ήτο £441.691: Τα εκ της πηγής αυτής πραγματοποιηθέντα έσοδα κατά το 1962 ήσαν £989.230 έναντι £547.539 κατά το 1961.
2. Διαρκούντος του 1961 ανενώσαν τας άδειας των 44.316 μηχανοκίνητα οχήματα, η δε ποσότης της καταναλωθείσης βενζίνης ήτο 56.812 τόνοι.
3. Διαρκούντος του 1962 ανενώσαν τας άδειας των 50.716 μηχανοκίνητα οχήματα, η δε ποσότης της καταναλωθείσης βενζίνης υπολογίζεται εις 57.600 τόνους.
4. Διαρκούντος του 1961 ενεγράφησαν και έτυχον άδειας 6.951 νέα οχήματα. Κατά το ίδιον έτος εισήχθησαν 6.715 οχήματα αξίας £3.043.979.
5. Διαρκούντος του 1962 ενεγράφησαν και έτυχον άδειας 6.984 νέα οχήματα. Κατά το ίδιον έτος εισήχθησαν 7.457 οχήματα αξίας £4.324.985.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Ιανουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νεπήλ Ναπή και ληφθείσα την 23ην Ιανουαρίου 1963.

«Δι' ερωτήσεως μου υπό ημερομηνίαν 23ην Ιουνίου του 1962 εζήτησαν να πληροφορηθώ εάν το Υπουργικόν Συμβούλιον είχε λάβει απόφασιν ή είχε καταβάλει προσπάθειαν διά να δώση τέρμα εις την άδικον τακτικήν του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, του οποίου τα Αγγλικά δελτία ειδήσεων ετοιμάζονται μονοπλευρώς, και κατά συνέπειαν ακολουθείται πολιτική εις βάρος των Τούρκων.

Την 25ην Ιουλίου του 1962, ο έντιμος Υπουργός Εσωτερικών διά της δηλώσεως του ότι δεν υπάρχει πρόθεσις δυσμενών διακρίσεων και ότι ο Διευθυντής ασκεί την διακριτικήν του εξουσίαν βάσει τούτου, έχει αποδειχθή έστω και καθ' υπόνοιαν, ότι αντελήφθη αυτήν την άδικον τακτικήν. Η πληροφορία δε ότι ο Διευθυντής του Ιδρύματος θα υπέβαλλε συντόμως προς το Διοικητικόν Συμβούλιον σχέδιον διά την εκ νέου και ριζικήν αναδιοργάνωσιν του Αγγλικού προγράμματος ήτο ευχάριστος.

Αλλά παρά το γεγονός ότι παρήλθον έξ μήνες, εν τούτοις δεν γνωρίζω εάν ητοιμάσθη τοιούτον σχέδιον και δυστυχώς εις την πραγματικότητα δεν παρατήρησα καμμίαν μεταβολήν οδηγούσαν εις αμεροληψίαν.

Παρακαλώ τον έντιμον Υπουργόν των Εσωτερικών να με διαφωτίση ως προς τας εξελίξεις σχετικώς με την εν λόγω κατάστασιν.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 14ην Φεβρουαρίου 1963 του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 23ην Ιανουαρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νεπήλ Ναπή.

«Ο ισχυρισμός του εντίμου Μέλους ότι το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα ακολουθεί τακτικήν διακρίσεως εις βάρος των Τούρκων εις τα αγγλικά δελτία ειδήσεων δεν είναι αποδεκτός, ουδέποτε δε υπήρξε πρόθεσις τοιαύτης διακρίσεως. Η πολιτική του Ιδρύματος καθορίζεται υπό του Συμβουλίου του Ιδρύματος τούτου, του διορισθέντος υπό του Υπουργικού Συμβουλίου, και το οποίον αποτελείται από Έλληνας και Τούρκους.

Διά καθαρώς οικονομικούς λόγους το Συμβούλιον του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου αδυνατεί να προβή εις αναδιοργάνωσιν του Αγγλικού δελτίου ειδήσεων διαρκούντος του έτους 1963».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 25ην Ιανουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χ. Κατζηχάρου και ληφθείσα την 26ην Ιανουαρίου 1963.

«Εις τον δρόμον Λευκωσίας Λάρνακος μεταξύ του θου και 7ου μιλιοδείκτου υπήρχε μικρά καμπύλη η οποία έπρεπε να ευθυγραμμισθή.

Ήτο υπόθεσις 500 περίπου λιρών' αλλ' αντί τούτου το αρμόδιο τμήμα αφού εξώδευσε χιλιάδας και κατέστρεψε τον δρόμον εις απόστασιν ενός αγγλικού μιλίου, εγκατέλειψε τούτον κατεστραμμένον προς μεγάλην ταλαιπωρίαν της συγκοινωνίας.

Δύνανται ο έντιμος Υπουργός Συγκοινωνιών να διαφωτίση και την Βουλήν και το κοινόν διατί διεκόπη η εργασία, και προς τι η αδικαιολόγητος σπατάλη δι' ένα τόσο μικρόν έργον;

Παρακαλείται επίσης όπως πληροφορήση και την Βουλήν και το κοινόν τί εστοίχισε το έργον το οποίον έγινε εις τον ίδιον δρόμον, μεταξύ του 3ου και 4ου μιλιοδείκτου».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 22αν Φεβρουαρίου 1963 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 26ην Ιανουαρίου 1963 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χ. Κατζηχάρου.

«Ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως του παρελθόντος έτους προέβλεπε ποσόν εκ £14,800 διά βελτιώσεις επί της οδού Λευκωσίας—Λάρνακος.

2. Η εκπονηθείσα μελέτη αναφορικός προς την ως άνω οδόν προέβλεπε μεταξύ άλλων, βελτιώσεις μεταξύ του θου και 7ου μιλιοδείκτου ως ακολούθως:

- | | |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| (α) Βελτιώσεις και ασφάλτωσις μήκους 5,000 ποδών με βάσιν τα κάτωθι χαρακτηριστικά:
Ασφαλτικόν οδόστρωμα, πλάτους 18 ποδών Ζώνη απαλλοτριώσεως πλάτους 50 ποδών | £6,700 |
| (β) Διεύρυνσις ενός οχετού | 200 |
| (γ) Αποζημιώσεις δι' απαλλοτριώσιν ιδιωτικής ιδιοκτησίας | 400 |
| Ολικόν | £7,300 |

3. Διά τεχνικούς λόγους η εκτέλεσις του ως άνω έργου ήρχισεν περί τα μέσα Οκτωβρίου 1962, αυτή δε ανεστάλη διότι ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως του τρέχοντος έτους δεν προβλέπει οιαδήποτε δαπάνην διά την εν λόγω οδόν. Ήδη γίνονται διευθετήσεις όπως παραχωρηθούν αι απαιτούμεναι πιστώσεις προς αποπεράτωσιν του έργου.

4. Ο ισχυρισμός ότι το ως άνω έργον θα ήδύνατο να εκτελεσθή με μόνον £500 πόρρω απέχει της πραγματικότητας. Εάν όμως ο ισχυρισμός ούτος βασιζεται επί θετικών τεχνικών δεδομένων να ευχαριστηθώ πολύ να λάβω γνώσιν των δεδομένων τούτων.

5. Διά την αποπεράτωσιν της βελτιώσεως της ίδιας οδού μεταξύ του 2ου και 4ου μιλιοδείκτου εδαπανήθη ποσόν £11,700».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 8ην Φεβρουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εζεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 9ην Φεβρουαρίου 1963.

«Απαντών εις σχετικήν ερώτησιν βουλευτού εις την Βρεττανικήν Βουλήν την 23ην Ιανουαρίου, ο Βρεττανός Υπουργός Αμύνης κ. Θόρνικροφτ ηρνήθη να διαβεβαιώση ότι αι εν Κύπρο Βρεττανικαί Βάσεις δεν θα χρησιμοποιηθούν και διά την εκτόξευσιν πυρηνικών όπλων.

Εξ άλλου την 2αν Φεβρουαρίου εδημοσιεύθησαν εις Αθηναϊκάς εφημερίδας πληροφοριαί προερχόμεναι εκ κύκλων του Ανωτάτου Αρχηγείου του NATO, συμφώνως προς τας οποίας αι Ηνωμένοι Πολιτείαί κατόπιν σχετικής συμφωνίας των μετά της Βρεττανίας θα χρησιμοποιήσουν τας εν Κύπρω Βρεττανικάς βάσεις ως βάσεις και ορμητήρια των ατομικών υποβρυχίων των εκ των οποίων δύνανται να εκτοξευθούν πύραυλοι τύποι «Πολάρις» και τα οποία θα αντικαταστήσουν τας εν Τουρκία και Ιταλία πυραυλικάς των βάσεις.

Λαμβανομένου υπ' όψιν του θανασίμου κινδύνου τον οποίον διατρέχει η Κύπρος εν περιπτώσει χρησιμοποίησεως της ως πυρηνικής βάσεως ή βάσεως διά τα βλήματα «Πολάρις» και της βεβαιότητας να εξαφανισθή αυτή ολοσχερώς από προσώπου της γης τόσο εν περιπτώσει πολέμου όσον και εις περιπτώσει ενός λάθους εν καιρώ ειρήνης, διατί η Κυβέρνησις να μη προβή εις επίσημον διάβημα τόσο παρά τη Βρεττανική όσον και τη Αμερικανική Κυβερνήσει διά του οποίου να απαιτήται η εγκατάλειψις των σχεδίων μετατροπής της Κύπρου εις βάσιν τοιαύτης φύσεως, και ότι, εν πάσει περιπτώσει, η τοιαύτη χρησιμοποίησις του Κυπριακού εδάφους επ' ουδενί λόγω θα γίνη ανεκτή υπό της Κυβερνήσεως»;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 5ην Μαρτίου 1963, του Υπουργού Εξωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 9ην Φεβρουαρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξοδα Παπαϊωάννου.

«Η Κυβέρνησις της Δημοκρατίας της Κύπρου έλαβε την διαβεβαίωσιν ότι η άρνησις του Υπουργού Αμύνης κ. Θόρνκροφτ, να διαβεβαιώσῃ Βουλευτήν του Βρεττανικού Κοινοβουλίου ότι αι εν Κύπρω Βρεττανικαί βάσεις δεν θα χρησιμοποιηθούσι και δι' εκτόξευσιν πυρηνικών όπλων, αποτελεί απλώς επαναβεβαίωσιν της πολιτικής της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου να αποφεύγῃ δημοσίαν συζήτησιν επί των στρατιωτικών εκείνων ζητημάτων τα οποία αύτη θεωρεῖ ως απόρρητα, και συνεπώς η εν λόγω δήλωσις δέον να αναγνωσθῆ υπό το φως τούτου.

Το ζήτημα των ατομικών υποβρυχίων εμπίπτει εἰς άλλου εις ετέραν κατηγορίαν, επί τούτου δε δύναμαι να δηλώσω ότι δεν ηγέρθη ποτέ ζήτημα χρησιμοποίησεως των εν Κύπρω Βρεττανικών βάσεων ως ορμητηρίων ἢ βάσεων δι' ατομικά υποβρύχια φέροντα πυραύλους τύπου «Πολάρις». Η Κυβέρνησις του Ηνωμένου Βασιλείου διεβεβαίωσε την Κυβέρνησιν της Δημοκρατίας ότι ουδέποτε εγένετο σκέψις διά τιαυτήν χρῆσιν των εν Κύπρω Βρεττανικών βάσεων. Εἰς άλλου η Κυβέρνησις των Ηνωμένων Πολιτειῶν επληροφόρησε την Κυβέρνησιν της Δημοκρατίας ότι δεν προτίθεται να ζητήσῃ ἀπό την Κυβέρνησιν του Ηνωμένου Βασιλείου διευκολύνσεις διά την χρῆσιν των εν Κύπρω Βρεττανικών βάσεων προς τὸν ως άνω σκοπόν».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 20ήν Φεβρουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδημού Χατζηχάρου και ληφθείσα την 21ήν Φεβρουαρίου 1963.

«Εἰς αρκετά αγροτικά κέντρα υπάρχουν υγιεινοοικιακά μονάδες, εις μερικά δε τιαυτά εκτίσθησαν και λειτουργοῦν Νοσοκομεία. Ἐν τιοιούτον Νοσοκομείον λειτουργεῖ και εις την κομμόπολιν Αθηνίου με ιατρόν και φαρμακοποιόν.

Μεγάλη μερίς αγροτῶν, οι οποίοι τυγχάνει να μη έχουν πιστοποιητικόν ενδείας, δεν εξυπηρετοῦνται ποσῶς υπό του τιοιούτου Νοσοκομείου, διότι εις περίπτωσιν ασθνείας των, η οποία δυνατόν και να συμβῆ αιφνιδίως καίτοι εξητάσθησαν υπό του ιατροῦ του Νοσοκομείου, δεν τους δίδονται φάρμακα εκ του φαρμακείου του ιδίου Νοσοκομείου, καίτοι δεν τα ζητοῦν δωρεάν ἀλλ' επί πληρωμῇ. Οὕτω δε οι τιοιούτοι ασθνεῖς διατρέχουν τον κίνδυνον χειροτερεύσεως της καταστάσεως των ἢ και τον κίνδυνον θανάτου, μέχρις ότου προμηθευθούσι τα φάρμακα ἀπό την πόλιν.

Ερωτῶμεν το αρμόδιον Υπουργεῖον να διαφωτίσῃ και ημάς και την Βουλῆν, αν υπό τιοιαύτην τακτικὴν εκτελοῦν τον προορισμὸν των τα τιοιαυτά αγροτικά Νοσοκομεία».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Φεβρουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιαγκου Ποταμίτη και ληφθείσα την 21ην Φεβρουαρίου 1963.

«Η εγκατάστασις ποσίμου ύδατος της Βάσας (Κοιλανίου) έχει γίνει ἀπό του 1890 και ως είναι φυσικόν έχει φθαρή και χρειάζεται αντικατάστασιν. Αἱ βλάβαι των σωλήνων διορθώνονται προχειρῶς με κομμάτια ελαστικών, και το δι' αυτών διοχευόμενον νερόν πολλάκις φθάνει ακάθαρτον εις τον προορισμὸν του, προς βλάβην της υγείας των κατοίκων.

Οἱ κάτοικοι του χωρίου ἀπό του 1954 κάμνουν διαβήματα εις τα αρμόδια Κυβερνητικά τμήματα διά να αντικατασταθῆ η εγκατάστασις αὐτή με την συμβολήν της Κυβερνήσεως και του χωρίου, ἀλλά τίποτε δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα οὔτε υπό της ξένης οὔτε υπό της ιδιῆς μας Κυβερνήσεως.

Δεν νομίζει το αρμόδιον Υπουργεῖον ότι το έργον αὐτό είναι λίαν απαραίτητον και επείγον και ότι πρέπει να γίνῃ άνευ καθυστερήσεως προς αποφυγὴν συνεπειῶν επί της υγείας των κατοίκων»;

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Φεβρουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 28ην Φεβρουαρίου 1963.

«Την 20ήν Ιανουαρίου 1961 υπέβαλον ερώτησιν εις την Βουλῆν μας, δι' ἣς ηρώτων κατά πόσον θα αρθούσι αι θεωρήσεις και τα διαβατήρια δι' Ελλάδα και Τουρκίαν. Κατόπιν παρελεύσεως χρονικοῦ τινος διαστήματος παρετήρησα μεθ' ικανοποιήσεως ότι η θεωρήσις διαβατηρίων εἶχεν αρθῆ. Μήπως γίνονται ενέργειαι και προς την κατεύθυνσιν άρσεως και των διαβατηριακῶν διατυπώσεων;

Παρακαλῶ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως διαφωτίσῃ και πάλιν την Βουλῆν μας».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Φεβρουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 28ην Φεβρουαρίου 1963.

«Δι' ερωτήσεώς μου, υποβληθείσης την 27ην Οκτωβρίου 1961, εζήτησαν να πληροφορηθῶ τους λόγους της αιφνιδίας μετακομίσεως του εν πλατεία Αττατουρκ Επαρχιακοῦ Αστυνομικοῦ Αρχηγείου Λευκωσίας εις την Πύλιν Πάφου.

Ο έντιμος Υπουργός Εσωτερικών απαντῶν εδήλωσεν ότι δεν ήτο αληθές, και ότι ο εν λόγω σταθμός όπως και εις το παρελθόν, θα ήτο πλήρως επηνδρωμένος υπό την διοκhsιν ενός ανωτέρου αξιωματικοῦ.

Ο χρόνος μας έχει αποδείξει ότι τα πράγματα ουδόλας έχουν οὔτω. Οἱ πολῖται οίτινες απευθύνονται εις τον εν λόγω σταθμόν διαρκῶς παραπέμπονται εις τον Αστυνομικόν σταθμόν της Πύλης Πάφου.

Αὐτός ο σταθμός δεν είναι περισσότερον οργανωμένος ενός σταθμοῦ χωρίου, και δεν εξυπηρετεῖ τους πολῖτας πλήρως. Επιπροσθέτως η προμήθεια των σχετικῶν με την αστυνομικὴν διοκhsιν εντύπων εκ του αὐτοῦ σταθμοῦ είναι αδύνατος. Εγώ παρά το γεγονός ότι απετάρην πολλάκις, προσωπικῶς, εν τούτοις δεν ηδυνήθην να προμηθευθῶ φόρμας δι' ανανέωσιν της αδείας του αυτοκινήτου. Υπάρχουν πλείσταί άλλα παραλείψεις και ελλείψεις τιοιαύτης φύσεως.

Υπάρχει σκέψις προς μετατροπὴν αὐτοῦ εις έν Επαρχιακόν Αρχηγεῖον το οποίον να ανταποκρίνεται και προς την τήρησιν της τάξεως και προς τας ανάγκας των κατοίκων της εν λόγω περιοχῆς; Ἡ διά πόσον πρόσθετον χρόνον θα παρηγορούμεθα με τιοιαύτης φύσεως υπεκφυγῆς;

Παρακαλῶ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως διαφωτίσῃ την Βουλῆν μας.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Φεβρουαρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 28ην Φεβρουαρίου 1962.

«Την 20ήν Φεβρουαρίου 1962 υπέβαλον ερώτησιν εις την Βουλῆν μας δι' ἣς εζήτησαν να πληροφορηθῶ σχετικῶς με φήμας 1 1/2 έτους, εάν θα απελύοντο οι εργάται των Δημοσίων Ἐργων. Δεν έλαβον πλήρη ἀπάντησιν εις την εν λόγω ερώτησίν μου.

Σήμερον τα Δημόσια Ἐργα απασχολοῦν πέραν των 500 κτιστῶν, μαραγκῶν, ελαιοχρωματιστῶν, αμαζάδων και εργάτων. Θα συνεχίσουν τα Δημόσια Ἐργα να εργοδοτοῦν αὐτούς τους τεχνίτας και εργάτας;

Παρακαλεῖται ο αρμόδιος Υπουργός όπως διαφωτίσῃ την Βουλῆν μας.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Φεβρουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 28ην Φεβρουαρίου 1963.

«Ἐν αρδευτικόν έργον έχει γίνει εις την τοποθεσίαν «Κουρού Τερέ» εις το χωρίον Κουρουμοναστήρι. Εάν κτισθῆ εις υδατοφράκτης εις τον ποταμόν θα αρδεύωνται τουλάχιστον 1500 στρέμματα γης. Οἱ αγροί αὐτοί που θα αρδεύωνται είναι οι πλέον εύφοροι αγροί.

Εις μίαν εποχήν κατά την οποίαν προσπαθούμεν διά την αύξησιν της παραγωγικότητος; η ανέγερσις του εν λόγω υδατοφράκτου πρέπει να πραγματοποιηθή το συντομώτερον.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν να πληροφορήσῃ την Βουλὴν μας τί εἶδους σχέδια ἐξεπονήθησαν διά την ανέγερσιν του υδατοφράκτου και εις ποίαν ημερομηνίαν θα ἀρχίσῃ η ἐργασία.

Ερώτησις ὑπὸ ημερομηνίαν 27ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθεῖσα ὑπὸ του ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθεῖσα τὴν 28ην Φεβρουαρίου 1963.

«Γιπέβαλον δις ἐρώτησιν εις τὴν Βουλὴν μας διὰ το νερόν του κεφαλοβρύσου Κυθραίας, ἤτοι τὴν 3ην Μαρτίου 1961 και τὴν 12ην Ἀπριλίου 1963. Εἰς δοθείσας ἀπαντήσεις ἐλέχθη ὅτι το ὕδωρ διανέμεται κανονικῶς εις τὰ περίξ χωρία. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς προηγουμένας ἐρωτήσεις μου εἶχον δηλώσει ὅτι οἱ Κυθραιῶται ἀφ' ἐνός μὲν χρησιμοποιοῦν το ὕδωρ παρανόμως και δημιουργοῦν καθημερινῶς νέους κήπους, ἀφ' ἐτέρου δὲ αἱ κοινότητες τῶν περίξ χωρίων κινδυνεύουν νὰ ξηρανθῶν.

Ἐφ' ὅσον εἶναι γεγονός ὅτι ἡ χρῆσις του ὕδατος εἶναι παράνομος, διὰ ποῖον λόγον το ἀρμόδιον Υπουργεῖον δεν ἐρυνά και δεν ἐξετάζει το ζήτημα; Ἐχουν γίνεῖ οἰαιδήποτε προσπάθειαι διὰ τὴν διχοτέυσιν του ὕδατος ἐντός σωλήνων;

Παρακαλεῖται το ἀρμόδιον Υπουργεῖον ὅπως διαφωτίσῃ τὴν Βουλὴν μας ἐπὶ του ἐν λόγω θέματος το ὁποῖον εἶναι πραγματικόν ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου».

Ερώτησις ὑπὸ ημερομηνίαν 1ην Μαρτίου 1963, υποβληθεῖσα ὑπὸ του ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθεῖσα τὴν 1ην Μαρτίου 1963.

«Κατὰ τὴν τελευταίαν μου ἐπίσκεψιν εις τοὺς Ἁγίους Ηλιοφώτους, οἱ χωρικοὶ με ἐπληροφόρησαν ὅτι τοὺς εἶχον δοθῆ ὑπόσχεσις ὅτι το χωρίον τῶν θα μετακομιζέτο ἀλλὰ μέχρι τοῦδε οὐδὲν ἐγένετο.

Εἰς ἐρώτησίν μου, υποβληθεῖσαν τὴν 23ην Οκτωβρίου 1963, ἐπληροφόρηθην ὅτι εἶχον ἰδρυθῆ Ἐπιτροπὴ ἣτις θα ἐπελαμβάνετο τῆς υποθέσεως. Ὁ δὲ Υπουργός Ἐσωτερικῶν ἀπαντῶν εις ἐρώτησίν μου, υποβληθεῖσαν τὴν 18ην Ἰουνίου 1962, ἐδήλωσεν ὅτι θα ἐκτίζετο προστατευτικὸς τοίχος.

Αὐταὶ αἱ ἀπαντήσεις οὐδὲως ἀποτελοῦν ἀπάντησιν εις τὰς στενοχωρίας του χωρίου. Τελευταίως ἐπληροφόρηθην μεθ' ἱκανοποιήσεως ὅτι ἐντός του 1963 δύο χωρία τῆς ἐπαρχίας Πάφου θα μετακομισθῶν. Ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι ὅπως τουλάχιστον ἐντός του 1964 ἡ μετακόμισις του ἀνωτέρω χωρίου καταστή πραγματικότης.

Δεδομένου ὅτι οἱ χωρικοὶ πιστεύουν ὅτι θα μετακομισθῆ, δεν ἐπιδιορθῶνουν τὰς κατοικίας τῶν και διάγουν ἕνα πολὺ ἀσχημον βίον. Εἰς κάθε στιγμὴν ἀντιμετωπίζουν τον κίνδυνον πλημμύρας ἢ καθίζησιν του ἐδάφους.

Ἐπιθυμῶ νὰ μάθω τὴν τελικὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀρμοδίου Υπουργοῦ ἐν σχέσει με αὐτὸ το χωρίον. Παρακαλῶ ὅπως πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν μας ἐπὶ του προκειμένου».

Ερώτησις ὑπὸ ημερομηνίαν 1ην Μαρτίου 1963, υποβληθεῖσα ὑπὸ του ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθεῖσα τὴν 1ην Μαρτίου 1963.

«Ἡ οδὸς μεταξὺ Κάτω Μονῆς και Ἁγίων Ηλιοφώτων, μῆκους τριῶν μιλίων, ἀπὸ χρόνια δεν ἔχει ἐπιδιορθωθῆ, εὐρίσκειται εις ἀθλιεστάτην κατάστασιν και εἶναι ἀδιάβατος. Ἐάν δεν ἐπιδιορθωθῆ λίαν συντόμως οὐδὲν μεταφορικόν μέσον θα δύναται νὰ εἰσερχῆται ἐντός του χωρίου. Ἡ οδὸς αὐτοῦ του χωρίου, το ὁποῖον ἐπισκέφθη τετράκις, δεν ἔχει δυστυχῶς ἐπιδιορθωθῆ.

Ἐάν ἡ Κυβέρνησις δεν πρόκειται νὰ ἐπιδιορθώσῃ τὴν οδὸν αὐτήν, οἱ κάτοικοι ἐπιθυμοῦν ὅπως κατασκευασθῆ νέα οδὸς μεταξὺ του χωρίου και τῆς ἀσφαλτοστρωμένης οδοῦ τῆς

αγοῦσης πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐταιρείαν, ἀφοῦ καταβάλουν οἱ ἴδιοι το ἥμισυ τῶν δαπανῶν.

Θέλω νὰ μάθω τι εἶδους μέτρα προτίθεται νὰ λάβῃ ὁ ἀρμόδιος Υπουργός ἐπὶ του προκειμένου».

Ερώτησις ὑπὸ ημερομηνίαν 1ην Μαρτίου 1963 υποβληθεῖσα ὑπὸ του ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθεῖσα τὴν 1ην Μαρτίου 1963.

«Οἱ κάτοικοι του χωρίου Ἁγιοὶ Ηλιοφῶτοι, το ὁποῖον ἐπισκέφθη τελευταίως, παραπονούνται ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Μεταλλευτικὴ Ἐταιρεία συνεχίζει νὰ ρίχνῃ ἐντός τῆς περιοχῆς τῶν ἀκαθαρσίας του μεταλλείου. Ἐνεκεν δε τούτου ἔχουν ἀποβίωσει 12 πρόβατα και αἴγες.

Ἡ ἀρμοδία Ἀρχὴ οφείλει νὰ λάβῃ ὅλα τὰ μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν τοιαύτης ἀπωλείας.

Τὴν 19ην Ἰουνίου 1962 εἶχον υποβάλει εις τὴν Βουλὴν μας ἐρώτησιν ἐπὶ του ἴδιου θέματος. Εἰς ἀπάντησίν του το Υπουργεῖον Ἐσωτερικῶν ἐδήλωσεν ὅτι τοῦτο δεν ἠδύνατο νὰ ἐπέμβῃ λόγω μιᾶς συμφωνίας με τὴν Ἑλληνικὴν Ἐταιρείαν ἐπὶ ἀποικιοκρατίας.

Δεδομένου ὅτι τὰ πρόβατα ἀποθνήσκουν ἐνὸς βόσκουν εις τὴν ἐν λόγω περιοχὴν, εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι αὐτὴ ἡ κατάσταση δεν δύναται νὰ συνεχισθῆ με τον ἴδιον ρυθμόν.

Παρακαλῶ ὅπως ὁ ἀρμόδιος Υπουργός διαφωτίσῃ τὴν Βουλὴν μας ἐάν εἶναι ἀκόμη τῆς ἰδίας ἀπόψεως».

Ερώτησις ὑπὸ ημερομηνίαν 1ην Μαρτίου 1963, υποβληθεῖσα ὑπὸ του ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Πάφου κ. Χαλίτ Κιαζήμ, και ληφθεῖσα τὴν 4ην Μαρτίου 1963.

«1. Ἐφέτος αἱ ἀνά τὴν Κύπρον ἀποβολαὶ (virus abortion) αἰγῶν υπῆρξαν πέραν του δέοντος πολλαί. Το Κτηνιατρικόν τμήμα ἐδήλωσεν εις τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀπετάθησαν εις τούτο ὅτι θ' ἀναχαιτισθῆ αὐτὴ ἡ ἀσθένεια, ἀλλὰ μέχρι σήμερον οὐδεμία ἐνέργεια παρετηρήθη. Δεδομένου ὅτι ὁ ἐμβολιασμός θα πρέπει νὰ γίνῃ τουλάχιστον 15—20 ἡμέρας πρὸ τῆς ἐγκυμοσύνης, διὰ ποῖον λόγον οἱ ἀρμόδιοι δεν ἔχουν ἀρχίσει τον ἐμβολιασμόν; Ἐφ' ὅσον τὰ ἐμβόλια εἰσάγονται, ἔχει ἡ Κυβέρνησις διαθέσει τὰ ἀπαιτούμενα ποσά; Μήπως ἡ Κυβέρνησις μελετᾷ τὴν λήψιν ἀποφάσεως συντόμως διὰ τὴν ψήφισιν του ἀπαιτουμένου κονδυλίου πρὸς παρεμπόδισιν τῆς ἐν λόγω ἀσθενείας προτοῦ ἐπιφέρει μεγάλας ζημίας εις τὴν οἰκονομίαν του τόπου;

2. Παρὰ το γεγονός ὅτι ἐφέτος ἔχει διορισθῆ νέον προσωπικόν, ὡς κτηνίατροι, εις το Κτηνιατρικόν τμήμα, ἐν τούτοις τὰ ὀδοιπορικὰ ἀντὶ ν' αὐξηθῶν ἠλαττώθησαν και οὕτω πλείσται ἐργασίαι ἐκτελοῦνται ἐλλειπῶς. Μήπως ἡ Κυβέρνησις πράττουσα τούτο, ἔχει λάβει ὑπ' ὄψιν ὅτι πιθανόν νὰ βλάψῃ τὴν οἰκονομίαν του τόπου»;

Ερώτησις ὑπὸ ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963 υποβληθεῖσα ὑπὸ του ἐντίμου Βουλευτοῦ περιφερείας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθεῖσα τὴν 5ην Μαρτίου 1963.

«Το χωρίον Καλυβάκια τῆς ἐπαρχίας Λευκωσίας χρόνια τώρα υποφέρει λόγω ἐλλείψεως ποσίου ὕδατος. Εἶχε ληφθῆ ἀπόφασις ὅπως μεταφερθῆ ὕδωρ ἐκ τῆς πηγῆς Ἁγίου Βασιλείου. Ἐνὸς ὁμως οἱ χωρικοὶ ἀνέμενον ἀπὸ ἡμέρας εις ἡμέραν τὴν μεταφορὰν του, ἐν τούτοις δυστυχῶς, οἰσοδῆποτε και ἐάν εἶναι ὁ λόγος, το ὕδωρ δεν μετεφέρθη μολονότι δι' ἐρωτήσεώς μου ἐπληροφόρηθην ὅτι τὰ ἀπαιτούμενα σχέδια πρὸς παροχὴν του ὕδατος ἐντός του 1961 εἶχον ἐκπονηθῆ και ὅτι τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα εἶχον ἐξευρεθῆ ἐκ τῶν Δανειστικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἐφ' ὅσον το ὕδωρ αὐτῆς τῆς πηγῆς δεν παραχωρεῖται εις το χωρίον τούτο, τί σχέδια ετοιμάζονται ἀρα γε ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων πρὸς ἀποφυγὴν τῆς λειψυδρίας και τὴν μεταφορὰν ὕδατος εις το χωρίον; Παρακαλῶ ὅπως διαφωτίσῃ ἡ Βουλὴ μας».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 5ην Μαρτίου 1963.

«Καθ' ἃ πληροφορούμεθα έγιναν αι απαιτούμεναι έρευναι και εξεπονήθησαν τα σχέδια προς ανέγερσιν υδατοφράκτου μεταξύ Αγκολέμι και Εληάς.

Κατά τας πληροφορίας που μου εδόθησαν εάν ανεγερθῆ ὁ εν λόγω υδατοφράκτης θα καταστή αρδεύσιμος πέραν των χιλίων στρεμμάτων εύφορος γη.

Ὁ υδατοφράκτης ούτος θα διαδραματίσῃ μέγα ρόλον εις την γεωργικὴν ανάπτυξιν του τόπου. Εἰς τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963 δεν τον εἶδα. Παρακαλῶ τον αρμόδιον Ἰπουργόν ὅπως διαφωτίσῃ την Βουλὴν μας κατὰ πόσον θα περιληφθῆ εἰς τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1964».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 5ην Μαρτίου 1963.

«Ἡ οδὸς ἥτις ἀγεί προς Δένειαν μέσω Κοκκινότριμιθιάς, ευρισκομένης ἐπὶ της οδοῦ Λευκωσίας—Μόρφου, ἔχει χρόνια να επιδιορθωθῆ. Ἡ οδὸς αὕτη καταντὰ διαρκούντος του χειμῶνος ἀδιάβατος. Το ποσόν των 50—60 ληρών το οποίον διατίθεται κατ' ἔτος εξοδεύεται ἀδίκως. Με αὐτὰ τα χρήματα καθαρίζονται οἱ ἀλύακες και τα χῶματα ρίπτονται ἐντὸς της οδοῦ.

Τί σχέδια ἔχει ὁ αρμόδιος Ἰπουργός προς τελειοποιήσιν αὐτῆς της οδοῦ; Παρακαλεῖται ὅπως διαφωτίσῃ την Βουλὴν μας.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 5ην Μαρτίου 1963.

«Ἡ οδὸς μεταξύ Λευκωσίας—Χαμίτ Μάνδρες εἶναι πολὺ κατεστραμμένη και παρημελημένη. Τῆν 9ην Ἰανουαρίου 1961 υπέβαλον ἐρώτησιν. Εἰς δοθείσαν ἀπάντησιν ἐλέγχῃ ὅτι ἡ οδὸς αὕτη επιδιορθωθῆ καθὼς πρέπει και ὅτι εὐρίσκειται καθ' ὅλον το ἔτος εν καλῇ καταστάσει. Ἀπὸ της εν λόγω ημερομηνίας ἡ οδὸς αὕτη εὐρίσκειται κατεστραμμένη εἰς την ἰδίαν κατὰστασιν. Ἐπὶ της εν λόγω οδοῦ ὑπάρχει και γέφυρα ἐπὶ του Πεδιαίου. Πέραν των 100 μαθητῶν, εργατῶν, πωλητῶν γάλακτος και τεχνιτῶν, οἱ οἱ ποιοὶ διὰ να ἔλθουν εἰς Λευκωσίαν διέρχονται ἀπὸ την εν λόγω γέφυραν, διατρέχουν καθημερινῶς κίνδυνον. Πρέπει να διευρυνθῆ ἡ γέφυρα αὕτη και να ασφαλτοστρωθῆ ἡ οδὸς.

Παρακαλεῖται ὁ αρμόδιος Ἰπουργός ὅπως διαφωτίσῃ την Βουλὴν μας πότε θα διορθωθῆ ἡ γέφυρα και θα ασφαλτοστρωθῆ ἡ οδὸς.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 5ην Μαρτίου 1963.

«Ἡ οδὸς ἡ οποία διακλαδίζεται ἀπὸ την οδὸν Λευκωσίας—Λάρνακος πλησίον του Πυρὸν και ὁδηγεὶ προς Ποταμιάν εἶναι πολὺ κατεστραμμένη.

Κατὰ τας τελευταίας μου πληροφορίας θα ασφαλοστρωθῆ ἡ οδὸς Δάλι—Ποταμιάς. Οἱ κάτοικοι του χωρίου λέγουν ὅτι αὕτη ἡ οδὸς δεν τους ωφελεῖ και πολὺ. Θέλουν πρώτον να ασφαλοστρωθῆ ἡ οδὸς Πυρὸν — Ποταμιάς και κατόπιν ἡ οδὸς Δάλι — Ποταμιάς.

Παρακαλεῖται ὁ αρμόδιος Ἰπουργός ὅπως πληροφορήσῃ την Βουλὴν μας ἐπὶ των σχεδίων του αναφορικῶς με το εν λόγω ζήτημα.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 5ην Μαρτίου 1963.

«Σήμερον οἱ ὁδηγοὶ ταξί, ὁ αριθμὸς των οποίων οὐδὼς πρέπει να υποτιμηθῆ, ἀντιμετωπίζουν μεγάλας δυσκολίας.

Προ πενταετίας ἕκαστον ταξί ἠδύνατο να μεταφέρῃ ἐπιβάτας ἀναλόγως της ἰσποδυνάμεώς του. Εἰδικῶς τα αυτοκίνητα δυνάμεως ἀνω των 16 ἰππων ἠδύνατο να μεταφέρουν 5 ἐπιβάτας.

Κατὰ τας τελευταίας ημέρας της ἀποικιοκρατίας, την ἐποχὴν της ἐκτάκτου ἀνάγκης, δι' αἰφνιδίας ἀποφάσεως ἐτέθη το ζήτημα ὅπως μεταφέρουν 4 άτομα, και αὕτη ἡ τακτικὴ ἀκολουθεῖται μέχρι σήμερον.

Σήμερον πενταμελῆς οἰκογένεια δεν δύναται να ἐνοικιάζῃ ταξί. Αὕτη ἡ οἰκογένεια συμφώνως προς αὐτὸν τον νόμον εἶναι υποχρεωμένη να ἐνοικιάζῃ δύο ταξί.

Σήμερον παρατηρεῖται εἰς τα ἰδιωτικὰ ἀμάξια να ταξειδεύουν και 7 άτομα ἀκόμη. Εἰάν ἐπικρατῆ ἡ σκέψις ὅτι τα ταξί δι' ἐνός προσθέτου ἐπιβάτου θα κάμνουν δυστυχήματα, αὕτη εἶναι κατὰ την ἀποψίν μου λαθνασμένη σκέψις. Με το σύστημα των ταχυτήτων των αυτοκινήτων σήμερον, εἰς ὁδηγὸς δύναται ευκόλως να μεταφέρῃ 2 ἐπιβάτας πλάι του. Εἰς πλείστας χώρας του κόσμου ἀκολουθεῖται αὕτη ἡ τακτικὴ. Ὑπάρχει πρόθεσις ὅπως τα ταξί μεταφέρουν 5 ἐπιβάτας;

Παρακαλῶ τον αρμόδιον Ἰπουργόν ὅπως διαφωτίσῃ την Βουλὴν μας ὅσον ἀφορὰ τας ἀποφάσεις του ἐπὶ του προκειμένου.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 5ην Μαρτίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Βάσου Λυσσαρίδη και ληφθείσα την 6ην Μαρτίου 1963.

Προς τον ἐντίμον Ἰπουργόν Ἰγείας.

«Κατὰ πληροφορίας μου υμεῖς και ἀνώτατος υπάλληλος του Ἰπουργείου ἐπισκέφθητε ἐπαρχιακὸν νοσοκομεῖον και ἐξεσηκῆσατε ἐλεγχον ἐπὶ της χορηγουμένης θεραπευτικῆς ἀγωγῆς. Εἰάν τα γεγονότα εἶναι ἀκριβῆ, θα ἤθελα να με πληροφορήσῃτε ὑπὸ ποίαν ἰδιότητα τόσο υμεῖς ὅσον και ὁ ὡς ἀνω ἀναφερόμενος υπάλληλος ἐξεσηκῆσατε τοιοῦτον ἐλεγχον, παρὰ πάντα κανόνα ἰατρικῆς δεοντολογίας, δεδομένου ὅτι τοιοῦτος ἐλεγχος δύναται να ἀσκηθῆ μόνον ὑπὸ των αρμοδίων ἰατρικῶν σωμάτων και ὑπὸ ὠρισμένας προϋποθέσεις.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 7ην Μαρτίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ και ληφθείσα την 7ην Μαρτίου 1963.

«Γνωρίζομεν ὅτι καταβάλλονται μεγάλα προσπάθεια διὰ την μεταφορὰν του υπογείου ὕδατος εἰς την ἐπιφάνειαν. Εἶναι ἐπίσης γεγονός ὅτι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καλοῦνται ἐμπειρογνώμονες εκ του ἐξωτερικοῦ προς ἐξασφάλισιν ἐπιτυχίας. Σήμερον ὁ Κύπριος γεωργός ἀποδίδει μεγάλην σπουδαιότητα εἰς τα ἔργα ἀρδεύσεως και τας ἐρεῖνας προς ἀνεύρεσιν ὕδατος. Προς τον σκοπὸν αὐτὸν οἱ γεωργοὶ μας εἰς πλείστα χωρία κάμνουν διατρήσεις προς ἀνεύρεσιν ὕδατος. Εἰς ἐπίσκεψίν μου εἰς τινὰ χωρία οἱ χωρικοὶ υπέβαλον την κάτωθι ἐρώτησιν ὅπως την θέσω ἐνώπιον των αρμοδίων Ἰπουργῶν μέσω της Βουλῆς.

Εἶναι δυνατόν να ἀνορυχθῶν φρέατα ἐκεῖ ὅπου οἱ κτηματολογικοὶ χάρται δεινύουν πρῶην φρέατα, και εἰάν ἐπιτρέπεται ἡ τοιαύτη ἀνόρυξις θέλομεν να πληροφορηθῶμεν πότε θα ἐπιτραπῆ ἡ ἀνόρυξις τοιοῦτων φρεάτων προς ἐνθάρρυνσιν της γεωργίας;

Παρακαλῶ τον αρμόδιον Ἰπουργόν ὅπως διαφωτίσῃ την Βουλὴν μας.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, αι ἐρωτήσεις ἐξηγητήθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία. Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον αυτό είναι ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1962. Η έκθεσις της Επιτροπής ητοιμάσθη σήμερον και επομένως το Νομοσχέδιον δεν είναι δυνατόν να συζητηθή προτού παρέλθουν 48 ώραι. Η συζήτησις του Νομοσχεδίου θα αναβληθῆ διὰ την προσεχῆ συνεδρίαν της Βουλῆς.

Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπῆς Εσωτερικῶν να αναγνώσῃ την έκθεσιν της Επιτροπῆς του εις την Βουλῆν. Απουσιάζοντος του Προέδρου ο κ. Ναπῆ.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικῆν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ ὅπως η έκθεσις αναγνωσθῆ εις την Ελληνικῆν γλώσσαν.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963)»

Παρόντες:

Χαλίτ Αλή Ριζά, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Λέλλος Δημητριάδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Π. Σιβιτανίδη)
Γεώργιος Τομπάζος.

Η Επιτροπή εξήτασε το περί ού ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 11ην Μαρτίου 1963. Το παρόν Νομοσχέδιον αποτελεί δευτέραν τροποποίησιν του βασικού Νόμου. Η συνέπεια της παρούσης τροποποιήσεως θα είναι:

- (1) να δύνανται αι Αρχαί να προβαίνουν εις την είσπραξιν του προσήκοντος τέλους οσάκις όχημά τι διά το οποίον ισχύει το άρθρον 14Α του Νόμου μεταβιβάζεται εις πρόσωπον όπερ δεν είναι εξαιρούμενον πρόσωπον δυνάμει του εν λόγω άρθρου.
- (2) να καταστή δυνατή η μεταβίβασις οχημάτων διά τα οποία ισχύει το άρθρον 14Α του Νόμου εις πρόσωπα άτινα εξαιρούνται δυνάμει του εν λόγω άρθρου άνευ καταβολῆς του προσήκοντος τέλους.

Η Επιτροπή θεωρεῖ την παρούσαν τροποποίησιν όχι μόνον χρήσιμον αλλά και απαραίτητον και κατά συνέπειαν εισηγείται ομοφώνως ὅπως αὕτη εγκριθῆ υπό της Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχῆς;

Ο κ. Δάφνης Παναγίδης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Επανειλημμένως έχει τονισθῆ ότι πολλοί Νόμοι κληροδοτηθέντες εις ημάς υπό της απελευθέρσεως Κυβερνήσεως πρέπει να αναθεωρηθῶν και να προσαρμοσθῶν προς τας σημερινάς συνθήκας ζωῆς. Βεβαίως μία πλήρης αναθεώρησις και μελέτη των Νόμων αυτών θα εσήμαινεν υπερβολικόν φόρτον εργασίας εις τα αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα και θα είμαστε άδικοι εάν είχαμεν αμέσους απαιτήσεις. Φρονώ όμως ότι οσάκις παρουσιάζεται μία ευκαιρία τροποποιήσεως ενός Νόμου ενώπιον της Βουλῆς, θα ήτο καλόν εάν η αρμοδία Επιτροπή εξήταζε και το επικτόν μιας ευρυτέρας τροποποιήσεως και προσαρμογῆς του Νόμου. Νομίζω ότι ο Νόμος περί Εγγραφῆς Μηχανοκινήτων Οχημάτων χρειάζεται ωρισμένας τροποποιήσεις ή και προσθήκας ὅσον αφορά την εγγραφῆν ωρισμένων γεωργικῶν ελκυστήρων και μηχανημάτων. Λόγω του ότι δεν υπάρχει σήμερον σχετική πρόνοια, γεωργοί σύρονται συχνά εις τα

δικαστήρια όταν μεταφέρουν με τα τρακτέρ των ένα ή δύο και τρεις βοηθούς επιβάτας. Εις το παρελθόν οι γεωργοί εχρησιμοποιούσαν αμάξια με ζῶα και μπορούσαν να μεταφέρουν τους εργάτας εις τα χωράφια των με αυτού του τύπου τα οχήματα. Σήμερον οί....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η συζήτησις του θέματος εις το οποίον αναφέρεσθε, δεν επιπίπτει εντός του σκοπού του Νομοσχεδίου το οποίον συζητούμεν, επειδή δε είμαι εις θέσιν να γνωρίζω ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον κατά την προσεχῆ αυτού συνεδρίαν έχει ενώπιόν του Νομοσχέδιον, το οποίον σχετίζεται με τον τρόπον εγγραφῆς και την ρύθμισιν του τρόπου ελέγχου διαφόρων μηχανοκινήτων οχημάτων, δεν θα έπρεπε να προηγηθῆ συζήτησις επί του θέματος αυτού προτού το Νομοσχέδιον κατατεθῆ εις την Βουλῆν. Ο σκοπός του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου είναι περιωρισμένος και είναι απλῶς διά να παρεμποδισθῆ την διαφυγῆν φόρου, η οποία συμβαίνει σήμερον, διότι πρόσωπα τα οποία εξαιρούνται δασμοῦ, μεταπωλοῦν τα αυτοκίνητά των ή τα οχήματά των εις πρόσωπα τα οποία εάν ηγόραζον τα αυτοκίνητα αυτά από εισαγωγείς θα ήσαν υποχρεωμένοι να πληρώσουν δασμόν. Το ευρύτερον θέμα εις το οποίον αναφέρεσθε συμπεριλαμβάνεται εις την μελέτην του Νομοσχεδίου εις το οποίον ανεφέρθη, το οποίον ευρίσκεται τώρα ενώπιον του Υπουργικου Συμβουλίου, και η συζήτησις του Νομοσχεδίου αυτού θα λάβῃ χώραν όταν το Νομοσχέδιον κατατεθῆ ενώπιον της Βουλῆς.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Ευχαριστώ πολύ κ. Πρόεδρε, η δήλωσις σας με ικανοποιεῖ πλήρως και ἐφ' ὅσον το θέμα συζητεῖται ενώπιον του Υπουργικου Συμβουλίου θα αναμείνωμεν την κατάθεσιν του σχετικού Νομοσχεδίου ενώπιον της Βουλῆς. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε. Από την αναγνωσθείσαν έκθεσιν εγείρεται το εξῆς ζήτημα. Κατά πόσον η έκθεσις της Επιτροπῆς Εσωτερικῶν είναι πράγματι έκθεσις της Επιτροπῆς ή των 4 μόνον προσώπων τα οποία αναφέρονται εις την επικεφαλίδα.

Προσωπικῶς νομίζω ότι τα 4 πρόσωπα αυτά δεν αντιπροσωπεύουν ούτε μπορούν συνταγματικῶς να αντιπροσωπεύσουν τας απόψεις της Επιτροπῆς και δεν εδικαιούτο να παρουσιασθῆ η έκθεσις αὕτη ως έκθεσις προερχομένη από την Επιτροπῆν Εσωτερικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Ἐχομεν ακούσει την επί του θέματος τούτου άποψιν του νομικού συναδέλφου μας κ. Αναστασιάδη. Δυστυχῶς, όμως, οὗτος δεν ανέφερε την νομικῆν βάση του ισχυρισμοῦ του. Επί του παρόντος, ως γνωρίζετε, δεν έχομεν Εσωτερικόν Κανονισμόν. Επί του θέματος δε τούτου δυνάμεθα να επωφεληθῶμεν της νομοθεσίας της Βουλῆς της αφορώσης την απαρτίαν. Η νομοθεσία δε αὕτη ευρίσκεται εις το Σύνταγμα. ΕΞ' ὅσον δε ενθυμούμαι, το 1/3 των Βουλευτῶν εις την Βουλῆν αποτελοῦν απαρτίαν. Προχωρῶντες κατά τον ίδιον τρόπον δυνάμεθα να σκεφθῶμεν ότι και εις τας Επιτροπάς το 1/3 θα δύνανται να αποτελῆ απαρτίαν. Ο αριθμός των μελών μιας Επιτροπῆς είναι 10, οί 4 δε είναι περισσότεροι του 1/3. Εφ' ὅσον δε θα ήτο δυνατή η συγκρότησις συνεδριάσεως με απαρτίαν πέραν του 1/3, και η απόφασις, την οποίαν θα ἐλάμβανον τα αποτελούντα απαρτίαν μέλη, αποτελεῖ απόφασιν της οικείας επιτροπῆς. Απλῶς ανέφερα μίαν πηγήν, από την οποίαν θα ηδυνάμεθα να επωφεληθῶμεν ελλείψει Εσωτερικου Κανονισμού. Η πραγματικότης δε εμφαίνεται εις την Ἐκθεσιν. Μολοντί τα μέλη της Επιτροπῆς εἶχον κληθῆ

εις την συνεδρίαση — όλα δε, είχαν προσκληθή εγκαίρως — μόνον τέσσαρα προσήλθον. Αυτό δε δεν είναι η συμμετοχή την οποίαν θα επεθύμει κανείς. Εν όψει αυτής της καταστάσεως φρονώ ότι τα εν λόγω τρία μέλη και εγώ ως Πρόεδρος της Επιτροπής δεν είναι δυνατόν να κατηγορηθώμεν δι' ο,τιδήποτε. Εν όψει αυτής της καταστάσεως και με αυτό το πνεύμα αυτά επράξαμεν. Εάν η Βουλή αποφασίση άλλως, είμεθα πρόθυμοι να σεβασθώμεν την απόφασίν της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του εγερθέντος θέματος;

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, συμφωνώ πλήρως με τον έντιμον συνάδελφον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά. Διότι εν ή περιπτώσει δεν μπορούσε να κάμη έκθεσιν ένα μέρος της Επιτροπής εκ 4—5 ατόμων, πιθανόν να μην εγένετο συνεδρίασις μέχρι σήμερον από την αρχήν του χρόνου. Διότι δεν θα υπήρχαν έτοιμα Νομοσχέδια. Δι' αυτό υποστηρίζω ότι θα είναι καλόν τουλάχιστον να είναι το έν τρίτον ως απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εν πρώτοις θα ήθελα να απαντήσω εις τον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά λέγων ότι το σημείον δεν αποσκοπεί εις το να θέξη την προεδρείαν του. Είμαι βέβαιος ότι ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά ενεφορείτο από επιθυμίαν να τελειώση συνοπτικώς την εργασίαν της Επιτροπής του. Θα ήτο όμως πολύ επικίνδυνον εάν η Βουλή αυτή υιοθετήση την άποψιν ότι απαρτία εις Επιτροπάς είναι το έν τρίτον τουλάχιστον. Εισαγομαι ότι, υπ' όλας τας περιπτώσεις υπ' ας εργάζεται η παρούσα Βουλή, ο ασφαλέστερος και ο καλύτερος κανών είναι να υιοθετηθή το 50% και αυτό εισηγομαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι οι οποίοι θέλουν να αγορεύσουν επί του θέματος;

Το θέμα το οποίον ηγέρθη δύναται να συνοψισθή ως εξής:

Αντιλαμβάνομαι ότι ο κ. Λέλλος Δημητριάδης ζητεί τον λόγον.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Από το τί ανέφερον οι τελευταίοι ομιληταί αντιλαμβάνομαι ότι.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μιλάτε ως Γραμματεύς της Βουλής ή απλώς ως Βουλευτής;

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Μιλώ και ως Γραμματεύς και ως Βουλευτής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς πρέπει να είσθε εις θέσιν να διαχωρίζετε τα δύο θέματα. Το θέμα το οποίον εγείρετε ενώπιον της Βουλής είναι θέμα διαδικασίας. Επί του θέματος διαδικασίας δύναται να αγορεύουν όλοι οι Βουλευταί υπό την ιδιότητά των ως Βουλευταί, ουδείς όμως δύναται να αγορεύη υπό οποιανδήποτε άλλην ιδιότητα πλην του Προέδρου της Βουλής. Επομένως επ' όσον ομιλείτε επί θέματος διαδικασίας θα είναι ανάγκη να ομιλήσετε από την θέσιν Βουλευτού και όχι από την θέσιν Γραμματέως της Βουλής.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Λυπούμαι διότι ο έντιμος κ. Πρόεδρος εθεώρησεν ορθόν να κάμη αυτήν την παρατήρησιν. Πολλάκις εις το παρελθόν ωμίλησα ως Γραμματεύς και ουδεμία παρατήρησις εγένετο, και δη από της θέσεώς μου. Ο λόγος που λέγω ότι δεν μπορώ να διαχωρίσω το εάν ομιλώ ως Βουλευτής ή ως Γραμματεύς είναι αρκετά απλούς και έχω υπ' όψιν μου να πληροφορήσω το Σώμα ότι δεν θα ήτο ορθόν εις το παρόν στάδιον να συζητήσωμεν κατά πόσον θα είναι ορθόν να αποτελούν απαρτίαν εις μίαν Επιτροπήν 5 ή 3 ή 6 άτομα επ' όσον το

θέμα τούτο μελετάται υπό ειδικής Επιτροπής ή μάλλον υπό ειδικής Υποεπιτροπής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, της οποίας αποτελώ μέλος. Και αυτό υπό τύπον πληροφορίας λέγω είτε ως Βουλευτής είτε ως Γραμματεύς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα το οποίον ηγέρθη είναι θέμα το οποίον χρειάζεται όπως μελετηθή αλλά δεν είναι θέμα το οποίον παρουσιάζει καμίαν δυσκολίαν. Εν πρώτοις, προτού εισέλθω εις την συζήτησιν της ουσίας του θέματος, θα ήθελα να διευκρινήσω ωρισμένον θέμα το οποίον πιθανόν ο έντιμος Γραμματεύς της Βουλής να μην έχη αντιληφθή. Όπως θα επρόσεξεν, όταν ο Πρόεδρος της Βουλής θέλη να ομιλήση επί θέματος το οποίον ευρίσκειται ενώπιον της Βουλής, εγκαταλείπει την θέσιν του και ομιλεί από του βήματος της Βουλής, διότι εις τας περιπτώσεις αυτάς η ομιλία του είναι ομιλία Βουλευτού απλώς και όχι του Προέδρου της Βουλής. Το ίδιον εφαρμόζεται και εις τας περιπτώσεις των Γραμματέων της Βουλής και ο διαχωρισμός των καθηκόντων τα οποία μας επιβάλλει η θέσις μας είτε ως Γραμματέων είτε ως Προέδρου της Βουλής, δεν πρέπει ουδέποτε να διαφεύγη την προσοχήν μας. Δι' αυτό όταν εις Γραμματεύς της Βουλής θέλη να ομιλήση επί θέματος ουσίας ή διαδικασίας, ομιλεί υπό την ιδιότητά του ως Βουλευτού και δεν μπορεί να χρησιμοποιήση την έδραν του διά να αγορεύση επί του θέματος.

Όσον αφορά όμως το θέμα το οποίον εξετάζομεν, το πρόβλημα έχει ως εξής.

Πρώτον, ποία πρέπει να είναι η απαρτία εις μίαν Κοινοβουλευτικήν Επιτροπήν.

Ασφαλώς μέχρι της στιγμής δεν έχει ληφθή απόφασις όσον αφορά το θέμα της απαρτίας μιας Επιτροπής, διότι τούτο τότε μόνον θα αποφασισθή υπό της Βουλής όταν οι κανονισμοί της Βουλής τεθούν ενώπιον του Σώματος.

Όσον αφορά όμως το θέμα το οποίον ήγειρεν ο κ. Αναστασιάδης ότι οι 4 Βουλευταί δεν δύναται να ομιλούν εκ μέρους της Επιτροπής, διαφωνώ διά τους ακολούθους λόγους.

Πρώτον, προσεκληθήσαν εις την συνεδρίαν της Επιτροπής και ουδείς προέβαλε λόγον διά την απουσίαν των.

Δεύτερον, εκυκλοφόρησεν η έκθεσις της Επιτροπής προ 48 ωρών και ουδείς εκ των υπολοίπων μελών της Επιτροπής διετύπωσε διαφωνίαν προς την εισήγησιν της Επιτροπής.

Τρίτον, εντός της Βουλής σήμερον ουδείς εκ των Βουλευτών οι οποίοι αποτελούν μέλη της Κοινοβουλευτικής αυτής Επιτροπής διετύπωσεν οποιανδήποτε διαφωνίαν προς την έκθεσιν της Βουλής.

Τέταρτον η ίδια η έκθεσις σαφέστατα διατυπώνει ότι μόνον 4 Βουλευταί ήσαν παρόντες, δηλαδή ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, ο κ. Τίτος Φάνος, ο κ. Λέλλος Δημητριάδης και ο κ. Γεώργιος Τομπάζος, και επομένως τα Μέλη της Βουλής, τα οποία έχουν την έκθεσιν ενώπιόν των, γνωρίζουν ποίοι ήσαν παρόντες και επομένως γνωρίζουν ότι αι απόψεις αυταί είναι απόψεις 4 Μελών. Επομένως η ακολουθητέα διαδικασία διαρκούσης της περιόδου μέχρις ότου οι κανονισμοί εγκριθούν πρέπει να είναι η εξής.

Εις κάθε έκθεσιν να αναφέρονται ακριβώς τα ονόματα των Βουλευτών οι οποίοι ήσαν παρόντες. Εάν υπάρχουν Μέλη τα οποία δεν ήσαν παρόντα και τα οποία διαφωνούν με την έκθεσιν, αφού εξετασθή υπό της Γραμματείας της Βουλής και διαπιστωθή ότι ειδοποιήθησαν και δεν παρευρέθησαν, δύναται να δηλώσουν εις την Βουλήν εις ποίον σημείον της εκθέσεως διαφωνούν.

Τρίτον, εάν Μέλη συστηματικώς ειδοποιούνται και δεν παρευρίσκονται άνευ ευλόγου δικαιολογίας εις τας Επιτροπάς, ο Πρόεδρος της Βουλής θα προβαίνη εις διαπίστωσιν του γεγονότος δημοσίως εις την Βουλήν, ότι ωρισμένα Μέλη απουσιάζουν αδικαιολογήτως από τας Επιτροπάς των, και εάν φαίνεται ότι συστηματικώς αποφεύγουν τας ευθύνas των ως Μέλη των Επιτροπών, τότε η Επιτροπή Επιλογής να προβαίνη εις την παύσιν των και εις την αντικατάστασίν των.

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής επί του Νομοσχεδίου;

Έφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεΐς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο έντιμος Γραμματεΐς.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, αντιστοίχως προς το άρθρον 1 απουσιάζει ο πλαγιότιτλος «Συνοπτικός τίτλος». Εισηγούμαι να προστεθή εις το Ελληνικόν κείμενον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Πληροφορούμαι ότι υπάρχει εις το Τουρκικόν κείμενον. Επομένως πρέπει να προστεθή και εις το Ελληνικόν κείμενον. Παρακαλώ τον έντιμον Γραμματεΐα να επιφέρη την τροποποίησιν και να μονογραφήσῃ το τροποποιηθέν κείμενον.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπάρχουσῃς αντίρρησεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις διά της προσθήκης νέου άρθρου 14Α1. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπάρχουσῃς αντίρρησεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 και θα αναγινώσκηται ομοῦ μετά του περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμου, ως ετροποποιήθη υπό του περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικού) Νόμου του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσῃς αντίρρησεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το τρίτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπῆς επί Γεωργικῶν Θεμάτων να αναγνώσῃ την έκθεσιν της Επιτροπῆς εις την Βουλήν.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Ανδρέας Γιάνγκου, Πρόεδρος
Χαρίδημος Χατζηγάρος
Χουσεΐν Ντερβίς
Παύλος Παύλου
Χαμπῆς Μιχαηλίδης
Ηρόδοτος Νικολαΐδης.

Η Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιον εις δύο αὐτῆς συνεδρίας, την 8ην και 11ην Μαρτίου 1963.

Εἰς την πρώτην συνεδρίαν συνειργάσθη μετά της Επιτροπῆς Υγείας, κατά την οποίαν προσεκλήθη και παρέστη και

Κυβερνητικῆς Χημικῆς ὅστις ἔδωσε τας απαιτουμένας και σχετιζομένας με την ειδικότητά του εξηγήσεις και πληροφορίας τας οποίας εἶχε ζητήσει η Επιτροπή.

Ακολούθως η Επιτροπή πρόβη εις την κατ' άρθρον ἀνάλυσιν του Νομοσχεδίου ἔχουσα πάντοτε υπ' ὄψιν και τας εισηγήσεις των αντιπροσώπων των ελαιοπαραγωγῶν.

Εἰς την δευτέραν αὐτῆς συνεδρίαν η Επιτροπή προσεκάλεσε τους Διοικητάς των Ελληνικῶν και Τουρκικῶν Συνεργατικῶν Εταιρειῶν καθὼς και αντιπρόσωπον του ΣΟΡΕΛ, ως ἀμέσως ενδιαφερομένων διά την συγκέντρωσιν και διάθεσιν του ελαιολάδου και εζήτησεν παρ' αὐτῶν ἐπεξηγήσεις ἐπὶ των γραπτῶν αὐτῶν εισηγήσεων.

Όσον ἀφορὰ το ζήτημα της διαθέσεως της υφισταμένης ποσότητος ελαιολάδου εις χείρας των παραγωγῶν, λόγω της ὑπὸ του ψήφισιν Νόμου απαιτήσεως ὅπως σφραγίζεται εις δοχεία, ο αντιπρόσωπος του ΣΟΡΕΛ διεβεβαίωσεν ὅτι ο οργανισμὸς οὗτος εἶναι εις θέσιν να αγοράσῃ τα υπάρχοντα αποθέματα ως ἔχουν ἵνα διευκολυνθῶν οι παραγωγοί, και η Επιτροπή ἔμεινεν ικανοποιημένη.

Ακολούθως η Επιτροπή πρόβη εις ωρισμένας φραστικὰς διορθώσεις και προτείνει ὅπως εις το δεύτερον άρθρον του Ελληνικοῦ κειμένου η λέξις «κεχυλιστήριον» αντικατασταθῆ διά της λέξεως «πυρηνελαιουργεῖον» αι δε λέξις «κεχυλισμένον ελαιόλαδον» διά των λέξεων «πυρηνέλαιον».

Επίσης η Επιτροπή προτείνει ὅπως προστεθῶν τα ακόλουθα:

1ον) Να επιτρέπηται η δειγματοληψία και εις τα εργοστάσια συσκευασίας και εις τους τόπους εκθλίψεως του ελαιολάδου.

2ον) Εἰς το άρθρον 3 να προστεθῆ τετάρτη κατηγορία, ονομαζομένη «παρθένον ελαιόλαδον Γ», ως εζής:

«παρθένον ελαιόλαδον Γ» ἴσθι παρθένον ελαιόλαδον ἀπηλλαγμένον ἀνεπιθυμητοῦ οσμῆς και γεύσεως, περιέχον εις βάρος οὐχὶ πλέον των ἑξ ἐπὶ τοις εκατὸν ελευθέρου οξέος εκπεφρασμένου ως ελαϊκοῦ οξέος».

Επίσης να προστεθῆ και τρίτη κατηγορία μαύρου ελαιολάδου ως εζής:

«μαύρον ελαιόλαδον τρίτης ποιότητος ἴσθι μαύρον ελαιόλαδον ἀπηλλαγμένον ἀνεπιθυμητοῦ οσμῆς και γεύσεως, περιέχον οὐχὶ πλέον των ἑξ ἐπὶ τοις εκατὸν ελευθέρου οξέος εκπεφρασμένου ως ελαϊκοῦ οξέος».

Η Επιτροπή ἐπίσης ετροποποίησε τον ὄρον «ελαϊόκαρπος» εις το δεύτερον άρθρον ως εζής:

«ελαϊόκαρπος» σημαίνει τον καρπὸν της ελαίας, *Olea Europa, L.*»

Η Επιτροπή κατόπιν προσεκτικῆς μελέτης εισηγείται τας ἀνωτέρω τροποποιήσεις τόσοσιν διά να παρεμποδίζηται η νοθεία του ελαιολάδου, προς προστασίαν των παραγωγῶν και των καταναλωτῶν, ὅσον και διά να διευκολύνωνται καλύτερον οι ελαιοπαραγωγοί, εις την διάθεσιν του προϊόντός των.

Η Επιτροπή καίτοι διάκειται ενοικῶς προς ωρισμένας εισηγήσεις των ελαιοπαραγωγῶν, εν τούτοις φρονεῖ ὅτι δέον ὅπως παραπεμφθῶν εις την Νομικὴν Επιτροπὴν διά να εξετασθῶν ἀπὸ νομικῆς πλευράς.

Κατόπιν των ἀνωτέρω εισηγήσεων η Επιτροπή συνιστὰ εις την Βουλήν την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου εις νόμον, ἐν δε μέλος αὐτῆς δηλοῖ ὅτι διατηρεῖ επιφυλάξεις ἐπὶ ωρισμένων διατάξεων του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ ὅπως η έκθεσις αναγνώσθῆ εις την Τουρκικὴν γλώσσαν.

Α. ΑΛΤΑΪ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικὴν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισηγῆσις η οποία περιέχεται εις την Εισηγητικὴν Έκθεσιν εἶναι ὅπως ωρισμένα θέματα παραπεμφθῶν εις την

Επιτροπή Νομικών προς εξέτασιν. Από την έκθεσιν δεν φαίνεται ποια σημεία ή ποια προτάσεις παραπέμπονται εις την Επιτροπή Νομικών, ως ζητείται, διά τούτο θα παρακαλέσω τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Γεωργικών Θεμάτων να διατυπώση γραπτώς τα σημεία τα οποία η Επιτροπή του εισηγείται όπως εξετασθούν υπό της Νομικής Επιτροπής και να δώση τα σημεία αυτά εγγράφως εις τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Νομικών Θεμάτων.

A. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έχουν ήδη δοθή, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχουν ήδη δοθή. Το θέμα παραπέμπεται εις την Επιτροπή Νομικών, η οποία δέον να συνεδριάση προ της προσεχούς συνεδρίας της Βουλής, διά να ετοιμάση την έκθεσιν της επί της σημείων αυτών.

Το τέταρτον θέμα είναι ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Νομικών να με πληροφορήση πού ευρίσκεται το θέμα.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η νομική Επιτροπή συνεπλήρωσε την εργασίαν της και εδόθη η τελειωτική μορφή εις το Νομοσχέδιον αυτό. Παραμένει η μετάφρασις του Νόμου και επομένως ελπίζεται ότι εφ' όσον η μετάφρασις θα γίνη σύντομα, θα είναι δυνατόν να συζητηθή κατά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Το νομοσχέδιον αυτό υπεβλήθη υπό της Επιτροπής Νομικών και όχι υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας. Εκυκλοφόρησεν η Εισηγητική Έκθεσις μετά του Νομοσχεδίου;

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εις έν στάδιον της όλης διαδικασίας κ. Πρόεδρε, εκυκλοφόρησεν μόνον μία Εισηγητική Έκθεσις εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επομένως είναι ανάγκη μαζί με το Νομοσχέδιον, την μετάφρασιν του Νομοσχεδίου, να κυκλοφορήση και Εισηγητική Έκθεσις της Νομικής Επιτροπής η οποία εισηγείται το Νομοσχέδιον.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Θα γίνη κ. Πρόεδρε, η τελειωτική έκθεσις, η οποία είναι αρκετά πλήρης, θα εξηγή τους λόγους διά τους οποίους γίνεταί η πρότασις αυτή, και εάν γίνη αυτό, νομίζω πως θα είναι αρκετόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Θεμάτων Συγκοινωνιών και Δημοσίων Έργων να μη αναγνώση την έκθεσιν του εις την Βουλήν, διότι ήλθε σήμερα επιστολή δι' ης το Νομοσχέδιον αποσύρεται και αντ' αυτού θα κατατεθή την προσεχή Πέμπτην νέον Νομοσχέδιον το οποίον θα περιλαμβάνη το κείμενο του παρόντος Νομοσχεδίου και επί πλέον ωρισμένας επιπροσθέτους τροποποιήσεις, αι οποίαι είναι ανάγκη να γίνουν λόγω της συμβάσεως με την Διεθνή Τράπεζα και του δανείου 7 1/2 εκ. λιρών. Το Νομοσχέδιον εις το οποίον αναφέρομαι εψηφίσθη σήμερα, καθ' α πληροφορούμαι, υπό του Υπουργικού Συμβουλίου και θα είναι έτοιμον προς κατάθεσιν αφού γίνουν αι μεταφράσεις την προσεχή Πέμπτην.

Το περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικού) Νόμου δεν έχει κυκλοφορήσει η έκθεσις, όπως και ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος δέν έχει συζητηθή υπό της Επιτροπής. Είναι ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος, ο οποίος αποσύρεται, διότι κατατίθεται νέον Νομοσχέδιον. Και επομένως ο

περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών θα συζητηθή όταν η Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας ετοιμάση την έκθεσιν της.

Γ' τρία Νομοσχέδια:

Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών,

Ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος, και

Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου,

αφού εξετασθούν από τας αρμοδίας Επιτροπάς, θα παραπεμφθούν όλα εις την Νομικήν Επιτροπήν, ούτως ώστε η θέσις του ζητήματος να έχη ως εξής εις το παρόν στάδιον.

Ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού αποσύρεται και θα αντικατασταθή δι' άλλου Νομοσχεδίου. Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών θα εξετασθή υπό της Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας και θα σταλή εις την Επιτροπήν Νομικών. Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου θα εξετασθή υπό της Επιτροπής Εσωτερικών και θα παραπεμφθή εις την Επιτροπήν Νομικών. Το νέον Νομοσχέδιον «ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος» θα εξετασθή υπό της Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων και θα παραπεμφθή εις την Επιτροπήν Νομικών.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεν υπάρχουν Νομοσχέδια προς κατάθεσιν, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν περί τα επτά Νομοσχέδια τα οποία θα είναι έτοιμα προς κατάθεσιν μόλις τελειώσουν αι μεταφράσεις.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:

Ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1962.

Ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963.

Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος.

Ο περί Οργανισμού Κυπριακής Αναπτύξεως (Ωρισμένα Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963.

Θα ήθελα να με πληροφορήσουν οι Πρόεδροι των Επιτροπών εις ποίον στάδιον ευρίσκονται τα περί Ναυτιλίας Νομοσχέδια.

Ο κ. Μπερπερόγλου.

A. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Εφ' όσον τα περί Ναυτιλίας Νομοσχέδια τώρα είναι εις την Νομικήν Επιτροπήν, είναι ανάγκη όπως ο Πρόεδρος της Επιτροπής Νομικών εξηγήση εις ποίον στάδιον ευρίσκονται ταύτα. Εις χείρας της επί θεμάτων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων Κοινοβουλευτικής Επιτροπής ευρίσκονται μόνον νομοσχέδια αφορώντα τελωνειακούς δασμούς. Πολύ προσεχώς θα πραγματοποιήσωμεν επ' αυτών συνεδρίαν και θα ετοιμάσωμεν την Έκθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να με πληροφορήση ο Πρόεδρος της Επιτροπής Γεωργικών Θεμάτων εις ποίον στάδιον ευρίσκεται ο περί Ελέγχου Σιτηρών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

A. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Δεν παρεπέμφθη εις την Γεωργικήν Επιτροπήν, έντιμε κ. Πρόεδρε, αλλά εις την Οικονομικήν Επιτροπήν διά να συνεργασθή μετά της Γεωργικής Επιτροπής.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Με συγχωρείτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Ελέγχου Σιτηρών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 παρεπέμφθη εις την Επιτροπήν Οικονομικών, η οποία πρέπει να συνεργασθή μετά της Επιτροπής Γεωργίας.

Το επόμενον Νομοσχέδιον το οποίον θα απασχολήση ως θέμα επειγούσης φύσεως την Επιτροπήν Οικονομικών είναι ο περί Οργανισμού Κυπριακής Αναπτύξεως (Ωρισμένα Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963, το οποίον είναι εις την ημερησίαν

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 21ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.40 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμο κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Εργασία—είναι ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1962.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής επί Οικονομικών Θεμάτων να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΧΑΡΤΟΣΗΜΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, (Πρόεδρος).

Στέλιος Μιχαηλίδης.

Ιωσήφ Γιαμάκης.

Νεπήλ Ναπή.

Ιμπραχίμ Ορχάν.

Κεμάλ Ντενιζ (αντιπροσωπεύων τον κ. Νετζέτ Χουσεΐν)

Γιάγκος Ποταμίτης.

Η Επιτροπή εμελέτησε το ως άνω Νομοσχέδιον κατά την διάρκεια οκτώ συνεδριάσεων από της 7ης Ιανουαρίου 1963 μέχρι της 11ης Μαρτίου 1963.

Η Επιτροπή Οικονομικών παρεκάλεσεν ωσαύτως την Επιτροπήν Νομικών όπως εξετάση το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον από της νομικής πλευράς αυτού και υποβάλη τας εισηγήσεις της. Αι υπό της Επιτροπής Οικονομικών υιοθετηθείσαι εισηγήσεις της Νομικής Επιτροπής ενσωματούνται εις την παρούσαν Έκθεσιν.

Εις τινας των συνεδριάσεων παρέστησαν και η Υπουργός Δικαιοσύνης, ο Διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και ο Επίσημος Παραλήπτης και Έφορος, οίτινες και εξέθεσαν τας απόψεις των επί διαφόρων σημείων του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου.

Η Επιτροπή Οικονομικών αφού εμελέτησε το Νομοσχέδιον ως και τον Πίνακα αυτού αποφάσισε να εισηγηθή τας ακόλουθους τροποποιήσεις:

(1) Ο ορισμός της λέξεως «γραμμάτιον» δέον να αντικατασταθή διά του ακόλουθου ορισμού:

«'γραμμάτιον' περιλαμβάνει παν έγγραφον το οποίον δεν είναι συναλλαγματική ή γραμμάτιον εις διαταγήν δι' ου πρόσωπόν τι αναλαμβάνει την υποχρέωσιν όπως πληρώση χρηματικόν τι ποσόν εις έτερον πρόσωπον ή εις διαταγήν αυτού».

Ο ορισμός της λέξεως «γραμμάτιον» ετροποποιήθη ίνα τούτο καταστή σαφέστερον.

(2) Αι λέξεις «του Υπουργείου Οικονομικών» δέον να καταχωρισθώσι μετά τας λέξεις «Εσωτερικών Προσόδων» του ορισμού «Λειτουργός Προσόδων» και η λέξις «της» εν τη δευτέρα γραμμή του ίδιου ορισμού του Ελληνικού κειμένου δέον να απαλειφθή.

(3) Η λέξις «επίσημα» εν τη δευτέρα και τετάρτη γραμμή του ορισμού «προσηκόντως χαρτοσημασμένον» του Ελληνικού κειμένου δέον να αντικατασταθή διά της λέξεως «χαρτόσημον».

(4) Αμέσως μετά την λέξιν «επίσημα» του ορισμού «χαρτόσημον» δέον να προστεθώσι τα ακόλουθα:

«οι δε όροι 'χαρτοσημαίνω' και 'χαρτοσήμανσις' μετά των γραμματικών αυτών παραλλαγών θα ερμηνεύωνται αναλόγως».

(5) Εις το άρθρον 3(1) δέον να προστεθώσιν αι λέξεις «του Υπουργείου Οικονομικών» αμέσως μετά τας λέξεις «Διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων», εις δε το Ελληνικόν κείμενον του άρθρου τούτου αι λέξεις «ως τοιούτος δε» δέον να αντικατασταθώσι διά των λέξεων «από την ιδιότητά του δε ταύτην».

(6) Η επιφύλαξις του άρθρου 3 δέον να απαλειφθή.

(7) Αι λέξεις «ή θα λάβωσιν χώραν εν αυτώ» εις το τέλος της παραγράφου (β) του εδαφίου (1) του άρθρου 4 του Ελληνικού κειμένου δέον να γίνωσιν «ή θα γίνωσιν εν αυτώ».

(8) Αι λέξεις «αχρόνιον υπερβαίνοντα» εν τη δευτέρα γραμμή του εδαφίου (2) του άρθρου 8 του Ελληνικού κειμένου δέον να αντικατασταθώσι διά των λέξεων «αχρονικήν τινα περίοδον εάν αύτη υπερβαίνη».

(9) Η λέξις «ασφαλίσσεων» εν τη ογδόη γραμμή του εδαφίου (1) του άρθρου 9 του Ελληνικού κειμένου δέον να αντικατασταθή διά της λέξεως «ασφαλιστρων».

(10) Αι λέξεις «Διευθυντήν του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων» εν εδαφίω (5) του άρθρου 9 δέον να αντικατασταθώσι διά της λέξεως «Έφορον».

(11) Το άρθρον 27 διαγράφεται και τα επόμενα άρθρα επαναριθμούνται αναλόγως.

Το άρθρον 27 διεγράφη διότι η Επιτροπή κατόπιν ευρείας μελέτης διεπίστωσεν ότι αι διατάξεις του παρόντος άρθρου είναι ανεφάρμοστοι εν Κύπρω.

(12) Το άρθρον 30(α), ως τούτο επανηριθμήθη, δέον να τροποποιηθή ως ακολούθως:

(α) Η λέξις «συναλλαγματικής» να απαλειφθή και να αντικατασταθή διά των λέξεων «αγραμματίου εις διαταγήν».

(β) Η λέξις «εκδότην» (drawer) εις το αυτό άρθρον 30(α) του Τουρκικού κειμένου δέον να απαλειφθή.

(γ) Η ακόλουθος κατεχωρίσθη ως νέα παράγραφος (β) και αι υφιστάμεναι παράγραφοι (β) έως (ζ) δέον να αριθμηθώσιν ως παράγραφοι (γ) έως (η).

«(β) Έις την περίπτωσιν συναλλαγματικής — τον εκδότην».

(δ) Η παράγραφος (γ), ως επανηριθμήθη, δέον να τροποποιηθή διά της απαλείψεως των λέξεων «εκδίδοντα το ασφαλιστήριο» και διά της αντικαταστάσεως τούτων διά της λέξεως «ασφαλιζόμενον».

(13) Εις το εδαφίον (2) του άρθρου 32 (νυν άρθρου 31) δέον να απαλειφθή η λέξις «πυρός» μετά τας λέξεις «ασφαλιστικού συμβολαίου».

- (14) Το εδάφιο (1) του άρθρου 36 (νυν άρθρου 35) δέον να διαγραφεί και να αντικατασταθεί διά του ακολούθου:

«Χαρτοσημανσι εγγράφων ενώπιον δημοσίων υπαλλήλων, κλπ.

35.—(1) Είναι καθήκον παντός δημοσίου υπαλλήλου τελούντος εν τη υπηρεσία αρχής τινος τοπικής διοικήσεως εν τη Δημοκρατία, ή της Ελληνικής ή Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως, να εξετάζη παν έγγραφον υποκείμενον εις τέλος χαρτοσήμου, προσαγόμενον ενώπιον αυτού εν τη εκτελέσει των καθηκόντων του, διά να εξακριβώση κατά πόσον τούτο είναι προσηκόντως χαρτοσημασμένον, εάν δε κρίνη ότι το τοιούτον έγγραφον δεν είναι προσηκόντως χαρτοσημασμένον, και το προσκομίσαν τούτο πρόσωπον αρνηθή να επιτρέψη την χαρτοσημανσιν τούτου δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 20, ο οικείος υπάλληλος εις ουδεμίαν ενέργειαν θα προβή επί τη βάσει του εγγράφου αλλά θα αναφέρη το ζήτημα εις Λειτουργόν Προσόδων ούτος εάν είναι της γνώμης ότι το τοιούτον έγγραφον υπόκειται εις τέλος χαρτοσήμου και δεν είναι προσηκόντως χαρτοσημασμένον, διατάσσει το προσκομίσαν το έγγραφον πρόσωπον όπως καταβάλη το μη καταβληθέν τέλος χαρτοσήμου, το καταβλητέον δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 20 πρόστιμον, ως και έτερον πρόστιμον εκ μιας λίρας».

- (15) Εις την δευτέραν γραμμήν του Ελληνικού κειμένου της παραγράφου (β) του άρθρου 37(1) (νυν άρθρου 36(1)) δέον να απαλειφώσιν αι λέξεις «του Τμήματος Εσωτερικών».
- (16) Εν αρχή του άρθρου 38 (νυν άρθρου 37) δέον να καταχωρισθώσιν αι λέξεις «Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 36.»
- (17) Εις το άρθρον 41(2) (νυν άρθρον 40(2)) αι λέξεις «αποκτά νομικήν ισχύν και είναι ισχυρόν» δέον να αντικατασταθώσι διά των λέξεων «και δύναται να χρησιμοποιηθή», το δε Ελληνικόν κείμενον ολοκλήρου του άρθρου 40 έχει συνταχθή εκ νέου ίνα η έννοια αυτού εις την Ελληνικήν καταστή σαφέστερα.
- Ο σκοπός της τροποποιήσεως του άρθρου 40, ως τούτο επαναριθμήθη, είναι να δοθή ισχύς χαρτοσημασμένου εγγράφου εις παν έγγραφον το οποίον δεν είχε χαρτοσημανθή προσηκόντως, κατόπιν της καταβολής του σχετικού προστίμου και της δεούσης χαρτοσημάνσεως αυτού, ως προβλέπεται εν τω παρόντι άρθρω.
- (18) Η λέξις «Κυβέρνησιν», οσάκις αύτη απαντάται εις το άρθρον 55 (νυν άρθρον 54) και εις την παράγραφον (γ) του άρθρου 56 (νυν άρθρου 55), δέον να αντικατασταθή διά της λέξεως «Δημοκρατίαν».
- (19) Εις την παράγραφον (α) του άρθρου 57 (νυν άρθρου 56) η λέξις «μηνός» δέον να αντικατασταθή διά των λέξεων «δύο μηνών».
- (20) Εις την τελευταίαν γραμμήν της παραγράφου (β) του άρθρου 57 (νυν άρθρον 56) του Ελληνικού κειμένου αι λέξεις «τοιούτην ασφάλισιν» δέον να αντικατασταθώσι διά των λέξεων «τοιούτον ασφαλιστήριον».
- (21) Μετά τας λέξεις «Πας όστις» εις την πρώτην γραμμήν του άρθρου 59 (νυν άρθρου 58) δέον να

προσθεθή κόμμα και αμέσως μετά το κόμμα να προστεθώσιν αι λέξεις:

«με πρόθεσιν να αποστερήση δολίως την Δημοκρατίαν εκ τέλους χαρτοσήμου—» και να διαγραφώσιν αι λέξεις «με πρόθεσιν να αποστερήση δολίως την Κυβέρνησιν εκ τέλους χαρτοσήμου» εκ της πρώτης γραμμής της παραγράφου (α), καθώς και αι λέξεις «με την αυτήν πρόθεσιν» εκ της πρώτης γραμμής της παραγράφου (γ) του ίδιου άρθρου.

- (22) Αι λέξεις «ή οιασδήποτε ετέρας Αρχής τοπικής διοικήσεως» να εντεθώσιν αμέσως μετά την λέξιν «Δήμων εν εδαφίω (2) του άρθρου 63 (νυν άρθρου 62).
- (23) Το άρθρον 65 (νυν άρθρον 64) να διαγραφεί και αντικαταστή διά του ακολούθου:

Επιφύλαξι αναφορικώς προς τέλη και δικαστικά δικαιώματα. 64. Εξαιρουμένων των περιπτώσεων περί των γίνεται ρητή πρόνοια εν τω παρόντι Νόμω, ουδέν των εν τω παρόντι Νόμω διαλαμβανομένων επηρεάζει καθ' οιονδήποτε τρόπον τέλη ή δικαιώματα καταβλητέα δυνάμει των διατάξεων νόμου ή διοικητικής πράξεως, εκάστοτε εν ισχύι, ή δυνάμει των διατάξεων του εκάστοτε εν ισχύι και εις τα δικαστικά δικαιώματα αφορώντος νόμου, διοικητικής πράξεως ή διαδικαστικού κανονισμού.»

- (24) Το άρθρον 67 διαγράφεται εξ ολοκλήρου και το επόμενον άρθρον 68 επαναριθμείται ως άρθρον 66.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ να με πληροφορήσητε απουσιάζοντας του κ. Χατζηχάρου ποίος είναι ο πρεσβύτερος των Ελλήνων Βουλευτών.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Είναι δύσκολον πρόβλημα.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Βάζετε τους Βουλευτάς σε δύσκολον θέσιν κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης;

Παρακαλείται ο πρεσβύτερος των Ελλήνων Βουλευτών να με αντικαταστήση δι' ολίγα λεπτά.

(Ο κ. Χριστ. Μιχαηλίδης αντικαθιστά τον Πρόεδρον)

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μπορώ να προχωρήσω;

ΠΡΟΕΔΡΕΤΩΝ:

(ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ)

Μπορείτε.

- (25)(α) Ο πлагιότιτλος του άρθρου 68 (νυν άρθρου 66) δέον να διαγραφεί και να αντικατασταθή διά του ακολούθου:

«Κατάργησις, τροποποιήσεις και επιφύλαξις. Κεφ. 328.»

- (β) Το υφιστάμενον εδάφιο του ίδιου άρθρου δέον να αριθμηθή ως εδάφιο (1) και το ακόλουθον να καταχωρισθή ως εδάφιο (2):

Κεφ. 113

«(2). Τα εν τη πρώτη στήλη του Τρίτου Παραρτήματος του περί Εταιρειών Νόμου αναφερόμενα άρθρα θα αναγινώσκονται, ερμηνεύονται και εφαρμόζονται τηρουμένων των εν τη δευτέρα στήλη του ειρημένου Παραρτήματος και έναντι ενός εκάστου τοιούτου άρθρου οριζομένων τροποποιήσεων.»

Τροποποιήσεις του Πρώτου Παραρτήματος.

Στοιχείον 3. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ — Α.

Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η κλίμαξ τελών χαρτοσήμου αναφορικάς προς το Στοιχείον τούτο είναι ολίγον τι υψηλή και δέον να μειωθή διότι τα τέλη χαρτοσήμων του Στοιχείου τούτου επηρεάζουσιν εις μέγα βαθμόν την πλειονότητα του κοινού.

Η Επιτροπή εισηγείται τας ακόλουθους τροποποιήσεις:

Διά ποσά £1 μέχρι £25 15 μιλς αντί 20 μιλς.

Διά ποσά υπερβαίνοντα τας £25 ουχί όμως τας £50 40 μιλς αντί 50.

Δια ποσά υπερβαίνοντα τας £50 ουχί όμως τας £75 60 μιλς αντί 75 μιλς.

Διά ποσά υπερβαίνοντα τας £75 ουχί όμως τας £100 85 μιλς αντί 100 μιλς.

Διά ποσά υπερβαίνοντα τας £100 ουχί όμως τας £150 140 μιλς αντί 150 μιλς.

Ο κύριος Γιάγκος Ποταμίτης φρονεί ότι τα τέλη χαρτοσήμων εν σχέσει προς τας ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ δέον να παραμείνωσι τα αυτά, ως προβλέπεται εις τον παλαιόν Νόμον.

Στοιχείον 7. ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

Η παράγραφος (β) δέον να απαλειφθή και να αντικατασταθῆ διά της ακόλουθου παραγράφου:

«(β) Οσάκις αὕτη είναι πληρωτέα ἄλλως ἢ εἰς πρώτην ζήτησιν» Ἀξία Χαρτοσήμου: «Ὡς και ἐπὶ Συμβάσεων (Στοιχείον 3)».

Επίσης δέον να απαλειφθῆ ὁλόκληρος ἡ παράγραφος ὑπὸ το Στοιχείον 7 ἡ ὁποία ἀρχίζει με τας λέξεις «Οσάκις ἐκδίδηται συναλλαγματική...», καθὼς και ἡ διάταξις περὶ Ἐξαιρέσεων.

Ο λόγος διὰ τον ὁποῖον ἡ Επιτροπή εισηγείται τας ὄνω τροποποιήσεις εἶναι ὅτι το ἀρχικόν Νομοσχέδιον προέβλεπε περὶ αὐξήσεως τῶν τελῶν χαρτοσήμων κατ' ἀναλογίαν προς τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου τῶν παραχωρουμένων πιστώσεων, πράγμα το ὁποῖον ἡ Επιτροπή θεωρεῖ ὡς πολὺπλοκον μέθοδον και λίαν ἀδίκον διὰ τας ἀπορωτέρας τάξεις τῶν ἐμπόρων.

Στοιχείον 12. ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ

Αἱ ἐν τῇ τρίτῃ στήλῃ τῶν παραγράφων (γ) και (ε) και ὑπὸ τὴν Ἐπικεφαλίδα «Ἀξία Χαρτοσήμου» λέξεις «Διακόσια πενήντα μιλς» δέον να αντικατασταθῶσι διὰ τῶν λέξεων «Διακόσια μιλς».

Ὡσαύτως ἡ παράγραφος (στ)(i) δέον να αντικατασταθῆ διὰ τῶν ἀκολουθῶν:

«(στ) Ὁμολογία (debenture) ἣτις εἶναι ἐμπορευσίμον ἀξιογράφον:

Επὶ του διὰ τῆς ὁμολογίας (debenture) ἀσφαλιζομένου ποσού.

(i) Ἐάν αὕτη μεταβιβάζεται δι' ὀπισθογραφῆσεως ἢ διὰ χωριστοῦ μεταβιβαστικοῦ ἐγγράφου—

Ἐάν δεν υπερβαίνει τας £25..... εἴκοσι πέντε μιλς.

Ἐάν υπερβαίνει τας £25 ουχί όμως τας £50..... πενήντα μιλς.

Ἐάν υπερβαίνει τας £50 ουχί όμως τας £100..... ἑκατὸν εἴκοσι πέντε μιλς.

Διὰ κάθε ἐπὶ πλέον £100 (ἢ μέρος αὐτῶν) του τοιοῦτου ποσού..... διακόσια μιλς.

Ἡ παράγραφος (ζ) ἀντικαθίσταται ἐπίσης διὰ τῶν ἀκολουθῶν:

«(ζ) Μετοχικὸι τίτλοι εἰς τον κομιστὴν ἐκδοθέντες ὑπὸ τινος ἐταιρείας:

Επὶ τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας τῶν μετοχῶν.

Ἐάν δεν υπερβαίνει τας £25..... πενήντα μιλς.

Ἐάν υπερβαίνει τας £25 ουχί όμως τας £50..... ἑκατὸν μιλς.

Ἐάν υπερβαίνει τας £50 ουχί όμως τας £100... διακόσια πενήντα μιλς.

Διὰ κάθε ἐπὶ πλέον £100 (ἢ μέρος αὐτῶν) τῆς τοιαύτης ἀξίας..... πεντακόσια μιλς.

Ο λόγος διὰ τον ὁποῖον ἡ Επιτροπή εισηγείται μείωσιν τῶν τελῶν χαρτοσήμου εἶναι διὰ ἡ ἀγορὰ μετοχῶν ὑφ' ὄλων τῶν τάξεων θῆ του λαοῦ.

Στοιχείον 15. ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΑ ΚΑΙ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ.

Το Ἑλληνικόν κείμενον τῆς δευτέρας στήλης του Στοιχείου τούτου ἔχει συνταχθῆ ἐκ νέου προς ἐπίτευξιν ὠρισμένων μεταφραστικῶν βελτιώσεων.

Στοιχείον 20. ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Εἰς τὴν τρίτην στήλην και ὑπὸ τον τίτλον «Ἀξία Χαρτοσήμου» αἱ λέξεις «Ὡς ἐπὶ Συμβάσεων (Στοιχείον 3)» να αντικατασταθῶσι διὰ τῶν λέξεων «Διακόσια πενήντα μιλς».

Ο λόγος διὰ τον ὁποῖον ἡ Επιτροπή εισηγείται τὴν τροποποίησιν ταύτην εἶναι ὅτι εἰς ἄλλας χώρας το τέλος χαρτοσήμου δι' Ἑγγυητικῆς Ἐπιστολᾶς εἶναι μικρόν καθωρισμένον ποσόν.

Στοιχείον 22. ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ

(1) **Ἀσφάλις ζωῆς:** Δέον να ἐπενεχθῶσιν αἱ ἀκόλουθοι τροποποιήσεις:

Αἱ ὑποπαραγράφοι (α) και (β) να ἀπαλειφθῶσι και να αντικατασταθῶσι διὰ τῶν ἀκολουθῶν ὑποπαραγράφων (α) και (β):

«(α) Δεν υπερβαίνει τας £500... διακόσια πενήντα μιλς.

«(β) Ὑπερβαίνει τας £500 ουχί όμως τας £1000... πεντακόσια μιλς».

Επίσης μετὰ τὴν ὑποπαραγραφὸν (β) δέον να προστεθῶσιν αἱ ἀκόλουθοι νέαι ὑποπαραγράφοι:

«(γ) (γ) Ὑπερβαίνει τας £1000 ουχί όμως τας £5000... μία λίρα.

«(δ) (δ) Ἄνω τῶν £5000 δύο λίραι».

(2) **Ἀσφάλις πυρός, κλπ.:** Αἱ ὑποπαραγράφοι (α) και (β) να ἀπαλειφθῶσι και να αντικατασταθῶσι διὰ τῶν ἀκολουθῶν ὑποπαραγράφων (α) και (β):

«(α) Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν το ἀσφαλισθέν ποσόν δεν υπερβαίνει τας £1000..... ἑκατὸν πενήντα μιλς.

«(β) Εἰς πᾶσαν ἐταίραν περίπτωσιν..... 200 μιλς»

(3) **Θαλασσία Ἀσφάλις:** Ἡ παράγραφος αὕτη δέον να ἀπαλειφθῆ και να αντικατασταθῆ διὰ τῆς ἀκολουθῶν παραγράφου:

«(3) **Θαλασσία Ἀσφάλις.**

(α) Ἐάν δεν υπερβαίνει τας £100... πενήντα μιλς.

(β) Ἐάν υπερβαίνει τας £100... ἑκατὸν πενήντα μιλς».

Ἡ παράγραφος (5) δέον να ἀριθμηθῆ ὡς παράγραφος (6) και ἡ ἀκόλουθος παράγραφος (5) να καταχωρισθῆ ἀμέσως μετὰ τὴν παράγραφον (4):

«(5) Διὰ τους σκοποὺς του Νόμου μόνον (Act Policies) και ἀσφάλις ἀεροπορικῶν ταξιδίων.

(Travel Coupons).... πενήντα μιλς».

Εἰς τὴν τρίτην στήλην τῆς παραγράφου (6), ὡς αὕτη ἐπανηριθμῆθη, αἱ λέξεις «Ἐκατὸν πενήντα μιλς» να ἀντικατασταθῶσι διὰ τῶν λέξεων «Ἐκατὸν μιλς».

Στοιχείον 23. ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΝ ΕΓΓΡΑΦΟΝ

Ἡ παράγραφος (β) να ἀπαλειφθῆ και το περιεχόμενον αὐτῆς να καταχωρισθῆ ὑπὸ το Στοιχείον τούτο ὡς παράγραφος (γ) τῶν Ἐξαιρέσεων.

Ἡ παράγραφος (γ) να ἀριθμηθῆ ὡς παράγραφος (β).

Στοιχείο 26. ΕΞΑΓΟΡΑ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ, ΜΙΣΘΩΣΕΩΣ 'Η ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΚ ΤΟΙΑΥΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ—

Αι υποπαράγραφοι (α) και (β) και αι εις την τρίτην στήλην έναντι τούτων αναγραφόμεναι λέξεις να απαλειφθώσι και να καταχωρισθώσιν εν τη τρίτη στήλη έναντι του αριθμού και των λέξεων «(1) άνευ αντιπαροχής» αι λέξεις «Εκατόν μιλς».

Στοιχείο 33. ΠΑΝ ΕΓΓΡΑΦΟΝ

Αι εν τη τρίτη στήλη λέξεις «Πεντακόσια μιλς» να αντικατασταθώσι διά των λέξεων «Τριακόσια μιλς».

Στοιχείο 34. ΔΙΑΘΗΚΑΙ

Αι εν τη τρίτη στήλη λέξεις «Διακόσια πενήντα μιλς» να αντικατασταθώσι διά των λέξεων «Μία λίρα».

Το ακόλουθον νέον Παράρτημα κατεχωρίσθη ως Τρίτον Παράρτημα του Νομοσχεδίου:

ΤΡΙΤΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(Άρθρον 66)

Πρώτη στήλη Άρθρα.	Δευτέρα Στήλη Τροποποιήσεις
Άρθρον 5.	Αι λέξεις «το αυτό χαρτόσημον ως εάν επρόκειτο περί συμβάσεως» (Εις την πρώτην και δευτέραν γραμμήν) να αντικατασταθώσι διά των λέξεων «το εν Πρώτω Παραρτήματι του περί Χαρτοσήμων Νόμου του 1963 οριζόμενον χαρτόσημον».

Άρθρον 11. Η παράγραφος (γ) αντικαθίσταται διά της ακόλουθου:

«(γ) φέρωσι το εν τω Πρώτω Παραρτήματι του περί Χαρτοσήμων Νόμου του 1963 οριζόμενον χαρτόσημον».

Η Επιτροπή επήνεγκεν ωσαύτως ωρισμένας μικροτέρας λεκτικές τροποποιήσεις εις το Ελληνικόν και το Τουρκικόν κείμενον του Νομοσχεδίου αίτινες εμφανίζονται εις το τροποποιηθέν αντίγραφον του Νομοσχεδίου.

Ο κ. Γιάγκος Ποταμίτης εισηγείται όπως τα τέλη χαρτοσήμων αναφορικάς προς το Στοιχείο 12 — ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ (γ), (ε) και (στ) και το Στοιχείο 22(1) — ΑΣΦΑΛΙΣΤΗΡΙΑ παραμεινώσιν ως ήσαν προ της καταθέσεως του παρόντος Νομοσχεδίου.

Ο κ. Ποταμίτης εισηγείται ωσαύτως όπως τα τέλη χαρτοσήμων εν σχέσει προς το Στοιχείο 23 — ΠΑΝΡΕΞΟΥΣΙΟΝ ΕΓΓΡΑΦΟΝ, υποπαράγραφον (β), δέον να γίνωσι «Διακόσια πενήντα μιλς» αντί «Πεντακόσια μιλς».

Επίσης εισηγείται όπως εν σχέσει προς το Στοιχείο 32 — ΤΡΑΣΤ καταχωρισθή πρόνοια ώστε η εισπραξις τελών χαρτοσήμου διά ΤΡΑΣΤ, εξαιρουμένων των ΤΡΑΣΤ διά φιλανθρωπικούς σκοπούς, γίνεται ως επί Συμβάσεων.

Υπό την επιφύλαξιν των ανωτέρω εισηγήσεων, ο κ. Γιάγκος Ποταμίτης συμφωνεί προς όλας τας άλλας τροποποιήσεις.

Η Επιτροπή εισηγείται εις την Βουλήν όπως ψηφίση το παρόν Νομοσχέδιον ως τούτο ετροποποιήθη υπ' αυτής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ ένα εκ των Τούρκων όστις αποτελεί μέλος της Επιτροπής Οικονομικών όπως αναγνώση την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.

ΝΕΠΗΛ ΝΑΠΗ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

(Σημ.: Ο κ. Κληρίδης επανέρχεται εις την θέσιν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, προτού αρχίση η συζήτησις επί του Νομοσχεδίου θα ήθελα να κάμω την εξής δήλωσιν εκ μέρους της Νομικής Επιτροπής.

Κατά την τελευταίαν αυτής συνεδρίαν, ήτις συνεκροτήθη μετά την αποστολήν της έκθέσεως της Οικονομικής Επιτροπής, η Νομική Επιτροπή, επανεζήτησε το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον από της νομικής αυτού πλευράς και αποφάσισε να εισηγηθή τας ακόλουθους τροποποιήσεις:

Εις το άρθρον 2 του Νομοσχεδίου να απαλειφθή η λέξις «Κυβέρνησις» συμπεριλαμβανομένης και της επιφύλαξεως.

Το 29ον άρθρον του αρχικού Νομοσχεδίου (28 ως ετροποποιήθη υπό της Οικονομικής Επιτροπής) να απαλειφθή και τα επόμενα άρθρα να επαναριθμηθώσιν αναλόγως.

Αι τροποποιήσεις αιταί, κ. Πρόεδρε, έχουν περιληφθή εις το τελευταίον κείμενον του Νομοσχεδίου, το οποίον διενεθθή εις τα μέλη σήμεραν προ της ενάρξεως της συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Το Νομοσχέδιον περί Χαρτοσήμων, όπως αναφέρη και η σχετική έκθεσις, η εισηγητική έκθεσις του Υπουργείου Οικονομικών, αποτελεί ένα νέον Νόμον πολύ διάφορον από τον σημερινόν περί Χαρτοσήμων Νόμον.

Η εφαρμογή του Νόμου ανατίθεται εις τον Διευθυντήν Εσωτερικών Προσόδων, ο οποίος καθίσταται Έφορος επί των τελών χαρτοσήμων.

Είναι γεγονός ότι με τον σημερινόν υφιστάμενον Νόμον, όπου δεν υπήρχεν υπεύθυνος αρχή διά την εφαρμογήν του, εγένετο εις ευρυτάτην κλίμακα διαφυγή πληρωμής τελών χαρτοσήμων. Επικροτώ την νέαν αυτήν μορφήν του Νόμου και ελπίζω ότι θα περιορισθή σημαντικώς κατ' αυτόν τον τρόπον η διαφυγή πληρωμής τελών χαρτοσήμων.

Ενώ συμφωνώ με την τωιαύτην πρόνοιαν του Νομοσχεδίου, εν τούτοις διαφωνώ όσον αφορά ωρισμένας από τας γενόμενας αυξήσεις των τελών και αι οποίαι εις ωρισμένας περιπτώσεις αποτελούν σημαντικάς αυξήσεις εν συγκρίσει με την σημερινήν υπάρχουσαν κλίμακα. Δι' αυτό συμφωνώ με τας εισηγήσεις της Επιτροπής Οικονομικών, η οποία έχει ελαττώσει εις πλείστας περιπτώσεις την τάσιν αυξήσεως τελών και εις το τέλος θα αναφερθώ εις ωρισμένας άλλας εισηγήσεις διά μερικάς άλλας ελαττώσεις τας οποίας θεωρώ ως δικαίας.

Το Υπουργείον Οικονομικών προβλέπει ότι το εκ των τελών χαρτοσήμων εισπραχθησόμενον ποσόν θα αυξηθή κατά £150.000 ετησίως. Κατά το 1961 είχαν εισπραχθή ποσόν £85.460. Κατά το 1962 είχαν εισπραχθή ποσόν £100.000 και προβλέπεται ότι εφέτος θα εισπραχθή με τον νέον Νόμον ποσόν £250.000. Μέρος της αυξήσεως του ποσού το οποίον θα εισπραχθή θα οφείλεται ασφαλώς εις την καλύτεραν εφαρμογήν του νόμου εν όψει των νέων προβλέψεων. Εν τούτοις το πλείστον μέρος θα οφείλεται εις τας γενόμενας αυξήσεις. Αι αυξήσεις αύται θα επηρεάζουν τους εμπορευομένους και τους αγρότας εν μέρει και τους εργάτας και γενικώς τους εργαζομένους.

Ένα από τα κύρια στοιχεία των οποίων αυξάνονται τα τέλη χαρτοσήμων είναι αι συμβάσεις, δηλαδή τα συμβόλαια. Αι γενόμεναι αυξήσεις είναι αισθηταί διά ποσά μέχρι 750 λιρών, ενώ διά τα μεγαλύτερα ποσά είτε δεν υπάρχει αύξησις είτε η αύξησις είναι ελαχίστη. Εν τούτοις, αι συμφωνίαι μέχρι £750 είναι συμφωνίαι εις τας οποίας συνήθως συμμετέχουν αι πτωχότεραι τάξεις του λαού. Και κατά την γνώμη μου δεν θα ήτο ορθόν να επιβληθή οιαδήποτε αύξησις. Μεγάλα αυξήσεις προεβλέποντο αρχικώς υπό του Νομοσχεδίου εν σχέσει με τας συναλλαγματικάς. Με την εισαγωγήν μιας κλίμακος η οποία είχε σχέση με την διάρκειαν της ισχύος της συναλλαγματικής αλλά η Επιτροπή Οικονομικών έχει συστήσει την διαγραφήν αυτού του τρόπου, πράγμα με το οποίον συμφωνώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Όσον αφορά ωρισμένες αυξήσεις οι οποίες προβλέπονται εν σχέσει με εταιρείας και συγκεκριμένως οι αυξήσεις υπό το στοιχείον 12(γ), (ε) και (στ), θα εισηγηθώμεν εις την κατάλληλον στιγμήν την μη αύξησιν των τελών χαρτοσήμων. Επίσης το ίδιον εισηγούμεθα εν σχέσει με τα τέλη διά τας ασφαλείας ζωής. Διότι πιστεύω ότι εις μίαν χώραν εις την οποίαν ακόμη οι κοινωνικαί ασφαλίσεις δεν είναι εντελώς πλήρεις, οι ασφαλείαι ζωής θα πρέπει να ενθαρρύνονται.

Εν σχέσει με τα πληρεξούσια επίσης πιστεύω ότι το χαρτόσημον το οποίον διπλασιάζεται από το προηγούμενον τέλος ήτοι από 250 μιλς, δεν θα ήτο ορθόν να αυξηθῆ.

Τελικώς όσον αφορά τα ΤΡΑΣΤΣ, η άποψίς μου είναι ότι επειδή αυτά συνήθως αφορούν πράξεις μεγάλων χρηματικών ποσών, θα έπρεπε να υπήρχεν αύξησις των τελών χαρτοσήμων, ήτοι να καθορισθούν επί της κλίμακος των συμβάσεων και να εξαιρούνται εντελώς από της πληρωμής τέλους τα τραστς τα οποία γίνονται διά φιλανθρωπικούς σκοπούς. Η προτεινομένη κλίμαξ 500 μιλς διά τα τραστς ανεξαρτήτως ποσού κατά την άποψίν μας δεν θα έπρεπε να ήτο καθωρισμένη δι' οιοδήποτε τραστ οιοδήποτε ποσού, αλλά, ως έχω αναφέρει, να κυμαίνεται αναλόγως του ποσού του τραστ. Αυτές είναι οι εισηγήσεις μας δι' αυξήσεις ή ελαττώσεις διαφόρων τελών, όσον αφορά δε τα υπόλοιπα σημεία συμφωνούμεν με την έκθεσιν της Επιτροπής.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις εκ μέρους των Ελλήνων;

Υπάρχει αντίρρησις εκ μέρους των Τούρκων;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις διά το άρθρον 2;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο Διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων Έφορος επί των Τελών Χαρτοσήμων. Άρθρον 3, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις διά το άρθρον 3, εδάφια (1) και (2);

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το άρθρον 3, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγγραφα υποκειμένα εις τέλος. Πρώτον Παράρτημα. Άρθρον 4, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκριθούν;

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Επειδή το άρθρον αυτό, κ. Πρόεδρε, αναφέρεται εις το Πρώτον Παράρτημα, εισηγοίμαι όπως μη τεθή εις ψηφοφορίαν μέχρις ότου ψηφισθῆ το Πρώτον Παράρτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησις είναι ορθή. Το άρθρον 4, εδάφια (1) και (2), θα τεθούν εις ψηφοφορίαν μετά που θα ψηφισθῆ το Παράρτημα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πλείονα του ενός έγγραφα χρησιμοποιηθέντα εν μια δικαιοπραξία. Άρθρον 5, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις διά το άρθρον 5, εδάφια (1) και (2).

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το άρθρον 5, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγγραφα αφορώντα εις πλείονα διακεκριμένα θέματα. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις διά το 6ον άρθρον;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 6ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγγραφα εμπίπτοντα εντός πλειόνων κατηγοριών του Πρώτου Παραρτήματος. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Φαντάζομαι ότι ο έντιμος Βουλευτής κ. Χρύσης Δημητριάδης θα έχη την ίδιαν εισήγησιν. Το 7ον άρθρον θα τεθή εις ψηφοφορίαν μετά από τον Πίνακα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ασφαλιστικόν συμβόλαιον εναντίον θαλασσιών κινδύνων. Άρθρον 8, εδάφια (1), (2) και (3).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις διά το 8ον άρθρον;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 8ον άρθρον, εδάφια (1), (2) και (3) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συμβιβασμός τελών χαρτοσήμου επί ασφαλιστικών συμβολαίων εναντίον ατυχημάτων. Άρθρον 9, εδάφια (1), (2), (3), (4) και (5).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διά το 9ον άρθρον.

Εφ' όσον δεν υπάρχει αντίρρησις το 9ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξουσία συμβιβασμού τελών χαρτοσήμου. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις διά το 10;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 10ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρόπος καταβολής των τελών. Άρθρον 11, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 11ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 11ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ποία χαρτόσημα δέον να χρησιμοποιούνται. Άρθρον 12, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις διά το άρθρον 12, εδάφια (1) και (2);

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το άρθρον 12, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ακώρωσις κινητών επιστημάτων. Άρθρον 13, εδάφια (1), (2), (3).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις διά το άρθρον 13, εδάφια (1), (2), (3);

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 13ον άρθρον, εδάφια (1), (2) και (3) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρόπος συντάξεως εγγράφων επί σφραγιστού χάρτου.
'Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης διά το 14ον άρθρον;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 14ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μόνον έν έγγραφον επί του αυτού φύλλου σφραγιστού χάρτου. 'Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης διά το 15;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 15ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Έγγραφα συντασσόμενα κατά παράβασιν του άρθρου 14 ή 15 λογίζονται ως μη χαρτοσημασμένα. 'Άρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης διά το 16ον άρθρον;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 16ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Σημειώσεις τέλους. 'Άρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης διά το 17ον άρθρον;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 17ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διατάξεις αφορώσαι εις Διπλόγραφα και αντίτυπα.
'Άρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 18ον άρθρον εγκριθί;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 18ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Έγγραφα συντασσόμενα εν τη Δημοκρατία. 'Άρθρον 19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 19ον άρθρον εγκριθί;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χαρτοσήμανσις μετά την σύνταξιν. 'Άρθρον 20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 20όν άρθρον εγκριθί;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 20όν άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Έγγραφα συντασσόμενα εκτός της Δημοκρατίας. 'Άρθρον 21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 21ον άρθρον εγκριθί;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 21ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συναλλαγματικά, επιταγαί και γραμμάτια εις διαταγήν εκδοθέντα εκτός της Δημοκρατίας. 'Άρθρον 22ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης διά το 22ον; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 22ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μετατροπή ποσού εκπεφρασμένου εις αλλοδαπόν νόμισμα.
'Άρθρον 23ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης διά το 23ον;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 23ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρόπος αποτιμήσεως χρεωγράφων και εμπορευσίμων αξιόγραφων. 'Άρθρον 24ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 24ον άρθρον εγκριθί;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 24ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αποτέλεσμα ρητής διατάξεως περί της τιμής συναλλάγματος ή της μέσης τιμής. 'Άρθρον 25ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 25ον άρθρον εγκριθί;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 25ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Όρισμένα έγγραφα σχετιζόμενα με ενεχυριάσεις εμπορευσίμων αξιόγραφων υπόκεινται εις τέλος χαρτοσήμου ως εάν ήσαν συμβάσεις. 'Άρθρον 26, εδάφια 1 και 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 26ον άρθρον εγκριθί;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 26ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αποτίμησις ετησίας προσόδου κλπ. άρθρον 27.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 27ον άρθρον εγκριθί;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 27ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Απαντα τα καθ' οιονδήποτε τρόπον επηρεάζοντα το τέλος χαρτοσήμου γεγονότα δέον να εκτίθενται εν τω έγγραφο. 'Άρθρον 28.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 28ον άρθρον εγκριθί;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 28ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ποίος βαρύνεται με την καταβολήν του τέλους χαρτοσήμου. 'Άρθρον 29.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 29ον άρθρον εγκριθί;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 29ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υποχρέωσις παροχής αποδείξεως εις ωρισμένας περιπτώσεις. 'Άρθρον 30, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 30όν άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 30όν άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσδιορισμός του προσήκοντος τέλους χαρτοσήμου. 'Άρθρον 31, εδάφια (1), (2) και (3).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 31ον άρθρον, εδάφια (1), (2) και (3) εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 31ον άρθρον, εδάφια (1), (2) και (3) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πιστοποιητικόν του Εφόρου. 'Άρθρον 32, εδάφια (1), (2), (3) και (4).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 32ον άρθρον, εδάφια (1), (2), (3) και (4) εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 32ον άρθρον, εδάφια (1), (2), (3) και (4) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσφυγή εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον. 'Άρθρον 33.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 33ον άρθρον εγκριθί;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 33ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χαρτοσήμανσις εγγράφων ενώπιον δημοσίων υπαλλήλων, κλπ. Άρθρον 34, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 34ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 34ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προσαγωγή μη χαρτοσημασμένων εγγράφων. Άρθρον 35, εδάφια (1), (2) και (3).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 35ον άρθρον, εδάφια (1), (2) και (3) εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 35ον άρθρον, εδάφια (1), (2) και (3) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μη χαρτοσημασμένα έγγραφα δεν γίνονται δεκτά ως αποδεικτικά στοιχεία. Άρθρον 36.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 36ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 36ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ποίον το αποτέλεσμα της μη τηρήσεως των διατάξεων του παρόντος Νόμου επ' ωρισμένων συναλλαγματικών. Άρθρον 37.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 37ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 37ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγγραφα μη προσηκόντως χαρτοσημασμένα λόγω τυχαίου συμβεβηκότος. Άρθρον 38.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 38ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 38ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Σημειώσεις εγγράφων αναφορικών προς άτινα κατεβλήθη τέλος και πρόστιμον. Άρθρον 39, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 39ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 39ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ποινική δίωξις δι' αδίκημα εναντίον του περί Χαρτοσήμων Νόμου. Άρθρον 40.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 40όν άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 40όν άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οι καταβαλόντες τέλος χαρτοσήμου ή πρόστιμον δύνανται να ανακτήσωσι τούτο εις ωρισμένας περιπτώσεις. Άρθρον 41, εδάφια (1), (2) και (3).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 41ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 41ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξουσία πληρωτού όπως χαρτοσημαίνη συναλλαγματικά, γραμμάτια εις διαταγήν και επιταγάς ληφθείσας υπ' αυτού άνευ χαρτοσήμου. Άρθρον 42.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 42ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 42ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είσπραξις τελών χαρτοσήμου: και πρόστιμων. Άρθρον 43.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 43ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 43ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αποζημίωσις διά κατεστραμμένα χαρτόσημα. Άρθρον 44.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 44ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 44ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρόνος υποβολής αιτήσεως δι' αποζημίωσιν δύναμει του άρθρου 44. Άρθρον 45, εδάφια (1), (2) και (3).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 45ον άρθρον, εδάφια (1), (2) και (3) εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 45ον άρθρον, εδάφια (1), (2) και (3) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αποζημίωσις δι' έντυπα άτινα έπαισαν να είναι αναγκαία εις νομικά πρόσωπα. Άρθρον 46.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 46ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 46ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αποζημίωσις διά κακώς χρησιμοποιηθέντα χαρτόσημα. Άρθρον 47.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 47ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 47ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρόπος χορηγήσεως αποζημιώσεως διά καταστραφέντα ή κακώς χρησιμοποιηθέντα χαρτόσημα. Άρθρον 48.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 48ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 48ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αποζημίωσις διά χαρτόσημα άτινα δεν είναι πλέον αναγκαία. Άρθρον 49.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

49ον άρθρον; Υπάρχει αντίρρησης; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 49ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αποζημίωσις επί τη ανανεώσει ωρισμένων ομολογιών. Άρθρον 50.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 50όν άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 50όν άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Σύνταξις κλπ. εγγράφου μη προσηκόντως χαρτοσημασμένου. Άρθρον 51, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 51ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 51ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παράλειψις αιρώσεως κινητού επισήματος. Άρθρον 52.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 52ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 52ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παράλειψις συμμορφώσεως προς τας διατάξεις του άρθρου 28 κλπ. Άρθρον 53.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 53ον άρθρον εγκριθῆ;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 53ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αδικήματα εν αναφορά προς αποδείξεις. Άρθρον 54.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 54ον άρθρον εγκριθῆ;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 54ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μη έκδοσις ασφαλιστηρίου ή έκδοσις μη προσηκόντως χαρτοσεσημασμένου τοιούτου. Άρθρον 55.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 55ον άρθρον εγκριθῆ;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 55ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μη έκδοσις της πλήρους σειράς συναλλαγματικών, ή ασφαλιστικών συμβολαίων εναντίον θαλασσιών κινδύνων. Άρθρον 56.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 56ον άρθρον εγκριθῆ;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 56ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μεταχρονολόγησις συναλλαγματικής και έτερα τεχνάσματα χρησιμοποιούμενα διά την καταδολέυσιν του Δημοσίου. Άρθρον 57.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 57ον άρθρον εγκριθῆ;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 57ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άσκησις και διεξαγωγή ποινικής διώξεως. Άρθρον 58, εδάφια (1), (2) και (3).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 58ον άρθρον, εδάφια (1), (2) και (3) εγκριθούν. Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 58ον άρθρον, εδάφια (1), (2) και (3) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υποχρέωσις καταβολής τέλους χαρτοσήμου υπό μελών των Ενόπλων Δυνάμεων του Ηνωμένου Βασιλείου και των εν τη Δημοκρατία Ελληνικών και Τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων. Άρθρον 59.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 59ον άρθρον εγκριθῆ;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 59ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιθεώρησις βιβλίων κλπ. Άρθρον 61, εδάφια (1) και (2). Συγγνώμη. Απαγορεύεται η πώλησις χαρτοσήμων άνευ αδείας. Άρθρον 60.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 60όν άρθρον εγκριθῆ;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 60όν άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιθεώρησις βιβλίων κλπ. Άρθρον 61, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το άρθρον 61, εδάφια (1) και (2) εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 61ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κανονισμοί. Άρθρον 62, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 62ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 62ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιφύλαξις αναφορικώς προς τέλη και δικαστικά δικαιώματα. Άρθρον 63.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 63ον άρθρον εγκριθῆ;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 63ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Καταβολή τέλους χαρτοσήμου άλλως ή διά σφραγιστών επιστημάτων. Άρθρον 64.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 64ον άρθρον εγκριθῆ;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 64ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις, τροποποιήσεις και επιφύλαξις. Άρθρον 65, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 65ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 65ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

Προτού αρχίση η ψήφισις των Παραρτημάτων, Πρώτον Παράρτημα, η Βουλή θα διακόψη διά δέκα λεπτά. Ο χρόνος είναι 7 παρά 3 λεπτά. Θα συνεχίσωμεν εις τας 7 και 10.

(Ώρα διακοπής 7 παρά 3 λεπτά)

(Ώρα ενάρξεως 7 και 12 λεπτά)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα συνεχίσωμεν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου. Αρχίζομεν με το Πρώτον Παράρτημα.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς απλώς να αναφέρουν τους αριθμούς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρώτον Παράρτημα, Στοιχείον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως εις το Πρώτον Παράρτημα το Στοιχείον 1 εγκριθῆ; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Στοιχείον 1 του Πρώτου Παραρτήματος εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Στοιχείον 2 εγκριθῆ;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Στοιχείον 2 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το.....

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εισηγούμαι όπως οι διάφορες κλίμακες εις το Στοιχείον τούτο, κύριε Πρόεδρε, επανέλθουν εις το σημερινόν τους επίπεδον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θέτω εις ψηφοφορίαν την τροποποιητικήν εισήγησιν του εντίμου Βουλευτού κυρίου Χρύση Δημητριάδη, όπως εις το Στοιχείον 3 αι κλίμακες ψηφισθούν ως υφίσταντο μέχρι σήμερον.

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X. A. PIZA:

Νομίζω ότι πρέπει να τεθῆ εις ψηφοφορίαν κεχωρισμένως με συγχωρείτε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συγγνώμη. Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν κατά;

Ο κ. Λυσαριδής.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έχω την εντύπωση ότι τα τέλη δεν υπόκεινται εις χωριστή ψηφοφορία κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Άρθρον 78(2) του Συντάγματος έχει ως εξής:—

«Πάσα τροποποίησης του Εκλογικού Νόμου ως και η ψήφισις νόμου απορώντος εις τα δημαρχεία και παντός νομού επιβάλλοντος φόρους ή τέλη απαιτεί χωριστή απλήν πλειοψηφίαν..... «Φόρους ή τέλη».

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής εισήγησεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις απορρίπτεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να σημειώσουν εάν υπάρχουν αποχαί εκ μέρους των Ελλήνων ή εκ μέρους των Τούρκων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις απορρίπτεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Στοιχείου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν κατά της εγκρίσεως του Στοιχείου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Στοιχείου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δέκα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Στοιχείον 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Στοιχείον 4 εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το Στοιχείον 4 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Στοιχείον 5, υπάρχει αντίρρησις;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 5ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 6ον Στοιχείον εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 6ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 7ον Στοιχείον εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 7ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 8ον Στοιχείον εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 8ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 9ον Στοιχείον εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 9ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 10ον Στοιχείον εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 10ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 11ον Στοιχείον εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 11ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 12ον Στοιχείον εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 12ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 13ον Στοιχείον εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 13ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 14ον Στοιχείον εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 14ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 15ον Στοιχείον εγκριθῆ;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 15ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 16ον Στοιχείον εγκριθῆ;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 16ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 17ον Στοιχείον εγκριθῆ;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 17ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 18ον Στοιχείον εγκριθῆ;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 18ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 19ον Στοιχείον εγκριθῆ;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 19ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 20ον Στοιχείον εγκριθῆ;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 20ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 21ον Στοιχείον εγκριθῆ;
Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 21ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;
Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εισηγούμαι όπως εις την παράγραφον (1) του Στοιχείου αυτού, δηλαδή εις την Ασφάλισιν ζωής, τα τέλη υποβιβασθούν εις το σημερινόν επίπεδον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δηλαδή 250 μιλς;

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Δηλαδή διά περιπτώσεις που η ασφάλεια είναι κάτω των 100 λιρών, 75 μιλς και εις όλας τας άλλας περιπτώσεις 135 μιλς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εισηγούμαι, κύριε Πρόεδρε, εις την παράγραφον (5) «Διά τους σκοπούς του Νόμου» να προστεθούν αι λέξεις «Κεφάλαιον 333» και να απαλειφθῆ ὁ ὅρος «(Act Policies)»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

«Κεφάλαιον 333».

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

«Κεφάλαιον 333».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει τροποποιητική εισήγησις υπό του εντίμου Βουλευτού κ. Χρύση Δημητριάδη όπως εις το Στοιχείον 22,

«Ασφαλιστήρια» το εδάφιον (1) τροποποιηθῆ ούτως ὥστε να επαναψηφισθῆ ὁ Νόμος ὡς ἔχη σήμεραν.

Ποιοι εκ των Ελλήνων Βουλευτῶν ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικῆς εισηγήσεως του κ. Χρύση Δημητριάδη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δέκα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι εκ των Τούρκων Βουλευτῶν ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικῆς εισηγήσεως του εντίμου Βουλευτοῦ κ. Χρύση Δημητριάδη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις του εντίμου Βουλευτοῦ απορρίπτεται.

Υπάρχει εισήγησις λεκτικῆς τροποποιήσεως εις το Στοιχείον 22, παράγραφον 5. Αι εντός παρενθέσεως ευρισκόμεναι λέξεις «(Act Policies)» να διαγραφούν και προστεθούν αντ' αὐτῶν αι λέξεις «Κεφάλαιον 333».

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Να αναγινώσκηται ὡς ἐξῆς, κύριε Πρόεδρε.

«Διά τους σκοπούς του Νόμου (Κεφάλαιον 333) και να απαλειφθῶν αι λέξεις «(Act Policies)».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων;

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Τούρκων;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως η τροποποιητική εισήγησις γίνεται δεκτή.

Ο κ. Αναστασιάδης.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εισηγούμαι επίσης κύριε Πρόεδρε, αι λέξεις εντός παρενθέσεως (Travel Company) να απαλειφθῶν και να γίνουν «(Travel Coupons)».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους των Ελλήνων;

Εκ μέρους των Τούρκων;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως η τροποποιητική εισήγησις εγκρίνεται.

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 22ον Στοιχείον εγκριθῆ;

Εκ μέρους των Ελλήνων; Εκ μέρους των Τούρκων;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Στοιχείον 22 εγκρίνεται.

Υπάρχουν δύο αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εισηγούμαι ὡς δι' ὅλας τας περιπτώσεις των πληρεξουσίων εγγράφων τα τέλη επανέλθουν εις το σημερινόν επίπεδον, δηλ. 250 μιλς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει τροποποιητική εισήγησις εκ μέρους του εντίμου Βουλευτοῦ κ. Χρύση Δημητριάδη, όπως το Στοιχείον 23 τροποποιηθῆ ούτως ὥστε ουδεμία αὐξήσις να γίνη και ὁ Νόμος να επαναψηφισθῆ ὡς ἔχει σήμεραν.

Ποίοι εκ των Ελλήνων Βουλευτών ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής εισήγησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δέκα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής εισήγησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησης απορρίπτεται.

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Στοιχείον 23 εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 23ον Στοιχείον εγκρίνεται.

Υπάρχουν δύο αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 24ον Στοιχείον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 24ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 25.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 25ον Στοιχείον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 25ον Στοιχείον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχείον 26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 26ον Στοιχείον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνεται.

27ον, 28ον, 29ον, 30ον, 31ον, 32ον, 33ον, 34ον.

Υπάρχουν αντιρρήσεις;

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εν σχέσει με το Στοιχείον 32 έντιμε κύριε Πρόεδρε, εισηγούμαι όπως η αξία χαρτοσήμου αντί 500 μιλς αντικατασταθῆ διὰ των λέξεων «ως επί Συμβάσεων (Στοιχείον 3)».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης διὰ τα στοιχεία 27, 28, 29, 30 και 31;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως τα Στοιχεία 27, 28, 29, 30 και 31 εγκρίνονται.

Διὰ το Στοιχείον 32 υπάρχει τροποποιητική εισήγησης εκ μέρους του έντιμου Βουλευτού κ. Χρύση Δημητριάδη. Παρακαλώ τον κύριον Δημητριάδην να διατυπώση την εισήγησιν.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εν σχέσει με το Α εκεί που λέγει 500 μιλς να αντικατασταθῆ διὰ των λέξεων «ως επί Συμβάσεων, (Στοιχείον 3)».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησης είναι όπως εις το Στοιχείον 32Α αι λέξεις 500 μιλς διαγραφούν και αντικατασταθούν διὰ των λέξεων «ως επί Συμβάσεων».

Ποίοι εκ των Ελλήνων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι εκ των Τούρκων ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησης απορρίπτεται.

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 32 εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 32 εγκρίνεται.

Υπάρχουν δύο αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Στοιχεία 33 και 34.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα Στοιχεία 33 και 34 εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως τα Στοιχεία 33 και 34 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεύτερον Παράρτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Δεύτερον Παράρτημα εδάφια 1, 2, 3 και 4 εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Δεύτερον Παράρτημα εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρίτον Παράρτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Τρίτον Παράρτημα εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Τρίτον Παράρτημα εγκρίνεται.

Επανερχόμεθα εις τα άρθρα 4 και 7 τα οποία δεν ετέθησαν εις ψηφοφορίαν προτού ψηφισθούν τα Παραρτήματα.

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 4ον και 7ον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 4ον και 7ον άρθρον εγκρίνονται.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Χαρτοσήμων Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Τελική ψηφοφορία (κρούουν οι κώδωνες).

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Νομικών Θεμάτων να αναφέρη εις ποιον στάδιον ευρίσκειται. Ως γνωστόν το Νομοσχέδιον παρεπέμφθη υπό της Γεωργικής Επιτροπής εις την Νομικήν Επιτροπήν διὰ να εξετασῆ ωρισμένας γενικάς επιπτώσεις.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η Νομική Επιτροπή συνήλθε και εξήτασε το όλον Νομοσχέδιον διὰ τους λόγους τους οποίους η

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επιτροπή επί Γεωργικών Ζητημάτων το παρέπεμψε, περιήλθεν όμως εις την αντίληψιν της Νομικής Επιτροπής ότι ο Νόμος αυτός χρήζει περαιτέρω επεξεργασίας, ιδίως όσον αφορά τον τρόπον με τον οποίον τιμωρούνται οι παραβάται αυτού. Συντόμως πρόκειται να ολοκληρωθή η εργασία της Νομικής Επιτροπής, την προσεχή εβδομάδα συγκεκριμένως, εν πάση δε περιπτώσει προ της προσεχούς συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος. Η Έκθεσις της Επιτροπής εκυκλοφόρησεν. Εν τούτοις δεν θεωρώ ορθόν να συζητηθή το Νομοσχέδιον προτού δημοσιευθή εις την επίσημον εφημερίδα της Κυβερνήσεως ως Νομοσχέδιον, διά να δοθή η ευκαιρία εις τον Νομικόν κόσμον, εάν έχη απόψεις να εκφράση επί του Νομοσχεδίου. Εδόθησαν οδηγίαι να δημοσιευθή το Νομοσχέδιον εις την εφημερίδα της Κυβερνήσεως της εβδομάδος αυτής και επομένως το Νομοσχέδιον θα είναι έτοιμον προς συζήτησιν διά την προσεχή εβδομάδα.

Ο περί Οργανισμού Κυπριακής Αναπτύξεως Λτδ. (Ωρισμένοι Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963. Αντιλαμβάνομαι ότι η Επιτροπή Οικονομικών έφερεν εις πέρας την εργασίαν της σήμερα το απόγευμα.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το μόνον το οποίον έμεινε είναι να γίνη η Έκθεσις, και θα είναι έτοιμη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Γένοιτο.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής θα ορισθή διά την προσεχή Πέμπτην, την 5ην απογευματινήν ώραν.

Η ημερησία διάταξις θα έχη ερωτήσεις, τα δε θέματα επί της ημερησίας διατάξεως θα είναι μόνον Ερωτήσεις και Απαντήσεις, ως επίσης και η τελετή η οποία θα λάβη χώραν διότι η Βουλή θα φιλοξενήση Κοινοβουλευτικήν Αντιπροσωπειαν του Βρεττανικού Κοινοβουλίου η οποία κατόπιν αποφάσεως του Βρεττανικού Κοινοβουλίου έρχεται εις Κύπρον διά να δωρήση εις την βιβλιοθήκην της Βουλής σειράν βιβλίων ως επίσης και βιβλιοθήκην, η Αντιπροσωπεία δε του Βρεττανικού Κοινοβουλίου θα προσφωνήση την Βουλήν των Αντιπροσώπων της Κύπρου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1963.
- (2) Ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- (3) Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 5ην Μαρτίου 1963, συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1963 (Αρ. 1 του 1963) και τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείου Αναπτύξεως) Νόμου 1963 (Αρ. 2 του 1963).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εμπορίου και Βιομηχανίας η οποία Επιτροπή αφού εξετάση το Νομοσχέδιον θα το παραπέμψη εις την Επιτροπή Νομικών διά την νομικήν επεξεργασίαν τούτου.

Τα Έγγραφα τα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής θα έχη ως εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Δεν θα υπάρχη Νομοθετική Εργασία. Αντί της Νομοθετικής Εργασίας θα είναι η επίσημος τελετή κατά την οποίαν η Αντιπροσωπεία του Βρεττανικού Κοινοβουλίου θα προσφωνήση την Βουλήν των Αντιπροσώπων.

Η συνεδρίασις θα αρχίση την 5ην απογευματινήν ώραν την προσεχή Πέμπτην.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Ώρα λήξεως 7.40 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 28ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.07 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσει την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως Κεφάλαιον Α — Ερωτήσεις και Απαντήσεις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αναγνώσουν ερωτήσεις και απαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 1ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 2αν Φεβρουαρίου 1963.

«Από αρκετές κοινότητες υποβάλλεται από καιρό η εισήγηση στο Υπουργείο Υγείας για τον διορισμό μαιών.

Υπάρχουν κοινότητες που οι ταλαιπωρίες των κατοίκων και οι κίνδυνοι είναι μεγάλοι, λόγω της έλλειψης μαιών. Όταν υπάρχει τοκετός υποχρεώνονται να διανύσουν πολλά μίλια για να εξασφαλίσουν μαία ή γιαντρό.

Για ωρισμένους μεγάλες κοινότητες, όπως η Άσσια της Αμμοχώστου, εδόθη υπόσχεση πριν δύο χρόνια ότι θα εξασφαλιζέτο από το Υπουργείο Υγείας μαία. Όμως μέχρι σήμερα δεν έχει λυθή αυτό το πρόβλημα.

Ερωτώμεν το Υπουργείο Υγείας; Ποία η πολιτική του Υπουργείου για αυτό το πρόβλημα;

Πόσα χωριά έχουν ανάγκη μαίας και πόσα ικανοποιήθησαν μέσα στα τελευταία δύο χρόνια;

Υπάρχει πρόγραμμα για την κάλυψη των αναγκών των χωριών σε μαίες;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 14ην Μαρτίου 1963, του Υπουργού Υγείας εις ερωτήσιν υποβληθείσαν την 18ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη.

«Κατά την διάρκειαν των τελευταίων δύο ετών έχουν τοποθετηθή μαίαι εις Πεδουλάν, Πύργον, Λεύκαν, Ευρύχου, Πολύστιπον, Λάπθρον, Γαλάταν και Τζάος. Αναμένεται ότι, όταν εγκριθούν νέαι θέσεις διά μαίας, θα δοθή προτεραιότης εις τα χωρία Άσσια, Πραστεϊόν, Λευκόνιοικον, Κλήρου, Αγρός, Κελλάκι, Λυσός, Αμαργέτη, Πλάτρεις και Κυπερούντα.

Η πολιτική του Υπουργείου Υγείας συνίσταται εις την εν καιρώ τω δέοντι τοποθέτησιν μαιών εις όλα εκείνα τα χωρία, πλην των προμνησθέντων, όπου αι υπηρεσίαι τούτων είναι απαραίτητοι.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έληξεν η ανάγνωσις ερωτήσεων και απαντήσεων.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, έχομεν την τιμήν να αναφέρωμεν ότι η υπό του Έντιμου Κοινοβουλίου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας αποσταλείσα Αντιπροσωπεία, ίνα δωρήσῃ βιβλιοθήκην και σφύραν προς την Βουλὴν των Αντιπροσώπων, ευρίσκειται έξωθι της αιθούσης ζητούσα να πληροφορηθῇ εὰν η Βουλὴ αὐτὴ εἶναι ετοίμη να τὴν δεχθῇ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ οδηγήσατε τα Μέλη της Αντιπροσωπείας εις τας θέσεις των.

Ο κ. Μπερπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Mr. President, to-day a completely different course is being followed than what has been followed up to now. I should be pleased if place is given to the Turkish language as well.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η διαδικασία η οποία ακολουθείται σήμερα είναι απλουστάτη. Αι Ελληνικαὶ ομιλίαι μεταφράζονται εἰς τὴν Ἀγγλικήν· αἱ Τουρκικαὶ ομιλίαι μεταφράζονται ἐπίσης εἰς τὴν Ἀγγλικήν.

Ὁ ἀπλοῦστατος λόγος εἶναι διότι εὰν αἱ Ἑλληνικαὶ ομιλίαι μεταφράζονται εἰς τὰ Τουρκικὰ καὶ εἰς τὰ Ἀγγλικά, καὶ αἱ Τουρκικαὶ ομιλίαι μεταφράζονται εἰς τὰ Ἑλληνικά καὶ τὰ Ἀγγλικά, οὐδέποτε θὰ τελειώσῃ αὐτὴ ἡ συζήτησις.

(Ἐν τῷ μεταξύ εἰσέρχονται εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν Συνεδριάσεων τὰ Μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας ὠδηγούμενα ὑπὸ τοῦ κ. Λέλλου Δημητριάδου).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται τα Μέλη της Αντιπροσωπείας ὡπως καθήσουν.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ἡ Ἀντιπροσωπεία τοῦ Ἐντίμου Κοινοβουλίου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Βορείου Ἰρλανδίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἀποτελεῖ δι' ἐμὲ εὐχαρίστησιν καὶ προνόμιον να καλωσορίσω ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας τὴν Βρετανικὴν Ἀντιπροσωπείαν τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, ἡ ὁποία ἀφίκετο εἰς Κύπρον διὰ να δωρήσῃ ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων βιβλιοθήκην, βιβλία καὶ προεδρικὴν σφύραν ἐπὶ τῇ ανεξαρτησίᾳ τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ Βρετανικὴ Κοινοβουλευτικὴ Ἀντιπροσωπεία, τὴν ὁποίαν ἔχομεν τὴν τιμὴν να φιλοξενώμεν σήμερον, εἶναι ἡ πρώτη Κοινοβουλευτικὴ Ἀντιπροσωπεία ἣτις ἐπισκέπτεται τὴν Δημοκρατίαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς Ἀνεξαρτησίας, γεγονός το ὁποῖον ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν τῆς φιλίας καὶ τῶν στενῶν σχέσεων αἰτινες υφίστανται μεταξύ τῶν δύο Κοινοπολιτειακῶν Χωρῶν. Ὁ Ἐντιμος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων εὐηρεστήθη ὡπως μου ἀποστείλῃ μῆνυμα το ὁποῖον ἡ ἀρχηγὸς τῆς Ἀντιπροσωπείας, Ἐντιμοτάτη κ. Ἐντιβ Πήτ, εἶχε τὴν καλωσύνην να μου ἐπιδώσῃ σήμερον τὴν πρωΐαν. Ὑπάρχει μίᾳ παράγραφος εἰς τὸ μῆνυμα τὴν ὁποίαν θὰ ἤθελα να ἀκούσῃ τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς. Αὐτὴ εἶχει ὡς ἐξῆς:

«Ἐστὲ βέβαιος ὅτι ἡ δωρεὰ αὐτὴ ἀποτελεῖ φορῆα τῆς καλῆς θελήσεως τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου καὶ ἔκφρασιν τῶν καλύτερων μας εὐχῶν διὰ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ ευτυχίαν τῶν Μελῶν τῆς υμετέρας Βουλῆς καὶ ολοκλήρου τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.»

Εἰς ἀπάντησιν πρὸς τὸ παρὸν μῆνυμα θὰ ἤθελα να παρακαλέσω τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἀντιπροσωπείαν ὡπως διαβιβάσῃ εἰς τὸν Ἐντιμότατον Πρόεδρον, τὰ Μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων καὶ τὸν λαόν τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τὰ αἰσθήματα καλῆς θελήσεως καὶ φιλίας τῶν Μελῶν τῆς Βουλῆς ταύτης καὶ τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Καὶ με αὐτὰ τὰ λόγια δίδω τὸν λόγον εἰς τὴν κυρίαν Ἐντιβ Πήτ.

EDITH PITT:

Mr. President,

I am very happy to accept your invitation to address this honourable House. To one who has the honour of representing his or her fellow citizens in their national Parliament

it must always be an exceptional honour and a pleasure to address the Members of another Sovereign Parliament. And here, Mr. President may I say thank you to you and your colleagues for the warmth of the welcome that is being extended to me and to my colleagues. The fact that we feel at home and at ease with you immediately is, I think, a very real expression of the goodwill and the friendship which you Mr. President, have just referred to.

The delegates who join with you to-day have been given the task by the British House of Commons, as the representatives of that House, of bearing the House's gifts and with it the good wishes of our fellow-members, to this House of Representatives of Cyprus.

The Delegation is, therefore, a representative one, Mr. Arthur Bottomley, who will address you in a few minute's time, is Labour Member for the great northern industrial town of Middlesborough. He is a Member of Her Majesty's Privy Council and was formerly Parliamentary Under-Secretary of State for the Dominions and later Secretary for Overseas Trade in the Labour Government of 1945—51. He was also at various times a Member of the Consultative Assembly of the Council of Europe and of the British Delegation to the United Nations.

Sir Frank Markham is Conservative Member for Buckingham, a largely rural constituency not far from London. He formerly represented, at different times, the important industrial towns of Chatham and Nottingham. He has made a number of official visits, on behalf of the House of Commons, to Cyprus so that he knows this island better than do the rest of us.

Mr. Kenneth Robinson is Labour Member for St. Pancras, a district in Central London which must be well known to very many Cypriots. He is Vice-President of the National Association for Mental Health and a member of the North-West Metropolitan Regional Hospital Board. As a prominent Member of the National Trust, he is a guardian of the natural beauties and places of historic interest in which the United Kingdom, like Cyprus, is so rich.

Lastly, I myself represent a constituency in Birmingham, the largest city in the United Kingdom outside London and the heart of a great industrial centre. I have enjoyed the rewarding experience of being the Parliamentary Secretary to the Ministry of Pensions and National Insurance and later Parliamentary Secretary to the Ministry of Health.

This is the ninth occasion, Mr. President, on which a Parliamentary Delegation has left our shores to bear gifts and good wishes from the House of Commons to one of the Sovereign Parliaments of the Commonwealth. To me has fallen the great honour of being the first woman to lead such a delegation, and though we all come to you as Members, I like to think this gives some small recognition to the equal rights enjoyed by women in your country and mine.

Some 12 years ago when the new House of Commons' Chamber was opened, in place of the buildings destroyed during the World War, we received gifts from Parliaments throughout the Commonwealth to replace the furniture and fittings we had lost. Among these was a gift from Cyprus? a fine oak writing table for the use of Members.

We hope that the gifts which we bring you to-day will be equally useful. First, there is a rosewood gavel for the Chairman's use; no doubt its value will be chiefly symbolic. Secondly, there is a bookcase, containing a number of books on parliamentary and constitutional subjects.

The choice of gifts we know accords with your own wishes and both the gavel and the bookcase have been specially designed for you. They and the books all bear an inscription 'Presented by the British House of Commons to the Cyprus House of Representatives'.

Our Parliament can claim to be one of the oldest democratic assemblies in the world and one of the most experienced.

Nevertheless, it is still continuously changing and developing and none of us would claim that it was perfect or ever likely to be so.

We hope and believe that your House will prove equally successful in meeting your own national needs and for this we bring you the sincere good wishes of the House of Commons.

PRESIDENT:

Mr. President, I beg you to accept these gifts.

Thank you very much. This will be rather useful.

EDITH PITT:

It is a very great pleasure indeed.....

PRESIDENT:

Thank you.

EDITH PITT:

To have the honour of doing this.

PRESIDENT:

With great pleasure.

EDITH PITT:

Thank you

PRESIDENT:

I call (applause) Mr. Bottomley.

A. BOTTOMLEY:

Mr. President.

It gives me great pleasure to be here with my colleagues in making this presentation. This is my first visit to Cyprus. Cyprus has the longest political and cultural history of any country in the Commonwealth. It has a history longer than that of Malta, Ceylon and India. Cyprus was famous in classical times. It was supposed to be the birthplace of Aphrodite, the goddess of love. Cyprus is placed by geography at the crossroads of the civilizations of Europe, Asia and Ancient Egypt.

My home is in London. It is also now the home of many Cypriots and my colleague Kenneth Robinson has many Cypriots in his constituency. We live together there happily as brothers.

Mr. President, through the Colonial Development and Welfare Acts of the Parliament of Britain we have been able to give considerable aid to Cyprus. So many of us were pleased, as Cypriots were themselves, when the day of Independence came on the 16th of August, 1960, and we were delighted when Cyprus freely decided to join the Commonwealth find the nature of the Commonwealth perplexing. It's not a Federation; there is no central Executive; there is no Customs Union and the countries of which it is composed do not form a military alliance. The members of the Commonwealth differ in race, religion and language. Each member is completely independent. It manages its own affairs and is free to leave the Commonwealth if it so chooses.

All of its members recognize that inside the Commonwealth they are members of a global community and if they left they would become weak and isolated in the world.

Of course, nations cannot be held together by written contract. The paper is only good if what is written on it is already in the hearts.

Mr. President, this gift comes to you from our hearts and we trust it will be our constant reminder of the friendship and affection which M.P.'s in the United Kingdom Parliament have for our brethren in Cyprus.

This House, like our House of Commons, is a means of attaining political and social democracy. There is more in the

democratic way of life than a set of rules for debating and voting. It is a way of life in which men and women of differing views, differing backgrounds and differing races can join together to guide the affairs of their country and ensure that their community continues to prosper in happiness, tolerance and dignity.

Mr. President, the motto of my home town, where William Morris was born, is 'Fellowship is Life'. For me these words illuminate the true nature of our Great Commonwealth. The quotation from 'The Dream of John Ball' continues 'Lack of Fellowship is Death'.

Mr. President, let us choose life and enjoy living together to the mutual benefit and enrichment of our two countries.

(Applause)

PRESIDENT:

Mr. Titos Phanos.

T. ΦΑΝΟΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Με πολλήν χαράν η Κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων φιλοξενεί σήμερα εν τω βουλευτηρίω τούτω, διά πρώτην φοράν από της εγκαθιδρύσεώς της Κοινοβουλευτικής Αντιπροσωπείαν Ξένης χώρας.

Το γεγονός ότι η εκ Βουλευτών Αντιπροσωπεία αυτή προέρχεται εκ της Βουλής εκείνης, ήτις εν τη Πολιτική Επιστήμη ανεγνωρίσθη και ανεκρίθη ως η, 'mater parlamentorum' ήτοι η αμύτηρ των κοινοβουλίων, προσδίδει όντως όλωσ ιδιαιτέραν αξίαν και σημασίαν εις την επίσκεψιν ταύτην.

Το Βρεττανικόν Κοινοβούλιον, προΐον μακράς πολιτικής εξελίξεως και εντόνων πολιτικών αγώνων του λαού, υπήρξε και παραμένει πάντοτε η κλασσική εστία του Κοινοβουλευτισμού και χρησιμεύει από των ημερών του Βολταίρου και του Μοντεσκιέ ως πρότυπον της νομοθετικής κυριαρχίας και υπεροχής έναντι των άλλων εξουσιών της πολιτείας και ως ζωντανή εκφρασις των πολιτικών αντιλήψεων και της βουλήσεως του λαού.

Η επίδρασις της Βουλής των Κοινοτήτων επί της πολιτικής εξελίξεως των δημοκρατικών και κοινοβουλευτικών πολιτευμάτων της Ευρώπης υπήρξε τω όντι τεραστία και διαρκής.

Το πολίτευμα της Κυπριακής Δημοκρατίας ανήκει ως γνωστόν εις το προεδρικόν σύστημα. Εν τούτοις όμως πλείστα στοιχεία πηγάζοντα εκ του θεσμού και της λειτουργίας της Βρεττανικής Βουλής αποτελούν κύρια χαρακτηριστικά και της ημετέρας Βουλής των Αντιπροσώπων.

Η ίδια κεντρική ιδέα και αι αυταί βασικαί και θεμελιώδεις αρχαί, οι οποιαί διέπουν την ύπαρξιν του Βρεττανικού Κοινοβουλίου και την υπ' αυτού υπερτάτην εξάσκασιν της πολιτικής εξουσίας συσταούν τον αφομοιωμένον λίθον επί του οποίου εδράζεται η Κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων.

Η ημετέρα Βουλή επί τη βάσει του απολογισμού του έργου αυτής κατά τα 2 1/2 πρώτα έτη της ζωής της κατέδειξε την βαθειάν και στερεάν αυτήν προσήλωσιν επί των αρχών τούτων.

Η περιφρούρησις και κατοχύρωσις των δημοκρατικών θεσμών και των ελευθεριών του λαού, ως και η γνησία και πλήρης έκφρασις της καθολικής υπερτάτης εξουσίας του κυριάρχου οργάνου της πολιτείας του ειλογικού σώματος, υπήρξαν το κύριον μέλημα και η διαρκής φροντίς της Κυπριακής Βουλής των Αντιπροσώπων κατά τα πρώτα βήματα του ελευθέρου βίου μας.

Αλλ' η επίσκεψις αυτή ενέχει και άλλην σπουδαίαν σημασίαν.

Διά της ανταλλαγής επισκέψεων μεταξύ εκπροσώπων των διαφόρων λαών επιτυγχάνεται στενωτέρα πολιτική και πνευματική επαφή ήτις αποβαίνει προς όφελος και εξυπηρετεί τα μέγιστα την υπόθεσιν της διεθνούς κατανοήσεως, φιλίας και ειρήνης.

Οι φιλικοί δεσμοί, οίτινες εδημοιουργήθησαν μετά την ανακήρυξιν της Κυπριακής Δημοκρατίας, μεταξύ αυτής και του Ηνωμένου Βασιλείου ενδυναμώνονται και ενισχύονται διά της επισκέψεως ταύτης των Εντίμων Βουλευτών συναδελφών και της προς αυτούς προσφερομένης εγκάρδιου φιλοξενίας υπό της ημετέρας Βουλής. Ειλικρινώς ευχόμεθα όπως η επίσκεψις αυτή καλλιέργηση το πνεύμα της φιλίας και της συνεργασίας μεταξύ των δύο λαών.

Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι αποφασισμένη, ως κατ' επανάληψιν διεκηρύχθη υπό του Μακαριωτάτου Προέδρου αυτής, όπως ακολουθήση πολιτικήν ειλικρινούς φιλίας και συνεργασίας μεθ' άλλων των κρατών τα οποία πιστεύουν εις την υπόθεσιν της διεθνούς ειρήνης και εις την επικράτησιν των ευγενών αρχών της ελευθερίας και δικαιοσύνης εν τω κόσμω.

Απευθύνοντες χαιρετισμόν προς τους αντιπροσώπους της Βουλής των Κοινοτήτων εκφράζομεν προς αυτούς θερμάς ευχαριστίας διά την επ' ευκαιρία της ανεξαρτησίας της Κύπρου χειρονομίαν της Βρεττανικής Βουλής όπως δωρήσῃ εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων Προεδρικήν σφύραν και Βιβλιοθήκην περιλαμβάνουσαν εκλεκτήν συλλογήν κοινοβουλευτικών και βοηθητικών βιβλίων, τα οποία θα αποβούν, ομολογουμένως, λίαν χρήσιμα και επωφελή διά τους Κυπρίους Βουλευτάς.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

XALIT ALI RIZA

Hon. President, Vice-President, fellow members. On behalf of the Turkish Group comprising all the Turkish Representatives of our House, I welcome, in feelings of friendship and brotherhood and with sincerity, the British Members of Parliament who came to our country in order to make a presentation on behalf of the United Kingdom House of Commons to our House, a gavel, a bookcase and some books as symbol of their feelings of friendship and brotherhood to mark the independence of Cyprus.

I express my regrets that our House which is the host of the delegation headed by a lady does not itself have any lady Member.

It gives us pleasure and hope to have amongst us the Representatives of a democratic system which, generally speaking, without any written rules, secures, protects and fosters freedom, justice, and equality and the rights of individuals and communities.

The relations between Cyprus and the United Kingdom do not consist only of the mere relationships between two friendly countries, but they are higher and deeper than such relationships. In addition to our historical relations, the fact that both countries are members of the Commonwealth, that the United Kingdom possesses in Cyprus Sovereign Bases which are beneficial both for the defence of the Free World and also for the economy of Cyprus that the United Kingdom together with Turkey and Greece, under the Treaty of Guarantee, undertook the preservation of the constitutional order of Cyprus, and, under the Treaty of Alliance, undertook the defence of Cyprus, show the importance and extent of these relations.

We value and respect our membership of the Commonwealth as we do our other relations with the United Kingdom. The Commonwealth is an excellent example of how peoples of different race, language and religion, of their own will and choice and without any force whatsoever and with respect and love for each other and for each other's rights and with a noble spirit may share their destinies and co-operate.

We wish to believe that the noble spirit, the mutual respect and love expressed by the Commonwealth will also reign in Cyprus which is a member of the Commonwealth.

We hope that when, besides the existing relations and those which will in future be created between the United Kingdom and the other free countries of the world, the joining of the European Common Market by the United Kingdom, which we believe will take place in future and will be a correct thing to do, shall not destroy the purpose and importance of the Commonwealth, but on the contrary, with ways and means which we believe may be found, the Commonwealth, stronger and with more purpose, will be enabled to share its destiny and co-operate more effectively with the free countries of Europe and the North Atlantic countries.

We hope that our young Republic which has not yet won stability in some spheres, will realize the great interests and benefits afforded to it by its independence and its friendly relations with the free countries of the world and will in time occupy with stability

and certainty, the place it deserves among the free countries of the world with which we share the democratic way of life.

The distinguished leader and Members of the delegation of the House of Commons of the United Kingdom, we extend to you, with our warm hearts our respect and love, both as individuals and in your representative capacity, and wish you nice and pleasant days in our beautiful country.

(Applause)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισηγούμαι όπως η Βουλή αυτή αποδεχθή την υπό του Εντίμου Κοινοβουλίου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας δωρηθείσαν βιβλιοθήκη, βιβλία και σφόρα, επί τη ανεξαρτησία της Κύπρου, και όπως διαβιβασθούν αι θερμαί ευχαριστίαι της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας προς το Έντιμον Κοινοβούλιον της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας διά του ακολουθίου ψήφισματος:

«Η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας αποδέχεται την υπό του Εντίμου Κοινοβουλίου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας δωρηθείσαν βιβλιοθήκη, βιβλία και σφόρα επί τη ανεξαρτησία της Κύπρου. Η Βουλή θεωρεί την δωρεάν ταύτην ως περαιτέρω απόδειξιν των υριστοαίμενων δεσμών μεταξύ Ηνωμένου Βασιλείου και Κυπριακής Δημοκρατίας, δύο Κοινοπολιτευσιών χωρών, και ως έπαρσιν ται μεταξύ αυτών επικρατούντος πνεύματος φιλίας. Η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας διαβιβάζει προς το Κοινοβούλιον της Αγγλίας και Βορείου Ιρλανδίας τας θερμάς αυτής ευχαριστίας και αγρετιστηρίους ευχάς.»

Ο κ. Τίτος Φάνος.

T. ΦΑΝΟΣ:

Υποστηρίζω το υπό του Εντίμου Προέδρου υποβληθέν ψήφισμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

ON BEHALF OF THE TURKISH GROUP I SUBMIT THAT WE SUPPORT THE MOTION MOVED.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το ψήφισμα γίνεται δεκτόν παμψηφεί.

(Κρούουν οι κώδωνες.)

Παρακαλώ τα Μέλη της Αντιπροσωπείας όπως αποδεχθούν το παρόν ψήφισμα και ευαρεστηθούν να διαβιβάσωσι τούτο εις το Έντιμον Κοινοβούλιον της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας.

EDITH PITT:

THANK YOU, MR. PRESIDENT, WE SHOULD BE PLEASED TO DO SO.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Thank you.

Η συνεδρίασις θα διακοπή διά περίοδον 20 λεπτών διά να δοθή ευκαιρία να επισκεφθούν την Βιβλιοθήκη της Βουλής και να δουν την δωρηθείσαν βιβλιοθήκη και βιβλία.

Ώρα διακοπής 5.55 μ.μ.

Ώρα ενάρξεως 6.25 μ.μ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά το προσεχές Σάββατον εις τας 10.30 το πρωί.

Ήδη έχω εξηγήσει τον λόγον διά τον οποίον ορίζω την συνεδρίασιν εις τας 10.30. Εάν η Βουλή δεν ψηφίση μέχρι του Σαββάτου το Νομοσχέδιον διά την Τράπεζαν Αναπτύξεως δεν είναι δυνατόν να πάρωμεν 350.000 δολάρια, διότι δεν θα συμπεριληφθή το ποσόν τούτο μέσα εις τον Προϋπολογισμόν της Αμερικής διά την Ξένην βοήθειαν. Επομένως είναι ανάγκη όπως συνεδριάσωμεν το Σάββατον το πρωί.

Η ημερησία διάταξις δεν θα έχη ερωτήσεις εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία, θα είναι το Νομοσχέδιον διά την Τράπεζαν Αναπτύξεως ως επίσης και Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Η προσεχής συνεδρία ορίζεται διά το προσεχές Σάββατον εις τας 10.30 π.μ.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Ώρα λήξεως 6.30 μ.μ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 30ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1963

(Ώρα έναρξεως 11.15 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως, Κεφάλαιον Α, Ερωτήσεις, δεν υπάρχουν. Κεφάλαιον Β, Νομοθετική Εργασία. Ο περί Οργανισμού Κυπριακής Αναπτύξεως Λτδ. (Ωρισμένοι Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963.

Παρακαλούνται Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Εξ όσων γνωρίζω, η σχετική με αυτό το Νομοσχέδιον Τουρκική Έκθεση ετοποθετήθη το απόγευμα της Πέμπτης εις τας ιδιαίτερας θυρίδας των Μελών του Σώματος και δεν φαντάζομαι ότι θα την έχουν λάβει προ της 5ης μ.μ. Δι' αυτόν τον λόγον μέχρις αυτής της στιγμής δεν έχουν συμπληρωθή 48 ώραι, τας οποίας απαιτεί το Σύνταγμα. Ως εκ τούτου δε η συζήτησις του εν λόγω θέματος τώρα θα είναι αντισυνταγματική.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η έκθεσις του Νομοσχεδίου εκυκλοφόρησε την Πέμπτην το απόγευμα. Η Ελληνική έκθεσις εκυκλοφόρησεν ενωρίτερον η Τουρκική έκθεσις δεν καταρθώθη να κυκλοφορήσῃ προ της Πέμπτης το απόγευμα και επομένως δεν θα ήτο δυνατόν να συζητηθῇ το Νομοσχέδιον, εκτός εάν η Βουλὴ αποφασίσῃ ότι το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον είναι Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως. Θα ήθελα να θέσω υπ' ὄψιν της Βουλῆς τα ακόλουθα, ἐπὶ των οποίων πιστεύω ότι η Βουλὴ δύναται να βασισθῇ και να αποφασίσῃ κατά πόσον η συζήτησις είναι επειγούσης φύσεως ἢ όχι. Ο λόγος διὰ τον οποίον ὠρσα την συνεδρίασιν αὐτὴν σήμερον είναι διότι με ἐπιληροφόρησαν επισήμως ότι εὖν τὸ Νομοσχέδιον δεν ἐψηφίζετο σήμερον θα ήτο ἀδύνατον να εἰδοποιηθῇ το αρμόδιον Γραφεῖον της Αμερικανικῆς Κυβερνήσεως οὕτως ὥστε εις τον Προϋπολογισμόν Ξένης Βοηθείας να συμπεριληφθῇ πρόνοια διὰ ποσὸν \$190.000 το οποίον θα είναι η πρώτη δόσις βοήθειας διὰ την Τράπεζαν αὐτήν. Η τελευταία ἡμέρα που μπορεῖ να σταλῇ η εἰδοποίησις αὐτή είναι σήμερον, το ἀργότερον αὐριον το απόγευμα. Επομένως ὠρσα την συζήτησιν σήμερα το πρωί και νομίζω ότι η Βουλὴ δικαιούται, εὖν θέλῃ, να θεωρήσῃ την ψήφισιν του Νομοσχεδίου αὐτοῦ ὡς θέμα επειγούσης φύσεως και να προχωρήσῃ εις την ψήφισίν του. Εὖν ὅμως τα τουρκικὰ μέλη εἰσηγούνται ότι χρειάζονται ἀκόμη καιρόν, παρ' ὅλην την δυσκολίαν, θα ἤμουν ἔτοιμος να ὀρίσω συνεδρίασιν αὐριον, ἔστω και εὖν είναι Κυριακή, διότι ἀντιλαμβάνομενος την σοβαρότητα του κινδύνου να χάσωμεν την Ξένην βοήθειαν, θα ἤμουν ἔτοιμος να παρακαλέσω την Βουλὴν να εργασθῇ και Κυριακὴν ἀκόμη. Εὖν δηλαδή οι Τούρκοι συνάδελφοι χρειάζονται χρόνον διὰ να μελετήσουν την έκθεσιν, δεν θα ήθελα να χαρακτηρίσωμεν το Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως, θα ἤμουν δε διατεθειμένος να παρακαλέσω τα Μέλη της Βουλῆς να εργασθούν και την Κυριακὴν. Ο κ. Χαλίτ.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Το Νομοσχέδιον τούτου εὖνσκαται ἐνώπιον της Βουλῆς ἀπὸ ἀρκετὰ μακροῦ χρόνου. Εφ' ὅσον δε, ὅπως ἐξήγησεν ο Πρόεδρος, τούτο είναι οικονομικῆς φύσεως, ἤτο δυνατόν να διεξαχθούν ἐγκαίρως αι εργασίαι της Επιτροπῆς και να ετοιμασθῇ η ἐπ' αὐτοῦ Έκθεσις. Η κυκλοφορία της

Έκθέσεως εις την Τουρκικὴν μετὰ την Έκθεσιν εις την Ελληνικὴν οφείλεται εις το γεγονός ότι ητοιμάσθη πρῶτον το Ελληνικόν κείμενον, το οποίον και μετεφράσθη ἀργότερον εις την Τουρκικὴν. Διὰ τούτο η Έκθεσις εις την Τουρκικὴν ητοιμάσθη μετὰ την εις την Ελληνικὴν γλώσσαν Έκθεσιν. Δι' αὐτό τον λόγον ἀνέκυψεν η ἀνάγκη ὅπως κυκλοφορήσῃ ἀργότερον. Κατὰ την γνώμην μου δεν είναι ἀνάγκη να ἀφήσωμεν την συνεδρίασιν μέχρις αὐριον. Διότι, ἐφ' ὅσον η Έκθεσις εις την Τουρκικὴν εκυκλοφόρησε την Πέμπτην το ἀπόγευμα, αὐτή η συνεδρία της Βουλῆς δύναται να γίνῃ σήμερον το ἀπόγευμα. Δι' αὐτόν τον λόγον, δεν πιστεύομεν ότι εκ του γεγονότος ότι θα καταστήθῃ δυνατὴ η ἀναβολὴ της συνεδριάσεως αὐτῆς μέχρι του απογεύματος θα προκληθῇ οἰαδήποτε δυσκολία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Ὦς ἀντιλαμβάνομαι ἀπὸ τον ἐντιμον συνάδελφον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, το μόνον το οποίον ζητεῖ είναι μιαν ἀναβολὴν, ἀπο της 11.30 π.μ. μέχρι του απογεύματος ἡ ὠρα 5 μ.μ., διὰ να καλυφθούν αι 48 ὠραι αι οποῖαι ἀναφέρονται εις το Σύνταγμα. Εἶμαι της γνώμης ότι αὐτὴ η ἀναβολὴ δεν θα ὠφελήσῃ σε τίποτε και ήθελα να παρακαλέσω τον ἐντιμον συνάδελφον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά να ἐπανεξετάσῃ τας ἀπόψεις του και να δεχθῇ να γίνῃ τώρα διὰ ν' ἀποφευχθῇ η ἐπανάληψις το ἀπόγευμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι ἀπὸ την θέσιν του κ. Χαλίτ ότι ο λόγος διὰ τον οποίον ζητεῖ την ἀναβολὴν μέχρι της απογευματινῆς ὠρας, της 5ης απογευματινῆς ὠρας, δεν είναι διὰ λόγους ουσίας, δηλαδή ότι χρειάζεται περισσότερο καιρόν διὰ να μελετήσουν τα τουρκικὰ μέλη την έκθεσιν, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ τον τυπικόν λόγον ότι η έκθεσις δεν εκυκλοφόρησεν ἀκριβῶς 48 ὠρας προ της συζητήσεως του Νομοσχεδίου. Δυνάμεθα να εὖκολωνώμεν τον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά εις το ζήτημα της δυσκολίας της τυπικότητος αποφασίζοντες ότι το Νομοσχέδιον είναι Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως και επομένως ἐλαττώνοντες τον χρόνον ο οποίος χρειάζεται διὰ την κυκλοφορίαν της έκθέσεως. Ο κ. Χαλίτ.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Διὰ τους λόγους, τους οποίους ἀνέφερα, δηλαδή λόγῳ του ότι η πλήρης διαδικασία ἀπὸ της υποβολῆς της Έκθέσεως εις την Βουλὴν θα είναι δυνατόν να συμπληρωθῇ διὰ της μέχρι του απογεύματος ἀναβολῆς, δηλαδή επειδή πιστεύομεν ότι η μέχρι του απογεύματος ἀναβολὴ είναι δυνατὴ και δεν πρόκειται να προκαλέσῃ δυσκολίας και ἔχομεν ἀμφιβολίας κατὰ πόσον εις το στάδιον τούτο θα ήτο δυνατὴ η κήρυξις ἐνὸς νομοσχεδίου ὡς ἐπείγοντος, δυστυχῶς δεν θα ψηφίσωμεν ὑπέρ του να θεωρηθῇ το Νομοσχέδιον τούτο επειγούσης φύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποῖοι ψηφίζουν ότι το Νομοσχέδιον είναι Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποῖοι ψηφίζουν κατὰ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιο χαρακτηρίζεται ως Νομοσχέδιο επειγούσης φύσεως και επομένως θα προχωρήσω με την συζήτησιν του Νομοσχεδίου.

Παρακαλώ όπως αναγνωσθή η έκθεσις της Επιτροπής.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΛΤΔ. (ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Ιωσήφ Γιαμάκης
Πάυλος Πάυλου
Γεώργιος Τζιρκώτης
Κεμάλ Ντενίτζ (αντιπροσωπεύον τον κ. Νετζέτ Χουσεΐν)
Χαλίτ Αλή Ριζά (αντιπροσωπεύον τον κ. Νεπήλ Ναπή)
Ανδρέας Ζιαρτίδης (αντιπροσωπεύον τον κ. Γιάγκον Ποταμίτην)

Η Επιτροπή εμελέτησεν το άνωθι αναφερόμενον Νομοσχέδιον εις τρεις συνδριάσεις αυτής.

Εις τας συνεδριάσεις της Επιτροπής προσκληθέντες παρέστησαν ο Υπουργός των Οικονομικών, ο Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών καθώς και εις Εμπειρογώνων όστις ειργάσθη επ' αρκετόν επί του θέματος της ιδρύσεως του Οργανισμού της Κυπριακής Αναπτύξεως Λτδ. Πάντες οι ανωτέρω αναφερθέντες έδωσαν εις την Επιτροπήν τας ζητηθείσας πληροφορίες και εξηγήσεις περί της υπό ίδρυσιν Τραπεζής Αναπτύξεως.

Η Επιτροπή αφού εμελέτησεν εν λεπτομερεία την υπό του Γενικού Εισαγγελέως Εισηγητικήν Έκθεσιν καθώς και τας εξηγήσεις αίτινες παρεσχέθησαν υπό των ως άνω αναφερομένων προσώπων, συμφωνεί κατ' αρχήν πλήρως όσον αφορά την ίδρυσιν της Τραπεζής Αναπτύξεως, της οποίας οι σκοποί θα είναι οι εξής:

- (α) Κινητοποίησης του ιδιωτικού κεφαλαίου
- (β) Προσέλκυσις εξωτερικού κεφαλαίου
- (γ) Διοχέτευσις κεφαλαίου εις παραγωγικά έργα, και
- (δ) παροχή τεχνικής βοήθειας εις οιονδήποτε δανειζόμενον εάν το δάνειον δικαιολογείται όχι μόνον από την δυνατότητα αποπληρωμής του δανείου αλλά και από το κατά πόσον η γινομένη επένδυσις θα είναι προς το συμφέρον της Κύπρου.

Αν και η Επιτροπή συμφωνεί πλήρως διά την ίδρυσιν της Τραπεζής Αναπτύξεως, εντούτοις εκ των παραχωρήσεων αίτινες προνοούνται εις το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον η Επιτροπή έχει να παρατηρήση τα εξής:

- (α) Η εγγυήσις την οποίαν δίδει η Κυβέρνησις διά περίοδον δέκα ετών όσον αφορά την πληρωμήν κατωτάτου μερίσματος 6% επί μετοχών Κατηγορίας «Α» θέτει ταύτην εις την υποχρέωσιν πληρωμής εκ του Παγίου Ταμείου της Δημοκρατίας ποσού ενός εκατομμυρίου λιρών περίπου εις περίπτωσιν κατά την οποίαν δεν θα υπάρχουν κέρδη διά να καλύπτεται το εγγυηθέν μερίσμα των 6%.

Σκοπός της υπό της Κυβερνήσεως εγγυήσεως του κατωτάτου μερίσματος έξ επί τοις εκατόν επί των μετοχών Κατηγορίας «Α» διά περίοδον 10 ετών και η απαλλαγή του τοιούτου μερίσματος διά την ιδίαν περίοδον από την πληρωμήν φόρου εισοδήματος είναι η

ενθάρρυνσις των Κυπρίων όπως αγοράσουν μετοχάς. Διότι διά να παραχωρηθούν δάνεια εκ του εξωτερικού προς την Τράπεζαν Αναπτύξεως θα πρέπει ολόκληρον το Μετοχικόν κεφάλαιον Κατηγορίας «Α» να διατεθί εις Κυπρίους.

- (β) Η Επιτροπή είχαν ωρισμένας επιφυλάξεις μήπως η απαλλαγή του μερίσματος των 6% από της καταβολής παντός φόρου εισοδήματος διά την αυτήν περίοδον επηρεάσει τον δανειστικόν τόκον εις την αγοράν, αλλ' εδόθη διαβεβαίωσις υπό των εμπειρογώνων ότι τούτο δεν θα συμβή.
- (γ) Συμφώνως των προνοιών του άρθρου 4 του Νομοσχεδίου ουδείς φόρος επιβάλλεται ή εισπράττεται επί μερίσματος πληρωτέου αναφορικώς προς μετοχήν Κατηγορίας «Α». Λόγω όμως του γεγονότος ότι τρία διαφορετικά σώματα επιβάλλουν φορολογίαν επί του εισοδήματος τα μερίσματα τα εισπραττόμενα από Έλληνας και Τούρκους δεν θα απαλλάττανται του φόρου εισοδήματος. Η Επιτροπή πληροφορήθη ότι οι Κοινοτικά Συνελεύσεις θα επιφέρουν τοιαύτας τροποποιήσεις εις την Νομοθεσίαν των ούτως ώστε να απαλλάττουν τους Κυπρίους μετόχους από τοιαύτην φορολογίαν.

Το εδάφιον (1) του άρθρου 3 τροποποιείται ως ακολούθως:

Αι λέξεις «μη υπερβαίνοντες τας» εις την τετάρτην και πέμπτην γραμμήν του Ελληνικού κειμένου και εις την δευτέραν γραμμήν του Τουρκικού κειμένου να αντικατασταθούν διά της λέξεως «εξ».

Η Επιτροπή εμελέτησεν επίσης και το Καταστατικόν της Τραπεζής Αναπτύξεως, αλλά δεν συμφωνεί πλήρως με τας προνοίας ωρισμένων άρθρων του Καταστατικού. Δοθέντος όμως ότι η Επιτροπή, καθώς και η Βουλή, δεν έχει καμμίαν δικαιοδοσίαν προς τροποποιήσιν του Καταστατικού εθεώρησε καλόν απλώς να αναφέρη τούτο εις την Βουλήν.

Η Επιτροπή εισηγείται εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου ως τούτο ετροποποιήθη υπ' αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΚΕΜΑΛ ΝΤΕΝΙΖ:

(Ανάγνωσις της εκθέσεως εις την Τουρκικήν Γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Η Έκθεσις ανεγνώσθη και εις την Ελληνικήν και εις την Τουρκικήν. Εις την εν λόγω Έκθεσιν εμείνουνται και το όνομά μου και εκείνο του συναδέλφου μου κ. Κεμάλ Ντενίτζ. Δεν έχομεν ιδέαν ότι συνεκροτήθη οιαδήποτε συνεδρίασις διά την σύνταξιν της Εκθέσεως. Διότι, εάν είχε συγκροτηθή τοιαύτη συνεδρίασις ή εάν είχομεν πληροφορηθή περί τούτου προ της ετοιμασίας και κυκλοφορίας της Εκθέσεως, θα ηδυνάμεθα να εξασφαλίσωμεν όπως αυτή συμπεριλάβη και τας απόψεις μας. Διότι κατά την διάρκειαν των εις την Επιτροπήν συζητήσεων επί της ουσίας υπεβλόμεν ωρισμένα σημεία και προεκαλέσαμεν επ' αυτών συζήτησιν. Διά τον λόγον τούτο εθεώρησα ορθόν όπως διασαφηνισθή το πράγμα. Διότι, ως εκ του γεγονότος ότι εις την Έκθεσιν εμφανίζονται το όνομά μου και εκείνο του συναδέλφου μου κ. Κεμάλ Ντενίτζ, αι δε απόψεις μας δεν απαντώνται εις αυτήν, δυνατόν να εννοηθή ότι η Έκθεσις αυτή έχει τύχει και της ιδικής μας εγκρίσεως. Συναφώς προς αυτό το θέμα θα ήθελα, εν πρώτοις, να υποβάλω προς την Βουλήν τα εξής: Καθ' ά ημείς αντιλαμβανόμεθα

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα ήθελα να διακόψω τον έντιμον ομιλητήν, αλλά θα ήθελα να ξέρω αν το πρώτον σημείον είναι ότι η έκθεσις η

οποία φέρει το όνομα του κ. Χαλίτ και του κ. Ντενίλ ητοιμάσθη χωρίς ο κ. Χαλίτ και ο κ. Ντενίλ να έχουν γνώσει του περιεχομένου.

X. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Είναι ακριβώς δι' αυτόν τον λόγον που δεν υπάρχουν εις την Έκθεσιν και αι απόψεις μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να ακούσω τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Πραγματικώς με εκπλήττων τα όσα έχω ακούσει. Αι συζητήσεις δεν γίνονται εις μίαν μόνην συνεδρίασιν και γίνεται η έκθεσις. Διά να μελετηθή ένα Νομοσχέδιον γίνονται ως επί το πλείστον πέραν των δύο ή τριών συνεδριάσεων. Δυστυχώς ωρισμένα Μέλη των Επιτροπών δεν έρχονται εις όλας τας συνεδριάσεις συνεχώς, αλλά έρχονται εις ωρισμένας εις τας οποίας εκθέτουν τας απόψεις των και πλειστάκις προτού τελειώση η συζήτησις εις τας Επιτροπάς αποσύρονται. Εφ' όσον κατά τας συνεδριάσεις των Επιτροπών αυτών δεν εγείρονται ενστάσεις, βεβαίως εις τας εκθέσεις δεν αναφέρονται, και διά τον λόγον αυτόν πλειστάκις εις τας εκθέσεις αναφέρονται ονόματα Βουλευτών οι οποίοι ευρίσκονται εις τας συνεδριάσεις των Επιτροπών, όχι εις όλας τας Επιτροπάς αλλά εις ωρισμένας εξ αυτών, και δεν αποκλείεται βεβαίως ωρισμένα τα οποία συζητούνται να μην είναι εν γνώσει των διότι δεν ήσαν παρόντες εις μίαν ή δύο συνεδριάσεις. Αλλά εάν επεριμέναμεν να είναι πάντοτε εις όλας τας συνεδριάσεις όλα τα πρόσωπα διά να κάναμεν εκθέσεις τότε δεν θα μπορούσαμεν να παρουσιάσωμεν ούτε μίαν έκθεσιν εις την Βουλήν. Το ότι δε εις την τελευταίαν συνεδρίασιν ο έντιμος συνάδελφος κύριος Χαλίτ και ο έντιμος συνάδελφος κύριος Ντενίλ δεν ήσαν παρόντες είναι γεγονός. Αλλά ειδοποιήθησαν. Ήτο όμως άλλος αντιπρόσωπος των εντίμων συνάδελφων εκ μέρους των Τούρκων, ο οποίος δεν είχε φέριε καμμίαν απολύτως ένστασιν όταν είχαμεν εξουσιοδοτήσει ωρισμένα πρόσωπα να κάμουν την έκθεσιν ακριβώς επί της γραμμής η οποία έχει γίνει σήμερα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ.

X. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Εις όλας τας συνεδριάσεις της Επιτροπής είμεθα παρόντες είτε εγώ είτε ο συνάδελφός μου Κεμάλ Ντενίλ είτε και οι δύο μαζί. Εις την τελευταίαν συνεδρίασιν, την οποίαν συνεκρότησεν η Επιτροπή, είμαι βέβαιοι ότι ήτο παρών ο κ. Κεμάλ. Εις ουδεμίαν συνεδρίασιν συγκροτηθείσαν κατόπιν προσκλήσεως συνετάχθη Έκθεσις. Το περισσότερο, το οποίον θα ηδυνάμην να είπω διά τον έντιμον Πρόεδρον, είναι ότι είκαμε λάθος. Διότι ουδεμία συνεδρίασις συνεκλήθη με προσκλήσεις, εις την οποίαν να μη είμεθα παρόντες και εγώ και ο κ. Κεμάλ Ντενίλ. Εάν ο Πρόεδρος, ο οποίος είκαμε λάθος — και διά να μην υπάρξη παρεξήγησις, αναφέρομαι εις τον Πρόεδρον της Δημοσιονομικής Επιτροπής — αποδείξη ότι είκαμε συνεδρίασιν κατόπιν προσκλήσεως διά την σύνταξιν Εκθέσεως, θα απολογηθώ εις αυτόν δημοσίως.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Τα όσα έχει πει ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαλίτ είναι πραγματικώς ως εάν ήτο η πρώτη φορά που ήρχετο εις τας συνεδριάσεις των Επιτροπών, της Οικονομικής Επιτροπής ουδέποτε εγένετο πρόσκλησις διά να γίνη ξεχωριστή έκθεσις, ειδική συνεδρίασις διά να γίνη έκθεσις. Όταν όλα τα ζητήματα συζητούντο και απεφασίζετο ποια θα είναι η στάσις μας, ανετίθετο πάντοτε εις δύο τρία πρόσωπα τα οποία θα είκαμναν την έκθεσιν συμφώνως των όσων είχαμεν συζητήσει. Εάν δεν υπήρχε τίποτε με το οποίον δεν συμφωνεί κανείς από τα Μέλη, δεν είχαν από τα Μέλη, δεν είχαν παρά να το αναφέρη προηγουμένως. Ο έντιμος κύριος Χαλίτ Αλή Ριζά όταν αναφέρη ότι ήτο πάντοτε παρών χωρίς να απου-

σίαση ούτε ένα λεπτόν. . . συγγνώμη φαίνεται ότι έχω παρεξηγήσει τα όσα έχει πει ο έντιμος κύριος Χαλίτ. Εις τας συνεδριάσεις οι έντιμοι κύριοι συνάδελφοι ήσαν είτε ο ένας είτε ο άλλος όπως έχουν πει. Αλλά δεν πιστεύω να θέλουν να επιμένουν ότι ήσαν παρόντες συνεχώς εις όλας τας συνεδριάσεις αμφοτέροι, από της αρχής μέχρι τέλους. Το όλον ζήτημα το οποίον μου είχαν αναφέρει εμένα ο έντιμος συνάδελφος κύριος Χαλίτ. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα εισέλθωμεν εις το ζήτημα του τι έπρεπε να περιέχη η έκθεσις εις το στάδιον αυτό εξετάζομεν κατά πόσον η έκθεσις ήτο ενώπιον όλων των μελών και κατά πόσον είχαν γνώσει της εκθέσεως προτού η έκθεσις κυκλοφορήση. Επομένως τα σημεία τα οποία χρειάζεται η Βουλή να γνωρίζη είναι:

- (1) Έγινε ειδική συνεδρίασις εις την οποίαν εξουσιοδοτήθησαν πρόσωπα εις το να συντάξουν την έκθεσιν;
- (2) Ειδοποιήθησαν επισήμως όλα τα μέλη ότι θα υπάρξη συνεδρίασις, και εις την συνεδρίασιν αυτήν ελήφθη αυτή η απόφασις;
- (3) Εκκυκλοφόρησεν η έκθεσις την οποίαν ητοιμάσαν οι εξουσιοδοτηθέντες ούτως ώστε να έλθη εις γνώσιν όλων των μελών της Επιτροπής προτού σταλή, προτού κυκλοφορήση;

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Όταν είχε γίνει η τελευταία συνεδρίασις της Επιτροπής Οικονομικών, είχαμεν δώσει οδηγίας εις τον έντιμον συνάδελφον κύριον Γιαμάκη, και αφού εξηγήσαμεν τι ακριβώς θα εγράφετο εις την έκθεσιν, να αναλάβη να ετοιμάση την έκθεσιν επί των γραμμών επί των οποίων του είχαμεν αναθέσει, και αφού την δείξη εις τους συνάδελφους Τούρκους να γίνη η έκθεσις αυτή. Η έκθεσις αυτή έγινε, ως έχει λεχθή, υπό του εντίμου συνάδελφου εις την Ελληνικήν, εδόθη δε να γίνη μετάφρασις και εις την Τουρκικήν. Εάν οι έντιμοι συνάδελφοι Τούρκοι ενόμιζαν ότι υπήρχε κάτι με το οποίον δεν συμφωνούσαν όταν εγένετο η έκθεσις, δεν είχαν παρά να φέρουν ένστασιν και να την διορθώσωμεν. Μέχρι της τελευταίας στιγμής καμμίαν ένστασιν δεν είχαμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα το οποίον ηγέρθη και το οποίον πρέπει να τεθή έχει ως εξής: Η έκθεσις της Επιτροπής Οικονομικών ητοιμάσθη υπό του εντίμου Βουλευτού κ. Γιαμάκη κατόπιν αποφάσεως της αρμοδίας Επιτροπής όπως εξουσιοδοτήση τον κ. Γιαμάκη να ετοιμάση την έκθεσιν της Επιτροπής. Δεν έχει καταστή σαφές κατά πόσον η Επιτροπή όταν είχε την συνεδρίασιν αυτήν προειδοποίησε τα μέλη της ότι εις την συνεδρίασιν αυτήν θα ελαμβάνετο απόφασις όπως εξουσιοδοτηθή μέλος της Επιτροπής διά την ετοιμασίαν εκθέσεως εκ μέρους της Επιτροπής. Επομένως είναι φανερόν ότι δεν μπορεί να ισχυρισθή τις ότι όλα τα μέλη της Επιτροπής εγνωρίζον ότι η Επιτροπή θα ελάμβανεν την απόφασιν να διορίση πρόσωπον όπως ετοιμάση την έκθεσιν. Επίσης από την απόφασιν της Επιτροπής όπως αναθέση εις τον έντιμον Βουλευτήν κ. Γιαμάκη να ετοιμάση έκθεσιν δεν είναι σαφές κατά πόσον η Επιτροπή συνεφώνησεν, ότι η έκθεσις του κ. Γιαμάκη θα κυκλοφορήση προτού περιέλθη εις γνώσιν της Επιτροπής. Ούτε εμφανίζεται από την απόφασιν της Επιτροπής κατά πόσον η εξουσιοδότησις εις τον κ. Γιαμάκη ήτο να ετοιμάση προσχέδιον εκθέσεως, το οποίον να εγκριθί υπό της Επιτροπής, ή κατά πόσον να ετοιμάση το τελικόν κείμενον της εκθέσεως το οποίον να αποσταλή γενικώς προς την Βουλήν. Επομένως επί θέματος διαδικασίας η ουσία πρέπει να έχη ως εξής: Η ουσία της υποθέσεως πρέπει να τεθή ως εξής: Αποτελεί η έκθεσις την οποίαν έχομεν ενώπιόν μας έκθεσιν των απόψεων των μελών της Επιτροπής ή αντιπροσωπεύει τας απόψεις της πλειοψηφίας των μελών; Επειδή τούτο δεν είναι δυνατόν να είναι γνωστόν λόγω της διαδικασίας η οποία έχει ακολουθηθή, θα θεωρήσωμεν την έκθεσιν η οποία είναι μεν γνωστή ως μη συμπληρωθείσα, θα

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΤΕ

αναβάλλωμεν την συνεδρίασιν της Βουλής μέχρι της αύριον της 5ης απογευματινής ώρας και θα συνέλθω σήμερον η Επιτροπή Οικονομικών διά να συμπληρώση την έκθεσιν η συμπληρωθείσα έκθεσις ως και όλη η συζήτησις του Νομοσχεδίου έχει χαρακτηρισθή ως θέμα επείγουσας φύσεως, και θα συνεχίσωμεν με την συζήτησιν του Νομοσχεδίου, το οποίον ήδη εχαρακτήρισαμεν ως Νομοσχέδιον επείγουσας φύσεως, την 5ην απογευματινήν ώραν της αύριον. Η Βουλή επομένως θα διακόψη την εργασίαν της και θα συνεχίσω αργότερον. Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, παρ' όλων ότι σέβομαι την απόφασιν την οποίαν ήδη ανεκινώσατε, εν τούτοις επιτρέψατέ μου να υποδείξω ότι υπάρχει και άλλος τρόπος αντιμετώπισεως του εγερθέντος θέματος.

Είμαι βέβαιος ότι δεν θα υπάρξη καμμία ένστασις ώστε να θεωρηθή η αναγνωσθείσα έκθεσις ως έκθεσις της πλειοψηφίας των παρόντων μελών κατά τας συνεδριάσεις της Επιτροπής. Εφ' όσον δε τόσον ο έντιμος κ. Χαλίτ όσον και ο έντιμος κύριος Κ. Ντενίτζ είναι αυτήν την στιγμήν παρόντες εις την αίθουσαν των συνεδριάσεων, δύναται αναμφιβόλως προ της δευτέρας αναγνώσεως του κειμένου του Νομοσχεδίου, ήτοι κατά την διεξαγωγήν της γενικής συζήτησεως, να αναπτύξουν τας απόψεις των επί του Νομοσχεδίου και να διευκρινίσουν τα σημεία επί των οποίων διαφωνούν. Ο λόγος διά τον οποίον προβαίνω εις την εισήγησιν αυτήν, κύριε Πρόεδρε, είναι διότι ήδη δι' αποφάσεως της πλειοψηφίας της Βουλής εχαρακτήρισθη το Νομοσχέδιον αυτό ως επείγον, και επομένως εάν η συνεδρίασις της Βουλής ανεβάλλετο μέχρις αύριον, κατ' ουσίαν δι' ένα απλώς τυπικόν λόγον, θα ανετρέπετο η απόφασις αυτή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ντενίτζ.

ΚΕΜΑΛ ΝΤΕΝΙΖ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Γνωρίζετε ότι εγώ εις τας συνεδριάσεις της Επιτροπής ήρχισα να προσέρχωμαι από των αρχών του έτους. Προηγούμενος εις ουδεμίαν Επιτροπήν είχον αναλάβει καθήκοντα. Τώρα έλαβον γνώσιν περί του πώς εργάζονται αι Επιτροπαί. Το μόνον πράγμα είναι ότι ο έντιμος Πρόεδρος μας της Δημοσιονομικής Επιτροπής ανέφερον ότι ημείς πολλάκις δεν παρέστημεν εις τας συνεδριάσεις. Όταν η Γραμματεία της Βουλής με εκάλει, παρευρισκόμην εις αυτάς τας συνεδριάσεις. Τέλος, κατά την εξέτασιν αυτού του Νομοσχεδίου διά την σύνταξιν της Εκθέσεως αυτής, συνεκροτήθησαν τρεις συνεδριάσεις, εις τας οποίας και παρευρέθην. Μόνον που εις την τελευταίαν συνεδρίασιν, όπως θα ενθυμούνται ο έντιμος κ. Πρόεδρος και οι άλλοι συνάδελφοί μου, παρέστησαν κατόπιν προσκλήσεως ο Υπουργός Οικονομικών και ο εκπαιρογνώμων, ο οποίος εβρόθη εις την ίδρυσιν της Τραπεζής. Εκείνο δε, το οποίον εγώ αντελήφθην φεύγων κατά το τέλος της συνεδριάσεως, ήτο ότι εις το τέλος της συνεδριάσεως εκείνης θα συνηρχόμεθα εις μίαν ακόμη συνεδρίασιν και θα συνετάσσομεν την Έκθεσιν αυτήν. Επεριμέναμεν μέχρι της Πέμπτης, οπότε θα διενείμετο η Έκθεσις, αλλ' ημείς δεν εκλήθημεν δι' αυτό το ζήτημα. Δυστυχώς δε δεν έχω ιδέαν ότι ο έντιμος κ. Γιαμάκης ωρίσθη διά να κάμη αυτήν την εργασίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα της εκθέσεως έληξε και περαιτέρω συζήτησις δεν θα επιτραπή επί του θέματος. Ήδη η έκθεσις εθεωρήθη ως μη συμπληρωθείσα επομένως το μόνον θέμα το οποίον μένει να εξετάσσομεν είναι κατά πόσον η Οικονομική Επιτροπή δύναται να συνέλθω το απόγευμα της σήμερον και να συμπληρώση την έκθεσίν της μέχρι της 5ης απογευματινής ώρας οπότε θα συνεχίσωμεν σήμερον ή κατά πόσον θα έπρεπε να συνεχίσωμεν την 5ην απογευματινήν ώραν της αύριον. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Τα Ελληνικά Μέλη δεν έχουν να προσθέσουν τίποτε άλλο. Αν έχουν τα Τουρκικά Μέλη μπορούν να μας το φέρουν να το προσθέσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διά να γίνη συνεδρίασις πρέπει να είναι παρόντα και τα Ελληνικά και τα Τουρκικά Μέλη. Εκείνο το οποίον ζητείται από την Επιτροπήν είναι να συνεδριάσω ως Επιτροπή σήμερον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Να συνεδριάσσομεν η ώρα 3 μ.μ. και να γίνη συνεδρίασις η ώρα 5. Να ξεμπερδεύωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ;

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Υπάρχει, λοιπόν, μία διαφορά αντιλήψεως των πραγμάτων. Ημείς, όταν ομιλούμεν περί συνεδριάσεως, εννοούμε συνεδρίασιν. Δεν γίνεται να λέγεται ανα μας το δώσουν τα Τουρκικά Μέλη και να το προσθέσωμεν. Δι' αυτόν τον λόγον είναι ανάγκη να συγκροτηθή συνεδρίασις, ημείς δε είμεθα έτοιμοι να προσέλθωμεν καθ' οιαδήποτε ώραν, η οποία θα ορισθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η συνεδρίασις θα γίνη την 3ην απογευματινήν ώραν. Όσον αφορά το θέμα το οποίον ήγειρεν ο κ. Σαββίδης, δηλαδή ότι τα Ελληνικά Μέλη δεν έχουν να προσθέσουν τίποτε, αναφέρεται εις το γεγονός ότι η έκθεσις εχαρακτήρισθη ως έκθεσις της πλειοψηφίας και ότι ο σκοπός της συνεδριάσεως ήτο απλώς διά να συμπληρωθή η έκθεσις παρατιθεμένων και των απόψεων της μειοψηφίας. Εν τούτοις όμως θα ήτω ορθόν, εφ' όσον αι απόψεις θα παρατεθούν, να συζητηθούν και επομένως η συνεδρίασις θα λάβη χώραν την 3ην απογευματινήν ώραν η δε συζήτησις τήν 5ην απογευματινήν ώραν.

Η Βουλή αναβάλλει μέχρι της 5ης απογευματινής ώρας.

(Ώρα διακοπής 12.10 π.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 5.40 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζομεν την συζήτησιν του Νομοσχεδίου «Ο περί Οργανισμού Κυπριακής Αναπτύξεως Ατδ. (Ωρισμένοι Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ όπως η συμπληρωματική έκθεσις αναγνωσθή εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Κατά την συνεδρίαν, ήτις έλαβε χώραν την 3ην μ.μ. της 30ής Μαρτίου 1963, συνεφωνήθη όπως προστεθούν τα ακόλουθα εις την Έκθεσιν της Επιτροπής επί των Δημοσιονομικών επί του Νομοσχεδίου του τιτλοφορουμένου «Ο περί Οργανισμού της Κυπριακής Αναπτύξεως Λίμιτεδ (Ωρισμένοι Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963».

Αι απόψεις των Τούρκων Βουλευτών επί του ανωτέρω Νομοσχεδίου αι εκφρασθείσαι κατά την συνεδρίαν της Επιτροπής, έχουν ως ακολούθως:

- (α) Το μέρος 6% το οποίον ζητείται να εξασφαλισθή εις το ιδιωτικόν κεφάλαιον είναι, λαμβανομένης υπ' όψιν της εξαίρεσεως εκ της φορολογίας, περισσότερον του δέοντος. Εν τη πραγματικότητι θα ήτω προτιμότερον η Τράπεζα Αναπτύξεως να ήτω ίδρυμα ανήκον εις την Δημοκρατίαν.
- (β) Αι εξαίρεσεις εκ της φορολογίας αίτινες εμφανίζονται εν άρθροις 4 και 5 του Νομοσχεδίου έχουν διατυπωθή εν γενικαίς γραμμαίς. Δεδομένου ότι δεν δύναμεθα να παραχωρήσωμεν φόρους και δασμούς πλην εκείνων τους οποίους επιβάλλει η Βουλή των Αντιπροσώπων, η

ερμηγεία του όρου «φόρος» δέον να περιορισθή εις τον φόρον τον επιβαλλόμενον υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Είναι γεγονός ότι αι Κοινοτικά Συνελεύσεις έχουν κευρωμένως αποδεχθή να παραχωρήσουν την ιδίαν εξαίρεσιν εκ των υπ' αυτών επιβαλλομένων φόρων.

Τηρουμένων των ανωτέρω επιφυλάξεων, οι Τούρκοι Βουλευταί συμμερίζονται τας εν τη εκθέσει αναφερομένας απόψεις.

Ο κ. Ιμπραχίμ Ορχάν διατηρεί επιφυλάξεις ως προς οιονδήποτε θέμα περί παραχωρήσεως προνομίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η εκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΚΕΜΑΛ ΝΤΕΝΙΖ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν Γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Ο κ. Σαββίδης και ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, ο κ. Ορχάν και ο κ. Ζιαρτιδής.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμς κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι.

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον μου θυμίζει την παροιμίαν «απ' εδώ κρεμμός και απ' εκεί λάκκος», και εξηγούμαι.

Είμαι ίσως ο πρώτος απ' εκείνους οι οποίοι ήθελαν την ίδρυσιν μιας Τραπεζής Αναπτύξεως, ως η προτεινομένη, και βεβαίως η Τράπεζα αυτή είχα πιστεύσει ότι θα ήτο μία τράπεζα η οποία θα ημπορούσε να χρηματοδοτήσει επιχειρήσεις όλων των ειδών με ένα λογικόν τόκον. Διότι άλλως είμαι της γνώμης ότι δεν θα εξυπηρετούσε πραγματικώς όπως έπρεπε να εξυπηρετήση τον σκοπόν της. Αλλά σήμερα με το υπό ψήφισιν Νομοσχέδιον αναλαμβάνει η Κυβέρνησις να διδῃ μέρισμα εις τας μετοχάς προς 6% ηγγυημένον και χωρίς φόρον εισοδήματος, ως επίσης και ελευθέραν πληρωμήν οποιουδήποτε τόκου διά μίαν πενταετίαν διά τα κέρδη τα οποία θα ήθελε πραγματοποιήση η Εταιρεία. Λαμβανομένου υπ' όψιν του μερίσματος 6%, και λαμβανομένου υπ' όψιν ότι αι μετοχαί «B» αι οποιαί θα αγορασθούν από την Κυβέρνησιν δεν θα είχαν μέρισμα διά τα πρώτα έτη, ως επίσης και τα δάνεια τα οποία θα εξασφάλιζαν εκ του εξωτερικού τα οποία ίσως θα ήσαν μεταξύ 4% και 5% ίσως και 5 1/2%, έχει υπολογισθή ότι ο τόκος θα κοστίζη εις την Τράπεζαν υπό ίδρυσιν περί τα 5%. Λαμβανομένου υπ' όψιν ότι τα έξοδα διαχειρίσεως θα είναι περί τα 2%, πλέον 1/2% διά πιθανάς ζημίας τας οποίας πιθανόν να υποστή η Τράπεζα, και αι οποιαί είναι συνήθεις εις όλας τας τραπεζάς, καταλήγομεν ότι το κόστος της Τραπεζής θα είναι ουχί ολιγώτερον των 7% αλλά περίπου 7 1/2%. Και εφ' όσον η Τράπεζα αυτή δεν είναι τράπεζα η οποία δεν πρόκειται να κάμη κέρδη, αλλά είναι τράπεζα η οποία υποτίθεται ότι θα πραγματοποιή ορισμένα κέρδη, ευκόλως κανείς δύναται να υπολογίση ότι ο τόκος ο δανειστικός τον οποίον θα προσφέρη θα είναι περί τα 8%. Αυτό το γεγονός δεν θα είναι πολύ ευχάριστον διά τους βιομηχανίους οι οποίοι ήλπιζαν προηγουμένως να χρηματοδοτώνται διά την ανάπτυξιν διαφόρων βιομηχανιών ή τουριστικών κέντρων ή γεωργικών επαυλεύων διότι τον τόκον αυτόν θα μπορούσαν να τον εξασφαλίσουν και μέσω των Εμπορικών Τραπεζών και μάλιστα εις χαμηλότερον τόκον. Η διαφορά είναι η εξής: 'Ότι τα δάνεια σήμερα θα γίνουν μακροπρόθεσμα ενώ τα δάνεια τα οποία γίνονται μέσω των Εμπορικών Τραπεζών είναι βραχυπρόθεσμα. Αλλά και εις τούτο δεν ευσταθεί αυτή η σκέψις, διότι να μεν αι Εμπορικοί Τράπεζαι κάμνουν βραχυπρόθεσμα δάνεια, αλλ' ως μας έχει αποδείξει το παρελθόν ουδέποτε έχουν βιάσει βιομηχανίας ή άλλας διά να πληρώσουν εντός βραχυπρόθεσμου προθεσμίας, και εις την πραγματικότητα ίσως πολλάς φορές αυταί αι βραχυπρόθεσμοι χρηματοδοτήσεις είναι πλέον ευκολυντικά από τας μακροπρόθεσμοις αι οποιαί υποτίθεται ότι θα δίδονται υπό της υπό ίδρυσιν τραπεζής. Έν άλλο σοβαρόν ζήτημα ότι δίδοντες ένα 6% εισόδημα, μέρισμα επί των

μετοχών, ελευθερον φόρου εισοδήματος, θα έχωμεν ένα δυσάρεστον επηρεασμόν επί του τόκου, του δανειστικού τόκου, εις τον τόπον μας, διότι εάν αποσυρθώσι χρήματα από τας τραπεζάς διά να τοποθετηθούν εις την Τράπεζαν αυτήν ίσως να παραστή ανάγκη αι τράπεζαι, εμπορικοί τράπεζαι, να υποχρεωθούν να ακολουθήσουν τον ένα ή άλλον τρόπον οπότε το αποτέλεσμα θα είναι ότι ο δανειστικός τόκος θα αυξηθῆ, πράγμα το οποίον έπρεπε να αποφεύγωμεν, και αι προσπάθειαι μας θα έπρεπε να είναι να ολιγοστεύσωμεν τον δανειστικόν τόκον. Επίσης ένα άλλο σημείον το οποίον θα ήθελα να εγείρω είναι το εξής:

Σήμερα με το να δίδωμεν μέρισμα ελευθερον φόρου εισοδήματος, είναι τελείως λανθασμένη η γνώμη ότι θα δώσωμεν την ευκαιρίαν εις μικροκαταθέσεις να επωφεληθούν του οφελήματος τούτου, διότι εις την πραγματικότητα ο μικρός καταθέτης, ο οποίος δεν έχει μεγάλα εισοδήματα, δεν θα έχη να επωφεληθῆ παρά το 6%, και συν τω χρόνω θα χάση την ελευθερίαν της ελευθέρας ρευστότητος του χρήματός του, διότι πιθανόν να μην ευρίσκωνται αμέσως αγορασταί αυτών των μετοχών εν ή περιπτώσει που θα ήθελε να τας διαθέσῃ, ενώ τουναντίον εκείνοι οι οποίοι πραγματικώς θα επωφεληθούν θα είναι οι έχοντες αρκετά χρήματα και μεγάλα εισοδήματα, και εις τους οποίους θα συνέφερε ίσως να αγοράσουν αυτάς τας μετοχάς και να εισπράξουν το εισόδημα των 6% ελευθερον πληρωμών, ελευθερον φόρου εισοδήματος, έστω και εάν έχαναν εις το τέλος των δέκα ετών ολόκληρον το κεφάλαιόν των και με τον τρόπον αυτόν θα εδημιουργούσαμεν ένα επίσημον τρόπον φοροδιαφυγής από πρόσωπα, ή εταιρείας, τα οποία πληρώνουν υψηλόν φόρον εισοδήματος. Αλλά εν από τα πλέον σημαντικά επίσης είναι το εξής: 'Ότι σήμερα η Κυβέρνησις αναλαμβάνουσα εάν υπάρξη έλλειμμα ή δεν υπάρχουν κέρδη, να πληρώσῃ αυτό το μέρισμα των 6% θα είναι υποχρεωμένη η Κυβέρνησις να πληρώσῃ από το Πάγιον Ταμείον τα ποσά αυτά τα οποία μπορούν . . .

Μπορώ να εξακολουθήσω;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ουδείς σας διέκοψεν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Είχα σταματήσει, έντιμς κύριε Πρόεδρε, διότι δεν ακούουν οι . . . Αλλ' επίσης όπως έχω πει, εν η περιπτώσει η Τράπεζα αυτή δεν είχαν ωρισμένα κέρδη διά να πληρώσῃ αυτό το 6%, το οποίον έχει τεθῆ υπό την εγγύησιν της Κυβερνήσεως, η Κυβέρνησις θα κληθῆ να πληρώσῃ αυτό το ποσόν, το οποίον ίσως ανέληθῃ μέχρι του ενός εκατομμυρίου λιρών, μη συμπεριλαμβανομένου του φόρου εισοδήματος τον οποίον θα χάση κατά την διάρκειαν των ετών αυτών, και ο οποίος ίσως θα είναι άλλο έν εκατομμύριον λιρών. Δεδομένου δε ότι σήμερα ψηφίζοντες τον Νόμον αυτόν αναλαμβάνομεν να πληρώσωμεν το ποσόν αυτό του ενός εκατομμυρίου λιρών ή μέρος τούτου. Δι' αυτό θα ήτο καλόν προτού απεφασίζαμεν να εξετασθῆ πολύ επισταμένως και το καταστατικόν της Εταιρείας αυτής, διότι εις το καταστατικόν αυτό υπάρχουν τόσα πολλά άρθρα τα οποία δίδουν τόσα δικαιώματα εις το Συμβούλιον που μια κακή διαχείρισις μπορεί να στοιχίση εις την Κυβέρνησιν πολλά χρήματα, χωρίς να μορῆ η Βουλή να έχη κανένα έλεγχον επί τούτου. Δεν θα ήθελα ν' αναφερθῶ επί των άρθρων, με τα οποία δεν συμφωνώ, διότι αυτά είναι πάρα πολλά, και τα οποία αφ' ενός μεν δεν θα μπορούσαμεν ν' αλλάξωμεν διότι και εάν πρόκειται να τα αλλάξωμεν θα είχαν αργότερον το δικαίωμα να τα μετατρέψουν εκτός εάν ωρίζαμεν εις τον Νόμον ότι οφείλουν να ακολουθήσουν το καταστατικόν το οποίον θα διωρθώναμεν και δεν θα είχαν το δικαίωμα να τα μετατρέψουν εάν δεν έπαιρναν την συγκατάθεσιν της Βουλής. Δι' αυτόν τον λόγον, κύριε Πρόεδρε και έντιμοι συνάδελφοι, έχω πει εις την αρχήν το ρητόν εκείνον, διότι σκέπτομαι ότι εάν ζητήσωμεν να μην ψηφισθῆ σημαίνει ίσως την μη ίδρυσιν την Τραπεζής αυτής, πράγμα το οποίον δεν θα ήθελα. Δι' αυτό θα το ψηφίσω με δυσκολίαν και θα

ζητήσω να συστηθεί εις την Κυβέρνησιν να συστήσῃ εις τα Συμβούλια της και εις τους υπευθύνους να είναι πολύ προσεκτικοί και να επανεξετάσουν το καταστατικόν των και να το διορθώσουν όπως πρέπει. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα παρεκάλουν τους εντίμους Βουλευτάς οι οποίοι θα αγορεύσουν να έχουν υπ' όψιν των ότι το νέον μικρόφωνον είναι πολύ ευαίσθητον, και επομένως να μην ομιλούν πολύ πλησίον διά να μη γίνεται αυτός ο ενοχλητικός ήχος του βουίσμου.

Ο κ. Χαλχίτ Αλή Ριζά έχει τον λόγον.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι συνάδελφοι.

Το Νομοσχέδιον, το οποίον αποτελεί το θέμα της συζήτησεως απόψε, σχετίζεται, ως γνωστόν, με την ίδρυσιν Τραπεζης Αναπτύξεως. Ημείς θα επροτιμούσαμεν όπως μία τιοιαύτη Τράπεζα ιδρυθή ως οικονομικόν ίδρυμα ανήκον εις την Δημοκρατίαν. Δεν θα ενδιατρίψω επ' αυτού του σημείου περισσώτερον. Διά τον λόγον, όμως, απλώς ότι προέβην εις αυτήν την δήλωσιν θα προσπαθήσω να εξηγήσω εν ολίγοις διατί. Όπως συμβαίνει εις άλλας οικονομικώς καθυστερημένας χώρας, ούτω και εις την Κύπρον καταβάλλεται προσπάθεια προς ανάπτυξιν βάσει ενός αναπτυξιακού σχεδίου. Έν τοιοούτον κρατικόν αναπτυξιακόν σχέδιον καταρτίζεται και επιβλέπεται κατά την εφαρμογήν του υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας και της Βουλής μας. Δηλαδή, η ανάπτυξις της οικονομίας μας, όχι μόνον εις τον τομέα των Κυβερνητικών έργων αλλά και εις τον ιδιωτικόν τομέα των έργων, ανάγεται αρκούντως εις το Κυβερνητικόν προγραμματισμόν. Δι' αυτόν τον λόγον, διά να είναι δυνατόν να εφαρμοσθούν καλύτερον τα αναπτυξιακά μας σχέδια εις τον ιδιωτικόν τομέα, θα ήτο καλύτερον η Τράπεζα Αναπτύξεως να είναι έν οικονομικόν ίδρυμα, το οποίον να ανήκη εις την Δημοκρατίαν, δι' ημάς δε ως Κράτος θα εξησφαλίζοντο αι δυνατότητες να επωφελούμεθα ταχύτερον και κανονικώτερον των υφισταμένων δυνατοτήτων. Το να είναι η Τράπεζα Αναπτύξεως οικονομικόν ίδρυμα ανήκον εις την Δημοκρατίαν δεν θα απετέλει εμπόδιον εις την συμμετοχήν προσώπων του ιδιωτικού τομέως εις το κεφάλαιον της εν λόγω Τραπεζής. Όλοι θα ήδυναντο να συμμετέχουν δι' ομολόγων ωρισμένης προθεσμίας και επιτοκίου εις το κεφάλαιον αυτής της Τραπεζής. Επί του θέματος τούτου δύνανται να διατυπωθούν πολλαί ακόμη απόψεις. Αντιλαμβανόμεθα, όμως, τώρα ότι με τας ληφθείσας αποφάσεις δεν είναι δυνατόν να ακολουθηθή η οδός εκείνη. Διά τούτο, αφού διευτυώσαμεν κατ' αυτόν τον τρόπον την επιθυμίαν μας, θα εκθέσω τώρα εν συντομία μερικάς απόψεις μας σχετικώς με το νομοσχέδιον.

Ως αντιλαμβανόμεθα το πράγμα, διά να είναι δυνατόν να εξασφαλισθή η δημιουργία των επιχειρήσεων, αι οποίαι θα εξυπηρετήσουν την ανάπτυξιν μας, ειδικώς δε όταν ληφθή υπ' όψιν το γεγονός ότι μεταξύ τούτων μερικάί θα είναι νέαι και δεν θα είναι δυνατόν να είναι γνωστή η κατάστασις των από απόψεως κερδών, είναι ανάγκη όπως το ύψος του επιτοκίου, το οποίον θα ζητήται εις τα συναφθησόμενα διά τιοιαύτας επιχειρήσεις δάνεια, είναι κατάλληλον. Όταν υπό της Κυβερνήσεως δοθή εγγύησις διά μέρισμα 6%, έστω και αν ληφθούν υπ' όψιν τα κεφάλαια, τα οποία θα κατατεθούν από το Πάγιον Ταμείον της Δημοκρατίας και τα χαμηλότερα δάνεια τα οποία θα ληφθούν από ξένας χώρας, η κατά μέσον όρον δαπάνη, το τόκος των ποσών, τα οποία η Τράπεζα θα δύναται να παραχωρή ως δάνεια, θα είναι περί τα 5—5 1/2%. Όταν εις αυτό προστεθούν τα διοικητικά και άλλα έξοδα της Τραπεζής, τα οποία υπολογίζονται εις 2—2 1/2%, είναι αμφίβολον κατά πόσον η Τράπεζα θα είναι εις θέσιν να χορηγή δάνεια με επιτόκιον κάτω των 8% εις τας εν λόγω επιχειρήσεις. Διά τούτο θα ήτο ορθότερον όπως το μέρισμα, το οποίον θα είναι ηγγυημένον, είναι κατ' ανώτατον όριον 5% αντί 6%. Διότι, επιπροσθέτως προς το κέρδος, το οποίον θα δοθή εις αυτό το ποσοστόν, επιπροσθέτως προς το εν λόγω ποσόν, πρέπει να υπολογίζεται και το κατ' απαλλαγής

κέρδος, το οποίον θα δίδεται από διαφόρους φόρους, και το ούτω εξασφαλισθόμενον συμφέρον. Κατ' αυτόν τον τρόπον θα είναι δυνατή η εξασφάλισις της χορηγήσεως δανείων με ανώτατον επιτόκιον 7%, η δε επίτευξις της αναπτύξεως εις τον ιδιωτικόν τομέα, την οποίαν επιθυμούμεν θα είναι πλέον εφικτή. Συμφώνως προς έν επιχειρήμα, διά την εξασφάλισιν της εισδοχής εις αυτήν την Τράπεζαν και κεφαλαίων εκ του ιδιωτικού τομέως, θα ήτο ανάγκη όπως η τοποθέτησις τιοιούτων κεφαλαίων καταστή ελκυστική. Λόγω του γεγονότος ότι η Δημοκρατία επί του παρόντος διέθεσε ποσόν £600.000 διά την Τράπεζαν αυτήν και δυνατόν να διαθέσῃ και άλλα ποσά εις το μέλλον ως και του ότι ωρισμέναί ξένοι χώραι δυνατόν να παραχωρήσουν εις την Τράπεζαν αυτήν χαμηλότοκα δάνεια και λόγω του ότι πρέπει να ευρεθή κανονικώς έν λογικόν όριον διά το επιτόκιον, το οποίον θα λαμβάνεται διά τα δάνεια, τα οποία θα χορηγώνται υπό της Τραπεζής, θα έπρεπε να υπάρξη έν όριον και διά τας προϋποθέσεις, διά των οποίων η κατάστασις θα καθίστατο ελκυστική διά τα κεφάλαια του ιδιωτικού τομέως. Λαμβανομένον υπ' όψιν όλων αυτών των παραγόντων πιστεύομεν ότι το επιτόκιον τούτο, το οποίον θα είναι ηγγυημένον εις τον Νόμον, δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερον του 5%.

Το δεύτερον θέμα, το οποίον επιθυμώ να υποβάλω, σχετίζεται με τα άρθρα 4 και 5 του νομοσχεδίου. Όταν εις τα άρθρα αυτά χρησιμοποιήται ο όρος «φόρος», ούτος χρησιμοποιείται υπό την γενικήν του έννοιαν και εις γενικάς εκφράσεις, τιοιουτοτρόπως δε με την ερμηνείαν, την οποίαν δυνατόν να δώσουν ωρισμένοι, δυνατόν ούτος να επεκταθή και εις φόρους, τους οποίους δυνατόν να επιβάλουν αι Κοινοτικά Συνελεύσεις ή άλλα όργανα και αρχαί. Ημείς δεν πιστεύομεν ότι αυτή η ερμηνεία θα είναι ορθή. Αλλ' εν όψει της πιθανότητας να υπάρξη ισχυρισμός διά τιοιαύτην ερμηνείαν, θεωρούμεν αναγκαίον όπως ο όρος «φόρος», ο οποίος χρησιμοποιείται εις τα άρθρα 4 και 5, περιορίζεται εις τους φόρους, οι οποίοι επιβάλλονται υπό της Βουλής μας. Εν σχέσει προς τα θέματα, τα οποία εξέθεσα, θα υποβάλωμεν τας αναγκαίας εισηγήσεις κατά την δευτέραν ανάγνωσιν του νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ορχάν.

Ι. ΟΡΧΑΝ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι συνάδελφοι.

Απόψε έχομεν συναθροισθή διά να συζητήσωμεν έν Νομοσχέδιον, το οποίον τείνει να προκαλέσῃ μεγάλης επιπτώσεις εις την οικονομικήν διάρθρωσιν της χώρας μας. Ο τίτλος του Νομοσχεδίου είναι κο περί Οργανισμού Κυπριακής Αναπτύξεως Λτδ. (Ωρισμέναί Παραχωρήσεις) Νόμος. Η λέξις «παραχωρήσεις», δηλαδή «προνόμιον», είναι λέξις παλαιά, η οποία δεν ηχεί ευχαριστώ εις την ακοήν. Η λέξις αυτή συνήθως φαίνεται να είναι ενοχλητική εις την ακοήν ιδιαιτέρως ημών, οι οποίοι θεωρούμεν ότι ζώμεν εις μίαν χώραν κυβερνωμένην υπό καθεστώσ δημοκρατικόν. Διότι από απόψεως εννοίας αυτή σημαίνει εξαιρετικήν μεταχείρισιν κάποιου εκ της ολότητος των ομοίων του. Εάν δεν εμβραθύνομεν ακόμη ολίγον εις αυτήν την λέξιν, βλέπομεν ότι υπό την επιφάνειαν του όρου αποκαλύπτεται γυμνή η διάκρισις. Πράγματι, έστω και αν ο οργανισμός, ο οποίος θα ιδρυθή, δηλαδή ο Οργανισμός Αναπτύξεως, αρχισή να προσφέρῃ τας υπηρεσίας του υπό κανονικούς όρους λειτουργίας, ουδόλως δύναται να αμφισβητηθή ότι εις τον τομέα του θα επιτύχῃ την πραγματοποίησιν αρκετών έργων εις την υπηρεσίαν του τόπου. Αλλά, διά να εξασφαλισθή επιτυχία επί παραγκυρίου κλίμακος, θα ήτο αναγκαίον όπως προστατευώνται και, τουλάχιστον, γίνονται ενέργειαι όπως μη παραβλάπτωνται τα συμφέροντα εις εκείνους τους τομείς, οι οποίοι επηρεάζουν την οικονομίαν της χώρας όσον και οι βιομήχανοι, διά τους οποίους υπάρχει πρόθεσις όπως ενθαρρυνθούν εις τας επιχειρήσεις, ιδιαιτέρως δε όπως μη παραβλάπτωνται τα συμφέροντα παρομοίων τάξεων, περιλαμβανομένων και των απασχολουμένων εις τον τομέα του εμπορίου. Μάλιστα εις εκ των σημαντικώτερων παραγόντων, οι οποίοι είναι αναγκαίοι

διά την ίδρυση και επιτυχία μιας βιομηχανίας είναι, πέραν του κυκλοφορούντος κεφαλαίου, οι οικονομικοί δυνατότητες, διά των οποίων θα αντιμετωπισθούν οι δαπάναι των αναγκαίων μηχανημάτων και εγκαταστάσεων διά την εγκαθίδρυση του εργοστασίου. Λόγω του ότι τοιαύται δαπάναι δεν θα ήτο δυνατόν να αποβιβασθούν εις μικρόν χρονικόν διάστημα, η εξασφάλισις τούτων μέσω μακροπρόθεσμων δανείων εξασφαλίζει, πολύ φυσικά, μέγαν όφελος. Φυσικά, όσον χαμηλότερον είναι και το επιτόκιον, τόσο διευκολύνεται η επιτυχία. Ενώ οι παραχωρήσεις, διά τας οποίας προτείνεται όπως χορηγηθούν, θα συμπληρώσουν την διατάραξιν της ισορροπίας, την οποίαν ανέφερα. Διότι η προκαταβολή εγγύησις μερίσματος 6% διά τα χρήματα, τα οποία θα επενδυθούν εις αυτόν τον οργανισμόν, σημαίνει έναρξιν μεγάλης εκστρατείας συναγωνισμού, από απόψεως καταθέσεων, προς τας άλλας Εμπορικές Τραπεζάς. Εν όψει αυτής της καταστάσεως οι Εμπορικοί Τράπεζαι θα ηδύναντο μίαν εκ των εξής δύο εναπομεινουσών λύσεων να εφαρμόσουν: 'Η να δεχθούν αυτό το επιτόκιον, το οποίον είναι πολύ υψηλότερον των τρεχουσών τιμών, και να προστατεύσουν και διαφυλάξουν τας καταθέσεις των ή, μη υπερβαίνουσαι τας τρεχούσας τιμάς, να εξωθούν τας καταθέσεις των εις την αλλαγήν Τραπεζής και να τας αναζητήσιν κατόπιν ματαίως. Οι ιδιοκτήται δε εμπορικών επιχειρήσεων και άλλοι επαγγελματίαι, οι οποίοι και εις τας δύο περιπτώσεις δεν θα δύνανται να αποσπάσουν χρήματα από την ιδρυθησομένην νέαν τράπεζαν, θα αντιμετωπίσουν, με την σειράν, την οποίαν ανέφερα ανωτέρω, είτε την αύξησιν του επιτοκίου, το οποίον θα καταβάλλουν έναντι των χρεών των, είτε την μείωσιν του ορίου των προς αυτούς παραχωρουμένων πιστώσεων. Αι καταστάσεις αυταί και αύξησιν του τιμαριθμού θα προκαλέσουν και διατάραξιν της υφισταμένης αρμονίας του τόπου. Δεύτερον, με το να τυγχάνουν μεροληπτικής μεταχειρίσεως οι εισοδηματίαι ωρισμένης τάξεως διά της επί δέκα έτη εξαιρέσεως των εκ της καταβολής φόρων επί των μερισμάτων, τα οποία θα εισπράττουν με εγγύησιν έναντι των εις κεφάλαια καταθέσεων των εις τον οργανισμόν, εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν ο οργανισμός δεν θα δυνηθή να εξασφαλίση κέρδη, η εν λόγω τάξις θα λάβη ευεργετήματα δαπάναις των φορολογουμένων, οι οποίοι θα πληρώνουν φόρους εις τον δημόσιον προϋπολογισμόν. Τούτο δε θα είναι ωσαν να κραδαίνεται μάχαιρα, από απόψεως καταθέσεων, επί των Εμπορικών Τραπεζών. Εν πάση δε περιπτώσει, το πόσον δικαία θα είναι αυτή η κατάσταση είναι κάτι, το οποίον αξίζει να σκεφθή κανείς. Μία άλλη δε διάκρισις, ήτοι το να εξαιρήται επί πέντε έτη της πληρωμής φόρου κατ' εξαιρέσει και κατά παραχώρησιν έναντι ομοίων του οργανισμών ο οργανισμός ούτος, ο οποίος δεν θα είναι φιλανθρωπικόν ίδρυμα, αλλά θα ιδρυθή με σκοπόν να εξασφαλίζη και κατανέμη μερίσματα εις τους μετόχους του, δεν είναι δυνατόν να συμβιβάζεται με τας δημοκρατικάς αντιλήψεις.

Εάν πράγματι θέλωμεν να δημιουργήσωμεν έν έργον επωφελές διά τον τόπον, δυνάμεθα να το πράξωμεν, όχι διά της καταπιέσεως μιας τάξεως και της παροχής προστασίας εις άλλην, αλλά διά της εξασφαλίσεως της προστασίας των συμφερόντων των.

Γενικώς φρονούμεν ότι δυνάμεθα ευκόλως να λύσωμεν αυτό το πρόβλημα λαμβάνοντες υπ' όψιν τον κίνδυνον να αφήσωμεν εις δύσκολον θέσιν τους επιχειρηματίας και τους εμπόρους, αυξάνοντες τας καταθέσεις της Κυβερνήσεως και εξασφαλίζοντες τας καταθέσεις των ασφαλιστικών εταιρειών εις τας τραπεζάς. Ουδεμία αμφιβολία υπάρχει ότι, εάν παραμερισθούν τα εμπόδια, τα οποία έχω εκθέσει, ο οργανισμός ούτος, ο οποίος πρόκειται να ιδρυθή, θα διαδραματίσθη μέγαν και επωφελή ρόλον εις την ανάπτυξιν της βιομηχανίας μας, την εξοικονόμησιν συναλλάγματος, την εξάλειψιν της ανεργίας και την αξιοποίησιν των εγχωρίων προϊόντων μας. Είμαι της γνώμης ότι θα είναι η πλέον ορθή και επωφελής ενέργεια το να εξασφαλίση την υποστήριξιν όλων των τάξεων του λαού και όλων των οργανισμών, αποφεύγων τας παραχωρήσεις και προνόμια, ο οργανισμός ούτος ο οποίος

αναμένεται να επιταχύνη την ανάπτυξιν της βιομηχανίας μας εντός ατμοσφαιρας βεβαιότητας διά το μέλλον διά της ενθαρρύνσεως των επιχειρηματιών με την εξασφάλισιν οικονομικών δυνατοτήτων και της ενισχύσεως των με γνώσει και επιστημονικάς μεθόδους.

Εν συμπεράσματι, μολονότι δεν εγκρίνω αυτάς τας παραχωρήσεις, εν τούτοις, διά να μην εμποδίσω την ίδρυσιν αυτής της Τραπεζής, όπως και ο έντιμος συνάδελφός μου κ. Σαββίδης, ούτω και εγώ, παρά την επιθυμίαν μου, είμαι υποχρεωμένος να ψηφίσω αυτέρας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ζιαρτίδης.

Α. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Το υπό συζήτησιν θέμα είναι αρκετά σοβαρόν. Είναι ίσως εκ των σοβαρωτέρων τα οποία έχει συζητήσει η Βουλή Η CYPROS DEVELOPMENT CORPORATION LIMITED, διά την οποίαν καλούμεθα να ψηφίσωμεν ωρισμένας οικονομικής φύσεως παραχωρήσεις, δεν είναι μία συνήθης βιομηχανική ή πιστοδοτική επιχείρησις. Πρόκειται περί ενός οργανισμού από την επιτυχίαν ή την αποτυχίαν του οποίου πολλά θα εξαρτηθώσιν όσον αφορά την οικονομικήν και ιδιαίτερώς την βιομηχανικήν ανάπτυξιν της νήσου.

Περί του οργανισμού αυτού έγινε διά πρώτην και μόνην φοράν λόγος ενώπιον της Βουλής την 21ην Αυγούστου του 1961, όταν η Αυτού Μακαριότης ο Αρχιεπίσκοπος ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας προσεφώνησε το Σώμα. Η Αυτού Μακαριότης είπεν ότι, προς υποβοήθησιν της βιομηχανικής αναπτύξεως, η Κυβέρνησις απεφάσισε την ίδρυσιν Τραπεζής Αναπτύξεως εχούσης προορισμόν την πιστοδότησιν βιομηχανικών και άλλων παρεμφερών επιχειρήσεων διά σκοπούς αναπτύξεως. Ο Μακαριώτατος είπεν επίσης ότι η προτεινομένη προς ίδρυσιν Τράπεζα θα είναι εις θέσιν να παρέχη τεχνικήν βοήθειαν προς νέας βιομηχανικάς επιχειρήσεις, και ότι θα είναι ιδιωτικού χαρακτήρος, αλλ' η Κυβέρνησις θα μετάσχη εις αυτήν διά ποσού 600.000 λιρών. Έκτοτε η Βουλή ουδέν ήκουσε περί της Τραπεζής ή περί του οργανισμού αναπτύξεως, όπως οι ιδρυταί του επροτίμησαν, άγνωστον διατί, να την ονομάσουν.

Τώρα καλούμεθα να ψηφίσωμεν ωρισμένας οικονομικάς παραχωρήσεις των οποίων το ύψος είναι πολύ δύσκολον να υπολογισθή εφ' όσον μάλιστα ο οργανισμός δεν έχει ακόμη ιδρυθή. Το ύψος και το βάρος των παραχωρήσεων αυτών μπορεί να είναι ασήμαντον αλλά μπορεί να είναι και σημαντικώτατον. Μερικοί υπολογίζουν, και οι υπολογισμοί των δεν αποκλείεται να επαληθεύσωσιν ότι εις την δεκαετίαν το σύνολον των επιβαρύνσεων τας οποίας θα υποστή το δημόσιον ταμείον θα φθάσωσι το ένα και ήμισυ εκατομμύριον. Πρόκειται οπωσδήποτε περί υπερβολικού υπολογισμού, αλλά εκείνος που θα μελετήσει τους σκοπούς και το καταστατικόν του οργανισμού θα παραδεχθί ότι όσον υπερβολικός υπολογισμός και εάν είναι δεν αποκλείεται να φθάση και το σύνολον της επιβαρύνσεως των αριθμών αυτών. Πρόκειται όσως είπα εις την αρχήν περί σοβαρού θέματος. Ο υπό ίδρυσιν οργανισμός πρόκειται να παίξη ένα ρυθμιστικόν ρόλον εις την όλην προσπάθειαν διά βιομηχανικήν και οικονομικήν ανάπτυξιν. Δεν είμαι όπως οι προηγούμενοι ομιληταί ούτε ειδικός επί τραπεζικών ή νομισματικών ζητημάτων, αλλά διακρίνω ότι ο Γενικός Διευθυντής του οργανισμού και το Συμβούλιον των Διευθυντών του οργανισμού θα έχωσιν εις χείρας των πολύ μεγάλην δύναμιν και επιρροήν την οποίαν επί του παρόντος δεν είναι δυνατόν να υπολογίσωμεν. Δεν λέγω, όπως μερικοί συνάδελφοι μπορεί να πουν, ότι η δύναμις και η επιρροή αυτή θα είναι μεγαλύτερα από εκείνην του Υπουργού των Οικονομικών, ή του Υπουργικού Συμβουλίου, θα είναι όμως κατά την γνώμη μου αρκετή αυτή η δύναμις και η επιρροή να δημιουργήση και εις τον Υπουργόν των Οικονομικών και εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν σοβαρά ζητήματα. Έχω την γνώμη, έντιμο κ. Πρόεδρε, και έντιμα

Μέλη της Βουλής, ότι το Σώμα τούτο πολύ λίγα πράγματα γνωρίζει δι' ένα τόσο σοβαρόν οργανισμόν. Λιγώτερα, πολύ λιγώτερα πράγματα γνωρίζει επί του σοβαρού αυτού θέματος ο τύπος και η κοινή γνώμη.

Αυτή είναι η πρώτη γενική παρατήρησις την οποίαν επιθυμώ να υποβάλω. Νομίζω ότι η Βουλή έπρεπε να γνωρίξη πολύ περισσότερα. Ξέρω ότι ούτε το καταστατικόν ούτε το υπόμνημα των σκοπών του οργανισμού μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενον νομοθετικής πράξεως της Βουλής, ήτο όμως δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενον γενικής συζητήσεως πρώτον εις την Επιτροπήν επί Δημοσιονομικών Θεμάτων της Βουλής και ύστερα υπό της ολομελείας του Σώματος. Μία τοιαύτη συζήτηση θα βοήθει την Εκτελεστικήν Εξουσίαν και βεβαίως και τους ιδρυτάς του οργανισμού να γνωρίζουν ποία είναι επί του θέματος αυτού τα αισθήματα των Μελών της Βουλής. Μία τοιαύτη συζήτησις θα έφερε το θέμα εις τον τύπον και ούτω η Εκτελεστική Εξουσία θα ήτο εις θέσιν να γνωρίξη και τας απόψεις του τύπου επί του θέματος αυτού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα ήθελα να διακόψω τον έντιμον ομιλητήν, αλλά επί ποίου ζητήματος θα έπρεπε να γίνη συζήτησις; Επί του θέματος της διαθέσεως του ποσού των £600.000 ή επί του καταστατικού; Διότι θα ήθελα να υπενθυμίσω τον έντιμον αγορητήν ότι αν και ο ίδιος κατά λάθος επληροφόρησε το Σώμα ότι μόνον προ δύο μηνών η Βουλή επληροφορήθη περί του θέματος τούτου, θα ήθελα, λέγω, να υπενθυμίσω τον έντιμον ομιλητήν, ότι η Βουλή επί δύο τώρα έτη ψηφίζει εις τον Προϋπολογισμόν, ομοφώνως και διά της ιδιχής του ψήφου ποσόν 600.000 λιρών διά την ίδρυσιν αυτής της Τραπεζής. Επί πλέον θα ήθελα να προσθέσω ότι εάν ο έντιμος αγορητής θέλη συζητήσιν επί του καταστατικού, ουδεμία δυσκολία υπάρχει όπως προτείνη όπως το θέμα εγγραφή. Και τελικώς θα ήθελα να παρατηρήσω ότι η Εκτελεστική Εξουσία το απέστειλεν εις την Επιτροπήν Οικονομικών, η οποία όταν συνεζήτη το Νομοσχέδιον είχεν υπ' όψιν της και εις χείρας της το καταστατικόν της Τραπεζής αυτής.

Τελικώς όσον αφορά το θέμα του τύπου, ουδεμία υπάρχει αντίρρησις όπως το καταστατικόν δημοσιευθή· άλλωστε είναι δημόσιον έγγραφον, αλλά διατηρώ μεγάλας αμφιβολίας κατά πόσον είναι δυνατόν να προστεθούν μεγάλα πράγματα διά της δημοσιεύσεώς του, λόγω του ότι το θέμα είναι θέμα ειδικόν περισσότερον παρά ανταλλαγής γενικών απόψεων.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, δεν εννοούσα οπωσδήποτε ότι θα έπρεπε να συζητηθή εδώ το θέμα των £600.000, διότι ένθυμούμαι ότι τούτο ενεκρίθη επί δύο κατά συνέχειαν έτη κατά την συζήτησιν του Προϋπολογισμού. Εκείνο που εννοούσα είναι την συζήτησιν του θέματος της ιδρύσεως της Τραπεζής ως θέματος αρχής. Δηλαδή...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς όταν ενεκρίναμεν τας £600.000, ως θέμα αρχής ενεκρίναμεν και την ίδρυσιν Τραπεζής.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Θα προχωρούσα να πω, δηλαδή έντιμε κ. Πρόεδρε, το θέμα του ιδρυτικού υπομνήματος και του καταστατικού της Τραπεζής, θα επεδύμουν δε περαιτέρω να υπενθυμίσω τα έντιμα Μέλη της Βουλής ότι όταν διά πρώτην φοράν συνεζητηθή το θέμα των £600.000, μία των εισηγήσεων της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Προϋπολογισμού ήτο ότι το θέμα τούτο είναι πολύ σοβαρόν και ότι όταν θα επροχωρούσαν τα πράγματα εις την ίδρυσιν της Τραπεζής το θέμα θα έπρεπε να συζητηθή εις την Βουλήν.

Νομίζω ότι αυτά περίπου περιέχονται εις την έκθεσιν της Οικονομικής Επιτροπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να παρατηρήσω ότι τίποτε δεν εμποδίζει την συζήτησιν του θέματος εις την Βουλήν. Η Εκτελεστική Εξουσία απέστειλε το καταστατικόν το οποίον έχομεν θέσει

ενώπιον της Νομικής Επιτροπής. Εξαρτάται από την Επιτροπήν της οποίας είσθε μέλος να ζητήση συζήτησιν ωρισμένων άρθρων του καταστατικού έστω και εάν η Βουλή δεν ήμπορούσε να τα τροποποιήση.

Επομένως το θέμα έχει ως εξής: Η Επιτροπή Οικονομικών εμελέτησε το καταστατικόν, υπέβαλεν έκθεσιν με ωρισμένας επιφυλάξεις, και εάν υπάρχουν Βουλευταί οι οποίοι θέλουν να αγορεύσουν επί του θέματος του καταστατικού, το θέμα είναι ενώπιον της Βουλής. Η εταιρεία δεν έχει εγγραφή και επομένως δύνασθε να εκφράσετε τας απόψεις σας.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Φαίνεται, έντιμε κ. Πρόεδρε, ότι έχω κάμει ένα λάθος το οποίον όμως δεν είμαι ο μόνος που έχω κάμει. Όλα τα Μέλη της Επιτροπής είναι με την εντύπωσιν ότι η συζήτησις του καταστατικού ενώπιον της Βουλής δεν επιτρέπεται. Τούτο αναφέρεται και εις την έκθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εντύπωσις ότι δεν δύναται να τροποποιήσουν το καταστατικόν, αυτό νομικώς είναι ορθόν. Αλλά η συζήτησις δεν αποκλείεται ούτε η εισήγησις τροποποιήσεων.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Εν πάση περιπτώσει, κ. Πρόεδρε, το καταστατικόν και το ιδρυτικόν υπόμνημα εδόθησαν μόνον εις τα Μέλη της Οικονομικής Επιτροπής και όχι εις τους Βουλευτάς. Δηλαδή με όλην την καλήν διάθεσιν δεν θα ήτο δυνατόν να συζητηθούν. Οπωσδήποτε έν εκ των θεμάτων το οποίον θα συνεζητείτο εάν το ζήτημα ετίθετο διά γενικήν συζήτησιν ενώπιον της Βουλής είναι το σχετικόν με τον χαρακτήρα της Τραπεζής. Θα είναι η Τράπεζα ιδιωτικού ή κρατικού χαρακτήρος; Θα είναι μικτού χαρακτήρος με επικρατέστερον τον κρατικόν παράγοντα ή θα είναι μικτού χαρακτήρος με επικρατέστερον τον ιδιωτικόν παράγοντα;

Εγώ παρ' όλον ότι πιστεύω ότι θα ήτο προτιμότερον, μαζί με τον έντιμον συνάδελφον κ. Χαλίτ, να είναι η Τράπεζα κρατικού χαρακτήρος, δεν θα απέκλεια την ίδρυσιν Τραπεζής μικτού χαρακτήρος με επικρατέστερον τον κρατικόν παράγοντα.

Συζητήσιμον κατά την γνώμην μου είναι επίσης και το θέμα της συμμετοχής του ξένου κεφαλαίου. Η έκθεσις της Επιτροπής είναι κατά την γνώμην μου χαρακτηριστική. Η Επιτροπή συμφωνεί ότι η ίδρυσιν της Τραπεζής είναι απαραίτητος. Εγώ θέλω να υπογραμμίσω ότι όσα είπα δεν υποδηλούν οιαδήποτε διαφωμίαν προσωπικήν μου ή των συναδέλφων μου προς την ιδέαν διά την ίδρυσιν Τραπεζής Αναπτύξεως. Η ίδρυσιν τοιαύτης Τραπεζής είναι και χρήσιμος και απαραίτητος. Η έκθεσις της Επιτροπής απεικονίζει αρκετάς ανησυχίας των μελών της Επιτροπής. Έθεσεν εδώ αρκετά από τα ερωτηματικά που μας απησχόλησαν και μας απασχολούν. Ρητώς αναφέρεται εις την έκθεσιν ότι η Επιτροπή δεν συμφωνεί πλήρως με τας προνοίας ωρισμένων άρθρων του καταστατικού του οργανισμού.

Δι' όλα όσα έχω αναφέρει, έντιμοι συνάδελφοι, έντιμε κ. Πρόεδρε, και υπογραμμίζω όχι διότι διαφωνώ προς την ίδρυσιν της Τραπεζής, εγώ και ο έντιμος συνάδελφός μου της αριστεράς λυπούμεθα διότι θα απόσχωμεν της ψηφοφορίας. Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Λυσαρίδης.

B. ΛΥΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, θα απασχολήσω την Βουλήν μόνον διά πέντε λεπτά. Η δυσκολία την οποίαν αισθανόμεθα τα Μέλη της Βουλής, τα οποία δεν ήσαν Μέλη της Οικονομικής Επιτροπής, είναι διότι καλούμεθα να λάβωμεν αποφάσεις αναφορικός προς μίαν Τράπεζαν της οποίας το καταστατικόν αγνοούμεν παντελώς και διά το οποίον η Επιτροπή εξέφρασεν αμφιβολίας και ταλαντεύσεις, και μερικάς δε περιπτώσεις και επικρίσεις. Αυτό ασφαλώς αποτελεί δυσκολίαν

δι' όλα τα άλλα Μέλη τα οποία αγνοούν εντελώς το καταστατικόν της Τραπεζής Αναπτύξεως. Και έστω και εάν δεν ήτο δυνατόν να επεξεργασθούν οιαδήποτε τροποποιήσεις υπό της Βουλής αναφορικώς προς το καταστατικόν αυτό, η γνώσις του καταστατικού θα διεφώτιζε τα Μέλη κατά πόσον θα έπρεπε να χωρήσουν προς την α ή την β κατεύθυνσιν, προς την έγκρισιν ή μη έγκρισιν τυχόν προνοιών αι οποίαι αφορούν αυτόν τον οργανισμόν ή αυτήν την Τράπεζαν.

Κατέστη σαφές ότι ουδείς διαφωνεί αναφορικώς προς το θέμα ιδρύσεως Τραπεζής Αναπτύξεως. Επίσης όμως κατέστη σαφές και ιδίως υπό του Προέδρου της Οικονομικής Επιτροπής ότι αυτή η Τράπεζα, αυτός ο οργανισμός, θα ηδύνατο να ιδρυθώ υπό καλύτερους όρους, και πιθανώς εάν το καταστατικόν ή οιαδήποτε άλλοι όροι ιδρύσεως αυτού του οργανισμού ήσαν υπό τον έλεγχον ή την επίβλεψιν αυτής της Βουλής, πιθανώτατα τα αποτελέσματα να ήσαν διαφορετικά, εάν κρίνω από τον λόγον του Προέδρου της Οικονομικής Επιτροπής.

Ο δεύτερος λόγος ανησυχίας, πιστεύω, πολλών Μελών είναι ότι μετά την ίδρυσιν αυτής της Τραπεζής δεν γνωρίζομεν ποίον ρόλον θα δύναται να διαδραματίσῃ η Κυβέρνησις και επομένως και η Βουλή εις τον τρόπον λειτουργίας αυτής της Τραπεζής, εάν πράγματι αυτός ο οργανισμός θα είναι εντελώς ασύδοτος άνευ κυβερνητικού ελέγχου, και αυτό ασφαλώς μας αφορά πολύ δεδομένου ότι όχι μόνον θα καταθέσωμεν κεφάλαια ως Κυβέρνησις αλλά θα εγγυηθώμεν και κατώτατον όριον μερίσματος διά τας μετοχάς «Α».

Δι' αυτούς τους λόγους πιστεύω ότι θα ήτο επιθυμητόν να εγνωρίζαμεν ποίος θα ήτο πραγματικώς ο Κυβερνητικός ρόλος εις αυτό το ίδρυμα, και πιστεύω ότι η πλειοψηφία των Μελών θα ήτο ευτυχεστέρα εάν επίστευεν ότι ο έλεγχος αυτός θα ήτο τοιούτος ώστε πραγματικά το όλον ίδρυμα να μην ηδύνατο να χωρήσῃ προς ωρισμένας κατευθύνσεις άνευ κυβερνητικής έγκρίσεως.

Η τρίτη ανησυχία η οποία επίσης εξεφράσθη υπό του Προέδρου της Οικονομικής Επιτροπής, μετά του οποίου συμφωνώ απολύτως, είναι το υψηλόν μερίσμα το οποίον εγγυάται η Κυβέρνησις διά τας μετοχάς «Α», το οποίον αναποφεύκτως θα καταστήσῃ τον δανειστικόν τόκον της Τραπεζής αυτής λίαν υψηλόν, πιθανώτατα ασύμφορον διά βιομηχανικήν ανάπτυξιν, εις ειδικάς τουλάχιστον περιπτώσεις, και πολύ φοβούμαι ίσως να έχῃ αντίκτυπον επί του συνόλου του δανειστικού τόκου, ιδία του τραπεζιτικού.

Εάν επρόκειτο να μου τεθῇ το δίλημμα της ιδρύσεως της Τραπεζής, έστω και υπό όρους όχι τόσο ευνοϊκοῦς ή της μη ιδρύσεως Τραπεζής, ασφαλώς θα εψήφισα υπέρ της ιδρύσεως της Τραπεζής υπό τους όρους έστω αυτούς. Δεν είμαι όπως πεπεισμένος ότι εξηγηθήσαν όλα τα περιθώρια βελτιώσεως αυτών των όρων, και δι' αυτό διατηρώ τας επιφυλάξεις μου αναφορικώς με τας παρατηρήσεις τας οποίας έχω αναφέρει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να παρατηρήσω ότι εάν τα έντιμα Μέλη της Βουλής επιθυμοῦν συζήτησιν επί του καταστατικού, θα ήτο εύκολον να ορίσωμεν μίαν ημέραν η οποία να αφιερωθῇ εις την συζήτησιν του καταστατικού. Η συζήτησις του καταστατικού διά την ψήφισιν του παρόντος Νόμου δεν έχει αυστηρώς μεγάλην σύνδεσιν διά τους εξής λόγους: Το ποσόν των 600.000 λιρών ενεκρίθη και η Κυβέρνησις δύναται να το χρησιμοποιήσῃ διά τους σκοπούς βελτιώσεως της Τραπεζής αυτής.

Δεύτερον, όσον αφορά τας εισηγήσεις μας περί τροποποιήσεως του καταστατικού, είναι δυνατόν να τας υποβάλωμεν εις την Εκτελεστικὴν Εξουσίαν και μετά την ψήφισιν του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου, εφ' όσον πρόκειται αυστηρώς περί εισηγήσεων, διότι δεν δυνάμεθα ημεῖς οι ίδιοι να τροποποιήσωμεν καταστατικόν.

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεῖς να προβοῦν εις την δευτέραν ανάγνωσιν

του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμῶν των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως: Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθῇ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το Τουρκικόν κείμενον δεν έχει αναγνώσθῃ, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθῇ;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν αποχαί;

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθῇ;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχουν δύο αποχαί.

Εξουσία του Υπουργού όπως εγγυηθῇ μερίσματα κ.λ.π.

Άρθρον 3, εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρον 3 εδάφια (1) και (2).

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εις το άρθρον 3 παράγραφος 2, έχει γίνει εκ συμφώνου μετά των άλλων συναδέλφων μία διόρθωσις η οποία έχει δοθῇ εις τους Γραμματεῖς και παρακαλώ όπως αναγνώσθῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι Γραμματεῖς να αναγνώσουν το κείμενον ως διωρθώθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το εδάφιον (2) έχει ως εξής:

«Τα τυχόν απαιτηθησόμενα διά την πληρωμὴν μερισμάτων λόγω της εγγυήσεως της προβλεπόμενης εν εδαφίω (1) χρήματα βαρύνουσι το Πάγιον Ταμείον της Δημοκρατίας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Προτείνω όπως, εις το εδάφιον 1 του άρθρου 3, αντί των λέξεων 6% τεθούν αι λέξεις 5%.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει πρότασις του έντιμου Βουλευτού κ. Χαλίτ Αλή Ριζά όπως εις το εδάφιον 3(1) ο αριθμός 6% τροποποιηθῇ ούτως ώστε να είναι 5%.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής προτάσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά της τροποποιητικής προτάσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποίησις απορρίπτεται.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 3(1) και (2);

Ο κ. Ζιαρτίδης.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, δεν είμαι νομικός αλλά όταν διαβάζω την πρώτη παράγραφο του άρθρου 3 του νόμου εν συσχετισμώ προς το 55ον άρθρον του καταστατικού της εταιρείας «ALTERATION OF CAPITAL» βλέπω ότι με ένα ordinary resolution των μετοχών της εταιρείας δι' αύξησιν του κεφαλαίου, θα είναι δυνατόν να αυξηθή αυτομάτως η επιβάρυνσις του Παγίου Ταμείου. Ίσως να κάμνω λάθος, εάν δεν κάμνω οι νομικοί ας μας λύσουν το πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μπορείτε να μας αναγνώσετε το άρθρον που έχετε υπ' όψιν σας; Θα είναι αγγλιστί φαντάζομαι.

A. ΖΙΑΡΤΙΔΗΣ:

Το άρθρον λέγει: The Company may from time to time by ordinary resolution increase the share capital by such sum to be divided into shares of such amount as the resolution shall prescribe.

Εάν δηλαδή αι 2.400.000 μετοχαι «Α» αυξηθούν κατά το τέταρτον έτος της ζωής της εταιρείας εις 4.000.000 μετοχάς «Α» διά τα υπόλοιπα 6 έτη της ζωής της εταιρείας, η επιβάρυνσις του Παγίου Ταμείου θα είναι όχι διά 2.400.000 μετοχάς, αλλά διά 4.000.000 λίρας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Εισηγούμαι όπως προστεθή «προς εκάστην αρχικήν μετοχήν» οπότε αυτό το θέμα δεν τίθεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το άρθρον 3 λέγει ότι ο Υπουργός δύναται να εγγυηθή. Δεν υποχρεούται να εγγυηθή, και δεύτερον προχωρεί και λέγει «εν τρόπω καθορισμένω υπ' αυτού κατά το δοκού». Επομένως εάν αποφασίση ο Υπουργός ότι μελλοντικά μετοχαι δεν θα έχουν την εγγύησιν, ουδεις κίνδυνος υπάρχει να θεωρηθή ότι ο Υπουργός έχει δώσει την εγγύησιν. Και νομίζω ότι είναι σκόπιμον να αφεθή όπως είναι και να μην προστεθή τίποτε περισσύτερον ή τίποτε ολιγώτερον διά να υπάρχη ακριβώς η ευχέρεια εις τον Υπουργόν να αποφασίη κατά πόσον χρειάζεται η ενθάρρυνσις της εγγυήσεως εις εκείνους οι οποίοι θα καταθέτουν το κεφάλαιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 3(1) και (2);

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 3 εγκρίνεται.

Το άρθρον 3 εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ωρισμένα μερίσματα απαλλάττονται του φόρου εισοδήματος δι' ωρισμένην περίοδον. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Εις το άρθρον 4, όπου αναφέρεται ότι «ουδεις φόρος επιβάλλεται, καταβάλλεται ή εισπράττεται διά της βίας», εισηγούμαι όπως προ της λέξεως «φόρος» προστεθούν αι λέξεις «επιβληθείς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει τροποποιητική εισήγησις του εντίμου Βουλευτού κ. Χαλίτ Αλή Ριζά όπως εις το άρθρον 4 μετά τας λέξεις «ουδεις φόρος επιβάλλεται ή εισπράττεται» τεθή ο περιορισμός εν σχέσει με νόμον της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Ο κ. Αναστασιάδης.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, θα παρεκάλουν τον έντιμον συνάδελφον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά να εξηγήση τον νομικόν λόγον διά τον οποίον ζητεί την προσθήκην αυτήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ήδη ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά εξήγησε τον λόγον εις την αγόρευσίν του επί του θέματος αρχής.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εάν είναι δυνατόν, κ. Πρόεδρε, να επαναλάβη τον λόγον εν συντομία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά παρακαλείται όπως επαναλάβη την εξήγησίν του εν συντομία.

X. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Ευχαρίστως. Θα ικανοποιήσω την παράκλησιν του εντίμου κ. Αναστασιάδη υπό τον τεθέντα υπ' αυτού περιορισμόν. Θα ήθελα μόνον από την αρχήν να διασαφηνίσω το σημείον τούτο, ότι εδώ δεν ομιλώ ως νομικός. Εδώ δεν είναι δικαστήριον πάντοτε δε προσπαθώ, όσον δύναμαι, να διαχωρίζω αυτά τα δύο πράγματα. Δι' αυτόν τον λόγον θα εκθέσω την αντίληψίν μου περί του πράγματος ως Μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων. Κατά την γνώμην μου, και αν ακόμη το κείμενον παραμείνη ως έχει, τούτο δεν δύναται, επί παραδείγματι, να συνεπάγεται επέμβασιν εις τας αρμοδιότητας των Κοινοτικών Συνελεύσεων. Φρονώ, δηλαδή, ότι δεν είναι δυνατόν κατ' αυτόν τον τρόπον να χορηγηθή εξαίρεσις εκ της πληρωμής φόρου, τον οποίον προς το παρόν έχουν επιβάλει ή θα δύνανται μελλοντικώς να επιβάλουν αι Κοινοτικά Συνελεύσεις. Αλλ' όταν λέγεται η φράσις «ουδεις φόρος», δυνατόν ο γενικός και ευρύς αυτός όρος να δώση ως εκ συμπεράσματος την εντύπωσιν ότι επηρεάζει τους φόρους, τους οποίους επέβαλον ή δυνατόν να επιβάλουν αι Κοινοτικά Συνελεύσεις και άλλα όργανα ή αρχαι, αι οποiai έχουν ιδιαίτερος αρμοδιότητα να επιβάλλουν φόρους. Ειδικώς εν σχέσει προς αυτό το θέμα η Κυβέρνησις, η Κεντρική Κυβέρνησις, προήλθεν εις συμφωνίαν μετά των δύο Κοινοτικών Συνελεύσεων και έλαβε παρ' αυτών την υπόσχεσιν ότι διά νόμου θα χορηγούν και εκείναι τοιαύτην εξαίρεσιν εκ της καταβολής των ιδικών των φόρων. Δι' αυτόν τον λόγον εθεώρησα ορθόν να γίνη η διασάφησις, την οποίαν προέτεινα, διά να εκτίθεται το πράγμα σαφώς εις το σχετικόν αυτό άρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον έντιμον συνάδελφον διά την εξήγησιν την οποίαν έχει δώσει, και κατά την διάρκειαν της οποίας εξέφρασε την θεωρίαν του, με την οποίαν διαφωνώ, ότι το άρθρον αυτό δεν δύναται να ερμηνευθή ότι απαλλάττει κοινοτικής φορολογίας παρ' όλον δε που διαφωνώ με την θεωρίαν αυτήν, εν τούτοις πιστεύω ότι ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά έδωσεν ακριβώς επιχειρήματα εναντίον της εισηγήσεώς του, και εβοήθησε το έργον εκείνων οι οποίοι θα ψηφίσουν το άρθρον αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής εισήγησης;
Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Από τον τρόπον, με τον οποίον εθέσατε το θέμα εις ψηφοφορίαν, αντελήφθη ότι προετάθη η ψηφοφορία εις όλα τα μέλη ταυτοχρόνως. Κατά την γνώμην μου τόσο τον άρθρον 4 όσον και το άρθρον 5 απαιτούν, συμφώνως προς το Σύνταγμα, χωριστήν πλειοψηφίαν. Δι' αυτόν τον λόγον θα παρεκάλουν όπως ταύτα τεθούν εις ψηφοφορίαν κεχωρισμένως. Και πάλιν δεν ομιλώ ως νομικός. Αλλά εάν μου ζητηθή εκ νέου ή εάν θα δοθούν οικειοθύτε εξηγήσεις δι' αυτό, είμαι έτοιμος να απαντήσω ή να εξηγήσω το πράγμα εν συντομία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Άρθρον 78 του Συντάγματος, εδάφιον (2), προνοεί ότι απάσα τροποποίησις του εκλογικού νόμου ως και η ψήφισις νόμου αφορώντος εις τα Δημαρχεία και παντός νόμου επιβάλλοντος φόρους ή τέλη απαιτεί χωριστήν πλειοψηφίαν». Η λέξις «επιβάλλοντος φόρου ή τέλη» καθορίζει την φύσιν του νόμου ο οποίος χρειάζεται χωριστήν πλειοψηφίαν. Πρέπει κατά την γνώμην μου να είναι νόμος ο οποίος να επιβάλλη φορολογίαν, ενώ ο παρών Νόμος εξαιρεί από φορολογίαν. Και επομένως δεν χρειάζεται χωριστήν πλειοψηφίαν.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Εάν επιτρέπεται, θα ήθελα να εξηγήσω από της θέσεώς μου εν συντομία διατί ζητώ χωριστήν πλειοψηφίαν. Διότι επιθυμώ να διασαφηνίσω ειδικώς τούτο, ότι προς το παρόν δεν υπάρχει κατάστασις, η οποία να με αναγκάζη να ομιλήσω διά να πείσω κάποιον δικαστήριον επί οιοδήποτε θέματος. Δεν πιστεύω δε ότι η Βουλή μας θα λάβη την θέσιν οιοδήποτε δικαστηρίου. Αλλά εξ όσων αντιλαμβάνομαι, είναι ανάγκη να δώσω, ως Μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων, τους λόγους διά κάτι, το οποίον εζήτησα. Ο έντιμος Πρόεδρος έκαμε μνείαν του Άρθρου του Συντάγματος, το οποίον απαιτεί χωριστήν πλειοψηφίαν. Μάλιστα εκεί χρησιμοποιείται η φράσις «επιβάλλοντος φόρου». Κατά την γνώμην μου, και η απάλειψις ή τροποποίησις οιοδήποτε φόρου ή τέλους εις το κείμενον ενός νόμου ή μέσω οιοδήποτε άλλου νόμου μετά ή κατά την ψήφισιν ενός νόμου επιβάλλοντος φόρους πρέπει να θεωρηται ως νόμος επιβάλλοντος φόρου ή τέλη. Διότι, εν εναντίον περιπτώσει, θα προκύψη μία άνευ νόηματος κατάστασις ως εξής: Επί παραδειγματι, τόσο το άρθρον 4 όσον και το άρθρον 5 αυτού του νομοσχεδίου αφορούν και τον περί Φόρου Εισοδήματος Νόμον, τον οποίον η Βουλή μας εθέσπισεν όσον αφορά τους αλλοδαπούς. Δηλαδή, αφορά και τούτον μεταξύ άλλων. Ο νόμος εκείνος, ως νόμος επιβάλλοντος φόρους, εψηφίσθη διά χωριστής πλειοψηφίας. Πολύ καλά. Εάν θα είναι δυνατόν να εγκριθή δι' απλής πλειοψηφίας εις νόμος, ο οποίος θα αναίρη την διά του εν λόγω νόμου επιβληθείσαν φορολογίαν, τότε ουδέν νόημα υπάρχει εις το να θεσπίζεται ο βασικός νόμος διά χωριστής πλειοψηφίας. Διότι, εάν εις νόμος, οιοδήποτε τίτλον και αν φέρη, επηρεάζη την φορολογίαν, η οποία επεβλήθη δι' άλλου νόμου — τα δε άρθρα 4 και 5 του υπό συζήτησιν νομοσχεδίου είναι κάτι παρόμοιον — τότε ούτος έχει τον χαρακτήρα τροποποιήσεως του εν λόγω νόμου. Δεν είναι δυνατόν να ερμηνευθή άλλως. Ως δεύτερος λόγος, κατά την γνώμην μου, είναι τούτο, ότι η φράσις «επιβολή φόρων» είναι φράσις, η οποία περιλαμβάνει και την μη επιβολήν φόρων ή την εξαίρεσιν εκ της καταβολής τούτων. Θεωρώ αρκετήν την σύντομον αυτήν εξήγησίν μου διά τους σκοπούς της Βουλής και διά τον λόγον ότι δεν θέλω να καταναλώσκω τον χρόνον του Σώματος επ' αυτού του τεχνικού θέματος. Εάν αυτό το ζήτημα καταστή εις το μέλλον αντικείμενον εξετάσεως υπό Δικαστηρίου, οι ενδιαφερόμενοι ας το συζητήσουν διά μακρών εις το Δικαστήριον. Αλλά απλώς και μόνον διά να συμπε-

ριληφθή εις τα Πρακτικά, θα ήθελα να είπω ότι όπως διά το άρθρον 5 αυτού του νομοσχεδίου, ούτω και διά το άρθρον 4 τούτου, όλα τα Τουρκικά Μέλη τα οποία είναι παρόντα εις αυτήν την συνεδρίαν της Βουλής, θα ψηφίσουν ακατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα απαντήσω εις τον έντιμον συνάδελφον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά και ως Βουλευτής αλλά και ως νομικός. Αποτελεί αναμφιβόλως βασικήν αρχήν, συνταγματικήν αρχήν, ότι πάσα διάταξις του Συντάγματος η οποία τείνει καθ' οιοδήποτε τρόπον να μειώση ή να περιορίση τα πλήρη κυριαρχικά δικαιώματα της νομοθετικής εξουσίας της Βουλής των Αντιπροσώπων, ως εις την περίπτωσιν αυτήν, πρέπει να ερμηνεύται αυστηρώς και περιοριστικώς. Το δικαίωμα της Βουλής αυτής να ψηφίζη πάντα νόμον δι' απλής πλειοψηφίας αποτελεί ασφαλώς έν των κυριαρχικών αυτών δικαιωμάτων, όπως φαίνεται άλλωστε και από την πρώτην παράγραφον του άρθρου 78. Η πρώτη παράγραφος του άρθρου 78 έχει ως εξής:

«Οι νόμοι και αι αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων ψηφίζονται δι' απλής πλειοψηφίας των παρόντων και ψηφίζοντων Βουλευτών.»

Η δευτέρα παράγραφος του άρθρου 78 η οποία περιορίζει και μειώνει το κυριαρχικόν αυτό δικαίωμα της Βουλής δεν πρέπει να ερμηνευθή κατά τοιούτον τρόπον ώστε η μείωσις και ο περιορισμός αυτός να επεκταθή εις περιπτώσεις άλλας από εκείνας αι οποίαι σαφώς καθορίζονται εις την δευτέραν αυτήν παράγραφον.

Όπως πολύ ορθώς υπέδειξεν ήδη ο έντιμος κ. Πρόεδρος, η φρασεολογία της δευτέρας παραγράφου του άρθρου 78 είναι σαφεστάτη. Η δευτέρα παράγραφος του άρθρου αυτού έχει ως εξής:

«Πάσα τροποποίησις του εκλογικού Νόμου ως και η ψήφισις νόμου αφορώντος εις τα δημαρχεία και παντός νόμου επιβάλλοντος φόρους ή τέλη απαιτεί χωριστήν πλειοψηφίαν κ.λ.π.»

Κατά την γνώμην μου το γεγονός ότι ενώ προκειμένου περί των δημαρχείων η φράσις η οποία χρησιμοποιείται υπό του συντάκτου του Συντάγματος είναι το ρήμα **αφορώντος**, ενώ εις την περίπτωσιν των νομοσχεδίων περί φόρων ή τελών το ρήμα το οποίον χρησιμοποιείται είναι το ρήμα **επιβάλλοντος**, ουδεμίαν αφήνει αμφιβολίαν ότι εις την δευτέραν περίπτωσιν μόνον νόμοι οι οποίοι επιβάλλουν φόρους ή τέλη απαιτούν την χωριστήν πλειοψηφίαν η οποία διαλαμβάνεται εις την δευτέραν παράγραφον του άρθρου 78.

Εάν πρόθεσις του συντάκτου του Συντάγματος ήτο να προβλέψη χωριστήν πλειοψηφίαν προκειμένου περί οιοδήποτε Νόμου ο οποίος αφορά εις φόρους ή τέλη, αναμφιβόλως θα εχρησιμοποίησε το ρήμα **αφορώ** και εις την περίπτωσιν αυτήν και όχι το ρήμα **επιβάλλω**. Διά τους λόγους αυτούς εισηγούμαι, κ. Πρόεδρε, όπως απορρίψωμεν την εισήγησιν του έντιμου συναδέλφου κ. Χαλίτ Αλή Ριζά και όπως θέσετε το ζήτημα εις ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν χρειάζεται εισήγησις.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Με συγχωρείτε, κ. Πρόεδρε, ήθελα απλώς να υποστηρίξω την διαδικασίαν την οποίαν ηκολουθήσατε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διότι εγένετο ήδη πρότασις ότι το θέμα θα τεθή εις απλήν πλειοψηφίαν.

Ο κ. Χαλίτ.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Μόνον έν σημείον θα ήθελα να διευκρινίσω. Εις το τέλος της αγορεύσεώς μου ανέφερα ότι θα ψηφίσωμεν ακατά.

Δηλαδή, θέλω να διασαφηνισώ το ζήτημα, διά να μη υπάρξει παρεξήγησης. Θα ψηφίσωμεν ακατά» εις περίπτωσιν μη υποβολής τούτου εις ψηφοφορίαν διά χωριστής πλειοψηφίας, τούτο δε από της απόψεως της εμμονής μας εις τα εν προκειμένω δικαιώματά μας, δηλαδή τα σχετικά με την χωριστήν πλειοψηφίαν. Ει δ' άλλως, ουδεμίαν ένσταση έχομεν από απόψεως αρχής εις το να απαλλάττωνται αι εν λόγω «μετοχαί κατηγορίας Α» της καταβολής οιανδήποτε φόρων ή τελών, τα οποία θα επιβάλλη ή έχει επιβάλει η Βουλή των Αντιπροσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Είναι το παραδοξότερον κοινοβουλευτικόν φαινόμενον άτομα έχοντα μίαν άποψιν να ψηφίζουν εναντίον της απόψεώς των επί σοβαρών θεμάτων τα οποία επηρεάζουν την οικονομικήν ζωήν αυτού του τόπου, διότι διαφωνούν επί του τρόπου διαδικασίας, δεδομένου μάλιστα ότι επεφύλαξαν τα δικαιώματά των εις ήν περίπτωσιν νομίζουν ότι έχουν νομικά δικαιώματα, να τα εξασφαλίσουν διά του αρμοδίου τρόπου. Καθήκον των Αντιπροσώπων του λαού είναι η πρόσπισις των δικαιωμάτων αυτού και η ψήφισις κατά συνείδησιν επί όλων των νομοθετημάτων τα οποία ευρίσκονται ενώπιον της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Και πάλιν, διά να μη δώσω λόγον δι' οιανδήποτε παρεξήγησιν, θα ήθελα να προβώ εις μίαν διευκρίνισιν. Ελπίζω κατ' αυτόν τον τρόπον να μειώσω την οργήν του εντίμου Δρος Λυσσαρίδη.

Κύριε Πρόεδρε. Εδώ έχω μίαν βασιικήν μου εισήγησιν. Ως γνωρίζετε, ο έντιμος κ. Λυσσαρίδης δεν την αντελήφθη. Εγώ είπον ότι, ως ζήτημα αρχής, ημείς δεν ενιστάμεθα εις την απαλλαγήν από φόρους επιβαλλομένους υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων. Δι' αυτόν τον λόγον υπέβαλον εκείνην την προηγουμένην μου εισήγησιν και ετόνισα ότι τόσο εις το άρθρον 4 όσον και εις το άρθρον 5 δεν είναι απαραίτητος η χρήσις του γενικού όρου «οιασδήποτε φόρος», διότι, άλλωστε, υπήρξε συμφωνία μετά των Κοινοτικών Συνελεύσεων. Δεν θα δυνηθώμεν να ψηφίσωμεν έν τοιούτον άρθρον, το οποίον θα ερμηνεύεται υπό μερικών κατά τρόπον γενικών και ευρών. Άλλωστε το δικαίωμα περί χωριστής πλειοψηφίας συμβαδίζει με αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λυσσαρίδης. Δεν θα ήθελα να διεξαχθή διαλογική συζήτησις.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Απλώς θα ήθελα να διαβεβαιώσω τον κ. Χαλίτ ότι εάν πιστεύη πράγματι ότι η φράσις «ουδείς φόρος» δεν δεσμεύει τας Κοινοτικές Συνελεύσεις εν αντιθέσει προς άλλους οι οποίοι έχουν την αντίθετον άποψιν, δεν θα έπρεπε να διατάσση να ψηφισή, δεδομένου ότι πιστεύει ότι αυτό δεν δεσμεύει τας Κοινοτικές Συνελεύσεις.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Η κατάστασις έχει ως εξής: Εγώ δεν ισχυρίζομαι ότι γνωρίζω τα πάντα. Παρ' όλον ότι τούτο αφορά το επάγγελμα μου, δεν δύναμαι να ομιλήσω μετά πλήρους βεβαιότητος. Και επί θεμάτων ιατρικής ουδένα απολύτως λόγον έχω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 4;

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Νομίζω ότι θα εθέτετε εις ψηφοφορίαν πρώτον την τροποποιητικήν μου εισήγησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής εισηγήσεως του εντίμου Βουλευτού κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, η οποία σημαίνει ότι θα προστεθούν αι λέξεις ότι αι εξαιρέσεις θα γίνωνται μόνον διά νόμους τους οποίους αυτή η Βουλή εψήφισεν;

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις απορρίπτεται.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 4;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 4 εγκρίνεται. Άρθρον 5.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξαιρούνται του φόρου εισοδήματος κ.λ.π. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Και πάλιν εισηγούμαι όπως και εις αυτό το άρθρον, εις το σημείον, όπου αναφέρεται ότι «ουδείς φόρος επιβάλλεται ή λαμβάνεται ή εισπράττεται διά της βίας», προστεθούν προ της λέξεως «φόρος» αι λέξεις «επιβληθείς υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων». Όσα είπον προηγουμένως τόσο διά το θέμα τούτο όσον και διά το θέμα της χωριστής πλειοψηφίας ισχύουν, δεν θεωρώ δε αναγκαίον να επαναλάβω τα ίδια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της τροποποιητικής εισηγήσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά της τροποποιητικής εισηγήσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγηση απορρίπτεται.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 5;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αποχαί.

Τρεις αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τρίτη ανάγνωση θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Οργανισμού της Κυπριακής Αναπτύξεως Λίμιτεδ (Ορισμένα Παραχωρήσεις) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ.

X. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Εν όψει των προηγουμένων εξηγήσεών μου επιθυμώ να δηλώσω ότι όλοι οι Τούρκοι βουλευταί, οι οποίοι είναι παρόντες εις την Βουλήν, θα ψηφίσουν ακατά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις Νόμον;

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι το θέμα είναι αρκετά σοβαρόν με τον τρόπον που τίθεται από τον αρχηγόν της Τουρκικής Κοινοβουλευτικής ομάδος, των Τούρκων Βουλευτών, εις το Σώμα. Και ήθελα ειδικώς εις την τρίτην αυτήν ανάγνωσιν να τονισθή και να ληφθή υπό σημείωσιν υπό του Σώματος τούτου, του κοινού εις την Κύπρον και αλλαχού ότι....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να μου επιτρέψετε να υποδείξω ότι είσθε εκτός τάξεως. Αι αγορεύσεις εντός της Βουλής δυνάμει του Συντάγματος απευθύνονται προς την Βουλήν, γίνονται διά την Βουλήν και οτιδήποτε λέγεται είναι διά να ληφθή υπ' όψιν της Βουλής και όχι υπό του γενικού κοινού και της έξωτι γνώμης. Ασφαλώς την έξω κοινήν γνώμην αντιπροσωπεύουν οι Βουλευταί του εντίμου αυτού Σώματος, και δεν θα ήτο ορθόν να συζητώμεν τα Νομοσχέδια ή τα θέματα ενώπιόν μας απλώς διά να λαμβάνη υπ' όψιν η έξωτι κοινή γνώμη των διαφόρων θέσεων τας οποίας λαμβάνομεν.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Βεβαίως επί του θέματος αυτού τον τελευταίον λόγον έχει ο Πρόεδρος του Σώματος. Λυπούμαι να πω ότι εγώ διαφωνώ, αλλά το θέμα μένει ως εδώ. Εν πάση περιπτώσει να ληφθή, επαναλαμβάνω, υπό σημείωσιν και να τονισθή από το Σώμα τούτο ότι παρ' όλον που οι Τούρκοι συνάδελφοί μας συμφωνούν επί θέματος ουσίας, όπως είπεν ο έντιμος συνάδελφος κ. Λυσαριδής, εν τούτοις, διά λόγους τυπικής διαδικασίας, δηλαδή διά λόγους τύπου απλώς, ψηφίζουν ακριβώς το αντίθετον από ό,τι πιστεύουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ.

X. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Θα είμαι πολύ σύντομος. Κύριε Πρόεδρε, ο έντιμος κ. Λέλλος Δημητριάδης είπεν ότι δεν υπάρχει διαφωνία επί θέματος

αφορώντος την ουσίαν. Κατά την άποψίν μας, υφίσταται διαφωνία επί θέματος ουσίας κατά ένα τρόπον σημαντικόν, αυτή δε αφορά, καθ' όν τρόπον την αντιλαμβανόμεθα, την συνταγματικήν τάξιν. Η διαφωνία μας επί θέματος ουσίας έχει ως εξής: Ζητούμεν όπως η εξαίρεσις, την οποίαν θα παράσχωμεν δι' αυτού του Νόμου, επηρεάζη τους υπό της ίδιας της Βουλής μας επιβαλλομένους φόρους. Διατί ζητούμεν τούτο; Διότι ωρισμένοι — και όταν λέγω «ωρισμένοι» δεν εννοώ τους εκτός της Βουλής ευρισκομένους — νομίζουν ότι ημείς ως Βουλή, υπερβαίνοντες εν προκειμένω τα όρια, θα ήτο δυνατόν να χορηγήσωμεν εξαίρεσιν εκ της πληρωμής και των φόρων, τους οποίους, επί παραδείγματι, επέβαλον ή θα επιβάλουν αι Κοινοτικά Συνελεύσεις. Αναμφιβόλως, αυτό δεν είναι ζήτημα τύπων. Τούτο προχωρεί πολύ βαθέως είναι θέμα αρχής. Έπειτα, δεν ηδυνήθη να αντιληφθώ την ανησυχίαν του Εντίμου κ. Λέλλου Δημητριάδη. Τα Ελληνικά Μέλη αυτής της Βουλής, τα οποία τώρα ευρίσκονται εδώ και αποτελούν την πλειοψηφίαν, πιστεύουν ότι τα άρθρα 4 και 5 δεν απαιτούν χωριστήν πλειοψηφίαν. Εάν ειλικρινώς πιστεύουν τούτο και εφ' όσον άλλωστε ούτοι έχουν την πλειοψηφίαν, είναι βέβαιοι ότι διά την ψήφισιν του νόμου θα υπάρχουν πολύ περισσότεραι ψήφοι υπέρ» από εκείνας, αι οποίοι είναι εναντίον. Εάν νομικώς είναι αρκετή η απλή πλειοψηφία, τότε το να ψηφίσουν ακατά» όλα τα παρόντα Τουρκικά Μέλη δεν πρέπει να σημαίνει οιαδήποτε διαφοράν διά τους Έλληνας αδελφούς μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Λυπούμαι διότι ο έντιμος συνάδελφος δεν αντιλήφθη εκείνο το οποίον ήθελα να πω. Με τους περιέργους αυτούς συλλογισμούς τους οποίους ήκουσα είχα προς στιγμήν απολέσει και εγώ ο ίδιος τον προσανατολισμόν μου. Το θέμα παραμένει απλούστατον και έχει ως εξής: Ο έντιμος κ. Χαλίτ Αλή Ριζά και η Τουρκική μερίς συμφωνούν, έχουν την άποψιν, ότι πρέπει να εξαιρούνται του φόρου τα εισοδήματα εκείνα, όπως προβλέπουν τα άρθρα εις το Νομοσχέδιον. Περί αυτού υπάρχει πλήρης ομοφωνία. Επειδή όμως εις διαφορετικόν θέμα, εις το θέμα της χωριστής πλειοψηφίας, έχουν διάφορον άποψιν, αντί να απόσχουν καταψηφίζον αυτό το άρθρον, και εάν αυτήν την στιγμήν ετύγχανεν εις το Σώμα όπως συνεδριάζη να έχουν την πλειοψηφίαν, το αποτέλεσμα θα ήτο να μην περάση το Νομοσχέδιον εις Νόμον, δηλαδή να μην γίνη εκείνο το οποίον κατ' ουσίαν ήθελαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν νομίζω ότι είναι χρήσιμον η συζήτησις να εξακολουθήση. Θα ήθελα να τονίσω ότι υπάρχει ουσιαστική σημασία μεταξύ της Τουρκικής απόψεως και της απόψεως των Ελληνικών Μελών. Ουσιαστική διαφορά. Η διαφορά δεν είναι μόνον εις τον τρόπον της ψηφίσεως του Νομοσχεδίου, αλλά ως ισχυρίζονται τα Τουρκικά Μέλη η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν έχει το δικαίωμα να εξαίρεση φορολογίας ιδρύματα εκτός εάν η φορολογία είναι φορολογία την οποίαν η ίδια η Βουλή αυτή εψήφισε. Με άλλα λόγια εάν η Κυβέρνησις εξαίρεση εν ίδρυμα της φορολογίας, διότι θεωρεί ότι χρειάζεται εξαίρεσιν διά σκοπούς οικονομολογικής πολιτικής, δύναται να το εξαίρεση κοινοτικής φορολογίας άνευ της συγκαταθέσεως των Κοινοτικών Συνελεύσεων.

Το θέμα είναι τόσοσ μεγάλης σημασίας που εάν η αντίληψις του εντίμου Βουλευτού κ. Χαλίτ Αλή Ριζά είναι συνταγματικώς ορθή, θα σημαίνη ότι η Κυβέρνησις ουδεμίαν φορολογικήν πολιτικήν δύναται να εξασκήση άνευ της συμφωνίας των δύο Κοινοτικών Συνελεύσεων, Ελληνικής και Τουρκικής.

Επειδή έχω την άποψιν ότι θα ήτο αδύνατον να λειτουργήση κράτος υπ' αυτάς τας συνθήκας, και εάν κάμω σύγκρισιν και με αυτά ακόμη τα ομοσπονδιακά συστήματα, όπου τα κράτη της ομοσπονδίας έχουν δικαίωμα να επιβάλουν φορολογίαν, εν τούτοις όμως η Κεντρική Κυβέρνησις δύναται να εξαίρεση φορολογίας ωρισμένα ιδρύματα διά κοινωφελείς σκοπούς, δεν μπορώ να δεχθώ την άποψιν του εντίμου Βουλευτού κ. Χαλίτ Αλή Ριζά. Ταυτοχρόνως όμως πρέπει να τονίσω ότι το θέμα

είναι θέμα ουσίας, και δι' αυτόν τον λόγον είχα εισηγηθή εις την Επιτροπήν Οικονομικών, η οποία με εκάλεσε και εις την οποίαν παρευρίσκητο και ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, ότι δεν θα ήτο δυνατόν να γίνη δεκτή η τροποποίησης αυτή.

Ο κ. Χαλίτ.

X. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Δεν επιθυμώ να αρχίσω πάλιν συζήτησιν επ' αυτού του θέματος. Επιθυμώ να δηλώσω εν ολίγοις ότι δεν δύναμαι να συμμερισθώ την άποψιν του Προέδρου, δηλαδή την άποψίν σας, ότι υπ' αυτές τας συνθήκας δεν θα λειτουργή η Κρατική μηχανή. Το να ενδιαφερώμεθα δε, όταν χρειάζεται, διά την Κοινοτικήν μας Συνέλευσιν είναι μία διάταξις, εις όρος της Συνταγματικής μας τάξεως. Και εκείναι, δηλαδή και αι Κοινοτικά Συνελεύσεις ως Κρατικά όργανα έχουν συμπεριφερθή με κατανόησιν, οσάκις τούτο απητήθη. Επί παραδείγματι, όσον αφορά αυτήν την Τράπεζαν Αναπτύξεως έχουν αποδεχθή όπως χορηγείται εξαίρεσις εκ της καταβολής των ιδικών των φόρων, όπως συμβαίνει με τους φόρους, οι οποίοι επιβάλλονται υπό της Βουλής δι' αυτού του νόμου. Συγχρόνως ευχαριστώ τον έντιμον κ. Πρόεδρον διότι παρεδέχθη ότι πράγματι το θέμα τούτο είναι θέμα ουσίας και έδωσεν επί τούτου εξηγήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Οικονομική Έκθεσις 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η Οικονομική Έκθεσις του 1962 υποβάλλεται εις την Βουλήν δυνάμει του Άρθρου 81(2) του Συντάγματος. Το Άρθρον 81(2) προνοεί ότι εντός τριών μηνών από της λήξεως του οικονομικού έτους κατατίθεται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων προς έγκρισιν ο τελικός απολογισμός. Ο τελικός απολογισμός κατετέθη σήμερα, είναι η τελευταία ημέρα των τριών μηνών, και επομένως ευρίσκειται εντός της προθεσμίας την οποία προνοεί το Σύνταγμα.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Πέμπτην.

Η ημερησία διάταξις θα έχη ως εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α — Ερωτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β — Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος.

Ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμειον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1963.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Θα παρεκάλουν τας αρμοδίους Επιτροπάς όπως επισπεύσουν την εργασίαν επί των Νομοσχεδίων Ναυτιλίας, περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών, περί Αρχής Ηλεκτρισμού και περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος, τα οποία πρέπει να είναι έτοιμα προς συζήτησιν διά την μεταπροσεχή συνεδρίασιν.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Πέμπτην, την 5ην απογευματινήν ώραν.

Δυνάμει των προνοιών του 7θου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 8.15 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 4ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.45 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως Κεφάλαιον Α, είναι Ερωτήσεις—Απαντήσεις. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων. Ο καθορισθείς χρόνος είναι έν τέταρτον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 12ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 14ην Φεβρουαρίου 1963.

«Από αρκετά χωριά υποβάλλονται συχνά εισηγήσεις όπως το Τμήμα Υδάτων αναλάβη την ανόρυξη δοκιμαστικών διατρήσεων σε μεγάλα βάθη για την εξεύρεση νερών για αρδευτικούς σκοπούς. Τα χωριά της Καρπασίας, της Μεσαορίας και άλλων περιοχών έχουν υποβάλει από καιρό αυτή την εισήγηση.

Ερωτώμεν το Τμήμα Ανάπτυξης Υδάτων ποιές δυσκολίες υπάρχουν για την ικανοποίηση αυτού του αιτήματος των κοινοτήτων;

Είναι λίγα τα μηχανήματα διατρήσεων που διαθέτει το Τμήμα, ή μήπως δεν διαθέτομε μηχανήματα για διατρήσεις σε μεγάλα βάθη;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 19ην Μαρτίου 1963, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 14ην Φεβρουαρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηή Μιχαηλίδη.

«Επί του παρόντος το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων διαθέτει 16 διατρητικές μηχανάς εργαζομένας εις την ύπαιθρον διά την ανεύρεσιν ύδατος δι' οικιακούς και αρδευτικούς σκοπούς.

Η πολιτική του Τμήματος συνίσταται εις τον χειρισμόν των διαφόρων προβλημάτων αναλόγως της σπουδαιότητος και του επείγοντος τούτων.

Εν τω μεταξύ το Τμήμα ασχολείται με γεωτρήσεις προς παρακολούθησιν της στάθμης του ύδατος εις μέρη όπου θα εκτελεσθή σχέδιον εμπλουτισμού των υπογείων υδάτων.

Αι βαθείαι διατρήσεις περιλαμβάνονται εις το Πενταετές Πρόγραμμα του Τμήματος.

Εις το εγγύς μέλλον θα διεξαχθούν, τη συνεργασία των Γερμανών ειδικών, γεωλογικαί και γεωφυσικαί μελέται εις περιοχάς όπου υπάρχει οξύ πρόβλημα ύδατος».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 20ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου, και ληφθείσα την 21ην Φεβρουαρίου 1963.

«Εις αρκετά αγροτικά κέντρα υπάρχουν υγιεινονομικαί μονάδες, εις μερικά δε τοιαύτα εκτίθησαν και λειτουργούν Νοσοκομεία. Έν τοιούτον Νοσοκομείον λειτουργεί και εις την κομμόπολιν Αθηνών, με ιατρόν και φαρμακοποιόν.

Μεγάλη μερίς αγροτών, οι οποίοι τυγχάνει να μη έχουν πιστοποιητικόν ενδείας, δεν εξυπηρετούνται ποσώς υπό του τοιούτου Νοσοκομείου, διότι εις περίπτωσιν ασθνεύσεως των, η οποία δυνατόν και να συμβή αιφνιδίως καίτοι εξητάσθησαν υπό του ιατρού του Νοσοκομείου, δεν τους δίδονται φάρμακα

εκ του φαρμακείου του ιδίου Νοσοκομείου, καίτοι δεν τα ζητούν δωρεάν αλλ' επί πληρωμή. Ούτω δε οι τοιούτοι ασθνεύεις διατρέχουν τον κίνδυνον χειροτερεύσεως της καταστάσεώς των ή και τον κίνδυνον θανάτου, μέχρις ότου προμηθευθούν τα φάρμακα από την πόλιν.

Ερωτώμεν το αρμόδιον Υπουργείον να διαφωτίση και ημάς και την Βουλήν, αν υπό τοιαύτην τακτικήν εκτελούν τον προορισμόν των τα τοιαύτα αγροτικά Νοσοκομεία».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 12ην Μαρτίου 1963, του Υπουργού Υγείας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 21ην Φεβρουαρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου.

«Τα Κυβερνητικά φαρμακεία τα λειτουργούντα εις χωρία όπου δεν υπάρχουν ιδιωτικοί φαρμακοποιοί ενασκούντες το επάγγελμά των είναι εξουσιοδοτημένα δυνάμει των περί Ιατρικών Ιδρυμάτων (Τέλη και Δικαιώματα) Κανονισμών του 1962 να παρέχουν φάρμακα επί πληρωμή εις πρόσωπα μη κατέχοντα πιστοποιητικά απορίας.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 14ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 15ην Μαρτίου 1963.

«Το χωρίον Βροΐσια της επαρχίας Λευκωσίας ευρίσκεται από ετών στρυμωγμένον εντός του δάσους. Οι κάτοικοι του χωρίου δεν έχουν γην και κερδίζουν το ψωμί των ως εργάται. Παρ' όλον ότι ο πληθυσμός του χωρίου ανέρχεται εις 255, εν τούτοις η γη των είναι μόνον 150 στρέμματα.

Όταν εγκαθιδρύθη η νέα Κυβέρνησις της Δημοκρατίας ελέχθη ότι θα διενέμετο μέρος της δασικής γης. Είναι επίσης γνωστόν ότι είχε συσταθή Επιτροπή προς διανομήν δασικής γης εις τους κατοίκους ωρισμένων χωρίων ευρισκομένων εντός της δασικής περιοχής. Εάν διανεμηθή δασική γη εις αυτά τα χωρία, τα οποία δεν κατέχουν γην, η γη αυτή θα καταστή δυνατόν να αξιοποιηθή ως περιβόλια κατάμεστα από καρποφόρα δένδρα. Τοιουτοτρόπως δε θα βοηθήσωμεν και εκείνους οι οποίοι ζουν εις αυτά τα μέρη.

Ποία τα μέχρι σήμερον πορίσματα της εν λόγω Επιτροπής; Ποία αι απόψεις του αρμοδίου Υπουργείου επί του προκειμένου; Παρακαλώ όπως διαφωτίση την Βουλήν μας.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη, και ληφθείσα την 27ην Μαρτίου 1963.

ΔΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤ. κ. ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ:

«Ως γνωρίζετε η Πάφος δεν διαθέτει βιομηχανίας και άλλας εργασίας δι' εργοδότησιν του εργατικού της δυναμικού, το οποίον κυρίως απασχολείται εις τας πάσης φύσεως κυβερνητικάς εργασίας και ιδίως εις τας υπό του υμετέρου Υπουργείου εκτελουμένας.

(Α) Θα επεθύμουν ως εκ τούτου να πληροφορήσετε την Βουλήν κατά πόσον τα σχέδια διά την ευθυγράμμισιν της κεντρικής οδού Κτήματος—Λεμεσού μετά την τοποθεσίαν Πέτρα του Ρωμηού έχουν περατωθή, και τότε θα αρχίσουν εργασίαι διά την εκτέλεσιν του έργου τούτου, το οποίον θα προσφέρη τα μέγιστα και διά την τουριστικήν αξιοποίησιν της Πάφου, ως επίσης και ποίαν κατεύθυνσιν η οδός αυτή θα ακολουθήση μετά την Πέτραν του Ρωμηού.

(Β) Θα ήθελα ωσαύτως να πληροφορήσετε την Βουλήν τότε θα αρχίση η εκτέλεσις των εν τω Προϋπολογισμώ Αναπτύξεως 1963 αναφερομένων έργων διά λιμενικάς βελτιώσεις εν τω λιμένι Κάτω Πάφου, καθ' ότι η εκτέλεσις του έργου τούτου θα έχη ευνοϊκήν επίδρασιν επί του ανεργιακού προβλήματος εν Πάφω».

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 22αν Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη, και ληφθείσα την 27ην Μαρτίου 1963.

ΔΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤ. κ. ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ:

«Από καιρού μελετάται υπό της Κυβερνήσεως η αξιοποίηση του χαμηλού Δάσους Ακάμα εν τη επαρχία Πάφου προς όφελος των γεωργών και κτηνοτρόφων της Πάφου, οίτινες εναγωνίως αναμένουν το πόρισμα της τριαυτής μελέτης. Επειδή το ζήτημα τούτο είναι ζωτικής σημασίας δι' αρκετά χωρία της Πάφου θα επεθύμουν να πληροφορησθετε την Βουλήν εις ποίον σημείον ευρίσκειται το όλον ζήτημα».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έληξεν η ανάρνωση των ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Β, Νομοθετική Εργασία, είναι ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να αναγνώση την Έκθεσιν εις την Βουλήν.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ) ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ 1963.

Παρόντες:

Αντώνιος Αναστασιάδης, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Άλλος Δημητριάδης
Χαλίτ Αλή Ριζά
Ουμίτ Σουλεϊμάν
Αχμέτ Μ. Περπέρογλου
Χρύσης Δημητριάδης.

Κατά τας συνεδριάσεις της Νομικής Επιτροπής παρέστησαν τόσον η Υπουργός της Δικαιοσύνης όσον και ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας μετά των οποίων αντιπλάγησαν χρήσιμοι απόψεις επί του υπό συζήτησιν θέματος.

Το υπό εξέτασιν τροποποιητικόν Νομοσχέδιον εισήχθη εις την Βουλήν υπό των μελών της Νομικής Επιτροπής.

Τα μέλη της Νομικής Επιτροπής είχαν πεισθή από τινος χρόνου ότι ο θεσμός της πρακτικής ασκήσεως των υποψηφίων Δικηγόρων, όστις εισήχθη εις Κύπρον διά του νόμου 46 του 1961, θα έδει να τύχη της προσοχής της Βουλής των Αντιπροσώπων επί τω σκοπώ όπως ούτος καταστή πλήρως αποδοτικός και συντελέση όσον το δυνατόν τον περισσότερον εις την άνοδον του επιπέδου της Δικηγορίας εν Κύπρω.

Ουδεις αμφιβάλλει σήμερα ότι η εξύψωση του δικηγορικού υπουργήματος δεν δύναται να επιτευχθή αν οι μέλλοντες να εγγραφούν ως δικηγόροι δεν έχουν απ' ενός πλήρη θεωρητικήν κατάρτισιν εις όλους ή τουλάχιστον εις τους κυρίους κλάδους της Νομικής επιστήμης και απ' ετέρου αν πριν ή αποκτήσουν το δικαίωμα να εξασκούν το επάγγελμα του Δικηγόρου δεν ασκηθούν επαρκώς εις όλα εκείνα τα ζητήματα τα οποία δύναται να συνοψισθούν υπό την περιγραφήν «Τεχνική του δικηγορείν».

Τα τελευταία αυτά ζητήματα δεν είναι αντικείμενον της επιστήμης του Δικαίου αλλά ζητήματα τεχνικής, τα οποία, ως συμβαίνει και εις άλλους κλάδους της επιστήμης, μόνον διά της πρακτικής ασκήσεως δύναται να γίνουν κτήμα του επιστήμονος.

Η πρακτική αυτή άσκησης του μέλλοντος δικηγόρου πρέπει να γίνεται όσον το δυνατόν εις περισσότερους τομείς και δεν πρέπει να περιορίζεται εις τα πλαίσια του δικηγορικού γραφείου μόνον, ως μέχρι σήμερα συμβαίνει εν Κύπρω.

Η νομική Επιτροπή είναι της γνώμης ότι θα έπρεπε να δοθί εις τους διάγοντας το στάδιον της πρακτικής ασκήσεως νομικούς η ευκαιρία να ασκώνται ενώπιόν ωρισμένων δικα-

στηρίων της Δημοκρατίας κατά την εκδίκασιν πολιτικών και ποινικών δικών.

Διά της τριαυτής επεκτάσεως των ευκαιριών της πρακτικής ασκήσεως οι ασκούμενοι θα εισαχθώσι το δυνατόν συντομώτερον εις την τεχνικήν της εν γένει παρουσιάσεως των υποθέσεων ενώπιον των δικαστηρίων και ειδικώτερον θα ασκηθώσιν εις την μεγάλην σημασίαν διά την απονομήν της Δικαιοσύνης τεχνικήν της εξετάσεως και αντεξετάσεως μαρτύρων.

Διά την επίτευξιν των ως άνω σκοπών εισήχθη το υπό εξέτασιν Νομοσχέδιον το οποίον διά του άρθρου 3 αυτού κάμνει διά πρώτην φοράν πρόνοιαν περί συστήματος επίσημου εγγραφής των προσώπων τα οποία αρχίζουν την άσκησιν εις Γραφείον δικηγόρου, ή εις το Γραφείον του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας. Η τριαυτή εγγραφή θα γίνεται τη αιτήσιν του ασκουμένου προς το Νομικόν Συμβούλιον και θα τηρήται προς τον σκοπόν αυτόν «Μητρώον Ασκουμένων» υπό του Αρχιπρωτοκολλητού.

Η διάταξις αυτή περί αιτήσεως και εγγραφής ισχύει και διά τους ήδη αρξαμένους την πρακτικήν αυτών άσκησιν.

Είναι προς το συμφέρον πάντων των ασκουμένων να υποβάλουν αίτησιν διά την εγγραφήν των εντός της καθοριζόμενης προθεσμίας των τριάκοντα ημερών, διότι η μη εμπρόθεσμος υποβολή της αιτήσεως των θα έχη ως μίαν των συνεπειών την απώλειαν χρόνου όσον αφορά την ημερομηνίαν από της οποίας θα λογίζεται ως αρξαμένη η πρακτική αυτών άσκησις.

Διά του άρθρου 4B του Νομοσχεδίου, το οποίον είναι και το σημαντικώτερον του Νομοσχεδίου, γίνεται ο καθορισμός των περιπτώσεων κατά τας οποίας ο ασκούμενος δύναται να παρουσιάζεται υπό ωρισμένας προϋποθέσεις ενώπιον ωρισμένων δικαστηρίων διά την εκτέλεσιν ωρισμένων δικονομικών πράξεων πάντοτε εκ μέρους και τη εντολή του δικηγόρου ή του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας παρ' ώ ασκείται. Ο καθορισμός των δικονομικών αυτών πράξεων έγινε υπό της Νομικής Επιτροπής με μεγάλην προσοχήν και με γνώμονα απ' ενός την διευρύνσιν των ευκαιριών ασκήσεως υπό των ασκουμένων απ' ετέρου όμως τον αποκλεισμόν περιπτώσεων κατά τας οποίας η άσκησις αυτή θα ήτο δυνατόν να αποβή εις βάρος της απονομής της δικαιοσύνης λόγω απειρίας ή άλλων παρομοίων λόγων.

Η δυνατότης αυτή της πρακτικής ασκήσεως ενώπιον των Δικαστηρίων δίδεται μετά την παρέλευσιν 4μήνου ασκήσεως εις Γραφείον, περιόδου κριθείσης ως απαραίτητου διά την προκαταρκτικήν εξοικείωσιν του ασκουμένου με ζητήματα της Κυπριακής Νομοθεσίας, με την Δικονομίαν δε ειδικώτερον.

Εκρίθη επίσης σκόπιμον όπως το προνόμιον αυτό της πρακτικής ασκήσεως μη παρατείνεται χρονικώς επ' άπειρον αλλά να διαρκή μόνον επί διετίαν από της ενάρξεως της περιόδου της ασκήσεως (άρθρον 4B(3), και όπως ο πελάτης του δικηγόρου εις την υπόθεσιν του οποίου ο ασκούμενος ενεργεί οιανδήποτε πράξιν μη επιβαρύνεται με οιανδήποτε περαιτέρω αμοιβήν διά την εργασίαν του ασκουμένου. Ο ασκούμενος εξ άλλου δεν αποκλείεται από του να λάβη οιανδήποτε αμοιβήν την οποίαν του ήθελε προσφέρει ο δικηγόρος παρά τω οποίω ασκείται.

Πάντες οι ασκούμενοι, δυνάμει των προνοιών του προτεινομένου νέου άρθρου 4A(7), θα υπόκειται εις τας ίδιαις πειθαρχικάς ποινάς ως οι εγγεγραμμένοι δικηγόροι.

Ετέρα πρόνοια η οποία εκρίθη σκόπιμον όπως γίνη επί τη ευκαιρία του παρόντος Νομοσχεδίου είναι η περιεχομένη εις το άρθρον 2 του Νομοσχεδίου δύναμι του οποίου η 12μηνος πρακτική άσκησις, η απαιτούμενη υπό του περί Δικηγόρων Νόμου, είναι δυνατόν να συντομευθή εις ωρισμένας περιπτώσεις, ως π.χ. ασκήσεως εις το εξωτερικόν, τας οποίας επαφιέται εις το Νομικόν Συμβούλιον να καθορίση διά Κανονισμών. Η τριαυτή συντόμευσις δεν θα είναι δυνατόν να υπερβή τους 6ξ μήνας.

Η Νομική Επιτροπή είναι βεβαία ότι αναθέτουμε το έργο τούτο εις το Νομικόν Συμβούλιον ενεργεί ορθώς εφ' όσον πρόκειται περί ζητήματος λεπτομερειακού του οποίου η ρύθμιση δύναται να γίνη ευχερέστερον και κατά τρόπον ελαστικώτερον διά Κανονισμών υπό του αρμοδίου Σώματος.

Εν όψει των ήδη εκτεθέντων, η Νομική Επιτροπή συνιστά εις την ολομέλειαν της Βουλής την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου εις Νόμον πιστεύουσα ότι ούτω συμβάλλει εις την περαιτέρω ανύψωσιν του δικηγορικού επαγγέλματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΠΕΡΙΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητάι επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιλητάι επί θέματος...Ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

Επειδή εχθρεύομαι εξ ιδιοσυγκρασίας την βαττολογίαν διά τούτο δεν συνθηίζω να ομιλώ παρά μόνον όταν αντιτίθεμαι προς εκφραζομένας απόψεις.

Σήμερον όμως κατά παράβασιν δράττομαι της ευκαιρίας να συγχάρω ειδικώς τα Μέλη της επιτροπής επί Νομικών Ζητημάτων διά την φαινήν ιδέαν να αναλάβουσι πρωτοβουλίαν αρτιώσεως Νομοθεσίας η οποία αφορά επιστημονικών επάγγελμα όπως είναι το επάγγελμα του δικηγόρου. Εάν με την σημερινήν απόφασιν του Σώματος τούτου προοιωνίζεται η καθιέρωσις της αρχής της βελτιώσεως των νομοθετημάτων τα οποία αφορούν επιστημονικά επαγγέλματα αρέται τις το δικαίωμα να οραματισθή καθαροί παντός επιστημονικού επαγγέλματος από των ζιζανίων τα οποία παρεισέφρυσαν κατά καιρούς εις τον επιστημονικόν στίβον είτε διά του μηρυκασμού εώλων νομοθετημάτων, είτε διά της επικρατήσεως παραδόξων κυβιστημάτων. Προσωπικώς οραματίζομαι απόδοσιν της οδοντιατρικής επιστήμης εις τους επιστήμονας οδοντιάτρους και κολακεύομαι να πιστεύω ότι μελλοντικώς θα αποτελέσθω διά το Σώμα τούτο αρχήν να αποδίδωνται τα του Καίσαρος τω Καίσαρι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν διέκοψα τον έντιμον αγορητήν αν και το θέμα επί του οποίου ηγόρευεν είναι θέμα διά το οποίον εκκρεμεί Νομοσχέδιον ενώπιον της Βουλής και επομένως δεν είναι δυνατόν να διεξαχθή συζήτησις προτού το θέμα ευρίσκει επί της ημερησίας διατάξεως. Επομένως αι παρατηρήσεις του έντιμου Βουλευτού, ο οποίος ορθώς είπεν ότι δεν του αρέσει να μακρυγορή, θα είναι ανάγκη να επαναληφθούν ενώπιον της Βουλής ότι το Νομοσχέδιον θα είναι επί της ημερησίας διατάξεως.

Υπάρχουν ομιλητάι επί θέματος αρχής όσον αφορά το Νομοσχέδιον το οποίον ευρίσκειται ενώπιον της Βουλής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιλητάι επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 1ον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 4 του βασικού Νόμου. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του βασικού Νόμου και παρεμβολή νέων άρθρων. Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το τρίτον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το τρίτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εμφάνισις ασκουμένων ενώπιον Δικαστηρίου. Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 9 του βασικού Νόμου. Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το προηγούμενον άρθρον φέρει τον αριθμόν 4B, τουλάχιστον εις το κείμενον το οποίον έχω ενώπιόν μου. Παρακαλώ όπως εξετασθή το ελληνικόν και το τουρκικόν κείμενον εάν το άρθρον το οποίον εψηφίσασμεν φέρη τον αριθμόν 4B.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρόκειται περί λανθασμένης αναγνώσεως, έντιμε, κ. Πρόεδρε, το τουρκικόν και το ελληνικόν κείμενον συμφωνούν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 4B εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 9 του βασικού Νόμου, άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Δικηγόρων Νόμου, (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως ο βασικός Νόμος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον.

(Κρούουν οι κώδωνες.)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963. Το θέμα δεν δύναται να συζητηθή λόγω του ότι το τροποποιηθέν κείμενον υπό της Επιτροπής Νομικών δεν έχει κυκλοφορήσει εγκαίρως διά να δοθή η ευκαιρία εις τους Βουλευτάς να το μελετήσουν.

Τρίτον θέμα ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ.5) του 1963. Η έκθεσις της αρμοδίας Επιτροπής δεν εκυκλοφόρησεν 48 ώρας ενωρίτερον και το θέμα δεν είναι θέμα επείγουσας φύσεως και επομένως η συζήτησις του θα αναβληθή διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής θα ορισθή διά την μεταπροσεχή Πέμπτην, την 5ην απογευματινήν ώραν.

Η ημερησία διάταξις....

Ο λόγος είναι διότι η προσεχής Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατον είναι θρησκευτικάί αργαίαι διά τους Έλληνας, είναι αι εορταί του Πάσχα.

Η ημερησία διάταξις θα έχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις — Απαντήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

1) Ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963.

2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1963.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 18ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.45 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Α είναι Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεν υπάρχουν ερωτήσεις, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κεφάλαιον Β, Νομοθετική Εργασία. Νομίζω ότι η μετάφρασις δεν ακούεται.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ελαιολάδου Νόμου του 1963.

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Δεν ακούεται, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι κύριοι διερμηνείς να ομιλούν πλησιέστερον προς το μικρόφωνον.

Παρακαλώ τον Πρόεδρο της Επιτροπής επί Γεωργικών Θεμάτων να αναγνώση την έκθεσίν του εις την Βουλήν.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Ανδρέας Γιαγκου, Πρόεδρος
Χαμπής Μιχαηλίδης
Ηρόδοτος Νικολαΐδης
Ανδρέας Καρσεράς
Χουσεΐν Ντερβίς
Χαρίδημος Χατζηχάρος
Πάυλος Παύλου.

Η Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων συνήλθε την 11ην Απριλίου 1963 και επανεξήτασε το ως άνω Νομοσχέδιον ως τούτο τροποποιήθη υπό της Νομικής Επιτροπής εις την οποίαν παρεπέμφθη.

Η Νομική Επιτροπή είχε εξετάσει τα εξής θέματα τα οποία η Επιτροπή Γεωργίας παρέπεμψεν εις αυτήν:

- (1) Απαγόρευσις κατοχής οιωνδήποτε χρωστικών και άλλων χημικών ουσιών δυναμένων να αναμιχθώσι μετά του ελαιολάδου υπό προσώπων ασχολουμένων με την έκθλιψιν, συσκευασίαν ή εμπορίαν του ελαιολάδου.
- (2) Να χρησιμοποιούνται ξεχωρισταί κτιριακαί εγκαταστάσεις δια την συσκευασίαν παρθένου ελαιολάδου και ξεχωριστά τοιαύτα διά την συσκευασίαν ραφινκαρισμένου ελαιολάδου ή πυρηνελαίου, των τοιούτων εγκαταστάσεων απεχουσών ακούοντως μεταξύ των ώστε να μη δύναται να προβληθή επί δικαστηρίου δικαιολογία περιπτώσεως λάθους ως ελαφρυντικού εν περιπτώσει αναμίξεως.

(3) Δι' ειδικού άρθρου του Νόμου άπαντα τα έλαια οιασδήποτε φύσεως ή προελεύσεως να περιέχουν τουλάχιστον 5%—7% σησαμελαίου, ώστε οιαδήποτε τυχόν ανάμιξις τούτου με οιονδήποτε ελαιόλαδον να ανιχνεύεται άμέσως και ασφαλώς υπό του Κυβερνητικού Χημείου.

(4) Εις το άρθρον 6, όσον αφορά τας ποινάς, να προστεθή επιπροσθέτως προς την χρηματική ποινή των £100 αή εις φυλάκισιν διά περίοδον μη υπερβαίνουσαν τους τρεις μήνας ή εις αμφοτέρας τας ποινάς ταύτας.

(5) Να εξουσιοδοτηθούν διά νόμου και οι Έφοροι των Συνεργατικών Εταιρειών ή και πρόσωπα διοριζόμενα υπ' αυτών να έχουν δικαίωμα αγοράς ων διά σκοπούς εφαρμογής του υπό ψήφισιν Νόμου, ώστε δειγμάτνα διασφαλίζεται το καταναλωτικόν κοινόν.

(6) Εφ' όσον γίνεται μέριμνα περί απαγορεύσεως της εστεροποιήσεως θα πρέπει να περιληφθή άρθρον εις τον υπό ψήφισιν Νόμον, ώστε να απαγορευθή η εισαγωγή ή η κατοχή μηχανημάτων δυναμένων να χρησιμοποιηθώσι διά την εστεροποίησιν, καί τα ήδη υπάρχοντα να αχρηστευθώσιν.

(α) Ως προς το πρώτον θέμα η Νομική Επιτροπή πρόβη εις την κατάρτισιν του εδαφίου (2) του άρθρου 6, ως τούτο εμφανίζεται εις το νέον Νομοσχέδιον το τροποποιηθέν υπ' αυτής.

(β) Όσον αφορά το δεύτερον θέμα προσετέθη η παράγραφος (ε) εις το εδάφιο (2) του εδαφίου 13.

(γ) Το τρίτον θέμα απερρίφθη υπό της Νομικής Επιτροπής διά νομικούς και τεχνικούς λόγους.

(δ) Ως προς το τέταρτον θέμα η εισήγησις της Γεωργικής Επιτροπής εγένετο δεκτή ως εμφανίζεται εις το άρθρον 6(3)(α).

(ε) Το πέμπτον θέμα απερρίφθη διά λόγους καθαρώς νομικούς.

(στ) Όσον αφορά το έκτον θέμα, τούτο έχει εξετασθή και περιληφθή εις τα εδάφια (1), (2), (3) και (4) του άρθρου 5 του νέου τροποποιηθέντος Νομοσχεδίου.

Η Νομική Επιτροπή έκρινε σκόπιμον όπως προσθήκη και νέον άρθρον υπ' αριθμόν 14 διά λόγους αυστηρώς νομικούς, ως επίσης τας παραγράφους (η) και (θ) του εδαφίου (2) του άρθρου 13. Προσετέθησαν επίσης οι ορισμοί «εστεροποιημένον έλαιον», «οζύνη» και «συσκευάζω». Η Νομική Επιτροπή επήνεγκεν ωσαύτως σεβαστόν αριθμόν λεκτικών τροποποιήσεων εις τας κατ' ιδίαν άρθρα, αίτινες εμφανίζονται εις το τροποποιηθέν υπ' αυτής Νομοσχέδιον.

Τα μέλη της Γεωργικής Επιτροπής εξήτασαν εν λεπτομερεία τα ανωτέρω και συμφωνούν πλήρως με τας εκτεθείσας τροποποιήσεις της Νομικής Επιτροπής.

Ο κ. Χουσεΐν Ντερβίς διατηρεί επιφυλάξεις ως προς ωρισμένας διατάξεις του Νομοσχεδίου. Τούτο δε είχε δηλώσει και εις τας προηγουμένας συνεδριάσεις της Επιτροπής.

Η Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων συνιστά εις την Βουλήν την εις νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου ως τούτο έχει τροποποιηθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωρισθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

A. AZIZ ALTA'T:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής:

Οι κ.κ. Χατζηχάρος, Ανδρέας Γιαγκου, Χουσεΐν, Σαββίδης, Ναλπάντογλου, Μπερπερόγλου, Χαλίτ Αλή Ριζά.

Έχει τον λόγο ο κ. Ανδρέας Γιαγκου.

A. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευταί. Ενώπιόν μας ευρίσκεται το Νομοσχέδιον διά την διάθεσιν του ελαιολάδου. Όπως όλοι μας θα έχουμε προσέξει το Νομοσχέδιον ασχολείται ως επί το πλείστον με την νοθείαν του ελαιολάδου και τα μέτρα τα οποία πρέπει να ληφθούν διά την πάταξιν της νοθείας. Πολύ ορθώς κατά την γνώμην μου ασχολείται το Νομοσχέδιον με την πάταξιν της νοθείας, διότι η νοθεία του ελαιολάδου η οποία εγίνετο και γίνεται ακόμη εις μέγαν βαθμόν συντείνει εις το να παραμένουν μέγλα αποθέματα ελαιολάδου αδιάθετα. Και δεύτερον, η εξαπάτησις του καταναλωτού και η εκμετάλλευσίς του ότι παίρνει γνήσιον ελαιόλαδον. Είναι απαραίτητον κατά την γνώμην μου, όπως το Νομοσχέδιον τούτο ψηφισθή υπό της Βουλής διά να προστατεύση τόνσον τον παραγωγόν όσον και τον καταναλωτήν. Να προστατεύση τον παραγωγόν να διαβέτη το ελαιόλαδόν του, και να προστατεύση τον καταναλωτήν από την απάτην και την εκμετάλλευσιν. Λόγω της σοβαρότητος του Νομοσχεδίου υπήρξαν αρκεταί απόψεις αι οποίαί κατά την γνώμην μου όλαί πρέπει να τείνουν εις την καλύτεραν εφαρμογήν του παρόντος Νόμου. Υπήρξε ο ισχυρισμός ότι υπάρχουν μέγλα αποθέματα εις χείρας των παραγωγών τα οποία λόγω της εφαρμογής του παρόντος Νόμου θα μένουν αδιάθετα. Η Επιτροπή Γεωργίας αφού επήρην όλας τας πληροφορίας διεπίστωσεν ότι τα αποθέματα τα οποία υπάρχουν εις χείρας των παραγωγών δεν είναι τόσον μέγλα ως θέλουν μερικοί να τα παρουσιάσουν. Τα αποθέματα, κατά την γνώμην μου, τα οποία υπάρχουν εις χείρας των παραγωγών και από τα οποία θα ζημιωθούν τα μέγιστα οι παραγωγοί, είναι τα αποθέματα των παραγωγών εκείνων που επήρην την πρωτοβουλίαν να τα τοποθετήσουν εις ένα συνεργατικόν οργανισμόν, και νομίζω ότι πρέπει να προσέξωμεν περισσότερο τους γεωργούς εκείνους οι οποίοι είχαν την καλήν έμπνευσιν να δημιουργήσουν οι ίδιοι ένα οργανισμόν ιδικόν των χωρίς να ζητήσουν οιανδήποτε οικονομικήν ή άλλην ενίσχυσιν από την Κυβέρνησιν διά να αμυνθούν εναντίον της εκμεταλλεύσεως. Είναι οι παραγωγοί αυτοί οι οργανωμένοι που εβοήθησαν τους υπολοίπους παραγωγούς να διαθέσουν το λάδι τους σε κάπως αμειψτικάς τιμάς. Διά τούτου και εάν λεχθή ότι το παρόν Νομοσχέδιον τείνει να βοηθήση ένα συνεργατικόν οργανισμόν τον ΣΟΡΕΛ και πάλιν πρέπει να το δεχθώμεν διότι, ως ανέφερα, ο ΣΟΡΕΛ, ο Συνεργατικός αυτός Οργανισμός, δεν είναι παρά μερικαί χιλιάδες ελαιοπαραγωγών οι οποίοι συνέτειναν εις την ίδρυσίν του. Αλλά, η Επιτροπή Γεωργίας διά να διαφωτίση, περισσότερο την Βουλήν επί της διαθέσεως των αποθεμάτων, εξήτησεν από τους συνεργατικούς οργανισμούς εξηγήσεις ως προς την απορρόφησιν των αποθεμάτων, και ο Πρόεδρος της ΣΟΡΕΛ, ως εμφανίζεται εις την πρώτην έκθεσιν της Επιτροπής Γεωργίας, διεβεβαίωσεν ότι ο Οργανισμός ούτος είναι εις θέσιν να αγοράση τα υπάρχοντα αποθέματα.

Άλλοι ισχυρισμοί διατυπωθέντες ως προς την δυσκολίαν της διαθέσεως του ελαιολάδου το οποίον υπάρχει εις χείρας των παραγωγών είναι ότι σχεδόν ολόκληρον το λάδι έχει πάνω από 6% οξύτητα και έτσι δεν θα μπορή να διατεθή αυτή η ποσότης. Νομίζω ότι το λάδι, το γνήσιο λάδι, το οποίον παράγει η Κύπρος δεν περιέχει σε μέγαν βαθμό οξύτητα και οι ποσότητες του ελαιολάδου που έχουν οξύτητα πέραν του

7% είναι ελάχιστες, εκτός εάν πιέζωμεν τον πυρήνα διά να πάρωμεν ελαιόλαδο να το προσφέρωμε εις την κατανάλωσιν. Θέλω να παραθέσω μίαν στατιστικήν ενώπιον της Βουλής από μίαν συγκέντρωσιν ελαιολάδου 311.377 τόννων διά να πεισθή η Βουλή ότι το παραγόμενον λάδι δεν έχει τόσην υψηλήν οξύτητα. 19.000 λίτραι περίπου είχαν οξύτητα 1 ως 1 1/2%. Περί τις 78.000 λίτραι είχαν οξύτητα 3%. Περί τας 220.000 λίτραι είχαν οξύτητα μέχρι 5%. 10.000 λίτραι περίπου είχαν οξύτητα 5% ως 7% και μόνον 663 λίτραι είχαν οξύτητα από 7% έως 8%. Εκ της στατιστικής την οποίαν ανέγνωσα εμφανίζεται ότι παράγομεν λάδι με χαμηλήν οξύτητα. Αλλά και εάν υπάρχη λάδι με μεγάλην οξύτητα τούτο οφείλεται, εκτός από μερικάς περιπτώσεις, λόγω ασθενειών, σε λόγους κακής συγκομιδής ή κακής αποθηκείσεως του ελαιοκάρπου. Πιστεύω ότι και ο ελαιοπαραγωγός πρέπει να αναλάβη ωρισμένας ευθύνας, και όσον εξαρτάται από τον ίδιον να παράγη λάδι με μικροτέραν οξύτητα.

Υπήρξαν ωρισμένα διατυπώσεσις ως προς τον ορισμόν του πυρηνελαίου. Και μία βιομηχανία εις μνημόνιον το οποίον διένειμεν εις τους Βουλευτάς ισχυρίζεται ότι ο ορισμός «πυρηνέλιον» θα μας ζημιώση εις την εξαγωγήν, εβάσισε δε τα επιχειρήματά του επί μιάς διεθνούς συμφωνίας, και συγκριμένως αναφέρει, και πιθανόν μερικόν Βουλευταί να αναφερθούν, εις τον τύπον «Ριβιέρα» εις το οποίον, ως ισχυρίζονται, αναμιγνύεται ελαιόλαδον παρθένον με πυρηνέλιον. Ο τύπος «Ριβιέρα» δεν αναμιγνύεται με πυρηνέλιον αλλά είναι μίγματα παρθένου ελαιολάδου και ραφιναρισμένου τοιούτου. Και νομίζω όταν το τονίζη «παρθένου ελαιολάδου και ραφιναρισμένου τοιούτου» εννοεί ραφιναρισμένον παρθένον ελαιόλαδον και όχι πυρηνέλιον. Και εάν εξαιρείτο η ποσότης εξαγωγής, όπως πιστεύω ότι εξαιρείται, δεν πιστεύω ότι θα υπάρξη υπεύθυνον πρόσωπον το οποίον θα γνωματεύση ότι η ανάμιξις του πυρηνελαίου μετά παρθένου ελαιολάδου είναι τύπου «Ριβιέρα». Τα άλλα επιχειρήματα, ως προς το μέγαν βαθμόν της οξύτητος, νομίζω ότι δεν ευσταθούν εις το παρόν στάδιον διότι εάν συν τα χρόνω με επιστημονικά μέσα καταπολεμούνται αι ασθένειαι του ελαιοκάρπου και καθοδηγηθή ο παραγωγός εις την καλύτεραν συγκομιδήν και αποθήκυσιν τούτου, νομίζω ότι θα ελαττώσωμεν έτι περισσότερο την οξύτητα του ελαιολάδου μας και θα δυναθώ η Βουλή αυτή εις το μέλλον να ελαττώση, εάν θέλη τον βαθμόν της οξύτητος εις 3% ή 2%. Πιστεύω απολύτως ότι η ψήφισις του παρόντος Νομοσχεδίου εις νόμον με τα μέτρα τα οποία λαμβάνει το παρόν Νομοσχέδιον διά την απαγόρευσιν της εστεροποιήσεως, την αύξησιν της ποιότητος την οποίαν εισηγήθησαν αι δύο Επιτροπαί Γεωργίας και Νομικών, και όλας τας άλλας συμπληρωματικάς διορθώσεσις θα κατορθωθή όσον τα δυνατόν περισσότερα διαθέσει του παραγομένου ελαιολάδου εις τον τόπον, αι προσωρινάι δε δυσκολίαί αι οποίαί θα υπάρχουν σε μερικούς παραγωγούς θα είναι ασήμαντοι, αι οποίαί συν τα χρόνω θα εξαλειφθούν. Διά τον λόγον τούτον δηλώ ότι θα ψηφίσω υπέρ του Νομοσχεδίου ως τούτο ετροποποιήθη υπό των Επιτροπών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:**(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)**

Ο κ. Χ. Χατζηχάρος έχει τον λόγο.

X. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί. Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον σκοπόν έχει να προστατεύσει τους μεν καταναλωτάς ελαιολάδου από την νοθείαν η οποία εγένετο μέχρι σήμερον υπό ασυνειδήτων μεταπρατών οίτινες, προσθέτοντες εις τα εισαγόμενα σπορέλαια ελαχίστην ποσότητα γνήσιου ελαιολάδου, επώλουν ταύτα ως ελαιόλαδον, τους δε παραγωγούς ελαιολάδου να βοηθήση εις την διάθεσιν της παραγωγής των.

Είναι φανερόν ότι η τοιαύτη νοθεία προσεπόριζε μέγλα κέρδη εις τους εξασκούντας ταύτην, ενώ απ' ετέρου ημποδίζε την κατανάλωσιν του επιτοπίου ελαιολάδου το οποίον εχρησιμοποιείτο μόνον διά να διευκολύνη την κατανάλωσιν

των σπορελαίων, ενόθευαν ταύτα διά 5% ή 10% ούτως ώστε εκ των καταναλισκομένων εκατοντάδων τόννων ελαίων μόνον ένα ελάχιστον ποσοστόν ελαιολάδου καταναλισκετο, και αυτό διά να νοθεύη τα διάφορα σπορέλαια τα οποία παρουσιάζοντο ως ελαιόλαδα. Είχαμεν μίαν καλήν ελαιοπαραγωγήν ελαιολάδου κατά το 1961, πράγμα που συμβαίνει εις τον τόπον μας κάθε 3 ως 5 χρόνια. Και ενώ εισήγοντο χιλιάδες τόνοι διαφόρων ελαίων προς τροφήν δεν καταρρώθη να διατεθή το ελαιόλαδον της παραγωγής του 1961. Και εφθάσαμεν εις το ιλαροτραγικόν συμπέρασμα να χαίρωμεν διότι δεν επηκολούθησεν καλή παραγωγή και κατά το επόμενον έτος 1962. Διότι δεν θα ήξιζε τον κόπον να μαζέψουν οι ελαιοπαραγωγοί τον ελαιόκαρπον αφού δεν διεισθεται το λάδι. Περί τας 250.000 λίτρας γνήσιου ελαιολάδου ευρισκονται συγκεντρωμένα εις τας αποθήκας του ΣΟΡΕΛ, και κατά τους μετρωτέτους υπολογισμούς άλλα 100.000 λίτραι του ιδίου προϊόντος εις χείρας παραγωγών οι οποίοι δεν κατώρθωσαν να το διαθέσουν. Πολύ εγκαιρίως οι ενδιαφερόμενοι, ΣΟΡΕΛ και οι άλλοι παραγωγοί, επέστησαν την προσοχήν της Κυβερνήσεως και εξήτησαν προστασίαν και υποστήριξιν. Και είναι λόγω των διαβημάτων τούτων που έχομεν σήμεραν ενώπιόν μας το παρόν Νομοσχέδιον. Μου είναι δύσκολον να μην μεμφώ από του βήματος της Βουλής την ολιγωρίαν της Κυβερνήσεώς μας επί του ζητήματος της διαθέσεως του ελαιολάδου και να μην κακίσω την τόσην αργοπορίαν της διά την σύνταξιν και κατάθεσιν εις την Βουλήν ενός Νομοσχεδίου το οποίον υποτίθεται ότι θα βοηθήση εις την διάθεσιν του ελαιολάδου, αρκεί να είπω ότι εμεσολάβησαν από της παραγωγής του 1961 μέχρι σήμεραν ολόκληροι 19 μήνες. Δεν βλέπω με ποία επιχειρήματα θα πείσωμεν τους γεωργούς μας όχι μόνον να περιποιούνται τα υπάρχοντα ελαιόδενδρα των αλλά και να φυτεύσουν και νέα τοιαύτα διά να αυξήσωμεν την παραγωγήν μας. Το μεν ελαιόλαδόν μας αλλοιούται λόγω της μακροχρονίου αποθηκείσεως με τον κίνδυνον να γίνη μόνον χρήσιμον διά την κατασκευήν σάπυονος, ενώ διαρκώς εισάγονται χιλιάδες τόνοι διαφόρων ελαίων διά τα οποία χάνεται συνάλλαγμα. Αλλά κάλλιον αργά παρά ποτέ. Η εφαρμογή του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου ψηφίζομένου εις Νόμον παρουσιάζει μερικάς δυσκολίας. Αλλά η επί Γεωργικών Ζητημάτων Επιτροπεία εμελέτησε και κατέληξε ότι προς εφαρμογήν του Νόμου είναι αναγκαία όλα τα σημεία και άρθρα ως και αι υπ' αυτής εισηγηθείσαι τροποποιήσεις. Ιδίως η διάθεσις του εις χείρας των παραγωγών ευρισκομένου ελαιολάδου, οι οποίοι δεν θα δύνανται να συμμορφωθούν προς τας διατάξεις καθ' ας η πώλησις πρέπει να γίνεται εντός εσφραγισμένων δοχείων επί των οποίων να αναγράφεται η περιεκτικότης εις οξύτητα, το όνομα του διαθέτου και το βάρος, είναι μία πολύ μεγάλη δυσκολία. Εν τούτοις, η δοθείσα υπόσχεσις του ΣΟΡΕΛ διά του Προέδρου της όστις κληθείς παρευρέθη εις συνεδρίασιν της Επιτροπής, ότι ο οργανισμός ούτος θα παραλάβη από τους τοιούτους παραγωγούς το εις χείρας των ευρισκόμενον γνήσιον και εμπορεύσιμον ελαιόλαδον, δίδει την ελπίδα ότι η δυσκολία αυτή θα παρακαμφθή. Θα είναι δε προς όφελος των παραγωγών άν εις το μέλλον διατίθεται όλη η παραγωγή των μέσον του ΣΟΡΕΛ, γινομένων όλων μετόχων του οργανισμού τούτου. Παρακαλώ την Βουλήν να ψηφίση το Νομοσχέδιον ως ετροποποιήθη υπό των Επιτροπών.

Όσον αφορά τον σκοπόν του Νομοσχεδίου διά την διάθεσιν του ελαιολάδου που υπάρχει ως εκ του εκάστοτε παραγομένου, η προσωπική μου γνώμη είναι ότι ο παρών μέλλον να ψηφισθή Νόμος δεν λύει το πρόβλημα και θα χρειασθούν και άλλα μέτρα να ληφθούν υπό της Κυβερνήσεως διά να επιτευχθή ο σκοπός, και εισηγοίμαι όπως η Βουλή ψηφίσουσα το παρόν Νομοσχέδιον υποβάλη προς την Κυβέρνησιν την εισήγησιν, όπως διά την επίτευξιν του σκοπού της διαθέσεως του ελαιολάδου λάβη, εάν παραστή ανάγκη, και άλλα μέτρα τα οποία θα βοηθήσουν την διάθεσιν του ελαιολάδου προς προστασίαν των παραγωγών. Και δεν βλέπω άλλον αποτελεσματικόν μέτρον παρά να υποχρεούνται οι εισαγωγείς οιωδήποτε ελαίων να προμηθεύονται ίσην ποσότητα ελαιολάδου εντοπίου. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χουσεΐν Ντερβίς έχει τον λόγον.

X. ΝΤΕΡΒΙΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε και κ. Αντιπρόεδρε.

Έντιμοι Συνάδελφοι Βουλευταί.

Ός Μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων, συγχρόνως δε και ως γεωργός, θα ήθελα να υποβάλω προς υμάς τας απόψεις και σκέψεις μου επί του προταθέντος εις την Βουλήν περί Ελαιολάδου Νόμου του 1963. Ός εμφανίζεται εις το πρώτον άρθρον της Αιτιολογικής Εκθέσεως του Νόμου, σκοπός του νόμου τούτου είναι η ρύθμισις της κατεργασίας και της πωλήσεως ελαιολάδου ως και η τοποθέτησις τούτων επί καλύτερας βάσεως εντός της Δημοκρατίας. Συμφώνως προς το τρίτον άρθρον της αυτής αιτιολογικής εκθέσεως, κατά την ετοιμασίαν του νομοσχεδίου ελήφθη υπ' όψιν και η γνωμοδότησις του Καθηγητού RICCI ο οποίος είχεν επισκεφθή την Κύπρον από τον Οργανισμόν Τροφίμων των Ηνωμένων Εθνών (Φ.Α.Ο) και συντάξει έκθεσιν περί της βιομηχανίας ελαιολάδου. Ημείς ουδόλως αμφισβητούμεν την ειλικρίνειαν του σκοπού του νόμου ή την εν προκειμένω ικανότητα και ειδικότητα του εντίμου Καθηγητού. Αλλά εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν θα τεθή εις εφαρμογήν το νομοσχέδιον, το οποίον πρέπει να προστατεύη ιδιαιτέρως τον μικρόν γεωργόν και παραγωγόν και διά το οποίον είμεθα βέβαιοι ότι συνετάχθη με αυτόν τον σκοπόν, είμαι της γνώμης ότι τούτο θα δημιουργήση μίαν κατάστασιν όλως αντίθετον προς τον σκοπόν του και με το να δίδη εις ευαριθμούς εργοστασιάρχας, οργανισμούς και χονδρεμπόρους την δυνατότητα να εκμεταλλεύωνται τον μικρόν γεωργόν και παραγωγόν θα αποβή διά τους γεωργούς και τους παραγωγούς άκρως επιβλαβής. Διότι εις την Κύπρον η πλειονότης των ελαιοπαραγωγών και των παραγωγών ελαιολάδου είναι μικροί γεωργοί. Αυτοί δε με όλίγα έξοδα και ευκόλως εξάγουν το ελαιόλαδόν των είτε εις τους ιδιωτικούς των ελαιομύλους είτε εις μικρά ελαιοτριβεία χωρίων, τα οποία υπάρχουν σχεδόν εις κάθε χωρίον. Μολονότι κατά τα τελευταία έτη εις πολλάς περιοχάς υπάρχει αρκετή προτίμησις διά τα εγκαθιδρυθέντα ελαιοπιεστήρια, εν τούτοις οι μικροί γεωργός και παραγωγός είναι κάλιν ελεύθερος να πωλή το ελαιόλαδόν του όπως θέλη. Ενώ εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν ο νόμος θα τεθή εν ισχύ, συμφώνως προς το εδάφριον 1 του άρθρου 7 του νομοσχεδίου οι μικροί ελαιομύλοι, οι οποίοι προς το παρόν λειτουργούν εις πολλά χωρία, δεν θα δύνανται να εργάζωνται ως μη εκπληρούντες τους όρους, οι οποίοι θα καθοριστούν συμφώνως προς τον σχετικόν νόμον, οπότε οι παραγωγοί ελαιολάδου των χωρίων εκείνων θα αναγκάζωνται να μεταβαίνουν εις ελαιομύλον εγγεγραμμένον εις μακρινόν ίσως μέρος. Από αυτής της απόψεως ούτοι θα υφίστανται μεγάλα μεταφορικά έξοδα και θα χάνουν καιρόν, αυτό δε θα αυξήση αρκετά τα έξοδα παραγωγής. Όταν οι μικροί γεωργοί και παραγωγοί ή ιδιοκτίται ελαιομύλων θα προσφέρουν προς πώλησιν το προϊόν των διά τον λόγον ότι δεν θα έχουν την δυνατότητα ή την ικανότητα να ταξινομήσουν το ελαιόλαδόν των συμφώνως προς το άρθρον 3 του νόμου, θα είναι εις το έλεος εμπόρων και εργοστασιάρχων, οι οποίοι θα έχουν αυτάς τας δυνατότητας, θα γίνουν αντικείμενον εκμεταλλείσεως και θα περιέλθουν εις τοιαύτην κατάστασιν, ώστε να είναι τελείως εγκαταλειμμένοι εις το έλεος τούτων. Διά τους ίδιους λόγους θα περιέλθουν εις την ίδιαν κατάστασιν και οι γεωργοί και οι μικρέμποροι, οι οποίοι δεν ηδυνήθησαν δι' οιονδήποτε λόγον να πωλήσουν από την περυσινήν των παραγωγήν και επί του παρόντος έχουν αποθηκευμένον ελαιόλαδον εις χείρας των. Ίσως μάλιστα να μη δυνηθούν καθόλου να πωλήσουν το προϊόν των ή και να αναγκασθούν πάλιν να πωλήσουν τούτο με μεγάλην ζημίαν εις τους εργοστασιάρχας και τους εμπόρους. Εις δε το εδάφριον 1 του άρθρου 4 του νόμου είναι ως εάν να παρεμποδίζεται η υπό του παραγωγού ελευθέρα πώλησις του ιδιού του ελαιολάδου. Επειδή ουδείς μικροπαραγωγός θα έχη την δυνατότητα να συμμορφωθή προς τας διατάξεις αυτού του άρθρου, οι τοιούτοι παραγωγοί θα αναγκάζωνται να

πωλούν τα προϊόντα των εις εγγεγραμμένον εργοστασιαρχήν ή χονδρέμπορον έχοντα τας δυνατότητας να συμμορφωθή προς τας εν λόγω διατάξεις, αναμφιβόλως δε ένεκα τούτου ο παραγωγός και πάλιν θα ζημιούται. Επειδή είμεθα πεπεισμένοι ότι το νομοσχέδιον τούτο δεν θα προστατεύση τον μικρογεωργόν και τον μικροπαραγωγόν, οι οποίοι αποτελούν την μεγάλην πλειονότητα εις τον τόπον μας, αλλά τουναντίον θα περιορίση ασφυκτικώς τα πλέον φυσικά δικαιώματα και συμφέροντά του να παράγουν και να πωλούν τα προϊόντα των ελευθέρως, είμεθα κατ' ουσίαν υπέρ της ασκήσεως ουσιαστικού ελέγχου της παραγωγής και της βιομηχανίας ελαιολάδου υπό της Κυβερνήσεως. Νομίζομεν δε ότι επί του παρόντος υπάρχει νόμος, ο οποίος προνοεί εν προκειμένω ωρισμένους περιορισμούς και έλεγχον. Εάν αι διατάξεις του υφισταμένου νόμου εθεωρήθησαν ανεπαρκείς εν προκειμένω και εγένετο αισθητή η ανάγκη θεσπίσεως νέου νόμου θα ηθέλαμεν να ιδώμεν τούτον να προστατεύη τα συμφέροντα ιδίως των μικρών γεωργών και παραγωγών. Επί παραδείγματι, με ευχαρίστησιν θα ιδώμεν και υποστηρίζομεν νόμον προνοούντα περί σχεδίου ελαιολάδου, το οποίον θα δημιουργηθή δυνάμει νόμου, ο οποίος θα συνταχθή κατά το πρότυπον του υφισταμένου σχεδίου της Κυβερνήσεως διά τα σιτηρά. Μόνον τότε θα δύναται ο γεωργός και παραγωγός να πωλή την παραγωγήν του εις την πραγματικήν τιμήν, θα σωθή από την καταπίεσιν και την εκμετάλλευσιν των βιομηχάνων και του εμπόρου και θα απολαύη των πραγματικών καρπών των προϊόντων του, τα οποία παράγει με τόσους και τόσους κόπους. Ο Έντιμος Πρόεδρος της Επιτροπής Γεωργίας εισηγείται όπως ο νόμος ψηφισθή αμέσως και επιθυμεί όπως οι γεωργοί οργανωθούν προτού ζητήσουν οιαδήποτε βοήθειαν από την Κυβέρνησιν. Οι Κύπριοι γεωργοί δυνατόν να οργανωθούν, αλλά δεν πρέπει να λησμονήται ότι ούτοι έχουν ανάγκην της Κυβερνητικής αρωγής. Εάν δε αυτός ο νόμος εγίνετο τουλάχιστον μετά την οργανώσιν των γεωργών τόσον με την βοήθειαν της Κυβερνήσεως όσον και με τας ιδικάς των προσπάθειας, θα είχαμεν προσφέρει εις αυτούς την αναγκαίαν βοήθειαν. Εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν αυτός ο νόμος θα ψηφισθή σήμερα, εάν ένας πτωχός γεωργός από την Λεμεσό ή την Πάφον πρόκειται να πωλήση δύο ή τρεις λίτρας ελαιολάδου, τότε θα είναι ηνγκασιμένος να το φέρη από την Πάφον και να το πωλήση εις τον ΣΟΡΕΛ ή τον Σεβέρην εις Λευκωσίαν. Φυσικά είναι ανάγκη να έλθη από την Πάφον εις την Λευκωσίαν, Αυτή, λοιπόν είναι η βοήθεια, την οποίαν θα δώσωμεν εις τον γεωργόν!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης έχει τον λόγον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Όταν αναβιώνωμεν μου φαίνεται επί του βήματος τούτου πρέπει να έχομεν την δύναμιν να είμεθα ειλικρινείς και να λέγωμεν εκείνα τα οποία πραγματικώς πιστεύομεν ότι είναι η αλήθεια. Εάν εγώ σας έλεγα ότι πιστεύω ότι το Νομοσχέδιον αυτό θα ήτο διά να προστατεύση τον παραγωγόν και τον καταναλωτήν δεν θα ενόμιζα τον εαυτόν μου ειλικρινή. Θα ήμην ειλικρινής πράγματι εάν έλεγα ότι το Νομοσχέδιον αυτό έγινε διά τον ΣΟΡΕΛ. Το ζήτημα είναι το εξής: Εάν πρόκειται να βοηθήση τον οργανισμόν αυτόν χωρίς να παραβιάση τους άλλους, δεν θα είχα καμμία ένσταση. Αλλ' εφ' όσον, από τα όσα έχω μάθει, δεν το Νομοσχέδιον αυτό, εν η περιπτώσει το θέσωμεν εν εφαρμογή, δεν θα βοηθήσωμεν αυτούς τους οποίους διατεινόμεθα ότι θα βοηθήσωμεν, πρέπει να το προσέξωμεν προτού φθάση η ώρα διά να το ψηφίσωμεν ή να το απορρίψωμεν.

Κι εν πρώτοις λέγομεν ότι θέλομεν να τυποποιήσωμεν το Κυπριακόν ελαιόλαδον συμφώνως της Διεθνούς Συνθήκης, Συμβάσεως, με συγχωρείτε, όχι Συνθήκης. Και ο λόγος διά τον οποίον ηθέλαμεν να γίνη η τυποποίησις αυτή συμφώνως της Συμβάσεως, αυτής ήτο διά να προστατεύσωμεν την υγείαν του καταναλωτικού κοινού. Αλλά παρ' όλον ότι ξέρομεν ότι το

ελαιόλαδον το οποίον έχει οξύτητα μέχρι 6% είναι βλαβερόν, εν τούτοις εις το Νομοσχέδιον παρουσιάζομεν παρθένον ελαιόλαδον «Γ», ήτοι παρθένον ελαιόλαδον άνευ κακής οσμής ή κακής γεύσεως, του οποίου η οξύτης δεν υπερβαίνει τα 6%, ενώ η Διεθνής Σύμβασις δεν επιτρέπει παρθένον ελαιόλαδον πέραν των 3% σε οξύτητα. Βεβαίως αυτό γίνεται διότι τα λάδια τα οποία έχουν ωρισμένοι οργανισμοί είναι οξύτητος 6% και όχι διότι είναι κατάλληλον διά την υγείαν του καταναλωτού. Αλλά συν τω χρόνω με ένα σπάρο σκοτώνομεν δύο τρυγόνια. Δημιουργομεν την τάξιν του «κακαθαρίστου πυρηνελαίου» το οποίον εις την Διεθνή Σύμβασιν ονομάζεται ελαιόλαδον δευτέρας κατηγορίας «τύπος ριβιέρα» και αμφισβητούμεν τα όσα λέγει η Διεθνής Σύμβασις, απλώς και μόνον διότι θέλομεν να κτυπήσωμεν την βιομηχανίαν η οποία συναγωνίζεται τον οργανισμόν τον οποίον θέλομεν να προστατεύσωμεν, αδιαφορούντες εάν με τον ορισμόν αυτόν πιθανόν να καταστρέψωμεν την εξαγωγήν του ελαιολάδου μας την οποίαν μπορούμεν να απολαύσωμεν προ παντός αυτά τα χρόνια που έχει καταστραφή η παραγωγή των ελαιολάδων εις την Ιταλίαν και Ισπανίαν. Και ανεξαρτήτως του ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότης να εξαχθή όλη η ποσότης των ελαιολάδων μας αναμιγνυομένη με ραφιναρισμένον πυρηνελαίον και να εξαχθή εις τας διαφόρους αγοράς εις τας οποίας υπάρχει μεγάλη ζήτησις υπό τον τύπον ελαιολάδου αριβιέρας, το οποίον ελαιόλαδον εφέτος ήρχισε να εξάγεται με τον τύπον αυτόν εις μεγάλας ποσότητας—ανεξαρτήτως λέγω τούτου—δεν σκεπτόμεθα ποία θα είναι η τιμή του ελαιολάδου την οποίαν θα πληρώση το καταναλωτικόν κοινόν. Διότι εν η περιπτώσει ο Νόμος ούτος εφαρμοσθή, ανεξαρτήτως του εάν ο παραγωγός έχη γνήσιον παρθένον ελαιόλαδον 1% ή 2% οξύτητος, αυτός ο παραγωγός δεν θα δύναται να το διαθέση εις τον πτωχόν ή μέσον καταναλωτήν εις μίαν λογικήν τιμήν, αλλά ο άνθρωπος αυτός θα είναι υποχρεωμένος να το παραδώση εις τους δύο υφισταμένους σήμεραν οργανισμούς, και ίσως αύριον εις περισσότερους, να επιφορτιστή με αποθηκευτικά έξοδα, εμπόλιωσιν και άλλα έξοδα να διατεθή τούτο εις τους μεταπωλητάς, και ο αγοραστής τότε να το αγοράση πληρώνων μίαν άλυσιν εξόδων από του παραγωγού μέχρι του καταναλωτού, και ημείς να διατεινόμεθα τοιούτοτρόπως ότι εργαζόμεθα προς όφελος και του παραγωγού και του καταναλωτού. Αλλά τώρα ας έλθωμεν εις τον παραγωγόν. Είναι γνωστόν ότι σήμεραν υπάρχουν πολύ μεγαλύτεραι ποσότητες απ' ότι είχαν ισχυρισθή οι προηγούμενοι μου ομιληταί, διότι διά των υπολογισμών τους οποίους κάμνουν ωρισμένοι γνώσται της εργασίας αυτής ανέρχεται η ποσότης την οποίαν έχομεν μεταξύ 5.000 και 6.000 τόννων. Αλλ' εάν η ποσότης αυτή θεωρηθή υπερβολική, εγώ θα ελάμβανα υπ' όψιν 3.000 τόννους, ή ακόμη διά να είμαι πλέον ευχάριστος 2.000 τόννους. Το λάδι αυτό ευρίσκεται εις τα χέρια διαφόρων μικροπαραγωγών ή μεγαλοπαραγωγών, η μεγίστη δε ποσότης του ελαίου τούτου έχει οξύτητα ίσως μεγαλύτεραν των 6%. Εν η περιπτώσει ο Νόμος αυτός τεθή εις εφαρμογήν, τότε οι άνθρωποι αυτοί δεν θα δύνανται να το διαθέσουν απ' ευθείας αλλά θα οφείλουν να το διαθέσουν ή μέσον του ΣΟΡΕΛ ή μέσον της ιδιωτικής βιομηχανίας.

Οι δύο έντιμοι συνάδελφοι, κ. Χατζηχάρος και κ. Ανδρέας Γιαύγκου μας έχουν αναφέρει ότι ο Πρόεδρος του ΣΟΡΕΛ εδήλωσεν ότι είναι διατεθειμένος να πάρη όλην την ποσότητα αυτήν. Αλλά διερωτώμαι. Εφ' όσον από την παραγωγήν του 1962 δεν επήραν μίαν οκάν διότι είχαν τα περισσεύματα του 1961 από τα οποία, ενώ παρέλαβαν 1.200 τόννους μέχρι σήμεραν, έχομεν εις την κατοχήν των 800 τόννους, πώς είναι δυνατόν να πιστεύσωμεν ειλικρινώς ότι θα πάρουν την ποσότητα αυτήν του ελαιολάδου, δηλαδή την ποσότητα των 2.000 ή 3.000 τόννων; Και εάν θέλουν να τα πάρουν σε τι τόπους αποθηκεύσεως θα τα βάλουν αυτά τα έλαια και με τι χρήματα θα τα πληρώσουν; Αλλά ακόμη και εάν είχαν και τα δύο αυτά, εφ' όσον τα έλαια αυτά είναι εις τα χέρια των διαφόρων παραγωγών, οι πλείστοι των οποίων δεν είναι μέλη αυτού του ΣΟΡΕΛ ή μάλλον όλοι διότι άλλως θα τα είχαν παραδώσει πώς θα μπορέσουν να πάρουν λάδι του οποίου η

οξύτης είναι πέραν του 6% και εάν πρόκειται να τα πάρουν σε τι τιμές; Και πώς θα έχουμε την απαίτησιν, όπως ο έντιμος Τούρκος συνάδελφος είπε προηγουμένως, ένας άνθρωπος από την Πάφον ο οποίος έχει μικράν ποσότητα ελαίου εκ 3 ή 4 δοχείων, θα αναγκάζεται να έλθη εις την Λευκωσίαν ή την Κυρήναιαν διά να τα προσφέρει εις τους δύο αυτούς οργανισμούς, και εν ή περιπτώσει οι οργανισμοί αυτοί δεν τα δεχθούν, να αναγκασθή να τα ξαναπάρη πίσω, διά να τα κάμη τι; Πού να τα πωλήση; 'Η πρέπει ο παραγωγός αυτός να καταδικασθή να καταστραφή απλώς και μόνον διότι έτσι θέλομεν; Εκείνο δε το οποίον ίσως μερικοί διεισδύονται, ότι δηλαδή πιθανόν μερικοί από τους γεωργούς να γίνουν και εμπιαλωταί, πολύ το αμφιβάλλω, διότι το άρθρον 7, εδάφιον (2) λέγει: «Νοείται ότι ουδέν κτίριον δύναται να εγγραφη ως συσκευαστήριον εκτός εάν ο αιτών είναι ήδη εγγεγραμμένος είτε ως ιδιοκτήτης εκθλιπτηρίου είτε ως βιομήχανος, ή εκτός εάν είναι συνεργατική εταιρεία ιδιοκτητών εκθλιπτηρίων ή βιομηχάνων». Επομένως του κλειόμεν και αυτήν την θύραν και θα τον αφήσωμεν πλέον έρμαιον τον παραγωγόν εις τον έμπορον, ακριβώς εκεί που νομίζετε ότι θα τον εκμεταλλευθή και τότε πραγματικώς θα υπάρξη η εκμετάλλευσις, διότι επ' όσον δεν θα υπάρξη άλλος ο οποίος θα μπορή να το αγοράση, να το ραφινάρη και να το διαθέση ο παραγωγός τότε θα είναι υποχρεωμένος να το παραδώση εις οποιανδήποτε τιμήν διά να μην το πετάξη τελείως. Και διερωτώμαι, επ' όσον τον καταναλωτήν δεν τον προστατεύομεν ούτε ποιοτικώς ούτε εις την τιμήν, επ' όσον τον παραγωγόν ζητούμεν με το Νομοσχέδιον αυτό, εάν ψηφισθή, να τον καταστρέψωμεν, επ' όσον ζητούμεν τις υφιστάμενες βιομηχανίες και τες κλεισώμεν, ποίον θα προστατεύσωμεν; Την οικονομίαν του τόπου μας; Δεν βλέπω τρόπον πώς μπορεί να προστατευθή η οικονομία του τόπου μας και αυτά τα τρία πρόσωπα, ο παραγωγός, ο καταναλωτής και ο βιομήχανος. Αλλά εκτός τούτων υπάρχουν και πολλά παράξενα. Π.Χ εις το Νομοσχέδιον αυτό, εις το άρθρον 6, εδάφιον (2), αναφέρονται τα ακόλουθα: «(2) Απαγορεύεται η εν οιωδήποτε εκθλιπτηρίω, πυρηνολιουργείω, συσκευαστηρίω ή εγκαταστάσει ανακαθαρισμού κατοχής ή χρήσις οιασδήποτε χρωστικής ή αντιοξειδοτικής ουσίας ή οιωδήποτε μέσου συντηρήσεως». Και διερωτώμαι: Πώς αυτά τα εργοστάσια τα οποία θα κάμουν το ραφινάρισμα και θα κάμουν μίαν ωρισμένην παραγωγήν ελαιολάδου ραφινარიσμένου, μπορούν να εργασθούν χωρίς τα προαναφερόμενα αυτά τρία πράγματα; Θα συμφωνούσα εάν βεβαίως εδώ, αντί να απαγορεύοντο όλα αυτά, να ανεφέρετο τι πραγματικώς επιτρέπεται. Διότι το ραφινάρισμα δεν γίνεται διά μαγικής ράβδου.

Επίσης εις το άρθρον 13 (2) (ε) αναφέρεται το εξής:

«'Ανευ επηρεασμού της γενικότητος της διατάξεως του εδαφίου (1) πας τοιούτος Κανονισμός δύναται να προνοή περί απάντων, ή περί τινων των ακολούθων ζητημάτων:

(ε) περί της ρυθμίσεως της εις χωριστάς συσκευαστήρια συσκευασίας παρθένου ελαιολάδου και ανακαθαρισμένου ελαιολάδου».

Δηλαδή, όποιος έχει ένα εργοστάσιον σήμερον να κάμη δύο εργοστάσια: Το ένα διά παρθένα λάδια και το άλλο διά μη παρθένα. Και διερωτώμαι: Είναι διά να ριζώμεν τα κόστα ή είναι διά να αυξήσωμεν τα κόστα της παραγωγής μας; Ο σκοπός μας, κύριοι, πρέπει να είναι το γενικόν καλόν του τόπου. Το καλόν της οικονομίας του τόπου μας, η προστασία του καταναλωτού ως επίσης και του παραγωγού, και ουχί να ζητούμεν να τους καταστρέψωμεν όλους!

Διά τον λόγον αυτόν ενά δεν θα εθεωρούσα τον εαυτόν μου ήσυχον εάν εφήριζα ένα Νόμον ο οποίος θα ήτο καταστρεπτικός. Δι' αυτό θα επρότεινα ο Νόμος αυτός να αναβληθή, να μελετηθή καλύτερον και να βρεθή η πραγματική λύσις η οποία να δώση την προστασίαν την οποίαν ως λέγεται έχει σκοπόν αυτό το Νομοσχέδιον.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ναλπάντογλου έχει τον λόγον.

Ν. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ

Αξιότιμοι Συνάδελφοι.

Το περί ου ο λόγος νομοσχέδιον έχει διατυπωθή συμφώνως προς τας αρχάς της Διεθνούς Συμβάσεως Ελαιολάδου. Εγώ θα ασχοληθώ με την τεχνική μόνον πλευράν του θέματος. Εις το νομοσχέδιον υπάρχει μία πολύ εκτεταμένη ερμηνεία, δηλαδή τεχνική ορολογία, πρέπει δε να ομολογήσω ότι ουδόλως την έχω αντιληφθή. Τώρα θα ασχοληθώμεν συγχρόνως με το παρθένον ελαιόλαδον και το μειονεκτικόν τοιούτον. Εν πρώτοις, η λέξις «παρθένον» δεν εχρησιμοποιήθη με την έννοιαν, την οποίαν αντιλαμβάνομεθα. Εις τον ορισμόν της λέξεως «μειονεκτικόν ελαιόλαδον» αναφέρονται τα εξής «... σημαίνει παρθένον ελαιόλαδον ή μαύρον ελαιόλαδον έχον κακήν οσμην ή κακήν γεύσιν ή έχον οξύτητα υπερβαίνουσαν τα 6.0%». Παρθένον ελαιόλαδον τι σημαίνει; Αναγινώσκω από άλλον ορισμόν: «Παρθένον ελαιόλαδον» σημαίνει το έλαιον το λαμβανόμενον αποκλειστικώς εκ του ελαιοκάρπου διά μηχανικών μέσων μόνον, άνευ κακής οσμής ή κακής γεύσεως, όπερ δεν υπέστη οιανδήποτε χημικήν ή φυσικήν επεξεργασίαν πλην της πλύσεως διά ποσίμου ύδατος, φυγοκεντρήσεως, διηθήσεως ουδέ περιέχει έλαιον ξένον προς το ελαιόλαδον ή ελαιόλαδον ληφθέν κατ' άλλον τρόπον. Εάν τώρα αντί του ορισμού τούτου του παρθένου ελαιολάδου θέσωμεν την σημασίαν του εις τον ορισμόν του μειονεκτικού ελαιολάδου, προκύπτει μία πρότασις, η οποία ουδόλως είναι αντιληπτή. Δηλαδή, μία πραγματική σαλάτα λέξεων. Θέλω να είπω ότι από τους όρους αυτούς προκύπτουν τόσον περίπλοκοι και συγκεχυμένοι μεταξύ των έννοιαι ώστε και δυσκολίας δημιουργεί ο νόμος ούτος εις όσους τον αναγνώσκουσι και ουδένα σκοπόν εξυηρητεί.

Εις το σημείον τούτο της αγορεύσεώς μου θα ήθελα να αναφερθώ εις αριθμούς, τους οποίους υπέβαλεν εις την Βουλήν συνάδελφος ως στατιστικά στοιχεία, τα οποία έλαβεν από ένα οιονδήποτε οργανισμόν. Τα στατιστικά αυτά στοιχεία είναι όλα ανακριβή και άνευ κύρους. Δηλαδή, εις ουδέν των εν Κύπρω εξαγομένων ελαιολάδων απαντάται οξύτης 1 1/2%. Το ποσοστόν οξύτητος εις τα εν Κύπρω υφιστάμενα ελαιόλαδα είναι πέραν των 7%. Δεν χρειάζεται να είναι κανείς χημικός διά να είπη αυτό το πράγμα: αρκεί να επανέλθη κανείς εις το Κυπριακόν ελαιόλαδον, αφού επί μίαν εβδομάδα χρησιμοποίηση με την τροφήν του ελαιόλαδον απηλλαγμένον οξύτητος.

Επί τη ευκαιρία θα ήθελα να υποβάλω εις την Βουλήν πώς παράγεται παρθένον ελαιόλαδον με οξύτητα 1 1/2% όπως και πληροφορίας, τας οποίας έλαβον από εμπειρογνώμονας επί του θέματος τούτου. Εάν πρόκειται να υπολογίσωμεν τας ουσίας ή μέρη του ελαιολάδου, τα οποία αυξάνουν την οξύτητά του, ταύτα είναι τα εξής: Ο πυρήν του ελαιοκάρπου και ο φλοιός ο οποίος καλύπτει τον ελαιοκάρπον και ο μωλωπισμός ή η συμπίεσις του ελαιοκάρπου, δηλαδή η εις αυτόν εμφανίσις σκωλήκων. Ταυτοχρόνως, από της στιγμής της εκκοπής του από το δένδρον ο ελαιοκάρπος πρέπει να σταλή αμέσως εις το εργοστάσιον. Δηλαδή εις τον μη μεταφερόμενον αμέσως ελαιοκάρπον η οξύτης αυξάνεται. Τώρα, διά να παραχθή εκείνο το ελαιόλαδον της οξύτητος 1 1/2%, το οποίον ανεφέρθη, πρέπει ο ελαιοκάρπος να υποστή την εξής επεξεργασίαν:

Την ημέραν, κατά την οποίαν εκκόπτεται ο ελαιοκάρπος, πρέπει να αφαιρεθή ο φλοιός και ο πυρήν του, να χωρισθούν αι συμπιεσθείσαι ελαίαι, το δε λαμβανόμενον σαρκώδες μέρος του ελαιοκάρπου να σταλή εις το εργοστάσιον. Τότε η οξύτης είναι 1 1/2%. Θέλω, δηλαδή να είπω, Συνάδελφοι, ότι τοιαύτη επεξεργασία μόνον εις τα χημικά εργοστάσια δύναται να γίνη. Αυτό είναι σύστημα, το οποίον ουδέποτε θα είναι δυνατόν να εφαρμοσθή εις την πράξιν εις Κύπρον. Όσον αφορά την ταξινόμησιν του εδωδίκου ελαιολάδου, το παρθένον ελαιόλαδον έξτρα, το οποίον εξάγεται με την επεξεργασίαν, την οποίαν ανέφερα προ ολίγου, θα έχη οξύτητα 1 1/2%, ενώ με την διύλισιν μειονεκτικού ελαιολάδου, το οποίον έχει υψηλήν οξύτητα, η ληφθησομένη οξύτης θα είναι πάλι 1 1/2% ή 1%.

Αξιότιμοι Συνάδελφοι.

Όταν λέγουμε διύλισις του ελαιολάδου, εννοούμε αφάρειν των ελευθέρων οξέων, μόνον των ελευθέρων οξέων ελαίου τα οποία είναι μέσα εις τον ελαιόκαρπον. Δηλαδή, ουδεμία αλλαγή σημειούται εις την κατάστασιν ή την οσμην του ελαιολάδου. Δηλαδή, ούτε από χημικής απόψεως θα υπάρξη οιαδήποτε διαφορά μεταξύ διυλισθέντος ελαιολάδου, του οποίου η οξύτης μειώθη εις 1%, και έξτρα παρθένου ελαιολάδου, ούτε υπάρχει χημικόν εργαστήριον, το οποίον να την καθορίση. Θέλω να είπω ότι ημείς τώρα με αυτήν την ταξινομήσιν του ελαίου ανοίγομεν την θύραν διά κάποιου είδους αισχροκέρδειαν. Διότι, ανακαθαριστήριον, το οποίον θα λάβη μειονεκτικόν ελαιόλαδον, θα δύναται κάλλιστα να στέλλη εις την αγοράν το ελαιόλαδον οξύτητος 1 1/2% ως έξτρα παρθένον ελαιόλαδον, ουδείς δε Κρατικός μηχανισμός θα είναι εις θέσιν να το εμποδίση. Επομένως, εάν πρόκειται να συνοψίσω όσα είπον μέχρι τούδε, θα ήθελα να είπω ότι, μη επηρεαζόμενον του σεβασμού μας προς την περί ελαίου σύμβασιν, το νομοσχέδιον είναι ελλιπές και ανεπαρκές. Συνεπώς, εισηγούμαι εις την αξιότιμον Βουλήν μας επανεξετάσιν του νομοσχεδίου, τοιουτοτρόπως δε να αποφευχθούν περιττά ταξινομήσεις. Εις τους ορισμούς και τας ερμηνείας να γίνουν αι αναγκαίαι διασαφήσεις και να παραμερισθούν αι ταξινομήσεις, αι οποίαι διανοίγουν την οδόν προς αισχροκέρδειαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μπερπερόγλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Αξιότιμον Προεδρείον, Έντιμοι συνάδελφοι.

Ο Κρατικός μηχανισμός έχει την υποχρέωσιν, μέσω του οργανισμού της Κυβερνήσεως, να εξασφαλίζη πάντοτε την ελευθερίαν και την ασφάλειαν των πολιτών. Με την φράσιν «ασφάλεια των πολιτών» εννοώ την ασφάλειαν εν τη ευρεία αυτής εννοία, εις αυτήν δε την έννοιαν περιλαμβάνω και την συνέχισιν της ζωής των πολιτών εν ασφαλεία από απόψεως υγείας. Είναι, ως εκ τούτου, ανάγκη να παραδεχθώμεν ότι το υπό συζήτησιν νομοσχέδιον με τοιαύτην νοοτροπίαν υπερβλήθη εις την Βουλήν μας και ότι αποτελεί εκδήλωσιν αυτής της νοοτροπίας. Γενικώς το νομοσχέδιον περιλαμβάνει διατάξεις, αι οποίαι θα εξασφαλίζουν όπως το παρθένον ελαιόλαδον και η εκατοστιαία αναλογία οξύτητος είναι εντός των αναλογιών, αι οποίαι εμφανίζονται εις την διεθνή σύμβασιν. Είναι, εν τούτοις, ανάγκη να προστεθή αμέσως ότι αι διατάξεις αυτού του νομοσχεδίου σχετίζονται και με τα συμφέροντα των πολιτών, οι οποίοι είναι παραγωγοί ελαιολάδου. Αφ' ενός μεν είναι το συμφέρον του πολίτου—καταναλωτού ελαιολάδου, αφ' ετέρου δε αντιμέτωπον τούτου είναι το συμφέρον του πολίτου—παραγωγού ελαιολάδου. Το νομοσχέδιον ρυθμίζει ισορρόπως την διαφοράν συμφερόντων των δύο τούτων τάξεων πολιτών. Οι νόμοι γενικώς ψηφίζονται διά την ρύθμισιν συγκρουομένων δικαιωμάτων και συμφερόντων. Το υπό συζήτησιν νομοσχέδιον παραμελεί, κατά την γνώμη μου εν μέρει τα συμφέροντα των πολιτών, οι οποίοι είναι παραγωγοί, χάριν των συμφερόντων των πολιτών—καταναλωτών. Δι' αυτόν τον λόγον δεν είναι δυνατόν το νομοσχέδιον να χαρακτηρισθῆ ως τέλειον. Λαμβανομένων υπ' όψιν των διατάξεων του άρθρου 4 του νομοσχεδίου ο παραγωγός μόνον εις εγγεγραμμένον βιομήχανον δύναται να πωλή το ελαιόλαδον, το οποίον παράγει. Επειδή είναι γνωστός ο αριθμός των οργανισμών, οι οποίοι επί του παρόντος θα δύνανται να είναι εγγεγραμμένοι βιομήχανοι εις τον τόπον, η διατάξις αυτή η οποία επιβάλλει την υποχρέωσιν να πωλούν εις τους βιομήχανους, δημιουργεί κατάστασιν μονοπωλίου υπέρ των εν λόγω βιομηχάνων. Η υπόθεσις δε αυτή του μονοπωλίου αναμφιβόλως θα αναγκάζη τους παραγωγούς να υφίστανται πολλάς ταλαιπωρίας. Ιδιαιτέρως εις έτη, κατά τα οποία η παραγωγή θα είναι πολύ καλή, προσωπικώς ανησυχώ ότι οι πολίται—παραγωγοί θα γίνωνται αντικείμενον εκμεταλλεύσεως υπό των μονοπωλίων. Με αυτούς μου τους λόγους δεν θα ήθελα να θέσω υπό κατηγορίαν οιονδήποτε

οργανισμόν τοιούτον τι ούτε από την σκέψιν μου περνά. Ο τομεύς, όμως, του εμπορίου είναι επάγγελμα, εις το οποίον απαιτείται να επωφεληται κανείς των ευκαιριών.

Εάν δε ο Κυβερνητικός μηχανισμός δεν επεμβαίνη διά να καθορίζη το κατώτατον όριον τιμής, εις το οποίον θα αγοράζουν αυτοί οι βιομήχανοι, και εάν διατίθενται προς πώλησιν μεγάλοι ποσότητες πρώτων υλών, τας οποίας θα επεξεργάζωνται αυτοί οι οργανισμοί, είναι αναμφίβολον ότι η τιμή θα μειούται, οι δε παραγωγοί θα υφίστανται ως εκ τούτου ζημιάς. Επίσης υπάρχει η εξής ανησυχία: Ποία θα είναι η θέσις των παραγωγών, όταν οι οργανισμοί αποφασίσουν να μη αγοράζουν το προϊόν, το οποίον διαθέτει προς πώλησιν ο Α ή ο Β παραγωγός, επ' όσον θα αφεθούν εις την κρίσιν των αγοραστών—οργανισμών, οι οποίοι είναι ελεύθεροι να αγοράζουν ή όχι διά τον λόγον ότι οι παραγωγοί είναι υποχρεωμένοι μόνον εις αυτούς τους οργανισμούς να πωλούν το προϊόν των επειδή οι οργανισμοί αυτοί θα είναι ωρισμένοι και περιωρισμένοι; Φαίνεται ότι το νομοσχέδιον αυτό, το οποίον περιέχει διατάξεις, αι οποίαι θα περιάγουν τον παραγωγόν εις τόσον δυσχερή κατάστασιν διά να προστατευώνται τα συμφέροντα του καταναλωτού, δεν θα είναι εις θέσιν να ρυθμίζη δεόντως τα συγκρουόμενα συμφέροντα. Πλην τούτου δημιουργείται και μία άλλη κατάστασις. Ο παραγωγός θα δύναται να εξάγη το ελαιόλαδόν του εις εγγεγραμμένον ελαιόμυλον. Εις τον ελαιόμυλον δε θα εξάγουν το ελαιόλαδον των διάφοροι ελαιοπαραγωγοί. Εις τον νόμον δεν ρυθμίζονται δεόντως αι σχέσεις μεταξύ του υπευθύνου του ελαιόμυλου και του ελαιοπαραγωγού, ο οποίος εξάγει ελαιόλαδον εις τον μύλον. Όταν, εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν ο υπεύθυνος του ελαιόμυλου θα προσθήσῃ εις το ελαιόλαδον ξένον έλαιον και παραδώσῃ εις τον παραγωγόν ανάμικτον έλαιον, ο παραγωγός συλληφθή κατά την παράδοσιν αυτού του αναμίκτου ελαιολάδου εις τον βιομήχανον, εις το νομοσχέδιον δεν εμφανίζεται ποία θα είναι η κατάστασις. Οι προ εμού αγορεύσαντες συνάδελφοί μου ανεφέρθησαν εις έν σημείον. Τούτο δε είναι το θέμα του αποθέματος, το οποίον σήμεραν ευρίσκειται εις χείρας των παραγωγών. Δι' αυτές τας ποσότητας παλαιών αποθεμάτων ελαιολάδου ουδεμία πρόνοια υπάρχει εις το νομοσχέδιον. Πρέπει, τουλάχιστον, να δεχθώμεν μίαν προθεσμίαν διά τον παραγωγόν, ο οποίος έχει εις χείρας του αποθέματα ελαιολάδου παλαιάς εσοδείας διά να δυνήθη ούτος να τα διαθέσῃ. Επειδή πιστεύομεν ότι το νομοσχέδιον δεν θα είναι δυνατόν να εξυπηρετήσῃ επωφελώς τον τόπον όσον θα ήτο επιθυμητόν λόγω του ότι τούτο δεν περιλαμβάνει απλώς διατάξεις, αι οποίαι γενικώς να είναι υπέρ μιάς τάξεως και περισσότερο να είναι εναντίον άλλης, αλλά περιλαμβάνει διατάξεις, αι οποίαι συνεπάγονται ταλαιπωρίας διά την άλλην τάξιν και λόγω του ότι συγχρόνως εις την ταξινομήσιν του ελαιολάδου τούτο από πολλάς απόψεις δεν είναι πρακτικόν, και επειδή εξ άλλου πιστεύομεν ότι είναι αναγκαίος εις νόμος πλησιέστερος προς το τέλειον, ο οποίος να εξασφαλίζη την ρύθμισιν της παραγωγής και διαθέσεως του ελαιολάδου, εισηγούμεθα εις την Βουλήν και ημείς, όπως και ο προ εμού αγορεύσας συνάδελφός μου, όπως μη υπάρξη σπουδή εις την ψήφισιν του νομοσχεδίου, μετά δε επανεξετάσιν του και συμπλήρωσιν των κενών του καταστή τούτο επαρκές.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον, Έντιμοι συνάδελφοι.

Ο σκοπός του νομοσχεδίου, το οποίον συζητείται απόψε, εμφανίζεται εις την αιτιολογικήν έκθεσιν. Γίνεται αντιληπτόν ότι το ελαιόλαδον, ακόμη και εις το διεθνές πεδίο, εθεωρήθη ίσως εν προκειμένω σημαντικώτερον των άλλων τροφίμων και ως αποτέλεσμα τούτου μεταξύ των ενδιαφερομένων υπεγράφη επί του θέματος τούτου η Διεθνής Σύμβασις Ελαιολάδου του 1956. Γίνεται αντιληπτόν ότι και μετά την

υπογραφήν αυτής της συμβάσεως οι συνομολογήσαντες αυτήν εσυνέχισαν να ενδιαφέρονται πάλιν διά το ελαιόλαδον, διά δε του από 8ης Απριλίου 1958 πρωτοκόλλου η Σύμβασις αυτή ετροποποιήθη. Η Κυβέρνησις της Δημοκρατίας, αν και δεν προσεχώρησεν εις την επ' αυτού του θέματος σύμβασιν, την οποίαν ανέφερα, εθεώρησεν ορθόν να συντάξη νόμον σύμφωνον προς αυτήν την σύμβασιν και έχει ούτω ετοιμασθή το εν προκειμένω νομοσχέδιον, το οποίον συζητείται απόψε. Πρέπει να συγχαρώμεν την Κυβέρνησιν μας διά το ότι αυτή ακολουθεί την γραμμήν της διεθνούς κατανοήσεως. Συναφώς εις την αιτιολογικήν έκθεσιν εμφανίζεται και το γεγονός ότι έχει ληφθή η γνωμοδότησις του Καθηγητού Ricci της Οργανώσεως Τροφίμων και Γεωργίας. Εξ όλων τούτων γίνεται αντιληπτόν ότι είναι αναγκαία η ύπαρξις νομοθεσίας περί ελαιολάδου. Το όλον πρόβλημα έγκειται εις το πώς θα είναι αυτή η νομοθεσία. Και επί του προκειμένου ως οδηγός δύναται να θεωρηθή η σύμβασις, την οποίαν ανέφερα. Εν τούτοις, κατά την ενσωμάτωσιν όλων των όρων μιάς συμβάσεως, ως ούτοι είναι διατυπωμένοι, εις την νομοθεσίαν μιάς χώρας, δυνατόν να προκύψουν επιβλαβείς συνέπειαι. Κατά την άποψίν μας, η καλύτερα λύσις είναι να λάβωμεν την σύμβασιν ως οδηγόν και να την προσαρμόσωμεν προς τας τοπικάς συνθήκας. Χωρίς αμφιβολίαν αι Κοινοβουλευτικά μας Επιτροπαί έχουν καταβάλει εν προκειμένω μεγάλας προσπάθειάς, αναμφιβόλως δε αι Επιτροπαί αυτάί είναι άξια εκτιμήσεως διά το ενδιαφέρον, το οποίον επέδειξαν επί του θέματος τούτου. Ωρισμένοι Συνάδελφοί μου έχουν επεξηγήσει ωρισμένα κατά την γνώμην των μειονεκτήματα αυτού του νομοσχεδίου. Δεν θα ισχυρισθώ ότι κατέχω τα σχετικά με αυτό το νομοσχέδιον τεχνικά θέματα. Διότι, εις την πραγματικότητα, δεν γνωρίζω τας τεχνικάς αυτάς λεπτομερείας. Εν τούτοις, εξ όσων δύναμαι να αντιληθώ, όπως έχουν τονίσει ωρισμένοι συνάδελφοι, η εις το άρθρον 3 ταξινόμησις, δηλ. ο διαχωρισμός του ελαιολάδου εις 8 τάξεις, φαίνεται υπερβολικός. Δυνατόν να είναι επιστημονική ταξινόμησις. Λαμβανομένων, όμως υπ' όψιν των συνθηκών του τόπου μας, δεν νομίζω ότι θα είναι διόλου δυνατός ο έλεγχός του, δηλαδή ο έλεγχος, ο οποίος θα διασφάλιζεν τον διαχωρισμόν του ελαιολάδου εις αυτάς τας οκτώ κατηγορίας. Ωρισμένοι δε όροι, οι οποίοι ετέθησαν, δυνατόν να προκαλούν δυσχερείας ιδιαίτερας διά τον βιομήχανον και, συνεπώς, διά τον παραγωγόν. Επί παραδείγματι, όροι όπως είναι ο όρος περί παραγωγής των διαφόρων κατηγοριών ελαιολάδου εις διαφορετικά υποστατικά, και την επεξεργασίαν θα δυσχεραίνουν και τα έξοδα παραγωγής θα αυξάνουν. Δεν γνωρίζω μέχρι ποίου σημείου έλαβον υπ' όψιν των αυτών τα θέματα αι αρμόδιαι Επιτροπαί. Εάν πράγματι τα θέματα αυτά χρήζον περαιτέρω μελέτης, αναμφιβόλως θα ήτο επωφελές, όπως έχουν προτείνει μερικοί συνάδελφοι, να αναβληθώ το θέμα και να επανεξετασθή. Αλλά εάν τα θέματα αυτά έχουν ήδη εξετασθή λεπτομερώς υπό των αρμοδίων Επιτροπών και έλαβον ούτω την τελικήν των μορφήν, και εάν, όταν το νομοσχέδιον θα παραπεμφθή εκ νέου εις αυτάς, αυτά τα καταλήξουν εις τά ίδια αποτελέσματα, τότε η παραπομπή του νομοσχεδίου αυτού εις τας αρμοδίας Επιτροπάς δι' επανεξέτασιν θα σημαίνη σπατάλην χρόνου επί ματαίω. Λόγω του ότι, παρά τας ελλείψεις της, πρέπει να ακολουθησωμεν την γραμμήν, την οποίαν ακολουθούν πολλοί χώροι αι οποίοι παράγουν ελαιόλαδον, θα ψηφίσωμεν υπέρ του νομοσχεδίου. Ελπίζομεν ότι, εάν κατά την εφαρμογήν του αι εκτεθείσαι δυσχερείαι αποδειχθούν πραγματικά ή αντιμετωπισθούν άλλα—άλλωστε η Βουλή μας δεν δίδει πολλήν σημασίαν εις την διάρκειαν της κανονικής συνόδου της αυτή δε επεκτείνεται εις ολόκληρον το έτος—αι εν λόγω δυσχερείαι δύναται να αρθούν διά τροποποιήσεως του νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαμπής Μιχαηλίδης.

X. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι.

Έχουν λεχθή αρκετά από τους προηγουμένους ομιλητές. Η σοβαρότητα όμως του Νομοσχεδίου που συζητούμεν, πιστεύω

ότι επιβάλλει να πούμεν ακόμα μερικές απόψεις. Εμείς υποστηρίζομεν την ψήφιση του παρόντος Νομοσχεδίου που βασικών σκοπόν έχει την εξουδετέρωση της νοθείας του ελαιολάδου.

Πιστεύομεν ότι εξυπηρετεί αυτόν τον σκοπόν. Ήταν ένα δίκαιον αίτημα των ελαιοπαραγωγών, του Συνεργατικού τους Οργανισμού και των αγροτικών οργανώσεων η ψήφιση αυτού του Νομοσχεδίου.

Ελέχθη ότι το Νομοσχέδιον έγινε διά τον ΣΟΡΕΛ. Όμως ο ΣΟΡΕΛ, αγαπητοί συνάδελφοι, δεν είναι ούτε ένα ούτε δύο επιχειρηματία. Ο ΣΟΡΕΛ είναι η πολύ μεγάλη πλειοψηφία των ελαιοπαραγωγών, είναι οι χιλιάδες των ελαιοπαραγωγών της Κύπρου. Είναι αυτούς που θα προστατεύση το Νομοσχέδιον και τες χιλιάδες των καταναλωτών. Είναι πολύ γνωστόν ότι η νοθεία του ελαιολάδου αποτελεί βασικόν εμπόδιον στην διάθεση της παραγωγής, συντείνει εις το ξεπεσμόν των τιμών με πολύ κακές συνέπειες διά τους ελαιοπαραγωγούς. Η ψήφιση αυτού του Νομοσχεδίου αυτόν τον σκοπόν επιδιώκει να βοηθήση: Την διάθεση του ελαιολάδου και την εξασφάλιση καλύτερων τιμών. Πόσον δίκαιον είναι αυτό το αίτημα καταφαίνεται από τα ακόλουθα σύντομα στοιχεία που θα παραθέσω. Η μέση ετησία παραγωγή ελαιολάδου στην Κύπρο είναι περί τους 1.500 τόννους. Εμείς καταναλίσκομεν συνολικά κάθε χρόνον περί τους 7.000 τόννους λάδια, που σημαίνει ότι το ιδικόν μας ελαιόλαδον μας αρκεί μόνον για τρεις μήνες. Δηλαδή όταν το ελαιόλαδον μας αρκεί μόνον για τρεις μήνες, δεν έχουμε ανάγκη να κάμωμεν εξαγωγήν το ιδικόν μας το ελαιόλαδον. Η Κυπριακή παραγωγή ελαιολάδου των 1.500 τόννων αναλογεί περί τα 2 δράμα για το κάθε άτομο, δηλαδή ένα πολύ μικρό ποσόν για την κάθε ημέρα. Όμως, συνάδελφοι, με τη μεγάλη νοθεία που γίνεται με τα διάφορα σπορέλαια, το ιδικόν μας το ελαιόλαδον μένει πολλές φορές δύο και τρία χρόνια απούλητον. Είναι γ' αυτόν τον λόγον και έτσι εζηγείται το γεγονός γιατί ενώ ο ΣΟΡΕΛ συνεκέντρωσε το 1961 περί τες 320.000 λίτρες λάδι μέσα σε 18 ολόκληρους μήνες διέθεσε μόνο 40.000 λίτρες και σήμερα έχει αποθέματα 280.000 λίτρες. Είναι γιατί γίνεται η μεγάλη νοθεία η οποία αποδείκτικη παρά πολλές φορές ότι φθάνει από τα 80%—95%. Αυτό αποδείκτικη από αναλύσεις που έγιναν σε πολλές περιπτώσεις. Δηλαδή πώς είναι δυνατόν να φάμεν το ιδικόν μας το ελαιόλαδον όταν τρώμεν σπορέλαιον για ελαιόλαδον; Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι εφαρμογή των προνοιών του Νομοσχεδίου θα βοηθήση εις την πάταξη της νοθείας με επακόλουθον την διάθεση μεγαλύτερων ποσοτήτων ελαιολάδου και την εξασφάλιση καλύτερων τιμών διά τους παραγωγούς. Η εφαρμογή του Νόμου θα βοηθήση επίσης τους καταναλωτές. Θα δώσωμεν στην κατανάλωση ελαιόλαδον και όχι σπορέλαια με όλες τες κακές συνέπειες που γίνεται σήμερα. Υπάρχει η άποψις ότι με την εφαρμογήν της πρόνοιας του άρθρου 4 θα δυσκολεύεται η πώληση ελαιολάδου από ωρισμένους ελαιοπαραγωγούς.

Αυτή η πρόνοια, συνάδελφοι, απασχόλησε αρκετά τες Επιτροπές που το συζήτησαν. Το συμπέρασμα που καταλήξαμεν είναι ότι δίχως αυτήν την πρόνοιαν είναι αδύνατον να γίνη αποτελεσματικός έλεγχος της νοθείας του ελαιολάδου. Ωρισμένες δυσκολίες θα υπάρξουν. Με την δήλωσι όμως των υπευθύνων της Επιτροπής του ΣΟΡΕΛ, η οποία έγινε και στην Επιτροπήν και έγινε και στον τύπον ότι ο οργανισμός είναι έτοιμος να αγοράση όλα τα αποθέματα τα οποία ευρίσκονται στα χέρια των παραγωγών, λιγοστεύουν αυτές οι δυσκολίες.

Το γεγονός επίσης ότι ο ΣΟΡΕΛ μπορεί να στήση κέντρα παραλαβής ελαιολάδου σε όλους τους τόπους παραγωγής αυτό θα βοηθήση τους ελαιοπαραγωγούς οι οποίοι σήμερα έχουν στα χέρια τους ελαιόλαδον.

Ο κ. Σαββίδης ισχυρίσθη εδώ ότι υπάρχουν πολύ μεγάλα αποθέματα στα χέρια των παραγωγών. Υπάρχουν 2.000—3.000 τόννοι. Οι ειδικοί όμως, οι υπεύθυνοι των διαφόρων οργανισμών οι οποίοι ξέρουν πόσα είναι αυτά τα αποθέματα δεν τα ανεβάζουν πέραν των 200—300 τόννων.

Ο κ. Σαββίδης διηρωτήθη επίσης πού είναι δυνατόν να γίνη συγκεντρώση των αποθεμάτων του ελαιολάδου. Η συγκεντρώση μπορεί να γίνη κάλλιστα στες αποθήκες του ΣΟΡΕΑ, οι οποίες σε δύο μήνες περίπου θα είναι περίπου δυνατόν να συγκεντρώσουν από τους 1.200—1.300 τόνους ελαιολάδου. Όσο για τα χρήματα που θα τα εξεύρη ο ΣΟΡΕΑ, εμείς πιστεύουμε και υποστηρίζουμε ότι είναι καθήκον της Κυβερνήσεως να δώση οικονομική βοήθειαν στον οργανισμόν για να μπορέση να συγκεντρώνη το ελαιόλαδον και να βοηθά τους παραγωγούς. Όμως είναι δυνατόν να γίνουν και δάνεια όπως έγιναν τον προηγούμενον χρόνον με την εγγύησιν της Κεντρικής Συνεργατικής Τράπεζας από άλλες Τράπεζες. Ο κ. Σαββίδης είπεν επίσης ότι θα καταστρέψουμε την υγιειν του κόσμου θα επηρεασθή ο κόσμος διότι θα είναι υποχρεωμένος να αγοράζη λάδι με οξύτητα 6%. Στην αγοράν θα υπάρχουν διάφοροι βαθμοί ελαιολάδου και ο κάθε καταναλωτής θα μπορεί να αγοράζη λάδι της προτίμησής και της αρεσκείας του 1%, 2%, 3% όπως ο καθένας θέλει να προμηθευθή. Ο κ. Σαββίδης είπεν επίσης ότι θα καταστραφούν από την εκμετάλλευσή παραγωγοί και καταναλωταί. Εκμετάλλευσή όμως εγένετο, μεγάλη εκμετάλλευσή, πριν όταν δεν υπήρχεν ο οργανισμός των παραγωγών που ήταν υποχρεωμένοι οι παραγωγοί να καταφεύγουν εις τους εμπόρους και να δίδουν το λάδι τους 8—10 σελίνια την λίτρα. Εκμετάλλευσή γίνεται σήμερα με την πολύ μεγάλη νοθείαν η οποία όπως είπαμεν φθάνει τα 90% και 95%. Αυτή είναι η εκμετάλλευσή. Να αγοράζης αντί ελαιολάδου σπορέλαιον είναι συνάδελφοι σε αυτήν την κατάστασιν που επιδιώκει να θέση τέρμα αυτό το Νομοσχέδιον. Θα ήταν παράλειψη εάν δεν αναφέρναμεν την βοήθειαν που έδωσαν όλοι οι ενδιαφερόμενοι οργανισμοί εις την Εκτελεστικην Εξουσίαν διά την προετοιμασίαν και την επεξεργασίαν αυτού του Νομοσχεδίου. Ιδιαίτερα πρέπει να τονισθή ο ρόλος του ΣΟΡΕΑ και της Επιτροπής του οι οποίοι συνέβαλαν αρκετά εις την επεξεργασίαν και την προετοιμασίαν του Νομοσχεδίου. Η εφαρμογή του Νομοσχεδίου αποτελεί ένα καλόν μέτρον βοηθείας εις τους παραγωγούς. Όμως δεν λύεται το ελαιοπαραγωγικόν πρόβλημα ούτε η διάθεσις του ελαιολάδου μόνον με αυτό το μέτρον. Χρειάζεται να παρτούν και μία σειρά άλλα μέτρα από μέρους της Κυβερνήσεως και ιδιαίτερα η οικονομική ενίσχυσις της Κυβερνήσεως προς τον ΣΟΡΕΑ για να μπορέση να συγκεντρώνη και να διαθέτη ολόκληρην την παραγωγήν. Αξίζει συνάδελφοι να παρτούν και άλλα μέτρα από μέρους της Κυβερνήσεως γιατί η ελαιοκαλλιέργεια επηρεάζει εις την Κύπρον κάπου 30.000 αγροτικές οικογένειες· μας δίνει σήμερα ένα ετήσιον εισόδημα 1 1/2 εκ. λιρών το οποίον μπορεί να αυξηθῆ σε πολύ περισσότερον.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

(Ο κ. Κληρίδης επανέρχεται εις την έδραν του)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ντενίτς, ο κ. Δημητριάδης, ο κ. Λυσαριδής, ο κ. Τζιρκώτης.

Ενεγράφησαν ακόμη 4 ομιληταί.

Νομίζω ότι είναι η κατάλληλος στιγμή να διακόψωμεν και να συνεχίσωμεν την συζήτησιν του Νομοσχεδίου την προσεχή Δευτέραν, την 5ην απογευματινήν ώραν.

Η ημερησία διάταξις θα έχη ως εξής:

Ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1963.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1. Ο περί Forest Cyprus Corporation (Αναζήτησις Πετρελαιοειδών) (Συμπληρωματικά και Διατάξεις) Νόμος του 1963.

2. Ο περί Κεντρικής Τραπέζης της Κύπρου Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ανεγνώσθησαν οι τίτλοι των Νομοσχεδίων εις την Τουρκικήν γλώσσαν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Forest Cyprus Corporation (Αναζήτησις Πετρελαιοειδών) (Συμπληρωματικά Διατάξεις) Νόμος του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εμπορίου και Βιομηχανίας, η οποία δέον να συνεραστή μετά της Νομικής Επιτροπής.

Ο περί Κεντρικής Τραπέζης της Κύπρου Νόμος του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών εις το πρώτον στάδιον. Θα είναι δε ανάγκη όπως εξετασθή και υπό της Νομικής Επιτροπής.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Τρίτην και όχι την προσεχή Δευτέραν.

Ο κ. Ντενίτς.

K. NTENIZ:

Κύριε Πρόεδρε.

Η Τρίτη, 23 Απριλίου, είναι Εορτή του Παιδιού. Είναι ημέρα επισήμου αργίας. Είναι εθνική μας εορτή η ημέρα εκείνη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αι Είναι Τουρκική επίσημος αργία. Επομένως θα έλεγα την Δευτέραν, την 7ην απογευματινήν ώραν. Ο λόγος που είχα αναβάλει την Δευτέραν είναι ότι αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχει συνεδρίασις εις το Υπουργείον Εσωτερικών όσον αφορά

Ο κ. Χαλίτ.

XALIT ALH PIZA:

Η συνεδρίασις εις το Υπουργείον είναι την 3.30 μ.μ., υπολογίζω δε ότι θα τελειώση το αργότερον μέχρι της 6 μ.μ. Νομίζω ότι η συνεδρίασις της Βουλής δύναται να γίνη την 6 μ.μ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Την Δευτέραν, η ώρα 6 τότε.

Η συνεδρίασις εις το Υπουργείον είναι εν σχέσει με το Νομοσχέδιον περί Δευτέρας Υποθήκης. Επομένως η προσεχής συνεδρίασις ορίζεται διά την προσεχή Δευτέραν, την 6ην απογευματινήν ώραν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Ώρα λήξεως 8.15 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 22ΑΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 6.15 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 7θου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζομεν με την συζήτησιν του περί Ελαιολάδου Νομοσχεδίου. Υπάρχουν οι ακόλουθοι εγγεγραμμένοι ομιληταί. Ο κ. Ντενίζ, ο κ. Δημητριάδης, ο κ. Λυσαριδής και ο κ. Τζιρκώτης.

Τον λόγον έχει πρώτος ο κ. Ντενίζ.

Κ. ΝΤΕΝΙΖ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι συνάδελφοι Βουλευταί.

Το θέμα, το οποίον θα συζητήσωμεν απόψε, είναι πάλιν ένα νομοσχέδιον περί της κατεργασίας και της πωλήσεως ελαιολάδου. Εις την προηγουμένη συνεδρίασιν πολλοί συνάδελφοι ηγόρευσαν επ' αυτού του θέματος. Απόψε θα αναφερθώ και εγώ εις ωρισμένα σημεία εν συντομία.

Σήμερον εις την Κύπρον υπάρχουν πάρα πολλά οικογένεια, αι οποίαι απασχολούνται με το ελαιόλαδον και εργασίας των ελαιών. Το δε ελαιόλαδον είναι ένα από τα παλαιότερα προϊόντα εις την Κυπριακήν ιστορίαν. Αλλά μετά το 1940 η Κύπρος προώδεσε πολύ εις την ελαιοπαραγωγήν. Είναι απαραίτητον να δώσωμεν σημασίαν εις τους ελαιοπαραγωγούς. Είναι ανάγκη να ψηφίσωμεν εδώ νόμους, οι οποίοι θα είναι προς όφελος αυτών των ανθρώπων. Εις την πραγματικότητα, το νομοσχέδιον, το οποίον ευρίσκειται ενώπιόν μας, μα αναβιβάζει κάπως εις το επίπεδον άλλων ελαιοπαραγωγικών χωρών, σημαίνει δε περαιτέρω τελειοποίησιν της ποιότητος του ελαιολάδου, το οποίον εξάγομεν από τον ελαιόκαρπον, και διάθεσίν του εις την αγοράν. Νομίζω ότι επ' αυτού όλοι είμεθα σύμφωνοι. Είναι απαραίτητον όπως αξιοποιώμεν το εις χείρας μας προϊόν και το χρησιμοποιώμεν συμφώνως της εποχής. Εις το ενώπιόν μας νομοσχέδιον εμφανίζονται δι' ωρισμένων άρθρων ωρισμένοι περιορισμοί και μέτρα.

Σήμερον πρέπει να είπω προκαταβολικώς ότι η ανάμιξις ξένου ελαίου με το ελαιόλαδον είναι εξ ολοκλήρου αδικήμα και είμαι υπέρ του να μη γίνεται τούτο. Κατά τον τρόπον αυτόν ο λαός εγίνετο αντικείμενον εκμεταλλεύσεως επί σειράν ετών εις το παρελθόν. Είναι γνωστόν ότι τούτο είναι αξιοποιήσιμος πράξις, πρέπει δε χωρίς αμφιβολίαν να τιμωρώνται όσοι το πράττουν. Όμως, εις τον νόμον τούτον γίνονται ευκόλως αντιληπταί ωρισμένα άλλα δυσκολία. Είναι γεγονός ότι επί σειράν ετών οι παραγωγοί εξήγον το ελαιόλαδόν των εις ελαιομύλους των χωρίων και το μετέφερον εις τας οικίας των. Τούτο δε κατέστη κατ' αυτόν τον τρόπον συνήθεια και συνεχίζεται. Τώρα λέγεται ότι με τον νέον νόμον θα ελαττωθή η οξύτης των ελαιολάδων, ότι αυτά θα ταξινομώνται και ότι θα εμφιαλώνονται και θα επικολλώνται επί των φιαλών ετικέτται. Μάλιστα ημείς είμεθα υπέρ μιας τοιαύτης προόδου και νεωτερισμού. Εν τούτοις δεν είμαι υπέρ του να είναι αύτη τοιαύτη, ώστε να επεκταθή εις ολόκληρον την Νήσον, μέχρι και του μικροτέρου παραγωγού. Διότι σήμερον είναι ανάγκη να λάβωμεν τοιαύτα μέτρα και να διαθέτωμεν ελαιόλαδον με ολίγην οξύτητα εις φιάλας φερούσας επικολλημένην ετικέτταν, τώσον διά να εξάγωμεν το ελαιόλαδον μας όσον και διά να το διαθέτωμεν εις την εντοπίαν αγοράν. Δύνανται να ιδρυθούν εταιρείαι οι οποίαι θα πράττουν τούτο, ως δε επληροφορήθημεν σήμερον τούτο πράττουν δύο οργανισμοί. Αλλ' είμαι της γνώμης ότι ουδέ-

ποτε δυνάμεθα να παραδώσωμεν όλους τους παραγωγούς εις χείρας των δύο αυτών οργανισμών. Οιοσδήποτε το επιθυμεί, δύναται να πωλή το προϊόν του εις αυτούς τους οργανισμούς ή δύναται να ιδρυθούν πολλοί ακόμη οργανισμοί, οι οποίοι να ασχολώνται με αυτήν την εργασίαν. Αφ' ετέρου, όμως, είναι αναμφιβόλως απαραίτητον όπως αφήσωμεν ελευθέραν την ποσότητα 10, 15 ή 20 λιτρών ελαιολάδου, το οποίον θα παράγη ο χωρικός. Τώρα, εις την έκθεσιν της Επιτροπής, εις έν σημείον αναφέρεται ότι σήμερον εις χείρας των παραγωγών υπάρχουν πολλά αποθέματα ελαιολάδου, το οποίον ο ΣΟΡΕΛ είναι διατεθειμένος να αγοράση. Μεταξύ των αγορευσάντων προψές από του βήματος τούτου διευτυπώθησαν ωρισμένα απόψεις περί των αποθεμάτων ελαιολάδου. Άλλοι είπον ότι υπάρχουν αποθέματα 2.000 τόννων, άλλοι είπον ότι είναι 1.500 τόννων και άλλοι είπον ότι είναι 500 τόννων τα αποθέματα. Φυσικά δεν είμαι της γνώμης ότι ουδείς δύναται να γνωρίζη ποιού ύψους είναι τα σημερινά αποθέματα. Τοιαύτη στατιστική δεν έχει γίνει. Μάλιστα το Υπουργείον Γεωργίας έχει ένα κονδύλιον στατιστικών, αλλ' ουδέποτε οιοσδήποτε γεωργός είπε την αλήθειαν. Δι' αυτόν τον λόγον δεν γνωρίζομεν τα σημερινά αποθέματα. Έπειτα, όπως αναφέρεται εις την έκθεσιν, δεν είναι γνωστόν εις ποίαν τιμήν θα αγοράση το ελαιόλαδον αυτό ο ΣΟΡΕΛ. Ωρισμένοι συνάδελφοι ανέφεραν εδώ ότι ο ΣΟΡΕΛ μας παρέσχεν εγγήσιν και ότι θα αγοράση όλον αυτό το ελαιόλαδον. Θα ψηφίσωμεν ένα νόμον και εις τον τόπον μας υπάρχουν δύο οργανωμένοι οργανισμοί: αυτό σημαίνει ότι οι δύο αυτοί οργανισμοί θα αγοράσουν αυτό το ελαιόλαδον εις την τιμήν, που θέλουν και όπως θέλουν.

Έντιμοι συνάδελφοι.

Ημάς δεν μας ενδιαφέρουν οι οργανισμοί. Νομίζω ότι ημάς μας ενδιαφέρει το συμφέρον του τόπου μας. Αυτοί οι περιορισμοί, οι οποίοι θα θεθούν, θα δημιουργήσουν μεγάλην δυσάρεσκειαν μεταξύ των χωρικών και θα αποτελούν μέγαν εμπόδιον. Ίσως τα μέτρα αυτά να δύναται να ληφθούν κατά τρόπον ριζικόν μετά 3—5 έτη. Ημείς τώρα ας αφήσωμεν τους οργανισμούς, οι οποίοι δύναται, να οργανωθούν, να αγοράζουν το ελαιόλαδον, το οποίον δύναται, να μειώνουν την οξύτητά του, να το εμφιαλώνουν και να επικολλούν ετικέττας. Όταν δε ο λαός, ιδιαίτερος δε ο παραγωγός, ίδη ότι τούτο το σύστημα λειτουργεί καλύτερον, θα ακολουθήσθη και εκείνος συν τω χρόνω αυτήν την γραμμήν. Εάν, όμως, τώρα ενεργήσωμεν με μίαν αιρινιδίαν απόφασιν διά να μειώσωμεν εις τον τόπον μας την οξύτητα του ελαιολάδου και συμμορφώμεν προς τας διεθνείς συμφωνίας να παράγωμεν ελαιόλαδον συμφώνως προς την διαβάθμισιν των, ίσως και να βλάψωμεν τον παραγωγόν της χώρας μας. Άλλωστε είμαι βέβαιος ότι, όταν θα γίνωνται οι νεωτερισμοί αυτοί, θα προκύψουν πολλά έξοδα και θα αυξηθούν κατ' αυτόν τον τρόπον και αι τιμαί του ελαιολάδου. Εις την προηγουμένη συνεδρίασιν οι έντιμοι συνάδελφοί μας κ.κ. Σαββίδης, Μπουρχάν Ναλπάντογλου και Μπερπερόγλου ησυχολήθησαν με το ότι είναι ανάγκη όπως ο νόμος αυτός εξετασθή περαιτέρω και ληφθούν ωρισμένα μέτρα. Είμαι και εγώ της ίδιας γνώμης και υποστηρίζω το ίδιον. Αυτό έχω να είπω.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον αφορά κυρίως εις την ρύθμισιν της πωλήσεως ελαιολάδου εν Κύπρω. Το θέμα τούτο είναι αρκετά σοβαρόν αφ' ενός λόγω της σημαντικής εγχωρίου παραγωγής, αφ' ετέρου δε λόγω της ευρείας καταναλώσεως του αγαθού τούτου εν Κύπρω. Η κειμένη νομοθεσία

υπήρξεν ατελής και υποτυπώδης· ειδικώτερον δε απεδείχθη ως μη αποτελεσματική διά την πάταξιν της νοθείας και διά την απαγόρευσιν της πωλήσεως ελαιολάδου επιβλαβούς διά την υγείαν του καταναλωτού. Αποτέλεσμα τούτου ήτο να προσφέρωνται εις την αγοράν ελαιόλαδα τα οποία είτε είχαν πολύ υψηλήν οξύτητα είτε ήσαν νοθευμένα με πάσης φύσεως σπορέλαια ή άλλας ουσίας.

Διά του Νομοσχεδίου τούτου γίνεται προσπάθεια όπως μεταβληθή άρδην η απαράδεκτος αυτή κατάσταση και εισάγονται διά του Νομοσχεδίου καινοτομίες αι οποίαι κατ' αρχήν είναι δυνατόν να επιφέρωσι τεχνικάς δυσκολίας εις την βιομηχανίαν και πώλησιν του ελαιολάδου. Κυρίως διά του Νομοσχεδίου αυτού προβλέπεται απαγόρευσις πωλήσεως του προϊόντος του ελαιοκάρπου εις τον καταναλωτήν κατ' ευθείαν, εκτός εάν το ελαιόλαδον αυτό είναι καταλλήλως εμφιαλωμένον και η οξύτης την οποίαν περιέχει είναι η πρόπουσα και, βεβαίως, δεν είναι νοθευμένον. Αυτό εις την πράξιν σημαίνει ότι ο παραγωγός θα πρέπει να παραδώσῃ την παραγωγήν του εις ελαιόλαδον εις κατάλληλα συσκευαστήρια διά να διατεθῇ εις την αγοράν αργότερον. Αυτό ίσως να είναι μία δυσκολία. Αλλά άνευ αυτού, κύριοι συνάδελφοι, είναι αδύνατον να πατάξωμεν την νοθείαν. Η πείρα απέδειξεν ότι ο οιοσδήποτε ήμπορούσε να διαθέτῃ εις την αγοράν μέσα εις μίαν συνηθισμένη μπουκάλα το νοθευμένο ή επιβλαβές διά την υγείαν προϊόν του, χωρίς να μπορούν αι αρμόδιαι αρχαί να σταματήσουν αυτήν την προσφοράν προς πώλησιν. Εν τω συνόλω του όμως το Νομοσχέδιον είναι κατά την γνώμην μου προς το συμφέρον του τόπου και εισηγούμαι όπως το Σώμα τούτο προβῇ εις την ψήφισιν του Νομοσχεδίου αυτού. Τυχόν δυσχέρεια εις την πρακτικήν εφαρμογήν του Νομοσχεδίου δυνατόν να υπερπηδηθούσιν δι' εισαγωγῆς τροποποιητικῆς νομοθεσίας. Επιπλέον ο χρόνος της ενάρξεως της ισχύος του Νόμου ή μέρους τούτου δυνατόν να αφηθῇ εις την κρίσιν και την απόφασιν της Εκτελεστικῆς Εξουσίας όπως θα εισηγηθῶ αργότερα εις το Σώμα.

Υπάρχουν επίσης ωρισμαίνα τροποποιήσεις, νομοτεχνικῆς μάλλον φύσεως, διά τας οποίας θα ομιλήσω αργότερον όταν προβῶμεν εις την ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου κατ' άρθρον.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Σκοποί του Νομοσχεδίου είναι πρώτον η διά της πατάξεως της νοθείας προστασία και επέκτασις της ελαιοπαραγωγῆς, δεύτερον, η προστασία του καταναλωτικού κοινού, τρίτον η υγεία του λαού, και τέταρτον η προώθησις της συνεργατικῆς κινήσεως εις Κύπρον. Τα δύο ερωτήματα τα οποία τίθενται ενώπιον του Σώματος αυτήν την στιγμήν είναι τα εξής: Πρώτον, συμφωνεῖ το Σώμα εις το ότι επιβάλλεται η προστασία της ελαιοπαραγωγῆς και οι άλλοι ὅροι τους οποίους το Νομοσχέδιον θέλει πράγματι να ικανοποιήσῃ; Και, εάν κατ' αρχήν η απάντησις είναι θετική, πιστεύει ότι το Νομοσχέδιον υπό την μορφήν υπό την οποίαν αυτήν την στιγμήν συζητείται εις το Σώμα ικανοποιεῖ πράγματι αὐτάς τας προβλέψεις; Φοβούμαι ότι εἶμαι υποχρεωμένος να επαναλάβω μερικά πράγματα τα οποία γνωρίζω ότι ἐλέχθησαν ἤδη εις την Βουλήν. Θα ήθελα όμως να υπενθυμίσω ότι η εγχώριος παραγωγή είναι μεταξύ 1500 και 1800 τόννων κατ' ἔτος, ενώ η κατανάλωσις εις ἐδῶδιμα ἔλαια είναι 7.000 περίπου τόννων κατ' ἔτος και ὁμως υπάρχει δυσκολία εις την κατανάλωσιν των 1500 — 1800 τόννων, και υπάρχουν τεράστια αποθέματα εις χείρας συνεργατικῶν οργανισμῶν. Θα ήθελα ακόμη να προσθέσω ότι εις την Κύπρον πωλοῦνται πολύ περισσότερον ἀπὸ 2000 τόννοι τον χρόνον ελαιολάδου και ουχί εισαγομένων ἐλαίων. Δεν χρειάζεται επομένως Αιστάνιος φιλοσοφία διά να γνωρίζῃ κανεὶς τι τρώγει πραγματικά ο λαός όταν αγοράζῃ ελαιόλαδον με συνέπειαν ἀφ' ἐνός μεν η παραγωγή να μὴ μπορῇ να καταναλωθῇ, ἀφ' ἑτέρου δε ο καταναλωτῆς να πληρώνῃ τεραστίαν τιμὰς δι'

ελαιόλαδον ἐνῶ αγοράζει 70, 80 κάποτε 90% εισαγόμενον σπορέλαιον. Δεν πιστεύω ἐπίσης να ὑπάρχῃ ἀμφιβολία ὅτι η υγεία του λαοῦ πρέπει να προστατευθῇ τόσο ἀπὸ τα ἔλαια τα οποία περιέχουν υπερβολικὴν οξύτητα ὅσον και ἀπὸ την αὐταπάτην ὅτι καταναλίσκεν ελαιόλαδον ὅταν καταναλίσκεν σπορέλαιον ὅσον και ἀπὸ τον κακὸν τρόπον ραφιναρίσματος ο οποίος γίνεται διά της ἐστεροποιήσεως ἢ δι' ἄλλων μέσων εις διαφόρους ραφιναρίας. Ἐπίσης δεν πιστεύω ὅτι ὑπάρχει ἀμφιβολία εις το Σώμα τούτο ὅτι η ὀρθή κατεύθυνσις της ἐπιλύσεως των αγροτικῶν προβλημάτων είναι η ἐνίσχυσις των συνεργατικῶν οργανισμῶν, ἢ ἔλεγα ὄχι μόνον των συνεργατικῶν διά την διάθεσιν των προϊόντων ἀλλὰ συνεργατικῶν ἐπὶ οιασδήποτε βάσεως, η οποία και ἐπιστημονικώτερος τρόπος θα μπορῇ να εισάξῃ εις την Κύπρον και σχεδιοποιήσιν μπορεῖ να εισάξῃ και βελτίωσιν ποιότητος και παραγωγῆς. Εάν συμφωνοῦμεν ὅτι αὐτούς τους σκοπούς θέλομεν να ἐξυπηρετήσωμεν, το ἐρώτημα είναι εάν και κατά πόσον το Νομοσχέδιον ἐξυπηρετῇ αὐτούς τους σκοπούς ἢ ὄχι. Προσωπικῶς πιστεύω ὅτι ἐξυπηρετεῖ ἀπολύτως τους σκοπούς αὐτούς. Διότι διά της εισαγωγῆς της νομοθεσίας αὐτῆς καθίσταται σχεδόν ἀδύνατος η νοθεία ἢ τουλάχιστον πολὺ ἐπικίνδυνος. Η κατανάλωσις ἀσφαλῶς του ελαιολάδου θα αὐξηθῇ με συνέπειαν ὄχι μόνον την κατανάλωσιν της τωρινῆς παραγωγῆς ἀλλὰ με πιθανότητα κατανάλωσεως ποσότητος πολὺ μεγαλύτερας, πράγμα το οποίον σημαίνει ἐνίσχυσιν της περαιτέρω ἀναπτύξεως της ελαιοπαραγωγῆς ἐν Κύπρῳ. Διά της ἐμφιαλώσεως και της κατατάξεως του ελαιολάδου εις διαφόρους ομάδας τας οποίας ο καταναλωτῆς θα γνωρίζῃ, προστατεύεται τόσο η υγεία του καταναλωτικού κοινού ὅπως ἐπίσης προστατεύεται ἀπὸ του να πληρώνῃ υπερβολικὰς τιμὰς δι' ελαιόλαδα ἢ διὰ σπορέλαια τας οποίας σήμερον πληρώνει χωρίς να παραλαμβάνῃ το προϊόν διά το οποίον πληρώνει αὐτήν την τιμήν. Δεν ὑπάρχει δε ἐπίσης ἀμφιβολία ὅτι ἐμμέσως αὐτό το Νομοσχέδιον είναι γεγονός ὅτι σπρώχνει τὸν αγροτικὸν κόσμον να συσπειρωθῇ εις συνεργατικούς οργανισμούς διότι με αὐτὸν τον τρόπον θα μπορῇ να προσαρμοσθῇ και προς αὐτό το Νομοσχέδιον εὐκολώτερον και να ἐλαττώσῃ το κόστος της παραγωγῆς. Ἐλέχθη ὅτι ὑπάρχουν δυσκολία. Πῶς θα διαθέτουν οι χωρικοὶ το ελαιόλαδόν των οι οποίοι σήμερον το διαθέτουν με τον γνωστὸν τρόπον, κατεβαίνοντες εις τον ἔμπορον και πωλοῦντες το λάδι με τον τενεκέ. Ἐχνοῦμεν ὅτι η τυχόν εφαρμογή του Νομοσχεδίου θα καταστήσῃ τους συνεργατικούς οργανισμούς ικανούς ὄχι μόνον να ἀπορροφήσουν την τωρινὴν ποσότητα ελαιολάδου ἀλλὰ και πολὺ ἠξημένην παραγωγήν. Εάν δε σήμερον με τον τεράστιον συναγωνισμὸν τον οποίον ο παραγωγός ὑφίσταται λόγω της νοθείας με σπορέλαιον διευκολύνεται τάχα εις την πώλησιν του ελαιολάδου, σκεφθῆτε πόσον πολὺ περισσότερον θα διευκολύνεται ὅταν λόγω της πατάξεως της νοθείας η ζήτησις πραγματικῶν ελαιολάδου θα είναι κατὰ πολὺ μεγαλύτερα της σημερινῆς. Πιθανόν ὁμως ἕνας γεωργός να θέλῃ να διατηρήσῃ την πλήρη ατομικότητά του. Οὔτε να καταταγῇ εις συνεργατικὸν οργανισμὸν ἀλλὰ και ἀπο ἀντίδρασιν ἀκόμη οὔτε να θέλῃ να πωλήσῃ καν εις συνεργατικὸν οργανισμὸν. Τί θα γίνῃ αὐτός ο γεωργός; Ἀσχέτως του ὅτι θα μπορούσαμεν να πούμεν, ἀς γίνῃ ὅτι θέλει, ἐγὼ λέγω ὅτι και δι' αὐτὸν τον γεωργὸν ὑπάρχει ἀπλή και εὐκόλος λύσις. Ο καθορισμός της οξύτητος του ελαιολάδου είναι ἀπλούστερος ἀπὸ τον καθορισμὸν του λευκάματος εις τα οὔρα και προφορικῶς και νομίζω κάθε ἰατρός ἀναλαμβάνει να μορφώσῃ οιοδήποτε ἀγράμματον ἄνθρωπον ἐντὸς 10 λεπτῶν με ποῖον τρόπον θα καταμετρή την ὑπαρξιν λευκάματος εις τα οὔρα. Το ἴδιον χρονικὸν διάστημα χρειάζεται και ἕνας μυλωνάς ἢ ἕνας γεωργός να καταμέτρη τον τρόπον της καταμετρήσεως της οξύτητος εις το ελαιόλαδον. Παραμένει η δυσκολία της ἐμφιαλώσεως. Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι η συσκευή της ἐμφιαλώσεως είναι πάρα πολὺ εὐθηὴ συσκευή και δεν ὑπάρχει μυλωνάς ο οποίος να μὴ μπορῇ πράγματι να προμηθευθῇ συσκευὴν ἐμφιαλώσεως. Ἐπομένως οιοσδήποτε χωρικός δεν θέλει να δη το συμφέρον του και να καταταγῇ εις συνεργατικὸν οργανισμὸν, με

ευκολώτατον τρόπον δύναται και του ελαιολάδου του την οξύτητα να ανευρή και το ελαιόλαδόν του να εμφιαλώση. Πιστεύω δε ότι όλα αυτά είναι απλά και δύνανται ευκόλως να αντιμετωπισθούν. Πιστεύω ακόμη ότι με την κατάλληλη διαφώτιση του κοινού διά την τεραστίαν διαφοράν η οποία υπάρχει μεταξύ ελαιολάδου και σοπορελαίου όχι μόνον από πλευράς θερμιδικής αξίας, όχι μονάχα από πλευράς περιεκτικότητας εις βιταμίνες αλλά και ως παράγοντος ο οποίος συντελεί εις την αποφυγήν της αρτηριοσκληρώσεως και τον οποίον παράγοντα άλλοι και εις φιάλας αραχιδιελαίου ή άλλου πληρώνουν εις εξαιρετικά τιμάς και εν Κύπρω ακόμη, αγνοούντες ότι αι στατιστικά απέδειξαν ότι το ελαιόλαδον δεν έχει ολιγώτερον δραματικά αποτελέσματα επί της χοληστερίνης, από το αραχιδέλαιον, θα ηδύνατο να διαφωτισθή το κοινόν να αγοράζη πραγματικά ελαιόλαδον και όταν ακόμη η τιμή του είναι ανωτέρα του σοπορελαίου.

Το τελευταίον επιχείρημα είναι ότι το Νομοσχέδιον χρήζει περισσότερας μελέτης. Θα ήθελα να υπενθυμίσω αυτό το Σώμα ότι το Νομοσχέδιον αυτό ευρίσκεται εις τας χείρας αυτού του Σώματος από τόσον χρονικόν διάστημα ώστε οιαδήποτε απόπειρα να παρουσιάσωμεν εις το κοινόν και εις ημάς ότι δεν ήτο ικανοποιητικόν το χρονικόν διάστημα διά μελέτην αυτού του Νομοσχεδίου πιστεύω ότι δεν είναι ειλικρινής. Ουδέν νεώτερον θα προκύψη από οιαδήποτε περαιτέρω μελέτην του Νομοσχεδίου. Δι' αυτό εισηγούμαι όπως η Βουλή προχωρήσει εις την επιψήφισιν του Νομοσχεδίου άνευ οιασδήποτε άλλης καθυστέρησεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Επί του υπό ψήφισιν Νομοσχεδίου έχουν ήδη εκφράσει τας απόψεις των αρκετοί ομιληταί και ως εκ τούτου το θέμα είναι σχεδόν εξηγημένον. Θα ήθελα απλά να θέσω υπ' όψιν σας εν συντομία ωρισμένα ερωτήματα τα οποία μου εγεννήθησαν κατά την διεξαχθείσαν συζήτησιν, η απάντησις των οποίων, απάντησιν την οποίαν καθέννας από ημάς έχει καθήκον να δώσει μόνος του, θα βαρύνη την πλάστιγγα διά την ψήφισιν ή μη του Νομοσχεδίου τούτου. Προτού όμως σας αναφέρω τα ερωτήματα αυτά θα ήθελα να υπενθυμίσω εις το Σώμα τούτο την κατάστασιν η οποία επικρατεί, επικρατεί και θα επικρατήσῃ εάν το Νομοσχέδιον τούτο καταψηφισθή. Και η κατάστασις αυτή, όπως όλοι γνωρίζομεν, είναι ασυδοσία απόλυτος. Κάθε έμπορος και κάθε παραγωγός δύναται με την μεγαλυτέραν ευκολίαν να νοθεύσῃ το ελαιόλαδον με ότι θέλει και όσον θέλει χωρίς να κινδυνεύσῃ να καταδικασθῇ. Νομοθεσία βεβαίως υπάρχει, αλλά μία νομοθεσία ελλιπής, η οποία εις τελευταίαν ανάλυσιν επιτυγχάνει ακριβώς το αντίθετον αποτέλεσμα, επιτρέπει την εκμετάλλευσιν και την αισχροκέρδειαν εις βάρος του καταναλωτικου κοινου. Επιτρέψατέ μου, έντιμοι συνάδελφοι, να θέσω υπ' όψιν σας ένα χαρακτηριστικόν γεγονός το οποίον καταδεικνύει αυτήν την αισχροκέρδειαν και αυτήν την εκμετάλλευσιν. Κατόπιν ερευνῆς και χημικῆς εξετάσεως ελαιολάδων γνωστῆς μεγαλοσχημου ελαιοβιομηχανίας, κατόπιν κανονικῆς δειγματοληψίας ελαιολάδων διαφημισμένων αναγλύφως επί των φιαλών και των κυτίων ως «αγρόν ελαιόλαδον» και πωλουμένων εις την τιμήν του πραγματικῶς αγρού ελαιολάδου με τιμολόγια εις τους καταναλωτάς χαρακτηρίζοντα ταύτα ως αγνά ελαιόλαδα, απεδείχθη ότι το περιεχόμενον των φιαλών ήτο νοθευμένον με 20% πυρηνέλαιον, των δε κυτίων με 50% πυρηνέλαιον. Αι χημικαί αυταί αναλύσεις, κύριοι, έγιναν την 23ην Απριλίου 1960, και φέρουν αριθμούς η μεν πρώτη G.A.1507/60, η δε δευτέρα G.A.641/648/60. Μετά την επέμβασιν της υγιονομικῆς υπηρεσίας του Δήμου Λάρνακος, η εν λόγω μεγαλόσχημος ελαιοβιομηχανία ηναγκάσθη να επικολήσῃ επί των φιαλών και των κυτίων την απαιτουμένην υπό του Νόμου ετικέτταν εις την οποίαν ήτο εγγεγραμμένον «Νοθευμένον με πυρηνέλαιον» αντί «αγρόν ελαιόλαδον». Με τας ετικέττας αυτάς επικολλημένas επί των φιαλών και των

κυτίων ήτο πολύ φυσικόν η τιμή εις την οποίαν επωλείτο ως αγρόν ελαιόλαδον να υποστῇ κάποιαν πτώσιν. Ομολογώ ότι την περίπτωσιν αυτήν δεν την εξήτασα. Εκείνο όμως το οποίο ξέρω είναι ότι η εν λόγω μεγαλόσχημος εταιρεία, φοβουμένη το λογικόν αυτόν επακόλουθον, δηλαδή την πτώσιν της τιμῆς, εθεώρησε λογικόν και φρόνιμον, διά να μην υποστούν μείωσιν τα κέρδη της, να αυξήσῃ την νοθείαν των φιαλών από 20% εις 40%, δεδομένου ότι ο Νόμος δεν την υπεχρέωνε να δηλώσῃ επί της ετικέττας το ποσοστόν της νοθείας. Την αύξησιν της νοθείας αυτής απεκάλυψεν άλλη ανάλυσις την 21ην Νοεμβρίου του 1960, υπ' αριθμόν G.A.4800. Αυτή, έντιμοι συνάδελφοι, είναι η κατάστασις την οποίαν δυστυχώς η παρούσα νομοθεσία αδυνατεί να εξουδετερώσῃ. Να μην εκπλαγήτε δε ποσώς εάν αύριον αγοράσετε και σεις ελαιόλαδον και αποδειχθῇ ότι το περιεχόμενον του είναι 90% πυρηνέλαιον και μόνον 10% ελαιόλαδον.

Αλλ' ας ίδωμεν κύριοι ποιαί είναι αι κυριώτεροι ενστάσεις διά την ψήφισιν του Νομοσχεδίου τούτου. Ελέγθη από του βήματος τούτου ότι τα αποθέματα ελαιολάδου ανέρχονται πέραν των 3.000 τόννων. Επειδή δε τα αποθέματα αυτά είναι ολίγον παλαιά κατά πάσαν πιθανότητα η οξύτης των θα υπερβαίη τα 6%. Διά του λόγου δε αυτόν, εάν το Νομοσχέδιον τούτο ψηφισθῇ, τα αποθέματα αυτά θα πωληθώσιν εις πολύ χαμηλήν τιμήν και οι ιδιοκτήται των αποθεμάτων αυτών θα ζημιωθούσιν, έγιναν δε και εισηγήσεις όπως το Νομοσχέδιον τούτο τεθῇ εν ισχύ μετά πάροδον ενός χρονικου διαστήματος διά να δοθῇ ευκαιρία εις τους κατόχους να πωλήσουν τα αποθέματα αυτά. Θα ήθελα κύριοι να θέσω υπ' όψιν σας ότι από τα στοιχεία τα οποία ετέθησαν ενώπιον της Επιτροπῆς η οποία εμελέτησε το Νομοσχέδιον τούτου τα αποθέματα αυτά δεν μπορούν να υπερβαίνουν τους 1200 τόννους εκ των οποίων το μεγαλύτερον μέρος, πέραν των 800 τόννων, κατέχει ο ΣΟΡΕΛ, αλλά ο ΣΟΡΕΛ, κύριοι, δηλαδή η πλειοψηφία των ελαιοπαραγωγών θέλει την ψήφισιν του Νομοσχεδίου τούτου.

Και τώρα τίθεται το ερώτημα: Ποίος αριθμός είναι ορθός, οι 1.200 τόννοι ή οι 3.000; Τον μεν πρώτον μας τον έδωσεν η Επιτροπή η οποία εμελέτησε το Νομοσχέδιον τούτο, τον δε δεύτερον τον εκοινοποίησαν, μυστικῶ τῶ τρόπῳ, εις ένα η δύο Βουλευτάς οι οποίοι δεν θέλουν να μας ανακοινώσουν την πηγήν της πληροφορίας των. Και τώρα διερωτώμαι, κύριοι, διατί αυτή η πληροφορία δεν εδόθη εις την αρμοδίαν Επιτροπήν η οποία ήτο το μόνον αρμόδιον σώμα διά να εξακριβώσῃ εάν ο αριθμός αυτός ήτο αληθής; Και διατί εδόθη ιδιαιτέρως εις ένα η δύο Βουλευτάς, μυστικῶ τῶ τρόπῳ, και διατί αυτή η άρνησις να αποκαλυφθῇ το όνομα του ατόμου η των ατόμων τα οποία έδωσαν αυτήν την πληροφορίαν; Μήπως κύριοι τα άτομα αυτά δεν είναι ελαιοπαραγωγοί αλλά ιδιοκτήται ελαιοτριβείων ή βιομηχανιών ελαιολάδου της κλάσεως της προαναφερθείσης μεγαλοσχημου ελαιοβιομηχανίας; Αυτά κύριοι είναι ερωτήματα τα οποία έχει καθήκον καθέννας από ημάς να απαντήσῃ και η απάντησις εν συνδυασμῶ με την απόφασιν μας να επιτρέψωμεν την συνέχισιν μιας καταστάσεως αισχροκερδείας, εκμεταλλεύσεως και ασυδοσίας θα βαρύνη την πλάστιγγα διά την ψήφισιν ή μη του Νομοσχεδίου τούτου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Ανδρέας Γιόγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Πολλά έχουν λεχθῇ από του βήματος τούτου διά το υπό ψήφισιν Νομοσχέδιον, διά τον λόγον δε τούτον θα περιορισθῶ εις την δευτερολογίαν μου εις μερικά μόνον σημεία τα οποία χρήζουν διευκρινήσεως.

Αναφέρομαι πρώτον εις την ομιλίαν του συναδέλφου Χουσεϊν Ντερβίς. Ασφαλώς θα έγινεν κάποια παρεξήγησις εις την μετάφρασιν με το να ισχυρισθῇ ότι ως Πρόεδρος της Γεωργικῆς Επιτροπῆς είπα ότι ο γεωργός δεν θέλει την βοήθειαν της Κυβερνήσεως. Εκείνο το οποίον πραγματικῶς

είπα εις την ομιλίαν μου είναι το εξής: 'Ότι ο ΣΟΡΕΛ αποτελείται από μερικές χιλιάδες ελαιοπαραγωγών και αυτές οι χιλιάδες των ελαιοπαραγωγών εξεκίνησαν διά να οργανωθούν χωρίς την βοήθειαν της Κυβερνήσεως. Αυτοί είναι που εβοήθησαν πραγματικά τον ελαιοπαραγωγόν τον μη οργανωμένον, δι' αυτό αξίζει εις τον ΣΟΡΕΛ κάθε βοήθεια και ενίσχυσις.

'Άλλος ομιλητής, ο συνάδελφος Μιχαλάκης Σαββίδης, εμμέσως άφησε να νοηθή ότι με το να λεχθή από ωρισμένους Βουλευτές ότι το Νομοσχέδιον θα βοηθήση τόσον τους ελαιοπαραγωγούς όσον και τους καταναλωτές ήτο κάποια ανεπιβεβαιωμένη εκ μέρους μας διότι πραγματικός σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να βοηθηθή μόνον ο ΣΟΡΕΛ. Εξακολουθώ να πιστεύω ότι το Νομοσχέδιον θα βοηθήση τόσον τον παραγωγόν όσον και τον καταναλωτήν και συμπεριλαμβανώ μέσα εις τον παραγωγόν και τον ΣΟΡΕΛ, διότι ΣΟΡΕΛ σημαίνει 2800 ελαιοπαραγωγούς και κάθε κέρδος ή ζημία του ΣΟΡΕΛ αφορά αυτούς τους 2800 ελαιοπαραγωγούς. Δεν θα μπω σε λεπτομέρειες όσον αφορά την διεθνή σύμβασιν δι' ωρισμένες ονομασίες, διότι εάν μερικοί εξακολουθούν να πιστεύουν ή να μεταφράζουν ωρισμένες διατάξεις όπως τες θέλουν οι ίδιοι, νομίζω ότι κανείς δεν μπορεί να τους εμποδίση.

Ο κ. Ντενίξ εις την ομιλίαν του, εάν μετεφράσθη κανονικώς, ανέφερε τα εξής: Δεν μας ενδιαφέρουν οι οργανισμοί. Πιστεύω ειλικρινά ότι ο κ. Ντενίξ θα εννοούσε τες διάφορες επιχειρήσεις και όχι τον ΣΟΡΕΛ ως οργάνωσιν των ελαιοπαραγωγών. Μετά από όλες τες αγορεύσεις των συναδέλφων οι οποίοι κατά πλειοψηφίαν ετάχθησαν υπέρ του Νομοσχεδίου πιστεύω ότι η Βουλή θα προχωρήση εις την ψήφισιν του Νομοσχεδίου. Αλλά ως Πρόεδρος της Επιτροπής θέλω να επαναλάβω εις το Σώμα τούτο ότι κατά τες συνεδριάσεις των Επιτροπών εξητάσθησαν όλα τα στοιχεία τα οποία ετέθησαν υπ' όψιν των, προσεπάθησαν να πάρουν όσες περισσότερες πληροφορίες ήτο δυνατόν να πάρουν, και πιστεύω απόλυτα ότι η Γεωργική Επιτροπή και αι άλλαι Επιτροπαί αι οποίαι είδον το Νομοσχέδιον ειργάσθησαν ούτως ώστε να παρουσιάσουν μίαν συμπληρωμένην έκθεσιν που να κατατοπίζει όλα τα Μέλη της Βουλής. Εάν όπως ελέχθη από τον έντιμον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά κατά την εφαρμογήν του Νομοσχεδίου παρουσιασθούν ωρισμένες δυσκολίες, τότε ασφαλώς όχι μόνον ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, ο οποίος ορθώς είπεν ότι μπορούμεν να διορθώσωμεν ωρισμένες διατάξεις που πιθανόν να παρουσιάσουν ωρισμένες δυσκολίες, αλλά και όλα τα έντιμα Μέλη της Βουλής θα προσπαθήσουν ούτως ώστε κάθε εμπόδιον διά την διάθεσιν του ελαιολάδου να τροποποιηθή με οποιασδήποτε τροποποιήσεις χρειασθούν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δάφνης Παναγιδής.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι. Η Κυβέρνησις αναγκωρίζουσα την σημασίαν της ελαιοκαλλιιεργείας και ελαιοπαραγωγής εν Κύπρω εζήτησε τας υπηρεσίας ενός ειδικού εμπειρογνώμονος ο οποίος και μέσον του Οργανισμού Γεωργίας και Τροφίμων των Ηνωμένων Εθνών υπέβαλε την σχετικήν έκθεσίν του προς την Κυβέρνησιν της Δημοκρατίας.

Ως πρώτον μιας σειράς μέτρων τα οποία ο εν λόγω εμπειρογνώμων εισηγήθη είναι το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον. Εν τούτοις, μερικοί συνάδελφοι, απεκάλεσαν την εισαγωγήν νομοθεσίας περί ελαιολάδου ως νεωτερισμόν, διά να χρησιμοποιήσω την φράσιν του έντιμου συναδέλφου κ. Ντενίξ. 'Όμως πρόκειται περί πολιτισμού και ουχι νεωτερισμού, πρόκειται μωπόρ να πω περί εισαγωγής μιας μεταρρυθμίσεως εις τας μέχρι τούδε εφαρμζομένας μεθόδους παραγωγής και εμπορίας του ελαιολάδου. Εφ' όσον διά των διατάξεων του Νομοσχεδίου εξυπηρετείται πρώτον η προστασία του παραγωγού, δεύτερον η προστασία του καταναλωτού και τρίτον δίδεται ενθάρρυνσις εις το Συνεργατικόν Κίνημα το οποίον είναι ένα υγιές οικονομικόν και κοινωνικόν

σύστημα, ανεπιφυλάκτως υποστηρίζω το Νομοσχέδιον. Δύο μόνον παρατηρήσεις θα ήθελα να μου επιτραπή να κάμω.

Πρώτον εκφράζω την απογοήτευσίν μου διότι δι' ένα τόσον σοβαρόν Νομοσχέδιον παρατρεϊται παντελής έλλειψις συγκεκριμένων στατιστικών στοιχείων. Ούτε η Γεωργική Επιτροπή ούτε και οι έντιμοι συνάδελφοι μπόρεσαν να παρουσιάσουν αυθεντικά στατιστικά δεδομένα γύρω από την παραγωγήν και τα αποθέματα ελαιολάδου εν Κύπρω. Είναι χαρακτηριστικόν ότι ήτο τόσον μεγάλη η διαφορά ώστε ηκούσαμε αριθμούς από 250 μέχρι 8.500 τόνους. Ελπίζω ότι εις το μέλλον ημεις ως Βουλή θα φροντίσωμεν να διαθέσωμεν μεγαλύτερα κονδύλια διά γεωργικάς στατιστικάς διά να είμεθα εις θέσιν να έχωμεν πλέον συγκεκριμένα στοιχεία ενώπιόν μας.

Η άλλη παρατήρησις που ήθελα να κάμω είναι όσον αφορά την πρακτικήν εφαρμογήν του Νόμου αυτού όταν ψηφισθή. Αφ' ης στιγμής δημοσιευθή εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας καθίσταται παράνομος οιαδήποτε διάθεσις έστω και ελαχίστης ποσότητος ελαιολάδου όταν αυτή δεν γίνεται μέσα σε εσφραγισμένα δοχεία με τας σχετικές προβλέψεις του Νομοσχεδίου όσον αφορά την ονομασίαν και την περιεκτικότητα οζύτητος και βάρους. 'Όμως υπάρχουν έστω και μικραί ή μεγάλαι ποσότητες, δεν εξετάζω αυτό το ζήτημα, υπάρχουν όμως ποσότητες τόσον εις χείρας των παντοπωλιών όσον και των συνεργατικών παντοπωλειών και των ελαιοπαραγωγών, αι οποίαι δεν θα είναι δυνατόν να διατεθούν εφ' όσον δεν θα ανταποκρίνονται προς τας διατάξεις του Νομοσχεδίου. Αυτό δυνατόν να προκαλέση δυσκολίας και εις το καταναλωτικόν κοινόν και εις τους παραγωγούς τους ίδιους.

Θέτω λοιπόν υπ' όψιν σας εισηγήσιν μου όπως ψηφίσωμεν αμέσως όλας τας διατάξεις του Νομοσχεδίου τας αναφερομένας εις την νοθείαν και δώσωμεν έν μικρόν χρονικόν διάστημα, δύο ή τρεις μήνας, διά να παρασχεθή καιρός τόσον εις τους οργανισμούς, οι οποίοι σήμερα ασχολούνται με την εμφιαλώσιν και διάθεσιν του ελαιολάδου όσον και εις τους παραγωγούς οι οποίοι θα ήθελαν ήδη να δημιουργήσουν μίαν μικράν βιοτεχνίαν εμφιαλώσεως και διαθέσεως ελαιολάδου δια να μωπόρουν να εφοδιασθούν με τα κατάλληλα μηχανήματα και εγκαταστάσεις συμφώνως των διατάξεων του Νόμου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

'Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

'Έχω ακούσει τους διάφορους συναδέλφους ομιλητάς οι οποίοι ως επί το πλείστον έχουν κριτικάρει τα όσα έχω πει ως ουχι ορθά και ήθελα να δώσω μερικάς εξηγήσεις.

Εν πρώτοις, ο έντιμος συνάδελφος κ. Χαμηής Μιχαηλίδης έχει αναφέρει ότι η παραγωγή, η κανονική παραγωγή ελαιολάδου, είναι 1.500 τόνοι ετησίως. Ουδεις αμφισβητεί την ποσότητα αυτήν σε μίαν κανονικήν παραγωγήν. Αλλά ουχι σε μίαν παραγωγήν μεγάλης λαδιάς. Και έχει αναφέρει ότι ενώ η παραγωγή μας είναι 1.500 τόνοι και χρειάζονται 7.000 τόνοι λαδιών, εν τούτοις δεν είμεθα εις θέσιν να καταναλώσωμεν το ελαιόλαδον το ιδικόν μας. Αλλά φαίνεται ότι ο κ. Μιχαηλίδης ξεγνά ότι οι 7.000 τόνοι δεν είναι ελαιόλαδον, αλλά είναι όλων των ειδών τα έλαια, διά μαγειρικήν και άλλες χρήσεις, δια τες οποίες χρήσεις βεβαίως δεν μπορεί να χρησιμοποιηθή το ελαιόλαδον. Αλλά εάν λάβωμεν υπ' όψιν τα όσα έχει πει ο κ. Μιχαηλίδης, ότι η παραγωγή είναι 1500 τόνοι και η κατανάλωσις απαιτεί τετραπλασίαν ποσότητα, σημαίνει ότι οφείλομεν να εισάγωμεν εκ του εξωτερικού τριπλασίαν ποσότητα ελαιολάδου από ό,τι παράγωμεν εδώ. Και διερωτώμαι πράγματι μήπως υπάρχει διαφορά εάν εισάγωμεν ελαιόλαδον προς 400 λίρας τον τόνον αντί σπορελαίων προς 120 λίρας τον τόνον; 'Η μήπως είναι διά να αυξήσωμεν τα δυσμενή μας ισοζύγια με το εξωτερικόν

εμπόριον. Και επίσης διερωτώμαι, εφ' όσον θα υπάρξει μία νομοθεσία διά το ελαιόλαδον ως η προτεινομένη, το ελαιόλαδον το οποίον θα εισάγωμεν εις τον τόπον και το οποίον είναι σύμφωνα με τες διεθνείς Συμβάσεις οι οποίες διαλαμβάνουν ότι επιτρέπεται η ανάμιξις του με πυρηνέλαιον πρέπει διά μεν το Κυπριακόν ελαιόλαδον να απαγορεύεται η ανάμιξις του με πυρηνέλαιον, διά δε το εισαγόμενον να επιτρέπεται; Αλλά επίσης ήθελα να ερωτήσω και κάτι άλλο. Σήμερα καθ' όλην την Κύπρον υπάρχουν 2.260.000 ελαιόδενδρα. Μήπως σκοπός μας όταν ομιλούμεν περί ελαιοπαραγωγών δεν είναι να βοηθήσωμεν αυτούς τους ιδιοκτήτας αυτών των ελαιόδένδρων; Εάν ναι, τότε διερωτώμαι, όταν τα ελαιόδενδρα αυτά παράγουν τον ελαιόκαρπον, εάν χρειάζεται προστασίαν μόνον η σάρκα της εληάς το δε κουκούτσι πρέπει να το παραβλέψωμεν. Ή ως λογικοί άνθρωποι θα ζητήσωμεν να δώσωμεν προστασίαν και εις τα δύο αυτά μέρη της εληάς. Και πώς μπορούμεν να δώσωμεν καλύτεραν προστασίαν σε αυτά τα δύο μέρη του καρπού του ελαιόδένδρου. Είναι απ' ενός μεν να διαθέσωμεν την εληάν ως εληάν ως τροφήν και απ' ετέρου να παραγάγωμεν το έλαιον απ' ενός και το πυρηνέλαιον απ' ετέρου. Εν η δε περιπτώσει το πυρηνέλαιον εξασφαλίζει καλύτεραν τιμήν εις την αγοράν μας δεν νομίζετε ότι θα είναι προς το συμφέρον του παραγωγού του ελαιοκάρπου; Και εφ' όσον διεθνώς το πυρηνέλαιον αναμειγμένον με παρθένον έλαιον επιτρέπεται η διάθεσίς του ως αναφέρεται εις την Διεθνή Σύμβασιν, Παράρτημα Α, παράγραφος 2(β) «ελαιόλαδον δευτέρας κατηγορίας (ραφιναρισμένον) ανακαθαρισμένον λαμβανόμενον διά ανακαθαρισμού ελαιού ληφθέντος δι' εκχυλίσεως τη βοήθεια διαλυτικών μέσων», το οποίον δεν σημαίνει ελαιόλαδον αλλά λέγει «δι' εκχυλίσεως ελαιού», το οποίον δεν είναι τίποτε άλλον από το πυρηνέλαιον το οποίον αναμειγμένον, ως αναφέρει η παράγραφος 3, «μίγμα ελαιολάδου Α, γνήσιον ελαιόλαδον αποτελούμενον εκ μίγματος παρθένου ελαιολάδου και ραφιναρισμένου τοιούτου», το οποίον σημαίνει μίγμα ελαιολάδου γνήσιου παρθένου αναμειγμένον με ραφιναρισμένον γνήσιον ελαιόλαδον. Ενώ εις το (β) αναφέρει το εξής: «Ελαιολάδου αναμειγμένον αποτελούμενον εκ μίγματος παρθένου ελαιολάδου και ραφιναρισμένου δευτέρας κατηγορίας» το οποίον δεν είναι παρά εκείνο το οποίον σας είχα αναγγίσει προηγουμένως.

Το Ιταλικόν LA RIVISTA ITALIANA; CRAUSE εις την σελίδα 32 αναφέρει — δεν θα το διαβάσω Ιταλιστί γιατί δεν γνωρίζετε ίσως Ιταλικά, αλλά θα σας διαβάσω την μετάφρασίν του και είμαι εις την διάθεσιν όποιου θέλει να το πιστοποιήσει — ραφιναρισμένα εκχυλισμένα έλαια με παρθένον ελαιόλαδον. Λοιπόν εάν εις όλον τον κόσμον επιτρέπονται αυτά, πώς ημείς εδώ μέσα ζητούμεν να τα παρουσιάσωμεν ως πυρηνέλαια; Μήπως είναι βλαβερά; Όχι. Μήπως δεν παράγονται από την ελαιάν; Βεβαίως. Μήπως εις όλον το κόσμον δεν επιτρέπεται η πώλησίς των και η κατανάλωσίς των; Κανείς δεν μπορεί να το αμφισβητήσει. Πώς λοιπόν ημείς ερχόμεθα να απαγορεύσωμεν κάτι που γίνεται εις όλον τον κόσμον; Αλλά παρεπιπτόντως εδώ θα ήθελα να αναφερθώ εις τον φίλατόν μου συνάδελφον έντιμον κ. Τζιρκώτην, ο οποίος αναφερόμενος εις μίαν βιομηχανίαν ελαιού, μας είχεν αναφέρει με τέτοιο ύφος την ανακάλυψιν των αναλύσεων των Κυβερνητικών, ως εάν επρόκειτο περί της ανακάλυψις της Αμερικής. Απλώς και μόνον θα ήθελα να του αναφέρω τα εξής: «Όταν η βιομηχανία διέθετε τα ελαιόλαδα αυτά εις την αγοράν ως ελαιόλαδον ραφιναρισμένον την εποχήν ακριβώς εκείνην εις όλον τον κόσμον το ραφιναρισμένον πυρηνέλαιον ωνομάζετο ελαιόλαδον ραφιναρισμένον όταν δε προ 4 ή 5 ετών, με απάτη ή μνήμη για να σας πω ακριβώς σε ποίαν ημερομηνίαν έχει γίνει η μετατροπή αυτή, είχεν αλλάξει εις την διεθνή αγοράν, τότε το ελαιόλαδον αυτό ωνομάζετο ελαιόλαδον νοθευμένον με πυρηνέλαιον. Όταν δε επωλείτο αυτό το έλαιον εις την αγοράν ως νοθευμένον έλαιον μετά πυρηνελαιού, οι πωληταί δεν διέτεινοντο ότι επωλούσαν έλαιον νοθευμένον με 2% ή 2% πυρηνέλαιον, αλλά απλώς ανέφεραν ότι ήτο ελαιόλαδον νοθευμένον με πυρηνέλαιον, πράγμα το οποίον δεν ήμπούζε

αυτούς να το αναμείξουν με οιαδήποτε ποσότητα ήθελαν, και απέμεινε εις τον αγοραστήν εάν θέλη να αγοράση νοθευμένον ή όχι. Κανείς δεν διαμφισβητεί ότι ήτο μέχρι 50% αναμειγμένον. Όσον αφορά την διάθεσιν των ελαιολάδων εκείνων τα οποία δεν θα παρεδίδοντο εις τους δύο υφιστάμενους οργανισμούς, συνεργατικόν και ιδιωτικόν, ο έντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης μας ανέπτυξεν ότι είναι πολύ εύκολον να γίνεται το πακετάρισμα και η ανάλυσις από οποιονδήποτε χωρικόν πολύ ευκόλως και χωρίς να κοστίζει πραγματικώς ακριβά. Αλλά δεν φαντάζομαι ότι και ο ίδιος πιστεύει ότι ο κάθε γεωργός πρέπει να γίνει και χημικός διά να μπορή να διαθέση το ελαιόλαδόν του το οποίον έχει, 3 ή 4 τενεκέδες. Και να αγοράση μίαν εμφιαλωτικήν μηχανήν και να τυπώση ετικέττες και CROWN CORKS και ποτίλλιες διά να κάμη τον εμφιαλωτήν διά να πωλήση 3 ή 4 ή 10 τουζίνες φιάλες διότι όσα θα ήσαν τα έξοδα του γάμου η νόμφη δεν θα τα ήξιζεν. Τώρα βεβαίως ο έντιμος συνάδελφος είχεν αναφέρει κατά πόσον η όλη εργασία του ελαιού πρέπει να γίνεται μέσον των Συνεργατικών ή όχι. Βεβαίως δεν πρόκειται να ανοίξω συζήτησιν επί του παρόντος επί του ζητήματος τούτου. Αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η εργασία αυτή του ελαιολάδου είναι μία εργασία η οποία πραγματικώς ανήκει εις τον κύκλον των εργασιών των Συνεργατικών. Και εάν χειρισθή καλά η Συνεργατική το ζήτημα αυτό θα μπορούσε κάλλιστα να βοηθήση πλήρως τον παραγωγόν.

Όσον αφορά το ζήτημα ότι το Νομοσχέδιον αυτό έχει μελετηθή αρκετόν καιρόν και δεν υπάρχει δικαιολογία να αναβληθή διά να επανεξετασθή, συμφωνώ ότι ο καιρός ήτο υπέρ αρκετός. Αλλά ίσως να μην υπήρχαν οι απαραίτητες πληροφορίες διά να καταλήξουν εις συμπεράσματα. Και επί τούτου θα ήθελα να απαντήσω και πάλιν εις τον φίλατόν μου κ. Τζιρκώτην ο οποίος.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να υπενθυμίσω τον έντιμον κ. Σαββίδη, ότι δεν απαντά εις την Βουλήν απ' ευθείας εις τον κ. Τζιρκώτην, αλλά εις τα επιχειρήματα τα οποία ήγειρεν ο κ. Τζιρκώτης, διότι διαφορετικά θα καταλήξουν εις διάλογον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εις αυτά απαντώ κ. Πρόεδρε.

Έχει αναφέρει ότι ενώ η Επιτροπή έχει πάρει όλες τες αναγκαίες πληροφορίες διά την διαθέσιμον ποσότητα ελαιολάδων, κάποιος Βουλευτής είχε πληροφορίες τες οποίες δεν είδε και εκρατούσεν εν κρυπτώ εις την Βουλήν ως να επρόκειτο περί μυστικού ατομικής ενεργείας. Διά μεν τες πληροφορίες τες οποίες έχει πάρει η Αγροτική Επιτροπή, την πηγήν την ζεύρομεν η πηγή δεν είναι άλλη παρά οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι διά το Νομοσχέδιον αυτό. Όσον αφορά δε τες πληροφορίες τες οποίες ανέφερα εγώ και διά τες οποίες με υπονοούμενα απέθη να νοηθή ότι πρόκειται περί πληροφοριών δοθεισών εις εμέ από ενδιαφερομένα ιδιωτικάς εταιρείας, ο κ. Τζιρκώτης λανθάνεται. Διότι εγώ τες πληροφορίες αυτές, εκτός εκείνων που επήρα από διάφορους παράγοντας ενδιαφερομένους διά την εργασία αυτήν, έχω ζητήσει από όλα τα Κυβερνητικά Τμήματα τα οποία δυστυχώς κάτι το συγκεκριμένον και θετικόν δεν μπόρεσαν να μου δώσουν, και οι μόνες πληροφορίες τες οποίες έχω πάρει από Κυβερνητικήν πηγήν είναι το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας, το οποίον παρά το ότι δεν έχει στατιστικές, μου έχει αναφέρει ότι υπολογίζονται μεταξύ 2.000 και 2.500 τόνων πλέον της ποσότητος η οποία κρατείται υπό της ΣΟΡΕΛ. Και έτσι η απορία που είχεν η Βουλή θα έχη λυθή.

Αλλά διά να επανέλθω εις τα όσα έχει πει ο κ. Μιχαηλίδης, ότι η ποσότης η οποία υπάρχει είναι μόνον 200 — 300 τόνοι, και επομένως μπορεί να αναλάβη να τους αγοράση η Συνεργατική, συμφωνώ ότι εάν επρόκειτο περί 200 ή 300 τόνων και το λάδι αυτό ήτο οξύτητος κάτω των 5% ή τουλάχιστον δεν υπερέβαινε τα 6%, θα ήμπορούσαν να το πάρουν. Αλλά η ποσότης αυτή υπολογίζεται εις 2.000 τόνους και των 2.000 τόνων αυτών η οξύτης κατά 80% είναι άνω των 5% και δεν θα μπορούσαν να αγορασθή υπό της Συνερ-

γατικής, διότι δεν έχει διυλιστήρια, εκτός εάν έχει έλαιον μικράς οξύτητας, δηλαδή 1 1/2, 2 ή 3% διά να γίνη ανάμιξις, και να ρίξη την οξύτητα. Αλλά και εις αυτήν την περίπτωση θα εχρειάζετο αρκετά μεγάλο χρηματικόν ποσόν διά να αγορασθή με αβεβαίαν δυνατότητα διαθέσεως, διότι αναμένεται η νέα εσοδεία η οποία υπάρχει πιθανότης να είναι μεγάλη, εκτός βεβαίως εάν επέμβη η Κυβέρνησις και δώση τες 800 αυτές χιλιάδες λιρών οι οποίες χρειάζονται, εάν τες έχει βεβαίως. Διότι και η Κυβέρνησις μας δεν έχει πηγήν ανεξάντλητον χρήματος διά κάθε περίπτωση. Αλλά πού θα καταλήξωμεν; Οι άνθρωποι αυτοί οι οποίοι έχουν τα λάδια αυτά με υψηλήν οξύτητα και οι οποίοι δεν θα είναι εις θέσιν να τα διαθέσουν ούτε κατ' ευθείαν ούτε μέσον του ΣΟΡΕΛ, μίαν μόνον διέξοδον θα έχουν: Την παράδοσιν των λαδιών αυτών εις την βιομηχανίαν η οποία έχει τα διυλιστήρια και η οποία θα μπορέση να ρίξη την οξύτητα του, να το αναμίξη με παρθένα λάδια και να το διαθέση. Δι' αυτόν ακριβώς τον λόγον έχω αναφέρει κύριοι, ότι θα είναι καλόν προτού ψηφισθή αυτός ο Νόμος να εξετασθή και να μελετηθή μήπως ζητώντας να ωφελήσωμεν τον παραγωγόν και τον καταναλωτήν, καταστρέφομεν και τους δύο.

Δεν είμαι εναντίον νομοθεσίας εναντίον της νοθείας. Εάν δε μου εζητείτο να ψηφίσω και διά κρεμμύλλαν όσους έκαμαν νοθείαν ευχαρίστως θα το έκαμνα. Αλλά δεν θα ήθελα να ψηφίσω ένα Νόμον με σκοπόν να βοηθήσω και αντ' αυτού να βλάψω.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαμηλής Μιχαηλίδης.

Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

'Εντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συναδέλφοι.

Μετά τες ομιλίες τόσον πολλών συναδέλφων οι οποίοι υπεστήριξαν το Νομοσχέδιον, όλοι αναμένωμεν ότι ο έντιμος συναδελφος κ. Σαββίδης δεν θα επέμενε εις τας απόψεις του. Επειδή όμως εξακολουθεί να επιμένη ο κ. Σαββίδης, επιβάλλεται να πούμεν ακόμα μερικές απόψεις όσον αφορά την ομιλίαν του. Ημείς αναφέραμεν εις τες ομιλίες μας ότι βασικός σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να κτυπηθή η νοθεία για να βοηθηθούν οι παραγωγοί να διαθέτουν καλύτερα την παραγωγήν τους. Αναφερθήκαμεν σε στοιχεία ότι η παραγωγή η ιδική μας είναι τόσον μικρή που όταν δεν γίνεται νοθεία δεν θα μας αρκείη διά την επιτόπιον κατανάλωσιν. Όταν αναφερθήκαμεν στα στοιχεία είπαμεν ότι όταν γίνεται νοθεία 90%, 95% πώς είναι δυνατόν να εξοδευθή το ελαιόλαδόν μας; Ο κ. Σαββίδης είπεν ότι ο σκοπός μας πρέπει να είναι να προστατεύσωμεν τους ιδιοκτήτας των 2.260.000 ελαιοδένδρων. Γι' αυτό συζητούμεν, γι' αυτό ετοιμάσθηκε το Νομοσχέδιον για να προστατεύσωμεν αυτούς τους παραγωγούς. Δεν βοηθά το Νομοσχέδιον για να διαθέτουμε το πυρηνέλαιον, είπεν ο κ. Σαββίδης. Το Νομοσχέδιον όμως λαμβάνει πρόνοιαν για την διάθεση του πυρηνελαίου. Εις την σελίδα 3, εις την παράγραφον (i) αναφέρεται εις την κατηγορίαν ανακαθαρισμένον πυρηνέλαιον είτε πυρηνέλαιον ανακαθαρισμένον του οποίου η οξύτης δεν υπερβαίνει τα 3.0% και το οποίον είναι απηλλαγμένον κακής οσμής ή κακής γεύσεως ως και των χημικών ουσιών αι οποίαι εχρησιμοποίηθησαν διά τον ανακαθαρισμόν και την εκχύλισιν. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει ωσαύτως μίγματα ανακαθαρισμένου πυρηνελαίου μετά παρθένου ελαιολάδου ή μαύρου ελαιολάδου.

Υπάρχει τούτη η διαφορά εις τες απόψεις του κ. Σαββίδη. Ο Νόμος λέγει ότι αυτό θα λέγεται πυρηνέλαιον, δεν θα λέγεται ελαιόλαδον για να ξέρη ο κόσμος τι αγοράζει, θέλωμεν να βοηθήσωμεν τον καταναλωτήν για να ξέρη τι θα παίρνη από την αγοράν.

Ο κ. Σαββίδης αναφέρθη επίσης στα αποθέματα που υπάρχουν του ελαιολάδου για τα οποία έγινεν αρκετή συζήτηση. Όμως δεν μας λέγει από πού έγηρε τα στοιχεία του ν' αναβιβάξη τα αποθέματα σε 2.000 — 3.000 τόνους. Από όλα τα κέντρα παραγωγής, τα μεγάλα κέντρα παραγωγής,

τα μικρότερα κέντρα παραγωγής, οι ιδικές μας πληροφορίες, οι πληροφορίες των υπευθύνων της επιτροπής του ΣΟΡΕΛ και όλων των οργανισμών λέγουν ότι αυτά τα αποθέματα δεν είναι περισσότερα από 200 — 300 τόνους. Ο ΣΟΡΕΛ έχει τα μέσα, έχει τους τρόπους να συγκεντρώση αυτά τα αποθέματα να τα διαθέση στην αγοράν. Πού να εξεύρη τα χρηματικά ποσά απαντήσαμεν στην προηγούμενη αγόρευση του κ. Σαββίδη. Ο κ. Σαββίδης έκαμεν έκκλησιν η Βουλή να ξαναμελετηθή, να ξαναβασανισθή το Νομοσχέδιον προτού το ψηφισθή, διότι χρειάζεται τροποποιήσεις.

Αρκετά έχει μελετηθή το Νομοσχέδιον, αρκετά συζητήθηκε. Οι παραγωγοί αναμένουν από την Βουλήν να ψηφισθή το Νομοσχέδιον και ημείς πιστεύουμε ότι απόψε θα ψηφισθή το Νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Επιτρέψατέ μου, έντιμε κ. Πρόεδρε, να ομιλήσω από της θέσεώς μου. Είναι για να απαντήσω μόνον σε δύο σημεία του έντιμου συναδέλφου κ. Σαββίδη.

Το πρώτον σημείον εις το οποίον ήθελα να απαντήσω εις τον έντιμον και αγαπητόν συναδελφον, κ. Σαββίδην, είναι εις το σημείον εκείνο εις το οποίον είπεν ότι η ελαιοβιομηχανία αυτή επώλει ραφιναρισμένον ελαιόλαδον.

Φαίνεται ο έντιμος συναδελφος δεν επρόσεξε τι είπα. Εκείνο το οποίον είπα είναι ότι η εταιρεία αυτή επώλει ελαιόλαδον διαφημιζόμενον αναγλύφως επί των φιαλών και των κυτίων ως αγνόν ελαιόλαδον. Δεν είπα ότι επώλει ραφιναρισμένον ελαιόλαδον και απεδείχθη ότι αυτό το αγνόν ελαιόλαδον δεν ήτο τίποτε άλλο παρά νοθευμένον εις μεν τας φιάλας με 20% πυρηνέλαιον εις δε τα κυτία με 50% πυρηνέλαιον.

Εάν αυτό το πράγμα δεν αποτελή αισχροκέρδειαν και εκμετάλλευσιν, τότε δεν ξέρω τι μπορεί να αποκαλέσωμεν με αυτάς τας λέξεις.

Εις το δεύτερον σημείον εις το οποίον ήθελα να απαντήσω εις τον έντιμον συναδελφον κ. Σαββίδην, μας είπεν ότι την πληροφορίαν του την είχε από το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας. Δεν θέλω να διαμφισβητήσω την αλήθειαν αυτής της πληροφορίας, διότι η ευθύτης και εντιμότης του έντιμου συναδέλφου είναι υπεράνω κάθε υποψίας. Εάν πραγματικώς την πληροφορίαν αυτήν την επήρην από το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας, τότε έχω καθήκον να μεμφώ το Υπουργείον αυτό, διότι μίαν τόσον βασικήν πληροφορίαν δεν την έθεσεν εις την διάθεσιν της Επιτροπής η οποία εμελέτησε το Νομοσχέδιον τούτο.

Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί οι οποίοι θα δευτερολογήσουν θα παρακαλέσω τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την κατ' άρθρον δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ελαιολάδου Νόμος, 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την ψήφισιν.....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Να αναγνωσθή εις την Τουρκικήν, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγχεσιν του πρώτου άρθρου; Μη υπάρχουσής ένστάσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία.

2. Εν τω παρόντι Νόμω, εκτός εάν άλλως προκύπτει εκ του κειμένου—

«ανακαθαρισμός» σημαίνει την επεξεργασία των δια της οποίας αφαιρούνται εκ του ελαιολάδου τα ελεύθερα λιπαρά οξέα δι' εξουδετερώσεως τούτων δι' αλκαλέων, περιλαμβάνει δε επίσης οιαδήποτε φυσική επεξεργασία ήτις είναι αναγκαία διά την μετατροπήν ελαιολάδου εις εδωδιμον ελαιόλαδον·

«βιομήχανος» σημαίνει τον ιδιοκτήτην ή τον κάτοχον συσκευαστηρίου, πυρηνελαιουργείου ή εγκαταστάσεων ανακαθαρισμού ή το υπεύθυνον διά ταύτα πρόσωπον·

«εγκατάστασις ανακαθαρισμού (ραφινάριον)» σημαίνει μέρος ή υποστατικόν ή οιοδήποτε τμήμα αυτού, ένθα λαμβάνει χώραν ανακαθαρισμός·

«εδωδιμον ελαιόλαδον» σημαίνει το δι' ανθρωπίνην βρώσιν προοριζόμενον έλαιον το λαμβανόμενον αποκλειστικώς εκ του ελαιοκάρπου, άνευ κακής οσμής ή καλής γεύσεως, μη περιέχον οιοδήποτε έλαιον ξένον προς το ελαιόλαδον και του οποίου η οξύτης δεν υπερβαίνει τα 6.0%.

«εκθλιπτήριον» σημαίνει μέρος ή υποστατικόν ή οιοδήποτε τμήμα αυτού, ένθα ο ελαιοκάρπος τυγχάνει επεξεργασίας διά μηχανικών μόνον μέσων με σκοπόν την λήψιν μαύρου ελαιολάδου, παρθένου ελαιολάδου ή μειονεκτικού ελαιολάδου·

«ελαιοκάρπος» σημαίνει τον ώριμον καρπόν του ελαιόδένδρου·

«ελαιόλαδον» σημαίνει το έλαιον το λαμβανόμενον αποκλειστικώς εκ του ελαιοκάρπου άνευ αναμίξεως μεθ' ετέρου ελαίου προερχομένου εξ οιοδήποτε άλλου καρπού ή σπόρου·

«εστεροποιημένον έλαιον» σημαίνει το δι' αντιδράσεως γλυκερίνης επί των ελευθέρων λιπαρών οξέων του ελαιολάδου παραγόμενον προϊόν, και περιλαμβάνει έλαιον του οποίου η οξύτης εξουδετερώνη μερικώς ή ολικώς διά τοιαύτης αντιδράσεως·

«ιδιοκτήτης εκθλιπτηρίου» σημαίνει τον ιδιοκτήτην ή τον κάτοχον ή τον υπεύθυνον εκθλιπτηρίου·

«μαύρον ελαιόλαδον» σημαίνει παρθένον ελαιόλαδον λαμβανόμενον εξ εβρασμένου ή απεξηραμένου εν κλιβάνω ελαιοκάρπου·

«μειονεκτικόν ελαιόλαδον» σημαίνει παρθένον ελαιόλαδον ή μαύρον ελαιόλαδον έχον κακήν οσμήν ή κακήν γεύσιν ή έχον οξύτητα υπερβαίνουσαν τα 6.0%·

«οξύτης» σημαίνει την εις ελεύθερα λιπαρά οξέα, διά σκοπούς υπολογισμού αναγόμενά εις ελαϊκόν οξύ, περιεκτικότητα ελαιολάδου εκπεφρασμένην εις εκατοστιαίαν αναλογίαν βάρους·

«παρθένον ελαιόλαδον» σημαίνει το έλαιον το λαμβανόμενον αποκλειστικώς εκ του ελαιοκάρπου διά μηχανικών μέσων μόνον, άνευ κακής οσμής ή κακής γεύσεως, όπερ δεν υπέστη οιαδήποτε χημικήν ή φυσικήν επεξεργασία πλην της πύσεως διά ποσίμου ύδατος, φυγοκεντρήσεως, διηθήσεως ουδέ περιέχει έλαιον ξένον προς το ελαιόλαδον ή ελαιόλαδον ληφθέν κατ' άλλον τρόπον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Μίαν νομοτεχνικής φύσεως τροποποίησιν εις τας τρεις τελευταίας γραμμάς του ορισμού «παρθένον ελαιόλαδον». Λέγει «χημικήν ή φυσικήν επεξεργασία πλην της πύσεως....»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα παρεκάλουν το έντιμον Μέλος να αναμείνη την πλήρη ανάγνωσιν του άρθρου 2 και αμέσως κατόπιν να ζητήση τον λόγον για να κάμη την τροπολογίαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«πυρηνέλιον» σημαίνει έλαιον λαμβανόμενον εκ των καταλοίπων της εκθλίψεως του ελαιοκάρπου δι' εκχυλίσεως μετά καθωρισμένων διαλυτικών μέσων·

«πυρηνελαιουργείον» σημαίνει μέρος ή υποστατικόν ή οιοδήποτε τμήμα αυτού, ένθα παράγεται πυρηνέλιον δι' εκχυλίσεως·

«πώλω ή πώλησις» μετά των γραμματικών αυτών παραλλαγών περιλαμβάνει την έκθεσιν προς πώλησιν, την προσφοράν ή σύμβασιν πώλησεως, και πάσαν διευθέτησιν προς πώλησιν αμέσως ή εμμέσως γενομένην ως και την ανταλλαγήν.

«συσκευάζω ή συσκευασία» μετά των γραμματικών αυτών παραλλαγών σημαίνει την εντός καθωρισμένων δοχείων τοποθέτησιν και σφράγισιν εδωδιμου ελαιολάδου·

«συσκευαστήριον» σημαίνει μέρος ή υποστατικόν ή οιοδήποτε τμήμα αυτού, ένθα συσκευάζεται και σφραγίζεται εντός καθωρισμένων δοχείων εδωδιμον ελαιόλαδον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δημητριάδης έχει τον λόγον.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εις τον ορισμόν «παρθένον ελαιόλαδον» εις την τρίτην γραμμήν από το τέλος ακριβώς προ της λέξεως διηθήσεως να προστεθή το διαζευτικόν ή. «Διηθήσεως» να γίνη αή διηθήσεως». Η λέξις ουδέ η οποία έπεται να απαλειφθή και να προστεθή η φράσις «και το οποίον δεν περιέχει κλπ», «δεν περιέχει έλαιον κλπ».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η εισήγησις είναι όπως αμέσως μετά την λέξιν φυγοκεντρήσεως και προ της λέξεως διηθήσεως, να προστεθή το διαζευτικόν ή.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Καθ' α αντιλαμβάνομαι, εις αυτό το άρθρον και εις τα επόμενα άρθρα, ίσως δε και εις άλλα άρθρα, υπάρχει διαφορά μεταξύ του Τουρκικού και του Ελληνικού κειμένου. Δυστυχώς αυτό δεν ηλέγχθη ενωρίτερον. Ως εκ τούτου είμαι της γνώμης ότι θα είναι καλόν να δοθή ένα σύντομον διάλειμμα και να ελεγχθούν. Εισηγούμαι δε όπως γίνη τούτο. Εισηγούμαι όπως ο έλεγχος γίνη εις την Επιτροπήν Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κατά την γνώμην του εντίμου Μέλους πόσην ώραν θα χρειασθή διά να γίνουν αι διορθώσεις;

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Υπολογίζω 15—20 λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

15—20 λεπτά.

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Εισηγούμαι να είναι περισσοτέραν ώραν. Ο λόγος είναι γνωστός, φυσικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συμφωνώ με τον κ. Ναλπάντογλου και προτείνω όπως επανέλθωμεν η ώρα 9 ακριβώς. Εν τω μεταξύ το ζήτημα της συγκρίσεως των δύο κειμένων παραπέμπεται εις την Νομικήν Επιτροπήν με την παράκλησιν όπως προβή το δυνατόν

συντομώτερον εις την διόρθωσιν και εις την εναρμόνισιν των δύο κειμένων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το πρώτον άρθρον εψηφίσθη, έντιμε κύριε Πρόεδρε, και ανεγνώσθη το δεύτερον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ να διαπιστώσουν οι έντιμοι Γραμματείς εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Το άρθρον 2 ανεγνώσθη έντιμε κύριε Πρόεδρε. Προτείνονται τροποποιήσεις εις τον ορισμόν «απαρθένον ελαιόλαδον». Ως ετροποποιήθη ο ορισμός «απαρθένον ελαιόλαδον» έχει ως εξής:

«απαρθένον ελαιόλαδον» σημαίνει το έλαιον το λαμβανόμενον αποκλειστικώς εκ του ελαιοκάρπου διά μηχανικών μέσων μόνον, άνευ κακής οσμής ή κακής γεύσεως, όπερ δεν υπέστη οιαδήποτε χημικόν ή φυσικόν επεξεργασίαν πλην της πλύσεως διά ποσίου ύδατος, φυγοκεντρήσεως ή διηθήσεως και το όποιον δεν περιέχει έλαιον ξένον προς το ελαιόλαδον ή ελαιόλαδον ληφθέν κατ' άλλον τρόπον».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντίρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατηγορία εδωδίου ελαιολάδου. Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το τρίτον άρθρον εγκριθή;

Ο κ. Μπερπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Υπεβλήθη ερώτησις εάν υπάρχει ένστασις και εδήλωσα ένστασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον εγκρίνεται.

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Υπάρχουν δύο τροποποιήσεις εις τα υπεδάφια (η) και (θ) αι οποίαι έχουν ήδη γίνει και εις το τουρκικόν κείμενον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λεκτικής φύσεως.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Είναι νομοθετικής φύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το εδάφιον (η) και (θ). Παρακαλούνται οι Γραμματείς να αναγνώσουν το κείμενον ως ετροποποιήθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(η) ανακαθαρισμένον (ραφιναρισμένον) ελαιόλαδον «Α», ήτοι έλαιον άνευ κακής οσμής ή κακής γεύσεως λαμβανόμενον δι' ανακαθαρισμού μειονεκτικού ελαιολάδου κλπ.

(θ) ανακαθαρισμένον (ραφιναρισμένον) ελαιόλαδον «Β» ήτοι έλαιον άνευ κακής οσμής ή κακής γεύσεως λαμβανόμενον δι' ανακαθαρισμού μειονεκτικού ελαιολάδου κλπ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως της τροποποιητικής εισηγήσεως η οποία υπάρχει εις το άρθρον 3, εδάφια (η) και (θ);

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τέσσαρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις εις το άρθρον 3 εδάφια (η) και (θ) εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απαγόρευσις πωλήσεως ελαιολάδου άλλως ή εις καθοριζόμενα δοχεία φέροντα επιγραφάς. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Όπως ανέφερα εις την αγορεύσειν μου κατ' αρχήν είχα ωρισμένας τροποποιήσεις να υποβάλω εις το Σώμα και η μία εξ αυτών αναφέρεται εις το άρθρον 4. Διά του άρθρου 4 απαγορεύεται η πώλησις ελαιολάδου ειμή εντός καθωρισμένων δοχείων, με επιγραφήν κλπ. εκτός εάν η πώλησις γίνεται εις εγγεγραμμένον βιομήχανον. Η ερμηνεία την οποίαν δίδο εις τας διατάξεις του άρθρου αυτού, είναι ότι ελαιόλαδον το όποιον δεν ανήκει εις τας ειδικάς κατηγορίας αι οποίαι προβλέπονται εις το άρθρον 3 του Νόμου δεν δύναται να πωληθή εις ουδένα και βεβαίως το επαχόλουθον είναι φανερόν. Διά να φέρω ένα παράδειγμα αναφέρομαι εις την περίπτωσιν ελαιολάδου το όποιον λόγω εξαιρετικής οξύτητος η οποία ημπορεί να είναι 30 ή 40% δεν μπορεί να πωληθή ως εδωδισμον ελαιόλαδον λόγω της απαγορεύσεως του άρθρου αυτού. Το ελαιόλαδον αυτό πωλείται συνήθως σήμερα εις σαπυνοπαραγωγούς, εις βιομηχάνους σάπυνος. Αυτή η πράξις της πωλήσεως προς τους σαπυνοπαραγωγούς απαγορεύεται τώρα με τας διατάξεις του άρθρου 4 του Νομοσχεδίου τούτου, και επομένως οι κάτοχοι αυτού του είδους του ελαιολάδου θα ζημιωθούν διότι δεν θα μπορούν να διαθέσουν εις κανένα το ελαιόλαδον αυτό το όποιον κατέχουν. Διά τον λόγον αυτόν εισηγούμαι όπως η κατάλληλος Επιτροπή της Βουλής προβή εις την τροποποίησιν του άρθρου τούτου εις τρόπον ώστε να επιτρέπεται η διάθεσις τοιούτου είδους ελαιολάδου είτε εν τη Δημοκρατία είτε και εν τη αλλοδαπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι οι οποίοι θέλουν να αγορεύσουν επί του εγερθέντος θέματος;

Ο κ. Χαλήτ Αλή Ριζά.

X. A. PIZA:

Κατά την γνώμη μου είναι λογική η εισήγηση, την οποία υπέβαλεν ο έντιμος κ. Λέλλος Δημητριάδης, πρέπει δε να επενεχθή η κατάλληλος τροποποίησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι μπορούμε να προχωρήσωμε χωρίς να θέσωμε το 4ον άρθρον εις ψηφοφορίαν διά να εξετάσωμε και ποίαι άλλαι εισηγητικαί τροποποιήσεις υπάρχουν αι οποίαι πιθανόν να γίνουν και αι οποίαι θα είναι ανάγκη πιθανόν να παραπεμφθούν εις την Νομικήν Επιτροπήν. Εάν ο αριθμός των τροποπολογιών είναι σημαντικός είναι πιθανόν να αναβάλλωμε την τελικήν ψήφισιν μέχρις αύριον, εάν όχι μπορεί να διακόψωμε και να δώσωμε την ευκαιρίαν εις την Νομικήν Επιτροπήν διά να επιφέρη τας τροποποιήσεις. Άρθρον 5ον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απαγορεύσεις εν σχέσει προς εστεροποιημένον έλαιον. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 5ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Περιορισμοί επί της πωλήσεως κλπ. ελαιολάδου. Άρθρον 6ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 6ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει ένσταση, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εφ' όσον συντάσσωμε κατάλογον τροποποιήσεων, είχα επίσης εδώ να υποβάλω ότι θα ήτο ορθόν να γίνη πρόβλεψις να είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται ουσίαι, αι οποίαι δεν είναι επιβλαβείς διά την υγείαν διά την συντήρησιν του ελαιολάδου, και τούτο ειδικώς εις περιπτώσεις εξαγωγής, εισηγούμαι δε όπως τούτο απεθί εις τους κανονισμούς οι οποίοι θα γίνουν δυνάμει του Νόμου τούτου και καθορισθώσιν αναλόγως υπό του Υπουργικού Συμβουλίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Ως γεγονός, έντιμε κύριε Πρόεδρε, εν η περιπτώσει δεν τροποποιηθή το εδάφιον (2) του άρθρου 6, θα είναι αδύνατον διά τα εργοστάσια να εργασθώσιν με την παράγραφον αυτήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Νομίζω ότι ο σκοπός του άρθρου 6(2) είναι διά να επιβάλη αυστηρόν έλεγχον, τρόπον ελέγχου μάλλον, ούτως ώστε να μην είναι δυνατόν εκείνοι οι οποίοι έχουν εργοστάσια ή συσκευαστήρια ελαιολάδου να έχουν χρωστικάς ουσίας τας οποίας να χρησιμοποιούν. Δεν αντελήφθη την εισήγησιν του κυρίου Δημητριάδη, αλλά απ' ό,τι ήκουσα θα ήθελα να τεθή

κάποιος ορισμός, ούτως ώστε αι χρωστικάί ή άλλαι ουσίαι δεν είναι επιβλαβείς εις τον οργανισμόν να μην απαγορευταί η χρήσις των.

Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εκείνο το οποίον εισηγήθη, έντιμε κύριε Πρόεδρε, είναι όπως εις τους κανονισμούς του Νόμου ορισθώσιν επακριβώς αι χρωστικάί εκείναι ή άλλαι ουσίαι αι οποίαι εφ' όσον κατά την άποψιν του Υπουργικού Συμβουλίου δεν θα είναι επιβλαβείς εις την υγείαν θα επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται από τας βιομηχανίας ελαιολάδου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει κανένας λόγος διατί να χρειάζεται η χρησιμοποίησις χρωστικών ουσιών εις γνήσιον ελαιόλαδον;

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, όταν το λάδι ραφιναρισθή σε ένα μέγαλον βαθμόν χάνει το χρώμα του, προ πάντων δε όταν πρόκειται να γίνη ανάμιξις με πυρηνέλαιον είναι απαραίτητον να έχη ωρισμένας χρωστικάς ουσίας, άλλως θα είναι τελείως άσπρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Δεν είναι απαραίτητον να χάνη το χρώμα του. Διότι, όπως αναγράφεται και εις τον νόμον, το ελαιόλαδον δύναται να εξευγενισθή και διά κλασματικής αποστάξεως όπως δύναται να εξευγενισθή διά της μεθόδου του καυστικού νατρίου. Επί παραδείγματι, όταν αποστάζεται διά κλασματικής αποστάξεως, μόνον το εντός αυτού ελαϊκόν οξύ αποχωρίζεται, όλα δε τα άλλα χαρακτηριστικά χρώματα και γευστικά ουσίαι, ακόμη και μερικά κατάλοιπα κυτταρίνης, μένου εις αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εκείνο το οποίο δεν εκατάλαβα είναι το εξής. Παραδέχομαι ότι με το ραφινάρισμα μπορεί να χάνη το χρώμα του το ελαιόλαδον. Τώρα, το χρώμα αυτό το οποίον θα προσθέσωμε μέσα είναι διά να γελάσωμε το καταναλωτικόν κοινόν; Διότι δεν το καταλαβαίνω αυτό το πράγμα. Μήπως θα αλλάξη η ουσία του ελαιολάδου; Εάν είναι διά να γελάσωμε τον καταναλωτήν νομίζω ότι δεν πρέπει να ψηφίσωμε αυτό το πράγμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς η γεύσις δεν θα αλλάξη, η ποιότης δεν θα αλλάξη, αλλά είναι απλώς διά τον ίδιον λόγον που οι κυρίες χρησιμοποιούν λίπστικ, κοκκινάδι και πούδραν, διά την εμφάνισίν των.

(Γέλωτες)

Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ειδικώς εγώ, έντιμε κύριε Πρόεδρε, ανεφέρθη εις ουσίας ή μέσα συντηρήσεως και ανεφέρθη εις πιθανήν εξαγωγήν του ελαιολάδου, οπότε είναι αναγκαία η χρησιμοποίησις του μέσου συντηρήσεως και δι' αυτόν ειδικώς τον λόγον, ειδικώτερον μάλλον τον λόγον, εισηγήθη την τροποποίησιν εκείνην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ανδρέας Γιαγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Το χρώμα, έντιμε κ. Πρόεδρε, δεν εμποδίζει από του να μεγαλώση η οξύτης του ελαιολάδου, μόνον τα αντιοξειδοτικά εμποδίζουν την αύξησιν της οξύτητας το χρώμα, όπως πολύ ορθώς ετόνισεν ο κ. Τζιρκώτης, νομίζω ότι δεν χρειάζεται να μπαίνη μέσα εις το ελαιόλαδον, διότι το ελαιόλαδον χωρίζεται σε διάφορες κατηγορίες, και ασφαλώς η κάθε κατηγορία θα έχη και το χρώμα της αναλόγως της ποιότητος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Νεπής.

N. ΝΑΠΗ:

Δεν θα ομιλήσω με αξιώσεις. Αλλά, καθ' α ενθυμούμαι, το ελαιόλαδο, το οποίο παρασκευάζεται υπό συνθήκας καθαριότητας, δεν έχει ανάγκη συντηρητικών. Αλλ' εάν ο φίλος μας κ. Δημητριάδης έχη αυτήν την άποψιν ή εάν αι πληροφορίες του είναι τοιαύται, εισηγούμαι αναβολήν του θέματος διά να διερευνηθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το χρώμα, αι χρωστικά ουσία, είναι απαραίτητοι διά την εξαγωγήν διότι εις την εξαγωγήν το έλαιον είναι σχεδόν κατά το ήμισυ παρθένον έλαιον και κατά το ήμισυ πυρηνέλαιον και δεν έχει το χρώμα του ελαιολάδου και είναι απαραίτητον να υπάρχει μία χρωστική ουσία διά να δίδη το χρώμα αυτό το οποίο δεν είναι καθόλου βλαβερόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εάν το χρώμα αυτό θα το βάλουν μέσα διά το λάδι το οποίο θα εξαγάγωμεν τότε θα ψηφίσω υπέρ της τροποποιήσεως. Εάν είναι όμως διά να χρωματισθή το λάδι το οποίο θα πωληθή επιτοπίως διά να γελάσωμεν τον καταναλωτήν θα ψηφίσω εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δάφνης Παναγίδης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι εισήλθομεν εις μίαν πολύ τεχνικής φύσεως συζήτησιν. Απ' ότι γνωρίζω εις τας χώρας της Κοινής Αγοράς απαγορεύεται η εισαγωγή ελαιολάδου με ωρισμένας χρωστικές ουσίας και συντηρητικά. Βεβαίως δεν γνωρίζω τα είδη των χρωστικών ουσιών. Αλλά φαντασθήτε τι θα γίνη εάν ημείς όλως αυθαίρτως περάσωμεν ωρισμένα συντηρητικά ή ουσίας αι οποίαι δεν ανταποκρίνονται εις τας διεθνείς απαιτήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησις του εντίμου Βουλευτού κ. Λέλλου Δημητριάδη δεν ήτο όπως η Βουλή τροποποίησιν το Νομοσχέδιον ούτως ώστε να επιτρέψη την χρήσιν χρωμάτων ή συντηρητικών ουσιών, αλλά όπως δώση το δικαίωμα εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν διά κανονισμού να καθορίση τας χρωστικές ουσίας ή τας συντηρητικάς ουσίας αι οποίαι μπορεί να χρησιμοποιηθούν εις την κατασκευήν του ελαιολάδου διά σκοπούς εξαγωγής. Επομένως έχει το πλεονέκτημα ότι αφήνει κάποιαν ελαστικότητα εις τον Νόμον και αφήνει την ευκαιρίαν εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν αφού ακούση τας απόψεις εμπειρογνομόνων να αποφασίση κατά πόσον χρειάζεται να επιτρέψη την χρήσιν χρωστικών ουσιών ή συντηρητικών ουσιών δι' ελαιόλαδον το οποίο θα παρασκευάζεται διά σκοπούς εξαγωγής. Επομένως προτίθεμαι να αποστείλω την εισήγησιν εις την Νομικήν Επιτροπήν. Άρθρον 7ον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εγγραφή ιδιοκτητών εκθλιπτηρίων και βιομηχάνων. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Νομίζω, έντιμε κύριε Πρόεδρε, ότι από τας εκφρασεις αι απόψεις υπάρχουν διστάμεναι γνώμαι και νομίζω ότι προτού παραπεμφθή εις την Νομικήν Επιτροπήν θα ήτο ορθόν να ιδώμεν κατ' αρχήν κατά πόσον η Βουλή συμφωνεί εις οιαδήποτε τροποποίησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν βλέπω κανένα λόγον, διότι επ' όσον η τροποποιητική εισήγησις θα τεθή εις ψηφοφορίαν όταν επανέλθη μαζί με το άρθρον ως εστάλη ή ως διευκρινήθη θα είναι διπλή ψηφοφορία. Επ' όσον πρόκειται να διακοπή η Βουλή διά να κάμη τας άλλας τροποποιήσεις θα ήτο καλύτερον να ετοιμάση το κείμενον της τροποποιήσεως αυτής. Θα τεθή πρώτα η τροποποιητική εισήγησις εις ψηφοφορίαν και εάν μεν εγκριθή ενεκριθή, εάν δεν εγκριθή, τότε θα τεθή εις ψηφοφορίαν το άρθρον ως έχει.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ναι, υπ' αυτήν την προϋπόθεσιν εν τάξει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 7ον άρθρον.

Ο κ. Σαββίδης.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εις το 7ον άρθρον, έντιμε κ. Πρόεδρε, η επιφύλαξις του δευτέρου εδαφίου «Νοείται ότι ουδέν κτίριον δύναται να εγγραφή ως συσκευαστήριο εάν ο αιτών δεν είναι ήδη εγγεγραμμένος είτε ως ιδιοκτήτης εκθλιπτηρίου είτε ως βιομήχανος, εάν δεν είναι συνεργατική εταιρεία ιδιοκτητών εκθλιπτηρίων ή βιομηχάνων», μου φαίνεται απαγορεύει εις τον Σ.Ο.Ρ.Ε.Λ. να εμφιαλώνη έλαια. Θα ήθελα να μάθω την γνώμην σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλαι απόψεις επί του θέματος;

Η επιφύλαξις του άρθρου 7(2) έχει ως εξής:

«Νοείται ότι ουδέν κτίριον δύναται να εγγραφή ως συσκευαστήριο εκτός εάν ο αιτών είναι ήδη εγγεγραμμένος είτε ως ιδιοκτήτης εκθλιπτηρίου είτε ως βιομήχανος, ή εκτός εάν είναι συνεργατική εταιρεία» και ούτω καθ' εξής. Νομίζω ότι όπως είναι διατυπωμένον, τουλάχιστον εις την ελληνικήν προϋποθέτει ότι διά να είναι δυνατόν ένα κτίριον να εγγραφή ως συσκευαστήριο πρέπει ο αιτητής να είναι ήδη εγγεγραμμένος. Η φράσις «ήδη εγγεγραμμένος» σημαίνει κατά την γνώμην μου, ότι πρέπει να είναι εγγεγραμμένος προ της ισχύος του παρόντος Νόμου. Εάν ούτως έχουν τα πράγματα, τότε το άρθρον είναι αντισυνταγματικόν διότι απαγορεύει εις οιαδήποτε άλλον πρόσωπον το οποίο δεν είναι εγγεγραμμένον κατά την ημέραν της ψηφίσεως του Νόμου να έχη εργοστάσιον εκθλιπτηρίου ή οτιδήποτε άλλο. Εάν φύγη η λέξις «ήδη» και μείνη απλώς «ο αιτών είναι εγγεγραμμένος» τότε νομίζω ότι το πρόβλημα λύεται.

Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι δεν υπάρχει λόγος να φύγη η λέξις «ήδη» διότι κατ' ουσίαν το άρθρον αυτό ομιλεί περί εγγραφής δύο διαφορετικών επιχειρήσεων. Εις το άρθρον 7, εδάφιον (1), γίνεται λόγος περί επιχειρήσεως ιδιοκτήτου εκθλιπτηρίου ο οποίος δυνάμει των διατάξεων του εδαφίου αυτού δέον να εγγραφή. Ουδέν αντισυνταγματικόν περί τούτου. Αφού δε εγγραφή ως ιδιοκτήτης εκθλιπτηρίου, τότε διά να ενασκή επιχειρήσιν ως βιομήχανος ή διά να χρησιμοποιή εγκατάστασιν ανακαθαρισμού δέον να επανεγγραφή και διά να επανεγγραφή ως βιομήχανος δι' εγκατάστασιν ανακαθαρισμού δέον να είναι προηγουμένως εγγεγραμμένος ως ιδιοκτήτης εκθλιπτηρίου. Επομένως, και οι δύο, ο ιδιοκτήτης εκθλιπτηρίου και ο βιομήχανος, ο ιδιοκτήτης δηλαδή ραφίναρίας, πρέπει να εγγραφή και θα εγγραφή μετά που θα τεθή ο Νόμος εν ισχύ. Διά την ερώτησιν όμως την οποίαν υπέβαλεν ο κ. Σαββίδης, ομολογώ ότι εάν ο Σ.Ο.Ρ.Ε.Λ., όστις είναι αναμφιβόλως συνεργατική εταιρεία, δεν είναι εγγεγραμμένος ως εταιρεία ιδιοκτητών εκθλιπτηρίων ή βιομηχάνων, τότε μέχρι που να εγγραφή ως ιδιοκτήτης εκθλιπτηρίου ή ως βιομήχανος δεν έχει τα ωφελήματα τα οποία του δίδει ο Νόμος αυτός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, θα ήθελα να σας υποδείξω ότι ήδη εις το άρθρον 2 το οποίον εψηφίσαμεν υπάρχει ο ορισμός της λέξεως «βιομήχανος».

«Βιομήχανος» σημαίνει τον ιδιοκτήτην ή τον κάτοχον συσκευαστηρίου, πυρηνελαιουργείου, ή εγκαταστάσεων ανακαθαρισμού ή το υπεύθυνον διά ταύτα πρόσωπον.

Ο Σ.Ο.Ρ.Ε.Α. είναι ιδιοκτήτης και κάτοχος συσκευαστηρίου αυτήν την στιγμήν. Εάν τώρα έλθωμεν εις το άρθρον 7:

«Νοείται ότι ουδέν κτίριον δύναται να εγγραφῆ ως συσκευαστήριον εκτός εάν ο αιτών είναι ήδη εγγεγραμμένος είτε ως ιδιοκτήτης εκβλιπτηρίου είτε ως βιομήχανος...»

Επομένως εφ' όσον σύμφωνα με τον ορισμόν ο Σ.Ο.Ρ.Ε.Α. είναι βιομήχανος ανεξαρτήτως του ότι είναι συνεργατική εταιρεία, θα δύναται να εγγραφῆ ως συσκευαστής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μπορείτε να μου εξηγήσετε την διαφοράν μεταξύ του «είναι εγγεγραμμένος» και του «είναι ήδη εγγεγραμμένος»;

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Του «είναι εγγεγραμμένος» και του «είναι ήδη εγγεγραμμένος»; Ο Σ.Ο.Ρ.Ε.Α.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ανεξαρτήτως του Σ.Ο.Ρ.Ε.Α.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Εγγεγραμμένος δυνάμει του παρόντος Νόμου. Ουδείς εκ των βιομηχάνων οιασδήποτε φύσεως και εάν είναι η εταιρεία ή ο οργανισμός των δεν είναι εγγεγραμμένος σήμερα. Θα χρειασθῆ να υποβάλουν αίτησιν διά την εγγραφὴν ἅμα τη ψηφίσει του παρόντος Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η φράσις «είναι εγγεγραμμένος» δεν ερμηνεύεται ότι αυτήν την στιγμήν είναι εγγεγραμμένος; Εάν επομένως παραμείνη...

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

«Εγγραφησομένων» αποδίδεται καλύτερον. Εάν προτιμάτε «εγγραφησομένων δυνάμει του παρόντος Νόμου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ή απλώς να φύγη η λέξις «ήδη» και να μείνη «εγγεγραμμένος».

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

«Είναι ήδη εγγεγραμμένος είτε ως ιδιοκτήτης...» Συμφωνώ ότι «είναι εγγεγραμμένος είτε ως ιδιοκτήτης εκβλιπτηρίου είτε ως βιομήχανος».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όπως φαίνεται και αυτό είναι θέμα το οποίον πρέπει να εξετασθῆ ἡ Νομικὴ Επιτροπῆ.

Άρθρον 8.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δειγματοληψία. Άρθρον 8.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, λυπούμαι διότι αναγκάζομαι και πάλιν να ομιλήσω σχετικῶς με τροποποίησιν του άρθρου αυτού, αλλά νομίζω το θέμα είναι πολύ σοβαρόν. Ένας από τους λόγους διά τους οποίους η κειμένη νομοθεσία απέτυχε να πατάξῃ την νοθείαν και την πώλησιν επιβλαβῶν ουσιῶν ἤτο διότι δεν καθίστατο ευχερές το ἔργον εκείνων οι οποίοι ἔκαμαν την δειγματοληψίαν, και επομένως δεν μπορούσαν να πάρουν το τεμήριον από το εργοστάσιον διά να το προσαγάγουν εις το Δικαστήριον και να καταδικάσουν εκείνον ο οποίος νοθεύει. Αυτό ἦτο ἓνα ελάττωμα του παλαιού Νόμου. Και ερχόμεθα τώρα ημεῖς διά της νέας νομοθεσίας διά την οποίαν καυχώμεθα ότι θέτομεν ἐπὶ νέας βάσεως ρυθμίσιν της πωλήσεως του ελαιολάδου να υιοθετησῶμεν τας πεπαλαιωμένας εκείνας διατάξεις του Νόμου περί δειγματοληψίας. Μία ἀνάγκωσις των αναφερομένων άρθρων 10, 11 και 12 θα πείσῃ τα Μέλη της Βουλῆς ότι πράγματι αι διατάξεις εκείναι

είναι πεπαλαιωμένα και είναι ἀνήκουστον να υιοθετηθῶν εις την νομοθεσίαν αυτήν η οποία λέγομεν ότι είναι καλύτερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν αντελήφθην καλῶς τον ἔντιμον Βουλευτήν κ. Λέλλον Δημητριάδην, εισηγείται ότι αι διατάξεις του άρθρου 8 είναι αντιγραφῆ των παλαιῶν διατάξεων αι οποίαι είναι πεπαλαιωμένα, ἀπηρχαιωμένα, και επομένως δεν πρέπει να υιοθετηθῶν. Εισηγείται την ἀπάλειψίν των;

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εν ουδεμίᾳ περιπτώσει θα εισηγοῦμαι την ἀπάλειψίν των, εκτός εάν ἐλέγθη ὑπό τύπον αστείου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισηγείσθε την τροποποίησίν των;

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εισηγοῦμαι ὅπως αι διατάξεις αὐταὶ μελετηθῶν ὑπό της αρμοδίας Επιτροπῆς διά να γίνουιν καταλληλότεραι, δηλαδή διά να μπορῆ η δειγματοληψία να γίνεται ὅπως πρέπει διά να στέλλωμεν εις το Δικαστήριον να καταδικάζωμεν εκείνον ο οποίος κἀμνει νοθείαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έντιμε κύριε συνάδελφε και Γραμματέα της Βουλῆς. Η αρμοδία Επιτροπῆ ἐμελέτησε το ζήτημα τούτο και εν τη σοφία της δεν ἠδυνήθη να εισηγηθῆ καλύτερον τρόπον. Δεν ηκούσαμεν ὁμως και ἀπό εσάς τροποποιητικὴν εισηγήσιν. Ἀπλῶς εισηγήσιν επανεξετάσεως ὑπὸ ενός σώματος το οποίον ἐξήτασε το θέμα.

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εκ μέρους της Νομικῆς Επιτροπῆς η οποία πράγματι ἐξήτασε το Νομοσχέδιον τούτο διαμαρτύρομαι διά το ότι ἐλέγθη ότι ἐξήτασε το σημεῖον τούτο και ἔθεσε εις το Νομοσχέδιον τας προνοίας αι οποίαι υπάρχουν τώρα. Η Νομικὴ Επιτροπῆ ἐξήτασε το Νομοσχέδιον τούτο αναφορικῶς προς ὠρισμένα θέματα αναγεγραμμένα ἐπὶ εγγράφου τινός το οποίον της ἐστῆλη, ἐν δε μέλος της Επιτροπῆς αὐτῆς εἶχε την πρόνοιαν να σκεφθῆ ότι δεόν να ὑπάρχη διάταξις περί δειγματοληψίας, χωρὶς τούτο να ἀποτελῆ θέμα συζητήσεως της ἡμέρας εκείνης εις την Επιτροπῆν, και ἀφοῦ ἀνεφέρθη η ἀνάγκη της υπάρξεως διατάξεως διά δειγματοληψίαν ουχὶ εις την Νομικὴν Επιτροπῆν ἀλλὰ εις Κυβερνητικόν Τμήμα το οποίον είναι και υπεύθυνον διά το Νομοσχέδιον τούτο ἐδέησε να ἴδωμεν εκείνο το οποίον βλέπομεν σήμεραν περί των πεπαλαιωμένων διατάξεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν ὀλίγοις ἔχετε τροποποιητικὴν εισηγήσιν εκτός της εισηγήσεως ἄλλοι να το σκεφθῶν το θέμα.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έχω βεβαίως ἀλλὰ να μου παρασθεθῆ καιρός να μεταφρασθῆ και Τουρκιστί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η Νομικὴ Επιτροπῆ βεβαίως ἐξήτασε κυρίως τα θέματα τα οποία της παρεπέμφθησαν ἀπὸ την Επιτροπῆν η οποία ἐξήτασε την ουσίαν της υποθέσεως. Ἠδύνατο ὁμως κατὰ την γνώμην μου να ἐπιληφθῆ και νομικῶν θεμάτων ὅπως εκείνο το οποίον εγείρει ο κ. Δημητριάδης. Ο κ. Δημητριάδης ὁμως δεν ἔκαμε καμμίαν εισηγήσιν πλὴν της εισηγήσεως εις την οποίαν ἀνεφέρθη και η οποία ἐνεσωματώθη.

Νομίζω ότι είναι πολύ ἀργά να παραπεμφθῆ ἀπόψε εις το προκεχωρημένον αὐτὸ στάδιον εις την Επιτροπῆν διά να εξετασθῆ τας προνοίας των άρθρων 10, 11 και 12, αι οποίαι πρόνοιαι είναι εκείναι που ἰσχύουιν δι' ὅλα τα ἄλλα τρόφιμα του κεφαλαίου 261.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εισήγησης του Βουλευτού κ. Λέλλου Δημητριάδη όπως το άρθρον 8 παραπεμφθή ούτως ώστε να εξετασθή, εάν χρειάζεται τροποποιήσιν, διά τον καλύτερον τρόπον της δειγματοληψίας.

Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, προτού το θέσετε εις ψηφοφορίαν να μου επιτρέψετε να δευτερολογήσω επί του θέματος τούτου συντόμως. Θέλω απλώς να κρούσω τον κώδωνα του κινδύνου. Επαναλαμβάνω ότι εάν υιοθετηθούν αι πεπαλαιωμένοι διατάξεις περί δειγματοληψίας, απολύτως τίποτε δεν επιτυγχάνομεν διά της εις νόμον επιψηφίσεως του Νομοσχεδίου τούτου. Διότι ο μηχανισμός διά του οποίου εκείνος ο οποίος νοθεύει ελαιόλαδον ή πωλεί ελαιόλαδον εις βλάβην της υγείας των καταναλωτών και πάλιν διαφεύγει της δικαιοσύνης. Και εις απάντησιν των όσων είπε ο Πρόεδρος της Νομικής Επιτροπής έχω να παραρητήσω το εξής: Το Μέλος εκείνο της Νομικής Επιτροπής το οποίον ανέφερε την ανάγκην υπάρξεως τοιούτων διατάξεων εις τον Νόμον δεν είχε κανένα καθήκον να προβή και εις την νομοτεχνικήν σύνταξιν του καταλλήλου εδαφίου, πράγμα το οποίον εναπόκειται εις το Γραφείον του Γενικού Εισαγγελέως. Η ανάγκη της υπάρξεως τοιαύτης προνοίας ετονίσθη αυτό ήτο αρκετόν διά την Νομικήν Επιτροπήν κατά την συνεδρίασιν εκείνην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρήστος Δημητριάδης, ύστερα ο κ. Ναλπάντογλου.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εισηγούμαι, έντιμε κ. Πρόεδρε, όπως έγινε και εις τας άλλας περιπτώσεις να παραπεμφθή το ζήτημα εις την Νομικήν Επιτροπήν άνευ της λήψεως εκ των προτέρων αποφάσεως κατ' αρχήν, και αναλόγως του τι έχει να παρουσιάση η Νομική Επιτροπή το Σώμα θα δύναται να αποφασίση. Πιθανόν κάτι το καλόν να βγη απ' αυτήν την συζήτησιν. Διότι είναι γεγονός ότι αι παρούσαι πρόνοιαι του περί Φαρμάκων Νόμου και Τροφίμων δεν είναι πλήρως ικανοποιητικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Εις την κυρίως αγόρευσίν μου επ' αυτού του θέματος προσεπάθησα να εξηγήσω τα έκδηλα κενά του νομοσχεδίου και παρεκάλεσα όπως τούτο παραπεμφθή εις τας αρμοδίας επιτροπάς. Αλλά, προτού καν τεθή εις ψηφοφορίαν αυτή η εισήγησις, ήρχισεν η δευτέρα ανάγνωσις. Τώρα δε βλέπομεν να γίνονται συζητήσεις, αι οποίαι γίνονται πρόξενοι περιττής σπατάλης χρόνου. Βλέπω ότι η τάσις είναι προς την κατεύθυνσιν να παραπεμφθή εκ νέου το νομοσχέδιον εις τας Επιτροπάς. Η πρότασίς μου είναι να σταλή όχι μόνον εις την Επιτροπήν Νομικών, αλλ' εις τας αρμοδίας Επιτροπάς. Προς απόδειξιν τούτου θα αναφερθώ εις την προ ολίγου γενομένην εισήγησιν. Είς των Εντίμων Συναδέλφων είπεν ότι ο νόμος δεν παρέχει την δυνατότητα πωλήσεως του ελαιολάδου με οξύτητα 40% π.χ. εις τους σαπωνοποιούς. Εδώ υπάρχει κάποια έλλειψις πληροφοριών. Διότι ο σάπων δεν κατασκευάζεται από το ελαιόλαδον, αλλ' από το οξύ του ελαιολάδου, λέγεται δε ότι δεν θα είναι οικονομική η εξαγωγή ελαιολάδου από έλαιον οξύτητος 40%. Ενώ, όταν κατασκευάζεται σάπων από ελαιόλαδον οξύτητος 40%, το κατάλοιπον είναι ελαιόλαδον, το οποίον είναι εδώδιμον. Ως εκ τούτου επαναλαμβάνω την πρότασίν μου. Το νομοσχέδιον, όπως είπον ευθύς εξ αρχής, πρέπει να παραπεμφθή εις τας αρμοδίας Επιτροπάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Άρθρον 9.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απαγόρευσις συσκευασίας άλλως ή εν συσκευαστηρίω. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 9ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 9ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παράβασις κανονισμών. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 10ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 10ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Γενική ποιινή. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 11ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 11ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχουν αποχαί, κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 12ον άρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συμμετοχή. Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 12ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 12ον άρθρον εγκρίνεται.

13.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κανονισμοί. Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Βεβαίως, εάν κ. Πρόεδρε, υιοθετηθή η εισήγησίς μου την οποίαν έκαμα περί της επιτρεπομένης χρήσεως συντηρητικών ή χρωστικών ουσιών, θα πρέπει να γίνη και ανάλογος πρόβλεψις εις το άρθρον αυτό περί κανονισμών. Και εισηγούμαι όπως αφεθή και η ψήφισις αυτού του άρθρου να γίνη όταν θα ψηφισθή το άλλον άρθρον εις το οποίον εισηγήθην την τροποποίησιν.

Επίσης εις την παράγραφον (θ) ήθελα να προσθέσω ότι υπάρχει μία νομοτεχνικής φύσεως τροποποίησις η οποία έγινε ήδη εις το Τουρκικόν κείμενον και η παράγραφος αυτή αναγινώσκειται τώρα ως εξής: «περί καθορισμού των φυσικών και ή χημικών σταθερών του ελαιολάδου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

14ον.

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το 13(2)(3), το οποίον αναφέρει περί ρυθμίσεως της εις χωριστά συσκευαστήρια συσκευασίας παρθένου ελαιολάδου και ανακαθαρισμού ελαιολάδου, ίσως θα εσήμαινεν ότι εις ένα εργοστάσιον όπου εμφιαλώνονται τα ραφιναρισμένα ελαιόλαδα, δεν θα μπορούσε να ραφινάρουν παρθένα λάδια, πράγμα το οποίον θα εσήμαινε διπλά έξοδα εις μηχανήματα και εις κτίρια. Και θα ήτο καλόν να διορθωθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

14ον άρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

14ον άρθρον;

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Το Νομοσχέδιον που έχομεν εις χείρας μας δεν έχει 14ον, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σελίς 9, 14ον άρθρον.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 14ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, κατά την αγόρευσίν μου επί θεμάτων αρχής είχα αναφερθή εις την πιθανότητα της αναβολής ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου επί σκοπώ όπως η

έναρξις αφεθή κατά την κρίσιν της Εκτελεστικής Εξουσίας. Κατέθεσα ήδη εις την Γραμματεία της Βουλής τροποποιητικήν πρότασιν του Νομοσχεδίου η οποία έχει ως ακολούθως:

«Ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του Νόμου. Άρθρον 15ον. Ο παρών Νόμος θα τεθή εν ισχύ από της καθορισθησομένης υπό του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας διά γνωστοποιήσεως δημοσιευομένης εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας».

Ο λόγος διά τον οποίον υπέβαλα την τροποποιητικήν αυτήν πρότασιν είναι ο εξής: Το Νομοσχέδιον τούτο εισάγει ριζοσπαστικές, έν τινι μέτρω, τροποποιήσεις εις την κειμένην νομοθεσίαν. Μία των κυριωτέρων είναι η απαγόρευσις της πώλησεως ωρισμένου τύπου ελαιολάδου εις τους καταναλωτάς, ή διά να μη δημιουργήσω διαφορετικήν εντύπωσιν, απαγορεύεται οιαδήποτε πώλησις εις καταναλωτάς εκτός εάν το ελαιόλαδον περιέχεται εις συγκεκριμένα δοχεία εις τα οποία αναγράφεται η κατηγορία εις την οποίαν το ελαιόλαδον ανήκει. Είναι παραδεκτόν ότι η απαγόρευσις αυτή αλλάζει άρδην την μέχρι σήμερα κατάστασιν. Και είναι φυσικόν και σύνθηες εις το παρελθόν να επαφίεται εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν ο καθορισμός της ημερομηνίας ενάρξεως τοιούτου είδους Νόμων, διότι η Εκτελεστική Εξουσία, καλύτερον της νομοθετικής, είναι εις θέσιν να λύση το πρόβλημα από της πρακτικής του απόψεως. Και όπως ανέφερα κατέθεσα διά τον λόγον αυτόν τροποποιητικήν εισήγησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει κείμενον εις την Τουρκικήν γλώσσαν της τροποποιητικής εισηγήσεως;

Παρακαλώ όπως αναγνωσθή.

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, συνήθως η νομοθεσία την οποίαν ψηφίζομεν δεν έχει τοιαύτην πρόνοιαν. Αφίεται δε συμφώνως προς το Σύνταγμα να λάβη ισχύν από της ημέρας της δημοσιεύσεως αυτής εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας. Αυτό συμβαίνει με 95% των νόμων που ψηφίζει η Βουλή αυτή.

Υποβάλλω τροποποιητικήν εισήγησιν της τροπολογίας του κ. Δημητριάδη ως εξής:

Το τελευταίον άρθρον, το άρθρον 15, το οποίον θα προστεθή, να περιέχη διάταξιν η οποία θα θέτη τον Νόμον αυτόν εν ισχύ από της 1ης Ιουλίου του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν δύο τροποποιητικάί εισηγήσεις ενώπιον της Βουλής. Η μία υπό του εντίμου Βουλευτού κ. Λέλλου Δημητριάδη όπως η ημέρα της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου αφεθή εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν και η ετέρα υπό του εντίμου κ. Αναστασιάδη όπως καθορισθή η 1η Ιουλίου του 1963 ως ημέρα ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου.

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Επειδή αντιλαμβάνομαι, κ. Πρόεδρε, ότι μπορεί να υπάρχουν διάφοροι απόψεις όσον αφορά το χρονικόν περιθώριον, παρ' όλο ότι αρκετοί συνάδελφοι πιθανόν να συμφωνούν με την άποψιν του κ. Αναστασιάδη ότι πρέπει να καθορισθή χρονικόν όριον, αλλά νομίζουν ότι χρειάζεται μικρότερον περιθώριον χρόνου ή μεγαλύτερον, δι' αυτό εισηγούμαι όπως τεθή προηγουμένως, κατ' αρχήν, εάν το Σώμα τούτο συμφωνή, όπως η Βουλή καθορίση χρονικόν όριον, ή εάν επιθυμή όπως το Υπουργικόν Συμβούλιον καθορίση την ημερομηνίαν ενάρξεως. Αφού αποφασισθή αυτό το κατ' αρχήν ζήτημα, τότε θα είναι ευκολώτερον να αποφασισθή το χρονικόν περιθώριον, νοουμένου ότι μία τοιαύτη πρότασις θα τύχη πλειοψηφίας. Προσωπικώς συμφωνώ με την άποψιν του κ. Αναστασιάδη ότι πρέπει να καθορισθή χρονικόν όριον από την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εφ' όσον μέχρι σήμερα δεν καταρθώσαμε να έχουμε ακριβή στατιστική της ποσότητας του υφισταμένου απωλήτου ελαιολάδου, μου φαίνεται ότι θα ήτο καλόν να δεχθώμεν την πρότασιν του κ. Λέλλου Δημητριάδη, δηλαδή να απεθίγην εις το Υπουργικόν Συμβούλιον να αποφασίσω διά την εφαρμογήν του Νόμου, όταν και εφ' όσον θα είναι εις θέσιν να γνωρίζη την ακριβή κατάστασιν των ποσοτήτων ελαιολάδου και των διαφόρων δυσκολιών αι οποίαι μπορεί να εγερθούν από μίαν άμεσον εφαρμογήν του, και διά να μπορέσω να αποφασίσω όσον το δυνατόν γρηγορώτερον να εφαρμοσθή, μόλις διαπιστωθή ότι είναι απαραίτητος η εφαρμογή του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εάν μου επιτρέπεται θα εζητούσα πεντάλεπτον διακοπήν της συνεδρίας, ο δε λόγος είναι καθαρώς πολιτικός όπως και πολιτικόν είναι το Σώμα αυτό. Προς σύσκεψιν των Βουλευτών του Πατριωτικού Μετώπου μετά του αρχηγού των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εάν πρόκειται να ακολουθήσωμεν την γνώμην του φιλάτου κ. Σαββίδη, υπάρχει πιθανότης το ζήτημα να παραπεμφθή εις τας Ελληνικάς Καλένδας, διότι γνωρίζομεν τας δυσκολίας της συλλογής στατιστικών στοιχείων επί παγκυπρίου ιδία βάσεως. Νομίζω ότι η προθεσμία την οποίαν εισηγήθη, εάν τεθή εις ψηφοφορίαν, θα τύχη της εγκρίσεως της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Θα ήθελα να υποβάλω μίαν τρίτην εισήγησιν, την οποίαν και να χωρίσω εις δύο μέρη. Το πρώτον είναι το εξής: Εφ' όσον η ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του νόμου κατέστη πολιτικόν θέμα, να παραπεμφθή, όπως και άλλα θέματα, εις τας αρμοδίας Επιτροπάς ή, εάν η προθεσμία θα καθορισθή εδώ, εφ' όσον αι αρχαί Ιουλίου δεν θα παρείχον αρκετόν χρονικόν διάστημα εις τους παραγωγούς διά να συμμορφωθούν προς τους νέους όρους, εισηγούμαι όπως ο νόμος αυτός αρχίσω να έχη ισχύν από της 1ης Ιανουαρίου 1964. Αλλ' επειδή το θέμα αυτό σχετίζεται και πάλιν με το ποίος χρόνος θα ήτο προσφωρότερος, οιαδήποτε ημερομηνία, η οποία θα προταθή διά την έναρξιν της ισχύος του νόμου, θα είναι μία ημερομηνία, η οποία θα προταθή χωρίς να την βασίσω τις επί των σχετικών γεγονότων. Δι' αυτόν τον λόγον είμαι της γνώμης ότι θα είναι καλύτερον, συμφώνως προς την αρχικήν μου εισήγησιν, να παραπεμφθή και αυτό το θέμα, ομού μετ' άλλων, εις τας αρμοδίας Επιτροπάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί του θέματος θα παραπέμψω όλας τας τροποποιητικάς εισηγήσεις εις τας αρμοδίους Επιτροπάς. Τα θέματα τα οποία παραπέμπονται εις τας Επιτροπάς είναι η τροποποίησις εις το άρθρον 4, εις το άρθρον 6(2), κατά πόσον πρέπει να υπάρξη πρόνοια ούτως ώστε κατόπιν αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου διά κανονισμόν να επιτρέπεται η χρήσις χρωστικών και συντηρητικών ουσιών και το άρθρον 8 διά την επανεξέτασιν του τρόπου δειγματοληψίας. Τούτο είναι καθαρώς νομικόν θέμα και παραπέμπεται εις την Νομικήν Επιτροπήν. Το άρθρον 13, όσον αφορά την ανάγκην τροποποιήσεως ούτως ώστε να

δίδη το δικαίωμα εις το Υπουργικόν Συμβούλιον διά κανονισμού να επιτρέπη την χρήσιν χρωστικών ουσιών διά σκοπούς εξαγωγής, παραπέμπεται εις την Νομικήν Επιτροπήν.

Ο κ. Χαλίτ.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν νομίζω ότι θα δύνανται οι νομικοί να ασχοληθούν με εργασίες χρωστικών ουσιών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις την Γεωργικήν Επιτροπήν.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Επειδή αι εργασίαι χρωστικών ουσιών ανήκουν εις τους ιατρούς, είναι καλύτερον να παραπεμφθή εις αυτούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άλλας τροποποιητικάς εισηγήσεις;

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το ζήτημα των χρωστικών, αντιοξειδοτικών και μέσων συντηρήσεως είναι το 6(β) κυρίως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

6(β).

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Το 6(β).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 6(β), όχι το 7(2).

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Αναφέρατε το 6(2). Αλλά και το 6(β) έχει αμεσωτέραν σχέσιν με το ζήτημα της ενάρξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ολόκληρον το άρθρον 6.

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Δεν αντελήφθη. Δηλαδή, εις το ζήτημα των χρωστικών ουσιών η Βουλή διά ποίαν Επιτροπήν αποφάσισεν ότι ασχολείται με αυτά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι οι μογιατζήδες σχετίζονται με τες μογιαδάς. Επειδή όμως δεν έχομεν Επιτροπήν μογιατζήδων το στέλλω εις τας Επιτροπάς Γεωργίας και Υγείας.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς, εάν εκράτησαν σημείωσιν των τροποποιητικών εισηγήσεων, να αναγνώσουν αυτάς, ούτως ώστε να παραπεμφθούν εις τας αρμοδίας Επιτροπάς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιητική εισήγησις όσον αφορά το άρθρον 4, ούτως ώστε να επιτρέπεται η πώλησις ελαιολάδου το οποίον δεν είναι κατάλληλον προς βρώσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησις αύτη παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Γεωργίας και ταυτοχρόνως εις την Νομικήν Επιτροπήν διά την νομοτεχνικήν παρασκευήν της τροποποιήσεως, εάν εγκριθή ότι χρειάζεται τροποποίησις υπό της Επιτροπής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιητική εισήγησις όσον αφορά το άρθρον 6 εις τρόπον ώστε να επιτρέπεται η χρήσις χρωστικών ουσιών ή συντηρητικών μέσων ή μέσων συντηρήσεως εις περιπτώσεις κατά τας οποίας διά κανονισμών θα θεωρηθή ως επιτρεπτέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η εισήγησις παραπέμπεται εις την Γεωργικήν Επιτροπήν και εις την Νομικήν Επιτροπήν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιητική εισήγησις όσον αφορά το άρθρον 8 αναφορικώς προς αναπροσαρμογήν της νομοθεσίας περί δειγματοληψίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα τούτο είναι καθαρώς νομικής φύσεως και παραπέμπεται εις την Νομικήν Επιτροπήν.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, πρόκειται η Νομική Επιτροπή να αναθεωρήσει την νομοθεσίαν περί δειγματοληψίας; Αντιλαμβάνομαι ότι εκείνο το οποίο παραπέμπεται είναι αναθεώρησης του άρθρου αυτού και ουχί του περί Πωλήσεως Τροφίμων και Φαρμάκων Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αμφιβάλω εάν πράγματι θα κατορθώσει η Νομική Επιτροπή ή οποιαδήποτε άλλη Επιτροπή μεμονωμένως να αναθεωρήσει το άρθρον αυτό εάν όχι μεμονωμένως εν συνδυασμώ και με άλλους νόμους να τροποποιήσει τούτο κατά τρόπον, ο οποίος θα συνάδη με τα ανθρώπινα δικαιώματα, διότι ασφαλώς όσον σοβαρόν και εάν είναι το θέμα της μη νοθείας του ελαιολάδου, σοβαρώτερον είναι η διαφύλαξις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από παραλόγους επεμβάσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επίσης εις το άρθρον 7, κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι ελήφθη μία απόφασις σχετική με την επιφύλαξιν εις το εδάφιον (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το εδάφιον (3);

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις την επιφύλαξιν του εδαφίου (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι το θέμα τούτο πρέπει να επανεξετασθή υπό της Νομικής Επιτροπής, ιδίως η χρήσις της φράσεως «ήδη εγγεγραμμένον».

Εις το 7(2).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η επιφύλαξις εις το 7(2). Το άρθρον 13 — Κανονισμοί — αι τροποποιήσεις εάν τούτο καταστή αναγκαίον, λόγω της τροποποιήσεως εις το άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αυτό ασφαλώς θα είναι νομοτεχνικής φύσεως και επομένως παραπέμπεται εις την Νομικήν Επιτροπήν.

Εις το 13(2)(ε) απερί της ρυθμίσεως της συσκευασίας παρθένου ελαιολάδου εις χωριστά συσκευαστήρια, υπάρχει τροποποιητική εισήγησις του εντίμου Βουλευτού κ. Σαββίδη όπως αφαιρεθή η πρόνοια περί χωριστών συσκευαστηρίων διότι θα είναι πολυδάπανος. Τούτο παραπέμπεται εις την Γεωργικήν Επιτροπήν.

Επίσης παραπέμπεται η τροποποιητική εισήγησις περί καθορισμού χρόνου ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου ως επίσης και η εισήγησις όπως η έναρξις της ισχύος του παρόντος Νόμου αφεθή εις το Υπουργικόν Συμβούλιον δι' Υπουργικόν δικαίωματος.

Προτού προβώμεν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου είναι ανάγκη αι αρμόδιαι Επιτροπαί εις τας οποίας παρεπέμφθησαν τα διάφορα θέματα να εξετάσουν τα παραπεμφθέντα θέματα και να υποβάλουν εισηγήσεις. Δεν προβλέπω ότι είναι δυνατόν η εργασία αυτή να γίνη απόψε και επομένως είμαι υποχρεωμένος να αναβάλω την περαιτέρω συζήτησιν του Νομοσχεδίου διά την προσεχή Πέμπτην την 5ην απογευματινήν ώραν.

Επομένως η συζήτησις του Νομοσχεδίου αναβάλλεται διά την προσεχή Πέμπτην την 5ην απογευματινήν ώραν.

Το επόμενον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1963.

Παρακαλώ να με πληροφορήσουν εάν εκυκλοφόρησεν η έκθεσις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εκυκλοφόρησεν η έκθεσις, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ-Υ.ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 5) ΤΟΥ 1963.

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Βάσος Λυσσαρίδης
Χαμπής Μιχαηλίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Α. Ζιαρτίδη)

Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερογλου

Η Επιτροπή εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιόν εις συνεδρίαν αυτής λαβούσαν χώραν την 2αν Απριλίου 1963.

Η Επιτροπή αφού εξήτασε τους λόγους τους αναφερομένους εν τη Εισηγητική Εκθέσει του Υπουργείου Οικονομικών απεφάσισε κατά πλειοψηφίαν όπως συστήσῃ εις την Βουλήν την έγκρισιν του ποσού των 1.000 λιρών διά τας ζημίας τας επενεχθείσας εις οδούς της πόλεως Κυρηνείας κατά την εκτέλεσιν των λιμενικών έργων της πόλεως.

Αναφορικώς προς τας £10.500 διά την συμπλήρωσιν της εργασίας επί της οδού Σαίξπηρ, Λευκωσίας, η Επιτροπή αφού έλαβεν όλας τας απαιτούμενας πληροφορίας εισηγήται εις την Βουλήν την έγκρισιν του ποσού τούτου.

Επί τη ευκαιρία ταύτη η Επιτροπή παρατηρεί μετά λύπης της ότι παρ' όλον ότι ο εγκριθείς Προϋπολογισμός Αναπτύξεως είναι εις την αρχήν της εφαρμογής του ζητείται υπό της Βουλής η έγκρισις Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως, πράγμα το οποίον προδικάζει ότι η μελέτη σχεδίων και δαπανών δι' έργα αναπτύξεως προ της καταρτίσεως του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως δεν ήτο πλήρης και οριστική. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει την ευχήν και την επιθυμίαν όπως ο ετήσιος Προϋπολογισμός Αναπτύξεως καλύπτη όλας τας απαιτούμενας δαπάνας δι' ανάπτυξιν διά το αντίστοιχον έτος και περιορισθή εις το ελάχιστον δυνατόν η ψήφισις Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την....

Ο κ. Νεπίλ.

Ν. ΝΑΠΗ:

Μόνον διά να εξηγήσω την ψήφον μου, αξιότιμε κ. Πρόεδρε.

Εάν επιτρέπετε, να ομιλήσω εν συντομία, εκ της θέσεώς μου.

Η Ζημία αυτή δεν δύναται να αποδοθή εις το βάρος των φορτηγών αυτοκινήτων, τα οποία χρησιμοποιούν τας οδούς του Δήμου Κυρηνείας. Διότι τα εν λόγω φορτηγά αυτοκίνητα χρησιμοποιούν και τους δρόμους, οι οποίοι είναι υπό την ευθύνην του Υπουργείου Δημοσίων Έργων, και ουδεμία Ζημία έχει προκληθή εις αυτούς. Επιπροσθέτως προς τούτο, οι Νομικοί Σύμβουλοι έχουν αποφανθή ότι η Κυβέρνησις ουδεμίαν νομικήν ευθύνην έχει διά την φθοράν των οδών του Δήμου Κυρηνείας. Ως γνωστόν, αι πληροφοριαί αυταί δεν είναι αποτέλεσμα προσωπικών μου απόψεων, αλλ' έχουν αποσταλή ως μέρος της εισηγητικής εκθέσεως του αρμοδίου Υπουργείου διά τον περί ου ο λόγος Συμπληρωματικών Προϋπολογισμόν. Υπό το πρίσμα αυτής της πραγμα-

τικότητας παρακαλώ τον Έντιμον κ. Πρόεδρον όπως θέσει τον Πίνακα εις ψηφοφορίαν κεχωρισμένως, διότι δεν θα είναι ορθόν, κατά την γνώμην μου, να ψηφισθή το κονδύλιον 14Δ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τα εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως: Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £11.500 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θέτω εις ψηφοφορίαν τον Πίνακα πρώτον 14Δ.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 14Δ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 14Δ εγκρίνεται.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 17Δ εγκριθί;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το 17Δ εγκρίνεται.

Άρθρα 2 και 3.

Υπάρχει αντίρρησις;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως τα άρθρα 2 και 3 εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 5) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

Μη υπάρξουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Παρασκευήν και όχι την προσεχή Πέμπτην, όπως έχει ορίσει, την 5ην απογευματινήν ώραν.

Η ημερησία διάταξις θα έχη ως ακολούθως:

Κεφάλαιον Α — Ερωτήσεις.

Κεφάλαιον Γ — Νομοθετική Εργασία.

Συζήτησις του Νομοσχεδίου «Νόμος διά την λήψιν καλύτερων μέτρων αναφορικής προς την κατασκευήν και πάλησιν ελαιολάδου».

Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Τα εν λόγω Νομοσχέδια έχουν ως αντιλαμβάνομαι διέλθει το στάδιον της μελέτης υπό της αρμοδίας Επιτροπής, απεστάλησαν δε όλα εις την Νομικήν Επιτροπήν. Επομένως, παρακαλώ τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να ετοιμάση τα Νομοσχέδια διά την προσεχή Παρασκευήν.

Ο κ. Χαλίτ.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Μόνον που το περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος νομοσχέδιον δεν έχει παραπεμφθή ακόμη εις την Επιτροπήν Νομικών. Διότι, προτού το εξετάση η Επιτροπή, εθεωρήθη καλόν να ληφθή η γνώμη του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος, το οποίον ενδιαφέρεται δι' αυτό ιδιαιτέρως. Τούτο έχει καθυστερήσει ολίγον. Αλλ' η απάντησις έχει ληφθή, προσεχώς δε θα συζητηθή εις την Επιτροπήν και τα θέματα, τα οποία αφορούν και τα τρία Ιδρύματα θα παραπεμφθούν και εις την Επιτροπήν Νομικών όπως και εις άλλας Επιτροπάς. Διότι είμαι της γνώμης ότι είναι καλύτερον να είναι αι ιδίαι αι διατάξεις, αι οποίαι θα αφορούν και εις το τρίτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα υπάρξη δυσκολία εάν συζητηθή ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών και ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού προτού συζητηθή ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος;

Ο κ. Χαλίτ.

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Φρονώ ότι το νομοσχέδιον, το οποίον αφορά την Ηλεκτρικήν Ανάπτυξιν, δύναται να συζητηθή ενωρίτερον. Διότι, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν όμοιαι διατάξεις εν σχέσει με τα δύο, ακόμη και με τα τρία Ιδρύματα, είναι αναμφίβολον ότι το περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου νομοσχέδιον δύναται να μελετηθή με διαφορετικόν τρόπον. Δι' αυτόν τον λόγον, όταν τα νομοσχέδια, τα οποία αφορούν την ΣΥΓΤΑ και την Αρχήν Ηλεκτρισμού, εξετασθούν ομού, θα επιτευχθή ο σκοπός κατά μέγα μέρος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα παρεκάλουν τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής να καλέση σύσκεψιν της Επιτροπής και να εξετάσουν τους περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών και Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικούς) Νόμους ώστε να είναι έτοιμοι διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Διά την προσεχή Παρασκευήν;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διά την προσεχή Παρασκευήν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κυρώσω την.....

Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθεται το εξής Νομοσχέδιον:

Ο περί Αισχρών Δημοσιευμάτων Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον κατετέθη υπό του Υπουργείου Εσωτερικών και παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εσωτερικών, η οποία δέον να συνεργασθή με την Επιτροπήν Νομικών.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κυρώσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Ώρα λήξεως 11.23μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 26ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 6.00 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσει την έναρξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως

Κεφάλαιον Α, είναι Ερωτήσις—Απαντήσις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων, εάν υπάρχουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερωτήσις υπό ημερομηνίαν 26ην Νοεμβρίου 1962, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη, και ληφθείσα την 27ην Νοεμβρίου 1962.

«ΔΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤΙΜΟΝ Κ. ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Την νύκτα της 27ης προς την 28ην Οκτωβρίου 1962 βροχαί παρέσυραν γέφυραν κατασκευασθείσαν υπό του Τμήματος Δημοσίων Έργων τελευταίως εις την οδόν Κτήματος — Πόλεως.

Ερωτάται —

- (Α) Πόσα εστοίχισεν εις τον Κυπριακόν προϋπολογισμόν η γέφυρα αυτή ήτις κατέρρευσε παντελώς;
- (Β) Πού οφείλεται η κατάρρευσις της τοιαύτης γεφύρας και
- (Γ) ποιά μέτρα ελήφθησαν διά την εξακρίβωσιν των αιτίων της γενομένης καταστροφής;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 16ην Απριλίου 1963, του Υπουργού Συγκοινωνιών & Έργων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 27ην Νοεμβρίου 1962, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη.

«(1) Η καταρρέουσα γέφυρα Σκούλλη, κειμένη επί του Ποταμού Σταυρού της Ψάκας, κατεσκευάσθη το 1959 έναντι δαπάνης £ 3,400.

(2) Η κατάρρευσις οφείλεται εις υποσκαφήν των θεμελίων των βάθρων της γεφύρας. Τα θεμέλια εξικονούντο μέχρι βάθους 7' από της κοίτης, όπερ εθεωρήθη ικανοποιητικόν κατά την κατασκευήν. Η υποσκαφή όμως προεκλήθη όταν η παροχή του χειμάρρου υπερέβη πάσαν προσδοκίαν, το ύδωρ υπερεκάλυψε την γέφυραν κατά 2 1/2 πόδας, μέρος δε της υδατοπαροχής υπερχειλλίζον εις τινα απόστασιν ανάντη της γεφύρας επέπιπτεν επί των βάθρων πλευρικών, προκληθείσης ούτω ισχυράς δίνης εις την θέσιν της γεφύρας. Η απροσδόκητος υδατοπαροχή ωφείλετο εις πρωτοφανούς πυκνότητος βροχόπτωσιν, ήτις ανήλθεν εις 3 1/2 ίντσας εντός ολίγης ώρας, ως κατεμετρήθη αύτη εις τον σταθμόν Αγίου Μερκουρίου, κείμενον πλησίον της λεκάνης απορροής του ποταμού του Σταυρού Ψάκας.

(3) Δύο ημέρας μετά την κατάρρευσιν της γεφύρας, μετέβην επί τόπου, συνοδευόμενος υπό του Αναπληρωτού Διευθυντού Τμήματος Δημοσίων Έργων. Το γεγονός ότι η κοίτη, εν μέρει δε και η περιοχή περίεξ ήτο καλυμμένη υπό υδάτων και παχέος στρώματος ιλύος, δεν μας επέτρεψε να συναγάγωμεν σαφή συμπεράσματα. Κατόπιν τούτου διώρισαν επιτροπήν εκ των Μηχανικών του Τμήματος Δημοσίων Έργων κ.κ. Μ. Ιορδάνου και Σαλήμ Μιραττά, οτινες ερευνήσαντες το ζήτημα κατέληξαν εις τα συμπεράσματα άτινα δίδονται εις την παράγραφον 2 ανωτέρω.»

Ερωτήσις υπό ημερομηνίαν 23ην Ιανουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξοχία Παπαϊωάννου, και ληφθείσα την 24ην Ιανουαρίου 1963.

«Οι κάτοικοι του χωριού Λύμπια οι οποίοι είναι βεβαρημένοι με πολλά χρέη αντιμετωπίζουν σοβαρώτατον πρόβλημα αρδύσεως. Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων ποία σχέδια υπάρχουν, εάν υπάρχουν, διά την διενέργειαν δοκιμαστικών διατρήσεων εις μέγα βάθος προς ανεύρεσιν ύδατος ή ποία άλλα αρδευτικά έργα υπάρχει προοπτική να γίνουν εις το εν λόγω χωρίον.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 6ην Απριλίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 24ην Ιανουαρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξοχία Παπαϊωάννου.

«Επί του παρόντος το χωρίον Λύμπια εξυπηρετείται δι' αρδευτικούς σκοπούς υπ' ενός αρδευτικού συστήματος βασιζομένου εις την περισυλλογήν και διανομήν ομβρίου ύδατος. Αι πιθανότητες εξευρέσεως ύδατος εκ διατρήσεων εις την περιοχήν του χωριού είναι ελάχισται, όλα δε αι διατρήσεις προς τον σκοπόν τούτον απέτυχον. Η διενέργεια ή μη δοκιμαστικών διατρήσεων εις μέγα βάθος θα εξαρτηθή εκ των αποτελεσμάτων της γεωλογικής επισκοπήσεως της περιοχής η οποία θα αρχίση συντόμως.»

Ερωτήσις υπό ημερομηνίαν 30ην Ιανουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νεπήλ Ναπή, και ληφθείσα την 4ην Φεβρουαρίου 1963.

«Παρά το γεγονός ότι καταβάλλεται δικαίωμα υπερωρίας εις υπαλλήλους ωρισμένων κυβερνητικών γραφείων δι' εργασίαν εκτελουμένην εκτός των συνήθων ωρών εργασίας, εν τούτοις δεν αναγνωρίζεται το τοιούτον δικαίωμα εις υπαλλήλους πλείστον άλλων κυβερνητικών γραφείων.

Παρακαλώ όπως μεσολαβήσητε ίνα διαφωτίση η αρμοδία αρχή εις υπαλλήλους ποίας κατηγορίας γραφείων καταβάλλεται δικαίωμα υπερωρίας, εις υπαλλήλους ποίας κατηγορίας γραφείων δεν αναγνωρίζεται τοιούτον δικαίωμα, και ειδικώς ποίοι είναι οι όροι οι σχετιζόμενοι με την καταβολήν δικαιώματος υπερωρίας εις υπαλλήλους εργαζομένους πλέον των συνήθων εργασιμων ωρών.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 4ην Απριλίου 1963, του Υπουργού Οικονομικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 6ην Απριλίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Νεπήλ Ναπή.

«Πληρωμή δι' υπερωριακήν εργασίαν γίνεται μόνον εις ωρισμένα Τμήματα, παρά του προσωπικού των οποίων απαιτείται όπως προσφέρη υπηρεσίαν τινά προς την Κυβέρνησιν ή το κοινόν, ήτις δεν επιδέχεται αναβολήν και ήτις υπχρεώνει το προσωπικόν όπως εργάζεται πέραν των συνήθων ωρών εργασίας του γραφείου. Το δικαίωμα υπερωρίας κατατάσσεται εις δύο κατηγορίας:

- (α) Υπερωρία δι' υπηρεσίας παρεχομένης προς το κοινόν, διά τας οποίας εισπράττωνται δικαιώματα υπερωρίας, και
- (β) υπερωρία διά την οποίαν δεν εισπράττονται δικαιώματα υπερωρίας, των δικαιωμάτων τούτων καταβαλλομένων υπό της Κυβερνήσεως.

2. Δικαίωμα υπερωρίας της κατηγορίας (α) καταβάλλεται εις ωρισμένους υπαλλήλους υπηρετούντας εις τα ακόλουθα Τμήματα:

- (α) Τελωνεία
- (β) Λιμενικές Υπηρεσίας

(γ) Τμήμα Εργασίας (εις υπαλλήλους υπηρετούντας εις τα εν τοις λιμένασι Γραφεία Ευρέσεως Εργασίας).

(δ) Τμήμα Αρχαιοτήτων (διά περιηγητάς επισκεπτομένους το Κυπριακόν Μουσείον).

3. Δικαίωμα υπερωρίας της κατηγορίας (β) καταβάλλεται εις ωρισμένους υπαλλήλους υπηρετούντας εις τα ακόλουθα Τμήματα:

(α) Τμήμα Εμπορίου και Βιομηχανίας (δι' επιθεώρησιν προϊόντων).

(β) Γενικόν Λογιστήριον (Κλάδος Μηχανών).

(γ) Τμήμα Στατιστικής και Οικονομικών Ερευνών (Κλάδος Μηχανών).

(δ) Ταχυδρομείον (κυρίως διαρκούντος του Νέου Έτους και των εορτών του Πάσχα ότε υπάρχει φόρτος εργασίας).

(ε) Τμήμα Ιατρικών Υπηρεσιών (διά την χορήγησιν αδειάς ελευθεροκοινωνίας εις πλοία και αεροσκάφη).

(στ) Τυπογραφείον (δι' επείγοντα Νομοσχέδια, εκτάκτους εκδόσεις της Επισήμου Εφημερίδος της Δημοκρατίας, κ.λ.π.).»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη, και ληφθείσα την 21ην Φεβρουαρίου 1963.

«Η εγκατάστασις ποσίμου ύδατος της Βάσας (Κοιλανίου) έχει γίνει από του 1890 και ως είναι φυσικόν έχει φθαρή και χρειάζεται αντικατάστασιν. Αι βλάβαι των σωλήνων διορθώνονται προχειρώς με κομμάτια ελαστικών, και το δι' αυτών διοχετευόμενον νερόν πολλάκις φθάνει ακάθαρτον εις τον προορισμόν του, προς βλάβην της υγείας των κατοίκων.

Οι κάτοικοι του χωρίου από του 1954 κάμνουν διαβήματα εις τα αρμόδια Κυβερνητικά τμήματα διά να αντικατασταθῆ ἡ εγκατάστασις αυτή με την συμβολήν της Κυβερνήσεως και του χωρίου, αλλά τίποτε δεν έχει γίνει μέχρι σήμερον ούτε υπό της ξένης ούτε υπό της ιδιῆς μας Κυβερνήσεως.

Δεν νομίζει το αρμόδιον Υπουργείον ότι το έργον αυτό είναι λίαν απαραίτητον και επείγον και ότι πρέπει να γίνη άνευ καθυστερήσεως προς αποφυγήν συνεπειών επί της υγείας των κατοίκων;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 6ην Απριλίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 21ην Φεβρουαρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάγκου Ποταμίτη.

«Είναι γεγονός ότι το νυν σύστημα υδρεύσεως του χωρίου είναι παλαιόν χρήζον βελτιώσεως. Δεν είναι όμως ορθόν ότι τα διαβήματα των κατοίκων δεν έχουν τύχει της δεούσης προσοχής υπό των αρμοδίων Κυβερνητικών Τμημάτων. Η Διοίκισις Λεμεσού εν συνεργασία μετά του Τμήματος Υδάτων έχει προβή εις την επεξεργασίαν σχεδίου προνοούντος δι' επιπρόσθετον μεταφοράν ύδατος προς ικανοποίησιν των ηυξημένων αναγκών του χωρίου εκ τριών νέων πηγών, ως επίσης και διά την αντικατάστασιν ολοκλήρου του παλαιού δικτύου διασωληνώσεως. Το ετοιμασθέν σχέδιον το οποίον υπολογίζεται να στοιχίσῃ περί τας £15.100.—, ετέθη ενώπιον των κατοίκων του χωρίου συμφώνως προς τας προνοίας του σχετικού Νόμου, και έχει τύχει της εγκρίσεως τούτων. Η σχετική αίτησις διά το απαιτούμενον δάνειον το αντιπροσωπεύον το μερίδιον του χωρίου έναντι της δαπάνης έχει ήδη υποβληθῆ υπό της Διοικήσεως προς τους Δανειστικούς Επιτρόπους. Ως ελπίζεται το εν λόγω σχέδιον θα τύχῃ εγκρίσεως υπό της Κυβερνήσεως προς εκτέλεσιν εντός του 1964».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 27ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 28ην Φεβρουαρίου 1963.

«Την 20ήν Ιανουαρίου 1961 υπέβαλον ερώτησιν εις την Βουλήν μας, δι' ης ηρώτων κατά πόσον θα αρθούν αι

θεωρήσεις και τα διαβατήρια δι' Ελλάδα και Τουρκίαν. Κατόπιν παρελεύσεως χρονικού τινος διαστήματος παρετήρησα μεθ' ικανοποιήσεως ότι η θεώρησις διαβατηρίων είχεν αρθῆ. Μήπως γίνονται ενέργειαι και προς την κατεύθυνσιν άρσεως και των διαβατηριακῶν διατυπώσεων;

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως διαφωτίσῃ και πάλιν την Βουλήν μας».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 6ην Απριλίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 28ην Φεβρουαρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Δεν σκοπεύεται επί του παρόντος η άρσις των διαβατηριακῶν διατυπώσεων μεταξύ της Κύπρου απ' ενός και της Ελλάδος και της Τουρκίας απ' ετέρου.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν Ερωτήσεων και Απαντήσεων έληξε.

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β, Νομοθετική Εργασία, επί της ημερησίας διατάξεως. Το πρώτον θέμα εις το Κεφάλαιον Β είναι «ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963». Συνέχισις της συζητήσεως. Παρεπέμθησαν ωρισμένοι τροποποιητικάί εισηγήσεις εις την Επιτροπήν Νομικών διά να γίνη η αναγκαία προεργασία, η δε Επιτροπή Νομικών ητοίμασε τα κείμενα των τροποποιήσεων τα οποία πρέπει οι έντιμοι Γραμματεῖς να αναγνώσουν εις την Ελληνικήν και την Τουρκικήν γλώσσαν διά να θεοῦν εις ψηφοφορίαν.

Η πρώτη τροποποιητική εισήγησις σχετίζεται με το άρθρον 4 του Νόμου και ο σκοπός της τροποποιητικής εισηγήσεως ήτο να επιτρέπηται η πώλησις ελαιολάδου το οποίον δεν είναι κατάλληλον προς βρώσιν. Η πώλησις θα επιτρέπετο διά δύο σκοπούς, πρώτον διά βιομηχανικούς σκοπούς και δεύτερον διά σκοπούς εξαγωγής. Παρακαλούνται οι έντιμοι γραμματεῖς να αναγνώσουν το συνταχθέν υπό της Επιτροπῆς Νομικών τροποποιητικόν κείμενον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απαγόρευσις 4.—(1) Απαγορεύεται η πώλησις ελαιολάδου πωλήσεως ελαιολάδου εμῆ συσκευασμένου εδωδίου ελαιολάδου, επί των δοχείων του οποίου εκτίθεται ευκρινής και ευανάγνωστος επιγραφή, τυπωμένη εις την Ελληνικήν και Τουρκικήν, καθορίζουσα το όνομα και την διεύθυνσιν του συσκευάσαντος τούτου βιομηχανίου και περιγράφουσα την δύναμει του άρθρου 3 ακριβῆ κατηγορίαν ως και το ακριβές βάρος του εν τω δοχείῳ περιεχομένου ελαιολάδου:

Νοεῖται ότι η απαγόρευσις του παρόντος άρθρου δεν θα ισχύῃ οσάκις:

(α) ελαιόλαδον πωλῆται εις εγχεγραμμένον βιομήχανον, ἢ

(β) μειονεκτικόν ελαιόλαδον οξύττος ουχί μικροτέρας των 20% πωλεῖται εις εξουσιοδοτημένον αγοραστήν αποκλειστικῶς διά βιομηχανικούς σκοπούς, ἢ

(γ) ελαιόλαδον πωλῆται εις εξουσιοδοτημένον εξαγωγέα αποκλειστικῶς διά σκοπούς εξαγωγῆς εκ της Κύπρου.

(2) Παν πρόσωπον το οποίον επιθυμεί να θεωρηθῆ ως εξουσιοδοτημένος αγοραστής ἢ ως εξουσιοδοτημένος εξαγωγέος δύναμει του εδαφίου (1) δέον να υποβάλῃ προς τούτο αίτησιν προς τον Υπουργόν Εμπορίου και Βιομηχανίας, όστις δύναται να εκδώσῃ εις τον αιτητήν άδειαν όπως προβαίη εις αγοράν μειονεκτικού ελαιολάδου, ἢ ελαιολάδου δι' εξαγωγήν εκτός της Κύπρου ως η περίπτωσις ήθελεν είναι εκάστοτε υπ' οὓς όρους ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας ήθελεν επιβάλῃ, συμφώνως κανονισμῶν δύναμει του άρθρου 13.

(3) Διά τους σκοπούς του παρόντος άρθρου βιομηχανικός σκοπός δεν περιλαμβάνει τον ανακαθαρισμόν του μειονεκτικού ελαιολάδου ή την ανάμιξιν αυτού μετ' εδωδιμων ελαιολάδων ή άλλων εδωδιμων ελαίων ή την μετατροπήν αυτού δι' οποιουδήποτε τρόπου εις εδωδιμον ελαιόλαδον.

(4) Πας όστις παραβαίνει τας διατάξεις του παρόντος άρθρου ή δεν συμμορφούται προς ταύτας ή εν περιπτώσει εξουσιοδοτημένου αγοραστή ή εξουσιοδοτημένου εξαγωγέως παραβαίνει ή δεν συμμορφούται προς τους όρους της αδειας ήτις εξεδόθη προς αυτόν δυνάμει του εδαφίου (2) είναι ένοχος αδικήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν... Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, το άρθρον 4(2) αναφέρει το εξής:

(2) Παν πρόσωπον το οποίον επιθυμεί να θεωρηθή ως εξουσιοδοτημένος αγοραστής ή ως εξουσιοδοτημένος εξαγωγέως δυνάμει του εδαφίου (1) δέον να υποβάλη προς τούτο αίτησιν προς τον Υπουργόν Εμπορίου και Βιομηχανίας, όστις δύναται να εκδώση εις τον αιτητήν άδειαν όπως προβαίνει εις αγοράν μειονεκτικού ελαιολάδου, ή ελαιολάδου δι' εξαγωγήν εκτός της Κύπρου ως η περίπτωση ήθελεν είναι εκάστοτε υπ' ους όρους ο Υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας ήθελεν επιβάλη, συμφώνως κανονισμών δυνάμει του άρθρου 13.

Θα ήθελα, εάν είναι δυνατόν, να μου δώσετε μερικέσ εξηγήσεις επί του άρθρου αυτού. Εάν ένας έμπορος εξαγωγέως αγοράση ελαιόλαδον συμφώνως αυτής της παραγράφου και η εξαγωγή είναι αδύνατος να γίνη, δεν θα έχη το δικαίωμα να πωλήση το εμπόρευμα αυτός εις ένα βιομήχανον;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα έχη το δικαίωμα να πωλήση εις εγγεγραμμένον βιομήχανον.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διά σκοπούς βιομηχανικούς. Δεν τον εμποδίζει όπως είναι το άρθρον. Απλώς θα κάμη αίτησιν τροποποίησης της αδειας ή οποία του εδόθη, αντί δε αδειας εξαγωγής να του δοθή άδεια πωλήσεως εις εγγεγραμμένον βιομήχανον διά βιομηχανικούς σκοπούς να καλύπτεται από την υποπαράγραφον 4(1) (α).

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Εάν καλύπτεται είναι εν τάξει. Αλλά να προσέξωμεν μήπως δυσκολεύωμεν τους εμπόρους οι οποίοι εν περιπτώσει που δεν θα μπορούν να το διαθέσουν εις το εξωτερικόν να μη μπορούν να το διαθέσουν επιτοπίως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επροςέξαμεν πάρα πολύ να μη δυσκολεύωμεν τους εμπόρους. Επροςέξαμεν πάρα πολύ να μη δυσκολεύωμεν τους αγρότας. Επροςέξαμεν πάρα πολύ να μη δυσκολεύωμεν τον Σ.Ο.Ρ.Ε.Α. Νομίζω ότι θα αναγκασθώμεν να πάρωμεν όλοι ελαιόλαδον διά να ευκολυνθώμεν οι ίδιοι.

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως της τροποποιητικής εισήγησεως;

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να μετρήσουν τας ψήφους. Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

35

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις εγκρίνεται. Υπήρξε τροποποιητική εισήγησις αναφερομένη εις το άρθρον 6, εδάφιον (3), η οποία σκοπόν είχε να επιτρέπεται η χρήσις χρωστικών ουσιών ή συντηρητικών μέσων εις ωρισμένας περιπτώσεις τας οποίας το Υπουργικόν Συμβούλιον ήθελε καθορίση διά κανονισμού.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αναγνώσουν το υπό της Επιτροπής Νομικών παρασκευασθέν τροποποιητικόν κείμενον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

6.—(3) Ανεξαρτήτως παντός εν παραγράφω (β) του εδαφίου (1) και εν εδαφίω (2) του παρόντος άρθρου διαλαμβανόμενου το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να επιτρέψει την δυνάμει αδειας κατοχήν οικιασδήποτε χρωστικής ή αντιοξειδωτικής ουσίας ή οιουδήποτε μέσου συντηρήσεως, ως και την προσθήκην τοιούτων ουσιών εντός ελαιολάδου εις καθωρισμένας ποσότητας νοουμένου ότι το ελαιόλαδον εις ό προστίθενται αι ουσίαι αύται θα εξαχθαι εκτός της Κύπρου· το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να επιβάλη εν τη τοιαύτη άδεια όρους κατά το δοκούν.

(4) Πας όστις παραβαίνει ή δεν συμμορφούται προς οιαδήποτε των διατάξεων του εδαφίου (1) και του εδαφίου (2) ή του εδαφίου (3) ή παραβαίνει ή δεν συμμορφούται προς τους όρους της αδειας ήτις εξεδόθη προς αυτόν δυνάμει του εδαφίου (3) είναι ένοχος αδικήματος και:

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει εις την άλλην σελίδα συνέχεια έντιμε κύριε πρόεδρε.

Νοείται ότι ουδέν κτίριον δύναται να εγγραφη ως συσκευαστήριον εκτός εάν το αιτούν πρόσωπον είναι δυνάμει του παρόντος Νόμου εγγεγραμμένον είτε ως ιδιοκτήτης εκθλιπτηρίου, είτε ως βιομήχανος ή εκτός εάν είναι συνεργατική εταιρεία έχουσα ως μέλη αυτής ελαιοπαραγωγούς ή ιδιοκτήτας εκθλιπτηρίων ή βιομηχάνους εγγεγραμμένους δυνάμει του παρόντος Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, εμπρός, ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, η ανάγνωσις αμέσως μετά το «είναι ένοχος αδικήματος και» συσχετίζεται με την παράγραφον (α) του εδαφίου (3) του άρθρου 6· και α(α) εις μεν την περιπτωσιν πρώτου αδικήματος μέχρι τέλους και α(β) εις δε την περιπτωσιν οιουδήποτε αδικήματος μετά την πρώτην καταδίκην.» Το δε εδάφιον (4) γίνεται εδάφιον (5) δι' αναριθμήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 6(3) παραμένει 6(3).

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κύριε πρόεδρε, το 6(3) είναι, όχι 6(4).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δηλαδή....

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έχω αν θέλετε διωρθωμένον κείμενον το οποίον θα ημπορούσα να δώσω εις τον έντιμον Γραμματέα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω υπ' όφιν μου το τροποποιηθέν κείμενον. Το 6(3) γίνεται 6(4). Το 6(3) γίνεται 6(4) ή παραμένει 6(3);

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Ήδη το 6(3) και το 6(4) ανεγνώσθησαν μέχρι του σημείου που λέγει «είναι ένοχος αδι-

κήματος και». Το 6(4) προχωρεί εις την σελίδα 6 του αρχικού κειμένου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και γίνεται 6(5).

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Σελίς 6 του αρχικού κειμένου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

(α) Εις μεν την περίπτωσιν πρώτου αδικήματος υπόκειται εις φυλάκισιν διά περίοδον μη υπερβαίνουσαν τους τρεις μήνας, ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσαν τας εκατόν λίρας, ή εις αμφοτέρας τας ποινάς ταύτας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις δε την δευτέραν περίπτωσιν, και ούτω καθ' εξής.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Μέχρι τέλους του (β) μικρόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και κατόπιν υπάρχει το παλαιόν 6(4) το οποίον γίνεται 6(5).

(A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Το 6(5) αρχίζει ως εξής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ ΟΜΟΥ:

«Εν περιπτώσει καταδίκης...»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Παρακαλούνται οι Γραμματείς να αναγώσουν και πάλιν το κείμενον αρχίζοντας με το 6(3), 6(4), εδάφιον (α) και (β) και 6(5).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

6.—(3) Ανεξαρτήτως παντός εν παραγράφω (β) του εδαφίου (1) και εν εδαφίω (2) του παρόντος άρθρου διαλαμβανομένου το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να επιτρέψη την δύναμι αδειας κατοχήν οιασδήποτε χρωστικής ή αντιοξειδοτικής ουσίας ή οιοδήποτε μέσου συντηρήσεως, ως και την προσθήκην τοιούτων ουσιών εντός ελαιολάδου εις καθωρισμένας ποσότητας νοουμένου ότι το ελαιόλαδον εις ό προστίθενται αι ουσίαι αύται θα εξαγήςται εκτός της Κύπρου· το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να επιβάλη εν τη τοιαύτη αδεία όρους κατά το δοκούν.

(4) Πας όστις παραβαίνει ή δεν συμμορφούται προς οιαδήποτε των διατάξεων του εδαφίου (1) και του εδαφίου (2) ή του εδαφίου (3) ή παραβαίνει ή δεν συμμορφούται προς τους όρους της αδειας ήτις εξεδόθη προς αυτόν δύναμι του εδαφίου (3) είναι ένοχος αδικήματος και:-

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(4) (α) Εις μεν την περίπτωσιν....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(α) Εις μεν την περίπτωσιν πρώτου αδικήματος υπόκειται εις φυλάκισιν διά περίοδον μη υπερβαίνουσαν τους τρεις μήνας, ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσαν τας εκατόν λίρας, ή εις αμφοτέρας τας ποινάς ταύτας

(β) εις δε την περίπτωσιν οιοδήποτε αδικήματος μετά πρώτην καταδίκην υπόκειται εις φυλάκισιν διά περίοδον μη υπερβαίνουσαν τους έξ μήνας, ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσαν τας διακοσίας λίρας, ή εις αμφοτέρας τας ποινάς ταύτας.

(5) Εν περιπτώσει καταδίκης δι' οιοδήποτε αδικήμα προβλεπόμενον υπό του παρόντος άρθρου το Δικαστήριο δύναται να διατάξη την δήμεισιν παντός αντικειμένου δι' ού, ή αναφορικώς προς το οποίον, διεπράχθη το αδίκημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του τροποποιηθέντος κειμένου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

32.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδείς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το τροποποιηθέν κείμενον του άρθρου 6(3) ως ανεγνώσθη, εγκρίνεται.

Επίσης παρεπέμφθη εις την Επιτροπήν Νομικών η εξέτασις του άρθρου 7 εδάφιον (2).

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αναγώσουν το κείμενον της τροποποιητικής εισηγήσεως της Επιτροπής Νομικών εις το άρθρον 7 εδάφιον (2).

Φαίνεται ότι η Επιτροπή εισηγείται όπως προστεθή μετά από το εδάφιον (2) επιφύλαξις.

Παρακαλώ όπως αναγνωσθή το κείμενον της επιφυλάξεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιφύλαξις του εδαφίου (2) του άρθρου 7.

Νοείται ότι ουδέν κτίριον δύναται να εγγραφή ως συσκευαστήριο εκτός εάν το αιτούν πρόσωπον είναι δύναμι του παρόντος Νόμου εγγεγραμμένον είτε ως ιδιοκτήτης εκθλιπτηρίου, είτε ως βιομήχανος ή εκτός εάν είναι συνεργατική εταιρεία έχουσα ως μέλη αυτής ελαιοπαραγωγούς ή ιδιοκτήτας εκθλιπτηρίων ή βιομηχάνους εγγεγραμμένους δύναμι του παρόντος Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως η επιφύλαξις εις το άρθρον 7(2) εγκριθή ως συνετάχθη υπό της Νομικής Επιτροπής;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνεται.

Υπάρχουν αποχαί; Υπάρχει μία αποχή.

Η τροποποιητική εισήγησις εγκρίνεται.

Παρεπέμφθη επίσης εις την Επιτροπήν Νομικών το άρθρον 8 το οποίον σχετίζεται με την δειγματοληψίαν διά να εισηγηθή η Νομική Επιτροπή να συντάξη κείμενον προτάσεως καλύτερου τρόπου δειγματοληψίας.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αναγώσουν το υπό της Επιτροπής Νομικών ετοιμασθέν κείμενον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δειγματοληψία. 8.—(1) Παν πρόσωπον επί τούτω εξουσιοδοτημένον υπό του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας ή του Υπουργού Υγείας, ή πας αστυνομικός, φέρων βαθμόν ουχί κατώτερον του Λοχίου, δύναται δι' εξόδων της Δημοκρατίας, και παν πρόσωπον επί τούτω εξουσιοδοτημένον υπό αρμοδίας αρχής τοπικής διοικήσεως εντός της περιοχής αυτής, δύναται δι' εξόδων αυτής, να παραλάβη οιοδήποτε δείγμα ελαιολάδου διά σκοπούς δειγματοληψίας και παν τοιούτον πρόσωπον θα αναφέρεται εις το παρόν άρθρον ως «Δειγματολήπτης».

(2) Πας Δειγματολήπτης δικαιούται όπως κατά πάντα λογικόν χρόνον:

(α) Εισέρχεται άνευ εντάλματος εις παν υποσταστικόν, πλην κατοικιών, ένθα ελαιόλαδον παρασκευάζεται, ανακαθαρίζεται, συσκευάζεται, ευρίσκεται εναποθηκευμένον, ή πωλείται, και προβαίνει εις λήψιν δειγμάτων οιοδήποτε ελαιολάδου ή οιασδήποτε ουσίας ήτις είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθή προς ανακα-

θαρισμόν, παρασκευήν ή συσκευασίαν ελαιολάδου.

Ο όρος υποστατικών εις το παρόν άρθρον περιλαμβάνει και εγκαταστάσεις ανακαθαρισμού, εκθλιπτήρια, πυρηνελαουργεία, συσκευαστήρια, καταστήματα, αποθήκας, μεταφορικά μέσα, οδούς, ανοικτούς χώρους και τελωνεία:

Νοείται ότι ο δειγματολήπτης κέκτηται εξουσίαν όπως εισέρχεται ούτω εις κατοικίαν δύναμι επί τούτω εκδοθέντος δικαστικού εντάλματος.

- (β) Λαμβάνη διά σκοπούς δειγματοληψίας, ελαιόλαδον κατά τον χρόνον της παραδόσεως του ελαιολάδου εις οιονδήποτε αγοραστήν ή παραλήπτην.

8.—(3) Εάν οιοσδήποτε δειγματολήπτης απαιτήση την εις αυτόν παραδόσιν παντός τοιούτου δείγματος και προσφέρη την τρέχουσαν αγοραϊαν τιμήν διά την ποσότητα ήτις είναι δι' αυτόν αναγκαία διά σκοπούς αναλύσεως, το πρόσωπον παρά του οποίου ζητείται το δείγμα οφείλει να παραδώση τούτο εις τον δειγματολήπτην:

Νοείται ότι εις την περίπτωσιν εκτιθεμένου προς πώλησιν συσκευασμένου ελαιολάδου ουδείς υποχρεούται όπως παραδίδη τούτο εις τον δειγματολήπτην εκτός εάν τούτο ευρίσκειται εντός κλειστού δοχείου.

(4) Διά τας δυνάμεις του παρόντος άρθρου διενεργουμένης δειγματοληψίας θα εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, αι διατάξεις των άρθρων 11 και 12 του περί Πωλήσεως Τροφίμων και Φαρμάκων Νόμου:

Νοείται ότι διά τους σκοπούς της τωιαύτης δειγματοληψίας το επί τούτω εξουσιοδοτημένον πρόσωπον δύναται να ανοίξη επί παρουσία του πωλητού το σφραγιστόν δοχείον και να διαιρέση το περιεχόμενον τούτου ή οιονδήποτε μέρος αυτού εις τρία μέρη ως εν άρθρω 12 του προειρημένου Νόμου προβλέπεται.

(5) Αι δυνάμεις του παρόντος άρθρου γενόμεναι εκθέσεις λογίζονται ως εκθέσεις δι' άπαντας τους σκοπούς του άρθρου 12 του περί Αποδείξεως Νόμου.

(6) Πας όστις παρακαλύδει ή παρεμποδίζει δειγματολήπτην ενεργούντα ως εν τω παρόντι άρθρω εν τη εκτελέσει των καθηκόντων αυτού δύναμι του παρόντος Νόμου ή οιονδήποτε Κανονισμών γενομένων δυνάμει αυτού, ή όστις διά φιλοδωρημάτος, δωροδοκίας, υποσχέσεως ή ετέρου μέσου υποκινήσεως παρεμποδίζει ή πειράται να παρεμποδίση την υπό του ως άνω προσώπου προσήκουσαν εκτέλεσιν του καθηκόντος αυτού, δύναμι του παρόντος Νόμου ή Κανονισμών γενομένων δυνάμει αυτού, είναι ένοχος αδικήματος.

(7) Πας Τελωνειακός λειτουργός δύναται να προβή εις την λήψιν δειγμάτων εκ του εκάστοτε εισαγομένου ελαιολάδου άτινα είναι αναγκαία διά την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος Νόμου.

(8) Η λήψις οιονδήποτε δειγμάτων συμφώνως τω παρόντι άρθρω και η καταβολή ή προσφορά της τρεχούσης αγοραϊας αξίας αυτών θα λογίζεται δι' άπαντας τους σκοπούς του παρόντος Νόμου ως πώλησις υπό του τοιούτου προσώπου ή αντιπροσώπου ή υπηρέτου αυτού εις τον δειγματολήπτην του υπό του δείγματος αντιπροσωπευμένου ελαιολάδου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X. ΑΛΗ ΡΙΖΑ

Κύριε Πρόεδρε.

Θα εισηγηθώ μίαν διόρθωσιν σχετικώς με το Τουρκικόν κείμενον. Εις την δευτέραν γραμμήν του όρου επιφυλάξεως του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 8, το οποίον ανεγνώσθη τώρα, προτείνω όπως μετά τας λέξεις «isdar edilens» (εκδοθέντος) τεθή η λέξις «adli» (δικαστικού) και, αφού απαλειφθούν αι λέξεις «mahkeme muzekkeresi tahtinda» (δυνάμει εντάλματος δικαστηρίου) μετά την λέξιν «big» (ένός), αντ' αυτών αι λέξεις «συμφώνως εγγράφω...» με συγχωρείται, εισηγούμαι όπως μετά τας λέξεις «isdar edilen big» (εκδοθέντος τινός) τεθούν αι λέξεις «adli varaka geregince συμφώνως δικαστικόν εντάλματι» και απαλειφθούν αι λέξεις «Mahkeme muzekkeresi tahtinda» (δυνάμει εντάλματος δικαστηρίου). Αυτό είναι θέμα Τουρκικής ορολογίας. Διότι, αν και εις την προηγουμένη σχετικήν διάταξιν χρησιμοποιείται η φράσις «adli varaka» (δικαστικόν ένταλμα), εις αυτό το εδάφιο χρησιμοποιήθη η φράσις «Mahkeme muzekkeresi» (ένταλμα δικαστηρίου) λόγω του ότι ο όρος επιφυλάξεως προσετέθη μεταγενέστερον. Έχω υποβάλει αυτήν την εισήγησιν διά να υπάρξη ομοιομορφία ορολογίας μεταξύ της βασικής διατάξεως και του όρου επιφυλάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το Ελληνικόν κείμενον ο όρος επιφυλάξεως εις την τρίτην γραμμήν είναι «δυνάμει επί τούτω εκδοθέντος δικαστικού εντάλματος». Επομένως υπάρχει ανάγκη εκδόσεως δικαστικού εντάλματος. Εάν εις την Τουρκικήν ορολογίαν το δικαστικόν ένταλμα λέγεται «ένταλμα δικαιοσύνης» ουδεμίαν ένστασιν έχομεν διά σκοπούς ορολογίας.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X. A. ΡΙΖΑ:

Δεν είναι δυνατόν να μεταφρασθή. Είναι διά να χρησιμοποιήται και εις τον όρον επιφυλάξεως ένας όρος χρησιμοποιούμενος διά κάτι, όπως ακριβώς ούτος είναι και εις την βασικήν διάταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι ζήτημα νομικής Τουρκικής ορολογίας. Ο κ. Φάνος.

T. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, και εις το Ελληνικόν κείμενον χρειάζεται μία προσθήκη εις το 8(2) (α). Μετά τας λέξεις «εισέρχεται άνευ» και προ της λέξεως «εντάλματος» δέον να προστεθή η λέξις «δικαστικού».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το 8(α);

T. ΦΑΝΟΣ:

8(2) (α). «εισέρχεται άνευ εντάλματος»...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

«Δικαστικού εντάλματος».

T. ΦΑΝΟΣ:

Πρέπει να γίνη «άνευ δικαστικού εντάλματος».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να επιφέρουν τας λεκτικώς τροποποιήσεις και να τας μονογραφήσουν. Εις το Ελληνικόν κείμενον, εις το άρθρον 8(2) (α), εις την πρώτην γραμμήν μετά από τας λέξεις «εισέρχεται άνευ» να προστεθή η λέξις «δικαστικού». Εις το Τουρκικόν κείμενον, εις το άρθρον 8(2) εις την επιφυλάξιν να τροποποιηθούν αι λέξεις «δικαστικού εντάλματος» εις την τρίτην γραμμήν και να τεθή η κατάλληλος Τουρκική νομική ορολογία.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το τροποποιηθέν άρθρον 8(1), 8(2) 8(3), 8(4) 8(5), 8(6) 8(7) και 8(8) εγκριθούν ως εισηγείται η Νομική Επιτροπή;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το 8(1), 8(2) 8(3), 8(4) 8(5), 8(6), 8(7) και 8(8) εγκρίνονται ως η τροποποιητική εισήγησις.

Κεφ. 261.

Κεφ. 9.

Επίσης παρεπέμφθη εις την Νομικήν Επιτροπήν το άρθρον 13 το οποίον σχετίζεται με την εξουσιοδότησιν προς το Υπουργικόν Συμβούλιον να κάμη κανονισμούς με σκοπόν όπως εξετασθή εάν λόγω των άλλων τροποποιήσεων θα χρειασθή τροποποίησιν και το άρθρον 13. Η Νομική Επιτροπή εισηγείται την τροποποίησιν του 13(2) (β).

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αναγνώσουν το κείμενον 13(2) (β) ως το εισηγείται η Επιτροπή Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13(2) (β) περί της ρυθμίσεως της εγγραφής ιδιοκτητών εις ελπιπτηρίων και βιομηχανών, της ρυθμίσεως της εγγραφής κτιρίων ως συσκευαστηρίων, ως και των κτιρίων ένθα οι ως άνω ιδιοκτῆται εις ελπιπτηρίων και βιομηχανοί ενασκούν την επιτήρησιν αυτών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 13(1) εγκριθῆ;

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, είχαμεν αναθέσει, επίσης εις την Επιτροπήν και το 13(2) (ε).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευρισκόμεθα εις το 13(1). Θα τα θέσω εις ψηφοφορίαν το καθένα χωριστά.

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 13(1) εγκρίνεται.

13(2)(α), υπάρχει αντίρρησις; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 13(2)(α) εγκρίνεται.

13(2), (β). Θέτω εις ψηφοφορίαν την τροποποιητικήν εισήγησιν της Νομικής Επιτροπής. Υπάρχει αντίρρησις όπως εγκριθῆ; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 13(2)(β) εγκρίνεται ως η εισήγησις της Νομικής Επιτροπής.

13(γ), υπάρχει αντίρρησις; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνεται.

13(δ), υπάρχει αντίρρησις; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνεται.

13(ε). Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε πρόεδρε, διά του άρθρου τούτου, εν η περιπτώσει υποχρεωθή ο συσκευαστής παρθένου ελαιολάδου να έχη χωριστά συσκευαστήρια από το συσκευαστήριον ραφινρισμένου ελαιολάδου θα προκύψουν μεγάλοι δυσκολίαι, διότι εφ' όσον υπάρχουν ελαιόλαδα τα οποία είναι ανάμιξις παρθένου με ραφινρισμένον πώς θα γίνεται εφ' όσον απαγορεύονται να είναι τα δύο μαζί; Θα αναγκάζονται να έχουν άλλο συσκευαστήριον διά το παρθένον, άλλο διά το ραφινρισμένον, και ίσως να βρεθῆ και ακόμη ένας τρόπος, άλλο διά το αναμειγμένον, καθαρισμένον λάδι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι ότι η εισήγησίς σας είναι όπως το (ε) διαγραφῆ.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μάλιστα έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης είχε ζητήσει τον λόγον.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Το ζήτημα αυτό παρεπέμφθη εις την Νομικήν Επιτροπήν η οποία το εξήτασε, και είμαι εξουσιοδοτημένος να υποδείξω εις τον έντιμον συνάδελφον κ. Σαββίδην ότι αυτό δεν επιβάλλεται από τώρα ως Νόμος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έν μικρόν τεχνικόν θέμα. Υποδεικνύετε εις τα Μέλη της Βουλῆς και όχι εις τον κ. Σαββίδην.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ευχαριστώ διά την διόρθωσιν κ. Πρόεδρε, συμφωνώ πληρῶστα. «Το Υπουργικόν Συμβούλιον», λέγει το άρθρον 13,

αδύναται να εκδώση κανονισμούς», και νομίζω ότι πρέπει να πιστώσωμεν το Υπουργικόν Συμβούλιον με καλήν πίστιν και ότι θα χρησιμοποιήσῃ τας εξουσίας αυτάς καθ' όν τρόπον ωφελεί την οικονομίαν της Δημοκρατίας και τους ελαιοπαραγωγούς. Δεν επιβάλλεται από σήμερα, από της ψηφίσεως του Νόμου, η χρησιμοποίησις χωριστών συσκευαστηρίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Ευχαριστώ τον έντιμον συνάδελφον διά την εξήγησιν που μου έχει δώσει, αλλά αυτό το είχα αντιληφθή και εγώ προηγουμένως. Αλλά εφ' όσον δεν νομίζομεν ότι χρειάζεται, εν τιοιαύτη περιπτώσει διατί το δίδομεν εις το Υπουργικόν Συμβούλιον; Είναι μήπως διότι νομίζομεν ότι έχουν περισσότερο μυαλό από εμάς και κρίσιν;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς δεν θα θέλετε απάντησιν από τον κ. Αναστασιάδην κατά πόσον έχομεν ημείς μυαλό και έχουν εκείνοι περισσότερο από ημάς. Αυτό είναι θέμα του κ. Μικελλίδη!

Θέτω εις ψηφοφορίαν την τροποποιητικήν εισήγησιν του έντιμου Βουλευτού κ. Σαββίδη όπως το 13(ε) απαλειφθῆ.

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ της εισηγήσεως του κ. Σαββίδη;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοί ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις απορρίπτεται.

Εφθάσαμεν αίσίως εις το τελικόν άρθρον.

Υπήρξεν εισήγησις όπως προστεθῆ 15ον άρθρον. Ο κ. Τομπάζος.

Γ. ΤΟΜΠΑΖΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εις την παράγραφον (θ) εις το Ελληνικόν κείμενον η Νομική Επιτροπή εισηγείται μίαν προσθήκην μετά της λέξεως «φυσικών» της λέξεως «χημικών» σταθερών. Δηλαδή η παράγραφος (θ) ως τροποποιείται αναγινώσκειται ως εξής: «(θ) περί καθορισμού των φυσικών και χημικών σταθερών του ελαιολάδου.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εις το Τουρκικόν κείμενον;

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει το ίδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει το ίδιον και εις το Τουρκικόν. Φαίνεται ότι επειδή πρόκειται περί ελαιολάδου, ολισθηρού θέματος, ωλίσθησα και παρέλειψα να θέσω εις ψηφοφορίαν το (στ), (ζ), (η) και (θ).

Υπάρχει αντίρρησις όπως το (στ), (ζ), (η) και (θ) του 13 εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 13 (στ), (ζ), (η) και (θ) εγκρίνονται, του (θ) αναγινώσκόμενον ως εξής: «περί καθορισμού των φυσικών και χημικών σταθερών του ελαιολάδου.»

Υπάρχει εισήγησις όπως προστεθῆ και 15ον άρθρον διά του οποίου θα καθορίζεται η έναρξις της εφαρμογῆς ή της ισχύος του παρόντος Νόμου. Βλέπω ότι το κείμενον της Νομικής Επιτροπής έχει ως εξής: «15. Η ισχύς του παρόντος Νόμου άρχεται την...» Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, επανέρχομαι εις την εισήγησιν την οποίαν έκαμα κατά την προηγουμένην συνεδρίασιν της Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού επανέλθετε εις την εισήγησίν σας θα διακόψω δι' ολίγα λεπτά διά να δώσω την ευκαιρίαν να ανταλλαγούν απόψεις επί του θέματος διότι ασφαλώς δεν είναι θέμα το οποίον θα είναι ανάγκη να συζητηθή εν εκτάσει εις την Βουλήν.

Η Βουλή θα διακόψη δι' έν τέταρτον. Θα συνεχίσωμεν δε μετά την παρέλευσιν του ενός τετάρτου διά την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου. Τα υπόλοιπα θέματα θα αναβληθούν διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής η οποία θα καθορισθή αργότερον.

Ώρα διακοπής 7.00 μ.μ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ώρα ενάρξεως 7.20 μ.μ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Ευρισκόμεθα εις το 15ον άρθρον του Νομοσχεδίου. Ανεγνώσθη το άρθρον αυτό και το μόνον το οποίον πρέπει να συμπληρωθή είναι η ημερομηνία της ενάρξεως της ισχύος του Νόμου αυτού.

Υπάρχει συγκεκριμένη εισήγησις όσον αφορά την ημερομηνίαν αυτήν; Ο κ. Ανδρέας Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, επειδή υπήρξαν αρκετά συζητήσεις λόγω του περιορισμού που επιβάλλει το Νομοσχέδιον νομίζω ότι διά να διευκολυνθούν όλοι, θα κάμω την πρότασιν να εφαρμοσθή ο παρών Νόμος από της 16ης Ιουλίου του τρέχοντος έτους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Διά της εισηγήσεως του κ. Ανδρέα Γιάγκου το άρθρον 15 έχει ως εξής:

«Η ισχύς του παρόντος Νόμου άρχεται την 16ην Ιουλίου 1963».

Υπάρχει ένσταση όπως η εισήγησις εγκριθή;

Μη υπάρχουσης ενστάσεως το άρθρον 15 ως ανεγνώσθη εγκρίνεται.

Ο κ. Χαλίτ.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Εισηγούμαι όπως ο σχετικόν άρθρον αναγνωσθή υπό των Γραμματέων της Βουλής. Διότι νομίζω ότι τούτο ευρίσκειται εις χείρας των γραπτώς. Διά να προληφθή δε οιαδήποτε λεκτική διαφορά, είμαι της γνώμης ότι είναι καλύτερον να αναγνωσθή από το εις χείρας των κείμενον.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Η ανάγνωσις την οποίαν έκαμα εις το Ελληνικόν τουλάχιστον είναι από το γραμμένο κείμενον. Δεν έχω καμίαν ένσταση εάν ο Τούρκος Γραμματέυς αναγνώση εις την Τουρκικήν το κείμενον.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζα.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Δεν είναι ζήτημα το κατά πόσον έχετε ένσταση ή όχι. Διότι σεις δυνατόν να το έχετε αναγνώσει εκ του εις χείρας σας Ελληνικού κειμένου. Ενώ ο διερμηνεύς δυνατόν να μη έχη εις χείρας του έτοιμον Τουρκικόν κείμενον και δυνατόν να έχη κατ' αυτόν τον τρόπον μεταφράσει εις την Τουρκικήν κατά την κρίσιν του. Ενώ εις χείρας του Τούρκου Γραμματέως υπάρχει το ίδιον πράγμα ως Τουρκικόν κείμενον. Συμφώνως δε προς την διαδικασίαν, την οποίαν ηκολούθησαμεν μέχρι σήμερα, τα κείμενα των νόμων αναγιγνώσκονται πάντοτε υπό των Γραμματέων της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τον Τούρκον Γραμματέα της Βουλής όπως αναγνώση το άρθρον 15 ως το έχει ενώπιόν του

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Αναγιγνώσκει το άρθρον 15 εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του άρθρου αυτού; Μη υπάρχουσης ενστάσεως το άρθρον 15 εγκρίνεται.

Η δευτέρα ανάγνωσις ετελείωσεν. Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ελαιολάδου Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κρούουν οι κώδωνες.)

Υπάρχει ένσταση όπως το Νομοσχέδιον αυτό εγκριθή εις Νόμον; Μη υπάρχουσης ενστάσεως το Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Πέμπτην, 2αν Μαΐου του 1963, και ώραν 5ην μ.μ. την ακόλουθον ημερησίαν διάταξιν:

Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, ο περί Ανάπτυξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, Ο περί Ελέγχου Σιτηρών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, ο περί Forest Cyprus Corporation (Αναζήτησις Πετρελαιοειδών) (Συμπληρωματικά Διατάξεις) Νόμος του 1963.

Αυτά αφορούν την Νομοθετικήν Εργασίαν, Εις το Κεφάλαιον Β προστίθεται επίσης Κατάθεσις Νομοσχεδίων.

Υπάρχουν Νομοσχέδια προς κατάθεσιν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Όχι κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μη υπάρχουσης άλλης εργασίας διά σήμερα η παρούσα συνεδρίασις δυνάμει του Άρθρου 76 του Συντάγματος τερματίζεται.

(Ώρα λήξεως 7.25 μ.μ.)

Υπάρχει αντίρρηση όπως το άρθρον 15 ως έχει ενώπιόν του αναγνώσθη εις Τουρκικήν; Μη υπάρχουσης ενστάσεως εγκρίνεται.

Παρακαλώ να αναγνώσθη έν υπόθεσις μία σελίδα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αναγιγνώσκω και υπαγράφω της Επιστολής κατά την ενάρξησιν των πετρελαιοειδών Καρ. 148.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση όπως το άρθρον 15 ως έχει ενώπιόν του αναγνώσθη εις Τουρκικήν; Μη υπάρχουσης ενστάσεως εγκρίνεται.

Παρακαλώ να αναγνώσθη έν υπόθεσις μία σελίδα.

Έλαξεν η δεύτερη ανάγνωσις του Νομοσχεδίου. Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί FOREST CYPRUS CORPORATION (Αναζήτησις Πετρελαιοειδών) (Συμπληρωματικά Διατάξεις) Νόμος του 1963, δε αναγιγνώσκονται δε από μετά του περί Σιτηρών, μετά της

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η δεύτερη ανάγνωσις εις την Τουρκικήν γίνωσιν.

ΤΟΥΡΚΟΣ ΠΟΥΛΕΥΤΗΣ:

(Αναγιγνώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 2ΑΣ ΜΑ·Ι·ΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 5.20 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού εισέλθωμεν εις την συζήτησιν των θεμάτων επί της ημερησίας διατάξεως, θα ήθελα να κάμω την εξής ανακοίνωσιν.

Η Επιτροπή Επιλογής συνεδρίασε σήμερα και αποφάσισεν όπως διορίση τα ακόλουθα πρόσωπα εις τας ακολουθούσας Επιτροπάς.

Επιτροπή επί Οικονομικών Θεμάτων:

Ο κ. Κεμάλ Ντενιζ θα αντικαταστήση τον κ. Νετζιέτ Χουσεΐν.

Εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού ο κ. Ουμίτ Σουλεϊμάν θα αντικαταστήση τον Δρα Μπουρχάν Ναλπάντογλου.

Θα αρχίσωμεν την συζήτησιν των θεμάτων επί της ημερησίας διατάξεως με το τέταρτον θέμα «ο περί FOREST CYPRUS CORPORATION (Αναζήτησις Πετρελαιοειδών) (Συμπληρωματικά Διατάξεις) Νόμος του 1963».

Παρακαλείται ο Πρόεδρος της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Εάν απουσιάξη ο Πρόεδρος παρακαλώ όπως.....

Εν τάξει ευχαριστώ.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ FOREST CYPRUS CORPORATION (ΑΝΑΖΗΤΗΣΙΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ) (ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Στέλιος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος

Μιχαλάκης Σαββίδης

Εζεκίας Παπαϊωάννου

Ανδρέας Γιάγκου

Λέλλος Δημητριάδης

Ραματάν Τζεμίλ.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 25ην Απριλίου 1963.

Η Επιτροπή κατόπιν προσεκτικής μελέτης των διατάξεων του Νομοσχεδίου ως και της υπό του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας υποβληθείσης Αιτιολογικής Εκθέσεως διεπίστωσεν ότι αι διατάξεις αύται είναι αναγκαίαι διά την προσήκουσαν λειτουργίαν του Forest Cyprus Corporation και διά τούτο εισηγάται την εις Νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου ως τούτου υπεβλήθη εις την Βουλήν.

Ο κ. Παπαϊωάννου, όστις εξέφρασεν ήδη τας απόψεις του κατά την υπό της Βουλής ψήφισιν του βασικού Νόμου, δεν επιθυμεί να επαναλάβη ταύτας, και ως εκ τούτου απέσχε της ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΤΟΥΡΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεδομένου ότι ηγέρθησαν αμφιβολαί περί την ερμηνείαν της Συμφωνίας ήτις περιλαμβάνεται εν τω Πίνακι του περί Συμφωνίας μετά του Forest Cyprus Corporation (Επικυρωτικού) Νόμου του 1962, εν αναφορά προς τα δικαιώματα της Εταιρείας όπως εισέρχηται και διεξάγη ερεύνας δι' αναζήτησιν πετρελαιοειδών επί ιδιωτικής ιδιοκτησίας και δεδομένου ότι κρίνεται ευκαταίον όπως διευκρινισθή η κατάστασις και ληφθή προσωρινή πρόνοια διά την ακολουθητέαν διαδικασίαν διαρκούσης της τοιαύτης αναζήτησεως:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προίμιον εγκριθής;

Υπάρχει μία αποχή.

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το προίμιον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως ο συνοπτικός τίτλος, άρθρα 1 και 2 — Ερμηνεία, εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης.....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εις την ερμηνείαν «Υπουργός» εις το Ελληνικόν κείμενον υπάρχει μία προσθήκη. Εις το τέλος της δευτέρας γραμμής μετά την λέξιν πρόσωπον να προστεθή «του Υπουργείου του».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εις το Τουρκικόν κείμενον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, υπάρχει εις το Τουρκικόν κείμενον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον έντιμον Γραμματέα όπως εις το Ελληνικόν κείμενον, εις τον ορισμόν «Υπουργός», άρθρον 2, προσθήκη εις το τέλος της δευτέρας γραμμής μετά την λέξιν πρόσωπον τας λέξεις του Υπουργείου του και μονογραφήση ταύτας.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 1ον και 2ον άρθρον εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

Παρακαλώ να σημειωθή ότι υπάρχει μία αποχή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δικαιώματα και υποχρεώσεις της Εταιρείας κατά την αναζήτησιν πετρελαιοειδών Κεφ. 148.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 3ον άρθρον εγκριθής; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

Παρακαλώ να σημειωθή ότι υπάρχει μία αποχή.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου. Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί FOREST CYPRUS CORPORATION (Αναζήτησις Πετρελαιοειδών) (Συμπληρωματικά Διατάξεις) Νόμος του 1963, θα αναγινώσκηται δε ομού μετά του περί Συμφωνίας μετά του

FOREST CYPRUS CORPORATION (Επικυρωτικού) Νόμου του 1962.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες).

Παρακαλώ να σημειωθή ότι υπάρχει μία αποχή.

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον. Ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας όπως αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Τον Πρόεδρον Επιτροπής Δημοσίων Έργων.

A. ΑΛΤΑ·Ι·:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

A. Μ. Μπερπερόγλου, Πρόεδρος

Στέλιος Μιχαηλίδης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Ραματάν Τζεμλ

Η Επιτροπή εξήτασε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνδριάσιν αυτής λαβούσαν χώραν την 11ην Μαρτίου 1963, από της 3ης μ.μ. μέχρι της 6ης μ.μ. Εις την συνδριάσιν ευηρεστήθη όπως παραστή και η Υπουργός Δικαιοσύνης ήτις και διεφώτισε τα παρόντα μέλη επί διαφόρων αφορώντων εις τας διατάξεις του υπό μελέτην Νομοσχεδίου θεμάτων.

2. Η Επιτροπή προέβη εις σύγκρισιν του Νομοσχεδίου προς τους νόμους παρομοίων αρχών εν Αγγλία καθώς επίσης και προς την αφορώσαν εις την Αρχήν Ηλεκτρισμού και το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου νομοθεσίαν.

Κατόπιν εξαντλητικής μελέτης του Νομοσχεδίου η Επιτροπή αποφάσισεν όπως εισηγηθή τας ακόλουθους προσθήκας, απαλείψεις και/ή τροποποιήσεις προκειμένου να επιτευχθή εναρμόνισις του Νομοσχεδίου προς παρομοίας φύσεως δοκιμασθείσαν νομοθεσίαν:

(α) Ει την πέμπτην γραμμήν του άρθρου 9Α(1) να προστεθή η λέξις «γενικόν» προ της λέξεως «δημόσιον».

(β) Το άρθρον 9Α(2) να διαγραφή και να αντικατασταθή διά του ακόλουθου:

«(2) Η Αρχή οφείλει να εφοδιάζη τον Υπουργόν δι' εκθέσεων, λογαριασμών και και λοιπών πληροφοριών ας ούτος ήβηλεν απαιτήσει αναφορικάς προς την ιδιοκτησίαν και δραστηριότητα της Αρχής, και θα παρέχη εις αυτόν πάσαν ευκολίαν προς εξέλεξιν των παρασχεθεισών πληροφοριών, καθ' ον χρόνον και τρόπον ήβηλεν ούτος ευλόγως απαιτήσει».

(γ) Εις το άρθρον 10(3) να προστεθούν τα ακόλουθα αμέσως μετά τας τελευταίας λέξεις «δραστηριοτήτων αυτής»:

«τηρουμένων των υπό της Αρχής εκάστοτε παρεχομένων αυτών οδηγιών».

(δ) Να διαγραφή το άρθρον 10(4).

3. Η Επιτροπή ωσαύτως εξήτασε το σχετικόν άρθρον του βασικού Νόμου (Κεφ. 302) το αναφερόμενον εις τον διορισμόν του Ελεγκτού, και αποφάσισε να εισηγηθή την τροποποίησιν του άρθρου 20(2) του βασικού Νόμου εις τρόπον ώστε ο διορισμός του Ελεγκτού να υπόκειται εις την έγκρισιν του Υπουργού.

4. Η Επιτροπή έχει την γνώμην ότι κατόπιν των ως άνω ειρημένων προσθηκών, απαλείψεων και/ή τροποποιήσεων, το Νομοσχέδιον δέον να παραπεμφθή εις την Νομικήν Επιτροπήν προς εξέτασιν τούτων και σύνταξιν της τροποποιήσεως του άρθρου 20(2) ως γίνεται εισήγησις εν τη τρίτη παραγράφω ανωτέρω καθ' όσον αφορά την νομικήν πλευράν του Νομοσχεδίου. Άλλως, η Επιτροπή εισηγείται εις την Βουλήν την έγκρισιν του Νομοσχεδίου ως τούτο ετροποποιήθη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:—

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 1ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 1ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 2 του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του βασικού Νόμου και παρεμβολή νέου άρθρου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εις το άρθρον 3(1) εισηγούμαι την αντικατάστασιν της φράσεως «κατόπιν γνωμοδοτήσεως» διά της φράσεως «αφού ακούση τας απόψεις».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βλέπω ότι εις άλλα Νομοσχέδια η φράσις η οποία χρησιμοποιείται είναι «αφού ακούση τας απόψεις», όπως π.χ. εις το Τροποποιητικόν Νομοσχέδιον περί Ελέγχου Σιτηρών. Θα έπρεπεν επομένως να υπάρχει ομοιομορφία διά να μη γεννώνται ζητήματα ερμηνείας. Εις το Τουρκικόν κείμενον;

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Υπάρχει διαφορά μεταξύ της διατυπώσεως εις αυτά τα σχετικά νομοσχέδια και της διατυπώσεως εις το περί Ελέγχου Σιτηρών Νομοσχέδιον αυτή δε δεν είναι διαφορά εις το Ελληνικόν ή το Τουρκικόν κείμενον. Υπάρχει κατ' ουσίαν διαφορά εις το κοινόν κείμενον. Εις τον περί Ελέγχου Σιτηρών Νόμον χρησιμοποιείται η φράσις «hearing the views of» ενώ εις τα άλλα νομοσχέδια περί Αρχής Ηλεκτρισμού, ΣΥΤΑ και ΡΙΚ χρησιμοποιείται η φράσις «after consultation with».

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ο σκοπός του CONSULTATION αυτού, της συσκέψεως, είναι διά να ακουσθούν αι απόψεις. Δεν πρόκειται περί γνωμοδοτήσεως αλλά περί απόψεων. Και εισηγούμαι ότι το πνεύμα εκείνου ο οποίος συνέταξε το Νομοσχέδιον αυτό αποδίδεται περισσότερο και καλύτερον εάν αντικατασταθή η φράσις «κατόπιν γνωμοδοτήσεως» διά του «αφού ακούση τας απόψεις».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ασφαλώς δεν είναι θέμα λεκτικής τροποποίησης αλλά θέμα τροποποίησης ουσίας. Εάν χρησιμοποιηθεί η φράση «αφού ακούση τας απόψεις», η ερμηνεία του νομικού κείμενου θα είναι ότι ο αρμόδιος Υπουργός υποχρεούται να ακούση τας απόψεις αλλά δεν υποχρεούται να τας υιοθετήσει, ενώ εις το κείμενον, όπως είναι διατυπωμένον, ακατόπιν γνωμοδότησεως της Αρχής» ο Υπουργός δύναται να εκδίδη προς ταύτην οδηγίας γενικής φύσεως. Γεννάται επομένως το πρόβλημα τι ακριβώς το Νομοσχέδιον επιδιώκει και το θέμα της νομικής ερμηνείας θα έχη περίπου ως εξής.

Δίδει το δικαίωμα εις τον Υπουργόν να εκδίδη οδηγίας προς την Αρχήν Τηλεπικοινωνιών κατόπιν γνωμοδότησεως της Αρχής. Ασφαλώς η γνωμοδότησις δεν θα είναι εάν θα εκδώση οδηγίας η όχι αλλά η γνωμοδότησις θα αναφέρεται εις το θέμα των οδηγιών, εις την ουσίαν των οδηγιών.

Ποίος ο σκοπός του νομοθέτου; Ο σκοπός του νομοθέτου είναι να δεσμεύση τον Υπουργόν να εκδώση οδηγίας συμφώνως της γνώμης της Αρχής ή να αφήση το δικαίωμα εις τον Υπουργόν να υιοθετήσει την γνώμην ή όχι;

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Αυτό το θέμα εξητάσθη εις την Επιτροπήν Νομικών, μάλιστα δε παρετηρήθη η διαφορά μεταξύ αυτών των τριών νομοσχεδίων και του περί Ελέγχου Σιτηρών Νόμου. Αλλ' εφ' όσον υποβάλλεται μία νέα εισήγησις, η συζήτησις εδώ, εντός της Βουλής, επί της σημασίας και των επιπτώσεων της τροποποίησης, η οποία προτάθη, ίσως ουδέν αποτέλεσμα είναι δυνατόν να φέρη. Δι' αυτόν τον λόγον είμαι της γνώμης ότι θα ήτο καλόν να επιτραπή σύντομον διάλειμμα διά να καταστή δυνατή η εκ νέου συζήτησις τούτου εις την Επιτροπήν Νομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ενθυμούμαι πολύ καλά ότι το θέμα εξητάσθη εις την Νομικήν Επιτροπήν και έγινε η διόρθωσις συμφώνως με την τροπολογίαν την οποίαν κάμνω αυτήν την στιγμήν, υιοθετήθη δηλαδή η φράσις «αφού ακούση τας απόψεις» και είναι γεγονός ότι με εξέπληξε το γεγονός ότι εις το κείμενον το οποίον έχομεν σήμερα ενώπιόν μας δεν έγινε η διόρθωσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Δυστυχώς η διαφορά μεταξύ του «consultation» και του «hearing the views» έγινε δεκτή εις την Επιτροπήν Νομικών. Δεν γνωρίζω τι έκαμεν εις το Ελληνικόν κείμενον τα Ελληνικά μέλη της Επιτροπής Νομικών. Αλλ' η επ' αυτού του θέματος δήλωσις του Προέδρου της Επιτροπής Νομικών δεν εκφράζει την πραγματικότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν υπάρχει λόγος να συζητηθή το τι έγινε εις την Επιτροπήν Νομικών Θεμάτων όταν το Νομοσχέδιον ευρίσκειτο υπό εξέτασιν υπό της αρμοδίας Επιτροπής.

Επανεπιλημμένως έχω τονίσει ότι το τι συμβαίνει εις την Επιτροπήν εκτός εάν συμπεριλαμβάνεται εις την έκθεσιν, δεν είναι θέμα το οποίον εξετάζει η Βουλή. Η ίδια δυσκαλία θα υπάρξη εν σχέσει με το δεύτερον Τροποποιητικόν Νομοσχέδιον το οποίον αναφέρεται εις τον περί Ηλεκτρισμού Τροποποιητικόν Νόμον. Το θέμα είναι θέμα το οποίον πρέπει να εξετασθή υπό της Νομικής Επιτροπής, διότι ασφαλώς είναι θέμα κατά πόσον το Νομοσχέδιον πρέπει να δεσμεύση τον Υπουργόν να υιοθετήσει τας απόψεις της Αρχής και να εκδώση οδηγίας προς την Αρχήν επί τη βάσει των απόψεων της Αρχής ή κατά πόσον ο Υπουργός πρέπει να ακούση τας

απόψεις και εάν συμφωνή με τας απόψεις να εκδώση τας αντιστοίχους οδηγίας.

Ο κ. Αναστασιάδης και κατόπιν ο κ. Τίτος Φάνος.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Λυπούμαι διότι ο μόνος από την Νομικήν Επιτροπήν ο οποίος δεν ενθυμείται την συζήτησιν είναι ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν πρόκειται ενώπιον της Βουλής να συζητήσωμεν το τι έγινε εις μίαν Επιτροπήν της Βουλής. Αυτός είναι κανών απαραβάτος. Μόνον ό,τι περιέχεται εις την έκθεσιν της Επιτροπής ενδιαφέρει την Βουλήν και όχι ποία απόψεις αντιηλλάγησαν. Τα πρακτικά της συζητήσεως δεν είναι ενώπιον της Βουλής.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Δεν πρόκειται να δώσω συνέχειαν, κ. Πρόεδρε. Απλώς θα ήθελα να πω ότι πολύ ορθώς ανελύθη εκ μέρους σας το όλον ζήτημα. Εάν πρόκειται να δέσωμεν τας χείρας του Υπουργού τότε θα υιοθετήσωμεν το ακατόπιν γνωμοδότησεως». Εάν όμως πρόκειται ο Υπουργός να μην είναι δεσμευμένος να ακολουθήση τας απόψεις της Αρχής, αλλά να εναπόκειται εις αυτόν, αφού ακούση τας απόψεις να εκδίδη γενικώς οδηγίας, ως αναφέρεται εις το άρθρον αυτό, και εισηγούμαι ότι αυτός είναι ο σκοπός και το πνεύμα της τροπολογίας, διότι διαφορετικά δεν θα υπήρχε καμμία σκοπιμότης να έλθη το Νομοσχέδιον αυτό, εφ' όσον ο Υπουργός θα παρέμενε δεσμιος εις τας απόψεις της Αρχής, κατόπιν, όπως, είπα, της αναλύσεως την οποίαν εκάμετε, νομίζω πως η Βουλή είναι εις θέσιν να αποφασίση αυτήν την στιγμήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, όπως πολύ ορθώς παρετηρήσατε η διαφορά μεταξύ της διατυπώσεως η οποία ευρίσκεται ενώπιόν μας και της εισηγήσεως του εντίμου συναδέλφου κ. Αναστασιάδη αφορά σαφώς εις θέμα ουσίας και δεν πρόκειται περί του ποία εκ των δύο διατυπώσεων είναι η ορθότερα από νομικής πλευράς. Συνεπώς φρονώ ότι η αρμοδια Επιτροπεία διά να εξετάσθη το θέμα δεν είναι η Νομική Επιτροπεία αλλά η Επιτροπεία η οποία εξετάζει την ουσίαν του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου και η οποία είναι η Επιτροπή Συγκοινωνιών και Δημοσίων Έργων.

Προσωπικώς, κ. Πρόεδρε δεν νομίζω ότι χρειάζεται να ζητηθή από οιαδήποτε Επιτροπείαν να εξετάσθη το θέμα αυτό, συμφώνω δε εις τούτο μετά του εντίμου συναδέλφου κ. Αναστασιάδη ότι το θέμα ημπορεί κάλλιστα να συζητηθή τώρα κατά την δευτέραν ανάγνωσιν από του βήματος της Βουλής ως θέμα ουσίας, και αφού η ολομέλεια της Βουλής σχηματίση γνώμην επί του θέματος, να κληθή αύτη να αποφανθή υπέρ της μιάς ή της άλλης διατυπώσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Γίνεται αντιληπτόν ότι ωρισμένοι Συναδέλφου, παρά το γεγονός ότι υπάρχει διαφωνία, θέλουν να δημιουργήσουν μίαν τεχνητήν ασυμφωνίαν και να προκαλέσουν συζητήσεις εις την Βουλήν. Εξ όσων ήκουσα εκ των λεγθέντων μέχρι τούδε, ουδείς Βουλευτής ισχυρίσθη ότι αι συστάσεις, τας οποίας θα διατυπώνη η εμφανιζομένη εις τα υπό συζήτησιν Νομοσχέδια Αρχή θα δεσμεύουν τον Υπουργόν. Το όλον ζήτημα προκύπτει εκ μιας διαφοράς εις την διατύπωσιν. Επειδή δεν θα είναι δυνατόν να γίνη καλώς αντιληπτόν από την μετάφρασιν, θα ήθελα να εξηγήσω το ζήτημα χρησιμοποιών τας Αγγλικάς εκφράσεις. Εις τα νομοσχέδια αυτά χρησιμοποιείται ο όρος «consultation». Όλοι μας γνωρίζομεν ότι εκείνος, ο οποίος κάμνει «consultation», δεν δεσμεύεται από αυτό. Η άλλη

φράσις η χρησιμοποιουμένη εις το περί Ελέγχου Σιτηρών Νομοσχέδιον είναι η φράσις «hearing the views». Τα ακουόμενα, τα λαμβανόμενα «views» επίσης δεν δεσμεύουν τον λαμβάνοντα ταύτα. Η διαφορά από αυτό προέρχεται. Οι οργανισμοί, οι οποίοι γίνονται «consulted» εις τα υπό συζήτησιν νομοσχέδια, είναι τα Διοικητικά Συμβούλια, τα οποία διοικούν απ' ευθείας τα Ιδρύματα. Εις το περί Ελέγχου Σιτηρών Νομοσχέδιον υπάρχει θέμα να ακουώνται αι απόψεις μερικών οργανισμών ευρισκομένων εκτός του Συμβουλίου. Δηλαδή, οι Οργανισμοί, των οποίων αι απόψεις θα λαμβάνονται, είναι Οργανισμοί ευρισκόμενοι εκτός του Συμβουλίου. Εις την πράξιν δεν νομίζω ότι η διαφορά μεταξύ «consultation» και «hearing the views» θα σημαίνη οτιδήποτε εις την πραγματικότητα. Κατά την ιδιάν μου αντίληψιν, όταν λέγωμεν κάκω «consultation» με κάποιον παρ' όλον ότι δεν δεσμεύομαι από την σύστασιν του, σημαίνει ότι θα δοθή εις αυτήν κάπως μεγαλύτερα εκτίμησις. Ενώ, όταν χρησιμοποιήται η φράσις «hearing the views», κατ' εμέ δεν σημαίνει ότι αι συστάσεις του γίνονται δεκταί, αλλά ότι η σημασία των απόψεών του εξασθενίζει κάπως. Εις την Τουρκικήν γλώσσαν υπάρχουν χωρισταί εκφράσεις διά να εκφράσουν τας φράσεις «consultation» και «hearing the views». Φαντάζομαι ότι εις τα Ελληνικά υπάρχει και δύναται να ευρεθί φράσις, η οποία θα αποδώση το «consultation». Δεν είναι καθήκον μου να είπω ποία είναι αυτή. Φαντάζομαι ότι και οι Έλληνες συνάδελφοι, οι οποίοι έχουν αγορεύσει επ' αυτού του θέματος, θα παραδεχθούν ότι το «consultation» δεν δεσμεύει τον λαμβάνοντα τούτο και θα δεχθούν όπως χρησιμοποιήθι η Ελληνική έκφρασις, η οποία αντιστοιχεί εις το «consultation», δεν θα επιμένουν δε να χρησιμοποιήθι οπωσδήποτε η έκφρασις η οποία χρησιμοποιείται εις το περί Ελέγχου Σιτηρών Νομοσχέδιον, διότι, και μεν τούτο σημαίνει ότι εις την πράξιν το αποτέλεσμα είναι το ίδιον, η σημασία της, όμως, είναι κάπως διαφορετική.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εκ της διεξαχθείσης συζήτησεως προκύπτει ότι ουδείς ισχυρίζεται ότι ο Υπουργός πρέπει να δεσμεύεται από τας απόψεις της Αρχής. Υπάρχει όμως ισχυρισμός ότι, επειδή εις το κείμενον των Νομοσχεδίων περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών και περί Ηλεκτρισμού, εις το Αγγλικόν κείμενον χρησιμοποιούνται αι λέξεις AFTER CONSULTATION, ενώ εις το περί Σιτηρών χρησιμοποιείται η έκφρασις εις το Αγγλικόν κείμενον AFTER HEARING THE VIEWS, υπάρχει διαφορά μεταξύ του όρου αφού ακούση τας απόψεις και της ορολογίας AFTER CONSULTATION.

Εφ' όσον όμως επί του βασικού θέματος του θέματος αρχής ουδείς ισχυρίζεται ότι πρέπει να δεσμευθί ο Υπουργός με τας απόψεις, είναι θέμα της Επιτροπής Νομικών όπως χρησιμοποιήση την ανάλογον Ελληνικήν ορολογίαν και εις τας δύο περιπτώσεις, αντιλαμβάνομαι δε εκ της αγορεύσεως του εντίμου Βουλευτού κ. Χαλίτ Αλή Ριζά ότι τουλάχιστον εις το Τουρκικόν κείμενον δεν υπάρχει ανάγκη τροποποιήσεως λόγω του ότι η ανάλογος ορολογία εχρησιμοποιήθη εις την Τουρκικήν γλώσσαν και εις τας δύο περιπτώσεις.

Επομένως η Βουλή θα διακόψι δι' έν τέταρτον, η δε Νομική Επιτροπή θα εξετάση το Ελληνικόν κείμενον του Νομοσχεδίου περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών και το κείμενον του Νομοσχεδίου περί Ηλεκτρισμού απλώς διά σκοπούς τροποποιήσεως, εάν χρειάζεται η τροποποίησις εις την χρησιμοποιηθείσαν ορολογίαν εις τα δύο κείμενα.

Η Βουλή θα συνεχίση εις τας 6.15 μ.μ., 6.20 μ.μ.

(Ώρα διακοπής 6.05 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 6.30 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζομεν με την συζήτησιν του Νομοσχεδίου περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Νομικών Θεμάτων να πληροφορήση το Σώμα κατά πόσον εις το άρθρον 3(1) έγινε λεκτική τροποποίησις.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε,

Η σύστασις της Νομικής Επιτροπής αναφορικώς προς το εγερθέν θέμα είναι η ακόλουθος: Όπως αντί της φράσεως «κατόπιν γνωμοδοτήσεως» τοποθετήθι η φράσις «κατόπιν συμβουλευτικής γνωμοδοτήσεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δηλαδή να προστεθί η λέξις «συμβουλευτικής».

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

«Συμβουλευτικής».

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά διεβεβαίωσε τα ελληνικά Μέλη της Επιτροπής ότι η ιδέα της συμβουλευτικής γνωμοδοτήσεως είναι ενσωματωμένη εις το Τουρκικόν κείμενον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με άλλα λόγια το Τουρκικόν κείμενον χρειάζεται τροποποίησιν.

Παρακαλώ τον έντιμον έλληνα Γραμματέα της Βουλής όπως εις το άρθρον 3(1), εις την πρώτην γραμμήν και μετά από την λέξιν «κατόπιν» προσθέση την λέξιν «συμβουλευτικής» ούτως ώστε να έχη ως εξής: «ο Υπουργός δύναται κατόπιν συμβουλευτικής γνωμοδοτήσεως της αρχής.....» και να μονογραφήση την τροποποίησιν. Υπάρχει αντίρρησις όπως το άρθρον 3 εγκριθί; 3 (1), 3(2); Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 3ον άρθρον, 3(1), 3(2), εγκρίνονται μετά της λεκτικής τροποποιήσεως ως έγινεν εισήγησις υπό της Επιτροπής Νομικών.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αντικατάστασις του άρθρου 10 του βασικού Νόμου διά νέων άρθρων. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του εδαφίου (2) του άρθρου 20. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 5ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ωρισμένα μικρότερα τροποποιήσεσις. Άρθρον 6. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 6ον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 6ον άρθρον εγκρίνεται. Πίναξ, άρθρον 6. Υπάρχει αντίρρησις όπως ο Πίναξ εγκριθί; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ο Πίναξ εγκρίνεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγινώσκηται δε ομού μετά του περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών Νόμου (αναφερομένου εν τοις επεξής, εν τω παρόντι Νόμω, ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθί εις νόμον; (Κρούουν οι κώδωνες). Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963. Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Εμπορίου

και Βιομηχανίας να αναγνώση την έκθεση της Επιτροπής εις την Βουλήν. Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Νομικών να με αντικαταστήση δι' ολίγα λεπτά.

(Ο κ. Αναστασιάδης αντικαθίστα τον Πρόεδρον κ. Γλ. Κληρίδη).

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Στέλιος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος

Λέλλος Δημητριάδης

Μιχαήλ Σαββίδης

Ραματάν Τζεμίλ

Ανδρέας Ζιαρτίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Ε. Παπαϊωάννου)

Ιμπραχίμ Ορχάν.

Η Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας συνεζήτησε το ρηθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 4ην Απριλίου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρέστησαν η Υπουργός Δικαιοσύνης ως και οι νομικοί σύμβουλοι της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, οίτινες παρέσχον εις τα μέλη της Επιτροπής όλας τας ζητηθείσας πληροφορίες.

Κατόπιν ανταλλαγής απόψεων η Επιτροπή αποφάσισεν ομοφώνως όπως παραπέμψη εις την Νομικήν Επιτροπήν τα ακόλουθα σημεία:

1. Επειδή η παρούσα Επιτροπή αποφάσισεν όπως το Νομοσχέδιον τροποποιηθῆ κατά τοιοῦτον τρόπον ὥστε να καθιστά σαφές ὅτι η Εκτελεστικὴ Εξουσία δεν πρέπει να ἔχη ἐξουσίαν να ἐπεμβαίη εις τὴν διαχείρισιν των καθ' ἡμέραν υποθέσεων τῆς Αρχῆς, ἡ Νομικὴ Επιτροπὴ παρεκλήθη ὡπως ἐπιφέρῃ τὴν τροποποίησιν ταύτην.

Διὰ τὸν σκοπὸν τούτον υπερβλήθη εισηγήσις ὡπως τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Νομοσχεδίου ἐπανασυνταχθῆ διὰ ἀκολουθίας:

Τροποίησις τοῦ βασικοῦ Νόμου καὶ παρεμβολὴ νέου ἄρθρου.

5. Ο βασικός Νόμος διὰ τοῦ παρόντος τροποποιεῖται, τίθεται δε ἐν αὐτῷ, ἀμέσως μετὰ τὸ ἄρθρον 9, τὸ ἀκόλουθον νέον ἄρθρον ὑπὸ τὴν ἐπισημασίαν: ΕΞΟΥΣΙΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΥ.

9Α.(1) Ο Υπουργός δύναται, κατόπιν γνωμοδοτήσεως τῆς Αρχῆς, να ἐκδίδῃ πρὸς ταύτην ὁδηγίας γενικῆς φύσεως, ὡς πρὸς τὴν ἐνάσκησιν των ἀρμοδιοτήτων αὐτῆς, ἀναγκαίας διὰ τὸ γενικὸν συμφέρον τῆς Δημοκρατίας, ἡ δε Αρχὴ οφείλει να ἐφαρμόζῃ πᾶσαν τοιαύτην ὁδηγίαν:

Νοεῖται ὅτι οὐδὲν των ἐν τῷ παρόντι ἐδαφίῳ διαλαμβανόμενων θα ἐφαρμόζῃται ἐπὶ παντός ζητήματος ἀφορῶντος εις τὴν συνήθη διοίκησιν καὶ διαχείρισιν των υποθέσεων καὶ ἐργασιῶν τῆς Αρχῆς ἢ δευτερευόντων ἢ παρεμπιπτόντων τοιούτων.

(2) Ἡ Αρχὴ οφείλει να παρέχῃ εις τὸν Υπουργὸν κατ' ἀπαιτήσιν αὐτοῦ, ἐκθέσεις, λογαριασμοὺς καὶ λοιπὰς πληροφορίες σχετιζομένας πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τας δραστηριότητας αὐτῆς: ἡ Αρχὴ οφείλει ὡσαύτως να παρέχῃ εις τὸν Υπουργὸν πᾶσαν εὐκολίαν πρὸς ἐξέλεξιν των τοιούτων πληροφοριῶν, καθ' ὃν χρόνον καὶ

τρόπον ἤθελεν οὗτος εὐλόγως ἀπαιτήσῃ.

(2) Ἐτέρα τροποποίησις ἀποφασισθεῖσα ὑπὸ τῆς Επιτροπῆς ὡπως ἐπινεχθῆ εἶναι ἡ προσθήκη τοῦ ἀκολουθοῦ νέου ἄρθρου 8 μετὰ τὸ παρὸν ἄρθρον 7, των ἐπομένων ἄρθρων ἐπαναριθμουμένων ἀναλόγως.

8. Το ἐδάφιον 3 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ βασικοῦ Νόμου διὰ τοῦ παρόντος τροποποιεῖται, ἀντικαθίσταται δε ἡ ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ τεθειμένη τελεία διὰ διπλῆς στιγμῆς, καὶ προστίθεται ἡ ἀκόλουθος ἐπιφύλαξις:

Νοεῖται ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἐδαφίου δεν ἐφαρμόζονται ἐπὶ χρεωγράφων ἐκδιδόμενων ὑπὸ τῆς Αρχῆς δυνάμει των ὄρων, καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς ὄρους, οἰασθήποτε συμβάσεως δανείου συναφθείσης ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῆς Δημοκρατίας, ἢ ἐφ' ἧς παρίσταται ὡς ἐγγυητῆς ἡ Δημοκρατία.

Σκοπὸς τῆς τροποποιήσεως αὐτῆς εἶναι να διευκρινισθῆ ὅτι εις περιπτώσεις καθ' ἃς συνάπτεται δάνειον ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῆς Δημοκρατίας καὶ τὰ γραμμάτια ἢ γραμμάτια εις διαταγὴν ἐκδίδονται δυνάμει των ὄρων τοῦ τοιοῦτου δανείου ἢ δανείων, ἐφ' ὧν παρίσταται ὡς ἐγγυητῆς ἡ Δημοκρατία, ἡ ἐκδοσις οἰωνδήποτε Κανονισμῶν ἀναφορικῶς πρὸς γραμμάτια ἢ γραμμάτια εις διαταγὴν εἶναι περιττὴ καὶ δυνατὸν να καθυστερήσῃ τὴν ἀνάληψιν χρημάτων δυνάμει τοῦ δανείου, ἀτίνα χρήματα δυνατὸν να εἶναι ἐπείγοντως ἀναγκαία διὰ τοὺς σκοποὺς διὰ τοὺς οἰοῦσιν συνάπτεται τὸ δάνειον, δυνατὸν δε ἐπίσης να καθυστερήσῃ τὴν συμμόρφωσιν πρὸς τοὺς ὄρους τοῦ τοιοῦτου δανείου.

Ἡ Επιτροπὴ συνήλθε καὶ πάλιν τὴν 26ην Απριλίου 1963 πρὸς μελέτην τῆς ἐκθέσεως τῆς Νομικῆς Επιτροπῆς ἐπὶ των παρεπεμφθέντων πρὸς αὐτὴν σημείων, καὶ ἀπεφάσισε ὡπως υιοθετήσῃ τας εισηγήσεις τῆς Νομικῆς Επιτροπῆς ὡς πρὸς τὰ ἀκόλουθα σημεία:

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον σημεῖον ἡ Νομικὴ Επιτροπὴ φρονεῖ ὅτι ἡ πρόθεσις τῆς Επιτροπῆς αὐτῆς ἐκκληροῦται διὰ τῆς διαγραφῆς των λέξεων ἀσκήσῃ καὶ ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ ἐδαφίου (1) τοῦ ἄρθρου 9Α καὶ ἀνεῦ τῆς προσθήκης τῆς ἐπιφύλαξεως τοῦ ἐδαφίου τούτου.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον σημεῖον ἡ Νομικὴ Επιτροπὴ συνήλθε πλῆρως μετὰ τῆς Επιτροπῆς αὐτῆς.

Ἡ Επιτροπὴ αὕτη εὐρίσκειται ἐν πλῆρει συμφωνίᾳ πρὸς τας εισηγήσεις τῆς Νομικῆς Επιτροπῆς.

Ὅθεν, ἡ Επιτροπὴ αὕτη καλεῖ τὴν Βουλήν ὡπως ἐγκρίνη τὸ Νομοσχέδιον εις Νόμον, ἐνσωματούσα τας ὡς ἀνω τροποποιήσεις καὶ προσθήκας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλῶ ὡπως ἡ ἐκθεσις ἀναγνωσθῆ εις τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν.

ΑΖΙΖ ΑΛΤΑΪ:

(Ἀναγινώσκει τὴν ἐκθεσιν εις τὴν Τουρκικὴν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς: Ἐφ' ὅσον δεν υπάρχουν ὀμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἐντιμοὶ Γραμματεῖς να προβοῦν εις τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου ἡ ὁποία θα γίνῃ δι' ἀναγνώσεως των ἀριθμῶν των ἄρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἡ Βουλὴ των Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολουθῶς:

Συνοπτικὸς τίτλος, ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησης ὡπως ὁ συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκριθοῦν:

Μη ὑπαρχούσης ἀντίρρησης, ὁ συνοπτικὸς τίτλος καὶ τὸ πρῶτον ἄρθρον ἐγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του βασικού Νόμου και αντικατάστασις ωρισμένων όρων. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθί; Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού Νόμου, άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Το άρθρον 3, εάν δεν απατώμαι, είναι το άρθρον το οποίον αφορά το ίδιον σημειόν το οποίον ηγέρθη εις τον προηγούμενον Νόμον. Όχι, το άρθρον 3 αφορά τον ορισμόν του «Υπουργού». Λυπούμαι. Πάντως όταν θα έλθωμεν εις το άρθρον εκείνο το οποίον εγείρει το ίδιον σημειόν.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το έχω υπ' όψιν μου.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Ελπίζω ότι θα γίνη διάρθρωσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 3ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις του άρθρου και αντικατάστασις αυτού διά νέου άρθρου. Άρθρο 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του βασικού Νόμου και παρεμβολή νέου άρθρου. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το άρθρον 5, «Εξουσία Υπουργού», 9Α.—(1), «Ο Υπουργός δύναται κατόπιν συμβουλευτικής γνωμοδοτήσεως», μετά από την λέξιν «κατόπιν» παρακαλώ τον έντιμον Γραμματέα να προσθήσῃ την λέξιν «συμβουλευτικής». «Κατόπιν συμβουλευτικής γνωμοδοτήσεως», και να μονογραφήσῃ το κείμενον.

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 5ον εγκριθί; Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 10 και παρεμβολή νέου εδαφίου. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 6ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το 6ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του βασικού Νόμου και παρεμβολή νέου άρθρου. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 7ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το 7ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του εδαφίου (3) του άρθρου 19 του βασικού Νόμου. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 8ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το 8ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του βασικού Νόμου και παρεμβολή νέου άρθρου. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 9ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το 9ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις του άρθρου 20 και αντικατάστασις αυτού διά νέου άρθρου. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 10ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το 10ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 21 του βασικού Νόμου. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 11ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το 11ον άρθρον εγκρίνεται.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως ο βασικός Νόμος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθί εις Νόμον; Μη υπάρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Ελέγχου Σιτηρών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963. Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Σιτηρών να αναγνώσῃ την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΑΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΙΤΗΡΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Επιτροπή Οικονομικών.

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος

Στέλιος Μιχαηλίδης

Πάυλος Παύλου

Ιωσήφ Γιαμάκης

Γιάγκος Ποταμίτης

Νεπήλ Ναπή.

Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

Ανδρέας Γιάγκου, Πρόεδρος

Χαρίδημος Χατζηχάρος

Ανδρέας Καρσεράς

Ηρόδοτος Νικολαΐδης

Χαμήης Μιχαηλίδης

Πάυλος Παύλου.

Η Επιτροπή Οικονομικών και η Επιτροπή Γεωργίας και Φυσικών Πόρων συνεζήτησαν το ρηθέν Νομοσχέδιον εις κοινήν αυτών συνεδρίασιν λαβούσαν χώραν την 22αν Απριλίου 1963.

Αι Επιτροπαί, κατόπιν προσεκτικής μελέτης των εν τη Εισηγητική Έκθεσει του Υπουργείου Οικονομικών εκτιθεμένων λόγων, απεφάσισαν ομοφώνως όπως εισηγηθούν την υπό της Βουλής ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικην γλώσσαν.

AZIZ ALTA'I:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικην).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 1ον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 1ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 4(2) του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ελέγχου Σιτηρών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963. Θα αναγνώσκηται δε ομού μετά του περί Ελέγχου Σιτηρών Νόμου (εν τοις επεξής αναφερομένου ως αο βασικός Νόμος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εις νόμον; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Κεφάλαιον Γ, κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

1. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 5) του 1963.
2. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1963.
3. Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών, την 23ην Απριλίου 1963 συμφώνως το

εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1962 (Αρ. 1) του 1962 και το εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου 1962 (Αρ. 14) του 1962.

4. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 6) του 1963.

5. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Οι περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμοι (Αρ. 5) και (Αρ. 6) και ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 6) και (Αρ. 7) του 1963, ο πρώτος περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) (Αρ. 6) και ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Αρ. 6) Νόμος του 1963, παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίασιν της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Νομοθετική Εργασία.

1. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 5) του 1963.
2. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1963.
3. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 6) του 1963.
4. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1963.
5. Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκευσις Πλοίων) Νόμος του 1963.
6. Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναύται) Νόμος του 1963.
7. Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Φορολογικαί Διατάξεις) Νόμος του 1963.

Η προσεχής συνεδρίασις της Βουλής ορίζεται διά την 16ην Μαΐου, την 9ην απογευματινήν ώραν.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων ή τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Οικονομικών Θεμάτων να έχη υπ' όψιν του ότι το Νομοσχέδιον το οποίον θα τεθή εις την ημερησίαν διάταξιν προς συζήτησιν μετά την 16ην Μαΐου θα είναι ο περί Κεντρικής Τραπέζης της Κύπρου Νόμος του 1963, ούτως ώστε η αρμοδία Επιτροπή να ετοιμάσῃ την έκθεσιν προς την Βουλήν.

Δυνάμει των διατάξεων του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Όρα λήξεως 7.05 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 16ΗΣ ΜΑΪΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.30 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω τήν έναρξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού συνεχίσω με τα θέματα επί της ημερησίας διατάξεως, θα ήθελα να πληροφορήσω τα έντιμα Μέλη της Βουλής, ότι δι' επιστολής, ημερομηνίας 2ας Μαΐου του 1963, απευθυνομένης προς τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Βουλής και υπογραμμένης υπό δέκα Βουλευτών, ως προνοεί το Σύνταγμα, ζητείται η παράτασις της συνόδου της Βουλής μέχρι της 15ης Ιουνίου του 1963. Επομένως η σύνοδος της Βουλής παρατείνεται μέχρι της 15ης Ιουνίου του 1963.

Εις το Κεφάλαιον Α υπάρχουν ερωτήσεις και απαντήσεις. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμηλή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 12ην Φεβρουαρίου 1963.

«Είναι γνωστό ότι το Ταμείο Ασφαλείας των Αγροτικών Προϊόντων που λειτουργεί από το 1956 έχει πολλές ελλείψεις γιατί δεν καλύπτει όλα τα αγροτικά προϊόντα και όλες τις θεομηνίες.

Γι αυτό ο αγροτικός κόσμος και οι αγροτικές οργανώσεις εισηγήθησαν επανειλημμένα την εφαρμογή βελτιωμένου Ταμείου Ασφαλείας των Αγροτικών Προϊόντων.

Το Ταμείο που λειτουργεί σήμερα επιχορηγείται με 250.000 από τον προϋπολογισμό και καλύπτει μέχρι 50% των ζημιών ασφαλισμένης αγροτικής παραγωγής.

Όμως φέτος όπως παραδόξως ετροποποιήθησαν τα άρθρα 9 και 10 των κανονισμών του Ταμείου έτσι που δεν αναλαμβάνει υποχρέωση η Κυβέρνηση να καλύπτει έστω και τα 50% των ζημιών σε αγροτική παραγωγή μετόχων του Ταμείου.

Ερωτώμεν το Υπουργείο Οικονομικών: Γιατί παρά την ομόφωνη απαίτηση του αγροτικού κόσμου για την εφαρμογή βελτιωμένου Ταμείου Ασφαλείας τροποποιείται προς το χειρότερο το Ταμείο που λειτουργεί σήμερα, πράγμα που κλονίζει την εμπιστοσύνη των αγροτών προς τον θεσμόν του Ταμείου;

Πάνω σε ποιά βάση έγινε η τροποποίηση των άρθρων 9 και 10 του Ταμείου, πράγμα που ζημιώνει τον αγροτικό κόσμο.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 15ην Φεβρουαρίου 1963 υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Χατζηχάρου, και ληφθείσα την 16ην Φεβρουαρίου 1963.

«Εκ του υπάρχοντος Σχεδίου Ασφαλείας Γεωργικών Προϊόντων αφηρήθη παράγραφος διαλαμβάνουσα ότι η αποζημίωσις εις περιπτώσιν ζημίας ήτο εγγυημένη υπό της Κυβερνήσεως μέχρι του 50% ανεξαρτήτως του εάν υπήρχον εις το Ταμείον του Σχεδίου χρήματα.

Η τοιαύτη ακύρωσις εις τας μετοχάς του Σχεδίου, αίτινες διατίθεντες προς πώλησιν διά το παρόν έτος, ανεστάτωσε τους αγοραστάς των αγρότας, και θα συντείνη εις την μείωσιν της αγοράς των, οι οποίοι και εξέφρασαν την απογοητεύσιν των ζητούντες όπως διατηρηθή το σχέδιον και λειτοργήση και εφέτος, όπως ήτο και κατά τα προηγούμενα έτη, μέχρις ότου καταρτισθή έν τελειότερον Σχέδιον Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων.

Ερωτώμεν το αρμόδιον τμήμα και δι' αυτού την Κυβέρνησιν, αν δύναται να δηλώση συντόμως, αν θα επιμνήνη εις την ληφθείσαν απόφασιν, της απαλείψεως της σχετικής παραγράφου περί εγγυήσεως αποζημιώσεων μέχρι 50% ή θα επανορθώση ταύτην, αφήνουσα το Σχέδιον να λειτοργήση και εφέτος υπό τους ίδιους όρους υπό τους οποίους λειτοργεί κατά τα παρελθόντα έτη.

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 16ην Απριλίου 1963, του Υπουργού Οικονομικών, εις ερωτήσιν υποβληθείσας την 12ην και 16ην Φεβρουαρίου 1963, αντιστοίχως, υπό των εντίμων Βουλευτών περιφερειών Αμμοχώστου και Λευκωσίας κ.κ. Χαμηλή Μιχαηλίδη και Χαριδήμου Χατζηχάρου.

«Η ανάγκη απαλείψεως του όρου 9 και της τρίτης επιφύλαξεως του όρου 10 εκ των όρων οίτινες αναγράφονται επί της οπισθίας όψεως των μετοχών των πωλουμένων δύναμει του ισχύοντος Σχεδίου Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων προέκυψε κατ' ευθείαν εκ του γεγονότος ότι η εν τω Προϋπολογισμώ του τρέχοντος έτους και υπό το άρθρο 4 του Κεφαλαίου 57Α πρόβλεψις ανέρχεται μόνον εις 250.000, ως και εκ της αποφάσεως της Κυβερνήσεως όπως υποστηρίξη το σχέδιον διά της χρηματοδοτήσεως τούτου μόνον εις το βαθμόν εις τον οποίον υπάρχει εγκεκριμένη πρόνοια εις τον Προϋπολογισμόν. Η εν προκειμένω απόφασις της Κυβερνήσεως ελήφθη κατόπιν πολύ προσεκτικής μελέτης του θέματος.

Συνεπεία της απαλείψεως του προμηθεύοντος όρου και επιφύλαξεως αποζημιώσεως αναφορικάς προς ζημιάν επενεχθείσαν εις ησφαλισμένα γεωργικά προϊόντα μετόχων, θα καταβάλλεται μόνον μέχρι 50% των εγκεκριμένων απαιτήσεων, τούτου εξαρτωμένου εκ του ποσού των χρημάτων των ευρισκομένων εις το Επαρχιακόν Ταμείον Γεωργικής Προνοίας το οποίον είναι υπεύθυνον διά την καταβολήν της αποζημιώσεως, και ουχι τουλάχιστον 50% των εγκεκριμένων απαιτήσεων ανεξαρτήτως του ποσού των εν τω ειρημένω Ταμείω ευρισκομένων χρημάτων, ως εγένετο κατά το 1962.

Εάν οι γεωργοί επιθυμούν την κατάλληλον και επιτυχή λειτουργίαν του Γεωργικού Ταμείου Προνοίας, είναι καθήκον των να υποστηρίξουν τούτο διά της αγοράς όσον το δυνατόν μεγαλυτέρου αριθμού μετοχών. Έκαστος γεωργός δύναται να αγοράση μέχρι 10 μετοχάς, δι' εκάστην δε ούτω αγοραζομένην μετοχήν η Κυβέρνησις καταβάλλει ισοδύναμον εισφοράν. Τοιουτοτρόπως εάν επωλούντο μετοχαί αξίας 250.000., η Κυβέρνησις θα υπερχρεούτο να εισφέρει ετέρας 250.000., το δε ολικόν ποσόν χρημάτων το οποίον θα ήτο διαθέσιμον προς αποζημιώσιν των υφισταμένων ζημιών μετόχων θα ήτο 100.000. Δυστυχώς λόγω του ότι το σχέδιον λειτουργεί επί εκουσίας βάσεως, η μέχρι τούδε ανταπόκρισις των γεωργών υπήρξε λίαν περιορισμένη. Τούτο δύναται να γίνη αντιληπτόν εκ των ακολούθων αριθμών εν σχέσει προς το έτος 1962:

Επαρχία	Αριθμός μετοχών πωληθεισών εντός του 1962	Ποσόν εισπραχθέν εκ της πώλησεως μετοχών	Εκτιμηθείσα ζημία υπό των συνεργειών εκτιμήσεως
		£	£
Λευκωσία	4.113	2,056,500	35,326,000
Κυρήνεια	290	145,000	2,847,300
Αμμόχωστος	6.778	3,389,000	140,452,211
Λάρναξ	1.799	1,800,000	11,076,000
Λεμεσός	6.591	6,591,000	111,844,221
Πάφος	2.428	2,428,000	23,401,590
	21.999	16,409,500	324,947,322

Σημ.: Η τιμή των μετοχών είναι £0.500 κατά μετοχήν, εξαιρουμένων των επαρχιών Λεμεσού και Πάφου όπου η τιμή είναι £1 κατά μετοχήν λόγω του μεγαλύτερου κινδύνου εκ της χαλάρξης εις τας επαρχίας αυτές.

Λόγω της πολύ μικράς ανταποκρίσεως των γεωργών εις την αγοράν μετοχών, και ως εκ του γεγονότος ότι ο όρος 9 και η τρίτη επιφύλαξις του όρου 10 δεν διεγράφησαν εκ των μετοχών του 1962, υποχρεουμένου ούτω εκάστου Επαρχιακού Γεωργικού Ταμείου Προνοίας όπως καταβάλη τουλάχιστον 50% των γενομένων αποδεκτών απαιτήσεων αναφορικάς προς επενεχθείσαν ζημίαν, η Κυβέρνησις έκρινεν αναγκαίαν την εντός του 1962 περιληψίν ποσού £92.215 επιπροσθέτως προς το ήδη προβλεφθέν ποσόν των £50.000 υπό το άρθρον 4 «Κυβερνητική Εισφορά εις το Σχέδιον Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων» του Κεφαλαίου 55Α «Χορηγία και Συνεισφορά» διά να δυνηθή το εν λόγω Ταμείον να ανταποκριθή προς τας υποχρεώσεις του ως αύται καθορίζονται εις τας μετοχάς. Εφ' όσον αυτοί ούτοι οι γεωργοί είναι απρόθυμοι να υποστηρίξουν το Σχέδιον, κρίνεται ότι θα ήτο απλώς δίκαιον δια τας άλλας τάξεις του πληθυσμού και διά τον φορολογούμενον εν γένει να περιορισθή η Κυβερνητική ευθύνη έναντι του Σχεδίου εις £50.000 μόνον. Εντεύθεν και η ανάγκη απαλείψεως του όρου 9 και της τρίτης επιφυλάξεως του όρου 10.

Εν τω μεταξύ η Κυβέρνησις αναμένει την έκθεσιν πραγματογνώμονος επί ενός υποχρεωτικού σχεδίου ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων το οποίον, εάν αποδεχθή εφαρμοδισμόν, θα προσφέρει εις τους γεωργούς μας πολύ καλύτεραν προστασίαν.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 27ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα την 28ην Φεβρουαρίου 1963.

«Δι' ερωτήσεώς μου, υποβληθείσης την 27ην Οκτωβρίου 1961, εζήτησαν να πληροφορηθώ τους λόγους της αιφνιδιας μετακομίσεως του εν πλατεία Αττατούρχ Επαρχιακού Αστυνομικού Αρχηγείου Λευκωσίας εις την Πύλην Πάφου.

Ο έντιμος Υπουργός Εσωτερικών απαντών εδήλωσεν ότι δεν ήτο αληθές, και ότι ο εν λόγω σταθμός, όπως και εις το παρελθόν, θα ήτο πλήρως επηνδρωμένος υπό την διοίκησιν ενός ανωτέρου αξιωματικού.

Ο χρόνος μας έχει αποδείξει ότι τα πράγματα ουδένως έχουν ούτω. Οι πολίται ολίγινες απευθύνονται εις τον εν λόγω σταθμόν διαρκώς παραπέμπονται εις τον Αστυνομικόν σταθμόν της Πύλης Πάφου.

Αυτός ο σταθμός δεν είναι περισσότερο οργανωμένος ενός σταθμού χωρίου, και δεν εξυπηρετεί τους πολίτας πλήρως. Επιπροσθέτως η προμήθεια των σχετικών με την αστυνομικήν διοίκησιν εντύπων εκ του αυτού σταθμού είναι αδύνατος. Εγώ παρά το γεγονός ότι απεπάθη πολλάκις, προσωπικώς, εν τούτοις δεν ηδυνήθη να προμηθευτώ φόρμας δι' ανανέωσιν της αδειας του αυτοκινήτου. Υπάρχουν πλείσται άλλαι παραλείψεις και ελλείψεις τιαυτής φύσεως.

Υπάρχει σχέψις προς μετατροπήν αυτού εις εν επαρχιακόν Αρχηγείον το οποίον να ανταποκρίνεται και προς την τήρησιν της τάξεως και προς τας ανάγκας των κατοίκων της εν λόγω περιοχής;

«Η διά πόσον πρόθετον χρόνον θα παρηγορούμεθα με τιαυτής φύσεως υπεκαμψιάς;

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως διαφωτίση την Βουλήν μας.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 2ην Απριλίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 28ην Φεβρουαρίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ.

«Ως ήδη έχει αναφερθή εις προγενεστέρην απάντησιν του Υπουργού Εσωτερικών, η ίδρυσις Αστυνομικού Σταθμού εις την Πύλην Πάφου υπηγορεύθη εκ λόγων πληρεστέρως εξυπηρετήσεως του κοινού απ' ενός και των αναγκών στεγάσεως της Αστυνομίας απ' ετέρου.

2. Επιπροσθέτως προς τους ως άνω λόγους το Υπουργείον θα ήθελε να τονίση ότι η διεύθυνσις αύτη έχει επιφέρει οικονομίαν εξόδων εκ £40.000 τα οποία άλλως θα εχρειάζοντο διά την ανοικοδόμησιν Επαρχιακού Τμήματος της αστυνομίας διά τας ανάγκας της Λευκωσίας.

3. Ο ισχυρισμός του εντίμου μέλους ότι ο Αστυνομικός Σταθμός παρά την Πύλην Κυρήνειας δεν διαφέρει ενός σταθμού χωρίου δεν ευσταθεί, όταν ληφθή υπ' όψιν ότι ούτος είναι επηνδρωμένος με το εξής προσωπικόν:

- 1 Βοηθός υπεύθυνος
- 2 Επιθεωρητάι
- 3 Βοηθοί επιθεωρητάι
- 8 Λοχίαι
- 1 Προσωρινός λοχίας
- 33 Αστυνομικοί,

έναντι 3 αστυνομικών και 1 λοχίου οι οποίοι συνήθως αποτελούν το προσωπικόν ενός σταθμού χωρίου.

4. Εκάστος αστυνομικός σταθμός είναι εφωδιασμένος με επαρκή αριθμόν αιτήσεων δι' ανανέωσιν αδειών ως και άλλων εντύπων, αι οποίαί δίδονται όταν ζητηθούν παρά των πολιτών. Ως εκ τούτου ουδείς λόγος υφίσταται διά τον οποίον να μην χορηγηθή τιαυτή αίτησις εις το έντιμον Μέλος ή εις οιονδήποτε άλλο μέλος του κοινού.

5. Το Υπουργείον είναι πεπεισμένον ότι αι παρούσαι ευθύνηαι του Αστυνομικού Σταθμού παρά την Πύλην Κυρήνειας δεν δικαιολογούν τροποποίησιν των υφισταμένων διευθετήσεων.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων έληξε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, ανεγνώσθη μία ερώτησις και μία απάντησις εις την Τουρκικήν και δεν ανεγνώσθη εις την Ελληνικήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η ερώτησις και η απάντησις αναγνωσθούν εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 1ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χαλήτ Κιαζήμ, και ληφθείσα την 4ην Μαρτίου 1963.

«1. Εφέτος αι ανά την Κύπρον αποβολαί (virus abortion) αιγών υπήρξαν πέραν του δέοντος πολλαί. Το Κτηνιατρικόν Τμήμα εδήλωσε εις τα πρόσωπα τα οποία απετάθησαν εις τούτο ότι θ' αναχαιτισθή αυτή η ασθένεια, αλλά μέχρι σήμερον ουδεμία ενέργεια παρετηρήθη. Δεδομένου ότι ο εμβολιασμός θα πρέπει να γίνη τουλάχιστον 15—20 ημέρας προ της εγκυμοσύνης, διά ποιόν λόγον οι αρμόδιοι δεν έχουν αρχίσει τον εμβολιασμόν; Μήπως η Κυβέρνησις μελετά την λήψιν αποφάσεως συντόμως διά την ψήφισιν του απαιτούμενου κονδυλίου προς παρεμπόδισιν της εν λόγω ασθένειας προτού επιφέρει μεγάλας ζημίας εις την οικονομίαν του τόπου;

2. Παρά το γεγονός ότι εφέτος ότι έχει διορισθή νέον προσωπικόν, ως κτηνίατροι, εις το Κτηνιατρικόν Τμήμα, εν τούτοις τα οδοιορικά αντί ν' αυξηθούν ηλαττώθησαν και ούτω πλείστοι εργασίαι εκτελούνται ελλειπώς. Μήπως η Κυβέρνησις πράττουσα τούτο έχει λάβει υπ' όψιν ότι πιθανόν να βλάψη την οικονομίαν του τόπου;

Απάντησις υπό ημερομηνία 10ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πορων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 4ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Χαλήτ Κιαζήμ.

«Ο εμβολιασμός κατά των αποβολών (Virus Abortion) αιγών ήρξατο και θα συνεχισθή εις τας μολυσμένας περιοχάς μόνον, λόγω της περιορισμένης ποσότητος των εξασφαλισθέντων εμβολίων. Εάν διατεθούν εν τω Προϋπολογισμώ επαρκή χρήματα προς κάλυψιν της αξίας των εμβολίων και των οδοιορικών των Κτηνιατρικών Λειτουργιών θα διεξαχθή εντός του 1964 εμβολιασμός καθ' άπασαν την νήσον.

2. Όσον αφορά το παραχωρηθέν κονδύλιον δι' οδοιορικά διά τας Κτηνιατρικά Υπηρεσίαι είναι αληθές ότι τούτο μειώθη από £6.000 εις £5.000.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων έληξε. Εισερχόμεθα εις το δεύτερον Κεφάλαιον της ημερησίας διατάξεως Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Β είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ.5) του 1963.

Παρακαλείται ο Πρόεδρος της Επιτροπής Προϋπολογισμού να αναγνώση την Έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (Αρ. 4) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερόγλου
Δάφνης Παναγίδης
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ραματάν Τζεμίλ
Τίτος Φάνος
Ουμίτ Σουλεϊμάν

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 9ην Μαΐου 1963, και αφού εμελέτησε την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν επί του Νομοσχεδίου Έκθεσιν απεφάσισεν ομοφώνως όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την ψήφισιν τούτου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η Έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΡΑΜΑΤΑΝ ΤΖΕΜΙΑ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Προτού αναγνώσω την Έκθεσιν.....Είμαι της γνώμης ότι πρέπει να είναι Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός (Αρ. 4).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχετε πληρέστατον δίκαιον. Το θέμα αυτό θα εγερθή εις το στάδιον της δευτέρας αναγνώσεως διά να γίνη η σχετική τροποποίησις.

ΡΑΜΑΤΑΝ ΤΖΕΜΙΑ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προομιον **ΕΠΕΙΔΗ** καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' άς δεν έχει γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:
Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού 6.550 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού θέσω το δεύτερον και τρίτον άρθρον εις ψηφοφορίαν, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να αναγνώσουν τον Πίνακα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών.

Άρθρον 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον και 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 2ον και 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 4) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το δεύτερον θέμα επι της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Β είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1963.

Παρακαλείται ο Πρόεδρος της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (Αρ. 5) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερόγλου
Δάφνης Παναγίδης
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ραματάν Τζεμίλ
Τίτος Φάνος
Ουμίτ Σουλεϊμάν.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 9ην Μαΐου 1963, και αφού εμελέτησε την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν επί του Νομοσχεδίου έκθεσιν απεφάσισεν ομοφώνως όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την ψήφισιν τούτου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ραματάν Τζεμίλ

ΡΑΜΑΤΑΝ ΤΖΕΜΙΛ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Νομίζω ότι έχει αναγλωσθή ασφαμένη Έκθεσις. Εκείνο, το οποίον ανεφέρθη από το Προεδρείον, είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αρ. 6 είναι το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως. Αναγνώσθη η Έκθεσις του Αρ. 5. Επομένως θα συζητήσωμεν τον Αρ. 5.

ΡΑΜΑΤΑΝ ΤΖΕΜΙΛ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. **ΕΠΕΙΔΗ** καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει γίνη πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τιαυτή υφ' οιοδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης, όπως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού 57.350 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

Ειδικεύσις των δαπανηθησομένων ποσών.

Άρθρον 5. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον και 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον και τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 5) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το τρίτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1963.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 6) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερόγλου
Δάφνης Παναγίδης
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Ραματάν Τζεμίλ
Τίτος Φάνος
Ουμίτ Σουλεϊμάν.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 9ην Μαΐου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρέστησαν και οι αρμόδιοι υπάλληλοι του Τμήματος Δημοσίων Έργων οίτινες παρέσχον πληροφορίας σχετιζομένας με το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Η Επιτροπή αφού εμελέτησε την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν επί του Νομοσχεδίου έκθεσιν και ήκουσε τας υπό των ειρημένων υπαλλήλων παρασχεθείσας πληροφορίας, ομοφώνως εισηγείται εις την Βουλήν όπως προβή εις την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΡΑΜΑΤΑΝ ΤΖΕΜΙΛ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι

έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιοδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν; Μη υπάρχουσις αντίρρησις το προίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £36.206 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον.

Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον και τρίτον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν; Μη υπάρχουσις αντίρρησις εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 6) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Κρούουν οι κώδωνες

Μη υπάρχουσις αντίρρησις το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής όπως αναγνώση την Έκθεσιν εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Αρ. 7) ΤΟΥ 1963.

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Αχμέτ Μιχαήλ Μπερπερόγλου
Δάφνης Παναγίδης
Γεώργιος Τομπάζος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Τίτος Φάνος
Ουμίτ Σουλεϊμάν
Ραματάν Τζεμίλ

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 9ην Μαΐου 1963.

Εις την συνεδρίασιν παρέστησαν και οι αρμόδιοι υπάλληλοι του Τμήματος Δημοσίων Έργων οτινες παρέσχον πληροφορίας σχετιζομένας με το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Η Επιτροπή μελετήσασα την υπό του Υπουργείου Οικονομικών υποβληθείσαν επί του Νομοσχεδίου έκθεσιν και ακούσασα τας υπό των ειρημένων υπαλλήλων παρασχεθείσας πληροφορίας, έχει την γνώμην ότι το εν τω Νομοσχεδίω

προβλεπόμενον ποσόν των £5.844 διά την συμπλήρωσιν της μη αποπερατωθείσης εργασίας επί της οδού Λευκωσίας—Λάρνακος είναι απαραίτητον και εισηγείται ομοφώνως εις την Βουλήν όπως προβή εις την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η Έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΡΑΜΑΤΑΝ ΤΖΕΜΙΑ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΣΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Ασφαλώς θα εκπλαγήτε και θα διερωτηθήτε όταν ακούσετε ότι εγώ, ένας εκ των αντιπροσώπων της Επαρχίας Λάρνακος, απεφάσισε σήμερα να καταψηφίσω το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον το οποίον προνοεί διά την δαπάνην ποσού £5.844 διά την συμπλήρωσιν της βελτιώσεως μιάς των ζωτικωτέρων οδών της νήσου μας, μιάς ζωτικής αρτηρίας ή οποία ενώνει την Λάρνακα με την πρωτεύουσαν. Είμαι βέβαιος ότι θα εκπλήττεσθε και θα διερωτάσθε διότι πραγματικώς θα είναι η πρώτη φορά εις την κοινοβουλευτικήν ζωήν του τόπου μας, ίσως δε και εις την κοινοβουλευτικήν ζωήν άλλων κρατών, κατά την οποίαν βουλευτής μιάς επαρχίας καταψηφίζει τα συμφέροντα της επαρχίας του. Τον λόγον, ή μάλλον τους λόγους θα σας τους παραθέσω εντός ολίγου. Προτού όμως πιάξω τούτο θα ήθελα να ανακεφαλαιώσω εν συντομία, το ιστορικόν της υποθέσεως αυτής, δηλαδή της βελτιώσεως της οδού Λευκωσίας—Λάρνακος.

Κατά το έτος 1961 η Υπεπιτροπή Προγραμματισμού εισηγήθη εις το Υπουργικόν Συμβούλιον ότι το Πενταετές Πρόγραμμα ώφειλε να περιλάβη και την οδόν Λευκωσίας—Λάρνακος και απεφασίσθη όπως η δαπάνη διά την βελτίωσιν αυτήν κατανεμηθή εις τρία ή τέσσαρα έτη. Μετά την απόφασιν αυτήν εκλήθησαν οι μηχανικοί διά να κάμουν τα σχέδιά των και να υπολογίσουν την δαπάνην διά την εκτέλεσιν των. Το Υπουργικόν Συμβούλιον βασιζόμενον επί των σχεδίων και των υπολογισμών αυτών πρόβλεψεν εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1962 ποσόν εκ £14.800 διά την βελτίωσιν μέρους της οδού ταύτης. Η Βουλή εψήφισε το ποσόν τούτο κατά τας αρχάς του 1962 και αι εργασίαι ήρχισαν. Δυστυχώς όμως τα χρήματα εδαπανήθησαν και μέρος της οδού αντί να βελτιωθή κατεστράφη ολοσχερώς. Δεν απέμεινεν εκεί όπου προηγουμένως ήτο άσφαλτος και κανονική οδός παρά θεμέλιον και πέτρες, η καθημερινή δε ήδιος εκατοντάδων αυτοκινήτων, κατέστη από τον παρελθόντα Νοέμβριον και εντεύθεν πραγματικώς προβληματική. Και τώρα διερωτώμαι έντιμοι συνάδελφοι, ποιος ή ποίοι είναι οι υπεύθυνοι της οικτράς αυτής καταστάσεως; Ασφαλώς ένα εκ των δύο πρέπει να συμβαίη. Ή οι μηχανικοί δεν κατέστρωσαν προσεκτικώς τα σχέδια και τους υπολογισμούς των, ή οι αναλαβόντες την εκτέλεσιν των έργων αυτών εσπατάλησαν ασκόπως και ανευθύνως τα χρήματα τα οποία εψηφίσασμεν. Έχει το Υπουργικόν Συμβούλιον κατανείμει ευθύνας; Εάν όχι ώφειλε να το πράξη, διότι το φορολογούμενον κοινόν δεν είναι διαθεθειμένον ούτε να πληρώνη υπαλλήλους οι οποίοι είναι ανάξιοι της θέσεώς των ούτε να φουσκώνη τα βαλάντια ωρισμένων άλλων. Αλλ' άς επανέλθωμεν έντιμοι συνάδελφοι εις το ιστορικόν της υποθέσεως αυτής.

Όπως είπα προηγουμένως, αι εργασίαι εις το τμήμα της οδού ταύτης εσταμάτησαν τον παρελθόντα Νοέμβριον, με τμήμα της οδού τελείως κατεστραμμένον και σχεδόν αδιάβητον. Η Υπεπιτροπή Προγραμματισμού ορθώς πράττουσα εισηγήθη εις το Υπουργικόν Συμβούλιον όπως προβλεφθή το ποσό των £25.000 εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963 διά την συμπλήρωσιν του τμήματος τούτου και την

βελτίωσιν ωρισμένων άλλων τεμαχίων. Πραγματικώς όταν τον παρελθόντα Νοέμβριον εκλήθησαν ωρισμένοι Βουλευταί εις το Προεδρικόν Μέγαρον διά να μελετήσουν τας εισηγήσεις αυτάς και να εκφράσουν τας απόψεις των το ποσόν τούτο υπήρχε εις τας εισηγήσεις και απεφασίσθη τότε να περιληφθή εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963. Δυστυχώς λόγοι ανώτεροι της θελήσεώς μου με ηνάγκασαν να απουσιάσω από την Βουλήν επί διήμενον και δεν παρευρέθη κατά την ψήφισιν του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του 1963. Φανταστήτε, έντιμοι συνάδελφοι, την έκπληξίν μου όταν είδα ότι το κονδύλιον τούτο το οποίον απεφασίσθη να περιληφθή εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1963, διεγράφη υπό του Υπουργικού Συμβουλίου ολοσχερώς. Θα ήθελα να σημειώσετε ότι είναι το μόνον κονδύλιον το οποίον διεγράφη ολοσχερώς παρ' όλον ότι η οικτρά κατάστασις της ζωτικής αυτής αρτηρίας ήτο εν γνώσει του Υπουργικού Συμβουλίου. Και διερωτώμαι τόσοσιν εγώ όσον και ολόκληρος η επαρχία μου εάν η Εκτελεστική Εξουσία διαγράφουσα το κονδύλιον τούτο είχε σκοπόν να αποκόψη την εγκαταλειμμένην επαρχίαν μας από κάθε συγκοινωνίαν με την ενδοχώραν. Αρχίζομεν να πιστεύομεν ότι η Κυπριακή Κυβέρνησις δεν θεωρεί την Λάρνακα ως τμήμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είμεθα πεπεισμένοι ότι εντός του Υπουργικού Συμβουλίου πνέει άνεμος εναντίον της Λάρνακος, άνεμος ο οποίος μπορεί να μετατραπή εις τυφώνα και να παρασύρη, εις την καταστροφήν εκτός από την Λάρνακα και άλλους δυστυχώς. Αλλ' άς ίδωμεν, έντιμοι συνάδελφοι, ποίον αντίκτυπον είχαν η διαγραφή της εισηγήσεως αυτής υπό της Επιτροπής Προγραμματισμού. Όφειλεν ως αρμόδιον Σώμα το οποίον έχει εις χείρας του το μέλλον και την ανάπτυξιν του τόπου μας να διαμαρτυρηθή εντόνως διότι δεν ημπορούσε να αφήσθι μίαν εκ των ζωτικωτέρων αρτηριών κατεστραμμένην και αδιάβατον. Δυστυχώς όχι μόνον δε διαμαρτυρήθη αλλ' υπανεχώρησε εις την πρώτην της εισήγησιν. Αλλ' άς ίδωμεν τι γράφει η εισηγητική έκθεσις η οποία συνοδεύει το Νομοσχέδιον αυτό. Αφού εξηγεί ότι το κονδύλιον το οποίον θα διετιθετο διά την βελτίωσιν της οδοῦ ταύτης διεγράφη υπό του Υπουργικού Συμβουλίου, και αφού μας λέγει ότι διά να συμπληρωθή η βελτίωσις, λέγε καλύτερα η καταστροφή, του τμήματος της οδοῦ ταύτης χρειάζεται ποσόν £5.844, ακολουθεί η εξής φράσις: «Κατά την μελέτην του θέματος τούτου η Υπεπιτροπή Προγραμματισμού παρετήρησεν» άκουσον, άκουσον, «ότι η εργασία αυτή δεν έπρεπε να αρχίσθι». Και τώρα έντιμοι συνάδελφοι τι ιδέαμ μπορεί να μορφώσθι ένας άνθρωπος διά τα άτομα αυτά τα οποία απαρτίζουν την επιτροπήν αυτήν, άτομα τα οποία έχουν εις χείρας των το μέλλον και την ανάπτυξιν του τόπου μας; Έχω κρούσει πλειστάκις τον κώδενα του κινδύνου και από του βήματος αυτού και ιδιαιτέρως. Τον κρούω διά μίαν ακόμη φοράν και εισηγούμαι την καθαρίαν από την Κυβερνητικήν Υπηρεσίαν των ανευθύνων και των ανικάνων των παθολογικών τοπικιστών και των κακοβούλων, διά να μην ευρεθώμεν προ εκπλήξεων και κλαύσωμεν επί ερειπίων.

Και εν τέλει η Εκτελεστική Εξουσία συγκατετέθη εις την εισήγησιν της Υπεπιτροπής Προγραμματισμού και κατεδέχθη να δώσθι τα ψυχία αυτά διά να επιδιορθώσουν την καταστροφήν την οποίαν εδημιούργησαν με τα χρήματα του φορολογουμένου· αλλά έντιμοι συνάδελφοι δεν ζητούμεν ελεημοσύνην. Απαιτούμεν δικαιοσύνην την οποίαν εστερήθημεν επί αποικιοκρατίας και την οποίαν η μητρική Κυβέρνησις δυστυχώς δεν μας απονέμει. Διά τους λόγους αυτούς θα καταψηφίσω το Νομοσχέδιον τούτο διά να μείνη η οδός κατεστραμμένη ως έν σύμβολον της αστοργίας της μητρικής Κυβερνήσεως προς μίαν επαρχίαν εγκαταλειμμένην, ως μία απόδειξις του απρογραμματιστού της Υπεπιτροπής Προγραμματισμού και ως μία υπόμνησις του κινδύνου τον οποίον διατρέχομεν όταν διορίζομεν αναξίους εις τον Κυβερνητικόν μηχανισμόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σωτήριος Γιαννάκης.

Σ. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον αφορά εκτέλεσιν έργου διά το οποίον η Κυβέρνησις θα δαπανήσθι ποσόν £5.844. Εστοίχισεν όμως πολύ πιο πολύ διά τον εγκαταλειμμένον λαόν της Λάρνακος η καταστροφή και η εγκατάλειψις υπό της Κυβερνήσεως της οδοῦ Λάρνακος—Λευκωσίας, διότι οι ζημιές εις τα μηχανοκίνητα και τα εμπορεύματα ανεβαίνουν σε αρκετές χιλιάδες λιρών. Εις την υποβληθείσαν υπό του Υπουργείου Οικονομικών επί του Νομοσχεδίου έκθεσιν, παράγραφος 6, αναφέρεται ότι η Υπεπιτροπή Προγραμματισμού παρετήρησεν ότι η εργασία αυτή δεν έπρεπε να αρχίσθι υπό την προϋπόθεσιν ότι θα διατίθεντο χρήματα κατά το επόμενον έτος. Εις το σημείον τούτο συμφωνώ απόλυτα με την Επιτροπήν. Έργο, και μεγάλα μάστιχα, μπορεί να αρχίσουν στηριζόμενα σε προϋποθέσεις, αλλά να αφορούν άλλες επαρχίες, όχι όμως να αφορούν την περιφρονημένην Λάρνακα. Βλέπετε η Υπεπιτροπή Προγραμματισμού κάτι ξέρει!

Εις την παράγραφον 4 της Έκθεσεως του Υπουργείου Οικονομικών αναφέρεται ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον κατά την μελέτην του προγραμματισμού αναπτύξεως οδών του 1963 διεγράψεν εκ των υποβληθεισών προς τούτο προτάσεων την οδόν Λευκωσίας—Λάρνακας. Ο λαός της Λάρνακος ερωτά το Υπουργικόν Συμβούλιον εάν ήτο εν γνώσει του ότι τμήμα της οδοῦ αυτής κατεστράφη υπό της Κυβερνήσεως και έπρεπε να διαθεθών χρήματα δια την επισκευήν του. Ερωτούν οι Λαρνακείς: «Τι ώθησε το Υπουργικόν Συμβούλιον εις το να πάρη τόσοσιν βεβιασμένην και άδικον απόφασιν να απαλείψθι το ποσόν που αναφερόταν εις την επιδιόρθωσιν της οδοῦ Λάρνακος—Λευκωσίας;» Ερωτά ο λαός της Λάρνακος και περιμένει μίαν σύντομον και σαφή απάντησιν διά να διαλευκανθή το εις βάρος του σκάνδαλον. Θέλει ο λαός της Λάρνακος να μάθθι τι κρύβεται πίσω από όλην αυτήν την υπόθεσιν. Αλλά και τα Δημόσια Έργα γιατί τόσοσιν βεβιασμένα έτρεξαν να καταστρέψουν τον δρόμον μια και ήξεραν εκ των προτέρων πως δεν αρκούσε το εγκριθέν ποσόν και διά την επισκευήν; Τόσα κονδύλια υποχρεώνεται η Βουλή και τα επαναψηφίζει, δεν θα μπορούσε άραγε να συμβή το ίδιον και διά την περίπτωσιν αυτήν; Αλλά μιά και η καταστροφή έγινε γιατί το αρμόδιον Υπουργείον καθυστέρησεν τόσοσιν μήνες να ζητήσθι έγκρισιν από το Υπουργικόν Συμβούλιον για ένα τόσοσιν μικρόν ποσόν; Τούτο μπορούσε να γίνθι από το πρώτον δεκαπενθήμερον του Γενάρη και όχι μετά από πέντε ολόκληρους μήνες. Έχουν παρουσιασθή εις την Βουλήν Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί δι' επεκτάσεις και ευθυγραμμίσεις λεωφόρων αρκετών χιλιάδων λιρών. Μήπως η οδός Λευκωσίας—Λάρνακος εθεωρήθη σαν έργον μη έχον τόσοσιν σημασίαν; Δεν φαντάζομαι να θεωρητά δικαίον άλλες πόλεις να συνδέωνται με την Λευκωσίαν με τόσοσιν πολυτελείς δρόμους, όπως π.χ. ο δρόμος Λευκωσίας—Λεμεσού, και ο δρόμος Λευκωσίας—Λάρνακας να εγκαταλείπεται όπως τύχει, όπως εις την περίπτωσιν που έχομεν τώρα σαν να πρόκειται για ένα δρόμον ενός απομακρυσμένου μικρού χωριού.

Έντιμοι συνάδελφοι, και εάν ψηφισθή υπό της Βουλής το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον παρέχεται καιρός σε όσους από σας θα θέλατε να διακινδυνεύσετε να περάσετε το τμήμα αυτό του δρόμου. Τότε μόνον θα δικαιολογήσετε την αγανάκτησιν, την πίκραν και την απογοήτευσιν των Λαρνακείων, γιατί είναι βέβαιος πως δεν έτυχε ποτέ να δήτε τον κύριον δρόμον που συνδέει την πόλιν μας με την Λευκωσίαν σε τέτοιαν κατάστασιν. Τέτοιες εκπλήξεις μόνον για την Λάρνακα επιφυλάσσονται από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν. Η ανησυχία όμως του λαού της Λάρνακος είναι μήπως όλα τα προβλήματα της Επαρχίας τύχουν του ίδιου χειρισμού. Είναι καιρός πια να παύσωμεν να εμφανιζόμεσθε στα μάτια των ξένων με τόσοσιν προχειρότητες και επιπολαιότητες. Είναι καιρός να κοιτάξθι η Κυβέρνησις με το ίδιο μάτι δικαία και αντικειμενικά όλες τες επαρχίες, με μεγαλύτερα συμπόνια τες

μικρές πόλεις που το πείσμα της αποικιοκρατίας τες έφριξε σε τέτοια φτώχεια γιατί και οι πόλεις αυτές έχουν κάθε δυνατότητα να αναπτυχθούν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηχάρος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμο κύριο Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευτάι. Θα απορήτε ίσως διότι εζήτησα να ομιλήσω επί του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου επ' όσον πρόκειται περί βελτιώσεως του υφισταμένου δρόμου Λευκωσίας—Λάρνακος όστις είναι ένας εκ των πολυσυχαζόμενων υπό της συγκοινωνίας δρόμων. Η πρόθεσίς μου είναι να ψέξω και πάλιν την ανάληπτον κατασπατάλησιν του δημοσίου χρήματος με την ανάληψιν έργων τα οποία θα ηδύναντο να γίνουν με πολύ μικρότερα ποσά άν τα τοιαύτα καταρτισθέντα σχέδια αντικαθίσταντο με άλλα ολιγώτερον δαπανηρά, αλλά και να ψέξω ακόμη δι' ανεπαρκή πρόνοιαν έννεκα της οποίας επί οκτάμηνον εταλαιπωρήθη ή συγκοινωνία διά της ανασκαφής κι εγκαταλείψεως μιας κυρίας οδικής αρτηρίας. Συγκεκριμένως διά το έργον διά το οποίον ζητείται η έγκρισις του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου είχα υποβάλει ερώτησιν υπό ημερομηνίαν 25 Ιανουαρίου 1963, διά της οποίας εζητούσα από τον αρμόδιον Υπουργείον να μας διαφωτίση διατί ενώ περίπου το έργον θα ήτο υπόθεσις 500 ή 1000 λιρών το πολύ, κατεσκάφη ο δρόμος εις πολύ μεγάλην απόστασιν και εγκατελείφη αφού εξωδεδύθησαν χιλιάδες λιρών. Η απάντησις του έντιμου Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων η οποία έφθασε μετά παρέλευσιν αρκετού καιρού και η οποία ανεγνώσθη εις την Βουλήν ομού μετά της ερωτήσεώς μου αναφέρει ότι ο Προϋπολογισμός Αναπτύξεως του παρελθόντος έτους προέβλεπε ποσόν £14.800 διά βελτιώσεσις επί της οδού Λευκωσίας—Λάρνακος. Διά την αποπεράτωσιν της βελτιώσεως της ίδιας οδού μεταξύ του 3ου και 4ου μιλιοδείκτου διά την οποίαν επίσης παρεκάλουν το αρμόδιον Υπουργείον να μας πληροφορήση τι εστοίχισεν, ο έντιμος Υπουργός ανέφερεν ότι εδαπανήθη ποσόν £11.700. Άρα λοιπόν από το προβλεφθέν διά βελτιώσεσις επί της οδού Λευκωσίας—Λάρνακος ποσόν £14.800 έμεινεν υπόλοιπον £3.100. Αναφέρει επίσης εις την απάντησιν του ο έντιμος Υπουργός ότι προεβλέπετο μεταξύ άλλων και βελτιώσεσις μεταξύ του 3ου και 7ου μιλιοδείκτου, ακριβώς του σημείου διά το οποίον συζητείται τώρα το Νομοσχέδιον. Η αναστολή του έργου το οποίον ήρχισεν περί τα μέσα Οκτωβρίου 1962 εγένετο διότι δεν περιλαμβάνετο τέτρα δαπάνη εις τον Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως του 1962. Δεν αναφέρεται ποσα εξωδεδύθησαν πριν ανασταλή το έργον. Η εκπονηθείσα μελέτη, ως αναφέρει ο έντιμος κύριος Υπουργός, απαιτεί ποσόν £7.300 και αυτό φαίνεται ότι είναι το υπό του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου αναφερόμενον ποσόν. Ουδέποτε θα παραδεχθώ ότι δεν ήτο δυνατόν να γίνη η ευθυγράμμισις της υπαρχούσης μικράς καμψής με πολύ μικρότερον δαπάνην. Ευτυχώς η πολυσύχναστος οδός Λευκωσίας—Λάρνακος έδωσεν την ευκαιρίαν εις πολλάς χιλιάδας διαβατών να διερωτώνται προς τι η καταστροφή του ασφαλτωμένου δρόμου εις τόσον μικράν απόστασιν και η σπατάλη εκεί που δεν είναι ανάγκη ενώ πλείστα αγροτικά κέντρα δεν έχουν δρόμους να συνδεθούν με τας μεγάλας συγκοινωνιακάς αρτηρίας. Γεννάται επίσης το ερώτημα και η απορία: Εφ' όσον η εκπονηθείσα μελέτη προέβλεπε ότι θα χρειασθή ποσόν χιλιάδων λιρών και το οποίον δεν είχε εις χείρας του το αρμόδιον τμήμα διατί προέβη εις την εκσκαφήν και καταστροφήν του καθ' όλα καλού δρόμου και από του Οκτωβρίου μέχρι σήμερον να αναγκάζεται η τροχαία να διέρχεται δι εκσκαμμένον και πλήρους χαλίκων ανώμαλον δρόμου, με αποτέλεσμα την πρόκλησιν πολύ μεγάλης ζημίας διά τα καθημερινώς εκτελούντα την συγκοινωνίαν αυτοκίνητα εις ελαστικά και σούστες, αλλά και ταλαιπωρίας και βλάβας ακόμη εις τον τουρισμόν μας. Η εν λόγω εκσκαφή και εγκαταλείψεις του σημείου τούτου της οδού, ωφέλησε μόνον τους εισαγωγείς ελαστικών εις τα κέρδη των οποίων δεν είναι

δυνατόν να μετέχουν οι εκσκαψάντες ασκόπως τον εν λόγω δρόμον. Επιθυμώ να τονίσω ότι δεν είμαι μόνον εγώ που απορώ διά το πολυδάπανον και μη αναγκαίον σχέδιον επί του οποίου βασίζεται η βελτιώσις εις το σημείον του δρόμου τούτου, αλλά και κάθε διαβάτης. Πιστεύω δε ότι και οι έντιμοι συνάδελφοι Βουλευτάι, εάν ετύχαιε να διαβούν απο το σημείο τούτο, την ιδίαν απορίαν θα εξέφραζον. Όσον αφορά το έτερον σημείον της ίδιας οδού μεταξύ του 3ου και 4ου μιλιοδείκτου διά την βελτίωσιν του οποίου εξωδεδύθη ποσόν £11.700, από αυτό φαίνεται η αλόγιστος σπατάλη δι' έργα μάλλον πολυτελείας.

Δεν θα επεκταθώ περισσότερο να αποφεύγονται αι μη απαραίτητοι σπατάλαι, διά να απομένουν χρήματα δι' άλλας οδούς αι οποίαι είναι σχεδόν αδιάβατοι διά την χρήσιν των αγροτών προς συγκοινωνίαν μετά των αστικών κέντρων. Δεν θα καταψηφίσω το Νομοσχέδιον διότι πρέπει οπωσδήποτε να επισπευθή η επιδιόρθωσις του καταστραφέντος σημείου αλλά θα απόσχω της ψηφοφορίας εις ένδειξιν διαμαρτυρίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητάι; Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητάι θα εξασπώσω το δικαίωμά μου να αγορεύσω από του βήματος επί του θέματος. Διά τούτο παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Νομικών να με αντικαταστήση.

(Ο Πρόεδρος της Βουλής κατέρχεται εις το βήμα αντικαθιστάμενος εις την έδραν του υπό του κ. Αντωνίου Αναστασιάδη).

Γ. Λ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Έντιμοι συνάδελφοι, ασφαλώς δεν θεωρώ τον εαυτόν μου ως δικηγόρον ή πρόμαχον των πράξεων της Εκτελεστικής Εξουσίας, ούτε πιτεύω ότι εμπίπτει εντός των καθηκόντων μου ως Πρόεδρου της Βουλής να υπερασπίζω το κάθε τι το οποίον γίνεται υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας. Εν τούτοις όμως ως απλόν Μέλος της Βουλής θα ήθελα να αγορεύσω απλώς και μόνον διότι πιστεύω ότι μεγάλος θόρυβος εδημιουργήθη επί μικρού θέματος. Εάν ασφαλώς αυτός θα ήτο ο μόνος λόγος διά τον οποίον κατήλθον εις το βήμα, θα ήτο απώλεια του χρόνου της Βουλής, αλλά επειδή ετέθησαν ωρισμένα ερωτήματα δι' ευθύνας διά την παρηλελημένη επαρχίαν Λάρνακος, θα το εθεωρούσα άνανδρον εκ μέρους μου εάν δεν ηρχόμην εις το βήμα τούτο και δημοσίως να δεχθώ ο ίδιος προσωπικώς την ευθύνην.

Δέχομαι την ευθύνην διότι όταν ο Προϋπολογισμός Βελτιώσεως και Αναπτύξεως συνεζητείτο υπό του Υπουργικού Συμβουλίου, είχαν την τιμήν, λόγω της απουσίας του Προέδρου του κράτους και διανάμει Συνταγματικώς διατάξεων, να εκτελώ καθήκοντα προεδρεύοντος της Δημοκρατίας. Όχι μόνον φέρω αυτήν την ευθύνην όσον αφορά το θέμα του Προϋπολογισμού αλλά προχωρώ περαιτέρω να δηλώσω δημοσίως και αμετακλήτως ότι η εισήγησις περί απαλείψεως του ποσού των 25.000 λιρών διά τον δρόμον της Λάρνακος ήτο προσωπική μου εισήγησις, την οποίαν κατόπιν συζήτησεως το Υπουργικόν Συμβούλιον ενέκρινεν, ότι η εισήγησις περί περικοπής ποσού 40.000 λιρών από το ποσόν διά την βελτίωσιν του δρόμου Λεμεσού υπήρξε και πάλιν ιδική μου εισήγησις, ότι η απαλείψις ποσού από τον Προϋπολογισμόν 40.000 λιρών διά την βελτίωσιν του δρόμου Λευκωσίας—Κυρηνείας υπήρξε και πάλιν ιδική μου εισήγησις. Επιστευα και πιστεύω ακραδάντως ότι το συγκοινωνιακόν δίκτυον της Κύπρου, το οποίον συνδέει την πρωτεύουσαν με τας άλλας επαρχιακάς πόλεις, μπορεί να περιμένη να βελτιωθή εντός των προσεχών δύο ετών, ενώ εις το παρόν στάδιον το βάρος του Προϋπολογισμού έπρεπε να οδηγηθή προς την κατεύθυνσιν της κατασκευής αρδευτικών και υδρευτικών έργων.

Επομένως οι έντιμοι συνάδελφοι οι οποίοι παρετήρησαν ότι το μόνον ποσόν το οποίον απηλείφη από τον Προϋπολογισμόν ήτο αυτό της Λάρνακος, ασφαλώς διαπράττουν καλή τη πίστει λάθος, διότι δεν είναι γνώσται των κριτηρίων τα οποία εχρησιμοποιήθησαν κατά τας συνεδριάσεις

Υπουργικού Συμβουλίου διά την ελάττωσιν των ποσών αυτών.

Αλλά διά να επανέλθω και πάλιν εις το θέμα της οδοῦ Λάρνακος, νομίζω ότι διαπράττεται μεγάλη αδικία εις βάρος της Εκτελεστικῆς Εξουσίας όταν ισχυρίζομεθα ότι παρημέλησε τον δρόμον Λευκωσίας—Λάρνακος, διότι ο δρόμος αυτός ἔτυχε σημαντικῆς βελτιώσεως κατά τα δύο τελευταία ἔτη. Εἶναι δρόμος τον οποίον διέρχομαι συχνά και εἶναι δρόμος του οποίου την βελτίωσιν ἔχω παρακολουθήσει από κοντά εις πολλά ἐπίκαιρα σημεία. Εἶμαι εις θέσιν δε αὐτήν την στιγμήν, εἴναι δὲν θα ἦτο ἀπώλεια χρόνου της Βουλῆς, να αναφέρω το κάθε κομμάτι του δρόμου αὐτοῦ το οποίον ἐντός της τελευταίας διετίας υπέστη σημαντικὰς βελτιώσεις. Δὲν ισχυρίζομαι ὅτι ο δρόμος Λάρνακος—Λευκωσίας δὲν μπορεί να βελτιωθῆ περισσότερο. Ασφαλῶς μπορεί και πρέπει. Ἀλλ' ἐντός του πλαισίου ἐνὸς προγραμματισμοῦ δὲν θα ἔπρεπε, κατά την γνώμην μου, εις το παρὸν στάδιον να εξοδευώμεν μεγάλα ποσὰ διὰ την βελτίωσιν δρόμων, οἱ οποίοι ἔχουν φθάσει εἰς ἕνα πολὺ καλὸν ἐπίπεδον και μπορούν να συγκριθῶν με δρόμους Ευρωπαϊκῶν χωρῶν, ἀλλὰ θα ἔπρεπε να στρέψωμεν το βάρος του Προϋπολογισμοῦ προς ἄλλας κατευθύνσεις.

Ὁ ἐντιμὸς συνάδελφος κ. Σωτηρᾶκης Γιαννάκης, υπερβάλλων ὀλίγον τι, κατά το Κυπριακὸν ἔθιμον, μας εἶπεν ὅτι θα ἔπρεπε να ταξιθεύσωμεν εις το τεμάχιον αὐτὸ του δρόμου διὰ να ἀντιληφθῶμεν τον κίνδυνον. Διήλθον το τεμάχιον του δρόμου αὐτοῦ και ἡμέραν και νύκτα και τὰς πρωϊνὰς ὥρας χωρὶς πραγματικῶς να αισθανθῶ ὅτι διέτρεχα μεγάλο κίνδυνον.

Ασφαλῶς πρέπει να ψέξωμεν την Εκτελεστικὴν Εξουσίαν ὁμῶς δι ἕνα θέμα. Κατέστη φανερόν περίπου το τέλος του 1962 ὅτι το αρμόδιον Υπουργεῖον ἐπεξετάθη εις την ἐπιδιόρθωσιν του ἐν λόγῳ δρόμου πέραν του ποσοῦ των χρημάτων το οποίον εἶχεν εις την διάθεσίν του. Ἐπραξεν ὁμῶς τούτο πιστεύον ὅτι το ποσὸν των 25.000 λιρῶν το οποίον ἐζήτηει να ἐγκριθῆ διὰ τὸ ἔτος 1963 θα ἐνεκρίνετο.

Το δεύτερον λάθος του Υπουργεῖου ἦτο ὅτι, ὅταν ῥηωτήθη ὑπὸ του Υπουργικοῦ Συμβουλίου κατά πόσον με το ποσὸν με το οποίον εἶχεν εις την διάθεσίν του θα ἦτο δυνατόν να συμπληρωθῆ το τεμάχιον του δρόμου αὐτοῦ, διεβεβαίωσεν το Υπουργικὸν Συμβούλιον ὅτι θα ἦτο εις θέσιν να ἀποπερατώσῃ το ἔργον ἀνεῦ ἄλλου ποσοῦ, και ἐπομένως δὲν ἐγίνε πρόνοια εις τον Προϋπολογισμὸν του 1963 διὰ περισσότερα χρήματα.

Το τρίτον λάθος του Υπουργεῖου εἶναι ὅτι, ὅταν διεπίστωσε κατά τον Ἰανουάριον του 1963 ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν να φέρῃ εις πέρας το ἔργον ἀνεῦ ἐπιπροσθέτου ψήφισμας χρημάτων, παρέλειψε να προβῆ εις τα αναγκαία διαβήματα και ἄφησε να περάσῃ χρόνος περίπου δύο ἢ τριῶν μηνῶν.

Το τέταρτον λάθος εἶναι ὅτι, μετὰ ἀπὸ την αἴτησιν του Υπουργεῖου Δημοσίων Ἔργων δι' ἔγκρισιν περαιτέρω δαπάνης, το ζήτημα καθυστέρησεν εις το Υπουργεῖον Οικονομικῶν, και ἐπομένως σήμερα ἀντιμετωπίζομεν το γεγονός ὅτι τεμάχιον δρόμου, του οποίου η διόρθωσις ἤρχισε το 1962, παρέμεινεν εις την ἰδίαν κατάστασιν χωρὶς να συμπληρωθῆ μέχρι τον Μάιον του 1963, διότι δύο Υπουργεῖα δὲν ἐκινήθησαν ἐγκαίρως. Ἡ κριτικὴ ὁμῶς η οποία ἐγίνε διὰ την Ἐπιτροπὴν Προγραμματισμοῦ εἶναι ἀδικαιολόγητος, η δε παρατήρησις της Ἐπιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ ὅτι δὲν ἔπρεπε να ἐπεκταθῶν το 1962 εἶναι ὀρθοτάτη και βασικὴ, διότι ἀσφαλῶς κανὲν Υπουργεῖον δὲν δικαιούται να προχωρῆ εις ἔργα και να υπολογίζῃ ὅτι το ἐπόμενον ἔτος θα ἐγκριθῆ ἐκεῖνο το οποίον εἰσηγήθη. Ασφαλῶς το Υπουργεῖον μπορεί να ζητήσῃ το α ἢ β ποσόν, ἀλλ' ὑπάρχει το στάδιον της ἐγκρίσεως ὑπὸ της Βουλῆς. Ἐπομένως κανὲν Υπουργεῖον δὲν δικαιούται να προβαίνει εις ἐπέκτασιν ἔργων πέραν του ποσοῦ διὰ το οποίον ἐδόθη ἔγκρισις ἀπὸ το Σώμα αὐτό.

Τελικῶς θα ἤθελα να τονίσω εις το Σώμα ὅτι το Νομοσχέδιον τούτο πρέπει να ψηφισθῆ, πρέπει να ἐγκριθῆ, και ἀντὶ να ἀρνηθῶμεν την ψήφισιν εις ἐνδείξιν διαμαρτυρίας, ἀπὸ με δίκαιον και ἀντικειμενικὸν τρόπον ἐξετάσωμεν την

υπόθεσιν, να εισηγηθῶμεν μαζί με την ψήφισιν του Νομοσχεδίου την ἀνάγκην ἐπισπεύσεως της ἐκτελέσεως και ἀποπερατώσεως του ἔργου αὐτοῦ.

Εισηγοῦμαι ἐπομένως εις την Βουλὴν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις νόμον.

(Ὁ κ. Γλ. Κληρίδης ἐπανέρχεται εις την θέσιν του)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ Δρ Μουτερίσογλου.

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἀξιότιμοι Συνάδελφοι.

Παρατηροῦμεν ὅτι οἱ βουλευταὶ της Περιφερείας Λάρνακος πρώτην φοράν ἐπέδειξαν μεγάλην ευαισθησίαν δι' ἕνα θέμα τόσο μικρὸν εις τὰς συνεδρίας, τὰς οποίας ἐπραγματοποίησε μέχρι σήμερον η Βουλὴ μας. Και ἐγώ—ὄχι ὡς βουλευτῆς της Περιφερείας Λάρνακος, ἀλλ' εἴναι ὡς εἶπα την ἀλήθειαν—θα ἔλεγα ὅτι πραγματικῶς αὐτοὶ οἱ συνάδελφοι πολὺ δικαίως ἔχουν παραπονηθῆ. Διότι και ἐγώ ταξιδεύω ἐπὶ του ἰδίου δρόμου και περνῶ ἀπὸ αὐτὸν σχεδὸν καθημερινῶς. Ὅπως ἔχουν τονίσει εις τὰς ἀγορεύσεις των οἱ Συνάδελφοι, ὄχι μόνον η ἐπιδιόρθωσις του υφισταμένου παλαιοῦ δρόμου ἔχει παραμεληθῆ ἀλλὰ και ὁ υφιστάμενος ἀσφαλτωμένος δρόμος, ο οποίος ἴσως να μὴν ἐγχεράζετο ἐπιδιορθώσεις, ἔχει καταστῆ ἐπικίνδυνος διὰ την τροχαίαν με την ἀνασκαφὴν του εις πολλὰ σημεία του κατὰ τρόπον ἀνεπίτρεπτον. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ Ἐντιμὸς Πρόεδρος της Βουλῆς ἔχει ἐπανειλημμένως διέλθει ἀπὸ τον δρόμον ἐκεῖνον. Οὗτος ἀπέρριψεν κατηγορίαν του Ἑλληνοῦ βουλευτοῦ περιφερείας Λάρνακος λέγων ὅτι ο δρόμος αὐτός δὲν εἶναι ἐπικίνδυνος. Δύναμαι, ὁμῶς, να εἶπω—διότι ὑπῆρξα προσωπικῶς μάρτυς του γεγονότος—ὅτι εἶδον αυτοκίνητον, το οποίον ἐκινεῖτο ἐμπροσθέν μου, να ἀνατρέπεται ἀπὸ αὐτὸν τον δρόμον εἰς ἀγρόν, ἐγώ δε προσωπικῶς ἐσταμέτησα και ἐβοήθησά τους

ἐντὸς του ἀνατραπέντος αυτοκινήτου. Δὲν ἐδημιουργήσαμεν θέμα εις την Βουλὴν ἐπ' αὐτῆς της υποθέσεως, διότι την εθεωρήσαμεν ἀπλήν' ἀλλὰ προ ἐνὸς σχεδὸν ἔτους προέβημεν προσωπικῶς εις διάφορα διαβήματα παρὰ τὴν Εκτελεστικὴν Εξουσίαν. Ἐσκέφθημεν ὅτι δύναται να γίνων οἰκονομία και περικοπὰ ἀπὸ πολλοὺς δρόμους. Ἀλλ' αὐτὸ θα ἐσήμαινε καθυστέρησιν εις την ἐφαρμογὴν των προγραμματισθέντων σχεδίων ἢ περιορισμὸν τούτων, δηλαδή μερικὴν ἐκτέλεσιν των.

Το θέμα, το οποίον συζητοῦμεν σήμερον, εἶναι τελειῶς διαφορετικὸν ἀπὸ αὐτὰ διότι ὑπῆρξαν ἀλόγιστοι ἐνέργειαι. Με την υφισταμένην κατάστασιν ἔχει δημιουργηθῆ διὰ την τροχαίαν πραγματικὸς κίνδυνος. Δυστυχῶς δε αὐτὴ η κατάσταση ἐσυνεχίσθη η ἰδία ἐπὶ ἕν ἔτος' αὐτὸ εἶναι το λυπηρόν. Ἀγαπητοὶ Συνάδελφοι, η κατ' αὐτὸν τον τρόπον ἀγόρευσις των Ἐντιμῶν Βουλευτῶν Περιφερείας Λάρνακος δὲν ἀποτελεῖ ἀδικαιολόγητον ἐπίκρισιν της Εκτελεστικῆς Εξουσίας. Ἐκαμαν αὐτὴν την ἀγόρευσιν σήμερον ἐπιφεληθέντες της ευκαιρίας, διότι το θέμα αὐτὸ ἦλθεν εις την Βουλὴν. Το γεγονός ὅτι ἀπὸ ἐνὸς ἔτους δὲν ἔθεσαν αὐτὸ το θέμα εις την Βουλὴν εἶναι σαφῆς ἀπόδειξις περὶ του ὅτι ἐπιδεικνύουν ἐπιείκειαν ἰδιαιτέρως προς την Εκτελεστικὴν Εξουσίαν. Με αὐτὴν την ευκαιρίαν θα ἤθελα, ἐπίσης να σας ἀναφέρω ἕν συμβάν. Εἰς μίαν συνεδρίασιν του Υπουργικοῦ Συμβουλίου, εις την οποίαν ἀναπλήρουν τον Ἀντιπρόεδρον της Δημοκρατίας, ἤγειρα αὐτὸ το θέμα προσωπικῶς εις το Υπουργικὸν Συμβούλιον ὁ Ἐντιμὸς δε Πρόεδρος της Δημοκρατίας εἶπε τα εἰρηστικά: «Γνωρίζετε ὅτι ὁ ἐνδιαφερόμενος Υπουργός εἶναι ἐκ Λεμεσοῦ και το ζήτημα της Λάρνακος θα ληθῆ κάπως ἀργά». Φυσικὰ ἐγώ αὐτὸ το εθεώρησα ὡς ἀστεῖον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λυπούμαι να παρατηρήσω ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν εις την Βουλὴν να λέγονται συνομιλίας αἱ οποῖαι λαμβάνουν χώραν εις το Υπουργικὸν Συμβούλιον.

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εἶπον ὅτι το εθεώρησα ὡς ἀστεῖον.

Συνάδελφοι,

Ὅλοι οἱ συνάδελφοι ἔχουν ἀγορεύσει με εὐκρινείαν. Τους υποστηρίζω ολοψύχως. Ἡ παράκλησίς μου, ὁμῶς εἶναι ὄχι να

καταψηφίσουν αυτόν τον Συμπληρωματικών Προϋπολογισμό ή να αποσχούν, αλλά, τουναντίον, να τον ψηφίσουν.

Ελπίζω ότι εις το μέλλον δεν θα συμβούν τοιαύτα λάθη και καθυστερήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί προτίθεται να προβή εις την Δευτέραν ανάγνωσιν του νομοσχεδίου.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' αιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 'Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκριθούν;

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του προοιμίου και πρώτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

29.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

'Εγκρίσις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού 5.844 λιρών διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963.

Ειδικεύσεις των δαπανηθησομένων ποσών. 'Άρθρον 2 και 3. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του δευτέρου και τρίτου άρθρου και του Πίνακος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

29.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 2ον και 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται. Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 7) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις Νόμον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

29.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Είς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το πέμπτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι «ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πάλησις και Υποθήκευσις Πλοίων) Νόμος του 1963».

Το έκτον θέμα είναι «ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναύται) Νόμος του 1963».

Το έβδομον θέμα είναι «ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Φορολογικαί Διατάξεις) Νόμος του 1963». Αναβάλλονται διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής λόγω του ότι αι Επιτροπαί δέν έχουν φέρει εις πέρας ακόμη το έργον των.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια και έγγραφα.

1. Ο περί Διοικήσεως Τελωνείων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

2. Ο περί Ζυθοποιίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

3. Ο περί Εκδόσεως Αδειών διά την Κατασκευήν Ουνοπνευματωδών Ποτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

4. Ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

5. Ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

6. Ο περί Γεωργικής Τραπεζής (Συμφωνία και Δευτερεύουσαι Διατάξεις) Νόμος του 1963.

7. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 7) του 1963.

8. Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 8) του 1963.

9. Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

10. Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 9ην Μαΐου 1963 συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1962 (Αρ. 1) του 1962 και τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου 1962 (Αρ. 14) του 1962.

11. Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 10ην Μαΐου συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1963 (Αρ. 1) του 1963 και τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου 1963 (Αρ. 2) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα πλείστα των Νομοσχεδίων τα οποία κατετέθησαν απεστάλησαν από το Υπουργείον Οικονομικών. Λόγω του γεγονότος όμως ότι η Επιτροπή Οικονομικών θα είναι απησχολημένη με το θέμα της Κεντρικής Τραπεζής ωρισμένα εκ των Νομοσχεδίων θα παραπεμφθούν εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού διά να μην υπάρξη καθυστέρησις.

Τα ακόλουθα Νομοσχέδια επομένως παραπέμπονται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 7) του 1963.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 8) του 1963, ως επίσης και όλοι υπόλοιποι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί.

Ο περί Εκδόσεως Αδειών διά την Κατασκευήν Οιονοπνευματωδών Ποτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ζυθοποιΐας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Διοικήσεως Τελωνείων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Γεωργικής Τραπέζης (Συμφωνία και Δευτερεύουσαι Διατάξεις) Νόμος του 1963, παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εσωτερικών.

Ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Παρακαλώ τους Προέδρους των Επιτροπών εις τας οποίας έχω παραπέμψει τα διάφορα θέματα να λάβουν υπ' όψιν ότι η παράταξις η οποία εδόθη είναι μέχρι της 16ης Ιουνίου και ότι είναι ανάγκη αι Επιτροπαί να εργάζονται καθημερινώς, ούτως ώστε τα θέματα να είναι έτοιμα διά να συζητηθούν εντός της χρονικής περιόδου της παρατάσεως.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν θα έχη ως ακολούθως:-

Κεφάλαιον Α—Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Εργασία.

Εις το Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Εργασία—θα έχουν πρώτην σειράν τα τρία Νομοσχέδια περί Ναυτιλίας, τα οποία ανεβλήθησαν.

Κατόπιν θα έχωμεν τους Προϋπολογισμούς; Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς— Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 7) του 1963, ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 8) του 1963, ως επίσης και όλοι οι υπόλοιποι Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί οι οποίοι παρεπέμφθησαν εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

Ο περί Αισχρών Δημοσιευμάτων Νόμος.

Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Η προσεχής συνεδρία ορίζεται διά την προσεχή Πέμπτην, την 4ην απογευματινήν ώραν.

Παρακαλούνται οι Πρόεδροι των αρμοδίων Επιτροπών και ιδιαιτέρως της Επιτροπής Προϋπολογισμού εάν είναι δυνατόν να αρχίσουν την εργασίαν των Νομοσχεδίων ουχί αργότερον της αύριον.

Επίσης οι Πρόεδροι των Επιτροπών επί Εργατικών και Οικονομικών θεμάτων πρέπει να έχουν υπ' όψιν των ότι την Παρασκευήν πρέπει να είναι περίπου η τελευταία συνεδρία διά τα Νομοσχέδια Ναυτιλίας.

Ο κ. Ανδρέας Γιάγκου.

Α. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, η επικύρωσις της συμφωνίας της διαλύσεως της Γεωργικής Τραπέζης κατά την γνώμην μου είναι κάτι το επείγον, διότι καθυστερεί από ένα χρόνο σχεδόν η έκδοσις δανείων διά γεωργικήν ανάπτυξιν και εάν είναι δυνατόν να συμπεριληφθή εις την επομένην συνεδρίαν, ούτως ώστε ωρισμένα δάνεια τα οποία μπορούν να εκδοθούν διά να γίνουν ωρισμένοι βελτιώσεις ή στιδήποτε άλλο να μπορούν να επισπευθούν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω υπ' όψιν το γεγονός ότι το Νομοσχέδιον αυτό είναι Νομοσχέδιον το οποίον επείγει, αλλά δεν θα ήτο ορθόν να το κηρύξωμεν ως Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως. Το παρέπεμψα εις την Επιτροπήν Οικονομικών, διότι προέρχεται από το Υπουργείον Οικονομικών, αφού αφήρεσα αρκετόν φόρτον από την Επιτροπήν Οικονομικών και το έδωσα εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού ούτως ώστε να μπορέση η αρμοδία Επιτροπή να το εξετάση και να υποβάλη έκθεσιν διά την μεθεπομένην συνεδρίαν της Βουλής, σκοπεύω δε όπως μετά την συνεδρίαν της Πέμπτης, ορίσω την μεθεπομένην συνεδρίαν διά την Δευτέραν ή Τρίτην.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Πέμπτην την 4ην απογευματινήν ώραν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

(Έγρα λήξεως 7.35 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 23ΗΣ ΜΑΪΟΥ 1963

(Ώρα έναρξεως 4.55 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω τήν έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι η ανάγνωση Ερωτήσεων και Απαντήσεων. Καθορισθείς χρόνος ημίσεια ώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 1ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα την 1ην Μαρτίου 1963.

«Κατά την τελευταίαν μου επίσκεψιν εις τους Αγίους Ηλιοφώτους, οι χωρικοί με πληροφόρησαν ότι τους είχαν δοθή υπόσχεσις ότι το χωρίον των θα μετακομίζετο, αλλά μέχρι τούδε ουδέν εγένετο.

Εις ερώτησιν μου, υποβληθείσαν την 23ην Οκτωβρίου 1963, πληροφορήθη ότι είχαν ιδρυθή Επιτροπή ήτις θα επελαμβάνετο της υποθέσεως. Ο δε Υπουργός Εσωτερικών απαντών εις ερώτησιν μου, υποβληθείσαν την 18ην Ιουνίου 1962, εδήλωσεν ότι θα εκτιζέτο προστατευτικός τοίχος.

Αυταί αι απαντήσεις ουδώς αποτελούν απάντησιν εις τας στενοχωρίας του χωρίου. Τελευταίως πληροφορήθη μεθ' ικανοποιήσεως ότι εντός του 1963 δύο χωρία της επαρχίας Πάφου θα μετακομισθούν. Η επιθυμία μου είναι όπως τουλάχιστον εντός του 1964 η μετακόμισις του ανωτέρω χωρίου καταστή πραγματικότητα.

Δεδομένου ότι οι χωρικοί πιστεύουν ότι θα μετακομισθή, δεν επιδιωκούν τας κατοικίας των και διάγουν ένα πολύ άσχημον βίον. Εις κάθε στιγμήν αντιμετωπίζουν τον κίνδυνον πλημμύρας ή καθίζησιν του εδάφους.

Επιθυμώ να μάθω την τελικήν απόφασιν του αρμοδίου Υπουργού εν σχέσει με αυτό το χωρίον. Παρακαλώ όπως πληροφορήση την Βουλήν μας επί του προκειμένου.

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 1ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ.

Το ζήτημα της μετακινήσεως του χωρίου Άγιοι Ηλιοφώτοι ετέθη ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου, το οποίον την 20ην Φεβρουαρίου 1963 απεφάσισε κατ' αρχήν όπως το χωρίον τούτο μετακινηθή και όπως η περίπτωσις του χωρίου τούτου μελετηθή εν συνδυασμώ προς άλλα χωρία χρήζοντα παρομοίας μεταχειρίσεως και κατά σειράν προτεραιότητος. Το όλον θέμα μελετάται τώρα υπό των Επαρχών, σχετική δε έκθεσις θα υποβληθή εις το Υπουργικόν Συμβούλιον άμα τη λήψει των σχετικών εκθέσεων.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα την 5ην Μαρτίου 1963.

«Η οδός ήτις άγει προς Δένιαν μέσω Κοκκινοτριμιθιάς, ευρισκομένης επί της οδού Λευκωσίας—Μόρφου, έχει χρόνια να επιδιορθωθή. Η οδός αυτή καταντά διαρκούντος του χειμώνας αδιάβατος. Το ποσόν των 50—60 λιρών το οποίον διατίθεται κατ' έτος εξοδεύεται άδίκως. Με αυτά τα χρήματα καθαρίζονται οι αύλακες και τα χώματα ρίπτονται εντός της οδού.

Τι σχέδια έχει ο αρμόδιος Υπουργός προς τελειοποιήσιν αυτής της οδού; Παρακαλείται όπως διαφωτίση την Βουλήν μας.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 5ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ.

«Συνθήεις επιδιορθώσεις επί της οδού ταύτης εκτελούνται κατ' έτος. Επιπροσθέτως, εντός του 1963 θα δαπανηθή ποσόν £400 διά γενικής βελτιώσεως εκ του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως του τρέχοντος έτους.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα την 5ην Μαρτίου 1963.

«Η οδός μεταξύ Λευκωσίας—Χαμίτ Μάνδρες είναι πολύ κατεστραμμένη και παρημελημένη. Την 9ην Ιανουαρίου 1961 υπέβαλον ερώτησιν. Εις δοθείσαν απάντησιν ελέγχθη ότι η οδός αυτή επιδιορθώθη καθώς πρέπει και ότι ευρίσκειται καθ' όλον το έτος εν καλή καταστάσει. Από της εν λόγω ημερομηνίας η οδός αυτή ευρίσκειται κατεστραμμένη εις την ιδίαν κατάστασιν. Επί της εν λόγω οδού υπάρχει και γέφυρα επί του Πεδιαιού. Πέραν των 100 μαθητών, εργατών πωλητών γάλακτος και τεχνικών, οι οποίοι διά να έλθουν εις Λευκωσίαν διέρχονται από την εν λόγω γέφυραν, διατρέχουν καθημερινώς κίνδυνον. Πρέπει να διευρυνθή η γέφυρα αυτή και να ασφαλτοστρωθή η οδός.

Παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός όπως διαφωτίση την Βουλήν μας πότε θα διορθωθή η γέφυρα και θα ασφαλτοστρωθή η οδός.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 5ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ.

«Η εν λόγω οδός αποτελεί μέρος της οδού Λευκωσίας—Συγχχαρίου μήκους 5 μιλίων διά την ασφάλτωσιν της οποίας θ' απαιτηθούν £22.000. Η οδός αυτή δεν είναι πολυσύχναστος και δεν δικαιολογείται προτεραιότης διά την εκτέλεσιν ταιούτης εργασίας. Ως εκ τούτου δεν έχουν ετοιμασθή σχέδια διά την ασφάλτωσιν της. Ετήσιαι επιδιορθώσεις γίνονται υπό του Επαρχου, εφέτος, δε εδαπανηθή ποσόν £760 προς τον σκοπόν τούτον. Η κατάστασις της εν λόγω οδού θεωρείται ικανοποιητική.

Η επιδιόρθωσις της γεφύρας θ' απαιτήση £8.000 είναι δε άκρως προτιμώτερον όπως ανεγερθή εις το μέλλον άλλη γέφυρα με τα ίδια χρήματα εις καταλληλότερον σημείον της οδού παρά να επιδιορθωθή η παρούσα γέφυρα η οποία ευρίσκειται επί καμψής.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα την 5ην Μαρτίου 1963.

«Η οδός η οποία διακλαδίζεται από την οδόν Λευκωσίας—Λάρνακος πλησίον του Πυρού και οδηγεί προς την Ποταμιάν είναι πολύ κατεστραμμένη.

Κατά τας τελευταίας μου πληροφορίας θα ασφαλτοστρωθή η οδός Δάλι—Ποταμιάς. Οι κάτοικοι του χωρίου λέγουν ότι αυτή η οδός δεν τους ωφελεί και πολύ. Θέλουν πρώτον να ασφαλτοστρωθή η οδός Πυρού—Ποταμιάς και κατόπι η οδός Δάλι—Ποταμιάς.

Παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός όπως πληροφορήση την Βουλήν μας επί των σχεδίων του αναφορικός με το εν λόγω ζήτημα.

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 5ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Επί του παρόντος δεν υπάρχει σκέψις ασφαλτοστρώσεως των οδών Δάλι—Ποταμιάς ή Ποταμιάς—Πυροΐου καθότι τα έργα ταύτα άνκαι επιθυμητά δεν είναι τόσον επείγοντα ή αναγκαία όσον άλλα παρομοίας φύσεως. Εις τας οδούς αυτάς γίνονται αι συνήθεις επιδιορθώσεις καθ' έκαστον έτος, η κατάστασις δε και των δύο θεωρείται ικανοποιητική. Κατά το 1963 ποσόν £800 έχει δαπανηθή διά την καλλιτέρευσιν των εν λόγω οδών εκ του Προϋπολογισμού Αναπτύξεως επιπροσθέτως του συνήθους κονδυλίου διά την συντήρησιν των εκ του Τακτικού Προϋπολογισμού.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 5ην Μαρτίου 1963.

«Σήμερον οι οδηγοί ταξί, ο αριθμός των οποίων ουδόλων πρέπει να υποτιμηθή, αντιμετωπίζουν μεγάλας δυσκολίας.

Προ πενταετίας έκαστον ταξί ηδύνατο να μεταφέρη επιβάτας αναλόγως της υποδυναμέως του. Ειδικώς τα αυτοκίνητα δυνάμεως άνω των 16 ίππων ηδύνατο να μεταφέρουν 5 επιβάτας.

Κατά τας τελευταίας ημέρας της αποικιοκρατίας, την εποχήν της εκτάκτου ανάγκης, δι' αυφινιδίας αποφάσεως ετέθη το ζήτημα όπως μεταφέρουν 4 άτομα, και αυτή η τακτική ακολουθείται μέχρι σήμερον.

Σήμερον πενταμελής οικογένεια δεν δύναται να ενοικιάζη ταξί. Αυτή η οικογένεια συμφώνως προς αυτόν τον νόμον είναι υποχρεωμένη να ενοικιάζη δύο ταξί.

Σήμερον παρατηρείται εις τα ιδιωτικά αμάξια να ταξιδεύουν 5 και 7 άτομα ακόμη. Εάν επικρατή η σκέψις ότι τα ταξί δι' ενός προσθέτου επιβάτου θα κάμνουν δυστυχήματα, αυτή είναι κατά την άποψίν μου λανθασμένη σκέψις. Με το σύστημα των ταχυτήτων των αυτοκινήτων σήμερον, εις οδηγός δύναται ευκόλως να μεταφέρη 2 επιβάτας πλάι του. Εις πλείστα χώρας του κόσμου ακολουθείται αυτή η τακτική. Υπάρχει πρόθεσις όπως τα ταξί μεταφέρουν 5 επιβάτας;

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως διαφωτίση την Βουλήν μας όσον αφορά τας αποφάσεις του επί του προκειμένου».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 5ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Το όλον θέμα των αγοραίων οχημάτων (συμπεριλαμβανομένων και των αυτοκινήτων ταξί) τυγχάνει ενδελεχούς μελέτης εκ μέρους της Κυβερνήσεως, ελπίζεται δε ότι σύντομος θα κατατεθή σχετικόν νομοσχέδιον εις την Βουλήν.

Η μεταφορά του «πέμπτου επιβάτου» εις τα αυτοκίνητα ταξί θα μελετηθή περαιτέρω υπό του ιδρυθησομένου βάσει των προνοιών του νομοσχεδίου Συμβουλευτικού Σώματος Μεταφορών».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 5ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Βάσου Λυσσαριδη και ληφθείσα την 6ην Μαρτίου 1963.

Προς τον εντίμον Υπουργόν Υγείας.

«Κατά πληροφορίας μου υμεις και ανώτατος υπάλληλος του Υπουργείου επεσκέφθητε επαρχιακόν νοσοκομειον και εξησκήσατε έλεγchon επί της χορηγουμένης θεραπευτικής αγωγής. Εάν τα γεγονότα είναι ακριβή, θα ήθελα να με πληροφορήσητε υπό ποίαν ιδιότητα τόσον υμεις όσον και ο ως άνω αναφερόμενος υπάλληλος εξησκήσατε τοιούτον έλεγchon, παρά πάντα κανόνα ιατρικής δεοντολογίας, δεδομένου ότι

τοιούτος έλεγχος δύναται να ασκηθή μόνον υπό των αρμοδίων ιατρικών σωμάτων και υπό ωρισμένας προϋποθέσεις.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 19ην Απριλίου 1963, του Υπουργού Υγείας, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 6ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Βάσου Λυσσαριδη.

«Ο Υπουργός φρονεί ότι η εκτέλεσις επισκέψεων, εν τη επισήμω αυτού ιδιότητι, εις οιονδήποτε νοσοκομειόν ή ίδρυμα υπαγόμενον εις την αρμοδιότητα του Υπουργείου του, οσάκις αι τοιαύται επισκέψεις ενδείκνυνται, η εξακριβωσις κατά πόσον τα νοσοκομεία ή τα ιδρύματα ταύτα λειτουργούν κανονικώς και η εκ πρώτης χειρός λήψις πληροφοριών παρά των υπευθύνων των εν λόγω νοσοκομείων ή ιδρυμάτων περί των αντιμετωπιζομένων δυσχερειών ή της μελλοντικής αυτών αναπτύξεως ή η ανταλλαγή απόψεων μετά των ενδιαφερομένων ως προς την κανονικήν διοίκησιν και συντήρησιν των εν λόγω νοσοκομείων ή ιδρυμάτων, είναι μεταξύ των κυριωτέρων αυτού καθηκόντων».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 7ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 7ην Μαρτίου 1963.

«Γνωρίζομεν ότι καταβάλλονται μεγάλα προσπάθειαι διά την μεταφοράν του υπογείου ύδατος εις την επιφάνειαν. Είναι επίσης γεγονός ότι από καιρού εις καιρόν καλούνται εμπειρογνώμονες εκ του εξωτερικού προς εξασφάλισιν επιτυχίας. Σήμερον ο Κύριος γεωργός αποδίδει μεγάλην σπουδαιότητα εις τα έργα αρδεύσεως και τας ερεύνας προς ανεύρεσιν ύδατος. Προς τον σκοπόν αυτόν οι γεωργοί μας εις πλείστα χωρία κάμνουν διατρήσεις προς ανεύρεσιν ύδατος. Εις επισκεψίν μου εις τινα χωρία οι χωρικοί υπέβαλον την κάτωθι ερώτησιν όπως την θέσω ενώπιόν των αρμοδίων Υπουργών μέσow της Βουλής.

Είναι δυνατόν να ανορυχθούν φρέατα εκεί όπου οι κτηματολογικοί χάρται δεικνύουν πρώην φρέατα, και εάν επιτρέπεται η τοιαύτη ανόρυξις θέλομεν να πληροφορηθώμεν πότε θα επιτραπή η ανόρυξις τοιούτων φρεάτων προς ενθάρρυνσιν της γεωργίας;

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως διαφωτίση την Βουλήν μας».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 6ην Απριλίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 7ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Τας ανορύξεις φρεάτων διέπει ο σχετικός περί Φρεάτων Νόμος, Κεφ. 351. Τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα δέον να υποβάλουν αίτησιν προς τον Έπαρχον, εκάστη δε περίπτωσις εξετάζεται υπό των αρμοδίων Τμημάτων. Ο Έπαρχος εκδίδει την σχετικήν άδειαν ή αρνείται την έκδοσιν ταύτης αναλόγως της περιπτώσεως και βάσει των κριτηρίων τα οποία επιβάλλει η κειμένη νομοθεσία».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη, και ληφθείσα την 27ην Μαρτίου 1963.

ΔΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤ. κ. ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ:

«Από καιρού μελετάται υπό της Κυβερνήσεως η αξιοποίησις του χαμηλού δάσους Ακάμα εν τη επαρχία Πάφου προς όφελος των γεωργών και κτηνοτρόφων της Πάφου, οίτινες εναγωνίως αναμένουν το πόρισμα της τοιαύτης μελέτης. Επειδή το ζήτημα τούτο είναι ζωτικής σημασίας δι' αρκετά χωρία της Πάφου θα επιθύμουν να πληροφορησθε την Βουλήν εις ποίον σημειον ευρίσκειται το όλον ζήτημα».

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 8ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 27ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη.

«Κατά το 1947 συνεστήθη επιτροπή απαρτιζομένη εκ του Διευθυντού Δασών και του Επάρχου Πάφου, ως και αντιπροσώπων απάντων των συνορευόντων προς το δάσος Ακάμα χωρίων, προς μελέτην και καθορισμόν του αριθμού των ζώων τα οποία θα επιτρέπετο να βόσκουν εντός των δασών τούτων.

2. Κατά πρώτον εκρίθη ότι εις κάθε 15 σκάλες δασικής γης θα ηδύνατο να επιτραπή η βόσκησις ενός ζώου, και ούτω συνεφωνήθη όπως το Τμήμα Δασών εκδώσει σχετικές αδείας.

3. Λόγω του ότι τα δάση αυτά εμπίπτουν εντός των χωρικών ορίων πολλών χωρίων καθοριζομένων διά του περί Αιγίων Νόμου, συνεφωνήθη όπως μόνον εις πρόβατα επιτρέπεται η βόσκησις, εις δε τους ιδιοκτήτας ζώων παρεσχέθη προθεσμία 5 ετών εντός της οποίας να αντικαταστήσουν τας αίγας των διά πρόβατων. Μέχρι του 1951 όλαι σχεδόν αι ελευθέρας βοσκήσεως αίγες αντικατεστάθησαν διά πρόβατων και η δι' έκαστον ζών καθορισθείσα δασική περιοχή εμειώθη από 15 εις 10 σκάλες, ούτω δε εις μεταγενέστερα έτη άδειαι βοσκήσεως μέχρι 10 χιλιάδων προβάτων χορηγούντο υπό του Τμήματος Δασών εις εκείνους εκ των κτηνοτρόφων διά τους οποίους αι χωρτικά επιτροπαί παρείχουν σχετικές συστάσεις.

4. Το 1962 εζητήθησαν και παρεχωρήθησαν άδειαι βοσκήσεως διά 4.436 πρόβατα και 5 άλλα ζώα.

5. Το Τμήμα Δασών του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, το οποίον είναι κυρίως υπεύθυνον διά την διοίκησιν και διαχείρισιν της περιοχής αυτής συμφώνως προς τον περί Δασών Νόμον, ανυπομονεί μεγάλως να επιφέρει ωρισμένας βελτιώσεις εις τας περιοχάς αυτάς, ως είναι η κατασκευή οδών προσπελάσεως, η προμήθεια ποσίου ύδατος διά τα ζώα, η κατασκευή δεξαμενών διά λούσιμον προβάτων, η δημιουργία βοσκοτόπων ως και δένδρων και θάμνων καταλλήλων προς βόσκησιν, διά να καταστή δυνατή η βόσκησις μεγαλύτερου αριθμού ζώων εντός των δασών τούτων. Σχετικά σχέδια ευρίσκονται υπό ετοιμασίαν, δέον όμως να εκτιμηθή το γεγονός ότι άλλαι πλέον επείγουσαι ανάγκαι, ως η κατασκευή υδατοφρακτών, η αναδάσωσις εκτεταμένων δασικών περιοχών καταστραφείσων υπό πυρκαϊών, δεν επέτρεψαν εις τας υπηρεσίας του Υπουργείου τούτου να δώσουν άμεσον προτεραιότητα εις την ανάπτυξιν της περιοχής Ακάμα, η οποία υπό την σημερινήν της μη ανεπτυγμένην μορφήν δύναται να παράσχη διευκολύνσεις βοσκήσεως διά 10.000 πρόβατα ενώ η σημερινή απαίτησις είναι μόνον διά 4.500 πρόβατα.

Εν πάση περιπτώσει προβλέπεται ότι θα καταστή δυνατή η εφαρμογή μερικών εκ των εν παραγράφω 5 ανωτέρω αναφερομένων σχεδίων αναπτύξεως διαρκούντος του 1964».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 30ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμητή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 2αν Απριλίου 1963.

«Κατά το τελευταίο διάστημα χαλαζοθύελλες προκάλεσαν μεγάλες καταστροφές στα σιτηρά της περιοχής Τύμπου — Άσσιας και σε φυτείες φαρτών στο Παραλίμι και Αγία Νάπα Αμμοχώστου.

Οι ζημιές σ' αυτές τες περιοχές ανέρχονται σε δεκάδες χιλιάδες λίρες.

Από υπαλλήλους του Γεωργικού Τμήματος έχουν καταγραφη οι ζημιές που έπαθαν οι γεωργοί στο Παραλίμι και Αγία Νάπα.

Σε προηγούμενες περιπτώσεις κατεγράφησαν επίσης οι ζημιές σε γεωργούς από θεομηνίες δίχως όμως να δοθούν από την Κυβέρνηση αποζημιώσεις.

Μπορούμε να έχουμε διαβεβαίωση του Υπουργικού Συμβουλίου ότι με βάση τες εκτιμήσεις που έγιναν θα δοθούν

φέτος αποζημιώσεις στους γεωργούς που έπαθαν καταστροφές από χαλαζοθύελλες;

Μπορούμε επίσης να πληροφορηθούμε πότε θα γίνουν γνωστές οι Κυβερνητικές προτάσεις για βελτιωμένο σύστημα Αγροτικών Ασφαλίσεων των Προϊόντων;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 9ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 2αν Απριλίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμητή Μιχαηλίδη.

«Από καιρού εις καιρόν προκαλούνται ζημιαί εις γεννήματα και δένδρα υπό θεομηνιών. Εάν οι γεωργοί ηγόρασαν μετοχάς συμφώνως προς τους όρους του Γεωργικού Ταμείου Προνοίας, και αι επενεχθείσαι ζημιαί καλύπτονται υπό του σχεδίου, τότε καταβάλλεται αποζημίωσις. Η Κυβέρνησις δεν δύναται να καταβάλη αποζημίωσιν διά ζημίας επενεχθείσας και μη καλυπτομένας υπό του Γεωργικού Ταμείου Προνοίας.

2. Η αναθεώρησις του υφισταμένου Σχεδίου Γεωργικού Ταμείου Προνοίας προωθείται ενεργώς. Καταρτίζεται ήδη νέον σχέδιον, διά να καταστή δε δυνατή η συμπλήρωσις του έχει μετακληθή πραγματογνώμων, όστις θα ευρίσκειται εν Κύπρω την 13ην Μαΐου 1963».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 11ην Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού, και ληφθείσα την 11ην Απριλίου 1963.

«Από διετίας και πλέον οι κάτοικοι αρκετών παρόδων της εν Λευκωσία λεωφόρου Γεωργίου Γρίβα—Διγενή, πλησίον των Γυμνασίων Κύκκου και Νεοκλέους, απηυθύνθησαν επανειλημμένως προς όλας τας αρμοδίας αρχάς (Κοινοτική Επιτροπήν Εγκώμης, Έπαρχον και Γενικόν Διευθυντήν Υπουργείου Εσωτερικών) ζητούντες όπως καθορισθούν ονομασίαι των διαφόρων δρόμων της περιοχής, άνευ όμως μέχρι της στιγμής αποτελέσματος.

Ως εκ τούτου παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός να κατατοπίση το Σώμα πότε αι σοβαραί ταιλαιπωρία των κατοίκων - ως εκ της ελλείψεως ονομασιών των οδών των -θα εκλείψουν;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 15ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 11ην Απριλίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού.

«Κατόπιν της προσφάτου εφαρμογής του περί Χωρίων (Διοικήσις και Βελτίωσις) Νόμου εις την Έγκωμην το ζήτημα της ονομασίας οδών εντός του χωρίου θα διευθετηθή εντός συντόμου χρονικού διαστήματος.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάπτυξιν Ερωτήσεων και Απαντήσεων ετελείωσε.

Εισεργόμεθα εις το Κεφάλαιον Β της ημερησίας διατάξεως— Νομοθετική Εργασία.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής Συγκοινωνιων και Έργων όπως πληροφορήση την Βουλήν εις ποίον σημειον ευρίσκονται τα περι Εμπορικής Ναυτιλίας Νομοσχέδια.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Τα εν λόγω νομοσχέδια περί Εμπορικής Ναυτιλίας είναι τρία. Όταν αυτά τα τρία νομοσχέδια υπεβλήθησαν εις την αρμοδιαν διά θέματα του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων Κοινοβουλευτικήν Επιτροπήν, η Επιτροπή μας εμελέτησε και εξήτασε και τα τρία. Εν τούτοις, λόγω του χαρακτήρος και της σημασίας των εθεωρήθη πρέπον όπως και τα τρία αυτά νομοσχέδια εξετασθούν γεχωρισμένως και υπό των άλλων αρμοδίων Επιτροπών και λάβωμεν τας επ' αυτών απόψεις των. Ένεκεν δε του ότι τούτο εθεωρήθη αναγκαίον, έν των νομοσχεδίων απεστάλη εις την Νομικήν Επιτροπήν, το σχετικόν με την φορολογίαν εις την Δημοσιονομικήν Επι-

τροπή, το δε νομοσχέδιον, το οποίον αφεώρα την εργασίαν των Πλοιάργων και των Ναυτικών ως και άλλα ζητήματα εστάλη εις την Επιτροπήν Εργασίας. Και αι τρεις Επιτροπαί, εις τας οποίας εστάλησαν τα νομοσχέδια, συνήλθον εις διαφόρους συνεδριάσεις διά να τα μελετήσουν, αι εργασίαι των δε αύται έχουν τώρα φθάσει εις το τελευταίον των στάδιον. Με ευχαρίστησιν θέλω να σας πληροφορήσω ότι αι απόψεις, αι οποίαι ελήφθησαν ως αποτέλεσμα της μελέτης και των εργασιών των τριών Επιτροπών, έχουν ετοιμασθή, την Δευτέραν δε η Επιτροπή μας θα συνέλθη εις συνεδρίασιν και θα αρχίση τας εργασίας της διά να ετοιμάσῃ την τελικὴν της έκθεσιν υπό το φως της εν λόγω μελέτης και απόψεων. Υπολογίζω και ελπίζω ότι, όλα βαδίσουν καλῶς, θα δυναθώμεν να ετοιμάσωμεν την έκθεσιν μας κατά την συνεδρίασιν μας την Δευτέραν, εάν δε η Βουλὴ συνέλθῃ εις συνεδρίασιν την προσεχὴ Πέμπτην, τα νομοσχέδια θα εἶναι έτοιμα διά να συζητηθῶν κατ' αὐτήν. Η πλέον πρόσφατος κατάστασις, εις την οποίαν ευρίσκονται τα σχετικά με το Δίκαιον της Εμπορικῆς Ναυτιλίας τρία νομοσχέδια, εἶναι ὅπως την έχω εξηγήσει. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπῆς επί των Συγκοινωνιῶν και Ἔργων διά τας πολύ συγκεκριμένας πληροφορίας τας οποίας έδωσεν, εἶμαι δε βέβαιος ότι η Βουλὴ ἤκουσε μεθ' ικανοποιήσεως την διαβεβαίωσιν του ότι συντόμως θα κυκλοφορήσουν αι εκθέσεις επί των Νομοσχεδίων αυτών.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπῆς επί του Προϋπολογισμοῦ ὅπως αναγνώσῃ την σχετικὴν έκθεσιν επί του Νομοσχεδίου του αναφερομένου εις τον περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμον (Αρ. 8) του 1963.

Θα ήθελα να πληροφορήσω την Βουλὴν ότι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 7) του 1963 απεσύρθη υπό της Εκτελεστικῆς Εξουσίας, και επίσης ότι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 8) του 1963, κατόπιν των νέων διευθετήσεων, λαμβάνει τον νέον αριθμόν 6 αντί 8.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ. 8) ΤΟΥ 1963».

Τώρα ο αριθμός θα γίνῃ 6.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Βάσος Λυσαριδής
Δάφνης Παναγιδής
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάζος.

Η Επιτροπή εξήτασε κατά την συνεδρίασιν αυτής της 17ης Μαΐου 1963 το Νομοσχέδιον το αναφερόμενον ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 8) του 1963, νυν επαναριθμηθείς ως Νόμος (Αρ. 6), αφού δε εμελέτησε τους εν τῇ Εισηγητικῇ Εκθέσει του Υπουργείου Οικονομικῶν εκτιθεμένους λόγους, απεφάσισε να εισηγηθῇ εις την Βουλὴν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ ὅπως η έκθεσις αναγνωσθῇ εις την Τουρκικὴν.

ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικὴν)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εις την δευτέραν ἀνάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της ἀναγνώσεως των πλαγιότητων μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον **ΕΠΕΙΔΗ** καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει γίνει πρόβλεψις διά νόμου η δεν θα γίνῃ μετά ταῦτα τῷ αὐτῷ ὑφ' οἰουδήποτε νόμου.

Η Βουλὴ των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικὸς τίτλος, ἄρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του προοιμίου και του συνοπτικῶς τίτλου;

Μη υπάρχουσας ένστάσεως το προοίμιον και ο συνοπτικὸς τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἐγκρίσιν πληρωμῆς εκ του λογαριασμοῦ Παγίου Ταμείου ποσού £300 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Ἄρθρον 2ον.

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Ἄρθρον 3ον. Πίναξ του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμου (Αρ. 6) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση ὅπως τα ἄρθρα 2 και 3 μετά του Πίνακος... ο κ. Μπερπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ

Ἐντιμε κ. Πρόεδρε.

Το ποσόν, διά το οποίον ζητεῖται εις αυτό το νομοσχέδιον ὅπως διατεθῇ, σκοπόν έχει την καταβολὴν των ημερομισθίων ενός υπαλλήλου, ο οποίος θα απασχοληθῇ ως ημερομισθιος από της 6ης Μαρτίου 1963 μέχρι της 31ης Ιουλίου 1963. Εάν από αυτήν την περίοδον αφαιρεθῶν αι Κυριακαί, τότε εξάγεται ότι το απαιτούμενον ποσόν εἶναι £252.—

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εἶναι;

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ:

252 λίραι

ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ

Δηλαδή, ούτος θα προσφέρῃ ἐργασίαν 126 ημερών, τούτο δε προς £2 την ημέραν σημαίνει £252.— Εφ' ὅσον το ποσόν αυτό, το οποίον ζητεῖται διά την εξασφάλισιν των ημερομισθίων ενός υπαλλήλου, ο οποίος θα απασχοληθῇ δι' ένα τοιούτον σαφῶς καθωρισμένον σκοπόν και διά μίαν σαφῶς καθωρισμένην περίοδον θα εἶναι £252, μου εἶλκυσε την προσοχὴν το γεγονός ότι κάπως δεν δικαιολογεῖται η πρόνοια διά £300. Ως εκ τούτου προτείνω ὅπως το ποσόν, το οποίον διατίθεται δι' αὐτόν τον καθωρισμένον σκοπόν, ο οποίος δύναται μετά θετικότητος να ορισθῇ, τροποποιηθῇ και ελαττωθῇ από £300 εις £252.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Γ. ΚΑΗΡΙΑΔΗΣ)

Ο Πρόεδρος της Επιτροπῆς Προϋπολογισμοῦ.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Λυπούμαι διότι δεν μπορῶ να συμφωνήσω με τον έντιμον κύριον Μπερπερογλου διά τον λόγον ότι δεν γνωρίζομεν εάν ο υπάλληλος διά τον οποίον προορίζονται αυτά τα χρήματα θα ἐργασθῇ αποκλειστικὰ μόνον καθημερινές. Ασφαλῶς δε οὔτε η υπηρεσία εις την οποίαν ἐργάζεται εἶναι δυνατόν να καθορισθῇ από τώρα εάν θα παρασθῇ ἀνάγκη να ἐργασθῇ και υπερωρίας διά να εκπληρωθῇ τας υποχρεώσεις του. Δι' αυτό εἶναι ὀρθόν να υπάρξῃ κάποιοι περιθώριον εις την διάθεσιν της υπηρεσίας διά να καλύψῃ τυχόν ἀπρόβλεπτα έξοδα διά την ἐργασίαν διά την οποίαν θα απασχοληθῇ ο υπάλληλος αυτός. Δι' αυτό θα εισηγοῦμαι ὅπως το ποσόν το οποίον προτείνεται υπό του Νομοσχεδίου εγκριθῇ ολόκληρον μη τυχόν υπάρξουν δυσκολίαι διά την ἐργασίαν διά την οποίαν προορίζονται τα χρήματα αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιλητές; Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιλητές παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωση του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνει διά της αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η δευτέρα ανάγνωση, έντιμε κύριε Πρόεδρε, όλων των άρθρων εγένετο. Υπολείπεται τώρα να τεθούν υπό έγκρισιν τα άρθρα 2 και 3 ως και ο Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 2 και 3 και ο Πίναξ εγκριθούν; Ο κ. Μπερπερόγλου.

ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Λυπούμαι διότι αναγκάζομαι να λάβω εκ νέου τον λόγον. Υπέβαλον μίαν εισήγησιν. Εις τας λεπτομερείας, αι οποίαι δίδονται εις την Εισηγητικήν Έκθεσιν την αφορώσαν το νομοσχέδιον τούτο, αναφέρεται ότι έχει καθορισθή ότι το απασχοληθασόμενον πρόσωπον θα λαμβάνη £2 δι' εκάστην ημέραν εργασίας και ζητείται κονδύλιον προς αντιμετώπισιν των ημερομισθίων αυτών. Επειδή καθωρίσθη με ένα απλόν υπολογισμόν ότι θα δυνηθή να εργασθή επί 126 ημέρας, είναι ολοφάνερον ότι προς £2 ημερησίως το ποσόν £252.— θα είναι αρκετόν. Εν τοιαύτη περιπτώσει, ενώ είναι δυνατός ο καθορισμός ενός ωρισμένου ποσού δι' ένα καθωρισμένον σκοπόν, διατί υπεβλήθη πρότασις διά πρόνοιαν £300; Υποβάλλων μίαν πρότασιν, εζήτησα όπως το ποσόν £300 τροποποιηθή και γίνη £252. Από τας εξηγήσεις του Εντίμου Προέδρου της Επιτροπής Προϋπολογισμού πληροφορούμεθα ότι ίσως δι' υπερωριακήν εργασίαν εις το μέλλον να απαιτηθή μεγαλύτερον κονδύλιον. Αυτό το επληροφόρηθην με έκπληξιν. Διότι, συμφώνως προς επισήμως δοθείσας πληροφορίας, το ζητούμενον κονδύλιον είναι δι' ημέρας εργασίας, δι' υπερωριακήν δε εργασίαν ουδέν κονδύλιον ζητείται. Συνεπώς, το να ενεργήση η Βουλή τόσον γενναιοδωρώς και, λαμβάνουσα υπ' όψιν τα σημεία τα οποία η Εκτελεστική Εξουσία δεν ηδυνήθη να ίδω, να παραχωρήση μεγαλύτερον κονδύλιον νομίζω ότι εξέρχεται των πλαισίων ελέγχου του Προϋπολογισμού. Εν όψει δε αυτής μου της απόψεως εισηγούμαι όπως η πρότασις μου περί τροποποιήσεως του ποσού από £300 εις £252 τεθή εις ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαρίστως θα θέσω την πρότασιν του εντίμου Βουλευτού εις ψηφοφορίαν όπως το ποσόν των £300 μειωθή εις £252. Προτού όμως πράξω τούτο θα ήθελα να παρατηρήσω τα ακόλουθα:

Ασφαλώς εάν αριθμητικώς υπολογίσωμεν τας ημέρας διά τας οποίας μας πληροφορούν ότι θα εργασθή το πρόσωπον τούτο το ποσόν θα είναι £252. Αλλά ερωτώ τον έντιμον συνάδελφον κατά πόσον, εάν το πρόσωπον τούτο είναι ανάγκη να εργασθή περισσότεράς ημέρας, θα ήτο ορθόν το Υπουργικόν Συμβούλιον να παρουσιάση νέον Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν διά £50 λίρας. Επιπροσθέτως δε, εάν το ποσόν εγκριθίη εις £300, ο Γενικός Ελεγκτής της Κυβερνήσεως θα εξετάση πόσας ημέρας ειργάσθη, και εάν ειργάσθη μόνον τόσας ημέρας όσαι αντιστοιχούν προς 252 λίρας, τότε είναι φανερόν ότι το πρόσωπον τούτο θα λάβη μόνον 252 λίρας. Εάν το ποσόν δεν δαπανηθή, θα επιστραφή εις το Πάγιον Ταμείον της Κυβερνήσεως. Ασφαλώς θα ήτο βασικόν λάθος να ψηφίσωμεν ακριβώς 252 λίρας, και εάν αι υπηρεσίαι του περί ου ο λόγος προσώπου είναι ανάγκη να παραταθούν δι' ολίγας ακόμη ημέρας, ή δι' ένα μην, να τεθή ο πολυδάπανος μηχανισμός της Κυβερνήσεως εις εφαρμογήν διά να συνεδριάση το Υπουργικόν Συμβούλιον να αποστείλη Συμπληρωματικόν Προϋπολογισμόν ο οποίος θα απασχολήση μίαν ολόκληρον Επιτροπήν και ολόκληρον το Σώμα τούτο και του οποίου η εκτύπωσις και τύπωσις μόνον εις νόμον θα κοστίση άνω των £50.

Θέτω εις ψηφοφορίαν την εισήγησιν του εντίμου Βουλευτού κ. Μπερπερόγλου όπως το ποσόν..... ο κ. Μπερπερόγλου.

ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Εις τον κόσμον πολλά πράγματα αυξάνονται εν τούτοις, εκείνο, το οποίον δεν μεταβάλλεται, είναι η έκτασις του χρόνου και του χώρου. Συνεπώς, όταν εις την Εισηγητικήν Έκθεσιν μας αναφέρεται το ποσόν, με το οποίον θα καταβληθούν τα ημερομίσθια διά τας εργασίμους ημέρας από της 6ης Μαρτίου 1963 μέχρι της 31ης Ιουλίου 1963, και αφού καθορισθή ότι μεταξύ των δύο τούτων ημερομηνιών υπάρχουν 126 εργάσιμοι ημέραι, διά να αυξηθή ο αριθμός αυτών των ημερών απαιτείται όπως η γη περιστρέφεται περίξ του ηλίου με μικροτέραν ταχύτητα. Εφ' όσον δε τούτο είναι πέραν των δυνάμεών μας, διά 126 ημέρας προς £2 ημερομισθιον απαιτείται ποσόν £252. Εάν η αρχή, η οποία το υπέβαλε εγνώριζεν ότι θα ήτο μεγαλύτερον το ποσόν, τότε ήδυνάτο να είπη ότι χρειαζόμεθα τόσα, χρειαζόμεθα £300 διά να καταβληθούν τα ημερομίσθια του προσώπου, το οποίον θα εργασθή εις την τάδε Αρχήν. Αλλ' εφ' όσον καθωρίσθησαν αι ημερομηνίαι και μας απεστάλη, νομίζω ότι ουδόλως αιτιολογείται λογικώς το να θεωρήσωμεν διά τον α ή τον β λόγον ως λογικόν το ποσόν £300, όταν έχωμεν υπ' όψιν μας αυτά τα γεγονότα και παρ' όλον ότι με ένα απλόν υπολογισμόν γνωρίζομεν ότι θα απαιτηθή ποσόν £252. Ουδέποτε δε είναι πιθανόν να προκύψη θέμα να υποβάλουν πάλιν νομοσχέδιον περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού. Εις την Έκθεσιν ουδείς υπαινιγμός γίνεται περί του ότι θα υπάρξη τοιαύτη δυνατότης ή κατάστασις. Αλλ' ως ετόνισα και εις την αρχήν αγορεύσεώς μου, λυπούμαι διότι ηναγκάσθη να αναλώσω τον πολυτίμον χρόνον της Βουλής διά ποσόν £48. Είναι, όμως, γεγονός ότι τα ζητήματα αρχής δεν θα ήτο δυνατόν να κρίνωνται και αξιολογώνται με βάση το χρήμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επειδή ο έντιμος Βουλευτής ευρίσκει μεγάλην δυσκολίαν να αντιληφθή ωρισμένα ζητήματα τα οποία δεν συνδέονται με την φυσικήν πειραματική, αλλά απλώς με την κοινήν λογικήν, θα ήθελα να παρατηρήσω ότι η Εισηγητική Έκθεσις αναφέρει δύο ημερομηνίας. Ασφαλώς ο κάθε άνθρωπος ο οποίος έχει φοιτήσει εις σχολείον είναι δυνατόν να μας πληροφορήση ότι 126 ημέραι υπάρχουν μεταξύ των δύο ημερομηνιών. Η εισηγητική Έκθεσις δεν αποτελεί μέρος του Νόμου αλλά αποτελεί απλώς πληροφορίαν. Ο λόγος διά τον οποίον δεν αναφέρεται ο αριθμός των ημερών που θα εργασθή το περί ου λόγος πρόσωπον εντός του κειμένου του Νόμου, είναι διότι υπάρχει πιθανότης να χρειασθούν περισσότεραι ημέραι να εργασθή το πρόσωπον τούτο. Ο έντιμος συνάδελφος θα έπρεπε να παρατηρήση ότι δεν αναφέρεται ποία έκπτωσις εκ του ποσού θα γίνη εις περιπτώσιν κατά την οποία είτε λόγω ασθενείας είτε λόγω οιασδήποτε άλλης καταστάσεως δεν ηργάσθη τας 126 ημέρας τας οποίας ο ίδιος υπελόγησε. Η Κυβέρνησις υπολογίζει ότι περίπου θα χρειασθή τας υπηρεσίας του προσώπου αυτού διά μίαν περίοδον. Θα ήτο τελείως απαράδεκτον να όριση με μαθηματικήν ακρίβειαν εντός του Νόμου τον αριθμόν εργασίμων ημερών του ανθρώπου τούτου χωρίς να αφήση ένα περιθώριον, ούτως ώστε εις περιπτώσιν ανάγκης περαιτέρω απασχολήσεως του προσώπου τούτου να είναι ανάγκη να προσφύγη εις την διαδικασίαν Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών. Ο κ. Γιαμάκης.

I. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

Και εάν προσπαθήσω να συμφωνήσω με τον έντιμον συνάδελφον κύριον Μπερπερόγλου, οφείλω να παρατηρήσω τα εξής: Ότι οι υπολογισμοί του κ. Μπερπερόγλου πιθανόν να μην είναι ορθοί, διότι μεταξύ της 6ης Μαρτίου και της 31ης Ιουλίου, εκτός των Κυριακών συμπεριλαμβάνονται επίσης και αι επίσημοι αργίαι της Δημοκρατίας και αι εορταί του Πάσχα, οπότε αι εργάσιμοι ημέραι πιθανόν να είναι και ολιγώτεραι. Υπάρχει όμως και η πιθανότης κατά την οποίαν ο κύριος Αναξαγόρου θα εργασθή και τας Κυριακάς, οπότε

δεν μπορούμε να καθορισμέν ακριβώς τας ώρας και τας ημέρας της εργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είναι κανών απαράβατος ότι ένας Συμπληρωματικός Προϋπολογισμός αφήνει πάντοτε ένα μικρόν περιθώριον, ούτως ώστε να μην υπάρχει ανάγκη επαναψηφίσεως Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού.

Θέτω εις ψηφοφορίαν την τροποποιητικήν εισήγησιν του εντίμου Βουλευτού κ. Μπερπερόγλου.

Ο κ. Μπερπερόγλου.

ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Εάν η τάσις εις την Βουλήν είναι να περιλαμβάνουν αι εργάσιμοι ημέραι και τας Κυριακάς, τότε είμαι διατεθειμένος να αποσύρω την εισήγησίν μου. Αλλά συμφώνως προς τας διαφωτιστικὰς πληροφορίας, αι οποίαι έχουν παρασχεθή δια να δυνηθή έκαστος Βουλευτής να διατυπώση τας απόψεις του, ζητείται εν κονδύλιον διά πληρωμάς δι' εργάσιμους ημέρας. Τώρα, εις τας εργάσιμους ημέρας του Δασικού Κολλεγίου περιλαμβάνονται ή δεν περιλαμβάνονται και αι Κυριακαί; Εάν πρόκειται να είναι εργάσιμοι και αι Κυριακαί, τότε η διαφορά είναι πολύ ασήμαντος και δεν θα είχα επ' αυτού οιαδήποτε εισήγησιν. Είμαι δε της γνώμης ότι πρέπει να είμεθα πολύ προσεκτικοί παρ' όλον ότι το ποσόν είναι μικρόν. Αλλά και εγώ, εξ αιτίας αυτής της υποθέσεως των Κυριακών, ήρχισα αυτήν την στιγμήν να έχω αμφιβολίας. Συμφώνως δε προς την γνωστήν αρχήν, χρησιμοποίησιν και την αμφιβολίαν υπέρ του νομοσχεδίου.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον, τρίτον άρθρον καθώς και ο Πίναξ εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το δεύτερον και το τρίτον άρθρον καθώς και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 6) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιο ψηφισθή εις νόμον;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιο ψηφίζεται εις νόμον

(Κρούουν οι κώδωνες.)

Είμαι εις την ευχάριστον θέσιν να αναγγείλω εις την Βουλήν ότι αι Επιτροπαί έχουν ετοιμάσει τας εκθέσεις των επί των διαφόρων θεμάτων, ήτοι του περί Αισχρών Δημοσιευμάτων Νόμου του 1963, του περί Ζυθοποιίας (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963, του περί Εκδόσεως Αδειών διά την κατασκευή Οινόπνευματων Ποτών (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963, και του περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963. Επειδή όμως αι εν λόγω εκθέσεις δεν εκυκλοφόρησαν 48 ώρας προ της συζητήσεως, τα θέματα αυτά θα θεθούν επί της ημερησίας διατάξεως της προσεχούς συνεδρίας η οποία θα γίνη την 4ην απογευματινήν της προσεχούς Δευτέρας. Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν θα έχη ως ακολούθως:—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. Ο περί Αισχρών Δημοσιευμάτων Νόμος του 1963.
2. Ο περί Ζυθοποιίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
3. Ο περί Εκδόσεως Αδειών διά την κατασκευήν Οινόπνευματων Ποτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
4. Ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

5. Ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Εν σχέσει με τα τρία Νομοσχέδια περί Ναυτιλίας, είμαι εις την ευχάριστον θέσιν να ανακοινώσω, ότι αι Επιτροπαί έφεραν εις πέρας την εργασίαν των, και θα συζητηθούν την προσεχή Πέμπτην.

Ο κ. Σαββίδης.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, εάν μου επιτρέπετε, θα εισηγηθώ, αντί να γίνη η συνεδρίασις την Δευτέραν και την Πέμπτην, ως έχετε προτείνει, οπότε θα μας εμποδίση να προχωρήσωμεν εις τας διαφόρους Επιτροπάς διά να τελειώσωμεν τα διάφορα Νομοσχέδια τα οποία έχομεν προς μελέτην, να γίνη η συνεδρίασις την Παρασκευήν διά να μπορούσωμεν να περάσωμεν όλα τα Νομοσχέδια τα οποία έχετε αναφέρει, παρεχόμενης ούτω της δυνατότητος να εργασθούν την Δευτέραν αι Επιτροπαί και να ετοιμάσουν όλες τας εκθέσεις αι οποίαι θα τυπωθούν και να μεταφρασθούν την Τρίτην, να σταλούν την Τρίτην, να σταλούν την Τετάρτην και να είναι έτοιμα προς ανάγνωσιν την Παρασκευήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα θέματα τα οποία έθεσα εις την ημερησίαν διάταξιν διά την προσεχή Δευτέραν έχουν ήδη διέλθει το στάδιον της Επιτροπής και αι εκθέσεις διά τα πλείστα έχουν κυκλοφορήσει. Συμφωνώ ότι δεν θα έπρεπε να ορίσωμεν συνεδρίασιν την Δευτέραν η οποία θα ημποδίζε τας Επιτροπάς να εργασθούν. Εν τούτοις όμως είναι δυνατόν να επιτευχθούν και τα δύο. Η μέν Επιτροπή Οικονομικών, η οποία απ' ότι γνωρίζω θα έχη συνεδρίασιν την Δευτέραν, μπορεί να συνεδριάση το απόγευμα της Τρίτης, και να συνεχίση το έργον της μέχρι της 6ης απογευματινής ώρας, η δε Βουλή να συνέλθη την 6ην απογευματινήν ώραν διά να συζητήση και ψηφίση 5 Νομοσχέδια τα οποία δεν είναι δυνατόν όλα να συζητηθούν την Παρασκευήν.

Ο κ. Μπερπερόγλου.

Α.Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Συμφωνώ με την άποψιν του συναδέλφου μου κ. Σαββίδη. Διότι την Δευτέραν θα έχη συνεδρίασιν και η Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων. Επειδή δε αυτή ωρίσθη διά την 4ην μ.μ. πιθανόν η συνεδρίασις μας να συνεχισθή μέχρι της 7ης ή της 8ης μ.μ. Εν τοιαύτη δε περιπτώσει έχει δημιουργηθή τοιαύτη κατάστασις ώστε να μην είναι δυνατόν να συμπληρωθή η πολύ επείγουσα εργασία μας... εάν η συνεδρίασις της Βουλής ορισθή διά την ημέραν εκείνην. Συνεπώς, εάν η συνεδρίασις της Βουλής ορισθή διά την Παρασκευήν και ώραν 4 μ.μ. θα είναι, ίσως, δυνατόν να εξετασθούν εκείνην την ημέραν ομού όλα τα νομοσχέδια, των οποίων αι Εκθέσεις έχουν ετοιμασθή, ή εκείνα των οποίων αι Εκθέσεις θα έχουν ετοιμασθή. Επομένως, εάν διά την Δευτέραν ορισθούν τόσον συνεδριάσεις Επιτροπών όσον και συνεδριάσεις της Βουλής, ίσως αι συνεδριάσεις των Επιτροπών να μην είναι δυνατόν να δώσουν το αναγκαίον αποτέλεσμα. Εν τοιαύτη δε περιπτώσει ούτε εις την συνεδρίασιν της Επιτροπής, η οποία θα γίνη την Παρασκευήν, θα είναι δυνατή η συζήτησις ωρισμένων νομοσχεδίων. Ως εκ τούτου θεωρώ λογικόν όπως γίνη συνεδρίασις την Παρασκευήν και ώραν 4 μ.μ. με μίαν μόνον ημερησίαν διάταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν μπορώ να συμφωνήσω ότι θα ήτο δυνατόν με μίαν μόνον συνεδρίασιν την προσεχή Παρασκευήν να συζητηθούν περί τα 10 θέματα τα οποία θα είναι έτοιμα προς συζήτησιν. Επειδή όμως αντιλαμβάνομαι ότι την Δευτέραν υπάρχουν δύο Επιτροπαί και πιθανόν να αργήσουν, και επειδή, ως με πληροφορεί και ο έντιμος Αντιπρόεδρος της Βουλής είναι Τουρκική εορτή την Δευτέραν, διά τούτο θα ορίσω την συνεδρίασιν της Βουλής την 5ην απογευματινήν ώραν, της Τρίτης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 28ΗΣ ΜΑΪΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.12 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι Κεφάλαιον Α — Ερωτήσεις—Απαντήσεις.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

Καθορισθείς χρόνος 15 λεπτά.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 17ην Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Γεωργίου Τζιρκώτη, και ληφθείσα την 19ην Απριλίου 1963.

«Θα ήθελα να αναφέρω εις την έντιμον Υπουργόν Δικαιοσύνης ότι την 16ην Απριλίου 1963 προσήχθησαν ενώπιον του Δικαστηρίου Λάρνακος, υπό του Γραφείου Εργασίας, ένδεκα καταστηματαίχοι με την κατηγορίαν ότι τα καταστήματά των ήσαν ανοικτά το απόγευμα του Σαββάτου.

Οι μεν επτά καταστηματαίχοι ήσαν Έλληνες, εδικάσθησαν από Έλληνα Δικαστήν, κατεδικάσθησαν εις πρόστιμον από δύο μέχρι τεσσάρων λιρών και εδεσμεύθησαν δι' εγγυήσεως εξ εικοσιπέντε λιρών δι' έν έτος.

Οι υπόλοιποι τέσσαρες ήσαν Τούρκοι, εδικάσθησαν δε από Τούρκον Δικαστήν και κατεδικάσθησαν εις πρόστιμον από πέντε μέχρι δέκα σελινίων μόνον.

Σημειώσατε ότι αι ως άνω περιπτώσεις είναι ολίγαι μεταξύ πολλών άλλων, κατά τας οποίας παρατηρήθη η αυτή διάκρισις.

Θα ήθελα να ερωτήσω κατά πόσον η Αρμοδία Αρχή πιστεύει πραγματικώς ότι απενεμήθη εξ ίσου δικαιοσύνη εις τας ως άνω αναφερομένας περιπτώσεις και εάν όχι ποίος δεν εξετέλεσε το καθήκον του, ο Έλληνας ή ο Τούρκος Δικαστής, και εν τοιαύτη περιπτώσει ποία πειθαρχικά μέτρα ελήφθησαν ή θα ληφθούν εναντίον του πρώτου ή του δευτέρου;»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαΐου 1963, της Υπουργού Δικαιοσύνης, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 19ην Απριλίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Γεωργίου Τζιρκώτη.

«Εις περιπτώσεις καθ' άς υπάρχει παράπονον ως προς τας ποινάς τας επιβαλλομένας υπό των Δικαστηρίων, η ορθή διαδικασία είναι όπως υποβληθή έφεςις ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου κατά της υπό του Πρωτοδικου Δικαστηρίου επιβληθείσης ποινής. Τούτο δύναται να πράξη είτε το πρόσωπον το οποίον παραπονείται ότι η επιβληθείσα εις αυτό ποινή είναι υπερβολική ή ο Γενικός Εισαγγελεύς της Δημοκρατίας εν ή περιπτώσει ούτος θεωρεί ότι η ποινή είναι ανεπαρκής.

Το ζήτημα διά το οποίον γίνεται παράπονον υπό του εντίμου Μέλους παρεπέμφθη αμέσως υπό της Υπουργού Δικαιοσύνης προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας προς τον σκοπόν όπως εξετασθή συμφώνως προς την άνω εκτεθείσαν διαδικασίαν, προς τούτο δε ωρισμέναί εφέσεις έχουν ήδη καταχωρηθή.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 15ην Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίζ, και ληφθείσα την 19ην Απριλίου 1963.

«Πληροφορούμαι ότι γίνονται ωρισμέναί προετοιμασίαι διά την κατασκευήν λιμένος εις τον κόλπον Μασούρας, όστις είναι ο καλύτερος κόλπος της Τηλλυριάς.

Είναι αναγκαίον όπως ο λιμήν κατασκευασθή συντόμως, και ούτως εξυψωθή το βιοτικόν επίπεδον των κατοίκων της εν λόγω περιοχής.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως διαφωτίση την Βουλήν μας ποία είναι η κατάστασις.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 17ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 19ην Απριλίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίζ.

«Εις τον εφετινόν Προϋπολογισμόν Αναπτύξεως προβλέπεται ποσόν £15.000 διά την κατασκευήν αλιευτικών καταφυγίων εις διάφορα μέρη της νήσου. Η Μανσούρα της επαρχίας Λευκωσίας είναι έν από τα μέρη ένθα μελετάται η κατασκευή τοιούτων καταφυγίων. Η εργασία θα αρχίση ευθύς ως συμπληρωθούν τα αναγκαία σχέδια, προϋπολογισμοί και λοιπαί διατυπώσεις.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 4ην Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λάρνακος κ. Γεωργίου Τζιρκώτη, και ληφθείσα την 5ην Απριλίου 1963.

«Παρακαλώ τον έντιμον Υπουργόν Συγκοινωνιών και Δημοσίων Έργων όπως μου δώση τας κάτωθι πληροφορίας:

- (1) Τα σχέδια διά τους λιμένας της Λάρνακος και της Λεμεσού έχουν τελειώσει και έχουν παραδοθή εις την Κυπριακήν Κυβέρνησιν ή όχι;
- (2) Εάν δεν ετελείωσαν και δεν παρεδόθησαν, ποίος ο λόγος της τοιαύτης αδικαιολογήτου καθυστέρησεως;
- (3) Εάν έχουν ήδη παραδοθή τα σχέδια αυτά, θα ήθελα να πληροφορηθώ εάν αι τελευταίαι μελέται, αι οποίαι έγιναν από τον κ. Πίπαν (βυθομετρήσεις, εξέτασις ποιότητος βυθού κτλ.) διά την εκπόνησιν των σχεδίων τούτων, συμφωνούν με την πρώτην εισηγητικήν, επί του όλου λιμενικού προβλήματος της Κύπρου, έκθεσίν του.
- (4) Νοούμενου ότι τα σχέδια παρεδόθησαν, πότε σκοπεύει η Κυβέρνησις να ζητήση προσφοράς διά την εκτέλεσιν των λιμενικών τούτων έργων;
- (5) Έχει η Κυβέρνησις εξεύρει τα απαιτούμενα χρήματα διά την εκτέλεσιν των δύο τούτων έργων, και εάν όχι, πώς σκέπτεται να υπερπηδήση το εμπόδιον τούτο, νοούμενου ότι τα δύο αυτά έργα συμπεριλαμβάνονται εντός του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως, το οποίον εξηγγέλθη υπό του Μακαριωτάτου Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας από του βήματος της Βουλής, και το οποίον πρόγραμμα αναπτύξεως η Κυβέρνησις έχει καθήκον και υποχρέωσιν να αποπερατώση;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 15ην Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίζ, και ληφθείσα την 19ην Απριλίου 1963.

«Την 29ην Ιανουίου του 1961 υπέβαλον ερώτησιν σχετικώς με την ανέγερσιν υδατοφράκτου εις την τοποθεσίαν «Εκκλη-

σούρες» ήτις ευρίσκεται εις το άνω μέρος του χωρίου «Άγιος Θεόδωρος».

Σχετικώς με την εν λόγω ερώτησιν έλαβον την ακόλουθον απάντησιν του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικών Πόρων:

«Η Τηλλυρία είναι μεταξύ των περιοχών αίτινες συμπεριελήφθησαν εις το πρόγραμμα του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, ελπίζεται δε ότι θα διεξαχθούν εν καιρώ τω δέοντι αι αναγκαίαι έρευναι διά την κατασκευήν υδατοφράκτου εις την τοποθεσίαν «Εκκλησούρες» του Αγίου Θεοδώρου Τηλλυρίας.»

Οι κάτοικοι του Αγίου Θεοδώρου και Μασούρας, άτινα ευρίσκονται εις την περιοχήν της Τηλλυρίας, την οποίαν επισκέφθη την 7ην Απριλίου, ηρώτησαν και πάλιν πότε θ' ανεγερθή αυτός ο υδατοφράκτης. Συμφώνως των όσων λέγουν, εκ της ανεγέρσεως ενός υδατοφράκτου εις την επιθυμητήν τοποθεσίαν θα επωφεληθούν τα εξής τρία χωρία. Άγιος Θεόδωρος, Μοσφιλία και Μασούρα.

Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν να διαφωτίση την Βουλήν μας επί του κατά πόσον έχουν ετοιμασθή τα σχέδια και πότε θ' αρχίση η ανέγερσις αυτού του υδατοφράκτου.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 19ην Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίζ, και ληφθείσα την 22αν Απριλίου 1963.

«Ως γνωστόν το Γεωργικόν Τμήμα καταπολεμά τας ακρίδας επί σειράν ετών. Είναι φανερόν ότι η εξόντωσις των ακριδών διαδραματίζει μέγα ρόλον εις την γεωργικήν ανάπτυξιν του τόπου μας.

Ως αποτέλεσμα παραπόνου ληφθέντος εκ του χωρίου Δένια, παρακαλώ όπως η κατάσταση προβληθή εις την Βουλήν μας και γίνη η απαιτούμένη αποκάλυψις.

Το χωρίον τούτο είναι, ως και τα περίξ αυτού χωρία, εκτεθειμένον εις τον κίνδυνον των ακριδών. Επί 17 συνεχή έτη καταπολεμείτο η ακρίς εις την εν λόγω περιφέρειαν. Κατά τα έτη 1962 και 1963 η καταπολέμησις των ακριδών εσταμάτησε χωρίς να γίνουν γνωστοί οι λόγοι. Καθ' ά πληροφορούμεθα συνεχίζεται αυτή η εκστρατεία εις τα χωρία Φιλιά, Αυλώνα, Κοκκινοτριμιθιά. Ενόςω υπάρχει κίνδυνος ακριδος εις τα εν λόγω χωρία σημαίνει ότι και εις Δένειαν υπάρχει ο αυτός κίνδυνος. Η κατάσταση εις Δένειαν και πρέπει να δειχθή το απαιτούμενον ενδιαφέρον.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 23ην Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμπή Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 26ην Απριλίου 1963.

«Είναι γνωστό ότι σε αρκετά χωρία υπάρχει χαλτίκη κυβερνητική γη που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθή για οικόπεδα. Πολλές κοινότητες μέσω των κοινοταρχών και εκπροσώπων των οργανώσεων εισηγήθησαν στην Κυβέρνηση την παραχώρησιν της γης αυτής για να κτίσουν σπίτια φτωχέσ οικογένειες χωρικών.»

Η παραχώρησις χαλτίκης γης για να κτιστούν σπίτια είναι ένα δίκαιο αίτημα και θα ευκολύνη εκατοντάδες φτωχέσ οικογένειες στα χωρία που δεν έχουν δική τους γην.

Όπως πληροφορηθήκαμε τελευταία στη Ξυλοφάγου η Κυβέρνηση ζήτησε για την παραχώρησιν κάθε οικοπέδου σε φτωχέσ οικογένειες τιμές από £158—220.

Δεν νομίζει το υπεύθυνον κυβερνητικό τμήμα ότι οι μεγάλες αυτές τιμές των £158—220 κάμνουν αδύνατη την εξασφάλισιν γης για οικόπεδα από φτωχέσ οικογένειες σε ένα χωριό;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 1ην Μαΐου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Χαριδήμου Κατζηχάρου, και ληφθείσα την 2αν Μαΐου 1963.

«Παρακαλώ την Κυβέρνησιν της Νήσου να διατάξη όπως το αρμόδιον τμήμα απαντήσιν εις τας κάτωθι ερωτήσεις μου.

1. Διατί αργοπορεί η γνωστοποίησις της τιμής της συγκεντρώσεως των Σιτηρών, ενώ ήρχισεν ήδη ο θερισμός της κριθής;

Η μη δημοσίευσιν των τιμών διδει την ευκαιρίαν εις μερικούς εμπόρους, και μεταπράτας, να παραλάβουν μεγάλασ ποσότητάσ κριθής, από οικονομικώς στενοχωρημένους γεωργούς, εις τιμάσ χαμηλοτέρας της οριζομένης, μη γνωρίζόντων των τοιούτων γεωργών ποία θα είναι η τιμή συγκεντρώσεως.

2. Είναι εις γνώσιν της Κυβερνήσεως η μεγάλη ζημία, εκ της αποθηκεύσεως των σιτηρών ένεκα της τρομεράσ φθοράσ την οποίαν υφίστανται ταύτα, λόγω των ακαταλλήλων αποθηκών εις τα κέντρα συγκεντρώσεως;

Και διατί η ολιγογρία, όσον αφορά την απόκτησιν καταλλήλων αποθηκών, τόσον εις τα κέντρα συγκεντρώσεως όσον και εις τας κεντρικάσ αποθήκασ της Επιτροπής σιτηρών;

Εάν πληροφορηθή η Κυβέρνησις το καθ' έκαστον έτος ποσόν της ζημιάσ εκ της αναφερομένησ φθοράσ, ένεκα της κακής αποθηκεύσεως, θα δη ότι με το ποσόν τούτο θα ηδύνατο να κτίσθ τας καλύτεράσ αποθήκασ, προς το συμφέρον της οικονομιάσ του τόπου.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων έληξε.

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Το πρώτον θέμα επί της ημερησιάσ διατάξεως είναι ο περί Αισχρών Δημοσιευμάτων Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Εσωτερικών να αναγνώσθ την έκθεσιν εις την Βουλήν.

X. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

A. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΙΣΧΡΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Μπουρχάν Ναλμπάντογλου, Προεδρεύων

Τίτος Φάνος

Χρύσης Δημητριάδης

Πανίκος Σιβιτανίδης

Γεώργιος Τομπάζος

Κώστας Χριστοδουλίδης

Σωτηράκης Γιαννάκης

Νίκος Αγγελίδης.

Η Επιτροπή συνεζήτησε το ως άνω Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτήσ λαβούσαν χώραν την 23ην Μαΐου 1963.

Η Επιτροπή αφού εμελέτησε την έκθεσιν της Νομικής Επιτροπής επί του Νομοσχεδίου απεφάσισεν, εξαίρεσει του κ. Μπ. Ναλμπάντογλου, όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την εις Νόμον ψήφισιν τούτου, ως ετροποποιήθη υπό της Νομικής Επιτροπής, διά τους λόγους οίτινες εμφανίζονται εις την εν λόγω έκθεσιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις την Τουρκικήν γλώσσαν δεν ανεγνώσθη η έκθεσις της Νομικής Επιτροπής η οποία εισηγείται τας τροποποιήσεις.

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΑΙΣΧΡΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Αντώνιος Αναστασιάδης, Πρόεδρος
 Τίτος Φάνος
 Λέλλος Δημητριάδης
 Ουμίτ Σουλεϊμάν
 Αχμέτ Μιτχάτ Μπερμπερόγλου.

Η Νομική Επιτροπή εξήτασε το περί ού ο λόγος Νομοσχέδιον τη παρακλήσει της Επιτροπής Εσωτερικών, την 14ην Μαΐου 1963, και υποβάλλει την ακόλουθον έκθεσιν:

(α) Κατά την συζήτησιν του Νομοσχεδίου υπό της Νομικής Επιτροπής παρίστατο και τα ακόλουθα μέλη της Επιτροπής Εσωτερικών.

Μπουρχάν Ναλπάντογλου, Προεδρεύων
 Νίκος Αγγελίδης
 Νετζέτ Χουσεΐν.

(β) Τα μέλη της Νομικής Επιτροπής είναι απολύτως σύμφωνα με την κατευθυντήριον γραμμήν του υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας αποσταλέντος Νομοσχεδίου, καθότι διά τούτου γίνεται περιεκτική και κατά το δυνατόν επαρκής πρόνοια προς παρεμπόδισιν της δημοσιεύσεως αισχρών θεμάτων άτινα τείνουν εις την εξαχρείωσιν και διαφθοράν εκείνων οτινες είναι επιρρεπείς προς τοιαύτας ανηθικούς επιδράσεις και εις χείρας των οποίων δυνατόν να περιέλθω αισχρόν δημοσίευμα.

(γ) Η εισήγησις της Νομικής Επιτροπής είναι όπως η εν εδαφίω (1) του άρθρου 3 του Νομοσχεδίου προβλεπομένη ποινή μειωθή εις «τριακοσίας λίρας», όσον αφορά την χρηματικήν ποινήν, και εις άδύο έτη», όσον αφορά την φυλάκισιν.

(δ) Μετά την λήψιν αποφάσεως επί του ως άνω ζητήματος αρχής, η Νομική Επιτροπή εχώρησεν εις την εξέτασιν του Νομοσχεδίου από απόψεως συντάξεως και επήνεγκεν ωρισμένας τροποποιήσεις εις το Ελληνικόν κείμενον αι οποίαι εμφανίζονται εις το νέον κείμενον του Νομοσχεδίου.

(ε) Η Νομική Επιτροπή είναι περαιτέρω της γνώμης ότι η κατάργησις του άρθρου 177 του Ποινικού Κώδικος, Κεφ. 154, και η αντικατάστασις αυτού διά νέου άρθρου, ως γίνεται εισήγησις εν τω Νομοσχεδίω, δέον να επιτευχθή δι' ετέρου Νομοσχεδίου τροποποιούντος τον Ποινικόν Κώδικα και ουχι διά του παρόντος Νομοσχεδίου.

Εν πάση περιπτώσει, η Νομική Επιτροπή συμφωνεί με το περιεχόμενον του άρθρου 5 του Νομοσχεδίου και εισηγείται περαιτέρω όπως, όταν το εν λόγω άρθρον 5 ενσωματωθή εις έτερον Νομοσχέδιον τροποποιούν τον Ποινικόν Κώδικα γίνη ειδική πρόνοια ώστε η διά τούτου διαλαμβανομένη ποινή πλημμελήματος είναι ίση προς την ποινήν την οποίαν εισηγείται η Νομική Επιτροπή αναφορικώς προς το εδαφίον (1) του άρθρου 3 του παρόντος Νομοσχεδίου, ήτοι χρηματική ποινή τριακοσίων λιρών και/ή φυλάκισις δύο ετών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χατζηχάρος.

Χ. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί. Επιθυμώ να εκφράσω την ικανοποίησιν και την χαράν μου διά την κατάθεσιν ενώπιον της Βουλής προς συζήτησιν και περαιτέρω, ως ελπίζω και πιστεύω, ψήφισιν του περί Αισχρών Δημοσιευμάτων Νομοσχεδίου εις Νόμον.

Ήτο καιρός πλέον, επ' όσον η ηθική υπόστασις του λαού και προ παντός της νεότητος εις την οποίαν εναποθέτει η

κοινωνία τας ελπίδας διά το μέλλον υφίσταται δεινότατα πλήγματα από αισχρά δημοσιεύματα, περιγραφάς αισχροτάτων πράξεων και γυμνάς εικόνας εις λίαν ασέμνους στάσεις, να τεθή φραγμός.

Λυπούμαι να είπω ότι και εις ωρισμένας περιπτώσεις, εκτός φυσικά εξαιρέσεων, ο τύπος πρέπει να σέβεται εαυτόν. Είναι εκτός πάσης αμφιβολίας και γενικώς παραδεδεγμένον ότι τα τοιαύτα αισχρά δημοσιεύματα και αναγνώσματα και αι άσεμνοι εικόνες και τα θεάματα επιδρούν ολεθρίως και συντείνουν εις την εξαχρείωσιν και την διαφθοράν της κοινωνίας. Δυστυχώς σήμερα, όπου και αν στρέψη κανείς το βλέμμα, θα συναντήση τα άσεμνα θεάματα και αναγνώσματα και θα ακούση τα σαχλά και αδιάντροπα ελαφρά τραγούδια. Ου μνη αλλά και θα αντικύρη τας ασέμνους και αγχαινώτους αμφιέσεις ανδρών τε και γυναικών που προσβάλλουν την δημοσίαν αιδώ εις τοιούτον κατήφορον που εφθάσαμεν δεν πρέπει να απορούμεν διά το γεγονός ότι παρουσιάζονται ενώπιον της δικαιοσύνης αποτρόπαια και εντροπιασμένα εγκλήματα τοιαύτης φύσεως και τα οποία είναι έν μικρόν ποσοστόν απέναντι των μη ερχομένων ενώπιόν της.

Νομίζω όμως, αγαπητοί κύριοι Βουλευταί, ότι διά να φέρη αποτέλεσμα ο Νόμος περί Αισχρών Δημοσιευμάτων, ως και κάθε Νόμος, πρέπει να υπάρχουν τα πρόβημα εκείνα όργανα τα οποία να επιβλέπουν και θα επιβάλλουν την τήρησιν και την εκτέλεσιν των διατάξεών του. Η προσωπική μου γνώμη, αν θέλωμεν πράγματι να σταματήσωμεν την κατακύλλαν προς την ανηθικότητα και να καταστήσωμεν τον Νόμον τούτον σεβαστόν και αποτελεσματικόν, είναι ότι πρέπει να θέσωμεν υπό λογοκρισίαν, και δη αυστηράν, πάν ό,τι εμπίπτει εις τας προνοίας του Νόμου τον οποίον πρέπει να προεκτείνωμεν ώστε η λογοκρισία να επεκτείνεται και εις όλα τα θεάματα, κινηματογράφους, τηλεοράσεις, ψευδομασκαροτρόγυδα και εκπομπάς. Μόνον όταν υπάρξη τοιαύτη αξία του ονόματός της αυστηρά λογοκρισία, η οποία να παρακολουθή εάν τηρώνται αι συστάσεις και αποφάσεις της, θα είναι δυνατόν να αποφέρη αποτέλεσμα ο Νόμος.

Εάν διά του υπό ψήφισιν Νομοσχεδίου περιορίσωμεν τα άσεμνα αναγνώσματα και εικόνας, αφήσωμεν δε ανεξέλεγκτα τα απελπιστικώς άσεμνα θεάματα, δεν θα προσφέρωμεν και πολύ αξιόλογον προστασίαν εις την ηθικήν.

Παρακαλώ την Βουλήν να ψηφίση ομοφώνως το παρόν Νομοσχέδιον εις Νόμον και περαιτέρω να εισηγηθή εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν να τελειοποιήση την προσπάθειάν της διά τελειότερου Νόμου προνοούντος γενικώς δι' όλα όσα ανέφερα άνωθεν, αλλά και διά τον διορισμόν αυστηράς λογοκρισίας πραγματικής. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεΐς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. 'Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντίρρησεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κριτήριον αισχροτήτος. 'Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντίρρησεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Απαγόρευσις δημοσιεύσεως αισχρού θέματος. 'Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το τρίτον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το τρίτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το δημόσιον καλόν αποτελεί υπεράσπισιν. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντιρρήσις όπως το τέταρτον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το τέταρτον άρθρον εγκρίνεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεῖς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρὼν Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Δημοσιεύσεως Αισιχρῶν Θεμάτων Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού θέσω εις ψηφοφορίαν το Νομοσχέδιον έλαβα υπό σημείωσιν την εισήγησιν της Επιτροπῆς Νομικῶν διά την σχετικὴν τροποποίησιν του Ποινικοῦ Κώδικος και θα μεταβιβάσω την εισήγησιν της Επιτροπῆς Νομικῶν εις την Εκτελεστικὴν Εξουσίαν.

Υπάρχει αντιρρήσις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ζυθοποιΐας (Τροποποιητικὸς) Νόμος του 1963.

Παρακαλῶ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπῆς να αναγνώσῃ την έκθεσιν εις την Βουλὴν.

ΤΙΤΟΣ ΦΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΖΥΘΟΠΟΙΪΑΣ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Τίτος Φάνος

Γεώργιος Τομπάζος

Βάσος Λυσαρίδης

Δάφνης Παναγίδης.

Η Επιτροπή εξήτασε το περί ού ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 17ην Μαΐου 1963, και απεφάσισεν όπως εισηγηθῆ εις την Βουλὴν την ψήφισιν αυτού εις Νόμον, καθότι είναι της γνώμης ότι η επενεχθεῖσα τροποποίησις θα βοηθήσῃ την ζυθοποιΐαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλῶ όπως η έκθεσις αναγνωσθῆ εις την Τουρκικὴν γλώσσαν.

A. M. ΜΠΕΡΙΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικὴν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχῆς;

Ο κ. Μιχαλάκης Σαββίδης.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Είμαι ευτυχῆς πράγματι που βλέπω ότι πρόκειται αυτήν την στιγμήν να ψηφίσωμεν το παρὼν Νομοσχέδιον εις Νόμον. Διά της ψηφίσεως του Νομοσχεδίου τούτου θα διορθώσωμεν κάτι το οποίον δεν ἦτο ὀρθόν μέχρι σήμερα. Διότι ενώ τα Κυπριακά προϊόντα επλήρωσαν καταναλωτικόν δασμόν όταν παρεδίδοντο εις οργανισμούς ως η Ν.Α.Α.Φ.Ι., ο Ελληνικός και ο Τουρκικός στρατός, είχαμεν την παράδοξον αντίθεσιν τα εισαγόμενα να είναι ελεύθερα. Τώρα με το Νομοσχέδιον αυτό που θα ψηφίσωμεν εις Νόμον ελπίζω ότι θα επανορθώσωμεν κάτι το λανθασμένον μέχρι σήμερα και ότι θα υπάρξῃ η απαιτουμένη κατανόησις από τας οργανώσεις αυτές ως η Ν.Α.Α.Φ.Ι., ο Ελληνικός και Τουρκικός στρατός ώστε να σταματήσουν την εισαγωγὴν ξένων προϊόντων και να χρησι-

μοποιούν Κυπριακά προϊόντα, ως άλλωστε διαλαμβάνει και η Συνθήκη, ἐφ' ὅσον υπάρχουν διαθέσιμα εμπορεύματα επιτοπίως παρασκευαζόμενα. Βεβαίως εις το Νομοσχέδιον αυτό αναφέρεται ότι η άδεια θα δίδεται από τον Τελώνην, ελπίζω δε ότι θα εφαρμοσθῆ μία μέθοδος διά της οποίας θα υπάρχουν διακριτικά επί των φιαλῶν των ποτῶν διά να μη γίνεται διαρροή των εμπορευμάτων τούτων εις την Κυπριακὴν αγοράν. Και μου φαίνεται ότι τώρα που θα εφαρμόσωμεν αυτό το σύστημα διά τα επιτοπίως κατασκευαζόμενα ποτά με τα απαιτούμενα διακριτικά ότι προορίζονται διά τας εν τῷ Νομοσχεδίῳ αναφερομένας περιπτώσεις και εξαιρούνται της καταβολῆς καταναλωτικῆς δασμοῦ, θα πρέπει αι Τελωνειακαί Αρχαί να ζητοῦν το σύστημα αυτό να εφαρμόζεται και διά τα εισαγόμενα είδη αυτά, διά να αποφεύγεται κάθε δυνατή κατάχρησις. Δι' αυτό θα ζητήσω από τους συναδέλφους όπως ψηφίσουν το Νομοσχέδιον τούτο εις Νόμον ὄντες πεπεισμένοι ότι θα ωφελησώμεν την βιομηχανίαν και την ἐν γένει οικονομίαν του τόπου μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Το Νομοσχέδιον αυτό όπως και μερικά από τα άλλα Νομοσχέδια τα οποία έχομεν ἐνώπιόν μας εις την σημερινὴν ημερησίαν διάταξιν, αναφέρονται εις ὠρισμένας δασμολογικὰς σχέσεις της Κυπριακῆς Δημοκρατίας μετά των λεγομένων προνομιούχων οργανώσεων, όπως είναι η Ν.Α.Α.Φ.Ι., καθώς και μετά των ἐνόπλων Βρεττανικῶν Δυνάμεων ἐν Κύπρῳ. Συμφωνοῦμεν πλήρως ότι τα Νομοσχέδια αυτά έχουν ως σκοπὸν την υποβοήθησιν της αγοράς Κυπριακῶν προϊόντων υπό των σωμάτων τούτων και ταυτοχρόνως όπως διευκολύνουν τα σώματα αυτά εις την αγοράν Κυπριακῶν Προϊόντων, και ως ἐκ τούτου, τα υποστηρίζομεν. Ἐν τούτοις, είναι ὀρθόν, ἐπί τη ευκαιρία αὐτή, να αναφερθώμεν εις το γεγονός ότι εις πολλάς περιπτώσεις αι ὁποιαί ἀφοροῦν τας δασμολογικὰς σχέσεις μεταξύ της Κυπριακῆς Δημοκρατίας και των σωμάτων τούτων, παρατηρεῖται ἐκ μέρους της Βρεττανικῆς πλευρᾶς και συγκεκριμένως υπό της Ν.Α.Α.Φ.Ι. μη πιστὴ τήρησις των ὄρων των Συμφωνιῶν προς βλάβην της Κυπριακῆς οικονομίας και των εμπορευομένων του τόπου μας. Το ζήτημα έχει ειδικῶς ἐγερθῆ και προηγουμένως εις την Βουλὴν, πολλάκις δε έχει θιγῆ υπό του ἐμπορικοῦ κόσμου, πρόσφατον δε παράδειγμα ἀποτελεῖ τελευταῖον ὑπόμνημα του Κυπριακοῦ Ἐμπορικοῦ & Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου προς τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας το οποίον ἀναφέρεται εις τον ἀνίσον συναγωνισμόν ἐκ μέρους της Ν.Α.Α.Φ.Ι. καθώς και εις την ἀνάγκην να περιορισθῆ η δραστηριότης της ἐντὸς των πλαισίων των προβλεπομένων υπό των Συνθηκῶν.

Εἶναι ὀρθόν, ἐφ' ὅσον η Κυπριακὴ πλευρὰ τρεῖς τοὺς ὄρους των Συμφωνιῶν τούτων, αι ὁποιαί ἐν πάσῃ περιπτώσει παρέχουν ἀρκετὰ προνόμια εις την Ν.Α.Α.Φ.Ι., είναι ὀρθόν λέγω να παρατηρηθῆ και ἀπὸ της πλευρᾶς της Ν.Α.Α.Φ.Ι. η απαιτουμένη συναντίληψις. Δυνάμει ἐνὸς ὄρου των Συμφωνιῶν τούτων η Ν.Α.Α.Φ.Ι. έχει υποχρέωσιν όπως αι λιανικαὶ τιμαὶ πωλήσεώς της είναι οι αὐταί με τας λιανικὰς τιμὰς των Κυπριακῶν καταστημάτων. Ἐν τούτοις, η Ν.Α.Α.Φ.Ι. είναι γνωστὸν ότι πωλεῖ τα εμπορεύματά της με μίαν ἐκπτώσιν 5% διά πωλήσεως τοῖς μετρητοῖς και 2 1/2% διά πωλήσεως ἐπί πιστώσει, πράγμα το οποίον αὐτομάτως δημιουργεῖ τον ἀνίσον συναγωνισμόν τον ὁποῖον αι Συμφωνιαὶ ἠθέλησαν να ἀποφύγουν. Πέραν τούτου ὁμως η Ν.Α.Α.Φ.Ι. προχωρεῖ περισσότερο. Εἰς τους πελάτας της παραχωρεῖ μνησιαῶς μίαν περαιτέρω ἐκπτώσιν ἀνερχομένην περίπου εις 4 1/2% ἐπὶ των πωλήσεων και την ὁποίαν περιγράφει ως ἐπιστροφὴν δασμοῦ, πράγμα ὁμως το οποίον δεν προβλέπεται υπό των Συμφωνιῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν θα ἤθελα να διακόψω τον έντιμον αγορητήν, ἀλλὰ το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον δεν ἀναφέρεται εις την Ν.Α.Α.Φ.Ι. και το ὅλον θέμα της συμπεριφορᾶς της

Ν.Α.Α.Φ.Ι. πρέπει να αποτελέσει θέμα χωριστής συζήτησεως εις την Βουλήν, χωρίς όμως να είναι θέμα το οποίον προκύπτει από το εν λόγω Νομοσχέδιον.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Δεν πρόκειται, έντιμε κ. Πρόεδρε, να επεκταθώ επί μακρόν επί του σημείου τούτου. Απλώς ήθελα να τονίσω ότι επί τη ευκαιρία που έχομεν ενώπιόν μας έν Νομοσχέδιον το οποίον αφορά ωρισμένας δασμολογικάς μας σχέσεις με τα σώματα αυτά, θα ήτο ορθόν τόσον η Κυπριακή Κυβέρνησις όσον και η Κυπριακή Βουλή να επανέλθουν επί του θέματος τούτου το οποίον επηρεάζει αναμφισβητήτως σημαντικήν μερίδα της εμπορικής μας τάξεως και κατά συνέπειαν την οικονομίαν της Κύπρου. Διά τούτο απλώς θα ήθελα να προσθέσω ότι η εισήγησίς μου είναι όπως η Εκτελεστική Εξουσία, εφ' όσον αυτήν την στιγμήν έχει μελετήσει θέμα δασμολογικών σχέσεων μετά των σωμάτων αυτών, θέση ενώπιον τούτων διά μίαν ακόμη φοράν το όλον θέμα των Συμφωνιών και της τηρήσεως των υπό της Ν.Α.Α.Φ.Ι. ιδιαιτέρως. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν αντιρρήσεις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθή; Εφ' όσον δεν υπάρχουν αντιρρήσεις το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του βασικού Νόμου. Άρθρον 2. Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν αντιρρήσεις όπως το δεύτερον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν.

Εφ' όσον δεν υπάρχουν αντιρρήσεις το δεύτερον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ζυθοποιίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Ζυθοποιίας Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν αντιρρήσεις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Εφ' όσον δεν υπάρχουν αντιρρήσεις το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το τρίτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Εκδόσεως Αδειών διά την Κατασκευήν Οινοπνευματωδών Ποτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

ΤΙΤΟΣ ΦΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΝ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΩΝ ΠΟΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάζος
Βάσος Λυσσαρίδης
Δάφνης Παναγιδής.

Η Επιτροπή εξήτασε το περί ού ο λόγος Νομοσχεδίου εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 17ην Μαΐου 1963, και απεφάσισεν όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την ψήφισιν αυτού εις Νόμον διά τους ακόλουθους λόγους:

(α) Η κατανάλωσις επιτοπίων οινοπνευματωδών ποτών θα αυξηθή, διότι ταύτα θα παρέχωνται ελευθέρως εις ωρισμένας προνομίουχους οργανώσεις, ως η Ν.Α.Α.Φ.Ι., και αι εν Κύπρω εστρατοπεδευμένα Ένοπλοι Δυνάμεις· και

(β) προστατεύεται το κοινόν, διότι έχουν αυξηθή αι δι' ωρισμένας παραβάσεις προβλεπόμεναι ποιναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικην γλώσσαν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικην γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν αντιρρήσεις όπως το πρώτον άρθρον εγκριθή; Εφ' όσον δεν υπάρχουν αντιρρήσεις το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του βασικού Νόμου. Άρθρον 2, Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν αντιρρήσεις όπως το δεύτερον άρθρον και ο Πίναξ εγκριθούν;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν αντιρρήσεις το δεύτερον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Εκδόσεως Αδειών διά την Κατασκευήν Οινοπνευματωδών Ποτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Εκδόσεως Αδειών διά την Κατασκευήν Οινοπνευματωδών Ποτών Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν αντιρρήσεις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Εφ' όσον δεν υπάρχουν αντιρρήσεις το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Η συζήτησις του 4ου και 5ου θέματος θα αναβληθή, διότι ακόμη δεν είναι έτοιμα προς συζήτησιν λόγω του ότι ευρίσκονται εις το στάδιον των Επιτροπών.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 31ΗΣ ΜΑΪΟΥ 1963

(Ώρα έναρξεως 5.10 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Β—Νομοθετική Εργασία, είναι ο περί Κεντρικής Τραπεζής της Κύπρου Νόμος του 1963. Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής επί Οικονομικών Θεμάτων να αναγνώση την έκθεσιν της Οικονομικής Επιτροπής εις την Βουλήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Νεπήλ Ναπή
Ιμπραχίμ Ορχάν
Παύλος Παύλου
Γιάγκος Ποταμίτης
Κεμάλ Ντενιζ
Γεώργιος Τζιρκιώτης
Ιωσήφ Γιαμάκης.

Η Επιτροπή Οικονομικών εμελέτησε το Νομοσχέδιον το αφορών εις την ίδρυσιν της Κεντρικής Τραπεζής της Κύπρου εις αριθμόν συνεδριάσεων αυτής. Η Επιτροπή είχε την ευκαιρίαν να ακούση εν λεπτομερεία τας απόψεις του κ. Wyszalkowski, εμπειρογνώμονος όστις ευρίσκεται ενταύθα ίνα βοηθήσει εις τα ζητήματα αυτά. Αύτη είχαν ωσαύτως την ευκαιρίαν να ακούση τας απόψεις του Υπουργού Οικονομικών, επί ωρισμένων δε νομικών πλευρών τας απόψεις του Γενικού Εισαγγελέως. Οι σκοποί του Νομοσχεδίου εκτίθενται εν λεπτομερεία εις την υπό του Γενικού Εισαγγελέως καταρτισθείσαν αιτιολογικήν έκθεσιν ήτις είναι επισυνημμένη εις το υπό μελέτην νομοσχέδιον.

Η Επιτροπή εισηγείται την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις νόμον μετά των εν τη παρούση εκθέσει εμφανιζομένων τροποποιήσεων.

Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι δέον να προστεθή προοίμιον ίνα καταστή σαφές διατί εδόθη εις την Τράπεζαν ταύτην ο τίτλος «Κεντρική Τράπεζα», αντί του τίτλου «Εκδοτική Τράπεζα». Η Επιτροπή παρεκάλεσε τον Γενικόν Εισαγγελέα όπως συντάξη το αναγκαίον προοίμιον το οποίον έχει ως ακολούθως:

«Επειδή δυνάμει του Άρθρου 118 του Συντάγματος θα ιδρυθή Εκδοτική Τράπεζα της Δημοκρατίας, ο δε Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος διορίζουσιν από κοινού τον Διοικητήν και Υποδιοικητήν της Εκδοτικής Τραπεζής της Δημοκρατίας:

Και επειδή αι αρμοδιότητες της Εκδοτικής Τραπεζής ησκούντο υπό του Γενικού Λογιστού, ενεργούντος δυνάμει του περί Νομίσματος Νόμου, ως αναπληρωτού του Εφόρου επί του Νομίσματος:

Κεφ. 197.

Και επειδή ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, κατ' εφαρμογήν της πρώτης παραγράφου του Άρθρου 118 του Συντάγματος, διά των διοικητικών αυτών πράξεων, δημοσιευθεισών εν τη υπ' αρ. 1568 Γνωστοποιήσει της επισήμου Εφημερίδος της Δημοκρατίας της 20ής Δεκεμβρίου 1962, πρόβησαν εις τον διορισμόν του Διοικητού και Υποδιοικητού της Εκδοτικής Τραπεζής της Δημοκρατίας:

Και επειδή θεωρείται νυν σκόπιμον όπως η Εκδοτική Τράπεζα της Δημοκρατίας μετατραπή εις Κεντρικήν Τράπεζαν ως προβλέπεται εν Άρθρω 121 του Συντάγματος:

Διά ταύτα η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το εδάφιον (5) του Άρθρου 12 δέον να τροποποιηθή ως ακολούθως: «Ουδέν των μελών του Συμβουλίου δύναται να λαμβάνη, επ' όσον ήθελεν αποφασισθή ότι κέκτηται προσωπικόν συμφέρον επί τινος υπό συζήτησιν θέματος, πραιτέρω μέρος εις την συζήτησιν οιουδήποτε τοιούτου θέματος ή να ψηφίξη επί τούτου.»

Η Επιτροπή επίσης εισηγείται την τροποποίησιν του (4) του του άρθρου 17 ούτως ώστε αι πρώται δύο γραμμαί αυτού να έχουν ως εξής: «Έκαστος Σύμβουλος, αξιωματούχος ή υπάλληλος της Τραπεζής έχει υποχρέωσιν προς τήρησιν του απορρήτου. . . .»

Ο λόγος της εισηγήσεως αυτής είναι διότι η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι δέον να καταστή σαφές εν τω Νόμω διά της προσθήκης της λέξεως «Σύμβουλος», ότι άπαντες οι Σύμβουλοι και αξιωματούχοι έχουν υποχρέωσιν προς τήρησιν του απορρήτου.

Η Επιτροπή εισηγείται όπως το άρθρον 37(1) τροποποιηθή εις τρόπον ώστε να καθίσταται αναγκαία η έγκρισις του Υπουργού πριν ή η Τράπεζα απαιτήση όπως αι Τράπεζαι και έτερα εξουσιοδοτημένα οικονομικά ιδρύματα τηρώσι παρά τη Τραπέζη ωρισμένα υπόλοιπα. Διά να επτενεχθή η τροποποίησις αύτη η Επιτροπή εισηγείται όπως αι πρώται δύο γραμμαί του εδαφίου (1) του άρθρου 37 τροποποιηθούν ως ακολούθως: «Η Τράπεζα τη εγκρίσει του Υπουργού δύναται από καιρού εις καιρόν να απαιτή όπως αι Τράπεζαι και έτερα εξουσιοδοτημένα οικονομικά ιδρύματα κλπ. . . .»

Η Επιτροπή εισηγείται επίσης όπως το εδάφιον (7) του άρθρου 37 τροποποιηθεί ώστε να είναι αναγκαία η έγκρισις του Υπουργού διά να απαγορευθή εις Τραπεζας ή έτερα εξουσιοδοτημένα οικονομικά ιδρύματα να αποδέχωνται νέας καταθέσεις, να χορηγούν νέα δάνεια ή να προβαίνουν εις νέας χορηγήσεις επ' όσον αι Τράπεζαι ή έτερα ενδιαφερόμενα οικονομικά ιδρύματα δεν συνεμορφώθησαν προς την υποχρέωσιν τήρησεως κατωτάτου ποσοστού αποθέματος.

Η Επιτροπή εισηγείται όπως το εν λόγω άρθρον τροποποιηθή ούτως ώστε αμέσως μετά την λέξιν αδύναται, εν τη εννάτη γραμμή (Ελληνικού κειμένου) να προστεθούν αι λέξεις «τη εγκρίσει του Υπουργού».

Η Επιτροπή εισηγείται όπως το άρθρον 38 τροποποιηθή ούτως ώστε να είναι αναγκαία η έγκρισις του Υπουργού πριν ή η Τράπεζα, αναφορικάς προς δάνειον, χορηγήσεις ή επενδύσεις Τραπεζών και ετέρων εξουσιοδοτημένων οικονομικών ιδρυμάτων, δυνηθή να καθορίση οιαδήποτε των ζητημάτων διά τα οποία παρέχεται εξουσία εις την Τράπεζαν να καθορίζη δυνάμει του παρόντος άρθρου. Η προτεινομένη τροποποίησις έχει ως εξής: «Αναφορικάς προς

τα δάνεια, χορηγήσεις ή επενδύσεις των Τραπεζών και ετέρων εξουσιοδοτημένων οικονομικών ιδρυμάτων, η Τράπεζα τη εγκρίσει του Υπουργού δύναται. . . ».

Η Επιτροπή εισηγείται όπως το εδάφιο (1) του άρθρου 41 τροποποιηθή ούτως ώστε να διευρυνθή η έκτασις τούτου αναφορικώς προς προεξοφλήσεις, αναπροεξοφλήσεις ή αγοράς συναλλαγματικών κλπ.

Η Επιτροπή εισηγείται όπως τούτο επιτευχθή διά της ακολούθου τροποποιήσεως της παραγράφου (α) του άρθρου 41(1): «Της εισαγωγής, εξαγωγής, αγοράς και πωλήσεως αγαθών και υπηρεσιών ή της μεταφοράς αγαθών».

Η Επιτροπή εισηγείται την τροποποίησιν του εδαφίου (1) του άρθρου 44, το οποίον ασχολείται με την αποδοχήν χρημάτων υπό της Τραπεζής επί καταθέσει, ώστε η Τράπεζα να δύναται να καταβάλλη τόκον επί οριζομένων καταθέσεων γενομένων υπό Τραπεζών ή εξουσιοδοτημένων οικονομικών ιδρυμάτων, περιλαμβανομένων των καταθέσεων τας οποίας η Τράπεζα δύναται να απαιτήση δυνάμει του άρθρου 37. Η τροποποίησις θα έχη ως ακολούθως:

«44(2) Η Τράπεζα δύναται να καταβάλλη τόκον επί οριζομένων καταθέσεων γενομένων υπό Τραπεζών ή εξουσιοδοτημένων οικονομικών ιδρυμάτων, περιλαμβανομένων των καταθέσεων τας οποίας η Τράπεζα δύναται να απαιτήση δυνάμει του άρθρου 37».

Η Επιτροπή εισηγείται όπως τεθή νέον εδάφιο (2) εις το άρθρον 62 ίνα καταστή απολύτως βέβαιον ότι αι υπό των Τραπεζών παρεχόμεναι πληροφορίες θα τυγχάνουν εμπιστευτικής μεταχειρίσεως. Όθεν η Επιτροπή εισηγείται την ακόλουθον προσθήκην και επαναριθμωσιν της υφισταμένης διατάξεως του άρθρου 62 ως εδαφίου (1):

«62(2) Η Τράπεζα οφείλει να λαμβάνη υπ' όψιν το εμπιστευτικόν των σχέσεων Τραπεζών ή ετέρων εξουσιοδοτημένων οικονομικών ιδρυμάτων μετά των πελατών των, και να χρησιμοποιή τας εκ Τραπεζών ή εξουσιοδοτημένων οικονομικών ιδρυμάτων λαμβανομένας πληροφορίας μόνον διά την εκπλήρωσιν των συνήθων λειτουργιών κεντρικής τινος Τραπεζής».

Ορισμένα μέλη της Επιτροπής διετήρησαν επιφυλάξεις επί ωρισμένων διατάξεων του Νομοσχεδίου.

Κατόπιν μελέτης η οποία εγένετο μετά την κυκλοφορίαν της εκθέσεως της Επιτροπής αναφορικώς με τας τροποποιήσεις αι οποίας επηρέθησαν επί του άρθρου 37(1), 37(7) και 38, συμφώνως των οποίων τροποποιήσεων είναι απαραίτητον, πριν ή ληφθή απόφασις, να υπάρξη η έγκρισις του Υπουργού, επειδή εις την πραγματικότητα και εν ή περιπτώσει δεν προστεθή η πρόνοια διά της οποίας θα απητείτο η έγκρισις του Υπουργού, θα υπήρχε το δικαίωμα εις τον Υπουργόν να επεμβαίη και να σταματά ή να εγκρίνη μίαν απόφασιν του Διοικητικού Συμβουλίου της Τραπεζής, η Οικονομική Επιτροπή ζητεί από την Βουλήν όπως παραγνωρίση τας προτεινομένας τροποποιήσεις εις τα ως άνω τρία εδάφια του άρθρου 37, καθ' ας είναι απαραίτητος η έγκρισις του Υπουργού και παραμείνη το κείμενον ως εστάλη υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας. Επίσης εις το Ελληνικόν κείμενον έχον γίνει πολλά λεκτικά μετατροπαί αι οποίας εθεωρήθησαν περιττόν να περιληφθούν εις την έκθεσιν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

KEMAL NTEINIZ:

(Ανάγνωσις της εκθέσεως εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ):

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής:

Ο κ. Σαββίδης, ο κ. Νεπήλ Ναπή, ο κ. Παπαϊωάννου και ο κ. Χουσεϊν. Ο κ. Ιμπραχίμ Ορχάν. Ο κ. Σαββίδης έχει τον λόγον.

Ο κ. Μπερπερόγλου.

A. M. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Εν πρώτοις θα ήθελα να ζητήσω συγγνώμην από τον έντιμον Συνάδελφον, ο οποίος ανήλθεν εις το βήμα διά να αγορεύση. Έχω μίαν παρατήρησιν όσον αφορά την τυπικήν πλευράν. Παρ' όλον ότι πρόκειται περί κανόνος γνωστού εις όλους, εν τούτοις θεωρώ χρήσιμον να επαναληφθή ούτος εις το παρόν στάδιον. Συμφώνως προς την παράγραφον 5 του άρθρου 73 του Συντάγματος, η οποία διέπει τα των συνεδριάσεων της Βουλής, συζητήσεις επί οιοδήποτε νομοσχεδίου δύναται να διεξαχθή μόνον μετά παρέλευσιν 48 ωρών από της λήψεως των σχετικών Εκθέσεων υπό των μελών. Εγώ προσωπικώς έλαβον την σχετικήν Έκθεσιν χθες μετά την μεσημβρίαν. Ως αποτέλεσμα ερευνής μου διεπίστωσα ότι και πολλοί Συνάδελφοι την έλαβον χθες. Επομένως, εφ' όσον δεν παρήλθον 48 ώραι και προκύπτει εκ τούτων ότι αι Εκθέσεις έφθασαν εις τα Μέλη χθες και επειδή, ωσαύτως, η παράγραφος 5 του άρθρου 73, την οποίαν ανέφερα προ ολίγου, είναι υπάτη διάταξις, παρακαλώ όπως, κατά συμμόρφωσιν προς αυτήν, η συζήτησις διεξαχθή εις άλλην ημερομηνίαν προς συμμόρφωσιν προς τον όρον αυτής περί εκπληρώσεως της αρχής περί 48 ωρών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο έντιμος συνάδελφος κύριος Μπερπερόγλου εγείρει θέμα διαδικασίας, στηριζόμενος επί του ισχυρισμού ότι η έκθεσις της Επιτροπής δεν εκκυκλοφόρησε 48 ώρας προ της συνεδριάσεως. Το Σύνταγμα προβλέπει ότι η έκθεσις πρέπει να κυκλοφορήση 48 ώρας τουλάχιστον προ της συζήτησεως του Νομοσχεδίου. Δεν υπάρχει ορισμός εντός του Συντάγματος κατά πόσον αι 48 ώραι πρέπει να είναι από της στιγμής καθ' ην εις έκαστος εκ των Βουλευτών έλαβε την έκθεσιν ή από της στιγμής που εταχυδρομήθη. Εάν ασφαλώς επρόκειτο να είναι από την ώραν που εις έκαστος εκ των Βουλευτών έλαβε την έκθεσιν, τότε δεν θα ήτο δυνατόν ποτέ να καθορισθή κατά πόσον 48 ώραι έχον παρέλθει. Επομένως η λογική ερμηνεία είναι ότι πρέπει να είναι 48 ώραι από της ταχυδρομήσεως. Ως γνωστόν, εάν λάβωμεν ως παράδειγμα τον περί Συμβολαίου Νόμον, η αποδοχή μιας προσφοράς γίνεται από την ώραν που εταχυδρομήθη και όχι από την ώραν που παρελήθη από το πρόσωπον προς το οποίον έχει ταχυδρομηθή. Εις την παρούσαν περίπτωσιν η έκθεσις εταχυδρομήθη την Τετάρτη το πρωί, και επομένως η χρονική περίοδος των 48 ωρών έληξε. Εν τούτοις, εάν είναι θέμα ουσίας διά τους συναδέλφους, ουδεμίαν ένστασιν θα είχα να αναβάλω την συζήτησιν μέχρι της αύριον το απόγευμα, αλλά νομίζω ότι μία τέτοια πράξις δεν θα ήτο σκόπιμος. Έχει τον λόγον ο κ. Σαββίδης.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμοι κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Δεν πρόκειται να σας απασχολήσω για πολύ, αν και βεβαίως εάν επρόκειτο να αναλύσω το Νομοσχέδιον αυτό, θα έπρεπε να πάρω αρκετές ώρες. Θα αναφερθώ μόνον σε πολύ λίγα άρθρα, από τα οποία μπορεί να γεννηθούν ωρισμένοι κίνδυνοι, και θα επιστήσω την προσοχήν των κυριών οι οποίοι θα είναι υπεύθυνοι δι' αυτά. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι νόμος διά Κεντρικήν Τράπεζαν δεν είναι κάτι το νέον είναι κάτι το οποίον είναι απαραίτητον διά κάθε κράτος, και δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι όπως είναι το παρόν Νομοσχέδιον το οποίον θα ψηφίσωμεν εις νόμον, εάν δεν είναι τελείως όμοιον, τουλάχιστον δεν έχει μεγάλες διαφορές από τους Νόμους περί Κεντρικών Τραπεζών άλλων κρατών. Εκείνο όμως το οποίον με φοβίζει είναι ότι ημείς είναι η πρώτη φορά που πρόκειται να έχωμεν ένα τοιοούτον Νόμον και θα έπρεπε να είμεθα προσεκτικοί μήπως κάμωμεν ωρισμένα σφάλματα τα οποία να επηρεάσουν την οικονομίαν του τόπου, συγκεκριμένως δε, θα ήθελα να αναφερθώ εις πέντε άρθρα.

Εν πρώτοις υπάρχει το άρθρον 17(2) το οποίον αναφέρει ότι «ο διορισμός παντός αξιωματούχου ή υπαλλήλου της Τραπεζής γίνεται έναντι αντιμισθίας και υπό ετέρους όρους

προβλεπομένους εις Κανονισμούς ή όρους υπηρεσίας γενομένων επί τούτω δυνάμει του παρόντος Νόμου». Βεβαίως δεν είναι ένα σημαντικό άρθρον, αλλά ήθελα να επιστήσω την προσοχήν των υπευθύνων ότι οι διορισμοί οι οποίοι θα γίνουν και οι Κανονισμοί και όροι υπηρεσίας δεν πρέπει να είναι διάφοροι των υφισταμένων εις άλλας Τραπεζάς και εις Κυβερνητικές θέσεις διά να προκαλέσουν αντιδράσεις από τους οργανισμούς των υπηρεσιών αυτών. Δι' αυτό θα ήτο καλόν να μελετηθούν, να γίνουν επί τη βάσει των μισθοδοσιών και όρων εργασίας των υφισταμένων εις τα άλλα ιδρύματα τα οποία έχω αναφέρει.

Όσον αφορά τα άρθρα 37 και 38, αυτά είναι τα πλέον σοβαρά και χρειάζονται εξαιρετικήν προσοχήν. Άλλωστε αυτός είναι ο λόγος διά τον οποίον αρχικώς η Επιτροπή Οικονομικών είχαν αναφέρει ότι έπρεπε να γίνεται αναφορά εις τον Υπουργόν όχι διότι δεν ήξευρεν ότι συμφώνως του Νομοσχεδίου θα ήτο ανάγκη να εξασφαλισθή η συγκατάθεσις του, αλλ' απλώς και μόνον διά να δώσωμεν μίαν έμφασιν εις τον Υπουργόν, ότι πρέπει να προσέξη πολύ εις τα δικαιώματα του Συμβουλίου τα οποία έχει συμφώνως των άρθρων αυτών, 37 και 38. Διότι συμφώνως του άρθρου 37(1) η Τράπεζα έχει δικαίωμα να απαιτήση από τες άλλες Τραπεζες ή τα εξουσιοδοτημένα οικονομικά ιδρύματα να καταθέσουν εις την Τράπεζαν αυτήν ποσόν ίσον προς 20% επί των καταθέσεων των και συμφώνως του άρθρου 37(2) ένα επιπλέον ποσόν 10% επί των καταθέσεων το οποίον θα ανεβίβαζε το ποσοστόν εις 30% επί των όλων καταθέσεων εκάστης Τραπεζής και το οποίον θα είχαν υποχρέωσιν να καταθέσουν εις την Κεντρικήν Τράπεζαν ατόκως με πολύ επικινδύνους δυνατάς επιπτώσεις. Διότι, εάν τοιαύτη πράξις ήτο αναγκαία, ή μάλλον εθεωρείτο αναγκαία και εγένετο και λαμβανομένου υπ' όψιν ότι κάθε Τράπεζα η οποία θα ήθελε να είναι σίγουρος διά τες δυσκολίες της, θα είχαν επιπρόσθετον ρευστότητα ένα ποσοστόν περί τα 20%, μέρος του οποίου ή δεν θα απέφερε καθόλου τόκον ή ελαχιστότατον κατατεθειμένον με προθεσμίαν 7 ή 15 ημερών και θα είχαν ως αναπόφευκτον αποτέλεσμα το εξής: Ότι δεδομένου ότι ο τόκος ο οποίος πληρώνεται εις τους καταθέτας είναι μεταξύ 2% και 5% και σε περιωρισμένας περιπτώσεις μέχρις 6%, εν ή προσετιθέντο και τα έξοδα τα οποία θα είχαν αι Τραπεζαί αυτά διά να διαχειρίζονται τα χρήματα αυτά που θα ανήρχοντο μεταξύ 1 1/2% και 2%, δύο πράγματα θα είχαμεν να αναμένωμεν: 'Η ότι θα έπρεπε να ρίξουν το τόκον των καταθετών διά να μπορούν να αντεπεξέλθουν και να δανειζούν με τον σημερινόν νόμιμον τόκον μέχρις 9% ή θα έπρεπε να δίδουν χρήματα με τόκον μεταξύ 11% και 12%, πράγμα παράνομον. 'Η, και η τρίτη λύσις, έπρεπε να ζημιώνουν. Βεβαίως φαντάζομαι ότι οι υπεύθυνοι της Κεντρικής Τραπεζής δεν θα κάμουν κάτι το οποίον θα είναι προς βλάβην του τόπου και θα σκεφθούν δύο φορές προτού αποφασίσουν, αλλά θα ήθελα να επιστήσω την προσοχήν επί του σημείου τούτου, ότι αι ζητήσεις διά καταθέσεις αυτού του είδους πρέπει να είναι πολύ συνεταί και μετρημέναί ούτως ώστε να μην ζητώνται μεγάλα ποσοστά και εντός ελαχίστης προθεσμίας.

Ένα άλλο άρθρον το οποίον είναι σοβαρόν είναι το 38. Το άρθρον αυτό έχει ως εξής:

«38. Αναφορικώς προς τα δάνεια, χορηγήσεις, ή επενδύσεις των Τραπεζών και ετέρων εξουσιοδοτημένων οικονομικών ιδρυμάτων, η Τράπεζα τη εγκρίσει του Υπουργού δύναται—(τώρα βεβαίως το ατη εγκρίσει του Υπουργού» πρόκειται να φύγη).

(α) να καθορίση τους σκοπούς δι' ους αι τοιαύται πράξεις δύναται να διενεργηθώσιν, ή να μη διενεργηθώσιν

(β) να καθορίση το ανώτατον όριον λήξεως ή, εις την περίπτωσιν δανείων χορηγήσεων ή πιστωτικών επιστολών, τον τύπον και το ποσόν της απαιτούμενης ασφαλείας

(γ) να καθορίση όρια δι' οιονδήποτε κατηγορίαν δανείων, χορηγήσεων και επενδύσεων, ή διά το οφειλόμενον ολικόν ποσόν».

Βεβαίως το άρθρον αυτό είναι πολύ επικινδύνον επίσης εν ή περιπτώσει δεν ήθελε διευθετηθή κανονικώς, ιδίως εάν γίνη κακή χρήση των τριών αυτών υποπαργράφων του άρθρου 38. Διότι εν ή περιπτώσει ήθελον καθορισθή υπό της Κεντρικής Τραπεζής νέαι πράξεις αναφερόμεναι εις τα άρθρα αυτά χωρίς να ληφθούν υπ' όψιν αι υποχρεώσεις τας οποίας έχει η Τράπεζα, ίσως τούτο να είχαν ως αποτέλεσμα την πίεσιν εκ μέρους της Τραπεζής εις ωρισμένους κύκλους, εμπορικούς ή άλλους, ή και την ελάττωσιν πιστοδοτήσεως των με ίσως αναστάτωσιν της οικονομίας των κύκλων αυτών και της οικονομίας του τόπου εν γένει. Και θα ήτο καλόν προτού προβή η Κεντρική Τράπεζα εις τοιαύτας ενεργείας διά την εφαρμογήν αυτών των τριών υποπαργράφων του άρθρου 38 να μελετά εξονυχιστικώς την όλην κατάστασιν του τόπου διά να αποφευχθή κάθε δυνατή κρίσις εις τον τόπον.

Εις το άρθρον 44(2) έχομεν δώσει το δικαίωμα εις την Τράπεζαν να δύναται, όταν ζητηθούν χρήματα από τες τράπεζες διά να κατατεθούν εις την Κεντρικήν μέχρις 20%, να δίδη ένα ωρισμένον τόκον επί των καταθέσεων αυτών διά να μπορούν να αντεπεξέλθουν εις τας δυσκολίας των αι εμπορικαί Τραπεζαί.

Επίσης εις το άρθρον 62 ο λόγος διά τον οποίον έχομεν προσθέσει το εδάφιον (2) είναι διά να μην υπάρχη φόβος εις τους καταθέτας και συνεργαζομένους με τας Τραπεζάς ότι θα ηδύνατο η Κεντρική Τράπεζα, ζητούσα πληροφορίας από τας ιδιωτικάς ή εμπορικάς Τραπεζάς να δίδη τας πληροφορίας αυτάς, τας εμπιστευτικάς, εις άλλα Κυβερνητικά ιδρύματα ή άλλους οργανισμούς. Εν τέλει θα ήθελα να πιστεύω και να ελπίσω ότι η Τράπεζα αυτή, εργαζομένη όπως πρέπει, που δεν έχω κανένα λόγον να πιστεύω ότι δεν θα εργάζεται ούτω, θα αποβή ωφέλιμος διά την οικονομίαν του τόπου μας και θα μπορέση να κοντρολάρη την οικονομίαν γενικώς της Δημοκρατίας μας προς όφελος όλων. Δι' αυτό προτείνω όπως ψηφισθή. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Νεπήλ.

Ν. ΝΑΠΗ:

Αξιότιμον Προεδρείον. Αξιότιμοι Συνάδελφοι.

Επί των θεμάτων, τα οποία έθιξεν ο έντιμος κ. Σαββίδης μετά την ανάγνωσιν της Εκθέσεως, συμφωνώ πλήρως με αυτόν και είμαι της γνώμης ότι θα ήτο καλύτερον να ψηφισθούν τα εις το νομοσχέδιον τούτο άρθρα υπό την μορφήν, υπό την οποίαν εστάλησαν από το Υπουργικόν Συμβούλιον.

Το περί Κεντρικής Τραπεζής νομοσχέδιον, αφού εξητάσθη και συνεζητήθη εις διάφορα στάδια, συζητείται σήμερον εις την Βουλήν υπό την τελικήν του μορφήν. Εν όψει του γεγονότος ότι η Κεντρική Τράπεζα θα ασκήση εις το μέλλον σημαντικήν επίδρασιν εις την οικονομικήν ζωήν του τόπου, είναι γνωστόν και δεκτόν υπ' όλων των ενδιαφερομένων ότι είναι απαραίτητον όπως αυτή στηριχθή επί στερεών θεμελίων. Κατά την εκτέλεσιν των καθηκόντων της η Κεντρική Τράπεζα είναι Οργανισμός, ο οποίος δυνατόν να τελή υπό την μερικήν ή την έμμεσον επίδρασιν της Κυβερνήσεως. Παρ' όλον ότι τούτο ούτως έχει εις πολλές χώρας του κόσμου, είναι επίσης γεγονός ότι αι γνώμαι των εμπειρογνημόνων και των διοικητικών λειτουργών, οι οποίοι θα είναι εις την Κεντρικήν Τράπεζαν, θα είναι δυνατόν να είναι οδηγός διά την Κυβέρνησιν εις τον καθορισμόν και την χάραξιν της οικονομικής της πολιτικής. Υπάρχουν ωρισμένα πράγματα, τα οποία πρέπει πάντοτε να ενθυμείται και να έχη υπ' όψιν του αυτός ο οργανισμός, ο οποίος συγκεντρώνει υπό την ευθύνην του όλας τας σημαντικάς και σοβαράς εργασίας, ως είναι το να ενεργή ως τραπεζίτης της Κυβερνήσεως και των Τραπεζών, η έκδοσις χρημάτων και ο έλεγχος του ξένου συναλλάγματος. Χωρίς να επηρεάζεται από την πολιτικήν απόσφαιραν, η Κεντρική Τράπεζα οφείλει να έχη την πρόσην μόρην στην οικονομικήν πολιτικήν του τόπου παραμένουσα μακράν της επιρροής των Κυβερνώντων,

οιοδήποτε και αν ανέλθουν εις την εξουσίαν. Πλην τούτων, η διατήρησις της αξίας του Κυπριακού νομίσματος εις το σημερινόν του επίπεδον είναι πρωταρχικόν καθήκον της Κεντρικής Τραπεζής. Είναι πολύ καλώς γνωστόν ότι διάφοροι χώροι έχουν ακολουθήσει αυτήν την γραμμήν διά λόγους, οι οποίοι βεβαίως, κατά την ιδικήν των γνώμην, είναι σοβαροί και δικαιολογημένοι. Αι σοβαραί επιπτώσεις, τας οποίας προξενεί αυτή η ενέργεια, έχουν, και κάπως από ψυχολογικής πλευράς, αφήσει μακροχρόνιους δυσμενείς επιδράσεις εις την οικονομικήν ζωήν του τόπου και ανοίξει σοβαράς πληγάς. Παρά το γεγονός ότι ουδέ την ελαχίστην αμφιβολίαν έχω ότι οι ιθύνοντες θα έχουν πάντοτε κατά νουν αυτά τα σημεία, τα οποία έχω αναφέρει, με την σκέψιν ότι ταύτα φέρουν συμφοράν διά τον τόπον όχι μόνον εις το παρόν αλλά και επί γενεάς εις το μέλλον, εκφράζομεν τας απόψεις μας ως μίαν ειλικρινή επιθυμίαν και εύχομαι όπως αι ανησυχία μου αποδειχθούν αδικαιολόγητοι. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Εγκρίνομεν το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον διότι πιστεύομεν ότι τούτο θα συμβάλη εις την ανάπτυξιν της οικονομίας του τόπου. Η έκδοσις χαρτονομίσματος, η διαχειρισίς των διεθνών αποθεμάτων της Δημοκρατίας, ο έλεγχος επί του ξένου συναλλάγματος, η εναριθμησίς των πιστώσεων, ο έλεγχος επί των Τραπεζών, είναι λειτουργίαι αι οποίαι συνάδουν πλήρως προς τα καθήκοντα μιας Κεντρικής Τραπεζής και η συνετή χρησιμοποίησις αυτών των εξουσιών δύναται κατά την γνώμην μας να συμβάλη θετικώς εις την οικονομικήν ανάπτυξιν του τόπου. Είμαι βέβαιος όμως ότι θα είναι προς το συμφέρον τόσον της Κεντρικής Τραπεζής Κύπρου όσον και της οικονομίας του τόπου γενικώς εάν η διοίκησις αυτού του ιδρύματος συνεργάζεται στενώς μετά των αντιστοιχών επαγγελματικών οργανώσεων των τραπεζιτικών υπαλλήλων. Πιστεύω ότι τοιαύτη συνεργασία θα συνέβαλλεν εις την εξύψωσιν του επιπέδου λειτουργίας του ιδρύματος και θα αποτελέσει καλόν παράδειγμα δι' άλλα ιδρύματα. Οι τραπεζικοί, οι αξιωματούχοι και οι υπάλληλοι, με την πείραν που διαθέτουν θα ηδύναντο να συνεισφέρουν εις την καλύτεραν λειτουργίαν της Τραπεζής προς το γενικόν συμφέρον του τόπου, και δι' αυτό εισηγούμαι όπως ο Διοικητής της Κεντρικής Τραπεζής Κύπρου, η οποία θα ιδρυθή αφού εγκριθή το παρόν Νομοσχέδιον, συνεργάζεται μετά της αντιστοιχού επαγγελματικής οργανώσεως εις τον διορισμόν του πέμπτου μέλους του Συμβουλίου. Την ιδίαν συνεργασίαν ζητώ από την διοίκησιν της Κεντρικής Τραπεζής Κύπρου και εις τον διορισμόν αξιωματούχων και υπαλλήλων της Τραπεζής. Δι' αυτό και έντιμε κύριε Πρόεδρε θα υποβάλω συγκεκριμένην τροπολογίαν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ιμπραχίμ Ορχάν.

Ι. ΟΡΧΑΝ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι Συνάδελφοι. Σήμερον θα συζητήσωμεν έν των σημαντικωτέρων νομοσχεδίων της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας μας. Η Κεντρική Τράπεζα ιδίως δι' ημάς τους Κυπρίους και τας τοπικάς εν Κύπρω Τραπεζάς είναι εις τόσον αναγκαίος οργανισμός ώστε να δύναται να θεωρηθεί σωτήριος. Η Κεντρική Τράπεζα είναι εις οργανισμός, ο οποίος μη αρκούμενος με την έκδοσιν του νομίσματος, το οποίον θα τεθή εις κυκλοφορίαν εντός της χώρας έχει συγχρόνως επωμισθή την υποχρέωσιν όπως διατηρή την σταθερότητα και την αξίαν του Κυπριακού νομίσματος εντός και εκτός της χώρας. Θα είναι καθήκον αυτού του ιδρύματος να προλαμβάνη εγκαίρως τας περιπτώσεις πληθωρισμού και στενότητος χρήματος, αι οποίαι δυνατόν να εκδηλωθούν εις την χώραν τόσον εκ πολιτικών όσον και εξ οικονομικών λόγων και να αναζητή και ανευρίσκη

μέσα θεραπείας τούτων καταστάσεων προτού αύται καταστούν επιζήμιοι. Η κατά την εκπλήρωσιν του σκοπού τούτου παροχή κατευθυντηρίου γραμμής προς την οικονομίαν του τόπου διά της προστασίας της αξίας του νομίσματος μας εις το εξωτερικόν και τας ξένας χρηματαγοράς και η εξασφάλις μιας ομαλής οικονομίας θα δύναται να πραγματοποιηθή μόνον με την ύπαρξιν αυτής της Τραπεζής. Όταν δεν υπήρχε Κεντρική Τράπεζα, αι τοπικά Τραπεζαί διαχειριζόμεναι τας εμπορικάς και οικονομικάς εργασίας του τόπου ηδύναντο να επωφελούνται μόνον από τας δυνατότητας των επιτοπίων χρημάτων. Κατ' αυτόν τον τρόπον αύται απεστερούντο εξ ολοκλήρου των παροχών οικονομικής βοήθειας από άλλας χώρας, αι οποίαι είχαν Κεντρικήν Τράπεζαν και δυνατότητα προεξοφλήσεως εγγράφων. Δι' αυτόν τον λόγον ήσαν πάντοτε υποχρεωμένοι να αποφεύγουν πράξεις μακροπροθέσμου και εκτεταμένας. Εξ αιτίας τούτου η οικονομία του τόπου απεστερείτο της δυνατότητος να επωφεληται των επιτοπίων τραπεζών όσον έπρεπε. Τώρα, επειδή θα ελέγχεται ουσιαστικώς η διεξαγωγή εμπορίου βάσει των δυνατοτήτων, αι οποίαι δημιουργούνται εις την χώραν λόγω της δυνατότητος προεξοφλήσεως εγγράφων, την οποίαν θα εξασφαλίση η Κεντρική Τράπεζα, ως και του υφισταμένου μεταξύ των Τραπεζών ανταγωνισμού, η οικονομία της χώρας θα τακτοποιηθή και θα εξασφαλισθή μέγιστον όφελος από το εθνικόν εισόδημα και τας αποταμιεύσεις του κοινού. Φυσικά, διά να δύναται ο οργανισμός ούτος, ο οποίος έχει επωμισθή τόσον μεγάλας ευθύνας και υποχρεώσεις, να εκπληροί τας υποχρεώσεις του αυτάς, απαιτείται όπως κέκτηται συγχρόνως και ωρισμένας εξουσίας. Όταν εξετάζονται αι εξουσίαι αύται, αι οποίαι επεζητούνται εις το νομοσχέδιον, είναι ανάγκη να έχωμεν προ οφθαλμών την πιθανότητα να οδηγήση εις αδιέξοδον την οικονομίαν της χώρας ιδιαιτέρως εις νεοσύστατος οργανισμός λόγω αδυναμίας του να κάμη ορθήν χρήσιν των εξουσιών τούτων. Όσον και αν εις την αρχήν ο οργανισμός ούτος θα εργάζεται υπό τον έλεγχον εμπειρογνώμωνων, δυνατόν ωρισμένα συστήματα και περιορισμοί, οι οποίοι εφαρμόζονται εις άλλας χώρας με ομοιογενή πληθυσμόν, να έχουν και πλευράς, αι οποίαι να μη δίδουν εις την χώραν μας εξ ίσου καλά αποτελέσματα. Δι' αυτόν τον λόγον ηβελήσαμεν δι' ωρισμένων τροποποιήσεων να διαμορφώσωμεν το νομοσχέδιον ούτως, ώστε να είναι σύμφωνον προς τας επικρατούσας εις την χώραν μας συνθήκας. Εν τούτοις, παρητήθημεν πολλών εξ αυτών απαιτήσεων μας όταν οι εμπειρογνώμονες υπεστήριξαν ότι ο οργανισμός ούτος, ο οποίος θα δρα υπό τον ιδικόν των έλεγχον, θα ενεργή εις την πράξιν μετά μεγίστης επιμελείας. Αλλ' επιμένοντες επί ενός σημείου, εις το οποίον αποδίδομεν πολλήν σημασίαν, θεωρούμεν αναγκαίαν την τροποποίησιν του από της απόψεως της οικονομίας του τόπου και ιδιαιτέρως των τραπεζιτικών επιχειρήσεων της χώρας. Τούτο δε αφορά την διά τροποποιήσεως της παραγράφου (1) του άρθρου 37 προσθήκην του όρου, δύναμις του οποίου αι καταθέσεις, αι οποίαι θα απαιτούνται από τας τραπεζάς εντός 30 ημερών, να μη υπερβαίνουν το 4% και αι απαιτήσεις να ασκούνται τουλάχιστον βαθμιαίως. Τούτουτοι περιορισμοί υπάρχουν και εις τα καταστατικά των Κεντρικών Τραπεζών ωρισμένων ξένων χωρών. Υπό τον όρον ότι το νομοσχέδιον θα υποστή αυτάς τας τροποποιήσεις, εισηγούμαι όπως τούτο ψηφισθή εις νόμον.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Εφ' όσον δεν υπάρχει άλλος, ο οποίος θα επιθύμει να αγορευση επί θέματος αρχής, θα ήθελα να προβώ εις μίαν δήλωσιν επί της ενστάσεως, η οποία διτυπωθή διά την συζήτησιν της εκθέσεως της σχετικής με το νομοσχέδιον, το οποίον ήτο το αντικείμενον συζητήσεως κατά την έναρξιν αυτών των συζητήσεων, με τον ισχυρισμόν ότι η εν λόγω

έκθεσις δεν εκυκλοφόρησε 48 ώρας ενωρίτερον. Πολλοί συνάδελφοι, περιλαμβανομένου και εμού, ελάβομεν αυτό το υπό συζήτησιν νομοσχέδιον προ 48 ωρών. Δι' αυτόν τον λόγον δεν ελάβομεν μέρος εις την συζήτησιν επί του θέματος του να ταχυδρομώνται ή να φθάσουν εις χείρας των μελών αι σχετικαί αυταί εκθέσεις 48 ώρας ενωρίτερον. Εθεώρησα αναγκαίον να προβά εις αυτήν την δήλωσιν εκ μέρους της Ομάδος. Διότι, ως ανέφερα, δεν ελάβομεν μέρος εις την συζήτησιν διά τον λόγον ότι ελάβομεν την Έκθεσιν εγκαίρως. Τούτο δε δεν οφείλεται εις το ότι απεδέχθημεν οιανδήποτε ερμηνείαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«Προοίμιον. Επειδή δυνάμει του Άρθρου 118 του Συντάγματος θα ιδρυθή Εκδοτική Τράπεζα της Δημοκρατίας, ο δε Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος διορίζουσιν από κοινού τον Διοικητήν και Υποδιοικητήν της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας:

Και επειδή αι αρμοδιότητες της Εκδοτικής Τραπέζης ησκούντο υπό του Γενικού Λογιστού ενεργούντος δυνάμει του περί Νομίσματος Νόμου ως αναπληρωτού του Εφόρου επί του Νομίσματος:

Και επειδή ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, κατ' εφαρμογήν της πρώτης παραγράφου του Άρθρου 118 του Συντάγματος, διά των διοικητικών αυτών πράξεων, δημοσιευθειών εν τη υπ' αρ. 1586. Γνωστοποίησι της Επισήμου Εφημερίδος της Δημοκρατίας της 20ής Δεκεμβρίου 1962, προέβησαν εις τον διορισμόν του Διοικητού και Υποδιοικητού της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας:

Και επειδή θεωρείται νυν σκόπιμον όπως η Εκδοτική Τράπεζα της Δημοκρατίας μετατραπή εις Κεντρικήν Τράπεζαν ως προβλέπεται εν Άρθρω 121 του Συντάγματος:

Διά ταύτα η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το προοίμιον εγκριθί; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το προοίμιον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ανεγνώσθη και ο συνοπτικός τίτλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως ο συνοπτικός τίτλος εγκριθί; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μέρος I.—Προκαταρκτικά. Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον άρθρον εγκριθί; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μέρος II. Ίδρυσις, Σκοπός και Λειτουργία της Τραπέζης, Ίδρυσις και σύστασις. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 3ον άρθρον εγκριθί; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Σκοπός της Τραπέζης. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθί; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κεντρικά Γραφεία, υποκαταστήματα και αντιπροσωπείαι. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 5ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Λειτουργία της Τραπέζης. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 6ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 6ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μέρος III. Διοίκησης της Τραπέζης. Διοικητικών Συμβούλιον. Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 7ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 7ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Διοικητής και Υποδιοικητής. Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 8ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 8ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Σύμβουλοι. Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 9ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 9ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ανικανότης. Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως η Ανικανότης—άρθρον 10—εγκριθί;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως η Ανικανότης εγκρίνεται, ομοφώνως.

(Γέλωτες).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Χρηρεύουσαι θέσεις. Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 11ον άρθρον εγκριθί; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 11ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνεδρία Συμβουλίου. Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 12ον άρθρον εγκριθί; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 12ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αρμοδιότητες Συμβουλίου. Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 13ον άρθρον εγκριθί; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 13ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κανονισμοί. Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 14ον άρθρον εγκριθί; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 14ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αρμοδιότητες Διοικητού. Άρθρον 15

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 15ον άρθρον εγκριθή; Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Θα παρεκάλουν όπως τα εδάφια (2) και (3) αυτού του άρθρου τεθούν εις ψηφοφορίαν κχωρισμένως, διότι θα εξηγήσω την ψήφον μας όσον αφορά τα δύο αυτά εδάφια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εδάφια (2) και (3);

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 15ον άρθρον, εδάφιον (1), εγκριθή;

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Έχω μίαν τροπολογίαν, έντιμε κ. Πρόεδρε, μετά το τέλος του εδαφίου (3).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τώρα είμεθα εις το 15ον άρθρον, εδάφιον (1).

Μη υπαρχούσης αντίρρήσεως το 15ον άρθρον, εδάφιον (1) εγκρίνεται.

Εδάφιον (2);

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Συμφώνως προς το εδάφιον τούτο, τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (3), ο διορισμός και η απόλυσις των υπαλλήλων της Κεντρικής Τραπεζής και άλλα συναφή προς ταύτα δικαιώματα ανήκουν εις την δικαιοδοσίαν του Διευθυντού. Πιστευόμεν ότι η υπηρεσία εις την Κεντρικήν Τράπεζαν είναι δημοσία υπηρεσία. Είναι δημοσία υπηρεσία, ήτις εμπίπτει εις τας προνοίας του άρθρου 122 του Συντάγματος. Δι' αυτόν δε τον λόγον είμεθα της γνώμης ότι οι διορισμοί και άλλα θέματα σχετικά με τους δημοσίους υπαλλήλους είναι θέματα εμπίπτοντα εις την αρμοδιότητα της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας. Ένεκεν δε αυτής της πεποιθήσεως και γνώμης μας δεν θα δυνηθώμεν να ψηφίσωμεν υπέρ αυτού του εδαφίου και του αμέσως επομένου τοιούτου. Φυσικά δεν ηδελήσαμεν να λάβωμεν το θέμα αυτό ως θέμα ουσίας και να το συζητήσωμεν εις την Βουλήν. Διότι το θέμα δεν δύναται να λυθή οριστικώς εις την Βουλήν. Είναι θέμα εμπίπτον εις τας αρμοδιότητας του Συνταγματικού Δικαστηρίου. Είναι θέμα ερμηνείας. Δι' αυτόν τον λόγον εθεωρήσαμεν ορθόν να εκφράσωμεν αυτήν την πεποίθησιν και γνώμην μας απλώς διά να εξηγήσωμεν την ψήφον μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο έντιμος Βουλευτής κ. Χαλίτ Αλή Ριζά εξήγησε τον λόγον διά τον οποίον θα ψηφίσουν κατά του εδαφίου (2) και (3). Το θέμα ασφαλώς είναι θέμα συνταγματικής ερμηνείας και διά τούτο θα θέσω εις ψηφοφορίαν το θέμα ως ακολούθως:-

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως των εδαφίων (2) και (3); Έχω υπ' όψιν την τροποποιητικήν εισήγησιν θα την θέσω αργότερον. Μάλλον, συγνώμην, μπορώ να έχω την τροποποιητικήν εισήγησιν του έντιμου Βουλευτού κ. Παπαϊωάννου;

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Μετά το εδάφιον (3), έντιμε κ. Πρόεδρε, εισηγούμαι όπως προστεθή ανοείται ότι τόσον ο διορισμός όσον και η παύσις του τοιούτου προσώπου δέον όπως γίνεται κατόπιν συνεννοήσεως μετά της αντιστοίχου αντιπροσωπευτικής επαγγελματικής οργανώσεως των τραπεζιτικών υπαλλήλων.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν θα προτείνετε την τροποποίησιν αυτήν θα πρέπει να έχετε και ορισμόν του τι είναι «αντιπροσωπευτική οργανώσις» αλλ' επειδή θα θέσω πρώτα το θέμα αρχής εις ψηφοφορίαν,.....

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της τροποποιήσεως του κ. Παπαϊωάννου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις απορρίπτεται.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως των εδαφίων (2) και (3);

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 12, εδάφια (2) και (3) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 15, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 15, εδάφια (2) και (3) εγκρίνονται.

Άρθρον 16.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Να τεθούν εις ψηφοφορίαν τα εδάφια (4), (5), (6) και (7), έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα εδάφια (4), (5), (6) και (7), εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντίρρήσεως τα εδάφια (4), (5), (6) και (7) του άρθρου 15 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πλήρης απασχόλησις του Διοικητού και Υποδιοικητού εν τη υπηρεσία της Τραπεζής. Άρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 16ον άρθρον εγκριθή; Μη υπαρχούσης αντίρρήσεως το 16ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αξιωματούχοι και υπάλληλοι. Άρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 17ον άρθρον εγκριθή;

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Μετά το εδάφιον (2), έντιμε κ. Πρόεδρε, έχω την εξής τροπολογίαν. Εν συνεχεία του εδαφίου (2) να προστεθή....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα θέσω τα εδάφια ένα προς ένα: 17(1) υπάρχει αντίρρησης; Μη υπαρχούσης αντίρρήσεως το 17(1) εγκρίνεται.

17(2);

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Συνέχεια του εδαφίου (2) εισηγούμαι όπως προστεθή και εν συνεννοήσει μετά της αντιστοίχου αντιπροσωπευτικής επαγγελματικής οργανώσεως των τραπεζιτικών υπαλλήλων.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θέτω εις ψηφοφορίαν την τροποποιητικήν εισήγησιν του έντιμου Βουλευτού κ. Παπαϊωάννου.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησης απορρίπτεται. Εις το εδάφιο (3) του ιδίου άρθρου εισηγούμαι σχετικήν τροποποίησιν η οποία δεν αναφέρεται εις την ουσίαν του άρθρου, αλλ' απλώς είναι νομοτεχνική.

Ο Έλληνας και ο Τούρκος Γραμματεὺς ἔχουν εις χείρας των το τροποποιημένον κείμενον και παρακαλώ να το αναγνώσουν εις την Βουλήν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

17(3). Τηρουμένων οιωνδήποτε Κανονισμών γενομένων επί τούτω δυνάμει του παρόντος Νόμου, ουδείς δύναται να κατέχη οιονδήποτε θέσιν εις την Τράπεζαν εάν συγχρόνως:

(α) κατέχη οιονδήποτε θέσιν εις ετέραν Τράπεζαν ή οικονομικόν ίδρυμα λειτουργούν εν τη Δημοκρατία

(β) κέκτηται οιονδήποτε οικονομικόν συμφέρον εις τιαυτήν τράπεζαν ή οικονομικόν ίδρυμα εάν δεν γνωστοποιήση τούτο και λάβη την άδειαν του Συμβούλου:

Νοείται ότι το Συμβούλιον οφείλει να αρνηθή να παράσχη την χορήγησιν τιαυτής άδειας εάν το συμφέρον όπερ ούτος κέκτηται είναι φύσεως τιαυτής εξασφαλιζούσης έλεγχον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 17(3) εγκριθή ως ανεγνώσθη υπό των Γραμματέων;

Το 17(3) εγκρίνεται μέ την σχετικήν τροποποίησιν η οποία ανεγνώσθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εδάφια (4) και (5).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως τα εδάφια (4) και (5) εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως τα εδάφια (4) και (5) εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Όρκος Συμβούλων κ.λ.π. Άρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 18ον άρθρον εγκριθή; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 18ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρώτον Παράρτημα. Αντιμισθία Συμβούλων κ.λ.π. Άρθρον 19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 19ον άρθρον εγκριθή; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 19ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μέρος IV. Νομισματική Μονάς και Νομίμως Κυκλοφορούν Χρήμα. Νομισματική μονάς. Άρθρον 20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 20όν άρθρον εγκριθή; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 20όν άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ισοτιμία Κυπριακής λίρας. Άρθρον 21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 21ον άρθρον εγκριθή; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 21ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Αι χρηματικά συναλλαγαι τεκμαίρονται γενομένα εις Κυπριακάς λίρας. Άρθρον 22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 22ον άρθρον εγκριθή; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 22ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έκδοσις Τραπεζογραμματίων και νομισμάτων. Άρθρον 23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 23ον άρθρον εγκριθή; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 23ον άρθρον εγκρίνεται.

Θα παρακαλέσω τους εντίμους Γραμματείς, λόγω του ότι υπάρχουν αρκετά άρθρα, να αναγινώσκουν μόνον τον αριθμόν, η δε λέξις η οποία θα λέγω είναι «εγκρίνεται».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 25.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 26.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 27.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 28.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 29.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 30.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 31.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 32.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 33.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 34.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 35.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 36.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 37.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς από το 37ον άρθρον, πρώτον εδάφιον, να απαλείψουν την φράσιν «τη εγκρίσει του Υπουργού». Επίσης εις το δεύτερον εδάφιον του ίδιου άρθρου να απαλειφθή η φράσις «τη εγκρίσει του Υπουργού».

Δεν είναι θέμα διά να τεθή εις ψηφοφορίαν, λόγω του ότι δεν υπάρχει εισήγησις υπό της Επιτροπής η οποία απέσυρε την εισήγησίν της.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Και εις το εδάφιον (7), έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι και εις το εδάφιον (7).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τετάρτη γραμμή εκ του τέλους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το 37ον άρθρον, εις το εδάφιον (1) και (2).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Και εις το εδάφιον (7).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και εις το εδάφιον (7).

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 37ον άρθρον εγκριθή;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 38.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ορχάν.

Ι. ΟΡΧΑΝ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Θα προτείνω μίαν τροποποίησιν εις το εδάφιον (1) του άρθρου 37. Εις το τέλος τούτου να προστεθή η φράσις ανοείται ότι το απαιτηθήμενον 20% υπόλοιπον πραγματοποιείται ουχι διά μίας αλλά βαθμιαίως.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι, όπως είναι το κείμενον του άρθρου, αυτό καλύπτεται, διότι λέγει «Η Τράπεζα δύναται από καιρού εις καιρόν να απαιτή όπως αι Τράπεζαι και έτερα εξουσιοδοτημένα οικονομικά ιδρύματα τηρώσι παρά τη Τραπεζή υπόλοιπον ίσον κατά ανώτατον όριον προς είκοσι επί τοις εκατόν των εκ καταθέσεων υποχρεώσεων αυτών».

Ι. ΟΡΧΑΝ:

Νομίζω, όμως, ότι δύναται να απαιτήση και το 20%.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει τροποποιητική εισήγησις του έντιμου Βουλευτού κ. Ορχάν, η οποία φυσικά νομικώς δεν έχει διατυπωθή. Διά τούτο θα θέσω εις ψηφοφορίαν την αρχήν η οποία διέπει την τροποποιητικήν εισήγησιν. Εάν η αρχή εγκριθή, τότε φυσικά θα είναι ανάγκη να γίνη η διατύπωσις, η νομική διατύπωσις.

Η εισήγησις η οποία γίνεται είναι όπως το δικαίωμα της Κεντρικής Τραπεζής να ζητήση το ανώτατον όριον των 20% γίνεται σταδιακώς. Δηλαδή, η Τράπεζα να μη δύναται διά μίας να επιβάλη το 20%.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε. Εις το παρόν Νομοσχέδιον αναφέρεται ότι δύναται να ζητήση μέχρις 20%. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα ζητήση ολόκληρον το ποσοστόν των 20%. Εάν δε ορίσωμεν ποσοστόν το οποίον θα μπορεί να ζητήση, ίσως να είναι χειρότερον, διότι θα δίδωμεν την δυνατότητα εις την Κεντρικήν Τράπεζαν κάθε λίγον καιρόν να ζητά ένα ποσοστόν, ούτως ώστε να επηρεάζη περισσότερο την αγοράν, ενώ εάν το αφήσωμεν εις την διάθεσίν της να ζητά το ποσοστόν το οποίον χρειάζεται, τότε δεν θα τοιμήση κάθε λίγο να ζητά νέον ποσοστόν. Προτείνω να μείνη όπως είναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ορχάν.

Ι. ΟΡΧΑΝ:

Δυστυχώς δεν θα συμφωνήσω με την άποψιν του Έντιμου κ. Σαββίδη. Διότι, αντιθέτως, η απαίτησις, η οποία θα διατυπώται βαθμιαίως, θα επηρεάση την αγοράν ολιγώτερον. Διότι, ακόμη και εάν η τράπεζα αποφασίση να απαιτήση το 20%, όταν ανακοινώση ότι θα το λάβη βαθμιαίως κατά καθωρισμένας περιόδους, δεν θα υπάρξη ανωμαλία εις την αγοράν. Αλλά δίδεται εις τας Τράπεζας η δυνατότης να συσσωρεύσουν αυτό το ποσόν εντός ωρισμένου χρονικού διαστήματος. Κατά την γνώμην μου δεν θα είναι ορθή η άποψις ότι ουδέποτε η Τράπεζα θα απαιτήση το 20%. Διότι διά ποιον λόγον ζητεί από ημάς εξουσίαν διά κάτι, το οποίον δεν θα πράξη; Ημείς δε είμεθα υποχρεωμένοι να πιστεύωμεν ότι αύτη θα χρησιμοποιήση καθ' οιονδήποτε χρόνον την εξουσίαν, την οποίαν θα της έχωμεν παράσχει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Παπαϊωάννου.

Ε. ΠΑΠΑ-ΙΩΑΝΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έχω την άποψιν ότι ο έντιμος συναδελφος κ. Ορχάν δεν έχει προσέξει το σχετικόν άρθρον το οποίον λέγει σαφώς ότι το υπόλοιπον το οποίον θα τηρήται παρά τη Τραπεζή θα είναι ίσον κατ' ανώτατον όριον προς 20%. Εις καμμίαν περίπτωσιν δεν είναι νοητόν ότι θα ζητηθή το 20%, διότι χωρίς να είμαι οικονομολόγος, έχω την γνώμην ότι, εάν συμβή κάτι τέτοιο, αυτό ίσως να καταστρέψη μίαν κατάστασιν οικονομικήν και δεν νομίζω ότι επιδιώξεις της Κεντρικής Τραπεζής θα είναι να καταστρέψη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τζιρκώτης.

Γ. ΤΖΙΡΚΩΤΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, θα ήθελα να θέσω υπ' όψιν των έντιμων συναδέλφων την εξής περίπτωσιν εάν γίνη η τροποποίησις την οποίαν εισηγήθη ο έντιμος συναδελφος κ. Ορχάν. Εάν θέσωμεν ως όρον ότι κάθε λίγο η Κεντρική Τράπεζα θα παίρνη τόσα τοις εκατόν τότε η Τράπεζα, φοβουμένη ότι ίσως θα χρειασθή χρήματα εις το μέλλον, θα εισπράττη αυτό το ποσοστόν. Ενώ εάν δεν γίνη αυτή η τροποποίησις τότε η Κεντρική Τράπεζα μπορεί να μην παίρνη χρήματα όταν θα ξέρη ότι όταν θα χρειασθή θα τα πάρη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ορχάν.

I. ΟΡΧΑΝ:

Νομίζω ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ των απόψεών μας. Όταν η Κεντρική Τράπεζα απαιτήσει από τας τραπεζας ωρισμένον ποσοστόν έναντι καταθέσεων ως αποθεματικών, δεν θα απαιτήσει τα χρήματα αυτά διά να τα χρησιμοποιήσει διά τας ιδιϊκας της ανάγκας. Αυτό θα το πράξει μόνον όταν υπάρξει πληθωρισμός εις τον τόπον με σκοπόν να μειώσει το εν κυκλοφορία νόμισμα. Νομίζω ότι ο Έντιμος Συναδέλφος μας κ. Τζιρκώτης το θέμα το έχει μελετήσει υπό ασφαλέμενην άποψιν. Η δε ερμηνεία του Συναδέλφου, ο οποίος ηγόρευσε προηγουμένως, ότι όταν η Τράπεζα απαιτήσει ποσοστόν 20% θα καταστρέψη την οικονομίαν της χώρας, δηλαδή παρ' όλον ότι πιστεύει ότι θα καταστραφή η οικονομία, λέγομεν ότι δεν έχομεν την γνώμην ότι αύτη θα επιμένη εις το να απαιτή αυτό το 20%. Συζητούμεν, όμως, επί του κατά πόσον, ως είναι σήμερον διατυπωμένον το εδάφιον, δίδεται η εξουσία να ζητήση ποσοστόν 20%.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της τροποποιήσεως του κ. Ιμπραχίμ Ορχάν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τροποποιητική εισήγησις απορρίπτεται. Υπάρχει αντίρρησις όπως το 37ον άρθρον εγκριθή;

Ο κ. Γιαμάκης.

I. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

Εις το εδάφιον (2), κ. Πρόεδρε, αι λέξεις «τη εγκρίσει του Υπουργού» να μην απαλειφθούν, διότι συμπεριλαμβάνονται εις το αρχικόν Νομοσχέδιον το οποίον ήλθεν από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι Γραμματείς όπως διορθώσουν το κείμενον τόσον εις το Ελληνικόν όσον και εις το Τουρκικόν. Μη υπαρχούσης αντίρρησεως το 37ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 38.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει επίσης η φράσις «τη εγκρίσει του Υπουργού», έντιμε κ. Πρόεδρε. Να απαλειφθή;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να απαλειφθή λόγω του ότι δεν υπάρχει τροποποιητική εισήγησις.

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 39.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 40.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 41.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 42.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 43.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 44.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 45.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 46.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 47.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 48.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 49.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 50.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 51.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Εγρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 52.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 53.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 54.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 55.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 56.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 57.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 58.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 59.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 60.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 61.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 62.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 63.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 64.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 65.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 66.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρώτον Παράρτημα. Άρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεύτερον Παράρτημα. Άρθρον 69.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρηση;
Εγκρίνεται.

Η τρίτη ανάγνωση θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Κεντρικής Τραπεζής της Κύπρου Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τελική ψηφοφορία.

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Νομίζω ότι θα ήτο ο κατάλληλος χρόνος να διακοψώμεν. Θα συνεχίσωμεν δε την 8ην ώραν.

Τα θέματα επί της ημερησίας διατάξεως τα οποία θα συζητηθούν είναι ο περί Γεωργικής Τραπεζής (Συμφωνία και δευτερεύουσαι Διατάξεις) Νόμος του 1963, ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Κανονισμοί Ασφαλείας και Ναυτικοί) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 θα αναβληθή λόγω του ότι είναι ανάγκη να γίνουν ωρισμένοι τροποποιήσεις εις το κείμενον του Νόμου.

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 3) του 1963 δεν είναι ανάγκη να τεθή εις ψηφοφορίαν, διά να συζητηθή, διότι με την έγκρισιν της Κεντρικής τραπέζης το Νομοσχέδιον τούτο δεν χρειάζεται, καθότι το ποσόν το οποίον επρόκειτο να χρησιμοποιηθή επρόκειτο να αφαιρεθή από το ποσόν της Κεντρικής Τραπεζής.

Επομένως θα συζητήσωμεν τρία θέματα:

Θα συνεχίσωμεν την 8ην ώραν.

(Ώρα διακοπής 7.05 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 8.15 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούναι οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχη απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει έντιμοι κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

- Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας, απουσιάζει ο Πρόεδρος.
- Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος, απουσιάζει ο Πρόεδρος.
- Ο κ. Νεπίλ.

N. ΝΑΠΗ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Νομίζω ότι εις την ημερησίαν διάταξιν εις την σειράν είναι ο περί Γεωργικής Τραπεζής Νόμος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω υπ' όψιν μου ότι το πρώτον Νομοσχέδιον είναι περί Γεωργικής τραπέζης, αλλ' επειδή πιθανόν να είναι Νομοσχέδιον το οποίον να χρειάζεται συζήτησιν..., ο περί Γεωργικής Τραπεζής.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ (ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Μιχαλάκης Σαββίδης, Πρόεδρος
Στέλιος Μιχαηλίδης
Παύλος Παύλου
Ιωσήφ Γιαμάκης
Νεπήλ Ναπή
Κεμάλ Ντενίτζ
Ιμπραχίμ Ορχάν.

Η Επιτροπή εξέτασε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 27ην Μαΐου 1963

Η Επιτροπή, αφού ήκουσε τας απόψεις του Γενικού Λογιστού της Δημοκρατίας και κατόπιν ευρείας εξετάσεως του Νομοσχεδίου, εισηγείται εις την Βουλήν την επικύρωσιν της εν αυτώ περιεχομένης συμφωνίας, ίνα μη παρεμποδισθή η χορήγησις δανείων προς τους γεωργούς εκ του υπό της Βουλής ήδη εγκριθέντος ποσού του £1.000.000 δι' αγροτικήν ανάπτυξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

N. ΝΑΠΗ:

(Ανάγνωσις της εκθέσεως εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Χαμπής Μιχαηλίδης.

X. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι.

Συμφωνούμε με την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου που σκοπόν έχει την συγχώνευση της Γεωργικής Τραπεζας με τες δύο Κεντρικές Συνεργατικές Τράπεζες. Εκείνο που έχουμε να παρατηρήσωμεν είναι η καθυστέρηση που σημειώθηκε μέχρις ότου ετοιμασθή αυτό το Νομοσχέδιον και έλθη εις την Βουλήν για ψήφισιν. Αυτή η καθυστέρηση είχε σαν συνέπειαν για 1 1/2 περίπου χρόνο να καθυστέρηση η παραχώρηση των δανείων του £1.000.000 που είχε ψηφίσει η Βουλή για έργα αγροτικής ανάπτυξης. Αυτή η καθυστέρηση εδημιούργησε αρκετές δυσκολίες σε πάρα πολλές αγροτικές οικογένειες που είχαν ζητήσει δάνεια από το ένα εκατομμύριο λίρες. Η συγχώνευση της Γεωργικής Τραπεζας με τες Κεντρικές Συνεργατικές Τράπεζες ήταν από καιρού μια ομόφωνη εισήγησις του αγροτικού κόσμου. Οι πιστώσεις προς τους αγρότες, βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες, θα γίνονται τώρα από ένα ενιαίο οργανισμό.

Θα θέλαμε με την ευκαιρία της ψήφισης του Νομοσχεδίου να τονίσωμεν μερικέσ βασικές προϋποθέσεις που επιβάλλεται να εξασφαλισθούν από την Κυβέρνηση για την επιτυχία των

σκοπών του Κεντρικού αυτού οργανισμού. Επιβάλλεται να δοθούν από μέρους της Κυβέρνησης περισσότερα ποσά εις τες δύο Κεντρικές Συνεργατικές Τράπεζες. Αυτά τα ποσά χρειάζονται πρώτον για να καλύπτουν τες δανειστικές ανάγκες των αγροτών βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες, και μακροπρόθεσμες. Χρειάζονται αυτά τα ποσά για να γίνη δυνατόν να συγκεντρωθούν τα αγροτικά χρέη προς τους δύο αυτούς μεγάλους Συνεργατικούς οργανισμούς. Χρειάζονται επίσης μεγαλύτερες πιστώσεις για να βοηθηθούν οι διάφοροι Συνεργατικοί Οργανισμοί των παραγωγών από μέρους της Κεντρικής Συνεργατικής Τραπεζας, όπως είναι οι οργανισμοί των καπνοπαραγωγών, των ελαιοπαραγωγών και των φαρτοπαραγωγών, για να συγκεντρώνουν και να διαθέτουν τα αγροτικά προϊόντα προς όφελος τόσο των αγροτών όσον και γενικώτερα της αγροτικής μας οικονομίας. Ιδιαίτερα τονίζομεν την σημασίαν που έχει να δοθούν από την Κυβέρνηση περισσότερα κεφάλαια για το ζήτημα των αγροτικών πιστώσεων. Πόσον μεγάλες είναι οι ανάγκες των αγροτών για πιστώσεις φαίνεται, αγαπητοί συνάδελφοι, από τες αιτήσεις που έχουν υποβληθή για το ένα εκατομμύριο λίρες. Παρά τους αυστηρούς όρους έχουν υποβληθή μέχρι σήμερα αιτήσεις από 2.800 αγροτικές οικογένειες για ποσά πέραν των τριών εκατομμυρίων λιρών. Και ημείς διαθέτομεν μόνον ένα εκατομμύριον λίρες. Χρειάζεται λοιπόν να δοθούν πολύ μεγαλύτερα ποσά για να μπορέσουν να καλυφθούν οι πιστωτικές ανάγκες των αγροτών και αυτό θα βοηθήση όχι μόνον την αγροτικήν οικονομίαν αλλά και την αγροτικήν και γενικώτερην ανάπτυξιν του τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Το ότι ως μέλος της Οικονομικής Επιτροπής έχω συστήσει και εγώ μαζί με τους άλλους συναδέλφους την επιψήφισιν του Νομοσχεδίου αυτού, το έχω κάμει όχι διότι πιστεύω ότι είναι ορθή η οδός που έχουμε ακολουθήσει να καταργήσωμεν την Γεωργικήν Τράπεζαν και να δώσωμεν τες δραστηριότητες στα χέρια των δύο Συνεργατικών, αλλ' απλώς και μόνον διότι, εφ' όσον έγινεν και έχουν ψηφισθή προηγουμένως δύο Νομοσχέδια σε νόμους, έπρεπε να ψηφισθή, μάλλον να εγκριθή, η συμφωνία αυτή για να μπορέσουν να δοθούν τα δάνεια τα οποία καθυστερούν. Κατά την γνώμην μου δε μεγαλύτερον λάθος από του να καταργήσωμεν την Γεωργικήν Τράπεζαν και να δώσωμεν τα χρήματα αυτά εις τες δύο Συνεργατικές δεν μπορούσε να γίνη. Διότι τα χρήματα αυτά του ενός εκατομμυρίου ημπορούσαν να δοθούν εις την Γεωργικήν Τράπεζαν, η οποία έχουσα ένα κεφάλαιον ενός εκατομμυρίου λιρών, ως είχα εξηγήσει και εις προηγουμένης μου ομιλίας, θα ημπορούσε να εξασφαλίση πολύ μεγάλα δάνεια από διάφορους οργανισμούς, εσωτερικούς και εξωτερικούς, και πραγματικώς θα ήτο εις θέσιν να βοηθήση την ολότητα των παραγωγών, ανεξαρτήτως εάν είναι συνεργατισταί η μη. Το να θέλωμεν σήμερα να δώσωμεν εις τα χέρια των Γραμματέων των Συνεργατικών την εξουσίαν να διευθύνουν την όλην οικονομίαν του τόπου μας, όχι μόνον είναι λάθος αλλά είναι και πολύ επικίνδυνον. Διότι χρηματοδότησις όταν γίνεται πρέπει να γίνεται προσεκτικά και να ξέρωμεν κατά πόσον χρήζει χρηματοδοτήσεως ένα έργον ή όχι. Να γίνεται μελέτη κατά πόσον το δάνειον αυτό θα είναι εις θέσιν ο δανειζόμενος να το αποπληρώση και να ζυγίζωμεν κατά πόσον δίδοντες την χρηματοδότησιν εις τον α ή τον β τον ωφελομένον ή τον καταστρέφομεν.

Το ότι υπήρξε πληθώρα αιτήσεων διά δάνεια, αυτό δεν με εκπλήττει, και ούτε σημαίνει ότι είναι μόνον η αγροτική τάξις η οποία χρειάζεται χρήματα, διότι έκαμεν αιτήσεις. Εάν ζητηθούν να γίνουν αιτήσεις και από τον μη αγροτικόν κόσμον διά μακροχρόνια δάνεια διά την ανάπτυξιν των εργασιών των ή των κατοικιών των τότε θα δούμεν ότι ο αριθμός των αιτήσεων ίσως να είναι δεκαπλάσιος. Τώρα το ζήτημα εκείνο το οποίον με ανησυχεί είναι το εξής: Τα

δάνεια αυτά θα δοθούν εις όλους τους γεωργούς ή μόνον σε μίαν τάξιν γεωργών; Διότι όπως είναι οι κανονισμοί που δίδονται τα δάνεια, τα δάνεια αποφασίζονται συνήθως από ένα αριθμόν ατόμων τα οποία ανήκουν εις τον συνεργατισμόν υπό την επίβλεψιν ενός παρατηρητού του Υπουργείου Οικονομικών. Χωρίς να θέλω να αμφιβάλλω ούτε διά τες ικανότητες ούτε διά την τιμιότητα του κυρίου ο οποίος είναι επιφορτισμένος με το έργον αυτό, είμαι της γνώμης ότι είναι τελείως αδύνατον να είναι εις θέσιν να αποφασίζη πάντοτε χωρίς να διαπράξη σφάλμα ότι ένας αιτητής χρειάζεται δάνειον ή όχι, δεδομένου ότι ένας άνθρωπος ο οποίος κατοικεί εις την Λευκωσίαν δεν είναι δυνατόν να ξέρη ένα έκαστον των αιτητών εις όλα τα μέρη της Κύπρου. Βεβαίως η όλη απόφασις θα βασισθή κατά 90% επί των πληροφοριών τες οποίες θα πάρη από την Επιτροπήν την άλλην η οποία θα αποτελήται από μερικούς του Συνεργατισμού.

Αλλά κύριοι το δάνειον αυτό του £1.000.000 το οποίον έχει παραχωρηθή δεν έχει δοθή μόνον διά τους αγρότας οι οποίοι ανήκουν εις τον Συνεργατισμόν. Είναι διά να αναπτυχθούν τα κτήματα των γεωργών όλης της Κύπρου, ανεξαρτήτως εάν άτομόν τι συμμετέχη ή όχι εις τας συνεργατικές εταιρείας. Και επομένως πρέπει να δοθή μεγάλη προσοχή εις το ζήτημα αυτό, ούτως ώστε να μην φθάσωμεν εις το σημειον που αναγκαστικώς ο καθένας πρέπει να προσκολληθή προς τον συνεργατισμόν διά να λαμβάνη δάνεια ή να εξασφαλίζη ευκολίες άλλων ειδών τες οποίες μπορεί να έχη ένεκεν των προνομίων τα οποία έχει ο συνεργατισμός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ανδρέας Γιάγκου, και κατόπιν ο κ. Χαλίτ.

A.ΓΙΑΓΚΟΥ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι. Δεν εσκόπευα να ομιλήσω επί του παρόντος Νομοσχεδίου, διότι ήτο απλώς επικύρωσις μιας συμφωνίας η οποία εγένετο προ πολλού. Μάλλον επίστευα ότι θα ξεχάσωμεν τα παλαιά και θα χαιρετίσωμεν ως ένα καλόν ξεκίνημα την σημερινήν επικύρωσις της παρούσης συμφωνίας διά να προχωρήσωμεν απροσκόπτως εις την αξιοποίησιν της γης για την οποίαν θα δοθούν τα δάνεια. Εν τούτοις, από την ομιλίαν του συναδέλφου Μιχαλάκη Σαββίδη μου δίδεται η αφορμή να δώσω ωρισμένας εξηγήσεις.

Δεν θα αναφερθώ εις την διαλυθείσαν Γεωργικήν Τράπεζαν, ούτε εάν έγιναν λάθη εις το παρελθόν, ούτε αν θα γίνουν λάθη εις το μέλλον, διότι πιστεύω ότι η καλή διάθεσις διά την άνοδον της οικονομίας του τόπου θα μας βοηθήσει εις το να διορθώσωμεν τυχόν λάθη τα οποία δεν μπορούμεν να προβλέψωμεν εις το παρόν στάδιον. Θέλω όμως να διευκρινήσω ωρισμένα σημεία.

Δεν είναι αληθές ότι οι Γραμματείς των Συνεργατικών θα συμβάλλουν εις την έκδοσιν των δανείων. Ο κάθε αιτητής όπως τουλάχιστον συμβαίνει μέχρι σήμερα, υποβάλλει την αίτησιν του εις την Κεντρικήν Συνεργατικήν Τράπεζαν. Υπάρχει Επιτροπή η οποία παρακολουθείται από εκπρόσωπον της Κυβερνήσεως, υπάρχουν επιστήμονες γεωπόνοι οι οποίοι μεταβαίνουν επί τόπου διά να πιστοποιήσουν εάν πράγματι χρειάζεται το απαιτούμενον ποσόν ο γεωργός, εάν θα χρησιμοποιηθή διά τον σκοπόν διά τον οποίον ο αιτητής ζητεί το δάνειον και εάν η χρησιμοποίησις του ποσού θα συμβάλη πράγματι εις την ανάπτυξιν του σκοπού διά τον οποίον ζητείται. Και δεν έχω αμφιβολίαν ότι επ' όσον πιστοποιούν επιστήμονες γεωπόνοι ασφαλώς θα γνωρίζουν καλύτερον παντός άλλου εάν επί παραδείγματι μία γη θα αξιοποιηθή με ωρισμένα είδη δένδρων θα είναι η κατάλληλος γη, θα υπάρξουν αι κατάλληλοι προϋποθέσεις, κλιματολογικές συνθήκες και άλλες, που να ευνοήσουν την ανάπτυξιν των δένδρων για την αξιοποίησιν της γης και την επιτέλεσιν του τελικού σκοπού. Διά τον σκοπόν τούτον νομίζω ότι προχωρούμεν επί πλέον ορθής βάσεως εις την κατανομήν των χρημάτων και πιστεύω ότι περισσότερα αξιοποίησις θα γίνη προς όφελος της οικονομίας του τόπου γενικά.

Διά τον υπαινιγμόν του συναδέλφου Μιχαλάκη Σαββίδη, ότι θα γίνουν μεροληψίες μόνον για τους συνεργατιστές, δεν έχω αμφιβολίες διά την ακεραιότητα των προσώπων τα οποία θα διευθύνουν ή θα εισηγούνται την έκδοσιν των δανείων. Το μόνον το οποίον μπορούμεν να ευχηθούμεν είναι το συντομώτερον να δοθή το υπόλοιπον ποσόν το οποίον προνοείται εις το Πενταετές Σχέδιον διά να καλύψωμεν όσον το δυνατόν περισσότερες ανάγκες των γεωργών προς αύξησιν του εισοδήματός των, το οποίον είναι το χαμηλότερον εις την Κύπρον. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον της Βουλής, Έντιμοι Συνάδελφοι.

Είναι αδύνατον να αρνηθή τις την συμβολήν των Συνεργατικών μας Εταιρειών εις την οικονομικήν ανάπτυξιν του τόπου μας. Όταν το πρώτον ελειτούργησαν, αι Συνεργατικά Εταιρεία έγιναν μεγάλη πηγή ελπίδος διά τον λαόν, ο οποίος κατεπιέζετο εις χείρας των εκμεταλλευτών. Αι Συνεργατικά, αι οποία είναι σύμβολον αμοιβαίας βοήθειας και αυτοβοηθείας, διαδραματίζουν τεράστιον ρόλον εις την κοινωνικήν, οικονομικήν και πολιτικήν μας ζωήν. Δι' αυτόν τον λόγον οιαδήποτε ανάπτυξις σχεδιαζόμενη ή προγραμματιζόμενη να πραγματοποιηθή μέσω των Συνεργατικών και καθήκοντα, διά τα οποία έχομεν πρόθεσιν όπως εμπιστευθώμεν εις αυτάς, δύνανται να θεωρούνται δικαίως ως δεόντως προγραμματισθέντα. Ίσως ενίοτε εις την διαχείρισιν και τας δραστηριότητας των Συνεργατικών να υπήρξαν ωρισμένα λάθη με τον ένα ή τον άλλον τρόπον. Αλλ' αναμφιβόλως και η διοίκησις των Συνεργατικών, συναισθανομένη την πραγματικήν ευθύνην της έναντι του λαού, θα επιτύχη να διορθώσιν συν τω χρόνω τα λάθη της βάσει της πείρας την οποίαν θα αποκτήσιν, και να υλοποιήσιν την θέλησιν του λαού, τον οποίον αντιπροσωπεύει. Γενικώς δε έχει επιτύχει εις αυτό. Διά τούτο καταργουμένου ενός ιδρύματος επίσης επωφελούς διά την οικονομίαν του τόπου είναι αναμφιβόλως εύστοχος απόφασις να εμπιστευθώμεν και να δώσωμεν εις τας Συνεργατικάς τα καθήκοντα και υπηρεσίας, των οποίων φορέας ήτο το ίδρυμα τούτο. Δι' αυτόν τον λόγον θεωρούμεν καλήν και υποστηρίζομεν την επιτευθείσαν συμφωνίαν. Είμεθα δε υπέρ του υπό συζήτησιν νομοσχεδίου, το οποίον επικυροί αυτήν την συμφωνίαν. Αισθάνομαι, όμως, την ανάγκην, μετά την διατύπωσιν αυτήν γενικών απόψεων, να εκφράσω την ακόλουθον επιφύλαξιν. Τα ποσοστά 82% και 18%, τα οποία χρησιμοποιούνται κατά την διανομήν του ενεργητικού της πρώην Γεωργικής Τραπεζής μεταξύ των δύο Συνεργατικών Κεντρικών Τραπεζών, και τα οποία εμφανίζονται εις το άρθρον 4, εδάφιον (β), υπεδάφιον (iii) της Συμφωνίας, η οποία αναφέρεται εις το άρθρον 4 του νομοσχεδίου και δίδεται εν Παραρτήματι, δεν στηρίζονται, κατά την γνώμην μας επί της σχετικής στατιστικής αναλογίας. Ως εκ τούτου ποιούμενοι μνείαν τούτου και καταχωρούντες εν προκειμένω επιφύλαξιν, επιθυμούμεν να δηλώσωμεν ότι υποστηρίζομεν το νομοσχέδιον ως σύνολον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεδομένου ότι τη 20ή Απριλίον, 1963, συνήθη συμφωνία μεταξύ του Υπουργού Οικονομικών ως πρώτου μέρους, της Οθωμανικής Τραπεζής ως δευτέρου μέρους, της Γεωργικής Τραπεζής Κύπρου Λτδ., ως τρίτου μέρους και των Συνεργατικών Κεντρικών Τραπεζών Λτδ. ως τετάρτου μέρους, ήτις και εκτίθεται εις το συνημμένον τω παρόντι Νόμο Παράρτημα, ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΟ ότι η ειρημένη συμφωνία χρήζει, συμφώνως προς τους ιδίους αυτής όρους, κυρώσεως διά νομοθετικής πράξεως,

ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΟΥ ότι κρίνεται ευκατά κύρωσις της ειρημένης Συμφωνίας και απάντων των όρων αυτής,

ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΟΥ ότι θα ήτο αναγκαία η θέσπις ωρισμένων δευτερευουσών νομοθετικών διατάξεων,

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον πρώτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερμηνεία. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κύρωσις Συμφωνίας. Παράρτημα. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 3ον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επιβάρυνσις του Παγίου Ταμείου. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 4ον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του περί Γεωργικής Τραπεζής Κύπρου (Ειδικά Προνόμια) Νόμου Κεφ. 122. Άρθρον 5.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 5ον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις. Κεφ. 119, Κεφ. 120, Κεφ. 121. Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 6ον άρθρον εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 6ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παράρτημα. Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παράρτημα. Άρθρον 4.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Παράρτημα, άρθρον 4, εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρώτος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως ο Πρώτος Πίναξ εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ο Πρώτος Πίναξ εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεύτερος Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως ο Δεύτερος Πίναξ εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ο Δεύτερος Πίναξ εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κλίμαξ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως η Κλίμαξ εγκριθή; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως η Κλίμαξ εγκρίνεται.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις. Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Γεωργικής Τραπεζής (Συμφωνία και Δευτερεύουσαι Διατάξεις) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

Κρούουν οι κώδωνες

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Εσωτερικών να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

(Ανάγνωσις της εκθέσεως εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν γλώσσαν.

Τ.ΦΑΝΟΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ Ι. ΡΥΜΑΤΟΣ ΚΥΠΡΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Χαλίτ Αλή Ριζά, Πρόεδρος

Χρύσης Δημητριάδης

Νετζσέτ Χουσεΐν

Γεώργιος Τομπάζος

Μπουρχάν Ναλμπάντογλου

Σωτήριος Γιαννάκης

Πανίκος Σιβιτανιδής

Τίτος Φάνος.

Η Επιτροπή εξήτασε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδριάσιν αυτής λαβούσαν χώραν την 30ήν Απριλίου 1963.

Η Επιτροπή επιθυμεί να τονίση ότι υπό το φως των συνταγματικών διατάξεων ο βασικός Νόμος δυνατόν να χρήζη περαιτέρω τροποποιήσεων τόσον επί της ουσίας όσον και επί των χρησιμοποιοιούμενων όρων, ελπίζει δε ότι εν καιρώ το δέοντι θα κατατεθή τροποποιητικόν Νομοσχέδιον προνοούν περί των ως είρηται αναγκαιών τροποποιήσεων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή περιωρίσθη αποκλειστικώς εις τας εν τω Νομοσχεδίω προτεινομένας τροποποιήσεις.

Η Επιτροπή έκρινε πρέπον όπως προτείνη μόνον την τροποποίησιν ήτις είναι αναγκαία διά την αντικατάστασιν της λέξεως «Κυβερνήτης» διά της λέξεως «Υπουργός» εις τα άρθρα 17(1)(ε), 30(2), και (3), και εις το άρθρον 31, το οποίον σχετίζεται με την εν άρθρω 4 του παρόντος Νομοσχεδίου προτεινομένην τροποποίησιν, διότι η διά του παρόντος Νομοσχεδίου αντικατάστασις των λέξεων «Κυβερνήτης εν Συμβουλίω» διά των λέξεων «Υπουργικόν Συμβούλιον» δυνατόν να εγείρη ζητήματα ουσίας περιεχόμενα εις το κείμενον εις το οποίον αύται απαντώνται, εν πάση περιπτώσει, το Σύνταγμα γενικώς προβλέπει περί της τούταυτης αντικαταστάσεως.

Η Επιτροπή επήνεγκε δευτερευούσης φύσεως τροποποιήσεις εις το περιεχόμενον των διά του άρθρου 4 του Νομοσχεδίου προτεινομένων προς περιληψιν διατάξεων, ίνα επιτευχθή ομοιομορφία μεταξύ του παρόντος Νομοσχεδίου και ετέρων δύο Νομοσχεδίων, του περί Υπηρεσίας Τηλεπικοινωνιών (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963 και του περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963, περιεχόντων τας ίδιαις διατάξεις.

Τα Τουρκικά μέλη της Επιτροπής εξέφρασαν τας απόψεις των επί του Νομοσχεδίου και εδήλωσαν ότι είναι υπέρ μιας ανεξαρτήτου και αμερολήπτου Ραδιοφωνικής Υπηρεσίας και ότι θεωρούν τας διά του Νομοσχεδίου προβλεπομένας Υπουρ-

γικάς οδηγίας ως επέμβαση εις την αντικειμενικήν και αμερόληπτον ραδιοφωνίαν εν τη Δημοκρατία, και ως μέσον καθιστών το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα όργανον της εκάστοτε εν αρχή ευρισκομένης Κυβερνήσεως. Όθεν, τα Τουρκικά μέλη ενίστανται κατ' αρχήν εις το Νομοσχέδιον.

Η πλειονότης της Επιτροπής αφού εξήτασε προσεκτικώς το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον ως και την εν αυτό περιεχομένην Αιτιολογικήν Έκθεσιν, εισηγείται την ψήφισιν τούτου εις νόμον ως τούτο ετροποποιήθη υπό της Επιτροπής, διά τους υπό της Εκτελεστικής εξουσίας εκτιθεμένους λόγους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

X. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον της Βουλής. Έντιμοι Συνάδελφοι.

Υπό την ιδιότητά μου ως Προέδρου της Επιτροπής, η οποία εξήτασε το νομοσχέδιον, το οποίον συζητείται τώρα, και υπέβαλε προς σας Έκθεσιν, έπρεπε να είμαι εις την θέσιν συνηγόρου του περί ου ο λόγος νομοσχεδίου. Εν τούτοις, επειδή διά λόγους αρχής είμαι εναντίον του υπό συζήτησιν νομοσχεδίου, μετά λύπης μου θα συστήσω εις σας ουχί την ψήφισίν του, αλλά την μη ψήφισίν του. Τοιουτοτρόπως δεν θα εκφράσω μόνον την προσωπικήν μου άποψιν, αλλά συγχρόνως τας απόψεις και της Τουρκικής Ομάδος. Κατ' αυτόν τον τρόπον θα εκπληρώσω το καθήκον εκπροσώπου της Ομάδος μου, το οποίον θεωρώ σπουδαιότερον του της Προεδρίας Επιτροπής.

Το υπό συζήτησιν νομοσχέδιον είναι πολύ σύντομον. Δι' αυτόν τον λόγον ωρισμένοι δυνατόν να το θεωρούν ασήμαντον. Κατά την γνώμην μας, όμως, ως ζήτημα αρχής, λόγω του ότι τούτο έχει επιφέρει μεγάλην αλλαγήν εις την υφισταμένην κατάστασιν, είναι αντιστρόφως ανάλογον προς την βραχύτητά του.

Όπως γνωρίζετε, μέχρι σήμερα και τώρα το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα είναι ίδρυμα, το οποίον εργάζεται υπό την επίβλεψιν Διοικητικού Συμβουλίου και εντός των πλαισίων των αρχών, τας οποίας τούτο καθορίζει. Ως γνωστόν, προ της σημερινής του καταστάσεως το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα είχεν ιδρυθή υπό την μορφήν Κυβερνητικού Τμήματος ως Κυπριακή Ραδιοφωνική Υπηρεσία. Μεταγενέστερον η Κυπριακή Ραδιοφωνική Υπηρεσία διοργανώθη ως Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου διά του περί Ραδιοφωνικού Ίδρύματος Νόμου, ήρχισε δε να διοικείται και διοικείται και σήμερα υπό και μέσω διορισμένου Διοικητικού Συμβουλίου. Η αλλαγή του από Κυπριακήν Ραδιοφωνικήν Υπηρεσίαν εργαζομένην υπό την μορφήν Κυβερνητικού Τμήματος εις Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου υπήρξεν έν βήμα, το οποίον επραγματοποιήθη λαμβανομένου ως προτύπου του Αγγλικού Ραδιοφωνικού Ίδρύματος του γνωστού ως Μπί—Μπί—Σί. Αναμφιβόλως το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου και εις την διοίκησιν του ως τούτου Ίδρύματος δεν ηδυνήθη να ανέλθη εις το επίπεδον του Μπί—Μπί—Σί. Τουλάχιστον, όμως, επεδιώχθη να δοθή εις αυτό μία κατευθυντήριος γραμμή με το Μπί—Μπί—Σί ως πρότυπον. Τώρα, με την προτεινομένη τροποποίησιν το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου δεν μετατρέπεται εις Κυβερνητικόν Τμήμα, αλλά επιδιώκεται να παρασχεθή διά νόμου η δυνατότης να γίνωνται εις αυτό επεμβάσεις της Εκτελεστικής Εξουσίας. Διά των προτεινομένων τροποποιήσεων ο Υπουργός Εσωτερικών θα δύναται, αφού συμβουλευθή το Ίδρυμα και υπό τον όρον ότι δεν δεσμεύεται διά της παρεχομένης συμβουλευτικής γνωμοδοτήσεως, να εκδίδη προς τούτο οδηγίας γενικής φύσεως, το δε Ίδρυμα θα οφείλη να εφαρμόζη τας εν λόγω οδηγίας. Λέγεται ότι αυτάι αι γενικής φύσεως οδηγίαί θα είναι τοιαύται, οίας απαιτεί το γενικόν συμφέρον της Δημοκρατίας. Δηλαδή, αντιπροσωπεύονται αι απόψεις της Κυβερνήσεως, της οποίας ο Υπουργός Εσωτερικών είναι μέλος, καθ' όν τρόπον απαιτεί το γενικόν συμφέρον της Δημοκρατίας.

Συνάδελφοι, αι ραδιοφωνικάι και τηλεοπτικάι εκπομπάι γενικώς γίνονται με δύο βασικούς τρόπους. Ο εις τούτων

συνίσταται εις την λειτουργίαν ιδρυμάτων, τα οποία διενεργούν εκπομπάς εντελώς μακράν Κυβερνητικών επεμβάσεων κατά τρόπον αντικειμενικόν, όπως συμβαίνει εις ωρισμένας πολιτισμένας χώρας ρεπούσας προς τας απαιτήσεις της Δημοκρατίας. Ο δε άλλος συνίσταται εις την χρησιμοποίησιν των ραδιοφωνικών και - όπου υφίστανται τοιαύται - τηλεοπτικών εκπομπών εις τρόπον ώστε να απηχούν την προπαγάνδαν και τας απόψεις της εν τη εξουσία Κυβερνήσεως.

Αι χώραι, αι οποιαί ακολουθούν τον πρώτον τρόπον, προχωρούσαι περαιτέρω παρέχουν εις έκαστον πολίτην την δυνατότητα, υπό ωρισμένους όρους να διενεργή ραδιοφωνικάς και τηλεοπτικάς εκπομπάς καθ' όν τρόπον εκδίδει εφημερίδα, διότι αι χώραι αύται, παρά το γεγονός ότι αι ραδιοφωνικάι και τηλεοπτικάι εκπομπάι εξασκούν εις ωρισμένους τομείς μεγαλύτεραν επίδρασιν από τας εφημερίδας, δεν θεωρούν γενικώς αυτάς τας εκπομπάς διαφορετικάς από τας εφημερίδας και τον τύπον. Πράττουσαι δε τούτο, αύται δεν αισθάνονται εαυτάς τόσον ασταθείς και αδυνάτους ώστε να φοβώνται από τοιαύτας ελευθέρας εκπομπάς.

Εις πολλάς χώρας αι Κυβερνήσεις, με σκοπόν την διατήρησιν της εξουσίας των, εκμεταλλεύονται εις μέγιστον βαθμόν τας ραδιοφωνικάς και τηλεοπτικάς εκπομπάς, αι οποιαί είναι σημαντικά μέσα δημοσιότητος όπως και πολλά άλλα μέσα, και τας μεταβάλλουν εις ιδικά των προπαγανδιστικά όργανα.

Δεν θα ήθελα να περιπέσω εις αντιφάσεις. Δεν θα ισχυρισθώ ότι αι Κυβερνήσεις των χωρών, εις τας οποίας αι ραδιοφωνικάι και τηλεοπτικάι εκπομπάι λειτουργούν υπό την μορφήν κάποιου Κυβερνητικού Τμήματος, χρησιμοποιούν τας εκπομπάς αυτάς εξ ολοκλήρου και οπωσδήποτε προς το συμφέρον της εξουσίας των. Η κατάσταση αυτή ποικίλλει από χώραν εις χώραν. Ούτε είμαι υπέρ του να παραχωρώνται αι ραδιοφωνικάι και τηλεοπτικάι εκπομπάι ανεξελέγκτως εις οιονδήποτε, τούτο δε λόγω της σπουδαιότητός των. Αναμφιβόλως, όπως συμβαίνει με πολλά ζητήματα, η ορθότερα οδός είναι η μέση μεταξύ των δύο λύσει. Τόσον εγώ προσωπικώς όσον και η Τουρκική Ομάς, εκ μέρους της οποίας ομιλώ, δεν θέλομεν η ραδιοφωνία και η τηλεόρασις να είναι όργανα, καθ' οιονδήποτε τρόπον όργανα, οιασδήποτε εν τη εξουσία Κυβερνήσεως. Οι συνάδελφοι γνωρίζουν ότι τυγχάνω συγχρόνως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ραδιοφωνικού Ίδρύματος Κύπρου. Δύναμαι, ως εκ τούτου, στηριζόμενος εις τας πληροφορίας μου, να είπω τούτο, ότι όταν διωρίσθη το σημερινόν Διοικητικόν Συμβούλιον, τούτο έλαβε μίαν πολύ καλήν απόφασιν αρχής. Εκείνη δε η απόφασις αρχής είχεν ως εξής: «Τόσον αι ραδιοφωνικάι όσον και αι τηλεοπτικάι εκπομπάι θα διενεργώνται λαμβανομένων υπ' όψιν των επιθυμιών αμφοτέρων των κοινοτήτων κειχωρισμένων και δεν θα θίγουν τα εθνικά, θρησκευτικά και άλλα αισθήματα οιασδήποτε των δύο Κοινοτήτων, όλοι δε αι ειδησεογραφικάι και άλλαι εκπομπάι θα είναι αντικειμενικάι και δεν θα χρησιμοποιώνται ως όργανον οιονδήποτε.» Άραγε η λειτουργία του Ίδρύματος ως ανεξαρτήτου τοιούτου ή η πολύ καλή αρχή, εις την οποίαν ανεφέρθη, γίνεται πραγματικώς σεβαστή ή εφημέρθη υπό του Ραδιοφωνικού Ίδρύματος Κύπρου; Εις αυτό, τώρα, το σημείον είναι ανάγκη να γίνη κάποιος διαχωρισμός μεταξύ σχήματος και αρχής και της εφαρμογής της. Ουδέποτε δύναμαι να ισχυρισθώ ότι το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου εσεβάσθη ή σέβεται την ιδιότητά του ως ανεξαρτήτου ιδρύματος και την αρχήν, εις την οποίαν ανεφέρθη προ ολίγου. Το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου εις την πράξιν ουδέλως εσεβάσθη είτε την ιδιότητά του, της οποίας έκκαμα μνείαν, είτε την απόφασιν αρχής, εις την οποίαν ανεφέρθη, εις πολλάς δε περιπτώσεις διέπραξεν εν προκειμένω πολλά σφάλματα. Επί τούτου ωρισμένοι συνάδελφοι θα είπουν: «Εφ' όσον εις την πράξιν διαπράττονται τοιαύτα σφάλματα, τότε ας καταστήσωμεν από τούδε και εις το εξής υπεύθυνον την Κυβέρνησιν. Εν τοιαύτη δε περιπτώσει, διά να καταστήσωμεν την Κυβέρνησιν υπεύθυνον, πρέπει να αναγνωρίσωμεν το δικαίωμα κατά τινά τρόπον επεμβάσεώς της εις το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα.»

Συνάδελφοι, δεν γνωρίζω εάν θα υπάρξει κανείς, ο οποίος θα προβάλλει αυτόν τον ισχυρισμό. Αλλά εάν τον προβάλλει κανείς, δεν νομίζω ότι θα υπάρξει ισχυρισμός περισσότερο παράλογος από αυτόν. Πρέπει να παραδεχθώμεν ότι είμεθα ακόμη μία νεαρά Δημοκρατία. Εις διαφόρους τομείς και όργανα της Δημοκρατίας διαπράττονται πολλά σφάλματα και παρατυπία. Εις οργανισμούς δεν επιτυγχάνει πλήρως τον σκοπόν του με τους γραπτούς του κανονισμούς μόνον. Οι αναγκαίοι σκοποί δύνανται να επιτευχθούν χάρις εις τας παραδόσεις, αι οποίαι τυγχάνουν επεξεργασίας και διαμορφούνται με ειλικρίνειαν και καλήν θέλησιν. Δι' αυτόν τον λόγον, εάν το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου εις την σημερινήν του κατάστασιν δεν εσημείωσε πλήρη επιτυχίαν και διέπραξε και διαπράττει πολλά λάθη και παρατυπίας, δεν νομίζω ότι τούτο θα διορθωθεί με την τροποποίησιν οιοδήποτε νόμου. Ιδίως δε επειδή είμαι μέλος τούτου, γνωρίζω πολύ καλώς τας εναντίον των υπό του Διοικητικού Συμβουλίου πολλάκις λαμβανομένων αποφάσεων ενεργείας της Διευθύνσεως του Ρ.Ι.Κ. ως και άλλας αυθαιρέτους πράξεις τούτου. Εν τούτοις, το ίδιον το Ρ.Ι.Κ., το οποίον δεν πρέπει να εφαρμόζη διακρίσεις όχι μόνον μεταξύ των δύο Κοινοτήτων αλλά μεταξύ οιοδήποτε Κοινοτήτων και πεποιθήσεων, απέδειξεν εις πολλές περιπτώσεις ότι κάμνει αυτάς τας διακρίσεις. Τα εκ τούτου παράπονά μας δυνατόν να είναι πολλά. Δεν πρόκειται να τα εξηγήσω εδώ εν προς έν. Διότι, εν εναντία περιπτώσει, ίσως να απομακρυνθώ κάπως από τον κύριον σκοπόν. Ελπίζω ότι εις το μέλλον, εις κατάλληλον ευκαιρίαν, θα δυνηθώμεν να συζητήσωμεν εκτενέστερον επί των δραστηριοτήτων του Ρ.Ι.Κ.. Με το να υποβάλλω, όμως, αυτά αποσκοπώ εις το εξής: Παρά το ότι το Ρ.Ι.Κ. διαπράττει όλα αυτά τα λάθη και παρατυπίας, εάν δυνηθώμεν να εμμένωμεν όπως τούτο λειτουργή κατά τρόπον ανεξάρτητον, θα δυνηθώμεν τότε να εξασφαλίσωμεν έν αμερόληπτον Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα Κύπρου υπό την διεύθυνσιν προσώπων, τα οποία γνωρίζουν να εργάζονται άνευ διακρίσεως και έχουν συνήθειαι εις αυτήν την ουδετερότητα. Θα ήτο ορθότερον να είπω ότι επιθυμώ να πιστεύω εις αυτό. Αλλά εάν αλλάξωμεν αμέσως το Καταστατικόν του Ρ.Ι.Κ. και δεχθώμεν το σύστημα επεμβάσεως της Εκτελεστικής Εξουσίας εις αυτό, θα δώσωμεν εις το Ρ.Ι.Κ. μίαν εντελώς διαφορετικήν μορφήν και μίαν όλως διάφορον κατεύθυνσιν.

Συνάδελφοι. Ως μία νέα Δημοκρατία είναι ανάγκη να ενεργώμεν με μεγάλην προσοχήν όταν διδωμεν κατεύθυνσιν ή μίαν νέαν τοιαύτην εις τους οργανισμούς μας. Διότι, όταν ακολουθηθή μία γραμμή προς ωρισμένην κατεύθυνσιν και πραγματοποιηθούν μεγάλας εργασίας εις την οδόν της πραγματοποίησεως του σκοπού της κατευθύνσεως εκείνης, θα είναι αδύνατος η αλλαγή αυτής της κατευθύνσεως. Ποία είναι η κατεύθυνσις, την οποίαν επιθυμούμεν διά το Ρ.Ι.Κ.; Η τάσις μήπως την οποίαν αποδέχεται ο πολιτισμένος κόσμος; Δηλαδή, ανεξάρτητος και αντικειμενική ραδιοφωνία και τηλεόρασις; Δηλαδή, επιθυμούμεν μίαν ραδιοφωνικήν και τηλεοπτικήν υπηρεσίαν, η οποία να εξυπηρετή όλας τας ομάδας του λαού οιασδήποτε κοινότητος, εθνικότητος, θρησκείας και πολιτικών πεποιθήσεων και ανεξαρτήτως του εάν αύται ευρίσκονται εν τη εξουσία; Ή μήπως θέλομεν μίαν ραδιο-τηλεοπτικήν υπηρεσίαν, η οποία να απηγή τας απόψεις των εν τη εξουσία, οι οποίοι κατά τον ένα ή τον άλλον τρόπον και πολλάκις δεν αντιπροσωπεύουν την πλειονότητα; Εις την νεαράν αυτήν ηλικίαν της Δημοκρατίας, Έντιμοι Συνάδελφοι, επωμίζεσθε απόψε ένα μεγάλο βάρος και καθήκον. Απόψε θα δώσετε εις την ραδιοφωνικήν και την τηλεοπτικήν υπηρεσίαν την μίαν εκ των δύο κατευθύνσεων, τας οποίας ανέφερα. Εις το μέλλον δε δεν θα είναι ευκόλως δυνατόν να οπισθοδρομήσωμεν από αυτήν την κατεύθυνσιν. Η κατεύθυνσις, την οποίαν τείνει να δώση το υπό συζήτησιν νομοσχέδιον, είναι η άγουσα προς μετατροπήν, έστω και μερικόν επί του παρόντος, του Ρ.Ι.Κ. και των ραδιο-τηλεοπτικών του εκπομπών εις όργανον της Κυβερνήσεως. Αι διατάξεις, τας οποίας περιέχει το νομοσχέδιον τούτο, είναι μία αρχή προς αυτήν την κατεύθυνσιν, μάλιστα δε μία

επικίνδυνος αρχή. Διότι, εάν το Ρ.Ι.Κ. μετατραπή πλήρως εις Τμήμα ή όργανον της Κυπριακής Κυβερνήσεως, η κατάστασις, χωρίς να καμουφλάρεται, θα είναι σαφής δι' όλους. Αν και από την μίαν πλευράν το Ρ.Ι.Κ. αφήνεται ως ανεξάρτητον ίδρυμα, από την άλλην προσπαθούμεν να το θέσωμεν υπό τον έλεγχον ενός υπουργού.

Έντιμοι Συνάδελφοι. Εις το πολύ σημαντικόν τούτο θέμα, θα επωμισθήτε απόψε μεγάλην ευθύνην. Θα λάβετε απόφασιν, η οποία καθορίζει το μέλλον ως προς αυτό το ζήτημα. Θα παρακαλέσω όπως χρησιμοποιήσετε την ψήφον σας έχοντες συναίσθησιν του βάρους αυτής της ευθύνης σας. Τέλος δε θα είπω τούτο, ότι μία ανεξάρτητος, αδέσμευτος και αμερόληπτος ραδιοφωνική και τηλεοπτική υπηρεσία δεν είναι μία ανάγκη μόνον του πολιτισμένου κόσμου και της δημοκρατικής διαβιώσεως. Εις την Κύπρον, ιδιαίτερος, αυτή προσλαμβάνει ακόμη μεγαλύτεραν σημασίαν. Διότι, πλην του ότι εις την Κύπρον, ιδιαίτερος δε εις το μέλλον, θα υπάρξουν διάφοροι πολιτικά τάσεις, αι οποίαι δυνατόν να αναπτυχθούν, και αι καλαι σχέσεις μεταξύ των δύο Κοινοτήτων, αι οποίαι αποτελούν τον λαόν των δύο χωρών - αι οποίαι και συνιστούν το θεμέλιον αυτής της Δημοκρατίας-απαιτούν μίαν αμερόληπτον ραδιοφωνικήν και τηλεοπτικήν υπηρεσίαν. Δηλαδή, από οιοδήποτε σκοπιάν και αν, εξετάσωμεν το ζήτημα, γίνεται εμφανής η ανάγκη όπως το Ρ.Ι.Κ. διατηρηθή εις κατάστασιν, η οποία θα καθιστά δυνατήν την λειτουργίαν του αμερόληπτον και αντικειμενικήν. Εάν δε η σημερινή νομοθεσία δεν είναι επαρκής διά την πραγματοποίησιν του σκοπού τούτου, πρέπει να χωρήσωμεν εις τροποποίησιν της κατά τούτον τρόπον, ώστε να εξασφαλισθή ότι το Ρ.Ι.Κ. θα είναι πραγματικώς αμερόληπτον και αντικειμενικόν. Ως εκ τούτου παρακαλώ ιδιαίτερος όπως καταψηφίσετε το νομοσχέδιον τούτο, το οποίον είναι επικίνδυνον κατά τρόπον αντιστρόφως ανάλογον προς το μέγεθός του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ.

Έντιμη κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Θα ήθελα ευθύς εξ αρχής να διαβεβαιώσω τον έντιμον σύναδελφον κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, ως και τα άλλα έντιμα Τουρκικά μέλη του Σώματος τούτου, ότι και ημείς πιστεύομεν εις μίαν ανεξάρτητον και αμερόληπτον Ραδιοφωνικήν Υπηρεσίαν. Εν τούτοις, όμως, θα ήθελα να παρατηρήσω ότι ούτε η επιχειρηματολογία των έντιμων τούρκων συναδέλφων, η οποία περιέχεται εις την έκθεσιν της Επιτροπής Εσωτερικών, ούτε η αποψινή σχινοτενής αγόρευσις του έντιμου συναδέλφου κυρίου Χαλίτ Αλή Ριζά ο οποίος ομοιογενώς κατέβαλε φιλοτίμους και αξιοπαιίνους προ-σπαθείας διά να μας πείση, δύνανται να στηρίξουν τον ισχυρισμόν ότι διά της προτεινομένης τροποποίησεως του περί Ρ.Ι.Κ. Νόμου επιδιώκεται και επιτυγχάνεται η μετατροπή του Ρ.Ι.Κ. εις όργανον της εκάστοτε εν Αρχή ευρισκομένης Κυβερνήσεως. Μία προσεκτική ανάγνωσις της επιμάχου διατάξεως νομίζω ότι θα ήτο πολύ χρήσιμος.

«Ο Υπουργός δύναται κατόπιν συμβουλευτικής γνωμοδοτήσεως του Ίδρύματος να εκδίδη προς τούτο οδηγίας γενικής φύσεως ως προς την ενάσκησιν των αρμοδιοτήτων αυτού, αναγκαίας διά το γενικόν συμφέρον της Δημοκρατίας, το δε Ίδρυμα οφείλει να εφαρμόζη πάσαν τοιαύτην οδηγίαν».

Ουδεμία υπάρχει αμφιβολία όταν αι εξουσίαι και τα δικαιώματα τα οποία δίδονται εις τον αρμόδιον Υπουργόν υπό της διατάξεως ταύτης του τροποποιητικού Νομοσχεδίου είναι περιορισμένης φύσεως και εκτάσεως. Δεν παρέχεται δικτατορικόν δικαίωμα εις τον αρμόδιον Υπουργόν, κύριοι συνάδελφοι, να επεμβαίνη, οσάκις του καμνήση, προς τον σκοπόν μάλλον της προαγωγής των στενών κομματικών συμφερόντων της παρατάξεως η οποία ευρίσκεται εις την αρχήν. Αι σαφείς λέξεις αι οποίαι χρησιμοποιούνται εις την επίμαχον διάταξιν καθορίζουν κατά τρόπον μη επιδεχόμενον καμμίαν απολύτως συζήτησιν, ότι αι οδηγίαί τας οποίας

δύναται ο Υπουργός να δίδη εις το 'Ιδρυμα είναι μόνον οδηγία γενικής φύσεως και με αντικειμενικόν σκοπόν την εξυπηρέτησιν του γενικού συμφέροντος της Δημοκρατίας και μόνον αυτού. Συνεπώς ουδείς φόβος υπάρχει ότι η εκάστοτε εν αρχή ευρισκομένη παράταξις διά του Υπουργού Εσωτερικών θα δύναται να μετατρέπη το Ραδιοφωνικόν 'Ιδρυμα εις όργανον ή ανδρείκελλον αυτής προς τον σκοπόν εξυπηρέτησεως και προαγωγής των ιδίων αυτής κομματικών συμφερόντων. Διότι τούτο θα ήτο αντίθετον προς την ρητήν ταύτην διάταξιν του Νόμου και συνεπώς παράνομον, και αντισυνταγματικόν, και θα ηδύνατο κάλλιστα να αντιμετωπισθή διά των προβλεπομένων υπό του Συντάγματος και του Νόμου κυρώσεων. Υπάρχει όμως ένας βασικός και σπουδαίος λόγος διά τον οποίον η προτεινομένη τροποποίησις θα πρέπει να ψηφισθή από το Σώμα αυτό εν πλήρει συναισθήσει, διά να χρησιμοποιήσω τας λέξεις του εντίμου συναδέλφου κυρίου Χαλίτ Αλή Ριζά, εν πλήρει λέγω συναισθήσει των ευθυνών και υποχρεώσεων του. Διά της παραχωρήσεως του δικαιώματος αυτού και του καθήκοντος εις τον αρμόδιον Υπουργόν να δίδη οδηγίας γενικής φύσεως εις το 'Ιδρυμα καθίσταται ούτω, και κατ' επέκτασιν και ολόκληρος η Κυβέρνησις, αμέσως υπεύθυνος και υπόλογος έναντι της λαϊκής αντιπροσωπείας της Βουλής διά την υπό του Ραδιοφωνικού 'Ιδρύματος ακολουθουμένην εκάστοτε πολιτικήν και γενικώς διά τας απο καιρού εις καιρόν λαμβανόμενας υπό του 'Ιδρύματος αποφάσεις και διά προγράμματα τα οποία παρουσιάζει τούτο. Είμαι βέβαιος ότι ουδείς εις την αίθουσαν αυτήν δεν επιθυμεί τον έλεγχον αυτόν ο οποίος συνάδει προς τας αρχάς αι οποίαι διέπουν κάθε δημοκρατικόν πολίτευμα.

Ο έντιμος συνάδελφος κύριος Χαλίτ εισηγήθη ότι μία μέση λύσις θα ήτο ιδανική. Ειλικρινώς πιστεύω ότι το Νομοσχέδιον του οποίου ευρίσκεται ενώπιόν μας δίδει ακριβώς την μέσην αυτήν λύσιν και επομένως ουδείς θα πρέπει να ψηφίση εναντίον αυτού, διότι τούτο επιβάλλει το καλώς νοούμενον συμφέρον της Δημοκρατίας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

Παρακαλώ τον Κύριον Αναστασιάδην να με αντικαταστήση.

(Ο κ. Αναστασιάδης ανέρχεται και καταλαμβάνει την έδραν του Προέδρου ενώ ο κ. Κληρίδης απέρχεται της αιθούσης της Βουλής).

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

'Εντιμε κύριε Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Είμεθα υπέρ του παρόντος Νομοσχεδίου, διότι πιστεύομεν κατ' αρχήν ότι κάθε 'Ιδρυμα το οποίον διοικείται υπό προσώπων διοριζομένων υπό Κυβερνητικών Αρχών και συντηρείται υπό χρημάτων προβλεπομένων εν τω Κρατικώ Προϋπολογισμώ είναι απαραίτητον να υπόκειται έστω και εις υποτυπώδη κυβερνητικόν έλεγχο, δηλαδή εις έλεγχο υπό ενός Σώματος το οποίον είναι υπόλογοι ενώπιον του φορολογουμένου λαού. Εγείρεται όμως υπό ωρισμένων συναδέλφων το ζήτημα της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας του Ραδιοφωνικού 'Ιδρύματος Κύπρου. Πολλάς φορές μας έχει δοθή η ευκαιρία να τονίσωμεν από του βήματος τούτου τας απόψεις μας υπέρ μιας αμεροληπτού και ανεξαρτήτου Ραδιοφωνικής Υπηρεσίας εις την Κύπρον, και είναι ευχάριστον διότι απόψε από όλας τας πλευράς της Βουλής έχουν ακουστή απόψεις τονίζουσαι την αναγκαιότητα αυτής της αμεροληψίας και ανεξαρτησίας. Ελπίζομεν δε ότι η συζήτησις αυτή θα βοηθήση το Ρ.Ι.Κ. εις την ορθήν κατεύθυνσιν. Εν τούτοις, η πείρα και η πράξις μέχρι σήμερα έχει αποδείξει ότι το Ρ.Ι.Κ. με την σημερινήν του διεύθυνσιν ενήργησε πολλάς φορές κατά τρόπον μεροληπτικόν, πράγμα το οποίον επανειλημμένως επέσυρε την διαμαρτυρίαν διαφόρων οργανώσεων και στρωμάτων του Κυπριακού λαού. Υπό τας συνθήκας αυτάς ο έλεγχος έστω και ο υποτυπώδης ως είπα, ο οποίος περιλαμβάνεται εις το Νομοσχέδιον αυτό, επί ενός Δημοσίου 'Ιδρύματος το οποίον εξοδεύει ουκ ολίγα εκ του Κρατικού Προϋπολογισμού έχει ακόμη ένα επιπλέον πλεονέκτημα. Το πλεονέκτημα ότι η

Βουλή και ο λαός θα έχουν εις το μέλλον υπ' όψιν των ότι την γενικήν φύσεως ευθύνην και εποπτείαν διά το Ρ.Ι.Κ. θα συμπερίζεται και η Κυπριακή Κυβέρνησις διά του αρμοδίου Υπουργού, και όχι όπως συμβαίνει σήμερα αυτή η γενική ευθύνη να ευρίσκεται αποκλειστικώς συγκεντρωμένη εις χείρας ενός σώματος μη υπολόγου έναντι του λαού. Η Εκτελεστική Εξουσία υποβάλλουσα το παρόν Νομοσχέδιον αναλαμβάνει και ωρισμένας ευθύνας. Ευθύνας να παρακολουθή καλύτερον την υπό του Ρ.Ι.Κ. ακολουθουμένην πολιτικήν δια το γενικόν συμφέρον της Δημοκρατίας όπως αναφέρει και το Νομοσχέδιον. Το Νομοσχέδιον τούτο δίδει εις τον αρμόδιον Υπουργόν το δικαίωμα της εκδόσεως γενικής φύσεως οδηγιών προς το Ρ.Ι.Κ. Έχομεν την άποψιν ότι υπό τας σημερινάς συνθήκας λειτουργίας του Ρ.Ι.Κ. με την ψήφισιν αυτού του Νομοσχεδίου εις νόμον αι πρώται γενικαί οδηγίαι του αρμοδίου Υπουργού προς το Ρ.Ι.Κ. θα πρέπει να είναι η εκ μέρους τούτου άσκησις αμεροληπτού πολιτικής, ως ετονίσθη απόψε από όλας τας πλευράς της Βουλής, η οποία νε πάση περιπτώσει είναι η μόνη η οποία πραγματικώς εξυπηρετεί τα γενικά συμφέροντα της Κύπρου και το γενικόν συμφέρον της Κύπρου απαιτεί όπως το Ρ.Ι.Κ. στέκεται εις το ύψος του. Με αυτό δεν εννοούμεν ότι το Ρ.Ι.Κ. δεν δύναται να προβάλλη την γραμμήν της Κυβερνήσεως. Αυτό είναι μέχρις ενός σημείου φυσικόν, το δε αντίθετον θα αποτελούσεν αντικειμενικώς ουτοπία. Εννοούμεν όμως ότι το Ρ.Ι.Κ. οφείλει να επιδεικνύη στοιχειώδη αμεροληψίαν εις την μετάδοσιν πληροφοριών και ειδήσεων, και στοιχειώδη σεβασμόν προς τας απόψεις των άλλων και προς την νοημοσύνην του κοινού. Εννοούμεν τέλος ότι το Ρ.Ι.Κ., όταν επιζητή να προβάλλη την Κυβερνητικήν γραμμήν, δεν θα πρέπει να λησμονή ότι η γραμμή αυτή, ως έχει επανειλημμένως εξαγγελλθή, συνίσταται εις μεν την εξωτερικήν πολιτικήν εις πολιτικήν αδεσμεύτου ουδετερότητος, εις δε την εσωτερικήν πολιτικήν εις πολιτικήν ολοπλευρού και ενιαίας προσπάθειας προς την ανόρθωσιν του τόπου.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να υπενθυμίσω τον ομιλητήν ότι δεν συζητούμεν σήμερα την πολιτικήν του Ρ.Ι.Κ. Η Συζήτησις πρέπει να περιστρέφεται περίξ του άρθρου 9Α(1) και (2), δηλαδή κατά πόσον ο Υπουργός Εσωτερικών πρέπει να λάβη την εξουσίαν αυτήν, να δίνη γενικαίς οδηγίαις ή όχι προς το Ρ.Ι.Κ. Χωρίς να θέλω να περιορίσω την γενικότητα της συζητήσεως είμαι της γνώμης ότι ο ομιλητής ήδη εκάλυψε το θέμα αυτό και εισέρχεται εις νέον στάδιον, στάδιον το οποίον θα μπορούσε να καλυφθή εις άλλην συζήτησιν όταν η πολιτική του Ρ.Ι.Κ. τεθή ως θέμα προς συζήτησιν. Ως δε γνωρίζει το έντιμον μέλος είναι ελεύθερον να θέση το θέμα αυτό προς συζήτησιν.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ως γεγονός, έντιμε κύριε Πρόεδρε, ετελείωσα την ομιλίαν μου. Απλώς έμεινε να προσθέσω τας λέξεις «επιβάλλουσαν την μεγαλύτεραν δυνατήν συνεργασίαν όλων». Επίσης ότι ανέφερα προηγουμένως ως προς την εσωτερικήν πολιτικήν της Κυβερνήσεως την οποίαν δεν πρέπει να λησμονή το Ρ.Ι.Κ. όταν θέλη να την προβάλλη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής; Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί.....Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ.ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

'Εντιμοι Συνάδελφοι.

Προ ολίγου ηκούσαμεν έν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ραδιοφωνικού 'Ιδρύματος Κύπρου και μετ' ολίγον το 'Έντιμον Μέλος της Βουλής κ. Χρύσην Δημητριάδην.

Ο πρώτος συνάδελφος, αφ' ότου διωρίσθη το Διοικητικόν Συμβούλιον του Ρ.Ι.Κ. είναι μέλος τούτου και αγωνίζεται εντός των κόλπων τούτου ως αντιπρόσωπος των Τούρκων, οι οποίοι αποτελούν τουλάχιστον μέρος του Κυπριακού λαού. Ηκούσαμεν τα παράπονά του διατυπωμένα πολύ λακωνικώς. Ορίστε δε τι λέγει ο κ. Χρύσης Δημητριάδης, ο οποίος αντιπροσωπεύει μέρος των Ελλήνων κατοίκων αυτού του

τόπου: «Ελπίζω αι συζητήσεις, αι οποίαι διεξάγονται εις την Βουλήν, να έχουν θετικά αποτελέσματα εις την Διοίκησιν του Ρ.Ι.Κ.» Δεύτερον ούτος λέγει ότι «ωρισμένοι εκπομπάι του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος είναι μεροληπτικάί».

Παρ' όλον ότι δεν παραδέχεται τούτο επισήμως, ο αξιότιμος συνάδελφός μου κ. Χρύσης Δημητριάδης συμμερίζεται τας απόψεις του κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, εφ' όσον σιωπηρώς τας δέχεται και τας αναγνωρίζει. Εν τωιαύτη περιπτώσει, τα δύο βασικά και μοναδικά στελέχη των δυνάμεων, αι οποίαι αποτελούν την Κυπριακήν αντιπολίτευσιν, εναντιούνται εις τας εκπομπάς του Ρ.Ι.Κ. Είναι δε μία γνωστή πραγματικότητα ότι αι δύο αúται θεμελιώδεις καταστάσεις αποτελούν εν Κύπρω την πλειονότητα. Εν τωιαύτη περιπτώσει.....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να ερωτήσω τον έντιμον αγορητήν κατά πόσον πιστεύει πραγματικά ότι ο έντιμος Χαλίτ Αλή Ριζά και η μερίς την οποίαν αντιπροσωπεύει και εκ μέρους της οποίας ομιλεί ανήκει εις την αντιπολίτευσιν. Διότι προσωπικώς μέχρι της στιγμής αυτής ενόμιζα ότι τόσο ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά όσον και η μερίς του αντιπροσωπεύεται εις την Κυβέρνησιν όχι ως αντιπολίτευσις αλλά ως συμπολίτευσις.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Δεν αντιλαμβάνομαι ποίαν σχέσιν έχει ο Αναπληρωτής Πρόεδρος της Βουλής ή ο Προεδρεύων τούτης με αυτό το θέμα. Εγώ δεν το αντιλαμβάνομαι. Ημεις εδώ προβαίνομεν εις προσφώνησιν από αυτού του βήματος της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έστω και αν το Προεδρείον θέλη να διαφωτισθή;

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε.

Το Προεδρείον δύναται να επεμβαίη, όταν γίνεται αγόρευσις αντίθετος προς την διαδικασίαν. Νομίζω, όμως, ότι τούτο δεν δικαιούται να επεμβαίη επί της ουσίας της αγόρευσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συμφωνώ ότι ο έντιμος Μέλος δεν είναι υποχρεωμένον να απαντήσει εις την ερώτησιν.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Ευχαριστώ.

Επειδή υπήρξε παρέμβασις, είμαι υποχρεωμένον να συγκεντρωθώ εκ νέου εις το θέμα μου.

Εν τωιαύτη περιπτώσει η διά νόμου ενίσχυσις του Κυβερνητικού παρεμβατισμού εις έν 'Ιδρυμα, το οποίον, έστω και ακουτσά-στραβιά, προσπαθεί να ενεργή αμερολήπτως, αποβλέπει εις εξουδετέρωσιν, μέχρις ωρισμένου βαθμού, των καταβαλλομένων προσπαθειών δι' αμεροληψίαν. Εφ' όσον, ενώπιον αυτής της καταστάσεως, οι δυσηρεστημένοι εμμέσως αυξάνονται, διατί η Κυβέρνησις, αφού λάβη απόφασιν αρχής, δεν λέγει τα εξής: «Εφ' όσον ζώμεν εις δημοκρατικήν χώραν, διατί οι ευχαριστούμενοι από τας εκπομπάς δεν διενεργούν ραδιοφωνικάς εκπομπάς καθ' ον τρόπον δύναται να εκδώσουν εφημερίδα και διατί η Κυβέρνησις δεν δίδει εις τούτους άδειαν;» Κατ' αυτόν τον τρόπον, πλην του ότι θα προστατεύσωμεν την Κυβέρνησιν μας από πολλάς επικρίσεις, αι οποίαι στρέφονται κατ' αυτής, και του ότι οι διαφωνούντες με την Κυβέρνησιν θα δύναται να δημοσιεύσουν εις τας εφημερίδας τας απόψεις των, αι οποίαι θα είναι εναντίον της Κυβερνήσεως, να έχουν την δυνατότητα να γνωστοποιούν τας απόψεις των εις τον λαόν αυτού του τόπου μέσω των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών του ραδιοφωνικού σταθμού, τον οποίον οι ίδιοι θα ιδρύσουν. Παρακαλώ ιδιαίτερώς την Κυβέρνησιν μας όπως ασχοληθή μετά σοβαρότητος με αυτό το ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί, παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να προβούν.....Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ήθελα απλώς να υποβάλω μίαν ερώτησιν εις τον έντιμον συνάδελφον ο οποίος ηγόρευσε μόλις τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να υπενθυμίσω το έντιμον μέλος ότι δεν δύναται να υποβάλη ερωτήσεις εις έτερον μέλος, αλλά να απευθύνη προς την Βουλήν την αγόρευσιν του.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Πολύ καλά. Θα απευθύνω την ερώτησιν μου προς την Βουλήν εάν θέλετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Αντιπρόεδρος.

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως δοθή άδεια όπως τας εις την Ελληνικήν διαμειφθέντα μεταξύ του Προέδρου της Βουλής και του αγορευόντος συναδέλφου μεταφρασθούν εις την Τουρκικήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχει γίνει μετάφρασις των όσων ελέχθησαν τόσο από τον κ. Τίτον Φάνον όσον και από εμέ.

Θα παρακάλουν τον κ. Τίτον Φάνον να έλθη εις το βήμα.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Ο έντιμος συνάδελφος κ. Ναλπάντογλου προέβη εις μίαν εκπληκτικήν δήλωσιν ότι η Τουρκική πλευρά ομού μετά της πλευράς του Α.Κ.Ε.Λ. αποτελούν την πλειοψηφίαν του Κυπριακού λαού.

Θα ήθελα να ερωτήσω τον έντιμον συνάδελφον πού στηρίζεται ισχυριζόμενος αυτό το πράγμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω ότι, εάν πρόκειται να γίνη αγόρευσις επί του θέματος αυτού, εξερχόμεθα τελείως από την συζήτησιν, και θα εισέλθωμεν ίσως εις προεκλογικάς ομιλίαις. Δι' αυτόν τον λόγον οφείλω να ανακοινώσω εις οιονδήποτε ο οποίος θα ομιλήσῃ, ότι δεν θα επιτρέψω συζήτησιν επί του θέματος αυτού.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κυρίως διά να εμποδισθή το θέμα από του να μετατραπή εις συζήτησιν - μονομαχίαν, θα ήθελα να προβά εν συντομία εις μίαν δήλωσιν. Η αγόρευσις του έντιμου συναδέλφου μας Δρος. Μπουρχάν Ναλπάντογλου αν και πλήρης ευφρολογημάτων, ήτο αγόρευσις, η οποία εξήγησε πολύ σοβαρά θέματα, Ο έντιμος συνάδελφός μας δεν ισχυρίσθη ότι η Τουρκική πλευρά και η πλευρά του Α.Κ.Ε.Λ. αποτελούν την πλειονότητα εις τον τόπον και ούτε είπεν ότι η Τουρκική πλευρά ευρίσκειται εις την αντιπολίτευσιν, όπως προσεπάθησε να είπη ο Έντιμος Πρόεδρος της Βουλής κατά την διάρκειαν της αγορεύσεως του Έντιμου συναδέλφου μας. Εκείνο, το οποίον προσεπάθησε να είπη ο Έντιμος συνάδελφός μας επ' αυτού του θέματος, ήτο το εξής: «Διά τον ένα ή τον άλλον λόγον τόσο η Τουρκική πλευρά όσον και η πλευρά, την οποίαν αντιπροσωπεύει ο κ. Χρύσης Δημητριάδης, δεν είναι ευχαριστημένοι από τας εργασίας του Ρ.Ι.Κ.» Ως γνωστόν, η συμμετοχή των Τούρκων ή της Τουρκικής Κοινότητος εις την διοίκησιν είναι συμμετοχή εις την διοίκησιν συμφώνως προς το Σύνταγμα. Επισήμως δε αυτή δεν είναι αντιπολίτευσις. Εν τη πραγματικότητι, εις πολλά θέματα αυτή ψηφίζει κατά τον ίδιον τρόπον όπως και η δεξιά της Ελληνικής Κοινότητος. Όσον αφορά το θέμα της πλειοψηφίας, δεν είμεθα εις θέσιν να αρνηθώμεν τα υφιστάμενα αμερόληπτα στατιστικά δεδομένα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί.....ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμοι συνάδελφοι, διά μεν τας λεχθέντα υπό του έντιμου κ. Χαλίτ Αλή Ριζά ως προς την απόπειραν εξηγήσεως του τι είπεν ο έντιμος κ. Ναλπάντογλου, θα προτιμήσω να στηριχθώ

εις την μνήμην μου και την νοημοσύνη μου κατά την διάρκεια της ομιλίας του κ. Ναλπάντογλου διά να συμπιάνω τα όσα ελέγχθησαν και να μη δεχθώ δικηγορικά τα τρώω εξήγησαν των όσων ελέγχθησαν.

Όσον αφορά δε το υπό συζήτησιν θέμα, συμφωνώ με τον κ. Τίτον Φάνον, ότι εκείνο το οποίο δυνατόν να συντελεσθή διά της επιψηφίσσεως του Νόμου τούτου, είναι εις ωρισμένας μόνον περιπτώσεις η ενάσκησις ελέγχου επί γενικών θεμάτων δημοσίας ωφελείας ή δημοσίου συμφέροντος. Παρομοίως φύσεως διατάξεις πιθανόν να μην υπάρχουν εις το Αγγλικόν Δίκαιον όσον αφορά το Β.Β.С. αλλά είμαι βέβαιος ότι υπάρχουν εις πλείστας όσας Ευρωπαϊκάς χώρας αι οποίαι θέλουν να ονομάζονται δημοκρατικά και είναι δημοκρατικά χώραι του πολιτισμένου κόσμου. Εις απάντησιν των λεχθέντων υπό του συναδέλφου κ. Χρυσή Δημητριάδη έχω να πω εν συντομία τα εξής.

Ουδεμία υποχρέωσις υπάρχει διά το Κυπριακόν Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα να βοηθή ή να προωθή μίαν ιδεολογίαν της οποίας σκοπός είναι η κατάργησις ή η καταστροφή των δημοκρατικών δικαιωμάτων τα οποία τόσον στεργώς επικαλείται. Δηλαδή διά να χρησιμοποιήσω ένα παράδειγμα δεν έχει καμμίαν υποχρέωσιν ο Ραδιοφωνικός Σταθμός της Κύπρου να βοηθήσῃ μίαν ιδεολογίαν η οποία θα μας φέρη εις την Κύπρον το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα τύπου Μόσχας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν πρόκειται περί ζητήματος μόνον τάξεως θα δώσω τον λόγον διότι διαφορετικά δεν δικαιολογείται ο κ. Χρ. Δημητριάδης να διακόψῃ τον ομιλητήν.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εδώ συζητούμεν, έντιμε κ. Πρόεδρε, ένα Νομοσχέδιον σχετικά με το Ρ.Ι.Κ. και εάν εγώ έχω διακοπή εις την ομιλίαν μου διότι είχα επεκταθή πολύ πέραν του δέοντος διά το θέμα της πολιτικής του Ρ.Ι.Κ. εισηγούμαι ότι είναι τελείως εκτός θέματος να συζητήσωμεν την ραδιοφωνικην πολιτικήν ενός φίλου κράτους. Διότι ασφαλώς θα ηδυνάμεθα να επεκταθώμεν και εις την πολιτικήν άλλων κρατών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ως θα ενθυμήται ο κ. Χρυσή Δημητριάδης απέθη αρκετά ελεύθερος να χειρισθῇ το θέμα του και μάλιστα μέχρι του σημείου που έφθασε εις το τέλος της ομιλίας του και κατόπιν διεκόπη. Διατί να μην φανώμεν κατά τον ίδιον τρόπον φιλελεύθεροι απέναντι των απόψεων του κ. Δημητριάδη με την παράκλησιν όπως περιορισθῇ εις το υπό συζήτησιν θέμα, δηλαδή εις το 9(α);

Προχωρείστε κ. Δημητριάδη, παρακαλώ.

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Δεν αντελήφθημεν, Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Παρακαλώ να μεταφρασθῇ εκ νέου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως μεταφρασθῇ η τελευταία φράσις του κυρίου..... του κ. Δημητριάδη ή η ιδική μου;

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Ποίου Δημητριάδη;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Του κ. Χρυσή Δημητριάδη ή η ιδική μου;

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Και των δύο σας, Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω ότι, εάν αντελήφθησαν όλα τα μέλη και μόνον ο κ. Ναλπάντογλου δεν αντελήφθη, τότε δεν υπάρχει κανένας λόγος να γίνῃ μετάφρασις εκ νέου. Έχω δε εμπιστοσύνη ότι ο διερμηνεύς ηρμήνευσε καλώς λόγω της πείρας την οποίαν κατέχει. Τότε μόνον θα επιτρέψω να γίνῃ εκ δευτέρου η ερμηνεία εις την Τουρκικήν γλώσσαν εάν υπάρχει ισχυρισμός ότι δεν έγινε ηδη. Τέτοιος ισχυρισμός δεν προεβλήθη.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Συγνώμη. Το ζήτημα έχει ως εξής:-

Το γεγονός ήτο τόσον ζωηρόν, ώστε οι αγορηταί επροχώρου εις άλλας λέξεις, προτού δώσουν την ευκαιρίαν μεταφράσεως των λόγων των εις τον διερμηνέα. Η μία πρότασις ηκολούθει την άλλην με τόσην ταχύτητα, ώστε ο διερμηνεύς εύρισκε την ευκαιρίαν να μεταφράζῃ μόνον την πρώτην λέξιν εκάστης προτάσεως. Αυτό δε, Έντιμε κ. Πρόεδρε, είναι μία παρατήρησις, μάλιστα δε όχι μόνον ιδική μου. Παρακαλώ ιδιαίτερος όπως δεχθῆτε τούτο ειδικώς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ήθελα να παρακαλέσω τον διερμηνέα να μεταφράσῃ το τι ελέχθη και το οποίον θα επαναλάβω.

Ο κ. Χρυσή Δημητριάδης επί θέματος τάξεως εζήτησε τον λόγον και του εδόθη ο λόγος. Εζήτησε δε τον λόγον ακριβώς την στιγμὴν που ο κ. Λέλλος Δημητριάδης αναφέρθη εις τας μεθόδους του Ραδιοφωνικου Ίδρυματος Μόσχας. Και εζήτησε όπως μη επιτραπῇ εις τον κ. Λέλλον Δημητριάδην να εκφράσῃ τας απόψεις του. Το Προεδρείον υπενθύμισε τον κ. Χρυσή Δημητριάδην ότι εις την περίπτωσιν την ιδικήν του, όταν ωμίλει επί του θέματος υπό συζήτησιν, το Προεδρείον τον άφησεν επί αρκετήν ώραν να εξέλθῃ κάπως του θέματος του και να κάμῃ κριτικήν εις βάρος του Ραδιοφωνικου Ίδρυματος Κύπρου, και έκαμα νύξιν ότι εφ' όσον ταιαυτή ελευθερία εδόθη εις τον κ. Χρυσή Δημητριάδην δεν θα ήτο παράλογον να δοθῇ κάποια ελευθερία εκφράσεως γνώμης και εις τον κ. Λέλλον Δημητριάδην. Ταυτοχρόνως παρεκάλεσα τον κ. Λέλλον Δημητριάδην να προχωρήσῃ να εκφράσῃ τας απόψεις του επί του 9(α). Αυτό είναι όλον. Και παρακαλώ τον κ. Λέλλον Δημητριάδην να προχωρήσῃ εις την ομιλίαν του.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, εγώ έχω τελειώσει την ομιλίαν μου και δεν είχα καμμίαν διάθεσιν να προχωρήσω και να προσθέσω οτιδήποτε άλλον διότι νομίζω ότι συνοπτικώς μεν αλλά περιεκτικώς εκείνο το οποίον ήθελα να πω το είπα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν υπάρχουν και άλλοι ομιληταί;.....

Ο κ. Μπερπερογλου.

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Αξιότιμον Προεδρείον. Έντιμοι Συναδέλφου.

Η Κυπριακή Ραδιοφωνική Υπηρεσία διοικείται και συντηρείται υπό του Ραδιοφωνικου Ίδρυματος Κύπρου. Το Ίδρυμα τούτο ιδρύθη διά του υπ' αρ.300Α νόμου της Κυπριακής Νομοθεσίας, διά των διατάξεων δε του περί ου ο λόγος νόμου ερρυθμισθη η οργάνωσις και τα καθήκοντα του Ίδρυματος όπως και η θέσις του όσον αφορά τα οικονομικά θέματα. Ο νόμος αυτός απ' ής ημερομηνίας εψηφισθη ετροποποιήθη έξ φοράς. Κατά τας έξ αυτάς περιπτώσεις τροποποιήσεώς του, εμελετήθησαν διατάξεις αφορώσαι εις την μορφήν και τας λεπτομερείας του. Μέχρι σήμερα ουδεμία αλλαγή έγινεν ιδιαίτερος εις τας εξουσίας του Διοικητικού Συμβουλίου του Ίδρυματος και εις τας αρχάς αι οποίαι διέπουν τας εκπομπάς. Το νομοσχέδιον το οποίον συζητείται απόψε, τροποποιεί τον βασικόν νόμον δι' εβδόμη φοράν. Εάν ριψώμεν έν βλέμμα εις το εις χείρας μας νομοσχέδιον, θα ιδώμεν ότι το άρθρον 9Α επιδιώκει να επιφέρῃ την τροποποίησιν με έν η δύο εδάφια. Κατά την γνώμην μου η τροποποίησις αύτη επιφέρει αλλαγην εις μίαν σημαντικήν πολιτικήν του Κράτους όσον αφορά την Ραδιοφωνίαν. Μέχρι σήμερα, ο Υπουργός, ο οποίος είναι μέλος της Εκτελεστικής Εξουσίας, έχει ωρισμένας οικονομικής φύσεως αρμοδιότητας επί του Ίδρυματος. Η Κυβέρνησις δεν θεωρεί τούτο αρκετόν και επιδιώκει να παράσῃ εις τον Υπουργόν εξουσίαν ταιαυτήν, ώστε ούτος να δύναται να διδῃ εις το Ίδρυμα εντολάς εν σχέσει προς την εκτέλεσιν των καθηκόντων του. Το θέμα κυρίως περιστρέφεται περίε τι να κατά πόσον πρέπει να αναγνωρισθῇ ή όχι αυτή η εξουσία εις

την Κυβέρνηση. Όταν ετροποποιούνται ο περί Αρχής Ηλεκτρισμού Νόμος και ο περί Τηλεπικοινωνιών Νόμος, οι οποίοι είναι όμοιοι προς τον περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Νόμο, ελήφθη υπ' όψιν η εις το Ηνωμένον Βασίλειον νομοθεσία, αι δε τροποποιήσεις επηρέαζον επί τη βάσει τούτων. Όταν έγινον αι εν λόγω δύο τροποποιήσεις, η Βουλή μας ευχαρίστως εψήφισε τους σχετικούς νόμους διότι ούτοι θα προσηρμόζοντο προς την νομοθεσίαν ενός Κράτους, το οποίον θα ηδυνάμεθα να θεωρήσωμεν ως πρότυπον συγχρόνως δημοκρατίας. Τώρα, επιφερομένης τροποποίησεως αυτού του νόμου, αγνοείται εντελώς η επί του αυτού θέματος νομοθεσία του Κράτους, το οποίον είχαν λάβει ως πρότυπον εις τους περί Αρχής Ηλεκτρισμού και Τηλεπικοινωνιών Νόμους, και ακολουθείται μία άλλη κατεύθυνσις αφισταμένη ταύτης. Αυτή δε η ακολουθουμένη κατεύθυνσις έχει λάβει τόσον αντιθετον τροπήν, ώστε η ανεξαρτησία, την οποίαν το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα εκέκτητο επί αποικιακής διακυβερνήσεως, δυστυχώς θα ελαττωθή με αυτάς τας τροποποιήσεις, θα υπάρξη δε οπισθοδρόμησις, εν άλλοις λόγοις ο έλεγχος, ο οποίος ασκείται υπό της Κυβερνήσεως επί της Διοικήσεως του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος, θα αυξηθή περισσότερο εν συγκρίσει προς τον επί αποικιοκρατίας ασκούμενον. Συνάδελφοι, η μετά την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας περαιτέρω ενδυνάμωσις και ανάπτυξις των αρχών της δημοκρατίας και η επέκτασις καθεστώτος ελευθεριών πρέπει να μας καθοδηγή εις τον δρόμον μας. Ενώ, προβαίνοντες ημείς εις αυτήν την τροποποίησιν πραγματοποιούμεν δυστυχώς εν προκειμένω βήματα ουχι προς τα εμπρός αλλά προς τα οπίσω. Δύναται να υποβληθή ο ισχυρισμός ότι εις πολλά Κράτη η Ραδιοφωνία τελεί εξ ολοκλήρου υπό τον έλεγχον του Κράτους. Είναι, όμως, εκ παραλλήλου γεγονός ότι εις τας Αγγλοσαξωνικάς χώρας η Διοίκηση της Ραδιοφωνίας είναι πλήρως ανεξάρτητος, η δε Κυβέρνησις δεν δύναται να ασκήση τον έλεγχον της καθ' οιονδήποτε τρόπον επ' αυτών των διοικήσεων. Συνεπώς, το ζήτημα, με το οποίον θα ασχοληθώμεν σοβαρώς, είναι κατά πόσον θα προτιμήσωμεν έν ραδιοφωνικόν Ίδρυμα κατά το Αγγλοσαξωνικόν σύστημα ή το σύστημα ραδιοφωνικού ελέγχου υπό της Κρατικής διοικήσεως των Μεσανατολικών Κρατών. Ας εκπύγωμεν τουλάχιστον εις αυτό το ζήτημα του χαρακτηρισμού Μεσανατολικού κράτους και ας αποδεχθώμεν το Αγγλοσαξωνικόν σύστημα, το οποίον έχει εγκαθιδρύσει πλησιεστέρα προς την ελευθερίαν και την δημοκρατίαν κατάστασις. Διά να πράξωμεν δε τούτο, θα πρέπει να απαλλάξωμεν την διοίκηση της ραδιοφωνίας από τον στενόν έλεγχον της Κυβερνήσεως με το να μη εγκρίνωμεν την πρώτην εκ δύο παραγράφων υπό τον τίτλον «Εξουσία Υπουργού» και να αναγνωρίζωμεν εις τον Υπουργόν μόνον την εις την δευτέραν παράγραφον προβλεπομένην εξουσίαν να ζητή πληροφορίας σχετικής με τους λογαριασμούς, τα περιουσιακά στοιχεία και τας δραστηριότητας του Ιδρύματος. Εάν πραγματικώς έχωμεν αποδεχθή και επιθυμώμεν ενδομύχως να προοδεύσωμεν πέραν του καθεστώτος της Δημοκρατίας και να το βελτιώσωμεν, πρέπει να θεωρήσωμεν καθήκον μας να προχωρήσωμεν και να αποδείξωμεν ότι αληθώς διακατεχόμεθα από αυτήν την ειλικρινή επιθυμίαν με το να μη εγκρίνωμεν την πρώτην παράγραφον του άρθρου 9Α, το οποίον περιέχεται εις το νομοσχέδιον τούτο. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαββίδης.

Μ.ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι Ήκουσα με μεγάλην υπομονήν όλους τους ομιλητάς και εκείνο το οποίον διεπίστωσα είναι ότι αρέσκονται να ομιλούν. Διότι πράγματι η όλη συζήτησις έγινε περί όνου σιακάς. Εκείνο το οποίον υπάρχει σήμερα είναι το εξής. Η Επιτροπή η οποία διευθύνει τον Ραδιοφωνικόν Σταθμόν διορίζεται από την Κυβέρνησιν και επομένως οιαδήποτε ώρα θέλουν την σταματούν. Επομένως, εάν η Κυβέρνησις ήθελε να επιβάλη κάτι εις την Επιτροπήν αυτήν, δεν θα ήτο καθόλου δύσκολον. Αντί τούτου έγινε εκείνο το οποίον έχει γίνει και εις τα άλλα Συμβούλια, ως του Ηλεκτρισμού και της Σ.Υ.Τ.Α., και εδόθη απλώς ένα

δικαίωμα γενικόν, το οποίον περιορίζεται μόνον εις αρμοδιότητα καθ' άς, ως αναφέρει τό άρθρον 9(α)(1), ο Υπουργός δύναται, κατόπιν συμβουλευτικής γνωμοδοτήσεως του Ιδρύματος να εκδίδη προς τούτο οδηγίας γενικής φύσεως μόνον προς ενάσκησιν των αρμοδιοτήτων αυτού, το οποίον εις την πραγματικότητα δεν δίδει το δικαίωμα εις τον Υπουργόν να επεμβαίνη εις την εσωτερικήν διαχείρισιν του Ιδρύματος. Και επίσης δίδει το δικαίωμα εις τον Υπουργόν να ζητή ωρισμένας πληροφορίας σχετιζόμενας με όλα τα έξοδα και διαχειρίσιν του Ιδρύματος αυτού εφ' όσον η Κυβέρνησις πληρώνη όλα τα έξοδα. Δεν βρίσκω πράγματι τι το σοβαρόν δικαίωμα δίδομεν εις τον Υπουργόν να επεμβαίνη εις τον Ραδιοφωνικόν Σταθμόν. Εκείνο δε που μου προκαλεί απορία είναι ότι έχω ακούσει ότι σήμερα η ελευθερία του Ραδιοφωνικού Σταθμού είναι μικρότερα από ότι ήτο τον καιρόν της αποικιοκρατίας. Διερωτώμαι πράγματι πού ευρίσκομεν αυτήν την διαφοράν. Την εποχήν της αποικιοκρατίας μας έλεγαν ότι ήθελαν, χωρίς να έχωμεν δικαίωμα να επέμβωμεν ή να ζητήσωμεν εξηγήσεις. Σήμερα διά το κάθε τι και χωρίς λόγον κάμνομεν παράπονα συνεχώς. Ζητούμεν δε να συγκρίνωμεν τον Ραδιοσταθμόν της Κύπρου με το Β.Β.С. χωρίς να συγκρίνωμεν και τον λαόν ο οποίος κατοικεί εις την Αγγλίαν με τον λαόν ο οποίος κατοικεί εις την Κύπρον, και θεωρούμεθα και ημείς ως Αγγλοσάξωνες ενώ εις την πραγματικότητα είμεθα Έλληνες και Τούρκοι, και θα ήτο καλύτερα να διερωτώμεθα τι μέθοδον μεταχειρίζονται εις την Ελλάδα και εις την Τουρκίαν διά τον Ραδιοφωνικόν τους Σταθμόν. Εάν δε πιστεύωμεν ότι είμεθα Έλληνες και Τούρκοι και εάν πιστεύωμεν ότι τα κράτη αυτά τα οποία θεωρούμεν ως πατρίδες μας έχουν καλήν πολιτικήν, δεν βλέπω πως ημείς εδώ πρέπει να είμεθα ανώτεροι και πρέπει να μοιάζωμεν με τους Αγγλοσάξωνες.

Έχω δε ακούσει και ένα πολύ παράξενον ότι ο όποιος ζητήσει άδειαν να του δίδουν ένα ραδιοφωνικόν σταθμόν, ως να επρόκειτο να ανοίξη μπακαλικόν και ο καθένas να λέγη ότι θέλει. Αλλοίμονον εάν επρόκειτο ο καθένas να έχη ιδικόν του ραδιοσταθμόν και να λέγη ότι επιθυμεί! Εάν αυτή είναι Δημοκρατία διερωτώμαι. Αυτά ήθελα να πω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Κληρίδης έχει τον λόγον.

ΓΛ. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Έντιμοι συνάδελφοι, η Βουλή είχε την μεγάλην τύχην απόψε να ακούση πολλάς και εκτεταμένας αγορεύσεις, αι οποίαι εξεδήλωσαν δι' ακόμη μίαν φοράν τα αισθήματα των Βουλευτών όσον αφορά τους δημοκρατικούς θεσμούς.

Ασφαλώς, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι, είναι ορθόν και πρόπον ότι εις ένα δημοκρατικόν καθεστώς πρέπει να υπάρξη ελευθερία σκέψεως, λόγου και πεποιθήσεως. Ασφαλώς εις ένα δημοκρατικόν καθεστώς θα πρέπει το κάθε Ίδρυμα το οποίον εξασκεί το λειτουργήμα της διά του τύπου ή της διά του ραδιοφώνου ή της τηλεοράσεως εκφράσεως απόψεων, να είναι όσον το δυνατόν περισσότερο ανεξάρτητον. Η ανεξαρτησία όμως διά την οποίαν ομιλούμεν και διά την οποίαν συζητούμεν είναι κάτι το σχετικόν και επομένως πρέπει να εξετάσωμεν με αντικειμενικότητα το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον.

Ελέγθη από του βήματος τούτου ότι κατά την περίοδον του αποικιακού καθεστώτος το Κυπριακόν Ραδιοφώνον, το οποίον αποτελούσε τμήμα της Κυβερνήσεως, μετετράπη ω του θαύματος, εις ανεξάρτητον σώμα και ότι θα έπρεπε να διατηρησωμεν την ανεξαρτησίαν αυτήν και να την αυξήσωμεν. Εκείνο το οποίον δεν ελέγθη είναι ότι η τροποποίησις αυτή έγινε κατά την διάρκειαν του απελευθερωτικού αγώνος και δεν ήτο πράγματι τροποποίησις ουσίας αλλά εμφανίσεως. Και έγινεν ακριβώς διά σκοπούς εμφανίσεως, απατηλής εμφανίσεως. Διότι εκεί που το Β.Β.С. ήτο Κυβερνητικόν Τμήμα και ως Κυβερνητικόν Τμήμα ήτο γνωστό εις όλον τον κόσμον ότι εξέφραζε Κυβερνητικάς απόψεις και μόνον Κυβερνητικάς απόψεις ως διά μαγείας ευρέθη ανεξάρτητον σώμα με Επιτροπήν την οποίαν διώριζεν ο Κυβερνήτης. Την

διώριζε κατά βούλησιν, την έπαυε κατά βούλησιν και απετελείτο από ανωτέρους Άγγλους Κυβερνητικούς υπαλλήλους, οι οποίοι όχι μόνον δεν ήσαν ανεξάρτητοι, διότι διωρίζοντο από τον Κυβερνήτην και επαύοντο από τον Κυβερνήτην, αλλά ήσαν Υπάλληλοι του Κυβερνήτου. Αυτή λοιπόν ήτο η ανεξαρτησία του Κυπριακού Ραδιοφωνικού Ιδρύματος. Μετά την ανεξαρτησίαν εκληρονομήσαμεν τον νόμον ως ετροποποιήθη διαρκούντος του απελευθερωτικού αγώνος και τας εξουσίας τας οποίας εξήσκει ο Κυβερνήτης, δηλαδή την συγκεκριμένην εξουσίαν του να διορίζει και να παύη την δικούσαν Επιτροπήν του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος την εξασκεί σήμεραν ο Υπουργικόν Συμβούλιον. Εάν, ασφαλώς, η πρόθεσις του Υπουργικού Συμβουλίου ήτο να επιβάλη τας απόψεις του εις το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα, θα ήτο ευκολώτατον να πράξη τούτο χωρίς κανένα θόρυβον τροποποιήσεως του Νομοσχεδίου, απλώς διά του διορισμού προσώπων εις την δικούσαν Επιτροπήν, τα οποία θα ήσαν τυφλά όργανα της Εκτελεστικής Εξουσίας. Και εάν τα τυφλά όργανα ταύτα δεν εξετέλουσαν πιστώς τα κελεύσματα της Εκτελεστικής Εξουσίας, θα ήτο εύκολον να παύωνται τμηματικώς ή και όλοι μαζί. Επομένως, έντιμοι συνάδελφοι, δεν θα ήτο ανάγκη να ευρισκόμεθα σήμεραν κατά την 11ην νυκτερινήν ώραν εις την αίθουσαν της Βουλής διά να συζητούμεν υπέρ του ανεξαρτήτου Κυπριακού Ραδιοφωνικού Ιδρύματος. Αλλ' ας εξετάσωμεν πράγματι τας εξουσίας τας οποίας δίδομεν εις τον Υπουργόν Εσωτερικών και ας συγκρίνωμεν αυτάς με τα άλλα κράτη διά να ιδώμεν κατά πόσον ευσταθεί ο ισχυρισμός ότι πρόκειται περί αποπειρας εγκαθιδρύσεως Υπουργικής δικτατορίας.

Αισθανομαι λίαν ευγνώμων εις τον συνάδελφόν μου κ. Μπερμπερόγλου, ο οποίος εισηγήθη ότι ίσως θα έπρεπε να ακολουθήσωμεν το Αγγλοσαξωνικόν σύστημα, όχι διότι πιστεύει ότι είμεθα Αγγλοσάξωνες, αλλά διότι πιστεύει ότι το σύστημα τούτο είναι, επί του θέματος της ραδιοφωνίας, ίσως το πλέον φιλελεύθερον. Έστω και θεωρητικώς έστω και πραγματικώς είμαι έτοιμος να συμφωνήσω με τον αγαπητόν μου συνάδελφον. Εκείνο το οποίον όμως ο κ. Μπερμπερόγλου ίσως να μην έχη προσέξει, είναι ότι και εις την Αγγλίαν, όπου το Β.Β.С. θεωρείται ανεξάρτητος οργανισμός, δίδεται δικαίωμα εις την Κυβέρνησιν επεμβάσεως πρώτον εις περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης και δεύτερον where the public interest so requires. (όπου το δημόσιον συμφέρον απαιτεί τούτο).

Εάν επομένως συγκρίνωμεν την εξουσίαν αυτήν την οποίαν έχει η Αγγλική Κυβέρνησις και η οποία ως σαφώς μας ελέχθη πρέπει να είναι το πρότυπον επί του οποίου θα βαδίσωμεν, θα οδηγηθώμεν εις το συμπέρασμα ότι τίποτε περισσότερο δεν δίδομεν εις τον Υπουργόν της Δημοκρατίας. Αλλά, έντιμοι συνάδελφοι, εάν επρόκειτο να αναφερθώ όχι εις το Αγγλοσαξωνικόν σύστημα αλλά εις το Ελληνικόν, θα έπρεπε να διαβεβαιώσω την Βουλήν ότι πολύ μεγαλύτερα δικαιώματα δίδονται, δυνάμει του Ελληνικού Νόμου, εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν όσον αφορά το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα παρά ότι το παρόν Νομοσχέδιον, εάν ψηφισθή, θα δώση εις τον Υπουργόν Εσωτερικών.

Δεν είμαι εις θέσιν να ομιλήσω όσον αφορά το Τουρκικόν Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα, αλλά υπολογίζω ότι εάν τούτο βασίζεται επί του Ευρωπαϊκού συστήματος και ιδίως επί του εν Σουηδία επικρατούντος συστήματος, πιθανόν να μην διαφέρει από το Ελληνικόν, ή από το Γαλλικόν. Εις όλα αυτά τα συστήματα υπάρχει ένα κοινόν χαρακτηριστικόν. Αν και δέχονται την αρχήν ότι η Ραδιοφωνική Υπηρεσία αποτελεί ανεξάρτητον οργανισμόν, εν τούτοις δίδεται το δικαίωμα εις ωρισμένας περιπτώσεις διά κυβερνητικόν παρεμβατισμόν, όταν το γενικόν συμφέρον του κράτους επιβάλλη τούτο.

Αλλά, έντιμοι συνάδελφοι, δεν είναι τόσο δικτατορική η εξουσία αυτή. Διότι απ' ής στιγμής τίθεται ο όρος εντός του Νομοσχεδίου ότι τότε μόνον μπορεί να επέμβη ο Υπουργός εάν το δημόσιον συμφέρον τούτο απαιτή, υπάρχει δικαίωμα, εις περίπτωσιν κακής χρήσεως της εξουσίας αυτής υπό του

Υπουργού, προσφυγής εις το αρμόδιον Δικαστήριον ή τα αρμόδια Δικαστήρια, και τουλάχιστον εις την Αγγλίαν υπάρχει σωρεία αποφάσεων του τι αποτελεί δημόσιον συμφέρον (public interest).

Επομένως η διάταξις αυτή εξεταζομένη και υπό το φως ακόμη του γεγονότος ότι δίδει ένα δικαίωμα εις τον Υπουργόν, το δικαίωμα τούτο υπόκειται εις δικαστικόν έλεγχον. Νομίζω ότι υπάρχει όμως και ένας βασικότερος λόγος διατί πρέπει να υπάρχη αυτό το δικαίωμα. Το δικαίωμα το οποίον δίδεται εις τον Υπουργόν, εκτός του νομικού ελέγχου, δίδει και το δικαίωμα του πολιτικού υπό του Σώματος της Βουλής. Διότι ασφαλώς ο Υπουργός θα είναι υπεύθυνος διά τας οδηγίας τας οποίας δίδει. Ασφαλώς το θέμα δύναται να αποτελέση θέμα ερωτήσεων προς τον Υπουργόν και δεν θα είναι εις θέσιν ο Υπουργός να απαντήση ότι δεν έχη έλεγχον επί του Σώματος τούτου. Το θέμα μπορεί να εγγραφη και να συζητηθή εις την Βουλήν και εάν η Βουλή δεν ικανοποιηθή, ή δεν μείνη ικανοποιημένη από τον έλεγχον ο οποίος γίνεται, τότε δύναται να εκφράση τούτο και εμπράκτως διά της μη ψηφίσεως του κοινδουλίου εις τον Προϋπολογισμόν, το οποίον αναφέρεται εις το Σώμα τούτο.

Ας όμως ξεχάσωμεν τον πολιτικόν Έλεγχον και ας εξετάσωμεν πώς θα έχη το ζήτημα εάν δεν ψηφισθή το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον. Η ούτω καλουμένη ανεξάρτητος Επιτροπή θα ήτο και νομικώς και πολιτικώς ασύδοτος. Επομένως καταλήγω εις το μόνον συμπέρασμα το οποίον συμπέρασμα μπορεί να διατυπωθή με ολίγας λέξεις, η ψήφισις του παρόντος Νομοσχεδίου επιβάλλεται, διότι διά της ψηφίσεως αυτής ουδεμία ευκαιρία πολιτικού παρεμβατισμού δίδεται, η οποία δεν υπάρχει σήμεραν, αλλά τουναντίον δίδεται περιορισμένη εξουσία εκεί που το δημόσιον συμφέρον το απαιτεί. Επομένως δίδεται δικαστικόν δικαίωμα ερευνήσεως κατά πόσον η πράξις του Υπουργού ήτο εντός του πνεύματος του δημοσίου συμφέροντος.

Εισηγούμαι επομένως την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμοι Προεδρείον. Έντιμοι Συνάδελφοι.

Δεν ήθελα να αγορεύσω πάλιν. Νομίζω, όμως, ότι δεν θα ήτο ορθόν να μην απαντήσω εις ωρισμένας δηλώσεις, εις τας οποίας προέβησαν οι μετ' εμέ αγορεύσαντες, ιδιαιτέρως δε οι τελευταίοι δύο αγορηταί. Είμαι της γνώμης ότι έχουν σαφώς εκφράσει τας απόψεις μας επί του νομοσχεδίου. Όταν η Βουλή συζητή ως Βουλή όχι μόνον τα σημαντικά θέματα αλλά και οιονδήποτε θέμα, όλα τα μέλη της δύναται να εκπληρών τα καθήκοντα αυτά δίδοντα εις το υπό συζήτησιν θέμα την απαιτούμένην σημασίαν, έχοντα συναίσθησιν του σημαντικού νομοθεστικού καθήκοντος, το οποίον έχουν επωμισθή. Ο θεμέλιος λίθος της δημοκρατίας είναι η ανεκτικότητα. Εάν εις αυτήν την Βουλήν δεν δυνάμεθα να ακούωμεν τας αγορεύσεις των συναδέλφων με ανεκτικότητα, εάν δεν είμεθα εις θέσιν να επιδείξωμεν την υπομονήν να ακούωμεν τας απόψεις των και εάν δεν δίδωμεν προσοχήν εις τας αγορεύσεις των, έστω και εάν εις τα όμματά μας αύται είναι ανοησίοι, δεν θα κάμωμεν την δέουσαν χρήσιν της νομοθετικής εξουσίας, η οποία είναι η υπερτάτη μας εξουσία. Δι' αυτόν τον λόγον το να ακούωμεν οιονδήποτε συνάδελφον με υπομονήν δεν είναι κάτι το εξαιρετικόν από της απόψεως των δραστηριοτήτων της Βουλής. Το να δηλώση τις δε, όπως έπραξεν εις συνάδελφος, ότι ήκουσε με υπομονήν θεωρείται ότι ούτος δεν έχει αποδεχθή την ανεκτικότητα, η οποία είναι το βάθρον της δημοκρατίας, ως κάτι το φυσικόν και κανονικόν. Ο εκ των εντίμων συναδέλφων μας κ. Σαββίδης κατά την αγόρευσίν του, ακόμη δε και ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής εν σχέσει με το ίδιον θέμα, είπον ότι καάν η Κυβέρνησις ήθελε, θα ήδύνατο να διδη εμμέσως οδηγίας εις το Διοικητικόν Συμβούλιον του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος και

να διευθύνη τας δραστηριότητάς του εμμέσως και δεν θα ησθάνετο την ανάγκην να υποβάλλη τοιοῦτο νομοσχέδιον». Οφείλω να ομολογήσω ὅτι ἡ περί ης ο ἰσχυρισμός γραμμῆ ηκολούθηθη εμμέσως. Ὑπῆρξαν τοιαῦτα ἔμμεσοι ἐπεμβάσεις. Ὡς διευκρινῆθαι ἰσχυρισμός, θα ἠδύνατο νὰ εἶχον γίνῃ περισσότεραι ἐπεμβάσεις.

Ἐντιμοὶ συνάδελφοι. Ὅπως προσεπάθησα νὰ τονίσω καὶ εἰς τὴν προηγουμένην μου ἀγόρευσιν, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχει σημασίαν, εἶναι ἡ καθιέρωσις αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐνὸς συστήματος. Εἶναι θέμα ἐνισχύσεως ἐνὸς συστήματος. Ἴσως χθες ἢ σήμερον νὰ ἠδύνατο νὰ υπάρξῃ ἐπέμβασις μέσῳ των προσώπων, τὰ ὁποῖα εἶναι μέλη του Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Ὅπως εἶπον καὶ προηγουμένως, ὡς Δημοκρατία εἴμεθα μικρᾶς ἡλικίας. Ἐλπίζω ὅτι ἐργαζόμενοι ἐντὸς των πλαισίων ἐνὸς ἀμερόληπτου συστήματος θὰ μάθωμεν νὰ εἴμεθα ἀμερόληπτοι. Τοιουτοτρόπως, εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν τόπον υπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ καταστούν ὄργανα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας, ἀν καὶ διωρίσθησαν ὑπ' αὐτῆς. Προχωρῶν δὲ ἀκόμη περισσότερο, εἶπον ὅτι ἐν ἀνάγκῃ, διὰ νὰ εξασφαλίσωμεν τὴν ἀμεροληψίαν, διὰ τὴν ὁποίαν εἰς τὴν προηγουμένην μου ἀγόρευσιν εἶπον ὅτι ἐπιθυμούμεν, δυνάμεθα νὰ τροποποιήσωμεν καὶ τὴν νομοθεσίαν κατὰ τρόπον συνάδοντα πρὸς αὐτήν. Διὰ τοῦτο, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχει σημασίαν, δὲν εἶναι αἱ ἐνέργειαι, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠδύνατο νὰ γίνοντο εμμέσως, ἀλλὰ ἡ ἐνίσχυσις ἐνὸς συστήματος, τὸ ὁποῖον θὰ εξασφαλίσῃ τὴν ἐπίτευξιν του σκοποῦ.

Ὁ Ἐντιμὸς κ. Σαββίδης, εἰς τὴν ἀγόρευσίν του καὶ πάλιν, δηλοῖ ὅτι συμφώνως πρὸς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον, ὁ Ὑπουργὸς δὲν θὰ δύναται νὰ ἀναμειγνύεται εἰς τὰς ἐσωτερικὰς υποθέσεις του Ἰδρύματος. Ἐπὶ τὸν σημεῖον τοῦτο συμφωνῶ μετ' αὐτοῦ. Τὸ Νομοσχέδιον δίδει εἰς τὸν Ὑπουργόν τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐκδίδῃ μόνον γενικῆς φύσεως οδηγίας. Θὰ ἤθελα, ὁμῶς, νὰ υπενθυμίσω εἰς τοὺς ἐντιμοὺς Συνάδελφους ὅτι αἱ υποθέσεις, τὰς ὁποίας ὁ Ἐντιμὸς κ. Σαββίδης ἐχαρακτήρισεν ὡς ἐσωτερικὰς υποθέσεις του Ἰδρύματος δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ἐφαρμογὴ των ληφθεῖσων ἀποφάσεων ἀρχῆς. Ἐάν ὁ Ὑπουργὸς ἀποκτήσῃ τὸ δικαίωμα ἐπεμβάσεως ἐπὶ θεμάτων γενικῶν ἀρχῶν καὶ γενικῆς πολιτικῆς, θὰ υπάρξῃ ἔμμεσος ἐπέμβασις καὶ εἰς ἐσωτερικὰς υποθέσεις. Διότι τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἐχαρακτήρισθησαν ὡς ἐσωτερικὰς υποθέσεις, θὰ ἐνέχουν τὴν ἐφαρμογὴν, μερικῶς των ἐκδιδομένων γενικῶν οδηγιῶν.

Εἰς πάλιν των προβληθέντων ἰσχυρισμῶν εἶναι ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις παρέχει χρηματικὴν βοήθειαν πρὸς τὸ Ἰδρυμα, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ἔχη τὸ δικαίωμα ἐπεμβάσεως καὶ εἰς τὴν διοίκησίν του.

Συνάδελφοι. Ὅπως γνωρίζετε, εἰς ὠρισμένας χώρας ἡ ἐγκαθίδρυσις ραδιοφωνίας καὶ τηλεόρασεως εἶναι ἐλευθέρη ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι αὐτὴ θὰ διέπεται ὑπὸ ὠρισμένων προϋποθέσεων, ἥτοι ὅτι ἡ ἐν λόγω ὑπηρεσία ἐγκαθιδρύεται καὶ χρησιμοποιοῦται εἰς τὴν πραγματικότητά δι' ἐμπορικοὺς σκοποὺς. Οἱ κεφαλαιούχοι τοιουτοτρόπως ἐγκαθιστοῦν αὐτὰ τὰ μέσα ἐπικοινωνίας διὰ νὰ κερδίσουν χρήματα. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ ραδιοφωνία καὶ ἡ τηλεόρασις δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶν ὡς μία μεγάλη πηγὴ εἰσοδήματος. Ἡ σημερινὴ ἀνάγκη του Ρ.Ι.Κ. νὰ βοηθῆται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν Προϋπολογισμὸν εἶναι ἀπόρροια των περιορισμῶν ἀπὸ ἀπόψεως ἐμπορικῶν ἐκπομπῶν καὶ διαφημίσεων, εἰς τοὺς ὁποίους τοῦτο ὑπόκειται. Ἡ ραδιοφωνικὴ διαφήμισις με τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον περιορίζεται τόσον ἀπὸ ἀπόψεως χρόνου ὅσον καὶ ἀπὸ ἄλλων ἀπόψεων. Εἰς δὲ τὴν τηλεόρασιν, ὡς γνωρίζετε, οὐδὲν ἐπιτρέπονται οἱ διαφημίσεις ἢ ἐμπορικὰ ἐκπομπὰ. Ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ ὅτι μέρος τῆς παρεχομένης βοήθειας εἶναι τὰ τέλη ἀδείας, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις εἰσπράττει ἀπὸ τὰ ραδιόφωνα καὶ τὰς τηλεοράσεις, προκύπτει ὅτι εἰς περιπτώσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα θὰ ἀρεθῇ ἐλεύθερον νὰ διενεργῇ ἐμπορικὰς ἐκπομπὰς καὶ διαφημίσεις ὑπὸ ὠρισμένους ὄρους, δὲν θὰ ἀπάρχῃ ἀνάγκη λήψεως βοήθειας ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν.

Δηλαδή, ἡ βοήθεια, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις χορηγεῖ ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ζημίαν, τὴν ὁποίαν τὸ Ἰδρυμα υφίσταται λόγω των περιορισμῶν εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐκπομπὰς καὶ διαφημίσεις, τοὺς ὁποίους θέτει ἡ Κυβέρνησις.

Συνάδελφοι. Ὁ ἐντιμὸς κ. Σαββίδης ἠθέλησε νὰ προβῇ εἰς πολιτικὴν ἐπένδυσιν κεφαλαίου ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος καὶ, ἀναφέρον ὅτι εἴμεθα Τούρκοι καὶ Ἕλληνες, ἐμνημόνευσε τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀντιστοιχοὺς μητέρας πατρίδας μας. Ἀναμφιβόλως ἡμεῖς εἴμεθα ὑπερήφανοι διότι εἴμεθα Τούρκοι, εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι καὶ οἱ συνάδελφοί μας εἶναι ὑπερήφανοι διότι εἶναι Ἕλληνες. Οὐδεμία πάλιν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι πλήρως εἶναι ἡ ἀφοσίωσις μας πρὸς τὰς μητέρας πατρίδας μας. Δὲν πρέπει, ὁμῶς, νὰ λησμονώμεν καὶ τοῦτο, ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων, ὅπως ἰσχυρίσθησαν πολλοί, ὡς ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἔχομεν ἐξουσίαν καὶ εὐθύνην νὰ φροντίζωμεν διὰ τὰς ἰδικὰς μας υποθέσεις. Ὡς ἐκ τούτου δὲ τὸ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν βελτίωσιν των θεσμῶν μας εἰς τὸν τόπον μας, ἀναμφιβόλως, εἰς περιπτώσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν πιστεύομεν ὅτι εἶναι καλὴ ἡ βελτίωσις αὐτὴ, δὲν εἶναι ἀνεθνικὴ ἐνέργεια καὶ δὲν εἶναι ἐγκλημα ἐναντίον οἰασδήποτε μητρὸς Πατρίδος. Θὰ ἤθελα ἐν προκειμένῳ νὰ ἀναφέρω ὡς παράδειγμα τὴν διαδικασίαν εἰς τὰ δικαστήρια μας. Διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἔχει ἐγκαθιδρυθῆ τὸ Ἀγγλοσαξωνικὸν νομικὸν σύστημα. Φυσικὰ ἀπεδέχθημεν αὐτὸ τὸ σύστημα ἀπὸ τὸ προσηρμόσσαμεν πρὸς τὴν τοπικὴν μας διάρθρωσιν, οὕτω δὲ τοῦτο ἔπαυσε νὰ εἶναι Ἀγγλοσαξωνικὸν μετατραπέν εἰς Κυπριακὸν τοιοῦτο. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἀπεδέχθημεν εἰς τὸν τόπον μας, ἀνεπτυξάμεν καὶ συντηροῦμεν ἓν σύστημα, τὸ ὁποῖον ἀπὸ ἀπόψεως ραδιοφωνίας καὶ τηλεοράσεως εὐρίσκομεν καλόν, παρ' ὅλον ὅτι τοῦτο εἶναι διαφορετικόν τόσον εἰς τὴν Τουρκίαν ὅσον καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ χωρὶς νὰ τοῦ δώσωμεν οἰανδήποτε ἐπωνυμίαν - Ἀγγλοσαξωνικὸν κ.λ.π., εἰς τὴν πραγματικότητά δὲ ἐγὼ εἰς τὴν προηγουμένην μου ἀγόρευσιν δὲν τοῦ ἐδῶσα ὄνομα - τὸ ἀποδεχόμεθα ὡς Κυπριακὸν σύστημα καὶ ὡς προϊόν των τάσεων του πολιτισμένου καὶ δημοκρατικοῦ κόσμου καὶ προσπαθοῦμεν νὰ τὸ ἐφαρμόζωμεν κατὰ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον.

Προτοῦ περατώσω τὴν ἀγόρευσίν μου θὰ ἤθελα νὰ διασαφηνίσω καὶ τὸ ἐξῆς:- Ἐγὼ εἰς τὴν ἀγόρευσίν μου δὲν διευτύπωσα τοιοῦτον ἰσχυρισμὸν, οὔτε θεωρῶ δὲ πιθανόν νὰ, προέβῃ εἰς αὐτὸν ἄλλος συνάδελφος. Προεβλήθη ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἐπὶ ἀποικιακῆς διακυβερνήσεως τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα ἦτο ἀμερόληπτον. Θεωρῶ χρήσιμον νὰ ἐπαναλάβω τοῦτο, ὅτι ἴσως τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου κατέστη Ἰδρυμα ἐπὶ ἀποικιοκρατίας. Ἀλλ' ἐγὼ προσωπικῶς οὐδὲν ὡς διευτύπωσα τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι τοῦτο ἀτότε ἦτο μία ἀμερόληπτος ἀρχή, ὅπως εἶναι ἐπιθυμητὸν» καὶ οὔτε νομίζω ἄλλος νὰ προέβῃ εἰς τοιοῦτον ἰσχυρισμὸν. Ἀλλὰ τὸ θέμα τῆς συζητήσεως ἦτο ὅτι με τὴν ἐγκαθίδρυσιν καὶ διατήρησιν του ἐν λόγω συστήματος καὶ τὴν ἐν ἀνάγκῃ προσθήκην διατάξεων ἀσφαλιζουσῶν τὴν ἀμεροληψίαν, τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα θὰ ἠδύνατο με τὴν πάροδον του χρόνου νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ποθητὴν ἐν τῇ πράξει ἐφαρμογὴν. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀνασκαλεύω τὸ παρελθόν. Δὲν θὰ ἤθελα καθ' οἰονδήποτε τρόπον νὰ χαρακτηρίσω ὠρισμένας περιόδους του παρελθόντος. Καὶ οὔτε θὰ ἀναφερθῶ εἰς κρυφίους σκοποὺς - δὲν γνωρίζω ἐάν υπάρχουν - διὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ραδιοφωνικὴ Ὑπηρεσία Κύπρου κατέστη Ραδιοφωνικὸν Ἰδρυμα Κύπρου. Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον γνωρίζω, εἶναι ὅτι ὁ περί Ραδιοφωνικοῦ Ἰδρύματος Κύπρου Νόμος ἐψηφίσθη - ἐάν καλῶς ἐνθυμούμαι - κατὰ τινὰ χρόνον κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ἐτους 1958. Οἰοῦντο καὶ ἀν ἦσαν εἴτε μυστικοὶ εἴτε φανεροί - οἱ σκοποὶ τῆς μετατροπῆς του εἰς τοιοῦτον Ἰδρυμα, ἐξετέθη περί τούτου ὡς συστήματος μόνον μία ὀρθὴ ἀπόψις, ἡ ὁποία οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει με τὴν καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἐφαρμογὴν του. Ἀκόμη οὔτε με τὴν σημερινὴν του ἐφαρμογὴν ἔχει σχέσιν. Δὲν γνωρίζω λεπτομερείας του. Ἀλλ' ἐάν εἰς τὴν Ἀγγλίαν εἰς τὸν περί του Μπι-Μπι-Σι νόμον, ὅπως εἶπεν ὁ Ἐντιμὸς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἀγνωρίζθησαν ὠρισμένα Κυβερνητικὰ ἐπεμβάσεις εἰς ὠρισμένας ἐκτάκτους περιπτώσεις, εἶναι φανερόν ὅτι εἰς τὴν Ἀγγλίαν,

πλην των περιπτώσεων πολέμου, δεν απαντώνται συχνά και τοιαύται έκτακτοι περιπτώσεις. Όλοι μας δε γνωρίζουμε ότι η αγγλική παράδοσις εις ζητήματα μη επεμβάσεως εις τον Μπι-Μπι-Σι ως και εις άλλα δημοκρατικά θέματα είναι αποτελεσματικώτερα του νόμου.

Τέλος θα ήθελα, επίσης, να θίξω έν άλλο σημείον. Τούτο δε είναι ισχυρισμός ωρισμένων αγορητών ότι αμε την χορηγισιν εξουσίας εις τον Υπουργόν έχει δοθή εμμέσως εις την Βουλήν εξουσία ελέγχου. Το θέμα τούτο δεν είναι πολύ σαφές. Ως γνωστόν, οι Υπουργοί, οι Έλληνες Υπουργοί, διορίζονται υπό του Έλληνος Προέδρου της Δημοκρατίας και οι Τούρκοι Υπουργοί υπό του Τούρκου Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας και είναι υπεύθυνοι έναντι εκείνων, οι οποίοι τους διώρισαν. Λόγω δε του ότι δεν επελέγησαν υπ' αυτής της Βουλής και δεν είναι υπόχρεοι να προσέρχωνται εις αυτήν και να δίδουν εξηγήσεις ή λογαριασμόν, δεν πιστεύω ότι η Βουλή θα έχη το δικαίωμα ελέγχου μέσωσ οιοδήποτε Υπουργού. Η μη λήψις απαντήσεως εις υποβληθείσας επί άλλων θεμάτων ερωτήσεις ή αι ληφθείσαι απαντήσεις διασαφηνίζουν αυτήν την κατάστασιν. Δι' αυτόν τον λόγον δεν θα ήθελα να επεκταθώ εν προκειμένω. Το γεγονός ότι η Κυβέρνησις δεν είναι υποχρεωμένη να λάβη ψήφον εμπιστοσύνης σημαίνει ότι αναμφιβόλως αυτή δεν είναι υπόλογος προς την Βουλήν. Την στιγμήν αυτήν, ότι πλησιάζομεν το μεσονύκτιον, παρακαλώ τους Έντιμους Συνάδελφους όπως επί του σημαντικού από απόψεως αρχής τούτου θέματος συναισθανόμενοι την ευθύνην, την οποίαν θα επιμισθούν εις το μέλλον, καταψηφίσουν ως σύνολον το προταθέν νομοσχέδιον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ζητεί τον λόγον ο κ. Μπερπερογλου και ο κ. Ραματάν Τζεμλ. Επειδή πιστεύω ότι το θέμα εξηγηθήθαι θα ορίσω χρόνον δι' ένα έκαστον των ομιλητών. Ο καθορισθείς χρόνος θα είναι 7 λεπτά δι' ένα έκαστον ομιλητήν. Έχει τον λόγον ο κύριος Ραματάν Τζεμλ ο οποίος δεν ωμίλησεν εισέτι.

Ρ. ΤΖΕΜΗΛ:

Κύριε Πρόεδρε.

Θεωρώ τον εαυτόν μου ευτυχή διότι διά πρώτην φοράν αξιούμαι της τιμής να ομιλήσω. Επειδή εσημάτισα την γνώμην ότι δεν είναι δύσκολον να καθορισωμεν ποιόν είναι το αποτέλεσμα, εισηγούμαι όπως χωρήσωμεν αμέσως εις την ψηφοφορίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Επιθυμώ να ομιλήσω επί θέματος διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Χωρίς αμφιβολίαν, όπως είπον εις την προ ολίγου αγόρευσίν μου, έκαστος έχει το δικαίωμα να αγορεύη και αναμφιβόλως ο Πρόεδρος της Βουλής πολύ δικαίως έδωσε την ευκαιρίαν εις όσους ήθελον να ομιλήσουν. Ελπίζω, εν τούτοις, και οι αγορεύοντες, χωρίς να σπαταλούν χρόνον, να ομιλούν κατά τρόπον εξυπηρετούντα την λήψιν αποφάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Μπερπερογλου. Έχετε 7 λεπτά.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Αξιότιμον Προεδρείον. Έντιμοι Συνάδελφοι.

Ηκουσα με ευχαρίστησιν τον πρό ολίγου αγορεύσαντα Έντιμον Βουλευτήν κ. Σαββίδη. Εξεπλάγην και ελυπήθην ακούσας αυτόν να λέγη ότι ήκουσε τας ιδικάς μας αγορεύσεις με υπομονήν. Ενθυμούμαι τι ωμίλησα. Εγώ ανεφέρθην εις το ότι δεν πρέπει να θιγή η ανεξαρτησία του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος και εις το ότι δεν πρέπει να αυξηθή ο επ' αυτού Κυβερνητικός έλεγχος, δηλαδή ανεφέρθην εις την ελευθερίαν. Διά πρώτην φοράν έμαθα ότι ο Έντιμος κ. Σαββίδης είναι τόσοσν αλλεργικός εις αγορεύσεις αφορώσας την ελευθερίαν. Ο

έντιμος κ. Σαββίδης, αφού ανέφερον ότι είχαν αμελήσει και παραβλέψει τον λαόν, το λαϊκόν στοιχείον, το οποίον κατοικεί εις την Αγγλίαν, απεκάλυψεν ότι ο Κυπριακός λαός δεν ομοιάζει με τους Άγγλους. Συμφωνώ ότι ο Κυπριακός λαός δεν ομοιάζει με τους Άγγλους από απόψεως μορφής και ωρισμένων εξεών των. Δεν υπάρχει, όμως, λόγος να μη υιοθετήσωμεν την νοοτροπίαν και την άποψιν, την οποίαν οι Άγγλοι έχουν όσον αφορά την ανεξαρτησίαν και ελευθερίαν ενός ιδρύματος. Επίσης, το σύστημα δικαιοσύνης μας είναι Αγγλοσαξωνικόν, ακόμη δε και οι περί τροχαίας κανονισμοί μας είναι οι ίδιοι με τους Αγγλικούς τοιούτους' οδηγούμεν εις την αριστεράν πλευράν του δρόμου. Εάν αύριον έλθη ένας άλλος τροποποιητικός νόμος και, αφού αλλάξουν τους περί τροχαίας κανονισμούς με σκοπόν να τους προσαρμόσουν προς τα εις τας πατρίδας μας Τουρκίαν και Ελλάδα κρατούντα, μας ζητήσουν να οδηγώμεν εις την δεξιάν πλευράν του δρόμου, θα αποτελή ισχυράν συνηγορίαν ο ισχυρισμός ότι ο Κυπριακός λαός δεν ομοιάζει με τους Άγγλους. Ο έντιμος κ. Σαββίδης δύναται να διατηρήση τον ισχυρισμόν του διά την τροχαίαν. Αλλ' όσον αφορά το Ραδιοφωνικόν Ίδρυμα ο ισχυρισμός ούτος είναι πολύ ασθενης. Ο κ. Σαββίδης λέγει ότι η εξουσία, την οποίαν δίδομεν εις τον Υπουργόν, είναι εξουσία προς έκδοσιν γενικής φύσεως οδηγιών. Βασικώς η όλη ένστασις μας οφείλεται εις την πρόθεσιν να δοθή εξουσία προς έκδοσιν γενικής φύσεως οδηγιών. Διότι αι λεπτομέρειαι εξαρτώνται πάντοτε από γενικάς αρχάς, όταν δε δοθούν οδηγίαι γενικής φύσεως είναι υποχρεωτικόν και αι λεπτομέρειαι να συμφωνούν προς τας επιθυμίας της Κυβερνήσεως.

Διεπιστώθη επίσης εις πολύ παράδοξοσν ισχυρισμός. Ελέγθη ότι, επ' όσον το παρόν Διοικητικόν Συμβούλιον το διορίζει η Κυβέρνησις, η Κυβέρνησις δύναται να υπαγορεύη τα θελήματά της μέσωσ αυτού του Διοικητικού Συμβουλίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λυπούμαι διότι είμαι υποχρεωμένος να διακόψω τον έντιμον αγορητήν. Η περίοδος των επτά λεπτών έληξε.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Ευχαριστούμαι διότι, μη υπαρχούσης εξουσίας του Υπουργού, διεκόπην διά της εξουσίας του Προέδρου της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης. Θα αγορεύσετε; 2 λεπτά.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Είμαι αντισυνταγματικόν.

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, ήκουσα τον έντιμον συνάδελφον, κύριον Χαλίτ και τον έντιμον συνάδελφον κ. Μπερπερογλου. Και οι δύο έχουν κάμει παράπονον ότι είπον ότι αείχα την υπομονήν να παρακολουθήσω». Μα η υπομονή είναι μέγασον προσόν και απαραίτητον διά τον πολιτικόν, εάν μπορώ να ονομασθώ πολιτικός. Διότι είναι από τις 8 έως της 12 που συζητούμεν αυτό το ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η υπομονή.....έληξαν τα δύο λεπτά.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Τώρα το ζήτημα.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα δύο λεπτά έληξαν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Μα είναι επτά λεπτά, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δύο λεπτά είχα ορίσει εις την περίπτωσιν αυτήν.

Μ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Όχι, μα για μένα δύο λεπτά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα έχει εξαντληθή και ασφαλώς δεν πρόκειται να γίνη διαλογική συζήτησις. Ο καθορισθείς χρόνος είναι δύο λεπτά.

Μ. ΣΑΒΒΙΑΔΗΣ:

Μα έντιμε κύριε Πρόεδρε, εδώσατε επτά λεπτά διά τους ομιλητάς, διά ποίον λόγον εμένα δύο;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Διότι το θέμα εξητηλήθη μετά την αγόρευση του κ. Μπερπερογλου και θα εξαντηλή περισσότερο μετά από την ιδική σας αγόρευση, μέχρις ότου φθάσωμεν στο έν δευτερόλεπτον.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωση του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του πρώτου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του βασικού Νόμου διά της αντικαταστάσεως της λέξεως «Κυβερνήτης» διά της λέξεως «Υπουργός».

Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 2 του βασικού Νόμου, άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 3;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το άρθρον 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του βασικού Νόμου διά της ενθέσεως νέου Μέρους και νέου άρθρου. Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του 4ου άρθρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εξουσία Υπουργού αναφορικώς προς το 'Ιδρυμα. Άρθρον 9Α(1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του άρθρου 9Α (1) και (2);

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγκρίνεται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ της εγκρίσεως του Νομοσχεδίου εις νόμον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποίοι ψηφίζουν κατά;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Το επόμενον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Κανονισμοί Ασφαλείας και Ναυτικοί) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλείται ο έντιμος Πρόεδρος της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Εις το Τουρκικόν κείμενον υπάρχουν ωρισμένα γλωσσικά λάθη. Λόγω δε του ότι τούτο ήτο λανθασμένον από απόψεως γλώσσης ή διατυπώσεως παρέστη ανάγκη να τροποποιηθή. Εάν θεωρήται ορθόν, να το αναγνώσω όπως τούτο διενεμήθη εις τους συναδέλφους, εις την δευτέραν δε ανάγνωσιν προτεινομεν και προβαίνομεν εις τας απαιτούμενας διορθώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι η ορθότερα οδός λόγω του προκεχωρημένου του χρόνου είναι να αναβληθή η συζήτησις του θέματος διά την προσεχή συνεδρίασιν της Βουλής ούτως ώστε τα κείμενα να διορθωθούν.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής ορίζεται διά την προσεχή Τετάρτην, την 5ην απογευματινήν ώραν.

Η ημερησία διάταξις θα έχη ως ακολούθως:

Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Κανονισμοί Ασφαλείας και Ναυτικοί) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός αρ. 2) Νόμος του 1963.

Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκευσις Πλοίων) Νόμος του 1963.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 6ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 5.20 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 7θου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Θα αρχίσωμεν με το Νομοσχέδιον το τιτλοφορούμενον κο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός) Νόμος (Αρ. 2) του 1963».

Η Έκθεσις ανεγνώσθη εις την Βουλήν και ευρισκόμεθα εις το στάδιον της δευτέρας αναγνώσεως.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως: Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους οιασδήποτε πλευράς διά την ψήφισιν του άρθρου;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το προοίμιον και το πρώτον άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 4 του βασικού Νόμου. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το άρθρον εγκρίνεται.

Άρθρον 3.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν, η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικός Αρ. 2) Νόμος του 1963, και θα αναγιγνώσκηται ομού μετά του περί Τελωνειακού Δασμολογίου Νόμου του 1961, ως ούτος ετροποποιήθη διά του περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικού) Νόμου 1962 και του περί Τελωνειακού Δασμολογίου (Τροποποιητικού) Νόμου 1963, εν τοις εφεξής αναφερομένω ως οι περί Τελωνειακού Δασμολογίου Νόμου 1961 έως 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης εκ μέρους οιασδήποτε πλευράς όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Κανονισμοί Ασφαλείας και Ναυτικοί) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλείται ο Πρόεδρος της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την Έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικην γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η Έκθεσις αναγνώσθη εις την Ελληνικην γλώσσαν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΑΙΑΣ (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΟΙ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963.

Παρόντες:

Αχμέτ Μιχάτ Μπερπερόγλου, Πρόεδρος

Ραματάν Τζεμίλ

Χασάν Γκιουβενέρ

Στέλιος Μιχαηλίδης

Εζεκίας Παπαϊωάννου

Γεώργιος Σάντης

Πέτρος Στυλιανού

Παναγιώτης Τουμαζής

Γεώργιος Τζιρκώτης

Ιωσήφ Γιαμάκης

Η Επιτροπή εξήτασε το προς αυτήν υποβληθέν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 27ην Μαΐου 1963, και εισηγείται ομοφώνως την ψήφισιν τούτου εις νόμον μετά των εν τη παρούση εκθέσει αναφερομένων τροποποιήσεων.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να παράσχη εξουσίαν εις τον Υπουργόν Συγκοινωνιών και Έργων όπως εξαιρή των διατάξεων του Κεφαλαίου 292 ωρισμένα πλοία, ή κατηγορίας πλοίων, μη εκτελούντα συνήθως διεθνείς πλάσας, των υπό των κανόνων των αφορώντων εις σωσίβια μέσα επιβαλλομένων υποχρεώσεων, είτε απολύτως είτε υπό ωρισμένους όρους.

Η Επιτροπή εισηγείται την απόλειψιν του εδαφίου (2) του άρθρου 3 του Νομοσχεδίου και την αντικατάστασιν τούτου διά του ακολούθου:

3(2)(α) Ο Υπουργός δύναται να εξαιρέση οιαδήποτε θαλαμηγόν αναψυχής, αλιευτικών πλοίων ή οιονδήποτε πλοίων ολικής χωρητικότητας ελάσσονος των 500 κάρων, πλην των επιβατικών πλοίων, εκτός εάν εκτελούν βραχείς διεθνείς πλάσας, των υπό των κανόνων των αφορώντων εις σωσίβια μέσα επιβαλλομένων υποχρεώσεων ή υπό κανόνων θεσπισθέντων δυνάμει του παρόντος Νόμου, είτε απολύτως είτε υπό όρους καθοριζομένους υπ' αυτού κατά το δοκούν.

(β) Άνευ επηρεασμού των προηγουμένων διατάξεων του παρόντος άρθρου, οσάκις απαιτηται παρά πλοίου τινός, μη εκτελούντος συνήθως διεθνείς πλάσας, όπως αναλάβη την εκτέλεσιν ενός μόνον διεθνούς πλου, ο Υπουργός δύναται, εφ' όσον είναι της γνώμης ότι το πλοίον πληροί τας περί ασφαλείας προϋποθέσεις αίτινες είναι επαρκείς διά τον πλουον τούτον, να εξαιρέση το πλοίον των υπό του παρόντος Νόμου επιβαλλομένων προς λήψιν μέτρων ασφαλείας υποχρεώσεων.

(γ) Διά τους σκοπούς του παρόντος εδαφίου «διεθνής πλους» σημαίνει τον εκ του λιμένος χώρας τινός εις τον λιμένα ετέρας χώρας εκτελούμενον πλουον.

«επιβάτης» περιλαμβάνει παν μεταφερόμενον επί πλοίου πρόσωπον, πλην του πλοιάρχου και του πληρώματος, του πλοιοκτήτου και της οικογενείας και των υπηρετών αυτού.

«επιβατικών πλοίων» σημαίνει πλοίον μεταφέρειν επιβάτας εις οιονδήποτε μέρος εξ οιονδήποτε μέρους και μεταξύ οιονδήποτε μερών της Δημοκρατίας.

«βραχείς διεθνής πλους» σημαίνει διεθνή πλουον μη υπερβαίνοντα τα 300 ναυτικά μίλια μεταξύ του

τελευταίου λιμένος προσεγγίσεως της χώρας εις την
αήκει το πλοίο και του τελικού λιμένος προορισμού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητάι επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιλητάι επί θέματος αρχής
παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την
δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι'
αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το προοίμιον και το πρώτον
άρθρον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το προοίμιον και το πρώτον
άρθρον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 2 του βασικού Νόμου.

Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 2ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του άρθρου 3 του βασικού Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 3ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

Ο κ. Μπερμπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Προφανώς η Βουλή το εγκρίνει υπό μορφήν διάφορον
εκείνης, υπό την οποίαν τούτο υπεβλήθη εις την Βουλήν, και
ως συνέστησεν η Επιτροπή. Είναι ανάγκη όπως διασαφηνισθή
αυτό το σημείον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όπως ανεγνώσθη υπό των Γραμματέων. Ασφαλώς η
Βουλή ψηφίζει το Νομοσχέδιον ως ανεγνώσθη.

Α. Μ. ΜΠΕΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Οι Γραμματείς της Βουλής ανεγίνωσκον έκαστον άρθρον
μόνον με τον αριθμόν του επειδή δεν ανεγινώσκατο το
κειμένον των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Το τρίτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο
Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθή-
κευσις Πλοίων) Νόμος του 1963.

Το Νομοσχέδιον τούτο σχετίζεται με το περί Εμπορικής
Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναυτικοί) του 1963.

Ο έντιμος κ. Γραμματεΐς.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η τρίτη ανάγνωσις δεν έγινε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην
ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Εμπο-
ρικής Ναυτιλίας (Κανονισμοί Ασφαλείας και Ναυτικοί)
(Τροποποιητικός) Νόμος 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού
μετά του περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Κανονισμοί Ασφαλείας
και Ναυτικοί) Νόμου, (εν τοις επεξήξ αναφερομένου ως «ο
βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις
Νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις
Νόμον.

Το τρίτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί
Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθή-
κευσις Πλοίων) Νόμος του 1963.

Το Νομοσχέδιον σχετίζεται με το τέταρτον θέμα επί της
ημερησίας διατάξεως «Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας
(Πλοίαρχοι και Ναυτικοί) Νόμος του 1963» ως επίσης και με
το πέμπτον θέμα «Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Φορο-
λογικά Διατάξεις) Νόμος του 1963».

Η Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων η οποία εξήτασε
και τα τρία Νομοσχέδια υπέβαλε μίαν έκθεσιν και διά τα
τρία Νομοσχέδια. Επομένως η Έκθεσις θα αναγνωσθή και η
συζήτησις επί θέματος αρχής θα γίνη και διά τα τρία
Νομοσχέδια ταυτοχρόνως.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της Επιτροπής Συγκοινωνιών και
Έργων να αναγνώση την Έκθεσιν εις την Βουλήν.

Α. Μ. ΜΠΕΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Ανάγνωσις της Εκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σε ποίαν περίπου σελίδα ευρίσκαται;

Α. Μ. ΜΠΕΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Η Έκθεσις έχει αναγνωσθή ολόκληρος; τώρα ήλθεν η
σειρά των παραρτημάτων, τα οποία αφορούν τας τροπο-
ποιήσεις; να αναγνωσθούν και αυτά;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νομίζω ναι.

Α. Μ. ΜΠΕΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Δεν θα αναγνωσθούν. Ευχαριστώ. Κατ' αυτόν τον τρόπον
η Έκθεσις έχει αναγνωσθή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η Έκθεσις περιλαμβάνει κατά γενικόν τρόπον τας τροπο-
ποιήσεις. Αντιλαμβάνομαι ότι ούτω έχουν τα πράγματα. Αι
τροποποιήσεις με άλλα λόγια είναι όλα ενσωματωμένα εις
την Έκθεσιν την οποίαν ανεγνώσατε χωρίς να δοθή βεβαίως
νομική γλώσσα, χωρίς να διατυπωθή κάθε τροπολογία εις
νομικήν γλώσσαν.

Εάν έτσι έχουν τα πράγματα, δεν υπάρχει λόγος να
αναγνώσατε τας τροποποιήσεις αυτάς.

Α. Μ. ΜΠΕΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Τώρα, κύριε Πρόεδρε, μετά την ανάγνωσιν της Εκθέσεως,
η οποία αφορά το πρώτον νομοσχέδιον, μόνον μνεία έγινε των
συστατικών εις το εν λόγω νομοσχέδιον τροποποιήσεων διά
τον λόγον ότι αύται έχουν παρατεθή εις το Παράρτημα Α.
Όταν ανεγνώσθη η Έκθεσις η αφορώσα εις το δεύτερον
νομοσχέδιον, ελέχθη ότι αι τροποποιήσεις αι σχετιζόμεναι με
το περί ου ο λόγος νομοσχέδιον, είχαν παρατεθή εις το
Παράρτημα Β. Αι δε συσταθείσαι τροποποιήσεις, αι οποίαι
αφεώρων το τρίτον νομοσχέδιον, παρετέθησαν εις το
Παράρτημα Γ. Τα Παραρτήματα Α, Β και Γ, τα οποία
περιέχουν τας τροποποιήσεις τας αφορώσας και τα τρία
νομοσχέδια, έχουν υποβληθή εις τους Συναδέλφους συνημμένα
εις την Έκθεσιν μας. Τώρα υπάρχει ανάγκη να αναγνωσθούν
εδώ αυτά τα Παραρτήματα; Θα ήθελα να μάθω τούτο από
τον Έντιμον Πρόεδρον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεδομένου ότι από ό,τι βλέπω εις την Έκθεσιν υπάρχει
περιγραφή των τροποποιήσεων αι οποίαι έγιναν δεκτάς από
τες διάφορες Επιτροπές, τελικώς πιστεύω ότι δεν υπάρχει
λόγος να αναγνωσθούν τα κείμενα τα οποία είναι συνημμένα
εις την Έκθεσιν.

A.M. ΜΠΕΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εάν δεν υπήρχεν η περιγραφή των τροποποιήσεων, τότε θα ήτο ανάγκη τα Παραρτήματα αυτά να αναγνωσθούν εις την Βουλήν.

A.M. ΜΠΕΡΜΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Αι τροποποιήσεις αι εμφανίζονται εις τα Παραρτήματα έχουν επενεχθή εις τα νομοσχέδια, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η Έκθεσις αναγνωσθή εις την Ελληνικήν.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ.

Παρόντες:

Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερογλου, Πρόεδρος
Ραματάν Τζεμίλ
Δρ. Χασάν Γκιουβενέρ
Στέλιος Μιχαηλίδης
Εζεκίας Παπακωσάνου
Γεώργιος Σάντης
Πέτρος Στυλιανού
Παναγιώτης Τουμαζής
Γεώργιος Τζιρκώτης
Ιωσήφ Γιαμάκης

Η Επιτροπή εξήτασεν εις αριθμόν συνεδριάσεων αυτής τα ακόλουθα Νομοσχέδια:

- (α) Τον περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκεις Πλοίων) Νόμον του 1963.
- (β) Τον περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Φορολογικά Διατάξεις) Νόμον του 1963.
- (γ) Τον περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναυτικοί) Νόμον του 1963.

Η Επιτροπή συνεκρότησεν την επί των ανωτέρω Νομοσχεδίων τελικήν συνεδρίασιν αυτής την 27ην Μαΐου 1963 και ενέκρινε την παρούσαν Έκθεσιν.

Τα τρία ως άνω Νομοσχέδια κατετέθησαν εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων υπό του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, συμφώνως δε της κρατούσης διαδικασίας παρεπέμφθησαν εις την παρούσαν Επιτροπήν. Συμφώνως οδηγίων του Προέδρου της Βουλής, η παρούσα Επιτροπή, αφού κατά πρώτον εμελέτησε και τα τρία ως άνω Νομοσχέδια, παρέπεμψε τα περί φορολογίας και νηολογήσεως πλοίων Νομοσχέδια εις την Επιτροπήν Οικονομικών. Το σχετικόν με την υπηρεσίαν πληρωμάτων Νομοσχέδιον παρεπέμφθη εις την Επιτροπήν επί Εργατικών Ζητημάτων.

Το Νομοσχέδιον το αφορών εις την νηολόγησιν πλοίων εξητάσθη επίσης και υπό της Νομικής Επιτροπής.

Άπασαι αι ανωτέρω Επιτροπαί εξήτασαν τα εις αυτά υποβληθέντα Νομοσχέδια και ακολούθως υπέβαλαν έκθεσιν εις την παρούσαν Επιτροπήν.

Κατά τον καταρτισμόν της Εκθέσεως ταύτης, η παρούσα Επιτροπή εβασίσθη ουχι μόνον επί των ιδίων αυτής πορισμάτων, αλλά και επί των εισηγήσεων των Επιτροπών επί Οικονομικών, Νομικών και Εργατικών Ζητημάτων.

Η Έκθεσις διαιρείται εις τρία μέρη έκαστον των οποίων επιλαμβάνεται ενός των προμνησθέντων Νομοσχεδίων. Άπασαι αι Επιτροπαί είχαν την ευκαιρίαν να ακούσουν τας απόψεις του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, η δε Επιτροπή επί Εργατικών Ζητημάτων είχε την ευκαιρίαν να ακούσῃ τας απόψεις τόσο του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων όσον και του Υπουργού Εργασίας.

Η πολιτική ήτις φαίνεται να διέτη τα τρία προμνησθέντα Νομοσχέδια δύναται να συνοψισθή ως ακολούθως:

- (α) Να δημιουργηθή σημαίαν εθνικότητος ήτις θα δύναται να συναγωνίζεται ετέρας σημαίας εθνικότητος.

- (β) Να διαλάβη διατάξεις αίτινες θα επιφέρουν σημαντικήν αύξησιν του εθνικού εισοδήματος χωρίς τούτο να συνεπάγεται ταυτοχρόνως μεγάλην Κυβερνητικήν δαπάνην.

Καθίσταται εντελώς σαφές ότι ουδέποτε υπήρξε πρόθεσις εκ μέρους της Κυβερνήσεως να επιβάλλη εις Κυπρίους πλοιοκτήτας την υποχρέωσιν όπως νηολογήσουν τα πλοία των υπό την Κυπριακήν σημαίαν. Είναι εξ ίσου σαφές ότι δεν προβλέπεται ότι τα εκ της Ναυτιλίας άμεσα κέρδη θα είναι ουσιώδη. Αναμένεται, εν τούτοις, ότι η έμμεσος επίπτωσις επί του εθνικού εισοδήματος διά της αναπτύξεως της ναυτιλιακής βιομηχανίας διά της ενθαρρύνσεως της νηολογήσεως πλοίων, ως προβλέπεται εις τα υπό συζήτησιν Νομοσχέδια, θα είναι σημαντική.

ΠΡΩΤΟΝ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκεις Πλοίων) Νόμος του 1963

Η Επιτροπή εισηγείται:

- (α) Επέκτασιν της εφαρμογής της παραγράφου (α) του άρθρου 5, ώστε να περιλαμβάνη, πλην των πολιτών της Δημοκρατίας, και Κυπριακής καταγωγής πρόσωπα.
- (β) Τροποποίησιν της παραγράφου (γ) του ίδιου άρθρου ούτως ώστε να περιορίζεται η εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής εις νομικά πρόσωπα ελεγχόμενα υπό προσώπων Κυπριακής καταγωγής ή πολιτών της Δημοκρατίας.
- (γ) Καταχώρησιν νέου Πίνακος εις το Τρίτον Παράρτημα του Νομοσχεδίου ορίζοντος τα πληρωτέα τέλη επί τη αρχική εν τω νηολογίω εγγραφή και επί τη επανεγγραφή επιβατικών πλοίων. Οι εν τούτω περιληφθέντες συντελεσταί τελών δέον να είναι διπλάσιοι των εν τη πρώτη παραγράφου του ίδιου Παραρτήματος διαλαμβανόμενων τελών.
- (δ) Καταχώρισιν ετέρου Πίνακος εις το ίδιον Παράρτημα ορίζοντος τα πληρωτέα τέλη διά την μεταβίβασιν και/ή υποθήκεις μετοχών πλοίων.
- (ε) Εις την παράγραφον (3) — ΔΙΑΦΟΡΑ — του τρίτου Παραρτήματος εγένοντο αι ακόλουθοι τροποποιήσεις:

£ Μιλς

Διά κεκυρωμένον αντίγραφον των εν τω Νηολογίω επί τη νηολογήσει πλοίου καταχωρουμένων στοιχείων, ομού μετά κεκυρωμένης εκθέσεως δεικνυούσης την έκαστοτε πλοικτησίαν	5.000
Διά κεκυρωμένον αντίγραφον δηλώσεων, ή εγγράφων ων τα αντίγραφα γίνονται δυνάμει του Νόμου δεκτά ως αποδεικτικά στοιχεία	1.000
Διά κεκυρωμένην περίληψιν του νηολογίου £1 δι' έκαστον φύλλον εξ ενενήκοντα λέξεων ή μέρος των ενενήκοντα λέξεων	1.000
Διά την επίθεσιν της επισήμου σφραγίδος και υπογραφής εφ' οιουδήποτε εγγράφου μη αναφερομένου εν τω παρόντι Πίνακι, εν ω ουδεμία ετέρα πρόνοια γίνεται περί του εγγράφου τούτου	2.000
Δι' επιθεώρησιν των τόπων ενδιαιτήσεως ή ύπνου του πληρώματος:	
Δι' έκαστην επί του πλοίου επίσκεψιν	5.000
Λαμβανομένων υπ' όψιν των ακολούθων:	
Το συνολικόν ποσόν των καταβλητέων τελών δι' έκαστην επιθεώρησιν δεν θα υπερβαίνη τας £15 ανεξαρτήτως του αριθμού των επί μέρους επισκέψεων	

- Η Επιτροπή εισηγείται την καταχώρισιν νέας παραγράφου (γ) μετά την παράγραφον (β) του άρθρου 6(2) του Νομο-

σχεδίου ώστε όλοι αι φορτηγίδες, αλιευτικά πλοία (τράται) και αλιευτικά λέμβοι πλεύσονται ανά τους διαφόρους λιμένες της Κύπρου να εξαιρούνται της νηολογήσεως, ανεξαρτήτως της χωρητικότητος τούτων, καθότι αύται εμπιπουν εις τους περί Λέμβων Κανονισμούς.

Αι προτεινόμεναι τροποποιήσεις εμφανίζονται εις το συνημμένον τη παρούση εκθέσει παράρτημα «Α».

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Φορολογικά Διατάξεις) Νόμος του 1963

Η Επιτροπή Οικονομικών εισηγάται όπως το Νομοσχέδιον τροποποιηθή εις τρόπον ώστε παν πρόσωπον επενδύον χρήματα εις την Ναυτιλίαν να υπόκειται εις την αυτήν φορολογικήν πολιτικήν χωρίς να γίνεται οιαδήποτε διάκρισις μεταξύ προσώπων επενδύοντων χρήματα και έχοντων την συνήθη αυτών διαμονήν εν τη Δημοκρατία και των μη έχοντων την συνήθη αυτών διαμονήν εν τη Δημοκρατία. Εν άλλοις λόγοις, η Επιτροπή εισηγάται όπως αι διατάξεις αι αφορώσαι εις φορολογίαν διά πρόσωπα επενδύοντα χρήματα και μη έχοντα την διαμονήν αυτών εν τη Δημοκρατία επεκταθούν ώστε να καλύπτουν και πρόσωπα έχοντα την συνήθη αυτών διαμονήν εν τη Δημοκρατία. Η Επιτροπή παρεκάλεσε την Νομικήν Επιτροπήν όπως επιφέρη τας τροποποιήσεις ταύτας αίτινες περιέχονται εις το Παράρτημα «Β» της παρούσης Εκθέσεως.

Η Επιτροπή περαιτέρω εισηγάται όπως τροποποιηθή η επιφύλαξις του εδαφίου (1) του άρθρου 4 διά της εν αυτή ενθέσεως αμέσως μετά τας λέξεις «Νοείται ότι οσάκις πλοίων τι είναι προσωρισμένον εν» (εν τη πρώτη γραμμή) των λέξεων «τη Κυπριακή Δημοκρατία ή μη» και διά της ενθέσεως αμέσως μετά την λέξιν «πιστοποιητικού» (εν τη έκτῃ γραμμῇ) των λέξεων «είτε της αρμοδίας λιμενικής αρχῆς της Δημοκρατίας είτε».

Η Επιτροπή εισηγάται ωσαύτως όπως το εκ 500 μιλς μηνιαίον τέλος δι' έν έκαστον μέλος του πληρώματος Κυπριακού πλοίου, όπερ δεν είναι πολίτης της Δημοκρατίας, αυξηθῆ εις 1.000 μιλς.

Τελικώς η Επιτροπή εισηγάται την αύξησιν των συντελεστών του υπό Κυπριακών πλοίων πληρωτέου ετησίου φόρου επί της χωρητικότητος ως ακολούθως:

- (α) από 50 μιλς εις 75 μιλς
- (β) από 75 μιλς εις 100 μιλς
- (γ) από 100 μιλς εις 125 μιλς
- (δ) από 125 μιλς εις 150 μιλς
- (ε) από 150 μιλς εις 200 μιλς

ΤΡΙΤΟΝ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναυτικοί) Νόμος του 1963

Το Νομοσχέδιον το τιτλοφορούμενον «Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναυτικοί) Νόμος του 1963» εξητάσθη και υπό της Επιτροπῆς επί Εργατικών Ζητημάτων ήτις προέβη εις τας ακολούθους εισηγήσεις προς τας οποίας η παρούσα Επιτροπή συμφωνεί πλήρως.

(α) Να γίνῃ τροποποίησις ούτως ώστε το καθήκον της επιθεωρήσεως και εποπτείας των όρων υπηρεσίας, περιλαμβανομένων των μισθών των ναυτικών και των όρων υπηρεσίας μαθητευομένων, να ανατεθῆ εις το Υπουργεῖον Εργασίας αντί εις το Υπουργεῖον Συγκοινωνιῶν και Ἐργων. Οι λόγοι επί των οποίων βασίζονται αι εισηγήσεις αύται είναι εν συντομίᾳ οι εξής:

(i) Διότι το Υπουργεῖον Εργασίας κέκτηται πείραν περί τα τοιαύτα θέματα, εν πάσῃ δε περιπτώσει, όσον αφορά τους μαθητευομένους, κέκτηται τοιαύτας εξουσίας δυνάμει της κειμένης νομοθεσίας.

(ii) Διότι θα επιτευχθῆ καλύτερα ομοιομορφία εάν εις το ίδιον Υπουργεῖον το οποίον είναι υπεύθυνον διά τους όρους εργασίας ανατεθούν και θέματα αφορώντα εις την υπηρεσίαν πληρωμάτων, παρά εάν τα θέματα ταύτα ανατεθούν εις έτερον Υπουργεῖον.

(β) Διά τους ίδιους ως άνω εκτιθεμένους λόγους η Επιτροπή εισηγάται όπως η εξέτασις παραπόνων και διαφορών δυνάμει του άρθρου 69 του Νόμου ανατεθῆ εις το Υπουργεῖον Εργασίας.

(γ) Η Επιτροπή εξήτασε προσεκτικώς κατά πόσον επιβάλλεται να τροποποιηθῆ το άρθρον 3(3) διά της ενθέσεως εν τῷ Νόμῳ ορισμοῦ περί των καθηκόντων των ναυτικών. Η επιτροπή όμως κατέληξεν εις το συμπέρασμα ότι δεν θα ήτο πρακτικῶς δυνατός ο καθορισμός των καθηκόντων των ναυτικών εν τῷ Νόμῳ, και ότι τοιοῦτος ορισμός δεν θα επέτρεπεν ελαστικότητα εις την σύναψιν συμβάσεων εργασίας μεταξύ ναυτικών και πλοιοκτητῶν. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εισηγάται όπως το άρθρον 3(3) τροποποιηθῆ κατά τρόπον καθιστώντα απαραίτητον προϋπόθεσιν όπως εις πάσαν σύμβασιν μεταξύ ναυτικών και εργοδοτῶν καθορίζωνται σαφώς τα καθήκοντα των ναυτικών.

(δ) Η Επιτροπή εξήτασε προσεκτικώς κατά πόσον αι εν τῷ Νομοσχεδίῳ περιεχόμεναι διατάξεις είναι επαρκεῖς διά την προστασίαν νεαρῶν προσώπων εργοδοτουμένων επί πλοίων ως μαθητευομένων. Η Επιτροπή εὔρεν ότι υπάρχει περιθώριον βελτιώσεως του Νόμου από της πλευράς και, ως εκ τούτου, εισηγήθη όπως το μέρος τούτο του Νόμου τροποποιηθῆ κατά το πρότυπον του περί Εμπορικής Ναυτιλίας Νόμου της Ομοσπόδου Γερμανικῆς Δημοκρατίας, και ιδιαιτέρως προς την τετάρτην υποδιαίρεσιν του εν λόγω Νόμου περί μεγαλύτερας προστασίας των νεαρῶν προσώπων. Κατά την τροποποίησιν του Νομοσχεδίου η Επιτροπή εισηγάται ότι είναι ανάγκη να ληφθῆ υπ' όψιν η υφισταμένη Νομοθεσία δυνάμει του περί Παιδίων και Νεαρῶν Προσώπων Νόμου Κεφ. 178.

(ε) Η Επιτροπή εισηγάται όπως το άρθρον 51 τροποποιηθῆ ούτως ώστε ο ορισμός του πληρώματος να μη περιλαμβάνῃ τον πλοίαρχον. Εν άλλοις λόγοις, η άποψις της Επιτροπῆς είναι ότι πρέπει να υπάρχῃ χωριστός ορισμός του όρου «πλοίαρχος» και ότι ο όρος «πλήρωμα» δέον να περιλαμβάνῃ αξιωματικούς και ναυτικούς.

(στ) Η Επιτροπή εξήτασεν ωσαύτως το ζήτημα εάν οι ναυτικοί, πλην των διαβατηρίων αυτών, δέον να είναι εφωδιασμένοι και δι' ειδικῶν ταυτοτήτων. Η Επιτροπή εισηγάται όπως περιληφθῆ εν τῷ Νόμῳ διάταξις διαλαμβάνουσα την έκδοσιν ειδικῶν ταυτοτήτων και όπως το μέρος τούτο του Νόμου τροποποιηθῆ κατά το πρότυπον του Ἄρθρου 11 του περί Ναυτικῶν Νόμου της Νορβηγίας, ημερομηνίας 17ης Ιουλίου 1953, παράγραφος 128.

(ζ) Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι τα άρθρα 7, 8 και 9 του Νόμου δέον να τροποποιηθούν διά της ενσωματώσεως ωρισμένων διατάξεων σχετικῶς με την νομικήν θέσιν των μαθητευομένων, των όρων υπηρεσίας αυτών κλπ. κατά το πρότυπον της Συμβάσεως υπ' αρ. 7 του 1920, 15 του 1921 και 22 του 1926 του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας.

(η) Αναφορικώς προς το άρθρον 10 του Νόμου το οποίον ασχολείται με τας διατάξεις τας αφορώσας εις τους όρους υπηρεσίας και τας ευθύνas του πλοίαρχου, η Επιτροπή εισηγάται όπως αύται τύχουν επεξεργασίας και επεκταθούν, και όπως τροποποιηθούν κατά το πρότυπον του περί Ναυτικῶν Νόμου της Νορβηγίας, ημερομηνίας 17ης Ιουλίου 1953, παράγραφος 128.

(θ) Άρθρον 11 του Νόμου

Η Επιτροπή εισηγείται όπως το άρθρον τούτο τροποποιηθή εις τρόπον ώστε ωρισμένον ποσοστόν του πληρώματος να αποτελείται εκ πολιτών της Δημοκρατίας. Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το ποσοστόν τούτο δέον να είναι 50%, αλλ' εν όψει του γεγονότος ότι δεν θα είναι δυνατή η άμεσος εξεύρεσις πεπειραμένου πληρώματος αποτελούμενου από πολίτας της Δημοκρατίας, η Επιτροπή εισηγείται όπως διά περίοδον πέντε ετών δίδεται από καιρού εις καιρόν εξουσία εις το Υπουργικόν Συμβούλιον να καθορίζη το κατώτερον ποσοστόν. Ο λόγος της εισηγήσεως αυτής είναι η επιβολή υποχρεώσεως εις πρόσωπα άτινα θα νηολογήσουν τα πλοία των εν Κύπρω να προβούν εις διευθετήσεις διά την εκπαίδευσιν Κυπρίων ως ναυτικών εντός της υπό της παρούσης τροποποιήσεως προβλεπομένης περιόδου των πέντε ετών. Εν τω μεταξύ η τροποποίησης προσφέρει το πλεονέκτημα ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να μειώση το προτεινόμενον ποσοστόν συμφώνως προς την δυνατότητα της προσφοράς πολιτών της Δημοκρατίας ως μελών πληρωμάτων. Διά τους σκοπούς του παρόντος άρθρου η Επιτροπή εισηγείται όπως ο όρος «πλήρωμα» περιλάβη μαθητευομένους και δοκίμους αξιωματικούς. Όσον αφορά τους δοκίμους αξιωματικούς η Επιτροπή εισηγείται όπως γίνη τροποποίησης του νόμου υποχρεώνουσα την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όπως εκδώση κανονισμούς σχετιζομένους με την νομικήν θέσιν, την εκπαίδευσιν και τα προσόντα των δοκίμων αξιωματικών.

(ι) Άρθρα 38 και 59

Η Επιτροπή εισηγείται όπως τα άρθρα 38 και 59 συνταχθούν εκ νέου και βελτιωθούν ούτως ώστε να περιλάβουν διάταξιν δι' ιατρικήν παρακολούθησιν ναυτικών παραμενόντων εκτός του πλοίου. Τούτο όμως δύναται ήδη να καλυφθή διά των άρθρων ως ταύτα συνετάχθησαν, η δε Επιτροπή προτού προβή εις την σύνταξιν τούτων παρεκάλεσε τον Γενικόν Εισαγγελέα όπως εξετάσθ το ζήτημα και, εάν ούτοι δεν καλύπτονται πλήρως, να προβή εις τας αναγκαίας τροποποιήσεις. Η Επιτροπή εισηγείται όπως τα άρθρα 65 και 66 εξετασθούν υπό του Γενικού Εισαγγελέως διά να εξακριβωθή εάν η υπό των εν λόγω άρθρων προβλεπομένη παλινδότησις ναυτικών καλύπτη όλας τας περιπτώσεις.

(κ) Αναφορικώς προς το άρθρον 69 του Νόμου, η Επιτροπή εισηγείται τα ακόλουθα:

(i) Όπως το άρθρον 69 διασκευασθή αναφορικώς προς τα επί μέρους παράπονα ναυτικών ή διαφοράς κατά το πρότυπον της παραγράφου 43 του περί Ναυτικών Νόμου της Νορβηγίας, ημερομηνίας 17ης Ιουλίου 1953.

(ii) Όσον αφορά όμως παράπονα κατά επιβαλλομένων πειθαρχικών ποινών, ο Νόμος δέον να επανεξετασθή και, εν ανάγκη, να τροποποιηθή κατά το πρότυπον των παραγράφων 63 έως 70, περιλαμβανομένων, του ως άνω αναφερομένου Νορβηγικού Νόμου.

(iii) Όσον αφορά το Μέρος 13 δέον να περιληφθή εν τω νόμω διάταξις ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον θα εκδώση κανονισμούς αναφορικώς προς τας ώρας εργασίας του πληρώματος.

(iv) Ως προς την σύνθεσιν του πληρώματος το άρθρον 100(1)(2)(γ) δέον να τροποποιηθή ούτως ώστε το Υπουργικόν Συμβούλιον να υποχρεούται να εκδώση κανονισμούς ρυθμίζοντας την σύνθεσιν και το μέγεθος του πληρώματος αναφορικώς προς διαφόρους κατηγορίας πλοίων.

(v) Το ζήτημα των αδειών μετά πληρωμής, αργιών κλπ. να ρυθμισθή διά κανονισμών τους οποίους

η Κυβέρνησις θα υποχρεούται να εκδώση υπό την αυτήν υποεπικεφαλίδα ή επικεφαλίδα ως οι κανονισμοί οι αφορώντες εις τους όρους υπηρεσίας.

Ο Γενικός Εισαγγελεύς παρεκλήθη όπως προβή εις την σύνταξιν των αναγκαίων τροποποιήσεων επί τη βάσει των προμνησθεισών εισηγήσεων, αι τροποποιήσεις δε αύται εμφανίζονται εις το Παράρτημα «Γ» της παρούσης εκθέσεως.

Η Επιτροπή εισηγείται όπως τα ως άνω Νομοσχέδια ψηφισθούν εις νόμον μετά των τροποποιήσεων των προτεινομένων υπό των διαφόρων Επιτροπών αίτινες εξήτασαν τα Νομοσχέδια.

ΠΡΩΤΟΝ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α» — ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Να απαλειφθή το άρθρον 5 του Μέρους ΙΙΙ — ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΠΛΟΙΑ και να αντικατασταθή διά του ακόλουθου:

Κυπριακόν 5.—(1) Ουδέν πλοίον θεωρείται Κυπριακόν πλοίον, εκτός εάν πλέον του ημίσεος των επί του πλοίου μεριδίων ανήκη κατά κυριότητα:

- (α) Εις Κύπριον
- (β) εις νομικόν πρόσωπον όπερ συνέστη και λειτουργεί συμφώνως τοις νόμοις της Δημοκρατίας, έχει δε την έδραν αυτού εν τη Δημοκρατία ή
- (γ) εις νομικόν πρόσωπον συσταθέν εκτός της Δημοκρατίας και ελεγχόμενον υπό Κυπρίων, εις την περίπτωσιν όμως ταύτην μόνον κατόπιν ειδικής εξουσιοδοτήσεως παρεχομένης υπό του Υπουργικού Συμβουλίου.

(2) Διά τους σκοπούς του εδαφίου (1):

«Κύριος σημαίνει:

- (α) Πρόσωπον όπερ προ της 16ης Αυγούστου 1960 κατέστη Βρεττανός πολίτης δυνάμει των διατάξεων των περί Προσαρτήσεως της Κύπρου Διαταγμάτων εν Συμβουλία του 1914 έως 1943, ή κατέστη πολίτης της Δημοκρατίας μετά την 16ην Αυγούστου, 1960 ή
- (β) πρόσωπον Κυπριακής καταγωγής, ήτοι πρόσωπον καταγόμενον εξ αρρενογονίας εκ προσώπου συνήθως διαμένοντος εν τη Νήσω της Κύπρου ή
- (γ) πρόσωπον καταγόμενον εξ αρρενογονίας εκ των αναφερομένων εν παραγράφω (α) ή (β) προσώπων.

Να απαλειφθή η παράγραφος (β) του εδαφίου (2) του των Βάσεων, και να αντικατασταθή διά της ακόλουθου:

- «(β) «(β) πλοία άνευ ανοικτού ή μερικού καταστρώματος, άτινα χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς εις την αλιείαν, ως φορτηγίδες, ή εις εκμετάλλευσιν παρά τας ακτάς της Δημοκρατίας ή των Κυριάρχων Περιχώων ή εντός καθορισθησομένων θαλασσίων ζωνών από των ακτών τούτων».

ZΛ

Άρθρον 63

Εις το Τουρκικόν κείμενον μετά τας λέξεις «και η υπολογισθείσα χωρητικότης αυτού θα προστίθεται εις την» να προστεθή η λέξις «καθαράν».

ΤΡΙΤΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Εις το τρίτον Παράρτημα άμέσως μετά την επικεφαλίδα «(1) — ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΚΑΤΑΒΛΗΤΕΩΝ ΤΕΛΩΝ ΕΠΙ ΤΗ ΑΡΧΙΚΗ ΕΝ ΤΩ ΝΗΟΛΟΓΙΩ ΕΓΓΡΑΦΗ, ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗ ΕΠΑΝΕΓΓΡΑΦΗ» να προστεθούν τα ακόλουθα:

«(α) Παντός πλοίου πλην των επιβατικών».

Άμέσως μετά την ογδόην γραμμήν του Ελληνικού κειμένου και εβδόμην γραμμήν του Τουρκικού κειμένου του Τρίτου Παραρτήματος να προστεθούν τα ακόλουθα:

«(β) Επί επιβατικών πλοίων καταβάλλονται τα διπλάσια των ανωτέρω τελών».

Εις το μέρος (2) του Τρίτου Παραρτήματος «ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΚΑΤΑΒΛΗΤΕΩΝ ΤΕΛΩΝ ΕΠΙ ΤΗ ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞ ΕΤΕΡΑΣ ΝΟΜΙΜΟΥ ΑΙΤΙΑΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ

κλπ.» αμέσως μετά την ογδόην γραμμήν του Ελληνικού κειμένου και την εβδόμη γραμμήν του Τουρκικού κειμένου να προστεθούν τα ακόλουθα:

«Νοείται ότι οσάκις η συμβατική ή εξ ετέρας νομίμου αιτίας μεταβίβασις, η εκ νέου νηολόγησις, η συναφίς υποθήκης και η μεταβίβασις αυτής αναφέρεται εις μερίδιον πλοίου, τα καταβλητέα τέλη θα είναι ίσα προς ποσόν έχον τον αυτόν λόγον έναντι του ολικού των ανωτέρω τελών ως και το ειρημένον μερίδιον έναντι του όλου αριθμού μεριδίων επί του πλοίου.»

Η παράγραφος (3).—ΔΙΑΦΟΡΑ του τρίτου Παραρτήματος δέον να τροποποιηθῆ ως ακολούθως:

α(3).—ΔΙΑΦΟΡΑ

	£ Μιλς
Εξέτασις Νηολογίου	1.000
Διά κεκρωμένον αντίγραφον των εν τω Νηολογίω επί τη νηολογήσει πλοίου καταχωρουμένων στοιχείων, ομού μετά κεκρωμένης εκθέσεως δεικνυούσης την εκάστοτε πλοιοκτησίαν	5.000
Διά κεκρωμένον αντίγραφον δηλώσεων ή εγγράφων των εν τω αντίγραφο γίνονται δυνάμει του Νόμου δεκτά ως απαδεικτικά στοιχεία	1.000
Διά κεκρωμένην περιλήψιν του Νηολογίου £1, δι' εκάστον φύλλον εξ ενενήκοντα λέξεων ή μέρος των ενενήκοντα λέξεων	1.000
'Αδεια διά πλοίων	10.000
Μεταβολή εν τω Νηολογίω του εξαρτισμού ή της χωρητικότητος	10.000
Διά την επίθεσιν της επισήμου σφραγίδος και υπογραφής εφ' οιουδήποτε εγγράφου μη αναφερομένου εν τω παρόντι Πίνακι, εν ουδεμίᾳ ετέρα πρόνοια γίνεται περί του εγγράφου τούτου	2.000
Διά καταμέτρησιν της χωρητικότητος παντός πλοίου πλην των επιβατικών ως κατωτέρω:	
Εάν δεν υπερβαίνη τους 50 κόρους ολικής χωρητικότητος	5.000
Εάν υπερβαίνη τους 50 ουχί όμως τους 1,000 κόρους ολικής χωρητικότητος	30.000
Εάν υπερβαίνη τους 1,000 ουχί όμως τους 2,000 κόρους ολικής χωρητικότητος	60.000
Εάν υπερβαίνη τους 2,000 ουχί όμως τους 3,000 κόρους ολικής χωρητικότητος	90.000
Εάν υπερβαίνη τους 3,000 ουχί όμως τους 4,000 κόρους ολικής χωρητικότητος	120.000
Εάν υπερβαίνη τους 4,000 ουχί όμως τους 5,000 κόρους ολικής χωρητικότητος	150.000

και ούτω καθ' εξής του ποσού αυξανόμενου κατά £3.000 μιλς διά κάθε 100 επί πλέον κόρους, ή κλάσμα των 100 επί πλέον κόρων.

Διά καταμέτρησιν της χωρητικότητος επιβατικών πλοίων καταβάλλονται τα διπλάσια των ανωτέρω τελών.

Τα ανωτέρω τέλη δεν καταβάλλονται αναφορικώς προς σκάφη μη υπερβαίνοντα τους 30 κόρους ολικής χωρητικότητος και χρησιμοποιούμενα αποκλειστικώς εις την αλιείαν.

Δι' επιθεώρησιν των τόπων ενδιαιτήσεως ή ύπνου του πληρώματος:

Δι' εκάστην επί του πλοίου επίσκεψιν 5.000

Λαμβανομένων υπ' όψιν των ακολούθων:

Το συνολικό ποσόν των καταβλητέων τελών δι' εκάστην επιθεώρησιν δεν θα υπερβαίνη τας £15 ανεξαρτήτως του αριθμού των επί μέρους επισκέψεων.

Δι' επιθεώρησιν των φώτων πορείας και των σημάτων ομίχλης:

Δι' εκάστην επί του πλοίου επίσκεψιν γενομένην τη αιτήσει του πλοιοκτήτου και δι' εκάστην επίσκεψιν γενομένην εις περιπτώσεις καθ' ας τα φώτα και οι εγκαταστάσεις ευρίσκονται ελάττωματικά 15.000

Νοείται ότι το συνολικόν ποσόν των καταβλητέων τελών δι' εκάστην τοιαύτην επιθεώρησιν δεν θα υπερβαίνη τας £45 ανεξαρτήτως του αριθμού των επί μέρους επισκέψεων.

Δι' επιθεώρησιν της σημάσεως πλοίου:

Δι' εκάστην επί του πλοίου επίσκεψιν γενομένην τη αιτήσει του πλοιοκτήτου, και δι' εκάστην επίσκεψιν γενομένην εις περιπτώσεις καθ' ας αι οικείαι διατάξεις του παρόντος Νόμου δεν έχουν τηρηθῆ:

από 100κ. — 1,000 κ.ολ.χ. 20.000
από 1,000 κ. — 4,000 κ.ολ.χ. 40.000
από 4,000 κ. — και άνω 60.000

Διά τους σκοπούς του παρόντος Παραρτήματος «επιβατικών πλοίων» κέκτηται την έννοιαν ην απέδωκεν εις τον όρον τούτον το άρθρον 2(1) ατου περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναυτικοί) Νόμου του 1963».

ΜΕΡΟΣ ΙΙ — ΠΙΝΑΞ Β

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΝ ΝΟΜΟΣ ΠΡΟΝΟΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΠΛΟΙΩΝ ΝΗΟΛΟΓΗΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΠΕΡΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΤΕΡΩΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΩΝ ΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΑ ΑΤΙΝΑ ΚΕΚΤΗΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΙΑΥΤΑ ΠΛΟΙΑ Ή ΕΧΟΥΣΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΕΝ ΑΥΤΟΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΤΕΡΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ.

Συνοπτικός τίτλος. 1. Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Φορολογικαί Διατάξεις) Νόμος του 1963.

Ερμηνεία. 2.—(1) Εν τω παρόντι Νόμω, εκτός εάν άλλως προκύπη εκ του κειμένου:

«πιστοποιητικόν νηολόγησις» σημαίνει το πιστοποιητικόν νηολογήσεως Κυπριακού πλοίου, όπερ εκδίδεται δυνάμει των διατάξεων του περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκευσις Πλοίων) Νόμου του 1963.

«Κυπριακόν πλοίον» σημαίνει πλοίον όπερ δύναται να νηολογηθῆ εν τη Δημοκρατία δυνάμει των διατάξεων του περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκευσις Πλοίων) Νόμου του 1963, και όπερ τω όντι νηολογήθη δυνάμει αυτού:

«νομικόν πρόσωπον» κέκτηται την έννοιαν ην απέδωκεν εις τον τοιοούτον όρον αι παράγραφοι (β) και (γ) του άρθρου 5 του περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκευσις Πλοίων) Νόμου του 1963.

«πλοιοκτήτης» σημαίνει τον ιδιοκτήτην μεριδίου τινός Κυπριακού πλοίου.

«φόρος επί της χωρητικότητος» σημαίνει τον δυνάμει του άρθρου 4 επιβαλλόμενον φόρον.

(2) Οι εν τω παρόντι Νόμω μη άλλως καθοριζόμενοι όροι κέκτηνται, εκτός εάν άλλως προκύπη εκ του κειμένου, την έννοιαν ην απέδωκεν εις τους τοιούτους όρους ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκευσις Πλοίων) Νόμος του 1963, και

ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναυτικοί) Νόμος του 1963.

Απαλλαγή από του φόρου εισοδήματος.

3. Ανεξαρτήτως οιασδήποτε διατάξεως διαλαμβανομένης εν τω περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμω, η εν οιοδήποτε ετέρω Νόμω, τροποποιούντι ή αντικαθιστών τούτον, ουδείς φόρος θα επιβάλληται ή εισπράττηται, διά περίοδον δέκα ετών από της ημερομηνίας της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου, επί του εισοδήματος όπερ κτάται ο πλοιοκτήτης Κυπριακού πλοίου εκ της εκμεταλλεύσεως του τοιούτου πλοίου, οσάκις δε ο πλοιοκτήτης είναι νομικόν πρόσωπον ουδείς φόρος θα επιβάλληται και εισπράττηται επί του καταβαλλομένου εις τους μετόχους, ή τα μέλη του τοιούτου νομικού προσώπου, μερίσματος εκ κερδών πραγματοποιηθέντων εκ της εκμεταλλεύσεως του πλοίου, ή εκ του μεριδίου του νομικού προσώπου επί των κερδών των πραγματοποιηθέντων υπό του τοιούτου πλοίου.

Νοείται ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται, μετά την πάροδον δέκα ετών από της ημερομηνίας της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου, δι' αποφάσεως αυτού δημοσιευομένης εις την Επίσημον Εφημερίδα της Δημοκρατίας, να παρατείνη την τοιαύτην απαλλαγήν διά τοιαύτην περίοδον και υπό τοιούτους όρους και περιορισμούς οιοι ήθελον προβλεφθή εν τη αποφάσει ταύτη.

Φόρος επί της χωρητικότητας

4.—(1) Επί παντός Κυπριακού πλοίου επιβάλλεται και εισπράττεται ετήσιος φόρος (εν τω παρόντι Νόμω καλούμενος «φόρος επί της χωρητικότητας») βάσει των εν τω Πίνακι εκτειθειμένων συντελεστών και συμφώνως τοις εν τω τοιούτω Πίνακι διαλαμβανομέναις διατάξεσι:

Πίναξ.

Νοείται ότι οσάκις πλοίον τι είναι προσωρισμένον είτε εν τη Δημοκρατία είτε εν τινι χώρα μεθ' ης η Δημοκρατία έχει καθιδρύσει διπλωματικές σχέσεις, διά περίοδον υπερβαίνουσαν τους τρεις συναπτούς μήνας εν ενί έτει, ο φόρος επί της χωρητικότητας θα μειούται αναλόγως της περιόδου καθ' ην το πλοίον ετέλει ούτω εν απραξία, επί τη προσαγωγή πιστοποιητικού είτε της αρμοδίας λιμενικής αρχής της Δημοκρατίας είτε του προξενικού υπαλλήλου της Δημοκρατίας εν τη τοιαύτη χώρα, ή, μη υπάρχοντος τοιούτου προξενικού υπαλλήλου, επί τη προσαγωγή πιστοποιητικού της αρμοδίας λιμενικής αρχής της οικείας χώρας, βεβαιούντος ότι το πλοίον ετέλει ούτω εν απραξία:

Νοείται περαιτέρω ότι επί τη αρχική εν τω νηολογίω εγγραφή πλοίου τινός ο επί τη νηολογήσει πληρωτέος φόρος επί της χωρητικότητας επιβάλλεται αναφορικώς προς το μη εκπνεύσαν χρονικόν διάστημα του έτους εν ω γένετο η νηολογήσει, το δε πιστοποιητικόν νηολογήσεως δεν εκδίδεται μέχρις ου καταβληθή ο επί της χωρητικότητας φόρος.

(2) Ο φόρος επί της χωρητικότητας επιβάλλεται υπό του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, και καταβάλλεται εις το ρηθέν Τμήμα προκαταβολικώς ανά διαστήματα των έξ μηνών εν εκάστω έτει υπό του πλοιοκτήτου ή του εν τη Δημοκρατία αντιπροσώπου αυτού.

(3) Εάν ο φόρος χωρητικότητας δεν καταβληθή εντός του καθωρισμένου χρόνου, η εισ-

πραξίς αυτού χωρεί δυνάμει των διατάξεων του 31 του 1962. περί Εισπραξεων Φόρων Νόμου.

Ετήσια τέλη αναφορικώς προς μέλη του πλωρώματος.

5.—(1) Δι' έν έκαστον μέλος του πληρώματος Κυπριακού πλοίου όπερ δεν είναι πολίτης της Δημοκρατίας καταβάλλεται μηνιαίον τέλος μιας λίρας.

(2) Το τοιούτον τέλος καταβάλλεται υπό του πλοιοκτήτου ή του εν τη Δημοκρατία αντιπροσώπου αυτού, εις καθωρισμένας ημερομηνίας και εν τω καθωρισμένω τρόπω.

(3) Τα τέλη ων η καταβολή κατέστη υπερήμερος εισπράττονται ως εάν ήσαν φόροι, δυνάμει των διατάξεων του περί Εισπραξεων Φόρων Νόμου.

31 του 1962.

Κανονισμοί.

6.—(1) Το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να εκδώση Κανονισμούς δημοσιευομένους εν τη Επίσημω Εφημερίδι της Δημοκρατίας διά την καλύτεραν εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος Νόμου.

(2) Άνευ επηρεασμού της γενικότητος του εδαφίου (1) οι τοιούτοι Κανονισμοί δύνανται να προνοώσι περί απάντων ή περί τινων των ακολούθων ζητημάτων:

- (α) Περί του καθορισμού παντός ζητήματος όπερ δυνάμει του παρόντος Νόμου χρήζει, ή είναι δεκτικόν καθορισμού.
- (β) περί εντύπων, βιβλίων και ετέρων εγγράφων άτινα δέον να τηρώνται διά τους σκοπούς του παρόντος Νόμου.

ΠΙΝΑΞ

(Άρθρον 4(1))

- (α) Οσάκις η ολική χωρητικότης πλοίου δεν υπερβαίνει τους 2000 κόρους.
- (β) Οσάκις η ολική χωρητικότης πλοίου υπερβαίνει τους 2000, ουχι όμως τους 4000, κόρους. Διά τους πρώτους 2000 κόρους ολικής χωρητικότητας ως εν (α) δι' έκαστον δε τοιούτον κόρον πέραν των 2000, 100 μιλς.
- (γ) Οσάκις η ολική χωρητικότης πλοίου υπερβαίνει τους 4000, ουχι όμως τους 7000, κόρους. Διά τους πρώτους 4000 κόρους ολικής χωρητικότητας ως εν (β) δι' έκαστον δε τοιούτον κόρον πέραν των 4,000 και μέχρι των 7,000 κόρων, 125 μιλς.
- (δ) Οσάκις η ολική χωρητικότης πλοίου υπερβαίνει τους 7000, ουχι όμως τους 10000, κόρους. Διά τους πρώτους 7000 κόρους ολικής χωρητικότητας ως εν (γ) δι' έκαστον δε τοιούτον κόρον πέραν των 7,000 και μέχρι των 10,000 κόρων, 150 μιλς.
- (ε) Οσάκις η ολική χωρητικότης πλοίου υπερβαίνει τους 10000 κόρους. Διά τους πρώτους 10000 κόρους ολικής χωρητικότητας ως εν (δ) δι' έκαστον δε τοιούτον κόρον πέραν των 10000 κόρων, 200 μιλς.

2. Οσάκις εν τη πρώτη παραγράφω του Πίνακος αναφέρονται οι όροι «ολική χωρητικότης» και «κόρος ολικής χωρητικότητας» ούτοι θα ερμηνεύωνται ως αναφερόμενοι εις την ολικήν χωρητικότητα ή εις τους κόρους ολικής χωρητικότητας ως εμφανίζεται εν τω πιστοποιητικώ νηολογήσεως πλοίου.

ΤΡΙΤΟΝ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Γ» — ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ
ΜΕΡΟΣ ΙΙ.—ΠΛΟΙΑΡΧΟΙ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΟΙ

Αμέσως μετά το εδάφιο (2) του άρθρου 3 να προστεθή το ακόλουθον εδάφιο (3), του παλαιού εδαφίου (3) καθισταμένου εδαφίου (4).

«3(3) Εάν ο πλοίαρχος αποθάνη ή παραιτηθή της θέσεως αυτού, ή είναι ανίκανος να κυβερνήση το πλοίο, εκκρεμούντος του διορισμού νέου πλοίαρχου, ο πρώτος αξιωματικός εκτελεί καθήκοντα πλοίαρχου».

Άρθρον 4(1)

Να προστεθούν εν τη πρώτη γραμμή, αμέσως μετά την λέξιν «μίσθωσης», αι λέξεις «πλοίαρχου ή».

Άρθρον 4(2)

Εν τη πρώτη γραμμή, αμέσως μετά τας λέξεις «Κυπριακού πλοίου ως» να προστεθούν αι λέξεις «πλοίαρχος ή».

Άρθρον 5(1)

Εν τη πρώτῃ γραμμῇ του άρθρου τούτου και αμέσως μετά την λέξιν «ουδείς» να προστεθούν αι λέξεις «πλοίαρχος ή». Ο πλαγιότιτλος του εν λόγω άρθρου τροποποιείται ως ακολούθως:

«Προσόντα πλοίαρχων και ναυτικών».

Άρθρον 5, εδάφιο 3(α)(8)

Να τροποποιηθῆ ως ακολούθως:

«(8) ασυρματιστής, πρώτης ή δευτέρας τάξεως.

Νοείται ότι διά Κανονισμών δυνατόν να προνοηθῆ ο βαθμός του δοκίμου αξιωματικού όστις και θα διέπεται υπ' αυτών».

ΜΕΡΟΣ ΙV—ΜΙΣΘΩΣΙΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΩΝ

Ο τίτλος ούτος δέον να τοποθετηθῆ προ του άρθρου 10 του Νόμου.

Άρθρον 11(1)

Να τροποποιηθῆ ως ακολούθως:

«11(1) Ο πλοίαρχος παντός Κυπριακού πλοίου, εξαιρουμένων των κάτω των πέντε κόρων πλοίων άτινα χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς εις την άσκησιν εμπορίου εντός των καθωρισμένων ορίων, οφείλει όπως:

- (α) συνάπτει σύμβασιν συμφώνως τω παρόντι Μέρει μετά παντός ναυτικού τον οποίον προσλαμβάνει εκ τινος λιμένος·
- (β) κατά την σύναψιν της τοιαύτης συμβάσεως εκδίδη και παραδίδη βιβλίον λογαριασμών εν τω νενομισμένω τύπω, εν ω καταγράφονται τα καθωρισμένα στοιχεία.

(2) Εάν ο πλοίαρχος Κυπριακού πλοίου αποπλευση μετά τινος ναυτικού άνευ συμμορφώσεως προς οιανδήποτε των διατάξεων του εδαφίου (1) ούτος ως και ο πλοιοκτήτης είναι ένοχοι αδικήματος και εν περιπτώσει καταδίκης υπόκεινται εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσαν τας εκατόν λίρας.

Άρθρον 12(3)(α)

Η παράγραφος (α) του εδαφίου (3) του άρθρου 12 να τροποποιηθῆ ως ακολούθως:

«12(3)(α) Το πλήρες όνομα του ναυτικού, τόπον και χρόνον γεννήσεως ως και την κατοικίαν (domicile) αυτού». Αι υφιστάμεναι παράγραφοι (α), (β), (γ), (δ), (ε) και (στ) επαναριθμούνται αναλόγως.

Η παράγραφος (δ) του εδαφίου (3) του άρθρου 12 τροποποιείται ως ακολούθως:

«12(3)(δ) την ιδιότητα υπ' ην ο ναυτικός θα υπηρετή και την φύσιν των καθήκόντων αυτού».

Αμέσως μετά το εδάφιο (5) του άρθρου 12 να προστεθῆ το ακόλουθον εδάφιο (6):

«(6) Εν τη συμβάσει μετά του πληρώματος δυνατόν να αναφέρονται ή να ενσωματούνται οι όροι συλλογικής συμβάσεως».

Άρθρον 15

Η πρώτη γραμμή τροποποιείται ως ακολούθως:

«Πας όστις δολίως παραποιεί σύμβασιν μετά του πληρώματος, βιβλίον λογαριασμών ή δελτίον ταυτότητος ή διενεργεί ψευδή εγγραφήν εν αυτή, ή παραδίδει ψευδές αντίγραφον των άνω εγγράφων μετά του πληρώματος».

Άρθρον 16

Αι πρώται δύο γραμμαί τροποποιούνται ως ακολούθως:

«Πάσα διαγραφή, διαστίχσις ή παραποίησης γενομένη εις την σύμβασιν μετά του πληρώματος, ή εις βιβλίον λογαριασμών, εξαιρουμένων των προσθηκών των γενομένων επί τω τέλει επιβιβάσεως αναπληρωτών. . . .».

Άρθρον 38

Το άρθρον τούτο τροποποιείται διά της προσθήκης του ακόλουθου εδαφίου (2) του παλαιού άρθρου 38 καθισταμένου 38(1). «38(2) Ο πλοίαρχος Κυπριακού πλοίου δεν θα εγκαταλείπη ναυτικόν εις οιανδήποτε μέρος εκτός της Δημοκρατίας, εις την Ξηράν ή εν θαλάσση (εκτός οσάκις ναυτικός απολύεται δυνάμει του παρόντος Νόμου) εκτός εάν προηγουμένως διά σημειώσεως γενομένης επί της συμβάσεως μετά του πληρώματος πιστοποιηθῆ υπό των τελωνειακών ή λιμενικών αρχών του μέρους τούτου η αιτία δι' ην εγκατέλειψε τον ναυτικόν, και εάν η τοιαύτη αιτία ήτο ακαταλήπτης ή ανικανότης προς συνέχισιν του πλου, λιποταξία ή ετέρα τις αιτία».

Εις το τέλος του άρθρου 89 να προστεθούν τα ακόλουθα:

«ΜΕΡΟΣ ΧΙV

ΕΙΔΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΦΟΡΩΣΑΙ ΤΗΝ ΜΙΣΘΩΣΙΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΑΡΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΠΙ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ

ΠΛΟΙΩΝ

Ερμηνεία.

90. Εν τω παρόντι Μέρει, εκτός εάν άλλως προκύπτη εκ του κειμένου:

«Επιθεωρητής Εργασίας» σημαίνει δημόσιον υπάλληλον του Υπουργείου Εργασίας, επί τούτω υποδεικνυόμενον υπό του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

«νεαρόν πρόσωπον» σημαίνει πρόσωπον συμπληρώσαν το δέκατον έκτον, ουχί όμως το δέκατον όγδοον έτος της ηλικίας του.

«παιδιών» σημαίνει πρόσωπον μη συμπληρώσαν το δέκατον έκτον έτος της ηλικίας του.

Το παρόν Μέρος εφαρμόζεται επί μισθώσεως παιδιών και νεαρόν προσώπων.

Απαγορεύσις και περιορισμός μισθώσεως παιδιών και νεαρόν προσώπων.

91. Ανεξαρτήτως παντός διαλαμβανόμενου εν τω παρόντι Νόμω ή εν οιαδήποτε ετέρω Νόμω, αι διατάξεις του παρόντος Μέρους εφαρμόζονται επί μισθώσεως ή εργασίας παιδιών ή νεαρόν προσώπων επί Κυπριακών πλοίων.

92.—(1) Απαγορεύεται η επί Κυπριακού πλοίου μίσθωσις ή εργασία παιδιού εκτός εάν τούτο είναι Κυπριακόν πλοίον επ' ου εργάζονται μόνον πρόσωπα ανήκοντα εις την αυτήν οικογένειαν.

(2) Απαγορεύεται η επί Κυπριακού πλοίου μίσθωσις ή εργασία νεαρού προσώπου ως ανθρακέως (trimmer) ή θερμαστού.

(3) Απαγορεύεται η μίσθωσις ή εργασία νεαρού προσώπου υπ' οιανδήποτε ετέραν ιδιότητα εν τω μηχανοστασίω Κυπριακού πλοίου, εκτός εάν υποστή την τελικήν δοκιμασίαν εις ανεγνωρισμένην μαθητείαν περί την εργασίαν εν τω μηχανοστασίω.

(4) Ανεξαρτήτως των απαγορεύσεων ή περιορισμών των προβλεπομένων εν τοις προηγουμένοις εδαφίοις ή εν οιαδήποτε διατάξει του παρόντος Μέρους, ο Επιθεωρητής Εργασίας δύναται εις οιαδήποτε επί μέρους περίπτωσιν

να απαγορευθή ή θέση περιορισμούς επί της μισθώσεως ή εργασίας νεαρού προσώπου επί ειδικού τινος Κυπριακού πλοίου ή εις ειδικάς επιχειρήσεις εάν η επί τοιούτου πλοίου ή εις τοιαύτας επιχειρήσεις μίσθωσις ή εργασία συνεπάγεται ειδικούς κινδύνους διά την ζωήν ή υγείαν του ατόμου.

Υποχρέωσις
πλοίαρχου
κ.λ.π.

93.—(1) Ο πλοίαρχος και άπαντες οι άνωτεροι του νεαρού προσώπου ναυτικοί επέχουν υποχρέωσιν όπως μεριμνώσιν ίνα μη νεαρά πρόσωπα ασχολώνται εις εργασίας ανωτέρας των φυσικών αυτών δυνάμεων.

(2) Ο πλοίαρχος οφείλει:

- (α) Να λαμβάνη τας αναγκαίας προφυλάξεις και να εκδίδη τας αναγκαίας οδηγίας διά την προστασίαν της ζωής, υγείας και ηθών των επί του πλοίου εργαζομένων νεαρών προσώπων.
- (β) να πληροφορή τα επί του πλοίου εργαζόμενα νεαρά πρόσωπα, και προ της μισθώσεως αυτών, περί των κινδύνων σωματικής βλάβης ή νόσων εις ους θα εκτίθενται διαρκούσης της μισθώσεως ή εργασίας αυτών, ειδικώτερον επί εργασιών σχετιζομένων με τας μηχανάς, ή διεξαγομένων εις επικινδύνους τόπους εργασίας, και κατά διαστήματα να καθοδηγή τα πρόσωπα ταύτα περί του τρόπου χρήσεως συσκευών ή ετέρων μέτρων προστασίας κατά τοιούτων κινδύνων, ως και περί των κανόνων συμπεριφοράς οίτινες δέον να τηρώνται διαρκούσης της τοιαύτης μισθώσεως ή εργασίας.

Όροι
εργασίας.

94. Αι διατάξεις αι αφορσάσι τα εν θαλάσση ή εις λιμένας ώρας εργασίας νεαρών προσώπων εφαρμόζονται υπό τας ακόλουθους τροποποιήσεις:

Επί Κυπριακών πλοίων ανεγνωρισμένων υπό του Υπουργού εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Υπουργού ως πλοίων εκπαιδευτικών, νεαρά πρόσωπα δύνανται, διά την εκπαίδευσιν αυτών, να εργάζονται πέραν των καθ' ημέραν ωρών εργασίας εν θαλάσση μέχρι δύο ωρών ημερησίως κατά μέσον όρον, του μέσου τούτου όρου υπολογιζομένου καθ' εβδομάδα, συμφώνως προς Κανονισμούς καθορίζοντας την εκπαίδευσιν δι' εργασίαν ναυτικών επί πλοίων εξωτερικού.

Υπερωριακή
εργασία.

95.—(1) Νεαρά πρόσωπα δύνανται να εργάζονται καθ' υπερωρίαν κατά τρόπον όμως ώστε η περίοδος εργασίας να μη υπερβαίη τας εννέα ώρας ημερησίως, και τας πενήνκοντα ώρας εβδομαδιαίως.

(2) Νεαρά πρόσωπα εργάζονται καθ' υπερωρίαν μόνον εφ' όσον δεν είναι διαθέσιμα ενήλικα μέλη του πληρώματος.

(3) Δι' εκάστην ώραν υπερωριακής εργασίας νεαρών προσώπων καταβάλλεται επιμίσθιον ως ήθελε καθορισθή.

Διαλείμματα
προς ανά-
παυσιν.

96.—(1) Έκαστον νεαρόν πρόσωπον όπερ ασχολείται εις συνεχή εργασία πλέον των τεσσάρων και ημισείας ωρών, δικαιούται διαλείμματος ημισείας τουλάχιστον ώρας προς άνάπαυσιν, ή δύο διαλείμμάτων, εξ ενός τετάρτου τουλάχιστον εκάστου, άτινα και θα καθορίζονται εκ των προτέρων.

Νυκτερινή
ανάπαυσις.

97. Απαγορεύεται η εργασία νεαρών προσώπων εν καιρώ νυκτός, μεταξύ της ογδής μεταμεσημβρινής και της έκτης πρωϊνής, εκτός οσάκις τα πρόσωπα ταύτα ασκώσι καθήκοντα φυλάκων.

Συνεχής
περίοδος
αναπαύσεως.

98.—(1) 'Απαξ καθ' εκάστην εβδομάδα, και εφ' όσον τούτο είναι δυνατόν καθ' εκάστην Κυριακήν, έκαστον νεαρόν πρόσωπον δικαιούται εις εικοσιτεσσάρων τουλάχιστον ωρών συνεχή περίοδον αναπαύσεως, της περιόδου ταύτης αρχομένης αμέσως μετά την νυκτερινήν άνάπαυσιν.

(2) Παρέχεται ωσαύτως τοιαύτη περίοδος αναπαύσεως καθ' εκάστην εορτήν ήτις συμπίπτει εις εργάσιμον ημέραν.

(3) Εάν εκ λόγων υπηρεσιακών δεν δύναται να παρασχεθή η προνοουμένη εν εδαφίω (1) περίοδος αναπαύσεως εις νεαρόν πρόσωπον εις ό ανετέθησαν καθήκοντα φύλακος διά μίαν ολόκληρον εβδομάδα εν θαλάσση, η τοιαύτη περίοδος αναπαύσεως συμπληρούται εις μίαν των επομένων εβδομάδων' εάν εκ λόγων υπηρεσιακών τούτο δεν δύναται να γίνη προ της ενάρξεως της ετησίας άδειας, η άδεια παρατείνεται κατά τον αριθμόν των μη παρασχεθεισών περιόδων αναπαύσεως.

Το παλαιόν άρθρον 90 επαναριθμείται ως άρθρον 99, τα δε επόμενα άρθρα επαναριθμούνται αναλόγως.

Το παλαιόν μέρος XV επαναριθμείται ως Μέρος XVI—ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ.

Το παλαιόν Μέρος XVI επαναριθμείται ως Μέρος XVII—ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

Το άρθρον 109 απαλείφεται και αντικαθίσταται διά του ακόλουθου:

Κανονισμοί.

109.—(1) Το Υπουργικόν Συμβούλιον θα εκδώση Κανονισμούς δημοσιευθησομένους εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας, προνοώντας περί απάντων των ακόλουθων ζητημάτων:

- (α) περί του καθορισμού παντός ζητήματος όπερ δυνάμει του παρόντος Νόμου χρήζει, ή είναι δεκτικών καθορισμού
- (β) περί παντός ζητήματος δι' ό δύνανται να εκδοθώσιν Κανονισμοί δυνάμει του παρόντος Νόμου
- (γ) περί της συνθέσεως και αριθμού του πληρώματος εκάστης κατηγορίας πλοίων
- (δ) περί του κατωτάτου ποσοστού πολιτών της Δημοκρατίας εξ ου αναγκαίως συνίσταται το πλήρωμα (περιλαμβανομένων των μαθητευομένων και των δοκίμων αξιωματικών) των διαφόρων κατηγοριών πλοίων.

Νοείται ότι το τοιούτον κατώτατον ποσοστόν δεν δύναται να είναι κατώτερον των πενήκοντα επί τοις εκατόν, εκτός εάν το Υπουργικόν Συμβούλιον εντός περιόδου μη υπερβαινούσης τα πέντε έτη από της εκδόσεως των τοιούτων Κανονισμών καθορίση κατώτερον ποσοστόν

- (ε) περί δοκίμων αξιωματικών και των διεπόντων αυτούς όρων
- (στ) περί ωρών εργασίας, ωρών αναπαύσεως και περί αδειών
- (ζ) περί του εδεσματολογίου του πληρώματος και περί ετέρων ζητημάτων αφορώντων εις την ευημερίαν του πληρώματος
- (η) περί της εκδόσεως δελτίων ταυτότητος του πληρώματος, περί του τύπου των

τοιούτων δελτίων, ως και περί των προϋποθέσεων εκδόσεως και ανακλήσεως αυτών.

(β) περί εγγράφων και εντύπων, της αποδεικτικής ισχύος, και της εκ παντός τέλους χαρτοσήμου εξαίρεσεως αυτών.

(γ) περί του καθορισμού των πληρωτέων τελών αναφορικός προς οιονδήποτε ζήτημα δυνάμει του παρόντος Νόμου.

(2) Το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να εκδώση Κανονισμούς δημοσιευθσομένους εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας διά την καλλιτέραν γενικώς εφαρμογήν των διατάξεων και επιδιώξεων του παρόντος Νόμου.

(3) Οι τοιούτοι Κανονισμοί δύναται να προνοώσιν ότι παράβασις παντός τοιούτου Κανονισμού επέγεται ποινήν φυλακίσεως διά διάστημα μη υπερβαίνον τους έξ μήνας ή χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσαν τας εκατόν λίρας ή αμφοτέρας τας ποινάς της φυλακίσεως και την χρηματικήν τοιαύτην.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής:

Ο κ. Στέλιος Μιχαηλίδης, ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης, ο κ. Παπαϊωάννου.

Ο κ. Στέλιος Μιχαηλίδης έχει τον λόγον.

ΣΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι. Πιστεύω ακράδαντα ότι η σημερινή συνεδρίασις του Σώματος τούτου έχει τω όντι ιστορικήν σημασίαν διά την νήσον μας. Αφ' ενός μεν διότι διά της θεσπίσεως των Ναυτικών μας Νόμων θα δημιουργηθούν αι προϋποθέσεις εκείναι αι οποιαί θα επιτρέψουν την συνέχισιν, κατόπιν μακράς διακοπής της ενδόξου ναυτικής παραδόσεως της νήσου μας, αφ' ετέρου δε η διά της νομοθεσίας ταύτης δημιουργηθησομένη νέα οικονομική δραστηριότης θα συμβάλη αναμφισβήτητα εις την περαιτέρω ανάπτυξιν και ευημερίαν της νήσου μας.

Από ιστορικής πλευράς η θέσις των Νόμων αυτών θα αποτελέση τον δακτύλιον όστις θα συνδέση το παρόν μετά του απωτάτου αλλ' ενδόξου εκείνου παρελθόντος, ότε επί σειράν ετών η νήσος μας εχαρακτηρίζετο υπό των ιστορικών ως η θαλασσοκράτρια της Μεσογείου.

Αλλά δεν είναι μόνον ιστορικοί λόγοι ότινες επιβάλλουν εις ημάς την επιστροφήν προς την θάλασσαν. Διά μέσου των αιώνων το υγρόν στοιχείον και η εκμετάλλευσίς τούτου υπήρξε διά πολλάς χώρας αστείρευτος πηγή πλούτου και μέσον εθνικής προβολής και επιβολής.

Διά της αναπτύξεως της ναυτιλίας των αι χώραι αύται επεξέτειναν τα πεδία της οικονομικής και πνευματικής των δραστηριότητας πολύ πέραν των στενών εθνικών συνόρων αυτών, με αποτέλεσμα την δημιουργίαν συνθηκών εθνικής και κοινωνικής όσον και οικονομικής ανατάσεως.

Μικραί εις μέγεθος χώραι, ειδικώς νήσοι, κατέστησαν μεγάλαι και κραταιαί διά της προς την θάλασσαν προσηλώσεως των και της επιδόσεώς των εις θαλασσίας ασχολήσεις και δη την ναυτιλίαν.

Το πλοίον ως μέσον εμπορικής δραστηριότητας είναι αναμφιβόλως σημαντικώτατος παράγων διά την ανύψωσιν του βιοτικού επιπέδου των κρατών, είναι όμως και ο ειδικός εκείνος απεσταλμένος διά του οποίου η υπόστασις και το εθνικόν γόητρον των κρατών εδραιούται διεθνώς.

Ενώ πάντα ταύτα και άλλα πολλά είναι τα αγαθά τα οποία η θάλασσα δύναται να προσφέρη εις έν κράτος, η Κύπρος υπό το καθεστώς της συνεχούς καταπίεσεως και εκμεταλλεύσεως υπό των ξένων κατακτητών όχι μόνον δεν ηδυνήθη να αποκτήση ιδίαν ναυτιλίαν αλλά και η μετά της

θαλάσσης αναστροφή των κατοίκων αυτής μάλλον απεθαρρύνετο. Εκτός τούτου πάσα ναυτική πολιτική των κατακτητών απεσκοπέει κυρίως εις την εκμετάλλευσιν της νήσου δι' ίδιον αυτών όφελος και ως εκ τούτου φυσικόν ήτο να αποθαρρύνουν και να παρεμποδίζουν την ανάπτυξιν οιασδήποτε σοβαράς δραστηριότητος εκ μέρους των Κυπρίων προς την κατεύθυνσιν της θαλάσσης.

Υπό αυτάς τας δυσμενείς συνθήκας η Κύπρος ηναγκάσθη να στρέψη τα νώτα προς την θάλασσαν παρά το γεγονός ότι η επικαιρος θέσις την οποίαν κατέχει εις την διεθνή ναυσιπλοΐαν, γειτνιάζουσα προς τρεις ηπείρους και την διώρυγα του Σουέζ, καθώς επίσης και η γεωφυσική της διαμόρφωσις με ανάπτυγμα ακτών 458 μιλίων, απετέλουν θαυμασίας προϋποθέσεις διά την απόκτησιν και ανάπτυξιν ιδίας ναυτιλίας.

Με την κατάλυσιν όμως του αποικιακού ζυγού και την ανακήρυξιν της Κύπρου εις ανεξάρτητον κράτος, αι δυσμενείς συνθήκαι του παρελθόντος εξέλιπον και ευρείς ανοίγονται ενώπιον μας οι ορίζοντες διά την ναυτικήν ανάπτυξιν της νήσου μας. Ανάπτυξις ήτις δέον να επιτευχθή με σύνεσιν μεν αλλά και με αποφασιστικότητα, διότι τα εκ της αποκτήσεως ιδίας ναυτιλίας όφέλη θα είναι τω όντι σημαντικά τόσο διά των οικονομίαν του τόπου όσον και διά την ευημερίαν του λαού μας εν γένει. Διά της δραστηρίας συμμετοχής της Κυπριακής σημαίας εις τας διεθνείς κυρίως μεταφοράς θα εξασφαλισθή αφ' ενός μία σταθερά πηγή εσόδων, ιδιαίτερος αναγκαία διά την κάλυψιν μέρους του συναλλαγματικού μας ισοζυγίου, ενώ αφ' ετέρου θα δημιουργηθούν αι προϋποθέσεις διά την απορρόφησιν του πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού μας.

Σημαντική επίσης θα είναι η συμβολή της ναυτιλίας μας εις την προσπάθειαν διά δημιουργίαν και ανάπτυξιν του εθνικού μας τουρισμού ενώ ταυτοχρόνως διά της δραστηριότητος των πλοίων μας θα αποκτήσωμεν γόητρον και κύρος διεθνώς.

Προτού όμως προχωρήσω, ας μου επιτραπή μία διασάφησις. Διά των λόγων μου τούτων ουδόλως ισχυρίζομαι ούτε επιθυμώ να δώσω την εντύπωσιν ότι η συγκρότησις Κυπριακής ναυτιλίας αποτελεί έργον εύκολον. Κάθε άλλο. Αι δυσκολιαί τας οποίας θα συναντήσωμεν εις την προσπάθειάν μας αυτήν είναι πολλάι και τεράστιαι.

Εν πρώτοις στερούμεθα εθνικών κεφαλαίων εις τον απαιτούμενον διά ναυτιλιακάς επενδύσεις όγκον. Στερούμεθα επίσης αξιολόγου εξαγωγικού εμπορίου και δεν διαθέτομεν λιμένας όπως δεν διαθέτομεν τουλάχιστον επί του παρόντος το απαιτούμενον έμψυχον υλικόν το οποίον είναι σημαντικώτατος παράγων διά την ανάπτυξιν εθνικής ναυτιλίας.

Μεγάλαι λοιπόν είναι αι δυσκολιαί τας οποίας θα αντιμετωπίσωμεν, και πολλά τα εμπόδια τα οποία θα πρέπει να υπερπηδήσωμεν, προκειμένου να επιτύχωμεν εις την προσπάθειάν μας. Εμπόδια όμως τα οποία δεν είναι ανυπέρβλητα.

Και εν πρώτοις δεν δύναμαι να πιστεύω ότι το επιχειρηματικόν δαιμόνιον των Κυπρίων υστερεί ποσώς εκείνου των λαών των γειτονικών προς ημάς χωρών ένθα ανεπτύχθη και υφίσταται σήμεραν ανθίζουσα ναυτιλία. Εκτός αυτού ας μη λησμονώμεν ότι αι εν Κύπρω επικρατούσαι σήμεραν συνθήκαι είναι πολύ διάφοροι εκείνων αίτινες επεκράτουν προ της ανακλήσεως της Κύπρου εις ανεξάρτητον κράτος.

Η πολιτική της παντοειδούς αποθαρρύνσεως και της εκμεταλλεύσεως ήτις εξηνάγκασε τους Κυπρίους εις πνευματικήν νάρκην και επιχειρηματικήν αδράνειαν εξέλιπεν αντ' αυτής δε υφίσταται σήμεραν γνήσιον Κυβερνητικόν ενδιαφέρον το οποίον διεπίστωσε τα ευρύτατα όφέλη τα οποία θα προκύψουν εκ της αναστροφής των Κυπρίων μετά του υγρού στοιχείου. Εκδήλωσιν αυτού του ενδιαφέροντος αποτελεί η κατάρτισις και η παραπομπή προς την Βουλήν διά ψήφισιν των υπό συζήτησιν Νομοσχεδίων.

Διά των Νόμων τούτων η Κυβέρνησις μας επιδιώκει να ενθαρρύνη την προς την θάλασσαν στρόψην του Κυπρίου

επιχειρηματίου και των Κυπρίων εν γένει, δημιουργούσα ταυτοχρόνως τας συνθήκας εκείνας αίτινες θα καταστήσουν δυνατήν την δημιουργίαν και ανάπτυξιν ιδίας εθνικής ναυτιλίας.

Η έλλειψις μεγάλου εθνικού κεφαλαίου δεν πρέπει να μας αποθαρρύνη εις την προσπάθειάν μας. Δεν φιλοδοξούμεν άλλωστε να δημιουργήσωμεν εν μια νυκτί και μόνον στόλον ποντοπόρων. Με το υπάρχον εθνικόν μας κεφάλαιον και κυβερνητικήν τινά ενίσχυσιν, δυνάμεθα να αποδυθώμεν εις μικράς κατ' αρχήν εκτάσεις ναυτιλιακάς επιχειρήσεις, επεκτεινόμενοι συν των χρόνων και αναλόγως των συνθηκών. Τούτο άλλωστε αποτελεί εν τω μεταξύ και σώφρονα επιχειρηματικήν τακτικήν η οποία θα δημιουργήση τας απαραίτητους προϋποθέσεις διά μίαν βραδείαν ίσως αλλά σταθεράν άνοδον προς τα επίπεδα της ποντοπόρου φορτηγού και επιβατηγού ναυτιλίας.

Η ετέρα δυσκολία η αναφερομένη εις την έλλειψιν συγχρονισμένων λιμένων και καταλλήλων λιμενικών εγκαταστάσεων είναι μόνον προσωρινή. Διά της επεκτάσεως Αμμοχώστου και της ανεγέρσεως, συμφώνως του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτύξεως, των δύο νέων λιμένων εις Λεμεσό και Λάρνακα, θα δυναθώμεν και καλύψωμεν τας εις λιμένας απαιτήσεις μιας συγχρόνου ναυτιλίας.

Η μεγαλύτερα ίσως και αμεσώτερα δυσκολία την οποίαν θα αντιμετωπίσωμεν, είναι η έλλειψις επαρκούς αριθμού πεπειραμένων ναυτικών διά την πλήρη ή έστω και μερικην επάνδρωσιν των υπό την σημαίαν μας πλοίων.

Πρόκειται όμως περί δυσκολίας αναφερομένης κυρίως εις τους διά της δημιουργίας ιδίας ναυτιλίας επιδιωκόμενους σκοπούς, ως ο της απορροφήσεως του πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού και της επαυξήσεως διεθνώς του εθνικού μας γοήτρου, παρά εις το εφικτόν της αποκτήσεως ιδίας ναυτιλίας. Θα έλεγα μάλιστα ότι αυτή αυτή η φύσις της δυσκολίας, μας επιβάλλει την άμεσον συγκρότησιν ιδίας ναυτιλίας εάν επιθυμούμεν να περιορισθί εις το ελάχιστον ο απαιτούμενος διά την υπερπήδησιν της χρόνος. Διότι μόνον διά της αποκτήσεως ιδίας ναυτιλίας θα ενθαρρυνθή ο Κύριος εις την εκμάθησιν της ναυτικής τέχνης.

Προτού τελειώσω θα ήθελα να αναφερθώ εν ολίγοις εις έν θέμα περί του οποίου εγένετο πολύς λόγος άμα τη εξαγγελία της προθέσεως της Κυβερνήσεώς μας περί θεσπίσεως Νόμου αποβλέποντος εις την συγκρότησιν Κυπριακής ναυτιλίας. Τούτο είναι το θέμα της σημαίας. Επ' αυτού δε διεδήχθη μακρά συζήτησις και εις τας Επιτροπάς της Βουλής αι οποίαι εμελέτησαν τα υπό συζήτησιν Νομοσχέδια και των οποίων τυγχάνω μέλος.

Το πρώτον και βασικόν ερώτημα το οποίον ετέθη προς ημάς κατά τας συνεδριάσεις των εν λόγω Επιτροπών ήτο κατά πόσον η Κυπριακή σημαία έδει να εκαθίστατο εθνική σημαία ή σημαία ευκολίας.

Όπως είναι γνωστόν η σημαία ευκολίας εδημιουργήθη υπό ωρισμένων κρατών, πέντε εν όλω τον αριθμόν, διά να προσελκύσουν την εγγραφήν υπό την σημαίαν των πλοίων ξένης ιδιοκτησίας. Το κυριώτερον χαρακτηριστικόν της σημαίας ευκολίας είναι ότι έναντι μικρού οικονομικού ανταλλάγματος προσφέρει αυτή εις τον πλοιοκτήτη πλήρη ή σχεδόν πλήρη ασυδοσίαν.

Η Ελευθερία και σχεδόν ανεξέλεγκτος νηολόγησις και η έλλειψις οιοδήποτε περιορισμού όσον αφορά την σύνθεσιν και την μισθοδοσίαν των πληρωμάτων, το δαιτολόγιον τούτων κ.λπ. τα οποία η σημαία ευκολίας προσφέρει, αποτελούν τω όντι μέγα πειρασμόν διά τους πλοιοκτήτας. Υπ' αυτάς τας συνθήκας δύνανται ούτοι να επιτυγχάνουν την επί το οικονομικώτερον διαχείρισιν των πλοίων των, πράγμα το οποίον ενισχύει εν συνεχεία την συναγωνιστικήν των δυνάμιν εις την διεθνή ναυλαγοράν.

Ούτως εχόντων των πραγμάτων όσον αφορά τους ιδιοκτήτας των υπό σημαίας ευκολίας ευρισκομένων πλοίων, ας ίδωμεν τώρα ποία οφέλη δυνατόν να προσφέρη ή ποία δεινά

ενδεχομένως να επισωρεύση εις τα ενδιαφερόμενα κράτη η καθιέρωσις της σημαίας ευκολίας. Ενώ ο υπό την σημαίαν των κρατών αυτών ευρισκόμενος στόλος είναι εις όγκον μέγας, ουδόλως ούτος αντιπροσωπεύει ανάλογον ή έστω και αξιόλογον τινά συναλλαγματικήν πρόσδοον διά το κράτος, ούτε παρέχει την δυνατότητα ευρείας απασχολήσεως των πολιτών του. Ουδέ προσδίδει εις τούτο οιοδήποτε εθνικόν γοήτρου.

Ενώ λοιπόν ουδένα εθνικόν ή οικονομικόν περιεχόμενον δύναται να έχη ο στόλος ούτος οι εξ αυτού δυσμενείς αντίκτυποι επί του κράτους δυνατόν να είνα τεράστιοι και ανυπολόγιστοι.

Σφοδρά τω όντι υπήρξεν η αντίδρασις και η μήνις των υπό εθνικάς σημαίας δρώντων κρατών προς την σημαίαν ευκολίας. Έτι σφοδροτέρα υπήρξεν η αγανάκτησις των διαφόρων συνδικαλιστικών οργανώσεων, τα μέλη των οποίων έφθασαν τελευταίως μέχρι του σημείου να αρνηθούν να διεκπεραιώσουν εργασίας επί πλοίων φερόντων σημαίας ευκολίας. Όλοι αυτοί οι παράγοντες έπρεπε λοιπόν να ληφθούν υπ' όψιν κατά την μελέτην των υπό συζήτησιν Νομοσχεδίων. Επί πλέον εμελετήσαμεν και ελάβομεν υπ' όψιν μας και άλλους ιδιάζοντας προς την Κυπριακήν πραγματικότητα παράγοντας και κατελήξαμεν ανενδοιάστως ότι τα ευρύτερα και καλύτερα νοούμενα συμφέροντα της Δημοκρατίας μας επέβαλλον την δημιουργίαν εθνικής σημαίας.

Δεν πρέπει άλλωστε να λησμονώμεν ότι η ναυτιλία αποτελεί δι' ημάς μίαν εντελώς νέαν οικονομικήν δραστηριότητα διά την διοργάνωσιν και αξιοποίησιν της οποίας θα χρειασθώμεν την συμπάρτασιν μάλλον παρά την πολεμικήν των φίλων και με ναυτικήν παράδοσιν κρατών.

Αι επενεχθείσαι τροποποιήσεις εις τα Νομοσχέδια αποσκοπούν εις την εντός των ως άνω εκτεθέντων πλαισίων καλύτεραν εξυπηρέτησιν των συμφερόντων της νήσου μας.

Διά πάντας τους ως άνω λόγους εισηγούμαι όπως εγκρίνεται και ψηφισατε τα υπό συζήτησιν Νομοσχέδια ως ταύτα ετροποποιήθησαν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης έχει τον λόγον.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμο κύριο συνάδελφε.

Ως Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θεωρώ καθήκον μου να αναφερθώ εν ολίγοις εις το τρίτον μέρος της εκθέσεως της Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων, το αναφερόμενον εις το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναυτικοί) Νόμος του 1963.

Η Επιτροπή Εργασίας συνήλθεν εις τρεις συνεδριάσεις προς μελέτην του εν λόγω Νομοσχεδίου και είχε την ευκαιρίαν κατά την τελευταίαν αυτής συνεδρίασιν να ακούση τας απόψεις τόσο του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων όσον και του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον έχει ως πρότυπον και βασίζεται κυρίως επί των νομοθετικών διατάξεων αίτινες περιέχονται εις το δεύτερον μέρος του Αγγλικού περί Εμπορικής Ναυτιλίας Νόμου Ναυτιλίας Νόμου του 1906, τας οποίας αποβλέπει να αντικαταστήση.

Έχομεν την γνώμην ότι αι ρηθείσαι νομοθετικά διατάξεις του Αγγλικού Νόμου επί των οποίων στηρίζεται κυρίως το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον τυγχάνουν εν μέρει απηρχαιωμένοι και ότι το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον θα πρέπει να προσαρμοσθή προς τας κυριώτερας διεθνώς παραδεγμένας σημερινον αρχάς αίτινες ενσωματώθησαν νομοθετικώς τόσο εις μερικάς διεθνείς συμβάσει, σχετικά με τα πληρώματα των πλοίων όσον και εις τους τελευταίους ψηφισθέντας Νόμους υπό ναυτικής προηγμένων χωρών ως είναι ο περί Ναυτικών Νορβηγικός Νόμος του 1953—1958 ο Ελληνικός Κώδιξ Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου υπ' αρ. 3816 της 26/28ης

Φεβρουαρίου του 1958 και ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας Νόμος της Ομοσπονδίας Γερμανικής Δημοκρατίας.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προέβη εις ωριμάνεις ουσιαστικές τροποποιητικές εισηγήσεις και προσθήκας εις το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον και παρεκάλεσε τον Γενικόν Εισαγγελέα, όστις είχε την καλωσύνη να παρευρεθή εις την τελευταίαν συνεδρίασιν της Επιτροπής όπως προβή κατά τρόπον νομοτεχνικόν εις την προσθήκην τούτων.

Αι τοιαύται εισηγήσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας εγένοντο αποδεκταί και υπό της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων. Μία εκ των εισηγήσεών της ήτο να ανατεθή εις το Υπουργείον Εργασίας αντί εις το Υπουργείον Συγκοινωνιών και Έργων το καθήκον της εποπτείας και επιθεωρήσεως των όρων εργασίας και των μισθών, τόσον των ναυτικών όσον και των μαθητευομένων καθώς και η εξέτασις παραπόνων και διαφορών δυνάμει του άρθρου 69 του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου. Η τοιαύτη εισήγησις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας βασίζεται εις το ότι το Υπουργείον Εργασίας διαθέτει εξειδικευμένον προσωπικόν εις τα ζητήματα επιθεωρήσεως και εποπτείας των όρων εργασίας και δυνάμει της κειμένης νομοθεσίας κέχτηται τοιαύτας εξουσίας όσον αφορά τους μαθητευομένους και θα ήτο πρακτικώς ορθόν το αυτό Υπουργείον το έχον την εποπτείαν των όρων εργασίας να αναλάβη και την εποπτείαν των όρων εργασίας των πληρωμάτων.

Η εν λόγω εισήγησις της Επιτροπής συμπεριλήφθη εις το νέον άρθρον 90 του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου διά της προσθήκης του ορισμού «Επιθεωρητής Εργασίας».

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας έδωσεν ιδιαίτερον προσοχήν εις το ουσιαστικόν ζήτημα της προστασίας παιδιών και νεαρών προσώπων εργοδοτουμένων επί πλοίων και εισήγηθη την βελτίωσιν του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου διά της τροποποιήσεώς του κατά το πρότυπον του Νόμου περί Ναυτιλίας της Ομοσπονδίας Γερμανικής Δημοκρατίας και ιδιαιτέρως προς την τετάρτην υποδιαίρεσιν του εν λόγω Νόμου. Επίσης εισηγήσθη όπως ληφθή υπ' όψιν η υφισταμένη νομοθεσία του περί Παιδιών και Νεαρών Προσώπων Νόμου, Κεφάλαιον 178.

Αι ως άνω εισηγήσεις της Επιτροπής Εργασίας συμπεριελήφθησαν εις το μέρος 14 υπό τον τίτλον «Ειδικαί Διατάξεις Αφορώσαι την Μίσθωσιν Παιδιών και Νεαρών Προσώπων επί Κυπριακών Πλοίων», άρθρα 90—98, ως αναφέρεται εις το Παράρτημα Γ της Εκθέσεως της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Συγκοινωνιών και Έργων.

Μία εκ των εισηγήσεων της Επιτροπής Εργασίας είναι όπως περιληφθή εις το Νομοσχέδιον διάταξις διαλαμβάνουσα την έκδοσιν ειδικών ταυτοτήτων και όπως το μέρος τούτου του Νομοσχεδίου τροποποιηθή κατά το πρότυπον του άρθρου 11 του περί Ναυτικών Νόμου της Νορβηγίας του 1953, άρθρον 128.

Η τοιαύτη εισήγησις της Επιτροπής συμπεριλήφθη εις το άρθρον 109, υποπαράγραφος 1(η), δυνάμει του οποίου το Υπουργικόν Συμβούλιον οφείλει να εκδώση κανονισμούς προνοούντας περί της εκδόσεως δελτίων ταυτότητος του πληρώματος, περί του τύπου των τοιαύτων δελτίων ως και περί των προϋποθέσεων εκδόσεως και ανακλήσεως αυτών.

Αναφορικώς με το άρθρον 10 του Νομοσχεδίου το οποίον ρυθμίζει τους όρους υπηρεσίας και τας ευθύνας του πλοιάρχου, εκρίθη υπό της Επιτροπής ως ελλιπές και εισηγείται αύτη όπως αι διατάξεις τούτου συμπληρωθούν και επεκταθούν κατά το πρότυπον του περί Ναυτικών Νόμου της Νορβηγίας, άρθρον 1—8.

Ετέρα εισήγησις της Επιτροπής Εργασίας είναι όπως το άρθρον 11 τροποποιηθή εις τρόπον ώστε ποσοστόν 50% του πληρώματος αποτελεῖται εκ πολιτών της Δημοκρατίας. Εν όψει όμως του γεγονότος ότι δεν θα είναι δυνατή η εξεύρεσις πεπειραμένων πληρωμάτων αποτελουμένων από πολίτας της Δημοκρατίας, η Επιτροπή αποφάσισε να εισηγηθή όπως διά

περίοδον πέντε ετών διδεται από καιρού εις καιρόν εξουσία εις το Υπουργικόν Συμβούλιον να καθορίζη το κατώτατον ποσοστόν. Η σκοπιμότης της εισηγήσεως αποβλέπει εις την επιβολήν υποχρεώσεως εις πρόσωπα άτινα ηολογηθούν τα πλοία των εν Κύπρω να προβούν εις διευθετήσεις διά την εκπαίδευσιν Κυπρίων ναυτικών εντός της περιόδου των πέντε ετών. Συμφώνως της τροποποιήσεως το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται να μειώση το προτεινόμενον ποσοστόν συμφώνως προς την δυνατότητα της παραφοράς πολιτών της Δημοκρατίας ως μελών πληρωμάτων. Η εν λόγω εισήγησις της Επιτροπής συμπεριελήφθη εις το άρθρον 109, εδάφιον (1)(δ) του Νομοσχεδίου.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας εισηγείται επίσης όπως τα άρθρα 38 και 59 βελτιωθούν ούτως ώστε να περιλάβουν διάταξιν δι' ιατρικήν παρακολούθησιν ναυτικών παραμενόντων εκτός του πλοίου και παρεκάλεσε τον Γενικόν Εισαγγελέα όπως εξετάση εάν τούτο καλύπτεται διά των άρθρων ως ταύτα συνετάχθησαν, ειδ' άλλως να προβή εις τας αναγκαίας τροποποιήσεις. Η εν λόγω εισήγησις της Επιτροπής συμπεριελήφθη διά της προσθήκης του εδαφίου (2) του άρθρου 38.

Άλλαι εισηγήσεις της Επιτροπής Εργασίας είναι να συμπεριληφθούν εις το Νομοσχέδιον διατάξεις ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον θα εκδώση Κανονισμούς, πρώτον αναφορικώς προς τας ώρας εργασίας των πληρωμάτων, δεύτερον την σύνθεσιν και το μέγεθος του πληρώματος αναφορικώς προς διαφόρους κατηγορίας πλοίων και τρίτον αναφορικώς με το ζήτημα ετησίαν αδειών μετ' απολαβών, αργιών κ.λ.π. Αι εισηγήσεις αύται της Επιτροπής συμπεριελήφθησαν εις το άρθρον 109 εδάφιον (1)(γ) και (στ).

Τελειώνων τας απόψεις μου επί των κυριωτέρων σημείων του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναύται) Νόμος του 1963, εισηγούμαι την ψήφισιν τούτου καθώς και την ψήφισιν των δύο άλλων Νομοσχεδίων περί Ναυτιλίας συμφώνως των τροποποιήσεων τας οποίας εισηγείται η Επιτροπή Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαϊωάννου, έχει τον λόγον.

Ε. ΠΑΠΑ-ΓΩΑΝΝΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Συμφωνώ με τας τροποποιήσεις τας οποίας έχει επιφέρει η Επιτροπή, ή μάλλον αι Επιτροπαί, εφ' όσον τρεις εν όλω Επιτροπαί συνειργάσθησαν επί του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου. Επιδιώξις μας διά του Νόμου τούτου πρέπει να είναι η δημιουργία εμπορικής ναυτιλίας διά την Κύπρον και ουχι η σημαία ευκαιρίας.

Εκ της ηολογήσεως πλοίων ελάχιστα έχει να ωφεληθή η Κυπριακή οικονομία. Εκείνο το οποίον θα συμβάλη σοβαρώς εις την ανάπτυξιν της Κυπριακής οικονομίας, κατά την γνώμην μου, είναι η δημιουργία πραγματικής Κυπριακής εμπορικής ναυτιλίας. Σκοπός του προτεινόμενου περί συνθέσεως του πληρώματος Νόμου είναι ο καθορισμός των διατάξεων περί του πλοιάρχου, των αξιωματικών και των μελών του πληρώματος πλοίου. Το Νομοσχέδιον ως έχει ετοιμασθή υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας βασίζεται κυρίως επί των διατάξεων άτινα διαλαμβάνει το Μέρος II του Αγγλικού περί Εμπορικής Ναυτιλίας Νόμου του 1894 και επί των Κανονισμών 31, 32, 40 και 45 του περί Εμπορικής Ναυτιλίας Νόμου του 1906.

Είμαι βέβαιος ότι το Σώμα της Βουλής θα συμφωνή πως μία νομοθεσία ως η Βρεττανική, ήτις εθεσπίσθη πριν μιας πεντηκονταετίας, δεν είναι δυνατόν να ανταποκρίνεται εις τας σημερινάς συνθήκας και ανάγκας. Η Επιτροπή Συγκοινωνιών και Έργων όπως και αι άλλαι Επιτροπαί αι οποίαι ειργάσθησαν επί της νομοθεσίας περί Εμπορικής Ναυτιλίας έπρεπε να λάβουν υπ' όψιν των όπως και έλαβον τόσον τας επί του θέματος διεθνείς συμβάσεις όσον και τας πλέον συγχρόνους

νομοθεσίας παρομοίας φύσεως άλλων χωρών διά να εκσυγχρονίσουν το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον. Είναι δι' αυτόν ακριβώς τον λόγον διά τον οποίον όλοι αι Επιτροπαί αι οποίαι συνεργάσθησαν επί του Νομοσχεδίου έχουν να υποβάλουν τσάσ πολλάς τροποποιήσεις με τας οποίας συμφωνών και ελπίζω ότι όλοι οι συνάδελφοι θα συμφωνήσουν ότι είναι αναγκαίον και απαραίτητον να επενεχθούν, εάν θέλωμεν να έχωμεν μίαν συγχρονισμένην νομοθεσίαν επί της οποίας να στηρίζεται η μέλλουσα να ιδρυθή Κυπριακή εμπορική ναυτιλία. Βασική επιδίωξις των προτεινομένων τροποποιήσεων είναι η βελτίωσις των συνθηκών εργασίας του πληρώματος εις τρόπον ώστε αύται να μη υστερούν της κειμένης νομοθεσίας άλλων χωρών αι οποίαι διαθέτουν εμπορικήν ναυτιλίαν. Πέραν τούτου βεβαίως αι συνθήκαι εργασίας των πληρωμάτων θα εξαρτηθούν εκ της δυνάμεως της επαγγελματικής οργανώσεως την οποίαν διαθέτουν και τας συλλογικάς συμβάσεις τας οποίας αι ενδιαφερόμεναι οργανώσεις θα υπογράψουν μετά των πλοιοκτητών.

Παρά το γεγονός ότι είμεθα μία νήσος, είναι γνωστόν ότι δεν διαθέτομεν ναυτιλίαν. Αυτό βεβαίως εξηγείται από το γεγονός ότι επί εκατοντάδας χρόνων η Κύπρος υπήρξεν υπόδουλος. Διά της νομοθεσίας ταύτης κάμνομεν τα πρώτα βήματα διά την απόκτησιν εμπορικής ναυτιλίας. Αποφασιστικόν ρόλον προς αυτήν την κατεύθυνσιν θα διαδραματίσῃ το έμπειρον πλήρωμα. Εάν θέλωμεν όμως να αποκτήσωμεν αυτό το έμπειρον Κυπριακόν πλήρωμα, οφειλομεν να δημιουργήσωμεν δι' αυτό καλὰς συνθήκας εργασίας ώστε να κάμωμεν αυτό το επάγγελμα ελκυστικόν δι' εκείνους οι οποίοι θα ήθελαν να προσχωρήσουν εις αυτό.

Η ανάπτυξις εμπορικής ναυτιλίας σημαίνει πολλά διά την Κυπριακήν οικονομίαν. Σημαίνει ανάπτυξιν του εμπορίου μας και πηγήν ξένου συναλλάγματος το οποίον χρειάζεται η Κύπρος. Οι πλοίαρχοι, οι αξιωματικοί και το πλήρωμα είναι κατά την γνώμην μου οι στυλοβάται μιας εμπορικής ναυτιλίας. Ας δημιουργήσωμεν λοιπόν δι' αυτούς εκείνας τας συνθήκας αι οποίαι θα τους επιτρέψουν να ανταποκριθούν εις το έργον των.

Κατάληγον υποστηρίζω τας προτεινομένας τροποποιήσεις και το Νομοσχέδιον και εκφράζω την πεποίθησιν ότι αι τροποποιήσεις αύται θα γίνουν ομοφώνως αποδεκταί υπό του Σώματος της Βουλής.

Ευχαριστώ.

(Σημ. Κατά την διάρκειαν της ομιλίας του κ. Παπαϊωάννου ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Γλαύκος Κληρίδης επανήλθε εις την έδραν του.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Εζήτησα τον λόγον, έντιμοι συνάδελφοι, διά να εξηγήσω τον λόγον διά τον οποίον θα κρατήσω αποχήν εις την ψηφοφορίαν ήτις θα λάβη χώραν αργότερα.

Συμφωνώ με τον προηγούμενον ομιλητήν κ. Παπαϊωάννου ότι εκείνο το οποίον θα ωφελήσῃ την νήσον μας είναι η δημιουργία εμπορικής ναυτιλίας και όχι η απλή νηολόγησις πλοίων. Εάν αυτός είναι και ο αντικειμενικός σκοπός των υπό συζήτησιν Νομοσχεδίων, θα έλεγα ότι αυτός τουλάχιστον θα έπρεπε να ήτο, λυπούμαι να παρατηρήσω ότι δεν συμφωνώ με την άποψιν ότι η προτεινομένη αυτή νομοθεσία πράγματι θα βοηθήσει εις το να δημιουργηθή εμπορική ναυτιλία. Όπως θα επροσέξατε, έντιμοι συνάδελφοι, εις το πρώτον κατά σειράν βασικόν Νομοσχέδιον γίνεται μνεία του Κώδικος Ναυτιλίας του Ηνωμένου Βασιλείου, τον οποίον εν πολλοίς υιοθετούμεν εις το παρόν Νομοσχέδιον.

Ο Κώδιξ αυτός περιέχει διατάξεις παλαιάς μέχρις εκατόν ετών και διέπουν τας σχέσεις ενός κράτους το οποίον είχε και έχει εμπορικήν ναυτιλίαν εις την οποίαν να συμπεριλαμβάνονται και ξένοι πλοιοκτῆται, διότι ήδη υπάρχουν αρκετοί Άγγλοι πλοιοκτῆται και υπάρχει μεγάλος αριθμός πλοίων εγγεγραμμένοι εις το Ηνωμένον Βασίλειον. Είναι επομένως η

όλη αυτή νομοθεσία συντηρητική, και δεν περιέχει διατάξεις διά να προσελκύσῃ και να ενθαρρύνῃ ξένους πλοιοκτῆτας.

Φαντάζομαι ότι όλοι θα συμφωνήτῃ μαζί μου ότι πολύ ολίγα μπορεί να περιμένη κανείς από Κυπρίου πλοιοκτῆτας. Μπορεί βεβαίως να υπάρχει ένας περιορισμένος αριθμός, αλλά νομίζω ότι αποβλέπομεν κυρίως εις ξένους πλοιοκτῆτας διά δημιουργίαν εμπορικής ναυτιλίας. Επομένως η υιοθέτησις διατάξεων δικαίου συντηρητικῶ περιεχομένου δεν ήτο η κατάλληλος εις την περίπτωσιν της ιδιῆς μας νήσου.

Ωρισμένοι άλλαι διατάξεις αι οποίαι αναφέρονται εις το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον επί πλέον του Κώδικος του Ηνωμένου Βασιλείου, είναι επίσης υπερσυντηρητικαί και κατά την άποψίν μου πεπαλαιωμένα, αι οποίαι δεν ανταποκρίνονται εις τας σημερινὰς ανάγκας ή και απαιτήσεις της εμπορικής ναυτιλίας, των απασχολουμένων με την εμπορικήν ναυτιλίαν.

Αυτό δεν το λέγω διότι θεωρώ τον ευατόν μου ως ειδικόν επί θεμάτων τοιαύτης φύσεως, αλλά το λέγω διότι είχα την ευκαιρίαν να εξετάσω παρομοίας φύσεως διατάξεις εις άλλους Κώδικας και εσημάτισα την εντύπωσιν ότι πράγματι αι διατάξεις του πρώτου Νομοσχεδίου περί Νηολογήσεως και ιδίως περί υποθηκείσεως είναι πεπαλαιωμένα.

Εάν δεν απατώμαι δε, εξέφρασαν την ιδίαν άποψιν Νορβηγοί και Έλληνες εμπειρογνώμονες. Δεν λέγω ότι πρέπει η νομοθεσία μας να δημιουργήσῃ, σημαίαν ευκολίας διά την Κύπρον. Αλλά λέγω ότι εάν θέλωμεν να έχωμεν ελπίδας ότι αυτή η νομοθεσία θα οδηγήσῃ εις την δημιουργίαν εμπορικής ναυτιλίας, λέγω ότι αι διατάξεις της προτεινομένης νομοθεσίας εις την περίπτωσιν την ιδιῆν μας πρέπει να είναι πλέον φιλελεύθεραι και να ανταποκρίνονται εις τας σημερινὰς ανάγκας και όχι να αφορούν πεπαλαιωμένας συνθηκὰς ή διατάξεις άλλων δικαίων.

Διά τους λόγους αυτούς δεν θα ψήφισω υπέρ των Νομοσχεδίων αυτών και θα παρεκάλουν το αρμόδιον Κυβερνητικόν Τμήμα όπως εν καιρῶ μελετήσῃ καλύτερον το θέμα τούτο και καταθέσῃ Νομοσχέδιον το οποίον πράγματι να ανταποκρίνεται εις τους καιρούς εις τους οποίους ζώμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλούνται οι έντιμοι κύριοι Γραμματεῖς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

Παρακαλούνται οι κύριοι Γραμματεῖς να αναγνώσουν μόνον τους αριθμούς των άρθρων και όχι τους πλαγιοτίτους. Εις τα άρθρα όμως εις τα οποία υπάρχει τροποποιητική εισήγησις πρέπει να αναγνώσκηται το κείμενον της τροποποιητικῆς εισηγήσεως διά την ψήφισιν του Νομοσχεδίου. Θα ακολουθήσωμεν την σύντομον διαδικασίαν.

Η ερώτησις η οποία θα υποβάλληται είναι εάν υπάρχει ένστασις, και εάν δεν υπάρχει ένστασις θα θεωρήται το άρθρον ως εγκριθέν. Διά να μη επαναλαμβάνωμεν κάθε φοράν, μη υπαρχούσης ένστάσεως το άρθρον εγκρίνεται.

Αρχίζομεν με την ψήφισιν του Νομοσχεδίου «Νόμος Προνών περί Νηολογήσεως, Μεταβιβάσεως και Υποθηκείσεως Πλοίων και περί ετέρων συναφών ζητημάτων.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως.

Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένστασις;

Άρθρον 2.

Εφ' όσον δεν υπάρχει ένστασις θα προχωρούμεν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένστασις;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 4.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 5. Υπάρχει τροποποιητική εισήγησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως αναγνωσθή το κείμενον της τροποποιητικής εισηγήσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 5.

Κυπριακόν πλοίων. 5.—(1) Ουδέν πλοίων θεωρείται Κυπριακόν πλοίων, εκτός εάν πλέον του ημίσεος των επί του πλοίου μεριδίων ανήκη κατά κυριότητα:

(α) Εις Κύπριον

(β) εις νομικόν πρόσωπον όπερ συνέστη και λειτουργεί συμφώνως τοις νόμοις της Δημοκρατίας, έχει δε την έδραν αυτού εν τη Δημοκρατία· ή

(γ) εις νομικόν πρόσωπον συσταθέν εκτός της Δημοκρατίας και ελεγχόμενον υπό Κυπρίων, εις την περίπτωσιν όμως ταύτην μόνον κατόπιν ειδικής εξουσιοδοτήσεως παρεχομένης υπό του Υπουργικού Συμβουλίου.

(2) Διά τους σκοπούς του εδαφίου (1):

«Κύπριος» σημαίνει:

(α) Πρόσωπον όπερ προ της 16ης Αυγούστου 1960 κατέστη Βρεττανός πολίτης δυνάμει των διατάξεων των περί Προσαρτήσεως της Κύπρου Διαταγμάτων εν Συμβουλίω του 1914 έως 1943, ή κατέστη πολίτης της Δημοκρατίας μετά την 16ην Αυγούστου 1960· ή

(β) πρόσωπον Κυπριακής καταγωγής, ήτοι πρόσωπον καταγόμενον εξ αρρενογονίας εκ προσώπου συνήθως διαμένοντος εν τη Νήσω της Κύπρου· ή

(γ) πρόσωπον καταγόμενον εξ αρρενογονίας εκ των αναφερομένων εν παραγράφω (α) ή (β) προσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση όπως το τροποποιητικόν κείμενον εγκριθής;

Μη υπάρχουσής ενστάσεως το τροποποιητικόν κείμενον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ένσταση;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το άρθρον 6 παράγραφος (β) υπάρχει η εξής τροποποίησης.

«Πλοία άνευ ανοικτού ή μερικού καταστρώματος, ως φορτηγίδες, άτινα χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς εις την αλιείαν ή εις εκμετάλλευσιν παρά τας ακτάς της Δημοκρατίας ή των Κυριάρχων Περιοχών των Βάσεων ή εντός καθορισθησόμενων θαλασσίων ζωνών από των ακτών τούτων.»

Υπάρχει αντίρρησης όπως η τροποποίησης εγκριθής;

Μη υπάρχουσής αντίρρήσεως η τροποποίησης εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 11.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 12.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 16.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 81.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 82.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 83.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 84.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρώτον Παράρτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Δεύτερον Παράρτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τρίτον Παράρτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν τροποποιητικά εισηγήσεις;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχουν τροποποιητικά εισηγήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ να αναγνωσθούν αι τροποποιητικά εισηγήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(α) Παντός πλοίου πλην των επιβατικών.

(β) Επί επιβατικών πλοίων καταβάλλονται τα διπλάσια των ανωτέρω τελών.

Νοείται ότι οσάκις η συμβατική ή εξ ετέρας νομίμου αιτίας μεταβίβασις, η εκ νέου νηολόγησις, η σύναψις υποθήκης και η μεταβίβασις αυτής αναφέρεται εις μερίδιον πλοίου, τα καταβλητέα τέλη θα είναι ίσα προς ποσόν έχον τον αυτόν λόγον έναντι του ολικού των ανωτέρω τελών ως και το ειρημένον μερίδιον έναντι του όλου αριθμού μεριδίων επί του πλοίου.

Διά καταμέτρησης της χωρητικότητας παντός πλοίου πλην των επιβατικών.

Διά καταμέτρησης της χωρητικότητας επιβατικών πλοίων καταβάλλονται τα διπλάσια των ανωτέρω τελών.

Το συνολικόν ποσόν των καταβλητέων τελών δι' εκάστην επιθεώρησιν δεν θα υπερβαίνει τας £15 ανεξαρτήτως του αριθμού των επί μέρους επισκέψεων.

Διά τους σκοπούς του παρόντος Παραρτήματος «επιβατικών πλοίων» κέχεται την έννοιαν ήν απέδωκεν εις τον όρον τούτον το άρθρον 2(1) του περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοιαρχοί και Ναυτικοί) Νόμου του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως ο Τρίτος Πίναξ εγκριθή ως ετροποποιηθή;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως ο Τρίτος Πίναξ εγκρίνεται.

Έληξεν η δευτέρα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρεται ως ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκευσις

Πλοίων) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του Κώδικος και του περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Κανονισμοί Ασφαλείας και Ναυτικοί) Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον;

Ο κ. Δημητριάδης.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Υπάρχει μία αποχή, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να σημειώσουν ότι υπάρχει αποχή.

Υπάρχει αντίρρησης;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Η Βουλή θα διακόψη μέχρι της 8.30 οπότε θα συνεχίσωμεν διά την ψήφισιν των δύο άλλων Νομοσχεδίων περί Ναυτιλίας ως επίσης και διά την συζήτησιν του περί Διοικήσεως Τελωνείων (Τροποποιητικού) Νόμου και του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου (Αρ. 8) και του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου (Αρ. 9).

Αντιλαμβάνομαι ότι μερικοί εκ των Βουλευτών θα προετίμω να συνεχίσωμεν την 9ην ώραν αντί της 8.30.

Θα συνεχίσωμεν εις τας 9.

(Ώρα διακοπής 7.35 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίζωμεν με την ψήφισιν των Νομοσχεδίων περί Ναυτιλίας. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα προχωρήσωμεν με την δευτέραν ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου του τιτλοφορουμένου «Νόμος προνοών περί των Ναυτικών Κυπριακών Πλοίων, περί της Συνθέσεως του Πληρώματος αυτών και περί Ετέρων Συναφών Ζητημάτων». Η δευτέρα ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων άνευ αναγνώσεως των πλαγιωτίτων.

Οι έντιμοι Γραμματείς παρακαλούνται να αναγνώσουν τα άρθρα εις τα οποία υπάρχουν τροποποιητικά εισηγήσεις.

Η ερώτησις την οποίαν θα υποβάλω είναι «εάν υπάρχει ένστασις», εάν δε δεν υπάρχει ένστασις θα θεωρηται ότι το άρθρον ενεκρίθη και θα προχωρώμεν με την ανάγνωσιν του επομένου άρθρου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως: Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 2ον. Υπάρχει εισήγησις περί τροποποιήσεως του ορισμού του όρου «αξιωματικός» του εδαφίου (2).

(i) Εν τω παρόντι Νόμω εκτός εάν άλλως προκύπη εκ του κειμένου—

«αξιωματικός» οσάκις χρησιμοποιείται εν σχέσει προς τι πλοίων, σημαίνει πλοιαρχον, αξιωματικόν, μηχανοδηγόν, ασυρματιστήν ή δόκιμον αξιωματικόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το άρθρον 2 εγκρίνεται συμφώνως της τροποποιητικής εισηγήσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3. Υπάρχει τροποποιητική εισήγησης την οποίαν αναγινώσκω.

«(3) Εάν ο πλοίαρχος αποθάνη ή παραιτηθή της θέσεως αυτού, ή είναι ανίκανος να κυβερνήση το πλοίον, εκκρεμούντος του διορισμού νέου πλοίαρχου, ο πρώτος αξιωματικός εκτελεί καθήκονται πλοίαρχου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το τρίτον άρθρον εγκριθή μετά της σχετικής τροποποιήσεως;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 4. Υπάρχουν τροποποιητικά εισηγήσεις:

«4(1) Απαγορεύεται η πρόσληψις ή μίσθωσις πλοίαρχου ή ναυτικού εφ' οιουδήποτε Κυπριακού πλοίου, εκτός εάν ούτος κέκτηται τα δυνάμει του παρόντος Νόμου αναγκαία προσόντα.

(2) Πας όστις εργάζεται ή υπηρετεί επί Κυπριακού πλοίου ως πλοίαρχος ή ναυτικός χωρίς να κέκτηται... κ.λ.π.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 4ον άρθρον εγκριθή μετά των σχετικών τροποποιήσεων; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 5. Υπάρχουν τροποποιητικά εισηγήσεις.

«Ουδείς πλοίαρχος ή ναυτικός θεωρείται ότι κέκτηται τα αναγκαία δυνάμει του παρόντος Νόμου προσόντα εκτός εάν κατέχη πιστοποιητικόν ικανότητος».

Επίσης! «Νοείται ότι διά Κανονισμών δυνατών να προνοηθή ο βαθμός του δοκίμου αξιωματικού όστις και θα διέπεται υπ' αυτών».

Γίνεται επίσης εισήγησης περί τροποποιήσεως του πλαγιότιτλου ως εξής: «Προσόντα πλοίαρχων και ναυτικών».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 5ον άρθρον εγκριθή μετά των σχετικών τροποποιήσεων;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 5ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 8.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 9.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 10.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει τροποποίησης προ του άρθρου 10. Δέον να προστεθή ο τίτλος: «Μέρος IV.—ΜΙΣΘΩΣΙΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΩΝ».

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 10ον άρθρον εγκρίνεται μετά της σχετικής τροποποιήσεως.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 11. Υπάρχει τροποποίησης.

«Ο πλοίαρχος παντός Κυπριακού πλοίου, εξαιρουμένων των κάτω των πέντε κόρων πλοίων άτινα χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς εις την άσκησιν εμπορίου εντός των καθωρισμένων ορίων, οφείλει όπως: (α) συνάπτη σύμβασιν συμφώνως τω παρόντι Μέρει μετά παντός ναυτικού τον οποίον προσλαμβάνει εκ τινος λιμένος, (β) κατά την σύναψιν της τιαύτης συμβάσεως εκδίδη και παραδίδη βιβλίον λογαριασμών εν τω νενομισμένω τύπω, εν ω καταγράφονται τα καθωρισμένα στοιχεία.»

Εις το εδάφιον (2) «Εάν ο πλοίαρχος Κυπριακού πλοίου αποπλεύση μετά τινος ναύτου άνευ συμμορφώσεως προς οιαδήποτε των διατάξεων του εδαφίου (1) ούτος ως και ο πλοιοκτήτης είναι ένοχοι αδικήματος, και εν περιπτώσει καταδίκης υπόκειται εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσαν τας εκατόν λίρας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 11ον άρθρον εγκριθή μετά των σχετικών τροποποιήσεων;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 11ον άρθρον εγκρίνεται μετά των σχετικών τροποποιήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 12. Υπάρχει τροποποίησης εις το εδάφιον (3).

Η σύμβασιν μετά του πληρώματος διαλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία ως όρους αυτής:

(α) Το πλήρες όνομα του ναυτικού, τόπον και χρόνον γεννήσεως ως και την κατοικίαν (domicile) αυτού.

(β) είτε την φύσιν και, εφ' όσον είναι πρακτικώς δυνατόν, την διάρκειαν του σκοπούμένου πλου... κ.λ.π.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τα λοιπά είναι απλώς αναριθμησις, πλην του (δ).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις την παράγραφον (δ):

«(δ) την ιδιότητα υπ' ήν ο ναυτικός θα υπηρετή και την φύσιν των καθηκόντων αυτού».

Επίσης προστίθεται το εδάφιον (6):

«(6) Εν τη συμβάσει μετά του πληρώματος δυνατών να αναφέρονται ή να ενσωματούνται οι όροι συλλογικής συμβάσεως».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 11ον άρθρον εγκριθή μετά των σχετικών τροποποιήσεων; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τον 11ον άρθρον εγκρίνεται μετά των σχετικών τροποποιήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πρόκειται περί του 12ου άρθρου, έντιμω κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 12ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 13.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 14.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 15.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 15ον άρθρον δέον να τροποποιηθή δι' απλώς νομοτεχνικούς λόγους. Όπως είναι διατυπωμένον το άρθρον αποτελεί ποινικόν αδίκημα εάν γίνη οποιαδήποτε δολία παραποίησης ωρισμένων εγγράφων. Εις τα αναφερόμενα

έγγραφα είναι βιβλία λογαριασμών, δελτία ταυτότητας, εις δε το τρίτον θέμα «Συμβάσεις μετά του πληρώματος» δεν υπάρχει πρόνοια εις το άρθρον ότι αποτελεί αδίκημα η δολία παραποίησης, αλλ' απλώς είναι αδίκημα εάν η όλη συμφωνία δολίως παραποιηθή. Επομένως ως είναι διατυπωμένον, εάν ολόκληρος η συμφωνία δολίως αντικατασταθή, αποτελεί αδίκημα, αλλ' εάν μέρος αυτής παραποιηθή δεν αποτελεί αδίκημα. Διά τους λόγους αυτούς έχω ετοιμάσει τροποποιητικόν κείμενον εις την Ελληνικήν το οποίον μετεφράσθη και εις την Τουρκικήν και παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να αναρρώσουν το κείμενον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«Πλαστογραφία 15. Πας όστις δολίως παραποιεί ή διενεργεί κλπ. της συμβάσεως ψευδή έγγραφήν εις βιβλίον λογαριασμών, δελτίον ταυτότητος ή σύμβασιν μετά του πληρώματος, ή παραδίδει ψευδές αντίγραφον των άνω εγγράφων, θα είναι ένοχος αδικήματος και εν περιπτώσει καταδίκης θα υπόκειται εις φυλάκισιν διά διάστημα μη υπερβαίνον τα δύο έτη ή εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσαν τας τριακοσίας λίρας, ή εις αμφοτέρας τας ποινάς της φυλάξεως και της χρηματικής τοιαύτης».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 15ον άρθρον τροποποιηθή;
Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 15ον άρθρον εγκρίνεται ως η τροποποιητική εισήγησις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 16. Υπάρχει εισήγησις όπως μετά τας λέξεις «του πληρώματος» προστεθούν αι λέξεις «ή εις βιβλίον λογαριασμών», και εις τον πλαγιότιτλον να προστεθή εις το τέλος «κ.λ.π.».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 16ον άρθρον εγκριθή ως η τροποποιητική εισήγησις;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 16ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 17.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 17ον άρθρον εγκριθή;
Το 17ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

18.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

19.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 20.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 21.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 22.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 23.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 24.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 25.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης;

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να αναγνώσκουν 5 αριθμούς άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 26, 27, 28, 29, 30 και 31.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 26 ως 31 εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως τα άρθρα 26 ως 31 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 32, 33, 34, 35, 36 και 37.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 32—37 εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως τα άρθρα 32—37 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 38. Προστίθεται νέον εδάφιον υπ' αριθμόν (2) ως εξής:

«(2) Ο πλοίαρχος Κυπριακού πλοίου δεν θα εγκαταλείπη ναυτικόν εις οιονδήποτε μέρος εκτός της Δημοκρατίας, εις την Ξηράν ή εν θαλάσση (εκτός οσάκις ο ναυτικός απολύεται δυνάμει του παρόντος Νόμου) εκτός εάν προηγουμένως διά σημειώσεως γενομένης επί της συμβάσεως μετά του πληρώματος πιστοποιηθή υπό των τελωνειακών ή λιμενικών αρχών του μέρους τούτου η αιτία δι' ήν εγκατέλειψε τον ναυτικόν, και εάν η τοιαύτη αιτία ήτο ακαταλληλότης ή ανικανότης προς συνέχισιν του πλου, λιποταξία ή ετέρα τις αιτία».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το άρθρον 38 εγκριθή μετά της σχετικής τροποποιήσεως;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 38ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 39, 40, 41, 42 και 43.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 39—43 εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως τα άρθρα 39—43 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 44, 45, 46, 47 και 48.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 44—48 εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 49, 50, 51 και 52.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 49—52 εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως τα άρθρα 49—52 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 53, 54, 55, 56 και 57.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 53—57 εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 58, 59, 60, 61 και 62.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 59—63 εγκριθούν;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Από το 58—62.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 58—62 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 63 και 64.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 63—64 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 65, 66, 67 και 68.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 65—68 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 69, 70, 71, 72 και 73.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και 74. Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 69 μέχρις 74 εγκριθούν; Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως τα άρθρα 69—74 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 75, 76, 77 και 78.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 75—78 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 79, 80, 81, 82 και 83.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 79—83 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 84, 85, 86, 87 και 88.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και 89. Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 84—89 εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως εγκρίνονται.

Άρθρον 90. Υπάρχουν τροποποιητικά εισιτήρια.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 90.

«Ερμηνεία.

90. Εν τω παρόντι Μέρει, εκτός εάν άλλως προκύπτει εκ του κειμένου:

«Επιθεωρητής Εργασίας» σημαίνει δημόσιον υπάλληλον επί του Υπουργείου Εργασίας τούτου υποδεικνυόμενον υπό του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

«νεαρόν πρόσωπον» σημαίνει πρόσωπον συμπληρώσαν το δέκατον έκτον, ουχί όμως το δέκατον όγδοον έτος της ηλικίας του.

«παιδίον» σημαίνει πρόσωπον μη συμπληρώσαν το δέκατον έκτον έτος της ηλικίας του».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 90όν άρθρον εγκριθή ως η τροποποιητική εισήγησις;

Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ:

«Νεαρόν πρόσωπον» κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι πρέπει να σημαίνη το πρόσωπον το συμπληρώσαν το 16ον ουχί όμως το 17ον έτος της ηλικίας του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

«Νεαρόν πρόσωπον» σημαίνει πρόσωπον συμπληρώσαν το δέκατον έκτον, ουχί όμως το δέκατον όγδοον έτος της ηλικίας

του. Δυνάμει των υφισταμένων Νόμων εάν συμπληρώση το 18ον είναι ενήλιξ και επομένως εάν δεν συμπληρώση το 18ον έτος πρέπει να θεωρήται ως νεαρόν πρόσωπον. Μετά το 18ον έτος θεωρείται ενήλιξ.

Υπάρχει αντίρρησης;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 90όν άρθρον εγκρίνεται ως η τροποποιητική εισήγησις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«Το παρόν Μέρος εφαρμόζεται επί μισθώσεως παιδιών και νεαρών προσώπων. 91. Ανεξαρτήτως παντός διαλαμβανομένου εν τω παρόντι Νόμω ή εν οιαδήποτε ετέρω Νόμω, αι διατάξεις του παρόντος Μέρους εφαρμόζονται επί μισθώσεως ή εργασίας παιδιών ή νεαρών προσώπων επί Κυπριακών πλοίων.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 91ον άρθρον εγκριθή ως η τροποποιητική εισήγησις;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 91ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«Απαγόρευσις 92.—(1) Απαγορεύεται η επί Κυπριακού και περιορισμός πλοίου μίσθωσις ή εργασία παιδιού εκτός εάν μισθώσεως παιδιών και νεαρών προσώπων. ζονται μόνον πρόσωπα ανήκοντα εις την αυτήν οικογένειαν.

(2) Απαγορεύεται η επί Κυπριακού πλοίου μίσθωσις ή εργασία νεαρού προσώπου ως ανθρακίως (trimmer) ή θερμαστού.

(3) Απαγορεύεται η μίσθωσις ή εργασία νεαρού προσώπου υπ' οιαδήποτε ετέραν ιδιότητα εν τω μηχανοστασίω Κυπριακού πλοίου, εκτός εάν υποστή την τελικήν δοκιμασίαν εις ανεγνωρισμένην μαθητείαν περί την εργασίαν εν τω μηχανοστασίω.

(4) Ανεξαρτήτως των απαγορεύσεων ή περιορισμών των προβλεπομένων εν τοις προηγουμένοις εδαφίοις ή εν οιαδήποτε διατάξει του παρόντος Μέρους, ο Επιθεωρητής Εργασίας δύναται εις οιαδήποτε επί μέρους περίπτωσιν να απαγορεύση ή θέση περιορισμούς επί της μισθώσεως ή εργασίας νεαρού προσώπου επί ειδικού τινος Κυπριακού πλοίου ή εις ειδικάς επιχειρήσεις, εάν η επί τοιούτου πλοίου ή εις τοιαύτας επιχειρήσεις μίσθωσις ή εργασία συνεπάγεται ειδικούς κινδύνους διά την ζωήν ή υγείαν του ατόμου.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χριστόδουλος Μιχαηλίδης.

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, η λέξις «trimmer» δεν ανταποκρίνεται προς τον Ελληνικόν ορισμόν «ανθρακίως». Ο «trimmer» είναι εκείνος ο οποίος τοποθετεί κατά τοιούτον τρόπον το φορτίον εις το πλοίον ούτως ώστε να υπάρχη ισοζύγιον. Να ευρεθί εις την Ελληνικήν ένας άλλος ορισμός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η παρατήρησις σας είναι ορθή λόγω του ότι αγνώ τους ναυτικούς όρους δεν μπορώ να εισηγήθω την κατάλληλον λέξιν.

Υπάρχει;

ΧΡ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Ονομάζεται εις το λεξικόν «χαπιαριστής»: Εργάτης εργαζόμενος εν τη κοίτη του πλοίου προς διευθετήσιν του φορτίου εις σχήμα. Ονομάζεται επίσης «ανθρακίως», αλλ' ανθρακίως είναι εκείνος που τοποθετεί εις την κοίτην του πλοίου. . . .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εφ' όσον η λέξις ανθρακίως καλύπτει και το πρώτον είναι καλυτέρα λέξις από τον χαπιαριστήν.»

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 92ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 92ον άρθρον εγκρίνεται ως η τροποποιητική εισήγησις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«Υποχρέωσις πλοίαρχου κ.λ.π. 93.—(1) Ο πλοίαρχος και άπαντες οι άνωτεροι του νεαρού προσώπου ναυτικοί επέχουν υποχρέωσιν όπως μεριμνώσιν ίνα μη νεαρά πρόσωπα ασχολώνται εις εργασίας ανωτέρας των φυσικών αυτών δυνάμεων.

(2) Ο πλοίαρχος οφείλει:

(α) Να λαμβάνη τας αναγκαίας προφυλάξεις και να εκδίδη τας αναγκαίας οδηγίας διά την προστασίαν της ζωής, υγείας και ηθών των επί του πλοίου εργαζομένων νεαρών προσώπων·

(β) να πληροφορή τα επί του πλοίου εργαζόμενα νεαρά πρόσωπα, και προ της μισθώσεως αυτών, περί των κινδύνων σωματικής βλάβης ή νόσων εις ούς θα εκτίθενται διαρκούσης της μισθώσεως ή εργασίας αυτών, ειδικώτερον επί εργασιών σχετιζομένων με τας μηχανάς, ή διεξαγομένων εις επικινδύνους τόπους εργασίας, και κατά διαστήματα να καθοδηγή τα πρόσωπα ταύτα περί του τρόπου χρήσεως συσκευών ή ετέρων μέτρων προστασίας κατά τοιούτων κινδύνων, ως και περί των κανόνων συμπεριφοράς οίτινες δέον να τηρώνται διαρκούσης της τοιαύτης μισθώσεως ή εργασίας.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 93ον άρθρον εγκριθή ως η τροποποιητική εισήγησις;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 93ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«Όραι εργασίας. 94. Αι διατάξεις αι αφορώσαι τας εν θαλάσση ή εις λιμένας ώρας εργασίας νεαρών προσώπων εφαρμόζονται υπό τας ακόλουθους τροποποιήσεις:

Επί Κυπριακών πλοίων ανεγνωρισμένων υπό του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Υπουργού ως πλοίων εκπαιδευτικών, νεαρά πρόσωπα δύνανται, διά την εκπαίδευσιν αυτών, να εργάζωνται, πέραν των καθ' ημέραν ωρών εργασίας εν θαλάσση μέχρι δύο ωρών ημερησίως κατά μέσον όρον, του μέσου τούτου όρου υπολογιζομένου καθ' εβδομάδα, συμφώνως προς Κανονισμούς καθορίζοντας την εκπαίδευσιν δι' εργασίαν ναυτικών επί πλοίων εξωτερικού.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 94ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 94ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπερωριακή εργασία. 95.—(1) Νεαρά πρόσωπα δύνανται να εργάζωνται καθ' υπερωρίαν κατά τρόπον όμως ώστε η περίοδος εργασίας να μη υπερβαίνη τας εννέα ώρας ημερησίως, και τας πενήτηντα ώρας εβδομαδιαίως.

(2) Νεαρά πρόσωπα εργάζονται καθ' υπερωρίαν μόνον εφ' όσον δεν είναι διαθέσιμα ενήλικα μέλη του πληρώματος.

(3) Δι' εκάστην ώραν υπερωριακής εργασίας νεαρών προσώπων καταβάλλεται επιμισθιον ως ήθελε καθορισθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 95ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 95ον άρθρον εγκρίνεται ως ετροποποιήθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«Διαλείμματα προς ανάπαυσιν. 96.—(1) Έκαστον νεαρών πρόσωπον όπερ ασχολείται εις συνεχή εργασίαν πλέον των τεσσάρων και ημισείας ωρών, δικαιούται διαλείμματος ημισείας τουλάχιστον ώρας προς ανάπαυσιν, ή δύο διαλειμμάτων εξ ενός τετάρτου τουλάχιστον εκάστου, άτινα και θα καθορίζωνται, εκ των προτέρων.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει εις το Τουρκικόν κείμενον 96(1) και 96(2); Διότι εις το Ελληνικόν υπάρχει μόνον 96(1).

ΤΟΥΡΚΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις το Τουρκικόν υπάρχουν δύο εδάφια (1) και (2).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το Ελληνικόν κείμενον υπάρχει το 96(1). Φαίνεται όμως ότι θα πρόκειται περί τυπογραφικού λάθους διότι δεν δικαιολογείται να υπάρχει 96(1) εάν δεν υπάρχει 96(2).

Τ.ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εν τοιαύτη περιπτώσει, έντιμε κ. Πρόεδρε, νομίζω ότι, εάν κοιτάξωμεν το Αγγλικόν κείμενον, δύναμεθα να λύσωμεν την δυσκολιαν μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχω παρακαλέσει τον Βοηθόν Διευθυντή του Γραφείου όπως φέρη το Αγγλικόν κείμενον. Εν τω μεταξύ θα συνεχίσωμεν με την ψήφισιν των υπολοίπων άρθρων μέχρις ότου διαλευκάνωμεν το σημείον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«Νυκτερινή ανάπαυσις. 97. Απαγορεύεται η εργασία νεαρών προσώπων εν καιρώ νυκτός μεταξύ της ογδόης μεταμεσημβρινής και της έκτης πρωϊνής, εκτός οσάκις τα πρόσωπα ταύτα ασκώσι καθήκοντα φυλάκων.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 97ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 97ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«Συνεχής αναπαύσεως. 98.—(1) Έπαξ καθ' εκάστην εβδομάδα, και εφ' όσον τούτο είναι δυνατόν καθ' εκάστην Κυριακήν, εκάστον νεαρών πρόσωπων δικαιούται εις εικοσιτεσσάρων τουλάχιστον ωρών συνεχή περίοδον αναπαύσεως, της περιόδου ταύτης αρχομένης αμέσως μετά την νυκτερινήν ανάπαυσιν.»

(2) Παρέχεται ωσαύτως τοιαύτη περίοδος αναπαύσεως καθ' εκάστην εορτήν ήτις συμπίπτει εις εργάσιμον ημέραν.

(3) Εάν εκ λόγων υπηρεσιακών δεν δύναται να παρασχεθή η προνοουμένη εν εδαφίω (1) περίοδος αναπαύσεως εις νεαρών πρόσωπων εις ο ανετέθησαν καθήκοντα φύλακος διά μίαν ολόκληρον εβδομάδα εν θαλάσση, η τοιαύτη περίοδος αναπαύσεως συμπληρούται εις μίαν των επομένων εβδομάδων· εάν εκ λόγων υπηρεσιακών τούτο δεν δύναται να γίνη προ της ενάρξεως της ετησίας αδειας, η άδεια παρατείνεται κατά τον αριθμόν των μη παρασχεθεισών περιόδων αναπαύσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 98ον άρθρον εγκριθή;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 98ον άρθρον εγκρίνεται.

Εις το Αγγλικόν κείμενον το οποίον περιέχει τας τροποποιητικές εισηγήσεις της Επιτροπής επί Εργατικών Θεμάτων, εις το 96ον άρθρον υπάρχουν δύο εδάφια, εδάφιον

(1) και εδάφιο (2). Είναι φανερόν ότι εις την εκτύπωσιν του Ελληνικού κειμένου το δεύτερον εδάφιον παρελείφθη διότι το 96ον άρθρον αναφέρεται εις εδάφιο (1) και δεν φαίνεται το εδάφιο (2). επομένως θα παρακαλέσω τον Πρόεδρον της Νομικής Επιτροπής μετά μέλους ή μελών της Επιτροπής του να μεταφράσουν το δεύτερον εδάφιον το οποίον θα προστεθή εις το Ελληνικόν κείμενον αφού αναγνωσθή και ψηφισθή.

Και συνεχίζομεν με την ψήφισιν των υπολοίπων άρθρων του Νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μέρος 15ον. Επίσημα Ημερολόγια και Ναυτολόγιον. Δηλαδή το 14 μετατρέπεται εις 15 και τα άρθρα όλα επαναριθμούνται. Άρθρον 99.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Άρθρα 100, 101, 102, 103, 104.

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 99—104 εγκριθούν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 105, 106, 107 και 108.

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προ του άρθρου 105 θα είναι το Μέρος XVI.

Ε. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα.

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 105, 106, 107 και 108.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 105, 106, 107 και 108 εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως εγκρίνονται.

Εις το άρθρον 109 υπάρχουν τροποποιητικά εισηγήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«Κανονισμοί. 109.—(1) Το Υπουργικόν Συμβούλιον θα εκδώση Κανονισμούς δημοσιευθησομένους εν τη Επισήμω Εφημερίδι της Δημοκρατίας, προνοούντας περί απάντων των ακολούθων ζητημάτων:

(α) Περί του καθορισμού παντός ζητήματος όπερ δυνάμει του παρόντος Νόμου χρήζει, ή είναι δεκτικόν καθορισμού.

(β) περί παντός ζητήματος δι' ό δύναιται να εκδοθώσιν Κανονισμοί δυνάμει του παρόντος Νόμου.

(γ) περί της συνθέσεως και αριθμού του πληρώματος εκάστης κατηγορίας πλοίων.

(δ) περί του κατωτάτου ποσοστού πολιτών της Δημοκρατίας εξ ου αναγκαιώς συνίσταται το πλήρωμα (περιλαμβανομένων των μαθητευομένων και των δοκίμων αξιωματικών) των διαφόρων κατηγοριών πλοίων.

Νοείται ότι το τοιοούτον κατώτατον ποσοστόν δεν δύναιται να είναι κατώτερον των πενήντα επί τοις εκατόν, εκτός εάν το Υπουργικόν Συμβούλιον εντός περιόδου μη υπερβαινούσης τα πέντε έτη από της εκδόσεως των τοιοούτων Κανονισμών καθορίση κατώτερον ποσοστόν.

(ε) Περί δοκίμων αξιωματικών και των διεπόντων αυτούς όρων.

(στ) περί ωρών εργασίας, ωρών αναπαύσεως και περί αδειών.

(ζ) περί του εδαιματολογίου του πληρώματος και περί ετέρων ζητημάτων αφορώντων εις την ευημερίαν του πληρώματος.

(η) περί της εκδόσεως δελτίων ταυτότητος του πληρώματος, περί του τύπου των τοιοούτων δελτίων, ως και περί των προϋποθέσεων εκδόσεως και ανακλήσεως αυτών.

(θ) περί εγγράφων και εντύπων της αποδεικτικής ισχύος, και της εκ παντός τέλους χαρτοσήμου εξαιρέσεως αυτών.

(ι) περί του καθορισμού των πληρωτέων τελών αναφορικώς προς οιονδήποτε ζήτημα δυνάμει του παρόντος Νόμου.

(2) Το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναιται να εκδώση Κανονισμούς δημοσιευθησομένους εν τη Επισήμω Εφημερίδι της Δημοκρατίας διά την καλλιτέραν γενικώς εφαρμογήν των διατάξεων και επιδιώξεων του παρόντος Νόμου.

(3) Οι τοιοούτοι Κανονισμοί δύναιται να προνοώσιν ότι παράβασις παντός τοιοούτου Κανονισμού επέγγεται ποινήν φυλακίσεως διά διάστημα μη υπερβαινον τους έξι μήνας ή χρηματικην ποινήν μη υπερβαινούσαν τας εκατόν λίρας ή αμφοτέρας τας ποινάς της φυλακίσεως και της χρηματικής τοιαύτης.»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Το Μέρος τούτο, έντιμε κ. Πρόεδρε, εις το Ελληνικόν κείμενον αναφέρεται ως XVI. Νομίζω ότι πρέπει να μετατραπή εις XVII.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

XVII. Υπάρχει αντίρρησης όπως το άρθρον 109 εγκριθή ως η τροποποιητική εισήγησις; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 109 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρα 110 και 111.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως τα άρθρα 110 και 111 εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως τα άρθρα 110 και 111 εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 112. Υπάρχει τροποποίησις.

«112. Διά του παρόντος καταργούνται τα άρθρα 10 και 11 περί Εμπορικής Ναυτιλας (Κανονισμοί Ασφαλείας και Ναυτικοί) Νόμου.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το άρθρον 112 εγκριθή; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το άρθρον 112 εγκρίνεται.

Παρακαλώ όπως το κείμενον του εδαφίου (2) του άρθρου 96 αναγνωσθή.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Είναι έτοιμον κύριε Πρόεδρε, και θα το παραδώσω εις την Γραμματείαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να αναγνωσθή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

«96.—(2) Ουδέν νεαρόν πρόσωπον θα εργοδοτήται ή θα ασχολήται συνεχώς πλέον των τεσσάρων και ημισείας ωρών άνευ διαλειμματος προς ανάπαυσιν διαρκείας τουλάχιστον δεκαπέντε λεπτών.»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησης όπως το 96ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκριθούν; Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το 96ον άρθρον, εδάφια (1) και (2) εγκρίνονται.

Παρακαλείται ο έντιμος Έλλην Γραμματεύς να προσθέση το κείμενον του εδαφίου (2) εις το άρθρον 96 και να το μονογραφήση.

Έληξεν η δεύτερα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου.

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Πλοίαρχοι και Ναυτικοί) Νόμος του 1963, και θα αναγιγνώσκηται και ερμηνεύηται ομού μετά του περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Νηολόγησις, Πώλησις και Υποθήκεις Πλοίων) Νόμου του 1963, του Κώδικος, και του περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Κανονισμοί Ασφαλείας και Ναυτικοί) Νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον; Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Θα συνεχίσωμεν με την ψήφισιν του τρίτου Νομοσχεδίου «ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Φορολογικαί Διατάξεις) Νόμος του 1963». Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων, άνευ αναγνώσεως των πλαγιότητων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως: Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις; Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το 1ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3ον. Υπάρχει τροποποιητική εισήγησις.

«Απαλλαγή από του φόρου εισοδήματος». Εις την 4ην γραμμήν και μετά την λέξιν «εισπράττηται» προστίθενται αι λέξεις «διά περίοδον δέκα ετών από της ημερομηνίας της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου». Επίσης η επιφύλαξις του άρθρου 3 τροποποιείται ως ακολούθως:

«Νοείται ότι το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται, μετά την πάροδον δέκα ετών από της ημερομηνίας της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου, δι' αποφάσεως αυτού δημοσιευομένης εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας, να παρατείνη την τοιαύτην απαλλαγήν διά τοιαύτην περίοδον και υπό τοιούτους όρους και περιορισμούς οίοι ήθελον προβλεφθή εν τη αποφάσει ταύτη».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 3ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 4.

Υπάρχει τροποποιητική εισήγησις.

«4(1) Επί παντός Κυπριακού πλοίου επιβάλλεται και εισπράττεται ετήσιος φόρος (εν τω παρόντι Νόμω καλούμενος φόρος επί της χωρητικότητος) βάσει των εν τω Πίνακι εκτεθειμένων συντελεστών και συμφώνως ταις εν τω τοιούτω Πίνακι διαλαμβανομέναις διατάξεις:

Νοείται ότι οσάκις πλοίον τι είναι προσωρινόμενον είτε εν τη Δημοκρατία είτε εν τινι χώρα μεθ' ης η Δημοκρατία έχει καθιδρύσει διπλωματικάς σχέσεις, διά περίοδον υπερβαίνουσαν τους τρεις συναπτούς μήνας εν ενί έτει, ο φόρος επί της χωρητικότητος θα μειούται αναλόγως της περιόδου καθ' ην το πλοίον ετέλει ούτω εν απραξία, επί τη προσαγωγή πιστο-

ποιητικού είτε της αρμοδίας λιμενικής αρχής της Δημοκρατίας είτε. . . .». Τα υπόλοιπα παραμένουν ως έχουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 4ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 5. Υπάρχει τροποποιητική εισήγησις εις το τέλος του εδαφίου (1).

«5(1) Δι' έν έκαστον μέλος του πληρώματος Κυπριακού πλοίου όπερ δεν είναι πολίτης της Δημοκρατίας καταβάλλεται μηνιαίον τέλος μιας λίρας».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 5ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πίναξ. Υπάρχουν τροποποιητικάί εισηγήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το 6ον άρθρον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Μάλιστα, άρθρον 6.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 6ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το 6ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Πίναξ. Υπάρχουν τροποποιητικάί εισηγήσεις.

(α)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν είναι ανάγκη να αναγνωσθή ολόκληρον το άρθρον. Είναι αριθμητικάί αι τροποποιήσεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις το (α) από 50 μιλς γίνονται 75. Εις το (β) τα 75 γίνονται 100. Εις το (γ) τα 100 γίνονται 125 μιλς. Εις το (δ) τα 125 γίνονται 150 μιλς. Εις το (ε) τα 150 μιλς μετατρέπονται εις 200.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως ο Πίναξ εγκριθί;

Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως ο Πίναξ εγκρίνεται.

Έληξεν η δεύτερα ανάγνωσις του Νομοσχεδίου. Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Φορολογικαί Διατάξεις) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθή εις Νόμον; Μη υπάρχουσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις Νόμον.

Έληξεν η ψήφισιν των τεσσάρων Νομοσχεδίων της Ναυτιλίας.

Η Βουλή εψήφισεν απόψε το 5ον Νομοσχέδιον. Υπάρχουν ακόμη τρία. Το επόμενον θέμα επί της ημερησίας Διατάξεως είναι ο περί Διοικήσεως Τελωνείων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν εις την Βουλήν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
 Τίτος Φάνος
 Ιωσήφ Γιαμάκης
 Γεώργιος Τομπάζος
 Πάνικος Σιβιτανίδης (αντιπροσωπεύει τον κ. Δάφνη Παναγίδη)
 Εζεκίας Παπαϊωάννου (αντιπροσωπεύει τον κ. Ανδρέαν Ζιαρτίδη)
 Ουμίτ Σουλεϊμάν
 Α. Μ. Μπερμπερόγλου
 Ραματάν Τζεμίλ.

Η Επιτροπή εξήτασε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις δύο συνεδριάσεις αυτής λαβούσας χώραν την 27ην και 31ην Μαΐου 1963.

Η Επιτροπή, αφού ήκουσε τας υπό αρμοδίου υπαλλήλου του Υπουργείου Οικονομικών παρασχεθείσας επί του Νομοσχεδίου πληροφορίας και εμελέτησε την υπό του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας υποβληθείσαν επί τούτου Αιτιολογικήν Έκθεσιν, εισηγείται ομοφώνως εις την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η Έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

KEMAL NTENIZ:

(Ανάγνωσις της Έκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:**(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)**

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως μόνον των πλαγιωτίτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το 1ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ένστάσεως το 1ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του βασικού Νόμου και αντικατάστασις ωρισμένων όρων αυτού. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το δεύτερον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ένστάσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 145 του βασικού Νόμου. Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασης όπως το 3ον άρθρον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ένστάσεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Διοικήσεως Τελωνείων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγινώσκηται δε ομού μετά του περί Διοικήσεως Τελωνείων Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου «ο βασικός νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένστασης όπως το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον εγκριθί; Μη υπαρχούσης ένστάσεως το Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής επί του Προϋπολογισμού όπως προβή εις την ανάγνωσιν της εκθέσεως επί του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) (Αρ. 8) Νόμος του 1963.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) (ΑΡ. 8) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος
 Τίτος Φάνος
 Ιωσήφ Γιαμάκης
 Γεώργιος Τομπάζος
 Πάνικος Σιβιτανίδης
 (αντιπροσωπεύει τον κ. Δ. Παναγίδη)
 Εζεκίας Παπαϊωάννου
 (αντιπροσωπεύει τον κ. Α. Ζιαρτίδη).

Η Επιτροπή επί του Προϋπολογισμού εξήτασε το παρόν Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 31ην Μαΐου του 1963.

Εις την συνεδρίασιν αυτήν παρέστησαν ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Γεωργίας και ο επί του Προϋπολογισμού Λειτουργός, οίτινες και παρέσχον τας απαιτούμενας πληροφορίας. Εκ των δοθεισών εξηγήσεων καταφαίνεται ότι το μεγαλύτερον ποσόν εκ των £15.173, ήτοι ποσόν £13.000 περίπου, εδαπανήθη προ της 16ης Αυγούστου 1960. Επί του ποσού τούτου η Επιτροπή φρονεί ότι η Βουλή δεν δύναται να έχη λόγον καθ' ότι αποτελεί υποχρέωσιν της μεταβατικής Κυβερνήσεως.

Διά το υπόλοιπον ποσόν των £2.000 περίπου η Επιτροπή φρονεί ότι τούτο δεν έπρεπε κατ' αρχήν να είχε εδαπανηθή άνευ της προγενεστέρας εγκρίσεως της Βουλής. Επειδή όμως συνεζητείτο τότε υπό του Υπουργικού Συμβουλίου η έκκρεμότης του όλου θέματος, και επεβάλλετο να εξοδευθή το συμπληρωματικόν ποσόν των £2.000 διά την συντήρησιν των τσιφλικιών, η Επιτροπή ευρίσκει ότι το ποσόν τούτο εδαπανήθη καλή τη πίστει και ως εκ τούτου εισηγείται εις την Βουλήν την έγκρισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον. Η Επιτροπή εν τούτοις αισθάνεται την υποχρέωσιν να τονίση ότι μελλοντικώς δεν προτίθεται να εισηγηθή εις την Βουλήν την έγκρισιν οιασδήποτε δαπάνης γενομένης άνευ προγενεστέρας αποφάσεως αυτής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η Έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

KEMAL NTENIZ:

(Ανάγνωσις της Έκθέσεως εις την Τουρκικήν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής, παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως των πλαγιωτίτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προόμιον.

ΕΠΕΙΔΗ καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιοδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος. Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £15.173 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το 2ον άρθρον εγκριθής;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον, Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το 3ον άρθρον μετά του Πίνακος εγκριθούν; Μη υπάρχουσας ενστάσεως το 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδι-
κεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύ-
ξεως) Νόμος (Αρ. 8) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το παρόν Νομοσχέδιον εγκριθής εις τρίτην ανάγνωσιν;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Το παρόν Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Παρακαλώ τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής επί του Προϋπολογισμού όπως αναγνώσῃ την έκθεσιν της Επιτροπής του επί του περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου (Αρ. 9) του 1963.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

**ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟ-
ΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙ-
ΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ (ΤΑΜΕΙΟΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ) ΝΟΜΟΣ (Αρ. 9) ΤΟΥ 1963».**

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Τίτος Φάνος

Ιωσήφ Γιαμάκης

Γεώργιος Τομπάζος

Πανίκος Σιβιτανίδης

(αντιπροσωπεύων τον κ. Δάφνη Παναγίδη)

Εζεκίας Παπαϊωάννου

(αντιπροσωπεύων τον κ. Ανδρέαν Ζιαρτίδη).

Η Επιτροπή εξήτασε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 31ην Μαΐου 1963.

Η Επιτροπή αφού ήκουσε τας υπό του αρμοδίου υπαλλήλου του Υπουργείου Οικονομικών παρασχεθείσας επί του Νομο-
σχεδίου πληροφορίας και μελέτησε την υπό του αυτού Υπουργείου υποβληθείσαν Εισηγητικήν Έκθεσιν, εισηγείται ομοφώνως εις την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνώσῃ εις την Τουρκικὴν γλώσσαν.

Κ. ΝΤΕΝΙΖ:

(Ανάγνωσις της Έκθέσεως εις την Τουρκικὴν γλώσσαν)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί, παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν διά τας αναγνώσεως μόνον των πλαγιωτίτων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Προοίμιον. **ΕΠΕΙΔΗ** καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' ας δεν έχει γίνει πρό-
βλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τιαυτή υπ' οιουδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον εγκριθούν;

Μη υπάρχουσας ενστάσεως ο συνοπτικός τίτλος και το προοίμιον εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του Ταμείου Αναπτύξεως ποσού £1.000 διά την χρέσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον άρθρον εγκριθής;

Μη υπάρχουσας αντιρρήσεως το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον, Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το 3ον άρθρον μετά του Πίνακος εγκριθούν; Μη υπάρχουσας ενστάσεως το 3ον άρθρον και ο Πίναξ εγκρίνονται.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδι-
κεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύ-
ξεως) Νόμος (Αρ. 9) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένσταση όπως το παρόν Νομοσχέδιον εγκριθής εις Νόμον; Μη υπάρχουσας ενστάσεως το παρόν Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(ΚΛΗΡΙΔΗΣ)

Έληξεν η συζήτησις των θεμάτων επί της ημερησίας διατάξεως.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής Νομοσχέδια:

- (1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 9) του 1963.
- (2) Ο περί Ποινικού Κώδικος (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- (3) Ο περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 9) του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 13ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 6.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δυνάμει των προνοιών του 7θου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσει την έναρξιν της παρούσης συνεδρίασεως Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει, έντιμς κ. Πρόεδρε, απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ.9) του 1963. Θα ήθελα να φέρω εις γνώσιν των εντίμων Μελών ότι δέον να γίνη διάρθρωσις ώστε ο αριθμός 9 να γίνη αριθμός 7.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπής να αναγνώση την έκθεσιν αυτής επί του Νομοσχεδίου.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμς κ. Πρόεδρε.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ-Υ-ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΝΟΜΟΣ (ΑΡ.7) ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος,
Στέλιος Μιχαηλίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Β. Λουσαριδην)
Δάφνης Παναγίδης
Τίτος Φάνος
Γεώργιος Τομπάκος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Αχιμέτ Μιχαήλ Μπερπερογλου
Εξεκίας Παπαϊωάννου (αντιπροσωπεύων τον κ. Α. Ζιαρτίδην)

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίαν αυτής λαβούσαν χώραν την 10ην Ιουνίου 1963.

Το Νομοσχέδιον περιέχει δύο προνοίας, εξ ών η μιν πρώτη αφορά ποσόν £3.000 εν σχέσει με την καταπολέμησιν της ασθeneίας περονιοσπόρου του καπνίου, η δε δευτέρα ποσόν £3.081 διά καταβολήν χριστουής αποζημιώσεως προς τους αμπελοργούς δυνάμει του Σχεδίου Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων, αναφορικώς προς ζημίας επενεχθείσας εις τους αμπελώνας υπό χαλάζης.

Κατόπιν διεξοδικής συζητήσεως του Νομοσχεδίου η Επιτροπή απεφάσισεν ομοφώνως όπως εισηγηθή εις την Βουλήν την ψήφισιν του κοινδιλίου των £3.000 το οποίον απαιτείται διά την καταπολέμησιν του περονιοσπόρου του καπνίου.

Η πρόνοια του Νομοσχεδίου διά την διάθεσιν £3.081 δι' αποζημιώσιν των αμπελοργών δεν ευρίσκει ομόφωνον την Επιτροπήν, ήτις απεφάσισε διά πλειοψηφίας να εισηγηθή εις την Βουλήν όπως ψηφισθί το κοινδύλιον τούτο με την παρατήρησιν ότι τούτο εγκρίνεται μόνον ως χριστουής αποζημιώσις και όχι ως υποχρέωσις της Κυβερνήσεως προς τους ασφαλισθέντας, δεδομένου ότι ούτοι δεν συνεισφέρθησαν πλήρως προς τας προνοίας των όρων του ασφαλιστικού συμβολαίου.

Η Επιτροπή επιθυμεί να τονίση όπως η παραχώρησις αΐτη μη αποτελέση προηγούμενον και ότι αι παρεχόμεναι προς τους υφισταμένους ζημίας αποζημιώσεως δέον να παραχωρώνται απ' ενός όταν υπάρχη ζημία και απ' ετέρου όταν τηρώνται οι όροι του συμβολαίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Μπερπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Ανάγνωσις της έκθεσις εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής:

Ο κ. Μπερπερογλου.

Α. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Εις την τεχνικήν του προϋπολογισμού, όταν έν κοινδύλιον, το οποίον ετέθη εις τον Προϋπολογισμόν, δεν επαρκή διά την υλοποίησιν ενός ωρισμένου σχεδίου ή σκοπού, το απαιτούμενον κοινδύλιον δύναται να προστεθή εις το προηγουμένως εγκριθέν τούτοτον μέσω συμπληρωματικής πιστώσεως. Το νομοσχέδιον, το οποίον είναι το θέμα της συζητήσεως απόψε, και το οποίον υπερβλήθη εις την Βουλήν μας υπό τον τίτλον «Συμπληρωματική Πίστωσις», εις την πραγματικότητα ειδικεί πιστώσιν διά την παροχήν δωρεάς εις ωρισμένον αριθμόν προσώπων, τα οποία αποτελούν μίαν ωρισμένην τάξιν ωρισμένου χωρίου. Θα ήθελα να τονίσω ειδικώς εξ αρχής της αγορεύσεώς μου ότι ουδεμίαν έχθραν τρέφω καθ' οιονδήποτε τρόπον προς τους γεωργούς, τους αμπελοργούς ή τους βοσκούς. Πέραν της υπό τύπον χριστουής παροχής κατανομής του ποσού £3.081, το οποίον είναι το θέμα του αποψηνού νομοσχεδίου, εις 116 αμπελοργούς με τον ισχυρισμόν ότι ούτοι υπέστησαν ζημίας λόγω χαλαζοπτώσεως, ενίσταμαι εις την νοστοπρίαν, η οποία πρόβλεπε και ελάνσασεν αυτήν την χριστουήν παροχήν, και εις το σύστημα, το οποίον ακολουθείται διά την υλοποίησιν της νοστοπρίας αυτής. Ως θα έχη παρατηρηθή και εις την σχετικήν με το νομοσχέδιον Εισηγητικήν Έκθεσιν, η οποία απεστάλη εις όλους μας, την 9ην Μαΐου 1962 — θέλω δε να υπογραμμίσω αυτήν την ημερομηνίαν — εις το χωρίον Όμοδος έπεσε χάλαζα και υπέστησαν ζημίας ωρισμένοι αμπελώνες. Οι υποστάντες ζημίας αμπελοργοί ήσαν ησφαλισμένοι βάσει του Σχεδίου Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων. Συμφώνως δε προς τους όρους του υφισταμένου Σχεδίου οι ησφαλισμένοι αμπελοργοί ήσαν υποχρεωμένοι να ειδοποιήσουν περί τούτου εντός τεσσάρων ημερών απ' ής εσημειώθησαν αι ζημίας. Εκ των ζημιωθέντων αμπελοργών 98 έδωσαν την απαιτούμενην γνωστοποίησιν εντός 4 ημερών, θέλω δε να τονίσω μετά λύπης μου ότι ο αρμόδιος υπάλληλος μόνον 30 ή 40 ημέρας μετά την ειδοποίησιν αυτήν ήβλησε να μεταβή εις Όμοδος και να εκτιμήση τας ζημίας. Αλλ' επειδή τούτο δεν έχει πολλήν σχέση με το θέμα μας, δεν θα ασχοληθώ με το θέμα της εκεί μεταβάσεως διά σκοπούς καθορισμού των ζημιών 30 ή 40 ημέρας αργότερον. Όταν ο υπάλληλος, ο οποίος μετέβη διά τον υπολογισμόν και τον καθορισμόν των ζημιών, περιώδευσε και επεθεώρησε τους αμπελώνας των 98 μόνον ησφαλισμένων, οι οποίοι είχαν υποβάλει αίτησιν, άλλοι ζημιωθέντες αμπελοργοί του χωρίου εζήτησαν όπως και οι αμπελώνες των επιθεωρηθέντων και καθορισθούν αι ζημίας. Εν τούτοις ο υπάλληλος, λέγων ότι εις χείρας του είχαν αίτησιν 98 προσώπων, ουδόλας επεθεώρησε τους αμπελώνας των άλλων ζημιωθέντων, ούτω δε αι ζημίας των δεν καθωρίσθησαν. Ως εκ τούτου μόνον 98 πρόσωπα έλαβον παροχήν υπό τύπον αποζημιώσεως διά τας ζημίας των, συμφώνως δε προς δοθείσας εις ημίας πληροφορίας 116 πρόσωπα δεν απεζημιώθησαν καθ' οιονδήποτε τρόπον. Προς αυτούς τους 116 ζημιωθέντας αμπελοργούς επιθυμούμεν όπως εκφράσωμεν την αμέριστόν μας συμπάθειαν. Παρ' όλον τούτο είναι ανάγκη να τονισθί ότι, διά να λειτουργή με τάξιν και σοβαρότητα οιονδήποτε σχέδιον, πρέπει να γίνωνται σεβαστοί και οι όροι του. Οι 116 αμπελοργοί, επ' όσον δεν απεζημιούντο, απετάθησαν προς την Κυβέρνησιν και πρόβαλον ωρισμένους λόγους και δικαιολογίας

δεικνύοντας ότι ούτοι δικαιολογούνται διά το ότι δεν είχαν συμμορφωθεί προς τον όρον της εντός 4 ημερών υποβολής αιτήσεως. Μετά την παρέλευση χρονικού τινος διαστήματος μετά την ημερομηνία, κατά την οποία εσημειώθησαν αι ζημίες, αι αιτήσεις αυτές, αι οποίαι υπερβλήθησαν, ως και αι προβληθείσαι δικαιολογίαι εξητάσθησαν υπό των αρμοδίων αρχών, ήτοι υπό της Κυβερνήσεως, ουδεμία, όμως, δικαιολογία ευρέθη εύλογος. Ούτω η αποζημίωσις δι' αυτήν την ζημίαν, η οποία έπρεπε να χρεωθεί εις τον Προϋπολογισμόν του 1962, απερρίφη κατά το 1962 υπό της Κυβερνήσεως με το δικαιολογητικόν ότι αι δικαιολογίαι δεν είχαν γίνει δεκταί εις λογικά και το θέμα εκλείσθη. Τώρα, τον Ιούνιον του 1963, δηλαδή 13 μήνας μετά την ημερομηνία, κατά την οποία εσημειώθησαν αι ζημίες, ζητούνται αι ψήφου μας διά να επιβαρυνθή ο Προϋπολογισμός του 1963 διά ποσόν £3.081.— διά να παραχωρηθή εις 116 αμπελοουργούς χαριστική παροχή εκ του Κονδύλιου «Χορηγία και Συνεισφορά».

Συνάδελφοι! Κατά την γνώμην μου, όσον αυτό είναι αντίθετον προς την διαδικασίαν, άλλο τόσο είναι επικίνδυνον, διότι αποβλέπει εις την επίτευξιν του σκοπού ακολουθουμένης μιάς άλλης οδού αντίθετον προς απόφασιν εκδοθείσαν υπό της Κυβερνήσεως. Διότι, ακολουθουμένης της ίδιας οδού δύναται να απαιτηθούν βοήθειαι και γεωργοί, οι οποίοι υπέστησαν ζημίας πέρσει ή προτέρω. Συγχρόνως ωρισμένα πρόσωπα, τα οποία είναι εντός του Σχεδίου, δύναται, εις ήν περίπτωσιν δεν έχουν λάβει αποζημίωσιν διά τον λόγον ότι δεν εξεπλήρωσαν άλλους όρους του Σχεδίου, να απαιτήσουν αποζημίωσιν στηριζόμενα επ' αυτής της αποφάσεως. Δι' αυτόν τον λόγον θεωρώ πολύ παράλογον και επικίνδυνον την υπό της Βουλής μας ψήφισιν του υπό συζήτησιν νομοσχεδίου. Πληροφορούμεθα, επίσης, από την δοθείσαν εις ημάς Εισηγητικήν Έκθεσιν ότι υπό κανονικάς συνθήκας εις ζημιωθέντας, οι οποίοι συμμορφώνονται προς τους όρους του Σχεδίου, καταβάλλεται αποζημίωσις 50%. Εις τα 116 πρόσωπα, τα οποία θα επωφεληθούν των προνοιών του νομοσχεδίου τούτου, έχουν ορίσει ότι θα καταβάλουν αποζημίωσιν εις αναλογία 30%. Επ' όσον, ως είναι γεγονός, ουδέποτε οιοσδήποτε υπάλληλος ή ειδικός μετέβη και είδεν η επιθεώρησε τους αμπελώνας, διά τους οποίους υπήρξεν ισχυρισμός ότι υπέστησαν ζημίας, πώς είναι δυνατόν να απορρασισθή ότι ούτοι πράγματι υπέστησαν ζημίας και, εάν υπέστησαν ζημίας, ποία είναι η έκτασις ζημίας, η οποία θα αποτελέσθην την βάση διά την αποζημίωσιν 30%; Προφανώς αυτά έχουν εξ ολοκλήρου καθορισθή κατά προσέγγισιν. Δυνατόν να προβληθή ο ισχυρισμός ότι, επ' όσον έχουν επιθεωρηθή μερικοί των αμπελώνων των ευρισκομένων εντός της περιοχής του ίδιου χωρίου, είναι δυνατόν να καθορισθούν αι ζημιαί εις άλλους αμπελώνας επί τη βάσει της αυτής επιθεωρήσεως. Αυτός δεν δύναται να θεωρηθή ισχυρός ισχυρισμός. Διότι με την ίδιαν δύναμιν δύναται να προβληθή εις άλλους ισχυρισμούς και να λεχθή ότι, όπως δύναται να υποστή ζημίας εκ χαλάζης ο έτερος εκ δύο παρακειμένων αμπελώνων, ούτω δυνατόν να μη υποστή ο άλλος ζημίαν από χαλάζαν, η οποία έπεσε την ίδιαν ημεράν ή δυνατόν να προβληθή με την ίδιαν δύναμιν ο ισχυρισμός ότι αμπελώνες ευρισκόμενοι εις απόστασιν 200—300 μέτρων από υποστάντας ζημίαν αμπελώνας, οι οποίοι επιθεωρήθησαν, εσώθησαν πλήρως από την χαλάζαν και ουδεμίαν ζημίαν υπέστησαν. Κατά συνέπειαν, η αυθαίρετος αποδοχή του ότι υπέστησαν ζημίαν και οι αμπελώνες οι ανήκοντες εις τα εν λόγω 116 πρόσωπα προτού επιθεωρηθούν αι ζημιαί επισήμως και η καταβολή αποζημιώσεως 30% με βάση ένα άριστον και κατά προσέγγισιν αριθμόν δεν πρέπει, κατά την γνώμην μου, να αποτελέσουν διατάξεις, τας οποίας θα περιέχη νομοσχεδίου άξιον να γίνη αποδεκτόν υπό της Βουλής. Η όλη ένστασις μας δεν είναι εις το να δοθή αποζημίωσις εις τους υποστάντας ζημίας, αλλ' επί της ανάγκης όπως η χορηγηθησομένη αποζημίωσις στηρίζεται επί μιας βάσεως. Εάν τα 116 αυτά πρόσωπα εθεωρήθησαν δικαιολογημένα και αι δικαιολογίαι των έγιναν δεκταί ως λογικά, διατί δεν δίδεται και εις αυτούς τους αμπελοουργούς αποζημίωσις όπως και εις τους άλλους συναδέλφους των με βάση το 50% και δίδεται εις τούτους αποζημίωσις εις αναλογία 30%; Επ' αυτού δε ουδεμία ικανοποιητική λεπτομέρεια ή εξήγησις έχει δοθή. Εάν ο σκοπός είναι να τιμω-

ρηθούν αυτοί οι υποστάντες ζημίας αμπελοουργοί διά μη συμμόρφωσίν των προς το έγγραφον το περιλαμβάνον τους όρους της συμφωνίας, έχω την γνώμην ότι αι αρμόδια αρχαί δεν έχουν εξουσίαν να επιβάλουν τοιαύτην τιμωρίαν. Η καταβάλλεται πλήρης αποζημίωσις ή ουδεμία αποζημίωσις πληρώνεται. Η καταβολή δε αποζημιώσεως υπό μορφήν χαριστικής παροχής χάριν του α ή του β δεν είναι πράξις νόμιμος και λογική. Το άλλο κονδύλιον πιστώσεως εις το νομοσχεδίου είναι πίστωσις £3.000 διά την διεξαγωγήν εκστρατείας καταπολεμήσεως του περονσοπόρου, ο οποίος επηρεάζει τα καπνά. Η έγκρισις αυτής της πιστώσεως διά τον λόγον ότι η καταπολέμησις αυτής της ασθενείας είναι σημαντική και αναγκαία από της απόψεως της οικονομίας της χώρας ως και διά τον λόγον ότι αύτη θα είναι δυνατόν να αποτελή μίαν νόμιμον πίστωσιν ενός νομοσχεδίου περί συμπληρωματικού προϋπολογισμού υποβληθέντος εις την Βουλήν συμφώνως προς την διαδικασίαν της θα μας δώση ψυχικήν γαλήνην μόνον και μόνον διότι θα έχωμεν πράξει το καθήκον μας. Εν ολίγοις, θα ψηφίσω και θα εγκρίνω το μέρος του πίνακος του νομοσχεδίου, το οποίον αφορά το ποσόν £3.000, δηλώ δε ενώπιον της Βουλής ότι, παρά το ότι ενδιαφερόμαι τα μέγιστα διά την κατάστασιν των υποστάντων ζημίας αμπελοουργών και πιστεύω ότι ούτοι πρέπει να βοηθηθούν, υπείκων εις την φωνήν της συνειδήσεώς μου δεν θα δυνθώ να ψηφίσω το άλλο μέρος του το σχετικόν με το ποσόν £3.081.—

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Δάφνης Παναγίδης έχει τον λόγον και μετά ο κ. Γιάγκος Ποταμίτης.

Δ. ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ: /

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι.

Θα ήθελα προς στιγμήν να σας παρακαλέσω να σκεφθήτε εις ποίαν κάστασιν θα ευρισκόμεθα εάν επί δύο συνεχής έτη μας απεκόπτοντο όλοι αι απολαβαί μας ενώ ταυτοχρόνως θα είμεθα υποχρεωμένοι να πληρώνωμεν διά την συντήρησίν μας.

Εις αυτήν την κατάστασιν ευρίσκονται σήμεραν οι αμπελοουργοί του Ομόδους και άλλων χωρίων της επαρχίας Λεμεσού. Και τούτο διότι κατά την διάρκειαν του 1962 οι αμπελώνες υπέστησαν τεράστιες ζημίες υπό της χαλάζης, αι δε επνεγεθείσαι κατά τον παρελθόντα μήνα ζημιαί ξεπερνούν τα 80% ίσως και 90% της παρωγής. Γνωρίζομεν δε ότι τα χωρία αυτά δυστυχώς δεν έχουν άλλο εισόδημα παρά μόνον σταφύλια.

Ο έντιμος συνάδελφος κ. Μπερπερόγλου ως καλός νομομαθής ενδιέτριψεν εις έν καθαρώς τυπικόν σημείον και κατέληξεν εις το συμπέρασμα ότι ημείς πρέπει να αρνηθώμεν την πληρωμήν μιας αποζημιώσεως απορροούσης εξ υποχρεώσεως την οποίαν έχει η Κυβέρνησις εκ του Ταμείου Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων μόνον και μόνον διότι μερικοί εκ των αμπελοουργών οι οποίοι υπέστησαν ζημίας δεν ηδυνήθησαν να δώσουν έγκαιρον προειδοποίησιν προς την Κυβέρνησιν. Βεβαίως και το σημείον τούτο αμφισβητείται διότι συμφώνως των κανονισμών του Σχεδίου δεν αναφέρεται κατά πόσον η ειδοποίησις πρέπει να είναι γραπτή ή προφορική και δυνάμεθα μετά βεβαιότητος να είπωμεν ότι και απλή προφορική ειδοποίησις δύναται να θεωρηθή ως εμπύπτουσα εις τας διατάξεις των κανονισμών. Η τοιαύτη προφορική ειδοποίησις εδόθη εντός τεσσάρων ημερών και ο απλός λόγος διά τον οποίον δεν εδόθη γραπτή ειδοποίησις είναι ως παραδέχεται και η έκθεσις του Υπουργείου Οικονομικών ότι δεν υπήρχον αρκεταί φόρμαι διαθέσιμοι κατά την ημεράν που έγιναν αι ζημιαί εις το χωρίον. Αι 98 φόρμαι αι οποίαι εστάλησαν εις το χωρίον συνεπληρώθησαν υπό των πρώτων εκεί παρευρεθέντων αμπελοουργών, ενώ οι υπόλοιποι εθεώρησαν αρκετήν την προφορικήν ειδοποίησιν την οποίαν υπέβαλον προς την Κυβέρνησιν. Το γεγονός είναι ότι οι άνθρωποι αυτοί, οι 116 αμπελοουργοί, ηγόρασαν μετοχάς και συμμετέσχον εις το Σχέδιον Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων, ειδοποίησαν προφορικώς την Κυβέρνησιν και, ως εκ τούτου, δικαιούνται αποζημιώσεως. Το γεγονός ότι παρήλθον 13 μήνες διά να

αποφασίσει η Κυβέρνησις και τελικώς η Βουλή να παραχωρήσει εις τους πληγέντας αμπελουργούς την αποζημίωσιν, ενώ καθ' όλον αυτό το διάστημα των 13 μηνών η υπόθεσις συνεζητείτο και παρεπέμπετο από Επιτροπήν εις Επιτροπήν και από Υπουργείον εις Υπουργείον, δεν είναι ενθαρρυντικόν παράδειγμα αποδόσεως της Κυβερνητικής μηχανής. Νομίζω ότι προ καιρού θα έπρεπε να είχε διευθετηθή αυτό το ζήτημα.

Η ανωμαλία αυτή η οποία παρατηρείται σήμερα θέτει επί τάπητος και το ζήτημα της αναθεώρησης του όλου Σχεδίου Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων. Βεβαίως υπάρχει επίσημος Κυβερνητικός διαβεβαίωσις ότι το Σχέδιον πρόκειται συντόμως να αναθεωρηθή και ελπίζομεν ότι είναι η τελευταία φορά που καλούμεθα εδώ εις την Βουλήν να ψηφίσωμεν κονδύλιον αποζημιώσεως προς πληγέντας γεωργούς καθ' ότι, εν τω μεταξύ, θα κατατεθή εις την Βουλήν νέον Νομοσχέδιον και νέον Σχέδιον Ασφαλίσεως Γεωργικών Προϊόντων το οποίον θα καλύπτει τους γεωργούς από όλες τες ζημίες και τους κινδύνους. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Ποταμίτης, έχει τον λόγον.

Γ. ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι Βουλευταί.

Ο έντιμος Βουλευτής και φίλος κ. Μπερπερόγλου είπεν ότι θα ψηφίσω το Νομοσχέδιον το οποίον προνοεί περί πληρωμής ενός ποσού διά την καταπολέμησιν του περονοσπόρου. Και τούτο διά να έχω ψυχικήν γαλήνην. Εγώ, διά να έχω πλήρη γαλήνην ψυχής, θα ψηφίσω τόνον το περί περονοσπόρου Νομοσχέδιον όσον και το Νομοσχέδιον το οποίον προνοεί περί πληρωμής μιας δικαίας αποζημιώσεως διά την βλάβην την οποίαν υπέστησαν άνω των 100 πτωχοί κάτοικοι του Ομόδου. Και θα ψηφίσω ακόμη και οιονδήποτε Νομοσχέδιον το οποίον θα κατατεθή εις την Βουλήν διά την πληρωμήν ομοίας αποζημιώσεως εις κατοίκους άλλων χωρίων οι οποίοι υπέστησαν παρομοίαν ζημίαν λόγω θεομηνίας εκ της χαλάζης.

Φρονώ, κύριοι συνάδελφοι, ότι η πληρωμή του ποσού τούτου, ομιλώ διά το δεύτερον ποσόν, το ποσόν αποζημιώσεως διά την βλάβην την προξενήθεισαν εκ της χαλάζης, φρονώ ότι αποτελεί δικαίαν πράξιν αλλά και πράξιν σύμφωνον προς τον Νόμον. Υπάρχει ένα σχέδιον πληρωμής αποζημιώσεων διά τας ζημίας τας προκαλουμένας εις τα γεωργικά κτήματα λόγω της χαλάζης. Το σχέδιον τούτο προνοεί ότι οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν να δώσουν ειδοποίησιν προς τον αρμόδιον υπάλληλον της Διοικήσεως ή του Γεωργικού Τμήματος εντός ωρισμένου χρονικού διαστήματος συντόμου, εντός τεσσάρων ημερών, διά να έλθη να εξετάση την γενομένην ζημίαν. Και το έγκλημα των ανθρώπων αυτών είναι ότι δεν συνεμορφώθησαν με την πρόνοιαν αυτού του όρου και δεν έδωσαν εντός τεσσάρων ημερών ειδοποίησιν. Εάν θεωρήσωμεν το σχέδιον τούτο ως μίαν συμφωνίαν μεταξύ της Κυβερνήσεως απ' ενός και των αμπελουργών απ' ετέρου, η πρόνοια αυτή αποτελεί ένα όρον του Συμβολαίου.

Ως γνωρίζομεν και ως γνωρίζει και ο αγαπητός συνάδελφος, οι όροι του Συμβολαίου υποδιαιρούνται εις τους ουσιαστικούς όρους και εις τους τυπικούς όρους. Η παράβασις ενός ουσιαστικού όρου του Συμβολαίου δίδει το δικαίωμα εις τον έτερον συμβαλλόμενον να ακυρώση το Συμβόλαιον και να τιμωρήση τον παραβάτην. Αλλά η παράβασις ενός όρου μη ουσιαστικού δεν δίδει τοιούτον δικαίωμα περί επιβολής τοιαύτης αυστηράς τιμωρίας εις τον παραβάτην. Η μη συμμόρφωσις προς μίαν υποχρέωσιν όπως κάμη τις μίαν πράξιν εντός ωρισμένου χρονικού διαστήματος, θεωρείται πάντοτε, εκτός των εμπορικών συμβολαίων, ως μη ουσιαστικός όρος της συμφωνίας. Οι κάτοικοι του Ομόδου κάμνοντες αυτό το σχέδιον, δεν έκαμαν καμίαν εμπορικήν συμφωνίαν. Και συνεπώς η παράβασις των δεν αποτελεί παράβασιν ουσιαστικού όρου του συμβολαίου των, η οποία θα εδικαιολόγει την Κυβέρνησιν να τους επιβάλη αυτό το μέγαλον πρόστιμον, να τους αποστερήση δηλαδή της αποζημιώσεως διά την ζημίαν την οποίαν υπέστησαν.

Αυτά από της νομικής πλευράς της υποθέσεως.

Ας πάρωμεν και την πραγματικήν πλευράν της υποθέσεως, και την ανθρωπιστικήν πλευράν της υποθέσεως. 116 άνθρωποι των οποίων ο μόνος πόρος ζωής είναι το αμπέλι, επλήγησαν από μίαν θεομηνίαν και παρέλειψαν να ειδοποιήσουν την Κυβέρνησιν εντός τεσσάρων ημερών ή καθόλου. Και ζητούμεν δι' αυτό το παράπτωμα να τους στερήσωμεν ένα μέρος της αποζημιώσεως διά την ζημίαν την οποίαν υπέστησαν. Οι άνθρωποι αυτοί δεν έχουν πολλές δυσκολίας με εμπόρια, με δικαστήρια, με νόμους διά να γνωρίζουν ότι έπρεπε εντός ωρισμένης προθεσμίας να στείλουν έγγραφον ειδοποιήσιν. Είναι χωρικοί οι οποίοι ασχολούνται με την γεωργίαν, δεν είναι ούτε δικηγόροι ούτε έμποροι. Αλλά ως δούμεν τι συνέβαινε προηγουμένως και εις το Όμοδος και εις άλλα χωριά. Απλώς όταν συνέβαινε μία θεομηνία οι ενδιαφερόμενοι ειδοποιούσαν προφορικώς ή άλλως πως, ένας, δύο, τρεις ειδοποιούσαν το κατάλληλον Τμήμα, το οποίον έστειλε τον αρμόδιον υπάλληλον διά να εκτιμήση την ζημίαν.

Από το χωρίον Όμοδος ειδοποίησαν 90 περίπου άνθρωποι και οι υπόλοιποι εθεώρησαν περιττόν να ειδοποιήσουν και εκείνοι ταυτοχρόνως, αφού ο αρμόδιος υπάλληλος είχαν ειδοποιηθή ήδη από 90 ανθρώπους διά να έλθη να εξετάση την ζημίαν. Ο αρμόδιος υπάλληλος ήλθεν εις το Όμοδος εξήτασε την ζημίαν έστω και με καθυστέρησιν 30—40 ημερών, εξήτασε την ζημίαν των 90—98 προσώπων, οι υπόλοιποι δε του εξήτησαν να εξετάση και την ζημίαν των κτημάτων των και ηρηθή. Ο σκοπός της ειδοποιήσεως είναι διά να δοθή η ευκαιρία εις τον αρμόδιον υπάλληλον να έλθη να εξετάση μίαν υπόθεσιν. Εάν του δοθή ειδοποίησις από ένα ή δύο ή τρεις ή δέκα και όχι από τους 100 ή τους 200, δεν έχει σημασίαν. Ειδοποιήθη και ήλθεν και του εδόθη η ευκαιρία να εξετάση. Δεν πταίουν οι υπόλοιποι γεωργοί διότι δεν εξήτασεν ο αρμόδιος υπάλληλος όλην την γενομένην ζημίαν.

Αλλά εθίγη και κάποιο άλλο ζήτημα. Ο έντιμος συνάδελφος είπε και πως θα πληρώσωμεν τώρα αποζημιώσιν διά ζημίαν η οποία δεν εξετιμήθη; Πώς γνωρίζομεν ότι τα κτήματα των 116 αυτών ανθρώπων υπέστησαν ζημίαν; Τα κτήματα των 116 αυτών ανθρώπων δεν ευρίσκονται εκτός του Ομόδου, ευρίσκονται εις την ιδίαν ακριβώς περιοχήν εις την οποίαν ευρίσκοντο και τα κτήματα των 98 άλλων ανθρώπων. Και συνεπώς το μόνον λογικόν συμπέρασμα είναι ότι υπέστησαν και αυτοί την ιδίαν ζημίαν την οποίαν υπέστησαν και οι υπόλοιποι. Η χάλαζα δεν έκαμεν εξαίρεσιν διά το αμπέλι του α και έβλαψε το αμπέλι του β, αλλά έβλαψε τα αμπέλια όλης της περιοχής. Και μάλιστα, ναι, τα αμπέλια όλης της περιοχής. Δι' όλους αυτούς τους λόγους εισηγούμαι, κύριοι Βουλευταί, ότι και από νομικής αλλά και ανθρωπιστικής πλευράς πρέπει να πληρωθή η αποζημίωσις η προνουμένη εις το παρόν Νομοσχέδιον και ότι τούτο αποτελεί πράξιν δικαιοσύνης. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Μπερπερόγλου.

Α. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμον Προεδρείον. Αξιότιμοι Συνάδελφοι.

Δεν είναι επιθυμία μου να θίξω το Ασφαλιστικόν Δίκαιον διά μακρών. Θα αρκεσθώ, όμως, να αναφέρω ότι αι πράξεις ασφαλίσεως ανήκουν εις τας συμβάσεις, αι οποίαι λατινιστί ονομάζονται *uberrimae fidei*, διά τον λόγον δε τούτον οι όροι των πρέπει πάντοτε να γίνωνται σεβαστοί. Ο Έντιμος Συνάδελφος και φίλος μου, ο οποίος ηγέρουσε προ εμού, είπεν ότι «116 αμπελουργοί, ως μη ειδοποίησαντες, δεν συνεμορφώθησαν προς ένα όρον και δεν είναι ανάγκη να δεχθώμεν τούτο ως σοβαράν αμέλειαν». Κατά την γνώμην μου, η παράλειψις να ειδοποιηθή τις δεν είναι μία τόνον ελαφρά αμέλεια διά να μη ληφθή υπ' όψιν. Διότι ο σκοπός της ειδοποιήσεως είναι να επιθεωρηθούν αι ζημιαί. Σκοπός δε της επιθεωρήσεως των ζημιών είναι να καταστή δυνατός ο καθορισμός του ύψους της αποζημιώσεως. Συνεπώς, η μη αποστολή ειδοποιήσεως σημαίνει αδυναμίαν καθορισμού των ζημιών. Μη καθιστώμενον δυνατού του καθορισμού των ζημιών καθίσταται αδύ-

νατος και ο καθορισμός των αποζημιώσεων, όσην καλήν θέλουν και αν έχουμε. Με το να καθορισωμεν ημεεις τας ζημίας των 116 προσώπων βασιζόμενοι επί της επιθεωρήσεως των άλλων ζημιών δεν δυνάμεθα να εξουδετερώσωμεν αυτήν την έλλειψιν. Διότι όταν πέση χάλαζα εις ωρισμένην περιοχήν, δεν σημαίνει ότι έπεσε χάλαζα διά να προξενηθούν ζημιαί εις όλους τους αμπελώνας της περιοχής π.χ. του χωρίου 'Ομοδος. Διά τούτο δεν ευσταθεί η άποψις ότι, επειδή και των άλλων 116 προσώπων οι αμπελώνες ευρισκονται εντός των ορίων της περιοχής του χωρίου 'Ομοδος, είναι ανάγκη να δεχθή τις ότι και οι αμπελώνες ούτοι υπέστησαν ζημίας. Και αν ακόμη παραβλεφθή το γεγονός ότι ειδοποιήσις δεν εστάλη ως και το γεγονός ότι η γενομένη ζημία δεν καθωρίσθη, παραμένει πάλιν ανεξήγητον και αναπάντητον το ερώτημα διατί να μη καταβληθή εις αυτά τα 116 ζημιωθέντα πρόσωπα αποζημιώσεις 50%, αλλά 30%. Όταν το κονδύλιον £3.081 καταμεμηθή μεταξύ 116 προσώπων, εις έκαστον τούτων ανολογεί ποσόν £26.560 μιλς. Οι Συνάδελφοι δε, οι οποίοι εξήγησαν ότι οι τραγικώς ζημιωθέντες εκ της χαλάζης θα υποστούν μείωσιν των μέσων συντηρήσεως των κ.λ.π., δεν δύνανται πάντως να ισχυρισθούν ότι με £26.560 μιλς θα τακτοποιηθή το πρόβλημα της συντηρήσεως των. Διευτώθη ο ισχυρισμός ότι η μη καταβολή οιασδήποτε αποζημιώσεως εις αυτά τα πρόσωπα διά λόγους τυπικής παραλείψεως είναι σοβαρά τιμωρία. Και εγώ ισχυρίζομαι ότι η καταβολή αποζημιώσεως 30% εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν θα παραβλεφθούν αι τυπικαί εκείναι παραλείψεις, είναι επίσης τιμωρία και μάλιστα σοβαρωτέρα. Δι' αυτούς, λοιπόν, τους λόγους θα είναι άδικος η ψήφισις του κονδυλίου £3.081, επαναλαμβάνω δε τους ισχυρισμούς μου. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Εάν δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί, παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του προοιμίου και των πλαγιότιτλων μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Επειδή καθίσταται αναγκαία η πρόβλεψις διά τας εκ των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας διά το έτος το λήγον την 31ην Δεκεμβρίου 1963, δι' άς δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψις διά νόμου ή δεν θα γίνη μετά ταύτα τοιαύτη υπ' οιοδήποτε νόμου.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:-

Συνοπτικός τίτλος, άρθρον 1ον.

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ.7) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ του προοιμίου και του συνοπτικού τίτλου;

Ουδεμία ένστασις υπάρχει αντιλαμβάνομαι. Το προοίμιον και ο συνοπτικός τίτλος εγκρίνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έγκρισις πληρωμής εκ του λογαριασμού Παγίου Ταμείου ποσού £6.081 διά την χρήσιν του έτους του λήγοντος την 31ην Δεκεμβρίου 1963. Άρθρον 2ον και Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα θέσω κεχωρισμένως το δύο κονδύλια. Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

Χ. ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Εις το Τουρκικόν κείμενον έχει τώρα αναγνωσθή το άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το δεύτερον άρθρον μετά του Πίνακος. Ο Πίναξ αναφέρεται εις το τρίτον άρθρον.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Εν τοιαύτη περιπτώσει η Βουλή... Εδώ ο Πίναξ μνημονεύεται εις το άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αλλά το δεύτερον άρθρον αναφέρει £6.081.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Μάλιστα. Είναι δε' αυτόν τον λόγον που είμαι της γνώμης ότι θα είναι καλύτερα αν, όπως εισηγήθη ο Πρόεδρος της Βουλής, ο Πίναξ πρώτον... το άρθρον 3 και ο Πίναξ τεθούν εις ψηφοφορίαν κεχωρισμένως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα επανέλθω εις το δεύτερον άρθρον, μετά που θα θέσω το ζήτημα όπως το έθεσεν ο κ. Χαλίτ.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως αναγνώσουν το τρίτον άρθρον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ειδίκευσις των δαπανηθησομένων ποσών. Άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και ο Πίναξ, ο οποίος αναφέρεται εις το άρθρον 3.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 3 εν σχέσει μόνον προς το πρώτον κονδύλιον των £3.000 διά την καταπολέμησιν του περονσοπύρου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

31.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το πρώτον κονδύλιον των £3.000 εγκρίνεται. Ποίοι ψηφίζουν... ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Εκ μέρους της Τουρκικής Ομάδος θα εξηγήσω την ψήφον μας όσον αφορά το δεύτερον άρθρον του Πίνακος τούτου. Είμεθα υπέρ ενός συστήματος, το οποίον θα προνοή περί αποζημιώσεως των γεωργών έναντι οιασδήποτε ζημίας εις όλα τα προϊόντα των. Πιστεύομεν, όμως, ότι είναι αναγκαίον όπως τούτο πραγματοποιηθή δι' ενός συστήματος, ίσως δι' ενός νόμου, επειδή δε το ποσόν £3.081, το οποίον ζητείται εδώ, ουδεμίαν υποχρέωσιν συνεπάγεται διά την Κυβέρνησιν συμφώνως προς έν τοιούτον σύστημα και δι' αυτόν και μόνον τον λόγον θα καταψηφίσωμεν αυτό το άρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ του δευτέρου κονδυλίου του Πίνακος;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

19.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποίοι ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

12.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το δεύτερον κονδύλιον εγκρίνεται.

Ποίοι ψηφίζουν υπέρ του δευτέρου άρθρου του νομοσχεδίου;

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έχομεν μίαν εισηγήσιν, κύριε Πρόεδρε, σχετικώς με αυτό το άρθρον. Εις το κείμενον και τον πλαγιότιτλον αυτού του άρθρου, αντί του εμφανιζομένου ποσού £6.081 να γραφή ποσόν £3.000

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μόνον εις τον πλαγιότιτλον έχετε την εισηγήσιν αυτή;

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Αντί του ποσού £6.081, το οποίο εμφανίζεται εις το κείμενο του άρθρου και τον πλαγιότιτλον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ὡστε υπάρχει τροπολογία εκ μέρους του κ. Χαλίτ όπως το ποσόν των £6.081 ελαττωθῆ εις £3.000 μόνον.

Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Δηλαδή αυτό, κατά την αντίληψίν μου, θα σημαίνει ότι αι τρεις αυταί χιλιάδες λίραι θα διατεθούν και διά την καταπολέμησιν του περνοσοπδού και διά την χαριστικήν αποζημίωσιν εφ' ὅσον έχει ήδη ψηφισθῆ το άρθρον 3 και ο Πίναξ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Χαλίτ.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε.

Ο σκοπός δεν ἦτο αυτός. Θα τροποποιήσω, εν τούτοις, την πρότασίν μου. . . την πραγματικότητα, προβαίνων εις την εις ην θα προβῶ εξήγησιν, θα αποσύρω την πρότασίν μου. Διότι ο κ. Λέλλος Δημητριάδης θεωρητικῶς ἴσως να ἔχη δίκαιον εις την ἀποψίν του. Τοιουτοτρόπως ως Τουρκική Ομας θα εἰμεθα υποχρεωμένοι να καταψηφίσωμεν αυτό το άρθρον. Θα ηθέλαμεν, ὁμως, να δηλώσωμεν ότι η ψήφος, η οποία χρησιμοποεῖται «κατά», ἀφορά μόνον το ποσόν£3.081.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αυτό είναι τελείως καθαρόν ἀπό τας ομιλίαις που ἔγιναν τόσον εκ μέρους του Κ. Χαλίτ ὅσον και εκ μέρους του κ. Μπερπερόγλου.

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ του άρθρου 2;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοί ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

Ουδεμίαι.

Το άρθρον 2 εγκρίνεται.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εις την τρίτην ἀνάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ειδι-κεύσεως Συμπληρωματικῆς Πιστώσεως Νόμος (Αρ.7) του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες.)

Ποιοί ψηφίζουν υπέρ του Νομοσχεδίου;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

20.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοί ψηφίζουν εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

13.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν αποχαί;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ουδεμίαι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το Νομοσχέδιον εψηφισθῆ εις Νόμον.

Το δεύτερον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Ποινικού Κώδικος (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ὡς θα ενθυμήσθε το Νομοσχέδιον αυτό συνδέεται με το περί Αισχρών Δημοσιευμάτων Νόμον του 1963 ο οποίος ἤδη ἔχει ψηφισθῆ ὑπό της Βουλῆς. Υπάρχει ἤδη ἔκθεσις της Νομικῆς Επιτροπῆς η οποία ἔκαμε την εισηγησιν ὅπως ο περί Ποινικού Νόμου Κώδιξ τροποποιηθῆ καθ' ὄν τρόπον εισηγείται τώρα η Νομική Επιτροπή η οποία εισηγάγε το παρόν Νομοσχέδιον. Επομένως νομίζω ότι παρέλκει να αναγνωσθῆ η ἔκθεσις η οποία υπήρχεν αναφορικῶς με το παλαιόν Νομοσχέδιον. Και παρακαλώ τους εντίμους Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εις την δευτέραν ἀνάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως μόνον των πλαγιότιτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος, Κεφ. 154, 3 του 1962, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ὅπως το πρώτον άρθρον εγκριθῆ; Μη υπαρχούσης ἐνστάσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις του άρθρου 177 του βασικού Νόμου και αντικατάστασις αυτού διά νέου άρθρου. Ἄρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ἐνστάσις ὅπως το δεύτερον άρθρον εγκριθῆ;

Μη υπαρχούσης ἐνστάσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

Ετελείωσεν η δευτέρα ἀνάγνωσις του Νομοσχεδίου. Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματεῖς ὅπως προβοῦν εις την τρίτην ἀνάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Ποινικού Κώδικος (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομοῦ μετά του Ποινικού Κώδικος (εν τοις ἐφεξῆς αναγερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες.)

Υπάρχει ἐνστάσις ὅπως το Νομοσχέδιον εγκριθῆ εις Νόμον; Μη υπαρχούσης ἐνστάσεως το Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις Νόμον.

Το τρίτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως είναι ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Παρακαλώ τον Πρόεδρον της αρμοδίας Επιτροπῆς ὅπως πληροφορήσῃ την Βουλὴν εἰάν ὑπάρχῃ ἔκθεσις.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Ἐντιμὲ κύριε Πρόεδρε, το Νομοσχέδιον αυτό ἀφορά την κατάργησιν ὀρισμένων τελῶν σχετικῶς με τον καπνόν. Ἀπό την Εισηγητικὴν Ἐκθεσιν που συνοδεῖ το Νομοσχέδιον φαίνεται ότι η πρότασις αὐτῆς της Ἐκτελεστικῆς Εξουσίας στηρίζεται εις το γεγονός ότι κάποιον ἄλλο Νομοσχέδιον περί Καπνοῦ ἐπιβάλλει σχετικόν τέλος το οποίον καλύπτει τα τέλη τα οποία προτίθεται να καταργήσῃ το παρόν Νομοσχέδιον. Δι' αὐτόν τον λόγον θα εισηγούμην ὅπως το Νομοσχέδιον αυτό ἐξετασθῆ μετά την ἐξέτασιν του Νομοσχεδίου περί Καπνοῦ και ἀφού εγκριθῆ το προτεινόμενον τέλος το οποίον προβλέπει το Νομοσχέδιον ἐκεῖνο περί καπνοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τον ἐντίμον Πρόεδρον της Επιτροπῆς ἐπί του Προϋπολογισμοῦ ὅπως αναγνώσῃ την ἔκθεσιν της Επιτροπῆς ἐπί του περί του Καπνοῦ (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΑΠΝΟΥ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Επιτροπή επί του Προϋπολογισμού:

Παναγιώτης Τουμαζής, Πρόεδρος

Τίτος Φάνος

Αχμέτ Μιτχάτ Μπερπερόγλου

Γεώργιος Τομπάζος

Δάφνης Παναγίδης

Ιωσήφ Γιαμάκης.

Επιτροπή Εμπορίου και Βιομηχανίας:

Στέλιος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος

Μιχαλάκης Σαββίδης

Λέλλος Δημητριάδης

Ανδρέας Γιάγκου

Εξεκίας Παπαϊωάννου.

Αι Επιτροπεία συνεζήτησαν το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον και ήκουσαν τας απόψεις του κ. Μιχαλάκη Σαββίδη, όστις προήδρευσε δύο συνεδριάσεων των εν Κύπρω καπνοβιομηχάνων, και ανέγνωσαν τα πρακτικά των συνεδριάσεων τούτων.

Κατόπιν ανταλλαγής απόψεων αι επιτροπεία αποφάσισαν ότι εις το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον ενέχονται σοβαρά θέματα καθιστώντα αναγκαίας περαιτέρω μακράς και προσεκτικής συνεδριάσεις, ως και την ενώπιον των Επιτροπών προσαγωγήν περαιτέρω στοιχείων προ της λήψεως οριστικών αποφάσεων. Αφ' ετέρου αι Επιτροπεία αντιλαμβάνονται ότι εις τα άρθρα 15 και 18 του Νομοσχεδίου γίνεται πρόνοια δι' ωρισμένα επειγούσης φύσεως ζητήματα άτινα εκκρεμούν από μακρού.

Διά τους ως άνω λόγους αι Επιτροπεία αποφάσισαν ομοφώνως όπως εισηγηθούν εις την Βουλήν την έγκρισιν κατά το παρόν στάδιον των άρθρων 15 και 18, ως και των άρθρων 1 και 2, άτινα είναι τυπικής φύσεως, και ως εκ τούτου συνέταξαν νέον Νομοσχέδιον, το οποίον επισυνάπτεται εις την παρούσαν έκθεσιν, και το οποίον η Βουλή καλείται να ψηφίση εις Νόμον.

Όσον αφορά τας λοιπάς διατάξεις του Νομοσχεδίου, ως αύται υπερβλήθησαν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας, αι Επιτροπεία θα προβούν εις περαιτέρω εξέτασιν τούτων και θα υποβάλουν τας εισηγήσεις των εις μεταγενέστερον στάδιον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

A. Μ. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

(Αναγινώσκει την έκθεσιν εις την Τουρκικήν).

(Κατά την διάρκειαν της αναγνώσεως της εκθέσεως εις την Τουρκικήν, ο κ. Κληρίδης εισέρχεται και καταλαμβάνει την έδραν του, ενώ ο κ. Αναστασιάδης επανέρχεται εις την συνήθη θέσιν του).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Ο κ. Μπερπερόγλου.

A. ΜΠΕΡΠΕΡΟΓΛΟΥ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Πέραν του θέματος αρχής, θα έχωμεν μίαν άποψιν όσον αφορά την διαδικασίαν. Όπως θα παρατηρηθή και εις την έκθεσιν των Επιτροπών, ληφθέντος υπ' όψιν του γεγονότος ότι αι εργασίαι της Βουλής λήγουν την 16ην Ιουνίου και θεωρηθέντος ότι θα είναι αδύνατος η μέχρι της ημερομηνίας εκείνης εξέτασις του αποσταλέντος υπό της Εκτελεστικής

Εξουσίας νομοσχεδίου και η υποβολή εις την Βουλήν της σχετικής με αυτό Εκθέσεως αύται, αφού συνέταξαν ομού τα άρθρα 15 και 18, τα οποία θεωρούνται επειγόντα και σημαντικά, με τα άρθρα 1 και 2, τα έχουν υποβάλει σήμερα εις την Βουλήν υπό μορφήν χωριστού νομοσχεδίου μετά της σημερινής Εκθέσεως. Υποβάλλονται ταύτα υπό την μορφήν χωριστού νομοσχεδίου. Αι υπόλοιποι διατάξεις θα υποβληθούν, επίσης, εις το μέλλον, εις άλλην ημερομηνίαν υπό την μορφήν άλλου νομοσχεδίου. Δηλαδή ο αποσταλείς υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 θα συζητηθή εις την Βουλήν εις δύο δόσεις και θα ψηφισθή υπό την μορφήν δύο νόμων. Τώρα, εφ' όσον, καθ' ά πληροφορούμεθα, αι εργασίαι της Βουλής θα παραταθούν μέχρι τέλους του μηνός Ιουνίου, δεν είναι δυνατόν, άραγε, εν όψει τούτου, αφού συμπληρωθή η συζήτησις του συνόλου του νομοσχεδίου, να υποβληθή τούτο εις την Βουλήν ως έν νομοσχέδιον ομού μετά της Εκθέσεως και μετά την συζήτησιν του υπό την μορφήν εκείνην να θεσπισθή εις νόμον; Ημείς αυτό προτείνομεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λυσαριδής.

B. ΛΥΣΑΡΙΑΔΗΣ:

Ο έντιμος κ. Μπερπερόγλου είναι μέλος της Επιτροπής. Η έκθεσις εισηγείται ομοφώνως εις την Βουλήν την ψήφισιν των άρθρων 15 και 18 και δίδει σαφείς ερμηνείας διατί διαχωρίζει αυτά τα δύο επειγόντα άρθρα και επιφυλάττεται να εκφρασθή επί των υπολοίπων άρθρων όταν και εφ' όσον θα έχη συμπληρωθή η έρευνα. Ειλικρινώς δεν γνωρίζω διατί θα πρέπει να σπαταλήσωμεν περισσότερον χρόνον και να μήν προχωρήσωμεν εις άμεσον επιψήφισιν του Νομοσχεδίου εφ' όσον ομοφώνως, συμφωνούντος και του κ. Μπερπερόγλου, γίνεται εισήγησις όπως η Βουλή το αποδεχθή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σαββίδης.

M. ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Συμφωνώ πλήρως με τα όσα έχει πει ο συνάδελφος έντιμος Βουλευτής κ. Λυσαριδής διότι, εν πρώτοις, το Νομοσχέδιον αυτό το οποίον προτείνουν διά να ψηφίσωμεν σε νόμον δεν επηρεάζεται καθόλου από τα άλλα άρθρα του Νομοσχεδίου τα οποία έχουν σταλή από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν, και ενώ όλα τα άλλα άρθρα χρειάζονται ωρισμένη μελέτην η οποία δεν πρέπει να είναι βεβιασμένη διά να παρθούν οι απαραίτητες πληροφορίες, δεν θα ήτο ορθόν να καθυστερήση η επιψήφισις του Νομοσχεδίου η οποία προτείνεται υπό των δύο Επιτροπών, διότι αυτό σημαίνει καθυστέρησιν της δυνατότητος να διαθέτουν τα εργοστάσια τα Κυπριακά καπνά εις την Ν.Α.Α.Φ.Ι. και τόν Ελληνικόν και Τουρκικόν Στρατόν και να δίδουν εργασίαν εις ένα σωρόν εργατάς εις τον τόπον και διά να μπορούμεν να εξοικονομήσωμεν συνάλλαγμα το οποίον δίδομεν σήμερα διά τα τσιγάρα τα οποία έρχονται εκ του εξωτερικού που θα είναι προς όφελος πολλών παραγόντων, εργατών, εργοστασιαρχών και του εισοδήματος της Κυβερνήσεως από τον φόρον εισοδήματος τον οποίον θα εισπράττη επί των κερδών.

Δι' αυτό συμφωνώ με τον προλαλήσαντα ότι θα ήτο καλόν να επιψηφισθή το Νομοσχέδιον αυτό το οποίον έχει κατατεθή υπό των δύο Επιτροπών και να αποφευχθή η καθυστέρησις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το θέμα είναι αρκετά περιπεπλεγμένον και δεν είναι δυνατόν να ληφθή απόφασις κατά πόσον πρέπει να ψηφισθούν τα δύο άρθρα τα οποία εισηγείται η Επιτροπή ή όχι άνευ νομικής εξετάσεως του θέματος. Το νομικόν θέμα το οποίον χρήζει εξέτασεως είναι κατά πόσον ένα Νομοσχέδιον χωρίς να κατατεθή τροποποιητικόν Νομοσχέδιον δύναται να ψηφισθή τμηματικώς. Λόγω των προνοιών του Συντάγματος, ότι ένα Νομοσχέδιον είναι ανάγκη να αποστέλλεται εντός ωρισμένης χρονικής προθεσμίας, η οποία ορίζεται εις 15 ημέρας, εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον οι οποίοι έχουν το

δικαίωμα να εξασκήσουν το δικαίωμα της αναπομπής, εάν το Νομοσχέδιον ψηφίζεται τμηματικώς δεν θα είναι δυνατόν να καθορισθί ο χρόνος εντός του οποίου πρέπει να εξασκήσουν το δικαίωμα τούτο, ούτε έχουν περισσότερο δικαίωμα δι' αναπομπήν από μόνον μίαν φοράν εις την Βουλήν· εάν δε το Νομοσχέδιον ψηφίζεται τμηματικώς σημαίνει ότι το δικαίωμα της αναπομπής επαναλαμβάνεται πέραν της μιας φορές. Αλλά πάλιν, χωρίς να θέλω να εκφράσω άποψιν νομικώς ωλοκληρωμένην, διότι δεν έχω εξετάσει το θέμα, ηγέρθη απροόπτως κατά πόσον ο Πρόεδρος η ο Αντιπρόεδρος δικαιούνται να υπογράψουν και να δημοσιεύσουν μέρος του Νόμου τον οποίον εψήφισεν ή Βουλή. Εάν η άποψις της Βουλής είναι ότι πρέπει αυτά τα δύο άρθρα να ψηφισθούν, τότε η ορθότερα τοποθέτησις του ζητήματος θα ήτο η κατάθεσις ανεξαρτήτου Νομοσχεδίου το οποίον να περιέχη τα δύο αυτά άρθρα, η ψήφισις του Νομοσχεδίου και η δημοσίευσίς του, το δε άλλο Νομοσχέδιον να παραμείνη εκκρεμές μέχρις ότου η Βουλή το συζητήσῃ και το ψηφίσῃ. Απ' ότι έχω υπ' όψιν μου δεν υπάρχει προηγούμενον σταδιακής ψηφίσεως Νομοσχεδίου· υπάρχει περίπτωσις σταδιακής συζητήσεως περίπτωσις του Νομοσχεδίου, αλλά όταν το όλον Νομοσχέδιον συζητηθή πρέπει να τεθή όλον το Νομοσχέδιον εις ψηφοφορίαν και εκείνα τα άρθρα τα οποία θα εγκριθούν αποτελούν το κείμενον του ψηφισθέντος Νόμου. Επειδή όμως δεν θέλω να τονίσω ότι αυτά αι απόψεις είναι απολύτως εξακριβωμένα, θα εισηγούμην όπως αναβληθί η ψήφισις των δύο αυτών άρθρων και το θέμα παραπεμφθί εις την Νομικήν Επιτροπήν η οποία να το εξετάσῃ, και εάν μεν η Επιτροπή αποφανθί ότι χρειάζεται να γίνῃ σύντομον Νομοσχέδιον ανεξάρτητον, να γίνῃ και να κατατεθί σύντομον ανεξάρτητον Νομοσχέδιον. Εάν όμως καταλήξωμεν εις το συμπέρασμα ότι μπορούμεν να προβώμεν εις σταδιακήν ψήφισιν του Νομοσχεδίου, τότε ασφαλώς θα ημπορούσαμεν να προχωρήσωμεν εις σταδιακήν ψήφισιν του Νομοσχεδίου. Διά τούτο, εκτός εάν υπάρχουν αντιρρήσεις, θα παραπέμψω το θέμα εις την Νομικήν Επιτροπήν η οποία θα εξετάσῃ τα σημεία τα οποία ανέφερα και εάν χρειάζεται να ετοιμάσῃ ανεξάρτητον Νομοσχέδιον να πράξῃ τούτο. Εάν όχι, να προχωρήσωμεν εις την σταδιακήν ψήφισιν. Η συζήτησις του θέματος αναβάλλεται. Ο κ. Τουμαζής.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, δεδομένου ότι η πρότασις της Επιτροπής Προϋπολογισμού και της Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας εστηρίχθη εις το γεγονός ότι τα άρθρα αυτά που προτείνουν είναι επειγούσης φύσεως και θα πρέπει να ψηφισθούν το συντομώτερον, προτείνω όπως κατατεθί το Νομοσχέδιον αυτό ως νέον Νομοσχέδιον απόψε, ανεξαρτήτως της απόψεως εάν Συνταγματικώς ευσταθί ή όχι η διαίρεσις του Νομοσχεδίου εις δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν νομίζω ότι θα υπάρξῃ καθυστέρησις, διότι το θέμα δεν είναι επί της ημερησίας διατάξεως. Εάν δε εις την προσεχί συνεδρίαν αποφασισθί ότι χρειάζεται τροποποίησις, η τροποποίησις θα είναι ήδη συντεταγμένη από την αρμοδίαν Επιτροπήν, θα είναι τροποποίησις υφισταμένου Νομοσχεδίου και επομένως θα είναι δυνατόν να προχωρήσωμεν άμέσως εις την συζήτησιν και ψήφισιν τούτου. Το θέμα παραπέμπεται εις την αρμοδίαν Επιτροπήν εις την οποίαν θα στείλω αίριον γραπτήν περιληψιν των σημείων τα οποία έχω αναφέρει και τα οποία παρακαλώ την αρμοδίαν Επιτροπήν να εξετάσῃ.

Ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 δεν είναι δυνατόν να συζητηθί ή να ψηφισθί, διότι συνδέεται με τον περί Καπνού Νόμον του 1963, ο οποίος ανεβλήθη τώρα και ο οποίος πρέπει να ψηφισθί μαζί με τον περί Εγγράφων (Τροποποιητικόν) Νόμον.

Αντιλαμβάνομαι ότι ο περί Φρεάτων Νόμος ευρίσκειται ακόμη εις το στάδιον των Επιτροπών. Ποίος εκ της Επιτροπής Εσωτερικών μπορεί να μας διαφωτίσῃ διά τον περί Φρεάτων Νόμον;

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, εξετάσθη κατά την τελευταίαν συνεδρίαν της Επιτροπής εσωτερικών ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θέλω να ξέρω εάν είναι ...

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Δεν έχει περατωθί ακόμη η εξέτασις του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Επομένως αναβάλλεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματεῖς να προβούν εις κατάθεσιν Νομοσχεδίων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα εξής τρία Νομοσχέδια:-

- 1) Ο περί Καθορισμού του Ποσού και Ανακτήσεως Φόρων Νόμος του 1963.
- 2) Ο περί Πωλήσεως Οιοπνευματωδών Ποτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.
- 3) Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Καθορισμού του Ποσού και Ανακτήσεως Φόρων Νόμος του 1963 κατετέθη υπό του Υπουργείου Οικονομικών και επομένως παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών η οποία πρέπει να συνεργασθί στενώς μετά της Νομικής Επιτροπής λόγω του ότι τα περισσότερα θέματα είναι νομικής φύσεως.

Ο περί Πωλήσεως Οιοπνευματωδών Ποτών θα παραπεμφθί εις την Επιτροπήν Προϋπολογισμού η οποία πρέπει να συνεργασθί μετά της Επιτροπής και Εμπορίου Βιομηχανίας.

Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963 παρεπέμφθη υπό του Υπουργείου Εσωτερικών και επομένως παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Εσωτερικών.

Κατετέθη επιστολή η οποία απευθύνεται εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Βουλής και η οποία φέρει δέκα υπογραφάς διά της οποίας οι κάτωθι αυτής υπογεγραμμένοι Βουλευταί εισηγούνται όπως γίνῃ παράτασις της παρούσης συνόδου της Βουλής μέχρι της 30ής Ιουνίου του 1963, λόγω του ότι υπάρχει εκκρεμής νομοθετική εργασία. Η περίοδος της Βουλής παρατείνεται επομένως μέχρι της 30ής Ιουνίου του 1963. Τα θέματα τα οποία εκκρεμούν και τα οποία πρέπει να ετοιμασθούν είναι τα ακόλουθα:-

Ο περί Εγγράφων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963. Το Νομοσχέδιον έχει διέλθει το στάδιον της Επιτροπής και επομένως δεν θα χρειασθί άλλην εργασίαν εις τας Επιτροπάς.

Ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Καθορισμού του Ποσού και Ανακτήσεως Φόρων Νόμος του 1963.

Ο περί Πωλήσεως Οιοπνευματωδών Ποτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμος του 1963. Εάν αι Επιτροπαί εργασθούν εντατικά και καθημερινώς θα είναι δυνατόν τα εν λόγω Νομοσχέδια να ψηφισθούν μέχρι της 30ής Ιουνίου. Διά τούτο θα παρακαλέσω τους Πρόεδρους των ενδιαφερομένων Επιτροπών όπως έχουν την καλωσύνην να με συναντήσουν εις το Γραφείον μου μετά του πέρας της συνεδριάσεως διά να κανονίσωμεν ώρας εργασίας των Επιτροπών, ούτως ώστε να μην υπάρξῃ καθυστέρησις ως και ανάγκη περαιτέρω παρατάσεως της συνόδου της Βουλής.

Εις το Κεφάλαιον Δ υπάρχει εγγεγραμμένον θέμα από τον Βουλευτήν κ. Χαμπήν Μιχαηλίδην. Ο κ. Λέλλος Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

Από την ανάγνωση της ημερησίας διατάξεως που ήκουσα, νομίζω ότι τα Νομοσχέδια αυτά είναι εντελώς αδύνατον να συζητηθούν και ψηφισθούν εντός των χρονικών ορίων της νέας συνόδου της Βουλής. Εκτός του ότι τα Μέλη των Επιτροπών της Βουλής τα οποία ανήκουν εις δύο ή και τρεις Επιτροπές θα είναι εντελώς αδύνατον να παρίστανται ταυτοχρόνως εις τας δύο ή και εις τας τρεις Επιτροπές, νομίζω ότι τα Νομοσχέδια αυτά δεν έχουν δημοσιευθή εις την Επίσημον Εφημερίδα της Δημοκρατίας, η Βουλή δε της Δημοκρατίας ουδεμίαν γνώσιν τούτων έχει και, επομένως δεν μπορούν αι Επιτροπές να βοηθηθούν εις το έργον των όταν θα έχουν να συντάξουν τας εκθέσεις προς το Σώμα. Επομένως εισηγούμαι όπως ή η περίοδος της συνόδου της Βουλής αυξηθή ή όπως μειωθούν τα θέματα επί της ημερησίας διατάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εν πρώτοις δεν ανεγνώσθη η ημερησία διάταξις, αλλά απλώς ανέφερα ποία θέματα εκκρεμούν. Εν όλω εκκρεμούν έξι Νομοσχέδια εκ των οποίων τα τρία εδημοσιεύθησαν εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως από ενός μηνός και πλέον και επί των οποίων αι Επιτροπές έχουν ήδη αρχίσει την εργασίαν των.

Ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 εδημοσιεύθη και επέρασεν το στάδιον της Επιτροπής.

Ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος εδημοσιεύθη και συνεζητήθη υπό της Επιτροπής με εισήγησιν όπως ωρισμένα άρθρα μόνον ψηφισθούν.

Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 εδημοσιεύθη και συνεζητήθη εις τρεις συνεδριάσεις της Επιτροπής. Παραμένουν μόνον τα τρία Νομοσχέδια τα οποία κατατίθενται σήμερα και διά τα οποία είχε ληφθή πρόνοια όπως εκδοθή έκτακτος Εφημερίς της Κυβερνήσεως, και επομένως θα δημοσιευθούν εν καιρώ τω δέοντι. Εάν, επομένως, τα Νομοσχέδια αυτά δημοσιευθούν σήμερα ή αύριον, θα περάσουν 15 ημέραι μέχρι της ημέρας της συζητήσεώς των εις την Βουλήν και επομένως θα έχουν καιρόν οι ενδιαφερόμενοι να υποβάλουν απόψεις.

Όσον αφορά το θέμα του ότι ωρισμένα Μέλη μιάς Επιτροπής μπορεί να είναι και μέλη άλλων επιτροπών, το είχα υπ' όψιν μου, και είναι δι' αυτόν τον λόγον που εζήτησα τους Προέδρους εις το Γραφείον μου ούτως ώστε να κανονισώμεν ωράριον το οποίον να δίδη το δικαίωμα και την ευκαιρίαν εις τους Βουλευτάς να παρευρίσκωνται εις όλας τας Επιτροπές. Ασφαλώς διά μίαν σύντομον χρονικήν περίοδον δεν θα ήτο δύσκολον να συνεδριάζουν πρωί και απόγευμα αι Επιτροπές της Βουλής. Ο κ. Δημητριάδης.

Λ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, Κατ' αρχήν δεν με δυσκολεύει το θέμα των συνεδριάσεων των μελών της Επιτροπής εφ' όσον, όπως είπατε, θα διευθετησέτε το ζήτημα της παρουσίας των μελών κατά την σύσκεψίν σας μετά των Προέδρων των Επιτροπών. Με ενοχλεί το θέμα ότι οι Κύπριοι, όλοι οι πολίται εδώ της Κύπρου, δεν θα λάβουν γνώσιν του περιεχομένου αυτών των Νομοσχεδίων.

Πληροφορούμαι ότι το Τουρκικόν κείμενον του Νομοσχεδίου περί Καθορισμού του Ποσού και Ανακτήσεως Φόρων δεν έχει συνταχθή ακόμη και βλέπω ότι είναι ένα ογκωδέστατον Νομοσχέδιον. Σοβαρώτατον επίσης Νομοσχέδιον είναι το περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς. Επηρεάζει πλείστα όσα συμφέροντα επαγγελματιών, επιχειρηματιών και γενικά του κοινού. Αι 15 ημέραι τας οποίας ανέφερεν ο έντιμος κ. Πρόεδρος είναι εντελώς αδύνατον να διατεθούν διά την μελέτην αυτών των Νομοσχεδίων από οιαδήποτε οργάνωσιν ή επιχειρηματίαν εν όψει μάλιστα του γεγονότος ότι θα παρέλθουν ολίγαι ημέραι μέχρι της δημοσιεύσεως, και εφ' όσον η σύνοδος της Βουλής θα λήξη την 30ήν Ιουνίου θα πρέπει να αφαιρέσωμεν και ωρισμένας ημέρας διά την συζήτησιν που θα γίνεται μέσα εις την Βουλήν και βεβαίως

εις το στάδιον εκείνο είναι ολίγον αργά διά να ληφθούν αι απόψεις των διαφόρων ενδιαφερομένων μερών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ας αρχίσωμεν την εργασίαν μας και μέχρι της 30ής οι ενδιαφερόμενοι, και θα είναι πολλοί, διότι προβλέπεται τρόπος εισπράξεως φορολογίας, ας υποβάλουν τας απόψεις των. Εάν δεν είμεθα έτοιμοι τότε θα σκεφθώμεν εάν θα παρατείνωμεν την σύνοδον της Βουλής διά να το ψηφίσωμεν ή εάν θα το συζητήσωμεν την 16ην Αυγούστου. Εν πάση όμως περιπτώσει το Νομοσχέδιον θα συζητηθή διά να δοθή η ευκαιρία εις τους Βουλευτάς να το ψηφίσουν εγκαίρως ούτως ώστε να έχη και η Κυβέρνησις την ευκαιρίαν να κάμη τα λεγόμενα assessments και οι ενδιαφερόμενοι τας συστάσεις των, αλλά εν ουδεμία περιπτώσει θα καθυστερήσωμεν την συζήτησιν του Νομοσχεδίου μέχρι τέτοιου βαθμού που να μην είναι δυνατόν να γίνουν τα assessments διά το τρέχον έτος. Επομένως εάν το θέμα συζητηθή προ του τέλους της συνόδου ή θα παραταθή η σύνοδος ή την 16ην Αυγούστου, θα το δούμεν εις την τελικήν ανάλυσιν, όταν φθάσωμεν εις την 30ήν Ιουλίου.

Το θέμα το οποίον ενέγραψεν ο κ. Χαμπής Μιχαηλίδης είναι «Βελτίωσις και καλλιτέρευσις του Ταμείου Ασφαλείας των Γεωργικών Προϊόντων».

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι. Η ίδρυσις του Ταμείου Ασφαλείας των Γεωργικών Προϊόντων αποτελεί ένα από τα βασικώτερα αιτήματα της αγροτικής τάξεως της Κύπρου.

Από πολλά χρόνια οι αγρότες της Κύπρου αγωνίζονται μέσον των οργανώσεών τους διά την ίδρυσιν αυτού του Ταμείου. Είναι γνωστόν ότι ύστερα από πολύχρονους αγώνες των αγροτών το 1956 η αποικιακή Κυβέρνησις υποχρεώθηκε να εισαγάγη ένα σχέδιον περιορισμένο διά την ασφάλεια μόνον μερικών αγροτικών προϊόντων. Με την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας ετέθηκε μπροστά εις την Κυπριακήν Κυβέρνησις η εισήγησις τόσον από τους Βουλευτάς όσον και από τες αγροτικές οργανώσεις η ίδρυσις ενός βελτιωμένου ταμείου ασφαλείας των αγροτικών προϊόντων. Από τες πρώτες ημέρες της εγκαθίδρυσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, είχε γίνει παραδεκτόν από όλες τες πλευρές ότι το σημερινόν ταμείον δεν εξυπηρετεί τις μεγάλες ανάγκες του αγροτικού κόσμου. Δεν εξυπηρετεί τον αγροτικόν κόσμον για τους ακόλουθους λόγους.

Δεν καλύπτει όλες τις θεομηνίες, δεν καλύπτει όλην την αγροτική παραγωγήν και επίσης εις τα προϊόντα που καλύπτει τα σιτηρά και τα αμπέλια από τη σκωρίαση και το χαλάζι γίνονται μόνον αποζημιώσεις 50% διά τες οποίες αποζημιώσεις, έχει τροποποιηθή φέτος το Ταμείον να μην καλύπτωνται ούτε τα 50%. Αναφέρομεν μόνον μερικά σύντομα παραδείγματα για να φανούν αι ελλείψεις της λειτουργίας του σημερινού Ταμείου Ασφαλείας.

Εις τον περυσινόν χρόνον εκτιμήθησαν επίσημα ζημιές σιτηρών και αμπελιών από χαλάζι και σκωρίαση παγκύπρια 324.000 λίρες. Σε άλλες περίπου 330.000 λίρες υπολογίζονται οι περυσινές καταστροφές σε φθαρτά και δένδρα που δεν καλύπτει το Ταμείον. Όμως από το σύνολον των 650 περίπου χιλιάδων λιρών καταστροφών που έπαθαν οι γεωργοί πέρσι αποζημιώθησαν μόνον με 160.000 λίρες. Φέτος οι καταστροφές εις την αγροτικήν παραγωγήν είναι πολύ μεγαλύτερες. Υπολογίζεται ότι μόνον το χαλάζι και η σκωρίαση προξένησε καταστροφές πάνω από 350.000 λίρες. Όταν υπολογίζωμεν τες καταστροφές των άλλων θεομηνιών και ιδιαίτερα της θεομηνίας του περονόσπορου, γιατί περί θεομηνίας πρόκειται, τότες οι ζημιές πλησιάζουν τα 2.000.000 λίρες. Ο περονόσπορος μόνον στα αμπέλια, τα καρνά και τις πατάτες προξένησε καταστροφές πάνω από 1 1/2 εκ. λίρες. Ασφαλώς μπορεί να πη ένας ότι ο περονόσπορος είναι φυτική ασθένεια. Όμως οι γνώμες των ειδικών είναι ότι λόγω των καιρικών συνθηκών οι μεγάλες καταστροφές του περονόσπορου ήταν αδύνατον να προληφθούν από τα μέσα που διαθέτουν οι παραγωγοί μας. Από αυτές τες τεράστιες

καταστροφές που έχουν γίνει φέτος η Βουλή, όπως είναι γνωστόν, έχει ψηφίσει μόνον 50.000 λίρες. Μπορεί ένας να προβάλει το επιχείρημα ότι ευθύνονται και οι παραγωγοί που δεν ασφαλίζουν τα προϊόντα τους και δεν αγοράζουν μετοχές. Δεν στέκει όμως αυτό το επιχείρημα γιατί η ουσία μια είναι, ότι το Ταμείον που λειτουργεί σήμερα με τες ελλείψεις του δεν έχει αποκτήσει την εμπιστοσύνη των γεωργών. Αυτές τες μεγάλες ελλείψεις του Ταμείου διεπίστωσε και η Κυπριακή Κυβέρνηση και στις 17 Μαΐου του 1960, δηλαδή πριν τρία χρόνια διώρισε μιαν Επιτροπή από Κυβερνητικούς τμηματάρχες για να μελετήσει και να ετοιμάσει ένα πλήρες σχέδιον ασφαλείας για τα αγροτικά προϊόντα.

Ο έντιμος Υπουργός Γεωργίας σε απάντησή του σε ερωτήσεις Βουλευτών τον Οκτώβριο του 1960 είχε δηλώσει ότι λόγω της σοβαρότητας του προβλήματος και για να μπορέσει να ετοιμασθή ένα πλήρες σχέδιο, θα λειτουργούσε το παλαιόν μέσα στο 1961 για να ετοιμασθή και να λειτουργήσει το πλήρες Ταμείον Ασφαλείας του 1962. Την άνοιξη του 1961 η Επιτροπή που διώρισε η Κυβέρνηση είχε ζητήσει τες απόψεις των αγροτικών οργανώσεων οι οποίες υποβλήθηκαν μέσα στον Μάϊον του 1961. Αργότερα η Κυβέρνηση κάλεσε εμπειρογνώμονες από το εξωτερικό και άκουσε τες απόψεις τους πώς να λειτουργήσει καλύτερα ένα βελτιωμένον σύστημα ασφαλείας. Οι μελέτες συνεχίστηκαν το 1961 δίχως να γίνη δυνατόν να ετοιμασθή το σχέδιον. Μέσα στον Φεβρουάριο του 1962 δηλώθηκε από επίσημη πλευρά ότι θα ενταθούν οι προσπάθειες της Επιτροπής για να ετοιμασθούν όλα τα σχετικά να γνωστοποιηθούν οι προτάσεις, έτσι που να λειτουργήσει το Ταμείον μέσα στο 1963.

Όμως πέρασε και το 1962 δίχως να γίνουν γνωστές οι προτάσεις και μητράμεν μέσα στο 1963. Αργές του 1963 έγινε νέα διαβεβαίωση ότι μέσα στον φετινόν χρόνον οπωσδήποτε θα κλείσει το στάδιον των μελετών για να είναι έτοιμο το σχέδιον μέσα στο 1964 για να λειτουργήσει.

Έντιμοι κύριοι, δεν αμφισβητούμε καθόλου την σοβαρότητα αυτού του προβλήματος ούτε πιστεύουμε ότι ήταν δυνατόν να κλείσουν οι μελέτες σε 5—6 μήνες. Όμως είμαι βέβαιος ότι όλοι σας θα συμφωνήτε πως η καθυστέρηση ήταν αρκετά μεγάλη. Από τον Μάϊον του 1960 που διορίστηκε η Επιτροπή από την Κυβέρνηση μέχρι σήμερα έχουν περάσει περισσότερα από τρία χρόνια. Είναι μεγάλο το χρονικό διάστημα και αδικαιολόγητη η καθυστέρηση. Στες αρχές του 1963 εισηγηθήκαμε στην Κυβέρνηση την επίτευξη των μελετών έτσι που να γίνουν γνωστές οι Κυβερνητικές προτάσεις μέσα στον Ιούνιον, να ακουσθούν οι απόψεις των ενδιαφερομένων αγροτών και να κατατεθή στην Βουλή για να είναι έτοιμο το σχέδιον να λειτουργήσει μέσα στο 1964. Ο έντιμος Υπουργός Γεωργίας απάντησε σε σχετική ερώτησή μου ημερομηνίας 2 Απριλίου ότι η αναβώρηση του υφιστάμενου σχεδίου Γεωργικού Ταμείου Προνοίας προωθείται ενεργώς. Καταρτίζεται ήδη νέον σχέδιον, εδύλωσαν ο κ. Υπουργός, και διά να καταστή δυνατή η συμπλήρωση του έχει μετακληθή πραγματογνώμων, όστις θα ευρίσκειται στην Κύπρο στις 13 Απριλίου. Εκείνο που μας έκαμε να ανησυχήσουμε και να θέσουμε το θέμα στην Βουλή για συζήτηση είναι οι πληροφορίες ότι ο εμπειρογνώμων που αναφέρει στην απάντησή του ο έντιμος Υπουργός Γεωργίας ήλθε στη Κύπρο για άλλα βασικά ζητήματα και έφυγε δίχως να γνωμοδοτήσει για το Ταμείον Ασφαλείας.

Αυτή η καθυστέρηση δημιουργεί νέους κινδύνους. Έχουμε τώρα μέσα Ιουνίου και περιμένουμε γνωμοδοτήσεις. Ασφαλώς θα χρειασθούν ωρισμένα άλλα στάδια μέχρις ότου κλείσουν οι μελέτες. Να περάσει το σχέδιον από το Υπουργικό Συμβούλιο, να κατατεθή στην Βουλή, να ακουσθούν οι απόψεις των ενδιαφερομένων και να γίνη η τελική συζήτηση και έγκριση.

Η γνώμη μας είναι όπως η Βουλή εκφράσει την ανησυχία της για την καθυστέρηση και εισηγηθή στην Κυβέρνηση επίτευξη των γνωμοδοτήσεων και μελετών για να γίνη δυνατόν να κατατεθή το νέον σχέδιον μόλις αρχίσει η νέα

σύννοδος της Βουλής, να συζητηθή και να εγκριθή για να αρχίσει να λειτουργεί αρχές του 1964. Επιβάλλεται επίσης να ληφθή πρόνοια τώρα που ετοιμάζεται ο Προϋπολογισμός του νέου χρόνου για το σχετικόν κονδύλι που θα χρειασθή χρηματοδότηση του σχεδίου.

Έντιμοι κύριοι, οι μεγάλες καταστροφές που έχουμε πάθει τα τελευταία χρόνια στην αγροτική παραγωγή επιβάλλουν την επίτευξη των μελετών και την λειτουργία του νέου σχεδίου ασφαλείας, για να μπορέσει να βοηθηθή ο αγροτικός κόσμος.

Όσον αφορά τες φετινές καταστροφές που δεν καλύπτει το σχέδιον, θα πρέπει η Κυβέρνηση να δη τρόπους βοήθειας του αγροτικού κόσμου. Ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής μας έχει πληροφρήσει ότι η Εκτελεστική εξουσία θα στείλει στοιχεία στους εμπειρογνώμονες σύντομα για να επισπευσθή η ετοιμασία του Σχεδίου Ασφαλείας. Ας ελπίσωμεν ότι δεν θα υπάρξει άλλη καθυστέρηση και το Νομοσχέδιον για την ασφαλείαν των αγροτικών προϊόντων να είναι από τα πρώτα που θα δη στην νέαν σύννοδο της η Βουλή των Αντιπροσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Από του Μαΐου του 1960 η Κυβέρνηση διεπίστωσε την ανάγκην τροποποίησης του υφιστάμενου σχεδίου ασφαλείας γεωργικών προϊόντων, και της γενικεύσεως του σχεδίου. Ανετέθησαν διάφοροι μελέται, πρώτον εις Κυπρίους δημοσίους υπαλλήλους και δεύτερον εις ξένους εμπειρογνώμονας. Κατέληξαν εις ωρισμένα συμπεράσματα όσον αφορά τον τρόπον της ασφαλίσεως των γεωργικών προϊόντων, αλλά επειδή είναι ανάγκη να γίνη και ολίγη αριθμητική πρόσθεσις και αφαιρέσις του τι θα κοστίζει και επειδή εις την Κύπρον δεν υπάρχουν οι λεγόμενοι ACTUARIES απεστάλησαν όλα τα στοιχεία εις ξένους εμπειρογνώμονας διά να κάμουν την πολύπλοκον αυτήν μαθηματικήν πράξιν. Περιμένουν δε τώρα τα αποτελέσματα των μελετών αυτών, ούτως ώστε όταν το Νομοσχέδιον σταλή εις την Βουλήν να είναι εις θέσιν το Σώμα τούτο να γνωρίζη την επιβάρυνσιν εις τον προϋπολογισμόν του όλου σχεδίου.

Δεν νομίζω όμως ότι είναι ανάγκη η Βουλή αυτή να περάσει ψήφισμα ή να κάμη εισήγησιν εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όπως επιταχύνη το θέμα, διότι η Εκτελεστική Εξουσία από του 1960 αντέληφθη την ανάγκη του σχεδίου αυτού και δαθέτη αρκετήν κρίσιν να αντιληφθή ότι είναι θέμα το οποίον θα ευχαριστήση μεγάλην ομάδα ψηφοφόρων. Επιπροσθέτως θα είναι και διά το καλόν των γεωργών και ασφαλών και η ίδια η Κυβέρνησις θα βιάζεται διά να ακουση τον έπαινον των γεωργικών τάξεων διά της ψηφίσεως του Νομοσχεδίου.

Αλλά από την άλλην πλευράν, ως υπεύθυνος Κυβέρνησις, δεν θα ήτο ορθόν να βιάσει καταστάσεις, ούτως ώστε το αποτέλεσμα να είναι η ψήφισις του σχετικού Νομοσχεδίου και κατόπιν να αντιληφθώμεν το μέγεθος της δαπάνης. Επομένως είμεθα υποχρεωμένοι να περιμένωμεν τας εκθέσεις των εμπειρογνώμωνων και περισσότερον από όλα είμεθα υποχρεωμένοι να αποφασίσωμεν ποίον εκ των πολλών τρόπων ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων θα ακολουθήσωμεν όταν γνωρίζωμεν την οικονομικήν επιβάρυνσιν και την παραβάλωμεν με την οικονομικήν μας δυνατότητα. Είμαι εις θέσιν να δηλώσω ότι επανειλημμένως δι' επιστολών και δι' επαφών παρεκλήθησαν οι εμπειρογνώμονες να επισπεύσουν τα συμπεράσματά των.

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Ο κ. Ανδρέας Γιαγκού.

A. ΓΙΑΓΚΟΥ:

Το θέμα ασφαλίσεως των γεωργικών προϊόντων δεν είναι θέμα το οποίον παρουσιάζεται σήμερα εις τον τόπον μας. Είναι ένα θέμα το οποίον απασχολεί από χρόνια τώρα την αγροτικήν τάξιν, απασχολεί δε την Κυβέρνησιν, όπως εδύλωσαν και άλλοι ομιληταί, από του 1960, γιατί έχει αντιληφθή και η Κυβέρνησις ότι το πρόβλημα είναι σοβαρώτατον.

Είναι γεγονός ότι το ισχύον σύστημα ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων καλύπτει ελάχιστα από τα γεωργικά μας προϊόντα, δηλαδή εις τα σιτηρά την σκωρίασιν και την χάλαζαν, προστατεύει δε τα οπωροφόρα δένδρα από το χαλάζι μόνον και τα αμπέλια. Νομίζω ότι δεν είναι του παρόντος να καταφύγωμεν σε αριθμούς για τις ζημίες που γίνονται στα διάφορα μας προϊόντα. Γιατί οι ζημίες αυτές σε πολλές χρονιές είναι πολύ μεγάλες. Η ζημία στις πατάτες από τους παγετώνες τον τελευταίον χρόνον ανήλθεν στα 15%, δηλαδή προσέβαλε την παραγωγή μας κατά 15%, η οποία προσβολή κατά τους μετριωτέρους υπολογισμούς προεκάλεσε ζημίαν περίπου 1/2 εκ. λιρών. Το χαλάζι προεκάλεσε ζημίες σε μεγάλες εκτάσεις σιτηρών, πατατών και άλλων γεωργικών προϊόντων. Η σκωρίασις επίσης μας επροξένησεν ανυπολόγιστες ζημίες, αλλά με το να απαριθμούμεν σήμερον όλες αυτές τες ζημίες, δίχως να έχωμεν το σχέδιον το οποίον έχει μελετήσει ήδη Επιτροπή διορισθείσα από την Κυβέρνησιν για να προσέξωμεν και μελετήσωμεν τες διατάξεις του νομοσχεδίου, να κάωμεν σύγκρισιν με τις ζημίες οι οποίες προκαλούνται εις τα διάφορα μας γεωργικά προϊόντα και να προσέξωμεν τες διατάξεις του Νομοσχεδίου, ούτως ώστε να καλύπτουν όλα μας τα γεωργικά προϊόντα, πιστεύω ότι αυτήν την στιγμήν ουδέν δυνάμεθα να πράξωμεν. Ομιλούμεν εντελώς θεωρητικά διά την ανάγκην λειτουργίας ενός σχεδίου, το οποίον σχέδιον, ως μας διεβεβαίωσεν ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής, έχει ήδη φθάσει εις το στάδιον μελέτης Ειδικών οι οποίοι δεν υπάρχουν εις την Κύπρον. Εάν πρόκειται να επαναλάβωμεν τα όσα έχομεν επαναλάβει μέχρι σήμερον από του βήματος τούτου της Βουλής, είναι εύκολον να μιλούμεν επί ώρες ολόκληρες.

Με όλην την ευθύνη που αισθάνομαι για την προστασίαν των γεωργών μας ως γεωργός, ως στέλεχος αγροτικής οργανώσεως, ως Πρόεδρος της Γεωργικής Επιτροπής, δηλώ ότι θα αναμένω και ελπίζω ότι μέχρι του προσεχούς Οκτωβρίου το Νομοσχέδιον θα είναι ενώπιον της Βουλής, οπότε όχι μόνον μερικές ώρες θα διαθέσωμεν διά την μελέτην και συζήτησιν του Νομοσχεδίου και τυχόν τροποποίησίν του, εάν δεν ικανοποιή τες γεωργικές τάξεις, αλλά μέρες ολόκληρες ίσως και μήνες ακόμα να μην είναι αρκετός διά να συζητηθή το τόσο σοβαρόν ζήτημα. Αισθάνομαι ικανοποίησιν από την δήλωσιν του έντιμου Προέδρου της Βουλής, έχω εμπιστοσύνην εις τον έντιμον κ. Πρόεδρον ότι δεν θα παραλείψη κάθε ευκαιρίαν ούτως ώστε διά των επαφών του με την Εκτελεστικήν Εξουσίαν να παρουσιασθή το Νομοσχέδιον διά την ασφαλίαν των γεωργικών προϊόντων μέχρι της προσεχούς συνόδου της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χατζηχάρος.

X. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το σχέδιον ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων συμπεριλαμβάνεται....

X. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Θα ήτο ίσως περιττόν....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το σχέδιον ασφαλίσεως γεωργικών προϊόντων συμπεριλαμβάνεται και η ασφάλισις των Βουλευτών οι οποίοι εκπροσωπούν γεωργικάς οργανώσεις;

X. ΧΑΤΖΗΧΑΡΟΣ:

Νομίζω ότι πρέπει να ενδιαφέρη όχι μόνον τους Βουλευτάς οι οποίοι ενδιαφέρονται για γεωργικά ζήτήματα και ανήκουν σε γεωργικές οργανώσεις, αλλά όλους τους Βουλευτάς και νομίζω ότι ενδιαφέρει όλην την Κυβέρνησιν, διότι μία κακοδαιμονία του αγροτικού κόσμου έχει οικονομικάς επιπτώσεις επί όλης της οικονομίας του τόπου. Έχω υπ' όψιν μου πλείστα όσα παράπονα και καταβάνια ολόκληρα τα οποία άλλα έρχονται από την επαρχίαν Αμμοχώστου και άλλα από

την Πάφον και από άλλου ακόμη διά να παραπονεθούν εις τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας και να ζητήσουν οικονομικάς ενισχύσεις και αποζημιώσεις.

Νομίζω ότι η ψήφισις ενός Νομοσχεδίου, τελείου τέλος πάντων, το οποίον θα ικανοποιηθή κατά ένα οιονδήποτε τρόπον τους γεωργούς, δεν πρέπει να νομίζωμεν ότι θα ευχαριστήση μόνον τους γεωργούς αλλά θα ευχαριστήση γενικώς όλην την Δημοκρατία. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που εργαζόμενος κανένας, όταν έλθη η ώρα που θα πληρωθή, του λέγει μία θεομηγία δεν έχει να πληρωθή τίποτε. Πάνε και τα έξοδά σου που έκαμες και άρχισε από την αρχήν αν εύρης κεφάλαια. Γι' αυτό και για πολλά άλλα ακόμη, το ζήτημα της ασφαλίσεως των γεωργικών προϊόντων είναι σοβαρότατον και αναγκαιότατον. Οπωσδήποτε η δήλωσις του έντιμου Προέδρου της Βουλής, ότι απασχολεί σοβαρώς την Κυβέρνησιν η θέσπισις ενός τοιούτου Νομοσχεδίου, πρέπει να μας ικανοποιήση επί του παρόντος. Βεβαίως θα χρειασθούν πολλοί ειδικοί να εκφέρουν γνώμη, διότι το ζήτημα είναι πολύ πολύπλοκον και αι μη νομίζετε όλοι ότι είναι εύκολον. Θα είναι πολύπλοκώτατον, διότι αφ' ενός μεν θα επιβαρύνη τον Προϋπολογισμόν της Δημοκρατίας με ένα ποσόν και από την άλλην δεν είναι δυνατόν να μη επιβαρυνθούν και οι ενδιαφερόμενοι.

Σέβομαι την γνώμη των ειδικών και μπορούμεν να εξετάσωμεν ίσως και εις άλλας χώρας τι σχέδια υπάρχουν σχετικά με αυτό το ζήτημα. Αλλά νομίζω ότι εφ' όσον θα επιβαρύνη και τους ενδιαφερομένους γεωργούς, δεν νομίζω ότι δεν έπρεπε και δεν πρέπει να ληφθούν αι απόψεις των και αι εισηγήσεις των. Ελπίζω ότι θα ληφθή υπ' όψιν και η άποψις των παραγωγών των αμέσως ενδιαφερομένων. Αυτά είχα να πω. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Η ημερησία διάταξις.

Ο κ. Νεπίλ.

N. ΝΑΠΗ:

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε.

Ουδέ η ελαχίστη αμφιβολία υπάρχει ότι το θέμα τούτο είναι σημαντικόν διά την Νήσον μας. Κατόπιν, όμως, των πολυτίμων πληροφοριών τας οποίας έχετε δώσει, ελπίζοντες και ευχόμενοι όπως το σχετικόν νομοσχέδιον υποβληθή εις την Βουλήν συντόμως, επιφυλάσσομεν το δικαίωμά μας να ομιλήσωμεν διά να κθεώσωμεν τότε τας εν προκειμένω απόψεις μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής θα έχη ως ακολούθως:—

Κεφάλαιον Α — Ερωτήσεις

Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία.

Ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Ο περί Πωλήσεως Οιονπνευματώδων Ποτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Κεφάλαιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων. Η προσεχής συνεδρία ορίζεται

Ο κ. Λυσσαρίδης.

B. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι πιθανώτατα δεν θα υπάρξη χρόνος διά συζήτησιν του θέματος το οποίον θέλω να εγγραφη εις την ημερησίαν διάταξιν. Εν τούτοις, θα παρεκάλου όπως ει δυνατόν, εγγραφη και εάν δεν δοθή ευκαιρία τουλάχιστον να φαίνεται ότι το θέμα ενεγράφη και να συζητηθή εις την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής, δεδομένου ότι είναι θέμα το οποίον προκύπτει κατόπιν απαντήσεως η οποία μου εδόθη εις ερώτησιν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 21ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1963

('Ωρα ενάρξεως 5.55 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Συμφώνως του Άρθρου 76 του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν των εργασιών της παρούσης συνεδριάσεως.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κύριε Πρόεδρε υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α, είναι Ερωτήσεις.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την ανάγνωσιν Ερωτήσεων και τυχόν Απαντήσεων επί ημισειαν ώραν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 8ην Φεβρουαρίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξεκία Παπαϊωάννου και ληφθείσα την 9ην Φεβρουαρίου 1963.

«Κυβερνητική αντιπροσωπεία έχει μεταβή εις τας Ηνωμένας Πολιτείας διά την σύναψιν δανείου προς επέκτασιν του Ηλεκτροπαραγωγικού Σταθμού. Παρομοία αντιπροσωπεία εστάλη προ καιρού και εις Λονδίον, διεπιστώθη όμως ότι ο τόκος τον οποίον εξήτουν οι Βρεττανικοί κεφαλαιούχοι ήτο υπερβολικά υψηλός και ασύμφορος διά την Κύπρον.

Εις μερικές άλλας περιπτώσεις έργων τα οποία χρειάζεται ο τόπος εξητήθησαν προσφοραί.

Ερωτάται το αρμόδιον Υπουργείον να πληροφορήση το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων διατί δεν εξητήθησαν εις την περίπτωσιν ταύτην προσφοραί διά να αποδειχθή ποια είναι η πλέον συμφέρουσα διά την Κύπρον»;

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 6ην Ιουνίου 1963 του Υπουργού Οικονομικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 9ην Ιουνίου 1963 υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Εξεκία Παπαϊωάννου.

«Ο Υπουργός Οικονομικών επιθυμεί να πληροφορήση το έντιμον μέλος της Βουλής ότι έχει καθυστερήσει ν' απαντήση εις την ερώτησιν του υπ' αρ. 64Γ, ημερομηνίας 9ης Φεβρουαρίου 1963, λόγω της αναμονής συμπληρώσεως των διατυπώσεων και της υπογραφής την 18ην Μαΐου της επί του δανείου εξ £7 1/2 εκ. διά την Αρχήν Ηλεκτρισμού συναφθείσης συμφωνίας μετά της Διεθνούς Τραπεζής.

Ο έντιμος Βουλευτής δηλοί ότι κεις μερικές άλλας περιπτώσεις έργων τα οποία χρειάζεται ο τόπος εξητήθησαν προσφοραί και ερωτά διατί «δεν εξητήθησαν εις την περίπτωσιν ταύτην προσφοραί διά να αποδειχθή ποια είναι η πλέον συμφέρουσα διά την Κύπρον; Ασφαλώς ο έντιμος Βουλευτής δεν εννοεί όπως η Κυπριακή Κυβέρνησις διαφημίση την καλήν πρόθεσιν της ν' αποδεχθή δανειοδότησιν και να καλέση τας πλουσίας χώρας να υποβάλουν προσφοράς. Το διεθνές κεφάλαιον σπανίζει λόγω της τεραστίας ζητήσεως και απαιτείται αγών προς εξασφάλισιν έστω και μικρού μέρους τούτου.

Εάν όμως ο έντιμος Βουλευτής υπονοεί ότι η Κυπριακή Κυβέρνησις ώφειλεν να εξασφαλίση χρηματοδότησιν εκ μέρους των προσφοροδοτών κατασκευής έργων, τούτο αποτελεί ασφαλώς μίαν μέθοδον εργασίας αλλ' ουχι αποκλειστικήν τοιαύτην ή την καλύτεραν καθ' ότι εις τοιαύτην

περίπτωσιν αι προσφοραί κρίνονται επηρεασμένως, ουχι μόνον βάσει του τεχνολογικού κόστους αλλά και του χρηματοδοτικού.

Διεθνείς Προσφοραί, εκ μέρους 83 Κρατών — Μελών της Διεθνούς Τραπεζής, άνευ πιστωτικών διευκολύνσεων, θα ζητηθούν υπό της Αρχής Ηλεκτρισμού προς ούτω εξεύρεσιν του καλύτερου κόστους κατασκευής.

Το εξασφαλισθέν δάνειον εκ της Διεθνούς Τραπεζής ανέρχεται εις £7 1/2 εκ. και φέρει επιτόκιον 5 1/2%. Η Διεθνής Τράπεζα αποτελεί έν των μεγαλύτερων ιδρυμάτων του κόσμου και προσφέρει δάνεια εις χώρας μέλη της εν λόγω Τραπεζής υπό συναγωνιστικούς όρους.

Ο δανειστικός τόκος της Διεθνούς Τραπεζής καθορίζεται υπό του Διεθνούς Εκτελεστικού της Συμβουλίου και οι δανειζόμενοι, μικροί και μεγάλοι, αποδέχονται το καθοριζόμενον επιτόκιον ως ρεαλιστικόν και γνησίως αντιπροσωπευτικόν των εκάστοτε επικρατουσών συνθηκών της διεθνούς κεφαλαιαγοράς. Εις ωρισμένας περιόδους το επιτόκιον της Διεθνούς Τραπεζής υπήρξε χαμηλότερον του 5 1/2% αλλά κατά τα τελευταία έτη το εν λόγω επιτόκιον υπήρξεν υψηλότερον. Ούτω, το 1957 το Βέλγιον, χώρα ήτις δεν στερείται κεφαλαίων, συνεβλήθη μετά της Διεθνούς Τραπεζής με επιτόκιον 5 3/4%, το δε 1962 η Αυστρία συνήψεν επίσης δάνειον παρά της Διεθνούς Τραπεζής προς 5 3/4%.

Εις τας περιπτώσεις της Βούρμας, Κεϋλάνης, Χιλής, Κολομβίας, Ινδιών, Ιταλίας, Ισραήλ, Ιαπωνίας, Λιβάνου, Μεξικού, Νορβηγίας, Πακιστάν, Περού, Φιλιππίνας, Ν. Αφρικής, Σουδάν, Θαϊλάνδης, Ηνωμ. Αραβ. Δημοκρατίας, Ουραγουάης, Βενεζουέλας, Γιουγκοσλαβίας και Ηνωμένου Βασιλείου, παρεχωρήθησαν δάνεια κατά τα τελευταία έτη προς 5 3/4% και 6%.

Οι όροι όμως ενός δανείου δεν αναφέρονται μόνον εις το επιτόκιον αλλά και εις τον τρόπον και χρόνον αποπληρωμής, η δε Κυπριακή Κυβέρνησις έχει εξασφαλίσει αποπληρωμήν εντός εικοσαετίας, των πληρωμών αρχουσών μετά τετραετίαν από της ημερομηνίας υπογραφής της δανειστικής συμβάσεως.

Η Διεθνής Τράπεζα δεν εξετάζει μόνον το υπό μιας χώρας προτεινόμενον έργον προς δανειοδότησιν αλλά και την εν γένει οικονομικήν ευρωστίαν της δανειζομένης χώρας. Ούτω, η παραχώρησις δανείου υπό της Διεθνούς Τραπεζής αποτελεί πάντοτε αναγνώρισιν της διεθνούς πίστεως της δανειζομένης χώρας.»

Ερωτήσεις υπό ημερομηνίαν 4ην Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίζ και ληφθείσα την 5ην Μαρτίου 1963.

«Το χωρίον Καλυβάκια της επαρχίας Λευκωσίας χρόνια τώρα υποφέρει λόγω ελλείψεως ποσίμου ύδατος. Είχε ληφθή απόφασις όπως μεταφερθή ύδωρ εκ της πηγής Αγίου Βασιλείου. Ενώ όμως οι χωρικοί ανέμενον από ημέρας εις ημέραν την μεταφοράν του, εν τούτοις δυστυχώς, οιοσδήποτε και εάν είναι ο λόγος, το ύδωρ δεν μετεφέρθη μολονότι δι' ερωτήσεως μου επληροφορήθη ότι τα απαιτούμενα σχέδια προς παροχήν του ύδατος εντός του 1961 είχαν εκπονηθή και ότι τα απαιτούμενα χρήματα είχαν εξευρεθή εκ των Δανειστικών Επιτρόπων.

Εφ' όσον το ύδωρ αυτής της πηγής δεν παραχωρείται εις το χωρίον τούτο, τί σχέδια ετοιμάζονται άραγε υπό των αρμοδίων προς αποφυγήν της λειψυδρίας και την μεταφοράν ύδατος εις το χωρίον; Παρακαλώ όπως διαφωτισθή η Βουλή μας.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 13ην Ιουνίου 1963 του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 5ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Είναι γεγονός ότι έγιναν όλα τα αναγκαία διαβήματα διά την προμήθειαν ύδατος εις το χωρίον Καλυβάκια εκ της πηγής Αγίου Βασιλείου, ητοιμάσθη δε και σχετικόν σχέδιον μεταφοράς και διανομής ύδατος, η εφαρμογή του οποίου θα εστοίχιζε περί τας £2,000. Δυστυχώς η εφαρμογή του σχεδίου προσέκρουσεν εις Συνταγματικές δυσκολίας καθότι μέρος του ύδατος της πηγής του Αγίου Βασιλείου ανήκει εις την εκκλησίαν Βώνης και η απαλλοτριώσις του είναι αδύνατος.

Ελπίζεται ότι το χωρίον θα προμηθευθῆ ὕδωρ εκ διατρήσεως η οποία θα διενεργηθῆ εις το εγγύς μέλλον».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 22αν Μαρτίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη και ληφθείσα την 27ην Μαρτίου 1963.

Διά τον έντιμον κ. Υπουργόν Δημοσίων Ἔργων και Συγκοινωνιών:

«Ως γνωρίζετε η Πάφος δεν διαθέτει βιομηχανίας και άλλας εργασίας δι' εργοδότησιν του εργατικού της δυναμικού, το οποίον κυρίως απασχολείται εις τας πάσης φύσεως κυβερνητικές εργασίας και ιδίως εις τας υπό του υμετέρου Υπουργείου εκτελουμένας.

A) Θα επεθύμουν ως εκ τούτου να πληροφορήσετε την Βουλὴν κατά πόσον τα σχέδια διά την ευθυγράμμισιν της κεντρικής οδοῦ Κτήματος — Λεμεσού μετά την τοποθεσίαν Πέτρα του Ρωμηοῦ ἔχουν περατωθῆ, και πότε θα αρχίσουν εργασίαι διά την εκτέλεσιν του έργου τούτου, το οποίον θα προσφέρη τα μέγιστα και διά την τουριστικὴν αξιοποίησιν της Πάφου, ως επίσης και ποίαν κατεύθυνσιν η οδός αὐτή θα ακολουθήσῃ μετά την Πέτραν του Ρωμηοῦ.

B) Θα ήθελα ωσαύτως να πληροφορήσετε την Βουλὴν πότε θα αρχίσῃ η εκτέλεσις των εν τῷ Προϋπολογισμῷ Αναπτύξεως 1963 αναφερομένων έργων διά λιμενικάς βελτιώσεις εν τῷ λιμένι Κάτω Πάφου, καθ' ὅτι η εκτέλεσις του έργου τούτου θα ἔχῃ ευνοϊκὴν επίδρασιν ἐπὶ του ανεργιακοῦ προβλήματος εν Πάφῳ.

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 30ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Συγκοινωνιών και Ἔργων, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 27ην Μαρτίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Γεωργίου Ιωαννίδη.

«Εξεπονήθη ἤδη η προμελέτη βελτιώσεως ολοκλήρου της οδοῦ Λεμεσού — Κτήματος, ἐλπίζω δε ὅτι συντόμως θα αποδεσμευθῆ υπό του Υπουργικοῦ Συμβουλίου το σχετικόν κονδύλιον εις το Κεφ. 13Δ, Ἄρθρον 4 του τρέχοντος Προϋπολογισμοῦ Αναπτύξεως, ἵνα ἀρχίσῃ ἐργασία ἐπὶ τμήματος της οδοῦ μεταξύ της Πέτρας του Ρωμηοῦ και συνόρων των Βάσεων. Η ἐργασία αὐτή θα εἶναι ἐπιπρόσθετος της ἤδη ἀρξαμένης μεταξύ Πέτρας του Ρωμηοῦ Κτήματος, παρά το Χάποταμι.

2. Από την Πέτραν του Ρωμηοῦ προς την Λεμεσόν η οδός θα ἀκολουθήσῃ γραμμὴν ὀλίγον νοτιώτερον της υφισταμένης, η δε χάραξις θα ἔχῃ στάνταρτ πολὺ ὑψηλότερον της σημερινῆς.

3. Ὅσον ἀφορᾷ τας προβλεπομένας βελτιώσεις του λιμένος Πάφου συνεπληρώθη ἤδη η σχετικὴ προμελέτη ἥτις και θα συζητηθῆ μετά του Καθηγητοῦ κ. Πίππα κατά την ἐπικειμένην ἐπίσκεψιν του εις Κύπρον».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 15ην Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 19ην Απριλίου 1963.

«Τὴν 29ην Ιουνίου του 1961 υπέβαλον ἐρώτησιν σχετικῶς με την ἀνέγερσιν ὑδατοφράκτου εις την τοποθεσίαν «Ἐκκλησοῦρες» ἥτις εὐρίσκειται εις το ἄνω μέρος του χωρίου «Ἅγιος Θεόδωρος».

Σχετικῶς με την εν λόγω ἐρώτησιν ἔλαβον την ἀκόλουθον ἀπάντησιν του Υπουργοῦ Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων:

Η Τηλλυρία εἶναι μεταξύ των περιοχῶν αἰτίνες συμπεριλήφθησαν εις το πρόγραμμα του Τμήματος Αναπτύξεως Ὑδάτων, ἐλπίζεται δε ὅτι θα διεξαχθῶν εν καιρῷ τῷ δέοντι αι αναγκαίαι ἐρευναι διά την κατασκευὴν ὑδατοφράκτου εις την τοποθεσίαν «Ἐκκλησοῦρες» του Αγίου Θεοδώρου Τηλλυρίας».

Οι κάτοικοι του Αγίου Θεοδώρου και Μασούρας, ἀτίνα εὐρίσκονται εις την περιοχὴν της Τηλλυρίας, την οποίαν ἐπισκέψθη την 7ην Απριλίου, πρῶτησαν και πάλιν πότε θ' ἀνεγερθῆ αὐτός ο ὑδατοφράκτης. Συμφώνως των ὄσων λέγουν, εκ της ἀνεγέρσεως ἐνός ὑδατοφράκτου εις την ἐπιθυμητὴν τοποθεσίαν θα ἐπωφεληθῶν τα ἐξῆς τρία χωριά: Ἅγιος Θεόδωρος, Μοσφιλιὰ και Μασούρα.

Παρακαλῶ τον ἀρμόδιον Υπουργόν να διαφωτίσῃ την Βουλὴν μας ἐπὶ του κατά πόσον ἔχουν ετοιμασθῆ τα σχέδια και πότε θ' ἀρχίσῃ η ἀνέγερσις αὐτοῦ του ὑδατοφράκτου.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 27ην Μαΐου 1963, του Υπουργού Γεωργίας και Φυσικῶν Πόρων, εις ἐρώτησιν υποβληθείσαν την 19ην Απριλίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Αἱ ἐρευναι διά την κατασκευὴν του περί οὐ ο λόγος ὑδατοφράκτου θα συμπληρωθῶν κατά το τρέχον ἔτος, η δε ἐργασία ἀναμένεται να ἀρχίσῃ ἐντός του 1964 εἰάν το σχέδιον ἐγκριθῆ ὑπὸ της Κυβερνήσεως».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 23ην Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμηὴ Μιχαηλίδη, και ληφθείσα την 26ην Απριλίου 1963.

«Εἶναι γνωστό ὅτι σε ἀρκετά χωριά ὑπάρχει χαλίτικη κυβερνητικὴ γῆ που εἶναι δυνατό να χρησιμοποιηθῆ για οἰκόπεδα. Πολλές κοινότητες μέσω των κοινοταρχῶν και εκπροσώπων των οργανώσεων εισηγήθησαν στην Κυβέρνησιν την παραχώρησιν της γῆς αὐτῆς για να κτίσων σπίτια φτωγῆς οἰκογένειες χωρικῶν.

Η παραχώρησιν χαλίτικης γῆς για να κτιστοῦν σπίτια εἶναι ἓνα δίκαιο αἴτημα και θα ευκολύνῃ εκατοντάδες φτωγῆς οἰκογένειες στα χωριά που δεν ἔχουν δική τους γῆν. Ὅπως πληροφορηθήκαμε τελευταία στη Συλοφάγου η Κυβέρνησιν ζήτησε για την παραχώρησιν κάθε οἰκοπέδου σε φτωγῆς οἰκογένειες τιμές ἀπὸ £158—220.

Δεν νομίζει το υπεύθυνον κυβερνητικὸν τμήμα ὅτι οἱ μεγάλες αὐτές τιμές των £158—220 κάμνουν ἀδύνατη την εξασφάλισιν γῆς για οἰκόπεδα ἀπὸ φτωγῆς οἰκογένειες σε ἓνα χωριό».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εκ παραδρομῆς η ἀπάντησις εις την Ερώτησιν του εντίμου Βουλευτοῦ κ. Μιχαηλίδη (Χαμηὴ), Ερώτησις ὑπ' Αρ. 98Γ, δεν ἀνεγνώσθη και θα την ἀναγνώσω τώρα.

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 13ην Ιουνίου 1963, του Υπουργού Εσωτερικῶν, εις ἐρώτησιν υποβληθείσαν την 26ην Απριλίου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτοῦ περιφέρειας Ἀμμοχώστου κ. Χαμηὴ Μιχαηλίδη.

«Εἶναι γεγονός ὅτι εις το χωρίον Συλοφάγου ὑπάρχει ἑκτασις γῆς Κυβερνητικοῦ Χαμηλοῦ Δάσους κατάλληλος διά την δημιουργίαν οἰκοπέδων. Η Επαρχιακὴ Διοίκησις Λάρνακος εν συνεργασίᾳ μετά του τμήματος Πολεοδομίας ητοίμασε σχέδιον διά τον διαχωρισμὸν 44 οἰκοπέδων. Τα

απαραίτητα έξοδα διά το εν λόγω σχέδιον υπελογίσθησαν υπό των αρμοδίων Τμημάτων ως ακολούθως:

(α) Κατασκευή νέων (μη ασφαλτωμένων) δρόμων	£2,483
(β) Προμήθεια ποσίου ύδατος	£1,200
	Ολικόν £3,683
	(ή £84 κατά οικοπέδον)

Η τελική τιμή πώλησεως των οικοπέδων τούτων δεν έχει εισέτι καθορισθή διότι το εν λόγω σχέδιον δεν έχει ακόμη υποβληθή προς την Κυβέρνησιν. Όταν γίνη τούτο, η τιμή εκάστου οικοπέδου, ο τρόπος πληρωμής και η κατηγορία προσώπων, προς τα οποία θα παραχωρηθούν τα οικοπέδα θ' αποφασισθούν υπό του Υπουργικού Συμβουλίου επί τη βάσει της γενικωτέρας πολιτικής αξιοποιήσεως της Κυβερνητικής γης.

Δεν είναι ως εκ τούτου ορθόν ότι η Κυβέρνησις απήτησε οιονδήποτε ποσόν χρημάτων ως αξίαν οιονδήποτε οικοπέδου.

Ως γνωστόν η Κυβέρνησις έχει παραχωρήσει εις το παρελθόν Κυβερνητικήν γην εις διάφορα χωρία αφού προηγουμένως αυτή είχε καταλλήλως αξιοποιηθή διά της δημιουργίας καταλλήλων οικοπέδων προς παραχώρησιν εις τους κατοίκους των χωρίων τούτων. Αι ανάγκαι των χωρίων εξετάζονται υπό της Κυβερνήσεως αναλόγως των συνθηκών ενός εκάστου.

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 30ήν Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα την 2αν Μαΐου 1963.

«Ωρισμένοι πολίται εκφράζουν από καιρού εις καιρόν απόψεις επί του πότε θα ετοιμασθούν οι κατάλογοι εκλογών. Παρακαλώ τον αρμόδιον Υπουργόν όπως διαφωτίση την Βουλήν μας επί των κάτωθι:

- (1) Πότε θα ετοιμασθή ο νέος περί Εκλογών Νόμος;
- (2) Πότε θα ετοιμασθούν οι νέοι εκλογικοί κατάλογοι;

Εάν πρόκειται να γίνουν αναπληρωματικά εκλογαί, τα πρόσωπα άτινα εμπίπτουν εις τας κάτωθι κατηγορίας α, β, και γ δεν θα έχουν και πάλιν δικαίωμα ψήφου. Το δικαίωμα ψήφου είναι το σημαντικώτερον δικαίωμα εκάστου Κυπρίου, και κατά την άποψίν μου η στέρησις ενός πολίτου του δικαιώματος της ψήφου δεν είναι ορθή πράξις.

- (α) Υπάρχουν χιλιάδες πολιτών οίτινες συνεπλήρωσαν το 21ον έτος της ηλικίας των.
- (β) Πολίται οίτινες σπουδάζουν εις το εξωτερικόν η απασχολούνται εις άλλην εργασίαν.
- (γ) Πολίται οίτινες δεν εχρησιμοποίησαν ψήφον εις προηγούμενας εκλογάς.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 13ην Ιουνίου 1963 του Υπουργού Εσωτερικών, εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 2αν Μαΐου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ.

«Νομοσχέδιον προνοούν περί εκλογής Προέδρου, Αντιπροέδρου και Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων ενεκρίθη ήδη υπό του Υπουργικού Συμβουλίου, θα κατατεθή δε εις την Βουλήν προς εξέτασιν και ψήφισιν ευθύς ως τούτο μεταφρασθή εις την Ελληνικήν και Τουρκικήν».

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 30ήν Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πέτρου Στυλιανού και ληφθείσα την 2αν Μαΐου 1963.

«Εν όψει του γεγονότος ότι εις όλας σχεδόν τας Ευρωπαϊκάς χώρας (Γαλλίαν, Βέλγιον, Ολλανδίαν, Ιταλίαν, Αυστρίαν, Σουηδίαν, κλπ) δεν χρειαζέται άδεια οδηγών και φόρος κυκλοφορίας εγγραφής ή και ασφαλείας πολλάκις παρά

των κατόχων μοτοποδηλάτων (των οποίων η μηχανή δεν υπερβαίνει το εκτόπισμα των 50 κυβικών εκατοστομέτρων) παρακαλείται ο αρμόδιος Υπουργός να κατατοπίση το σώμα κατά πόσον και το Κυπριακόν Υπουργείον Εσωτερικών αποσκοπεί να καταργήση τους εν λόγω φόρους, νοουμένου ότι τούτο πλην της αυξήσεως των Κυβερνητικών εισοδημάτων θα διευκολύνη την καλύτεραν κυκλοφορίαν των απορωτέρων λαϊκών στρωμάτων.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 30ήν Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενίτζ, και ληφθείσα την 2αν Μαΐου 1963.

«Καθ' α πληροφορούμαι εις το Γραφείον Τουρισμού, το οποίον υπάγεται εις το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας, δυστυχώς ουδεις Τούρκος ανώτερος λειτουργός τουρισμού υπάρχει ο οποίος να δύναται να εξυπηρετήση τα Τουρκικά τουριστικά γραφεία.

Κατά τα τελευταία έτη έχουν ιδρυθή υπό των Τούρκων αρκετά τουριστικά γραφεία. Διά ποιον λόγον άραγε το αρμόδιον Υπουργείον δεν απασχολεί έστω και ένα Τούρκον ανώτερον υπάλληλον;

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι διά να δυναθούν και οι Τούρκοι να είναι ωφέλιμοι εις τον τουριστικόν τομέα έχουν ανάγκη ενός Τούρκου υπαλλήλου μετά του οποίου να συνεργάζονται.

Παρακαλώ όπως ο αρμόδιος Υπουργός ευαρεστούμενος πληροφορήση την Βουλήν μας επί των απόψεών του σχετικώς με την εν λόγω κατάστασιν.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 21ην Μαΐου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Χαμητή Μιχαηλίδη και ληφθείσα την 24ην Μαΐου 1963.

«Μέσα στους τελευταίους μήνες η τιμή της ζάχαρης έχει σχεδόν τριπλασιαστεί. Συγκεκριμένα από £42 τον τόνο, ανέβηκε αυτές τις μέρες στις £110 τον τόνον.

Υπάρχουν ισχυρισμοί ότι μερικοί έμποροι έκαμαν μεγάλες ποσότητες εισαγωγών στις τιμές των £42 και £60 τον τόνο και κερδίζουν σήμερα τεράστια ποσά σε βάρος του καταναλωτικού κοινού.

Μπορεί να μας πληροφορήσει το Υπουργείον Εμπορίου ποιες ποσότητες ζάχαρης εισήχθησαν στην Κύπρο από τον Γενάρη του 1963 μέχρι σήμερα και σε ποιες τιμές; (Δηλ. να πληροφορηθούμε για χωριστές ποσότητες εισαγωγών κάθε μήνα και τιμές για κάθε ποσότητα).

Λόγω της μεγάλης ανόδου των τιμών και του γεγονότος ότι αποτελεί είδος πρώτης ανάγκης, μελετά το Υπουργείον ζήτημα να θέσει υπό αγορανομικό έλεγχο τη ζάχαρη;»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)τ

Ο καθορισθείς χρόνος διά την ανάγνωσιν Ερωτήσεων και Απαντήσεων έληξεν.

Θα ήθελα να ερωτήσω τον έντιμον Πρόεδρον της Επιτροπής Προϋπολογισμού κατά πόσον η έκθεσις επί του περί Καπνού (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963 ανεγνώσθη.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Μάλιστα έντιμε κύριε Πρόεδρε, ανεγνώσθη η έκθεσις, αλλά όπως ξέρετε παρεπέμφθη αργότερα εις την Επιτροπήν Νομικών η εξέτασις της περιπτώσεως κατά την οποίαν μπορεί να χωρισθή έν Νομοσχέδιον εις δύο ή όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα. Ήδη η Επιτροπή Νομικών έχει ετοιμάσει την έκθεσίν της. Παρακαλώ τον έντιμον Γραμματέα της Βουλής όπως αναγνώση την έκθεσιν της Νομικής Επιτροπής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟΝ Η ΒΟΥΛΗ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΠΡΟΒΗ ΕΙΣ ΕΠΙΨΗΦΙΣΙΝ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΙΝΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΠΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΝ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΩΣ ΝΑ ΑΝΑΒΑΛΗ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗΝ ΕΤΕΡΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΙΝ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΨΗΦΙΣΘΕΝΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ.

Παρόντες:

Αντώνιος Αναστασιάδης, Πρόεδρος

Τίτος Φάνος

Λέλλος Δημητριάδης

Ουμίτ Σουλεϊμάν.

Η Νομική Επιτροπή συνήλθε την 22αν Ιουνίου 1963 και συνεζήτησε το προς αυτήν παραπεμφθέν υπό της Βουλής θέμα, το οποίον προέκυψε εκ της εκθέσεως της Επιτροπής Προϋπολογισμού και Εμπορίου και Βιομηχανίας επί του υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας προς την Βουλήν αποσταλέντος Νομοσχεδίου του τιτλοφορουμένου «Ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963».

Αι ως είρηται Επιτροπεί εισηγήθησαν εν τη εκθέσει αυτών την εις Νόμον ψήφισιν των άρθρων 15 και 18 του περί ου ο λόγος Νομοσχεδίου διά την άνευ καθυστέρησεως απαλλαγήν εκ της καταβολής καταναλωτικού δασμού επιτοπίως κατασκευαζομένων σιγαρέττων πωλουμένων εις τας Κυριάρχους Περιούχας των Βάσεων και τα εν Κύπρω σταθμεύοντα Ελληνικά και Τουρκικά Αποσπάσματα, και εξέτασιν των λοιπών διατάξεων του Νομοσχεδίου εις μεταγενέστερον στάδιον, ήτοι μετά την περίοδον διακοπής των εργασιών της Βουλής.

Η Νομική Επιτροπή αφού εμελέτησε τον τρόπον διαδικασίας διά του οποίου η εισήγησις αυτή θα ηδύνατο να εφαρμοσθή και αφού είχε την ευκαιρίαν να αναγνώση τας εν τη παρούση εκθέσει συνημμένας εγγράφους απόψεις του Προέδρου της Βουλής, κατέληξεν εις το συμπέρασμα ότι η εν παραγράφους (α) και (β) της δευτέρας σελίδος της Εκθέσεως του Προέδρου εκτιθεμένη διαδικασία είναι η προσήκουσα τοιαύτη και δύναται να ακολουθηθή εις την παρούσαν περίπτωσιν.

Η Νομική Επιτροπή είναι περαιτέρω της γνώμης ότι αι διατάξεις των άρθρων 15 και 18 δύνανται να διαχωρισθούεν εκ των λοιπών διατάξεων του Νομοσχεδίου, εν τη πραγματικότητα δε ο διαχωρισμός ούτος έχει ήδη επιτευχθή κατά τον προσήκοντα νομικόν τρόπον υπό μορφήν βραχυτέρου Νομοσχεδίου ετοιμασθέντος υπό των Επιτροπών Προϋπολογισμού και Εμπορίου και Βιομηχανίας και ήδη διανεμηθέντος προς τα Μέλη της Βουλής.

Το Νομοσχέδιον τούτο περιέχει ωςαύτως το πρώτον και δεύτερον άρθρον άτινα είναι τυπικής φύσεως και αναγκαία διά τον διαχωρισμόν του Νομοσχεδίου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα παρεκάλουν τον έντιμον Γραμματέα να αναγνώση επίσης τας παραγράφους (α) και (β) της εκθέσεως του έντιμου Προέδρου της Βουλής αρχίζοντα από την φράσιν «Εις περιπτώσεις, εν τούτοις».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εις περιπτώσεις, εν τούτοις, καθ' ας η Βουλή φρονεί ότι ωρισμένα άρθρα τμήματος Νομοσχεδίου δέον να ψηφισθώσιν άνευ καθυστέρησεως, των υπολοίπων παραμενοντων διά περαιτέρω μελέτην, η ακολουθητέα διαδικασία έχει ως εξής:

(α) Η Επιτροπή εις ην παρεπέμφθη το Νομοσχέδιον δέον να υποβάλη έκθεσιν εις την Βουλήν και να ζητήσει την άδειαν αυτής διά τον διαχωρισμόν του Νομοσχεδίου εις δύο ή τρία Νομοσχέδια.

(β) Εάν η Βουλή έχει την γνώμην ότι δύναται να χωρήση ο διαχωρισμός του Νομοσχεδίου εις αριθμόν Νομοσχεδίων, τότε η Βουλή δέον να

παράσχη σχετικήν εξουσιοδότησιν προς την Επιτροπήν. Τα κριτήρια άτινα δέον να ληφθούεν υπόψιν κατά πόσον το Νομοσχέδιον δέον να διαχωρισθή εις αριθμόν Νομοσχεδίων πρέπει να είναι τα ακόλουθα:

(i) Κατά πόσον το Νομοσχέδιον είναι συντεταγμένον εις έν ή πλείονα του ενός χωριστά μέρη ή άλλως.

(ii) Καίτοι το Νομοσχέδιον δεν είναι συντεταγμένον εις χωριστά μέρη, τούτο περιλαμβάνει πλείονα του ενός θέματα συζητήσεως και τα τοιαύτα θέματα επιτρέπουν τον διαχωρισμόν αυτών εις τμήματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Ανάγνωσις της έκθεσης εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής:

Εφ' όσον δεν υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής θα παρεκάλουν τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως των πλαγιότητων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος, Κεφ. 147, 2 του 61, 33 του 61, άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το 1ον άρθρον εγκριθής:

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το 1ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του βασικού Νόμου διά της αντικαταστάσεως ωρισμένων όρων αυτού. Άρθρον 2ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το 2ον άρθρον εγκριθής:

Εφ' όσον δεν υπάρχει ένστασις το 2ον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποίησις του άρθρου 42 του βασικού Νόμου, άρθρον 3ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις εις την έγκρισιν του άρθρου 3:

Μη υπαρχούσης ενστάσεως, το άρθρον 3 εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατάργησις του άρθρου 52 του βασικού Νόμου και αντικατάστασις αυτού διά νέου άρθρου. Άρθρον 4ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένστασις όπως το 4ον άρθρον εγκριθής:

Μη υπαρχούσης ενστάσεως, το 4ον άρθρον εγκρίνεται.

Η δευτέρα κατ' άρθρον ανάγνωσις του Νομοσχεδίου ετερματίσθη.

Παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν διά της αναγνώσεως του συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Καπνού (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Καπνού Νόμου (εν τοις επεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένστασις όπως το παρόν Νομοσχέδιον εγκριθής εις νόμον:

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το παρόν Νομοσχέδιον εγκρίνεται εις νόμον.

Αντιλαμβάνομαι ότι το δεύτερον θέμα Νομοθετικής Εργασίας επί της ημερησίας διατάξεως, δηλ. ο περί Εγγράφων

(Ειδικά Τέλη) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 θα ήτο σκόπιμο όπως συζητηθεί με τα υπόλοιπα άρθρα του περί Καπνού (Τροποποιητικού) Νόμου του 1963 των οποίων η συζήτηση συμφώνως προς την εισήγηση της Επιτροπής Προϋπολογισμού και της Επιτροπής Εμπορίου και Βιομηχανίας θα αναβληθεί διά να εξετασθούν τα ζητήματα με ευχέρειαν και όλα τα δεδομένα. Επομένως ο περί Εγγράφων (Ειδικά Τέλη) Νόμος του 1963 δεν θα μας απασχολήσει κατά την σημερινή συνεδρίαση της Βουλής.

Ο περί Φρεάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 δεν θα συζητηθεί διότι δεν ευρίσκεται ενώπιον της Βουλής η έκθεσις της αρμοδίας Επιτροπής.

Το 4ον θέμα Νομοθετικής Εργασίας είναι ο περί Πώλησεως Οιοπνευματωδών Ποτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, και θα παρακάλουν όπως η Έκθεσις της Επιτροπής Οικονομικών αναγνωσθή.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, αυτή είναι της Επιτροπής Οικονομικών....

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα παρακάλουν τον έντιμον Βουλευτή κ. Τουμαζήν όπως απουσιάζοντας του Προέδρου της Επιτροπής Οικονομικών, αναγνώσει την έκθεσιν.

Π. ΤΟΥΜΑΖΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΟΙΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΩΝ ΠΟΤΩΝ (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963»

Παρόντες:

Γλαύκος Κληρίδης (διά Μιχαλάκη Σαββίδη)
 Πρόεδρος
 Στέλιος Μιχαηλίδης
 Νεπίλ Ναπή
 Γιάγκος Ποταμίτης
 Ιωσήφ Γιαμάκης

Η Επιτροπή συνεζήτησε το περί ού ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίαση αυτής λαβούσαν χώραν την 17ην Ιουνίου 1963.

Αι διατάξεις του περί Πώλησεως Οιοπνευματωδών Ποτών Νόμου, Κεφ. 144, απεδείχθησαν εντελώς ανεπαρκείς δι' αποτελεσματικήν ανακάλυψιν της υπό μη προνομιούχων προσώπων παρανόμου κατοχής, πωλήσεως ή καταναλώσεως προνομιούχων οιοπνευματωδών ποτών εισαγομένων αρχικώς προς χρήση υπό προνομιούχων προσώπων. Ο Διευθυντής του Τμήματος Τελωνείων κατήγγειλε περιπτώσεις καταστροφής, προς αποφυγήν ανακαλύψεως, των επί φιαλών προνομιούχων οιοπνευματωδών ποτών επιγραφών ή μεταγρίσεως εις άλλα δοχεία του περιεχομένου τούτων. Ουδεμία διάταξις υπάρχει εν τω νόμω κατά της τακτικής αυτής, ήτις λαμβάνει χώραν επί μεγάλης κλίμακος και συνεπειας της οποίας αι δημόσιαι πρόσοδοι υφίστανται σημαντικές ζημίας.

Το παρόν Νομοσχέδιον επιζητεί να προστατεύσει τας Προσόδους της Δημοκρατίας καθιστών αδίσχημα την αφαίρεσιν ή καταστροφήν των επί φιαλών εισαγομένων οιοπνευματωδών ποτών αρχικώς επιγραφών ή την εις έτερα δοχεία μετάγγισιν του περιεχομένου τούτων. Το νομοσχέδιον επίσης περιορίζει τον αριθμόν των ανοικτών φιαλών αίτινες δύνανται καθ' οιονδήποτε χρόνον να ευρίσκωνται εν τη κατοχή λιανοπωλών πωλούντων οιοπνευματωδή ποτά εντός του καταστήματος αυτών. Γίνεται ωσαύτως πρόνοια κατά της διαλύσεως ή νοθείας εισαγομένων οιοπνευματωδών ποτών.

Η Επιτροπή εισηγάται προς την Βουλήν την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ όπως η Έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν.

ΝΕΠΙΛ ΝΑΠΗ:

(Ανάγνωσις της έκθεσις εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής;

Ο κ. Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι.

Σκοπός του υπό συζήτησιν Νομοσχεδίου είναι η προστασία των δημοσίων προσόδων από το λαθρεμπόριον. Είναι γεγονός αναμφισβήτητον ότι λαθρεμπόριον μεγάλης εκτάσεως λαμβάνει χώραν διά της διοχετεύσεως εις την αγοράν προνομιούχων ειδών τα οποία εισάγονται αδασιμολόγητα διά την χρήση προνομιούχων προσώπων και προνομιούχων οργανισμών. Ο μέχρι σήμερα ισχύων Νόμος περί Πώλησεως Οιοπνευματωδών Ποτών δεν περιέχει διατάξεις διά των οποίων θα ήτο δυνατόν να διώκεται και να ανακαλύπτεται αποτελεσματικώς ο χρησιμοποίησιν αδασιμολόγητα δηλ. προνομιούχα οιοπνευματωδή ποτά. Δηλαδή δεν περιέχει διατάξεις αι οποίαι να απαγορεύουν την απόκρυψιν επιγραφών ευρισκομένων επί των φιαλών των διαφόρων προνομιούχων οιοπνευματωδών ποτών ή να απαγορεύουν την μετάγγισιν του περιεχομένου ενός δοχείου εις άλλο δοχείον ή την ανάμιξιν και νοθείαν του περιεχομένου ενός δοχείου ή φιάλης. Λόγω της ατελείας αυτής δεν είναι δυνατόν να καταδιωχθούν και να ανακαλυφθούν όλοι εκείνοι οι οποίοι έχουν εις την κατοχήν των αδασιμολόγητα ποτά και ιδίως ούισκου το οποίον κατά γενικήν ομολογίαν κυκλοφορεί εις μεγάλης ποσότητας εις την ελευθέραν αγοράν, διοχετεύομενον διά μέσου των λαθρεμπόρων από προνομιούχα πρόσωπα. Λαθρεμπόριον μεγάλης εκτάσεως λαμβάνει χώραν όχι μόνον διά το ούισκου και άλλα οιοπνευματωδή ποτά αλλά και δι' άλλα είδη καταναλώσεως, όπως είναι τα τσιγάρα, τα οποία εισαγόμενα αδασιμολόγητα υπό προνομιούχων οργανισμών αφού διανεμηθούν εις τα προνομιούχα πρόσωπα διοχετεύονται μέσω των τοιούτων προσώπων εις την ελευθέραν Κυπριακήν αγοράν.

Και άλλοτε από του βήματος τούτου έθιξα το σοβαρόν τούτο πρόβλημα και εζήτησα από την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όπως αντιμετωπίση το όλον πρόβλημα διά της ταχείας λήψεως όλων των αναγκαίων νομοθετικών και άλλων μέτρων διά να καταστή αποτελεσματική η καταπολέμησις ή η ανακάλυψις και η τιμωρία των λογής — λογής λαθρεμπόρων.

Το παρόν Νομοσχέδιον αποτελεί ένα βήμα προς την κατεύθυνσιν αυτήν. Όμως κατά την γνώμην μου δεν είναι αρκετόν. Αι αυστηραί νομοθετικάι διατάξεις και αι αυστηραί ποιναί μόναι δεν είναι αρκεταί διά την αποτελεσματικήν αντιμετώπισιν του εις μεγάλην έκτασιν διεξαγομένου λαθρεμπορίου εν Κύπρω. Χρειάζεται και η δημιουργία του καταλληλού μηχανισμού διώξεως του λαθρεμπορίου όπως συμβαίνει και εις άλλας χώρας. Το σώμα τούτο θα έχη ως αποκλειστικόν έργον την διώξιν και την καταπολέμησιν, την ανακάλυψιν και επομένως την προσαγωγήν των λαθρεμπόρων εις το Δικαστήριον διά τας συνεπειας. Λόγω της υπάρξεως εις την Κυπριακήν Δημοκρατίαν των Βάσεων και λόγω της υπάρξεως άλλων προνομιούχων οργανισμών λαμβάνει χώραν ατυχώς μεγάλης εκτάσεως λαθρεμπόριον. Πιστεύομεν ότι μόνον διά της διοργανώσεως ενός σώματος ειδικού διά την πάταξιν του λαθρεμπορίου θα ήτο δυνατόν να αντιμετωπισομεν αποτελεσματικώς το όλον πρόβλημα. Εισηγούμαι επομένως εις την Εκτελεστικήν Εξουσίαν όπως μελετήση επισταμένως και επειγόντως το όλον πρόβλημα και λάβη όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα προς την κατεύθυνσιν αυτήν.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί επί θέματος αρχής παρακαλώ τους έντιμους Γραμματείς όπως προβούν εις την δευτέραν κατ' άρθρον ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως των πλαγιοτίτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Συνοπτικός τίτλος, Κεφ. 144, Άρθρον 1ον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του πρώτου άρθρου; Μη υπαρχούσης ενστάσεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Παρεμβολή νέου άρθρου εν τω βασικώ Νόμω. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση εις την έγκρισιν του δευτέρου άρθρου;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το δεύτερον άρθρον εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Τροποποιήσις του Παραρτήματος του βασικού Νόμου. Άρθρον 3 και Παράρτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Υπάρχει ένσταση όπως το τρίτον άρθρον μετά του Παραρτήματος εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το τρίτον άρθρον μετά του Παραρτήματος εγκρίνεται.

Η δευτέρα κατ' άρθρον ανάγνωσις του Νομοσχεδίου ετελείωσε.

Παρακαλώ τους εντίμους Γραμματείς όπως προβούν εις την τρίτην ανάγνωσιν του Νομοσχεδίου διά της αναγνώσεως του πλήρους συνοπτικού τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Πωλήσεως Οιοπνευματωδών Ποτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί Οιοπνευματωδών Ποτών Νόμου (εν τοις επεξής αναφερομένου ως «ο βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κρούουν οι κώδωνες)

Υπάρχει ένσταση όπως το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον εγκριθί;

Μη υπαρχούσης ενστάσεως το υπό συζήτησιν Νομοσχέδιον εγκρίνεται.

Θα διακοψώμεν δι' έν τέταρτον την εργασίαν της Βουλής.

Η ώρα είναι 7 παρά πέντε. Αυτό σημαίνει ότι θα επανέλθωμεν εις τας επτά και δέκα.

(Ώρα διακοπής 6.55 μ.μ.)

(Ώρα ενάρξεως 7.15 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κεφάλαιον Γ. Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Κατατίθενται τα ακόλουθα Νομοσχέδια:

1. Ο περί του Στρατού της Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις και Πειθαρχία) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

2. Ο περί Συντάξεων Χηρών και Ορφανών (Ειδικαί Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Στρατού της Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις και Πειθαρχία) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 κατατίθεται υπό του Υπουργείου Αμύνης και παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Αμύνης. Η Επιτροπή Αμύνης θα συνεδριάσῃ την Δευτέραν, την 4ην απογευματινήν ώραν.

Ο περί Συντάξεων Χηρών και Ορφανών (Ειδικαί Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963 κατατίθεται υπό της Κοινοβουλευτικής Ομάδος του Πατριωτικού Μετώπου και παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών ως επίσης και εις την ειδικώς συσταθείσαν Επιτροπήν προς μελέτην του θέματος.

Η Επιτροπή Οικονομικών και η ειδικώς συσταθείσα Επιτροπή θα συνεδριάσῃ την Δευτέραν, την 3ην απογευματινήν ώραν.

Το τέταρτον θέμα εις το Κεφάλαιον Δ, το οποίον ενεγράφη υπό του Βουλευτού κ. Βάσου Λυσσαρίδη θα αναβληθί και θα συζητηθί κατά την προσεχή συνεδρίαν της Βουλής.

Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν.....

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Παρ' όλον ότι δεν γνωρίζωμεν την ημερομηνίαν της επομένης συνεδριάσεως, εν τούτοις, εάν χρειάζεται να ληφθί απόφασις ότι το περί Χηρών και Ορφανών (Τροποποιητικός) Νομοσχέδιον είναι επειγούσης φύσεως διά να ψηφισθί εγκαίρως, θα εισηγούμην όπως ληφθί τοιαύτη απόφασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Νομίζω ότι εάν η Επιτροπή συνέλθῃ την Δευτέραν το απόγευμα, η έκθεσις δύναται να σταλή την Τρίτην. Η προσεχής συνεδρίασις θα είναι την Πέμπτην, και νομίζω ότι δεν θα χρειασθί να κηρυχθί το Νομοσχέδιον επειγούσης φύσεως. Η ημερησία διάταξις διά την προσεχή συνεδρίαν θα έχῃ ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α: Ερωτήσεις.**ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β: Νομοθετική Εργασία.**

(1) Ο περί Καθορισμού του ποσού και Ανακτήσεως Φόρων Νόμος του 1963.

(2) Ο περί Στρατού της Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις και Πειθαρχία) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

(3) Ο περί Συντάξεων Χηρών και Ορφανών (Ειδικαί Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ: Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ: Θέμα εγγραφέν υπό του Βουλευτού κ. Βάσου Λυσσαρίδη το οποίον έχῃ ως ακολούθως:

«Υπερβασία του Υπουργού Υγείας και επέμβασις εις την εκτέλεσιν των ιατρικών καθηκόντων ιατρικών λειτουργιών».

Ανακοίνωσις υπό του Προέδρου όσον αφορά τα Νομοσχέδια τα οποία εψηφίσθησαν κατά την περίοδον 16ης Αυγούστου 1962 μέχρι της 30ής, Ιουνίου τέλος της παρούσης συνόδου της Βουλής.

Η προσεχής συνεδρία ορίζεται διά την προσεχή Πέμπτην την 5ην απογευματινήν ώραν.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου Άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδριάσεως αυτής.

(Ώρα λήξεως 7.20 μ.μ.)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΤΗΣ 27ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 1963

(Ώρα ενάρξεως 5.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δυνάμει των προνοιών του 76ου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την έναρξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Καλούνται οι εντίμοι Γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Το πρώτον θέμα επί της ημερησίας διατάξεως εις το Κεφάλαιον Α είναι Ερωτήσεις και Απαντήσεις.

Παρακαλούνται οι εντίμοι Γραμματείς να προβούν εις την ανάγνωσιν ερωτήσεων και απαντήσεων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 30ήν Απριλίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ, και ληφθείσα την 2αν Μαΐου 1963.

«Καθ' α πληροφορούμαι εις το Γραφείον Τουρισμού, το οποίον υπάγεται εις το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας, δυστυχώς ουδείς Τούρκος ανώτερος λειτουργός τουρισμού υπάρχει ο οποίος να δύναται να εξυπηρετήση τα Τουρκικά τουριστικά γραφεία.

Κατά τα τελευταία έτη έχουν ιδρυθή υπό των Τούρκων αρκετά τουριστικά γραφεία. Διά ποίον λόγον άραγε το αρμόδιον Υπουργείον δεν απασχολεί έστω και ένα Τούρκον ανώτερον υπάλληλον;

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι διά να δυνηθούν και οι Τούρκοι να είναι ωφέλιμοι εις τον τουριστικόν τομέα έχουν ανάγκην ενός Τούρκου υπαλλήλου μετά του οποίου να συνεργάζονται.

Παρακαλώ όπως ο αρμόδιος Υπουργός ευαρεστούμενος πληροφόρηση την Βουλήν μας επί των απόψεων του σχετικάς με την εν λόγω κατάστασιν.»

Απάντησις υπό ημερομηνίαν 19ην Ιουνίου 1963, του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας εις ερώτησιν υποβληθείσαν την 2αν Μαΐου 1963, υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Λευκωσίας κ. Κεμάλ Ντενιζ.

«Το Τμήμα Τουρισμού εξυπηρετεί αδιακρίτως όλα τα τουριστικά γραφεία της Νήσου.

2. Προς πληροφορίαν του εντίμου Βουλευτού μέχρι της 1ης Φεβρουαρίου 1963 Τούρκος υπάλληλος υπηρέτει εις το Τμήμα Τουρισμού όστις υπέβαλε παραίτησιν, η δε θέσις του παραμένει κενή.

3. Αι εκάστοτε παρουσιαζόμεναι κενάί θέσεις εις το Υπουργείον Εμπορίου και Βιομηχανίας, ως και εις τα άλλα Υπουργεία, πληρούνται υπό της Επιτροπής Δημοσίας Υπηρεσίας.»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 14ην Ιουνίου 1963, υποβληθείσα υπό των εντίμων Βουλευτών περιφερειών Αμμοχώστου και Πάφου κ. κ. Χαμπή Μιχαηλίδη και Χρύση Δημητριάδη αντιστοίχως, και ληφθείσα την 18ην Ιουνίου 1963.

«Όπως είναι γνωστό ο περονόσπορος προξένησε τεράστιες καταστροφές στα αμπέλια και τα καπνά.

Σε χιλιάδες σκάλες αμπέλια και καπνά οι καταστροφές είναι ολικές και αλλού φθάνουν μέχρι τα 80 και 90%.

Δημιουργείται σοβαρό οικονομικό πρόβλημα για χιλιάδες αγροτικές οικογένειες αμπελοργών και καπνοπαραγωγών.

Οι αμπελοργοί και καπνοπαραγωγοί εισηγήθησαν στην Κυβέρνηση διάφορα μέτρα βοήθειας για να μπορέσουν να

κρατηθούν στα χωριά και τες καλλιέργειες τους. Μερικά από τα άμεσα μέτρα είναι:

Α) Εκτίμησι των ζημιών από την Κυβέρνηση και παροχή οικονομικής βοήθειας.

Β) Μετατροπή των χρεών τους σε μακροπρόθεσμα και παροχή νέων πιστώσεων.

Γ) Άνοιγμα παραγωγικών έργων στες περιοχές.

Δ) Να δοθούν στους αμπελοργούς τα 4 1/2 μιλς που τους καθυστερούνται από το 1959.

Μπορούν να μας πληροφορήσουν τα Υπουργεία Οικονομικών και Γεωργίας αν έχουν μελετήσει το όλο πρόβλημα και συγκεκριμένα μέτρα βοήθειας προς τους αμπελοργούς και καπνοπαραγωγούς;»

Ερώτησις υπό ημερομηνίαν 19ην Ιουνίου 1963, υποβληθείσα υπό του εντίμου Βουλευτού περιφέρειας Πάφου κ. Πανίκου Σιβιτανίδη, και ληφθείσα την 20ήν Ιουνίου 1963.

«Λόγω της σπάνειας των φυτών μπαναάνω ως και του γεγονότος ότι εις την ελευθέραν αγοράν πωλούνται προς 200 έως 250 μιλς έκαστον, το Υπουργείον Γεωργίας διηθέτησεν όπως διανεμηθούν κατά το 1963 υπό του Γεωργικού Τμήματος Πάφου φυτά μπαναάνω εις αιτητάς αντί 100 μιλς έκαστον. Λόγω του ότι οι αιτητάί ήσαν πολλοί το ίδιον Τμήμα καθώρισεν ανώτατον αριθμόν παραχωρουμένων φυτών εις 20.

Εκφράζονται παράπονα υπό γεωργών της Πάφου ότι ο κανονισμός της διανομής των 20 φυτών κατ' αιτητήν δεν ετηρήθη και ότι εις ωρισμένα πρόσωπα ανήκοντα εις την Τουρκικήν κοινότητα παρεχωρήθησαν πέραν των 20 φυτών. Ειδικώς πληροφορούμαι ότι εις 2 εξέχοντα Τούρκους πολίτας της Δημοκρατίας παρεχωρήθησαν την 10/3/63 400 φυτά μπαναάνω, ήτοι ανά 200, εις δε ετέρους 2 εξέχοντα Τούρκους πολίτας της Δημοκρατίας ανά 100 φυτά μπαναάνω, κατά την ιδίαν ημέραν, ήτοι έτερα 200 φυτά.

Ερωτάται ο έντιμος Υπουργός Γεωργίας:—

α) Διατί υπήρξαν δύο μέτρα και δύο σταθμά εις την διανομήν των φυτών μπαναάνω υπό του Γεωργικού Τμήματος Πάφου;

β) Διατί παρεχωρήθη τόσοσ μεγάλος αριθμός (600) φυτών μπαναάνω εις 4 εξέχοντα Τούρκους μόνον, ενώ αι εκατοντάδες των άλλων Ελλήνων και Τούρκων έλαβον μόνον ανά 20 φυτά;

γ) Δι' αυτού του αδίκου τρόπου διανομής αγαθών νομίζει ότι εξυπηρετεί το Υπουργείον Γεωργίας τον λαόν;»

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έληξεν η ανάγνωσις των ερωτήσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού εισέλθωμεν εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία — Θα ήθελα να αναγνώσω εις την Βουλήν την ακόλουθον ανακοίνωσιν.

Κατά την Γ' Σύνοδον της Βουλής των Αντιπροσώπων, ήτοι από της 16ης Αυγούστου 1962 μέχρι της 27ης Ιουνίου 1963, εγένοντο 50 συνεδριάσεις κατά τας οποίας κατηναλώθησαν περίπου 150 ώραι, ήτοι κατά μέσον όρον εκάστη συνεδρίασις διήρκεσεν επί τρεις ώρας. Ο μέσος όρος του αριθμού των Βουλευτών οτινεις παρεκάθησαν εις τας συνεδριάσεις ταύτας είναι περίπου 35, ήτοι περίπου το 71% του ολικού αριθμού των Ελλήνων και Τούρκων Βουλευτών.

Κατά την περίοδον ταύτην εισήχθησαν εις την Βουλήν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας 88 Νομοσχέδια, 7 δε προτάσεις

Νόμων κατατέθηκαν υπό μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων. Κατά την ιδίαν περίοδον εψηφίσθησαν υπό της Βουλής 84 Νόμοι, συμπεριλαμβανομένων και 5 Νομοσχεδίων τα οποία ήσαν εκκρεμή υπό την προγουμένη Σύνοδον. Απεσύρθησαν 10 Νομοσχέδια, έν Νομοσχέδιον δεν εψηφίσθη και 6 εκκρεμούν.

Κατά την ιδίαν περίοδον υπεβλήθησαν υπό Βουλευτών προς τα διάφορα Υπουργεία 105 Ερωτήσεις και ελήφθησαν 117 Απαντήσεις συμπεριλαμβανομένων των Απαντήσεων εις Ερωτήσεις υποβληθείσαι κατά την προγουμένη Σύνοδον.

Η μακροτέρα συνεδρία της Γ' Συνόδου ήτο η της 30ής Μαρτίου 1963, ήτις διήρκεσεν 8 ώρας και 50 λεπτά.

Αι Κοινοβουλευτικαί Επιτροπαί συνεζήτησαν εν συνόλω 107 Νομοσχέδια εις 199 συνεδριάσεις, αίτινες διήρκεσαν 290 ώρας.

Λεπτομέρεια ψηφισθέντων Νόμων

Νομοσχέδια εισαχθέντα εις την Βουλήν κατά την Γ' Σύνοδον	95
Εκκρεμούντα εκ της προγουμένης Συνόδου	6
Σύνολον	101
Νόμοι ψηφισθέντες υπό της Βουλής κατά την ιδίαν Περίοδον	84
Νομοσχέδια αποσυρθέντα υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας	10
Μη ψηφισθέντα Νομοσχέδια	1
Εκκρεμούντα Νομοσχέδια	6
Σύνολον	101

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν. (Αναγινώσκειται εις την Τουρκικήν Γλώσσαν υπό του διερμηνέως)

Εισερχόμεθα εις το Κεφάλαιον Β — Νομοθετική Εργασία. Θα αρχίσωμεν με το τρίτον θέμα της ημερησίας διατάξεως του κεφαλαίου αυτού — Ο περί Συντάξεων Χηρών και Ορφανών (Ειδικαί Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Επειδή ο Πρόεδρος της Επιτροπής επί Οικονομικών Θεμάτων απουσιάζει, παρακαλώ τον κ. Γιαμάκην όπως αναγνώση την έκθεσιν της επιτροπής εις την Βουλήν.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥΤΩ ΣΥΣΤΑΘΕΙΣΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΧΗΡΩΝ ΚΑΙ ΟΡΦΑΝΩΝ (ΕΙΔΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Επιτροπή Οικονομικών:

Γλαύκος Κληρίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Μιχαλάκη Σαββίδη)
Γεώργιος Τζιφκώτης
Ι. Γιαμάκης
Χαμπής Μιχαηλίδης (αντιπροσωπεύων τον κ. Γιαγκον Ποταμίτην)
Νεπήλ Ναπή
Κεμάλ Ντενιζ.

Ειδική Επιτροπή:

Σταύρος Ποσκάκης
Δάφνης Παναγίδης
Χρύσης Δημητριάδης
Πέτρος Στυλιανού
Ουμίτ Σουλεϊμάν
Κεμάλ Ντενιζ.

Το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον κατετέθη υπό της αποτελούσης το Πατριωτικόν Μέτωπον Κοινοβουλευτικής

ομάδος. Αι δύο επιτροπαί εξήτασαν το Νομοσχέδιον εις συνεδριάσιν αυτών λαβούσαν χώραν την 24ην Ιουνίου 1963.

Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι να τροποποιηθή το άρθρον 5 του περί Συντάξεων Χηρών και Ορφανών Νόμου προς παράτασιν της εν τω Νόμω 44 του 1962 προβλεπομένης περιόδου του ενός έτους, καθ' ήν οι κληρονόμοι προσώπων επιλεξάντων όπως μη ανήκωσιν εις το Ταμείον θα εξηκολούθουν να τυγχάνωσι των ευεργετημάτων του Ταμείου, διά να δοθή καιρός εις την Κυβέρνησιν να προβή εις την κατάρτισιν Νόμου προνοούντος περί καταβολής συντάξεων προς τας χήρας και τα ορφανά των μονίμων δημοσίων υπαλλήλων.

Ο λόγος της υπό του παρόντος Νομοσχεδίου παρεχομένης περαιτέρω παρατάσεως είναι διότι κατά την διάρκειαν της διά του Νόμου 44 του 1962 χορηγηθείσης παρατάσεως του ενός έτους δεν κατέστη δυνατή η κατάρτισις σχεδίου και η κατάθεσις εις την Βουλήν Νομοσχεδίου ρυθμίζοντος το ζήτημα των συντάξεων προς τας χήρας και τα ορφανά αποβιωσάντων δημοσίων υπαλλήλων.

Εν τω Νομοσχεδίω έχει ενσωματωθή διάταξις καθ' ήν οι κληρονόμοι δημοσίων υπαλλήλων, οίτινες ήσαν αρχικός μέλη του Ταμείου Χηρών και Ορφανών και οίτινες επέλεξαν όπως αποσυρθώσιν εκ του Ταμείου, δεν θα δικαιούνται, κατά την διάρκειαν της παραταθείσης περιόδου, οιωνδήποτε ευεργετημάτων, εκτός εάν είναι διατεθειμένοι να καταβάλωσιν εις το Ταμείον τας συνεισφοράς τας οποίας ο αποθανών δημόσιος υπάλληλος θα συνεισέφερον εις το Ταμείον κατά την ως είρηται παραταθείσαν περίοδον εάν ούτος δεν αποσύρετο εκ του Ταμείου.

Η διάταξις αύτη εκρίθη αναγκαία διά να μειωθή η διαφορά μεταξύ των δημοσίων υπαλλήλων οίτινες παρέμειναν εισφορείς του Ταμείου και, κατά συνέπειαν, εξακολουθούν να καταβάλλουν τας εισφοράς των, και εκείνων οίτινες επέλεξαν όπως παύσουν να εισφέρουν εις το Ταμείον.

Η υπό του παρόντος Νομοσχεδίου χορηγουμένη περίοδος παρατάσεως είναι δύο έτη, αρχομένη από της 14ης Ιουνίου 1963, ήτοι από της ημερομηνίας καθ' ήν έληξεν η υπό του Νόμου 44 του 1962 χορηγηθείσα παράτασις του ενός έτους. Αι επιτροπαί εισηγούνται την ψήφισιν του Νομοσχεδίου εις Νόμον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

Κ. ΝΤΕΝΙΖ:

(Ανάγνωσις της εκθέσεως εις την Τουρκικήν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Ο κ. Χρύσης Δημητριάδης.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Το παρόν Νομοσχέδιον κατέστη αναγκαίον λόγω του γεγονότος ότι έχει εκπνεύσει η περίοδος ενός έτους η οποία προεβλέφθη υπό του πέρυσιν εγκριθέντος Νόμου. Ευθύς ως η ειδική Επιτροπή των Δημοσίων Υπαλλήλων προσήγγισε τους Βουλευτάς προς τον σκοπόν εξασφαλίσεως παρατάσεως, ομόθυμος ήτο η εκφρασθείσα υποστήριξις εξ όλων των πλευρών της Βουλής. Συνεπώς υποστηρίζομεν την ψήφισιν του παρόντος Νομοσχεδίου το οποίον, είμαι βέβαιος, ότι εκφράζει τας ομοθυμους απόψεις όλης της Βουλής. Διά του Νομοσχεδίου τούτου, οι δημόσιοι υπάλληλοι, διά περαιτέρω περίοδον δύο ετών θα έχουν κάλυψιν εν περιπτώσει θανάτου των κατά την διάρκειαν της δημοσίας των υπηρεσιών.

Εκείνο όμως το οποίον έχει μεγαλύτεραν σημασίαν είναι ο σκοπός διά τον οποίον ψηφίζεται το παρόν Νομοσχέδιον. Ο σκοπός αναφέρεται ρητώς εις την ήδη αναγνωσθείσαν έκθεσιν των Επιτροπών, όπου αναφέρεται ότι είναι διά να δοθή καιρός εις την Κυβέρνησιν να προβή εις την κατάρτισιν Νόμου προνοούντος περί καταβολής συντάξεων εις τας χήρας και τα ορφανά των μονίμων Δημοσίων Υπαλλήλων. Έτσι

το παρόν Νομοσχέδιο αποτελεί διά μίαν ακόμη φοράν επιβεβαίωση της από πέρυσι εκφρασθείσης απόψεως της Βουλής και της ευχής όπως η Εκτελεστική Εξουσία εν ευθέτω χρόνω προτείνη νόμον προνοούντα γενικώς διά την συνταξιοδότησιν των χηρών και των ορφανών των μονίμων Δημοσίων Υπαλλήλων.

Ελπίζομεν ότι η παρεχομένη διά του Νομοσχεδίου τούτου παράτασις δύο ετών θα δώσῃ την απαιτουμένην ευκαιρίαν εις την Εκτελεστικὴν Εξουσίαν ὥστε να παρουσιάσῃ εγκαίρως ἕνα πλήρη νόμον ἐν σχέσει με το σοβαρόν τούτου ζήτημα, το οποίον απασχολεῖ την τάξιν των Δημοσίων Υπαλλήλων.

Ελπίζομεν δε περαιτέρω ὅτι ἕνα τοιοῦτον Νομοσχέδιο θα εἶναι σύμφωνον με τας ἀπό πέρυσι εκφρασθείσας ἀπόψεις των αρμοδίων Κοινοβουλευτικῶν Επιτροπῶν ὅτι το ποσόν το οποίον εὐρίσκειται τώρα εἰς το Ταμεῖον ὡς

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ὁ σκοπός του παρόντος Νομοσχεδίου εἶναι ἀπλῶς να δώσῃ παράτασιν διά δύο ἔτη. Δεν εἶναι δυνατόν να διεξαχθῇ συζήτησις ἐπὶ του Νομοσχεδίου το οποίον θα κατατεθῇ μελλοντικῶς, το τι πρέπει να λάβῃ ὑπ' ὄψιν, το τι πρέπει να καλύψῃ διότι αὐτό συμφώνως προγενεστέρως αποφάσεως της Βουλῆς, θα εἰσάγῃ ὅτι προδικάζομεν τὴν θέσιν τὴν οποίαν θα πάρωμεν ἐναντί του Νομοσχεδίου το οποίον θα κατατεθῇ. Ἐπομένως θα παρακαλέσω τον ἐντίμον ἀγορητὴν να μὴ προχωρήσῃ προς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν εἰδ' ἄλλως θα ἀναγκασθῶ να αποφασίσω ὅτι εἶναι ἐκτὸς τάξεως.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Δεν προτίθεμαι να ἐπεκταθῶ, ἐντὶ με κ. Πρόεδρε, ἐπὶ του τι πρέπει να περιέχῃ ἕνα γενικόν Νομοσχέδιον διά τὴν συνταξιοδότησιν των Δημοσίων Υπαλλήλων. Ἐπειδὴ εἶναι ἤδη γνωσταὶ αἱ ἀπόψεις της Βουλῆς ἀπὸ τὴν περυσινήν συζήτησιν. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς; Ἐφ' ὅσον δεν υπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς παρακαλοῦνται οἱ ἐντίμοι κύριοι Γραμματεῖς να προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν του Νομοσχεδίου ἡ οποία θα γίνῃ δι' ἀναγνώσεως των ἀριθμῶν των ἀρθρῶν, ἀνευ ἀναγνώσεως των πλαγιότιτλων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἡ Βουλὴ των Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολούθως:

Ἄρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως το πρῶτον ἀρθρον ἐγκριθῇ; Μὴ υπάρχουσιν ἀντιρρήσεις το πρῶτον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως το δεύτερον ἀρθρον ἐγκριθῇ; Μὴ υπάρχουσιν ἀντιρρήσεις το δεύτερον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως το τρίτον ἀρθρον ἐγκριθῇ; Μὴ υπάρχουσιν ἀντιρρήσεις το τρίτον ἀρθρον ἐγκρίνεται.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐντίμοι Γραμματεῖς να προβοῦν εἰς τὴν τρίτην ἀνάγνωσιν του Νομοσχεδίου ἡ οποία θα γίνῃ δι' ἀναγνώσεως του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ὁ παρὼν Νόμος δύναται να ἀναφέρηται ὡς ὁ περὶ Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ορφανῶν (Εἰδικαὶ Διατάξεις) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, καὶ θα ἀναγιγνώσκῃται ὁμοῦ μετὰ του περὶ Συντάξεων Χηρῶν καὶ Ορφανῶν (Εἰδικαὶ Διατάξεις) Νόμου του 1962 (ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀναφερομένου ὡς ὁ βασικός Νόμος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει ἀντίρρησης ὅπως το Νομοσχέδιο ψηφισθῇ εἰς νόμον;

(Κρούουν οἱ κώδωνες)

Μὴ υπάρχουσιν ἀντιρρήσεις το Νομοσχέδιο ψηφίζεται εἰς νόμον.

Ὁ περὶ Στρατοῦ της Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις καὶ Πειθαρχία) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963.

Του Προέδρου της Επιτροπῆς Ἀμύνης ἀπουσιάζοντος, παρακαλῶ τον ἀντικαταστάτην αὐτοῦ να ἀναγνώσῃ τὴν ἐκθεσιν της επιτροπῆς εἰς τὴν Βουλὴν.

Ὁ κ. Ἀγγελίδης.

N. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΑΜΥΝΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ὁ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΣΥΝΘΕΣΙΣ, ΚΑΤΑΤΑΞΙΣ ΚΑΙ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ) (ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ) ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Επιτροπὴ Ἀμύνης:

Γλ. Κληρίδης, Πρόεδρος (διὰ Φ. Παρασκευαΐδην).

Νίκος Ἀγγελίδης

Σταύρος Ποσκώτης

Ουμίτ Σουλεϊμάν

Δάφνης Παναγίδης

Χαμπῆς Μιχαηλίδης.

Επιτροπὴ Οικονομικῶν:

Γλ. Κληρίδης, Πρόεδρος (διὰ Μ. Σαββίδην)

Γ. Τζιρκώτης

Νεπὴλ Ναπὴ

Ἰωσήφ Γιαμάκης

Κεμάλ Ντενιζ

Χαμπῆς Μιχαηλίδης (ἀντιπροσωπεύων τον Γ. Ποταμίτην.)

Ἡ Επιτροπὴ ἐξήτασε το ὡς ἄνω Νομοσχέδιο τὴν 24ην Ἰουνίου 1963. Σκοπός του προτεινομένου νόμου εἶναι—

- (α) να ἐπανορθώσῃ τὴν διαφορὰν ἧτις προέκυψε μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Τουρκικοῦ κειμένου ἀναφορικῶς προς τὴν χορήγησιν τιμαριθμικοῦ ἐπιδόματος καὶ ἐπιδόματος ἐνοικίου εἰς ἀξιωματικούς (ἀρθρον 2 παράγραφος (β)).
- (β) να προβλέψῃ περαιτέρω διά περιοδικὴν πληρωμὴν ἐπιδόματος προσωπικῶν ἐφοδίων εἰς ἀξιωματικούς (ἀρθρον 2 παράγραφος (γ)).
- (γ) να ἀυξήσῃ τὰς μηνιαίας ἀπολαβὰς των ὑπαξιωματικῶν καὶ οπλιτῶν (ἀρθρον 3, παράγραφος (α)).
- (δ) να διορθώσῃ ὠρισμένα λάθη ἐπισυμβάντα ἐν τῷ Ἑλληνικῷ καὶ Τουρκικῷ κειμένῳ του βασικοῦ Νόμου (ἀρθρον 3, παράγραφος (β) καὶ ἀρθρον 2 παράγραφος (α)).

Ἡ πείρα ἀπέδειξεν ὅτι αἱ σημεριναὶ μηνιαία ἀπολαβὰ τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ των οπλιτῶν εἶναι πολὺ χαμηλαὶ καὶ οὐδὼς ἐπαρκούν διά τὴν συντήρησιν καὶ ἀξιοπρεπὴ διαβίωσιν των. Διά τον λόγον τούτο γίνεται εἰσήγησις προς ἀύξησιν των μηνιαίων ἀπολαβῶν των ὑπαξιωματικῶν καὶ οπλιτῶν κατὰ £3 μηνιαίως.

Ἡ πείρα ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἐφ' ἀπαξ πληρωμὴ, ἀμα τῷ πρῶτῳ διορισμῷ (ὡς γίνεται ἐπὶ του παρόντος), ὡς ἐπίδομα προσωπικῶν ἐφοδίων εἰς τοὺς ἀξιωματικούς, εἶναι ἀνεπαρκὴς διά τὴν συντήρησιν των στολῶν των. Ὡς ἐκ τούτου, γίνεται εἰσήγησις ὅπως περιληφθῇ πρόνοια διά περιοδικὴν πληρωμὴν διά τὴν συντήρησιν των στολῶν των ἀξιωματικῶν.

Ἡ ὀλικὴ ἐτησίᾳ δαπάνη των προτεινομένων μέτρων ἐμφαίνεται κατωτέρω.

Αι Επιτροπαι εισηγουνται την ψηφισιν του Νομοσχεδιου εις Νόμον.

Ετησια Οικονομική Δαπάνη.

(α) Αύξησις απολαβών Υπαξιωματικών και ανδρών άλλων βαθμών κατά £3 μηνιαίως, ήτοι £36 ετησίως. £8.820

(β) Επίδομα προσωπικών εφοδιών πληρωτέον εις Αξιωματικούς ανά διαστήματα δύο ετών ...£4.170 διά κάθε δύο έτη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ όπως η Έκθεσις αναγνωσθή εις την Τουρκικήν γλώσσαν.

ΟΥΜΙΤ ΣΟΥΛΕ-Ι-ΜΑΝ:

(Ανάγνωσις της εκθέσεως εις την Τουρκικήν.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιληταί επί θέματος αρχής; Ο κ. Λυσσαριδής έχει τον λόγον.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, θέλω απλώς να ερμηνεύσω την ψήφον την οποίαν θα δώσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μπορείτε να αγορεύσετε από την θέσιν σας εφ' όσον πρόκειται περί ερμηνείας ψήφου.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Μου εδόθη η ευκαιρία και προηγουμένως να εκφράσω την εντύπωσίν μου εις την ύπαρξιν του Κυπριακού στρατού την οποίαν εθεώρησα και θεωρώ ως εντελώς περιττήν δαπάνην. Εξακολουθώ να έχω τας ιδίας αντιλήψεις αντετάχθην εις την δημιουργίαν του, αντετάχθην εις οιανδήποτε απόπειραν αύξησεως του αριθμού του στρατού και ευνοώ την διάλυσίν του και την απορρόφησιν των ικανών εκείνων στελεχών τα οποία τυχόν υπάρχουν εις τον στρατόν, εις άλλας υπηρεσίας.

Εν τούτοις δεν δύναμαι να ισχυρισθώ ότι οι μισθοί είναι ικανοποιητικοί. Επομένως η αντίθεσίς μου δεν έγκειται εις το γεγονός ότι εφ' όσον υπάρχουν ωρισμένα άτομα τα οποία πληρώνονται με τον (α) μισθόν, αυτός ο μισθός είναι ικανοποιητικός και δεν δύναται ν' αυξηθῆ. Είναι ορθόν ότι οι μισθοί των δεν είναι ικανοποιητικοί. Εν τούτοις δεν δύναμαι να ψηφίσω δαπάνην διά την ύπαρξιν σώματος εις την δημιουργίαν και την ύπαρξιν του οποίου αντιτίθεται. Δι' αυτό εις ένδειξιν διαμαρτυρίας διά την ύπαρξιν του σώματος και εις ενίσχυσιν των απόψεών μου περί διαλύσεως του σώματος, θα τηρήσω στάσιν αποχής από την συζήτησιν ολοκλήρου του Νομοσχεδιου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί;

Εφ' όσον δεν υπάρχουν άλλοι ομιληταί, παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την δευτέραν ανάγνωσιν η οποία θα γίνη δι' αναγνώσεως των αριθμών των άρθρων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως. Άρθρον 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλώ τους Τούρκους Γραμματείς να αναγνώσουν το πρώτον άρθρον.

Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(Αναγινώσκει το 1ον άρθρον). Έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 1ον άρθρον εγκριθῆ; Μη υπαρχούσης αντίρρησεως το πρώτον άρθρον εγκρίνεται. Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να σημειώσουν ότι υπάρχει μία αποχή.

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ:

Υπάρχουν και άλλαι αποχαί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αντιλαμβάνομαι, δύο και μία τρεις.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εν όλω τρεις αποχαί έντιμε κ. Πρόεδρε. Άρθρον 2.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 2ον άρθρον εγκριθῆ; Μη υπαρχούσης αντίρρησεως το 2ον άρθρον εγκρίνεται. Τρεις αποχαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 3.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το 3ον άρθρον εγκριθῆ; Μη υπαρχούσης αντίρρησεως το 3ον άρθρον εγκρίνεται. Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου μόνον.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί του Στρατού της Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις και Πειθαρχία) (Τροποποιητικός) Νόμος του 1963, θα αναγιγνώσκηται δε ομού μετά του περί του Στρατού της Δημοκρατίας (Σύνθεσις, Κατάταξις και Πειθαρχία) Νόμου (εν τοις εφεξής αναφερομένου ως ο «βασικός Νόμος»).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθῆ εις νόμον;

(Κρούουν οι κώδωνες)

Μη υπαρχούσης αντίρρησεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον.

Ο περί Καθορισμού του Ποσού και Ανακτήσεως Φόρων Νόμος, του 1963.

Παρακαλώ τον κ. Γιαμάκη να αναγνώση την Έκθεσιν της Επιτροπής εις την Βουλήν.

Ι. ΓΙΑΜΑΚΗΣ:

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΦΟΡΟΥΜΕΝΟΥ «Ο ΠΕΡΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΟΣΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΚΤΗΣΕΩΣ ΦΟΡΩΝ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1963».

Παρόντες:

Γλαύκος Κληρίδης (διά Μιχαλάκη Σαββίδη)
Πρόεδρος
Ιωσήφ Γιαμάκης
Γιάγκος Ποταμίτης
Νεπίλ Ναπή
Κεμάλ Ντενίτζ.

Η επιτροπή εξήτασέ το περί ου ο λόγος Νομοσχέδιον εις συνεδρίασιν αυτής λαβούσαν χώραν την 20ήν Ιουνίου 1963. Οι σκοποί του Νομοσχεδιου είναι οι ακόλουθοι:—

- α) Να παράσχη δι' ενός συνοπτικού νομοθετήματος τον μηχανισμόν του καθορισμού του ποσού και της ανακτήσεως φόρων επιβληθέντων δυνάμει οιουδήποτε, εκάστοτε εν ισχύι, Νόμου.
- β) Να παράσχη τον μηχανισμόν διά την βεβαίωσιν και ανάκτησιν φόρων λόγω της λήξεως της ισχύος του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου (Κεφάλαιον 323).

Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον εις την υπόθεσιν Κυριακίδης V της Δημοκρατίας (αρ. 156/61) απεφάσισεν ότι καιτοι αι απορρέουσαι εκ του λήξαντος Νόμου περί φορολογίας του εισοδήματος (Κεφ. 323) υποχρεώσεις δεν απεσβέσθησαν εν τούτοις ο μηχανισμός βεβαίωσεως και ανακτήσεως των δυνάμει αυτού οφειλομένων φόρων έπαυσε να υφίσταται ως εκ της λήξεως της ισχύος του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου (Κεφ. 323). Συνεπώς ο δεύτερος σκοπός του Νόμου είναι να εξασφαλίση τον μηχανισμόν προς ανάκτησιν των οφειλομένων εις την Δημοκρατίαν φόρων δυνάμει του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου (Κεφ. 323).

Εν σχέσει προς το Νομοσχέδιον δύνανται να γίνουν αι ακόλουθοι γενικαί παρατηρήσεις:—

- α) Αναφορικώς προς νόμους ήδη εν ισχύι ο εν αυτοίς προνοούμενος μηχανισμός θα εξακολουθήσει ισχύων. Αναφορικώς εν τούτοις, προς μέλλοντας νόμους θα ήτο περιττόν να διαληφθή εν αυτοίς πρόνοια απορρώσα εις τον τοιούτον μηχανισμόν εις ένα έκαστον ψηφισθησόμενον περί φορολογίας Νόμον.

Η αρχή αυτή είναι εκείνη η οποία ακολουθείται εις πλείστας όσας χώρας (επί παραδείγματι εις Γερμανίαν, Γαλλίαν και Ιταλίαν) ένθα, οσάκις επιβάλλεται άμεσος φόρος υπό τινος Νόμου, το δε ποσόν αυτού καθορίζεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων εκτιθεμένων εν τω επιβάλλοντι τον φόρον νόμω, ο μηχανισμός διά τον καθορισμόν του ποσού του φόρου του πληρωτέου υπό τινος φορολογουμένου και διά την ανάκτησιν αυτού προνοείται εν τινι γενικώ Νόμω εφαρμοστέω επί πάντων των φόρων του είδους αυτού.

- β) Εν Κύπρω η μέθοδος αυτή ηκολουθείτο εις το παρελθόν αναφορικώς προς την είσπραξιν φόρων αν το ποσόν έτυχεν ήδη καθορισμού (παραδείγματος χάριν ο περί Εισπράξεως Φόρων Νόμος του 1962).
- γ) Η συνήθης μέθοδος καθορισμού του ποσού φόρου τινός είναι η διά της υποβολής φορολογικών δηλώσεων και βεβαιώσεως του φόρου τοιαύτη. Η μέθοδος αυτή υιοθετήθη και υπό του προτεινομένου Νόμου.
- δ) Προνοείται ωσαύτως μηχανισμός διά την ανάκτησιν φόρου ούτινος το ποσόν έτυχεν ήδη καθορισμού.
- ε) Διά να καταστή ευχερεστέρα η βεβαίωσις και ανάκτησις του φόρου εισοδήματος του οφειλομένου αναφορικώς προς φορολογικά έτη προγενέστερα του φορολογικού έτους 1961, διαλαμβάνεται πρόνοια διά την διαφύλαξιν ωρισμένων βεβαιώσεων του φόρου, ήδη γενομένων δυνάμει των διατάξεων του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου (Κεφ. 323).

Αι διατάξεις του υπό μελέτην Νομοσχεδίου ελήφθησαν εκ του Κεφ. 323, ήτοι του εκπνευσαντος Νόμου. Τα μόνα νέα άρθρα άτινα προσετέθησαν και επί των οποίων επισύρεται η προσοχή της Βουλής είναι τα ακόλουθα:—

- α) Εις το άρθρον 2(1) προσετέθησαν οι ακόλουθοι νέοι ορισμοί:—
- (i) «Διευθυντής» ορίζεται ότι σημαίνει τον Διευθυντήν του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και τους υπ' αυτού εξουσιοδοτημένους διά τους σκοπούς του προτεινομένου Νόμου Λειτουργούς Προσόδων.
- (ii) «αντικείμενον φόρου» ορίζεται ως περιλαμβάνον παν κινητόν η ακίνητον περιουσιακόν στοιχείον, ενσώματον η ασώματον, αναφορικώς προς το οποίον επεβλήθη φόρος.
- (iii) Ο ορισμός του όρου «φόρος» τροποποιείται ώστε να σημαίνη φόρον επιβαλλόμενον υφ' οιουδήποτε Νόμου είτε προ είτε μετά την έναρξιν της ισχύος του υπό μελέτην Νόμου.
- β) Εις το περί Ερμηνείας άρθρον 2 προστίθεται νέον εδάφιον (2). Τούτο προβλέπει ότι οι εν τω Νόμω μη άλλως καθοριζόμενοι όροι κέκτηνται την έννοιαν ην απέδωκεν αυτοίς το Σύνταγμα ή ο επιβαλόν τον φόρον Νόμος.
- γ) Το άρθρον 3 του προτεινομένου Νόμου αποτελεί νέον άρθρον και προβλέπει ότι το ποσόν παντός φόρου επιβληθέντος προ ή μετά την έναρξιν της ισχύος του παρόντος Νόμου θα είσπραττήται δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου.
- δ) Το άρθρον 17 αποτελεί νέον άρθρον και προνοεί διά φορολογικάσ απαλλαγάς και εκπτώσεις, περιλαμβανομένης της παροχής εκπτώσεων λόγω διπλής

φορολογίας και εκπτώσεως αναφορικώς προς φόρον καταβληθέντα ή πληρωτέον έν τινι χώρα ένθα παρέχονται αμοιβαίως αντίστοιχοι εκπτώσεις.

- ε) Το εδάφιον (4) του άρθρου 30 είναι νέον εδάφιον και δίδει τον ορισμόν του όρου «χώρα ένθα παρέχονται επ' αμοιβαίότητι αντίστοιχοι εκπτώσεις».
- στ) Το άρθρον 38 είναι νέον άρθρον και παρέχει εξουσίαν εις τον Διευθυντήν όπως απαιτή λεπτομερείας περί των υπό εργοδότην τινός γενομένων παρακρατήσεων εκ των μισθών των εν τη υπηρεσία αυτού προσώπων βάσει του σχεδίου «Παρακράτησις φόρου εξ αποδοχών» (pay as you earn). Το άρθρον τούτο προβλέπει περαιτέρω ότι εάν εργοδότης τις παραλείψη να καταβάλλη το εκ των μισθών των εν τη υπηρεσία αυτού προσώπων παρακρατηθέν υπό μορφήν φόρου εισοδήματος ποσόν χρημάτων, ο Διευθυντής δύναται να επιδώσει αυτό ειδοποίησιν εν η θα καθορίζεται η προθεσμία εντός της οποίας οφείλει να καταβάλλη τα εν λόγω χρήματα εις την Κυβέρνησιν. Εν τέλει το άρθρον τούτο προνοεί περί κυρώσεων εις περιπτώσεις παραλείψεως συμμορφώσεως εργοδότην προς την υπό του Διευθυντού παρεχομένην προς αυτόν ειδοποίησιν όπως καταβάλλη το εκ του μισθού του προσωπικού αυτού παρακρατηθέν υπό μορφήν φόρου εισοδήματος ποσόν χρημάτων.
- ζ) Το άρθρον 47 είναι νέον άρθρον και διαλαμβάνει ότι ποινική δίωξις δι' αδίκημα διαπραχθέν κατά παράβασιν του προτεινομένου Νόμου δεν θα άρχηται ειμή τη συναινέσει του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας.
- η) Το εδάφιον (2) του άρθρου 49 αποτελεί νέον εδάφιον όπερ προβλέπει, ότι παν πρόσωπον το οποίον παραλείπει να συμμορφωθή προς τας διατάξεις οιουδήποτε κανονισμού γενομένου υπό του Υπουργικού Συμβουλίου διά την εφαρμογήν των διατάξεων του Νόμου θα είναι ένοχον αδικήματος και θα υπόκειται εις ανώτατον όριον χρηματικής ποινής £100 η εις φυλάκισιν διά χρονικόν διάστημα μη υπερβαίνον τους έξ μήνας η εις αμφοτέρας τας ποινάς της φυλάκσεως και της χρηματικής τοιαύτης.
- θ) Τελικώς το άρθρον 50 αποτελεί εντελώς νέον άρθρον και προβλέπει ότι διορισμοί γενόμενοι δυνάμει των διατάξεων του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου (Κεφ. 323) θα λογίζονται γενόμενοι δυνάμει του παρόντος Νόμου, ότι πάσα δήλωσις περί τρησεως του απορρήτου γενομένη δυνάμει του παλαιού Νόμου θα λογίζεται γενομένη δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου, ότι φορολογίαι γενομεναι δυνάμει του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου (Κεφ. 323) και μη διευθετηθείσαι τελικώς θα λογίζονται γενομεναι δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου, και ότι εάν υφίσταται υποχρέωσις καταβολής φόρου δυνάμει των διατάξεων του Κεφ. 323, η είσπραξις θα διενεργήται δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου, με την επιφύλαξιν όμως ότι ουδέν των εν άρθρω 50 διαλαμβανομένων θα έχη εφαρμογήν επί υποχρεώσεως εις φόρον αναφορικώς προς οιουδήποτε φορολογικόν έτος προ του φορολογικού έτους 1955.

Τα υπόλοιπα άρθρα του Νόμου αντεγράφησαν εκ του Κεφ. 323 και κατεχωρήθησαν επί λέξει εις τον παρόντα Νόμον. Ούτω εκ των 50 άρθρων του προτεινομένου Νόμου υπάρχουν 4 εντελώς νέα άρθρα, ήτοι τα άρθρα 3, 38, 47 και 50. Έχουν ωσαύτως επενεχθή τροποποιήσεις εις το άρθρον 2(1) και προσθήκαι νέων εδαφίων εις τα άρθρα 2, 30 και 49.

Η Επιτροπή εισηγάται την εις Νόμον ψήφισιν του Νομοσχεδίου άνευ οιοσδήποτε καθυστερήσεως διά να δυνηθή η

Κυβέρνησις της Δημοκρατίας να χωρήσῃ εἰς τὴν εἰσπραξὶν φόρων διὰ τοὺς ὁποίους ὑπάρχει υποχρέωσις πληρωμῆς, καὶ οὕτω να αὐξηθῇ τὸ διὰ τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1964 διαθέσιμον ποσὸν χρημάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλῶ ὅπως ἡ Ἐκθεσις αναγνωσθῇ εἰς τὴν Τουρκικὴν γλώσσαν.

Κ. ΝΤΕΝΙΖ:

(Ανάγνωσις τῆς ἐκθέσεως εἰς τὴν Τουρκικὴν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλοῦνται οἱ ἐντίμοι Γραμματεῖς νὰ διαπιστώσουν εἰς τὴν ἀπάρτῃ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἦν ὑπάρχει ἐντίμη κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἀπάρτῃ πρέπει νὰ εἶναι 17.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Εἶναι 18 μετὰ τοῦ ἐντίμου Προέδρου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἦν ὑπάρχουν ὁμιληταὶ ἐπὶ θέματος ἀρχῆς; Ὁ κ. Αἰμίλιος Φράγκος.

Αἰμ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Ἐντίμη κ. Πρόεδρε, ἐντίμοι κύριοι συνάδελφοι. Εἶναι εὐτύχημα διότι τὸ τέρμα τῶν ἐργασιῶν τῆς τρίτης συνόδου τῆς Βουλῆς ταύτης θέτει τέρμα εἰς μίαν φορολογικὴν ἀναρχίαν καὶ ἐκκρεμότητα, ἡ ὑπῆρχεν ἐπὶ διετίαν τώρα καὶ πλέον συνεπεία τῆς λήξεως καὶ μὴ ἐπαναψηφίσεως τοῦ περὶ Φόρου Εἰσοδήματος Νόμου 323. Θέτει τέρμα λέγω εἰς τὴν φορολογικὴν αὐτὴν ἐκκρεμότητα διότι διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου περὶ Καθορισμοῦ τοῦ Ποσοῦ καὶ Ἀνακτήσεως Φόρων Νόμου τοῦ 1963, θεσπίζεται καὶ δημιουργεῖται ὁ μηχανισμὸς ἐκείνους διὰ τοῦ ὁποῦ αἱ φοροθετικά καὶ φοροεισπρακτικά ὑπηρεσίαι τῆς Κυβερνήσεως θὰ δυνηθῶσι νὰ φοροθετήσωσι καὶ νὰ εἰσπράξωσι ἕνα ποσὸν σεβαστὸν καὶ υπερβαῖνον κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν ἐδικῶν τὰ τρία ἑκατομύρια λίρας. Ἡ ἐκπνοὴ τοῦ περὶ Φόρου Εἰσοδήματος Νόμου 323 προ διετίας καὶ ἡ μὴ ἐπαναψηφίσις αὐτῶν ἐπὶ τῆς Βουλῆς ταύτης τούτου, ὑπὸ τὰς τότε γνωστάς συνθήκας, ἐνέπλησε χαράς αὐτῶν ὅλους ἐκείνους τοὺς φοροφυγάδας οἱ ὁποῖοι, μὴ ὄντες νομιμόφρονες καὶ συνειδητοὶ πολῖται τῆς Δημοκρατίας αὐτῆς, ἐνόμισαν ὅτι ἦτο κατάλληλος εὐκαιρία διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὴν καταβολὴν τοῦ οφειλομένου φόρου τῶν.

Εὐτυχῶς διὰ τὴν Δημοκρατίαν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν φορολογικὴν δικαιοσύνην τοῦ τόπου αὐτοῦ, τὸ Ἀνώτατον Συνταγματικὸν Δικαστήριον εἰς τὴν ὑπόθεσιν Κυριακίδη ὑπ' ἀρ. 156 τοῦ 61, ἤλθε νὰ ἀπογοητεύσῃ ὅλους ἐκείνους τοὺς φοροφυγάδας μετὰ τῶν ὁποίων αὐτῶν ὑπῆρχον καὶ πάρα πολλοὶ μεγαλόσχημοι εἰς τὸ ὅτι ἦτο δυνατόν τελικῶς νὰ ἀποφύγωσι τὴν πληρωμὴν τοῦ οφειλομένου φόρου. Διὰ τῆς αποφάσεως ταύτης καθίστατο φανερόν ὅτι ναι μεν ἔπαυσε νὰ υφίσταται ὁ μηχανισμὸς διὰ τοῦ ὁποῦ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιβεβαιωθῇ καὶ νὰ εἰσπραχθῇ ὁ οφειλόμενος φόρος, ἀλλὰ δὲν ἔπαυσε αὐτομάτως καὶ ἡ υποχρέωσις διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ οφειλομένου φόρου καὶ συνεπῶς ἦτο δυνατόν διὰ μίας νέας Νομοθεσίας τοῦ δημοσίου Ταμείου νὰ εἰσπράξῃ τὰ οφειλόμενα εἰς αὐτὸ ποσά. Ἐκφράζω τὴν ἱκανοποίησίν μου διότι ἔστω καὶ ἀργά τὸ ἀρμόδιον Τμήμα κατήρτισε τὸ κατάλληλον Νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον συζητοῦμεν ἀπὸψε καὶ τὸ ὁποῖον ὅπως πιστεύω θὰ ψηφισθῇ ὁμοφώνως ὑπὸ τῆς Βουλῆς ταύτης καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ καταστήσωμεν ἱκανὰς τὰς Κυβερνητικὰς Φοροθετικὰς ὑπηρεσίας ὅπως ἐπιβεβαιώσωσι τοὺς οφειλομένους φόρους καὶ τοιοῦτοτρόπως αἱ ἀρμόδιαι φοροεισπρακτικαὶ ὑπηρεσίαι τοῦ κράτους δυνηθῶσι νὰ εἰσπράξωσι εἰς μὴ ὅλον τὸ οφειλόμενον ποσόν, τοῦλάχιστον ἕνα σεβαστὸν μέρος αὐτοῦ, διὰ νὰ δυνηθῇ τὸ Πάγιον Ταμεῖον τῆς Δημοκρατίας νὰ ἀνταποκριθῇ πληρῆστερον εἰς τὰς ἀπαιτήσεις του ὑπὸ μελέτην προγράμματος ἀναπτύξεως τοῦ 1964. Εὐχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ἦν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί; Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν ἄλλοι ὁμιληταί, παρακαλοῦνται οἱ ἐντίμοι Γραμματεῖς νὰ προβοῦν εἰς τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ δι' ἀναγνώσεως τῶν ἀρθρῶν ἀνευ πλαγιότητων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἦν Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων ψηφίζει ὡς ἀκολουθοῦσι:

Ἄρθρον 1

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δὲν πρόκειται νὰ ἐρωτῶ εἰς τὴν ἀπάρτῃ ἐνστάσις. Θὰ ἀναφέρω μόνον τὸ ἄρθρον καὶ εἰς τὸν ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐνστάσις θὰ θεωρηθῇ ὅτι τὸ ἄρθρον ἐγκρίνεται.

ΟΥΜ. ΣΟΥΛΕ-Ι-ΜΑΝ:

Ἀξιότιμη κ. Πρόεδρε. Σας πληροφορῶ ὅτι ἐγὼ προσωπικῶς θὰ ἀπόσχω τῆς ψηφοφορίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Παρακαλοῦνται οἱ ἐντίμοι Γραμματεῖς νὰ σημειώσωσι ὅτι θὰ ὑπάρχῃ μίᾳ ἀποχῇ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ἄρθρον 2.

Ἄρθρον 3.

Ἄρθρον 4.

Ἄρθρον 5.

Ἄρθρον 6.

Ἄρθρον 7.

Ἄρθρον 8.

Ἄρθρον 9.

Ἄρθρον 10.

Ἄρθρον 11.

Ἄρθρον 12.

Ἄρθρον 13.

Ἄρθρον 14.

Ἄρθρον 15.

Ἄρθρον 16.

Ἄρθρον 17.

Ἄρθρον 18.

Ἄρθρον 19.

Ἄρθρον 20.

Ἄρθρον 21.

Ἄρθρον 22.

Ἄρθρον 23.

Ἄρθρον 24.

Ἄρθρον 25.

Ἄρθρον 26.

Ἄρθρον 27.

Ἄρθρον 28.

Ἄρθρον 29.

Ἄρθρον 30.

Ἄρθρον 31.

Ἄρθρον 32.

Ἄρθρον 33.

Ἄρθρον 34.

Ἄρθρον 35.

Ἄρθρον 36.

Ἄρθρον 37.

Ἄρθρον 38.

Ἄρθρον 39.

Ἄρθρον 40.

Ἄρθρον 41.

Ἄρθρον 42.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εις το άρθρον 42 εδαφίον (3) θα εισηγούμην μίαν τροποποίησιν. Το άρθρον έχει ως ακολούθως:—

«Πάν πρόσωπον διαπράττον οιονδήποτε των εν εδαφίω (1) ή (2) ειδικώς καθοριζομένων αδικημάτων, θα υπόκειται, εν περιπτώσει καταδίκης, εις χρηματικήν ποινήν μη υπερβαίνουσαν τας χιλιάς λίρας, ή εις φυλάκισιν διά χρονικόν διάστημα μη υπερβαίνον τα τρία έτη, ή εις αμφοτέρας τας ποινάς της φυλάκισεως και της χρηματικής τοιαύτης· προσέτι, εάν το τοιούτον πρόσωπον είναι πρόσωπον όπερ κατεδικάσθη δι' αδίκημα ως εν τω εδαφίω (1) ειδικώς καθορίζεται, θα επιβάλληται αυτώ διά το φορολογικόν έτος αναφορικός προς το οποίον διαπράττεται το αδίκημα, ποσόν φόρου, τριπλάσιον του κανονικώς κλπ.»

Η εισήγησις η ιδική μου θα είναι «θα δύναται να επιβάλλεται». Όπως είναι το Νομοσχέδιον τώρα εάν ένας καταδικασθή από το Δικαστήριον και το Δικαστήριον αφού ακούση την υπόθεσιν θεωρήσει εύλογον να του επιβάλη πέντε λίρας πρόστιμον και όχι χιλιάς λίρας, αυτομάτως πληρώνει το τριπλάσιον του φόρου. Εφ' όσον εις το Δικαστήριον εδόθη διακριτική εξουσία να επιβάλλη από μιας μέχρι χιλίων λιρών, η ίδια διακριτική εξουσία πρέπει να δοθή είτε ήθελε πληρώση τρεις φορές το ποσόν είτε όχι. Επομένως θα εισηγούμην όπως γίνη εις το Ελληνικόν και εις το Τουρκικόν κείμενον η αντίστοιχος τροποποίησις:— Αντί «θα επιβάλληται αυτώ» να τροποποιηθί εις «θα δύναται να επιβληθί αυτώ».

Υπάρχει αντίρρησις εις την τροποποίησιν;

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως η τροποποίησις εγκρίνεται.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να επιφέρουν την τροποποίησιν εις τα κείμενα και να την μονογραφήσουν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Άρθρον 44.

Άρθρον 45.

Άρθρον 46.

Άρθρον 47.

Άρθρον 48.

Άρθρον 49.

Άρθρον 50.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Η τρίτη ανάγνωσις θα γίνη δι' αναγνώσεως του τίτλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

Ο παρών Νόμος δύναται να αναφέρηται ως ο περί Καθορισμού του Ποσού και Ανακτήσεως Φόρων Νόμος του 1963.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει αντίρρησις όπως το Νομοσχέδιον ψηφισθί εις νόμον;

Υπάρχει μία αποχή.

Μη υπαρχούσης αντιρρήσεως το Νομοσχέδιον ψηφίζεται εις νόμον

(Κρούουν οι κώδωνες.)

Κεφάλιον Γ — Κατάθεσις Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

Παρακαλούνται οι έντιμοι Γραμματείς να προβούν εις την κατάθεσιν Νομοσχεδίων και Εγγράφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ:

(1) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ.8) του 1963.

(2) Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ.10) του 1963.

(3) Έγγραφα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών την 24ην Ιουνίου συμφώνως τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του περί Ειδικεύσεως Πιστώσεως Νόμου 1963 (Αρ. 1 του 1963) και τω εδαφίω (2) του άρθρου 4 του Περί ειδικεύσεως Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμου 1963 (Αρ. 2 του 1963).

(4) Κατάθεσις Εκθέσεως του Γενικού Ελεγκτού διά το έτος 1961.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως Νόμος (Αρ. 8) του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών. Επίσης ο περί Ειδικεύσεως Συμπληρωματικής Πιστώσεως (Ταμείον Αναπτύξεως) Νόμος (Αρ.10) του 1963 παραπέμπεται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Τα Έγγραφα τα αποσταλέντα υπό του Υπουργείου Οικονομικών αποστέλλονται εις την Επιτροπήν Οικονομικών.

Η κατάθεσις Εκθέσεως του Γενικού Ελεγκτού διά το έτος 1961 παραπέμπεται εις την ειδικώς συσταθείσαν Επιτροπήν διά την μελέτην και κατάθεσιν εισηγήσεως εις την Βουλήν εν σχέσει με την Έκθεσιν του Γενικού Ελεγκτού, η δε συζήτησις της Εκθέσεως του Ελεγκτού θα γίνη κατά τα τέλη Σεπτεμβρίου, δηλαδή προ της ψηφίσεως του Προϋπολογισμού διά το έτος 1964.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ:

Θέμα εγγραφέν υπό του Βουλευτού κ. Βάσου Λυσαριδίη. «Υπερβασία του Υπουργού Υγείας και επέμβασις εις την εκτέλεσιν των ιατρικών καθηκόντων ιατρικών λειτουργών».

Ο κ. Λυσαριδίης έχει τον λόγον.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, αντιλαμβάνομαι ότι το θέμα μου είναι περιωρισμένον διότι προκύπτει από ερώτησιν και δοθείσαν απάντησιν, και επομένως δεν μου είναι δυνατόν να προβώ εις γενικήν κριτικήν του Υπουργείου Υγείας εις την οποίαν ελπίζω να δυνηθώ να προβώ όταν υπάρξη η κατάλληλος ευκαιρία και το κατάλληλον θέμα.

Εις την ερώτησίν μου ερωτούσα τον Υπουργόν Υγείας εάν πράγματι επισκέφθη επαρχιακόν νοσοκομείον και εξήσκησεν έλεγχον επί της χορηγουμένης θεραπευτικής αγωγής. Ερωτούσα εάν τα γεγονότα είναι ακριβή, και εάν τα γεγονότα ήσαν ακριβή υπό ποίαν ιδιότητα τόσοσ αυτός όσον και ο Πρώτος Λειτουργός του Υπουργείου εξήσκησαν έλεγχον επί της χορηγουμένης θεραπευτικής αγωγής παρά πάντα κανόνα ιατρικής δεοντολογίας. Ομολογώ ότι η απάντησις με κατέπληξε, διότι ο Υπουργός μου απήντησεν ότι φρονεί ότι η εκτέλεσις επισκέψεων κ.λ.π. και η εξακρίβωσις κατά πόσον τα νοσοκομεία ή τα ιδρύματα λειτουργούν κανονικώς, και η εξέτασις των αντιμετωπιζομένων δυσχερειών και της αναπτύξεως των κ.λ.π. είναι μεταξύ των κυριωτέρων αυτού καθηκόντων. Θα ήθελα να παρατηρήσω ότι ουδέποτε ημρισηθήσα ότι αυτά τα οποία αναφέρει ο κύριος Υπουργός είναι μεταξύ των κυριωτέρων αυτού καθηκόντων. Η ερώτησίς μου όμως δεν αφεώρα ούτε την μελλοντικήν ανάπτυξιν, ούτε την κανονικήν λειτουργίαν ούτε τας ανάγκας των νοσοκομείων, ούτε την διαχείρισιν των νοσοκομείων, αλλά κατά πόσον αυτός και ο Πρώτος Ιατρικός Λειτουργός εξήσκησαν έλεγχον επί της χορηγουμένης θεραπευτικής αγωγής. Δεν μου διαφεύγει ότι τόσοσ ο Υπουργός όσον και ο Πρώτος Λειτουργός είναι ιατροί. Δεν έπρεπε όμως να διαφεύγη και αυτών την προσοχήν ότι είναι ιατροί ουχί κατ' αξίωμα, λόγω του Υπουργικού αξιώματος ή λόγω αξιώματος εν τω Υπουργείω, και επομένως η θέσις των αυτώ δεν τους επέτρεπε και δεν τους επιτρέπει την εξάσκησιν οιονδήποτε ελέγχου επί της χορηγουμένης θεραπευτικής αγωγής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Επειδή δεν δίδεται αρκετός χρόνος εις τον διεργμηέα δεν δυνάμεθα να παρακολουθήσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα παρακαλέσω τον έντιμον αγορητήν Είχα υπ' όψιν μου, προτού εγείρετε το σημείον, ότι είναι δύσκολον διά τους μεταφραστάς να μεταφράσουν λόγω της ευχερείας με την οποίαν χειρίζεται την γλώσσαν τον παρακαλώ εάν ήτο δυνατόν να επαναλάβη τα όσα έχει πη εις βραδύτερον ρυθμόν.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Εν συνόψει έχω πη τα εξής:—

Η ερώτησίς μου αφεώρα την άσκηση ελέγχου επί της χορηγούμενης θεραπευτικής αγωγής εις έν επαρχιακόν νοσοκομείον. Εις την απάντησίν του ο έντιμος Υπουργός με πληροφόρησεν ότι δικαιούται και οφείλει και είναι έν εκ των κυριωτέρων του καθηκόντων να εξασκή έλεγχον και να ανταλλάσση απόψεις αναφορικός με την διαχείρισιν, την προοπτικήν και τας ανάγκας των διαφόρων νοσοκομείων. Δεν αμφισβητώ αυτό το δικαίωμα. Η ερώτησίς μου ασφαλώς δεν αφεώρα αυτό το δικαίωμα του Υπουργού. Ουδεμίαν απάντησιν εις την ερώτησίν μου αναφορικός με επέμβασίν του εις θεραπευτικήν αγωγήν μου έδωσεν. Υπενθύμισα επίσης ότι, το γεγονός ότι ο Υπουργός και ο Πρώτος Λειτουργός του Υπουργείου κατά σύμπτωσιν είναι ιατροί, δεν σημαίνει ότι υπό την ιδιότητά των ως Υπουργού και Πρώτου Λειτουργού του Υπουργείου δικαιούνται να επεμβαίνουν ή να εξασκούν έλεγχον επί της χορηγούμενης θεραπευτικής αγωγής εις νοσηλευτικά ιδρύματα παρά πάντα κανόνα δεοντολογίας και θεραπευτικής ηθικής. Η συγκεκριμένη περίπτωσις έχει ως εξής: εις το επαρχιακόν νοσοκομείον Κυρηναίας κατόπιν αιτήσεως του Ιατρικού Λειτουργού της Αμερικανικής Πρεσβείας και κατόπιν γνωμοδοτήσεως και ετέρου πρακτήρος ιατρού ζητήθη όπως ζεύγος αμερικανών πολιτών νοσηλευθούν εντός του νοσοκομείου, διότι εθεωρήθη απαραίτητον ιατρικός όπως υποστούν ιατρικόν έλεγχον εν νοσηλευτικώ ιδρύματι και ουχι εν τη οικία του ασθενούς. Πιστεύω ότι ήτο απαράβατον καθήκον του υπευθύνου ιατρού να δεχθί τοιάχιστον την εισαγωγήν εντός του νοσοκομείου των ασθενών, να προβή εις τον απαιτούμενον έλεγχον και εν συνεννοήσει μετά των θεραπευόντων ιατρών να προχωρήση την θεραπευτικήν αγωγήν. Τούτο και έπραξε. Αντιλαμβάνομαι ότι παρασκευαστικώς, αστυνομικώ τω τρόπω, άνευ επισήμου καταγγελίας, το Υπουργείον πληροφόρηθη ότι υπάρχει η πιθανότης οι ασθενείς αυτοί να μήν ήσαν πραγματικώς ασθενείς αλλά να είχαν εισαχθί εις το νοσοκομείον προς χρηματισμόν, και πιστεύω ότι ήτο δικαίωμά των και ήτο καθήκον των να ελέγξουν αυτήν και μόνον την πληροφορίαν. Να την ελέγξουν μέσω των αρμοδίων σωμάτων. Αντί τούτου εθεωρήθη σκόπιμον να κατέλθη ο Υπουργός και ο Πρώτος Λειτουργός και να ζητήσουν και να επιμένουν να ίδουν το δελτίον του ασθενούς, υπέχοντες ούτω νομικήν ευθύνην διότι παρεισέφρυσαν εις το ιατρικόν απόρρητον, να απαιτήσουν από τον ιατρόν να αναφέρει λεπτομερώς τα της θεραπείας, και πάλιν παρεμβαίνοντες εις το ιατρικόν απόρρητον ως υπάλληλοι και ουχι ως ιατροί. Και ενώ πληροφόρηθησαν ότι και κατά την διάρκειαν της παραμονής των ασθενών εντός του νοσοκομείου εξηκολούθει η παρακολούθησις των ασθενών ουχι μόνον υπό του Κυβερνητικού ιατρού αλλά και υπό ιδιώτου ιατρού και υπό του ιατρού της Αμερικανικής Πρεσβείας, ενόμισαν ότι είχαν το δικαίωμα να διατάξουν τον ιατρόν, εντός τακτής προθεσμίας, να διατάξη τον ασθενή να εγκαταλείψη το νοσοκομείον, πράγμα το οποίον και εγένετο. Είμαι ιατρός, πλην της βουλευτικής μου ιδιότητος, και θέλω να είπω ότι η συνείδησίς μου εξανίσταται διά την απαράδεκτον αυτήν επέμβασιν εις την εξάσκησην του ιατρικού καθήκοντος, εις τον έλεγχον του ιστορικού δελτίου ασθενούς, το οποίον δυνατόν να περιείχε πράγματα τα οποία ο ασθενής να μήν ήθελε να γνωρίζη το Υπουργείον, και εις την απαίτησιν δημοσίων υπαλλήλων να διατάξουν ιατρόν πώς θα θεραπεύση τον άρρωστον του, και πότε νομίζει ότι έληξεν η θεραπεία, και επομένως να διατάξη την αποθεραπείαν του ασθενούς.

Δεν προτίθεμαι να αφήσω αυτό το ζήτημα μόνον εντός αυτής της αιθούσης. Ως ιατρός θα καλέσω τους ιατρικούς συλλόγους να απαιτήσουν την τιμωρίαν των ενόχων ως ιατρών, διότι όφειλαν αυτοί να γνωρίζουν καλύτερον παντός άλλου ότι ουδέν δικαίωμα είχαν επεμβάσεως εις την εκτέλεσιν ιατρικών καθηκόντων οιουδήποτε ιατρού. Υπάρχει ειδικόν σώμα εις το οποίον ηδύνατο να καταγγείλουν την υπόθεσιν, αποτελούμενον εξ ιατρών κατ' επάγγελμα, το οποίον ηδύνατο να εξετάση την υπόθεσιν και να προβή εις

κυρώσεις εις ήν περίπτωσιν εύρισκεν ότι πράγματι ο ιατρός είναι ένοχος οιουδήποτε αδικήματος, διότι παρέβη την ιατρικήν δεοντολογίαν και ηθικήν. Εκείνοι ουδέν τοιούτον δικαίωμα είχαν. Λυπούμαι διότι ενώ εγνώριζον το περιστατικόν επί του οποίου ωμίλουν απέφυγαν να δώσουν οιανδήποτε απάντησιν, καλυπτόμενοι όπισθεν φράσεων εντελώς ασχέτων προς την ερώτησίν μου και αποφεύγοντες να μου δώσουν μίαν συγκεκριμένην απάντησιν επί του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Θα ήθελα και εγώ να αγορεύσω επί του θέματος, το οποίον ενέγραψεν ο αξιότιμος φίλος μου κ. Λυσσαρίδης. Νομίζω ότι ο Υπουργός Υγείας θα απαντήσει εις τα σημεία, τα οποία αφορούν το πρόσωπόν του. Θέλω, δηλαδή, να είπω ότι δεν θα προβώ εις υπεράσπισίν του εν προκειμένω. Θέλω μόνον να ασχοληθώ κάπως ψυχρακρίτερον με ωρισμένα θέματα αρχής.

Τώρα, ο αξιότιμος φίλος μας κ. Λυσσαρίδης λέγει: «Τα δύο αυτά αξιότιμα πρόσωπα μετέβησαν εις το Νοσοκομείον Κυρηναίας και ηρώτησαν ποίαν θεραπευτικήν αγωγήν εχορήγει εις ιατρός. Δεν είναι δικαιολογημένοι να ερωτούν. Διότι δυνατόν να μήν είναι ιατροί.» Έπειτα, εις άλλο σημείον της αγορεύσεώς του, λέγει: «Προτού γίνω βουλευτής, ήμην ιατρός. Ή , είμαι πρώτον ιατρός και δεύτερον βουλευτής». Ε, λοιπόν, και οι άλλοι ήσαν ιατροί προτού γίνουν Υπουργοί η Υφυπουργοί. Τώρα θα ασχοληθώ με την ουσίαν και θα εισέλθω εις το θέμα, το οποίον πρέπει να εξετάσωμεν. Αυτό δεν είναι το κατά πόσον οι ιατροί, οι οποίοι εργάζονται εις το νοσοκομείον, δύνανται να χορηγούν την θεραπευτικήν αγωγήν, την οποίαν θέλουν, κατά τρόπον ανεξάρτητον. Δεν γνωρίζω διά την Ελλάδα, αλλ' εις την Τουρκίαν και άλλας χώρας τας οποίας είχαν την ευκαιρίαν να γνωρίσω, οι ιατροί, οι οποίοι εργάζονται εις τα νοσοκομεία, ελέγχον τας εργασίας των και μεριμνούν διά τον έλεγχόν των κατά ιεραρχικήν σειράν. Η δε μέριμνά των διά τοιούτον έλεγχον είναι απαραίτητος διά την υγείαν των ασθενών, την προαγωγήν της υγείας της χώρας και, επί πλέον, διά την πρόδον της ιατρικής. Και οι ιατροί, ως άνθρωποι, δύνανται να υποπίπτουν εις σφάλματα. Τα σφάλματα δε των λανθανόμενων διορθώνουν άλλοι. Ποίον δε πράγμα είναι εδώ αντιδεοντολογικόν; Εγώ δε ηδυνήθηνα να αντιληφθώ. Ακόμη, εις μίαν χώραν, όπως η Κύπρος, εις τα νοσοκομεία της οποίας καθημερινώς εκατοντάδες άνθρωποι αντιμετωπίζουν τον θάνατον, θα ήτο ευχής έργον εάν ηλέγχοντο όλα αι εργασίαι όλων των ιατρών μέσω αρχιάτρων (με τον όρον «αρχίατροι» δεν εννοώ τους εδώ αρχιάτρους), νομίζω δε ότι, εάν οι πολίται δεν ζητούν το δικαίωμά των εν προκειμένω και δεν μηνύουν τα νοσοκομεία, τοιάχιστον ημείς ως οι εις την Βουλήν ιατροί πρέπει να εξακριβώσωμεν τον αριθμόν ασθενών, οι οποίοι αποθήσκουν εις τα νοσοκομεία ευρισκόμενοι εις το έλεος της μοίρας, και να τον αποκαλύψωμεν εις την Βουλήν. Εάν είναι ανάγκη να συνοψίσω τους λόγους μου, το να ελέγχωνται υπό άλλων ιατρών οι ιατροί, οιανδήποτε και αν είναι η ιδιότης των, και να ερωτώνται περί του τι πράττουν δεν είναι κάτι, το οποίον θίγει την αξιοπρέπειάν των. Επί πλέον, τούτο είναι απαραίτητον διά την εξέλιξιν, ήτοι την επαγγελματικήν εξέλιξιν των ιατρών. Προσωπικώς ευχαριστούμαι από την επιβεβαίωσιν των διαγνώσεών μου υπό άλλων συναδέλφων. Πλην τούτων, εδώ, εις την υποβληθείσαν ερώτησιν, υπάρχει η λέξις «έλεγχος». Τι έπραξαν ούτοι; Παραδείγματος χάριν, τι είπον, δηλαδή είπον «αφήσατε εκείνην την θεραπευτικήν αγωγήν και χορηγήσατε αυτήν»; Δεν ηδυνήθηνα εγώ να αντιληφθώ αυτό το πράγμα. Εάν ο Υπουργός και ο υφυπουργός του μετέβησαν εκεί και ηρώτησαν τον ιατρόν ενώπιον των άλλων ασθενών κεις αυτόν τον ασθενή — τον σημαίνοντα και πλούσιον, ο οποίος πιθανόν να πληρώση ας δεχθώμεν ότι ούτως έχει το πράγμα — ποίαν θεραπευτικήν αγωγήν χορηγεί, ποία φάρμακα δίδεις και ποία είναι η διάγνωσις περί της ασθενείας του;», πού βλέπετε κατάστασιν, η οποία θα επέτρεπε κατάπτωσιν της δεοντολογίας; Μήπως εγώ δεν αντιλαμβάνομαι;

Δηλαδή, μήπως είπον εις αυτόν «άφησε αυτήν την θεραπευτικήν αγωγήν και εφάρμοσε αυτήν»; Είναι ανάγκη όπως τούτο ιδιαιτέρως το ζήτημα αποδειχθή. Εν εναντία περιπτώσει, ένας αριθμός συναδέλφων, οι οποίοι δεν προέρχονται εκ του επαγγέλματος τούτου, καταλαμβάνονται υπό αμφιβολίας. Το δεύτερον είναι ότι εξήτηθη κάποιον ιατρικών δελτίον αυτού του ασθενούς. Δεν γνωρίζω, αλλά τα νοσοκομεία της Κύπρου ιδρύθησαν διά να εξυπηρετούν τους πτωχούς. Είναι περιουσία του Κράτους, εις αυτά δε δεν τίθεται ζήτημα να υπάρξη κατάστασις απολύτου απορρήτου των παρατηρήσεων, ως συμβαίνει εις τας ιδιωτικές κλινικάς. Τα νοσοκομεία μας είναι ανοικτά εις τους φοιτητάς της ιατρικής και εις τους αποφοίτους της ιατρικής, οι οποίοι επιθυμούν να αποκτήσουν εδώ πρακτικήν εκπαίδευσιν. Δεν εγνώριζα ότι ιατρικών δελτίον, κρατείται κλειδωμένον και απόρρητον με τώσον απόλυτον τρόπον. Κατ' ακρίβειαν, δεν νομίζω να είναι ιατρικών δελτίον, το οποίον κρατείται εις την εντέλειαν. Ίπ' αυτές τας συνθήκας τίθεται ζήτημα κατά πόσον, εάν τύχη να προσέλθη κάποιος πλούσιος ασθενής, απαιτείται να ευρεθή ιδιαίτερον κιβώτιον διά την φύλαξιν του ιατρικού του δελτίου. Όπως είπον εις την αρχήν της αγορεύσεώς μου, το γεγονός ότι αυτά τα δύο μεγάλα πρόσωπα ήσαν ιατροί προτού γίνουν Υπουργός και Υφυπουργός κολάζει τα πράγματα τώσον, ώστε να μη ήτο ανάγκη να αχθή το ζήτημα εις το βήμα της Βουλής. Εάν και οι δύο δεν ήσαν προηγουμένως ιατροί, θα συνεφώνουν μέχρις ενός ωρισμένου σημείου με τον αξιότιμον φίλον μου κ. Λυσσαρίδην. Αλλά, ως φαντασθώμεν ότι δύο ωρισμένοι ιατροί, εκ των οποίων ο εις είναι πλέον ηλικιωμένος του άλλου, έρχονται αντιμέτωποι αλλήλων. Εγώ έτοιμι να αντιλαμβάνομαι τον Υπουργόν και τον ιατρόν του Νοσοκομείου Κυρηνείας. Διατί να θιγή ο ιατρός του Νοσοκομείου Κυρηνείας; Δηλαδή, από τας υποβαλλομένας ερωτήσεις. Το πρώτον πράγμα, το οποίον είναι γνωστόν, είναι ότι όλοι οι ιατροί ως άνθρωποι μιας κοινότητος αποκαλούν τους μεγαλυτέρους των πρεσβυτέρους αδελφούς. Τώρα, ο αξιότιμος φίλος μου Αμιλιος ενδιαφέρθη διά κάποιον ασθενή και ήλθεν εις εμέ υποβάλλων ερωτήσεις. Είναι ανάγκη να εκνευρισθώ; Δι' αυτόν τον λόγον το θέμα χάνει την σημασίαν του και από δεοντολογικής σκοπιάς. Αυτά είχον να είπω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Προτού δώσω τον λόγον εις τον κ. Λυσσαρίδην θα παρακαλέσω τον κ. Αναστασιάδην να με αντικαταστήση διότι θα εζασκήσω το δικαίωμά μου να αγορεύσω από του βήματος.

(Ο κ. Κληρίδης κατέρχεται εκ της έδρας του διευθυνόμενος προς το βήμα ενώ ο κ. Α. Αναστασιάδης τον αντικαθιστά εις την προεδρικήν έδραν).

Γ. Α. ΚΛΗΡΙΔΗΣ:

Έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Το υπό συζήτησιν θέμα δεν είναι θέμα ιατρικής φύσεως ούτε θέμα κυρίως ιατρικής δεοντολογίας, αλλά είναι σοβαρόν διοικητικόν θέμα. Το θέμα περιορίζεται εις το εξής: Ανεξαρτήτως οιοδήποτε επαγγέλματος το οποίον εξήσκει ένας Υπουργός προτού καταλάβη το αξίωμα του Υπουργού, εις την εξάσκησιν των καθηκόντων του ως πολιτικόν πρόσωπον δεν δύναται να χρησιμοποιή τας επαγγελματικάς του γνώσεις διά να αποφασίξη επί θεμάτων τα οποία εμπιπτουν εντός της αρμοδιότητος του. Ασφαλώς είναι εντός της αρμοδιότητος του Υπουργού Υγείας να εξετάζη, να επισκέπτεται και να επιβλέπη την λειτουργίαν όλων των νοσοκομείων. Είναι επιβεβλημένον καθήκον να εξετάζη εάν εις τα εν λόγω νοσοκομεία υπάρχουν πρόσωπα τα οποία νοσηλεύονται, και τα οποία πιθανόν να μη είναι ανάγκη να επιβαρύνουν το δημόσιον θεραπευόμενα εντός νοσοκομείων. Αλλά η εξέτασις δεν μπορεί να γίνεται υπό του ιδίου του Υπουργού. Το πρόβλημα αυτό αντιμετωπίζεται εις μεγάλον βαθμόν εις την Αγγλίαν όταν επί Εργατικής Κυβερνήσεως εψηφίσθησαν οι γνωστοί Νόμοι «Health Acts», διά των οποίων εδίδετο περιθαλψίς δωρεάν εις όλους τους πολίτας. Εις ην περίπτωσιν το Υπουργείον Υγείας της Αγγλίας είχε λόγους να πιστεύη ότι ωρισμένα πρόσωπα

παρέμεναν εις τα νοσοκομεία πέραν του δέοντος ή ότι εγένετο υπό ιδιωτών ιατρών κατάχρησις των προβλέψεων των εν λόγω Νόμων, διά της παροχής π.χ. θεραπείας η οποία δεν εχρειάζετο απλώς και μόνον διά να πληρώνονται ο ιατρός, συμφώνως των Νόμων εις τους οποίους ανεφέρθη, το ζήτημα παρεπέμπετο εις Ιατρικόν Συμβούλιον, το οποίον εξήταζε την υπόθεσιν, υπέβαλλε πορίσματα εις το Υπουργείον και το Υπουργείον ενήργει βάσει των πορισμάτων. Επομένως εις την παρούσαν περίπτωσιν εάν τα γεγονότα είναι ορθά, και λυπούμαι να πώ ότι δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθή η ορθότης των γεγονότων διότι το Υπουργείον Υγείας απήντησε κατά πολύ γενικόν τρόπον εις συγκεκριμένον ερώτημα, εάν δηλαδή ο Υπουργός συνοδευόμενος υπό του Διοικητικού του Λειτουργού διέταξεν να απολυθή άνθρωπος από το νοσοκομείον προτού ο θεράπων ιατρός ήτο ικανοποιημένος ότι έπρεπε τούτο να γίνη, χωρίς να αναθέσθι εις δύο ή και τρεις άλλους ιατρούς να εξετάσουν και να δώσουν γνώμην, ασφαλώς έπραξαν τούτο υπερβαίνοντες τα καθήκοντά των. Δεν έχω όμως καμίαν αμφιβολίαν ότι παρεσύρθησαν εις το να πράξουν τούτο, λόγω του ότι ως ιατροί εθεώρησαν τους εαυτούς των ειδικούς επί του θέματος. Είναι δύσκολον δι' ένα ο οποίος είναι επαγγελματίας να αποφεύγη να εκφράζη απόψεις επί επαγγελματικών ζητημάτων. Ίσως όμως αυτό να μη συνέβαινεν εάν είχαμεν σήμεραν ψηφίσει Νόμους οι οποίοι θα ερύθμιζον την λειτουργίαν των διαφόρων Υπουργείων της Δημοκρατίας, τας σχέσεις μεταξύ των Υπουργών, των υπηρεσιών τας οποίας επιβλέπουν και του κοινού.

Κατά την γνώμην μου επείγει το θέμα της ψηφίσεως Νόμων τοιαύτης φύσεως, και το παράδειγμα το οποίον ανεφέρθη υπό του εντίμου συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη εις την Βουλήν δεικνύει την ανάγκην της διά νόμου ρυθμίσεως των εξουσιών των Υπουργών εν σχέσει με τα διάφορα τμήματα και τας υπηρεσίας τας οποίας τα τμήματα αυτά προσφέρουν εις το κοινόν. Οι νόμοι αυτοί είναι γνωστοί ως οργανικοί νόμοι των Υπουργείων.

Ελπίζω ότι εις το μέλλον μέχρις ότου ψηφισθούν οι οργανικοί νόμοι των Υπουργείων θα ακολουθηθή η τακτική ώστε εις ουδεμίαν περίπτωσιν πρόσωπον το οποίον εξασκεί διοικητικήν εξουσίαν, ανεξαρτήτως του ποία είναι η επαγγελματική του μόρφωσις, να χρησιμοποιή τας επαγγελματικάς του γνώσεις διά να συμπληρώνη την διοικητικήν του εξουσίαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

(Ο κ. Κληρίδης επανέρχεται εις την έδραν του και ο κ. Αναστασιάδης εις την συνήθη του θέσιν).

Χ. Α. ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι Συνάδελφοι.

Δεν έχον σκοπόν να αγορεύσω απόψε επ' αυτού του θέματος. Διότι έχω πληροφορηθή ότι ο Έντιμος Υπουργός Υγείας είναι αποφασισμένος να υπερασπίση, εάν παραστή ανάγκη τον εαυτόν του εκτός της Βουλής. Ως εκ τούτου ουδενός εξ ημών είναι καθήκον να προβή εδώ εις υπεράσπισιν τούτου. Αλλά το γεγονός ότι ο Έντιμος Πρόεδρος της Βουλής, αφού κατήλθε της Προεδρικής έδρας, ηγόρευσε — πράγμα το οποίον είναι ανάγκη να πράττη μόνον όταν είναι πολύ αναγκαίον και αναπόφευκτον — το γεγονός ότι και την αγορεύσιν αυτήν, την οποίαν έκαμεν από του βήματος, την εχρησιμοποίησεν κατά κάποιον τρόπον δι' ένα Τούρκον Υπουργόν, το ότι την έκαμεν παρ' όλον ότι ωμολόγησεν ότι δεν γνωρίζει τα γεγονότα καθώς και ο χαρακτήρ ωρισμένων εισηγήσεων, εις τας οποίας πρόβη κατά την αγορεύσιν του, με έχον αναγκάσει απόψε να αγορεύσω επ' αυτού του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Θα ήθελα να πληροφορησω τον έντιμον αγορητήν ότι εις την ομιλίαν μου δεν ανεφέρθη εις Τούρκον Υπουργόν, ότι έθεσα γενικόν θέμα ότι Υπουργοί δεν πρέπει να συγχίζουν την

ιδιότητα του Υπουργού με το επάγγελμα το οποίον εξήσκουν προτού γίνουν Υπουργοί και ότι η ερώτησις του εντίμου Βουλευτού κ. Λυσαρρίδη επί της οποίας ηγόρευσα δεν αναφέρεται μόνον εις Τούρκον Υπουργόν αλλά και εις Έλληνα Διευθυντήν Υπουργείου. Επομένως η προσπάθεια του εντίμου Βουλευτού να δώση την εντύπωσιν ότι πρόκειται περί διαφοράς μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων είναι αβάσιμος.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε,

Προτού συνεχίσω την αγόρευσίν μου, θέλω να ερωτήσω βάσει ποίου δικαιώματός σας διεκόψατε την ομιλίαν μου. Άραγε, εάν απήντων εις την αγόρευσιν άλλου αγορητού, θα διεκόπατε την ομιλίαν μου κατά τον ίδιον τρόπον; Συμφώνως προς την διαδικασίαν, την οποίαν ακολουθούν πάντοτε εδώ, θα ήτο δυνατόν να αναμείνετε κάλλιστα μέχρις ότου τελειώση η αγόρευσις μου και τότε να απαντήσετε.

Εις αυτήν μου την ερώτησιν αναμφιβόλως ο Πρόεδρος της Βουλής ίσως θα δώση απάντησιν εις άλλον χρόνον. Εν πάση περιπτώσει θα συνεχίσω την αγόρευσιν. Επιθυμώ να είπω τούτο, ότι δεν είμαι υπέρ του να προβαίνη οιοσδήποτε υπουργός, είτε εις Κύπρον είτε εις άλλην χώραν, εις ενεργείας ή παραλείψεις, τας οποίας δεν απαιτούν τα καθήκοντά του. Και ως εκ τούτου δεν πρόκειται να υπερασπίσω πράξιν, την οποίαν οιοσδήποτε Υπουργός διενήργησεν εκτός των καθήκοντων του και χωρίς να έχη το δικαίωμα προς τούτο. Αλλά, δυστυχώς, αν και ο Έντιμος Πρόεδρος της Βουλής ανέφερεν εις την αγόρευσίν του ότι δεν είναι δυνατόν να είναι γνωστά τα γεγονότα, εδέχθη μετά τούτο ότι ο Υπουργός και ο ανώτερος υπάλληλος, τον οποίον ούτος έφερε μαζί του, παρασυρθέντες υπό της τάσεως των ως ιατρών έκαμαν την πράξιν, περί ης ο ισχυρισμός, και κατηγορήσεν τον Υπουργόν ομού μετά του υπαλλήλου. Θα ήθελα να επαναλάβω ότι με εξέπληξεν η διεξαγωγή συζητήσεως εις την Βουλήν επί τη βάσει γεγονότων τα οποία δεν είναι ακόμη γνωστά, ιδιαίτερος δε το γεγονός ότι συμμετέσχε ταύτης ο Έντιμος Πρόεδρος της Βουλής.

Επί του μέρους τώρα της αγορεύσεως του εντίμου Προέδρου της Βουλής το οποίον αφορά τους οργανικούς νόμους. Είμεθα εξ εκείνων, οι οποίοι εθύς εξ αρχής ισχυρίζομεθα ότι οι οργανικοί ούτοι νόμοι είναι αναγκαίοι διά τα Υπουργεία. Οσάκις ευρίσκομεν ευκαιρίαν εις αυτήν την Βουλήν, εκφράζομεν ενώπιόν σας λύπην διά τον λόγον ότι οι οργανικοί ούτοι νόμοι δεν έχουν εισέτι συνταχθή, θα ευχαριστηθώμεν δε αναμφιβόλως πολύ εάν οι οργανικοί ούτοι νόμοι ετοιμασθούν το συντομώτερον δυνατόν. Φυσικά, όταν θα συντάσσονται αυτοί οι νόμοι όπως και οι άλλοι, θα πρέπει να συνταχθούν συμφώνως προς το Σύνταγμα. Καθ' όσον δ' αφορά τους οργανικούς νόμους των Υπουργείων, επιπροσθέτως προς άλλας διατάξεις πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν και αι διατάξεις του άρθρου 58 του Συντάγματος. Είναι γνωστόν τι προνοεί το άρθρον 58 του Συντάγματος. Αλλά είναι χρήσιμον να επαναλάβω έν μέρος τούτου. Το πρώτον εδάφιον του έχει ως εξής:— «Έκαστος Υπουργός προΐσταται του υπουργείου αυτού.» Εις το δεύτερον εδάφιον εμφανίζονται αι εκτελεστικάι εξουσίαι, τας οποίας ασκεί ο Υπουργός. Μεταξύ τούτων είναι αι εξής. Το υπεδάφιον (α) λέγει: «την εκτέλεσιν των νόμων των σχετικών προς τας αρμοδιότητας του υπουργείου αυτού και την διοικήσιν πάντων των εμπιπτόντων κατά τα γενικώς κρατούντα εις την αρμοδιότητα του υπουργείου αυτού ζητημάτων και υποθέσεων».

Το υπεδάφιον (γ) αναφέρει τα εξής: «την έκδοσιν διαταγών και γενικών οδηγιών προς εκτέλεσιν οιοσδήποτε νόμου αφορώντος εις το υπουργείον αυτού και προς εκτέλεσιν διατάγματος ή κανονισμού ερειδομένων επί τοιούτου νόμου».

Εν ολίγοις, οιοσδήποτε οργανικός νόμος, ο οποίος θα γίνη διά το Υπουργείον, δεν δύναται να περικόψη τας εξουσίας, τας οποίας το Σύνταγμα δίδει εις τον Υπουργόν. Ως εκ τούτου δε ούτος δεν δύναται να αποτελή εμπόδιον εις το να εκτελή οιοσδήποτε Υπουργός πράξιν, η οποία συμφώνως προς το Σύνταγμα εμπίπτει εις τα καθήκοντά του. Πολύ φυσικά,

ελπίζομεν ότι, προτού γίνουν αυτοί οι οργανικοί νόμοι, και πάλιν όλοι οι Υπουργοί μας θα εκτιμήσουν και συναισθανθούν τα καθήκοντά των και θα τα εκτελούν με ειλικρίνειαν και καλήν πίστιν. Εις αυτήν την υπόθεσιν, η οποία απετέλεσε το αντικείμενον της εν τη Βουλή αγορεύσεως του εντίμου Δρος Λυσαρρίδη, εξητάσθησαν ωρισμένα γεγονότα βασιζόμενα επί διαδόσεων, και έγιναν αι αποφιναι αγορεύσεις εξ αφορμής αυτών των διαδόσεων. Σοβαρώς, εκπλήττομαι. Άραγε η Βουλή αυτή θα εξοδεύη τον πολύτιμον χρόνον της επιλαμβανομένη διαδόσεων; Ή θα ασχολήται με πολύ πλέον σημαντικές εργασίας, αι οποιαί είναι ανάγκη να γίνουν;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βλέπω ότι υπάρχουν αρκετοί ομιληταί. Προτού δώσω τον λόγον εις τους εντίμους αγορητάς θα ήθελα να απαντήσω εις το ερώτημα το οποίον έθεσεν ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά, διότι τον διέκοψα.

Ασφαλώς ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά γνωρίζει ότι εις όλας τας Βουλάς του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου, όταν ένας αγορητής αγορεύη από το Βήμα έχει το δικαίωμα ένας άλλος αγορητής ο οποίος ηγόρευσεν προηγουμένως εάν κακώς αντελήφθη ωρισμένα πράγματα να ζητήση από τον Πρόεδρον να επεξηγήσθ το τι είχαν πη. Εις την παρούσαν περίπτωσιν έτυχεν ο Πρόεδρος να είναι και ο αγορητής.

Όσον αφορά την δευτέραν παρατήρησιν του κ. Χαλίτ θα ήθελα να πω ότι ή δεν παρηκολούθησεν την αγόρευσίν μου διότι ήτο εκτός της βουλευτικής του έδρας ή ότι κακώς μετεφράσθη. Διότι δεν ισχυρίσθη ότι τα γεγονότα είναι ορθά και ότι πιθανόν ο Υπουργός να παρεσύρθη από την ιατρικήν του ιδιότητα, αλλά είπα ότι εάν τα γεγονότα είναι αυτά, πιθανόν το ελαφρυντικόν να είναι ότι παρεσύρθη από την ιατρικήν του ιδιότητα. Επίσης θα ήθελα να πω ότι η Βουλή δεν συζητά επί υπάρξεως προϋποθέσεων ή υποθέσεων, διότι ο έντιμος Βουλευτής κ. Λυσαρρίδης αγορεύων εις την Βουλήν ανεφέρθη εις την περίπτωσιν του νοσοκομείου Κυρηναίας, ανεφέρθη εις τον ασθενή ο οποίος εξεδιώχθη του νοσοκομείου, ανεφέρθη εις το γεγονός ότι η εκδιώξις έγινε παρά την γνώμην του θεράποντος ιατρού, του ιατρού της Αμερικανικής Πρεσβείας και άλλου ιδιώτου ιατρού και ότι η εκδιώξις έγινε κατόπιν τακτής προθεσμίας ορισθείσης υπό του Υπουργού Υγείας επομένως όταν ο Πρόεδρος της Βουλής κατήλθε να αγορεύση από το Βήμα αυτά ήσαν τα στοιχεία ενώπιον της Βουλής.

Ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά.

ΧΑΛΙΤ ΑΛΗ ΡΙΖΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Επερίμενα να τελειώσετε την αγόρευσίν σας. Διότι κατ' αυτήν προέβητε εις εσφαλμένην δήλωσιν δι' εμέ. Αναφέρατε ότι κατά την διάρκειαν της αγορεύσεώς σας δεν ήμην εις αυτήν την Βουλήν. Ήμην εις την Βουλήν αυτήν απ' αρχής μέχρι τέλους της αγορεύσεώς σας. Δεν είναι ανάγκη να προσθέσω άλλα' αυτά απαιτούν μακράν συζήτησιν. Προκύπτουν θέματα εσωτερικού κανονισμού, ο οποίος είναι ανύπαρκτος. Δεν επιθυμώ να απαντήσω επ' αυτού εις τον Έντιμον Πρόεδρον της Βουλής. Οι τελευταίοι δε λόγοι του εντίμου Προέδρου αποτελούν ομολογίαν ότι ούτος ηγόρευσε με βάσιν τα όσα είπεν ωρισμένους συνάδελφους εις αυτήν την Βουλήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Τίτος Φάνος.

Τ. ΦΑΝΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Δεν προτίθεμαι να ομιλήσω επί του θέματος ουσίας, διότι η επιχειρηματολογία του εντίμου συναδέλφου κ. Λυσαρρίδη, ο οποίος ενέγραψε το ζήτημα τούτο προς συζήτησιν, ως και εκείνη του εντίμου Προέδρου της Βουλής, κ. Κληρίδη, ήσαν τόσον ισχυραί ώστε να μη χρειάζεται να προστεθή οτιδήποτε άλλο. Ας μου επιτραπή όμως, κύριοι συνάδελφοι, να αναφερθώ εις έν θέμα αρχής το οποίον προκύπτει από την αγόρευσιν του εντίμου συναδέλφου κ. Χαλίτ Αλή Ριζά. Εκπληκτική και πρωτοφανής υπήρξεν, κατά την γνώμην μου, η δήλωσις του

έντιμου συναδέλφου κ. Χαλίτ Αλή Ριζά ότι ο έντιμος Υπουργός Υγείας είναι έτοιμος να αμυνθή εκτός της Βουλής.

Το θέμα, κύριοι συνάδελφοι, είναι θέμα πολιτικών, και συνεπώς ο έντιμος κ. Υπουργός οφείλει να δώσει εξηγήσεις και να αμυνθή, διά να χρησιμοποιήσω την λέξιν του έντιμου συναδέλφου, εντός της Βουλής. Αυτό επιτάσσει το στοιχειώδες καθήκον το οποίον απορρέει εκ της πολιτικής αυτού θέσεως ως Υπουργού, στοιχειώδες καθήκον έναντι της λαϊκής αυτής αντιπροσωπείας. Εδόθη ήδη η ευκαιρία εις τον έντιμον κ. Υπουργόν από την υποβληθείσαν ερώτησιν υπό του έντιμου συναδέλφου κ. Λυσσαρίδη να απαντήσῃ και να δώσει εξηγήσεις εις το Σώμα αυτό και εις τον λαόν αναφορικώς με το επίμαχον θέμα. Εν τούτοις όμως ο κ. Υπουργός απειποιήθη την ευκαιρίαν αυτήν διά της γενικής, αορίστου και αφηρημένης απαντήσεως την οποίαν έδωσεν εις την ερώτησιν ταύτην. Εάν επιθυμή και δευτέραν ευκαιρίαν, ασφαλώς την έχει, αφού αναγνώσῃ τα πρακτικά της σημερινής συνεδριάσεως του Σώματος τούτου και αφού ζητήσῃ από το Υπουργείον του πλήρεις λεπτομερείας επί του θέματος εις το οποίον αναφέρθη ο έντιμος συνάδελφος κ. Λυσσαρίδης.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Αναστασιάδης.

Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ:

Έντιμο κ. Πρόεδρε, έντιμοι συνάδελφοι.

Το μέτρον του σεβασμού προς το Σώμα αυτό εκ μέρους του Υπουργείου Υγείας εδόθη, κατά την γνώμην μου, από την τελείως αόριστον απάντησιν, η οποία παρεσχέθη προς την ερώτησιν την οποίαν υπέβαλεν ο έντιμος κ. Λυσσαρίδης. Η ερώτησις η οποία ετέθη προς τον έντιμον Υπουργόν ήτο κατά πόσον έχει δικαίωμα να επεμβαίνῃ εις την θεραπευτικὴν αγωγὴν εντός των Κυβερνητικῶν νοσοκομείων. Η απάντησις η οποία εδόθη είναι τελείως ασαφής και δεν θίγει καθόλου την ερώτησιν η οποία ετέθη. Αυτό είναι το πρώτον θέμα, και ελπίζομεν ότι εις το μέλλον όταν υπάρχουν ερωτήσεις σαφείς θα δίδονται σαφείς απαντήσεις διά να δύναται το Σώμα αυτό να ασκή πραγματικῶν κοινοβουλευτικῶν ἐλεγχον.

Το δεύτερον θέμα το οποίον εγείρεται από την σημερινήν συζήτησιν, και το οποίον ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής διεπίστωσε και επί του οποίου ηγόρευσε, είναι ζήτημα πολιτικῶν και είναι το εξής: Κατά πόσον εις Υπουργός δικαιούται να επεμβαίνῃ εις την θεραπευτικὴν αγωγὴν εντός των Κυβερνητικῶν νοσοκομείων της Δημοκρατίας. Είναι ένα θέμα πρώτου μεγέθους πολιτικῆς φύσεως επί του οποίου νομίζω ότι ορθώς ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής εξέφρασεν απόψεις.

Και ας εξετάσωμεν ολίγον το θέμα αυτό. Είναι γνωστόν ότι επιθυμία όλων μας είναι πολιτικά πρόσωπα να μένουν μακράν των Κυβερνητικῶν υπηρεσιῶν εις ζητήματα διοικητικῆς φύσεως τοιαύτης, όπως είναι το ζήτημα θεραπευτικῆς αγωγῆς, διά τον λόγον ότι είναι ευκαταίον όπως αποφεύγονται να λαμβάνωνται αποφάσεις από πολιτικά πρόσωπα, όπως είναι κατ' ἐξοχὴν οί Υπουργοί, οί οποίοι είναι δυνατόν να παρασυρθούν από λόγους άλλους ἢ ζητήματα επαγγελματικῆς φύσεως.

Κατά την γνώμην μου νομίζω ότι η ορθή αρχή επί του ζητήματος αυτού είναι ότι εις Υπουργός Υγείας, ανεξαρτήτως του εάν τυγχάνῃ να είναι ιατρός ἢ όχι, ἐπ' ουδενί λόγω πρέπει να επεμβαίνῃ εις την θεραπευτικὴν αγωγὴν εντός των Κυβερνητικῶν νοσοκομείων. Ο λόγος δε είναι διότι εάν δεν ετύχχανε να είναι ιατρός θα ήτο πολύ επικίνδυνον να επέμβῃ εις ζητήματα θεραπευτικῆς αγωγῆς. Εάν είναι ιατρός δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν δύο κανόνες, δύο μέτρα και δύο σταθμά. Πρέπει και ο ιατρός να περιορίζεται εις την γενικὴν διεύθυνσιν του Υπουργείου του και να μὴ υπεισέρχεται εις ζητήματα θεραπευτικῆς αγωγῆς, τα οποία πρέπει ορθώς να ἀφίονται εις την Κυβερνητικὴν υπαλληλικὴν ἱεραρχίαν της οποίας προΐσταται όχι ως ιατρός ἀλλὰ ως πολιτικός και

επομένως εάν είναι ορθόν ότι ο Υπουργός Υγείας επενέβῃ και έδωσε προσωπικῶς εντολήν να σταματήσῃ η θεραπευτικὴ αγωγὴ οιοδήποτε θεραπευμένου εντός των νοσοκομείων της Δημοκρατίας, αυτό, διά να επαναλάβω εκείνο το οποίον εἶπε με άλλον τρόπον ο έντιμος Πρόεδρος της Βουλής, μόνον από υπερβολικῶν ζήλων προέκυψε λόγω του ότι τυγχάνει ο νυν κ. Υπουργός να είναι ιατρός. Θέλω δε να εκφράσω την ευχὴν ότι εις το μέλλον η αρχή την οποίαν διέτύπωσα προηγουμένως θα τηρήται αυστηρῶς.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λυσσαρίδης.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Πριν απαντήσω εις ὅσα μετ' ἐκλήξεως ήκουσα από τον εκπλησόμενον έντιμον κ. Χαλίτ, θα ήθελα να παρατηρήσω ότι από τας ανακριβείας και τας εκτός θέματος παρατηρήσεις νεαρωτέρου ιατροῦ συναδέλφου εις την Βουλὴν, ἀντελήφθη ότι το βραδέως αγορεύειν ουδόλως ωφέλησεν. Ο έντιμος κ. Χαλίτ κατηγορήσε τον Πρόεδρον και ἐμένα ότι εσπούσαμεν να θεωρήσωμεν ως γεγονότα μερικὰς φήμας και να απασχολήσωμεν την Βουλὴν σπαταλώντες τον πολύτιμον αυτής χρόνον επί γεγονότων τα οποία δεν έχουν εξακριβωθῆ. Εάν όμως τα γεγονότα δεν έχουν εξακριβωθῆ θα έπρεπε πρώτον ο κ. Χαλίτ Αλή Ριζά να ἀντιληφθῆ ποίον θα έπρεπε να εἶχε μεμφθῆ. Εἰς την ερώτησίν μου ἀνεφέρθη εις συγκεκριμένην ἐπίσκεψιν εις ἐπαρχιακόν νοσοκομείον, και προσέθεσα εάν τα γεγονότα είναι ἀληθῆ. Μου κατηγγέθησαν τα γεγονότα, και το καθήκον μου ήτο να ερωτήσω εάν τα γεγονότα είναι ἀκριβῆ να με πληροφορήσῃ κλπ. ο έντιμος κ. Υπουργός.

Ο Διοικητικὸς Λειτουργός μου ἐτηλεφώνησε και παρέδωσα ὅλα τα στοιχεία τα οποία εἶχον εις χείρας μου. Θα ανέμενε κανείς μίαν συγκεκριμένην απάντησιν τότε. Και τότε η Βουλὴ δεν θα συνεζήτει αυτήν την στιγμὴν επί γεγονότων τα οποία πιθανόν να είναι ἀκριβῆ, πιθανόν να μὴ είναι και κατ' ἐμὲ ἀκόμη. Αλλὰ θα συνεζήτει επί των συγκεκριμένων στοιχείων τα οποία το Υπουργείον θα εἶχε θέσει ἐνώπιον αὐτοῦ του Σώματος. Ἀντιθέτως και ἐνῶ εἶχε καταγγελλθῆ το συγκεκριμένον γεγονός, το οποίον ἀνεφερα εις την Βουλὴν, και προς υποστήριξιν της υποθέσεως ἀνεφερα ότι περιήλθεν εις γνώσιν μου ἐπίσης η ευχαριστήριος ἐπιστολή τῶσον της Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας ὅσον και του ιατροῦ της Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας.

Ο Υπουργός ἀπέφυγεν ἐντελῶς να δώσει οιοδήποτε απάντησιν επί του θέματος, και ἴσως διότι με ἐκλαμβάνει ως παιδάριον, το οποίον δεν θα ἀντελαμβάνετο ότι η απάντησίς του δεν είναι απάντησις, μου ἀπήνησεν ότι έχει δικαίωμα και καθήκον να ασκή ἐλεγχον επί της διοικήσεως των νοσοκομείων, ως εάν τον εἶχον κατηγορήσει ότι επενέβῃ εις τα διοικητικά του νοσοκομείου Κυρηναίας.

Εγὼ κατηγόρησα τῶσον τον Υπουργόν ὅσον και τον Πρώτον Διοικητικόν Λειτουργόν. Ο έντιμος κ. Χαλίτ διείδεν ότι ο έντιμος Πρόεδρος ἔλαβε μέρος εις την συζήτησιν διότι ο Υπουργός είναι Τούρκος. Φοβούμαι ότι η πικρά ἀλήθεια είναι ἀκριβῶς διαφορετικῆ, εκ διαμέτρου ἀντιθετος. 'Οτι εάν ἐπρόκειτο περί Ἑλληνοῦ Υπουργοῦ η μεν στάσις του Προέδρου και η ἰδική μου θα ήτο ἀκριβῶς η ἴδια και αυστηρότερα. Εἰς την περίπτωσιν όμως αὐτὴν ο έντιμος Χαλίτ θα συνεφάνει ἀπολύτως μεθ' ἡμῶν. Κατηγόρησε τον έντιμον Πρόεδρον διότι κατήλθεν εις το βήμα να αγορεύσῃ ως εάν είναι μικρόν θέμα να κατηγορήται ένας Υπουργός δι' υπέρβασιν ἐξουσιῶν. Ο έντιμος Πρόεδρος ἀπέφυγε να πάρῃ θέσιν κατά πόσον ο Υπουργός είναι ἐνοχος ἢ όχι. Επεξήγησε μίαν βασικὴν ἀρχὴν επί της οποίας οφείλουν να ἐργάζωνται οί Υπουργοί, ἐπεσήμανε την ἀνάγκην της διά Νόμου κατοχυρώσεως των καθήκοντων των, και μάλιστα ἐπροχώρησε να εἰπῇ ότι, εάν τα γεγονότα είναι ἀληθῆ, πιθανῶς να υπάρχῃ μία ευνοϊκὴ ἐκδοχή διά τον Υπουργόν. 'Όλα αὐτά κατά τον έντιμον κ. Χαλίτ ἀποδεικνύουν το ἀντιτουρκικόν μένος του έντιμου κ. Προέδρου. Εἰς την υπόθεσιν αὐτὴν εάν υπάρχουν

ένοχοι, υπάρχουν δύο, εις Έλλην και εις Τούρκος, και δι' εμέ δεν υπάρχουν ένοχοι με εθνικότητα αλλά ένοχοι και αθώοι.

Εάν τα γεγονότα τα οποία μου κατηγορήθησαν είναι αληθή, η ευθύνη είναι τεράστια. Εάν τα γεγονότα δεν είναι αληθή, η παράλειψις του Υπουργού να απαντήσει είναι εκείνη η οποία δίδει τώρα αφορμήν εις αυτήν την συζήτησιν, και είναι το ολιγώτερον υπεύθυνος ελλείψεως σεβασμού, διότι απέφυγε να θέσει ενώπιον της Βουλής τα γεγονότα τ'ώρα μας πληροφορεί όχι μέσον του Μέλους το οποίον ηρώτησεν αλλά μέσον κάποιου άλλου Μέλους ότι είναι πρόθυμος να προσέλθη εις το βήμα και να απαντήσει. Μήπως η οικία του ή το Υπουργείον συνδέονται με κάποιον τρόπον και έχει ήδη πληροφορηθή, και τώρα είναι έτοιμος να απαντήσει χωρίς καν να εξετασθή τα αρχεία του;

Νομίζω πως το πρώτον καθήκον του είναι να απαντήσει με συγκεκριμένα γεγονότα και στοιχεία επί της ερωτήσεώς μου εις εμένα, ο οποίος τον ηρώτησα μέσον της Βουλής, και τότε θα φανή εάν προκύπη θέμα ή όχι. Δεν ξέρω εάν θα πρέπει να απασχολήσω την Βουλήν με τας παραδόξους περί δεοντολογίας και ιατρικής ηθικής απόψεις του νεαρωτέρου από εμένα συναδέλφου κ. Ναλπάντογλου. Εφ' όσον ετέθη θέμα ηλικίας, και αφού τον πληροφορήσω ότι ο εν Κυρηνεία ιατρός είναι αρχαιότερος και από τον Υπουργόν και από τον Διοικητικόν Λειτουργόν, και αφού τον υπενθυμίσω ότι δεν τίθεται θέμα αρχαιότητος...

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Συγγνώμη, αλλά επειδή και πάλιν δεν εδίδετο καιρός εις τον διερωτηθέντα, δεν ηδυνήθη να διαφωτισθώ επί του θέματος τούτου, το οποίον με ενδιαφέρει ιδιαιτέρως.

Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗΣ:

Θα επαναλάβω ελπίζω να τα ενθυμούμαι κατά λέξιν. Είπα ότι δεν γνωρίζω εάν πρέπει να απαντήσω εις τας παραδόξους περί ιατρικής δεοντολογίας και ηθικής απόψεις του νεαρωτέρου συναδέλφου εν τη Βουλή κ. Ναλπάντογλου, εφ' όσον ετέθη θέμα ηλικίας, και αφού τον υπενθυμίσω ότι ο εν Κυρηνεία ιατρός είναι αρχαιότερος και του Υπουργού και του Διοικητικού Λειτουργού, αν και κατ' εμέ δεν τίθεται θέμα αρχαιότητος, διά να του υπομνήσω ότι τον άρρωστον δύνανται να τον εξετάσουν πέραν του ενός 100 ιατροί τη αιτήσιν ή του θεράποντος ιατρού ή της οικογενείας. Ουδέποτε όμως τη απαιτήσει και τη εντολή και δικαιωματικώς από οιονδήποτε ιατρόν είτε είναι Υπουργός είτε όχι. Και διά να του δώσω ένα παράδειγμα θα του έλεγα ότι εάν οι έντιμοι αυτοί δύο κύριοι επισκέπτοντο την κλινικήν μου άνευ της συγκαταθέσεώς μου, άνευ προσκλήσεως της οικογενείας του ασθενούς, παρά την θέλησίν μου και με το αίτημα να με ελέγξουν και ουχί να με βοηθήσουν εις την θεραπευτικήν μου αγωγήν, θα εδέχοντο δύο λακτισμάτα εις τον οπίσθιον και θα εξήρχοντο την κλίμακα κατακυλώντες. Εάν όμως εξήτουν να ίδουν τον άρρωστον μου διά να με βοηθήσουν, ή να βοηθήσουν τον άρρωστον μου θα τους ήμην ευγνώμων. Αυτήν την μικράν λεπτομέρειαν παραβλέπει ο έντιμος κ. Ναλπάντογλου, τον οποίον θα ήθελα υπενθυμίσω ότι δεν υπάρχει μία δεοντολογία εις την Τουρκίαν, μία εις την Αφρικήν, μία εις την Ασίαν και μία εις την Κύπρον, αλλά υπάρχει μία ενιαία παγκόσμιος ιατρική δεοντολογία και ηθική. Αλοίμονον εάν επετρέπαμεν εις οιονδήποτε υπάλληλον όσον υψηλά αυτός και εάν ίσταται, να εισέρχεται εις νοσηλευτικά ιδρύματα, να ελέγξη θεραπείας, να αναγινώσκη ιστορικά και να εντέλλεται την έξωσιν ασθενών εάν και εφ' όσον τα γεγονότα είναι αληθή.

Θα ήμην διατεθειμένος να παρακολουθήσω οιονδήποτε εις το επιχείρημα ότι πιθανόν τα γεγονότα να μη είναι αληθή. Αλλά ο έντιμος Ναλπάντογλου υπεραμύνεται της καταστάσεως και εάν τα γεγονότα είναι αληθή, λυπούμαι δε διότι αυτή η υπεράσπισις προέκυψεν από ιατρόν. Και αμφιβάλλω εάν θα εύρη δεύτερον ιατρόν ο οποίος να συμφωνήσῃ μαζί του εις ολόκληρον τον κόσμον, ο οποίος θα επιτρέψη ουχί εις ιατρικόν σώμα του οποίου σκοπός και λόγος και ύπαρξις είναι έλεγχος, εις οιονδήποτε Διοικητικόν Λειτουργόν να ελέγξη τον τρόπον της θεραπείας του και σας ερωτώ τι θα

προέκυπτεν εάν εις το ιστορικόν ανεγράφετο ότι ο ασθενής έπασχεν από συφιλίδα. Παράδοξος όμως ο κ. Ναλπάντογλου λέγει ότι «μα τα ιστορικά εις τα νοσοκομεία είναι ανοικτά διά τον καθένα». Αλοίμονον εάν τα ιστορικά των ασθενών ήσαν ανοικτά διά τον καθένα. Πολλοί οικογένειαί θα έχαναν την ησυχίαν των και πολλοί άνθρωποι θα έχαναν την ανθρωπίνην υπόστασίν των. Λυπούμαι διότι μακρηγορώ αλλά λυπούμαι διότι εάν αντί η Τουρκική πλευρά να ιδη το πρόβλημα ως ετέθη, ουχί ως πρόβλημα Έλληνικόν και Τουρκικόν αλλά ως πρόβλημα δεοντολογίας και ηθικής, και πολιτικόν πρόβλημα, ως ετέθη υπό τον Προέδρου και των άλλων, παρεσύρθησαν εις μίαν τροχιάν η οποία κάθε άλλο παρά κολακευτική είναι δι' εκείνους οι οποίοι την ηκολούθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Χαλίτ.

X. Α. ΡΙΖΑ:

Έντιμον Προεδρείον. Έντιμοι Συνάδελφοι.

Ζητώ συγγώμην διότι αναγκάζομαι να αναλώσω τον πολυτιμόν σας χρόνον διά δευτέραν φοράν. Δεν πρόκειται να απαντήσω εις τον Έντιμον Πρόεδρον της Βουλής, ο οποίος απήντησεν εις ερωτήσεσις, τας οποίας υπέβαλον λόγω δηλώσεων, εις τας οποίας ούτος προέβη διακόψας την αγόρευσίν μου. Διότι αυτό θα είναι ματαιοπονία. Διότι, δυστυχώς, δεν έχομεν ακόμη εσωτερικόν κανονισμόν. Επωφελούμενος δε αυτής της ευκαιρίας θα ήθελα να επαναλάβω ότι χωρίς αμφιβολίαν είναι επιθυμητόν όπως η Βουλή μας αποκτήσῃ εσωτερικόν κανονισμόν το συντομώτερον δυνατόν. Επανειλημμένως έχομεν εκφράσει παράκλησιν όπως γίνη τούτο. Ο Έντιμος Δρ. Λυσσαρίδης με εκατηγόρησεν αποκαλέσας με «εκκληρικόν Χαλίτ». Θα επαναλάβω εν συντομία την υπεράσπισιν του Δρος Λυσσαρίδη σχετικώς με αυτό το θέμα τότε δε θα αφήσω εις την Βουλήν να κρίνη πολυ εξ ημών ο ισχυρισμός η ποίος εξ ημών πρέπει να προκαλή έκπληξιν. Ο Δρ. Λυσσαρίδης επί του θέματος ουσίας λέγει τα εξής: Ο ίδιος, υποβάλλων την ερώτησίν του, προέβη εις ιατρικόν έλεγχον χωρίς να δίδη όνομα, απλώς χρησιμοποιών ωρισμένην λέξιν, χωρίς να προσδιορίζη το συμβάν εις ωρισμένον Κρατικόν Επαρχιακόν Νοσοκομείον και εις ωρισμένην υπόθεσιν. Ο Διοικητικός Λειτουργός του Υπουργείου, όχι ο Υπουργός, τηλεφώνη εις τον Δρα Λυσσαρίδην και ο Δρ. Λυσσαρίδης δίδει εις τούτον οιονδήποτε πληροφορίαν, την οποίαν δίδει. Ούτος δεν ισχυρίζεται ότι οιαδήποτε πληροφορία, την οποίαν έδωσε, περιήλθεν εις γνώσιν του Υπουργού. Προχωρών ακόμη περισσότερον ούτος ομολογεί ότι ούτε ο ίδιος δεν γνωρίζει κατά πόσον τα γεγονότα αυτά είναι αληθή. Έρχεται και λέγει ότι ο Υπουργός έχει άδικον, ότι είναι ένοχος. Κατά την διάρκειαν της αγορεύσεώς του ο Έντιμος Δρ. Λυσσαρίδης είπεν ότι το θέμα τούτο είναι σημαντικόν. Χωρίς αμφιβολίαν είναι σημαντικόν θέμα το να προβαίνη εις Υπουργός εις ενεργείας εκτός των καθηκόντων του. Φυσικά δεν εννοώ ότι τούτο είναι τόσο σημαντικόν, ώστε να απαιτήσῃ αγόρευσιν εν προκειμένω του Προέδρου της Βουλής. Αλλ' ο ίδιος ο Έντιμος Δρ. Λυσσαρίδης προσωπικώς αναγνωρίζει την σημασίαν αυτού του ζητήματος. Αναμφιβόλως το να κατηγορηθή δημοσίως εντός της Βουλής εις Υπουργός δεν είναι ζήτημα του οποίου θα ηδύνατο να μειωθή η σημασία. Ως εκ τούτου, αντί να διεξαχθούν εις την Βουλήν συζητήσεσις επί υποθέσεων και εικασιών, ο Έντιμος Δρ. Λυσσαρίδης, ο οποίος ήρχισε την συζήτησιν αυτήν εις την Βουλήν, ηδύνατο διά να εξασφαλίση την δυνατότητα διεξαγωγής συζητήσεων επί γεγονότων, να διασαφηνίσῃ περαιτέρω την ερώτησίν του και να αναγκάσῃ τον Υπουργόν να απαντήσῃ επί των γεγονότων. Θα ηδύνατο να του είπη «αυτή είναι η καθαρά εικών των γεγονότων ποία είναι η απάντησίς σου;» Τότε, εάν ο Υπουργός κατέφευγεν εις υπεκφυγές ή η απάντησίς του δεν ήτο ορθή και αποδεικνύετο ότι ευρίσκειται εν άδικω η Βουλή θα είχε την δυνατότητα και την ευκαιρίαν να συζητήσῃ επί καθωρισμένων γεγονότων. Τούτο ηδύνατο να πράξῃ ο Έντιμος Δρ. Λυσσαρίδης ή και οιοσδήποτε άλλος. Και εφ'

όσον ούτος παρεδέχθη ότι το θέμα ενέχει σημασίαν, δεν αντιλαμβάνομαι διατί ούτος δεν ενήργησε κατ' αυτόν τον τρόπον. Όπως όλοι μας γνωρίζομεν, ο Έντιμος Πρόεδρος της Βουλής είναι άνθρωπος με ικανότητας και ο οποίος δύναται να υπερασπισθή εαυτόν, πράγμα το οποίον και έπραξε. Το γεγονός δε ότι συνήθως κάθε τόσον ο Έντιμος Δρ. Λυσσαρίδης κάμνει την υπεράσπισιν του Εντίμου Προέδρου της Βουλής, με εκπλήττει. Είμαι βέβαιος ότι δεν υφίσταται εν προκειμένω συμφωνία μεταξύ του Εντίμου Προέδρου της Βουλής και του Δρος Λυσσαρίδη. Κύριε Πρόεδρε, αυτά από της φαιδράς σκοπιάς.

Όσον αφορά την αγόρευσιν του εντίμου κ. Τίτου Φάνου επιθυμώ να είπω τα εξής: Από απόψεως αρχής συμφωνώ μαζί του. Πολύ ελπίζομεν — αυτήν δε την ελπίδα μας την ξεφεράσαμεν και εις το παρελθόν — ότι ουδείς των Υπουργών μας, είτε Έλλην, είτε Τούρκος, θα θεωρή την Βουλήν αυτήν υποδεέστερον σώμα· προχωρούντες δε περαιτέρω, να μη την θεωρούν ως κατώτεραν εαυτών — όπως βλέπουν, υποπευδόμεθα τούτο — και να μη λογαριάζουν την Εκτελεστικήν Εξουσίαν ως ανωτέραν της Νομοθετικής. Να αποδεχθούν το δημοκρατικόν καθεστώς. Εάν δεν είναι απ' ευθείας υπεύθυνοι προς αυτήν την Βουλήν, είναι εμμέσως υπεύθυνοι προς αυτήν ως εκπροσωπούσαν τον λαόν. Οι Αντιπρόσωποι εις το σώμα τούτο είναι εμμέσως υπεύθυνοι προς την Βουλήν επειδή είναι αντιπρόσωποι του λαού. Τουλάχιστον τα θέματα τα οποία εκτίθενται δημοσίως εις την Βουλήν ενώπιον της κοινής γνώμης, αναμφιβόλως ενδιαφέρουν και τους Υπουργούς. Αναμφιβόλως δε ούτοι πρέπει να ενδιαφέρονται ιδιαίτερώς διά τας πλευράς των θεμάτων τούτων, αι οποίαι ενδιαφέρουν τα Υπουργεία. Και είναι υποχρεωμένοι να διαφωτίζουν την κοινήν γνώμην τουλάχιστον εν σχέσει με τα θέματα, τα οποία εγείρονται εις αυτήν την Βουλήν. Ως εκ τούτου θα ηθέλαμεν να τους βλέπωμεν εις αυτήν την Βουλήν συχνά. Δυστυχώς ουδέν τούτων παρατηρήσαμεν να έρχεται εις την Βουλήν αυτήν και να διδῃ εις αυτήν εξηγήσεις επί των ιδιων του θεμάτων, ακόμη δε και επί θεμάτων ουσίας. Τούτο αποτελεί πράγματι δυσάρεστον κατάστασιν, η οποία αντιβαίνει προς την δημοκρατικήν αντίληψιν και την λαϊκήν κυριαρχίαν. Παρ' όλον δε ότι έχομεν το προεδρικόν σύστημα το οποίον βασίζεται επί του διαχωρισμού των εξουσιών, από απόψεως, εν τούτοις, αποτελέσματος υπάρχει κοινή ευθύνη έναντι του λαού της χώρας. Ως αποτέλεσμα η διακυβέρνησις της χώρας είναι ενιαία, η δε Εκτελεστική και η Νομοθετική Εξουσία ως και οι λοιποί τομείς αποτελούν τμήμα αυτής της μονάδος. Κατ' αυτόν τον τρόπον οι Υπουργοί μας πρέπει να αισθάνονται την ανάγκην να διαφωτίζουν αυτό το Σώμα, τουλάχιστον όταν εγείρονται εις αυτό ιδικά των θέματα ή όταν συζητώνται εις αυτό νόμοι ή άλλως θέματα της αρμοδιότητός των και θέματα ενέχοντα σημασίαν έστω και εάν ταύτα δεν εμπίπτουν εις την αρμοδιότητα των. Κατ' αυτόν τον τρόπον πρέπει να δημιουργηθή εις τον τόπον μας ένα σύστημα συνάδον προς την δημοκρατικήν αντίληψιν.

Συνάδελφοι. Η κατάστασις είναι δυσάρεστος. Δηλαδή, δεν θα ήθελα, λαμβάνων απορμήν από αυτό, να κατηγορήσω οιονδήποτε Υπουργόν. Εν τούτοις, συμβαίνουν σημαντικά γεγονότα, τα οποία εμπίπτουν εις την αρμοδιότητα πολλών Υπουργών, η Βουλή δε αυτή ουδεμίαν γνώσιν έχει τούτων.

Με όλην την ειλικρίνειαν και καλήν πίστιν μου επιθυμώ όπως οι Υπουργοί καταδέχωνται να έρχωνται μεταξύ μας και να διαφωτίζουν το Σώμα τούτο επί θεμάτων, τα οποία τούτο δεν έχει την ευκαιρίαν να γνωρίση. Πιστεύω δε ότι ακόμη και διά συζητήσεων, αι οποίαι θα διεξάγονται εις την Βουλήν μεταξύ των Υπουργών και των Βουλευτών θα εξυπηρετήται το δημόσιον συμφέρον και θα ευρίσκειται ευκολώτερον ποίον είναι το δημόσιον τούτο συμφέρον. Αποσύρομαι με την ελπίδα να ιδώμεν μίαν τοιαύτην κατάστασιν πραγμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν άλλοι ομιληταί; Θα ήθελα να γνωρίζω περίπου πόσων ώραν θα κρατήση η αγόρευσις σας.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε.

Επειδή τούτο αφορά απ' ευθείας εμέ, θα ήτο καλόν να μη θέσετε το όριον τούτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν είναι ζήτημα ορίου χρόνου, είναι ζήτημα κατά πόσον η Βουλή θα διακόψη και να συνεχίση αργότερον ή θα αναβάλῃ την συζήτησιν μέχρι της προσεχούς συνεδρίας. Εάν π.χ. η αγόρευσις σας θα πάρῃ περί την 1/2 ώραν, 3/4, τότε ασφαλώς θα διακόψωμεν και θα αναβάλωμεν την περαιτέρω συζήτησιν διά την προσεχῆ συνεδρίαν. Εάν όμως είναι ζήτημα δέκα λεπτών, 1/4 θα συνεχίσωμεν μέχρι τις 8.30.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Έν τέταρτον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχει τον λόγον ο κ. Ναλπάντογλου.

ΜΠ. ΝΑΛΠΑΝΤΟΓΛΟΥ:

Συνάδελφοι. Παρακαλώ ακουσέτε με. Διότι αντελήφθη ότι δεν ηκούσθη η αγόρευσις μου, όπως δεν ηκούσθησαν πολλά άλλα. Το πρώτον, το οποίον έχω να είπω, είναι τούτο:— Ο κ. Λυσσαρίδης λέγει ότι εγώ εισηγήθην όπως όλοι αι ιατρικαί παρατηρήσεις είναι ανοικταί εις τον καθένα προς επιθεώρησιν. Εις δε την αγόρευσιν του προ ολίγου είπεν ότι δεν είχαν κάμει καλήν αγόρευσιν. Ίσως να έχω κάμει μίαν κακήν αγόρευσιν, επειδή δεν ωμίλησα διαστρεβλώνων τα γεγονότα κατ' αυτόν τον τρόπον. Εγώ δεν υπερημύνην από του βήματος τούτου της απόψεως ότι είναι ανάγκη όπως αι εν λόγω παρατηρήσεις είναι ανοικταί εις τον καθένα. Κατόπιν ούτος ανέφερε τι θα έπραττεν εις περίπτωσιν, κατά την οποίαν θα μετέβαινον εις την κλινικήν του δύο ιατροί άνευ προσκλήσεως. Αυταί ίσως να είναι ομιλίας προκαλούσαι μειδιάματα, χειροκροτήματα και επαίνους, αλλ' εγώ δεν ανεφέρθη εις την ιδιωτικήν του κλινικήν. Εγώ ανεφέρθη εις Κρατικόν Νοσοκομείον, το οποίον μεριμνά διά τους πτωχούς, εις νοσοκομείον, το οποίον έχει εκατοντάδας ιατρούς, και ανέφερα ότι αι παρατηρήσεις είναι ανοικταί εις φοιτητάς της ιατρικής και υποψηφίους ιατρούς, οι οποίοι ενδιαφέρονται διά την ιατρικήν.

Θα έλθω τώρα εις την ουσίαν του θέματος. Η ερώτησις, την οποίαν είχαν υποβάλει ο αξιότιμος συνάδελφός μου κ. Λυσσαρίδης, είχαν ως εξής:— «Σεις και εις ανώτατος υπάλληλος του Υπουργείου σας» — εδώ είναι άγνωστος ο υπάλληλος — «επεσεκέφθητε εν επαρχιακόν νοσοκομείον» — η επαρχία είναι άγνωστος — «και προέβητε εις έλεγχον» — άγνωστος ο έλεγχος — «της εφαρμοζομένης θεραπευτικής αγωγής». Ερωτώ, συνάδελφοι, αυτή δεν είναι γενικής φύσεως ερώτησις; Είναι μίπως ειδικής φύσεως ερώτησις; Είναι, φυσικά, γενικής φύσεως ερώτησις, τι δε λέγει ο Υπουργός υπό μορφήν απαντήσεως προς αυτήν την ερώτησιν; Απαντά ότι καθήκον του είναι να εξακριβώνη κατά πόσον έν νοσοκομείον ή ίδρυμα λειτουργεί κανονικώς, να λαμβάνη πληροφορίας απ' ευθείας από τους υπαλλήλους, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι, όσον αφορά τας συναντωμένας δυσχερείας και τας μελλοντικάς εξελίξεις και να ανταλλάσση μετά των ιθυνόντων απόψεις όσον αφορά την εύρυθμον διαχείρισιν και φροντίδα διά ταιούτα νοσοκομεία και ιδρύματα». Η ερώτησις, την οποίαν ανέφερα προ ολίγου, είναι ερώτησις με πέντε άγνωστους. Εις απάντησιν δε προς αυτήν, λέγει: «Να εξακριβώνη τα της λειτουργίας, να λαμβάνη πληροφορίας και να ανταλλάσση απόψεις». Ο άνθρωπος δεν λέγει ότι ασκεί έλεγχον. Ιδού, λοιπόν, μία γενική απάντησις εις μίαν γενικήν ερώτησιν. Μάλιστα δε με ευγενή τρόπον απορρίπτει συγχρόνως και τον έλεγχον. Εν τούτοις, εν τω μεταξύ συνέβησαν και άλλα γεγονότα. Εις εκ των άγνωστων, δηλαδή ο υπάλληλος, εν συνεχεία ετηλεφώνησε και διηγήθη όλα αυτά εις τον συνάδελφόν μας. Ας έλθωμεν τώρα εις την εν τη Βουλή αγόρευσιν. Έρχεται ο συνάδελφός μας κ. Λυσσαρίδης και λέγει «το πρόβλημά μου με τους πέντε άγνωστους λύεται κατ' αυτόν τον τρόπον. Ο υπάλληλος ήτο ο τάδε, η επαρχία ήτο η δείνα,

η θεραπευτική αγωγή ήτο η τάδε και ο έλεγχος ήτο ο δεινα. Ο Υπουργός έπρεπε να γνωρίζη όσα είπον εις τον ένα άγνωστον και έπρεπε να μου δώση απάντησιν με την υπογραφήν του». Ο δε Πρόεδρος της Βουλής κατέρχεται της έδρας και λέγει: «Όλα αυτά είναι πράγματα, τα οποία τώρα λέγει ο συνάδελφος. Ίσως να μη τα γνωρίζει ο Υπουργός. Τουλάχιστον από όσα ούτος γράφει, εγώ δέχομαι ότι δεν τα γνωρίζει επισήμως. Εάν αυτά είναι ορθά, ο Υπουργός δεν έχει δίκαιον. Δεν έπρεπε να πράξη τούτο». Εάν επρόκειτο να ανοιξώμεν την θύραν των συζητήσεων εις αυτήν την Βουλήν επί πιθανοτήτων, εγώ είμαι εις θέσιν να λάβω οιονδήποτε συνάδελφον ή πρόσωπον ή τοίχον και να αρχίσω να μιλώ «βράζοντας εις τον κάθε ένα ρετσιγιάν». Ιδικόν σας δε καθήκον, Έντιμε κ. Πρόεδρε, είναι να με σταματήσετε από του να ομιλώ και να με απομακρύνετε από το βήμα. Όχι να συμμετάσχετε και σεις εις την συζήτησιν με την δικαιολογίαν και την υπόθεσιν «εάν είναι ορθά» όσα είπον. Δεν γνωρίζω, αλλ' εάν επρόκειτο δι' ένα άλλον Υπουργόν πλην του Υπουργού Υγείας, προσέξατε τούτο, δι' ένα άλλον Υπουργόν πλην του Υπουργού Υγείας, θα συγκατενεύατε εις αυτό; Τώρα, μετά τα τόσα λεχθέντα, έρχεται εις τον νουν μου το εξής: Άραγε ο υφυπουργός ετοιμάζει συνωμοσίαν εις τον Υπουργόν; Μήπως ούτος εβοήθησεν εις το να ετοιμασθή κατ' αυτόν τον τρόπον μία ουχι ευφυής απάντησις έναντι των πληροφοριών, τας οποίας ο συνάδελφος μας κ. Λυσσαρίδης του έδωσε με τόσην σαφήνειαν; Τώρα θα υπάρξη ενώπιόν μας έν πολύ σαφές θέμα και κατ' αυτόν τον τρόπον θα δοθή μία απάντησις. Άραγε, όπως πταίει ο κ. υφυπουργός, δεν πταίει και ο κ. Λυσσαρίδης, ο οποίος είπε τα όσα είπε με σκοπόν να του κάμη μίαν φιλοφρόνησιν και να τον απαλλάξη; Αυταί ήσαν αι απόψεις μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Φράγκος.

ΑΙΜ. ΦΡΑΓΚΟΣ:

Έντιμε κ. Πρόεδρε, έντιμοι κύριοι συνάδελφοι. Δεν πρόκειται να ομιλήσω επί του θέματος, διότι πιστεύω ότι εξηγηθή και ότι η διεξαχθείσα συζήτησις υπήρξε πολύ

επικοδομητική. Θέλω μόνον να εξάξω ένα συμπέρασμα από την όλην συζήτησιν, εις το οποίον πιστεύω ότι συμφωνούν αμφότεραι αι πλευραί κι είναι και γίνεται δεκτόν ως παραδεγμένη αρχή ότι οι Υπουργοί δεν πρέπει να επεμβαίνουν εκτός της διοικητικής δικαιοδοσίας των εις ζητήματα τεχνικά, είτε αυτά είναι θεραπευτική αγωγή είτε αυτά είναι απονομή δικαιοσύνης είτε αυτά είναι εκτέλεσις οιονδήποτε άλλου τεχνικού έργου· διότι το μάθημα το οποίον μπορούμεν να εξάξωμεν από την όλην συζήτησιν, ανεξαρτήτως πραγματικών ή όχι γεγονότων, είναι ότι και εις το μέλλον, επειδή συμπίπτει να έχωμεν Υπουργούς των οποίων η επαγγελματική ιδιότης να ταυτίζεται με το έργον και τους σκοπούς του Υπουργείου του οποίου προΐστανται, είναι πολύ πιθανόν η Βουλή αυτή να κληθή και πάλιν να συζητήση επί των αυτών θεμάτων. Διά τούτο ως ορθώς ο έντιμος κ. Πρόεδρος εισηγήθη, και όλα τα έντιμα Μέλη συμφωνούν και το θεωρούν ως επειγόν ζήτημα, πρέπει το ταχύτερον να κατατεθώσιν υπό της Εκτελεστικής Εξουσίας εις την Βουλήν ταύτην οι οργανικοί νόμοι των Υπουργείων διά των οποίων να καθορίζονται επακριβώς αι δικαιοδοσίαι εκάστου Υπουργείου. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έληξεν η συζήτησις του θέματος του εγγραφέντος υπό του Βουλευτού κ. Λυσσαρίδη.

Η προσεχής συνεδρία της Βουλής θα είναι την 16ην Αυγούστου την 5ην απογευματινήν ώραν. Τα θέματα επί της ημερησίας διατάξεως θα είναι ερωτήσεις — απαντήσεις και καθορισμός ημερησίας διατάξεως.

Προτού κλείσωμεν την τρίτην συνέλευσιν της Βουλής θα ήθελα να ευχηθώ εις όλους τους Βουλευτάς καλώς διακοπάς και ελπίζω να επανέλθουν δριμύτεροι κατ' την τετάρτην συνεδρίαν διά να έχουν ενδιαφέρον αι συζητήσεις της Βουλής. Ελπίζω δε να επανέλθουν δριμύτεροι, ενισχυμένοι μετά από τας διακοπάς, ξεκούραστοι και διά τον φίλον κ. Ναλπάντογλου, ολιγώτερον καχύποπτοι.

Δυνάμει των προνοιών του 76ου άρθρου του Συντάγματος κηρύσσω την λήξιν της εργασίας της συνεδρίας αυτής.

Όρα λήξεως 8.35 μ.μ.